

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BAŞBAKANLARIMIZ VE GENEL KURUL KONUŞMALARI CİLT 9

(CUMHURİYET HÜKÜMETLERİ DÖNEMİ)

TANSU ÇİLLER

AHMET MESUT YILMAZ

NECMETTİN ERBAKAN

ABDULLAH GÜL

RECEP TAYYİP ERDOĞAN

HAZIRLAYANLAR

Dr. İrfan NEZİROĞLU

Dr. Tuncer YILMAZ

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MLLET MECLİSİ

BAŞBAKANLARIMIZ VE GENEL KURUL KONUŞMALARI

Cilt 9

(Cumhuriyet Hkmetleri Dönemi)

Ahmet Mesut YILMAZ

Tansu ÇİLLER

Necmettin ERBAKAN

Abdullah GÜL

Recep Tayyip ERDOĞAN

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yayınları:

BAŞBAKANLARIMIZ
ve
GENEL KURUL KONUŞMALARI
(Cumhuriyet Hükümetleri Dönemi)

Hazırlayanlar

Dr. İrfan NEZİROĞLU
TBMM Genel Sekreteri

Dr. Tuncer YILMAZ
TBMM Kütüphane ve Arşiv
Hizmetleri Bşk. Yrd.

Gülşah ERDEM EFE

Kapak Tasarımı
Uğur SAÇI

Grafik Tasarım
Demet ÇINAR

TBMM Basımevi-Ankara
Aralık 2014

BAŞBAKANLARIMIZ VE GENEL KURUL KONUŞMALARI**TBMM Hükümetleri Dönemi (24 Nisan 1920-28.10.1923)****Cilt: 1 İCRA VEKİLLERİ HEYETİ REİSLERİ**

Mustafa Kemal ATATÜRK

Fevzi ÇAKMAK

Hüseyin Rauf ORBAY

Ali Fethi OKYAR

Cumhuriyet Hükümetleri Dönemi (30.10.1923-.....)**Cilt: 2 BAŞBAKANLAR**

1- Mustafa İsmet İNÖNÜ

2- Ali Fethi OKYAR

Cilt: 3

3- Mahmut Celal BAYAR

4- Refik SAYDAM

5- Mehmet Şükrü SARAÇOĞLU

6- Mehmet Recep PEKER

7- Hasan Hüsnü SAKA

8- Mehmet Şemsettin GÜNALTAY

Cilt: 4

9- Adnan MENDERES

Cilt: 5

10- Cemal GÜRSEL

11- Suat Hayri ÜRGÜPLÜ

12- Süleyman Sami DEMİREL (1. Kısım)

Cilt: 6

12- Süleyman Sami DEMİREL (2. Kısım)

Cilt: 7

- 13- İsmail Nihat ERİM
- 14- Ferit MELEN
- 15- Mehmet Naim TALU
- 16- Mustafa Bülent ECEVİT
- 17- Mahmut Sadi IRMAK

Cilt: 8

- 18- Saim Bülend ULUSU
- 19- Halil Turgut ÖZAL
- 20- Yıldırım AKBULUT

Cilt: 9

- 21- Ahmet Mesut YILMAZ
- 22- Tansu ÇİLLER
- 23- Necmettin ERBAKAN
- 24- Abdullah GÜL
- 25- Recep Tayyip ERDOĞAN

SUNUŞ

TBMM Hükümetleri olarak anılan dönemdeki (25 Nisan 1920-28 Ekim 1923) ilk hükümetimizin başkanı olarak Büyük Millet Meclisi tarafından seçilen Mustafa Kemal Paşa (Muvakkat İcra Encümenleri Heyeti Reisi) ve sonrasında yine meclis tarafından seçilerek Hükümet kuran “İcra Vekilleri Heyetleri Başkanları” (Toplam 4 Hükümet Reisi) ile 61 Cumhuriyet Hükümetine Başkanlık yapmış, 25 Başbakanımızın Genel Kurulda, “Başbakan unvanı ile yaptıkları konuşmalar” bu 9 Ciltlik eserde toplanmıştır.

Siyasi tarihimizin resmi kaynakları arasında önemle yer alan “Tarihe Düşen Notlar” kitap serimizin 5. Kitabı olarak hazırlanan “Başbakanlarımız ve Genel Kurul Konuşmaları” adlı eser, imparatorluk döneminden günümüze kadar geçen süredeki iç ve dış olayların parlamentomuza yansımalarını birincil kaynak olarak sunma açısından büyük önem arz etmektedir.

9 cilt halinde yayınlanan bu eserin hazırlanmasında “TBMM Tutanak Dergisi” referans alınmıştır. Tutanaklardaki bazı küçük dizgi ve sözcük hatalarının düzeltilmesi dışında orijinal yapı korunmuştur.

Yakın siyasi tarihimize ışık tutacak önemli bir kaynak niteliğindeki bu eserin pek çok araştırmaya katkı sağlayacağına inanıyor; başta Genel Sekreterimiz Dr. İrfan Neziroğlu ile Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkan Yardımcısı Dr. Tuncer Yılmaz olmak üzere hazırlanmasında emeği geçen tüm personelimize teşekkür ediyorum.

Cemil ÇİÇEK
TBMM Başkanı

ÖNSÖZ

Bu eser; Basıldığı tarih itibariyle görevini tamamlamış olan 4 İcra Vekilleri Heyeti Reisi, 5 Hükümet, 25 Başvekil/Başbakan ise toplam 61 hükümet kurmuşlardır. Bu eser, değişik unvanlarla anılmış olan hükümet başkanlarımızın sadece TBMM Genel Kurulunda yaptıkları konuşmaları kapsamaktadır. Konuşmalar, aynen tutanaklarda yer aldıkları gibi verilmiş, o anki atmosferi yansıtmaları açısından önemli bulunarak; alkışlar, sataşmalar, protestolar metinlerden çıkartılmamıştır.

Başbakanlarımızın, TBMM Genel Kurulunda yaptıkları konuşmaların, Dünya ve Türkiye'deki ekonomik, siyasi olaylar hakkında ilk ağızdan bilgi sunduğu gibi, devlet mekanizmamızın bu olaylara bakışını birincil kaynaktan sunmak açısından önemlidir.

TBMM Başkanlığı olarak yasama kaynaklarımızın sunumu konusunda göstermeye çalıştığımız çabaların bir ürünü olarak hazırladığımız bu eserin araştırmacılar için siyasi tarihimize toplu ve kolayca erişilmesine imkân sağlayan önemli bir yeri olacağına inanıyoruz.

350 adet basılarak öncelikle kütüphanelere gönderilecek olan bu kitabı Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkan Yardımcımız Dr. Tuncer Yılmaz ile birlikte titiz bir çalışma sonucunda yayına hazırladık. Gülşah Erdem Efe başta olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Eserin karşılaştırmalı yeni araştırmalara kaynaklık etmesini umuyorum.

Dr. İrfan NEZİROĞLU
TBMM Genel Sekreteri

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	V
ÖNSÖZ.....	VII
AHMET MESUT YILMAZ.....	1
BİYOGRAFİ.....	3
I. YILMAZ HÜKÜMETİ DÖNEMİ.....	5
30 Haziran 1991 48. Cumhuriyet Hükümeti (I. Yılmaz Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması.....	7
3 Temmuz 1991 Çarşamba 48. Cumhuriyet Hükümeti (I. Yılmaz Hükümeti) Programının Görüşmeleri Sırasında Yaptığı Konuşma.....	29
5 Temmuz 1991 Cuma 48. Cumhuriyet Hükümetin (I. Yılmaz Hükümeti) Güvenoyu Alması Dolayısıyla Yaptığı Teşekkür Konuşması.....	47
24 Ağustos 1991 Cumartesi Seçimlerle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve 19. Dönem Milletvekili Seçiminde Uygulanacak Hükümler Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu Münasebetiyle.....	48
II. YILMAZ HÜKÜMETİ DÖNEMİ.....	49
7 Mart 1996 Perşembe 53. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Yılmaz Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması.....	51
10 Mart 1996 Pazar 53. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Yılmaz Hükümeti) Programının Görüşmeleri Sırasında Yaptığı Konuşma.....	72
10 Mart 1996 Pazar Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın, İleri Sürmüş Olduğu Görüşten Farklı Bir Görüşü Kendisine Atfetmesi Nedeniyle Konuşması.....	93
12 Mart 1996 Salı 53. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Yılmaz Hükümeti) Güvenoyu Alması Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması.....	95
28 Mart 1996 Perşembe Ülkemizde Konuşlandırılan Çokuluslu Güç'ün Görev Süresinin 31 Mart 1996 Tarihinden İtibaren Üç Ay Süreyle Uzatılmasına İlişkin Başbakanlık Tezkeresi Münasebetiyle.....	96
17 Nisan 1996 Çarşamba 1996 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Münasebetiyle.....	99
22 Nisan 1996 Pazartesi 1996 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması.....	114
23 Nisan 1996 Salı TBMM'nin 76'ncı Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Münasebetiyle Yaptığı Konuşma.....	115

III. YILMAZ HÜKÜMETİ DÖNEMİ 117

7 Temmuz 1997 Pazartesi 55. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Yılmaz Hükümeti)
Programını Sunuş Konuşması 119

10 Temmuz 1997 Perşembe 55. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Yılmaz Hükümeti)
Programının Görüşmeleri Sırasında Yaptığı Konuşma 141

12 Temmuz 1997 Cumartesi 55. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Yılmaz Hükümeti)
Güvenoyu Alması Üzerine Yaptığı Teşekkür Konuşması 163

25 Aralık 1997 Perşembe 1998 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması 164

25 Aralık 1997 Perşembe 1998 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle
Yaptığı Teşekkür Konuşması 181

25 Aralık 1997 Perşembe Sivas Milletvekili Abdülatif Şener'in Sahsına Sataşması
Nedeniyle Konuşması 182

6 Ocak 1998 Salı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller'in Şahsına Sataşması Nedeniyle
Konuşması 183

4 Şubat 1998 Çarşamba Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, Irak ile Birleşmiş Milletler Özel
Komisyonu Arasında, Kitle İmha Silahlarının Üretimi, Kullanılması ve Denetlenmesi
Konusunda Ortaya Çıkan Anlaşmazlığa İlişkin Açıklaması 184

23 Nisan 1998 Perşembe TBMM'nin 78'inci Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve
Çocuk Bayramı Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma 189

7 Ekim 1998 Çarşamba Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, Dış Politikada Meydana Gelen
Gelişmeler, Suriye'nin PKK Terör Örgütüne Verdiği Destek ve Türkiye-Suriye
İlişkilerinin Son Durumuyla İlgili Açıklaması 192

18 Kasım 1998 Çarşamba Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, Bölücü Terör Örgütü PKK'nın
Başı Abdullah Öcalan'ın İtalya'da Yakalanması ve Türkiye'ye İadesi için Yapılan
Çalışmalara İlişkin Gündem Dışı Konuşması 197

19 Kasım 1998 Perşembe Kendisi Hakkında Gensoru Açılmasına İlişkin Önergesinin
Gündeme Alınıp Alınmayacağı Konusundaki Görüşme Münasebetiyle 202

23 Kasım 1998 Pazartesi Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, Antalya Milletvekili
Deniz Baykal'ın, İleri Sürmüş Olduğu Görüşlerden Farklı Görüşleri Kendisine
Atfetmesi Nedeniyle Konuşması 212

25 Kasım 1998 Çarşamba Başbakan A. Mesut Yılmaz Hakkında Gensorunun
Genel Kurulun 23.11.1998 Tarihli 22. Birleşiminde Yapılan Görüşmeleri Sırasında
Verilen Güvensizlik Önergelerinin Oylaması Münasebetiyle 214

TANSU ÇİLLER 215

BİYOGRAFİ 217

I. ÇİLLER HÜKÜMETİ DÖNEMİ 219

30 Haziran 1993 Çarşamba 50. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Çiller Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması.....	221
3 Temmuz 1993 Cumartesi 50. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Çiller Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması.....	250
5 Temmuz 1993 Pazartesi 50. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Çiller Hükümeti) Güvenoylaması Sonunda Yaptığı Teşekkür Konuşması	268
8 Aralık 1993 Çarşamba 1994 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması	270
24 Aralık 1993 Cuma 1994 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması.....	289
23 Nisan 1994 Cumartesi TBMM'nin 74'üncü Kuruluş Yıldönümü ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlanması ve Günün Önem ve Anlamının Belirtilmesi Görüşmeleri.....	290
23 Kasım 1994 Çarşamba Başbakan Tansu Çiller'in Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun Kabulü Nedeniyle Yapmış Olduğu Teşekkür Konuşması.....	293
12 Aralık 1994 Pazartesi 1995 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Münasebetiyle.....	295
23 Aralık 1994 Cuma 1995 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması.....	320
23 Nisan 1995 Pazar TBMM'nin 75. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	321
14 Haziran 1995 Çarşamba 7.11.1982 Tarihli ve 2709 Numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Başlangıç Metni ve Anayasa Komisyonu Raporu Münasebetiyle.....	323

II. ÇİLLER HÜKÜMETİ DÖNEMİ 327

10 Ekim 1995 Salı 51. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Çiller Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması.....	329
13 Ekim 1995 Cuma 51. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Çiller Hükümeti) Programının Görüşmeleri Sırasında Yaptığı Konuşma.....	348
15 Ekim 1995 Pazar 51. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Çiller Hükümeti) Programının Güvenoylaması Sonucunda Yapmış Olduğu Konuşma	367
27 Ekim 1995 Cuma Başbakan Tansu Çiller'in, Rize Milletvekili A. Mesut Yılmaz'ın Konuşmasında Kendisine Sataşması Nedeniyle Konuşması	368

III. ÇİLLER HÜKÜMETİ DÖNEMİ 371

31 Ekim 1995 Salı 52. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Çiller Hükümeti)
Programını Sunuş Konuşması 373

5 Kasım 1995 Pazar 52. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Çiller Hükümeti)
Güvenoyu Alması Dolayısıyla Teşekkür Konuşması 383

NECMETTİN ERBAKAN 385

BİYOĞRAFI 387

ERBAKAN HÜKÜMETİ DÖNEMİ 389

3 Temmuz 1996 Çarşamba Başbakan Necmettin Erbakan Tarafından Kurulan
Bakanlar Kurulu Programının Okunması 391

6 Temmuz 1996 Cumartesi Başbakan Necmettin Erbakan Tarafından Kurulan
Bakanlar Kurulu Programının Görüşülmesi 408

8 Temmuz 1996 Pazartesi Başbakan Necmettin Erbakan'ın, Bakanlar Kurulunun
Güvenoyu Alması Dolayısıyla Yaptığı Teşekkür Konuşması 427

11 Temmuz 1996 Perşembe Hükümet Adına Necmettin Erbakan'ın Türkiye'nin
Öz Kaynaklarının Geliştirilmesi Konusunda Genel Görüşme Açılmasına İlişkin
Önergesi Münasebetiyle 429

16 Temmuz 1996 Salı Hükümet Adına Başbakan Necmettin Erbakan'ın, Ülkemizin Öz
Kaynaklarının Geliştirilmesi Konusunda Genel Görüşme Açılmasına İlişkin Önergesi
Üzerine, Genel Kurulun 11.7.1996 Tarihli 76'ncı Birleşiminde Açılması Kabul Edilen
Genel Görüşme Münasebetiyle 435

9 Aralık 1996 1997 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Münasebetiyle 446

18 Aralık 1996 Çarşamba Başbakan Necmettin Erbakan'ın 1997 Bütçesinin Kabulü
Nedeniyle Yapmış Olduğu Teşekkür Konuşması 462

23 Nisan 1997 Çarşamba Türkiye Büyük Millet Meclisinin 77'nci Kuruluş Yıldönümü
ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlanması ve Günün Önem ve Anlamının
Belirtilmesi Görüşmeleri 464

ABDULLAH GÜL 467

BİYOĞRAFI 469

GÜL HÜKÜMETİ DÖNEMİ 471

23 Kasım 2002 Cumartesi 58. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Gül Hükümeti)
Programını Sunuş Konuşması 473

26 Kasım 2002 Salı 58. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Gül Hükümeti)
Programı Üzerinde Yapılan Görüşmeler Sırasında Yaptığı Konuşma 493

28 Kasım 2002 Perşembe 58. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Gül Hükümeti) Güven Oylaması Sonunda Yaptığı Teşekkür Konuşması	502
17 Aralık 2002 Salı Başbakan Abdullah Gül'ün, Kopenhag'da, Avrupa Birliği Ülkelerinin Devlet Başkanları ve Hükümet Başkanlarının Katıldığı Zirve Toplantısına İlişkin Gündem Dışı Açıklaması	503
RECEP TAYYİP ERDOĞAN	509
BİYOGRAFİ	511
I. ERDOĞAN HÜKÜMETİ DÖNEMİ	513
18 Mart 2003 Salı 59. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Erdoğan Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması	515
23 Mart 2003 Pazar 59. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Erdoğan Hükümeti) Güvenoyu Alması Dolayısıyla Yaptığı Teşekkür Konuşması	538
29 Mart 2003 Cumartesi 2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması	539
29 Mart 2003 Cumartesi 2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması	556
23 Nisan 2003 Çarşamba TBMM'nin Kuruluşunun 83. Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	557
29 Mayıs 2003 Perşembe Türkiye ve Avrupa Birliği Arasındaki İlişkiler Konusunda Genel Görüşme Hakkında Hükümet Adına Yaptığı Konuşma	560
24 Aralık 2003 Çarşamba 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması	568
24 Aralık 2003 Çarşamba 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması	589
23 Nisan 2004 Cuma TBMM'nin 84. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	590
7 Ekim 2004 Perşembe Avrupa Birliği Komisyonunun Türkiye'yle Müzakerelere Başlanılmasına Dair Tavsiye Raporuna İlişkin Gündem Dışı Açıklaması	592
20 Aralık 2004 Pazartesi 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması	595
28 Aralık 2004 Salı 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Üzerindeki Son Görüşmeler	606
28 Aralık 2004 Salı 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması	628
23 Nisan 2005 Cumartesi TBMM'nin 85. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	629

14 Aralık 2005 Çarşamba 2006 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması	632
27 Aralık 2005 Salı 2006 Mali Yılı Bütçe Tasarısının Tümü Üzerinde Yaptığı Konuşma	656
27 Aralık 2005 Salı 2006 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması	692
15 Aralık 2006 Cuma 2007 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması	693
25 Aralık 2006 Pazartesi 2007 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Tümü Üzerinde Yaptığı Konuşma	719
25 Aralık 2006 Pazartesi 2007 Mali Yılı Bütçesinin Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması	746
23 Nisan 2007 Pazartesi TBMM'nin 87. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	747

II. ERDOĞAN HÜKÜMETİ DÖNEMİ

751

31 Ağustos 2007 Cuma 60. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Erdoğan Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması	753
3 Eylül 2007 Pazartesi Başbakan Recep Tayyip Erdoğan Tarafından Kurulan Bakanlar Kurulu Programı'nın Görüşülmesi	779
5 Eylül 2007 Çarşamba Başbakan Recep Tayip Erdoğan'ın, Bakanlar Kurulunun Güvenoyu Alması Dolayısıyla Yaptığı Teşekkür Konuşması	791
4 Aralık 2007 Salı 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/426)	792
23 Nisan 2008 Çarşamba TBMM'nin 88. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	811
16 Aralık 2008 Salı 2009 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması	814
27 Aralık 2008 Cumartesi 2009 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması	838
23 Nisan 2009 Perşembe TBMM'nin Kuruluşunun 89. Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	839
13 Kasım 2009 Cuma Demokratik Açılım Konusunda Genel Görüşme Açılmasına İlişkin Önergenin (8/11) Görüşmeleri Münasebetiyle Yaptığı Konuşma	842
14 Aralık 2009 Pazartesi 2010 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması	860
25 Aralık 2009 Cuma Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, Bütçenin Kabulü Nedeniyle Teşekkür Konuşması	885

2 Şubat 2010 Salı Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, Kırıkkale Milletvekili Osman Durmuş'un, Şahsına Sataşması Nedeniyle Konuşması.....	886
23 Nisan 2010 Cuma TBMM'nin 90. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	889
13 Aralık 2010 Pazartesi 2011 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması.....	893
26 Aralık 2010 Pazar 2011 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Tümü Üzerindeki Son Görüşmeler Sırasında Yaptığı Konuşma	912
26 Aralık 2010 Pazar 2010 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve 2009 Yılı Kesin Hesap Kanunun Kabulü Nedeniyle Teşekkür Konuşması.....	932
23 Nisan 2011 Cumartesi TBMM'nin 91. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	933
III. ERDOĞAN HÜKÜMETİ DÖNEMİ	937
8 Temmuz 2011 Cuma 61. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Erdoğan Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması.....	939
11 Temmuz 2011 Pazartesi 61. Cumhuriyet Hükümetinin (IV. Erdoğan Hükümeti) Programı'nın Görüşmeleri Sırasında Yaptığı Konuşma.....	966
13 Temmuz 2011 Çarşamba Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, Bakanlar Kurulunun Güvenoyu Alması Dolayısıyla Teşekkür Konuşması	978
23 Nisan 2012 Pazartesi TBMM'nin Kuruluşunun 92. Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	979
10 Aralık 2012 Pazartesi 2013 Mali Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/698)	982
20 Aralık 2012 Perşembe 2013 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Dolayısıyla Teşekkür Konuşması	999
23 Nisan 2013 Salı TBMM'nin 93. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma	1000
DİZİN	1003

AHMET MESUT YILMAZ
Türkiye Cumhuriyetinin 21. Başbakanı

BİYOĞRAFI

MESUT YILMAZ
(1947 İstanbul)

Türkiye Cumhuriyetinin 21. Başbakanı, 48, 53 ve 55. Hükümet Başkanı

Mesut Yılmaz

Avusturya Lisesi'nde başladığı ortaöğretimini İstanbul Erkek Lisesi'nde tamamladı. 1971 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümü'nden mezun oldu. 1972-1974 yılları arasında Almanya'nın Köln Üniversitesi İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde yüksek lisans çalışması yaptı. 1975-1983 yılları arasında özel sektörde yönetici olarak görev aldı.

1983'de Anavatan Partisinin kurucuları arasında yer alarak Genel Başkan yardımcısı oldu. 6 Kasım 1983 Milletvekili Genel Seçimlerinde Rize milletvekili seçildi.

Birinci Özal hükümetinde Bilgilendirmeden Sorumlu Devlet Bakanlığı'na atandı ve hükümet sözcülüğü yaptı. 1986 yılında Kültür ve Turizm Bakanı oldu.

29 Kasım 1987 seçimlerinde yeniden Rize milletvekili seçildi. İkinci Özal hükümetinde Dışişleri Bakanlığı'na atandı. 1988 yılından sonra Avrupa Demokrasi Birliği genel başkan yardımcılığı yaptı. Akbulut Hükümeti'nde de üstlendiği bu görevden 20 Şubat 1990'da istifa etti.

15 Haziran 1991 tarihinde yapılan Anavatan Partisi Büyük Kongresi'nde genel başkanlığa seçildi. I. Yılmaz Hükümetini kurdu. 20 Ekim 1991 Milletvekili Genel Seçiminden sonra, siyasete Ana muhalefet partisi lideri olarak devm etti.

24 Aralık 1995 Milletvekili Genel seçimlerinin ardından, ANAP-DYP Koalisyonu 53. Hükümeti Kurdu.

Haziran 1997 aldığı hükümet kurma görevini ANAP-DSP-DTP koalisyonu ile gerçekleştirerek, 55. Hükümeti kurdu "ANASOL-D" 25 Kasım 1998'de, CHP'nin kendisi ve Devlet Bakanı Güneş Taner hakkında verdiği gensoru önergelerinin kabul edilmesinden sonra istifa etti. 56. Hükümette, "DSP-MHP-ANAP" Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı oldu.

22 Temmuz 2007 genel seçimlerde Rize'den bağımsız milletvekili olarak meclise geri döndü.

I. YILMAZ HÜKÜMETİ DÖNEMİ
48. Cumhuriyet Hükümeti
(23.06.1991-20.11.1991)

30 Haziran 1991

48. Cumhuriyet Hükümeti (I. Yılmaz Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Sayın üyeleri; Yüce Meclisi, Bakanlar Kurulu ve şahsım adına en derin saygılarımla selamlıyorum; önümüzdeki dönemin milletimize ve memleketimize hayırlı olmasını diliyorum.

17 Haziran 1991 günü, Sayın Cumhurbaşkanı yeni Hükümeti kurma görevini şahsıma tevdi ettiler. Hazırladığım kabine listesi kabul buyurulunca, 23 Haziran 1991 günü, 48'inci Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti teşekkül etti. Anayasanın 110 uncu maddesi gereğince Hükümetimizin Programını Yüce Heyetinize sunmak üzere huzurlarınızda bulunuyorum.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Anavatan Partisinin iktidar olduğu 6 Kasım 1983 seçimleriyle Türkiye'de yeni bir dönem başlamıştır. Yaklaşık sekiz yıl zarfında, Partimizin uyguladığı üç hükümet programı birbirinin devamı ve tamamlayıcısı olmuştur. Ancak, son yıllarda, dünya ekonomik ve siyasî yapısında meydana gelen değişiklikler ve gelişmeler dikkate alınarak, programlarda gerekli uyarlamaların yapıldığı da bilinmektedir. Bu uygulamaların asıl amacı ise, toplum hayatının en önemli unsuru olan istikrarı sağlamaktır. Nitekim Hükümetimiz de, bu amaca bağlı kalarak, Anavatan Partisinin daha önceki icraat ve tecrübelerini dikkate alarak, söz konusu istikrarı sürdürmeye kararlıdır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Anavatan İktidarlarının, insan hak ve özgürlüklerini, insan haysiyet ve güvenini esas aldığı, milletimizin huzur ve saadetine gözeterek, yeni sosyo-ekonomik politikaları yeni bir anlayışla uygulamaya koyduğu açıktır.

Keza, Anavatan iktidarlara, ekonomik alanda, uluslararası entegrasyona önem veren, çağdaş, dinamik, yeni şartlara uyum gösteren kalkınma programları belirlemiş ve uygulamaya geçirmiştir. Bu politikalar sonucu olarak, birçok sektörde önemli gelişmeler sağlanmıştır.

Hükümetimiz de, aynı temeller üzerinde, milliyetçilik, muhafazakârlık, sosyal adaletçilik, rekabete dayalı serbest piyasa ekonomisi esaslarına dayalı olarak, kalkınmaya açık, medenî, müreffeh, büyük ve güçlü bir Türkiye için çalışmak azmindedir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; devletin başlıca görevi, istikrarın temini, adaletin süratli dağıtılması, emniyet ve güvenin sağlanması, yurdun savunulması, yurt içinde ve yurt dışında memleketin ve vatandaşların haklarının korunmasıdır.

İktisadî kalkınmada devletin esas fonksiyonu, tanzim edici, fertlerin ve kuruluşların iktisadî münasebetlerini düzenleyici, ihtilafların halline, iktisadî istikrarın sağlanmasına matuf sık sık değişmeyen kaideler koyması, engellerin kaldırılarak verimin yükseltilmesidir. Karar mekanizmasının etkin olarak çalışması esastır.

İktisadî faaliyetlerde, devlet, genel seviyede tanzim edici ve yönlendirici olmalı, detaylara müdahale etmemelidir; vatandaşın rakibi değil, aksine, ona hizmet eden, gelişmesini kolaylaştıran bir yardımcı olmalıdır.

İktisadî kalkınmada devletin doğrudan yürüteceği faaliyetler, esas itibarıyla alt yapı hizmetleridir.

Bütün milletin istifadesine açık olabilecek orman, su, maden, enerji gibi kaynaklar milletin varlığı olarak düşünölmelidir.

Devlet, sanayi ve ticarete, ana prensip olarak, girmemelidir; istisnai olarak, geri kalmış bölgelerde sınaî tesisler kurabilir. Bu teşebbüsler kısa zamanda millete devredilmelidir.

Sanayi, tarım ve ticaretle mal ve hizmet üretiminin en süratli ve verimli şekilde yapılabilmesi, fertlerin kabiliyetlerini ve teşebbüs güçlerini, iktisadî gelişmenin temel unsuru sayan bir sistem içinde mümkün olabilir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, toplumun maddî ve manevî olarak yükselmesinde ve yücelmesinde temel unsur insandır. Bu nedenle, geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın ve gençlerimizin modern ve ileri Türkiye idealine, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, millî, manevî ve ahlaki değerlerimizi benimsemiş, bilgili, ilmî düşünceye sahip, herkese karşı sevgi, saygı ve müsamaha besleyen medenî birer insan olarak yetişmelerini sağlamak, amacımızdır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; gücünü, tarihinden, millî ve manevî değerlerinden olarak geleceğe güvenle bakan büyük milletimizin, demokrasiye bağlı vatansever evlatlarının üzerine düşen tarihî görev ve sorumluluğun, hür, bağımsız, gelişmiş, itibarlı ve güçlü Türkiye idealinin hizmetkârları ve teminatı olabilme yolunun, millî hedefler etrafında birleşerek, dürüst, medenî ve ölçülü bir siyasî faaliyette bulunmak olduğuna inanırız. Siyaseti, aziz milletimiz için mukaddes bir fazilet ve hizmet yarışı olarak telakki eder, siyasî faaliyetin müsamaha ve olgunlukla, kavgadan uzak, medenî bir şekilde yürütölmesini düstur ittihaz ederiz.

Aziz milletimiz, çekişmenin, kavganın ve bölücölüğün hiçbir zaman yanında olmamıştır. Geçmişte şu veya bu şekilde kavgaya itilenler veya kendini kavganın içinde bulanlar mustarıptır. Kırgınlıkların giderilmesine, yaraların sarılmasına, dostluğun, kardeşliğin ve dayanışmanın geliştirilmesine zaruret vardır.

Devletimizin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütönlüğü ilkesinden asla taviz verilemez. Millî birliğin muhafazası ve idamesi için milletçe büyük bir dikkat ve gayret sarf etmemizin zarureti, bilhassa yakın tarihimizde cereyan eden üzücü olaylar sebebiyle daha iyi anlatılmıştır.

Partimiz, demokratik siyasî mücadelede tek yolu ikna, uzlaşma ve fikirlere hürmet olarak gören; hür, bağımsız, gelişmiş, itibarlı, büyük ve güçlü Türkiye idealine ulaşmayı gaye edinmiş bir siyasî partidir.

Bu programda belirtilen esaslar ışığı altında öngörölen hususların gerçekleşmesi maksadıyla, her çeşit sosyal, iktisadî, idarî, hukukî, politik ve diğör tedbirlerin alınması ve uygulanması için çalışmayı ve mücadele etmeyi aziz milletimize karşı vazgeçilmez görevimiz sayar, siyasî parti oluşumumuzun sebebi görürüz.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, toplumumuzun temeli ve millî varlığımızın özü olan aile kurumuna ye aile içinde en yüksek değör olan kadınlarımıza büyük önem veriyoruz. Kadınlarımızın sorunlarına köklü çözümler getirmeye, toplumdaki yerlerini yükseltmeye kararlıyız. Bunun gereğı olarak, kadınlarımızın her alanda ve düzeyde

görev ve sorumluluk almalarına, yönetimde yetkili olmalarına ve karar mekanizmalarına daha çok katılmalarına özen göstereceğiz.

Bu konularda Anayasada öngörülmüş olan ve İktidarımız döneminde kurulan teşkilatları daha etkin hale getireceğiz.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, doğal, kültürel ve sosyal çevreyi korumak ve geliştirmek, Hükümetimizin temel prensiplerinden birisidir. Ekolojik değerlerin korunması ve ekonomik kalkınmanın sağlanması bir bütün olarak ele alınacak, sürekli ve dengeli kalkınma amacına uygun olarak, yasal, idarî ve teknik tedbirler geliştirilecektir.

Bu çerçevede, ulaştırma, tarım, enerji, sağlık, eğitim, konut ve altyapı gibi tüm temel sektörlerdeki yatırımlarda çevre faktörünün de ele alınması sağlanacak; gelecek nesillere temiz ve yaşanabilir bir çevre emanet etme düşüncesi çalışmalarımızda esas olacaktır.

Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizde kıyı alanlarının yönetimi konusuna ve kıta içi su kaynaklarımızın korunmasına özel bir önem verilecektir. Bu çerçevede, beş yıllık kalkınma planları paralelinde çevre durum tespitleri yapılarak, öncelikler sıralamasına gidilecektir.

Ayrıca, endüstriyel gelişmenin çevre sorunları yaratmaması açısından, kirliliği kaynağında önleyici tedbir alarak, gerek mevcut gerekse yeni kurulacak tesislerin arıtma sistemlerini kurmalarını sağlamak amacıyla, düşük faizli kredi kullanımı için gerekli hukukî tedbirler geliştirilecektir.

Çevreyi kirliletmeyen, çevrenin fizikî ve biyolojik yapısına zarar vermeyecek teknolojik sistemlerin ülkemizde yaygınlaştırılması yoluna gidilecektir.

Evrensel boyuta ulaşan çevre sorunlarının çözümü amacıyla, uluslararası kuruluşlarca başlatılan tüm faaliyetler yakinen izlenecek ve aktif katkı sağlanacaktır. Bu meyanda, Karadeniz'e kıyısı olan diğer ülkelerle birlikte Karadeniz'in kirlilikten korunması amacıyla başlatılan çalışmalar da sürdürülecektir. Aynı zamanda, ülkemizin çevre konusunda taraf olduğu uluslararası sözleşme ve protokoller çerçevesinde aldığı yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli yasal ve teknik tedbirler alınacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; 21'inci yüzyıla girerken, dünyanın klasik ekonomik ve sosyal yapısının, gelişen teknoloji ve kültürel etki ile zorlandığı bilinmektedir. Dünün Demirperde ülkeleri bile kapalı devletçi ekonomilerin başarısızlığı karşısında, hak ve menfaatlere dayanan bir çizgide dış ekonomik münasebetlerini geliştirme arayışı içindedirler.

Gelişen sanayi toplumları, daha fazla gelişebilme imkânlarını, gelişme yolunda olan ülkelerin sosyoekonomik durumlarını, dengeli uluslararası ilişkilere dayandırma zorunluluğunda görmektedir.

Bloklar çökmüş, Kuzey-Güney ilişkileri, Pasifik ekonomik olayı, hatta Avrupa Topluluğu, ekonomik münasebetlerini ülkelerin karşılıklı hak ve menfaatleri çerçevesinde değerlendirmeye başlamıştır.

Dünyada kısıtlı olan doğal zenginliklerin ve teknolojik girdilerin insan yararına, dengeli bir şekilde kullanılması anlayışı, giderek süratli bir şekilde ağırlık kazanmaktadır.

İşte bu ve benzer nedenledir ki, dünyada hiçbir ülke, kapalı bir ekonomik anlayışla, kendi insanının refah düzeyini arzu edilen seviyeye ulaştırma imkânına sahip değildir.

Ülkemiz, dış ekonomik münasebetlerini geliştirmede çok geç kalmış olmakla beraber, Anavatan Partisi, iktidara geldiği 1983 yılından bu tarafa, bu geç kalmışlığı gidermek için yoğun çabalarını sürdürmektedir. Söz konusu yıldan itibaren öncelikle komşu ülkelerimizle başlatılan ekonomik ve ticarî ilişkiler, bu alanda kaydettiğimiz aşamalara bir gösterge teşkil etmektedir. Müteahhitlerimizin komşu ülkelerde, yabancı rakiplerinin dikkatlerini üzerlerine çekebilecek tarzda gösterdikleri başarılar, ihracat ve ithalatımızın ani sıçraması, dış ekonomik ilişkilerimizde isabetli kararlarımızın neticesi olmaktadır.

Hükümetlerimiz, 1983 yılından bu tarafa ithalat-ihracat, yabancı sermaye ve kambiyo rejimlerinde yaptığı radikal değişikliklerle, kapalı ekonomik yapısını kırarak, yeniden ekonomik ve ticarî yapılaşmaya gitmiş; bu yapılaşmada gösterdiği başarılarla, gelişme yolunda olan ülkelere örnek olmuştur.

Anavatan Partisi İktidarı olarak, dış ekonomik münasebetlerde kaydettiğimiz gelişmeleri, ülkemizin menfaatlerine uygun bir şekilde daha da geliştirmeyi bir amaç olarak görüyor ve bu yönde her türlü tedbiri almayı kaçınılmaz buluyoruz.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; adalet, mülkün, kişi hak ve hürriyetlerinin, çağdaş toplum hayatının temelidir. Adaletin bağımsız ve tarafsız yargı organları tarafından süratle yerine getirilmesi, milletimizin en önemli temennilerinden biridir. Bu nedenle, Adalet Bakanlığı ve yargı organlarının imkânlarının geliştirilmesi, sistemin modernizasyonu ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi hedefimizdir.

Kanunların, mahkemelerin yükünü azaltacak şekilde gözden geçirilmesine çalışılacaktır.

Adaletin süratle ve vatandaşlar arasında bir ayırım yapılmaksızın gerçekleştirilmesi, millî birlik ve beraberliğimizin tesisinde ve devlete güvenin temininde en önemli unsurlardan biridir.

Bu hak ve hürriyetlerin teminat altına alınması için, hukuka bağlı ve hukukun üstünlüğünü esas alan hukuk devleti düzenini temel şart sayarız.

“Geciken adalet, adaletsizliktir” düşüncesinden hareketle, yargı sisteminin hızlı, nitelikli ve adil sonuç almaya elverişli bir düzene kavuşturulması için, personel, yapı, araç ve gereç bakımından iyileştirilmesi esas olacak, kurumlar ve hukuk kuralları bu esasa göre geliştirilecektir.

Hükümet olarak, adlî ve idarî yargı kurumlarına büyük önem veriyoruz. Bu itibarla, yargı mesleğinin özendirici hale getirilmesi hedeflerimiz arasındadır.

Türk Ceza Kanununun 141, 142, 143, 163’üncü maddelerinin kaldırılması, demokrasi adına atılan önemli adımlardan biri olmuştur.

Hazırlık tahkikatında avukat bulundurulmasını teminen yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Üst yargı organlarının iş yüklerini kendi içinde dengeleyici ve özellikle Yargıtay’ın bir içtihat mahkemesi olarak çalışmasını sağlayıcı tedbirler alınacaktır.

Ceza infaz kurumlarının her bakımdan daha sıhhatli ve modern bir fizikî yapıya kavuşturulması sağlanacak, hükümlüleri topluma yeniden kazandırıcı yönde tedbirler alınacak, özellikle çocuk hükümlülerin ıslahı ve yetiştirilmelerine önem verilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, aziz vatanımızın her hal ve şart altında savunmasının yapılabilmesi ve uluslararası barışın sürekliliğinin temin edilebilmesi için, millî ve tarihî geleneğimiz olan disiplinli ve kuvvetli bir ordunun varlığının esas olduğu malumunuzdur.

Kahraman Ordumuzun en mükemmel şekilde eğitilmesi, modern silah, araç ve gereçlerle teçhiz edilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli imkânların sağlanmasını zorunlu bulmaktayız. Savunma sanayii geliştirilecek, Ordumuzun vurucu gücü artırılacak, Ordumuz sayıca azaltılırken, eğitimi daha yüksek seviyelere çıkarılacaktır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin güçlendirilmesinde en önemli unsurlardan biri olan personelin, yurt içinde ve dışında eğitilmesi, yetiştirilmesi için gerekli kaynak ve imkânlar sağlanacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, dış politikamızın esası, Büyük Atatürk'ün vaz ettiği temel ilkeler istikametinde, bölgemizde ve dünyada barış ve güvenliğin muhafaza ve idamesine ve uluslararası işbirliğinin gelişmesine katkıda bulunulmasıdır. Devletimizin kuruluşundan bu yana dış politikasında daima göz önünde tuttuğu bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğüne saygı, ahde vefa ve barışçılık ilkeleri temelinde, millî menfaatlerimizin hassasiyet ve kararlılıkla en etkili şekilde korunması, Hükümetimizin, dış politika alanında birinci hedefini teşkil edecektir.

Türkiye, dış politikasında, özgün ve imtiyazlı coğrafi konumun sağladığı geniş imkânlardan azamî ölçüde yararlanmak durumundadır. Bir Avrupa ülkesi olan Türkiye, aynı zamanda, bir Akdeniz, Karadeniz, Balkan ve Ortadoğu ülkesi olma özelliğini de taşıdığından, bölgelerarası işbirliğinin geliştirilmesinde fevkalade merkezî bir konuma sahiptir. Ülkemizin bu müstesna özellikleri, çok boyutlu aktif bir dış politika izlememizi zorunlu kılmaktadır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, uluslararası topluma ve komşularına karşı sorumluluğunun bilincinde olan Türkiye, bölgede belirsizliklerin ortadan kaldırılmasına çaba sarf edecek ve istikrar unsuru olma özelliğini, aktif dış politikası ve bölgesel işbirliği projeleriyle somut bir biçimde sergileyecektir.

Hükümetimiz, Balkanlarda Karadeniz'de, Akdeniz'de ve Ortadoğu'da refah, istikrar, işbirliği ve güven iklimi meydana getirilmesine, yönelik adımlar atılmasına öncülük edecektir. Karadeniz'de Ekonomik İşbirliği Bölgesini, Türkiye, İran ve Pakistan'ın üyesi bulunduğu Ekonomik İşbirliği Teşkilatını ve Balkan ülkeleri arasındaki çok yönlü işbirliğini, bu çerçevede önemli örnekler olarak zikretmek istiyorum.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, bildiğiniz gibi, Hükümetimiz, Partimizin de temel ilkeleri doğrultusunda, insan unsurunu birinci planda tutmaktadır. Bugün, intan, sadece iç hukukun değil, uluslararası hukukun da üyesi haline gelmiştir. Gerçekten de, artık, kişiler uluslararası mahkemelere başvurabilmektedirler; Türkiye de bu hakkı kendi insanlarına tanıyan devletlerarasında yer almıştır.

Avrupa Topluluğuna, 1987 yılında, tam üyelik müracaatında bulunduk. Müracaatımız üzerine AT Komisyonu tarafından hazırlanan rapor ve işbirliği

önerilerinde de vurgulandığı üzere, ilk aşamadaki hedefimiz, Türkiye'yi tam üyeliğe götürecek yeni bir yakınlaşma ve işbirliği süreci başlatmak ve aramızdaki entegrasyon unsurlarını çoğaltmaktır. Temel hak ve özgürlüklere saygı, çoğulcu demokrasi, serbest seçimler ve pazar ekonomisinin Türkiye ile AT ülkeleri arasında ortak paydayı oluşturduğu inancındayız. Türkiye-AT ilişkilerinin yeniden güçlü ve dinamik bir yapıya kavuşturulması için, Avrupalı ortaklarımızın, mevcut bazı pürüzleri, tarihî sorumluluk anlayışıyla bertaraf edecek tedbirleri vakit geçirmeden almalarını temenni ediyoruz.

Paris Yasası ile çerçevesi çizilen yeni Avrupa'nın inşasında, kısa bir süre önce kurulmuş olan AGİK kurumlarının başarılı bir biçimde işlev görmesi ve olgunluğa erişmesi büyük önem taşımaktadır. Türkiye, bu konuda, AGİK çerçevesinde ve Avrupa Konseyi çalışmalarında yapıcı gayretler içinde olacaktır.

Türkiye, NATO ittifakı içinde, başta güvenlik olmak üzere, tüm konularda aktif ve müessir bir rol oynamayı sürdürecektir. Avrupa'nın güvenlik ve savunma boyutunun ortaya çıkarılmasında önemli bir rol oynamaya aday olan Batı Avrupa Birliği ile ilişkilerimizi, üyelik hedefimiz doğrultusunda ve NATO ile uyum içinde geliştirmeye kararlıyız.

Dış politikamızın önemli boyutlarından birini oluşturan ABD ile ilişkilerimizi, uzun vadeli bir perspektifle ele alarak, dostluk ve ittifak bağları ve karşılıklı çıkarlara hizmet edecek bir anlayışla sürdürmek ve iktisadî işbirliği boyutuna da ağırlık vererek daha da geliştirmek arzusundayız.

Geleneksel dostumuz olan Almanya'nın birleşmesi, Avrupa'nın yakın tarihinde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Avrupa'nın siyasî ve ekonomik oluşumunda şimdi daha geniş sorumluluk üstlenen Almanya ile ilişkilerimizi, her alanda en ileri düzeye götürme arzusundayız.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, Türkiye'nin, Körfez bunalımı boyunca izlediği uluslararası hukuku ve BM Güvenlik Konseyi kararlarını esas alan politikası, bundan böyle de aynı doğrultuda kalacaktır. Bir bölge devleti olarak, Irak ile ilişkilerimize ve Irak halkı ile bağlarımıza önem atfediyoruz. İlişkilerimizin normalleşmesi için gerekli koşulların oluşmasında, Irak'ın, BM Güvenlik Konseyi kararlarının gereklerini yerine getirmesi gerektiği inancındayız.

Hükümetimiz, geleneksel dostu Pakistan, yakın ilişkiler içinde bulunduğu Suudi Arabistan ve Doğu komşusu İran gibi bütün İslam Konferansı örgütü üyesi ülkelerle mevcut yakın dostluk ve işbirliği ilişkilerini daha da geliştirmeye kararlıdır.

Ortadoğu sorununun halline büyük önem veren Türkiye, bölgede adil ve kalıcı bir barışın tesisinin ancak İsrail'in 1967 savaşında işgal ettiği topraklardan geri çekilmesi, Filistinlilerin meşru haklarının tanınması ve ayrıca bölgedeki tüm ülkelerin tanınmış ve güvenli sınırlara sahip olmaları ile gerçekleştirebileceğine inanmaktadır.

Ortadoğu ülkeleri arasında da bölgesel işbirliği projeleri geliştirilmesine öncelik vereceğiz. Bölgede doğalgaz ve petrol boru hatları tesisi ile elektrik, yol şebekelerinin birleştirilmesi ve "barış suyu" gibi somut ve önemli projeleri bu çerçevede sayabiliriz.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, kuzey komşumuz Sovyetler Birliği ile ilişkilerimizde son yıllarda kaydedilen olumlu gelişmelerden memnunkülük duymaktayız, önümüzdeki dönemde, gerek SSCB gerek Birlik Cumhuriyetleri ile işbirliği ilişkilerimizin, bugüne kadar titizlikle riayet edilen, ilkeler çerçevesinde, uzun vadeli bir perspektifle geliştirilmesine öncelik vereceğiz.

Bulgaristan'da Kasım 1989'dan bu yana meydana gelen olumlu gelişmeler, yeni yönetimin, Türk azınlığına mensup vatandaşlarının sorunlarını çözme konusunda açıklanan siyasî iradesi ve bu amaca yönelik çabaları, Türkiye ile Bulgaristan arasındaki ilişkileri yeni bir dönemin eşiğine getirmiş, ilişkilerin normalleştirilmesi ve geliştirilmesi için umutlar doğurmuştur.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, Hükümetimiz, Ege'nin iki yakası arasında karşılıklı hak ve çıkar dengesine dayalı sağlam ve kalıcı bir dostluğun tesis ve idamesi gereğine içtenlikle inanmaktadır. Ülkelerimiz arasında mevcut çeşitli meselelerin ancak gerçekçilik, sağduyu ve ileri görüşlülüğün temel alındığı ciddi müzakerelerle çözümlenebileceğini düşünmekteyiz.

Türk-Yunan ilişkilerine, iki ülke ve milleti birbirine bağlayan uzun vadeli çıkarların mevcudiyeti açısından yaklaşmakta ve Yunanistan'la Türkiye arasında sürekli bir anlayış birliği ve işbirliğinin tesisinin her iki ülkenin de yararına olacağı fikrinin Yunan tarafınca da samimiyetle paylaşılmamasını beklemekteyiz.

Hükümetimiz, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile mevcut ilişkilerimize özel bir önem atfetmektedir. Kıbrıs Türk halkı, Ada'nın iki aslî unsurundan birisi olarak Ada'nın geleceğinde her alanda eşit söz hakkına sahiptir ve sahip kalacaktır. Türkiye, Kıbrıs sorununa Ada'daki iki halkın uluslararası antlaşmalara dayanan hak ve statüleri açısından bakmakta ve meselenin, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin iyi niyet görevi çerçevesinde, taraflar arasında eşit düzeyde yapılacak müzakerelerle çözümünü desteklemektedir.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin iyi niyet görevi çerçevesinde, Adadaki iki eşit taraf arasında doğrudan görüşmelerle varılabilecek anlaşmaya dayalı bir çözümün unsurları, 649 sayılı Güvenlik Konseyi kararında yer almaktadır. Kıbrıs Türk tarafı, bu esaslar dâhilinde, adil bir çözüm çerçevesi oluşturulması için yapıcı bir çaba içindedir.

Son olarak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile mutabakat halinde Kıbrıs'taki iki eşit taraf ile Türkiye ve Yunanistan'ın katılacakları dördümlü bir toplantı önerilmiştir. Yunan-Rum tarafının olumsuz tepkisine rağmen, bu öneri gündemde kalmaya devam etmektedir. Kıbrıs Türk tarafının bugüne kadar sabırla izlediği yapıcı tutum, Hükümetimizce kararlılıkla desteklenecektir. Geçmiş tecrübeler, Kıbrıs meselesinin başka siyasî amaçlar uğruna değerlendirilmek istenmesinin, bu meselenin çözümüne yardımcı olmadığını göstermiştir. Yunanistan Hükümetinin bu gerçeğin bilinci içinde hareket edeceğini ümit etmek istiyoruz.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerdeki hak ve menfaatlerinin korunmasına ve yaşam koşullarının iyileştirilmesine büyük önem vermekteyiz. Ülkemiz ile bulundukları ülkeler arasında bir dostluk ve yakınlaşma köpürüşü rolünü üstlenmesini arzuladığımız bu vatandaşlarımızın en yüksek eğitim düzeyine kavuşmaları ve bulundukları ülkelerde layık oldukları en üst düzeye ulaşmaları için çaba göstermeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, Hükümetimiz, yüce milletimizin can ve mal emniyetini sağlamada, ülkemizde huzur ve güvenin temininde gerekli tüm tedbirleri almayı amaç edinmiştir.

Huzur ve güvenin sağlam ve kalıcı temellere oturtulması, siyasî, iktisadî ve sosyal politikaların bir bütünlük içinde uygulanmasına, birbirleriyle ahenkli ve dengeli yürütülmesine bağlıdır.

Huzur ve güvenin bedelinin, demokratik nizamdan, insan hak ve hürriyetlerinden vazgeçmek olamayacağına samimiyetle inanmaktayız.

Güvenlik kuvvetlerinin aslî görevleri dışındaki görevlerle meşgul edilmemelerine yönelik çalışmalar yapılacak, bu çalışmalarla, aslî görevlerini aksatan mevzuat hükümleri belirlenerek, ayıklanmaları sağlanacaktır.

Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı taşra kuruluşlarının, ilgili mülkî idare amirleriyle daha sıkı görev ilişkileri içinde çalışmalarını sağlayacak yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Güvenlik kuvvetlerinin hizmete bağlılıklarının sağlanması ve iş verimliliklerinin artırılması, sosyal güvenliklerinin temini üzerinde ciddiyetle durulacak; asayişin tesisi uğruna şehit olan vatan çocuklarının ve ailelerinin geleceklerinin mutlaka teminat altına alınması çalışmaları hızlandırılacaktır.

Gerektiğinde eğitim ve diğer destekleyici imkânlar da sağlandıktan sonra, şehir içi trafik hizmetlerinin düzenlenmesinde mahallî idarelerle çok sıkı işbirliği içinde olunacak ve halen polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışındaki mahallerde jandarma tarafından yürütülmekte olan trafik denetimlerinin de, trafik polisine devrine ilişkin çalışmalar yapılacaktır. Trafik anarşisinin önlenmesi için, yasal düzenlemeler de dahil, acil tedbirler konusunda bir Trafik şurası hemen toplanacaktır.

Mahallî idarelere personel yetiştirmek üzere, eğitim kurumu faaliyete geçirilecektir.

Köy Kanunu süratle gözden geçirilip günün şartlarına göre yeniden düzenlenecektir.

Mülkî idare taksimatında, coğrafi, ekonomik unsurlar ve kamu hizmetlerinin gerekleri dikkate alınarak, yeni il, ilçe ve belediye kurulması yoluna gidilecektir.

İdarî ve ekonomik yönetimimizin bürokratik işlemlerinin azaltılması çalışmaları sürdürülecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, anarşi ve terörün dünya milletlerinin huzur ve güvenliğini sarsan olayların başında gelmekte olduğu ve önlenmesi konusunda tüm ülkelerin üzerinde önemle durdukları malumlarıdır.

Anarşi ve terörün, devletin varlığını sarsan bir olay olması nedeniyle, yasama yürütme ve yargı organlarının, iktidarıyla, muhalefetiyle, bütün siyasî partilerin ve toplumun bütün kesimlerinin bu konuda üzerine düşen görevleri yapmaları bir zorunluluk olmaktadır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde bölücü nitelikli ve yurt dışı irtibatlı; ancak, güvenlik kuvvetlerimizin sürekli mücadele üstünlüğü içinde geçen anarşik nitelikli çarpışmaları hukukun üstünlüğü ilkelerine sadık kalarak önleme hususunda azimli ve kararlıyız. Hukuk devletinin gücü, aziz milletimizin engin sağduyusu, birlik ve beraberlik ruhu ve güvenlik kuvvetlerimizin fedakâr gayretleri, bu konuda en büyük teminatımızdır. Hükümetimizin, anarşi, terör, bölücülük ve aşırı cereyanlarla mücadelesi, devamlı ve tesirli bir şekilde devam edecektir. Bunun için de, güvenlik kuvvetlerimiz, modern imkân ve araçlarla donatılacak, eğitim

ve öğretime ağırlık verilecek; ücret ve sosyal imkânları, hizmetin önemine uygun bir şekilde artırılacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, iktidarımızda, iktisadî ve malî alanlarda 1984 yılından itibaren yaptıklarımız ve elde edilen başlıca sonuçlar şöyledir:

Kambiyo rejimi tamamen değiştirilmiş; döviz; suç unsuru olmaktan çıkarılmıştır. Bugün, ülkemiz, dünyanın en rahat kambiyo rejimlerinden birine sahiptir. Paramız konvertibl hale getirilmiştir. *(DYP sıralarından, "Hangi konvertibl" sesi)*

Vergi sistemi modernleştirilmiştir. Yirmi beş yıldan beri sadece sözü edilen Katma Değer Vergisi, iktidarımız döneminde uygulamaya konulmuştur.

1933 yılından beri çıkarılamayan Serbest Muhasebeci, Malî Müşavir, Yeminli Malî Müşavirlik Kanunu çıkarılmıştır.

Gümrükler, bütünüyle gözden geçirilmiş; koruma, makul nispetlere indirilmiş, Türkiye'yi dışarıya açılmayı teşvik edecek şartlar getirilmiştir.

Faizler büyük ölçüde serbest bırakılmıştır.

Sermaye piyasası kurulmuştur.

Tekeller kaldırılmıştır.

Köprü, baraj gibi tesislerin gelir ortaklığı senetleri çıkarılarak tasarruflar teşvik edilmiş; böylece, halkın tasarrufları, yeni yatırımlara kaynak oluşturmıştır.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Hangi halk, hangi halk!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yatırım, işletme ve ihracatı kapsayan yeni entegre bir sistem devreye sokulmuştur.

Bu politikaların müspet neticelerini, en iyi şekilde, gayri safi millî hâsıla, ihracat ve Türkiye'nin dış kredi itibarında görebilmekteyiz.

Gayri safi millî hâsılanın 1984-1990 döneminin ortalama büyüme hızı yüzde 5,8 olmuştur.

1979 yılında ihracatımız 2,2 milyar dolardı ve bunun yüzde 36'sı sanayi malları idi. Bu yılki ihracatın ise 15 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir ve bunun yüzde 80'i sanayi mallarıdır.

Türkiye, son altı yılda kredi itibarı en süratli yükselen ülkelerden biridir.

Döviz rezervleri, 1983 yılında 1,2 milyar dolar iken, bugün 11 milyar dolara çıkmıştır.

Lüks ithalat sayılan araba, sigara ve diğer malların yıllık ithalatındaki payı yüzde 4'ün altındadır. Daha önce ülkeye çeşitli şekillerde kaçak olarak sokulan bu mallardan son beş yılda devletin aldığı gümrük ve fon, 2 trilyon liradan fazladır. Bu paralar, başta Toplu Konut, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu olmak üzere çeşitli alanlarda kullanılmaktadır.

Tarımda önemli üretim artışları kaydedilmiştir. 1984-1990 döneminde tarımın ortalama gelişme hızı yüzde 3,6'dır. Bu dönemde, DSİ tarafından 57 baraj ve 93 gölet tamamlanmıştır. Halen, 57 baraj ve 114 gölet inşaatı devam etmektedir. Son yedi yılda, 800 bin hektarı aşkın alan sulamaya açılmıştır. Güneydoğu Anadolu Projesi bütün

hızıyla devam etmektedir. Atatürk Barajı ve Urfa Tüneli muhtemelen 1992’de hizmete hazır hale gelecek, Harran Ovası sulanmaya başlanacaktır.

Mayıs 1991 itibarıyla Toplu Konut Fonundan finanse edilmiş ve halen finanse edilmekte olan konut sayısı 820 bindir. Verilen kredi miktarı 5,5 trilyon Türk Lirasıdır.

1983 yılında, dış turizm gelirimiz 411 milyon dolar, yatak kapasitemiz 66 bin idi. 1990 yılı sonunda, yatak kapasitesi 200 bini aşmış olup, 1991 yılı turizm gelirinin, Körfez krizinin ağır etkisine rağmen, 3 milyar doları aşması beklenmektedir.

Yıllık fiili yabancı sermaye girişi, 1983 yılında 46 milyon dolar iken, 1990’da 713 milyon dolar olmuştur. 1991 yılında ise 1 milyar doları aşması beklenmektedir.

Türkiye’nin çimento üretimi 1983 de 13,6 milyon ton, 1990’da 24,5 milyon tondur. Demir-çelik üretimi ise 1983 de 3,9 milyon ton, 1990’da 9,5 milyon tondur.

Linyit üretimi, 1983 yılında 23,8 milyon ton, 1990 yılında ise 52 milyon tondur.

Cumhuriyet süresince, 1983 sonuna kadar 24.400 köye elektrik verilmesine mukabil, bugün elektriksiz köy kalmamıştır.

Elektrik enerjisi üretim kapasitesi, 1983 yılında 6.935 megavat iken, 1990 sonunda 16.400 megavata ulaşmıştır. 60 yılda yapılanın yüzde 140’ını 7 yıla sığdıran bir iktidar olmanın gururunu taşımaktayız.

Savunma sanayinde önemli hamleler yapılmıştır. Türkiye’de yapılan ilk F-16 uçağı 1987’de uçmuştur. Bugün, 70 F-16 uçağı hizmete sokulmuştur. Ayrıca, bu uçakların ihracatı da söz konusudur.

Haberleşmede büyük hamleler yapılmıştır. 1983 yılında, toplam 1,9 milyon olan telefon hattı sayısının 1,6 milyonu otomatik idi. 1990’da ise, toplam telefon sayısı 8 milyon olup, bunun yüzde 98’i otomatiktir. 1983 sonunda 10.272 köye telefon bağlanması olmasına mukabil, bugün, bütün köyler telefona kavuşmuştur. Bu yılsonu itibarıyla, telefon hattı sayısı 9 milyona çıkarılacaktır.

1983 yılında 42 bin otomobil üretilirken, 1990’da bu rakam 167 bine çıkmıştır. Bu rakamın, 1991 yılı sonu itibarıyla 240 bine ulaşması beklenmektedir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; tamamıyla renkli televizyon yayınına iktidarımız döneminde geçilmiş olup, bugün 6 kanaldan TV yayını yapılmaktadır. Televizyonun haftalık yayın saati 1983 yılında 37 saat iken, 1990’da 350 saate yükselmiştir.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Star’ı da ilave et.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Son yıllarda gerçekleştirilmiş bulunan ve Türk sporunun atılım yapması sonucunu doğuracak altyapı ve tesis yatırımlarına ağırlık verilmeye devam edilecek ve bunların bütün yurt sathına yaygınlaştırılması temin edilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, sizlere şimdi vergi ve politikalarımız ile ilgili kısa bilgi vermek istiyorum:

Ücretlinin, eğitim, sağlık, konut kredi faizi ve kültür harcamalarını vergiden düşmesi için kanunî düzenleme Meclise sevk edilecektir.

Son sekiz yılda vergi gelirleri millî gelirin üzerinde artan Türkiye, vergi kaçacağını giderek azaltmakla beraber, bu kaçığın azaltılmasını daha da hızlı bir şekilde yapmak

istemektedir. Türkiye, etkin bir vergi sistemi ve vergi kaçacağını azaltma konusunda bütün gelişen ülkelere, özellikle Doğu Avrupa ülkelerine örnek olma durumundadır ve bu başarısını da artırarak sürdürecektir.

Vergi kaçığının daha hızlı azaltılması konusunda otokontrol mekanizmaları yaygınlaştırılacak, belge düzeninin oturtulması için çalışmalara devam edilecektir. Belge düzeni oturdukça, vergi nispetleri hem ücretliler hem de serbest çalışanlar için düşürülebilecektir.

Vergilendirilmemiş alanlardan vergi almak ve yeni vergi mükellefleri yaratmak esastır. Belge düzeni yaygınlaştıkça, ortalama kâr haddi uygulaması tedricen kaldırılacak, hayat standardı uygulaması ıslah edilecektir.

Vergi sistemimizde büyük yatırımcılara sağlanan teşvikler, küçük müteşebbise de verilecektir. Ekonomik politikalar ile malî politikalar tam bir uyum içine sokulacaktır. Vergi kanunları, yatırımları daha da teşvik edecek hale getirilecektir.

Kamu personel rejiminde temel politikamız, çalışanı ödüllendirmek ve korumaktır. Çalışanla, çalışmayanı, sicili iyi olanla olmayanı, vatandaşa iyi muamele edenle etmeyen, kıdemli ile kıdemsizi, eğitilmiş ile eğitimsizi ayırt edecek ve teşvik edecek bir personel rejimi amaçlıyoruz. Yetki Kanunu ile bu konuda gerekli düzenlemeleri en kısa zamanda gerçekleştireceğiz. Kadro karşılığı sözleşmeli uygulaması düzeltililecektir.

Meslek kuruluşları ile işbirliği artırılacak, hizmet içi eğitim etkin hale getirilecektir.

Gümrüklerde işlemlerin sadeleştirilmesine hız verilecek, ithalatçı ve ihracatçıların çok daha kısa zamanda, AT standartlarında işlemlerini bitirmeleri hedef alınacaktır.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Programın yarısı okundu, bir tek yeri alkışlanmadı; önemli bir nokta, Sayın Başkan!

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, millî eğitim politikasını ve hizmetlerini, ülkemiz ve milletimiz için en önemli ve öncelikli bir devlet politikası olarak görüyoruz. Hükümetlerimizin, bu anlayışla bugüne kadar gerçekleştirdiklerine şükranlarımızı sunuyoruz.

Ancak, 2000'li yılların eşiğinde, bilgi toplumu çağında yaşadığımızın da bilincindeyiz. Millî eğitim sistemimize, yeni bir anlayış, yeni bir yapılanma; bunun gereği olan yeni bir uygulama değerlendirme ve yönlendirme görev ve sorumlulukları yüklendiğinin de anlayışı içindeyiz.

Millî kimlik, kişilik, ahlaki karakter ve yüksek irade gücü kazandıran millî kültürümüzü, her derece ve türdeki örgün, yaygın, sürekli ve hayat boyu eğitim kurumlarında ve uygulamalarında daha yoğun bir şekilde vermeye, benimsetmeye çalışacağız.

Millî eğitimde bugüne kadar gereğince ele alınmadığını bildiğimiz, millî tarihimizde başarılı uygulamaları olan üstün nitelikli, istidat ve kabiliyetli çocuklarımızın özel olarak yetiştirilmelerinin yararlı olacağına inanıyoruz.

Yine, eğitimde laiklik ilkesini, toplumumuzun çeşitliliğinin en büyük kaynaştırıcı, uzlaştırıcı ve birleştirici harcı, temeli ve teminatı olarak görüyor ve benimsiyoruz.

Bu amaçları gerçekleştirmek için, Hükümet olarak, millî eğitimde yeni seferberlikler başlatmaya azimli ve kararlıyız. Bunun için, Millî Eğitime son iki yıldır ayrılan paydan daha fazla pay ayırmaya ve sistemi yenilemeye kararlıyız.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, İktidarımızın hükümet programlarında belirtilen amaçlar, hedefler, ilkeler ve ihtiyaçlar ile Millî Eğitim Temel Kanunu doğrultusunda millî eğitimimizin geliştirilmesi için önemli çalışmalar yapılmış ve büyük mesafeler alınmıştır. Bunun ilk delili, cumhuriyet dönemi bütçeleri içinde en yüksek payların son iki yılda millî eğitime ayrılması olmasıdır.

Millî eğitim hizmetlerinin geliştirilmesinde, özellikle yeni doğan ihtiyaçların karşılanmasında ve sorunların çözümünde, İktidarımız döneminde 1986 yılında yürürlüğe konan 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu ile ek kaynak sağlayan 1988 yılında çıkarılan 3418 sayılı Kanunla, eğitime yeni bir atılım gücü ve hız kazandırılmıştır.

Millî eğitim sistemimizin en önemli unsuru olan öğretmenlerimiz ile öğretim elemanlarının toplumda layık oldukları statüye kavuşturulmalarının gerektirdiği yönde alınan tedbirler ve sağlanan imkânlar temel alınarak, bugünün ihtiyaçlarına uygun seviyeye ulaştırılması sağlanacaktır.

Bu çerçeve içinde, özellikle, Bakanlığın genel politika ve ortak hizmetler dışında kalan merkezî yönetime ilişkin görev, yetki ve sorumluluklarının taşra teşkilatına devredilmesi ve yeni “eğitim yönetimi alanları” kurulması ile ilgili kanunî düzenleme gerçekleştirilecektir.

Zorunlu eğitimin 2000 yılına kadar sekiz yıl, 2000 yılından sonrası için de on yıl olmasını sağlayacak kanunî düzenleme yapılacaktır.

Millî Eğitim Akademisinin kuruluşu tamamlanacaktır.

Halen 180 bin olan çırak öğrenci sayısı, 1992 yılı sonunda 300 bine çıkarılacak ve özellikle örgün eğitim ve ilişkileri düzenlenecektir.

İlk uygulaması 1990-1991 öğretim yılında başlatılmış bulunan ve 109 bin gencimizin başvurduğu ve eğitim gördüğü Lise Mezunlarına Meslek Edindirme Projesi, kurumlaştırılarak devam ettirilecektir. Buradan mezun gençlerimize, kendi işyerlerini kurmaları halinde, maddî destekte bulunulacaktır.

Çocuklarımıza yaşadıkları çevreyi tanıma ve koruma bilincini kazandırmak suretiyle onlarda kendilerine güven ve topluma karşı sorumluluk duygusunu güçlendirmek amacıyla kurulan “Türkiye Çocuk Çevre Kulüpleri” yurt çapında yaygınlaştırılacaktır.

Çağ nüfusunun okullaşma oranının, okul öncesi eğitimde yüzde 11,5’e; ilk ve ortaokulda yüzde 100’e; ortaöğretimde, meslekî ve teknik öğretim ağırlıklı olmak üzere yüzde 45’e ve yükseköğretimde (Açık öğretim dâhil) yüzde 20’ye ulaşması yönünde çalışılacaktır.

Özel eğitime muhtaç çocuklar ve gençler için halen yüzde 3 civarında olan okullaşma oranının artırılması ve eğitim imkânlarının genişletilmesi, iyileştirilmesi suretiyle çağ nüfusunun yüzde 10’unun okullaşmasının gerektirdiği tedbirler araştırılacak, bu hedefin gerçekleştirilmesine çalışılacaktır. Ülkemizde ilk defa 13-15 Mayıs 1991 tarihinde gerçekleştirilen özel Eğitim Konseyinde alınan kararların uygulanmaya konması sağlanacaktır.

Eğitim ve öğretim hürriyetinin Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmayacağı inancıyla, millî birlik ve bütünlüğümüzün temel unsurlarının başında yer alan Türkçenin, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan millî ve ortak bir eğitim ve bilim dili olarak öğretilmesine daha çok önem verilecektir.

Eğitimdeki sayısal gelişmeler yanında, eğitimin nitelik ve kalitesinin yükseltilmesi temel hedeflerimizden biri olacaktır.

Çağdaş gelişmenin bir boyutu olarak eğitimde bilgisayar, TV, video gibi teknolojilerin kullanımı yaygınlaştırılacaktır; bu amaçla, televizyon kanallarından biri öğretim ve eğitime tahsis edilecektir. Yurt dışındaki çocuklarımızın örf ve âdetlerimize, vatan, millet ve ortak millî kültürümüze bağlılıklarının korunması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Özel kesimin, vakıf ve dernek gibi tüzelkişilerin, hayırseverlerin, okul öncesinden üniversitelere kadar örgün eğitim kurumları kurmaları özendirilecek ve desteklenecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde Millî Eğitim Komisyonundan geçmiş bulunan üniversitelerin kuruluş kanunu ile dünyada ilk defa bu büyüklükte bir yükseköğretim seferberliğini gerçekleştirmeyi amaçlayan İktidarımız, bu kurumlarla birlikte, mevcut üniversitelerimizin öğretim elemanı ve finansman ihtiyacını karşılayacak, 2010 yılına kadar geçerli bir master planı hazırlayacak ve uygulamaya koyacaktır.

Bugüne kadar yapılan uygulamalar ve sonuçları ışığında, YÖK Kanunu gözden geçirilecektir. Yükseköğretimdeki gençlerimizden başvuruda bulunacakların tamamına yurtlarda barınma imkânı mutlaka sağlanacaktır.

Bu yurtların barınma, beslenme ve eğitim şartları geliştirilecek, öğrenim kredisi artırılabilecektir, önümüzdeki yılsonunda, mevcut kapasitesine 42 bin yatak ilave edilecektir.

Millî birlik ve bütünlüğümüzün harcı olan, yüce duygularla olgunlaşmamızın, yüksek ahlaklı toplum meydana getirmemizin kaynağı olan yüce dinimizin ehil öğretmenlerle öğretilmesi ana amacımızdır. Bu amaçla, dinî öğretime daha da önem verilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, çalışma hayatımızın en önemli unsuru olan işçi ve işverenin, karşılıklı saygı ve menfaatlere dayalı bir diyalog içinde olması için, Hükümetimiz her türlü çabayı sarf edecektir.

İşverenin çalışma güvencesini en üst noktaya çıkarırken, işçinin de, çalıştığı tesisin aslında milletin malı olduğu düşüncesi içinde bulunması, çalışma barışının tesisinde önemli bir unsurdur.

Topluszöleşme görüşmelerinde, ekonomik imkânların göz önüne alınması, ücretlerin enflasyondan erimemesi, refah artışından pay alması esastır.

Topluszöleşmelerde, çıplak ücret, giydirilmiş ücret, yan ödemeler gibi konularda kavram kargaşasının ortadan kalkması için, işçi-işveren kuruluşları ile diyalog içinde bulunulacaktır.

Hükümet olarak, sosyal güvenliği, sosyal hukuk devleti içerisinde yer alan ve bu ilkeyi oluşturan temel kavramlardan biri olarak görmekteyiz.

İşçi, memur, esnaf, sanatkâr ve çiftçi olmak üzere tüm çalışanlarımızın sosyal güvenlik şemsiyesi altında toplanması, sosyal güvenlik politikamızın ana hedefini teşkil etmektedir. Bu ana hedef içinde, çeşitli sosyal güvenlik kanunlarında yer alan sosyal

sigorta hakları arasında norm ve standart bütünlüğünün sağlanması, Hükümetimizin önemle üzerinde durduğu çalışmalardan biri olacaktır.

Emekli, dul ve yetimlerimizin aylıkları, enflasyondan etkilenmeyecek bir şekilde sosyal güvenlik kuruluşlarının malî kaynakları dikkate alınarak ayarlanacaktır. Bu amacı gerçekleştirmek üzere, sosyal sigorta primlerinin tahsilatına özel bir önem verilerek, sosyal sigorta fonlarının en verimli alanlarda değerlendirilmesi temin edilecektir.

Halen Sosyal Sigortalar Kurumu sağlık hizmetinden faydalanan takriben 20 milyon vatandaşımıza daha iyi sağlık hizmeti verebilmek amacıyla, sistem, genişletilerek yaygınlaştırılacak ve personel, araç, gereç eksiklikleri giderilecektir.

BAĞ-KUR'un, esnaf, sanatkâr ve diğer bağımsız çalışanlar ile bunların emekli, dul ve yetimlerine sağladığı sosyal sigorta hakları Hükümetimizce ele alınarak, ilgili kanunlar yeniden düzenlenecektir. BAĞ-KUR'a, nimet-külfet dengesi içinde, en kısa zamanda, sigortalılar ile diğer hak sahiplerine arzu edilen seviyede sosyal sigorta hakkı sağlayabilen bir sosyal güvenlik kuruluşu hüviyeti kazandırılacaktır.

Sosyal güvenlik ve sosyal yardım politikamız içinde, yaşlıların, gazilerin korunması; korunmaya muhtaç çocuklar ile sakatların topluma kazandırılmaları; eğitim-öğretimlerine öncelik verilerek bunlara istihdam imkânları temini, başlıca çalışmalarımız arasındadır.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — ANAP gitti, başka parti geldi galiba!

BAŞBAKANA. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yurt dışında çalışan işçilerimizin sosyal güvenlik haklarının korunmasında titizlik gösterilerek, sosyal güvenlik sözleşmelerinin günün sosyal güvenlik anlayışına uygun hale getirilmesine çalışılacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, çalışma hayatımızın; işçi-işveren-devlet üçlüsünün uyum içerisinde ve birbirini tamamlayacak biçimde yürütülmesine özel bir önem atfediyoruz. Çalışma hayatını düzenleme, çalışanların hayat seviyesini yükseltme, çalışanları koruma, işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında gelişmiş ülkelerin seviyesini hedeflemiş bulunuyoruz. Toplu pazarlık sisteminin en iyi şekilde işlemesi için gayret sarf edeceğiz.

Bu aşamada, toplumsal olarak korunması gereken sakatlara yönelik hizmetlerin koordinasyonu ve istihdamı hususlarına ayrı bir önem verilerek, eski hükümlülerin istihdam alanlarında değerlendirilmesi temin edilmek suretiyle, topluma yararlı birer kişi olmaları temin edilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; sağlık konusundaki hedefimiz, herkesin, hayatını, bedenî, ruhî ve sosyal bakımdan tam güvence içinde sürdürmesini sağlamaktır. Bu hedefe ulaşmak için, önümüzdeki dönemde sağlık ve özellikle koruyucu sağlık hizmetlerine önem ve öncelik verilecektir.

Sağlık hizmetleri, etkili, güvenilir, kolay erişilebilir ve formaliteden uzak bir niteliğe kavuşturulacaktır. Biz, sağlık hizmetlerinin temininde de sosyal adalete inanıyoruz.

Sağlık hizmetleri ülke sathında dengeli bir şekilde yaygınlaştırılacak ve bunun için, zorlayıcı değil, özendirici tedbirler uygulanacaktır. Sağlıklı bir nesil yetiştirmek amacıyla, aile planlaması, ana ve çocuk sağlığı konusundaki çalışmalara özel bir önem verilecektir.

Kamuya ait sağlık kurum ve kuruluşlarının, teçhizat bakımından modernize edilmeleri suretiyle, hizmet standartları yükseltilecektir.

Sağlık alanında hizmet veren bütün kuruluşlar arasında işbölümü ve işbirliği sağlanacaktır.

Bütün vatandaşlarımızın sağlık sigortasına kavuşturulması temel hedefimizdir.

Özel sağlık müesseselerinin kurulması özendirilecek; bu alanda, bilhassa sağlık turizmine ağırlık verilerek, ülkemizde en modern sağlık merkezlerinin kurulmasına yardımcı olunacaktır.

Sağlık sektöründe kaynak tahsisine öncelik verilerek, finans sorunu mümkün olduğunca ortadan kaldırılacak ve kamuya ait sağlık kurumlarında uygulanacak fiyat tarifeleri buna göre tespit olunarak, ödeme güclüğü içerisindeki vatandaşların da sağlık hizmetlerinden tam olarak yararlanmaları sağlanacaktır.

Yardımcı sağlık personeli yetiştirme yönünden yapılan çalışmalara, geliştirilerek devam edilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; enerji, sulama kara ve demiryolu, liman; yurt içi ve yurt dışı haberleşme; kara, hava, deniz ulaştırması gibi altyapı yatırımları kalkınmanın temelini oluşturmaktadır. Bu yatırımların süratle gelişmesini sağlamak, hedefimizdir, özellikle, Güneydoğu Anadolu Projesi, birinci öncelikli bir proje olarak düşünüldüğünden, kısa sürede tamamlanabilmesi için her türlü imkân kullanılacaktır.

Büyük artış gösteren taşıt trafiğine cevap verebilmek amacıyla, 1983 yılında 2.936 km olan beton asfalt yol uzunluğu 4.542 km'ye, 1983 yılında 38.491 km. olan asfalt kaplamalı devlet ve il karayolları uzunluğu 47.886 km'ye ulaştırılmış bulunmaktadır.

1983 yılında 41 km. olan otoyol uzunluğu, bugün 289 km'ye ulaşmıştır. 1991 yılı sonunda yaklaşık 900 km'ye, 1992 yılı sonunda ise 1.200 km'ye ulaşacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; dünyanın sayılı barajları arasında yer alan ve tamamen Türk işçisi, müteahhidi ve mühendislerince gerçekleştirilmekte olan Atatürk Barajının gövde dolgusu, rekor bir sürede ve 1990 yılı ağustos ayında tamamlanmıştır. Santralde ünitelerin montajına devam edilmekte olup, üniteler de 1992 yılında üretime geçecektir. Sulama 1993 yılında başlayacaktır.

İnşaat teknikleri konusunda, dünyada çok süratli bir şekilde gelişen teknolojiler izlenecek ve yurdumuzda uygulama imkânları araştırılacaktır. Yapı elemanlarında standardizasyonun sağlanmasına çalışılacaktır.

Birleşmiş Milletler tarafından ilan edilmiş olan "Doğal Afet Zararlarının Azaltılması Uluslararası 10 uncu Yılı Çalışmalarına" aktif bir şekilde katılınacaktır. Afet olmadan önce, zarar azaltıcı önlemlerin alınmasını sağlayacak bir afet politikası uygulamayı samimî bir hedef olarak seçmiş bulunuyoruz.

Turizm, sanayi ve hızlı kentleşme açısından önem arz eden bölgelerin, devam eden çevre düzeni planları süratle bitirilecektir.

3194 sayılı İmar Kanununda yapılacak değişiklikle belediye-vatandaş ilişkilerini kolaylaştıracak düzenlemelere gidilecektir.

Ortakları yoksul ve dar gelirli olan konut kooperatiflerine ve vatandaşlara 10 yıl vadeli ve faizsiz arsa tahsisleri yapılacaktır. Arsa Ofisi, arsa üretimine hız verecek, uydu kentler ve toplu konut alanlarının imar planlarını hazırlayacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; sanayileşme politikaları, kalkınmanın ana unsuru olmaya devam edecek, yeni teknolojilerin transferi ve uygulaması konusunda pratik tedbirler alınacaktır.

Üretilen malların, teknik yönden ve emniyet açısından, özellikle Avrupa Topluluğu tek pazarda öngörülen standartlara uydurulması konusunda, sanayimize yön verilecektir.

Yurt içinde ve yurt dışında gerek yatırım ve gerekse işletme döneminde, etkili ve verimli müşavirlik hizmetlerinin sunulması ve böylece, yetişmiş ve ihtisaslaşmış insan gücümüzün tam olarak kullanımının sağlanması için, müşavirlik ve mühendislik hizmetleri sektörü teşvik edilecektir. Bu maksatla, yetişmiş insan gücü envanteri yapılacaktır.

Dış ülkelerde gerçekleştirilecek sanayi yatırım projeleri özendirilecek, gereken teknolojik destek ve koordinasyon sağlanacaktır.

Gerek yurt içinde üretilen, gerekse ithal edilen malların kalite, standart denetimlerine özel bir önem verilecek, tüketiciye ve sanayie intikal eden bu malların yedek parça ve servis hizmetlerinin devamlılığı ve etkinliği sağlanacaktır.

Bilindiği gibi, modern bir sınaî mülkiyet sistemi, yabancı sermaye ve teknoloji akışının hızlandırılmasına ve yurt içinde teknoloji üretiminin teşvik edilmesine önemli ölçüde yardıma olmaktadır.

Sınaî mülkiyetle ilgili yüz yılı aşkın bir süreden beri yürürlükte bulunan Berat Kanunu yerine geçmek üzere, günümüzün gelişen ve değişen şartlarına ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek, dış ticaret ve uluslararası ilişkilerimize ve Avrupa Topluluğu üyeliğimizin gereklerine uygun yeni bir Patent Kanununun yürürlüğe konulması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Hükümetimizce küçük ve orta ölçekli sanayicinin modern işyerlerine kavuşması ve böylece verimlerinin artırılması amacıyla küçük sanayi siteleri yapımına ve desteklenmesine önem verilmektedir. Bu maksatla, gelişmiş sanayinin ihtiyaç duyduğu yan sanayi girdileri temin edilmekte ve küçük sanayi, ülkenin belirli merkezlerinde toplanmak yerine, ülke sathına dengeli olarak yayılmak suretiyle, hem boyut hem de mekân olarak sanayi entegrasyonu hız kazanmış bulunmaktadır.

Küçük sanayi siteleri ve organize sanayi bölgeleri kurulmasına, artan bir hızla devam edilecektir.

Kalite ve fiyat yönünden dünya pazarlarında rekabet edebilir bir üretim gücünü devam ettirecek ve 2000'li yıllara hazırlanacak bir sanayi potansiyelinin oluşturulması için, yeni teşvik araçları geliştirilecektir.

Ekonomik hayatımızda önemli bir yeri olan ve kalkınmamızın dinamizmini ve kaynağını teşkil eden esnaf, sanatkâr, tacir ve sanayicilerimizin meslekî kuruluşları olan oda ve borsalarımızın fonksiyonlarını daha iyi ifa edebilmeleri için gerekli koordinasyon sağlanacaktır.

Sanayi entegrasyonu ve yaygın bir şekilde geliştirilmesi maksadıyla kurulan Küçük ve Orta ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı (KOSGEB) tarafından, bu işletmelerin sınırlı imkânları ile sağlayamadığı teknoloji, pazarlama nitelikli işgücü, kalite ve bilgi temini ve eğitim gibi hizmetleri karşılanacaktır. Ayrıca, bu kesimin yatırım ve işletme kredisi gibi ihtiyaçlarının uygun şartlarla sağlanmasına yönelik düzenlemeler yapılacaktır.

Tüketici haklarının korunması, mal ve hizmet piyasalarının istikrar kazanması için, gelişmiş ülkelerdekine benzer rekabet hukuk düzeninin sağlanması, mal ve hizmetlerin üretim ve dağıtımında meydana gelebilecek haksız rekabetin bertaraf edilebilmesi için, mevzuat çalışmaları en kısa zamanda Yüce Meclise sunulacaktır.

Üretim teşvik edilerek, tam kapasite ve tam istihdama yönelik teşvikler getirilecektir.

Yatırımlarda teşvikler yönünden bölgesel dağılıma özen gösterilecektir.

İllerin gerice kalmış ilçeleri de tespit edilerek, bunların süratle kalkınması için teşvik araçlarından yararlanılacaktır.

Karşılıklı menfaat dengesini koruyarak, yabancı sermayenin gelişinin teşvik edilmesi gibi yeni yaklaşımlarımız olacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; 1983 yılından bu yana, Hükümetimiz dış ticarete gereken önemi vermiş ve serbest ekonominin gereği olarak, diğer konularda olduğu gibi, devletin müdahalesi asgariye indirilmiştir.

İthalatta, haksız rekabetin önlenmesi için gerekli mevzuat yürürlüğe konmuş olup, ciddiyetle takip ve tatbik edilecektir.

1980 yılında 2,9 milyar dolar olan ihracatımız, mevzuatın serbestleştirilmesi, gerçekçi kur politikası ve iktisadî hayattaki istikrar sonucu artan üretim, sürdürülen dışa açılma ve yeni pazarlara yerleşme politikaları sonucu, 1990 yılında 13 milyar dolara ulaşmıştır.

1980 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 36,8 iken, 1990'da yüzde 58,1 olmuştur.

Dış ticaretimizin, komşu ülkeler dikkate alındığında, hala büyük oranda artabileceği görülmektedir. Çevremizdeki ülkelerin nüfusları toplamı 400 milyon olup, gayri safi millî hâsılları 1.395 milyar dolardır. Körfez krizinin sona ermesi ve giderek bölge ülkelerine istikrar gelmesi yanında, AET ülkeleriyle olan münasebetlerimiz de dikkate alındığında, bu pazara ihracatımızın artırılması için gerekli tedbirler alınacaktır. Çevre ülkelerle yapılacak sınır ticaretine devam edilerek, daha da geliştirilmesine çalışılacaktır.

İhracat, üretim safhasında teşvik edilerek, teşvikler, istisnalar dışında nakdî olmaktan çıkarılacaktır. Her şeyin teşvik edilmesi, kaynakların dağılmasına ve yatırım verimliliğinin düşmesine neden olacağından, rekabet gücümüzün bulunduğu sahalarda yüksek teknoloji teşvikine çalışılacaktır. Teşvikler, tam istihdam ve tam kapasiteye yönelik olacaktır.

İhracatın güvence içinde yapılması için, ihracat sigortası sistemi çalıştırılacaktır.

İhracatın artırılması amacıyla, Türk Lirasında revalüasyona gidilmeyecektir.

Ayrıca, ithalatta standartlarımızın uygulanması ve anamallarda satış sonrası servisinin bulunmasına dikkat edilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; dış ticarete verdiğimiz önemin diğer bir göstergesi olarak, yeniden bir yapılanmaya gidilecek, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının Dış Ticaret birimleriyle, DPT'nin Teşvik ve Uygulama Yabancı Sermaye ve Serbest Bölgeler Birimleri, yeni kurulacak Dış Ticaret Müsteşarlığı bünyesinde toplanacaktır. DPT'nin İslam Ülkeleriyle İşbirliği Birimi Dışişleri Bakanlığına verilerek DPT'ye, istişari bir birim niteliği kazandırılacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Hükümetimiz, ulaştırma ve haberleşme hizmetlerinin, sağlıklı bir yapıya kavuşturulması, sektörde verimliliğin artırılması, mevcut kapasitelerin etkin bir biçimde kullanımı ve altyapıların güvenli ve ekonomik bir hizmeti eksiksiz olarak yerine getirecek şekilde düzelmesini esas almıştır.

Bu amaçla, ulaştırma ve haberleşme sistemlerimiz, ekonomik gelişmeyi destekleyen, ülke kalkınmasında darboğaz oluşturmayan, uluslararası ticareti kolaylaştıran ve ödemeler dengesine azamî katkıyı sağlayacak yönde geliştirilecektir.

Mevcut demiryolu ağımızın elektrifikasyon, sinyalizasyon ve modernizasyonuna önem verilecektir.

Deniz ticaret filomuzun gençleştirilmesi ve taşıma ihtiyaçlarına uygun olarak büyütülmesi, denizcilik politikamızın esasıdır. Sektörün ağırlığının özel teşebbüse geçmesi, desteklediğimiz bir politika olacaktır.

Havayolu ile yolcu ve kargo taşımacılığının geliştirilmesine gayret edilecek ve hava meydanlarının uluslararası trafiğe cevap verilebilecek şekilde modernleştirilmesine devam edilecektir.

Hava trafik kontrol hizmetlerinin sürat ve emniyetle yapılması ve Türk hava sahasının güvenliğinin, kurulacak radar ağıyla kaplanması projesi bu yıl tamamlanacaktır.

Sivil havacılık kesiminde özel sektörün aktif rol alması sağlanacak, sivil havacılık faaliyetlerinin kontrolü, denetlenmesi ve koordinasyonunun daha etkin bir şekilde yerine getirilmesi için gerekli yapısal düzenlemeler sürdürülecektir.

Yurt içinde küçük havaalanı yapımı teşvik edilecek, hava ulaşımının bütün önemli merkezlere götürülmesi sağlanacaktır.

Yurt içi ve yurt dışı karayoluyla yük ve yolcu taşıma hizmetleri, iktisadî ve sosyal ihtiyaçlara uygun olarak geliştirilecektir.

Diğer ANAP Hükümetleri döneminde olduğu gibi, haberleşme konusu önemli bir altyapı hizmeti olarak kabul edilecek, bu hizmetin en iyi şekilde temini için, yatırımlara büyük bir hızla devam edilecektir. Bu yılsonunda ülkemizde 9 milyon telefon, 30 bin teleks hattı, 4.500 data aktarma hattı işler duruma geçecektir. Telsiz telefon, çağrı ve oto telefon şebekeleri yurt çapına yaygınlaştırılacaktır, önümüzdeki yıllarda, her yıl 1,5 milyon telefon hattı ilave edilecek, bunun 600 bini köylere monte edilecektir. Bu yıl, görüntülü telefon, videoteks, elektronik posta, uydu ile haberleşme sistemi devreye girecektir.

Diğer taraftan, radyo, televizyon hizmetlerinin çağımızın gerektirdiği yayın kalitesinde ve yurdumuzun her tarafından yaygın şekilde izlenebilmesinin yanı

sıra, yayınlarımızın yurt dışında da yeterli kalitede izlenebilmesini teminen, gerekli yatırımlar hızlandırılacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; tarım, toprağa, suya ve iklim şartlarına bağlı, zahmetli; tecrübe, fedakârlık ve sabır isteyen sektördür.

Çiftçi ve köylümüz, sosyal yapımızın ana unsurudur. Tarım sektörü, sanayi ve hizmet sektörlerindeki gelişmeye rağmen ekonominin itici gücü olma vasfını korumaktadır.

Tarımda üretim ve verim artırmada uygun iklim şartları ve girdilerin yanında, bilhassa son yıllarda çiftçilerimizin gelir ve hayat seviyesini yükseltmek için teknolojik değişiklikler de büyük önem kazanmıştır.

1984-1990 yılları arasında tarım sektörü yıllık ortalama gelişme hızı yüzde 3,6 olmuştur. Bu dönemdeki gelişme hızı, 1989 yılında son elli yılın en kurak yılı yaşanmış olmasına rağmen, 1963-1983 döneminin üzerindedir. Tarım sektöründe verim, dolayısıyla üretimi artırmak için girdi kullanımının artırılmasına büyük önem verilmiştir.

Tohumculukta üretim, ithalat, dağıtım, fiyatlandırma ve finansman belirli esaslara bağlanmış, yerli ve yabancı 48 tohumculuk şirketi kurulmuş, üretimi yapılan kaliteli tohumlar çiftçilerimizin istifadesine sunulduğu gibi, ihracatı da yapılmıştır. Bu alandaki teşviklere, tohumculuk ve fidan üretimi ile ilgili teknolojilerin yurda getirilmesi için devam edilecektir.

Düşük verimli yerli hayvan ırklarımızın ıslahı maksadıyla, sunî tohumlama hizmetlerine hız kazandırılmıştır. Hayvancılığımızı, özellikle süt sığırcılığını geliştirmek ve yüksek vasıflı damızlıkların yurt içinde üretilmesini sağlamak amacıyla, bugüne kadar yaklaşık 66 bin gebe düve ithal edilmiş olup, hedef alınan 100 bin baş damızlık ithalatı kısa zamanda gerçekleştirilecektir.

Tabii kaynakların korunması, tabii potansiyelin rasyonel kullanımının sağlanması, su ürünleri üretimiyle, kültür balıkçılığının geliştirilmesi faaliyetlerine önem verilecektir.

Hububat satışının, çiftçilerimizin menfaatlerine uygun olarak yürütülmesi için, dünya çapındaki borsalar gibi tahıl borsası kurulacaktır. Bu sistem, üreticinin malını hasattan önce pazarlama imkânı sağlayacağından, çiftçilerimize ek bir finansman imkânı getirecektir.

Tarım Reformu Kanunu çerçevesinde, reform bölgesi alanlarındaki çiftçilerin topraklandırılması ve üretimde verimliliklerinin artırılması uygulamaları devam ettirilecektir.

Çayır ve meraların tespit, tahsis ve düzenlenmesiyle ilgili olarak hazırlanan Mera Kanun Tasarısının bir an önce Yüce Meclisimizden geçirilerek Türk köylü ve çiftçisinin hizmetine sunulması sağlanacaktır.

Son 7 yılda, 800 bin hektarın üzerinde bir alan sulamaya açılmıştır. Böylece, 1983 yılında, sulanabilir arazilerin yüzde 35,9'u sulanmışken, bu oran 1990 yılında yüzde 45,4'e yükseltilmiştir. Ülkemizin en büyük projesi olan Güneydoğu Anadolu Projesi ile yaklaşık 1,7 milyon hektar alan sulanacak; ayrıca, bu proje ile ülkemizin en verimli toprakları suya kavuşmuş olacaktır. Bu suretle, her yıl, yaklaşık, 100 bin hektar alan sulamaya açılacaktır.

Münferit sulama yapan çiftçimize, imkânlar ölçüsünde elektrik enerjisinden istifade etmesi için, projeler geliştirilecek ve yapılabilir olanlar uygulamaya geçirilecektir.

Hedefimiz, imkânlarımızı azamî ölçüde kullanarak, kısa sürede bütün köylerimizi yaz ve kış geçit veren yollara, sağlıklı içme ve kullanma suyuna kavuşturmaktır.

Tarım ürünleri destekleme fiyatları, enflasyonun üzerinde tutulmaya devam edilecektir. Ürün bedelleri, imkânlar ölçüsünde peşin ödenecektir. Gecikmesi halinde, ödemeler için birçok üründe ilan edilen fiyatlara ek olarak, haftalık ve aylık ilave ödemeler yapılacaktır. Böylece, çiftçilerimizin el emeği ve alın terinin değerlendirilmesine özen gösterilmeye itina edilecektir.

Çiftçilerimize peşin ödeme yapılamadığı hallerde, Ziraat Bankasına olan borcu öncelikle mahsup edilip, faiz tahakkukunun önüne geçilecektir.

Çiftçilerimizin süratli, yeterli ve zamanında kredi alabilmeleri ve kredi limitleri ile ikraz birimlerinin artırılması sağlanacaktır.

Ziraat Bankası, aslî görevi olan çiftçimize ve köylümüze en iyi hizmeti verebilmesi için yönlendirilecek ve kaynakları artırılacaktır.

Orman kadastro ve mülkiyet çalışmalarına, orman yangınları ve koruma faaliyetlerindeki hizmetlere devam edilecektir.

Ormanlarımızı vasıf ve üretim yönünden ileri bir seviyeye çıkarmak amacıyla, devlet ve orman köylüsü ilişkilerinin iyileştirilmesine ve ağaçlandırma hizmetlerine öncelikli olarak devam edilecektir.

Bozuk ve verimsiz orman alanlarının verimli duruma getirilmesi için hedef alınan her yıl 150 bin hektar alanın ağaçlandırılması sağlanacaktır.

Orman sınırları dışına çıkarılan taşınmaz malların, Anayasa hükümleri çerçevesinde, hak sahibi köylü vatandaşlara intikalini sağlamak üzere yasal düzenlemelere öncelik verilecektir.

Çiftçinin gelirinin artırılması, sosyal refah seviyesinin yükseltilmesi için sübvansiyonlara devam edilecektir.

İthalat ve ihracatta, fiyat dengesini sağlamak üzere, çiftçimizi, fiyat hareketleri karşısında koruma tedbirleri ile teşvik primi uygulamasına devam edilecektir.

Tarım ormancılık ve köye giden hizmetlerde önemli yatırım ve gelişmelere yenilerini ilave etmek, toprak, su ve iklim kaynaklarımızı daha iyi değerlendirmek, mevcut potansiyeli daha da hızlı harekete geçirebilmek için;

Hızla artan nüfusumuzun yeterli ve dengeli bir şekilde beslenmesi,

Sanayinin ihtiyacı olan hammaddenin karşılanması,

İhracatımızın daha da artırılması için, dış pazarın istediği standartlarda ve rekabet edebilir fiyatlarla üretim yapılması,

Kırsal alanda yaşayan çiftçiler ve orman köylümüzün gelirlerini artırarak refah seviyesinin yükseltilmesi, şehirde olan her iyi şeyin köye ulaştırılması temel hedeflerimiz olacaktır.

Böylece, Türk köylüsü ve çiftçisinin gelir ve refah seviyesinin yükseltilmesi, el emeği ve alın terinin değerlendirilmesi sağlanacaktır.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Şimdiye kadar neredeydiniz?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Anavatan Partisi hükümetlerinin bugüne kadar maden ve madencilik konularına verdiği önem malumunuzdur. Ülkemizin maden potansiyelinin hızla ortaya çıkarılmasını, madencilik sektörünün modern ve etkin bir yapıya kavuşturularak potansiyelin en iyi şekilde değerlendirilmesini, işletilmesini ve pazarlanmasını sağlamak amacıyla, Anavatan Partisi Hükümetlerinin almış olduğu tedbirleri ve teşvikleri daha da geliştirmek hedefimiz olmaktadır, özel sektör bu sahada daha da teşvik edilecektir. Devletleştirilmiş bulunan madenlerin iadesi veya özelleştirilmesi sağlanacaktır.

Yerli petrol aramalarına daha büyük kaynak ayrılacaktır.

Elektrik enerjisi üretimi artırılırken, maliyeti düşürücü tedbirler alınacak ve özelleştirme çalışmalarına hız verilecektir.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Faaliyet raporu mu bu?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Hükümetimiz, turizm sektörünün sorunlarının tespiti ile çözümlerinin belirleneceği ve kamu kuruluşları ile özel sektör temsilcilerinin katıldığı Turizm Koordinasyon Kurulu oluşturacak ve bu kurul Turizm Bakanının başkanlığında belli aralıklarla toplanacaktır.

Turizmin, özellikle bir hizmet sektörü olması nedeniyle, bu alanda doğrudan veya dolaylı hizmet verenlerin sayıca yeterli düzeye getirilmesi ve eğitilmesi suretiyle, hizmet standardının yükseltilmesi ve turizmimizin kilit taşı olan doğal ve kültürel değerlerin korunabilmesi için ulusal turizm bilincinin geliştirilmesine yönelik etkin projeleri gerçekleştirmek amacımızdır.

Ülkemizin sahip olduğu turizm potansiyelinin tanıtılmasına yönelik olarak başlatmış olduğumuz Avrupa, ABD ve Uzak doğudaki tanıtma kampanyalarına daha etkin olarak devam edilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; millî kültürün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, kalkınma politikalarının, temel ilkelerinin başında gelecektir.

Millî kültürümüzün gelecek nesillere zenginleştirilerek intikal ettirilebilmesi için, millî ve manevî değerlerin korunmasında millî bütünlüğün ve dayanışmanın sağlamlaştırılmasında temel unsur, hiç kuşkusuz, kültürümüzün araştırılması ve tanıtılmasıdır.

Kültür ve sanat, millî değerlerin korunmasında ve geliştirilmesinde olduğu kadar, uluslararası münasebetlerde de yakınlaşma ve dayanışmanın temel unsurudur. Kültürümüzün dünya ülkelerine tanıtılmasına özen gösterilecektir.

Kütüphanelerin ülke çapında zenginleştirilmesi, okuma zevk ve alışkanlığının yaygınlaştırılması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Eski yapı ve eserlerin korunması, yaşatılması için ciddî tedbirler alınacaktır.

Eski eser kaçakçılığının önlenmesi için gerekli her türlü tedbir alınacak ve çeşitli tarihlerde yurt dışına kaçırılan eski eserlerin Türkiye'ye geri getirilmesi için, uluslararası boyutlarda mücadeleye devam edilecektir.

Tarihimizin gerçeklerine ışık tutacak arşiv belgelerinin korunması, tasnif edilmesi ve araştırmacıların hizmetine sunulması sağlanacaktır.

Milletimizin sosyal ve kültürel hayatında önemli rolü olan edebiyat, müzik, resim, folklor, sinema, tiyatro ve diğer sanat dallarının millî kültür birikimimizden yararlandırılarak geliştirilmesi, kültür ve sanat politikamızın ana hedefidir.

Türk film sanayiinin geliştirilmesiyle, fikir ve sanat eseri sahiplerinin haklarının korunması konusunda devletçe her türlü destek sağlanacaktır.

Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Anavatan Partisi Hükümetleri döneminde, Türkiye, ekonomide yapısal değişimi gerçekleştirmiş, dışa açık bir toplum haline gelmiş, siyasî istikrarını korumuş, kavgasız bir siyasî ortama kavuşmuştur. Ülkemiz, altyapı yönünden modern bir görünüm kazanmıştır. Bugün ulaştığımız noktadan geriye dönmemiz mümkün değildir.

Eşiğinde bulunduğumuz 2000'li yıllarda, ülkemizin, yeniden kurulmakta olan dünyanın kenar mahallesinde değil de merkezinde yer almasını sağlamak için, bu olumlu gelişmelerin devam ettirilmesi şarttır.

Hükümetimiz, Yüce Meclisin itimadına mazhar olduğu takdirde, bu itimada layık olabilmek ve programını en iyi biçimde uygulamak için bütün gücüyle çalışacaktır. Bu çalışmalarımızda Allah'ın bizi başarılı kılmasını niyaz ediyor, Yüce Heyetinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.¹ (ANAP ve Bakanlar Kurulu sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar)

¹ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 18, Cilt 61, Birleşim 129, Sayfa 565-585*

3 Temmuz 1991 Çarşamba**48. Cumhuriyet Hükümeti (I. Yılmaz Hükümeti) Programının Görüşmeleri Sırasında Yaptığı Konuşma**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükümet Programı üzerinde yapılan eleştirileri cevaplandırmak üzere söz almış bulunuyorum. Sözlerimin başında, Yüce Heyetinizi en derin saygılarımla selamlıyorum. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Bu kürsüden değerli görüşlerini dile getirmiş olan sayın parti sözcülerine de teşekkür ediyorum.

Değerli Milletvekilleri, biz, iktidar Partisiyiz ve bizim kuruluşumuzdaki en önemli ilkelerimiz, sevgi, uzlaşma ve hoşgördür. Aslında, bu ilkeleri Türk siyasî hayatına kazandıran da biziz.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Sevgi 1983 yılında mı başladı Türkiye’de yani?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın muhalefet liderlerinin üslup konusundaki takdirleri ne olursa olsun, partiler arası diyalog konusundaki yaklaşımları ne olursa olsun, bu ilkeleri daima canlı tutmaya ve yeri geldikçe hiçbir komplekse kapılmadan; neticede yaptığımız işin bir kamu hizmeti olduğunun bilinci içinde kendilerine de sunmaya kararlıyız. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* Muhalefet partileriyle, işin başından itibaren, bu noktadan itibaren yapıcı bir diyalog arzusu içinde olduğumuzu ifade etmek istiyorum, ama hemen ifade edeyim, bu konuda bir endişem var, bir güçlüğümüz olabilir. Bu güçlük de Sayın Demirel’den kaynaklanıyor. Bildiğiniz gibi, kendileri, zaman zaman, küsmeyi severler. Uzun yıllar Sayın Ecevit ile küsmüşlerdi, daha sonra Sayın Evren’le küstüler, şimdi de Sayın Özal’la küstüler. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Sen de Özal’la küstün.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sanıyorum...

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Şimdi barıştın sen Semra ile.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Diyalog böyle mi olacak? *(DYP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Lütfen susalım.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...Sanıyorum, özellikle, eski makamına kim otursa ona küsmektedirler. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* Şimdi, Değerli Milletvekilleri...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Böyle, diyalog olmaz ama. *(DYP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Terbiyesiz diyalogu bu.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Böyle saygısızlık olmaz Sayın Başbakan, böyle saygısızlık olmaz! *(DYP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Lütfen efendim... Dinleyelim lütfen... *(DYP sıralarından gürültüler)* Lütfen, sükûneti muhafaza edelim.

MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Özal'ın "çat" talimatını mı yerine getiriyorum? (DYP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen efendim... Çalışma düzenini bozmayalım.

MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde) — Ayıp, ayıp!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, şimdi o makama oturan kişi ben oldum, onun için endişeliyim, ama huzurunuzda arz ediyorum, kendileri, ileride ne sebeple olursa olsun...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Sen o makamda oturamazsın.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...benimle küs olmak için ne kadar gayret sarf ederse etsin, ben, küs olmamak için ve hatta demokrasimizden bu küsmeye illetini kaldırmak için elimden gelen her türlü direnci göstereceğim. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Millet size küstü; millet.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, Sayın Genel Başkanların Hükümet Programımızda yer alan hedeflere ulaşılabileceğine ilişkin inançsızlıklarındaki samimiyetleri konusunda hiçbir şüphem yok. Yani, bizim hedeflerimize ulaşılabileceğine inanmamakta samimî olduklarına dair hiçbir şüphem yok.

Aslında, onların bu inançsızlıkları, başında oldukları siyasî partiyle Anavatan Partisi arasındaki farktan kaynaklanmaktadır. Yani, olaylara yaklaşmaktaki farktan, çağın temposuna ayak uydurabilmekteki farktan kaynaklanmaktadır ve bu, genç insan kafasına güvenmekteki farkın bir tezahürüdür. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Anavatan Partisi, sekiz yıllık iktidar döneminde, klasik, tutucu devlet yönetiminin sınırlarını aşıp, tabuları yıkip, Sayın Genel Başkanları burada bu kadar kızdırmak pahasına da olsa öylesine hayal edilemeyecek şeyleri gerçekleştirmiştir ki, şimdi bunları henüz yeni yeni kabullenebilme noktasına gelen siyasî muhaliflerimizin, Hükümet Programımıza yönelttikleri eleştiriler, sadece eşyanın tabiatı icabıdır. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri)

Bakınız Sayın Milletvekilleri, Ana muhalefet Partisinin Lideri Sayın İnönü, Hükümetimizin kuruluşunu müteakip, geçtiğimiz bayram günlerinde yaptığı bir konuşmada, halkımızı, endişeli bir telaş içerisinde uyarmaya çalıştı; "aman yanılmayın, bu Hükümet yeni bir Hükümet değildir; bu Hükümet ANAP Hükümetlerinin devamıdır" buyurdular.

Sayın İnönü, halkımızın zekâsını küçümseyen bu uyarısını, maalesef, bugün bu kürsüde de tekrarladılar. Ben, bu konuda kendisini rahatlatmak isterim; endişe etmesine hiç mahal yoktur; huzurunuzda açık seçik ifade ediyorum; evet, biz, ANAP Hükümetlerinin devamıyız. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Seçilemeseydin terk edecektin.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Mahvettiniz devleti.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, üstelik Sayın İnönü'nün başında bulunduğu partide olmayan bir şeyin, kendi kendisini yenileme

kabiliyetinin ürünüyüz. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; SHP ve DYP sıralarından gürültüler)

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — En son ANAP Hükümetisiniz.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Semra istedi de sen oldun.

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim... Lütfen...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Seni oraya Semra getirdi.

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen dinleyelim... Lütfen, sükûneti muhafaza edelim.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Nasıl geldiğini anlatıyoruz Sayın Başkan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bakın Sayın Milletvekilleri, ben burada Hükümet adına konuşuyorum. Eğer beni konuşturmazsanız, sonra, Meclisin çalışmamasından yakınamazsınız.

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Ağzına bant mı vurduk; ne demek konuşturmamak?

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyelim... Sayın Milletvekilleri, Lütfen...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İşte bu yaptığınızı kastediyorum sayın milletvekili.

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Her şeyi söylüyorsunuz, daha ne istiyorsun.

BAŞKAN — Sayın milletvekili, lütfen...

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Demokrasiyi askıya aldınız... Demokrasi mi var Türkiye’de?

BAŞKAN — Sayın hatibin konuşmasını sakın dinleyelim. (ANAP ve SHP sıralarından gürültüler)

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Sayın Başkan, ağzına bant mı vurduk?

BAŞKAN — Oturun lütfen...

Sayın Grup Başkanvekillerinin ve İdare Amirlerinin, çalışma düzeninin sağlanabilmesi için Başkana yardımcı olmalarını rica ediyorum.

Lütfen dinleyin arkadaşlar... Bundan evvel burada Sayın Parti Grup Başkanları birer saat konuştular, müdahale olmadı... Lütfen dinleyin... (DYP sıralarından gürültüler)

Lütfen, beni, İçtüzük hükümlerini uygulamaya mecbur etmeyin. Lütfen, sakın olun. (ANAP sıralarından gürültüler)

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bizim, ayrıca ANAP felsefesinden taviz vermeye de hiç niyetimiz yoktur; tersine, bu felsefenin, Türkiye’nin geleceği için tek çıkar yol olduğuna inanıyoruz.

HASAN NAMAL (Antalya) — Millete soralım?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bu felsefeyi, muhalefetin kısır, kolaycı ve çıkarıcı sadmelerine karşı savunmayı ve hatta daha da kökleştirmeyi, kurumlaştırmayı kendisine misyon edinmiş bir iktidarı. (ANAP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Hepsi alkışlamadı... Demek ki, hepsi kabulleniyor.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, çünkü 1980'ler Türkiye'sinin gerçeğini kavramadan, bu sürece damgasını vuran Anavatan icraatının gerçekçi bir değerlendirmesini yapmadan, sekiz yıllık Anavatan İktidarını aşmak ne Hükümetim için ne de başkası için söz konusu bile olamaz... *(DYP sıralarından "Ne dedi?" sesleri)* Türkiye'nin ve Türk toplumunun bugün ulaştığı düzeyi kavramayan, toplumun isteklerini, özlemlerini ve sancılarını doğru teşhis edemeyen bir hükümetin, bırakınız Anavatan İktidarını aşmayı, işbaşında kalması dahi mümkün değildir.

Burada sayın liderler birçok eleştiriler yaptılar. Aslında, bu eleştirilerin bir kısmına katılmamak mümkün değildir; çünkü bunlar, birtakım sıkıntıların varlığını ortaya koyan eleştirilerdir. Bu sıkıntıların varlığını kabul ediyorum; Türkiye'nin, bugün, çetin sorunlarla karşı karşıya olduğunu kabul ediyorum, önümüzdeki dönemde bu sorunların daha da artması olasılığını da kabul ediyorum; ama...

FERİT BORA (Diyarbakır) — Niye geldin o zaman?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Onu anlatacağım... Müsaade edin, onu anlatacağım.

Bu sorunlar, sadece sizin sandığınız sorunlardan ibaret olan sorunlar değil; bugünkü Türkiye, aslında, birbirleriyle iç içe geçmiş iki sorunlar yumağıyla karşı karşıyadır. Bunlardan birincisi, yani orta vadeli olanı -sizin de burada söylediğiniz- başta işsizlik olmak üzere, enflasyondur, gelir dağılımındaki dengesizliklerdir, iç ve dış borçlanma hadleridir. Bu sorunlar, fevkalade önemli sorunlardır, güncel sorunlarımızdır, halkımızı rahatsız eden sorunlardır. Sadece biz değil, burada kim oturursa otursun, Türkiye'de kim hükümet olursa olsun, bu sorunlarla boğuşmak zorunda kalacaktır. Bu sorunlar, bir hükümetle, bir liderle aşılabilecek sorunlar değildir. Bakın burada rakamlar var, ben o rakamları şimdi söylemeyeceğim; çünkü istatistikleri her yönde kullanmanın mümkün olduğunu biliyorum. Sayın Demirel bunu çok iyi yapıyor; ama ben burada bunu kullanmayacağım. Gelir dağılımı istatistikleri; Dünya Bankasının kendisinin refere ettiği gelir dağılımı istatistikleri, 1965-1970 döneminde, yani Sayın Süleyman Demirel'in Hükümet Başkanı olduğu dönemde, Türkiye'de gelir dağılımının daha dengesiz hale geldiğini ortaya koyuyor. *(DYP sıralarından "Allah Allah" sesleri)* Sabit gelirlilerin millî gelir içerisindeki payının daha negatif yönde etkilendiğini ortaya koyuyor; ama bunlara girmeyeceğim. Demek istediğim şudur: Orta vadeli sorunlar, Türkiye'nin gündemindeki orta vadeli sorunlar, yani hayat pahalılığı, yani enflasyon, gelir dağılımındaki dengesizlikler, yani iç ve dış borçlanma meseleleri, işsizlik meselesi... Bunlar, bir iktidarla bağlı olan meseleler değildir; bunlar, muhtemelen bizden sonraki iktidarlara da kapsayacak olan meselelerdir.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Yolsuzluk, hırsızlık!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, benim söyleyeceğim husus şudur: Türkiye'nin bir de asıl uzun vadeli bir sorunlar gerçeği var. Bunlar, baş döndürücü bir hızla kabuk değiştiren Türkiye'nin, artık, bir tarım toplumundan sanayi toplumuna dönüşmekte olduğu gerçeğidir; artık, bir köylü toplumundan şehirli toplumuna dönüşmekte olduğu gerçeğidir. İsterseniz, buna başka dönüşümleri de ekleyebilirsiniz: Kapalı bir toplumdaki dönüşüm gerçeğini yaşıyoruz,

kapalı bir ekonomiden, dünyaya açık bir ekonomiye dönüşüm gerçeğini yaşıyoruz; komuta ekonomisinden, serbest piyasa ekonomisine dönüşümün gerçeğini yaşıyoruz; yani, yapısal bir değişimi yaşıyoruz. İşte, sizin gözden kaçırdığınız gerçek budur. (DYP sıralarından, "Allah, Allah" sesleri)

Bakınız, Büyük Atatürk, Türk toplumunu çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma hedefine yönlendirdiği zaman, Türkiye’de 13 milyon insan yaşıyordu. Bu 13 milyon insanın, 10 milyonu köylerde yaşıyordu ve toplam nüfusun yüzde 80’i de tarımda çalışıyordu. 1950’de tek parti dönemi sona erdiğinde, Türkiye’nin nüfusu, 13 milyondan 21 milyona sıçradı; ama şehirleşme oranı değişmedi; köylüyü köyde tutma politikasının sonucu olarak, şehirleşme oranı yüzde 25’te kaldı.

Değerli Milletvekilleri bu dönemde ne oldu? Bu dönemde, iki ayrı Türkiye oluştu: Bir tarafta çağdaşlaşmadan nasibini alan şehirler, öbür tarafta, olduğu gibi kalan köyler. Bir tarafta, yeni, Batılı hayat standardını benimseyen şehirli, öbür tarafta jandarma baskısıyla dünyadan tecrit edilen köylüler... İki ayrı Türkiye çıktı ortaya.

Bu tablonun değişmesi, 1950’lerden sonra Türkiye’de çok partili demokrasinin yerleşmesiyle olmuştur; ama ilk defa bizim İktidarımız zamanında, Türkiye’de şehirleşme oranı yüzde 50’nin üstüne çıkmıştır ve bugün nüfusumuzun yüzde 60’a yakını şehirlerde yaşıyor. (DYP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yani, netice olarak, bugün artık, bir şehirli toplumuyuz, ağırlıklı olarak da bir sanayi toplumuyuz.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Herhalde, köylüyü gözden çıkardınız Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, böyle bir Türkiye, bir yanda, şehirde ne varsa köye de aynısını götürmek zorunda olan bir Türkiye’dir; ama aynı zamanda da şehirlere göçen nüfusa yeni iş alanları yaratmak mecburiyetinde olan; onların konut sorunlarını, eğitim sorunlarını, sağlık sorunlarını, sayısız sorunlarını da çözmek için çabalayan bir Türkiye’dir...

Batı ülkelerinde, bu söylediğim süreç, yüzyıllara yayılmış bir süreçtir. Orada, bu süreç, sancısız gerçekleşebilmiştir; nispeten bizden daha az sancılı olarak gerçekleşebilmiştir; ama biz, Türkiye olarak, aynı süreci on yıllara sığdırmak zorundayız ve Değerli Milletvekilleri, maalesef, Türkiye’nin gerçekleştirmekte olduğu bu sıçramayı sancısız geçirmesini sağlayacak bir reçete henüz daha bulunamamıştır. Çünkü tabiat, her köşe başında, elinde sihirli bir değnekle bekleyen bir ekonomi dehasını bize bahşedecek kadar cömert değildir. (DYP sıralarından, "Özal var ya" sesleri, gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, Türkiye’nin yaşamak zorunda olduğu bu ciddî tabloyu görmezlikten gelerek, Türkiye’nin yönetilebileceğini sanmak aldatmacadan ibarettir. Bu ciddî tablonun önümüze yığıldığı devasa sorunları, öyle "boş file" edebiyatıyla, "kapaksız tencere" edebiyatıyla aşabileceğimizi sanmak hayalden ibarettir. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — İyi de, Başbakan, sekiz sene ne yaptınız yani?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Aslında, Sayın Milletvekilleri, 26 Mart 1989 seçimlerinin bir genel seçim değil de yerel seçim olması Türkiye için Allah'ın bir lütfudur. (SHP ve DYP sıralarından "Niye öyle?" sesleri)

Bakın söyleyeyim: Çünkü belediyeler gibi nispeten küçük birimleri idare etmekte bu kadar zorlananların, eğer yarın iktidar olurlarsa Türkiye'yi ne kadar zorlayacaklarını düşününce, ürpermemek elde değildir. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Sen muhalefeti hazmedemiyorsun galiba; bir de diyalogdan bahsediyorsun...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, Sayın Milletvekilleri, Sayın Muhalefet Liderleri Hükümet Programı üzerinde eleştirilerde bulundular. Aslında, eleştirilerinde önemli bir şey söylemediler. Söyledikleri en önemli şey, bu hedeflere ulaşamayacağıdır ve bu hedeflerin gerçekçi olmadığıdır. Onun ötesindeki eleştiriler geçmişe yönelik eleştirilerdir; "şu hedeflere ulaşamamıştır, şu hedefler gerçekleşmemiştir..."

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Soru sordu, soru...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, bakın, tabii, seçim talebiniz var. Hayret ettim, bugün bunu çok kuvvetli vurgulamadınız. (ANAP sıralarından "korktular" sesleri; DYP sıralarından "millet istiyor" sesleri, gürültüler) önemli değil.

BAŞKAN — Dinleyelim lütfen.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Açık seçik söyleyeceğim. Seçimlerin normal süresine bir buçuk seneden az bir zaman var; ama biz, normal süresine kadar seçimleri bekletmek gibi, katı, sabit bir noktada değiliz. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Mecbursun...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Seçimlerin, ülke yararını ön planda tutarak, bu konuda yapılmasını en uygun gördüğümüz tarihe ilişkin önerimizi, Meclis, yasama dönemine başlar başlamaz huzuruza getireceğiz. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; SHP ve DYP sıralarından alkışlar)

Sayın İnönü, Seçim Kanununda yapılması gereken bazı değişikliklerden bahsetti. Belki, seçimlerle ilgili olarak, Anayasada da bazı değişiklikler yapılması zarureti ortaya çıkabilir. Eğer partiler arasında bu konuda bir uzlaşma hâsıl olursa, Anayasada da değişiklik yapma yoluna gidebiliriz. (Gürültüler)

BAŞKAN — Dinleyelim lütfen...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Seçim Kanununda da bir değişiklik yapma zarureti ortaya çıkabilir.

Şimdi, bu değişiklikleri belki öngörülen süre içerisinde tamamlamayabiliriz; ama size açıklıkla şunu ifade etmek isterim: Seçimlerin, Türkiye açısından en uygun olacağı tarihte ve siyasî partilerimizin mümkün olan en geniş uzlaşması çerçevesinde belirleyeceğimiz bir tarihte yapılabilmesi için, Sayın İnönü'nün burada ifade ettiği, yurt dışındaki işçilerimizin de en geniş katılımını sağlama amacı dahi dahil olmak üzere, bu konuyu Türkiye'de partiler arasında bir polemik konusu olmaktan, demokrasimizi yıpratana, ona yara veren bir konu olmaktan çıkaracak şekilde çözümlemek kararlılığındayız. (Alkışlar)

Şimdi, Türkiye’de bir alışkanlık vardır; genel seçimler yaklaşınca, siyasî partiler, özellikle muhalefet partileri, ekonomik reçete niteliği ağır basan programlar ortaya koyarlar. Nedense, bunu seçimlerden sonra yapmazlar da, seçimler yaklaşınca yaparlar.

HASAN NAMAL (Antalya) — Özal da, “seçimden önce zam yapacak kadar enayi miyim?” demişti.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, bu bir takdir meselesidir; sizin ki de bir üslup meselesidir, ben bir şey demiyorum; ama benim yadırgadığım bir şey var: Sayın İnönü -hatırlıyorum bir tarihte- televizyona çıktı ve “ben bütün bu sorunların çözümünü biliyorum, formülünü biliyorum; ama açıklamam; açıklarsam İktidar kopya çeker” dedi. *(ANAP sıralarından gülüşmeler)* Şimdi, bu yadırgadığımız aynı tutum...

RIZA YILMAZ (Ankara) — Yayımladığımız raporlardan kopya çektiniz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...bu yadırgadığımız tutum son günlerde Doğru Yol Partisi yöneticilerine de hâkim olmaya başladı; onların da şimdi sihirli bir vergi politikası önerileri var, sır gibi saklıyorlar. Aslında...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Gel sana gösterelim, gel.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Aslında, muhalefetin güçlüğü suradadır: Muhalefet, çok uzun bir süre, Anavatan Partisinin Türkiye’de getirdiği yeni ekonomik anlayışı kavrayamadı. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Hatta kavrayamadığı gibi, buna karşı direnme gösterdi. Kabul etmemek için direndi; ama artık işler o noktaya geldi, dış dünyadaki gerçekler o kadar bariz şekilde ortaya çıktı ki, Anavatan Partisinin 1983 yılından beri savunduğu doğruları inkâr etme imkânı muhalefet için dahi ortadan kalktı. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri)* Şimdi, bakın, bunları propaganda amaçlı söylemiyorum.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Kongrede de söylediniz bunları.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hayır, söylemiyorum.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Bunları söyledin.

BAŞKAN — Dinleyelim efendim lütfen.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Müsaade ederseniz sizin programınızdan okuyacağım.

HASAN NAMAL (Antalya) — Sen kendi programını anlatsana.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Siz kendi programınızdan bahsedin, bizim programımızı yorumlamayı bırakın.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama eğer siz Sayın Genel Başkanlarınızın burada yakındığı sorunlara alternatif getirme kabiliyetine sahip değilseniz, siz neyi temsil ediyorsunuz? *(ANAP sıralarından alkışlar)*

HASAN NAMAL (Antalya) — Orman köylüsünden bahset, çiftçiden bahset, BAĞ-KUR’ludan bahset, enflasyondan bahset...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bakın, müdahale etmezseniz, hepsinden bahsedeceğim.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Onlar önden gösterdikleriniz.

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim... Lütfen...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, bakın neyi kastediyorum:

Birinci Özal Hükümetinin 1983 programında “Sosyal adaletçi ve rekabete dayalı serbest piyasa ekonomisi”, kelimeleriyle belirlediği ilke, Sayın Demirel yönetimindeki Doğru Yol Partisinin ekonomik programına tam dokuz yıllık bir gecikmeyle şöyle giriyor: “Batı tipi kapitalizm ve sosyal hukuk devleti”.

Yine, 1983 yılında bizim programımızda “üretim kapasitesini, kalite ve fiyat yönünden dünya pazarlarında rekabet edebilecek yatırımları destekleme suretiyle artırma” şeklinde ifade edilen hedef, Doğru Yol Partisinin aynı programında “satılabilir mallar üreten sektörlerle öncelik vermek” biçiminde tekrarlanıyor.

SELAHATTİN KILIÇ (Adana) — Onlar, aynen Adalet Partisi programında da vardı.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — “Bakanların aslî fonksiyonlarına dönmeleri sağlanacak” niyetinin aslı, bu sefer de 1987 yılındaki İkinci Özal Hükümetinin “bankacılık sektörünün para-kredi piyasasında gerçek fonksiyonuna kavuşması” diye başlayan paragrafından ödünç alınmıştır. *(ANAP sıralarından gülüşmeler)*

“Faizlerin ve dolayısıyla maliyetlerin düşürülmesiyle dışsatımda rekabet şansı artırılmaya çalışılacak” ibaresi, aslında temel bir ekonomi kuralı; ama Birinci Özal Hükümetinin Programında, bu, en veciz şekilde ifade ediliyor; “devletin tamamen küçülmesi ve kamu kesiminin büyük oranlarda küçülmesi...”

Biraz önce de söylediğim gibi, aklın yolu birdir. Aslında, muhalefetin, bu konuda, fazla bir seçeneği de yoktur; yani. Anavatan Partisinin bu konuda ortaya koyduğu programın, politikaların alternatifi de yoktur.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Size göre.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İşte Sosyaldemokrat Halkçı Parti...

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Beğenemedin mi?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — “Alternatifimiz sosyal piyasa ekonomisi” diye ortaya çıktınız...

HASAN NAMAL (Antalya) — Onu okumayı bırak da güzel bir konuşma yap.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama sizin programınızı okuyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Oradan bir cümle alarak bir şeyi değiştiremezsin.

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen müdahale etmeyelim... Lütfen arkadaşlar... *(SHP sıralarından gürültüler)*

Sayın Milletvekilleri, lütfen...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, sosyal piyasa ekonomisi diye ortaya koyduğunuz yeni alternatif programın en bariz özelliği, özelleştirme politikasına karşı çıkmanız, özelleştirme politikasına karşı çıkmanız, aslında büyük bir çelişkidir.

Çünkü sosyal piyasa ekonomisini ilk olarak ortaya atan Ludwig Erhard'ın da, günümüzde bu politikanın mimarı olan Margaret Thatcher'ın da en bariz uygulaması, sınaî mülkiyetin, özelleştirme yoluyla, hisse senetleri yoluyla halka devrini sağlamalarıdır.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Özelleştirme adı altında yapılan yağmaya karşı çıktık.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yani, bir yandan özelleştirmeye karşı olduğunuzu iddia etmek, bir yandan da sosyal piyasa ekonomisini savunduğunuzu söylemek, asla silemeyeceğiniz bir çelişkidir. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Özelleştirmeye değil, yağmaya karşı, yağmaya...

BEYTULLAH MEHMET GAZİOĞLU (Bursa) — Özelleştirmede, yağmacılara satış hakkı var mı?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yine, bu programda Sosyaldemokrat Halkçı Parti, planlamadan vazgeçmemekle birlikte; onu biraz küçültmeyi düşünüyormuş.

1983 Hükümet Programımızdan aynen okuyorum: “Hükümetimiz, katı ve dogmatik merkezî planlamanın tamamıyla dışında, demokratik kuruluşların ve fertlerin kabiliyetlerini ve teşebbüs güçlerini kullanmalarına ve geliştirmelerine imkân tanıyan düzenleyici, yönlendirici ve denge kurucu bir planlama anlayışına sahiptir. Ancak, devletin tanzim edici ve yönlendirici fonksiyonu genel seviyede olmalı, detaylara müdahale etmemelidir.”

Sosyaldemokrat Halkçı Partinin ANAP’a alternatif olarak öne sürdüğü bu programın bir yerinde de şöyle deniyor: “Ekonomik oluşumlar tek merkezden izlenebilecek şekilde, kurumlar yeniden yapılandırılacak.”

Değerli Milletvekilleri, bu, zaten böyledir.

“Kontrollü kur sistemi” uygulayacaklarmış... Hepiniz bilirsiniz ki, en az beş seneden beri bu böyledir.

Merkez Bankasının bağımsız olması gerektiğini savunuyorlar; bu da en az üç seneden beri böyledir.

Sosyaldemokrat Halkçı Parti, “KİT”lerin hâlâ fonksiyonları vardır. Sanayileşme, hem devletin belli alanlarda öncülük etmesiyle hem de özel sektöre selektif kredi politikaları uygulamasıyla gerçekleşecektir” diyor. Sayın Milletvekilleri, bu, sekiz seneden beri böyledir. *(SHP sıralarından gürültüler)*

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sen, bizim programları bize niye öğretiyorsun, kendi düşüncelerini söyle.

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sosyaldemokrat Halkçı Partinin, programında borsaya karşı olmadığını ifade etmesini memnunlukla karşılıyorum; ama bir yandan özelleştirmeye karşı çıkacaksınız hem de halkın alım gücü yetersiz diye karşı çıkacaksınız...

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Özelleştirme adı altında yapılan yağmaya karşıyız.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...öbür tarafta, “memlekette yeterince kaynak vardır; ama siz bunu vergi olarak değil de, borç olarak alıyorsunuz, biz buna karşı çıkıyoruz” diyeceksiniz... Bu bir çelişkidir.

NECCAR TÜRKCAN (İzmir) — Tüyo alanlar yapmasınlar o işi diyoruz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Çünkü eğer kaynak varsa alım gücü vardır.

TUFAN DOĞU (Muğla) — Aynı şeyleri düşünseydik, zaten aynı partide olurduk.

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar.. Lütfen... Hatibin sözünü kesmeyin. Dinleyelim... Belki, sorduğunuz, tereddüt ettiğiniz hususları beş dakika sonra izah edecekler... *(DYP ve SHP sıralarından gürültüler)* Lütfen müdahale etmeyin... Başkana yardımcı olun lütfen... *(Gürültüler)*

İBRAHİM GÜRDAL (İsparta) — Enflasyon ne olacak, işsizlik ne olacak, pahalılık ne olacak, vatandaşın hali ne olacak, ondan bahset...

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyin...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Çünkü Sayın Milletvekilleri, eğer kaynak varsa alım gücü de vardır, önemli olan, bu alım gücünü hisse senedi sahipliğine yönleltebilmektir. Sosyal olan tutum budur, halkçı olan tutum budur.

Bunları sadece şunun için söyledim...

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Akbulut'u arattın, arattın...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Siyasî muhaliflerimizin bizi burada eleştirirken önerdikleri hiçbir yeni alternatif yoktur; ama Sayın Muhalefet Liderlerinin burada gizledikleri ve söylemedikleri şeyler de var. Çünkü politikada, söylenen şeyler sadece hükümetleri, sadece iktidarları bağlamaz; söylenen şeyler, aynı zamanda, muhalefet partilerini de bağlar. Mesela şimdi muhalefete sorarım... *(Gürültüler)*

HASAN ZENGİN (Manisa) — Sen sorulanlara cevap ver...

BAŞKAN — Lütfen dinleyin...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Eğer bir an için...

HASAN ZENGİN (Manisa) — Muhalefet iktidara sorar, iktidar muhalefete sormaz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Beyefendi, siz iktidar olma ehliyetine sahip olduğunuzu iddia etmiyor musunuz? Ben de şimdi bunu sınıyorum...

HASAN ZENGİN (Manisa) — Başbakan olarak, sorulanlara cevap ver...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Körfez bunalımının başlangıcında, eğer muhalefetin önerdiği politikalar, Türkiye'de devlet politikası olarak uygulansaydı, Türkiye bugün hangi noktada olurdu? Çok mu iyi olurdu? *(ANAP sıralarından alkışlar)*

BEYTULLAH MEHMET GAZİOĞLU (Bursa) — Çok iyi olurdu...

TURHAN HİRFANOĞLU (Hatay) — Dışişleri Bakanlığından niye istifa ettiniz? *(Gürültüler)*

BAŞKAN — Lütfen efendim... Dinleyin... Dinleyin... Lütfen...

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Türkiye Cumhuriyetinin kaymakamı tartaklanmazdı...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Eğer, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, yani selefimiz olan Hükümet, Körfez Savaşı sonrasında Türkiye'ye sığınmak isteyen Irak vatandaşlarını, Kuzey Iraklıları, muhalefetin önerilerine kulak vererek Türkiye'ye kabul etseydi, bugün, Türkiye, asgarî 1 milyon insanın yükünü sırtında taşıyacaktı. *(DYP ve SHP sıralarından gürültüler)* Eğer, selefim olan Hükümet, Körfez Savaşının başlangıcında muhalefetin önerilerine uygun olarak aktif bir tutum benimsemeseydi, bu savaşın

külfetini üstlenmek pahasına belli risklere girmeseydi, bugün, Türkiye, karşılamak zorunda olduğundan çok daha büyük bir yükün altında olacaktı... (DYP ve SHP sıralarından gürültüler) Bugün, bu külfete rağmen, Türkiye'nin zararının tamamen karşılanmadığını hepimiz biliyoruz. Türkiye'nin, bu krizden ötürü, bugün hâlâ net zararda olduğunu biliyoruz; ama eğer sizin önerdiğiniz politikalar, sizin liderlerinizin önerdiği politikalar uygulansa idi, bu zarar, bugünkünün iki katı olacaktı. (SHP ve DYP sıralarından "Allah Allah" sesleri)

HASAN NAMAL (Antalya) — Sen niye bakanlıktan istifa ettin?

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Sayın Başbakan müneccim oldu. (Gürültüler)

YAŞAR YILMAZ (Ankara) — Özal doğru söylüyor; kasımda seçim var.

BAŞKAN — Lütfen, sükûneti muhafaza edelim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Erdal İnönü, Avrupa Topluluğu ile ilişkilerimizde gerçek dışı bir iyimserlikten söz ettiler. Böyle bir iyimserlik katiyen doğru değildir, tam tersi doğrudur. Biz, bu yolun (yani, tam üyelik yolunun) çok zahmetli bir yol olduğunu söyledik; ta başından itibaren, ince uzun bir yol olduğunu söyledik. Şimdi, 1987'den itibaren başladığımız bu uzun yolun belli bir noktasındayız. Çok ileri bir noktasında olduğumuzu söyleyemiyorum, önümüzde önemli engeller var. Bu engellerin bir kısmı siyasî engellerdir. Komşumuz Yunanistan'dan kaynaklanan engellerdir; ama? Türkiye ile Avrupa Topluluğu arasındaki işbirliğinin gelişirilmesine ilişkin, Topluluk Meclisine sunulan önerilerin belli bir ilerlemeyi içerdiğini de kabul etmek durumundasınız.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Sen niye istifa ettin, anlatsana.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, eğer beni burada konuşturmamayı hedefliyorsanız...

HASAN NAMAL (Antalya) — İçinde bir şey kalmasın, anlat.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ... O zaman beni denetleyebilme hakkınızı da kendi kendinize yok etmiş olursunuz. (ANAP sıralarından alkışlar, SHP ve DYP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen, konuşmadan dinleyelim... Lütfen... Milletvekili arkadaşlarım, lütfen...

HASAN ZENGİN (Manisa) — Sorulara cevap ver.

BAŞKAN — Sükûneti muhafaza edelim...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Kıbrıs meselesinde, Sayın İnönü'nün burada dile getirdiği endişelerin hiçbirisine mahal yoktur; çünkü Kıbrıs meselesi, Türkiye'nin millî meselesidir. Kıbrıs Türk Halkı, vazgeçilmez haklarıyla, meşru çıkar ve ihtiyaçları ile Türkiye'nin namusudur. (ANAP ve SHP sıralarından alkışlar) Kıbrıs'ta nelerin olabileceği ve nelerin olamayacağı bellidir. Mesele, Ada'da yaşayan iki tarafın birbirine hasım olmaktan, birbirine kuşku duyan, şüphe duyan komşular olmaktan çıkıp, federal bir çatı altında birbiri ile işbirliği yapan ortaklar haline dönüşmesidir, birbiriyle dostça yaşayan halklar haline dönüşmesidir. Kıbrıs Türk tarafı böyle bir uzlaşmaya açıktır; biz de bu konuda kendilerini sonuna kadar destekliyoruz. Eğer Rum tarafı da aynı

uzlaşıda, aynı yapıcı zihniyetle meseleye yaklaşırsa ve Yunanistan, Türkiye gibi diğer bir anavatan olarak, Türkiye kadar samimî ve yapıcı bir tutum alırsa, Ada'daki iki tarafın da benimseyebileceği bir çözümün bulunabileceği bizim samimî inancımızdır.

ALAETTİN KURT (Kocaeli) — Davos ruhu devam ediyor mu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama bunun için atılması gereken bir ilk adım var; Kıbrıs Rum tarafının ve Yunanistan'ın, Güvenlik Konseyinin 649 sayılı Kararına mesnet teşkil eden, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin raporunda belirtilen ilkeleri kabul ettiklerini açıkça deklare etmeleri lazımdır. Kıbrıs meselesinin çözümünde yeni bir hareketlenmenin başlangıcı, ancak Rum tarafının bu yeni irade beyanına bağlı olarak mümkündür. 649 sayılı Güvenlik Konseyi Kararı, aslında, çözüm için gerçekçi bir zemindir, gerçekçi bir çerçevedir; onu da ifade ediyorum. Sayın İnönü'nün, bir geri adım olarak yorumladığı ve eleştirdiği dörtlü görüşme önerisi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetiyle istişare edilerek yapılmış bir öneridir.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Bush ne istemeye geliyor?

ALAETTİN KURT (Kocaeli) — Davos ruhu ne oldu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, burada şimdiye kadar sayısız defalar dile getirilen, her hükümet programında hemen her muhalefet sözcüsünün değinmeden geçemediği bir konu var; Hükümetle Sayın Cumhurbaşkanının ilişkileri meselesi. Aslında, kabul ediniz ki, Sayın Özal'la Anavatan Partisi Hükümetleri arasındaki ilişki, Anavatan Partisi Hükümetinin başında kim olursa olsun, kendine özgü bir ilişkidir. Bu ilişkiyi sizin kolay kolay anlayamayacağınızı kabul ediyorum.

M. TURAN BAYAZIT (İzmir) — Anayasaya aykırı.

İRFAN DEMİRALP (Samsun) — Anayasaya ve hukuka aykırı.

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Bu ilişki gizli bir ilişki mi? Bizim görmediğimiz bir yerde mi oluyor?

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, çünkü bu ilişkiyi burada en eleştirici biçimde, en sert biçimde dile getiren Sayın Demirel uzun yıllar Başbakanlık yapmıştır; ama siyasî hayatında hiç sivil kökenli bir Cumhurbaşkanıyla çalışmamıştır. (*ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar*) Esasen, Sayın Özal, merhum Celal Bayar'dan sonra Türkiye'deki sivil kökenli ilk Cumhurbaşkanıdır; ama şunu söylüyorum, ben bunu daha kongreden önce söyledim...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Bu Özal seni batırır.

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyelim... Lütfen...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Muhalefeti ilgilendiren icranın sorumluluğudur; muhalefeti ilgilendiren icra sorumluluğu üstlenmiş Hükümetin denetimidir. Bırakınız, Cumhurbaşkanıyla karar mekanizmasına ilişkin münasebetler bizim sorunumuz olsun. (*DYP sıralarından "Anayasa sorunu" sesleri, gürültüler*) Anayasayla tam bir uyum halinde, Anayasanın ruhuna da, lafzına da uygun biçimde...

HASAN NAMAL (Antalya) — Başkan, doğru mu söylüyor?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...bu ilişkileri götürmek benim sorumluluğumda. Sayın Cumhurbaşkanıyla ilişkilerimizi, Anayasamızın ruhuna ve lafzına uygun olarak icranın sorumluluğunun bizim üstümüzde olduğunun idraki içinde götüreceğiz; Sayın Özal bizim partimizin kurucusudur, kurucu genel başkanımızdır, sizi rahatsız etse de, doğal liderimizdir. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Olmaz bu! *(DYP sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İcraî sorumluluğumuzu yerine getirirken, kendisinin tecrübesinden, bilgisinden sürekli olarak istifade edeceğiz. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar, SHP ve DYP sıralarından gürültüler)* Belki bu konuda sizin sahip olamadığınız bir imtiyaza sahibiz; ama hiç endişeniz olmasın, sizi ilgilendiren meselede, yani icranın sorumlu muhatabını bulmada, onu denetlemede, karşınızda, sorumluluğunun tam idraki içinde, biz olacağız; Türkiye’de icra adına yapılmış ne varsa hepsinin sorumluluğunu buradan size biz vereceğiz.

EROL AĞAĞİL (Ankara) — İcra kimde, icra?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, bunu, ancak, bizi konuşturursanız yapabiliriz. *(SHP ve DYP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, sükûneti muhafaza edelim.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Semra Hanımı bir kenara mı atıyorsun? Sen, Semra Özal’ı tanımıyor musun? Seni kim seçti oraya?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Demirel, buğday bedellerinin peşin ödenmemesinden yakındılar; doğrudur; taksitle ödeme uygulaması ilk defa 1983 yılında başladı; ama ondan önceki yıllarda, Sayın Demirel’in icra sorumluluğunu üstlendiği yıllarda acaba durum ne idi?

SÜLEYMAN DEMİREL (Isparta) — Ödemeler peşin yapılıyordu.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — O zaman, peşin ödeme yapılacağı ilan edilirdi; ama ödemeler üç ayda yapılırdı. *(DYP sıralarından gürültüler)*

MEHMET KORKMAZ (Kütahya) — Peşin ödeme yapılıyordu.

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim efendim.

BAKİ DURMAZ (Afyon) — Peşin ödeme yapılıyordu.

HASAN NAMAL (Antalya) — Peşin ödeme yapılıyordu... Yalan söylüyor efendim.

BAŞKAN — Söylemeye müsaade etmiyorsunuz ki... Lütfen dinleyelim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Demirel, buğday paralarının ödenmediğini söylediler. Bugünkü tarih itibarıyla mubayaa edilen buğday miktarı 530 bin 691 tondur. Kararname gereğince bunun yüzde 75’i peşin ödenecektir. Bunların alım tutarı 341 milyar 527 milyon liradır. Bugüne kadar ödenen miktar 172 milyar 180 milyon liradır, ödemeler, alım yerinde değil, en yakın banka şubesinde yapılmaktadır.

HASAN NAMAL (Antalya) — 60 kilometre, 100 kilometre uzaklıkta...

ADİL AYDIN (Antalya) — Yalan!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Geçmiş yıldan kalan buğday borcumuz yoktur.

Sayın Demirel'in çok sevdiği bir karşılaştırma var; 1980 yılında 1 ton buğdayla, traktör fiyatı arasındaki korelasyon 1979 yılında ton başına şekerpancarı fiyatıyla traktör fiyatı yine 1990'la karşılaştırılmalı olarak dikkate alındığında ortaya çıkan rakam şudur:

SELAHATTİN KILIÇ (Adana) — Sayın Demirel, 1979'un sonunda Başbakan oldu.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — 1980 yılında ton başına buğday fiyatı 10.500 liradır, traktör fiyatı 908 bin liradır. Bir traktör almak için satılması gereken buğday miktarı 86.480 kilogramdır. Bu, Türkiye Ziraî Donatım Kurumunun Steyr marka traktör fiyatıdır. 1990 yılında, 1986'da 86.480 kilogram olan buğday miktarı, 62.788 kilograma düşmüştür. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Aynı rakamlar şekerpancarı için 1979 yılında 401.500 kilogram...

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Size verilen rakamlar doğru değil Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...1990 yılında ise 393.600 kilogramdır.

ADİL AYDIN (Antalya) — Vatandaş bunları dinliyor ha...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Vatandaş traktörüne mazot alamıyor.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, çalışma düzenini bozuyorsunuz... Lütfen... Devamlı söz atma nedeniyle dinleme imkânı olmuyor. Rica edeceğim, lütfen, İçtüzüğe saygılı olalım.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Sayın Başbakan diyalog istedi de...

Enflasyon hakkında ne söyleyeceksiniz Sayın Başbakan?

BAŞKAN — Susun! Dinleyin lütfen! *(Gülüşmeler, gürültüler)*

HASAN NAMAL (Antalya) — Sayın Yılmaz, fazla su içme, Elmalı ve köylerinde vatandaş içmeye su bulamıyor!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, "Türkiye'nin, dış ödemeler dengesindeki açığı kendi gayretleriyle giderinceye kadar yapacağı bir tek şey vardır; borçlanmak. Borçlanmadığı takdirde, kalkınmasını durdurmaya mecburdur. Onun için, nereden bulursa bulsun, borç almalıdır..."

KEREM GÜNEŞ (Kars) — Kim söylemiş bunları?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — "... Hesapsız kitapsız alabildiğine borçlanalım demiyorum; borçlanmadan korkmamak lazım diyorum. Borçlanırsanız, vatandaş Türkiye'deki fabrikada çalışır. Fabrikaları burada yaparım, çıkardığı malla borcumu öderim".

Sayın Milletvekilleri, bugün bizi dış borçlanma konusunda burada en ağır, en insafsız şekilde eleştiren Sayın Demirel'in, 26 Mayıs 1977 ve 24 Ağustos 1976 tarihlerinde borçlanma ile ilgili görüşleri bunlardır. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Dış borçlarda asıl mesele, borçlu olmak değil, borcunu ödeyecek imkâna sahip olmaktır.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Çok kıvrak bir adam... Bravo!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Eğer bunun aksini düşünürseniz, dar gelirli bir memurun, konut alabilmek için, hiçbir zaman kredi almaması gerektiği

gibi bir düşünceye giderseniz. Yani, konutun parasının tamamını cebine koymadan, onun hiçbir zaman konut alamayacağı düşüncesine gidersiniz. Dünyanın en büyük ekonomik gücü olan Amerika Birleşik Devletlerinin bugün 400 milyar dolar dış borcu vardır, Yunanistan'ın 10 milyar dolar iç ve dış borcu vardır. Dünyada dış borcu olmayan sanayileşmiş hiçbir ülke yoktur. Onun için, Sayın Demirel'in burada dış borçlanma ile ilgili söylediği hususlar, çifte standartlıdır. (ANAP sıralarından alkışlar)

Terör konusuna gelince: 1984-1991 yılları arasında yaklaşık 2.000 kişinin terör olaylarında hayatını kaybettiği doğrudur. Bunu yıllara vurursanız yılda yaklaşık 300 kişilik bir rakamdır.

FERİT BORA (Diyarbakır) — Az mı görüyorsunuz? Daha mı çok olması lazım?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hayır, az görmüyorum.

Yılda 300 kişi, ayda 25 kişidir. Şimdi, ben, Sayın Demirel'in yönetiminde, ayda 25 kişinin değil, günde 25 kişinin hayatını kaybettiğini söylemeyeceğim; ben, aslında, terör konusunu burada en az dile getirmeye hakkı olan kişinin Sayın Demirel olduğunu da söylemeyeceğim; ben, sadece şunu söylüyorum: Terör, bir devlet meselesidir. Bunu sadece ben söylemiyorum, Sayın Demirel de söylüyor ve 22 Şubat 1980 tarihinde, "terör meselesi Türkiye'nin meselesidir; Hükümetlerin gelmesiyle gitmesiyle ortadan kalkacak bir mesele değildir" diyor. Buna aynen katılıyorum; katılmadığım husus, Sayın Demirel'in, terör meselesini bir hükümet meselesi olarak burada takdim eden sözleridir.

Terör meselesini hafife aldığımız doğru değildir, terör konusunda hiçbir tedbiri ihmal ettiğimiz doğru değildir. Olağanüstü Hal Valiliğini biz kurduk, Olağanüstü Hal Valiliğine olağanüstü yetkileri biz sağladık ve bu konuda muhalefetin işbirliğinden şikâyetçi değiliz. Hükümet Programımızda yer verilen ifadenin anlamı farklıdır; bu işbirliğinin devamını istiyoruz, bunun bir devlet meselesi olarak algılanmaya devam etmesini istiyoruz.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Enflasyon ne olacak, enflasyon millî mesele değil mi?

HASAN NAMAL (Antalya) — Herkes destek verdi niye durduramadınız?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — BAĞ-KUR konusu günümüzün güncel sorunlarından birisidir. Aslında, 1971 yılında kurulan BAĞ-KUR'un yanlış bir temel üzerine oturtulduğu bir gerçektir. Bugünkü rahatsızlıkların sebebi de o zamandan kaynaklanır. Aslında, 18 yıl gibi kısa bir zamanda 632 bin kişiyi emekli yapan bir sistem, daha, dünyanın hiçbir yerinde mevcut değildir.

Şimdi, bu konuyu esnafımız lehine çözümlemek amacıyla yeni bir yasa tasarısı hazırlıyoruz; bunu en kısa zamanda huzuruza getireceğiz.

Sayın Milletvekilleri, Sayın Demirel'in yaptığı konuşmada, Türkiye'de, Hükümetlerimiz zamanında millî eğitime ayrılan kaynakların ne ölçüde arttığının farkında olmadığı gibi bir izlenim edindim. Türkiye'de eğitime ayrılan kaynakları; değerlendirirken Millî Eğitim Bakanlığının kaynaklarını, buna ilaveten YÖK'e ayrılan kaynakları, Yurt-Kur'a ayrılan kaynakları, fon kaynaklarını ve diğer ek kaynakları birlikte mütalaa ettiğiniz zaman, 1991 yılında Türkiye'de eğitim harcamalarının konsolide bütçe içerisindeki payının yüzde 21,16 olacağı görülecektir. Bu, Cumhuriyet tarihinin en yüksek oranıdır ve gayri safi millî hasılaya oranı da yüzde 5,1'dir.

Bütün bunların yanında, ben size, iki gün önce okuduğum Hükümet Programında, yeni bütçede bu oranları da aşacağımızı ifade ettim. Eğitim meselesi, Türkiye'nin en öncelikli meselesi olmaya devam edecektir.

BAKİ DURMAZ (Afyon) — Hangi problemi çözdünüz?

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — İşsizlik ne olacak Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Demirel, Meclisin, işlevini yerine getiremeyen bir Meclis olmasından şikâyet ettiler; gündemdeki genel görüşme önergelerinin kanun tasarılarının ve kanun tekliflerinin fazlalığından şikâyet ettiler.

Bugün itibarıyla Meclis gündeminde bekleyen kanun tasarısı ve tekliflerinin sayısı 40'tır.

HASAN NAMAL (Antalya) — Sözlü sorular? Hadi onu bil bakalım!

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyelim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — 8 Ağustos 1980 tarihinde, Meclisin gündeminde bekleyen tasarısı ve tekliflerin sayısı ise 138'dir. İsterseniz, kanunlaşma oranlarını da verebilirim.

HASAN NAMAL (Antalya) — Ben üç sene önce sözlü soru önergesi verdim... Sözlü soruları söyle bakalım, ne kadarmış.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — 1980 yılında Meclise gelen kanun tasarısı sayısı 104'tür; kanunlaşan sadece 3'tür. 12 Eylülün devraldığı kanunlaşmamış kanun tasarılarının sayısı 101'dir; kanun tekliflerinin sayısı 112'dir; kanunlaşan yoktur; 112 kanun teklifinin hepsi askerî yönetime kalmıştır. 1990 yılında, yani, beğenmediğiniz geçen yasama yılında Meclise gelen kanun tasarılarının sayısı 101, kanunlaşan 43, kanunlaşmayan 58'dir.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Kaçı bütçe kanunu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Orman köylüsünün, Orman Genel Müdürlüğü gelirlerindeki payı, burada iddia edildiği gibi, yüzde 5 değildir; yüzde 20'den yüzde 30'a çıkarılmıştır.

Sayın Erdal İnönü'nün, kişi başına gübre kullanımına ilişkin (*ANAP sıralarından "dekar başına" sesleri, SHP ve DYP sıralarından gülüşmeler*) dekar başına gübre kullanımına ilişkin yaptığı karşılaştırmanın fazla bir anlamı yoktur. Çünkü burada önemli olan, toprağın verimidir; toprağın yapısıdır, sulama ve yağış durumudur. Türkiye'de, tarımın daha ziyade kuru şartlarda yapıldığı dikkate alındığında, Avrupa ülkelerine göre bu rakamın düşük olması tabiidir.

ÖNER MİSKİ (Hatay) — Suriye bile daha fazla gübre kullanıyor.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — 1980 yılında 5 milyon 968 bin ton olan kimyevî gübre tüketiminin, 1990 yılında 9 milyon 510 bin tona yükseldiğini de hatırdan çıkarmamak zorundayız.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Hal müdürlüğünden geldi Yıldırım, daha iyiydi; daha iyi biliyordu hiç olmazsa!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri; tüketim toplumuna geçiş sürecimiz, muhtemelen önümüzdeki yılları da kapsayacaktır.

Türkiye'nin yapısal değişimi, önümüzdeki on yılı; 2000 yılına kadar uzanan süreyi de kapsayacaktır. Bu süre zarfında en önemli sorunumuz, mevcut işsizlik oranlarının azaltılmasıdır. Anavatan Partisi iktidarı döneminde, sekiz yıl boyunca, ortalama gelişme hızı yüzde 5,9 olmuştur. Yani, işsizlik oranında ilave bir artış söz konusu olmamıştır.

Şimdi, işsizlik oranını da azaltmak zorunluluğuyla karşı karşıya olduğumuz için, enflasyon meselesinde zorluğumuz olduğunu kabul ediyorum. 1990'lı yıllarda, muhtemelen, hiçbir iktidar, enflasyon oranını tekli rakamlara indirmeye muvaffak olamayacaktır. Ancak, enflasyondan en fazla zarar görenlerin dar ve sabit gelirli olanları olduğunu da biliyoruz. Bu kesimlerin gelirlerini enflasyona karşı daha duyarlı hale getirmek zorundayız.

Genelde, enflasyon bizim Programımızda üretim tesislerini tam kapasiteyle çalıştırmak, verimliliği artırmak, üretime ilave teşvikler sağlamak suretiyle önlenmeye çalışılmıştır.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — İşsizliği artırmak da dahil mi?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Enflasyonla mücadele konusunda, rakam telaffuz etmek yerine, enflasyonu makul bir orana indirmek için mücadele edip netice almayı tercih ettiğimizi ifade etmek istiyorum.

HASAN NAMAL (Antalya) — Kim çıkardı onu?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Aslında, enflasyonla mücadelenin bütün boyutlarının ve bu mücadelenin zor bir mücadele olduğunun bilincindeyiz. Bir yandan, olabildiğince kısa süre içerisinde enflasyonu düşürmeye çalışırken, öte yandan, bu politikaların uygulanmasının toplumsal maliyetini asgariye indirecek ve bu maliyeti de toplum kesimleri arasında adil bir biçimde dağıtacak tedbirleri almakta kararlıyız.

HASAN NAMAL (Antalya) — Sayın Yılmaz, enflasyonu kim çıkardı oraya kadar?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, enflasyon konusunda çok iddialı ifadelerden kaçındığımı söylüyorum; sizlere de, aynı şekilde, kaçınmanızı öğütlerim.

Bizim, Hükümet Programımızda yapmayı taahhüt ettiğimiz şudur: Çalışan kesimlere, sabit gelirli kesimlere, dar gelirli kesimlere enflasyon oranının üzerinde bir gelir artışı sağlamak. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Pahalılığı ne yapacaksın? Askerliği ne yapacaksın? Askerliği kısaltacak mısınız?

ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara) — Çiftçiler para bekliyor, para!

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyelim... Lütfen...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, sizlerden başkanı olduğum kırk sekizinci Türkiye Cumhuriyeti... (DYP sıralarından "Ayrılma, konuş, devam et" sesleri)

BAŞKAN — Lütfen dinleyelim... Lütfen! Çalışma düzenini bozuyoruz... Lütfen arkadaşlar... Lütfen... (DYP sıralarından gürültüler) Dinlemek istemeyen arkadaşlar dışarıya çıkabilirler. Lütfen...

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, sizlerden, başkanı olduğum Kırk sekizinci Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini, bugün burada yaptığınız gibi, 1960'lı yılların talebe cemiyeti başkanlığından kalma hırçınlıklarla değil (ANAP sıralarından *"Bravo" sesleri, alkışlar*) ciddiyetle, bilgiyle ve hepsinden önemlisi, yapıcı tenkitlerinizle murakabe etmenizi bekliyorum.

Bakınız, Kurban Bayramını idrak ettiğimiz günlerde basında bir asılsız haber yer aldı; Sayın Genelkurmay Başkanımızı muhtıracılıkla itham eden asılsız bir haber.

ADİL AYDIN (Antalya) — Bulun sahibini, haberin sahibini bulun.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Sayın Demirel'in, bu asılsız habere tepkisi, bizim çekip gitmemizi -özür dileyerek söylüyorum, dahası da var- ağzımız burnumuz kırılmadan çekip gitmemizi istemek oldu.

A. CENGİZ DAĞYAR (Antalya) — Yazıklar olsun!

ABDURRAHMAN KARAMAN (Adıyaman) — Kendi kaçıp gitti, bizi de öyle zannediyor.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, başta, konuşmamın başından beri beni konuşturmamak için ellerinden gelen her türlü çabayı harcayan Doğru Yol Partisinin milletvekilleri olmak üzere, hepinize soruyorum:

Değerli Milletvekilleri, bu nasıl bir demokrasi anlayışıdır, bu nasıl demokrasi havariliğidir? İktidar olmak hırsıyla, Türkiye'nin demokratik kurumlarını elden çıkarmaya değer mi? Yassıada'lara, Zincirbozan'lara, kendisine dokunmamak kaydıyla karşı çıkmayacağı anlaşılan böyle bir zihniyet...

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Yasakları siz savundunuz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...Sayın Cumhurbaşkanının elini sıkıkmaktan da, Saddam'la öpüşmekten de ve nihayet, Anavatan Partisini meydanlarda düşman ilan etmekten de daha tehlikeli değil midir? (ANAP sıralarından *"Bravo" sesleri, alkışlar*)

Böyle bir demokrasi havariliğine hiç kimseyi inandıramazlar. Şu oturumda yaptıklarıyla da, demokrasiye saygılı olmadıklarını millete açıkça gösterdiler. (ANAP sıralarından *alkışlar*)

Sayın Milletvekilleri, böyle bir muhalefete; hırçın, kavgacı, çirkin, demagojik bir muhalefete, milletimiz razı değildir; ne Anavatan Partisine ne de kendi partilerine gönül veren seçmenler böyle bir muhalefet anlayışına rıza gösteremezler.

ORHAN ŞENDAĞ (Adana) — Çirkin sensin.

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta) — Bu ülkede yasakları siz savundunuz, meydan meydan...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bu tutumunuz, bu davranışınız, sadece ve sadece, mukaddes çatısı altında hayat bulduğumuz Türkiye Büyük Millet Meclisine zarar verir. Buna da hiç kimsenin hakkı yoktur; ne sizin hakkınız vardır, ne bizim hakkımız vardır.

Yüce Meclise saygılar, sevgiler sunuyorum.² (ANAP ve Bakanlar Kurulu sıralarından *"Bravo" sesleri, ayakta alkışlar*)

² *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 18, Cilt 61, Birleşim 130, Sayfa 643-659*

5 Temmuz 1991 Cuma

**48. Cumhuriyet Hükümetin (I. Yılmaz Hükümeti) Güvenoyu Alması
Dolayısıyla Yaptığı Teşekkür Konuşması**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükümete az önce izhar ettiğiniz güven için en kalbi teşekkürlerimi sunuyorum. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Yüce Meclisin gösterdiği güvenle üstlendiğimiz sorumluluğun idrakindeyiz. Gösterilen güvene layık olmak başlıca kaygımız olacaktır.

Değerli Milletvekilleri, dünyamız, baş döndürücü bir değişim sürecini yaşamaktadır. Bunun, beraberinde getirdiği belirsizlikler ve istikrarsızlıklar vardır; ama umutlar da vardır. Türkiye'miz de, insanlığın bu tarihî dönemecinden, tabiatıyla, etkilenmektedir.

Ayrıca, hem kökleri eskiye dayanan hem de sekiz yıldan beri yaşamakta olduğumuz yapısal değişimin getirdiği ciddi meselelerimiz vardır. Üstesinden gelinemeyecek meselelerimiz yoktur; fakat çetin meselelerimiz vardır. Yani, görevimizin kolay olmadığını biliyoruz.

Elimizde sihirli reçeteler olmadığını hep söyledim. Gerçekler de, şartlar da, tabiatım ve siyaset anlayışım da, buradan sizlere pembe tablolar vaat etmeme engeldir.

ALİ ESER (Samsun) — Özal kızar...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama huzurlarınızda, bütün vatandaşlarımıza, var gücümüzle çalışacağımızı vaat ediyorum. *(ANAP sıralarından alkışlar)* İdarei maslahatçı olmayacağımızı ifade ediyorum. Meselelerin üzerine ciddiyetle, cesaretle ve kararlılıkla gideceğimizi ifade ediyorum.

MUSTAFA YILMAZ (Gaziantep) — Kaç sene süre istiyorsun Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Tasarruflarımızda adil ve dürüst olacağımızı ifade ediyorum. *(ANAP sıralarından alkışlar, "Bravo" sesleri)*

Evet, biz Anavatan Partisinin iktidarıyız; ama Türkiye Cumhuriyetinin Hükümetiyiz. Bunun şuuru içinde hareket edeceğimize emin olmanızı istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, biz, büyük bir milletin evlatları, köklü bir devletin hizmetkârlarıyız. Bu çatı altında ve bütün yurt sathında ortak olduğumuz Türkiye sevgisi, çağdaşlaşma azmi ve temel hasletimiz olan zor günlerde dayanışma duygusu, milletçe yolumuzu aydınlatacak ve bugün oylarınızla başlattığınız yeni dönemde Hükümete güç verecektir.

Allah yardımcımız olsun. *(ANAP sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Başbakan.³

³ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 18, Cilt 61, Birleşim 131, Sayfa 643-681*

24 Ağustos 1991 Cumartesi**Seçimlerle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve 19. Dönem Milletvekili Seçiminde Uygulanacak Hükümler Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu Münasebetiyle**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; erken seçim kararı, bir meclisin kolay alabileceği bir karar değildir. Böyle bir karar, ancak kendisini aşan bir meclisin, kişisel mülahazalarının üzerine çıkan milletvekillerinin harcıdır. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

1957 senesinden beri -1977 senesinde, İkinci MC Hükümeti zamanındaki dört aylık bir öne alma kararı bir yana bırakılırsa- Türkiye’nin 35 yıllık siyasi geçmişinde, erken seçim kararı alan, bu kararı bugün ikinci defa alan tek iktidar Anavatan İktidarındır. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, bizim erken seçim kararı almamızın en önemli güvencesi, milletimizin sağduyusuna olan güvenimizdir. Biz, iktidardan kaçmak için değil, yeniden ve tartışmasız iktidar olmak için erken seçime gidiyoruz. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

MUSA GÖKBEL (Muğla) — Bugüne kadar tartışmalı mıydı iktidarınız?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Biz, yeniden yetki almak için, güven tazelemek için erken seçime gidiyoruz ve biz, kendimize güvendiğimiz için, gücümüze güvendiğimiz için erken seçime gidiyoruz. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Erken seçim kararı alınması demek, sandığın milletin önüne konulması demektir; söz hakkının, aslı sahibine bırakılması demektir.

Bizim bu kanun teklifimize, gönüllü gönülsüz destek veren bütün muhalefet milletvekillerine teşekkür ediyorum. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Kendilerinden ricam şudur: Milletin önüne sandık konulmuştur; 20 Ekim günü, bırakınız milletin kaderine millet karar versin. Millet adına konuşmaktan artık vazgeçin. Millet kendi tercihini, 20 Ekim seçimlerinde, hem de sizi şaşırtacak şekilde ortaya koyacaktır.

Bu kararın alınmasında katkıda bulunan bütün milletvekili arkadaşlarıma tekrar teşekkür ediyorum, Yapılacak erken seçimin, Türkiye’ye güçlü bir iktidar ve siyasi istikrar getirmesini diliyorum; hepimize saygılar, sevgiler sunuyorum.⁴ *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri” ayakta alkışlar)*

⁴ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 18, Cilt 62, Birleşim 133, Sayfa 148-149 (Olağanüstü Toplantı)*

II. YILMAZ HÜKÜMETİ DÖNEMİ
53. Cumhuriyet Hükümeti
(06.03.1996-28.06.1996)

7 Mart 1996 Perşembe

53. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Yılmaz Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Bakanlar Kurulu üyeleri ve şahsıma adına, Yüce Meclisi'ne derin saygılarımla selamlıyorum; önümüzdeki dönemin, milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

3 Şubat 1996 tarihinde, Sayın Cumhurbaşkanı, yeni hükümeti kurma görevini şahsıma tevdi ettiler. Doğru Yol Partisiyle yaptığımız görüşmeler anlaşmayla sonuçlandı ve Sayın Cumhurbaşkanınca onaylanan 53'üncü Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına, Hükümet Programını, Yüce Heyetinize arz etmek üzere huzurlarınızdayım.

Bu arada, sizlere dağıtılmış olan basılı metinde bazı değişikliklerin söz konusu olabileceği, burada okuduğum metnin geçerli olduğu hususunu, Yüce Heyetinizin bir defa daha dikkatine sunma ihtiyacını duyuyorum.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri;

24 Aralık 1995 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçimlerinin sonuçları, Yüksek Seçim Kurulunca ilan edilerek kesinleşmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin yapısı ortaya çıkmıştır.

Bu seçim sonuçları, hiçbir siyasî parti grubuna tek başına hükümet kurma imkânı vermediği gibi, ilk 3 parti, ülkemizde ilk defa, yüzde 19 ile yüzde 21 arasında birbirine çok yakın oy alarak Parlamente'ye girmişlerdir.

Bu durum, daha önce ülkemizde uygulanan hükümet modellerinden farklı, yeni bir hükümet modeli geliştirme ihtiyacını doğurmuştur.

Aziz milletimizin 24 Aralık seçimleriyle ortaya koyduğu tercih, uygulanacak hükümet modelinde, siyasî partilerimizin daha geniş çerçeveli uzlaşma, fedakârlık ve her alanda uyumlu işbirliği yapmalar ve Başbakanlığın dönüşümlü olduğu bir hükümet modelini zorunlu kılmıştır. Bu ihtiyacı tespit eden Doğru Yol Partisi ve Anavatan Partisi, ülkemizin karşı karşıya bulunduğu iç ve dış siyasî, sosyal ve ekonomik sorunların çözümü için sunduğu programın gücüne güvenerek, bazı siyasî partilerimizin böyle bir hükümetin kurulmasını, anlayışla karşılayacaklarına ve kolaylık göstereceklerine ilişkin beyanların, da dikkate alarak bir hükümet kurmaya karar vermişlerdir. Bu partilerimizin verdikleri destek, bugünkü Meclis aritmetiği içerisinde çözüm imkânı vermiş ve demokrasiye olan inancı güçlendirmiştir. Bu desteğe teşekkür ediyoruz.

Esasen, seçimlerden hemen sonra, her iki partinin yönetimleri, birbirleriyle koalisyon kurmalar konusunda yoğun bir kamuoyu talebine muhatap olmuşlardır. Halkımızın tercihini yansıtan bu hükümetin devamlı olması ve ülkemizin sorunlarını çözmesi için her türlü çaba gösterilecektir.

Değerli Milletvekilleri,

Özellikle, seçimden sonra kurulan her hükümetin, geçmişin muhasebesini yapmak gibi önemli bir sorumluluğu bulunduğu idraki içerisinde olmamıza rağmen, bugün karşı karşıya olduğumuz sorunların, ülkemizin ve milletimizin menfaatleri istikametinde

çözümü bakımından, geçmişin olumlu veya olumsuz tarafların, değerlendirmeyi, Yüce Heyetinizin ve aziz milletimizin takdirine bırakmayı, daha doğru buluyorum.

Ancak, bu vesileyle, geçmiş dönemlerde, bugün veya yarın ortaya çıkmış veya çıkacak her türlü yolsuzluğun üzerine gitmekte kararlı olduğumuzu, ayrıca, devletin şeffaflaşması konusunda gerekli tedbirleri alacağımızı Yüce Heyetinize arz etmeyi zorunlu görüyorum.

Milletçe zor bir dönemden geçtiğimiz muhakkaktır. Bundan dolayı, herkesin, en başta da Meclis çatısı altında görev yapan siyasî partilerimizin, ülke şartlarını, engin bir sorumluluk duygusuyla değerlendireceklerine inanıyoruz. Alışlagelmiş iktidar-muhalefet üslup ve anlayışıyla sorunlara yaklaşmayı, sorunların çözümünü zorlaştıran bir unsur olarak görüyoruz.

Milletimiz, bizden, hoşgörü, uzlaşma, işbirliği ve dayanışma örneklerini sergilememizi beklemektedir. Böylesi bir davranış, hepimize, özellikle de bu müesseseye itibar ve güç kazandıracaktır.

Ülkemiz, sahip olduğu tarihî, coğrafi avantajları ve yetişmiş insan potansiyeliyle milletlerarasındaki gelişmişlik yarışının ön sıralarında yer almaya layıktır. Doğru yaklaşımlar, sağlıklı politikalar, gerçekçi çözümler üretilebildiği, vatandaşımızın önündeki engeller kaldırıldığı takdirde, milletimizin ulaşamayacağı hedef yoktur. Büyük Atatürk'ün önderliğinde milletimizin kurduğu Türkiye Cumhuriyetini, Anayasamızda ifadesini bulan temel ilkeleri ile korumaya ve çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmaya kararlıyız.

Millî, manevî ve tarihî değerlere sahip ve bunlara sadakatle bağlı olmayı temel hedeflerimizden biri olarak kabul ediyoruz.

Devletin temel görevi, bilgi çağının gerektirdiği insanı yetiştirmek ve yeteneklerini en iyi biçimde kullanacakları gerekli ortamı ve imkânları sağlamaktır.

Değerli Milletvekilleri, millet egemenliği, temel hakların güvence altına alınması, kanun önünde eşitlik, hukukun üstünlüğü, toplumsal, ekonomik ve siyasal çoğulculuk ve katılım, hoşgörü ve uzlaşma değerlerinin benimsenmesi gibi evrensel kabul görmüş istek ve değerler, sadece, gerçek ve güçlü bir demokrasi ile mümkündür.

Bu konuda yapılacak birinci öncelikli iş, demokrasimizi, demokrasiye yabancılaşmaktan, yozlaşmaktan ve ahlaki zaatlardan, korumak ve kurtarmaktır.

Devlet, vatandaşa hükmeden yapısından çıkarılıp, vatandaşın yönettiği devlet haline getirilecektir. Bu amaçla, sivil toplum örgütlenmesine ağırlık kazandırılacaktır.

Hükümetimiz, ifade ve fikir hürriyeti, din ve vicdan hürriyeti ve teşebbüs hürriyetinin daha da kökleşmesi ve gelişmesi için, geniş çaplı Anayasal ve yasal düzenlemelere gidecektir. Teröre, baskıya, cebir ve şiddete yönelmemek kaydıyla, ifade hürriyetinin önündeki tüm engeller ortadan kaldırılacaktır.

Din ve vicdan hürriyeti, ülkemizde de gelişmiş ülkelerdeki seviyesinde uygulanacaktır. Mezhebi ve meşrebi ne olursa olsun, her vatandaşımızın, din ve vicdan hürriyetini doya doya yaşaması en tabii hakkıdır. Bütün vatandaşlarımız, ibadet ve inançlarında tam anlamıyla hür olacaktır. Hükümetimiz, laikliği, din ve vicdan hürriyetinin teminatı ve Anayasamızda ifadesini bulan şekliyle, devletin, temel ve değiştirilemez niteliklerinden birisi olarak kabul eder.

Bu sebeplerle, yeni hükümet, siyasî, sosyal ve ekonomik hayat, sağlıklı bir seviyeye ulaştırmakla sınırlı kalmayacak, Türkiye'nin devlet ve toplum yapısını yeniden yapılandırmak görevini de yüklenecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; şiddet ve terör olayları, özellikle, Güneydoğu Anadolu Bölgemizdeki dış kaynaklı bölücü terör, öncelikle ele alınması gereken, partilerüstü çok önemli bir sorundur. Bu sorun, demokrasimizin ve gelişmemizin önündeki en önemli engeldir. Hükümetimiz, ülkenin neresinde meydana gelirse gelsin, şiddet ve terör olaylarıyla mücadeleyi içte ve dışta kararlılıkla sürdürecektir.

Türkiye Cumhuriyeti üniter bir devlettir. Bu devleti kuran aziz milletimizin, cumhuriyetimizi ve demokrasimizi benimsemede, sürdürme ve geliştirmede rıza ve irade birliği vardır. Bu birlik ve beraberlik şuuru, sorunun çözümünü kolaylaştıracak en önemli unsurdur.

Hükümetimiz, vatandaşımızı, ayırım gözetmeden, bir bütün olarak kucaklayan anlayışla çalışmalarını sürdürecektir. Bu anlayış, millî birliğimizi pekiştirecek, demokrasimizin, çağımızda gelişen anlamıyla bütünleşmesine yardımcı olacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; şiddet ve terör yoluyla devletin varlığına ve demokratik otoritesine saldırı, insan hak ve hürriyetleri çerçevesine giremez ve hiçbir hukuk sisteminde kabul edilemez. Devletin görevi, hukuka ve insan haklarına bağlı demokratik bir devlet anlayışını tavizsiz uygulamaktır. Hükümetimiz, bu temel anlayışa sıkı sıkıya bağlı kalacaktır.

Terör ve anarşi yaratanlar, cebir ve şiddet kullananlar, en sert ve kararlı cevabı alacaklardır.

Hükümetimiz, sorunların çözümü için genel tedbirlerin yanı sıra şu tedbirleri de alacaktır:

Olağanüstü hal tedricen kaldırılacaktır.

Geçici köy koruculuğu sistemi gözden geçirilecek ve aksayan yönleri ıslah edilecektir.

Terörle mücadelede, terörist ile masum halk mutlaka ayrılacaktır.

Yöre halkının terk ettiği; fakat güvenliği sağlanan köylerine dönmeleri için bütün imkânlar seferber edilecektir; dönemeyenlerin konut edinmeleri hızlandırılacaktır.

Doğu ve güneydoğu bölgelerinde yaşayan insanlarımıza refah ve huzur getirecek ekonomik ve sosyal tedbirler alınacaktır.

Güneydoğu Anadolu Projesine hız kazandırılacaktır.

Yörede yatırımları artırmak için, devlet imkânlarının yanı sıra özel sektör, daha yaygın bir şekilde devreye sokulacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Hükümetimiz, demokratik siyasî mücadelede tek yolu ikna, uzlaşma ve fikirlere hürmet olarak görür; hür bağımsız, gelişmiş, itibarlı büyük ve güçlü Türkiye idealine ulaşmayı en önemli gayesi sayar.

Huzur ve güvenin sağlam ve kalıcı temellere oturtulması siyasî, ekonomik ve sosyal politikaların bir bütünlük içerisinde uygulanmasına ve birbirleriyle ahenkli ve dengeli yürütülmesine bağlıdır.

Huzur ve güvenin bedelinin, demokrasi düzeninden, hak ve hürriyetlerden vazgeçmek olamayacağına samimiyetle inanmaktayız.

Yüce Meclisimizin değerli üyeleri; dengelerin, güven ortamının tesisi ve serbest piyasa ekonomisinin tüm koşullarını sağlayacak ortam yaratılması ekonomik icraatımızın ana hedefi olacaktır.

Gümrük Birliğine girişimiz yeniden yapılanmanın önemini daha da artırmaktadır. Hükümetimiz, her şeyden önce Gümrük Birliğinin başarılı olmasını ve ülkemizi Avrupa ile bütünleşmeye götürmesini hedeflemekte, bunun için de ekonomimizin ciddi boyutlara ulaşan rekabet gücü sorunlarının çözülmesini gerekli görmektedir.

Ekonomik programımızın temel amacı, enflasyonla etkin bir şekilde mücadele etmek ve fiyat istikrarını, sağlayarak ülkemizi sürekli bir ekonomik büyüme ve gelişme süreci içerisine sokmaktır.

Bu amaçla, ekonomide istikrara yönelik önlemler süratlendirilecektir. Vergi konusunda bütün ekonomik faaliyetleri kapsayacak düzenlemelere gidilecektir. Devletin ekonomideki payı azaltacak, başta tarım olmak üzere bütün üretim politikaları uluslararası rekabet esasına göre düzenlenecektir.

Ekonomik faaliyetlerde devletin başlıca rolü, istikrar ortamının temini ve özel teşebbüsün gelişebilmesi için gerekli altyapıyı hazırlamaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; ekonomide dengelerin ve güven ortamının sağlanması, birbiriyle Uyumlu makroekonomik politikaların izlenmesiyle mümkündür. Bütçe ve kamu açıklarının hızla azaltılması, parasal disiplinin sağlanması ve finans sektörünün derinleştirilmesi için gerekli tüm önlemler süratle alınacaktır.

Temel amaç, enflasyonla etkin bir şekilde mücadele etmek ve istikrarlı büyümeyi sağlamaktır. İstikrarlı ve yüksek hızlı bir büyüme sonucunda, ülkemizin kalkınması ve refahın, hem istenen düzeye çıkarılması hem de yaygınlaşması mümkün olacaktır.

Faiz ve döviz fiyatlarının piyasada belirlenmesi esastır.

Uygulanacak para politikasının temel amacı, fiyat istikrarını sağlamak ve malî piyasaların serbest piyasa kuralları çerçevesinde gelişmesini ve derinleşmesini gerçekleştirmektir. Bu husus göz önünde bulundurularak, Türk mallarının dış rekabet gücünün devam ettirilmesi için, gerçekçi kur politikası izlenmeye çalışılacaktır.

Bütçe disiplininin sağlanması için, gelirlerin artırılması ve harcamaların kontrol altına alınması elzemdir.

Vergilendirmeye ilişkin olarak temel yaklaşımımız, vergi oranlarının yükseltilmesi değil, vergi tabanının yaygınlaştırılması ve böylece vergi adaletinin sağlanmasıdır.

Vergi tabanının genişletilmesi ve vergi yükünün çeşitli kesimler üzerinde daha adil dağılımını sağlamak amacıyla, tüm ekonomik faaliyetler belge düzeni içinde kayda alınacak ve vergilendirilecektir. Bunun yanında, ekonomide üretim ve istihdamın geliştirilebilmesi amacıyla, üretim faktörleri üzerindeki vergi yükü hafifletilerek, tüketim üzerinden alınan vergilere ağırlık verilecektir.

Vergi sisteminin etkinlik ve verimliliğini azaltan ve vergi tabanını aşındıran istisna ve muafiyetlerin kapsamı, daha da daraltılacaktır.

Tüketim üzerinden alınan vergiler, Avrupa Birliği uygulamalarına uyum içinde, Katma Değer Vergisi modeliyle sürdürülecektir. Türkiye'nin Avrupa Birliği ile gümrük birliği oluşturmasının bir gereği olarak, özel tüketim vergisi kanun tasarısı yasallaştırılacaktır.

Hızlı büyüme ve kentleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan kentsel gayrimenkul rantları, vergiye tabi tutulacaktır. Emlak Vergisi, gayrimenkullerin rayicine uygun olarak gerçek değerlerini kavrayacak hale getirilecektir.

Gelir idaresi, kanunlarla kendisine verilen görevleri daha etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmesinin temini amacıyla yeniden yapılandırılacaktır. Özellikle vergi denetimi, bilgi işlem olanaklarından yararlanılmak suretiyle etkinleştirilecektir. Vergilendirmeye ilgili işlemlerin tek bir vergi numarasıyla yürütülmesi ve vergi numarasının ekonomik faaliyetlerde kullanımını sağlamak amacıyla 1995 yılında başlatılan tek vergi numarası verilmesi uygulamasının yaygınlaştırılmasına devam edilecektir. Vergi kanunlarındaki yatırım ve ihracat dışında kalan istisna ve muafiyetler daha da daraltılacaktır.

Kamu bankaları dahil, kamu iktisadî teşebbüsleri ve kamu sektörü tarafından yapılmasına zaruret kalmayan hizmet ve faaliyetler süratle özelleştirilecektir.

Kamu yatırımları gözden geçirilerek, proje sayısı, azaltılacak, yatırımların süratle tamamlanarak hizmete girmesi sağlanacak, altyapı yatırımlarına öncelik verilecektir.

Sermaye piyasası daha şeffaf bir yapıya kavuşturulacak ve denetimi etkinleştirilecektir. Sermaye piyasasının derinleşmesi yoluyla, şirketlerimizin, yatırımlar, için kaynak sağlamaları mümkün olacaktır.

Bankacılık ve sigortacılık başta olmak üzere, finans sektöründe öncelikli yasal düzenlemeler yapılacaktır. Bu sektörlerin yapılanması ve denetim mekanizmaları yeniden düzenlenecektir.

Devletin ve ekonominin yeniden yapılanması için düşündüğümüz bütün köklü tedbirler, kaynakların iyi kullanımına, sistemin daha verimli ve daha süratli çalışmasına, israfın ve kayıpların azalmasına yöneliktir.

Sosyal devlet ilkesi çerçevesinde, kamu yatırımlarında sağlık ve eğitim sektörlerine, bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesine ve geleneksel kamu hizmetlerine, özellikle enerjiye ağırlık verilecektir. Bu çerçevede kamu yatırımları içinde eğitimin payı yüzde 12'ye, enerji sektörünün payı ise yüzde 22'ye yükseltilecektir.

Değerli Milletvekilleri, 1995 yılı için 40 milyar dolar civarında tahmin edilen döviz girişlerinin, dışa açılma ve uluslararası ekonomiye entegrasyon çerçevesinde, 2000 yılında 90 milyar doların üzerine çıkması beklenmektedir.

Doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının, ekonomide istikrarın sağlanması, Avrupa Birliği ile gümrük birliğinin gerçekleştirilmesi ve özelleştirmenin hızlandırılması neticesinde, 1996-2000 döneminde 10 milyar dolara çıkacağı tahmin edilmektedir.

İşsizlik oranının, 2000 yılında yüzde 8'in altına ineceği tahmin edilmektedir. Bu gelişmeler sonunda 1996-2000 döneminde ilave 2 milyon dolayında kişiye yeni iş imkânı temin edilecektir.

Sağlanacak gelir ve harcama tasarruflarıyla kamu üzerindeki faiz yükü azaltılacak, buna karşılık, başta yatırımlar olmak üzere verimliliğe katkıda bulunacak harcamalar artırılacaktır. Önümüzdeki beş yıllık dönemde kamu borç stokundaki artışın kamu yatırım harcamalarını aşmamasına özen gösterilecektir. Kamu borçlanma gereğinin gayri safi millî hâsılaya oranının, 2000 yılında yüzde 3 civarına gerilemesi öngörülmektedir.

Değerli Milletvekilleri, hedefimiz enflasyonun tek haneli rakamlara indirilmesidir.

Özelleştirme ve yap-işlet-devlet modelinin de uygulanmasıyla, özel kesimin, enerji, ulaştırma ve haberleşme sektörlerinde yapacağı yatırımların payı artırılabilecektir. Kamu sektörüne ilaveten özel sektörün ve yabancı sermayenin de enerji yatırımlarına girişebilmesi için gerekli düzenlemeler süratle tamamlanacaktır.

Yabancı sermaye konusunda mevcut liberal politikaların uygulanmasına devam edilecektir.

Ödemeler dengesinin sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması ve sermaye hareketlerinin, ülkenin üretim kapasitesinin güçlendirilmesine katkıda bulunacak bir yapı içerisinde geliştirilmesine önem verilecektir.

Mal ve hizmet ihracatının hızla artırılması amacıyla gerekli tedbirler alınacaktır. Her alanda dünya fiyatlarıyla bütünleşilecektir. Kredi ve garanti mekanizmalarının çalıştırılması amacıyla gerekli finansman kaynakları Eximbank'a aktarılacaktır.

İthalatın ülke standartlar ve sağlık koşullarına uygun olması ve çevreye zarar vermemesi için, Dünya Ticaret Örgütü ve Avrupa Birliği ilke ve kurallarına uygun gerekli düzenlemeler yapılacak ve bu konudaki uygulamalara etkinlik kazandırılacaktır.

Teşvik politikalar, yeni istihdam imkânlarını geliştirme, küçük ve orta ölçekli işletmeleri destekleme, çevrenin korunması, kalkınmada öncelikli yörelerin gelişmesine katkıda bulunma ve gümrük birliğinin gerektirdiği yapısal uyumu sağlayacak şekilde uygulanacaktır. Ayrıca, ileri teknolojiyi sağlamak, uyarlamak ve üretmek için, işletmelerin Ar-Ge faaliyetleri ve bunlarla ilgili yatırımları desteklenecektir.

Üretken istihdamın artırılması ve kişilerin kendi işlerini kurmaları desteklenecektir. Ülkede istihdamın ve üretimin en önemli dinamiklerinden olan esnaf ve sanatkârlar ile küçük ve orta boyutlu işletmelerin rekabet ve teknoloji gücünü yükseltecek, verimliliğini ve ihracat kapasitesini artıracak tedbirler alınacaktır.

Kalkınmanın ana unsurlarından biri sanayileşmektir. Uygun ekonomik ortam hazırlanarak, sanayinin özel kesim ağırlıklı olarak gelişmesi sağlanacaktır.

Dünya piyasalarına entegre olma ve Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde, dışa açık rekabet gücü yüksek ve ihracata dönük, hammadde ve insan kaynakları gibi avantajlarımızın değerlendirildiği bir sanayi yapısı özel kesim ağırlıklı olarak oluşturulacaktır.

Sanayide verimliliğin ve kalitenin yükseltilmesi, esnek üretim sistemlerinin ve modern teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması küçük büyük sanayi bütünleşmesinin sağlanması ve katma değeri yüksek üretim yapısına ulaşılması temel amaçtır.

Sanayinin teşvikinde, faaliyet bazında destek verilmesi temel ilke olacak, sanayinin rekabet gücünün korunup geliştirilmesi amacıyla, enerji gibi temel girdilerin dünya fiyatlarından temin edilmesi hedef alınacaktır.

Gelir dağılımının istikrarlı bir şekilde iyileştirilmesi, toplumsal refahın yükseltilmesi ve yaygınlaştırılması esas alınacaktır.

Avrupa Birliğiyle bütünleşmenin oluşturacağı değişim sürecinde, ülke gerçekleri çerçevesinde, uluslararası kurum ve kurallara uyum ve standartlara ulaşma, temel hedef olacaktır.

Makroekonomik politikaların ve hedeflerin tespitinde ve sonuçların izlenmesinde kamuoyunun düzenli bir şekilde bilgilendirilmesine imkân veren uygulamalarla güven ortamının geliştirilmesine katkıda bulunulacaktır.

Bu politikalarla gerçekleştirilmesi hedeflenen hususlar ise şunlardır: Fiyat istikrarının kalıcı bir şekilde sağlanması, bütçe ve kamu maliyesine disiplin getirilmesi, sosyal güvenlik sisteminin, ekonomide kaynak israf eden bir yapıdan çıkarılarak kaynak yaratan bir yapıya kavuşturulması, finansal sektör üzerindeki devlet tarafından konulmuş bulunan yüklerin asgariye indirilmek üzere yeniden düzenlenmesi, ekonomi yönetiminin uyumlu bir şekilde çalışarak, genel olarak düzenleyici ve yönlendirici bir fonksiyon ifa etmesidir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; tüketicinin korunmasında en önemli husus, tam anlamıyla serbest piyasa düzeninin kurulmasıdır. Bu sayede bol ve çeşitli, aynı zamanda kaliteli ve ucuz mal ve hizmet temini mümkün olacaktır. Bir taraftan tüketicinin eğitim ve bilgilendirilmesi yönünde çaba sarf edilirken, diğer yandan da standardizasyon, kalite, garanti, sağlık ve güvenliği sağlayıcı kredi kolaylıkları getiren, rekabet şartlarını geliştiren bir ekonomik yapıyı oluşturmaya kararlıyız. Bu amaçla, resmî çabaların yanında, gönüllü çalışmalarına da her türlü desteği vereceğiz.

Yüce Meclisimizin Değerli Milletvekilleri; ekonomide verimliliği artırmak maliyet yapısını rekabet edebilir seviyeye indirmek, serbest piyasa koşullarını sağlamak ve devletin ekonomide ticarî ve üretici rol üstlenmesi yerine, aslî fonksiyonları olan adalet, güvenlik ve büyük altyapı yatırımlarına zaman ve kaynak tahsisine imkân sağlamak amacıyla özelleştirme faaliyetlerine hız kazandırılacaktır.

Devletin üretimden çekilmesinin aracı özelleştirme değildir. Bu konudaki temel yaklaşımımız, kamu iktisadî teşebbüslerinin özelleştirilmesi yanında, fiyatlandırılabilir ve pazarlanabilir kamu hizmetlerinin de özel kesime devredilmesi yönündedir. Özelleştirme ne kadar doğru bir yaklaşımsa, onun, ciddî, hukukî temelleri sağlam ve toplumsal olarak kabul edilebilir bir şeffaflık içinde gerçekleştirilmesi de o kadar doğru bir iştir. Bundan dolayı, özelleştirmede rekabetçi ortamın oluşturulmasına, tüketici haklarının korunmasına, gerekli teknolojik yenilemenin ve yatırımların gerçekleştirilmesine ve tekellerin oluşturulmamasına dikkat edilecektir.

Özelleştirme, ilke olarak, kamu bankaları da dahil olmak üzere bütün kamu iktisadî teşebbüslerini kapsayacaktır. Ancak, özelleştirilmesi zaman alacak olan kamu iktisadî teşebbüslerinde, bunların özel kesim ilkelerine, uygun olarak verimli çalışmalarını sağlayacak düzenlemelerin yapılması da sağlanacaktır.

Enerji, ulaştırma ve telekomünikasyon kuruluşlarının ve hizmetlerinin özelleştirilmesine iliş-kin yasal düzenlemeler 1996 yılının ilk yarısında çıkarılacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri;

Tarım kesimimizi, dışa açılma ve dünyayla bütünleşme politikalarımızın unsuru olarak değerlendirerek, mukayeseli üstünlüğe sahip olduğumuz ürünlere ağırlık vermek suretiyle, bunların üretim ve ihracatının artırılması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Tarım ürünlerinin serbest rekabet ortamında pazarlanmaları sağlanacaktır. Tarım satış kooperatifleri birliklerinin yönetimleri özzerleştirilecektir. Tarım satış kooperatifleri birlikleri, Pankobirlik ve tarım kredi kooperatifleri birliklerinin etkinlik

ve verimliliklerini artırabilmek amacıyla, uygulamada tekerrürlerin kaldırılması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Ayrıca, üretimin yönlendirilmesi, pazarlanması, üreticilere hizmet götürülmesi konularında faaliyet gösterecek olan üretici birliklerinin kurulmaları, özendirilecektir.

Tarım ürünleri fiyatlarına olan devlet müdahaleleri azaltılarak kayıtlı üreticilere doğrudan gelir desteği verilmesi yoluna gidilecek, girdi destekleri aşamalı olarak kaldırılacak, arz fazlası olan ürünlerin ürün kalitesi ve çeşitleri ile toprak durumu gibi kriterler de göz önüne alınmak suretiyle, ekim alanları sınırlandırılarak veya benzeri tedbirler alınarak, azaltılacak ve bunların yerine iç ve dış talebi olan ürünlere yönelmeleri özendirilecektir.

Hayvancılık sektörüne özel önem verilecek, özellikle, damızlık hayvan yetiştiriciliği, süt ve besi sığırcılığının geliştirilmesi amacıyla gerekli tedbirler alınacaktır. Meraların ıslahına, yetiştiriciye açılmasına yem bitkileri üretiminin artırılmasına ve hayvan hastalıklarıyla mücadelede önem verilecektir.

Ülke ekonomisine kısa sürede katkı sağlayacak sulama projelerine öncelik verilecektir.

1995 yılı itibarıyla, 3,3 milyon hektar düzeyine ulaşmış bulunan sulanan arazi alanının, 1996-2000 döneminde 750 bin hektar ilavesiyle, dönem sonunda, 4 milyon hektara ulaşması beklenmektedir. Ayrıca, 300 bin hektar tarla içi geliştirme ve arazi toplulaştırması yapılacaktır.

Bu dönemde, Malatya Çat, Iğdır, Erzincan II. Merhale ve Aşağı Büyük Menderes Projeleri tamamlanacaktır. Diğer taraftan GAP kapsamında Aşağı Fırat I. Merhale Projesi ile 150 bin hektarlık alan sulamaya açılacaktır. Orta Anadolu ve Konya Ovası (KOP) gibi bölgesel sulama projelerine önem ve öncelik verilecektir.

Tohumculuk, aşılama suni tohumlama ve tarımsal mücadelenin özel sektör tarafından yürütülmesi yaygınlaştırılacaktır.

Üretici bölgesi halleri, ürün ihtisas borsaları, vadeli işlem borsaları ve üretici birlikleri kurulabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Ziraat Odaları, demokratik bir yönetim yapısına kavuşturularak etkinleştirilecektir.

Çiftçi gelirlerine istikrar kazandırmak amacıyla, tarım ürünleri sigorta sistemi geliştirilecektir.

Ülkede, bitki, toprak, su kaynakları dengesini korumak, iyileştirmek amacıyla ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve mera ıslahı çalışmalarına önem verilecektir.

Özel orman kurma ve toplum ormancılığı faaliyetleri desteklenecektir

Değerli Milletvekilleri,

Altyapı sektörlerinde hem etkinliğin sağlanması ve kamu dışı kaynaklardan yararlanılması hem de kapasite artışlarının süratle gerçekleştirilebilmesi için özelleştirmeye ağırlık verilirken, bu alanlarda özel kesimin yatırım yapmasını kolaylaştıracak, yap-işlet-devret de dâhil olmak üzere, yeni finansman modelleri uygulamaya konulacaktır.

Enerji sektöründe ana hedef, ihtiyacımız olan enerjinin zamanında, güvenilir, ucuz ve kaliteli olarak temin edilmesidir.

Uluslararası yüksek teknoloji, sağlıklı çevre ve halkın güvenliğini ön planda tutan nükleer santraller kurulacaktır.

Elektrik enerjisinde, 2000 yılında toplam kurulu güç kapasitesinin 28 bin megavata, üretim kapasitesinin 140 milyar kilovatsaate, yükseltilmesini hedefliyoruz.

Komşu ve çevre ülkelerden getirilecek olan doğalgaz altyapısına hız verilecek, bu ülkelerdeki doğalgazın dünya piyasalarına ulaştırılması için doğalgaz boru hatlarının ülkemizden geçirilmesine çalışılacaktır. Aynı çalışmalar petrol boru hatlarında da yapılacaktır.

Yurt içinde ve yurt dışında petrol arama faaliyetlerine hız verilecektir.

Devlet, verimli işletmeciliği teşvik amacıyla, kömür ve diğer madenler işletmeciliğinden, gerekli sosyal ve teknik altyapı düzenlemelerini yaparak, tedricen çekilecek ve özel sektöre devredecektir. Verimli işletilme imkânı bulunmayanlar tasfiye edilecektir.

Ulaştırma ve haberleşme hizmetlerinin sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasına, altyapılarının geliştirilmesine ve verimliliğin artırılmasına önem verilecektir.

Karayolu, havaalanı, liman, yat limanı yapımına, kapasite ve standartlarının yükseltilmesine öncelik verilecektir.

2000 yılında, beton asfalt yol uzunluğu 8.500 kilometreye ulaştırılacak, 1996-2000 döneminde 500 kilometre bölünmüş yol hizmete alınacak ve 5.500 kilometre yolda geometrik standartların iyileştirilmesi sağlanacaktır.

Aynı dönemde, 16.500 kilometre asfalt, 50.000 kilometre stabilize ve 2.000 kilometre beton köy yolu yapımı gerçekleştirilecektir.

Yurtiçi ihtiyacının karşılanması ve Orta Doğu, Asya ve Avrupa bağlantısının avantajlarından faydalanmak üzere otoyol yapımına devam edilecektir. Mevcut otoyolların işletme, bakım ve koruma tedbirleri alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarının zararının azaltılması ve sektördeki rolünün belirlenmesi için gerçekçi önlemler alınacak, kuruluş yeniden yapılandırılacaktır.

Deniz ticaret filomuzun, üçüncü ülkelerle ilgili taşımalardan yeterli pay almasını sağlayacak tedbirlerle, içedönük taşımalardan aldıkları payın yükseltilmesini sağlayacak tedbirler alınacaktır.

Denizyoluyla yapılan taşımalardan aldığımız payın, tonaj bazından ziyade, navlun bazında genişletilmesi hedef alınacaktır.

Deniz ticaret filomuz, modern taşıma türlerini kapsayacak bir gençleştirmeye yöneltilecektir. Boğaz geçiş ve seyir güvenliği konusundaki çalışmalar hızlandırılıp geliştirilecektir.

Telekomünikasyon ve haberleşme alanında dünya ile entegrasyon çalışmalarına devam edilecektir.

Telefon santral kapasitesinin 2000 yılında 24 milyon hatta telefon abone sayısının 23 milyon âdete ulaşması beklenmektedir.

Telekomünikasyon alanında lisans verilmesi ve Türk Telekom A.Ş.'nin hisselerinin satılmasına ilişkin gerekli yasal düzenlemeler süratle yapılacaktır.

Posta idaresi yeniden yapılandırılacaktır.

Sivil havacılığın geliştirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Suyu olmayan veya yetersiz olan yerleşim birimlerinin içme suyu ihtiyacının öncelikle karşılanması esas olacaktır.

Kırsal alandaki bütün köylere içme suyu götürülecektir.

İçme suyu, kanalizasyon ve arıtma tesislerinin Yap-İşlet-Devret modeliyle yapılması özendirilecek, bu hizmetlerin yerine getirilmesinde belediyelerle İller Bankası arasındaki işbirliği güçlendirilecektir.

Yüce Meclisin değerli üyeleri,

Gümrük Birliğinin başlangıcı olan 1 Ocak 1996 tarihi, Cumhuriyetimizin gelişme sürecinde yeni bir sayfa açmaktadır. Bundan sonraki hedefimiz Avrupa Birliği'ne tam üyeliktir.

Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye arasında bugüne kadar var olan sınai standartlar arasındaki farklılığın tedricen ortadan kalkacak olması, ihraç edilecek ürünlerin, Türkiye ve Avrupa Birliği ülkeleri için aynı standartlarda üretilmesini sağlayacak, sınai işletmelerimizin daha rasyonel boyutlara ulaşması mümkün olacaktır.

Türkiye, Gümrük Birliğiyle rekabet politikasını da etkinlikle uygulamaya koyacaktır. Böylece, ekonomimizde tekelleşme önlenecek, rekabetin korunması sağlanacaktır.

Fiyatların serbest rekabet ortamında oluşması için gerekli koşullar oluşturulacaktır.

Avrupa Birliğinden mali destek sağlanması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Avrupa Birliği ile ekonomik entegrasyonun tamamlanması yolunda hizmetlerin ve tarım ürünlerinin serbest dolaşımının sağlanması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Bu çerçevede, Avrupa Birliği'nin yapısını ve sınırlarını gözden geçirecek olan Hükümetler arası Konferansta, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin mevcut konumunu koruması ve iyileştirilmesi için girişimler sürdürülecektir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri;

Devlet idaresinin yeniden yapılanması konusunda kararlıyız. Bu yeniden yapılanmada getirilecek olan düzenlemeler, kişiyi, hak ve hürriyetleri ile birlikte korumaya ve geliştirmeye yönelik olacaktır. Devlet, asli görevlerine dönecek ve vatandaşla hizmet verme amacıyla yeniden yapılandırılacaktır.

Devletin yeniden yapılanmasında hizmetin gerekli kıldığı büyüklükte, verimli bir devlet yapısına geçilmesi temel hedefimizdir. Bu yaklaşımda, devletin ekonomik faaliyetlerden çekilmesi, asli görevlerine dönmesi ve bürokratik engellerin kaldırılması ana kuraldır.

Devletin vatandaşına güvenmesi temel ilkelerimizden birisidir. Fertlerin devlet ile olan ilişkilerinde vatandaşın beyanına güven esas alınacak, beyanın doğruluğunu araştırmak, ilgili kamu idaresinin görevi olacaktır.

Herkesin, yararlandığı ölçüde kamu hizmetlerinin bedelini ödemesi ilkesi esas alınacaktır. Bu ilkenin uygulanmasında, ödeme gücü olmayanlar ile sakat ve özürllüler korunacaktır.

Kamu görevlilerinin tümünü kapsayan, yetki ve sorumluluğu dengeleyen yeni bir kamu personel rejimi yürürlüğe konulacaktır.

Tutumlu bir devlet örgütünün gerekli kıldığı sayıda kamu görevlisi çalıştırılmak üzere, mevcut kadroların toplam sayısı beş yıl süre ile artırılmayacak, ihtiyaçlar, boşalan kadroların etkin kullanımıyla karşılanacaktır

Değerli Milletvekilleri,

Türkiye, dünya ile bütünleşebilmek için, hukuk sistemini gözden geçirerek evrenselleştirmek ve yasaları tüm vatandaşlar için tam bir eşitlikle uygulamak zorundadır.

Adalet hizmetlerinde adil, hızlı, etkin ve ekonomik sonuç almayı sağlamak üzere; teşkilat yapısında, hukuk kurallarında, hâkim, savcı ve adalet meslek mensuplarına ilişkin politikalarda köklü düzenlemeler yapılacaktır.

Adalet sisteminde aranması gereken nitelikler, doğruluk, sürat ve ekonomik olmadır. Hak arama hakkından herkesin yararlanması esastır.

Yürürlükteki yasaların, eskimiş ve günün gereklerine cevap vermeyen yönleri, hukukun üstünlüğü ve hukuka objektif uygunluk açısından taranacaktır; ayrıca, hukuk dili açısından güncelleştirilecektir. Çağdaş, demokratik yapı ile bağdaşmayan hükümlerin metinlerden çıkarılması sağlanacaktır.

Yargıdaki tıkanıklıklar ve birikimler, hızlı ve sağlıklı biçimde giderilecektir. Yargının şeffaştırılması, basitleştirilmesi ve hızlandırılması sağlanarak, yargıda değişim gerçekleştirilecektir.

Bu amaçla,

Yargı teşkilatı yeni bir yapıya kavuşturulacaktır.

Ceza hükümleri içeren kanunlardaki hürriyeti bağlayıcı ceza ve adli para cezalarının, idari para cezasına çevrilmesi konusunda gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Cezaevlerinin idari ve fiziki yapılarıyla güvenlik tedbirlerindeki noksanlıklar giderilecek; hükümlüyü topluma yeniden kazandıracak çabalar hızlandırılacak ve güvenlik tam olarak sağlanacaktır.

Sayın Milletvekilleri,

Eğitimde, Atatürk İlke ve İlkıplarına bağlı, milli, manevi ve ahlaki değerlerimizi benimsemiş; bilgili ilmi düşünceye sahip, herkese karşı saygılı ve hoşgörülü, sevgi dolu, laik ve çoğulcu demokrasiyi davranış haline getirmiş; kişisel sorumluluk duygusu ve toplumsal duyarlılığı gelişmiş; bilgi ve teknoloji üretimine yatkın ve beceri düzeyi yüksek; kendi kendine yeterli ve güvenli; bilgi çağının gereklerini yerine getirebilecek bilgi ve becerilerle donanmış insanlar yetiştirmek temel amacımızdır.

Zorunlu eğitim, asgari 8 yıla çıkarılacaktır.

Öğrencilerin ilgi ve kabiliyetlerine göre çeşitli meslek alanlarında eğitim görebilmeleri için, ilköğretimin ikinci kademesinde başlanmak ve ortaöğretimde yoğunlaştırılmak üzere, yönlendirme sistemine işlerlik kazandırılacaktır.

Yükseköğretime geçişte yığılmaları önlemek üzere, orta öğretim yeniden yapılandırılacaktır. Orta öğretim programları, yükseköğretime, mesleki teknik eğitime ve

hayata yönlendirilecek biçimde yeniden düzenlenecek, bu bağlamda, ülkemizin ihtiyaç duyduğu ara insan gücünü yetiştirmek için, istihdama yönelik, meslek kazandırıcı ve mesleki gelişmeyi sağlayıcı çıraklık ve mesleki teknik eğitime önem, öncelik ve ağırlık verilecektir. Bu eğitimi alan gençlerimiz, kendi işlerini kurmaları için özendirilecek ve kendilerine iş yeri kuma kredisi sağlanacaktır.

Yükseköğretim yeniden düzenlenecektir. YÖK, sadece koordinasyonun sağlanmasından sorumlu bir yapıya kavuşturulacaktır. Vakıf üniversitelerinin kurulması teşvik edilecektir.

Özel sektörün okul açması ve vakıfların özel üniversite kurmaları teşvik edilecek; eğitim, teknik yöntem ve teknolojilerinin geliştirilmesinde, eğitim araç ve gereçlerinin üretiminde bu kesimin daha fazla rol alması özendirilecek ve desteklenecektir.

Özel üniversitelerin kurulması için, gerekli yasal düzenlemelere gidilecektir.

Bilim ve teknoloji alanında, başta, ABD ve Avrupa Birliği olmak üzere, uluslararası işbirliğine önem verilecek, devletin önemli dış alımlarında bilim ve teknoloji yeteneğimizi yükseltici bilgi ve teknoloji transferine imkân sağlayacak uygulamalara gidilecektir.

Yaygın eğitim, insanlarımızın ve özellikle kadınlarımızın meslek edinmeleri ve el becerilerini geliştirerek üretime yönelmeleri için yeniden düzenlenecektir.

Yurtdışındaki vatandaşlarımızın, milli kültürlerini korumaları, vatandaşlarımızın çocuklarının, yaşadıkları ülkenin eğitim imkânlarından yararlanmaları ve Türkiye'ye dönüşlerinde Türk eğitim sistemine ve topluma uyumlarını kolaylaştırıcı tedbirler alınacaktır.

Türk Cumhuriyetleri ve akraba toplulukları ile yürütülen eğitimdeki işbirliği ve buna dayalı projeler daha etkin ve güçlü bir şekilde sürdürülecektir.

Sayın Milletvekilleri,

Sağlık sistemi, finansman, yönetim ve organizasyon, insan gücü, hizmet arzı ve mevzuat boyutlarıyla ele alınacaktır.

Devlet, bütün vatandaşlar için sağlık evi, sağlık ocağı, ana çocuk sağlığı merkezleri ve verem savaş dispanserlerinin sunduğu temel sağlık hizmetlerini bedelsiz olarak sunmaya devam edecektir.

Sağlık sigortası sisteminin yaygınlaştırılmasına paralel olarak hastaneler özelleştirilecektir.

İlke olarak, herkesin sağlık sigortası primi ödeyeceği ve nüfusun tümünün sağlık güvencesi kapsamına alınacağı sigorta sistemine aşamalı bir biçimde geçilecektir.

Sağlık sigortası primini ödeme gücü olmayanların, primi devletçe karşılanacak, böylece devlet, hizmet sunan kurumları değil, ihtiyacı olan kişileri destekleyecektir.

Sağlık Bakanlığı hastane işleten bir kurum olmaktan çıkarılarak, ilgili kuruluşlarla koordineli bir şekilde, standart ve normları belirleyen ve bu esaslara göre denetleyen bir yapıya kavuşturulacak, yerinden yönetim anlayışı ile yeniden yapılandırılacaktır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri;

Ülkemizde iç barış ve huzurun sağlanması için çalışma barışının temini büyük önem taşımaktadır. Bu sebepten, devlet, işçi ve işveren üçlüsünün devamlı diyalog ve uzlaşma arayışı içinde olmaları gerekmektedir.

Bugün için, uzlaşma ve diyaloga daha fazla ihtiyaç olduğuna inanıyoruz. Hükümet olarak böyle bir ortamı tesis etmek için elden gelen gayreti göstereceğiz. Ekonomik ve Sosyal Konseye işlerlik ve devamlılık kazandıracağız.

Çalışma şartlarının iyileştirilmesi, çalışanların gelirden adil pay almaları, iş kazalarının önlenmesi, iş güvenliğinin sağlanması, toplu pazarlık düzeninin sağlıklı yürütülmesi, son anayasa değişikliğine paralel olarak kamu çalışanlarının sendikalaşması ile ilgili kanuni düzenlemelerin yapılması gibi temel konular başta olmak üzere, huzurlu bir çalışma ortamının tesisi için, ilgili taraflarla ve kuruluşlarla işbirliğine gidilecektir.

Memur ve emeklilerimizin içinde bulunduğu şartlar dikkate alınarak bütçe imkânlarına göre gerekli iyileştirme yapılacaktır.

Çalışma hayatımızın bir uzantısı olan yurtdışındaki vatandaşlarımızın Türkiye ile bağlarının devam ettirilmesi, milli benliklerinin korunması, çalışma şartlarıyla ilgili sorunların çözümü ile birlikte her çeşit hak ve menfaatlerinin korunmasına azami gayret gösterilecektir.

Özellikle, vatandaşlarımızın aile eğitim, sosyal güvenlik, kesin dönüş yapmaları halinde kendilerinin ve çocuklarının uyum problemlerinin çözümü için her türlü çalışma yapılacaktır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri;

Sosyal güvenlik kurumları kronikleşmiş bir mali darboğaz içerisinde. Sosyal güvenlik kurumlarının sigorta hizmetleri, ilke olarak, nimet-külfet dengesi içinde ve kendi finansman imkânlarıyla karşılanacak, karşılığı ödenmemiş sigorta hizmeti verilmesinden kaçınılacaktır.

Özel sigortacılık mevcut sosyal güvenlik sistemine ilave ve isteğe bağlı bir sistem olarak desteklenecek ve bu kapsamda, özel sağlık ve özel emeklilik sigortası teşvik edilecektir. Kişilerin özel sigortalara güvenini sağlayacak denetim hizmetleri artırılacaktır.

Devlet açısından önemli olan husus, herkesin bir sosyal güvenlik kuruluşuna üye olmasıdır. Biz, Hükümet olarak, sosyal güvenliği, ferdin güvencesi olması yönüyle demokratik rejimin sigortası olarak kabul ediyoruz. Devletin sosyal güvenlik ve emeklilik konularındaki görevi yeniden tanımlanacak ve esas itibarıyla, bir denetim görevi yapması sağlanacaktır. Kazanılmış hakları koruyarak, daha güvenli ve vatandaşların tasarruflarının en iyi şekilde değerlendirilmesini amaçlayan çalışmalara önem verilecek, sigortacılık kuralları esas alınarak sosyal güvenlik sorunlarının çözümüne gayret edilecektir.

Sigortalı olmak ve sigortalı çalıştırmaktan kaçışların nedenleri ortadan kaldırılacak ve tüm nüfusun sosyal güvenliğe kavuşturulması sağlanacaktır.

Sağlık kuruluşları sosyal güvenlik sisteminden ayrı olarak düzenlenecektir.

Özürllüler için gerekli sosyal ve yasal düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

Ülkemizde iç barışın ve huzurun sağlanması için, çalışma barışının tesisi büyük önem taşımaktadır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri;

Kamu hizmetlerinde etkinliğin sağlanması, rasyonel kaynak kullanımı, demokratik ve katılımcı yerinden yönetim ilkelerine uygun olarak, merkezi idare ile mahalli idareler arasında görev yetki, sorumluluk ve kaynak paylaşımının temel esaslarını belirleyen çerçeve yasa çıkarılacaktır.

Bu yasayla, merkezi ve mahalli idarelerce yürütülecek hizmetlerin nitelikleri belirlenecek, merkezi idare tarafından yürütülen mahalli nitelikte hizmetlere ilişkin görev ve yetkilerin mahalli idarelere devri sağlanacak, mahalli idarelerin idari ve mali yapılarıyla, denetimlerinin esas ve usulleri belirlenecektir.

Merkezi idarenin, idari vesayet hakkı asgariye indirilmekle birlikte, bu hakkın, etkili olarak kullanılması için gerekli tedbirler alınacaktır. Belediye ve İl Meclislerinin oluşumu, muhtarlar dâhil, halk temsilcilerinin daha büyük oranda katılımına imkân verilecek şekilde yeniden düzenlenecektir.

Mahalli idarelerin mümkün olan hizmet ve faaliyetlerinin özelleştirilmesi özendirilecek ve yönlendirilecektir.

Ülke nüfusunun büyük bir bölümünün yaşadığı İstanbul'un giderek büyüyen içme suyu, kanalizasyon, arıtma, çevre, ulaşım, asayiş gibi sorunlarını çözebilmek amacıyla özel bir yönetim şekli ve yapılanması uygulanacaktır.

Mahalli idarelerin gelir kaynakları, kamu hizmetlerine ve gerekli mali planlamaya imkân verecek şekilde düzenli ve sürekli hale getirilecektir.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri;

Belediye, İl özel idaresi ve köylerin gelirlerini düzenleyen kanunlarda yapılacak değişikliklerle yerel yönetimler güçlendirilecek, bu idarelerin vatandaşlarla ilişkileri kolaylaştırılacaktır.

Bütün vatandaşlarımızın bir yuvaya kavuşması, sosyal devlet anlayışımızın tabii bir sonucudur. Konut kooperatiflerine ve vatandaşlara sağlanan destek ve teşvikler artırılacaktır. Şehirlerin çevresini saran gecekondu ve kaçak inşaatlarla etkili bir şekilde mücadele edilecek, şehir altyapı yatırımları ve imar planları şehirlerin gelişmesinin önüne alınacaktır.

Düzenli şehirleşmeyi ve sağlıklı toprak kullanımını temin etmek üzere, belediye sınırları dışındaki yöreler de fiziki planlama bakımından denetleme altına alınacak ve yeni tedbirler getirilecektir.

Sayın Başkan,

Yüce Meclisin Değerli Üyeleri;

Çağdaş yönetim tekniklerinin hayata geçirilmesi yoluyla ve vatandaşa güven esasına dayalı olarak, bürokrasinin en aza indirilmesi ve yönetimin şeffaştırılarak vatandaş nezdinde güven unsurunun artırılması önemlidir.

Hukuk devleti ilkelerine bağlı kalarak, yolsuzluk olaylarına karşı etkili bir şekilde mücadele etmek, bizim için ahlaki, hukuki ve siyasi bir zarurettir. Koalisyon hükümeti, her türlü yolsuzluk olaylarının üzerine gitmeye kararlıdır.

Bu husus, devlete ve demokrasiye güvenin vazgeçilmez şartıdır. En başta milletvekili dokunulmazlığı olmak üzere, anayasal, yasal ve kurumsal her türlü düzenleme yapılacaktır.

Devlet yönetiminde şeffaflık ve açıklık esastır.

Devletin yapım, kira, alım-satım işlerinde şeffaflık, açıklık ve rekabet sağlamak için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Kırsal kesimden kentlere ve özellikle büyük metropollere yönelen hızlı bir kentleşme hareketi mevcuttur. Bu hızlı kentleşme, bir yandan kentsel altyapı ihtiyacını hızla artırırken, diğer yandan da önemli sosyoekonomik sorunlara yol açmaktadır.

Başta kamu arazileri kullanılmak üzere, altyapısı hazır planlı arsa üretilecek ve toplu konut uygulamalarıyla konut açığının giderilmesine çalışılacak; bu uygulamayla, aynı zamanda kamuya gelir sağlanacaktır.

Hızlı kentleşme ve artan nüfusun konut ihtiyacının karşılanabilmesi için, konut üretimi ve sahipliği teşvik edilecek; bu amaçla, kamuya ilave yük getirmeyecek şekilde, uygun finansman modelleri geliştirilecektir.

Kentleşme, arsa, konut ve kentsel altyapı ile ilgili tüm uygulamalar, bir bütünlük içerisinde ele alınacak ve merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki koordinasyonla gerçekleştirilecektir. Yeni gecekondulaşmalara imkân vermemek için yaratılan rantların kamuya aktarılması sağlanacaktır.

Kentlerde tarihi, doğal ve kültürel değere sahip alan ve eserlerin korunması ve yenilenmesine önem ve öncelik verilecek; kent kimliğini oluşturan şehircilik ve mimari tarzlarını koruma ve geliştirme faaliyetleri teşvik edilecektir. Çevrenin korunması ekonomik, ticari, sosyal ve siyasi açılardan birbiriyle uyumlu ve bütünlüğe bir yaklaşımla ele alınacaktır.

Çevrenin kirletilmesi sonunda alınacak onarımcı politikalar yanında, öncelikle kirletilmeden korunmasını sağlayacak önleyici politikalar tercih edilecektir. Çevre politikaları tüm ekonomik ve sosyal politikalarla entegre edilecek ve bu amaçla ekonomik araçlardan azami düzeyde istifade edilecektir.

Toplumda çevre bilincinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için kamu kurum ve kuruluşları, gönüllü kuruluşlar ve yerel yönetimler arasında koordinasyon sağlanarak eylem planları yapılacaktır.

Kent planlamasında çevre düzeni imar planlarına uygun olarak hazırlanacaktır.

Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri;

Toplum huzurunun sağlanabilmesi ve orta direğin güçlendirilmesi için işsizliğin azaltılması büyük önem taşımaktadır. Genel olarak ekonomik sistemde ve devletin yeniden yapılanmasında alacağımız tedbirler istihdamı artıracak ve işsizliği tedricen azaltacaktır.

Hedefimiz kamu sektöründe kadro şişkinliğiyle işsizliğe palyatif çözüm bulmak değil, özel sektör öncülüğünde yatırımları ve üretimi artırarak istihdam sağlamaktır.

Sosyal politikalarımızın hedefi de kaynağı da insandır; onun mutluluğu ve refahıdır. Bu hedefe ulaşmada en temel kurum ise ailedir. Ailenin güçlendirilmesi, neticede toplumun ve devletin güçlendirilmesidir. Bunun için, hükümet olarak, yalnızca merkezi plan ve programlara değil, yerel yönetimlerle ve sivil kurumlarla işbirliğine zaruret vardır. Özellikle yaşlılara, kimsesizlere, korunmaya muhtaç çocuklara, sakat ve özürlülere, aile dışına itilmiş kadın ve çocuklara yönelik sosyal hizmet politikalarımızda bu yeni yaklaşım esas olacaktır.

Kadın, aile kurumunun en etkili, yönlendirici, yetiştirici, aileyi birleştirici ve koruyucu unsurudur.

Türk kadınının toplum içindeki yerini olumsuz olarak etkileyen düzenlemelerin giderilmesi yönündeki çalışmalar sürdürülecek ve Türk kadınının her alanda etkin bir şekilde ve hizmet görmesini, eğitim düzeyinin yükseltilmesini, karar mekanizmalarında rol almasını sağlayacak yasal ve idari düzenlemeler yapılacaktır.

Ana çocuk sağlığına yönelik hizmetlere önem verilecektir.

Çocuklarımızın ve gençlerimizin Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerine, milli ve manevi değerlerimize bağlı bir şekilde fikren, ruhen ve bedenlen gelişmeleri temin edilecektir.

Gençlik kesiminin sorunlarını gidermek ve gençlerin kalkınma sürecine katkı ve katılımlarını artırabilmek amacıyla bu kesime sunulan hizmetler toplumun temelini oluşturan ve geleceğin güvencesi olan gençlerin eğitim, sağlık, çalışma hayatı, sosyal güvenlik, istihdam ve boş zamanları değerlendirme konularındaki sorunlarının çözümüne yönelik önlemler alınacaktır.

Gençleri alkol, uyuşturucu, kumar ve benzeri alışkanlıklardan koruyucu ve caydırıcı tedbirlerle onları suça iten ortamları yaratan unsurları yok edecek tedbirlere ağırlık verilecektir.

Gençlerin siyasete ve karar süreçlerine katılımı yönünde çaba sarf edilecektir.

Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesi için spora gerekli önem verilecektir.

Beden eğitimi ve spor alanında eğitim, sağlık bilim ve teknolojiye yeniliklerin takibi ve uygulanması konularına öncelik verilecektir. Özellikle şehir imar planlarının hazırlanmasında spor alanlarına ve yeşil alanlara ağırlık verilmesi ve tesis sayısının artırılması için mahalli idarelerle işbirliğine gidilecektir. Sporun her dalda geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gereken çaba gösterilecektir.

Dünya olimpiyatlarının ülkemizde yapılmasını temin için her seviyede gayretler sürdürülecek, bu hedefe ulaşmak için çok yönlü çalışmalara ve çabalara hız verilecektir.

Sayın Milletvekilleri,

İster gelişmiş olsun ister gelişme yolunda olsun bütün ülkelerde ekonomik ve toplumsal dokunun en önemli kesimi, ortadirek diye adlandırdığımız memur, işçi, emekli çiftçi, esnaf ve sanatkârdan oluşan kesimdir. Bu kesimin sorunları çözülüp mutluluğu sağlanamadan ülkenin toplumsal dokusunu sağlamlaştırmak ve sosyal istikrarı sağlamak mümkün olamaz.

Ekonomiyle ilgili olarak yukarıda belirtilen tedbirlerin alınması en çok bu kesimin üzerinde olumlu etki yaratacak, enflasyonun alınacak tedbirler sonucu düşmesi, fiyat istikrarının sağlanması, tüketicinin gerçek anlamda korunmasıyla ortadirek layık olduğu konuma getirilecektir.

Gelir dağılımının istikrarlı bir şekilde iyileştirilmesi, toplumsal refahın yükseltilmesi ve yaygınlaştırılması temel amaçtır.

Üretken istihdamın artırılması ve kişilerin kendi işlerini kurmaları desteklenecektir. Alt gelir gruplarının refahını artırmak için doğrudan yardım sistemleri geliştirilecek ve bu kesimin yararlandığı eğitim, sağlık ve diğer sosyal hizmetler desteklenecektir.

Sayın Milletvekilleri,

Esnaf ve Sanatkârların kredi imkânları artırılacaktır.

Bu kesiminin çalışma şartlarını ağırlaştıran vergi mevzuatı yeniden gözden geçirilecektir.

Küçük ve orta boy işletmelerin (KOBİ) üretim ve istihdamdaki paylarının artırılması, işyerlerinin teknoloji transferi yolu ile kalite ve standartlarını geliştirici tedbirler alınarak, Gümrük Birliği içinde rekabet edici bir yapıya kavuşturulmaları sağlanacaktır.

KOBİ'lere, oluşturulacak risk sermaye şirketleri kanalıyla, yatırıma dönük karlı ve verimli projeleri hayata geçirilecek, kolay kredi teminine imkân vermek üzere, kredi garanti fonu uygulaması getirilecektir.

KOBİ'lerin, organize ve küçük sanayi sitelerinde faaliyetlerini sürdürebilmeleri sektörel ve çok ortaklı şirketler halinde örgütlenebilmeleri ve Avrupa Birliği'nden temin edilen kaynaklarla desteklenmeleri, uluslararası piyasalarla irtibatlandırılmaları sağlanacaktır.

Yüce Meclisin Değerli Üyeleri,

Turizm bölgelerinde, ulaşım, su, elektrik, kanalizasyon, arıtma gibi altyapı yatırımları öncelikle ele alınacaktır. Türkiye'nin tabii güzelliklerinin korunmasına özel önem verilecektir.

Türkiye'nin yurtdışında tanıtılması için, etkin ve kapsamlı bir kampanya yürütülecektir.

Turizmin, mevsimlik ve coğrafi dağılımını iyileştirmek ve dış pazarda değişen tüketici tercihleri de dikkate alınarak, yeni potansiyel alanlar yaratılacaktır.

Milli kültürün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, başlıca amacımızdır. Zira kalkınmanın, çağdaşlaşmanın ve dışa açılmanın esasını milli kültürümüz oluşturacaktır. Bunun için kültürümüzün araştırılmasına ve tanıtılmasına gayret göstereceğiz.

Taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına önem verilecektir. Kütüphane hizmetleri, nitelik, nicelik ve sayıca artırılacaktır.

Arşiv hizmetlerine, eski yapı ve eserlerin korunmasına, eski eser kaçakçılığının önlenmesine yönelik tedbirlere ağırlık verilecektir.

Milletimizin sosyal ve kültürel hayatında önemli rolü olan edebiyat, musiki, resim, folklor, sinema ve tiyatronun geliştirilmesi kültür ve sanat politikamızın ana hedefi olacaktır. Bu hedefin gerçekleşmesi için azami gayret gösterilecektir.

Yurtdışındaki vatandaşlarımızın milli benliklerini koruyarak Türkiye ile bağlarının kuvvetlendirilmesi, başta Türk Cumhuriyetleriyle olmak üzere bütün ülkelerle sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi esas olacaktır.

Yurtdışındaki tarihi ve kültürel varlıklarımızın tespiti, korunması ve tanıtılması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Yurtiçi ve yurtdışı tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde kamu kurum ve kuruluşları dışında özel girişimler, vakıflar ve derneklerin faaliyetleri desteklenecektir.

Sayın Milletvekilleri,

Milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi, huzur, barış ve kardeşliği amaç edinerek din hizmetlerine daha fazla önem verilecektir.

Dinin ve din hizmetlerinin toplum hayatımız için büyük önemi dikkate alınarak bu hizmeti sunan görevlilerin her türlü siyasi düşünce ve tartışmaların dışında tutulmasına gayret gösterilecektir.

Vakıf eserleri, coğrafyayı bize vatan yapan tarih ve kültür varlıklarımızdır. Bu eserlerin korunması, bakım ve onarımı için azami çaba gösterilecek, vakıf çalışmaları teşvik edilecektir.

Sayın Başkan,

Değerli Üyeler;

Hükümet programımızın başarıya ulaşabilmesi amacıyla, yılsonuna kadar yasallaşmasını öngördüğümüz ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunacağımız kanun tasarıları hakkında bilgi vermek istiyorum.

Özel Tüketim Vergisi ile ilgili yasanın, Telekom Yasasının, Sosyal Sigortalar Kurumu ve BAĞ-KUR Yasalarının, Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri Yasasının, Bankalar, Sermaye Piyasası ve Sigorta Kanununun, Gümrük Kanunu ve Gümrük Müsteşarlığı Kanunu ile Ekonomik ve Sosyal Konseyin Kurulması Hakkındaki Kanunların öncelikle yasallaşmasında zaruret görüyoruz.

Ayrıca, bu yılsonuna kadar, Vergi Resim ve Harçlar Kanununda yapılacak düzenlemenin, Gümrük Birliği ile ilgili yasaların, Merkez Bankası Kanununda yapılacak değişikliklerin, 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçeden Pay Verilmesi Hakkındaki Kanun, Devlet İhale Artırma ve Eksiltme Kanunu, Belediye Gelirleri Kanunu, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması ve Yolsuzlukların Önlenmesine Dair Kanunlarda gerekli düzenlemeler yapılacaktır ve Kayıt Dışı Ekonominin Kayıt Altına Alınmasına Dair Kanunun yasallaştırılması da önem arz etmektedir.

Temel eğitimin 8 yıla çıkarılması ile ilgili yasal düzenlemelerin ve sağlık alanındaki yasal düzenlemelerin bu yıl içinde gerçekleştirilmesi diğer önemli bir husustur.

Trafik Kanununda ve Sivil Havacılık Kanununda yapılacak düzenlemeler, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununda, İl Özel İdaresi Kanununda, Belediyeler Kanununda, Köy Kanununda, 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununda yapılacak değişiklikler, Basın ve TRT Kanunlarında yapılacak düzenlemeler ile Medeni Kanundaki değişiklikleri de lüzumlu görüyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin daha süratli ve verimli çalışabilmesini teminen Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde, uzun süredir devam eden değişiklik çalışmalarının, en kısa zamanda sonuçlandırılmasını da Yüce Meclisin takdirine bırakıyorum.

Sayın Milletvekilleri,

Son yıllarda dünyada ve çevre ülkelerde meydana gelen gelişmeler, alışılmış tehdit ve risk kavramlarına yeni boyutlar getirmiştir. Türkiye, Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu'daki belirsizlik ve istikrarsızlık üçgeni içerisinde bulunmaktadır. Bu itibarla, vatanımızın her hal ve şart altında savunmasının yapılabilmesi için milli ve tarihi geleneğimiz olan disiplinli ve güçlü bir ordunun varlığının esas olduğu malumunuzdur.

Kahraman ordumuzun en mükemmel şekilde eğitilmesi, modern silah, araç ve gereçlerle teçhiz edilmesi ve güçlendirilmesi için gerekli imkânların sağlanmasını zorunlu görmekteyiz. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin her türlü ortamda harekât yürütebilecek, yeterli komuta ve kontrol sistemlerine sahip, yüksek teknolojiyi kullanabilecek imkân ve kabiliyetlere kavuşturulması elzemdir. Bu itibarla, savunma sanayii geliştirilecek, ordumuzun gücü artırılacak, asker sayısı azaltılırken, personelin eğitimi için gerekli kaynak ve imkânlar sağlanacaktır.

Sayın Başkan,

Sayın Milletvekilleri;

Atatürk ilkeleri dış politikamızın temeli olmaya devam edecektir. Hedefimiz ülkede, bölgede ve dünyada barışı korumak, mütekabiliyet ilkesine uymak şartıyla bütün ülkelerle, dostluk ve işbirliğini geliştirmektir.

Coğrafi bakımdan gayet hassas bir konumda bulunan ülkemiz, bölgedeki uyuşmazlıkların barışçı yöntemlerle çözüme kavuşturulmasına yönelik çabalara aktif biçimde katkıda bulunmaya devam edecektir. Balkanlar, Kafkasya ve Orta Doğu'daki çeşitli uyuşmazlıklarda izlediğimiz yapıcı tutum sürdürülecektir.

Batı dünyası ve Avrupa'nın ayrılmaz bir parçası olan Türkiye, aynı zamanda bir Ortadoğu ve Asya ülkesidir. Önemli sorun ve çatışmaların cereyan ettiği Balkanlar ve Kafkasya Bölgeleri arasında bir istikrar unsurudur.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliğinin, mümkün olan en kısa zamanda gerçekleştirilmesi, dış politikamızın öncelikli hedeflerinden birisi olacaktır. Bunun gerektirdiği yasal, ekonomik, sosyal ve idari düzenlemeler süratle gerçekleştirilecektir. Avrupa Birliği ile gerçekleştirdiğimiz Gümrük Birliği Anlaşmasının daha da geliştirilmesi için sürekli çaba harcanacaktır.

Amerika Birleşik Devletleri ile ilişkilerimizi dostluk ve ittifak anlayışıyla sürdürmek, ekonomik işbirliği boyutuna daha fazla ağırlık vererek geliştirmek arzusundayız.

Rusya Federasyonu ile ilişkilerimizi, şimdiye kadar titizlikle riayet edilen ilkeler çerçevesinde, iki ülke arasında işbirliği imkânlarının geliştirilmesine öncelik veren bir anlayışla sürdüreceğiz.

Türkiye'nin Orta Asya Cumhuriyetleri ve Azerbaycan ile sahip olduğu özel ilişkilerin, ekonomik ve kültürel alanlarda işbirliğinin derinleştirilmesi yoluyla daha da güçlendirilmesi temel hedeflerden biridir. Azerbaycan ve Ermenistan arasında yürütülen barış görüşmelerinin, kalıcı bir barışa dönüşmesi için Ermenistan'ın işgal ettiği topraklardan çekilmesi ve Çeçenistan'daki ihtilafın süratle sona erdirilmesi yolundaki yapıcı gayretlerimiz sürecektir.

İslam ülkeleriyle dostluk ve işbirliği ilişkilerini daha da geliştirmeye kararlıyız.

Ortadoğu'daki Arap-İsrail ihtilafının süratle sona ermesi ve barış sürecinin başarıya ulaşması hükümetimizin samimi dileğidir. Bu sonuca ulaşılması bölgedeki bütün ülkelere yarar sağlayacaktır.

Terörizm dünyada ve özellikle bölgemizde barış ve demokrasiye en büyük tehdidi oluşturmaya devam etmektedir. Türkiye'ye yönelik terörist faaliyetlere, destek veren ülkelere karşı gerekli her türlü önlem alınacaktır.

Hükümetimiz, Irak'ın bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğünün korunmasına büyük önem atfetmektedir. Türkiye, Kuzey Irak'ta bu ilkelere aykırı herhangi bir oluşuma karşıdır.

Geçici bir düzenleme olan Çekiç Gücün şimdiye kadarki uygulamaları dikkate alınarak, Türkiye'nin güvenlik mülahazaları açısından yeniden değerlendirilmesi sağlanacaktır.

Balkanlardaki gelişmeler umut vericidir. DAYTON Barış Antlaşması sonrası Bosna-Hersek'teki tarafların barış yolunda attığı adımlar yakından takip edilmeye ve desteklenmeye devam edilecektir. Bu çerçevede barış sürecine aktif katkılarımız ve Bosna-Hersek'in yeniden imar çabalarının desteklenmesine yönelik yardımlarımız sürdürülecektir.

Türkiye, üyesi olduğu bütün milletlerarası örgütlerde aktif faaliyetlerde bulunacaktır.

Aktif olarak rol aldığımız Ekonomik İşbirliği Teşkilatına üye ülkelerle ilişkilerimizin daha da geliştirilmesine gayret edilecektir.

Bölgesel entegrasyon hareketlerinin önde gelen örneklerinden birini teşkil eden Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün bölge ülkelerinin menfaatine daha da güçlendirilmesi için gayret gösterilecektir.

Değerli Milletvekilleri;

Türkiye, Yunanistan ile iyi komşuluk, dostluk ve işbirliği ilişkileri içinde olmayı arzulamaktadır. Ege'de yaşanan son kriz, bu ülke ile aramızda yıllardır süregelen ihtilafların çözümsüz kalmasının tehlikelerini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Çözüme ulaşmanın başlıca yolu görüşme ve uzlaşmadır. Bu anlayışla, Yunanistan ile aramızdaki bütün sorunların doğrudan temaslara ve görüşmelere dayalı olarak çözümlenmesini istemekteyiz. Türkiye Ege'nin iki ülke arasında bir barış ve dostluk denizine dönüşmesinin herkesin yararına olduğuna içtenlikle inanmaktadır.

Kıbrıs sorununun, Ada'daki iki toplum arasında doğrudan görüşmeler yoluyla, iki bölge ve iki kesimli federal bir çözüme kavuşturulmasını amaçlayan Birleşmiş Milletler müzakere sürecini destekliyoruz. Türkiye, soruna kalıcı ve her iki tarafın serbest iradeleriyle kabul edecekleri bir çözüm bulununcaya kadar, Kuzey Kıbrıs Türk

Cumhuriyeti'ni her alanda güçlendirmeye çalışacak ve soydaşlarımızın haklı davasının yanında olmaya devam edecektir.

İnsan hakları, bütün ülkelerin uymak zorunda oldukları evrensel bir ilke konumuna gelmiştir. Türkiye, imzaladığı uluslararası anlaşmalar ve kendi halkının arzusu doğrultusunda, bu hakkın en mükemmel şekilde sağlanması için mümkün olan her türlü çabayı gösterecektir.

Sayın Başkan,

Yüce Meclisin Saygıdeğer Üyeleri;

Bugün, ülkemizin ve dünyanın içinde bulunduğu şartlar dikkate alındığında önemli meselelerle karşı karşıya olduğumuz teslim edilecektir. Bu meselelerin çözümünde, sorumluluğun ağırlığı, şüphesiz ki, Hükümetimize ait olacaktır ve Hükümetimiz bunun için elinden gelen gayreti göstermeye kararlıdır.

Ancak, şurası muhakkaktır ki, meselelerimizin çözümünde, başta muhalefet partileri ve siz Değerli Milletvekilleri olmak üzere, bütün kurum ve kuruluşların yardımına ve aziz milletimizin desteğine ihtiyacımız vardır. Bu bakımdan, biz, Hükümet olarak çok yönlü diyalog ve uzlaşma ortamının tesis ve idamesi için üzerimize düşeni yapacağız.

Sözlerimi bitirirken, Cenabı Hakkın çalışmalarımızda yardımcı olmasını niyaz ediyor, hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum. *(ANAP sıralarından ayakta alkışlar, DYP ve DSP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.⁵

⁵ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 2, Birleşim 20, Sayfa 7-25*

10 Mart 1996 Pazar

**53. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Yılmaz Hükümeti) Programının
Görüşmeleri Sırasında Yaptığı Konuşma**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; Hükümet Programı üzerinde, parti sözcüsü arkadaşlarımın yaptıkları eleştirileri cevaplandırmak üzere söz aldım; evvela, Yüce Heyetinizi ve bizi izleyen bütün vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Eleştirilerimi, eleştirilere karşı cevaplarımı, mümkün olduğu kadar özet halinde sunmaya özen göstereceğim. Görüşmelerin başından beri, Yüce Heyetinizin gösterdiği sabrı suiistimal etmemeyi amaçlıyorum.

Hemen söyleyeyim ki, polemik amaçlı eleştiriler yapılmıştır; ama benim inancım, Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal koşullar, bu polemik amaçlı eleştirilere polemik amaçlı cevaplar vermeme engeldir; onun için, burada, mümkün olduğu kadar, polemikten kaçınan, Hükümet Programının arkasında yatan asıl anlayışı, asıl felsefeyi, sizlere, belki biraz açmama yardımcı olacak bir konuşmayla yetinmeyi düşünüyorum.

Burada konuşan çok değerli hatipler, konuşmalarında, Hükümet Programının kendisinden çok, 53'üncü Hükümetin kuruluş şekline ilişkin, yapısına ilişkin eleştirileri dile getirdiler.

Değerli Milletvekilleri, bu Hükümet, bir uzlaşma hükümetidir. Ben, Koalisyon Protokolünü imzalarken de söyledim; on küsur yıldan beri birbiriyle amansız bir siyasî mücadele yürütmüş olan iki parti, Anavatan Partisi ve Doğru Yol Partisi. 24 Aralık seçimlerinde milletin ortaya koyduğu tabloya bakarak, ondan esinlenerek, aralarındaki kavgayı kesmeyi, bugüne kadar savundukları düşüncelere, bugüne kadar savundukları ilkelere, görüşlere bağlı kalmak kaydıyla, ülkenin geleceği için bir uzlaşma programında birleşmeyi yeğlemişlerdir. Bunu eleştirebilirsiniz, uzlaşmaya karşı olabilirsiniz; ama bana sorarsanız, uzlaşmaya karşı çıkmak yerine, bizim ortaya koyduğumuz bu uzlaşmayı örnek almak, daha demokratik bir tutumdur. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DYP sıralarından alkışlar) Çünkü Türk demokrasisinin bugüne kadarki en önemli eksikliği bu uzlaşmadır. Bugün bu uzlaşmayı gerçekleştirmekle aynı zamanda Türk demokrasisinin bu en önemli eksikliğini de aşma yolunda önemli bir mesafe aldığımıza inanıyoruz.

Bu Hükümet, aynı zamanda bir azınlık hükümetidir. Azınlık hükümetlerinin işi her zaman zordur; azınlık hükümetleri, handikaplı hükümetlerdir, dezavantajlı hükümetlerdir; ama unutmayın, azınlık hükümetinin rejime sağlayacağı bir yarar da söz konusudur. Parlamenter sistemde, bugüne kadar, bu Mecliste -en azından benim üyesi olduğum 4 dönem boyunca- en fazla dile getirilen eleştiri, çoğunluk hükümetleri karşısında, Meclisin, bazı emrivakilere sürüklenmiş olması ve Yüce Meclisin, parlamenter demokratik sistem içerisinde taşınması gereken ağırlığı elde edememiş olmasıydı. İşte, şimdi, bu Azınlık Hükümeti, bu Yüce Meclise, bu fırsatı vermektedir. Bu Azınlık Hükümeti, sadece kendi içerisinde uzlaşmak zorunda değildir, bu Azınlık Hükümeti, aynı zamanda, her konuda bu Meclisle uzlaşmak zorundadır, bütün siyasî partilerle uzlaşmak zorundadır ve burada sayın hatiplerin dile getirdiği gibi, bu Meclisin dışındaki toplum kesitleriyle de uzlaşmak zorundadır. Binaenaleyh, bu zorluklarınızın hepsinin

bilincindeyiz, Azınlık Hükümeti olmayı da, aynı zamanda, Türkiye’de demokratik rejimin daha iyi işlemesi açısından bir fırsat olarak değerlendirmek kararındayız.

Bu Hükümet, aynı zamanda, bir dönüşümlü hükümettir. Ne demek dönüşümlü hükümet? Yani, başbakanlığın dönüşüme tabi olacağı bir hükümettir. Buradan, on ay sonra ben gideceğim, Sayın Çiller gelecek; iki sene sonra o gidecek, yine ben geleceğim.

Dönüşümlü başbakanlık sistemi, dünyada çok ender uygulanan bir sistemdir; şimdiye kadar sadece İsrail’de uygulanmıştır ama bakın, dönüşümlü başbakanlık sisteminin bütün zorluklarını bilmekle birlikte, bunun da bir avantaj getirdiğini kabul etmemiz lazım.

Yine, burada değerli hatipler söylediler; Türkiye’nin sorunları, bugün, o noktaya gelmiştir ki, kaybedecek hiç zamanımız yoktur; zamanı çok iyi tasarruf, etmek zorundayız. Göreve başlarken, biliyorum ki, önümde sadece 9,5 ayım var; bu 9,5 ayın her gününü, her saatini değerlendirmeye mecburum. Aynı şeyi, bakan arkadaşlarıma da söyledim. Bizim, öyle, tebriklerle, kutlamalarla kaybedecek zamanımız yok. Biz, güvenoyu almadan işe koyulmaya mecbur bir hükümetiz ve bunu başlattık. Bakan arkadaşlarım, daha Hükümetin kurulduğu ilk günden itibaren icraata başladılar. Yüce Meclisin güvenine mazhar olup, güvenoyu aldığımız takdirde de, bunu, daha süratli olarak devam ettirmeye kararlıyız.

Dönüşümlü modele göre kurulmuş olan bu Hükümet, zamanın değerini de en iyi bilme durumunda olan hükümettir; zamanı en iyi kullanmaya mecbur olan hükümettir.

Değerli Milletvekilleri, Hükümetimizin kurulmasından bugüne kadar geçen çok kısa süre içerisinde, bizim elimizde olmayan bazı üzücü olaylar yaşandı. Bunlardan bir tanesi, dün, Ankara’nın ortasında, Güvenpark’ta sendikal haklarını talep eden öğretmenlerin polis tarafından dövülmesidir. Bundan fevkalade üzüntü duyuyorum. Bunu, değerli bir hatip burada dile getirdi. Öğretmenlerimizin, bütün kamu görevlilerinin Anayasada sağlanmış olan haklarını, onlara, Anayasada sağlanan çerçeve içerisinde vermek, benim Hükümetimin görevidir. (ANAP ve DYP sıralarından alkışlar) Hükümetimin Programında bu taahhüt dile getirilmiştir; ama o öğretmenler, o kamu görevlileri de insaf etsinler, onlardan, hiç olmazsa bu yasal düzenlemeyi hazırlamak için vakit talep etmek de benim hakkımdır. Biz, daha güvenoyu almamış bir hükümetiz, daha üç gün önce atanmış olan bir hükümetiz; onun için, o eylemleri iyi niyetle bağdaştırmak mümkün değildir. Benim Hükümetim, Meclise gelirken Anayasada sağlanan sendikal hakları yerine getirme taahhüdüyle gelmiştir. Meclisten güvenoyu aldığı takdirde, en kısa sürede de bunu gerçekleştirmeye kararlıdır; ama iyi niyetli kamu görevlilerinin de bu konuda bize yardımcı olmaları lazım.

İşte, Hükümetimin kuruluşundan bu yana meydana gelen iki üzücü olaydan bu birincisi, burada değerli konuşmacılar tarafından dile getirildi; ama ikincisi dile getirilmedi; o, benim için daha üzücü bir olaydır. Dünyaca ünlü yazarımız Yaşar Kemal, Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından uzun süreli hapis cezasına mahkûm edildi; bunu, fevkalade üzücü bir gelişme olarak görüyorum.

Değerli Milletvekilleri, düşünce hürriyetinin sınırsız olmadığını burada en fazla dile getiren parti, benim partimdir; en fazla dile getiren parti liderlerinden birisi de benim; hakaret kastiyla düşünce hürriyetinin kullanılamayacağını söyleyen biziz; bölücü

terörü teşvik etmek için düşünce özgürlüğünün kullanılamayacağını söyleyen biziz; ama benim Hükümetimin görevi, Yaşar Kemal gibi, dünyanın takdir ettiği bir yazarın düşünmesini engellemek değildir. Bizim görevimiz, onun düşünce hakkını kullanmasını teşvik etmektir, ona sahip çıkmaktır. *(ANAP, DSP ve CHP sıralarından alkışlar)* Onun gibi düşünmeyebilirsiniz, Yaşar Kemal gibi düşünmeyebilirsiniz; ama onun düşünce hakkını elinden alamazsınız -çünkü o benim çok uzun zamandan beri dostumdur; ben onun; Türkiye'nin bölünmez bütünlüğü konusunda bizden daha az duyarlı olmadığını çok iyi biliyorum; onun, Türkiye'yi bölme gibi bir kastının olmadığını biliyorum- eğer bu yasa -hem de savcının beraat talebine rağmen- onu mahkûm ediyorsa -biz, burada mahkeme kararlarını tartışmak durumunda değiliz; mahkeme, neticede bir yasayı uygulamıştır; kendi takdirine göre o yasayı doğru uygulamıştır- o yasanın, bu Meclise gelip yeniden görüşülmesi lazımdır *(ANAP DYP DSP ve CHP sıralarından alkışlar)* Çünkü yasa koyucunun bu Meclisin kastının o anlamda bölücü terörü teşvik etmeyen düşünceyi engellemek olmadığını ben biliyorum; hem Terörle Mücadele Yasasını çıkaran iktidarın bir mensubu olarak biliyorum hem de daha sonra buradaki gelişmeleri bu süreci yaşamış bir milletvekili olarak biliyorum. Binaenaleyh, bu olaydan dolayı da üzüntümü sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli Milletvekilleri, Hükümet Programımızın içeriğiyle ilgili fazla bir eleştiri yapılmadı, orada ele alınmış olan hususlar, burada bir nevi ayrıntı gibi dile getirildi. Hatta aynı konuşmacının çelişkili ifadelerine rastladık. Aynı konuşmacı, hem bu hedeflerin çok iddialı olduğunu söyledi hem de bunların sıradan birtakım hedefler olduğunu söyledi.

Şimdi, bakın, bu Hükümet Programı, beş yıllık bir Hükümet Programıdır, on aylık değil. Biz, Anavatan Partisi ve Doğru Yol Partisi olarak beş senelik bir ortak yönetim için, beş senelik bir Koalisyon Hükümeti için yola çıktık. Koalisyon Protokolümüzde de bunu söyledik. Ha, bunu becerir miyiz, beceremez miyiz; Yüce Meclis bize beş sene avans veririm vermez mi; destek olur mu olmaz mı; o, ayrı konudur. Bizim hedefimiz, Türkiye'yi beş sene ortak yönetmektir. Bizim Hükümetimizin Programı beş yıllık bir programdır, on ay sonra ben Hükümeti bıraktığım zaman, ben Başbakanlığı bıraktığım zaman, bu Hükümet Programı, benden sonra gelen Başbakanı da bağlayıcıdır; Ondan bize Başbakanlık geçtiği zaman bizi de bağlayıcıdır. Elbette ki, her değişiklikte yeni hükümet programı Meclise sunulacaktır; şartlara göre, zaman içerisinde bazı ufak revizeler de yapılacaktır; ama sunduğumuz Hükümet Programı beş yıllık bir programdır.

Bizim sunduğumuz, kamuoyuna açıkladığımız, aslında aramızda ikili bir belge niteliğinde olan, ikili bir anlaşma niteliğinde olan Koalisyon Protokolü ise beş yılla sınırlı değildir. Bu ortaklığı sürdürdüğümüz sürece, iki partiyi bağlayıcı bir protokoldür.

Şimdi, Koalisyon Protokolünde demişiz ki, SSK'yı zaman içerisinde tasfiye edeceğiz, BAĞ-KUR'u tasfiye edeceğiz, sosyal güvenlik sistemini tek şemsiye altında birleştireceğiz.

Özellikle sol partilerimizin sayın genel başkanları, bu hususu buradan, Koalisyon Protokolümüz ile Hükümet Programımız arasında bir farklılık olarak, bir çelişki olarak dile getirdiler.

Hemen ifade edeyim, Koalisyon Protokolümüzden ifadeye bağlıyız. Sosyal güvenlik sisteminin özelleştirilmesi, bizim uzun vadeli stratejik hedefimizdir. Biz, devletin, nasıl bütün ekonomik faaliyetlerden, bütün ticarî ve sınaî faaliyetlerden arınması

gerektiğine inanıyorsak, sosyal güvenlik sisteminin de devletin denetiminde, devletin gözetiminde özel fonlar tarafından yürütülmesini hedefliyoruz. Bu, bizim, uzun vadeli hedefimizdir; ama Hükümet Programı -dediğim gibi- bizim beş senelik programımızdır. Biz, sosyal güvenlik sisteminden, devleti, bu konuma çıkarmak isterken; yani, sosyal güvenlik sistemini yöneten, finanse eden bir konumdan, sadece gözeten, nezaret eden bir konuma çıkarmak isterken, bunu beş senede yapamayacağımızın da bilincindeyiz. Çünkü bizim aynı zamanda Hükümet Programında taahhüdümüz var; biz, müktesep hakları koruyacağız, kazanılmış hakları koruyacağız; kimsenin kazanılmış hakkını ihlal etmeyeceğiz. O zaman, istesenez dahi, bunu on beş-yirmi seneden önce yapabilmeniz mümkün değil; ama unutmayın, dünyada sosyal güvenlik sisteminin yönü budur. İşte, Singapur'da, işte Malezya'da, işte Şili'de; yani, gelişmekte olan ülkelerin birçoğunda, artık, özel emeklilik fonu uygulamaları başlamıştır; devlet, sosyal güvenlik sisteminin dışına çıkmaktadır. Aynı şekilde, Amerika'da, Japonya'da, yani gelişmiş ülkelerde, devletin sosyal güvenlik sistemi içerisindeki rolü, tedricen azalmaktadır. Sosyal güvenlik sistemi, artık, özel kaynaklarla beslenen, özel sektör tarafından yönetilen; ama devlet tarafından kuralları belirlenen, gözetilen bir nitelik kazanmaktadır; Türkiye, eğer, dünyayla bütünleşme hedefinden vazgeçmiyorsa; eğer, Türkiye, bazı marjinal kesimlerin arzuladığı gibi, yeniden içine kapanmaya, dünyaya kapılarını kapamaya niyetlenmiyorsa; sosyal güvenlik alanındaki bu çağdaş gelişmeye de arkasını dönemez.

Hükümet Programımız beş sene için geçerlidir; beş sene içerisinde, ne SSK'yı, tasfiye etmemiz ne BAĞ-KUR'u tasfiye etmemiz mümkündür; ama uzun vadede, Türkiye, bu kurumları aşacaktır; çünkü bu kurumlar, şu anda, üyelerine; yani, sosyal güvenlik sistemine dâhil olan kişilere iyi hizmet veremeyen kuruluşlardır, devletin bütün hantallığıyla malul olan kuruluşlardır ve bakın, bu konuyu, burada, Sayın Baykal dile getirdi. Bu konuda hiç konuşmaya hakkı olmayan birisi varsa, o da Cumhuriyet Halk Partisidir. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Beş seneden beri sosyal güvenlik kurumlarının sorumluluğu, Cumhuriyet Halk Partisinin başkanlığındadır, bakanlarındadır.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Kesinlikle değil; sizin döneminizin mahsulüdür.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi anlatacağım bizim dönemimizi; 1991'de, biz Hükümeti devrettiğimiz zaman SSK'nın bir kuruşluk finansman açığı yoktu. Müdahale ettiniz, söyleyin, var mıydı?

NİHAT MATKAP (Hatay) — Ölçümlemeyi kim kaldırdı?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — 800 küsur milyar lira finansman fazlası vardı SSK'nın. 1992 yılında Erken Emeklilik Yasasını getirdiniz; Ana muhalefet Partisiyiz; çıktık "yanlış yapıyorsunuz; bu popülist uygulamanızla, sosyal güvenlik sisteminin altına dinamit koyuyorsunuz; Türkiye'de, sosyal güvenlik sistemi bunu taşıyamaz, dört sene sonra bu patlar" dedik.

NİHAT MATKAP (Hatay) — 4 milyon kaçak işçiyi kim yarattı?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bugün, dediğimiz yere geldiniz. 1995 yılında, sadece Sosyal Sigortalar Kurumunun finansman açığı 81 trilyon liradır. Bu sene beklenen açık 201 trilyon liradır.

Değerli Milletvekilleri, bunlar tahmindir; şimdiye kadarki gerçekleştirmeler hep tahminin üzerine çıkmıştır. Korkuyorum ki, endişe ediyorum ki, 1996 yılında, sadece

SSK'nın finansman açığı 250 trilyon liraya ulaşacaktır. Yani, siz, bütün KİT'lerinizi satsanız, bütün KİT'lerinizi özelleştirdiyseniz, hiç bütçe açığı vermeseniz, bütçenin denkliliğini tam olarak sağlasanız dahi, sadece bu açık, enflasyonun önemli bir kaynağı olmaya devam edecektir.

Bakın, bu konuda en az sorumluluk taşıyan benim partimdir; ama şimdi, Cumhuriyet Halk Partisinin bize bıraktığı o miras, omuzlamakta hiç tereddüt göstermedik ve bu konudaki reformu sizin önünüze getireceğiz. Sosyal güvenlik sistemini düzeltmeden, bu konuyu bataktan kurtarmadan, Türk ekonomisini düzlüğe çıkarmak mümkün değildir.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Bütün sorumluluk sizin döneminize ait...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Reformlar, sadece ihtilalci zorbalıklar şeklinde olmaz; reformlar, aynı zamanda demokratik olur. Demokratik olmasının en güzel örneğini de biz vereceğiz. Azınlık Hükümeti olarak getireceğiz; geleceğiz, partilerden destek isteyeceğiz, en başta CHP'den destek isteyeceğim. Çünkü Sayın Baykal burada bizi eleştirirken "primleri artırmayın" dedi. Sayın Baykal, belki haberiniz var, belki yok; ama geçen dönemde kadük olan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunuyla ilgili değişiklik tasarısında sizin imzanız var. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Ve orada, prime esas olan aylık tutar, asgarî ücretin 5 katına çıkarılıyor.

NİHAT MATKAP (Hatay) — O, ayrı konu... O, cezalarla ilgili.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şu anda en yüksek prim, 8 küsur milyon lira üzerinden alınıyor...

NİHAT MATKAP (Hatay) — Caydırıcı olması açısından...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sizin getirdiğinizde 40 milyon liraya çıkıyor.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Kariştirdiniz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ayrıca, yine kadük olan yasada, emeklilik yaşını 60 yaşına çıkardınız, bazı hallerde 65 yaşına çıkardınız. Ben, meydanlara gittim, dedim ki, bunlar mezarda emekliliği getirdiler...

Şimdi, buraya getireceğim tasarı, bizim, dünkü, sözlerimizle çelişkili olmayacak; biz; sizin gibi 60 yaşından başlatmayacağız emekliliği, daha makul bir yaştan başlatacağız, daha değişik bir sistem getireceğiz; ama 60 yaşında, 65 yaşında emeklilik tasarısını bu Meclise getiren parti, bizim getirdiğimiz tasarıya karşı çıkıyorsa, bunu vatanseverlikle bağdaştırmak mümkün değildir, bunu rasyonellikle bağdaştırmak mümkün değildir. Bu, ancak, siyasî bakımdan önyargılı bir tutumun sonucu olur; bunu da ben size yakıştırmam, Cumhuriyet Halk Partisine yakıştırmam. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Sosyal güvenlik sisteminin rasyonalizasyonu, sosyal güvenlik kurumlarının malî yapılarının düzeltilmesi, bu Hükümetin en öncelikli hedeflerinden birisidir ve bunu buraya getirdiğimiz zaman, en kısa sürede bu Meclisin gündemine getirdiğimiz zaman, bu konuda Refah Partisinden de destek isteyeceğiz, Cumhuriyet Halk Partisinden de destek isteyeceğiz, Demokratik Sol Partiden de destek isteyeceğiz.

Bunun, hiç kimseye sempatik gelmeyecek bir uygulama olduğunu biliyoruz. Ama bundan, dün iktidarda olduğu gibi, bugün de muhalefette, popülist düşüncelerle menfaat umanlar çıkarsa, onlara soracağız, bu 250 trilyonluk açığı nereden kapatacağız;

biz, İskandinav ülkeleri miyiz ki, sosyal güvenliğe devlet bütçesinin yüzde 30'unu, 40'ını verelim; biz Almanya mıyız, yüzde 30'u verelim? Biz, daha yatırım yapamıyoruz!

Türkiye geçen sene ve önceki sene, 1950'den beri ilk defa, 1994'te ve 1995'te bir tane bile baraj yapmadı ve şimdi, Sayın Baykal gelmiş, bana akıl veriyor "bütçeye enerji yatırımı için 2,5 milyar dolar koymazsanız, Türkiye mahvolur" diyor. Peki, sizin imzanızla gönderdiğiniz tasarı var; işte, on beş gün sonra yeniden getireceğiz Meclise, 1996 yılı bütçe tasarısında sizin imzanız var; enerji yatırımı için 13 trilyon lira öngörmüşsünüz. 200 milyon dolar öngörmüşsünüz. Şimdi bana diyorsunuz ki, 2,5 milyar dolar yapacaksınız... Öyle şey olur mu, öyle sorumluluk olur mu? Niye koymadınız 2,5 milyar doları 1996 yıl, bütçesine... Sizin imzanız var altında... (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Milletvekilleri, Sayın Menderes'in, Refah Partisi adına konuşması sırasında, sanıyorum, en çok kullandığı kelime "rantiyeci" kelimesiydi. Doğru mu? (RP sıralarından "Doğru" sesleri) Bakın, "rantiyeci" kelimesi yanlış bir kelimedir; çünkü rantiyecilik demek, zaten, rantla geçinen demektir, buna bir de "ci" eki eklerseniz yanlış olur. (RP sıralarından "Anlamı belli ama" sesleri) Ama bakın, daha önemlisi şudur: Sayın Menderes, bu Meclisteki her partiyi suçladı; bizi suçladı, Doğru Yol Partisini suçladı, Demokratik Sol Partiyi suçladı, herkesi suçladı, suçladı; ama bütün bu suçlamalarını, konuşmasının son cümlesiyle geri aldı ve dedi ki, "rantiyeci olan partilerin de, bağımsızlıktan taviz veren partilerin de, hepsinin aklanması mümkündür" ama bir tek şartı var: Refah Partisiyle ortaklık yapsınlar... "Bizimle ortaklık yaparsanız hepiniz aklanırsınız!" (ANAP, DYP ve DSP sıralarından alkışlar) Evet, Sayın Menderes'e göre, Türkiye'nin bağımsızlığından taviz veren partilerde, rantiyecilere (!) kaynak sağlayan partilerde, hepsi aklanabilir; ama aklanmanın şartı, Refah Partisiyle ortaklık kurmaktır. Refah Partisinin sevapları, onların bütün günahlarını örtmeye yeter. (RP sıralarından "Doğru, doğru" sesleri, gürültüler)

Şimdi, Değerli Milletvekilleri, böyle bir muhalefet anlayışı olamaz. Böyle bir muhalefet anlayışı; ancak, iktidardan uzak kalma kompleksinin sonucu olabilir (ANAP sıralarından alkışlar) ama ben inanıyorum ki, Refah Partili Değerli Milletvekilleri de, böyle, önyargılı, duygusal bir muhalefetten Türkiye'ye hiçbir yarar gelmeyeceğini göreceklerdir. Ben, Sayın Erbakan'la yaptığımız o görüşme maratonunda, bunun çok önemli işaretlerini gördüm. Sayın Erbakan olmasaydı, bu Koalisyon olmazdı. Sayın Erbakan, orada, hakikaten çok olgun bir tavır ortaya koydu, çok olgun bir tutum ortaya koydu; ama eğer, buna rağmen, Refah Partisi, bugün, hükümet ortağı olamamışsa, bunun sorumluluğunu, bence, kendisinde aramalıdır; bizde değil, kendisinde aramalıdır. (RP sıralarından gürültüler)

Ben, Sayın Erbakan'a ilk görüşmemizde söyledim -Sayın Erbakan'a söylediğimi huzurunuzda söylüyorum; aslında yeri değil; ama burada, Refah Partisi sözcüleri bu meseleyi kaşıdıkları için söylüyorum- dedim ki: Biz, program itibarıyla sizden çok farklı bir partiyiz. Sizin programınız ile bizim programımızın bağdaşması mümkün değil. Sizin programınız, bize göre, uygulanabilir bir program değil; bize göre değil; hayalî bir program; hiçbir yerde de uygulanmış örneği yok. Ha, buna rağmen, biz, sizi dışlamayız. Eğer, siz, bugün, saydığınız bütün bu partilerden hiçbirleriyle, bırakınız koalisyon hükümeti kurmayı, koalisyon görüşmesi bile yapamıyorsanız, bunun sorumluluğu bu partilerde değil, bunun sorumluluğu sizdedir. Çünkü siz, seçimden önce ne dediniz? "Refah bir tarafta, bütün öbür partiler bir tarafta" dediniz. (RP sıralarından "Doğru, doğru" sesleri)

Bir dakika, bir dakika... Doğru olması bir şey ifade etmiyor. Bunu dediğiniz zaman, ortaya bir iddia koyuyorsunuz; diyorsunuz ki, "ben tek başıma iktidar olacağım..." (RP sıralarından gürültüler)

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) — Elbette olacağız!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bir dakika yahu! Bir dakika...

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — Olacağız, mutlaka olacağız...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Diyorsunuz ki, "ben tek başıma iktidar olacağım."

Tek başınıza iktidar olamıyorsunuz; tek başınıza iktidar olacak oyun yarısını bile alamıyorsunuz!

SITKI CENGİL (Adana) — Siz, kaçtan yüzde 19'a düştünüz?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bir dakika... Söyleyeceğim. (RP sıralarından gürültüler)

SITKI CENGİL (Adana) — Siz yüzde 19'la geldiniz...

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen... Lütfen... Sayın Başbakanı dinleyelim efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Neticede, yüzde 21 oy alıyorsunuz.

SITKI CENGİL (Adana) — Siz yüzde kaç aldınız?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Tamam, ben de yüzde 19,7 aldım.

SITKI CENGİL (Adana) — Niçin yüzde 19'a düştünüz?

BAŞKAN — Bir dakika efendim... Karşılıklı konuşmakla bir şey halledemezsiniz. Karşılıklı konuşmayın lütfen... Dinleyin Sayın Başbakanı.

SITKI CENGİL (Adana) — Niçin düşmüşler; bir izahını yapınlar da, ondan sonra...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yahu, polemik yapmak için söylemiyorum...

BAŞKAN — Cevap vermek de size düşmez; Grubun başkanvekilleri var; onlar o cevabı verirler. Lütfen... İstirham ediyorum...

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli hatibiniz bize bir soru sordu, "Refah Partisiyle niye kurulamadığını millete açıklasınlar" dedi; ben de açıklıyorum. Bana müdahale ederseniz, açıklayamam; açıklamak için söylüyorum, polemik yapmak için söylemiyorum; beni dinlemenizi rica ediyorum.

Sayın Erbakan'a dedim ki, biz, sizinle bu şartlarda bir koalisyon kuramayız; çünkü sizin programınız bizden çok farklı, sizin dünyaya bakışınız bizden farklı; sizin, Türkiye'nin dünyadaki konumu konusundaki yaklaşımınız bizden farklı. Biz, Türkiye'nin, kendi değerlerini muhafaza ederek, Batı ile bütünleşmesinden yanayız; biz, Türkiye'nin geleceğini Batı ile bütünleşmekte görüyoruz; siz, İslam dünyasıyla bütünleşmekten yanasınız. (RP sıralarından "Doğru, doğru" sesleri) Tamam, ama gözden kaçırdığınız birşey var; o bütünleşmek istediğiniz İslam ülkeleri birbirlerini boğazlıyorlar.

AHMET DEMİRCAN (Samsun) — Kırk yıl önce Avrupa ülkeleri birbirini boğazlamıyor muydu?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, bakın, Sayın Milletvekilleri, Sayın Erbakan bana “programlarımızı rafa kaldırıyoruz; biz, sizin programınızı inceledik, sizin seçim taahhütnamenizi inceledik; yüzde 90’ına katılıyoruz; yüzde 10’u için de anlaşırız; biz uzlaşmacıyız; yüzde 10 unda da uzlaşırız” dedi. Bizim programımızda anlaşmamız yetmez, bu programı kim uygulayacak, dedim. “Sizin arkadaşlarınızın çoğu bizim güvendiğimiz arkadaşlardır, siz uygularsınız” dedi.

Bizim görüşmemizin mümkün olması, bizim Refah Partisiyle bir koalisyon görüşmesine girişebilmemiz, Sayın Erbakan’ın bize gösterdiği bu olağanüstü -evet, altını çiziyorum- uzlaşmacı, yapıcı yaklaşımı sonucudur; ama maalesef, bunu sonuca getiremedik. Bunun sorumluluğu da bizde değil, bunun sorumluluğu sizin içinizde... (RP sıralarından gürültüler) Çünkü siz, bu süreç içerisinde, Sayın Erbakan’ın başta ortaya koyduğu yaklaşımdan çok farklı taleplerle geldiniz; ekonomiyi bizimle bölüşmeye kalktınız. (RP sıralarından “Tabii” sesleri) Biz, ekonomiyi sizinle bölüşemedik. (RP sıralarından “Niye” sesleri) Çünkü siz, adil ekonomik düzene inanıyorsunuz.

NEZİR AYDIN (Sakarya) — Yalı çetesiyle nasıl bölüştünüz?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, sizin sözcünüz bana soruyor, diyor ki: “Bizimle bölüşmediğiniz ekonomiyi Doğru Yol Partisiyle niye bölüştünüz?” (RP sıralarından “Yalı çetesiyle, yalı çetesiyle” sesleri) Doğru Yol Partisiyle, bizim, ekonomiyi bölüşmekte herhangi bir zorluğumuz yok; çünkü bakın, arkadaşlarımız... (RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar [!])

Şimdi, siz ne anladınız, neyi alkışlıyorsunuz ben bilmiyorum; ama ben ne kastettiğimi söylüyorum. Bakın, bizim, Doğru Yol Partisiyle bu konuda bir zorluğumuz yok; çünkü benim bu arkadaşlarım, sizin arkadaşlarınızla oturdular, koalisyon konusunu günlerce görüştüler, hiçbir mesafe alamadılar. Niye alamadıklarını açıklamak için, bir basın açıklaması yapmak için oturdular; iki cümlede, 40 dakikada anlaşma sağladılar; yani, 40 dakikada sadece basına açıklayacakları iki cümlede anlaştılar!

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Yok canım!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Doğru Yol Partisiyle oturdular, iki günde bütün protokolü yazdılar, dört günde de bütün programı tamamladılar. (DYP sıralarından alkışlar)

Bizim, Doğru Yol Partisiyle ekonomik görüşlerimizde bir farklılık yok; farklılık belki üsluptadır, uygulamadadır; ama zaten, bu Hükümetin -kurduğumuz Hükümetin- bana sorarsanız, en önemli sorunu kendi iç uyumu meselesidir. Biz, eğer, kendi içimizdeki zorlukları aşarsak, o uyumu sağlarsak, Refah Partisinin bütün engellemelerine rağmen, bu Hükümet, beş sene daha Türkiye’yi yönetir. (RP sıralarından “Çok zor!” sesleri) Bütün engellemelerine rağmen! Ama eğer, biz, içimizdeki uyumu sağlayamazsak, Refah Partisinin engellemesine de hacet kalmaz.

Şimdi, burada, Sayın Baykal paylaşmadıktan bahsetti. Aslında, bu kelimeyi hiç kullanmaması gereken yine kendisidir. Ben, Sayın Çiller’e Hükümet öncesi görüşmelerimizde sordum. “Eğer, kuracağımız Hükümet, sizin SHP ile yaptığınız gibi, CHP ile yaptığınız gibi paylaşımcı bir koalisyon olacaksa, biz onda yokuz” dedim. “Eğer,

bu Hükümet, ayrı ayrı bakanlıkların sorumluluğunu paylaştığı halde, aynı politika doğrultusunda uyumlu bir işbirliğini sağlayabilecekse, biz, bunun kurulması için her türlü katkıyı sağlamaya hazırız” dedim. Sayın Çiller, bana, bu Hükümetin paylaşımcı bir Hükümet olmayacağını; bu Hükümetin işbirliği içinde, uyum içinde çalışacak bir Hükümet olacağını taahhüt etti. Benim için, bu Hükümetin arkasındaki en önemli destek de budur, Bu Hükümete en fazla güç sağlayacak olan husus budur.

Biz, kimseyle Hükümet paylaşmaya gelmedik. Biz, bakanlıklar, paylaşmaya filan gelmedik. Biz, size sunduğumuz bu Hükümet Programını beraberce uygulamaya geldik. Bunun bütün sorumluluğunu da birlikte üstleneceğiz. Öyle, ortağımıza çelme atma niyetimiz filan yok, ortağımız, yarı yolda bırakma düşüncemiz filan yok. Koalisyon Protokolünde de, Hükümet Programında da kamuoyuna, milletimize söylediğimiz her sözün arkasında olacağız. Öyle, biz söylediğimiz sözden ertesi günü vazgeçmeyeceğiz.

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — Vazgeçtiniz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri... *(RP sıralarından “Yaptıklarınız yapacaklarınızın teminatı!” sesleri)*

Bakın, burada eleştiri babında söylenen her sözü, hoşgörülle karşılayabiliriz; zaten, hoşgörü senesindeyiz, üstelik hükümetteyiz; ama bir söz var ki, o bana biraz ağır geldi, yadırgadım: Bu Hükümetin, bir demokrasi ayıbı olarak tarihe geçeceğini söyledi Sayın Menderes. *(RP sıralarından “Doğru” sesleri)*

Bakın, bu Hükümet, daha yeni bir hükümettir; bu Hükümetin icraatı daha belli değil; bu Hükümetin tarihe nasıl geçeceği daha belli değil; ama ben korkarım ki, Sayın Menderes’in o sözleri, bir kürsü ayıbı olarak zapta geçti. *(ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)*

Ve bakın, huzurunuzda söylüyorum; bu Hükümet, öyle, rantiyeci hükümeti filan değil; bu Hükümet, Türkiye Cumhuriyetinin hükümetidir; bu Hükümet, aynı zamanda sizin hükümetinizdir... *(ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)* Bu Hükümet, hepinizin emrinde olan bir hükümettir. *(RP sıralarından “TÜSİAD’ın hükümeti” sesleri)* Bu Hükümetten, yapamayacağı şeyleri beklemeye hakkınız yok; siz, bizden farklı şeyler düşünebilirsiniz, kafanızdaki hükümet etme düşüncesi, konsepti farklı olabilir; ama bunları bizden istemeye hakkınız yok.

Sayın Menderes diyor ki: “Bu Hükümet, 400 trilyon lira faiz ödeyecek; onun için, rantiyecilere kaynak aktaracak.” Ee, şimdi, ben soruyorum size: Sizinle koalisyon kursaydık, devlet, borç yükümlülüklerini yerine getirmeyecek miydi? İnkâr mı edeektiniz devletin borçlarını? Böyle devlet anlayışı mı olur? Böyle şey mi olur?

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Mercüme’i getirecekti...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — O borçları yapan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti değil mi? *(RP sıralarından “Hani, Hazineye devrediyordunuz?” sesleri)* Devletin devamlılığı esas değil mi? *(RP sıralarından “Hazineye devrediyordunuz; ne oldu?” sesleri)* Yahu, kim alacaklıya ona ödeyeceksiniz borcunuzu; banka alacaklıysa bankaya ödeyeceksiniz, şirkete şirkete, vatandaşa vatandaşa; ama borcumu inkâr ettim diyebilir misiniz?

Bakın, bazen sorumsuz muhalefet yapıyorsunuz; daha işin başında öyle başladınız. Vatandaş sizi görürse, size bir daha yüzde 21 oy da vermez. *(RP sıralarından gürültüler)* Böyle devlet anlayışı olmaz; devletin borcu inkâr edilir mi; yani, rantiyeci olmayacağım

diye, rant geliri sağlamayacağım diye devlet sorumluluğunun gereğini yerine getirmeyecek misiniz? (RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir dakika efendim...

Sayın Milletvekilleri, bir konuşma üslubumuz var. Bir hatibin konuşmasının her cümlesinde koro şeklinde cevap vermeye kalkarsak, bunun sonunu getiremeyiz. Bir kere daha dikkatinizi çekiyorum -Sayın Ekinci, sizin de dikkatinizi çekiyorum- ve istirham ediyorum; lütfen, dinleyelim efendim.

Devam edin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Menderes bir kutudan bahsetti “o kutuyu açarsak kötü olur; onun için, cemilede bulunup açmıyoruz” dedi; ama aslında açtı; söyleyeceği fazla bir şey yoktu, hepsini söyledi. Bana kalırsa, bu da tutarlı bir davranış değildi; çünkü “seçimlerden önce söylenen sözlerin hiçbirini bizi bağlamaz; gelin, biz, sizinle, bütün sözlerimizi unutup, şu koalisyonu kuralım” diye fetva veren Sayın Erbakan’dı. Sayın Menderes’in bu ifadesi, en başta, kendi Genel Başkanının sözlerine ters düşer. Kaldı ki, biz, seçim öncesi söylediğimiz her vaadin arkasındayız, her taahhüdün sahibiyiz.

Bakın, burada Sayın Ecevit söyledi, Sayın Baykal da zannediyorum söyledi: Milletvekili dokunulmazlığının kaldırılması. Bir kere Koalisyon Protokolümüze bakın, Hükümet Programınıza bakın; yolsuzluklarla mücadele ve devletin şeffaflaştırılması, bu Hükümetin en önemli taahhüdüdür. Doğru Yol Partisiyle ortak taahhüdümüzdür ve bu konuda, önünüze, öyle, bir münferit düzenlemeyle değil, bir paket düzenlemeyle gelmeyi taahhüt ediyoruz. Bu konuda, biz, Anavatan Partisi olarak, daha bu Hükümet kurulmadan harekete geçtik. Milletvekili dokunulmazlığı konusunda anayasa değişikliği yapılması için bir teklifi imzaya açtık -sanıyorum, bir iki gün içerisinde de arkadaşlarım imzayı tamamlayıp Meclis Başkanlığına sunacaklar- diğer partilere de veriyoruz; Sayın Baykal’ın burada taahhüt etmiş olduğu gibi, bütün siyasî partilerden de bu konuda destek bekliyoruz.

Dünyanın hiçbir yerinde, milletvekili dokunulmazlığı, Türkiye’deki kapsamında değildir; ama burada bazı hatiplerin söylediği gibi, Türkiye’deki herhangi bir savcıya, herhangi bir hâkime emanet edilemeyecek kadar da önemli bir konudur. Bu konuda özel bir düzenleme getiriyoruz; bu konuda, dokunulmazlığın kaldırılmasını en yüksek adli yargı merciinin onayına bırakan, Yargıtay’da bir daireye bırakan ve sadece Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısını bu konuda yetkili kılan bir düzenlemeyi çok yakında Yüce Meclisin takdirine sunacağız. Bu konuda hiçbir çekincemiz yoktur, bu konuda hiçbir çekingenliğimiz yoktur, bu konuda hiçbir geri adımımız yoktur. Benim Hükümetimin döneminde hangi iddiayı getirirseniz getirin -ama ciddî donelerle desteklenmek şartıyla- hepsini sonuna kadar araştırmak, en başta benim boynumun borcudur. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Menderes, burada, Hükümet Programında çay, fındık filan meselesinin niye konulmadığını eleştiri konusu yaptı. Sanıyorum, hükümet programıyla, gıda tebliğlerini birbirine karıştırıyor! Hükümet programı, öyle her ürünün sıralanacağı bir konu değildir...

AYDIN MENDERES (İstanbul) — Karıştıran sizsiniz!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Kaldı ki, bu Hükümet daha güvenoyu almadan -geçen seneden beri bekleyen fındık ve çay üreticilerine yapılması gereken ödemeler konusunda, Hazineyle ilgili arkadaşlarıma ricada bulundum- zannediyorum çok kısa sürede bu borçlar da tamamen ödenmiş olacaktır.

HÜSEYİN OLGUN AKIN (Ordu) — Beş aydır alınmadı...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, Meclis Başkanlığı seçimi konusunda, demokrasideki bir geleneğe ters davranıldığı iddiası dile getirildi yine Sayın Menderes tarafından; 1961 den beri bu Mecliste bir gelenek varmış; Meclis Başkanı, hep, en çok sandalyeye sahip partiden seçilmiş, ilk defa olarak, bu sefer, bu yasama döneminde bu gelenek çiğnenmiş.

Bu doğru değil; çünkü Meclis Başkanlığı seçimi... Hakikaten doğrudur 1961 den 1980 e kadar böyle bir gelenek bu Mecliste vardı; ama 1982 Anayasasıyla birlikte, Meclis Başkanının seçim usulü değişmiştir, Anayasada bu konudaki düzenleme değişmiştir ve 1983 ten beri, yani, bu Meclisin görev yaptığı 1983 yılından bugüne kadar hiçbir dönemde bu kural uygulanmamıştır. Her dönemde -biz, Anavatan Partisi olarak, tek başımıza iktidar çoğunluğuna sahip olduğumuz halde- muhalefet partileri, karşı aday çıkarmışlardır, sonuna kadar kendi adaylarını desteklemişlerdir; hatta Refah Partisi, geçen dönemde, her Meclis Başkanlığı seçiminde kendisi aday göstermiştir, sayısı yetmediği için seçtirememiştir; dolayısıyla, 1983 yılından beri bu Mecliste böyle bir gelenek yoktur; Sayın Menderes'in verdiği örnek yanlıştır.

8 yıllık temel eğitim konusu... Değerli Milletvekilleri, bugün, 8 yıllık temel eğitim, Beş Yıllık Kalkınma Planında da kabul edilmiş olan bir devlet hedefidir; bu Meclisin de onayladığı bir hedeftir. Türkiye, 2000 yılına kadar, zorunlu temel eğitimi 8 yıla çıkarmayı amaçlamaktadır. Bunun, dinî eğitimin kısıtlanmasıyla filan da bir ilgisi yoktur. Bu, sadece, Türkiye'de bugün, devletin, her çocuğuna sağlamakla yükümlü olduğu eğitim süresini 5 yıldan 8 yıla çıkarması meselesidir. Bugün, dünyada, zannediyorum ki, 5 yıllık zorunlu eğitim vermekle yetinen ülke sayısı fevkalade sınırlıdır; sanıyorum, 10 u geçmez. Türkiye böyle bir ayıptan kurtulmalıdır. Türkiye, her çocuğuna en az 8 yıllık temel eğitim, ilköğretim verme hedefini mutlaka gerçekleştirmelidir.

Bugün, Türkiye'de uygulanmakta olan bir sistem var; 5 yıllık bir ilk eğitim veriliyor; ondan sonra, 3 yıllık ortaokul var; ondan sonra, 3 yıllık lise var. Şimdi biz ne yapıyoruz; ilkokulla ortaokulu birleştiriyoruz, zorunlu ilköğretimi 8 yıla çıkarıyoruz; ama netice itibariyle, bugün uygulanan sistemin üzerine getiriyoruz bu yeni uygulamayı. Bunu iki kademede düşünüyoruz: Birinci kademe, bugünkü ilkokul eğitimine tekabül eden, 8 yıllık zorunlu eğitimin ilk 5 yıllık dönemidir, ilk kademesidir; orada, herkese, standart eğitim verilecektir. Ondan sonraki ikinci kademede yönlendirme yapılacaktır. Yönlendirme yapılırken, çocuğun, yeteneği dikkate alınacaktır, kabiliyeti dikkate alınacaktır, gelecekte -yani orta eğitime geçtiği takdirde- yapacağı eğitim dikkate alınacaktır ve burada, gerekirse dinî eğitime yönlendirme yapılacaktır, meslekî eğitime yönlendirme yapılacaktır, sanat-kültür derslerine yönlendirme yapılacaktır.

Ne bu konuda Sayın Menderes'in burada dile getirdiği endişe geçerlidir ne de Sayın Baykal'ın bize yönelttiği eleştiri haklıdır; çünkü Sayın Milletvekilleri, öğretimde, temel eğitimde yönlendirmenin yapılması, Temel Eğitim Yasasının emridir. İsterseniz aynen okuyayım. Bizim Hükümet Programına aldığımız ifade de, Temel Eğitim

Yasasındaki ifadenin aynısıdır. Kaldı ki, bu, Sayın Baykal'ın da imzasını taşıyan beş yıllık kalkınma planında da "zorunlu temel eğitimin -yani, sekiz yıllık zorunlu eğitimin- ikinci kademesinden başlamak üzere, ortaöğretimde etkin bir yönlendirme sistemi oluşturularak, piyasanın talebine yönelik insan gücü yetiştirilmesi amacıyla, meslekî ve teknik ortaöğretimin etkinliği artırılacaktır" diye, plan ilkesi olarak konulmuştur. Bizim bu Hükümet Programına koyduğumuz, sizin bu kalkınma planında getirdiğiniz ilkedен farklı bir şey değildir. Biz diyoruz ki zorunlu temel eğitimin ikinci kademesinden başlamak üzere yönlendirme yapılacaktır. Neye göre yönlendirme yapılacak; eğer çocuk, ortaöğretimde, imam-hatip okuluna gidecekse din derslerine yönlendirilecek; meslekî okula gidecekse, meslek derslerine yönlendirilecek; sanat okuluna gidecekse, sanat derslerine yönlendirilecek. (ANAP sıralarından alkışlar)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Piyasa talebine göre yönlendirilecek!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Biz, bu meselede, sizinle anlaşamayız Sayın Baykal; çünkü biz, ne din eğitimi öcü olarak gören bir anlayışa sahibiz ne de başka bir parti gibi, dini sahiplenme iddiasında olan bir partiyiz. (ANAP sıralarından alkışlar) Biz, dini sadece, bu milletin en büyük mukaddeslerinden biri sayan, mutlaka korunması gereken ve çocuklarımıza da esaslarının öğretilmesi gereken bir değer olarak görüyoruz. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Menderes gümrük birliği konusunda eleştiri getirdiler. Ortak Pazarla ilişki kurup, Roma Antlaşmasına ortak üyelik talebini ilk defa olarak Türkiye Cumhuriyeti, Hükümeti adına gerçekleştiren, kaderin bir cilvesi olarak, Aydın Menderes'in babası, rahmetli Adnan Menderes'tir. (ANAP sıralarından "Allah rahmet eylesin" sesleri)

AYDIN MENDERES (İstanbul) — Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bugünkü Hükümetin Avrupa Birliğiyle ilgili yaklaşımıyla rahmetli Menderes'in 1959 yılında yaptığı o talep arasında en ufak bir farklılık söz konusu değildir. (ANAP sıralarından alkışlar)

Hedefimiz, öyle gümrük birliğiyle filan yetinmek değil; hedefimiz, Türkiye'yi Avrupa Birliğine tam üye yapmaktır. (ANAP sıralarından alkışlar)

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — İşte bu olmayacak!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bunun olmaması için, sizin iktidar olmanız lazım!

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Olacağız; başka çare yok!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Canım, yüzde 21'lik haykırış iktidar olmaya yetmiyor!

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Bir seçim kaldı!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bakın, aslında, gümrük birliği meselesinde, bizim, parti olarak, gümrük birliğinin milletin onayına sunulması diye bir talebimiz filan olmadı, muhalefetteyken de olmadı. Bu, Refah Partisinin talebiydi.

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) — Rahmetli Turgut Özal'ın... Ben de şahidim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hukukî olarak, prosedürde herhangi bir eksiklik söz konusu değildir; çünkü gümrük birliğinin kendisi, bir antlaşma hükmünde

değildir; bir Ortaklık Konseyi kararıdır; yani, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki, Ortaklık Konseyinin aldığı bir karardır. Bu ortak kararın bir tarafında Avrupa Birliği vardır, bir tarafında Türkiye vardır; ama bu ortak karar, kendi başına alınmış bir karar da değil; bundan otuz küsur sene önce, 1963 te yapılan Ankara Antlaşmasının ve 1973 te yürürlüğe giren Katma Protokolün bir sonucu. Avrupa Birliği “ben, yükümlülüklerimin büyük kısmını Katma Protokolün yürürlüğe girmesiyle birlikte üstleniyorum yerine getiriyorum” demiş ve 1973 ten itibaren bunlar, yerine getirmiş; yani gümrüklerle ilgili...

AYDIN MENDERES (İstanbul) — Serbest dolaşım ne oldu; serbest dolaşım?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bir dakika... Ona geleceğim... Bir dakika...

Gümrüklerle ilgili yükümlülüklerini, sanayi mallarıyla ilgili yükümlülüklerini, hiçbir ayırım yapmadan, Türkiye’nin tüm sanayi ürünleri ihracat, için gümrükleri kaldırmak suretiyle yerine getirmiş. İlave taahhütleri var; bir tanesi, serbest dolaşım; onu yerine getirmemiş. Türkiye, bu taahhütlerini, öngöröldüğü gibi, 1995 yılında tamamlamış ve demiş ki “oturalım, gümrük birliğini başlatalım.” Burada daha önceden yapılmış olan bir antlaşma var, onun normal bir sonucu var, devam eden bir süreç var. Bu meselenin, Mecliste yeteri kadar görüşülmediği konusunda, sizinle aynı görüşü paylaşabilirim; ama bir halkoylamasına gitme zorunluluğu yok. Türkiye, eğer, tam üye olacaksa, Türkiye’nin tam üyeliği gündeme gelecekse, o zaman, bu, ancak bir referandumla olmalıdır; Avrupa Birliğinin diğer bütün genişlemelerinde olduğu gibi, milletin oyuyla olmalıdır; ama gümrük birliği için böyle bir lazıme söz konusu değil, gümrük birliği için böyle bir gerek söz konusu değil.

FETİ GÖRÜR (Bolu) — “Kıbrıs’ı sattınız” diyen siz değil miydiniz?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Kıbrıs konusu... İyi hatırlattınız.

Sayın Baykal dile getirdi. Bakın, bu sene başlamadan, yani, geçen senenin son günlerinde -bilmiyorum dikkatinizi çekti mi- Cumhurbaşkanımızla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı arasında, cumhurbaşkanı düzeyinde, bir ikili işbirliği anlaşması imzalandı; yılbaşından iki üç gün önce, yani, gümrük birliğinin yürürlüğe girmesinden iki üç gün önce. O işbirliği anlaşmasında öngörülen nedir; Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasındaki ekonomik ilişkilerin, Türkiye’nin Avrupa gümrük birliğine katılmasından dolayı olumsuz etkilenmemesidir. Yapılan düzenleme, bizim endişelerimize, bizim zikrettiğimiz endişelere engel olmak için, bunların gerçekleşmemesi için yapılmış bir anlaşmadır.

HASAN HÜSEYİN CEYLAN (Ankara) — Demek ki varmış!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi onu söyleyeceğim.

Avrupa Birliği, bugüne kadar, bu konuda, herhangi bir tepki göstermedi; ama Gümrük Birliği Ortaklık Konseyinin gümrük birliğine ilişkin kararında bizim yorumumuz, her ne kadar, Türkiye, gümrük birliğine girmekle, Avrupa Parlamentosunun kararlarını da, Avrupa Birliği Adalet Divanının kararlarını da otomatikman uygulama yükümlülüğü altında değilse de, bunlar, ancak, tam üye olmadığı için, Ortaklık Konseyi kararıyla, Türkiye açısından da bağlayıcı olabilse de, biz, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetiyle Türkiye arasındaki ilişkilerin, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki bu gümrük birliğinin uygulanması açısından çok ciddi sorun yaratacağını; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine

karşı Türkiye'nin ambargo uygulama yükümlülüğünü gündeme getirebileceğini; keza, KKTC ile ilgili olarak Avrupa Birliği Adalet Divanının almış olduğu kararların; Türkiye açısından da Ortaklık Konseyine getirilmek suretiyle, bağlayıcılık taşıma ihtimali olduğunu dile getirdik. Bu endişemizi, bugün de muhafaza ediyoruz. Zaten, yılın son günü, gümrük birliğinin yürürlüğe girmesinden iki gün önce, Sayın Baykal'ın, büyük bir telaş içerisinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetiyle o anlaşmayı yapmasının sebebi de bizim dile getirdiğimiz bu endişelere set olmaktır; yani, bunların, yarın bizim KKTC ile olan ilişkilerimizde ortaya çıkmasını sorun yaratmasını, KKTC'nin dünyadan tamamen izole olmasını önleme amacına matuftur ve hemen söyleyeyim ki çok faydalı bir girişim olmuştur; Sayın Baykal'a, bu konuda, hakikaten teşekkür borçluyuz...

HASAN HÜSEYİN CEYLAN (Ankara) — Bizim endişelerimiz de çok faydalı olacak Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama bu konuda, Sayın Baykal'ın, şimdi gelip de bize “gümrük birliği konusundaki görüşlerinizden vaz mı geçtiniz?” diye soru yöneltmeye hiç hakkı yok; tersine, bizim endişelerimizi dikkate aldıkları için böyle bir inisiyatifini yerine getirmişlerdir ve şu geçtiğimiz aylarda yaşanan gelişmeler, bizim, o zaman, muhalefet partisi olarak dile getirdiğimiz endişelerin, ne kadar yerinde olduğunu, ne kadar haklı olduğunu göstermiştir.

Bakın, bugün, gümrük birliği karşısında Türkiye'ye yapılması gereken mali yardımların -Avrupa Birliği bütçesinden verilen- hepsi, Yunanistan'ın vetosuyla durdurulmuştur, bloke edilmiştir; Yunanistan, Türkiye'ye bütçeden yapılan yardımların hepsini bloke etmiştir. Şimdi, bunları kaldırtmaya çalışıyoruz.

Binaenaleyh, gümrük birliğinin işleyişinde güçlüklerimiz vardır; ama bu güçlüklerle bakıp da, gümrük birliğinin, temelde Türkiye'nin aleyhine bir düzenleme olduğunu savunmak mümkün değildir veya Avrupa'yla bütünleşmenin, Türkiye'nin geleceği açısından yanlış bir adım olduğunu savunmak doğru değildir. Zorluklarımız vardır; zorluklarımız devam edecektir; Avrupa Birliğine girme konusunda Refah Partisi de bize katılsa, bu Meclis yüzde yüz irade koysa bile yine büyük zorluklarımız vardır.

Türkiye öyle kolayca entegre olabilecek bir ülke değil, Türkiye bir Malta değil, Türkiye bir Kıbrıs değil, Türkiye 65 milyonluk bir ülkedir. Türkiye'yi almakta, kültürel farklılıktan başka, din farkından başka, ekonomik zorluklar da vardır. Kaldı ki, bugün bizi tam üye olarak almaya kalksalar dahi -bizim kendi ekonomik sorunlarımız, çözmeden, ekonomik dengelerimizi sağlamadan- bu işe girmeden önce bir daha düşünmemiz lazımdır. Yani, gümrük birliğiyle ilgili, gerek bizim tutumumuza ilişkin gerek Demokratik Sol Partinin bu konudaki duyarlılığına ilişkin dile getirilen eleştirilerin haksızlığına inanıyorum. Tersine, bu eleştirilerin haklı olduğu görüldüğü içindir ki, bizzat Sayın Baykal'ın partisi o adımları atmak zorunda kalmıştır veya Sayın Baykal'ın içinde olduğu Hükümet o tedbirleri almak zorunda kalmıştır.

Sayın Milletvekilleri, Sayın Şener ve Sayın Baykal, bu iç borçlarla ilgili yapılacak düzenlemeye ilişkin görüşlerimizden rücu ettiğimiz eleştirisini dile getirdiler. Bizim Programımıza bakarsanız, Merkez Bankası Yasasında değişiklik yapılacağını taahhüt ediyoruz. Merkez Bankası Yasasında böyle bir değişiklik yapmadan, zaten, böyle bir düzenleme mümkün değildir. Merkez Bankasını, mutlaka, daha özerk bir yapıya kavuşturmamız lazım. Merkez Bankasının konumunu, Merkez Bankasının para

politikasında daha etkili olacağı, Hükümetten daha bağımsız olacağı, para politikası konusunda çağdaş ekonomilerdeki otoriteye kavuşacağı bir şekle getirmeye mecburuz.

Sayın Ecevit, Meclis Başkanlığı ile Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, koalisyon ortağı iki partinin işbirliği yapacağına ilişkin beyanınızın Anayasaya aykırı olduğunu ifade ettiler; daha sonra, Anavatan Partisinin Sayın Sözcüsü de dile getirdi, sanıyorum Doğru Yol Partisinin Sözcüsü de dile getirdiler. Netice itibarıyla, orada ifade edilen husus, bir ilke kararıdır. Partilerin, bu her iki seçimde de bağlayıcı karar alamayacakları, bir Anayasa hükmüdür. Kaldı ki, bağlayıcı karar alsalar bile bunun bir hükmü olmaz; çünkü oylamalar -sizin de ifade ettiğiniz gibi- gizlidir. Bizim burada ifade ettiğimiz, sadece partilerin, eğilimlerini, geleceğe ilişkin ilke kararlarını ortaya koymalarıdır; buna da, Anayasada da mani bir husus söz konusu değildir. Biz, parti olarak, böyle bir eğilim ortaya koyuyoruz; arkadaşlarımız gizli oy kullanacaklardır; isterlerse bizim bu eğilimimize uygun davranırlar, isterlerse bunu dikkate almayabilirler.

Seçim Yasasında değişiklik yapılmasının, Hükümet Programında niçin yer olmadığını ifade ettiler. Anayasaya uyum yasalarının Hükümet Programında yer almamasını eleştiri konusu olarak gündeme getirdiler. Hemen ifade edeyim ki, bunun sorumluluğu bendedir; çünkü ortak komisyonda çalışan arkadaşlarımız, Seçim Yasasında bu tür değişikliklerin yapılacağına ilişkin ibareleri de Hükümet Programında ve Koalisyon Protokolünde önermişlerdir. Ben, bunların Hükümet Programından çıkarılmasını istedim; çünkü bana göre bu, hükümet inisiyatifiyle değil, Meclisteki siyasî partilerin ortak inisiyatifiyle yürütülmesi gereken bir konudur.

Yani, bir yerde Meclisin konusudur, tüm siyasî partilerin ortak konusudur. Komisyonun önerisine rağmen Hükümet Programında ve Koalisyon Protokolünde bu konunun yer almasını uygun görmedim. Bu konudaki bütün görüşlerinizi de yürekten paylaşıyorum. Nitekim uyum yasalarının, bir an önce bu Meclisten çıkarılması, hem yeni bir nüfus sayımının yapılarak daha sağlıklı seçmen dağılımının gerçekleşmesi hem yurtdışındaki vatandaşlarımızın daha geniş ölçüde oy kullanmalarına imkân sağlanması, bu konudaki yasal düzenlemelerin bir an önce gerçekleştirilmesi Hükümetimin en samimi dileğidir ve bu konuda Hükümetimizin üzerine düşecek her türlü katkıyı da sağlamaya hazırız.

Ekonomik ve Sosyal Konseye işlerlik kazandırılması konusu dile getirildi. Ekonomik ve Sosyal Konsey, şu anda bir Başbakanlık genelgesiyle kurulmuş vaziyettedir. Zannediyorum ki şimdiye kadar bir defa toplanmıştır. Bu Konseye, bu haliyle işlerlik kazandırmayı esasen hedefliyoruz; ama bence, daha sağlıklı yaklaşım -Hükümet Programında söylediğimiz gibi- bu Konseyin bir kanunla kurulmuş olmasıdır. Onun için de Hükümet Programımızda, bu konuda bir kanun tasarısını Meclise getireceğimizi ifade ettik. Bence, kanunla kurulan bir konsey, en azından Türkiye'deki beklentilere, geleneklere daha uygun düşecektir, daha itibarlı görev yapma konumunda olacaktır.

Sayın Ecevit, kayıtdışı ekonomik faaliyetlerin kayda alınması konusunda somut öneriler getirilmemiş olduğunu ve bu konuda vergi kanunlarında değişikliklerin Hükümet Programında yer almamasını ifade etti. Hemen söyleyeyim ki, kayıtdışı ekonomiyi kayıt altına almayı amaçlayan düzenlemeler, sadece vergi kanunlarının konusu değildir. Yapılan çalışmalar, vergi yasaları dışında kalan, temel hukuk yasalarında da bu yönde değişiklikleri içeren bir çerçevede yürütülmektedir. Tüm malî, ticarî, cezaî

hükümlerde de topluca değişiklik yapılmasını gerektirmektedir. Bu konudaki teknik çalışmalarının kısa zamanda tamamlanarak, Yüce Meclise sunulacağını umuyorum.

Sayın Ecevit, dış politikayla ilgili bir eleştiri getirdiler, tam bağımsızlık kavramını öne çıkardılar.

Değerli Milletvekilleri, sanıyorum ki bu Mecliste, Türkiye'nin dışarıdan değil, en başta bu Meclis olmak üzere, Türkiye'nin yetkili organları tarafından belirlenmiş, kendi iradesiyle ortaya konulmuş, bağımsız bir dış politika izlemesini, samimi olarak arzulamayan hiçbir milletvekili bulunamaz; ama bu kavramı değerlendirirken, günümüzün koşullarında, bu kavramın geçirmiş olabileceği evrimi de gözden kaçırmamalıyız. Bugünün Türkiye'si, Atatürk döneminin Türkiye'si değil; bugünün Türkiye'sinde, globalizasyon dediğimiz, küreselleşme dediğimiz bir olay var; bugünün Türkiye'sinde, ülkelerin, devletlerin kendi iradeleriyle, kendi egemenliklerini kısıtlayıcı birtakım antlaşmalara verdikleri imzalar söz konusu. Bakın, AGİK Antlaşmasına imza attık.

ŞEVKİ YILMAZ (Rize) — Anayasaya aykırı.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — AGİK Antlaşmasına imza attık; o antlaşma geldi, bu Yüce Meclis tarafından da onaylandı.

O antlaşmada ne deniliyor, biliyor musunuz: “İnsan hakları konusu, hiçbir ülkenin iç meselesi addedilemez. Bu antlaşmaya imza koyan bütün ülkeler, insan haklarının ihlali konusunda, belirlenen mercilerin denetim hakkını da baştan itibaren kabul ederler.”

Şimdi, siz böyle bir antlaşmaya imza koyarak, kendi egemenlik hakkınızı, kendi iradenizle kısıtladığınız zaman, gelip, burada yüzde yüz bağımsızlık diyemezsiniz; çünkü bu Meclis, hakkını kendi iradesiyle kısıtlamış ve demiş ki, insan hakları konusunda ben irademi kısıtlıyorum; ben, sizin denetim hakkınızı kabul ediyorum; ben, kendi vatandaşlarımın, kendi millî mahkemelerimin dışında, uluslararası mahkemelere başvurma hakkını kabul ediyorum, onların verecekleri kararları uygulama hakkını da kabul ediyorum.

İşte, bu antlaşmalara, otuz küsur ülkeyle birlikte Türkiye de imza koymuş; bu Meclis de o antlaşmaları onaylamış. Şimdi, gelip de burada bağımsızlık kavramını, bağımsız dış politika kavramını 1930'ların anlayışıyla, artık, savunamazsınız; çünkü dünya 1930'ların dünyası değil. Altmış yıllık bir değişimi görmezlikten gelerek, aynı kavramları, aynı duyarlılıkla uygulamasını bu Hükümetten bekleyemezsiniz; ama bu yükümlülükler çerçevesinde, Türkiye'nin bu uluslararası taahhütleri çerçevesinde, imza koyduğu bu antlaşmalar çerçevesinde, acaba, Türkiye, kendi menfaatlerini, kendi çıkarlarını böyle bir kolektif güvenlik sisteminin de üyesi, hangi ölçülerde savunabilecektir, hangi ölçülerde dile getirebilecektir; Türkiye'nin menfaati, bu kısıtlamalar içerisinde, en geniş ölçüde savunulabilmekte midir; bence, bu Meclisin, bu Hükümetin dış politikasını denetlerken asıl göz önünde tutması gereken kriter budur. Yoksa Türk dış politikası, Atatürk döneminde de Atatürk döneminden itibaren bugüne kadar da bütün Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri döneminde hep millî olmuştur Türkiye'nin millî çıkarları her zaman ön planda tutulmuştur ve Kuzey Irak'ta Körfez Savaşından bu yana izlenen politikanın esas hedefi de bölgede, barış ve istikrarı sağlamakta Türkiye'nin güvenliğini korumaktır.

Yani, 1991 de atılmış bir adımı, bugünkü konjonktürle değerlendiremezsiniz Sayın Ecevit. 350 bin insan sizin sınırlarınıza yığılmışken, arkada, 500 bin insanın daha gelmesi söz konusu iken, sizin bunları iskân etme imkânınız söz konusu değilken, sizin talebinizle o insanların güvenliğini sağlayıcı tertipler alınırken, Çekiç Güç'ün varlık nedeni farklıdır; şimdi, bugün, aradan beş yıl geçtikten sonra, bu güvenlik riski asgariye indiği zaman ve orada başka bir oluşuma kalkan olma, başka bir oluşuma şemsiye olma konusunda birtakım ciddî şüpheler uyanmışken, Çekiç Güç'ün fonksiyonu farklıdır. Bu zaman aralığını dikkate almadan, şartları, konjonktürdeki değişmeyi dikkate almadan, aynı ölçüleri kullanarak Çekiç Güç'ü değerlendiremezsiniz.

Bugünkü ölçülere bakarak 1991 deki, benim içinde bulunduğum Hükümetin dış politikasını eleştiremezsiniz. O politikayı o günkü konjonktürde değerlendirmeniz lazım. O gün yanlış yapmışsa, o günkü konjonktürde onun hesabını bizden sormanız lazım; ama bugünkü şartlarla 1991 in dış politikasını değerlendirmek yanlışlık olur, bize de haksızlık olur, rahmetli Özal'a da haksızlık olur.

Acaba siz Başbakan olsaydınız, oradan aç biilaç 350 bin kişi gelseydi, üstelik sizin güvenliğinizi de tehdit eden boyutta olsaydı, o insanların can güvenliği tehlikede olsaydı, siz nasıl bir tertip, düzen düşünürdünüz? Nasıl bir düzenleme yapardınız? Yani, bu soruya kendi vicdanınızda, kendi aklınızda bir cevap getirmeden bizi yargılamanız haksızlık olur; ama ben de size hak veriyorum, Çekiç Güç'ün o günkü geliş nedeniyle, bugünkü varlık nedeni arasında dağlar kadar, çok büyük fark söz konusudur. Bu fark gözden kaçırarak da bugün Türk dış politikası yapmak mümkün değil ama hiç endişeniz olmasın, bu konuda Çekiç Güç'e dair müttefiklerimizle teknik düzeyde görüşmeler yapılıyor. Ben size bu konuda yaptığımız görüşmelerde de, her zaman bilgi sunmaya çalıştım. Ümit ediyorum ki, bize -konuşmanızda da lütfettiğiniz gibi- Çekiç Güç'ün süresi konusunda, bu ilişkilerimizi sürdürecektir, bu temaslarımızı sonuçlandıracak kadar bir süre verirsiniz, o sürenin sonunda, bu Meclisin büyük çoğunluğunun mutabakatıyla, uzlaşmasıyla, Türkiye'nin çıkarlarına uygun bir sonuca mutlaka ulaşacağız.

ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır) — Yetkiyi Ecevit mi verecek Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yüce Meclise söylüyorum.

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) — Saate bakın Sayın Başkan...

BAŞKAN — Saate bakıyorum efendim; merak buyurmayınız.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Türkiye'nin, içerisinde bulunduğu coğrafi bölgedeki öncü konumunu yitirdiği iddiası da, bence, geçerli değildir. Türkiye, bölgesindeki öncü konumunu, bugün, yaşadığı bütün konjonktüre, güçlülere rağmen, hâlâ sürdürmektedir. Türkiye, evvela, bölgesinde, demokrasinin öncüsüdür. Türkiye, çağdaş, laik devlet düzeninin öncüsüdür. Türkiye, aynı zamanda, liberal, serbest ekonomi düzeninin öncüsüdür. Bunlar -etrafımıza baktığımız zaman- bizim bölgemizdeki her ülkede gerçekleştirilen ortak değerler değildir. Bizim, öncülüğünü yaptığımız değerlerdir ve nihayet, Türkiye olarak, Irak'ın toprak bütünlüğünü, en güçlü biçimde savunmaya devam edeceğiz ve bu sağlanana kadar da -yani, Irak'ın toprak bütünlüğü, Kuzey Irak'ta yaşayan bütün Irak vatandaşlarının can güvenliği tam olarak sağlanmış biçimde gerçekleştirilene kadar da- bölgenin terörden temizlenmesi için, Türkiye, üzerine düşen sorumluluğun gereğini yerine getirmeye devam edecektir.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, toparlayabilir misiniz efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hemen toparlıyorum.

Sayın Baykal, Sosyal Sigortalar Kurumunun durumu yanında, tarım satış kooperatifleri birliklerinin durumunu gündeme getirdi. Tarım satış kooperatifleri birliklerinin Ziraat Bankasına borcu -bürokrat arkadaşlarıma bana verdikleri bilgiye göre- şu anda, 186 trilyon lira değil, 138 trilyon liradır; ama bizim Hükümetimizin, bu birliklerin yasasında düzenleme yapmak suretiyle, birlikleri özerkleştirmeye ilişkin düzenlemesi, hiçbir şekilde tarım kesimine yapılan devlet desteğinin ortadan kaldırılması anlamına gelmez; sadece, birliklerle devlet arasındaki organik bağın ortadan kaldırılması anlamına gelir. Birliklerin, özellikle, sınıflar işletmelerindeki verimsiz çalışma düzeninin ıslahını amaçlar. Yoksa gerek 53'üncü Hükümet gerekse aynı koalisyon çerçevesinde bizden sonra gelecek olan hükümetler tarım kesimini desteklemeye devam edeceklerdir; ama çiftçiye doğrudan destekleyeceklerdir; öyle birliklere militan falan alarak değil doğrudan doğruya çiftçiye destek vererek destekleyeceklerdir (*ANAP ve DYP sıralarından alkışlar*)

Gümrük birliğiyle ilgili duyarlılığın Hükümet Programına yansımadağı iddiası doğru değildir. Bakın, Hükümet Programının 29 uncu sayfasında “gümrük birliğinin geliştirilmesi; yani, eksiklerinin tamamlanması, varsa, yanlışlarının düzeltilmesi öngörülmüştür” denilmektedir. Daha açık nasıl yazılabilir Sayın Baykal? Bu ifade Hükümet Programında olduğu zaman, bizim, gümrük birliğine ilişkin daha önce dile getirdiğimiz kaygıların, bu programda ifadesini bulmadığını nasıl söyleyebilirsiniz?

Sayın Baykal'ın, dokunulmazlıkların kaldırılması konusundaki inisiyatifimize destek verme konusunda bu kürsüden bir defa daha dile getirdiği taahhüdünü de büyük memnunlukla karşıladım. En kısa zamanda, kendilerinin de desteğiyle bu konuyu gerçekleştirmeyi umuyoruz.

Sayın Milletvekilleri, bu Hükümeti, uygulaması sırasında, istediğiniz kadar eleştirebilirsiniz. Bu Hükümetin, başarısı da başarısızlığı da netice itibarıyla, Meclisinizin denetimine tabidir. Bizim icraatımızda, yanlış gördüğünüz, eksik gördüğünüz hususları, bu kürsüden dile getirmedığınız zaman, zaten Meclis olarak, aslî görevinizi yapmamış olursunuz. Ama ülkenin menfaatine olan, alternatif gösterilemeyen, alternatifi olmayan konularda, yani bir öneriniz olmadan, bizim yerimizde siz olduğunuz zaman, ne yapacağınızı millete açıkça söylemeden bizi engellerseniz, bunun sorumluluğu da sizin üzerinizde olur.

Biraz önce, sosyal güvenlik sistemiyle ilgili olarak söylediğim husus bunun, tipik örneğidir. Açıkça söylüyorum: Erken emeklilikle yanlış yapılmıştır; sadece, erken emeklilikle değil, ondan önce de yanlış yapılmıştır. 1950 den beri Sosyal Sigortalar Kanunuyla ilgili uygulamada tam sekiz defa değişiklik yapılmıştır. Bunun bir tanesini 1986 yılında, Anavatan Partisi iktidarı döneminde biz yapmışız. Kurumun durumunu iyileştirici değişiklik yapmışız; emeklilik yaşını yükseltmişiz. Tedrici bir sistem içerisinde, Sosyal Sigortalar Kurumunun, yükümlülüklerini yerine getirebilmesine imkân sağlayacak bir düzenleme yapmışız; siyasî maliyetini de üstlenmişiz. Millete hoş gelmeyecek, ama alternatifi olmayan, Sosyal Sigortalar Kurumunun ayakta kalması için elzem olan düzenlemeyi yapmışız 1986 da. 1992 de, şimdi bizi eleştiren Sayın Baykal'ın da içerisinde olduğu Hükümet erken emekliliği getirmiş; bugün, buraya gelmişiz. Hükümet Programın, sunarken söyledim, Hükümet Programının içerisinde

de söyledim; geçmişteki yanlışlarla ilgili değiliz. Bugün aldığımız sorumluluk bundan sonra yanlış meydan vermemektir, bundan sonra Türkiye'nin bugünkü durumundan kurtulmasını sağlamaktır. Bu tür sorunlarla bir daha yaşamamasına imkân sağlamaktır. Sorumluluğumuzu böyle görüyoruz. Ortağımızla da bu anlayış içerisinde işbirliği yapacağız. Yani bizim aramızı açmaya çalışmaktan ülkeye sağlayacağınız hiçbir yarar yok; bunu size de söylüyorum *(RP sıralarından gülüşmeler, ANAP sıralarından alkışlar)* Bizimle kavga etmekle ülkeye sağlayacağınız bir yarar da yok. Size düşen, bize yardımcı olmaktır...

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Yardımcı oluyoruz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, bu Hükümet, öyle rantiyeci (!) sınıfın Hükümeti filan değildir...

ŞEVKİ YILMAZ (Rize) — Yalı Çetesinin...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bakın, bu Hükümet kimin hükümetidir; bu Hükümet, ortadireğin hükümetidir. Bu Hükümetin ortadireğin hükümeti olduğu da kendi programında yazılıdır. *(ANAP ve DYP sıralarından alkışlar; CHP sıralarından alkışlar)*

Bu Hükümet, kendi emeğiyle geçinen işçilerin hükümetidir; esnafın hükümetidir, sanatkârların hükümetidir, çiftçinin hükümetidir, emeklinin hükümetidir, memurun hükümetidir ve bütün bu kesimlere, ortadireğe yapacağımız en büyük iyilik, Hükümet olarak sağlayacağımız en büyük fayda, onları bir süreden beri, bizim iktidarımızdan ve bizden önceki iktidarlardan zamanından beri yaşadıkları o enflasyon cenderesinden kurtarmaktır. Yüzde 50, yüzde 60, yüzde 70, yüzde 120, yüzde 150 enflasyonla ortadireği ayakta tutamayız. Enflasyonu aşağıya çekmek istiyorsak, ortadireğe bu iyiliği yapmak istiyorsak -Sayın Erbakan bana her görüşmemizde söylüyordu- aklın, ilmin emrini yapmak zorundayız; öyle mi Sayın Erbakan?

NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Doğru...

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — İnşallah...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İşte ilim, SSK'nın bugünkü durumdan kurtarılmasını emrediyor.

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Yoo...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Canım, alternatif bir öneriniz varsa getirirsiniz.

NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Tabii, tabii...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Eğer hiç fedakârlık üstlenmeden, hiç fedakârlık yapmadan SSK'yı düzeltmek mümkünse, biz, niye sizin önerinizi dikkate almayalım!

KORKUT ÖZAL (İstanbul) — Aklın gereği.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama ilim ve akıl SSK'nın durumunun düzeltilmesi için, SSK'nın malî yapısının güçlendirilmesi için; yani, bugün çalışanların yarınki emeklilik dönemlerinde mağduriyetlerinin önlenmesi için, bu Meclisin akılcı karar almasını emrediyor.

Bu konudaki tasarılarımızı en kısa zamanda Meclise getireceğiz. O zaman, sizlerden, bu konuda, yapıcı katkılarınızı bekleyeceğiz.

Yine, bu Hükümetin en önemli misyonlarından birisi, devletin yeniden yapılanmasıdır. Devletin yeniden yapılanmasından kastımız şudur: Türkiye, 1970 lerin sonundan itibaren, bir büyük ekonomik değişim yaşamaktadır; 24 Ocak kararlarıyla birlikte 1980 de başlayan, 1983 de Anavatan İktidarıyla ilk defa kurumsallaşan, siyasî bir yapıya oturan, bizden sonra gelen iktidarların da devam ettirmek ihtiyacını duydukları bir ekonomik değişim söz konusudur.

Ekonomideki bu değişim, Türkiye'nin devlet yapısında karşılığını bulmamıştır. Devlet yapısında, bu ekonomik değişime paralel yapısal değişikliklerin yapılması lazımdır. Bunların bir bölümümü Meclisteki partilerin tümü tarafından paylaşılan değişikliklerdir. Yönetimdeki yapı değişikliğine, ben, bu Meclisteki hiçbir partinin karşı çıkacağına ihtimal vermiyorum. Bizim programımızda getirdiğimiz değişiklik önerilerini, bazı hatiplerin söyledikleri gibi, yetersiz bulabilirsiniz, daha fazla değişiklik aklayabilirsiniz; ama unutmayın ki, geçtiğimiz yıllarda, bu yönetim reformu, hep bu kürsüde kaldı, hep hafta kaldı.

Şimdi, biz, Doğru Yol Partisiyle birlikte, bu Koalisyon Hükümetiyle bu yönetim reformunu gerçekleştirmeyi amaçlıyoruz. Türkiye'de, devleti, bugünkü aşırı merkezîyetçi yapıdan kurtarmak istiyoruz, yetkiyi mahallî idarelere vermek istiyoruz; ona muadil, kaynakları da mahallî idarelere devretmeyi amaçlıyoruz. Bu değişiklikte, bize destek olacağınızı umuyorum.

Yine, buradaki siyasî partilerin bir bölümünün -hiç olmazsa bir bölümünün- ama umarım ki, hepsinin katıldığını sandığım bir başka önceliğimiz var: Kamu bankalarını özelleştirmek istiyoruz. Türkiye'de, kamu bankaları özelleştirilmeden, burada yakınılan o yolsuzlukların da önüne geçilebileceğine inanmıyoruz. Devleti, tümüyle finans sektöründen çıkarmak istiyoruz. (ANAP sıralarından alkışlar)

1994 yılı kasım ayında kabul edilen Özelleştirme Yasasına, iki sene içerisinde Ziraat Bankası ve Halk Bankası hariç, kamu bankalarının özelleştirilmesi hedefi konulmuştu. İşte, iki sene, sekiz ay sonra doluyor. Benim Hükümetimin de ömrü dokuz buçuk aydır. Kanunun da amir hükmüne uyarak, bu senenin sonuna kadar, bu istisnalar aşında kalan kamu bankalarını özelleştirmek istiyoruz. Bu konuda da, çok kısa zamanda, huzurunuzda bir projeye, bir tasarıyla geleceğiz. Bu konuda da, sizden destek istiyoruz.

Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların özelleştirilmesini en süratli biçimde gerçekleştirme kararındayız; ama öyle, yakınmalara, peşkeş çekmelere filan meydan vermeyecek, en şeffaf, en açık sistemi kurarak, bütün milletin gözünün önünde gerçekleştirilecek uygulamalarla, devleti, artık bu ayak bağından kurtarmaya kararlıyız. Özelleştirme kapsamına alınıp da, bugüne kadar özelleştirilemeyen altmış küsur kuruluşun mümkün olan en geniş bölümünü bu Hükümet döneminde, bizim Hükümetimiz döneminde özelleştirmeyi amaçlıyoruz.

Sabrınızı istismar ettiğimin farkındayım; ama bu konuların hepsi, bu kürsüden dile getirildiği için, bu ölçüde de olsa, bunlara cevap vermeden geçemedim.

Yüce Meclise, Hükümetimizin, bir defa daha, bu on aylık görev süresi içerisinde, hiçbir ayırım yapmadan -ne seçmen bazında ne siyasî partiler bazında hiçbir ayırım yapmadan- bütün milletimizin hizmetinde olduğumuzun bilinci içerisinde görev yapacağımız, bir defa daha bu kürsüden dile getiriyorum.

Bize yapacağınız her eleştirinin, bize yapacağınız her önerinin, bu kürsüden dile getirilecek her görüşün, milletimizin hizmetinde yüklendiğimiz bu görevde bize yol göstereceğini, bizim önümüzü açacağını, bize yardımcı olacağını, ifade ediyorum.

Bu Hükümet, yapısı itibarıyla, kuruluş biçimi itibarıyla, bu Mecliste, belki, şimdiye kadarki bütün hükümetlerden daha fazla uyum içerisinde çalışmaya mecbur olan bir hükümettir; bu Mecliste, en yakın diyalogu gerçekleştirmeyi amaçlayan, buna da mecbur olan bir hükümettir. Bu anlayışla göreve başlıyoruz. Halka hizmeti, hakka hizmet bilen bir anlayışla göreve başlıyoruz. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Yüce Meclisten de, bize, bu konuda destek olmasını bekliyoruz. Henüz daha Hükümet Programı açıklanmadan önce, bize, Türkiye'yi bir hükümet bunalımından kurtarmak için destek vaat eden bu Meclisin değerli mensuplarına, değerli partilerine bir defa daha şükranlarımı sunuyorum.

Güvenoyunda, bize, olumlu veya olumsuz oy verecek olan bütün milletvekillerine şükranlarımı sunuyorum. Her zaman Yüce Meclisin hizmetinde olacağımızı, Hükümet Programımızda belirtilen hedeflere ulaşmak için, hiç kimseden emir almadan, hiç kimsenin emrine girmeden, hiç kimseye en ufak bir diyet borcumuz olmadan, sadece milletimizin emrinde görev yapacağımızı ifade ediyorum. Bu görevimizde, doğru işlerimizde, haklı işlerimizde, hayırlı işlerimizde, önce Cenabı Allah'ın, daha sonra Meclisimizin ve bütün milletimizin bize yardımcı olacağına inanıyorum.

Yüce Meclise saygılar sunuyorum. *(ANAP sıralarından ayakta alkışlar, DYP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.⁶

⁶ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 2, Birleşim 21, Sayfa 104-122*

10 Mart 1996 Pazar

Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'ın, İleri Sürmüş Olduğu Görüşten Farklı Bir Görüşü Kendisine Atfetmesi Nedeniyle Konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Benim ifade ettiğim kanun tasarısı, Meclisin son oturumunda, Meclis gündemine gelmiştir. Geçen dönemde... *(RP sıralarından “duyamıyoruz” sesleri)*

BAŞKAN — Efendim “duyamıyoruz” diyorlar, isterseniz kürsüyü kullanabilirsiniz. *(RP sıralarından “duyuyoruz” sesleri)*

Siz söylediniz “duymuyoruz” diye, ben söylemedim ki... *(ANAP sıralarından “Bravo Başkan” sesleri)*

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim, bu kürsüde ifade ettiğim, Sayın Baykal'ın da imzasını havi olan kanun tasarısı, prime esas olan kazanç miktarını, asgarî ücretin beş katına çıkaran bir kanun tasarısıdır. Geçen yasama döneminde, Meclisin son oturumunda gündeme alınması için, hükümet tarafından tasarı olarak gönderilmiştir, gündeme girememiştir. Geçen yasama döneminin son oturumunda gelen kanun tasarısında, Sayın Baykal'ın, Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı olarak imzasının bulunmaması mümkün değildir. Belki, mümkün olan, Sayın Baykal'ın, imza ettiği böyle bir tasarının varlığını hatırlamamasıdır. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Temel eğitimle ilgili olarak “din eğitimi verilmesine karşı olmadıklarını” ifade ettiler; “din eğitimi almak isteyen çocuklara, devletin, din eğitimi vermesine karşı olmadıklarını” ifade ettiler, benim söylediğim şudur: Temel eğitimi; yani, zorunlu ilköğretimi, beş yıldan sekiz yıla çıkarmayı öngörüyoruz. Bu sekiz yıllık temel eğitim süresinin ilk beş yılında, her talebeye standart eğitim verilecektir. Zorunlu eğitimin ikinci kademesi olan üç yıllık dönemde ise, daha sonra ortaöğretimde devam edecekleri dallar dikkate alınarak, meslekî eğitim alanında yönlendirmeye gidilecektir; bu, sanat dersleri olabilir, din dersleri olabilir, kültür dersleri olabilir vesaire olabilir. Buna, Sayın Baykal'ın niçin karşı çıktığını, tepki gösterdiğini de anlayabilmiş değilim. Yani, sekiz yıllık temel eğitim gören bir çocuğun, 15 yaşına gelmiş bir çocuğun; üstelik ileride, diyelim ki, imam hatip okuluna gitmeyi veya meslek okuluna gitmeyi hedefleyen bir çocuğun, hiç din eğitimi almaması, sizce savunulabilecek bir durum mudur, kabul edilebilir bir durum mudur? *(ANAP sıralarından alkışlar)* Burada neyi tartışıyoruz, onu anlamıyorum.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Eğitimin birliğini tartışıyoruz.

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Hacaloğlu... Lütfen...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ben, bu konuyu, sadece, bu konuda izhar edilen endişeleri gidermek için söyledim. Burada bir art niyet yok. Burada, Türkiye'nin eğitim standardını yükseltmek istiyoruz. Devletin, beş yıllık temel eğitim yükümlülüğünü sekiz yıla çıkarmak istiyoruz, sekiz yıla çıkarırken, bugünkü yapıyla bir uyum sağlayabilmek için, ilk beş yılda aynı eğitimi herkese vereceğiz, ikinci üç yıllık

kademede de daha sonraki ortaöğretime paralel bir yönlendirme yapacağız. Bazı çocuk din dersleri alacak, bazısı meslek dersleri alacak, bazısı sanat dersleri alacak. Bunda yadırganan hususun ne olduğunu hâlâ anlayabilmiş değilim. Ben, sırf, sizin endişenizi gidermek için bunu söyledim. Mevcut yapının aynen korunmayacağını, burada farklı bir sistemin öngörüldüğünü söyledim. Yaptığınız izahata göre de bu anlayışla ters düşmeniz için herhangi bir sebep göremiyorum. Dolayısıyla, tepkinizi anlayabilmiş değilim.

Saygılar sunuyorum. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.⁷

⁷ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 2, Birleşim 21, Sayfa 124-125

12 Mart 1996 Salı

**53. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Yılmaz Hükümeti) Güvenoyu Alması
Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 53'üncü Cumhuriyet Hükümeti olarak, biraz önce bize güven izhar eden Yüce Meclise şükranlarımı sunuyorum. *(ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)*

Bugün ulaştığımız bu sonuçla, inanıyorum ki, Türk demokrasisi, zorlu bir sınavı daha başarıyla arkasında bırakmış olmaktadır. Daha önce de bu kürsüden ifade ettiğim gibi, üstlenmiş olduğumuz ağır sorumluluğun bilinci içerisinde, Yüce Meclisin bu güvenine layık olabilmek için elimizden gelen her türlü gayreti göstereceğimizi bir defa daha ifade ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, *(ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)*

Cenabı Allah, Hükümetinizin, Meclisimizin ve milletimizin yardımcısı olsun.⁸ *(ANAP sıralarından ayakta alkışlar; DYP sıralarından alkışlar)*

⁸ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 2, Birleşim 22, Sayfa 151*

28 Mart 1996 Perşembe**Ülkemizde Konuşlandırılan Çokuluslu Güç'ün Görev Süresinin 31 Mart 1996 Tarihinden İtibaren Üç Ay Süreyle Uzatılmasına İlişkin Başbakanlık Tezkeresi Münasebetiyle**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; sizleri, şahsım ve Hükümetim adına saygıyla selamlıyorum.

Kamuoyumuzda “Çekiç Güç” olarak anılan Huzur Harekâtı hakkında Yüce Meclisimizde birazdan yapılacak olan görüşmeler öncesinde, konuyla ilgili bilgi arz etmek ve müşterek bir değerlendirmede bulunmak amacıyla huzurunuzda bulunuyorum.

Gerilere giderek hafızalarımızı tazelersek, ortaya çıkan durum şudur: Körfez savaşından sonra Irak'ta çıkan karışıklıklar, Saddam yönetimince şiddet kullanılarak bastırılmıştır. 1991 yılının nisan ayında, Kuzey Irak'tan Türkiye'ye doğru kitlesel bir göç hareketi yaşanmış ve yaklaşık olarak 500 bin Irak vatandaşı, Türkiye-Irak sınırına yığılmıştır. Bu muazzam göç dalgası, ülkemiz açısından çeşitli sorunları da beraberinde getirmiş, Türkiye'nin, âdetâ güvenliğini tehdit eden, kamu düzenini bozmaya yönelik bir ortam oluşmuştur. Mevcut verilere göre, güvenlik riskleri bir yana bırakacak olursa, sadece maddî bakımdan bu kadar göçmenin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için, iki ay gibi kısa bir sürede, Türkiye, yaklaşık 200 milyon dolar harcamıştır.

Bu şartlarda, o günkü Anavatan Hükümeti, uluslararası yardım talebinde bulunmak zorunda kalmıştır. Huzur Harekâtı, işte bu şartlarda başlamıştır.

Bize göre, o tarihte yapılan doğruydu; üstesinden tek başımıza gelemeyeceğimiz insanî bir durum ortaya çıkmıştı. Türk ve dünya basınındaki görüntüleri bir hatırlayınız. Bugün, o şartlar mevcut değildir. Bir diğer ifadeyle, Huzur Harekâtı-I ile bugünkü şekliyle Huzur Harekâtı-II arasında önemli nitelik farkı söz konusudur.

Değerli Milletvekilleri, bu geçen zaman zarfında, Irak'ın uluslararası toplumla yeniden bütünleşmesi yönünde arzulanan gelişme, maalesef sağlanamamıştır. Esasında, böyle bir gelişme, Irak'ta olsun, Ortadoğu'da olsun barışa büyük katkıda bulunurdu; Kürt, Türkmen dâhil bütün Irak vatandaşları arasında rahatlamayı ve normal yaşamı sağlardı. Böyle bir bütünleşmeyi gerçekleştirmek, her şeyden önce, komşumuz Irak yönetiminin üzerine düşen bir sorumluluktur.

1991 Temmuzundan bu yana, bölgede meydana gelen gelişmelerin, gerek Irak gerek bölge için, hiç iç açıcı olmadığını söylemek zorundayım. Kuzey Irak'taki otorite boşluğu büyük sakıncalar yaratmıştır. Otorite boşluğu, bir taraftan çeşitli gruplar arasında çatışmalara yol açmış, diğer taraftan PKK terör örgütünün Türkiye'ye yönelik eylemleri için uygun bir zemin hazırlamıştır. Bu boşluktan Kuzey Irak halkı büyük zarar görmektedir. Masum bölge halkı, çatışan gruplar arasında kalmıştır. Ayrıca, Irak'ın toprak bütünlüğü zaafa uğramıştır. Aynı şekilde, bildiğiniz üzere, Güney Irak'ta da bir uçuş yasağı uygulaması sürdürülmektedir. Bu çerçevede, bir başka Ortadoğu ülkesine Amerikan uçakları konuşlandırılmıştır. Ortaya çıkan bu tablonun, komşumuz Irak yönetimince iyi değerlendirileceğini ümit ediyorum.

Bir defa daha belirtmek isterim ki, Türkiye olarak, Irak'ın toprak bütünlüğünü içtenlikle destekliyoruz. Aynı iradenin, geçmiş olayların ışığında, Irak yönetimince de sergilenmesi gerektiğine inanıyoruz.

Ortaya koyduğum bu tablo, memnuniyet verici bir tablo değildir. Zannediyorum, Yüce Mecliste temsil edilen bütün siyasî partiler arasında, bu konuda mutabakat vardır; endişelerimiz hemen hemen aynıdır.

Değerli Milletvekilleri, Huzur Harekâtının ikinci aşamasının uygulanmasından sorumlu Birleşik Görev Kuvveti, halen Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa'nın uçak ve personeline oluşturmaktadır.

Bu Güç'ün büyük bir bölümü, İncirlik Türk Silahlı Kuvvetleri tesislerinde, bazı birimleri ise, Pirinçlik ve Kuzey Irak'taki Zaho Kentinde konuşlandırılmıştır.

Halen Birleşik Görev Kuvvetinin, Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları da dâhil olmak üzere, yaklaşık 1.750 görevlisi, 72 uçak ve helikopteri bulunmaktadır. 72 uçaktan sadece 48'i muharip uçaktır. Bu sayının, ikili anlaşmalar çerçevesinde, ülkemizde konuşlandırılmasına izin verilen muharip uçak sayısına tekabül ettiğini ve bu kontenjanın, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa tarafından müstereken kullanıldığını vurgulamakta yarar görüyorum. Çekiç Güç çerçevesinde ülkemizde, ikili anlaşmaların izin verdiği sayının dışında, başka herhangi bir muharip uçağın bulunmadığını, önemle hatırlatmak isterim.

Bir Türk generalinin eşkomutanlığı altındaki bu Kuvvet, faaliyetlerini, yetkili makamlarımızın kontrolünde sürdürmektedir. Her helikopter ve Awacs uçuşunda bir Türk görevli yer almaktadır. Bu yönleriyle, tümüyle, kontrolümüz ve egemenlik haklarımız içinde kalan bir uygulamadır.

Değerli Milletvekilleri, bugün, burada, kısır bir tartışma yapmak da mümkündür. Herkes, bir diğerrinin bu konudaki sicilini eleştirebilir, çeşitli beyanlar, kanıt olarak da gösterebilir.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Ne oldu; bir endişeniz mi var?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hatta daha önce, hem de çok kısa bir zaman önce Çekiç Güç'ün süresinin uzatılmasına olumlu oy verenler, bugünkü uzatmayı eleştirebilirler; ama bunlar, dediğim gibi, büyük ölçüde kısır bir tartışmayı ortaya çıkarır. Hâlbuki biliyorum ki, Yüce Meclisin amacı, Türkiye'nin ulusal çıkarlarını kollamaktır. Yukarıda da işaret ettiğim gibi, Huzur-I Harekâtı ve o günün koşullarıyla Huzur-II Harekâtı ile bugünün koşulları birbirinden çok farklıdır. Amacımız, Irak'ın toprak bütünlüğünü korumak, Kuzey Irak'ta yaşayan insanların zarardide olmalarını önlemek, mevcut otorite boşluğunun, terör eylemlerinin gerçekleştirilmesi için uygun bir zemin yaratmasına son vermektir.

Bu sakıncaların ortadan kaldırılması için, bir süreden beri, Çekiç Güç'e iştirak eden ortaklarımızla müzakere halindeyiz. Bu konudaki endişelerimizin onlar tarafından daha iyi anlaşılmağa olduğunu görüyoruz. Bu konuda, müttefiklere verilen metinlerin bir kısmı üzerinde mutabakata varılmıştır. Diğer hususlar, elan müzakere edilmektedir. Kontrolümüz altında bulunan Huzur Harekâtının günlük işleyişine ilişkin teknik kural ve ilkelerin gözden geçirilmesi amacıyla koalisyon devletleriyle başlatılan sürecin de, kısa süre içinde sonuçlandırılabilceğini, yapılan temaslar sonucu memnuniyetle müşahade etmiş bulunuyoruz.

Yine, aynı çerçevede, Barzani ve Talabani grupları arasındaki çatışmalara son verilerek, bölgede istikrarın tesisi ve Türkiye'ye yönelik terör eylemleri için

kullanılmasının önlenmesi amacıyla yoğun çaba harcamaktayız. Amerika Birleşik Devletleri de, aynı amaçla, önümüzdeki günlerde bu bölgeye bir yetkilisini göndermeyi kararlaştırmıştır.

Yine şu hususu vurgulamak isterim. Dublin sürecinde, Türkiye'nin önceliklerine daha da itibar edilmesi hususunda ısrarlı girişimlerimiz sürdürülmektedir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükümetim, Huzur Harekâtının üç ay daha uzatılmasını isterken, bu düşüncelerle hareket etmektedir.

Kuzey Irak'ta ortaya çıkan otorite boşluğunun Türkiye açısından yarattığı sakıncaların tümüyle bilincindeyiz. Irak'ın kuzeyinde bugün hâkim olan olağandışı durum, o bölgede yaşayanlara da Türkiye'ye de huzur getirmemiştir. Mevcut otorite boşluğundan, Kuzey Irak halkı da Türkiye de zarar görmektedir. Çatışan grupların arasında kalan bölge halkı, fevkalade mutazarrırdır. Bunların da üstünde, Irak'ın toprak bütünlüğü zaafa uğramıştır.

Bazı müttefiklerimiz, Huzur Harekâtına stratejik bir önem vermektedirler. Türkiye olarak biz de, Kuzey Irak'taki sakıncalı durumun giderilmesine stratejik bir önem veriyoruz; bu iki hususun birbiriyle bağdaştırmasına çalışıyoruz.

Zaman zaman güneydoğu ve Kuzey Irak'ta ortaya çıkan ekonomik sıkıntılar, Huzur Harekâtına atfedilmektedir. Bu algılama doğru değildir. Bu konudaki sıkıntıların sebebi, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin, Irak'a ambargo koyan 661 sayılı kararıdır. Bunun kısmen hafifletilmesi yolunda, Birleşmiş Milletlerdeki çalışmalar devam etmektedir.

Tüm bu hususları göz önüne alan Hükümetimiz, Irak'ın yeniden bütünleşmesi, bu süreçte -kökenleri ne olursa olsun- tüm Kuzey Irak halkının huzurunun, güvenliğinin ve insan haklarının etkili güvencelere bağlanması, Türkiye'nin sınır güvenliğinin kesin olarak sağlanması ve Harekâta ilişkin teknik düzenlemelerin sonuçlandırılması amacıyla yapmış olduğu kararlı ve etkin girişimin sonuçlarının alınmasını teminen, sürenin, üç ay uzatılmasını onayınıza sunmaktadır.

Değerli Milletvekilleri, Çekiç Güç konusunda aynı endişeleri paylaşıyoruz. Belki, aramızdaki tek fark, bu endişeleri karşılamadaki usul ve yaklaşım farkıdır. Amacımız, sakıncaları ortadan kaldırmaktır; bu amaçta beraberiz. Belki, ancak bu amaca varmada aramızda görüş farklılıkları söz konusudur. Üç aylık bir uzatma Yüce Meclisin tasvibine mazhar olduğu takdirde, Hükümetimizin, ortaklarımızla görüşmeleri süratle sonuçlandırmayı amaçladığını, burada bir defa daha ifade etmek istiyorum.

Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (ANAP ve DYP sıralarından alkışlar) **BAŞKAN** — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.⁹

⁹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 2, Birleşim 30, Sayfa 553-556

17 Nisan 1996 Çarşamba 1996 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Münasebetiyle

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri;

1996 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı üzerinde, değerli parti sözcülerinin ve şahsı adına konuşan Değerli Milletvekillerinin eleştirilerini cevaplamak üzere, eleştirilerini cevaplamak üzere, Hükümet adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, sözlerimin başında, Yüce Meclisi ve Yüce Meclisin bu müzakerelerini televizyonlarından izleyen bütün vatandaşlarımı saygıyla selamlıyorum.

Değerli Milletvekilleri, bugün, bu bütçe müzakeresi, daha önce konuşan bazı hatiplerin de dile getirdiği gibi, Anavatan Partisinin Kurucusu, Sekizinci Cumhurbaşkanımız Rahmetli Özal'ın üçüncü ölüm yıldönümüne rastlamaktadır. Ben de, bu vesileyle, Rahmetli Özal'ı, Hükümetim adına, bir defa daha rahmet ve şükranla anıyorum.

Biraz sonra, bu müzakereler sırasında da, benimle paylaşacağınızı umduğum bir tespiti dile getirmek istiyorum. Burada konuşan hatipler, özellikle sayın parti başkanları, bu bütçeden genelde şikâyetçi oldular. En fazla şikâyetçi oldukları konu da, bu bütçede yer alan kamu borçlarının aşırı düzeylere ulaşmasıydı.

Değerli Milletvekilleri, borçlanma, bu Hükümetin tercihi değildir; borçlanma, aslında hiçbir hükümetin tercihi değildir. Hükümetler, mecbur kaldıkları için borçlanırlar; yapmaları gereken cari harcamaları, yatırım harcamalarını finanse edebilmek için, kendi gelirleri bunları finanse etmeye elvermediği için borçlanırlar. Eğer, Türkiye, uzun yıllardan beri borçlanmak zorunda kalmışsa ve bugün kamu borçları, maalesef, bütçemizin çok önemli bir oranına ulaşmışsa, üçte birini aşmışsa, bu, hükümetlerin, bu mecburiyetinden kaynaklanmaktadır.

Bu mesele, şu hükümetin, bu hükümetin iktidarda olmasıyla bağlantılı bir mesele değildir. Burada hangi hükümet otursa -Refah Partisi dâhil- devletin bugüne kadarki borçlarını ödemek zorundadır. Ben hükümet oldum, ben babayığidim, ben borçları reddediyorum diyemezsiniz; o zaman devlet olamazsınız. O borçları, akılcı politikalarla, zaman içerisinde, istikrarı bozmadan ödemek zorundasınız. Benim Hükümetimin peşinde olduğu amaç budur.

Türkiye özelinde de durum şudur: Türkiye, yirmi seneden beri, otuz seneden beri yapılmayan, yaptırılmayan, engellenen, geciktirilen yapısal reformlarını yapmadığı sürece de, bu borçlanma, Demokles'in kılıcı gibi, hükümetlerin üzerinde sallanacaktır; aslında, devletin üzerinde sallanacaktır.

Rahmetli Özal'ın 1983 de Türkiye'ye getirdiği yeni anlayış, artık, bu yapısal reformları gerçekleştirmeden, Türkiye'nin, bu darboğazdan çıkamayacağıydı. Maalesef, bir süreden beri, Türkiye, bu yapısal reformların önemini algılamaktan uzaktır.

Burada bizi en fazla eleştiren sayın parti lideri yine Deniz Baykal oldu; bunu da hiç yadırgamıyorum; ama bakın, bir örnek vereceğim: -insaf için kararı siz verin- Dört sene, bu Hükümetin Adalet Bakanlığı SHP'ye ve CHP'ye aitti; dört sene iktidarda ortaklıklar. Dört sene sonra, şimdi, burada, geldi, muhalefet partisinin başkanı olarak, Türkiye'de, daha fazla gecikmeden, adalet reformunun yapılması gerektiğini söyledi.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Siz engellediniz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Baykal'ın bunu söylemesi için, acaba, dört sene Adalet Bakanlığını uhdesinde tutması şart mıydı; onun partisinin, dört sene Adalet Bakanlığının sorumluluğunu üstlenmesi şart mıydı; eğer, o kadar gerekliyse, dört senede niye gerçekleştirmediniz?

ATİLA SAV (Hatay) — Siz destek verdiniz mi?

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Boyun kadar rapor var orada...

BAŞKAN — Efendim, müdahale etmeyelim; rica ediyorum...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, burada bir müzakere yapıyoruz. Müzakere karşılıklı yapılır; ben sizi dinledim, siz de beni dinleyeceksiniz. Keşke müzakere usulümüz elverseydi de, siz, tekrar konuşsaydınız, ben tekrar cevap verseydim; eğer, İktüzüğü değiştirirsek belki onu da yapacağız.

Şimdi, işaret etmek istediğim birinci husus şudur: Bu bütçe tasarısı, bu Hükümetin hazırlayıp getirdiği bir bütçe tasarısı değil. Bu bütçe tasarısı, 1995 yılında, Doğru Yol Partisinin Azınlık Hükümeti tarafından Meclise sevk edilmiş bir tasarıdır. Daha sonra, Doğru Yol Partisiyle Cumhuriyet Halk Partisinin oluşturduğu Koalisyon Hükümeti, erken seçim kararı alınca, bu bütçe tasarısı geri çekilmiştir ve seçimleri müteakip dört ay, Türkiye, geçici bütçelerle yoluna devam etmek zorunda kalmıştır. Geçici bütçelerle idrak ettiğimiz bu dönem, bu ayın sonunda son bulacaktır; eğer, bu bütçe Meclisin itimadını kazanırsa, güvenini alırsa, o takdirde, 1 Mayıs'tan itibaren, 1996 yılı konsolide bütçesi yürürlüğe girecektir.

Geçici bütçeler, yatırım harcamalarının fevkalade sınırlı olduğu bütçelerdir. Dört aydan beri uygulanan geçici bütçeler, yatırımlara asgarî ölçüde kaynak ayrılmış olan bütçelerdir. Bunu daha fazla geciktiremezdik; bir ay, iki ay daha geçici bütçelerle gidip, kendi bütçe tasarımızı hazırlayıp huzurunuzda gelebilirdik; ama geçici bütçeyle geçecek olan o sürenin Türkiye'de asıl yatırımların yoğunlaştığı bahar aylarına, yaz aylarına rastlamış olması, bizi, daha önce Meclise sevk edilen ve Koalisyon Hükümeti tarafından geri çekilen bütçe tasarısını çok ufak tadillerle, esas itibarıyla komisyonda yapılan değişikliklerle, bir an önce Meclise sevk etmeye icbar etmiştir ve huzurunuzda memnuniyetle ifade ediyorum ki, komisyonda hükümetle komisyon üyeleri arasında fevkalade uyumlu bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Komisyonun bizim sevk ettiğimiz tasarıda haklı müdahaleleri olmuştur. Elbette ki, ne biz Hükümet olarak ne komisyon üyesi arkadaşlarım komisyon olarak ve ne de -inanıyorum ki- biraz sonra yapılacak oylamada bu Meclisin bütün üyeleri olarak sizler, bu bütçede istediğiniz, özlediğiniz rakamları bulamadınız ve bulamayacaksınız; çünkü Türkiye'nin imkânları buna elvermiyor. Ama Değerli Milletvekilleri, elinizi vicdanınıza koyun; bundan en fazla şikâyet etmeye hakkı olan aslında benim; ben, şikâyet filan etmiyorum. Tablo budur; bu tabloyu iyileştirmeye mecburuz; bu tabloyu düzeltmeye mecburuz. Ne kadar yapabilirsek; bu devletin imkânlarıyla, bu süremiz içerisinde ne kadarını yapabilirsek o kadarını yapmaya mecburuz.

Yapılan eleştirilerin bir bölümünü kabul etmek mümkün değil. Mesela, Sayın Erbakan'ın eleştirisini kabul etmek mümkün değil. Hesabımızı bilmediğimizi ileri sürdü; ne kadar borcumuz olduğunun Meclise açıklanmadığını ifade etti. Sayın Erbakan

bu müzakereleri, konuşmasından beş dakika önce teşrif etti, sonra nutkunu irat etti. Maliye Bakanımızın, daha önceki konuşmasını izleme imkânını bulamadı. Eğer izleseydi, Maliye Bakanımızın Meclise doküman olarak da dağıtılan sunuş konuşmasının 22'inci sayfasında, iç ve dış devlet borçlarımızın, kendilerinin istediği bütün ayrıntılarıyla -isterseniz okuyayım Sayın Erbakan- yazılı olduğunu görecekti...

NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Bunu sizin bilmeniz mümkün değil. Siz, bilmiyorsunuz ki, buraya getireceksiniz!

Hangi borç, hangi tarihte, hangi faizle ödenecek; nerede listesi?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, onları da vereceğim, sizi mahcup edeceğim... (ANAP sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Nerede o kitap?

BAŞKAN — Efendim, karşılıklı konuşmayalım, rica ederim...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama Sayın Erbakan, aslında, iki kavramı, bence birbirine karıştırıyor; borçların ödenmesiyle borçların tasfiyesi, birbirinden farklı şeylerdir. Devletin tasfiyesi olmaz; yani, borçları bir tarafa yazacağım, öbür tarafa da alacaklarımı yazacağım, ikisi birbirine... Böyle şey olmaz, devlette böyle şey olmaz. Devletin borçları ortadadır, devletin borçlarının dökümü size verilmiştir...

NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Hayır verilmedi.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İsterseniz, ben de size tekrarlayayım. Bakın, toplam 73,3 milyar dolar dış borç stokumuz var; bunun, sadece 54 milyar doları kamuya ait borçlardır.

NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Dökümü nedir?

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) — Sayın Başbakan, o borçları almak için Meclis yetki verdi mi?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bunların vadesi itibariyle dökümüne gelince, 57,6 milyar dolarlık borcumuz orta ve uzun vadelidir. 15,7 milyar dolarlık borcumuz kısa vadeli borçtur; bunun 1,9 milyar doları kur farklarından oluşur. 1994 ile 1995 in sonuçlarını karşılaştırırsanız, 1994 sonu stokuna göre yüzde 13 lük bir artış vardır.

İçborçlara gelince, 1991 yılında iç borç stokumuz -1991 sonunda- sadece 97 trilyon lira, 1993 yılında 357 trilyon lira, 1995 yılı sonunda 1,368 katrilyon lira, 1996 Mart ayı sonunda 1 katrilyon 920 trilyon lira.

Şimdi, Değerli Milletvekilleri, yaklaşık 2 katrilyon lira içborcumuz var. Bu, Türkiye için ürkülecek bir rakam değildir; Türkiye'nin millî gelirine oranlarsanız, karşılanamayacak bir borç değildir, taşınamayacak bir borç değildir; ama burada, birbiriyle ilintili üç tane husus var; asıl ürkütücü olan, rahatsız edici olan, telafi edilmesi gereken, çare aranması gereken bunlardır. Nedir bunlar: Birincisi, bu artış trendidir; 1991 de 90 trilyon lira bırakmışız, bugün 2 bin trilyon lira; yani, 2 katrilyon lira.

NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Aysberg...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Aysberg gibi... Aysberg; ama gizli filan değil sizin dediğiniz gibi, hepsi ortada.

Şimdi, birincisi, artış trendidir.

Bizi rahatsız eden ikinci husus, hepinizi rahatsız etmesi gereken ikinci husus, faiz oranlarının yüksekliğidir. Burada, piyasa faiz oranlarını kastediyorum; yani, enflasyonun üzerindeki reel faizi kastediyorum. Aslında, Sayın Erbakan'ın rant diye vasıflandırdığı kısım o olmalıdır; enflasyonun üzerinde elde edilen faiz geliri olmalıdır. Bu reel faiz, Türkiye'de fevkalade yüksektir; hâlâ yüksektir.

Üçüncü unsur, Türkiye'de iç borçlanmanın vadesi, dış ülkelere göre fevkalade kısadır. İşte, zaten, bunun bir çıkış gibi, bir kartopu gibi büyümesinin nedeni, vadesinin kısa, faizinin yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Buraya, sadece, sizi endişeye sevk etmek için, zaten mevcut kaygılarınızı artırmak için gelmedim; size iyi haberlerim de var. Bakın, bu Hükümet kurulmadan önce -sizin beğenmediğiniz bu Hükümet kurulmadan önce- geçen sene kasım ayında, Sayın Baykal iktidardayken, ortalama vade 103 güne düşmüş devletin borçlanmasında, iç borçlanmada, devlet, 103 güne düşmüş; yani, yaklaşık üç ay, üç buçuk aydan öteye borçlanamıyor. Almanya'da, Avrupa'da devletler iki seneden kısa borçlanmazlar; normalde beş sene borçlanırlar, on sene borçlanırlar. Üç buçuk aydan daha uzun borçlanamıyor devlet. 1995 Kasımındaki durum bu. Bileşik faiz yüzde 130, yine kasım ayında; yani, hem üç buçuk aylık borçlanabiliyor hem de borçlandığı bu üç buçuk ay için, yıllık, bileşik olarak yüzde 130 faiz ödüyor.

İşte, aynı tarihte, kasımda enflasyonun yüzde 70 olduğunu hesap ederseniz, yüzde 60 reel faiz ödüyor devlet; hem devletin garantisi var arkasında hem de yüzde 60 reel faiz... İşte "rant" denen o. *(RP sıralarından "Başbakan kimdi..." sesleri)*

Şimdi, bir dakika... Bakın, ocak ayında durum daha kötü. Seçimler geçmiş, ocak ayı olmuş, bileşik faiz yüzde 200 e çıkmış... Yüzde 200 bileşik faiz ödüyor devlet; ortalama vade de 136 gün. Ne yapar; dört buçuk ay. Şimdi, iyi haber dediğim şu: Bugün, devlet yedi ay vadeli borçlanıyor. *(RP sıralarından gürültüler)* Canım, bir buçuk aya göre, iki aya göre yedi ay fena mı? *(RP sıralarından alkışlar[!])*

Bir şey daha var; bu aynı zamanda bir trendi gösteriyor; yani, üç ay içerisinde eğer borçlanma vadesi, iki aydan, üç aydan yedi aya çıkmışsa, buna mukabil reel faiz 60 tan 30 a inmişse -bugün hâlâ yüzde 30 reel faiz ödüyoruz- bu, olumlu sinyaldir.

Şimdi, Değerli Milletvekilleri, Sayın Erbakan'ın dediği gibi, devlete borç para vermek her zaman insana kazandırmaz. Bakın, 1993 yılının ortasından o 5 Nisan kararlarına kadar, krize kadar, dolar bazında, devlete borç verenler, yüzde 30 ilâ yüzde 50 zarar etmişlerdir, enflasyonun altında getiri sağlamışlardır. Yani, bu işin zararı da var; rantiyeciler her zaman kâr etmiyorlar.

Bugün, iç borçlanmada bizi asıl rahatsız eden, ürküten, endişeye sevk eden hadise, hâlâ vadelerin istenilen düzeye getirilememiş olmasıdır. Yedi ayı bir seneye çıkardığımız zaman bir misli rahatlayacağız, reel faizi 30 dan 10 a indirdiğimiz zaman üç misli daha rahatlayacağız ve bu söylediğim, hayalî hedefler değil; yani, öyle, sıfır enflasyon, sıfır faiz filan gibi hayalî hedefler değil. Bu üç aylık trendi dikkate alırsanız, ocaktan bu yanaki trendi dikkate alırsanız; eğer, bu trendi devam ettirirsek, önümüzdeki haziran ayında, temmuz ayında, bugünkünden çok daha rahat bir noktaya geleceğiz. Bu, size rahatsızlık verebilir; ama Türkiye, için rahatlatıcı bir gelişmedir. *(RP sıralarından alkışlar [!])*

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — Sıfır enflasyon daha iyi değil mi Sayın Başbakan?

BAŞKAN — Müdahale etmeyelim... Rica ediyorum...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Canım, mümkün olsa, tabii, sıfır daha iyi; ama mümkün değil, dünyada böyle bir örnek yok.

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — Oraya kadar indiğine göre, oradan aşağıya da iner Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yani, dünyada hiçbir yerde uygulanmayan, uygulanma olasılığı olmayan bir modele, niye Türkiye'yi deneme tahtası yapıyorsunuz?

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Bütün tarihimiz boyunca öyle olmadı mı efendim!

BAŞKAN — Efendim, rica ediyorum... Diyalog yapmıyoruz burada...

Sayın Başbakan, uygun görürseniz, Genel Kurula konuşun...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, Sayın Milletvekilleri, borçlanmaya bu kadar ağırlıklı yer vermemin sebebi şudur: Borçlanma, hükümetlerin tercihi değildir; borçlanma, bir sebep de değildir; borçlanma, bir sonuçtur, yılların uygulamasının bir sonucudur; elbette ki, olumsuz bir sonuçtur; ama bu olumsuz sonuçla niye karşılaştık diye sorarsanız, işte, bugün, neler yapmamız gerektiğinin cevabını da bulursunuz.

Sayın Baykal buraya geldi -tabii, bize bıraktığı mirasın ince noktalarını biliyor- çok güzel eleştirdi, eleştirdi, hiçbir çözüm söylemeden gitti.

İSMET ATALAY (Ardahan) — Siz dinlemediniz; burada yoktunuz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sanki dört seneden beri iktidarda değil; sanki dört seneden beri...

İSMET ATALAY (Ardahan) — Siz dinlemediniz; dinleseydiniz, öğrenirdiniz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Canım, ben dinledim hepsini, merak etmeyin...

İSMET ATALAY (Ardahan) — Beş dakika dinlediniz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Tutanağı da getirttim.

Sanki dört seneden beri partisi iktidarda değil, sanki bu bütçede eleştirilecek hususlar, şu bir aylık Hükümetin icraatının sonucudur gibi, eleştirdi, eleştirdi; geçmişte kalan, belki de, biraz paslanan muhalefet hevesini giderdi ve gitti; hiçbir çözüm söylemedi. Hocam o bakımdan daha insafli, hiç olmazsa çözüm söyledi; ama ne yazık ki, o çözüm, çözüm değil. (ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — Millet anladı Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, Değerli Milletvekilleri, müsaade ederseniz, somut olarak, sayın hatiplerin dile getirdikleri bazı eleştirilere cevap vermek istiyorum.

Sayın Deniz Baykal, seçim yıllarında, devletin iki ayrı bütçeyle yönetilmesini önleyen veya yönetilememesini düzenleyen bir uygulama yapılmasını önerdi; "Anayasada

veya yasalarda böyle bir düzenleme yapalım, seçim yıllarında, devlet iki ayrı bütçeyle yönetilmesin” dedi. Tabii ki doğrudur; ama bana göre asıl çözüm, seçim tarihini iyi belirlemektir... Eğer, erken seçim kararı almasalardı, böyle bir zorunluluk olmayacaktı; erken seçim kararıyla birlikte geçici bütçe kararı alınmasaydı, yine böyle bir zorunluluk olmayacaktı. Yine de, bütçeyle ilgili hükümlerde böyle bir düzenleme yapılmalıdır; -kendisine katılıyorum- ileride, bugünkü sıkıntı yaşanmamalıdır; erken seçim sebebiyle, şu sebeple, bu sıkıntı yaşanmamalıdır.

Sayın Baykal, enflasyonla mücadelenin daha fazla sarsaklanmamasını dile getirdi; bu konuda, kararlılık, irade beklediğini ifade etti. Değerli Milletvekilleri, 100 kilometre hızla giden bir arabada, birden bire sonuna kadar frene basamazsınız, freni kökleyemezsiniz, frene yavaş yavaş basmak zorundasınız; yoksa araba patinaj yapar, belki takla atar. Bu sene, enflasyonla mücadele konusunda, bu Hükümet, bütçe hedefine bağlı kalacaktır, size taahhüdüm budur; bütçe hedefine bağlı kalacaktır. Getirdiğimiz bütçe hayalî bir bütçe değil; bütçe, samimî bir bütçedir; hedeflerine mutlaka ulaşmayı amaçladığımız bir bütçedir.

O bütçede zaten enflasyon hedefi olarak yüzde 65 koymuşuz. Bu hedefe ulaşılması için büyük gayret gösterilecektir. Yüzde 65 enflasyon makul bir enflasyondur demiyorum, yüzde 65 enflasyonun yüksek enflasyon olduğunu da inkâr etmiyorum; ama bu şartlarda, ekonomide daha büyük tahribata yol açmamak için, Hükümetin bu bütçeyle belirlediği enflasyon hedefi yüzde 65 dir.

Sayın Baykal “Devlet, iç borç tuzağına düşmüştür. Bunun nedeni de yanlış vergi politikalarıdır” buyurdular. Bu konuda da kendilerine katılıyorum. Vergi konusunda yapılması gereken hakikaten önemli düzenlemeler var; ama unutmayın, dolaylı vergilerle ilgili reformu gerçekleştiren Anavatan Hükümetidir. KDV’yi biz çıkardık; dolaylı vergilerde bugüne kadar yapılmış en büyük reformdur, en büyük düzenlemedir; şimdi sıra dolaysız vergilerdedir, doğrudan vergilerdedir. Gelir Vergisinde, Kurumlar Vergisinde de benzer reformları yapmamız gerekir; bunu kabul ediyorum ve inşallah o da bu Hükümete nasip olur.

ALİ OĞUZ (İstanbul) — Rant vergisi!

NİHAT MATKAP (Hatay) — Hani öneri yoktu!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Öneri var da, izahı yok; yani, dört seneden beri niye yapılmadığının izahı yok.

Bunlar afakî öneriler! Keşke, Türkiye’nin millî geliri 10 bin dolar olsa... Bu, şimdi öneri mi? *(ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)*

53’üncü Hükümet, Maliye Bakanımız da söyledi, kayıtdışı ekonomiyi kavramaya kararlıdır. Bunun daha açık izahı şudur:

Vermesi gerekenden vergi alınıp, alması gerekene hizmet verilecektir.

Sayın Baykal, yatırımların düştüğünü söyledi; bu da doğrudur. Oran olarak -bütçe içerisinde- yatırım bütçesinin genel bütçeye oranı düşmüştür, ama bütçe tasarısının, daha önceki Hükümet tarafından gelen halinde, 190 trilyon liralık toplam bir yatırım öngörülmüştü. Komisyonunda bu rakam yüzde 25 artırılmıştır, 238; 239 trilyon liraya çıkmıştır; bunda işçilik hariçtir; ilk taslağa, ilk tasarıya göre yüzde 25’lik bir artış söz konusudur; katiyen yeterli değildir. Yani, bütçesi 860 trilyon lira açık veren bir devletin,

kamu olarak, sadece 238 trilyon lira yatırım yapması, açık bir dengesizliktir. Bu, devlet bütçesinin, yatırımının 3 katı açık vermesi demektir, yatırımının 3 katı kadar ek borçlanmayla finansesi demektir; kabul edilecek bir durum değildir.

Ama bakın, unutmayın, 1996 yılı için Meclise ilk getirilen tasarıda, bütün sene için öngörülen bütçe açığı 400 trilyon liraydı. Bizim, şimdi, bu nisan ayının sonunda bütçe açığımız 400 trilyon liradır; yani, biz, işe, eksi 400'le başlıyoruz; bir yıl için öngörülen açığın tamamının, dört ayda gerçekleştiği bir bütçeyle başlıyoruz ve sene sonuna kadar koyduğumuz bütçe açığı hedefi 860 trilyondur ve buna mutlaka bağlı kalacağız. Bu Hükümet, bütçe hedefine, bütçe açığı hedefine ve bütçedeki diğer sayısal hedeflere mutlaka bağlı kalacaktır.

Sayın Baykal, yanlış tarım politikaları yüzünden, yakında, net bir tarım ürünü ithal eden ülke konumuna düşeceğimizi ifade etti. Ben, Sayın Baykal'a daha kötü bir haber vereyim; düştük bile zaten. Şu anda, Türkiye, dışarıdan şeker ithal ediyor; öyle az buz da değil, 500 milyon dolarlık şeker ithal ediyoruz, buğday ithal ediyoruz, mısır ithal ediyoruz, et ithal ediyoruz...

ŞÜKRÜ YÜRÜR (Ordu) — Baykal'ın sayesinde!

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) — Sayelerinde!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bu konuda, yine, Komisyonunda, 30 trilyon lira olarak bütçede öngörülen tarımsal destekleme tutarı 38 trilyon liraya çıkarılmıştır; yani, 8 trilyon liralık faiz desteği şeklinde bir ilave yapılmıştır; katiyen yeterli değildir. Yani, 500 milyon dolar civarında bir destek sağlıyoruz tarım kesimine; katiyen yeterli değildir. Bu bütçe imkânları içerisinde, Hükümet olarak, Komisyon olarak sağlayabildiğimiz toplam destek budur.

Sayın Baykal, atamalar konusunda bana bir eleştiri yöneltti. Ben demişim ki "filan bürokratlar değişecek." Sayın Baykal'a, öyle, gazetede her okuduğuna inanmamasını, itibar etmemesini öneriyorum. Ben, böyle bir şey demedim; tam tersini söyledim. Bu konuda çok soruya muhatap oldum ve bana soru soranlara hep şunu söyledim: Bana, devletin hiçbir bürokratinin değişeceğini söyletemezsiniz; ama burada söylüyorum, devletin her bürokrati değişebilir. Siyasî sorumluluk taşıyan insanlar, beraber çalışacakları bürokratları değiştiremiyorlarsa orada demokrasi işlemiyor demektir. Devletin her bürokrati değişir. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Demokratik bir sistemde, değişmezliği, dokunulmazlığı olan hiçbir bürokrat yoktur. Ha, bu konuda, bizim Hükümetimizin, 53'üncü Hükümetin uygulamalarını eleştirebilirsiniz; ama bakın, bundan daha kötüsü vardır; o da, sizin de içinde olduğunuz Hükümettir.

Her koalisyonda vali ataması sorundur; büyükelçi ataması sorundur. Bu sorun nasıl aşılacaktır; biz, bu Hükümette, 1991 yılında yapıldığı gibi kontenjanlar koymadık; şu valilikler SHP'nin, şu valilikler Doğru Yolun demedik; bütün valileri ortak atayacağız dedik ve bunu da bir ayda çözdük. Bakmayın basındaki sansasyonlara, manşet attırmak için yaratılan fırtınalara... Bir ay, bana göre, bunun için makul bir süredir. 50 valinin atanması konusunda bir ayda anlaşılmak kolay mıydı? Tekrar söylüyorum, SHP ile Doğru Yolun yaptığı gibi, 30 vali bizimdir, 20 vali sizindir şeklinde anlaşılmadık; bütün valileri ortak atadık. Burada eleştirilmesi gereken değil, belki, daha önce eleştiriye konu olması gereken duruma göre bir ilerleme söz konusudur. Devletin valisi paylaşılr mı koalisyon partileri arasında?

Sayın Baykal, bana, Kardak konusuyla ilgili bir soru yöneltti. Daha önceki rezervimi muhafaza ediyorum; bir kere, basında okuduklarınızın hepsine aynen inanmayın. Hadise şudur:

Değerli Milletvekilleri, Türkiye ile Yunanistan arasında, yılların biriktirdiği önemli sorunlar var. Bu sorunların iki önemli kaynağı var: Birinci kaynağı, 1923 yılında yapılan Lozan Antlaşmasının daha sonraki yıllarda aşınmış olmasıdır. Aşınmaktan kastım, bazı gelişmeleri öngörmemiş olmasıdır. Uluslararası ilişkilerdeki bazı gelişmeler, 1923 yılında öngörülemeyecek gelişmelerdi; mesela, kıta sahanlığı diye bir kavram yoktu, FIR hattı diye bir kavram yoktu. Dolayısıyla, birtakım ihtilaflar Lozan'da düzenlenmediği için doğmuştur; ama ikinci önemli bir kaynak vardır, bu Meclisi daha fazla ilgilendirmesi gereken bir ihtilaf kaynağı vardır; Yunan Hükümeti, zaman içerisinde Lozan'ı aşındırmanın gayreti içerisinde; adaların silahlandırılması buna örnektir. Lozan'da İtalya'ya bırakılmış olan, daha sonra Yunanistan'a geçmiş olan adalar, Lozan'a göre, silahlandırılmayacak statüde adalardır; daha doğrusu, bu adalar içerisinde bir bölümü, hiçbir şekilde silahlandırılmamak kaydıyla İtalya'ya ve Yunanistan'a devredilmiştir. Yunanistan, egemenlik argümanını ileri sürerek, savunma argümanına sığınarak bunları silahlandırmıştır. Dolayısıyla, Lozan Antlaşmasını ilk delen Yunanistan olmuştur. Lozan Antlaşmasının ihlaline en tipik örnek de adaların silahlandırılmasıdır.

Şimdi, Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunlar, yakın yıllara kadar birikmiştir birikmiştir ve iki ülke, aralarındaki bu sorunlara rağmen, zaman zaman iyi komşuluk ilişkileri içerisine girebilmişlerdir; hem aynı ittifakın üyesidirler hem de zaman zaman iyi komşuluk ilişkileri kurabilmişlerdir, ikili ilişkilerini geliştirebilmişlerdir, sorunlarını diyalog yoluyla çözebilecek bazı girişimleri başlatabilmişlerdir. Bunun tipik örneği de, bizim, 1988 yılında, Davos'ta başlattığımız süreçtir.

Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle ilişkileri gündeme geldiği zaman, Yunanistan, Avrupa Birliğine tam üye olma avantajını kullanarak, bizim ilişkilerimizi engellemeye çalışmıştır; fakat bu aşılmıştır; diğer Avrupa ülkeleri buna müsaade etmemişlerdir.

Birden bire, geçtiğimiz aylarda, daha bu Hükümet kurulmadan önce, Türkiye'de müstafi bir hükümet işbaşındayken, seçimlerden sonra istifa etmiş bir hükümet işbaşındayken; yine, Yunanistan'da, benzer bir hükümet krizi yaşanırken, Papandreou'nun rahatsızlığı nedeniyle, yerine yeni bir Başbakan atanmış, henüz, daha, Hükümet, güvenoyu almamışken, Ege Denizinde unutulmuş bir ada, birdenbire ikili ilişkilerin odak noktası haline getirilmiştir. Orada bir gemi kazası olmuştur; o gemi kazasının ardından, Yunanlılar birdenbire o kayalığı hatırlamışlardır; oraya bir papaz göndermişlerdir, bir bayrak dikmişlerdir, bir televizyon ekibi göndermişlerdir. Buna karşı, Türkiye de tepki göstermiştir ve o kayalıklar, birdenbire -yıllardan beri kime ait olduğu araştırılmayan, bilinmeyen, hiçbir ülkenin bayrağı olmayan, hiçbir ülkenin hiçbir alameti farikası diyeceğim, ne denizfeneri ne direği hiçbir şeyi olmayan ikili ilişkilerimizin en önemli unsuru haline gelmiştir ve bugün maalesef, Yunanistan, kendi egemenlik alanına, Türkiye tarafından bir tecavüz olduğu, egemenlik haklarına bir tasallut olduğu iddiasıyla, Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerini yeniden bloke etmenin gayreti içindedir ve bunda da önemli ölçüde mesafe almıştır; Ortaklık Konseyimiz toplanamamıştır, gümrük birliğinin işleminde, malî hükümler açısından, çok ciddi zorluklarımız vardır, daha doğrusu, gümrük birliği mutabakatının malî hükümleri işlememektedir.

Şimdi, bu durumda, benim Yunanistan'a yaptığım çağrı, aramızdaki bütün meselelerin iki ülke arasında müzakereler şeklinde ele alınmasını öngörmektedir, diyalog yoluyla ele alınmasını öngörmektedir. Bu, daha önce de yapılmıştır, burada bir yenilik yoktur. Burada yeni olan unsur şudur: Görüşeceğimiz bütün bu ihtilaflarda, iki tarafın rızasıyla üçüncü taraf çözümleri de kabul edeceğimizi, Türkiye olarak ilk defa deklare ettik. Nedir bu üçüncü taraf çözümleri; uzlaştırmacı olabilir -bu en yumuşak yoldur- hakem olabilir... İki taraf bir hakemde anlaşsınlar, o hakemin vereceği kararı kabul etmeyi taahhüt ederler veya iki taraf, kendi aralarında anlaşmak suretiyle Uluslararası Adalet Divanına giderler, Uluslararası Adalet Divanının vereceği kararı kabul etmeyi baştan taahhüt ederler ve tabii, onun yetkisini tanımak, onun sınırlarını da birlikte belirlemek şartıyla.

Değerli Milletvekilleri, burada, Türkiye'nin daha önceki tutumuna göre, bir yeni unsur söz konusudur; ama bu, Türkiye'nin daha önce takındığı tutumda tutarsızlık anlamına gelmemektedir. Yunanistan, Kardak konusunda, Kardak'ın kendisine aidiyetinden hareketle, bizim, Uluslararası Adalet Divanına gitmemizi istemektedir. Biz ise, Kardak dahil, aramızdaki bütün meseleleri görüşmeyi, anlaşılmadığımız; ama adalet yoluyla, Uluslararası Adalet Divanı aracılığıyla çözümünde mutabık kalacağımız hususlar için de, Uluslararası Adalet Divanına gitmeyi önermekteyiz.

Bu konuda, bizden önceki Hükümetin Kardak'la ilgili hassasiyetini saygıyla karşılıyorum; ama bu konuda, bürokrasiyle hükümet arasındaki ilişkilere ilişkin eleştirim var. Bu ilişkilerin sağlıklı yürümediğini, yürütülmemiş olduğunu, bilhassa hükümete geldikten sonra, daha net olarak tespit etme imkânını buldum. Bürokrasi, politika tayin edecek makam değildir. Bürokrasi, siyasî kadroya, hükümete, politika alternatifleri önerir; politika alternatifleri önerirken, kendi teziyle birlikte -Türkiye'nin teziyle birlikte- hasım ülkelerin tezlerini de hükümete duyurmak, hükümeti o konularda aydınlatmak zorundadır. Kardak meselesinde bürokrasinin yaptığı yanlış, hükümetin yerine geçip, politika üretmek, politika oluşturmak olmuştur... Bu yanlıştır... Bu Hükümet döneminde, bürokrasi, böyle bir yetki kullanamayacaktır. Dış politikayı, hükümet belirleyecektir; elbette ki, Meclisin denetimine tabi olacaktır; ama politikayı, Dışişleri Bakanlığının bürokratları tayin etmeyecektir. Eleştirim buna ilişkindir. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Sayın Baykal'ın benden açıklama getirmemi istediği bir konu da, günümüzün çok popüler bir konusudur; yolsuzluklarla ilgilidir, yolsuzluk iddialarıyla ilgilidir. Evet, ben, Anavatan Partisi Grubunda dedim ki, ben, çamurun üzerinde oturan başbakan olmam. Bununla ne demek istedim; Sayın Baykal fırsat verdi, size de ifade ediyorum:

Sayın Milletvekilleri, bugün, biz oturuyoruz, daha düne kadar başkaları oturuyordu, yarın yine başkaları oturacak. Bu hükümet sıralarında kim oturursa otursun, bu insanlar, kendi özel şirketlerini yönetmiyorlar, bu insanlar, devleti yönetiyorlar, bu insanlar, milletin parasını harcıyorlar. Bu insanların, her an, her hesaplarını verebilmeleri lazım; benim devlet anlayışım budur. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Bizimle ilgili, benim hükümetimle ilgili iddialar, burada gündeme gelebilir. Bu Meclis, bu konuda tecrübe sahibi bir Meclistir. Bu Meclis, bu iddiaların hangisinin siyasî amaçlı olduğunu, sadece hükümeti devirmeye matuf, taktik iddialar olduğunu takdir edebilecek olgunluktadır; ama bakın, açıkça söylüyorum: Benimle ilgili -şu anda devletin parasını ben kullanıyorum, bu Hükümet kullanıyor- burada oturan bakanlarla ilgili, burada olmayan bakanlarla ilgili, buraya ciddi bir iddia geldiği zaman, o iddianın araştırılmasını

önce ben isterim. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Çünkü o hesabı veremedim, hele hele o iddia ciddî bir iddiaysa, toplumda iz bırakıyorsa, toplumda söyleniyorsa, konuşuluyorsa, yayılıyor; yani, benim altımda bir çamur oluşturunca, ben, orada hükümet edemem. O iddia çürütülmeden, o iddia bu Mecliste açıklığa kavuşmadan, ben burada hükümet edemem. Benim kastım budur. Eğer, benim bu anlayışıma, benden önce hükümet edenler, benden sonra hükümet edecekler, herkes katılırsa, yolsuzluk meselesi, Türkiye'de, ucuz bir polemik meselesi olmaktan kurtulur, burada hepimiz anlaşırız... Bu siyasî bir konu değil, bu bir parti konusu değil, bu benim şahsî konum da değil; bu bir devlet anlayışı meselesidir.

Sayın Milletvekilleri, burada daha önce söyledim, muhalefetteyken söyledim, iktidarda, işte aynısını söylüyorum: Hepimizin, şapkasını önüne koyup düşünmesi gereken bir soru var. Vatandaş, siyasetçiye iyi gözle bakmıyor, vatandaş, siyasetçiye güvenmiyor ve giderek ayırım yapmaktan da vazgeçiyor, bütün siyasetçilere güvenmiyor; kategorik olarak siyasetçileri dışlamaya başladı.

Demokrasi için bundan daha büyük tehlike yoktur. Bunu nasıl aşacağız; bunu, ancak şeffaflıkla aşacağız, açıklıkla aşacağız.

Söylüyorum, daha bir aylık Hükümetiz. Yarın iki ay olacak, üç ay olacak, beş ay olacak... Benim Hükümetimle ilgili ne iddia varsa, kulağınıza ne gelmişse buraya getirin, cevabını verelim. Sizi tatmin etmezse araştırma önergesi verin; araştırmadan tatmin olmazsanız soruşturma önergesi verin.

KEMALETTİN GÖKTAŞ (Trabzon) — Geçmiş hükümet zamanındakiler ne olacak Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Geçmiş hükümet, gelecek hükümet... Hepsi için söylüyorum, kendi anlayışımı söylüyorum size. (RP sıralarından alkışlar) Yani, bu iddialarla hükümet edemezsiniz. Arkanızda millet size güvenmeden, bu Meclis, parmak hesabıyla birtakım iddiaları örtbas ederse, bu Hükümet hizmet yapamaz. Ben üstüne gideceğim, getirin iddialarınızı. Ben gideceğim... Benim hakkımda varsa getirin, ben isteyeceğim soruşturmayı... (ANAP ve RP sıralarından alkışlar)

Bakın, bir şey daha söyleyeyim: Buraya ciddî bir iddia gelirse, bu Koalisyon Hükümeti devam etsin diye, ben Başbakanlıkta oturayım diye o iddiayı hiçbir zaman hasıraltı etmem. (ANAP ve RP sıralarından alkışlar) Ama ciddî iddia gelmesi lazım, ciddî iddia olması lazım ve o ciddî iddianın ciddî biçimde araştırılması lazım.

Bakın, burada iki tane yanlış var, ikisinden de kaçmamız lazım. Birincisi, yolsuzluk meselesini siyasî amaçla kullanmamamız lazım, siyasî malzeme yapmamamız lazım. Onun için, huzurunuzda ilan ediyorum: Anavatan Partisi Grubu, bütün yolsuzluk meselelerinde serbesttir. (ANAP ve RP sıralarından alkışlar) İstedikleri yönde oy verirler, vicdanlarına göre oy verirler. Ben de vicdanıma göre oy veririm; ama size sesleniyorum, siz de vicdanınıza göre oy verin. Hükümeti devirmek için, inanmadığınız, emin olmadığınız iddiaların arkasından gitmeyin.

ŞEVKİ YILMAZ (Rize) — Sizin iddialarınız...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hayır, bulunduğunuz bazı iddialarda, bu örnekleri gördüğüm için bunu söylüyorum; verdiğiniz bazı önergelerdeki iddiaları ciddî görmediğim için söylüyorum. Ciddî iddiaları getirin, beraber üzerine gidelim. Benim hakkımda getirin, benim hakkımda gidelim... (ANAP sıralarından alkışlar)

İkinci bir yanlış daha var. İkinci yanlış da, belli siyasî amaçları gerçekleştirmek için, ciddi iddiaları hasıraltı etmektir, örtbas etmektir. Biz, iki yanlış da iştirak edemeyiz. Bu, bizim için, o kadar temel bir meseledir ki, bunun için göze alamayacağımız hiçbir risk yoktur. Biraz önce, Grup Başkanvekili arkadaşım söyledi, bu konuda en çok iftiraya maruz kalmış partiyiz, en çok iddiaya muhatap olmuş partiyiz, en çok suçlamaya konu olmuş partiyiz. Dört sene muhalefette idik; tertemiz geldik.

Bizimle ilgili, bir bürokrat, bir mafya hesaplaşması sonucunda cezalandırıldı. Bir siyasî arkadaşım hakkında bu iddiayı getiremediniz, bir tane ispat edemediniz. Yüce Divana giden arkadaşlarım aklandı. Anavatan Partisi, şu anda, bu Meclisin, bu konuda aklanmış olan tek partisidir. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Hiç kimseyi şaibe altında bırakmak için söylemiyorum; ama bu sınavdan geçen tek parti biziz. Bu sınava herkes hazır olmalıdır. Anavatanın verdiği bu sınava, bu Meclisteki bütün partiler hazır olmalıdır ve bakın, ben burada görev yaptığım her gün, bu sınavı kendi içimde yaşıyorum; çünkü biliyorum ki, sadece kendi fiillerimden dolayı değil, benimle beraber çalışan arkadaşlarımın, bizimle beraber çalışan bürokratların davranışlarından da biz sorumluyuz.

Sizden tekrar ricam, bu meseleyi, bir siyasî mücadele malzemesi haline getirmeyelim. Siyasî malzeme haline getirmeyelim; meseleyi basitleştirmiş oluruz. Eğer, millet, bir defa, bu meselenin siyasî malzeme haline getirildiğini görürse, buna kanaat getirirse, o zaman, siyasî ahlakla ilgili olarak biraz önce ifade ettiğim endişeler daha da derinleşir. O zaman, millette, sizin bu meseleye, parti disiplini ile bir yönden, başkalarının da ters yönden gittiği izlenimi doğar; bundan, hep birlikte yara alırız. Bu meselede, herkes, kendi vicdanına göre, kendi şahsî kanaatine göre hareket etmelidir; bu mesele, bir parti meselesi yapılmamalıdır.

Benim milletvekillerim, benim hakkımda, denetim yollarını çalıştırabilirler; hepsine, huzurunuzda açık çek veriyorum, Grupta da verdim. Bunu, bizim bakanlarımızla ilgili olarak da yapabilirler. Bunu yadırgamayan birisinin, bu meseleleri örtbas edeceğine, en ufak bir şekilde ihtimal vermemeniz lazım.

“Çamur”dan, bunu kastediyorum Sayın Baykal.

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — Yalnız, bu, siyasî malzeme değildir Sayın Başbakan. Biz, burada, siyasî partisiyiz; Meclis soruşturması da, siyasî bir sorumluluktur. Hepsini bu kadar. Ben, ikaz ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Kazan, lütfen, karşılıklı konuşmayalım.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Demokratik Sol Parti Grubunun sayın sözcülerine huzurunuzda teşekkür ediyorum; hem durumu gerçekçi bir biçimde ortaya koydular hem de çok yararlanacağımız öneriler getirdiler. Tabii ki, aralarında, tam mutabık olmadığımız hususlar da vardır; ama daha çok, geleceğe ilişkin projeksiyonlarda, geleceğe ilişkin tahminlerde, aramızda farklılık olduğunu ifade ediyorum.

Sayın Uluğbay, bütçe açığının 861 trilyonun çok üzerinde olacağını ifade etti. Burada, daha önceki ifadelerimi tekrarlamak zorundayım: Hazırlanan bütçe, ciddi bir bütçedir, samimî bir bütçedir ve uygulamamız da, disiplinli bir uygulama olacaktır; binaenaleyh, gelir ve gider hedeflerinin tam olarak gerçekleştirilmesi için, gereken her şey yapılacaktır.

Sayın Uluğbay’ın önerileri arasında, Ekonomik ve Sosyal Konseyin işletilmesi konusu gündeme getirildi. Bu konuda Yüce Meclise kısa bilgi vermek istiyorum: Biliyorsunuz,

Ekonomik ve Sosyal Konsey, daha önce, bir Başbakanlık genelgesiyle kurulmuştur ve şu ana kadar bir defa toplanmıştır. Yüksek Planlama Kurulunun ilk toplantısında, o Başbakanlık genelgesini, daha doğrusu, Ekonomik ve Sosyal Konseyin, o Başbakanlık genelgesiyle kurulmuş olan yapısını tartıştık; o konuda, ilgili birimlere görev verdik, yurtdışındaki uygulamaları da inceliyorlar.

Şöyle bir uygulamaya gideceğiz: Bana göre, orada dengeleri yeniden düzenlemek lazım. Şu anki terkip, kamu kesiminin 2, özel kesimin veya kamu dışı kesimin 1 oranda temsilini öngörmektedir. Bana göre eşit olmalıdır; yani, kamu ve kamu dışı, eşit temsil edilmelidir. Sendikalar, işverenler, meslek kuruluşları 1 ise, hükümet temsilcileri de 1 olmalıdır. Ekonomik ve Sosyal Konseyi, dışarıdaki örneklerine de uygun bir şekilde yeniden yapılandırdıktan sonra, Başbakanlık genelgesini, bu tadilatlarla değiştirip yürürlüğe sokacağız, işleteceğiz ve kurumsal hale getireceğiz; periyodik bir şekilde toplayacağız.

Bu uygulama belli bir dönem denendikten sonra, onun sonuçlarını da alıp, bu konuda, Meclise, bu sene sonundan önce bir yasa tasarısı getireceğiz. DSP sözcülerinin ifade ettiği gibi, bu konuda, bir yasal düzenleme zorunluluğu yoktur. Başlangıçta, aksayan yönleri görmek bakımından, gerekli esnekliğe sahip olmak bakımından, bunun, bugünkü düzenlemeyle devam etmesi yararlıdır; ama bize göre, bunun kalıcı, kurumsal niteliğe kavuşması için, bugün değilse bile zaman içerisinde, yasal dayanağa kavuşturulması isabetli olacaktır.

Sayın Erbakan, Anayasaya aykırılık iddialarını gündeme getirdi. Tabii, bu, aslında, Anayasa Mahkemesinin belirleyeceği bir konudur, burada tartışılmasının ne kadar isabetli olduğunu takdirinize bırakıyorum. Fakat burada, Anayasaya aykırılık iddiasına mesnet olarak ileri sürülen birçok hususun, gerçekte bağdaşmadığını söylemek zorundayım. Bir kere, kesin hesap kanunuyla ilgili zorunluluğun yerine getirilememesi, doğrudan doğruya, Sayıştay Yasasında gerekli değişikliğin yapılamamasının sonucudur; bu, Hükümetimizin tasarrufunda olan bir konu değildir, Meclisin doğrudan doğruya tasarrufunda olan bir konudur. Zannediyorum, şu anda, Plan ve Bütçe Komisyonunun gündeminde. Sayıştay Kanununda gerekli değişiklik yapıldığı zaman, bu kanunî gerek de yerine getirilir.

Anayasada “bütçe tasarıları görüşülmeden 75 gün önce sunulur denildiğini” buyurdunuz. Burada, dört aylık geçici bütçe uygulamasını gözden kaçırdığınızı zannediyorum. Burada, geçici bütçe dolayısıyla dört ay için, Meclisin almış olduğu bir karar söz konusudur. Dolayısıyla, sizin örneğiniz bu durumda uygulanamaz. Anayasaya aykırı olarak daha önce bütçe kanununda yer almış, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş olan bazı düzenlemelerin, bu bütçe kanununda da getirildiğini ileri sürüyorsunuz, bu doğrudur; ama kısa zamanda, bu konuda, bütçe uygulama yasa tasarısını Meclise sunacağız. O yasa tasarısı, bu hususu düzenleyecektir.

NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Olmaz, olmaz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Daha önce söyledim, devlet borçlarının gizlendiği falan doğru değildir; bütün borçlarımız ortadadır, hepsi açıktır. Sayın Maliye Bakanının ifadelerinde de dile getirilmiştir.

Sayın Deniz Baykal 120 trilyon liralık Telekom’un özelleştirilmesi gelirin bütçede yer aldığını, bu konuda, koalisyon ortakları arasında bir mutabakatın olup

olmadığını sordular. Bütçede böyle bir gelir öngörmedik; daha önce, ilk tasarıda yer alıyordu, Telekom'un satışından dolayı 120 trilyon liralık bir gelir öngörmedik. Bizim öngördüğümüz başka bir özelleştirme geliri var, daha doğrusu, tam özelleştirme geliri de değil; cep telefonlarının lisans satışıyla ilgili, bu seneki bütçede 37 trilyon liralık bir gelir öngördük; ama Telekom ile ilgili herhangi bir gelir öngörmedik.

5 KİT'e salma yapıldığını eleştiri konusu yaptınız. Bu 5 KİT'in hepsi tek el niteliğinde olan KİT'lerdir ve 1994 yılından beri bu uygulama zaten Bakanlar Kurulu kararıyla yapılmaktadır. Getirilen bu değişiklik, sadece, bunun bütçe tasarısına konmasıdır; daha önce Bakanlar Kurulu kararıyla yapılan düzenlemeyi, biz, şimdi, bütçe kanunuyla Meclisin huzuruna getiriyoruz.

Yaptığımız değişiklik budur.

SSK'nın vesayet altına alındığını ifade ettiniz. SSK ve BAĞ-KUR'un bütçelerinin ilgili birimler tarafından onaylandıktan sonra Başbakanın onayıyla yürürlüğe girmiş olmasını, özerk nitelikteki bu kuruluşları, hükümetin vesayeti altına sokma anlamına geldiğini söylediniz. Sayın Baykal, burada, Hükümet Programı üzerindeki konuşmamda çok uzun değindim, tekrarlamak istemiyorum; ama bu konuda, bizim, sizden beklediğimiz, eleştiriden çok çözümdür.

SSK, bu sene 200 trilyon liradan fazla açık verecektir. SSK'nın bu açığı, neredeyse şu bütçede yer alan tüm yatırımlara eşittir.

Yani, devlet, ne kadar yatırım yapıyorsa, sadece bir kurumu, o kadar açık vermektedir...

Maliye Bakanımızın söylediği gibi, gelecek sene, sosyal güvenlik sisteminin, tedbir alınmadığı takdirde, bunun üç katı açık vermesi söz konusudur. Dolayısıyla, şu anda Türkiye'nin en öncelikli konularından birisi, sosyal güvenlik kuruluşlarının yeniden yapılandırılmasıdır, malî açıdan yeniden yapılandırılmasıdır, bu açığın ortadan kaldırılmasıdır, en azından bu açığın azaltılmasıdır. Bu konuda, Hükümetimiz çalışmalarını yoğun bir biçimde sürdürmektedir, kısa zamanda Meclisin huzuruna gelecektir. Biz, Sayın Baykal'dan ve diğer bütün partilerden bu konuda katkı bekliyoruz, öneri bekliyoruz. Bu konuyu eleştirmek hiçbir şeyi halletmiyor ve tekrar söylüyorum; bu konuyu en fazla eleştirme hakkı olan benim. *(ANAP sıralarından alkışlar)* 1991 yılında bizim bıraktığımızda, SSK'nın açığı filan yoktu; SSK, artı veren bir kuruluştur. Artı veren bir kuruluş, dört senede 200 trilyon liradan fazla açık veren bir kuruluş haline gelmiştir.

Bugün, şikâyet etme günü değildir. Bu problemi hep birlikte çözmek zorundayız. Ne öneriniz varsa söyleyin hepsini dikkate alalım. Türkiye -Sayın Çiller'le her görüşmemizde kendisi de bana ifade ediyor- sosyal güvenlik sisteminin bu kanamasıyla yoluna devam edemez. Buna çözüm bulmaya mecburuz. Hani, nereden çıktı, kim yaptı filan onların hepsini bir yana bırakıyorum, erken emekliliği filan onları bir yana bırakıyorum. Bu sorunu çözmeye mecburuz. Bu sorunu çözmezsek, gelecek sene, burada hangi hükümet oturursa otursun, çok daha acıklı bir bütçe üzerinde tartışmak zorunda kalırız. Bu sorunu bu sene çözmeye mecburuz ve Meclis tatile girmeden bu konudaki tasarımızı Meclise getireceğiz.

Bakın, 200 trilyon lirayı aşan bir açıktan bahsediyorum. Geçen sene, buraya, 506 sayılı Kanunda tadilat yapan bir tasarı geldi, Hükümetten çıkması mesele oldu. Zaten, Meclisten de çıkmadı, kadük oldu. Biz de muhalefet olarak eleştirdik, dedik ki, bu

mezarda emekliliktir. O haliyle, o kanun çıksaydı dahi, SSK'ya sağlayacağı malî rahatlık, sosyal yardım zammı hariç, 17 trilyon liraydı.

Yani, 17 trilyon liralık iyileşme sağlayacak bir kanun değişikliğini, Meclis, geçen dönemde yapamadı. Şimdi, 200 trilyonluk bir açıktan bahsediyoruz ve bu Meclisin, bu açığı kapatması lazımdır...

BAŞKAN — Efendim, 2 dakikanız var Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Ha, bu Meclis bu işe çare bulmazsa ne olur; bir tek çözüm yolu var, ya devamlı daha fazla borçlanırsınız ya da para basarsınız; ikisi de yol değildir.

Bu sorunu çözmeye mecburuz; SSK'yı ve BAĞ-KUR'u, mutlaka sağlıklı bir yapıya kavuşturmaya mecburuz.

Tekrar söylüyorum: İç borçlarımızın millî gelire oranı, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında aslında çok da ürkütücü değildir.

Avrupa'da bugün birçok gelişmiş ülkede, millî gelirin yüzde 100 ünü aşan, yüzde 120 ye, yüzde 150 ye varan oranda iç borçlanma söz konusudur. Bizim açımızdan asıl olumsuz olan husus, bizdeki iç borçlanmanın vadesinin çok kısa olmasıdır. Bütün gayretlere rağmen, bu Hükümetin, kamuoyuna verdiği olumlu mesajlara rağmen yedi aya ulaşabildik. Biraz önce söyledim; bir de, faizinin hâlâ çok yüksek olmasıdır. Bugün, hâlâ, faiz oranımız yüzde 110'larda, yüzde 120'lerdedir. Bu faiz oranıyla, bu vadelerle, bu borç, kartopu gibi büyümeye devam eder; ama bunun yolu, Sayın Erbakan'ın önerdiği gibi, borçları alıp "32 trilyon borcum var, 32 trilyon lira da köylüye, esnafa dağıtım; bu işte, alan razı, veren razı; bu iş de böyle kapanır..." değildir. *(ANAP sıralarından gülüşmeler)*

NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Göreceğiz! Göreceğiz!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Zaten, Sayın Erbakan, Amerikan Doları üzerinden bütçe tenkitini, millî görüşle nasıl bağdaştırdı, onu da anlayabilmiş değilim! *(ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)*

NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Bu sizin bütçeniz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) —Son bir iddia var; Sayın Erbakan'ın bir eleştirisi var "1986 yılına kadar, bütçe içinde, iç ve dış borçların anapara ödemeleri gösterilirdi; bu yıldan sonra anaparalar bütçede görünmüyor" buyurdular.

Bu, bilinçli bir uygulamadır; birçok dünya ülkesinde, dünyanın bütün gelişmiş ülkelerinde de uygulama aynı yöndedir. 1986 yılında "borç yönetimi hesabı" diye bir hesap ihdas edilmiştir ve bu hesapta, alınan borç, gelir olarak yer almıştır; ödemesi de bu hesaptan yapılarak, denge sağlanmış olmaktadır. Borçların sadece faizleri bütçeye yazılmaktadır. Bu şekilde bütçe dengesi sağlanmaktadır. Sadece faiz bütçede gösterilmektedir. Borç yönetimi hesabı, öyle, gizli bir hesap da değildir; Sayıştay'ın denetimine tabidir. Ayrıca, kesin hesap kanunu tasarısıyla da Meclise sunulmaktadır. Dolayısıyla, borç anaparalarının gizlenmesi, Meclisten saklanması diye bir durum söz konusu değildir.

Sayın Milletvekilleri, bu bütçenin, gönlümüzdeki bütçe olmadığını, daha konuşmamın başında söyledim. Bu bütçe, şartların bizi zorladığı bir bütçedir. Bu şartlar altında yapılabilecek en rasyonel bütçedir. Uygulamada da aynı titizlikle uygulanacaktır.

Bütçe disiplinine mutlak riayet edilecektir. Ama müsaade ederseniz, yine konuşmamın başına dönmek istiyorum:

Türkiye, beş yıldan beri yapmadığı, yapamadığı, ertelediği, geciktirdiği yapısal reformları yapmadığı takdirde, özelleştirmeye hız kazandırmadığı takdirde... Bakın, sanıyorum, özelleştirmenin, Türkiye’de ilk başladığı 80’li yıllardan, bu Hükümetin kuruluşuna kadar yapılan toplam özelleştirme miktarı 2,8 milyar dolardır. Bizim, bu sene sonuna kadar yapmayı taahhüt ettiğimiz özelleştirme 2 milyar dolardır; yani, son dört yılda yapılan özelleştirmenin daha fazlasını, önümüzdeki sekiz ayda yapmayı taahhüt ediyoruz, yapmayı planladık.

Özelleştirmeyi yapmadığımız takdirde, bu bütçenin sınırlı imkânlarıyla yatırım yapma mecburiyetinden kurtulmadıkça, alternatif yatırım ve finansman modelleri geliştirmedikçe, yap-işlet-devret modeline işlerlik kazandırmadıkça... Hatta şimdi, biz, yap-işlet-devret modelini de birçok alanlarda değiştiriyoruz, yap-işlet-devam et modeli yapacağız; çünkü şöyle bir garabet var ortada: Biz, elektrik santrallerini, termik santralleri, -enerji santrallerini- özelleştirmeyi planlıyoruz; ama öbür yanda, kendi imkânlarıyla yatırım yaparak santral kuracak insana, belli bir süre sonra, bunları tekrar devlete devretme yükümlülüğünü getiriyoruz; yani, bir yerde, özelleştireceğimiz bir alanda, vadeli devletleştirme yapıyoruz...

Enerjinin iletimi devlete ait olabilir; ama üretimi, bizce özel sektöre ait olmalıdır. Onun için, yap-işlet-devret modelindeki, özellikle talebin en fazla söz konusu olduğu enerji sektörü açısından, “devret” kısmını kaldırıyoruz. Doğrudan doğruya, yatırımların teşviki çerçevesinde düzenlenecek yeni bir yasal hazırlığı tamamlamak üzereyiz.

Türkiye, bu tür alternatif finansman modelleri geliştirmedikçe, bütçenin bu sınırlı, 200-250 trilyon lirayı aşmayan yatırım imkânlarına, özel sektörün ve yabancı sermayenin yatırım imkânlarını eklemedikçe, bu bütçe tartışmaları, maalesef, Sayın Baykal’ın da haklı olarak yakındığı bu kısırlıktan kurtulamaz. Burada, hep aynı şeylerden yakınırız; artan borçlardan yakınırız, azalan yatırımlardan yakınırız... Bunları aşmanın, bu fasit daireyi kırmanın yolu, Türkiye’de, gecikmiş olan yapısal değişimi bir an önce gerçekleştirmektir. İşte, özelleştirmeye büyük önem vermemizin nedeni budur.

Bu tartışmayı yaptığımız, bu bütçe görüşmesini yaptığımız bu günün, Türkiye’de, yapısal değişimin fikir babası olan rahmetli Özal’ın ölüm yıldönümüne rastlamasını da, bu açıdan çok anlamlı bir tesadüf olarak değerlendiriyorum.

Beni sabırla dinlediğiniz için, Yüce Heyetinize teşekkür ediyorum. Hoşgörüsü için Sayın Başkana teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. *(ANAP sıralarından ayakta alkışlar, DYP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.¹⁰

¹⁰ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 3, Birleşim 38, Sayfa 516-529*

22 Nisan 1996 Pazartesi

1996 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 1996 Yılı Bütçe Kanunu, Yüce Heyetinizin oylarıyla kabul edilmiş bulunmaktadır. Ben, bu bütçe kanunu tasarısının Meclisteki görüşmelerine nezaret eden Meclisin Sayın Başkanına, Başkanlık Divanına, bu bütçenin hazırlanmasında emeği geçen değerli bürokratlarımıza, Plan ve Bütçe Komisyonunun Sayın Başkanına ve üyelerine, bütçe kanunu tasarısının Genel Kuruldaki görüşmeleri sırasında, eleştirileriyle, görüşleriyle, dilekleriyle katkıda bulunan siyasî partilerimizin değerli sözcülerine ve oylamaya katılan bütün milletvekillerine şükranlarımı sunuyorum.

Bu bütçeyi, azamî disiplin anlayışı içerisinde uygulayacağımızı ve bize verdiğiniz bu yetkiye dayanarak, sarf edeceğimiz her kuruşa özen göstereceğimizi, bir defa daha tekrarlıyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.¹¹ *(ANAP sıralarından ayakta alkışlar, DYP, DSP ve CHP sıralarından alkışlar)*

¹¹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 4, Birleşim 43, Sayfa 559-560

23 Nisan 1996 Salı

TBMM'nin 76'ncı Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Münasebetiyle Yaptığı Konuşma

ANAVATAN PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri, saygıdeğer konuklar; sözlerime başlarken, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 76'inci Yıldönümünün ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının, Meclisimiz, ulusumuz ve tüm dünya çocukları için kutlu olmasını diliyor, saygı ve sevgiler sunuyorum.

Meclisimiz, 76'inci Kuruluş Yıldönümüne; yeni bir yasama dönemi, yeni bir Hükümet; ama hepsinden önemlisi, milletimizin umut ve beklentilerini gerçekleştirme görev ve sorumluluğuyla giriyor.

Bugün, burada, Yüce Meclisimizin çatısı altında, sıradan bir kutlamanın ötesinde, başka bir şeyi idrak ediyoruz. Bana göre, şu an burada yaptığımız, cumhuriyetimizin ve Büyük Millet Meclisimizin kurucusu Büyük Atatürk ve onun kahraman arkadaşlarının; daha kuruluşunda bu Meclise yükledikleri misyonun bugünkü temsilcileri olan bizler tarafından da gelecek kuşaklara ve gelecek yüzyıllara taşınacağını, egemenliğimizin kayıtsız şartsız sahibi milletimiz huzurunda teyidi ve tüm dünyaya tebliğidir. Bu misyon, Türk istiklâlini ve Türkiye Cumhuriyetini ilelebet yaşatma, ülkemizi muasır medeniyetler seviyesine yükseltme misyonudur.

Değerli Milletvekilleri, 29 Aralık 1919 da Ankara'ya gelerek, gece gündüz demeden çalışan Atatürk ve arkadaşlarından oluşan Heyeti Temsiliye'nin ve milletimizin kararlılığıyla 23 Nisan 1920 günü, milletimizin egemenliğinin biricik tezahür ortamı olan Büyük Millet Meclisine kavuşmuştuk.

Bu ilk Meclis, bir millî mücadele Meclisi ve milletin makûs talihini yenebilmek için, hem tek hem de son şansıydı.

Dünyanın müthiş bir değişim atmosferine girdiği, fizikî coğrafyaların silah zoruyla altüst edilip, yeniden biçimlendirilmek istendiği, siyasî ve iktisadî açıdan güçlü ülkelerin, güçsüz ülkeler üzerinde sömürgeci siyasetlerinin zirveye çıktığı 1920'lerde, ilk Mecliste yer alan bütün parlamenterler, milletimize karşı sorumluluklarının idrakiyle, büyük zafere ulaşılmasını sağladılar. İlk Meclis, iç ve dış kaynaklı sorunlara karşı, daima, soğukkanlılıkla ve milletin çıkarını, bütün çıkarların üstünde tutarak yaklaşmasını bilmiştir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 24 Aralık 1995 seçimlerinde ortaya çıkan parlamento aritmetiği, kuvvetler ayrılığı prensibine dayalı olan sistemimizde, Meclis inisiyatifini daha da öne çıkarmış, daha da önemli bir konuma getirmiştir. Bu konunun, siyasî partiler arasındaki ilişkilerde ve hükümet-muhalefet ilişkisinde, ülke çıkarlarına hizmet edecek bir tarzda değerlendirilmesi, demokrasi kültürümüzün gelişmesi ve gelenekselleşmesine katkıda bulunacak şekilde bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu çatı altında ulaşılacak hoşgörü, uzlaşma, işbirliği ve dayanışma, milletimizin bizden beklentilerini sağlamakta yararlı olacağı gibi, milletimizin Türkiye Büyük Millet Meclisine yönelik güven duygularını da güçlendirecektir.

Ben inanıyorum ki, milletimizin, Meclisine ve temsilcilerine duyduğu güven ve emniyet hisleri, hem bu çatı altında var oluşumuzun gerekçesi, hem de karşılaştığımız sorunları çözmede yegâne dayanağımızdır; öyleyse, bu güven ve emniyet hislerinin rencide edilmemesi üzerinde hassasiyetle durmamız gerekir. Büyük Atatürk'ün de, Meclisimizin açılış nutkunda ifade ettikleri gibi "Meclisimizin varlığı, meşruiyet ve sorumluluk esaslarının itibar ve saygı görmesiyle kaimdir." Türk siyasetinin kalitesini, standartlarını belirleyen bu çatı altında görev yaparken, titizlikle üzerinde durmamız gereken önemli bir nokta var ki, o da; milletin, Meclisine olan güveninin asla sarsılmamasını temin etmektir. Bu ise, akıl, ahlak, edep ve gelenek gibi bizi biz yapan değerler üzerine kurulu diyalog mekanizmasını işletmek, ülke çıkarlarını bütün çıkarların üstünde görmekle mümkündür.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Büyük Atatürk'ün, hem Türk, hem dünya çocuklarına armağan ettiği bu günde, bütün dünya üzerindeki kavgaların, savaşların, düşmanlıkların, husumetlerin sona ermesi de en büyük dileğimizdir. Anlamsız savaşların, terörist eylemlerin kurbanları, çoğunlukla, sivil ve savunmasız insanlar, kadınlar, çocuklar olmaktadır. Daha iyi, daha güzel, yaşanabilir bir dünya için, barış, dostluk, kardeşlik ve hoşgörüyü egemen kılmak, çocuklarımıza bırakabileceğimiz en iyi mirastır.

Dinî, siyasî, etnik, coğrafi her türlü bağnazlıkların, baskıların karşısında olmak ve bu sebeplerden kaynaklanan farklılıklara, ayrılıklara bir kültürel zenginlik, evrensel değerler olarak yaklaşmak da, hoşgörü ikliminin doğmasına vesile olacaktır. Zaten, ilk Meclise baktığımızda, karşımıza bu hoşgörü iklimi ve millî ülküler etrafında, insanlarımızın bahtiyar olması arzusunda birleştiği gerçeği çıkmaktadır.

Meclisimizin, demokrasimizin ebediyete kadar yaşaması dileğiyle Yüce Meclise saygılarımı sunuyorum; Büyük Atatürk'ü ve O'nun kahraman arkadaşlarını rahmetle anıyorum.¹² (ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

¹² *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 4, Birleşim 44, Sayfa 583-585

III. YILMAZ HÜKÜMETİ DÖNEMİ
55. Cumhuriyet Hükümeti
(30.06.1997-11.01.1999)

7 Temmuz 1997 Pazartesi

55. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Yılmaz Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 55'inci Hükümetin Programını sunmak üzere huzurunuzda bulunuyorum.

Programı okumaya başlamadan önce, bazı baskı hataları nedeniyle, burada okuduğum metnin geçerli olduğunu bir defa daha dikkatinize sunmak isterim.

Değerli Milletvekilleri, Anavatan Partisi, Demokratik Sol Parti ve Demokrat Türkiye Partisi, ülkeyi, 54'üncü Hükümet tarafından içine düşürüldüğü rejim ve devlet bunalımından kurtarmak, içeride ve dışarıda kaybolan güveni yeniden tesis ederek, toplumdaki gerginliği ortadan kaldırmak ve uzlaşmayı güçlendirmek, ahlaki yozlaşmayı durdurmak, kamu yönetimindeki yıpranmaya son vermek, vatandaşın temiz toplum ve yönetim özlemini gerçekleştirmek, ülke ekonomisini yeniden üretken niteliğe kavuşturmak ve devletin saygınlığını sağlamak, laik demokratik cumhuriyeti güçlendirmek amaçlarıyla bir araya gelerek, 55'inci Koalisyon Hükümetini kurmuşlardır.

Hükümetimizin gerçekleştireceği uygulamaların başında, devletin güvenilirliğinin yeniden tesis edilmesi gelmektedir.

Hedef, devletin yaptığı her işe vatandaşın güven duyması ve herkesin aynı yasa uygulamasına muhatap olmasıdır.

Hükümetimizin en önemli önceliği, Anayasamızın öngördüğü temsilde adalet, yönetimde istikrar ilkesini sağlayan bir genel seçimin gerekli kıldığı nüfus sayımı veya tespitinin yapılması ile seçmen kütüklerinin yeniden yazılmasına imkân tanıyan yasal düzenlemelerin yapılmasıdır. Bu bağlamda, yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerde oy kullanabilmeleri için gerekli yasal düzenlemeler ve girişimler yapılacaktır.

Hükümetimiz, adaletli bir seçimin gerekli kıldığı bu düzenlemeleri en sağlıklı bir şekilde yapmaya gayret edecek ve ekonomiyi seçim ekonomisi tahribatına uğratmadan, devlet imkânlarını seçim yatırımları uğruna savurganca kullanmadan ülkeyi bir genel seçime taşıyacaktır.

Çağdaş devletin hedefi, bir yandan, kuvvetler ayrılığı ilkesini, hukukun üstünlüğü ve demokrasi zemininde hayata geçirirken, diğer bir deyişle, iktidarı sınırlarken, aynı zamanda, yönetimin daha etkili olmasını sağlamaktır. Bu husus, cumhuriyetin temel hedefleri arasındadır.

Hükümetimiz, cumhuriyetimizin demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti niteliklerini özenle koruyarak, düşünce ve anlatım, vicdan ve dinî inanç özgürlüklerini ve girişimciliği geliştirmeyi toplumsal hayatın vazgeçilmez ilkeleri saymaktadır.

İnsan haklarına saygı, Anayasamızda ve Türkiye'nin taraf olduğu çeşitli uluslararası antlaşmalarda da ifadesini bulan bir insanlık idealidir. Hükümetimiz, bu idealin gerçekleşmesi, Türkiye'de insan haklarının, çağdaş, evrensel ölçülere uygun bir anlayışla korunması ve geliştirilmesi, insan haklarıyla bağdaşmayan uygulamalara meydan verilmemesi için gerekli önlemleri alacaktır.

Kurulan Koalisyon Hükümetinin önde gelen hedefi, milletimizin vazgeçilmez değerleriyle devletimizin değiştirilemez ve değiştirilmemesi gereken nitelikleri arasındaki birlikteliği sağlamak ve sürdürmektir.

Demokrasimizin eksikliklerini gidermek için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Kendi insanımıza borcumuzun bir gereği olarak, insan hakları açısından, Türkiye, çağımızın en üst düzey ülkeleri arasına çıkarılacaktır.

Hükümetimiz, hukukun üstünlüğü ilkesine bağlı kalarak, demokratik rejimi tüm kurumlarıyla eksiksiz olarak işletmeyi taahhüt etmektedir.

Hükümetimizin en belirgin özelliklerinden birisi de, uzlaşma kültürünü güçlendirici davranışlar sergilemek olacaktır. Bu çerçevede, Hükümetimiz, Ekonomik ve Sosyal Konseyin, ekonomik ve sosyal politikaların oluşturulmasına etkin bir şekilde katılımını sağlayacaktır.

Ayrıca, muhalefet partileriyle düzenli bilgilendirme toplantıları yapılacak, demokratik katılımcılığın tüm gerekleri yerine getirilecektir.

Anayasada yapılan değişikliklere paralel olarak kamu çalışanlarına sağlanan sendikal hakların tam olarak kullanılması ve bu hakların geliştirilmesi için gerekli çaba gösterilecektir.

Kişî hak ve özgürlüklerinin korunması, geliştirilmesi, modern devlet olmanın ve demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır.

Demokrasinin olmadığı yerde basın özgürlüğünden, basın özgürlüğünün olmadığı yerde kişisel hak ve özgürlüklerden, demokrasiden, hukukun üstünlüğünden söz edilemez. Basının kendi kendisini kontrol etmesi esastır. Bunun nasıl yapılacağı bir yasayla düzenlenecektir. Basınla ilgili mevcut yasalar, basın kuruluşlarıyla birlikte yukarıdaki ilkeler ışığında değerlendirilecektir.

Kamu yönetimine güvenin temel koşullarından biri de, idarî işlemlerde gizlilik ilkesine sığmamaktır. Biz, Türkiye'nin çağdaş ülke olması, demokrasinin tam işleyebilmesi için idarî işlemlerde gizlilik ilkesinin terk edilerek açıklık ilkesine geçilmesinin gerekliliğine inanıyoruz. Bu amaçla, bilgiye ulaşma serbestisini sağlayacak, vatandaşın bilgi alma hakkını kullanmasına tam olarak imkân tanıyacak yasa tasarılarını Hükümetimiz döneminde Yüce Meclise sunacağız.

Kamu yönetiminin yeniden yapılandırılmasında amaç, devleti hizmet sunan, vatandaşlarına güvenen, onlara güven veren ve bireyi ön plana çıkaran bir yapının oluşturulmasıdır.

Ülkemizde kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması kaçınılmazdır. Bu yeniden yapılandırma merkezî yönetim hantallıktan kurtarılarak halkın devletle bütünleşmesi sağlanacaktır.

Kamu personel rejimindeki sorunların çözümüne önem verilecektir. Tutumlu ve etkin bir devlet teşkilatının gerekli kıldığı sayıda kamu görevlisinin istihdamına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Kamu yönetiminin iyileştirilmesiyle birlikte yerel yönetimlerin etkinleştirilmesi ve güçlendirilmesi de ele alınacaktır. Yerel yönetim ve merkezî yönetim arasındaki görev, yetki ve kaynak paylaşımı yeniden düzenlenecek, hizmetlerin büyük ölçüde

yerel yönetimlerce yerine getirilmesine ağırlık verilecektir. Bu yapının etkin kontrol mekanizmaları oluşturulacaktır. Bürokratik işlemler azaltılacak, vatandaşa güven esas olacaktır.

Yerel hizmetlere ilişkin kararların alınması, uygulanması ve denetlenmesi süreçlerinde demokratik katılımı ve şeffaflığı sağlayıcı tedbirler alınacaktır.

Adalet hizmetlerinde adil, hızlı, etkin ve ekonomik sonuç almayı sağlamak üzere, teşkilat yapısında, hukuk kurallarında, hâkim, savcı ve adalet meslek personeline ilişkin politikalarda köklü düzenlemeler yapılacaktır. Bu arada, idarî yargının hızlandırılması amacıyla hazırlanmış bulunan yasa teklif ve tasarılarının bir an önce yasalaştırılması için çaba gösterilecektir.

54'üncü Hükümet döneminde ortaya çıkan olaylar, yargı bağımsızlığının ve etkili denetimin önemini çok açık bir şekilde ortaya koymuştur.

Yargı bağımsızlığı ve yargıçlık güvencesi ilkelerinin fiilen hayata geçirilebilmesi için, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun bağımsız olarak yetkilerini kullanmasını ve bu görevlerini yerine getirmesini sağlayacak bir düzenleme gerekmektedir. Bu çerçevede, Kurulda görev alan yargıçların her türlü etkilerden uzak olarak, yalnızca Anayasaya, yasalara ve vicdanî kanaatlerine göre karar vermelerine olanak sağlanmalıdır.

Yargı bağımsızlığını tam olarak sağlamak üzere gerekli tüm yasal düzenlemeler, Hükümetimiz döneminde gerçekleştirilecektir.

Milletvekili dokunulmazlığı ve kamu görevlilerinin yargılanmasındaki ayrıcalıkların daraltılmasına yönelik anayasal ve yasal değişikliklerin yapılması için çaba gösterilecektir.

Organize suç örgütleriyle etkili ve kararlı bir şekilde mücadele edilecektir.

Yürürlükteki yasalar gözden geçirilerek, günün şartlarına cevap vermeyen hükümlerinde gerekli düzenlemeler sağlanacak ve usul yasaları günün şartlarına göre geliştirilecektir.

Yargıdaki tıkanıklıklar giderilecek, davaların hızlı ve etkin sonuçlandırılması sağlanacaktır. Bu amaçla, yargı teşkilatı yeniden yapılandırılacaktır. Yargı sisteminin modern araç ve gereçlerle takviyesi ve bilgisayar kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar hızlandırılacaktır.

Mahkemelerimizin iş yoğunluğunu azaltmak amacıyla, davacı ile davalı arasındaki uyuşmazlıkların uzlaşma veya tahkim yoluyla çözümünü özendirecek yeni düzenlemeler yapılacaktır.

Vatandaşlar ile idare arasındaki ihtilafların azaltılması ile vatandaşın yönetime karşı korunmasında, diğer çağdaş demokratik ülkelerde olduğu gibi, yargı dışı denetim kurumları oluşturulacaktır.

Duruşma saygınlığının ve güvenliğinin sağlanması için gerekli önlemler alınacaktır.

Ceza infaz kurumları ile tutukevlerinin kuruluş ve idaresi yeniden düzenlenecek, güvenlik ve disiplin tam olarak sağlanacaktır. Hükümlülerin topluma yeniden kazandırılmasına önem verilecektir.

Ülke bütünlüğünü bozmaya yönelik eylemlerle ve terörle etkin ve kararlı bir şekilde mücadele sürdürülecektir. Bu mücadelede, hukuk kuralları çerçevesinde hareket edilecek ve alınacak tedbirlerden halkın zarar görmemesine özen gösterilecektir.

Anayasa değişikliklerinin gerektirdiği uyum yasalarının çıkarılmasına hız verilecektir.

Son zamanlarda ortaya çıkan suç örgütleri ve faili meçhul cinayetler, zaman zaman halkımızın ve ülkenin bir numaralı sorunu haline gelmektedir.

Bugünkü yasalar ve yargı sistemi ile bu mücadelede eksikliklerimizin olduğu anlaşılmıştır. Her türlü kanunsuzluğun yanı sıra, yolsuzluklarla da en etkili şekilde mücadele etmek, Hükümetimizin varoluş sebeplerinden biridir.

Yolsuzluklar, ülkemizde toplumsal güveni sarsmakta ve beşerî sermayemizi tahrip etmektedir.

Yolsuzluk, devlet gücünün istismarıdır. Bu olay, devletin her kademesindeki bazı sorumluların kendilerini hukukun üstünde görmelerine yol açmakta, bu da tüm topluma yaygınlaşan bir alışkanlık haline gelme tehlikesini taşımaktadır.

Yolsuzlukları önlemede temel ilke, devlet gücünü ve yetkisini kullanan her seviyedeki sorumluların, her an topluma hesap verebilir ve denetime açık olmasıdır.

Bu amaçla, denetim kuruluşlarının, her türlü siyasî etkinin dışında yapılanmalarını sağlayacak düzenlemelere gidilecektir.

Kurallar kolay anlaşılır hale getirilecek, idarenin uygulamada subjektif davranışları, hizmette esneklik azaltılmadan önlenecektir.

Devletin her türlü mal ve hizmet alımında rekabet sağlanacaktır.

Sayın Milletvekilleri, Güneydoğu Anadolu'nun sorunları, aslında etnik nedenlerden değil, coğrafi, sosyal ve ekonomik nedenlerden, bölgenin feodal yapısından ve dış tertip ve tahriklerden kaynaklanmıştır. Bölücü teröre karşı mücadele etkili biçimde sürdürülürken, demokratik hukuk devleti kurallarına tam bağlılık güvence altına alınacaktır. Bu anlayışımızın bir ürünü olarak, bölgedeki ciddi boyutlu güvenlik sorunu, sosyal ve ekonomik çözümlerle ve uluslararası ilişkilerle bir arada ve bütünlük içinde değerlendirilecek ve bu çerçevede gerekli politikalar oluşturulacak ve kararlılıkla uygulanacaktır.

Güneydoğu Anadolu Projesi, Türkiye'nin ve Güneydoğu Anadolu'nun en önemli projesidir. Bu bölgedeki tarımsal ve sınaî üretimin artması ile üretilen enerjinin yurtiçinde kullanılması, tüm ülke ekonomisini etkileyecektir. Bölgede yeni yatırım sahalarının açılması, insanımıza iş imkânı sağlanması, bozuk olan gelir dağılımını iyileştirecektir. Bu manada, bölgedeki tarım, tarımsal sanayi ve imalat sanayiinin gelişmesi için özel sektöre ve bölge girişimcilerine, küçük ve orta ölçekli işletmelere, esnaf ve sanatkârlara her türlü destek ve teşvik sağlanacaktır.

Güneydoğu Anadolu'nun ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlamak için, bir yandan yöredeki özel yatırımlar teşvik edilirken, bir yandan kamu sektörünün bölgede gelişmeyi hızlandıracak öncü yatırımlar yapması sağlanacaktır.

Güneydoğu Anadolu'da evlerde ve küçük işletmelerde fason imalat yapmayı özendirmek suretiyle bölgede istihdam olanaklarının yaratılması için gereken önlemler alınacaktır.

Bölgede hayvancılığın yeniden geliştirilmesine yönelik projeler uygulamaya konulacaktır.

Güvenlik nedeniyle köylerini boşaltmak zorunda kalan vatandaşlarımızın sorunlarına süratle çözüm getirilecektir. Bölgede üretkenliği artırıcı bir yerleşim düzenlemesine geçilecektir.

Bölgede güvenlik önlemleri nedeniyle kapatılmış okulların öğrencilerine eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabilmek için, yatılı bölge okullarının imkânları ve kapasiteleri geliştirilecektir. Bu çerçevede, meslekî ve teknik eğitim olanaklarından da bölgenin daha fazla yararlanması sağlanacaktır.

Geçmişte bölge ekonomisine önemli katkısı olan sınır ticaretinin önündeki engelleri kaldırmak için, gereken önlemler alınacaktır. Sınır ticaretindeki bu düzenlemelerde, bölgedeki üreticimizi koruyacak ve kollayacak önlemlere önem verilecektir. Böylece, sınır ticaretinin, yeniden, bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunması sağlanacaktır.

Güneydoğu Anadolu'nun, dolayısıyla tüm ülkemizin güvenliğine yönelik tehdit oluşturan Kuzey Irak'taki otorite boşluğu giderilinceye ve Irak'ın toprak bütünlüğü sağlanıncaya kadar, bölgeye yönelik gerekli her türlü önlem alınmaya devam edilecektir.

Güvenlik güçlerimiz, eğitim ve donanım açısından gelişmekle beraber polis sayımız, nüfusa oranla gelişmiş ülkeler düzeyine çıkartılamamıştır. Güvenlik güçlerinin eğitiminin geliştirilmesine ve teknolojik gelişmeye uygun donanım sağlanmasına devam edilecektir.

Polisimizin vatandaşla yeniden kaynaşması sağlanacak, güvenlik güçlerine güven artırılacak, teşkilat üzerine gölge düşürülmeyecek ve şeffaflık sağlanacaktır.

Halkın ve gençlerimizin uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklardan korunması için önlemler alınacaktır.

Organize suç örgütleriyle kararlılıkla mücadele edilecek ve yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Terör, Türkiye'nin uzun yıllardır güvenliğini, ekonomisini, iç politikasını, dış politikasını olumsuz etkilemekte, ülkenin kaynaklarını tüketmekte ve ülkenin gücüne ve hareket kabiliyetine sekte vurmaktadır.

Güvenlik güçlerimizin cansiperane mücadelesine rağmen, maalesef, olağanüstü hali kaldırarak şartlar henüz tam olarak oluşmamıştır.

Terör tedirginliği ve kuşkusu devam ettiği sürece, ülkenin gelişmesi için gerekli bazı adımlar atılamamaktadır. Bugüne kadar, gerek güvenlik güçlerimizin gerekse sivil halkımızın verdiği zayıat tahammül ölçüleri dışında olmasına rağmen, halkımızın ülke bütünlüğü için katlandığı fedakârlık her türlü takdirin ötesindedir.

Ancak, şunu kabul etmek gerekir ki, olay, uzun zamandır, sadece güvenlik meselesi olarak görülmüştür. Hükümetimiz döneminde ise, sorun, sadece güvenlik sorunu

olarak görülmeyecek, bölgeye yönelik ekonomik ve sosyal politikalara da gereken önem verilecektir.

Türkiye’de devlet-vatandaş kaynaşması gerekli şekilde sağlanamamış olup, bu, Güneydoğu Anadolu’da daha çarpıcı boyutlarda kendini göstermektedir.

Terör sorununun, güvenlik tedbirlerinin yanında, terörün dış kaynakları üzerine gidilecek, teröre destek veren ülkelerle olan politikalar değerlendirilecek, terörün dış desteği, gerek ülke bazında gerek örgüt bazında önlenmeye çalışılacaktır.

Güvenlik güçlerinin caydırıcılığını artırıcı önlemler alınacaktır.

Bölgede iş olanakları artırılacaktır.

Terör ve bölücü eylemlerle mücadele kesintisiz ve kararlılıkla devam edecek, alınacak tedbirlerle hukuk içinde kalınmak suretiyle vatandaşımız tedirgin edilmeyecek, zararları karşılanacaktır.

Güneydoğuda terörle mücadelede önemli işlevler gören köy koruculuğu sisteminin nitelikli elemanlarından uygun görülenlerin, zamanla güvenlik güçleri içerisinde, diğerlerinin de güvenlik güçleri dışında istihdam imkânları oluşturulacaktır.

Terörün verdiği zarar halkımızın da desteğiyle önlendiğinde, ülkemizin ve bilhassa terörden zarar gören bölgenin gelişme potansiyeli artırılacaktır.

Özel time daha sağlıklı bir düzenleme getirilecektir.

Sayın Milletvekilleri, bulunduğumuz bölgede, istikrarın korunması ve ülkemize yönelik her türlü tehditlere karşı caydırıcı olabilmek için, etkin bir savunma gücüne sahip olma ihtiyacı aşîkârdır. Ulusun ve vatanın bekasıyla doğrudan ilgisi nedeniyle, Silahlı Kuvvetlerle ilgili yatırım ve harcamaların kısılması mümkün değildir. Bu nedenle, Silahlı Kuvvetlerin modernizasyonu gayretleri stratejik hedef planlarına uygun olarak yürütülecek ve on yıllık tedarik planları, Yasama Organından geçirilmek suretiyle, uygulamalarına işlerlik kazandırılacaktır.

Savunma sanayii politika ve strateji dokümanı en kısa zamanda hazırlanacak ve savunma sanayiinde dışa bağımlılığın azaltılması hususunda her türlü faaliyet desteklenecektir. Bu maksatla, yerli ve yabancı özel sektöre açık, dünya piyasalarıyla rekabet gücüne ve ihracat potansiyeline sahip, yeni teknolojilere süratle uyabilen, kendini yenileme kabiliyeti olan, dost ve müttefik ülkelerle dengeli işbirliğini mümkün kılan bir millî savunma sanayiinin oluşturulması vazgeçilmez hedefimiz olacaktır.

Son yıllarda Silahlı Kuvvetlerimizin eriştiği üstün moral gücü, eğitim seviyesi, disiplini ve modern yapısı muhafaza edilmek suretiyle, caydırıcı niteliği korunacak ve dost ülkelerle ekonomik ve askerî eğitim işbirliği faaliyetlerimiz artarak devam edecektir.

Silahlı Kuvvetlerimizin, belirtilen ülkelere, eğitim tecrübesi aktarması yanında, bu ülkelerin silahlı kuvvetlerinin teçhizinde savunma sanayii ürünlerimizin ihracına yönelik her türlü gayret sarf edilecektir. Olası tehditleri caydırmada ve bölge barışına, dolayısıyla, dünya barışına büyük katkılar sağlayan Silahlı Kuvvetlerimizin, NATO ve Batı Avrupa Birliği bünyesindeki faaliyetleri artarak devam edecek ve bu şekilde kazanılmış tecrübeler, Balkan ve Kafkaslar Bölgesinde olumlu şekilde geliştirilecektir.

Bu bağlamda, eğitimi yüksek maliyetlere ulaşan Silahlı Kuvvetler mensuplarının, üstün bir moralle hizmetinin devamı hususunda mümkün olan önlemler alınacaktır.

Değerli Milletvekilleri, Atatürk'ten bu yana cumhuriyet dönemi dış politikasının temel çizgileri olan süreklilik, istikrar ve akılcılık, Hükümetimizin dış politikasına yön vermeye devam edecektir. Türkiye, bölgede güçlü, itibarlı, komşularıyla dost, dünya barışının sürdürülmesi ilkesini koruyan, insan hak ve özgürlüklerini savunan, laik ve demokratik bir cumhuriyettir.

Türkiye, Balkanlar'dan Kafkasya ve Orta Asya'ya, Karadeniz ve Akdeniz'den Ortadoğu'ya kadar birçok bölge ve kültürün buluşma noktasındadır. Türkiye, bu konunun gerektirdiği dış politikayı uygulayarak, bölgesel dayanışma ve işbirliğine öncülük edecektir.

Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa ülkeleri, Rusya Federasyonu, Akdeniz ülkeleri ve Asya-Pasifik bölgesindeki ülkelerle olan ilişkilerimizi, dostluk veya ittifak bağlarımız çerçevesinde, karşılıklı çıkarlarımızı gözeten bir anlayışla yürüteceğiz. Ayrıca, tarihsel ve kültürel yakın bağlarımız bulunan Balkan, Kafkas, Ortadoğu ülkeleri ve Orta Asya Türk cumhuriyetleriyle ilişkilerimizi çok yönlü olarak geliştirmek için yoğun çaba gösterilecektir.

2000'li yılların eşiğinde, dünyada önemli dönüşümler yaşanırken ve Avrupa yeniden yapılanırken, Avrupa kurumlarıyla bütünleşme yolundaki girişimlerimizi devam ettireceğiz. Bu çerçevede, Hükümetimizin öncelikli dış politika hedeflerinden birini oluşturan Avrupa Birliği'ne, mümkün olan en yakın zamanda tam üye olmaya yönelik gayretler hızlandırılarak sürdürülecektir. Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde edindiğimiz bütün kazanımlar korunup geliştirilecektir.

Amerika Birleşik Devletleriyle ilişkilerimizi, dostluk ve ittifak bağlarımız çerçevesinde, karşılıklı çıkarlarımızı gözeten bir anlayışla yürüteceğiz.

Ulusal davamız olan Kıbrıs konusunda, antlaşmalardan kaynaklanan hak ve sorumluluklarımıza sahip çıkarak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini her alanda desteklemeye devam edeceğiz.

Hükümetimiz, Kıbrıs'ın, yalnız Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti için değil, doğrudan doğruya Türkiye'nin güvenliği açısından da yaşamsal önem taşıdığının ve bu önemin arttığının bilincindedir. Ayrıca, Hükümetimiz, Ege'de yaşamsal çıkarlarımızı ilgilendiren konuların karşılıklı anlayış ve yapıcı ve barışçı bir diyalog ile çözülmesi gerektiğine inanmaktadır.

Kafkasya'da kalıcı barışın ve istikrarın tesisi için bölge ülkeleri arasındaki işbirliğinin geliştirilmesini amaçlayan her türlü girişim, geçmişte olduğu gibi, desteklenmeye devam edecektir. Bu çerçevede, Ermenistan'ın, işgal etmiş olduğu Azerbaycan topraklarından şartsız çekilmesi ve iki ülke arasındaki sorunların diyalog yoluyla çözümlenmesi hususlarındaki girişimlerin desteklenmesi sürdürülecektir.

Yeni Türk cumhuriyetleri ve öteki Türk ve akraba topluluklarıyla ekonomik, ticarî, sınaî, teknik, sosyal, eğitim ve kültürel alanlarda ilişkilerin geliştirilmesi için yürütülen faaliyetlere yeniden hız kazandırılacaktır.

Ortadoğu'da barışçı ve dengeli politikalarımız devam edecek, bölgedeki bütün ülkelerle ve tarihsel yakınlıklarımız olan Arap ve İslâm dünyasıyla ilişkilerimiz

geliştirilecektir. Irak'ın fiilî bölünmüşlüğüne, bunun iç güvenlik açısından ve ekonomik çıkarlarımız bakımından yarattığı sakıncalar göz önünde tutularak, Birleşmiş Milletler kararları, insan hakları ve uluslararası hukuk ilkeleri doğrultusunda bir an önce son verilmesi yolunda çaba gösterilecektir.

Balkan ülkelerinde yaşayan Türk ve akraba toplulukları, bu ülkelerle her türlü ilişkilerimizin geliştirilmesinde yapıcı bir unsurdur. Bu toplulukların yaşadıkları ülkelerdeki ekonomik, kültürel ve sosyal koşulların iyileştirilmesine destek olunacaktır.

Ülkemize yerleşmiş olan soydaşlarımızın vatandaşlık ve sosyal güvenlikle ilgili sorunları öncelikle ele alınacaktır.

Hükümetimizce, yurt dışındaki vatandaşlarımızın sorunlarını yakından izlemek ve çözümler bulmak amacıyla, yurtdışındaki vatandaşlarımızın da temsil edileceği bir Yurtdışı Vatandaşlar Üst Kurulu oluşturulacaktır.

Türkiye, uluslararası toplumun saygın, dostluğu ve işbirliği aranan bir üyesi olarak, bölgesinde ve dünyada barış, istikrar, güven, işbirliği ve refahın yaygınlaştırılmasına katkıda bulunacaktır. Cumhuriyetimizin gelenekleri uyarınca, dış politikamızın ulusal bir mutabakat çerçevesinde yürütülmesine özen gösterilecektir.

Avrupa Birliğine tam üyelik Türkiye için sadece bir hedef değil, aynı zamanda, anlaşmalardan doğan bir haktır. Hükümetimiz, Avrupa Birliğiyle ilişkilerinde karşılıklı yarar dengesinin sağlanmasını amaçlayacaktır.

Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 1996 yılı başında gerçekleştirilen gümrük birliği çerçevesinde mevzuat uyum çalışmaları hızlandırılacaktır. Bu kapsamda, gümrük birliği sonrasında gerçekleştirilmesi gereken mevzuat uyum çalışmalarının tamamlanması amacıyla, gümrük kanunu çıkarılacak, fıkri mülkiyet haklarına ilişkin mevzuatımızda değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılacak, bu alandaki uluslararası sözleşmelere katılım sağlanacaktır. Diğer yandan, bir kısım merkezî ve Doğu Avrupa ülkeleriyle, Avrupa Birliği ortak ticaret politikaları çerçevesinde yürütülmekte olan serbest ticaret anlaşmaları görüşmeleri tamamlanacak ve imzalanmış anlaşmalar vakit geçirilmeksizin yürürlüğe konulacaktır.

Gümrük birliğinin getirdiği yeni rekabet ortamına sanayi sektörünün uyum sağlaması ve Avrupa Birliği ekonomisi ile Türk ekonomisi arasındaki farkın azaltılması için, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki malî işbirliğine işlerlik kazandırılacaktır.

1996 yılı başında gerçekleştirilen gümrük birliğiyle, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki ilişkiler son döneme girmiştir. Bu dönemde, Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde, elde edilen gümrük birliği dahil, fiilî ve hukukî kazanımlar geliştirilerek konsolide edilecektir. Avrupa Birliğinin Türkiye'ye yönelik yükümlülüklerini yerine getirmesinde ısrarlı olunacaktır. Gümrük birliğinin ruhuna uygun dengeli bir dinamîğe kavuşturulması için Avrupa Birliğinin Türkiye ile işbirliğini geliştirmesi sağlanacaktır. Böylelikle, Türkiye'nin yeniden çizilmekte olan Avrupa coğrafyasında hak ettiği yeri alması temin edilecektir.

Değerli Milletvekilleri, çağımızda bilgi toplumu düzeyine ulaşamamış ulusların varlıklarını sürdürebilmeleri ve uluslararası rekabette söz sahibi olmaları şansı azalmıştır. Bu anlayışla, ülkemizin geleceğinin güvencesi ve çağdaşlaşmanın öncüsü olan gençlerimize eğitimde sadece fırsat eşitliği değil, olanak eşitliği de sağlanacaktır.

Eğitimin tüm kademelerinde, Atatürk ilke ve inkılaplarını özümsemiş, millî, manevî ve ahlaki değerlerimizi benimsemiş, bilimsel düşünceye yatkın, bilgi çağının gereklerini yerine getirebilecek bilgi ve becerilerle donanmış insanlar yetiştirmek temel amaç olacaktır.

Sekiz yıllık zorunlu ilköğretim, kesintisiz olarak uygulamaya konulacaktır.

Anayasanın 24'üncü maddesinde, din ve ahlak eğitimi ve öğretiminin devletin gözetim ve denetimi altında yapılması öngörüldüğünden, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında zorunlu din kültürü ve ahlak öğretimine devam edilecektir. Bunun dışında din eğitimi ve öğretimi, ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanunî temsilcilerinin talebine bağlıdır. İsteğe bağlı Kur'an kurslarından ve hafızlık eğitiminden Millî Eğitim Temel Kanunu çerçevesinde, Diyanet İşleri Başkanlığı sorumludur.

Sekiz yıllık ilköğretime geçilirken, genel, meslekî ve teknik liseler bünyesindeki ortaokullara halen devam etmekte olan çocuklarla, çıraklık eğitimi gören çocukların kazanılmış hakları korunacaktır.

Ortaöğretimde meslekî, teknik ve beceri kazandıran öğretime önem verilecektir.

Her kademedeki okullar, uygulanabilir bir plan çerçevesinde çağdaş eğitim araçlarıyla donatılacak, özellikle öğrenme ve öğretme sürecini geliştiren ve zenginleştiren bilgisayar destekli eğitim yaygınlaştırılacaktır.

İnsanlarımızın, özellikle gençlerimiz ile kadınlarımızın meslek edinmeleri ve el becerilerini geliştirerek üretime yönelmeleri, okuma-yazma bilmeyenlere eğitim imkânları sağlanacaktır.

Geleceğin bilgi toplumunu yakalamak için genç nüfusumuzun bilim ve teknolojiye çok daha fazla ilgi duymasını sağlayacak, gençlerimizi bilime, bilim adamı, araştırmacı olmaya özendirecek önlemleri almaya, bunların şartlarını yaratmaya hız verilecektir.

Gençlerimizin ve yetişkinlerimizin çağdaş yöntemlerle bilimsel araştırmalarda bulunmalarına ve araştırma verilerini değerlendirmelerine olanak sağlamak üzere kamu ve özel kurum ve kuruluşların bilgi merkezleri kurmaları özendirilecektir.

Özürlülerin eğitim ve öğrenim olanaklarının çağdaş ülkeler düzeyine çıkarılması amacıyla gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Özürlülerle ilgili yasalarda mevcut düzenlemelere işlerlik kazandırılacak, özürlülere meslekî eğitim verecek merkezlerin kurulması sağlanacaktır. Böylece, bu vatandaşlarımızın yaşamlarının kolaylaştırılmasına, günlük ekonomik ve sosyal yaşama aktif katılımlarının sağlanmasına zemin hazırlanacaktır.

Eğitimin her kademesinde öğretmen açığının kapatılması ve öğretmenlik mesleğinin özendirilmesi için önlemler alınacaktır.

Üniversitelerde öğretim kalitesinin uluslararası standarda ulaştırılması, öğretim üyesi açıklarının süratle kapatılması ve üniversitelerin kaynak ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli önlemler alınacaktır.

Üniversitelerin ve araştırma-geliştirme kurumlarının, uluslararası ve ulusal düzeyde, bilgi kaynaklarına elektronik ortamda ve hızla erişebilmelerini sağlayacak; bir yandan öğretimle araştırmanın bütünleşmesini, bir yandan da ortak araştırmayı destekleyecek

Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezinin hızla tamamlanabilmesi için her türlü destek sağlanacaktır.

Çağdaş eğitim ve iletişim teknolojisi etkili bir biçimde değerlendirilerek açık öğretimde kalitenin yükseltilmesi sağlanacaktır. Açık öğretim ile örgün öğretim arasında işlevsel bağlantı kurulacaktır.

YÖK, üniversitelerarası eşgüdüm kurumu haline getirilecek, üniversiteler tam özerkliğe kavuşturulacak, öğrencilerin, üniversite yönetimlerinde temsiline olanak sağlanacaktır.

Üniversiteler ile sanayi ve tarım işbirliğinin geliştirilmesi özendirilecektir.

Üniversitelerin, kendi yarattıkları malî kaynakları kullanmaları kolaylaştırılacaktır.

Eğitimin her kademesinde yurt olanaklarının artırılmasına özen gösterilecektir.

Türk kültür ve sanatının kendi özellikleri içerisinde gelişmesine ve dünyaya açılmasına destek verilecektir. Devlet, zengin tarih kökleri bulunan kültür hazinelerimizin gereğince değerlendirilmesine yönelik tüm çalışmaları da ulusumuzun sanattaki ve kültürdeki çağdaş yaratıcılığını da bütün gücüyle destekleyecektir.

Başka ülkelerdeki soydaşlarımızın öz kültürlerini ve anadillerini yaşatıp geliştirebilmeleri için gerekli ortam hazırlanacaktır. Uluslararası anlaşmaların veya bulundukları ülke yasalarının sağladığı tüm haklardan ve özgürlüklerden eşit olarak yararlanmalarına önem verilecektir.

Fikir ve sanat eserleri sahiplerinin haklarının korunmasına özel olarak itina gösterilecek ve bu konuda yasal desteğin sağlanmasına gayret edilecektir.

Milletimizin sosyal ve kültürel hayatında önemli rolü olan edebiyat, musiki, resim, folklor, sinema, tiyatro, opera ve balenin desteklenmesi ve geliştirilmesi, kültür ve sanat politikamızın ana hedefi olacaktır.

Dünya ülkelerinin geleneksel ve çağdaş sanatlarının halkımıza tanıtılması çalışmaları desteklenecek ve Türk eserlerinin yurt dışında sergilenmesine önem verilecektir.

Anadolu kültür ve medeniyetinin tüm mirası aynı önem ve eşitlik içerisinde değerlendirilecektir.

Yurt dışındaki eserlerimiz de dâhil olmak üzere, tarihî ve kültürel varlıklarımızın tespiti, korunması ve tanıtılması için her türlü tedbir alınacaktır.

Yurtdışına yasadışı yollarla kaçırılan taşınır kültür varlıklarımızın ülkemize iadesi için her türlü gayret gösterilecektir.

Doğal ve arkeolojik SİT alanlarının korunması ve insanlığın ortak mirası olarak gelecek nesillere aktarılması için etkin önlemler alınacaktır.

Arşiv hizmetlerine, eski yapı ve eserlerin korunmasına, eski eser kaçakçılığının önlenmesine yönelik tedbirlerin alınmasına ağırlık verilecektir.

Kütüphanelerin zenginleştirilmesine, modern araç ve gereçlerle donatılmasına, yurt sathına yayılmasına, okuma zevk ve alışkanlığının teşvik edilmesine gayret edilecektir.

Telif ve tercüme eserlerin yayınlanması ve yaygınlaştırılmasını kolaylaştırıcı tedbirler alınacaktır.

Türk cumhuriyetleri ve toplulukları ile kültürün her alanında çok sıkı bir işbirliğine girilecektir.

Türk tiyatro geleneğinin korunması, geliştirilmesi ve sanat kurumlarımızın özerkleştirilmesi, kültür politikamızın temel unsurları arasında yer alacaktır.

Özel sektörün kültürel yatırımları teşvik edilecektir.

Anadolu'daki Türk kimliği ve hâkimiyetinin belgesi durumundaki eski eserlerimizin korunması ve restorasyonuna özel bir önem verilecek ve Vakıflar Genel Müdürlüğü imkânları, genelde, bu konuya yönlendirilecektir.

Aile vakıflarının hukukî durumu yeniden değerlendirilecektir. Çağın anlayışına uygun bir yorum ve bunun yasal altyapısı oluşturulacaktır.

Ülkemizde, zamanla, vakıf müessesesi, ciddî bir şekilde istismar edilerek, vakıflar mevzuatına uymayan bir uygulama içine girilmiştir. Bu konu, Hükümetimizce ciddî olarak gözden geçirilecek ve yeni bir düzenlemeye kavuşturulacaktır. Bu çerçevede, kamu kurum ve kuruluşları bünyesindeki vakıflar, kamu erkini vakıf çıkarına kullanması sebebiyle, öncelikle ele alınacaktır.

Gençlerimizin Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda, sağlıklı ve üstün ahlaklı bireyler olarak yetiştirilmesi ve onların zararlı alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Toplumun temelini oluşturan ve geleceğin güvencesi olan gençlerin eğitimleri yanında, boş zamanlarını değerlendirmeleri ve spor ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik her türlü olanak harekete geçirilecektir.

Gençlerimizin boş zamanlarını kendi istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal ve kültürel faaliyetlerle değerlendirmelerine yönelik çalışmalara ağırlık verilecek, sporun kitlelere yayılması, amatör spor ve sporcularımız ile elit sporcularımızın sporda çağdaş düzeyi yakalayabilmeleri amacıyla okul, aile kulüp, yurt dışındaki vatandaşlarımız, kamu ve özel teşebbüs ile işbirliği geliştirilecek ve bu amaca yönelik gerekli yasal düzenlemelerle, tesis, malzeme, eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik alanlarındaki bütün tedbirler alınacak ve ayrıca, bu amaçla gençlik merkezleri ve gençlik kamplarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

Sporun geniş kitlelere yayılması teşvik edilecek, doğanın sunduğu spor olanaklarından herkesin yararlanması için gerekli önlemler alınacaktır.

Bedensel engellilerin toplumsal yaşamında sporun da yer alabilmesi için gerekli her türlü önlem alınacaktır.

Spor kulüplerinin kendi tesislerine kavuşturulması için politikalar oluşturulacak, devlet, spor kulüplerinin tesis yapmasını teşvik edecektir.

Sporcuların sağlık ve sosyal güvenlikleri sağlanacak, spor dallarına yönelik yetenek tespiti ve seçimine özel önem verilecek, sporcu performansını geliştirmek amacıyla araştırma merkezleri kurulacaktır.

Spor federasyonları, spor adamları ile kulüp temsilcilerinden oluşan ve kendi dinamiği içinde özerk bir yapıya kavuşturulacaktır.

Ülkemizde bu yıl yapılacak olan Hava Oyunları Olimpiyatları için Hükümetimiz her türlü desteği verecektir. Olimpiyatların İstanbul'da yapılmasını sağlamak için çalışmalara devam edilecektir.

Değerli Milletvekilleri, Anayasamızın 41'inci maddesinde, ailenin Türk toplumunun temeli olduğu belirtilmektedir. Aile bağlarını ve dayanışmasını koruyup güçlendirmek bir ulusal ve anayasal görevdir.

Hükümetimiz, Türk ailesinin huzur ve refahını artırmaya yönelik çalışmalara önem verecektir.

Aile yardımları günün ekonomik ve sosyal gerçeklerine uygun hale getirilecek, medenî nikâhın yaygınlaştırılması suretiyle aile bütünlüğü güçlendirilecek, özellikle kadınlar ve çocukların mağduriyetleri giderilecektir.

Ayrıca, toplumumuzu ve aile bütünlüğünü sarsan uyuşturucu madde kullanımı, şiddet, müstehcenlik ve cehalet gibi sorunlarla gerekli mücadele yapılacaktır; özellikle, aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla gerekli yasal düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

Anayasamızın 41'inci maddesinde yer alan, devletin, ailenin korunmasını sağlamak amacıyla teşkilat kurmasına yönelik amir hüküm gereğince, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları sonucu hukukî dayanaktan yoksun hale gelmiş bulunan Aile Araştırma Kurumu Başkanlığının teşkilat kanunu çıkarılacaktır.

Hükümetimizce, kadının, ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal yaşama tam olarak katılımının sağlanması konusunda, kararlılıkla, aile içinde demokrasi teşvik edilerek, eşitlikçi ve paylaşımcı bir aile yapısı model alınacaktır.

Kadının toplumsal konumunun yükseltilmesi için, Türk Medenî Kanunu, Türk Ceza Kanunu ve diğer mevzuatta yer alan, ayrımcılık içeren maddelerin günün şartlarına uygun olarak düzenlenmesi başta olmak üzere, gerekli yasal ve idarî düzenlemeler ivedilikle yapılacaktır.

Tüm bu görevleri, ülke genelinde etkin bir biçimde yerine getirecek ulusal mekanizmanın, Başbakanlığa bağlı Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü olarak teşkilatlanması için gerekli yasal düzenleme gerçekleştirilecektir.

Tüm kurum ve kuruluşlarda kadın birimlerinin kurulması teşvik edilecek; bunlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlanarak, uygulamada, politika, plan ve programlarda kadın-erkek eşitliği kavramının geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Korunmaya, bakıma muhtaç çocuk, genç ve yaşlılarımızın ihtiyaçlarının karşılanması, Hükümetimizin öncelikli hedeflerindendir. Özellikle, kimsesiz çocuklar ile çalışan çocukların her türlü sorunlarının çözülmesi için çaba gösterilecektir.

Sosyal güvenlik sistemimiz ile sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu durum, ülkemizin ivedilikle çözüm gerektiren en önemli sorunudur.

Açıkları katrilyon seviyesine ulaşarak iflas düzeyine sürüklenmiş ve hizmet veremez hale gelmiş bulunan sosyal güvenlik kuruluşları sağlıklı bir yapıya kavuşturulacak, bu kurumların kamu kesimi borçlanma gereği içerisindeki payları tedricen azaltılacaktır.

Sosyal güvenlik sisteminde norm ve standart birliği sağlamak için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Sağlık sigortası ile emeklilik sigortasının birbirinden ayrılmasıyla tüm yurttaşlarımızın sağlık sigortasına kavuşturulması ile işsizlik sigortasının bir program dâhilinde gerçekleştirilmesine bu bağlamda çaba gösterilecektir.

Sağlık sistemi, finansman, yönetim ve organizasyon, insan gücü, hizmet arzı ve mevzuat boyutlarıyla yeniden düzenlenecek, özel sektör ve yerel yönetimlerin sağlık sektörüne yatırımları teşvik edilecektir.

Devlet, bütün vatandaşlar için sağlık evi, sağlık ocağı, ana çocuk sağlık merkezleri ve verem savaş dispanserlerinin vermekte olduğu temel sağlık hizmetlerini daha geniş vatandaş kitlesine ulaştırarak bedelsiz olarak sunulmasını yaygınlaştıracaktır.

Sayın Milletvekilleri, 1994 yılı Devlet İstatistik Enstitüsü gelir dağılımı anketine göre, nüfusun en fakir yüzde 20 si millî gelirden yüzde 5 pay alırken, en zengin yüzde 20 sinin gelirden aldığı pay yüzde 55 dir.

Diğer taraftan, yine Devlet İstatistik Enstitüsünün 1995 yılı için yaptığı ankete göre, fert başına en yüksek gelir elde eden il ile en düşük gelir elde eden il arasında 10 katın üzerinde fark vardır.

Bu veriler, gerek kişiler gerek bölgelerarası gelir dağılımının son derece bozuk ve dengesiz olduğunu göstermektedir.

Bu durum, ülkemizdeki birçok sorunun da kaynağını teşkil etmektedir.

Bu çerçevede, ekonomik ve sosyal politikaların uygulanmasında yoksulluğun azaltılmasına, sabit gelirlielerin, emekli, dul, yetim, küçük esnaf ve çiftçilerin fakirleşmesinin önlenmesine, işsizlere iş bulmaya önem verilecektir.

Bu cümleden olarak, üretken istihdamın artırılmasına öncelik verilecek, kişilerin kendi işlerini kurmaları desteklenecek, özel kesim için uygun yatırım ortamı sağlanacak, alt gelir gruplarının yararlandığı doğrudan yardım sistemleri geliştirilecektir.

Bireylerin beceri ve üretkenliklerini artırarak yaşam seviyelerini yükseltmekte en önemli araç eğitimidir. Bu amaçla, yoksul kesimlerin eğitim imkânlarından yararlanmalarını sağlamak için kredi, burs, yurt ve diğer imkânları da kapsayan etkili bir destek sistemi oluşturulacaktır.

Değerli Milletvekilleri, Hükümetimiz, iç ve dış dengelerin bozulduğu ve enflasyonun hızlandığı bir ekonomik ortamda göreve başlamıştır.

Hükümetimizin ekonomi alanında yapacağı düzenlemeler, kısa vadeli, günü kurtarmaya yönelik düzenlemeler değil, ülkenin uzun vadeli gereksinimleri ve çıkarlarını göz önünde bulunduran, ancak, kısa vadede, mutlaka, geciktirilmeden alınması gereken düzenlemeler olacaktır.

Hükümetimizin iktisadî alandaki temel hedefi, ülkede, kalıcı makro ekonomik istikrarın sağlanması ve ekonominin istikrar ortamında sürekli ve sürdürülebilir bir büyüme trendine oturtulmasıdır.

Bu hedefin gerçekleştirilmesinin önünde en önemli engel, giderek yükselme eğilimi gösteren enflasyondur. Enflasyon, yatırım ufkunu daraltmakta, gelir dağılımını bozmakta ve kaynakların rasyonel kullanımını ve dağıtımını engelleyerek, kendini besleyen bir süreç haline gelmektedir.

Enflasyonla mücadele, Hükümetimizin öncelikle ele alacağı bir meseledir.

Enflasyonla mücadele, aynı anda birçok alanda reform niteliğinde dönüşümlerin gerçekleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bir yandan, enflasyonun en temel nedeni olarak ortaya çıkan kamu açıkları kalıcı bir biçimde düşürülmeye çalışılırken, öte yandan, enflasyon bekleyişlerinin kırılması ve devletin belli başlı kurumlarının yeniden yapılandırılması için eşgüdümlü bir çaba gösterilecektir.

Ülkenin iç ve dış malî piyasalarda yeniden güven kazanması sağlanacak, yatırımcıyı istihdam yaratan yatırım yapmaya yöneltecek önlemler alınacaktır.

Yatırımların finansmanında önemli rol oynayan gönüllü tasarruflar teşvik edilecektir.

Bankacılık sistemindeki yapısal bozukluk ve hukukî boşluk giderilecek; ayrıca, bankaların denetiminde etkinlik sağlanacaktır.

Kamu bankalarının ihtisas görevlerine uygun yönetim ve organizasyon yapılarına kavuşmaları sağlanacaktır. Bu bankaların kredi tahsislerinde politik etkilerden arındırılması gerçekleştirilecek ve gerekli kaynak belirlenmeden bankalara görev verilmesi uygulamasına son verilecektir. Kamu bankalarının özelleştirilmesi çalışmaları hızlandırılacaktır.

Geçmiş Hükümet, denk bütçe iddiasıyla samimiyetten uzak, hayalî kaynak paketlerine dayanan kamu gelirleri, gerçekçilikten uzak kamu giderleriyle kamu malî disiplini tam anlamıyla bozmuştur. 1997 yılı bütçesinin en iddialı gelir kalemlerinden biri olan yaklaşık 1,2 katrilyon lira tutarındaki tedbir geliri kaleminden yılın ilk yarısında ciddi bir tahsilat gerçekleşmemiştir. Bu disiplinsizlik ve hayalcilik bütçe kanununun uygulanmasında da ortaya çıkmış, denk bütçe yılın ilk ayından itibaren yüzlerce trilyon lira açık vererek ilk altı ayda 720 trilyon lira sınırına dayanmış, bazı harcama kalemleri için bütçe yasasıyla öngörülen ödenek tutarlarının neredeyse tamamı yılın ilk yarısında tüketilmiştir. Transfer ödeneklerinin kullanılmasında kurumlar arasında ayrımcılık yapılmış, özellikle yerel yönetimler arasında büyük dengesizlikler yaratılmıştır.

Bizim amacımız, elbette ki, bu adaletsizlikleri giderme yanında, ekonominin dengelerini yeniden yerli yerine oturtmaktır. Bu konuda gereken her türlü önlem alınacak, gereken yasal düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

Kamu malî disiplini mutlaka yeniden sağlanacak, devlet kaynaklarının keyfî olarak kullanılacağı inancını uyandıran uygulamalara son verilecektir.

Bu bağlamda, ödenek aşırımları zorlaştırılacak, bütçenin kapsamı genişletilecek ve enformasyon altyapısı tamamlanacaktır. Bütçenin samimiyeti ve açıklığı ilkesi yeniden tesis edilecektir. Bütçenin şeffaflığı her şeyin ötesinde önem verdiğimiz bir konudur. Kamunun kullandığı kaynakların hesabı son kuruşuna kadar hem sorulacak hem verilecektir.

Borçlanmada düzensizliğe ve keyfilığe son verilecek, borçlanma önceden kamuoyuna açıklanmış program çerçevesinde ve iktisadî dengeleri gözeterek sürdürülecektir.

Bu düzenlemelerle ulaşılmaya çalışılan uzun vadeli hedef ise, kamu maliyesinde toplam kalite yönetimine geçmektir.

Hükümetimiz, kamu harcamalarının, en sağlıklı gelir kaynağı olan vergilerle karşılanması gereğine inanmakla birlikte, ülkenin ekonomik buhrandan çıkarılmasında özelleştirme gibi vergi dışı gelirlerin gerçekleştirilmesine de büyük önem vermektedir.

Ancak, bugün belirli sayının üstünde işçi istihdam eden işyerlerine getirilen ek yükümlülükler, denetlenemeyecek alanlara getirilen ağır vergi yükümlülükleri kayıt dışılığı teşvik etmekte, ekonomik olayın tarafları arasında kayıt dışılık konusunda işbirliğine neden olmaktadır.

Ekonomik faaliyetler vergi ile ilişkilendirilememekte, bu nedenle de etkin bir denetim yapılamamaktadır.

Bu nedenle, vergi gelirleri, yeni vergiler ihdas etmek yerine, vergi ve çalışma yaşamını düzenleyen yasalarda yer alan ve kayıt dışılığı teşvik eden hükümler de kaldırılarak kayıtdışı ekonominin kayıt altına alınması, vergi kayıp ve kaçaklarının bu yolla ve ayrıca etkin bir denetimle asgarî bir düzeye indirilmesi suretiyle artırılacaktır.

Vergi oranlarının belli konularda düşürülmesi suretiyle vergi tabanını yaygınlaştıran, vergi yükümlülerini enflasyona karşı koruyan, elde edilmeyen gelirden vergi alınması sonucunu doğuran hayat standardı esasını ve peşin vergiyi tümüyle kaldırmayı amaçlayan bir vergi reformu temel hedeflerimizdir. Bununla birlikte, istihdam ve iş olanakları yaratmanın son derece acil ve önemli olduğu bir ortamda, özgür girişimciliğin önünü kesen, işyeri açma konusunda caydırıcı bir nitelik taşıyan hayat standardı esasının yeni işe başlayanlarda ilk yılda uygulanmaması için gerekli düzenleme derhal yapılacaktır.

Yerel yönetimlerin kendi öz kaynaklarına kavuşturulması için gerekli düzenlemeler yapılacak, özellikle Emlak Vergisinde gerekli verimliliğin sağlanması için tüm taşınmaz mallarda cins tashihi gerçekleştirilecek, coğrafi veri tabanına dayanan bilgi sistemlerine geçilmesi konusunda yerel yönetimlere destek verilecektir.

Tapu ve kadastro bilgilerinin coğrafi veri tabanıyla izlenilmesi konusundaki çalışmalar ile ülke düzeyindeki kadastro çalışmalarının bir an önce bitirilmesi sağlanacak, bu konuda yerel yönetimlerle yoğun bir işbirliği yapılacaktır.

Ödemeler dengesi sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulacaktır. Bu çerçevede, sermaye hareketlerinin ülkenin kalkınmasına ve üretken kapasitenin güçlendirilmesine katkıda bulunacak bir yapı içinde gelişmesine önem verilecektir.

İhracat artışına süreklilik ve dinamizm kazandırabilmek için, ihracata dönük kaliteli ve çevreye duyarlı mal üretebilecek bir kapasitenin oluşmasına, sanayinin rekabet gücünün verimlilik ve yüksek teknoloji kullanımıyla geliştirilmesine ve çeşitliliğin artırılmasına, yeni pazarlarda etkinliğin sağlanmasına öncelik verilecektir. İhracata özel bir önem verilecektir.

Dış ticarete ilişkin düzenlemelerde, üretim ve ihracata yönelik desteklerin belirlenmesinde uluslararası yükümlülükler dikkate alınacaktır.

KİT'lerin yönetim ve denetim sisteminin yeniden yapılandırılması, yıllardır ülkemiz gündeminin ilk sıralarında yer alan ve genel ekonomi açısından hayati öneme sahip özelleştirme sürecinin hızlandırılabilmesi için gerekli tedbirleri de içerecektir.

Özelleştirme sürecine hız verilirken ortaya çıkabilecek muhtemel olumsuzlukları önlemek amacıyla, özellikle doğal tekelleşim konumunda olan KİT'ler için kanunî düzenlemeler yapılacaktır.

Hükümetimizin özelleştirme alanındaki temel anlayışı, çeşitli sektörleri rekabete açarak veya bu sektörlerdeki rekabeti güçlendirerek hizmet ve ürün kalitesinin

yükselmesini, fiyatların düşmesini, sermayenin çalışanların ve yöre halkının talepleri de dikkate alınarak tabana yayılmasını sağlamaktır. Bu çerçevede tekelleşmeyi önleyici, tüketici ve işçilerin haklarını koruyucu ve denetleyici mekanizmalar ve organlar kurulacaktır. Özelleştirme, aynı zamanda, gider tasarrufunu sağlama hedefine yönelmelidir.

Değerli Milletvekilleri, tarıma ve hayvancılığa yönelik olarak sürdürülen yanlış politikalar köylümüzü yoksullaştırmış ve içgöç olgusunu çok hızlandırmıştır. Çiftçimizin millî gelirden hak ettiği payı almasına yönelik politikalar bir bütün olarak uygulamaya konulacaktır. Böylece çiftçi, tasarruf yapabilir ve ülkenin kalkınmasına katkıda bulunabilir duruma getirilecektir.

Tarım sektörünü, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının giderilmesi, işsizliğin ve kırsal alandan büyük kentlere göçü önlemeyi, istihdam yaratmayı, sürdürülebilir kalkınmayı, adaletli bir gelir dağılımını, Türk insanının sağlıklı beslenebilmesini, makroekonomik anlamda kaynak yaratabilmeyi hedef alan ve bu hedefleri diğer sektörlerle koordinasyon sağlayarak dengeli şekilde çevreyi de koruyarak götürebilmeyi amaçlayan bir sektör olarak görüyoruz.

Tarım sektörümüzün teknolojik ve bilimsel gelişmelerle bütünleşmesi, ekonomik ve sosyal hedeflerle uyumlu gelişmeler sağlaması, kalite ve miktar yönünden pazar için üretim yapan bir sektör olmasını temin etmek için gerekli tedbirler alınacak ve uygun politikalar üretilecektir. Tarım politikalarının Avrupa Birliğine uyum çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Tarım sektörü kaynak yutan değil, kaynak yaratan bir sektör konumunda görülerek, makroekonomik politikalar, tarımın kaynak yaratacağı bir şekilde oluşturulacaktır.

Tarımsal pazar ve pazarlama olanaklarını geliştirmek ve yönlendirmek amacıyla kooperatifler, üretici ve yetiştirici birlikleri, ürün borsaları, üretici bölge halleri gibi örgütler ele alınarak gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır. Haller Kanunu yeniden düzenlenecektir. Tarım Satış Kooperatifleri, tarım amaçlı kooperatifler ile Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği bu amaçla yeniden düzenlenecek, demokratik yönetime kavuşturulacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Bir saniye, Sayın Başbakan...

Tahmini süreyi aştınız; şimdi, yeniden cihazı çalıştırıyorum.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Tarım sektöründe devletin temel görevi, destekleme ve kontrol hizmetlerinin eksiksiz ve kusursuz bir şekilde yürütülmesini sağlamaktır. Hükümetimiz, çiftçilerimizin ürün ve destekleme bedellerinin zamanında ödenmesine özen gösterecektir.

Tarımsal ürün işleme sanayiinin geliştirilmesi teşvik edilecek, kırsal alanda tarımda istihdam artırılabilecektir. Bitkisel ve hayvansal üretimde girdilerin sağlanması, eğitim yayın hizmetleri ve ürünlerin değerlendirilmesini entegre edecek sözleşmeli çiftçilik modeli teşvik edilerek desteklenecektir. Tarımsal üretim planlamasına önem verilecektir.

Ülke içinde damızlık hayvan üretimini geliştirmek için, damızlık nüve işletmelerinin kurulması teşvik edilecektir.

Hayvan ıslahı, hayvan ve bitki hastalık ve zararlılarıyla mücadele edilerek gerekli destekleme tedbirleri uygulanacak, bu alanlara özel sektörün katılımı sağlanacaktır.

Tarım ürün sigorta sistemine geçilmesi için, mevzuat çalışmaları sürdürülecektir.

Su ürünlerinin tarım sektörü içerisindeki önemi nedeniyle, doğal kaynakların korunması ve kullanımına özen gösterilerek, üretimi artırıcı tedbirler alınacaktır.

Tarımda en problemli sektör hayvancılığımızdır. Meraların ıslahı ele alınacak ve mera kanunu hızla çıkarılarak yürürlüğe konulacaktır.

Tarımsal kredi işlemleri basitleştirilerek bürokratik işlemler azaltılacak, banka teminatları asgariye indirilecek, faizler mümkün olan en düşük seviyede tutulacaktır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş Kanunu yeniden ele alınarak Bakanlık, sektörü izleyen, makro plan ve hedefleri belirleyen, öncelikleri saptayan yönlendirme, kontrol ve denetim gibi gerçek fonksiyonlarını yürüten etkin ve dinamik bir yapıya kavuşturulacaktır.

Ormanlarımızda yangına karşı çağın bütün teknolojik imkânları sağlanıp, kullanılmak suretiyle mücadeleye devam edilecek, yanan orman alanları yılı içinde ağaçlandırılacaktır.

Orman-halk ilişkilerinin daha iyi bir seviyeye getirilmesine özen gösterilecek, orman köylülerine ve ormancılık işlerinde çalışanlara sağlanan imkânlar artırılacaktır.

Ülkemizin turizmine de büyük katkısı olan uluslararası ortak mirasımız millî park, tabiat parkı ve tabiatı koruma alanlarımızın sayı ve nitelik yönünden geliştirilmesi çalışmalarına devam edilecektir.

Ormancılık çalışmalarında bitki-toprak-su kaynakları dengesini korumak, iyileştirmek amacıyla ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve mera ıslahı çalışmalarına büyük önem ve hız verilecektir.

Sayın Milletvekilleri, Hükümetimiz, çalışma barışının sağlanması, ekonomik ve sosyal yaşamın sağlıklı ve dengeli sürdürülmesi, işçi ve işveren ilişkilerinde tutarlı ve katılımcı bir diyalogun oluşturulmasını temel görevi saymaktadır. Kamu çalışanları arasında ücret dengesinin kurulması amacıyla” eşit işe eşit ücret” ilkesi gözetilerek, kamu personelinin hukukî statüsü ile malî ve sosyal haklarına ilişkin gerekli düzenlemelere başlanılacaktır.

İşçi sağlığı ve işyeri güvenliği üzerinde önemle durulacak, işçilerin daha sağlıklı koşullarda çalışmaları için gerekli önlemler alınacaktır. Nitelikli işgücü yetiştirmenin istihdam sorununun çözümünde ne kadar önemli olduğunun bilincinde olarak, bu alanda görevli bulunan kurumların, ekonominin diğer birimleriyle de eşgüdüm halinde etken çalışması mutlaka sağlanacaktır.

Mevsimlik ve geçici işçilerin, başta sosyal güvenlik hakları olmak üzere, sorunları çözüme kavuşturulacak; bu grupta yer alan işçilerin üretkenlikleriyle birlikte çalışma süreleri de uzatılacaktır.

Yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın haklarının korunması için her türlü çaba harcanacak, sosyal güvenliklerinin sağlanması, korunması ve gözetilmesi için sağlıklı politikalar oluşturulacaktır.

Yurt dışında bulunan ve sayıları önemli boyutlara ulaşan Türk işverenlerinin sorunlarına sahip çıkılacak ve etkin olmaları için, Hükümetimizce her türlü çaba harcanacaktır.

İşsizliğin azaltılması büyük önem taşımaktadır. İzlenecek ekonomik politikalarla, özel sektör öncülüğünde yatırımlar ve üretim artırılacak, istihdam imkânları geliştirilerek işsizliğin giderek azaltılması sağlanacaktır. Gençlerin, kadınların, uzun dönemde işsiz olanların eğitilerek işgücü piyasasına katılmalarına öncelik verilecektir. İşsizlere bir program dâhilinde beceri kazandırılarak iş bulmalarına veya kendi işlerini kurmalarına imkân sağlanacaktır. İşsizlik kadar önem taşıyan eksik istihdamın azaltılması için etkin politikalar uygulanacaktır.

Özörlülere yönelik hizmetlerin düzenli, etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi temin edilecektir. Bu amaçla, yasal ve idarî tedbirler bir an önce uygulamaya konulacaktır.

Ekonomik ve sosyal gelişmenin kaynağı ve kalkınmanın ortadireği olan küçük ve orta ölçekli işletmeler ile esnaf ve sanatkârlarımızın, yoğunlaşan rekabet ortamında toplumun talep ve ihtiyaçlarına cevap verebilmeleri için gereken bütün tedbirler süratle uygulamaya konulacaktır.

Esnaf ve sanatkârların kredi olanakları artırılacak ve bu kesimin çalışma şartlarını ağırlaştıran vergi mevzuatı yeniden düzenlenecektir.

KOBİ'lerin üretim ve istihdamdaki paylarının artırılması, çağdaş teknoloji kullanarak uluslararası düzeyde rekabet edebilir hale gelmeleri için gerekli bütün tedbirler uygulamaya konulacaktır.

KOBİ'lerin, iç ve dış piyasalara ulaşabilme ve rekabet yeteneğinin artırılması amacıyla, bilgiye erişim ve bilgiyi kullanabilme olanaklarının uluslararası düzeye yükseltilmesi temin edilecektir.

KOBİ'lerin, organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinde faaliyetlerini koordineli bir şekilde sürdürebilmeleri, sektörel ve çok ortaklı kaynaklarla desteklenmeleri sağlanacaktır.

Yaratıcı düşüncenin rekabetçi yeni ürüne dönüşebilmesi için kişilere ve KOBİ'lere kârlı ve verimli projeleri hayata geçirebilmelerine imkân verecek finansman desteği, risk sermayesi yatırım ortaklıkları oluşturularak sağlanacak; kredi temini amacıyla da kredi garanti fonu uygulaması yaygınlaştırılacaktır.

KOBİ'lerin, Türk cumhuriyetleri ile Avrupa Birliği ülkeleri arasında bir köprü görevini görecek şekilde yönlendirilmesine önem ve öncelik verilecektir.

Devlet, hür teşebbüs gücünü ve dinamizmini artırmak ve geliştirmek amacıyla, ihtiyaç duyulan temel yasal ve kurumsal düzenlemeleri süratle yapacak, mevcut düzenlemeler değişen şartlara uygun olarak geliştirilecek, tüketicinin hak ve menfaatleri gözetilecektir.

Rekabetin korunması amacıyla kurulmuş bulunan Rekabet Kurulunun teşkilatlanması tamamlanacak, gerekli ikincil mevzuat çalışmaları süratle yerine getirilecek, Kuruma işlerlik kazandırılacaktır.

Piyasa denetim mekanizmasının tüketim sürecinde de işletilmesini sağlamak üzere, tüketicinin korunmasına yönelik mevzuatın etkin bir şekilde uygulanmasına özen gösterilecek, tüketici mahkemeleri en kısa sürede kurulacaktır.

Değerli Milletvekilleri, altyapı, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal gelişmesi için büyük önem taşımaktadır. Hükümetimiz, tamamlanmak üzere olan altyapı projelerine ek kaynak tahsis ederek hizmete girmelerini süratlendirecektir. İç kaynak yetersizliği nedeniyle dış kredi kullanımları aksayan projelere de, gerekli ek kaynakların tahsisi yoluna gidilecektir.

Ekonomik ve sosyal kalkınmaya darboğaz teşkil etmeyecek şekilde altyapının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Devletin temel görevlerinden biri, bunu planlamaktır. Altyapı yatırımlarının finansmanında, mümkün olan ölçüde özel kesimin katılımını sağlamak ve mümkün olmayan alanlarda devletin bizzat bu yatırımı gerçekleştirmesi esas alınacaktır.

Altyapıda, enerji, ulaştırma, haberleşme ve kentsel altyapı öncelik taşımaktadır.

Enerji sektöründe hedef, kapsamlı bir program dâhilinde, orta ve uzun vadede ülkenin ihtiyacı olan enerjinin, zamanında, güvenilir, ucuz ve kaliteli olarak temin edilmesidir.

Geçtiğimiz yıllarda enerji sektöründe gerekli yatırımların zamanında yapılamaması, Türkiye'yi, bugün, elektrik açısından kritik bir noktaya getirmiştir.

Enerji projelerinde, çevre açısından temiz ve kullanımında verimli enerji kaynaklarına öncelik verilecek, özellikle, doğalgaz, kaliteli kömür ve yenilenebilir kaynaklara dayanan enerji projelerine ağırlık verilecektir.

Kısa dönemde, mevcut santrallerimizin daha da verimli çalıştırılması, kayıp, kaçak oranlarının azaltılmasının yanısıra, komşu ülkelerden yeterli elektrik ithal edilerek açığın kapatılmasına çalışılacaktır. Ayrıca, elektrik yetersizliğinin kısa dönemde hafifletilmesini sağlayıcı otoprodüktör sistemi uygulamasına getirilen kolaylıklara devam edilecektir.

Orta ve uzun dönemde elektrik ihtiyacının karşılanmasında, yerli ve yabancı özel girişimcinin, sektörel katılımını daha aktif hale getirmek için tüm tedbirler alınacaktır. Yeni yatırımlarda yap-işlet-devret ve yap-işlet modellerinin kullanımına işlerlik kazandırılacak, mevcut tesislerin işletme hakkı devrinde verimlilik ilkesi esas alınacaktır.

Elektrik sektörünün özelleştirilmesinde, ülkemiz koşullarına uygun düzenleyici çerçeve oluşturulacak ve tüm faaliyetler buna göre gerçekleştirilecektir.

Enerji tasarrufuna ilişkin çalışmalar, üretim aşamasından nihaî kullanım aşaması dâhil, tüm faaliyetleri kapsayacak şekilde genişletilecek ve ülke enerji tasarruf programı hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

Hazar'ı Akdeniz'e bağlayacak Bakü-Ceyhan hattıyla uluslararası petrol ve doğalgaz projelerine özel önem verilecektir.

Nükleer enerjiye geçiş, çevreye zarar vermeyecek şekilde planlanacaktır.

Ulaştırma sektörü, artan yurtiçi ve uluslararası yük ve yolcu trafiğine cevap veremez hale gelmiştir.

Ekonomik ve sosyal kalkınmaya ivme kazandıracak, yolcu, mal ve hizmet dolaşımına çağdaş dünya standardına cevap verecek karayolu, demiryolu, hava ve denizyolları ağının ve bunların terminallerinin geliştirilmesi, bundan sonraki hükümet uygulamalarının en önemli icraat alanlarından birini teşkil edecektir.

Karayollarında, ülkemizin Ortadoğu, Avrupa ve Asya bağlantılarındaki avantajlı konumundan faydalanmak ve yurtiçi ekonomik ve sosyal gelişimin gerektirdiği karayolu altyapısını oluşturmak üzere, karayolu ağının, trafiğin gerektirdiği kesimlerinde otoyol, bölünmüş yol sistemi ve köprü bağlantılarıyla geliştirilecek, Karadeniz ve Akdeniz sahil yolları ve bağlantılarının bitirilmesine önem verilecek, şehir geçişlerinin çevre yollarına dönüştürülmesine devam edilecektir.

Trafik güvenliğinin sağlanması yönündeki hizmetlere önem ve öncelik verilecektir. Demiryolu ve denizyolu taşımacılığının ulaştırma sektörü içinde alması gerekli rol yeniden belirlenecek, çağdaş ve etkin bir işletmecilik anlayışı içinde bir yapıya kavuşturulacaktır.

Liman işletmeciliği çağdaş bir anlayış içerisinde uluslararası gelişmelerle uyumlu bir yapıya kavuşturulacak ve gerekli yerlerde yeni liman kapasiteleri oluşturulacaktır. Yük taşımacılığında maliyetleri düşürmek üzere kombine taşıma sistemlerine ağırlık verilecektir.

Telekomünikasyon sisteminin bilgi çağı toplumuna uyum sağlayacak şekilde geliştirilmesi, çağdaş dünyayla bütünleşmenin bir gereğidir. Telekomünikasyon alanında lisans verilmesi ve Türk Telekom Anonim Şirketinin özelleştirilmesi çalışmalarına hız verilecek, gerekli düzenlemeler hızlandırılacaktır.

Kentleşmede doğal dengenin ve verimli tarım topraklarının korunmasına özen gösterilecektir. Kente göç edenlerin yeni yaşam koşullarına uyum sağlamalarını kolaylaştıracak projeler üretilecektir. Çağdaş bir yaşam düzeyine ulaşmak amacıyla kentsel altyapı geliştirilecektir.

Sosyal ve ekonomik gelişme ve nüfus artışına bağlı olarak, içme suyu, kanalizasyon ve arıtma hizmetlerine olan talep, nitelik ve nicelik olarak artmaktadır. Bu sorunu çözmeye yönelik altyapı kaynakları geliştirilecektir.

İçme suyu, kanalizasyon ve arıtma tesislerine ilişkin hizmetlerin yerine getirilmesinde yerel yönetimler ve İller Bankası arasındaki işbirliği güçlendirilecektir. İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen içme suyu projelerinin, kanalizasyon projelerinin tamamlanarak işletmeye alınması, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne yürütülen büyük su temini projelerinin tamamlanmasına yönelik kaynaklar artırılacaktır.

Hızlı kentleşme ve nüfus artışına bağlı olarak artan konut ihtiyacının karşılanabilmesi için, Toplu Konut Fonu daha etkin hale getirilecek, bu maksatla, Toplu Konut Fonu, kamu finansmanına menfi etki yapmayacak bir finansman modeli ile güçlendirilecektir.

Fon, sadece sosyal konut niteliği taşıyan projelere kredi verecektir. Gecekondu bölgelerinin modern şehirciliğe uygun şekilde geliştirilmesinde ve kırsal alanda yeni yerleşim alanları düzenlemesine geçişte fon etkin rol oynayacaktır.

Rekabet gücü yüksek ve verimli bir turizm ekonomisinin geliştirilmesi, yerel halkın ve turistlerin turizmden beklentilerinin karşılanması, doğal ve kültürel değerlerin zenginleştirilerek sürekliliğinin sağlanması sektörün temel amaçlarıdır.

Turizmin mevsimlik ve coğrafi dağılımını iyileştirmek ve dış pazarlarda değişen tüketici tercihleri de dikkate alınarak yeni potansiyel alanlar yaratmak amacı ile golf, kış, dağ, yayla, termal, sağlık, yat, karavan, kruvaziyer, kongre ve eğlence turizmini geliştirme faaliyetlerine devam edilecektir.

Turizm hareketlerinin yoğunlaştığı bölgelerde yerel yönetimlerin ve halkın turizm ile ilgili kararlara katılması sağlanacaktır.

Talep yapısındaki yeni eğilimlere bağlı olarak sektörde küçük ölçekli işletmelerin gelişmesine öncelik verilecektir.

Turizm üst yapısının yeterli bir altyapı ile bütünleşmesi için gerekli düzenleme ve teknik önlemlere ağırlık verilecek, Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı ve Kıyı Yönetimi Projesinin (ATAK) hızla uygulanması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

“Kullanan öder-kirleten öder” ilkesi uyarınca kamu eliyle yapılacak teknik altyapının finansmanına kullanıcıların katılımı sağlanacaktır.

Sektörde hizmet kalitesinin yükseltilmesi için sertifikasyon sistemine geçilmesi sağlanacaktır.

Küresel ekonominin gelişme sürecinde atılım yapmakta olan Türk deniz ticaret filosunun geliştirilmesi ve rekabet gücünün artırılması şarttır. Bu maksatla, ikinci sicil konusunda gerekli yasal düzenlemeler yapılarak gemi yapımı ve filo yenilenmesi için gereken teşvik sağlanacaktır. İstanbul ve Çanakkale Boğazı ve Marmara Denizinde seyir güvenliği en üst düzeye çıkarılarak can, mal ve çevre güvenliğini sağlayacak teçhizat dahil her türlü gerekli tedbir alınacaktır.

Deniz kirliliğini önleyecek önlemler alınacaktır.

Yurtiçi ulaşımında deniz taşımacılığı teşvik edilecektir.

Denizcilik bakanlığı kurulacaktır.

Sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı doğrultusunda, insan sağlığını ve doğal dengeyi koruyarak, sürekli bir ekonomik kalkınmaya imkân verecek şekilde doğal kaynakların yönetimini sağlamak, gelecek kuşaklara, insana yakışır bir doğal ve sosyal çevre bırakmak temel amaçtır.

Ülkemizdeki erozyon ve çölleşmenin, ülkenin en önemli ve ertelenemez sorunu olduğu bilinciyle, ülke topraklarının erozyonla yok olmasını önleyen ve aynı zamanda verimliliğini artırıcı tedbirler alınacaktır. Ülkemizin zengin biyolojik çeşitlilik kaynakları korunacak, ormanların korunmasına ve genişletilmesine önem verilecek, ağaç tarımının geliştirilmesi teşvik edilecek, tarım alanlarının amaç dışı kullanılması önlenecektir. Bu konularda sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılacak, onların da gayretleri desteklenecektir.

İçerisinde çevre ve doğal yaşam için zararlı unsurlar bulunan atıkların doğrudan doğaya atılması kesinlikle önlenecektir.

Sıvı atıkların, doğada yok olacak ayrışma dönüşmesi için biyokimya olanakları yoğun olarak kullanılacaktır. Bu amaçla kirlilik düzeyi yüksek bir nehir, pilot bölge olarak seçilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükümet olarak, zor bir dönemde ağır bir görev üstlendik. Bu zor şartlarda görev üstlenmemizdeki tek amaç, devletimizi ve milletimizi demokrasi içerisinde esenliğe kavuşturmaktır.

Hükümetimiz, Programında yer alan bütün hususları, sivil, demokrat ve özgürlükçü bir çizgide ele alarak gerçekleştirecektir. Hükümetimizin mücadelesi, demokrasi ve

fazilet mücadelesidir. Çağdaş dünyayla bütünleşerek, ülkemizin ve insanımızın önündeki engelleri kaldırarak gelişmeyi sağlamak temel hedefimizdir.

Milletimiz, geçmiş dönemde yaşanan sıkıntıları bir daha yaşamak istememekte, geleceğe güvenle bakmayı arzulamakta ve bunları gerçekleştirmenin güvencesi olarak da Hükümetimizi görmektedir. Bu noktada milletimizin Hükümetimize olan güveni tamdır. Yüce Meclisin de aynı güveni göstereceğini umuyoruz. Hükümetimiz bu güvenin artarak devamı için çaba gösterecektir. Yapılan her şey, milletimiz içindir. Allah yardımcımız olsun.

Hepinize saygılar sunuyorum. *(ANAP sıralarından ayakta alkışlar; DSP, CHP, DTP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Hükümet Programını okuyan Sayın Başbakana teşekkür ediyorum.¹³

¹³ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 30, Birleşim 116, Sayfa 227-245

10 Temmuz 1997 Perşembe**55. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Yılmaz Hükümeti) Programının Görüşmeleri Sırasında Yaptığı Konuşma**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 55'inci Hükümet Programı üzerinde, parti gruplarının sayın temsilcilerinin dile getirdikleri görüşleri Hükümet adına cevaplamak üzere ve Sayın Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit'in bıraktığı yerden devam etmek üzere huzurunuzdayım.

Evvela, bu saate kadar, Programımız üzerindeki görüşmelere, onları izleyerek, eleştirilerini bu kürsüden dile getirerek katkıda bulunan bütün değerli milletvekili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Aslında, ben, bize yöneltilen, Programımıza yöneltilmesi gereken eleştirileri cevaplamak için söz aldığımız bu son konuşmada, Programımıza yöneltilen bazı somut eleştirileri cevaplandırmak isterdim; ama hepinizin birlikte müşahade etmiş olacağınız gibi, maalesef, burada, Hükümetimizin Yüce Meclisin dikkatine sunduğu Hükümet Programının eleştirisi yerine, Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu genel siyasi ortamın değerlendirilmesi ağırlıklı bir yer tutmuştur. Onun için, müsaade ederseniz, önce o konudaki fikirlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum; çünkü inanıyorum ki, o konudaki değerlendirmemizi en doğru yapacağımız yer, Türkiye Büyük Millet Meclisidir.

Yine, müsaade ederseniz, önce, Meclisimizin çalışma usullerine ilişkin bir mülahazamı dile getirmek istiyorum. Hükümet Programı, hepinizin takdir edeceği gibi, bu Meclise sunulan en önemli belgelerden biridir, belki en önemlisidir.

55'inci Hükümet olarak Meclisin huzuruna bir Hükümet Programı getirmişiz, o Hükümet Programında yapacağımız şeyleri tatad etmişiz; şimdi, Hükümet adına o Programı savunmak üzere söz almışım; biraz önce Sayın Başbakan Yardımcımız konuştu, şimdi ben konuşuyorum; ama görüyorum ki, görevi devraldığımız Hükümeti teşkil eden partilerin Sayın Genel Başkanları salonda yok.

KEMALETTİN GÖKTAŞ (Trabzon) — Siz nasıl yaptıysanız onlar da öyle yaptı.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — O parti grupları adına bu kürsüde Hükümet Programımızı eleştiren milletvekilleri de burada yok. *(RP sıralarından "var, var" sesleri; ANAP ve DSP sıralarından "Nerede" sesleri)*

BAŞKAN — Efendim, lütfen, siz, müdahale etmeyin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, bunu, arkadaşlarımı eleştirmek için söylemiyorum, polemik yapmak için söylemiyorum. *(RP sıralarından "Ne için söylüyorsun" sesleri)* Sayın Erbakan'ın, bir sene önce görevi benden devraldığı zaman, bana yaptığı gibi "elinden kuşu kaçırdın" demek için de söylemiyorum. *(ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)* Ben, bunu, şunun için söylüyorum; burada hepimizin mutabık olması gereken bir şey var: Türkiye'de, eğer, demokrasiden bahsediyorsak, demokrasinin kalbi bu Yüce Meclistir. *(ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)* Bu Yüce Meclise saygı duymayanlar, demokrasi savunuculuğu yapamazlar; yaparlarsa hiç kimseyi inandıramazlar.

Şimdi, ben, size, evvela, şunu söylüyorum: Bu Meclis müzakereleri, öyle, gelip, burada nutuk atıp, sonra Meclisi terk etmek için yapılmıyor; bu müzakereler, kendi sözcülerinizi

dinleyip, ondan sonra salonu terk etmek için de yapılmıyor; bu müzakerenin bir anlamı var, bu müzakerenin bir amacı var. Acaba, huzurunuzda getirdiğimiz şu iki belge, hakikaten, Türkiye açısından doğru belgeler midir; bunların içinde Yüce Meclisimizin haklı eleştirileriyle, bizim dikkate almamız gereken, gerekirse değiştirmemiz gereken şeyler var mı; yoksa bu belgede yer alan hususlar, bu programda yer alan hususlar...

LÜTFİ YALMAN (Konya) — Senin Hükümet Programın okunurken, kimse yoktu burada?

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın milletvekilim...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, siz Genel Kurula hitap edin efendim. Lütfen... İstirham ediyorum...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hay hay.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hükümet Programı, zaten, bütün üyelere dağıtılmıştı; ama bu Programın müzakere edileceği oturum, bu oturumdur. Bu oturumda, ben isterdim ki, muhalefet partilerimizin, daha düne kadar Türkiye'yi yönetim sorumluluğunu üstlenmiş olan değerli partilerimizin genel başkanları, parti gruplarının üyeleri, gelsinler, bizi dinlemek lütfunda bulunsunlar.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Sayın Başbakanım, dinliyorlar, merak etmeyin; yukarıdalar, buradalar yani.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, müsaade ederseniz, asıl konuya giriyorum. Burada en çok dile getirilen husus, 55'inci Hükümetin içinde olduğu genel siyasî şartların değerlendirmesiydi. Bu konudaki fikirlerimi ifade etmek istiyorum. Hiçbirinin şüphesi olmasın ki, 55'inci Hükümet, Türkiye'deki birtakım anormalliklerin sonucudur; devlet hayatının her alanında ortaya çıkan birtakım olağandışı, birtakım olağanüstü, birtakım anormal gelişmelerin sonucudur.

Burada Refah Partisi adına konuşan sayın milletvekilim "Siz, bizi düşürmediniz, biz gensoruyla gitmiyoruz; biz, kendi aramızda anlaştık, erken seçim kararı aldık; erken seçim kararı aldıktan sonra da aramızdaki protokolün gereği olarak, Başbakanlık değişimine imkân sağlamak için Sayın Başbakan istifasını sundu" dedi; ama açık kalan soru şudur: Türkiye'nin cevap beklediği soru şudur: Acaba, bu Hükümet, 2000 yılının sonuna kadar devam edeceği iddiasıyla yoluna devam ederken, uyum içinde olduğunu her vesileyle tekrarlarlarken, birdenbire neden erken seçim kararı almak zorunda kalmıştır? Bu sorunun cevabı verilmedi; bu sorunun cevabı verilmeden bu Hükümetin neden kurulduğunu anlayabilmek mümkün değildir.

NURETTİN AKTAŞ (Gaziantep) — Belli odakların üzerine gitmek...

BAŞKAN — Sayın Aktaş, sizi uyarmak zorundayım.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, bizim Hükümetimiz, Türkiye'de her alanda yaşanan anormalliklerin sonucu olarak kurulmuştur; bizim Hükümetimiz, Türkiye'de yaşanan toplumsal gerginliğin ulaştığı noktanın bir sonucu olarak kurulmuştur. Binaenaleyh, benim Hükümetime düşen birinci

görev, Türkiye'yi yeniden normale döndürmektir, her alanda normale döndürmektir, Türkiye'yi anormallikten kurtarmaktır. Hükümetimiz, bu görevinin bilincindedir. (RP, DYP ve ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Devam edin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, şimdi, burada, parti ayırımı yapmadan, iktidardan ayrılmanın, iktidara kavuşmanın üzüntüsünü, sevincini, her şeyi bir yana bırakıp, Meclisin ortak sorumluluğunun gereği olarak, birlikte bir tahlil yapmamız lazım. Türkiye'nin bu duruma nasıl geldiğini, uyum içinde giden, 2000 yılının sonuna kadar gideceğini iddia eden bir Hükümetin apar topar iktidardan ayrılmasını gerektiren ve bizim Hükümetimizin kurulmasını zorunlu kılan şartları, burada bir tartışmamız lazım.

Şimdi, bakın -ben, burada, kendi fikirlerimi söylüyorum- her rejimin temelinde, her toplumsal sistemin temelinde, bir toplumsal uzlaşma yatar; bu toplumsal uzlaşma, toplumsal sözleşmeye dönüşür; toplumsal sözleşmenin adı anayasadır. Anayasamızda 2'inci madde var. Bu 2'inci madde, Türkiye'deki sistemin sağlıklı yürüyebilmesi için -isterseniz toplumsal uzlaşma deyin, isterseniz asgarî müşterek deyin- mutlaka, bu Meclisteki herkesin uyması gereken bir maddedir. O maddeyi herhalde biliyorsunuz; Türkiye Cumhuriyetinin, demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olduğu yazılıdır. Bir şey daha yazılıdır; bu maddenin değiştirilemeyeceği yazılıdır, bu ilkelerin değiştirilemeyeceği yazılıdır. Şimdi, buraya geldik, milletvekili seçildik, çıktık bu kürsüye yemin ettik; bu ilkeleri değiştirmemeye değil, bu ilkeleri savunmaya yemin ettik, bunlara sahip çıkmaya yemin ettik. Parti programlarımızı yazdık, savcılığa verdik. Bütün partilerin, buradaki bütün partilerin programlarında, Siyasî Partiler Yasasında, bu ilkelere aykırı faaliyet göstermeyeceğimizi taahhüt ettik.

Şimdi bir durum ortaya çıkıyor, Türkiye'deki anayasa yapıcının öngörmediği bir durum. Acaba, Türkiye'de, bir siyasî parti, yüzde 21 oy almış bir parti...

ABDULLAH GÜL (Kayseri) — En büyük parti ama.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...seçimlerde en çok oy almış olan parti, ortağının konjonktürel olarak yaşadığı bir zaafıtan yararlanarak iktidarın büyük ortağı olursa...

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep) — Siz de olabilirdiniz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...ve o partinin döneminde, Anayasanın, değiştirilmez olduğu Anayasada yazılı olan devletin bu temel nitelikleri konusundaki hükümleri tehdit altına düşerse, tehlikeyle karşılaşır, o zaman...

İ. ERTAN YÜLEK (Adana) — Düştü mü?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bir dakika... Müsaade edin... Hiç kimseyi...

YAŞAR OKUYAN (Yalova) — Ayıp yahu! (ANAP ve RP sıralarından gürültüler)

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hiç kimseyi suçlamıyorum, bir olayı koyuyorum ortaya.

SITKI CENGİL (Adana) — Kendi düşünceni ifade et.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bir dakika müsaade edin. Bir olayı koyuyorum ortaya.

SITKI CENGİL (Adana) — Ama yanlış koyuyorsun! *(RP sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Tamam... Yanlışsa, Genel Başkanınız gelir, düzeltir.

SITKI CENGİL (Adana) — Hep yanlış yapıyorsun, hangisini düzeltsin! *(ANAP ve RP sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi bakın... Şimdi bakın...

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, sakın olmanızı bir kere daha öneriyorum efendim. Devam edin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, Değerli Milletvekilleri, 28 Haziran 1996 da, ben, Başbakanlığı Sayın Erbakan’a devrettim. Burada, Sayın Bülent Arınç, işte “aldığımız şartlarla geldiğimiz noktayı karşılaştıralım” filan dedi. O karşılaştırmayı yapabiliriz, her alanda yapabiliriz. Biraz önce Sayın Ecevit, dış politika alanında yaptı; ben size, isterseniz, ekonomi alanında yapayım: 2,1 katrilyon lira iç borç stoku devretmişiz; tam 1 sene 2 gün sonra yeniden görevi aldığım zaman, 4,3 katrilyon lira iç borç stoku devraldık. Hani, rantiyecileri kaldıracaktınız, hani iç borçlanmayı önleyecektiniz? Bir senede 2 katına çıkardınız iç borcu; ama bakın, ben, bunu...

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Milyar dolar... Milyar dolar...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bir dakika...

BAŞKAN — Sayın Yılmaz, bir saattir size bakarak işaret ediyorum; ama bu defa uyarma cezası vermek zorunda bırakmayın beni. İstirham ediyorum sizden...

Salih Bey, lütfen, yardımcı olun efendim.

Eğer rahatsız olduysanız, biraz istirahat buyurun.

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Yanlış rakam söylüyor efendim.

BAŞKAN — O zaman, lütfen, sabırla dinlemesini öğrenin efendim. Lütfen... İstirham ediyorum...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Rakamlar mı yanlış?

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Milyar dolar... Reel... Reel...

BAŞKAN — Salih Bey, grup başkanvekili hanginiz! Efendim, siz de bana yardımcı olun biraz.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — 29 Haziran 1996 da Sayın Erbakan’a devrettiğimiz iç borç stoku 2 katrilyon 183 trilyon liradır. 30 Haziran 1997 de Sayın Erbakan’dan devraldığımız iç borç stoku 4 katrilyon 213 trilyon liradır.

Devrettiğimiz dış borç stoku 78 milyar dolardır; bir sene sonra devraldığımız dış borç stoku 80 milyar dolardır.

80 bin lirada devrettiğimiz dolar kuru, devraldığımızda 148 bin liradır.

Haziran 1996 sonunda 76,2 olarak devrettiğimiz toptan eşya fiyatları endeksine göre 12 aylık ortalama enflasyon oranı, 1997 sonunda devraldığımızda 75,7’dir. Yani,

Sayın Bülent Arınç'ın yanlış olarak söylediği gibi, yüzde 5 filan, bir indirim söz konusu değildir, binde 5'lik bir azalma söz konusudur -yüzde 0,5- ama daha önemlisi... Kaynak paketleri açıkladınız değil mi; büyük merasimlerle kaynak paketleri açıkladınız. Burada, yine, Sayın Arınç yanlış bir şey söyledi; bedelsiz ithalattan sağlanan 1 nokta bilmem kaç milyar doların gelir olarak geldiğini söyledi. Beyler, bu, gelir filan değil; bu, yurt dışındaki işçilerimizden ve dövizle hesap açan yurt içindeki vatandaşlarımızdan alınan borç para. Bu paranın karşılığında ne verdik biliyor musunuz?

A. TURAN BİLGE (Konya) — Yüzde 15 verdik...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bunun karşılığında ne verdik biliyor musunuz? Liborun 8 puan üstünde faiz verdik, dünyanın en pahalı faizini verdik -ona bir şey demiyorum, kendi vatandaşımıza verdik- üstelik, hurda arabaları, kullanılmış arabaları ülkeye ithal etme iznini verdik; bu faizin üstüne bir de onu verdik. Bütün bunları neden yaptınız; Türkiye'ye döviz getirmek için mi yaptınız? Bu şartlarla döviz biz her yerden bulurduk. Siz, Almanya'daki teşkilatlarınızı âbâd etmek için yaptınız. (ANAP, DSP, CHP ve DTP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Ama bakın, asıl gelir nedir, onu söylüyorum şimdi: Bütün bu açıklanan, Sayın Erbakan'ın açıkladığı bütün kaynak paketlerinden fiilen bütçemize girmesi gereken rakam, yani, bütçede öngörülen o kaynak paketlerinde yer alan kalemlerden 1997 yılı içerisinde bütçeye girmesi öngörülen rakam, 1 katrilyon 160 trilyondur. Ne vardı bunun içinde? Mesela, 75 trilyon lira, hazine arsa ve arazilerinin satış geliri vardı ve bu 75 trilyona karşılık haziran ayına kadar gelen rakam, 6,2 trilyon. Lojman satışından 115 trilyon beklenmiş; hazirana kadar gelen, 1,1 trilyon. Yarım kalmış elektrik santrallerinin satış gelirinden 200 trilyon lira hesap edilmiş; gelen rakam, sıfır.

AHMET GÜRYÜZ KETENCİ (İstanbul) — Kimi kandırmışlar acaba?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yurtdışı hizmetler karşılığı sağlanacak gelirler 135 trilyon hesap edilmiş; gelen rakam, sıfır. Telekom lisans satış geliri 135 trilyon hesap edilmiş; bütçeye giren rakam, sıfır. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, RP sıralarından gürültüler) Telekom hisse satış geliri 450 trilyon hesap edilmiş; gelen rakam, sıfır. Özelleştirme kapsamındaki KİT'lerin arsa ve arazilerinin satış geliri diye bütçeye konan 50 trilyon; haziran ayına kadar gelen rakam, sıfır.

CELAL TOPKAN (Adıyaman) — Balonlar! Balonlar!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Binaenaleyh, kaynak paketlerinden bütçeye öngörülen rakam, 1.160 katrilyon lira; haziran ayına kadar giren rakam -dikkat edin- 7,3 trilyon lira. 1.160 trilyon lira öngörmüşler, 1 katrilyon 160 trilyon, yani 1.160 trilyon öngörmüşler, hazıranda bize devrettikleri kaynak paketinden gelen para 7,3 trilyon; ama Maliye Bakanı arkadaşşıma sordum, bana söyledi "bunlar, hiç kaynak paketi açıklamamış olsalardı, zaten bu kadar hazine arazisi satılmış olurdu." (ANAP, DSP ve CHP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler) Yani, kaynak paketi denen şey, aslında boş çıkmıştır, bomboş çıkmıştır.

MAHMUT IŞIK (Sivas) — O zaman bunlar balon oldu balon!

ABDULLAH AKARSU (Manisa) — Hayalci onlar, hayalci!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, en büyük fiyaskoya geliyorum. Eğer, Sayın Bülent Arınç, Refah Partisi adına konuşan değerli milletvekili arkadaşım, bu

kürsüye gelip de hâlâ denk bütçe başarısını dile getirmemiş olsaydı, ben, sizi mahcup etmemek için, bu konuya hiç girmemeye kararlıydım. *(ANAP, DSP ve CHP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler)*

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Bizi mahcup etmiyorsun.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — O zaman dikkat edin.

Sayın Erbakan, belki, şu Hükümetin bir yıllık ömrü içerisinde bin defa denk bütçe başarısından söz etti, denk bütçenin Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk defa bu Hükümet tarafından uygulanan emsalsiz bir başarı olduğunu söyledi.

Değerli arkadaşlarım, denk bütçede durum şudur: Haziran sonu itibariyle denk bütçenin açığı 720 trilyon liradır. *(DSP ve CHP sıralarından "Ooo" sesleri, gürültüler)* Şimdiye kadar, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde, ilk 6 ayında bu miktarda ve bu oranda açık veren hiçbir bütçe olmamıştır. *(RP sıralarından gürültüler)*

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Geçen yıl...

ABDULLAH GÜL (Kayseri) — Bu doğru değil.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Geçen yılki bütçenin, geçen yılki bütçe dahil, hiçbir bütçenin açığı bu oranda olmamıştır, bu miktarda olmamıştır; ama işin asıl faciası, yılın ikinci yarısıyla ilgilidir.

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Nasıl olsa düzeltereksiniz, yılın ikinci yarısı size ait.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, bakın, 1997 yılı başında, bu Hükümet, memur maaşlarına yüzde 53 artış yapmıştır; yılın ikinci yarısı için de yüzde 19 daha artış yapabilmek için gerekli ödeneği bütçeye koyduğunu söylemiştir. Bakın, o yüzde 19'dan vazgeçtim; eğer, biz, 1997 yılının ikinci yarısında memurumuza, emeklimize sıfır zam verseydik, hiç zam yapmasaydık, personel bütçesi -yani, bütçede personel için ayrılan ödeneklerin olduğu kalem- 340 trilyon lira açık verecekti; sıfır zam yapsaydık 340 trilyon lira açık verecekti.

Ben size bir şey söylüyorum; bunu, sizi eleştirmek için söylemiyorum. Bu bütçeyi biz devraldık, biz bu bütçenin hakkından geleceğiz, merak etmeyin. *(ANAP, DSP, DTP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)* Ama kulağınıza küpe olsun diye, yarınki iktidarlara ders olsun diye bir tespit yapıyorum: Türkiye Cumhuriyeti tarihinde, daha, bu bütçe kadar, Sayın Erbakan'ın bütçesi kadar samimiyetsiz yapılmış ve uygulanmış bir bütçe olmamıştır. *(ANAP, DSP, DTP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)*

Bakın, daha şurada on günlük Hükümetiz. Geldik ki, memur bizden ay ortasında maaş zammı bekliyor. Aslında, bu söylediğim bütçenin sınırlamaları içerisinde memurun, emeklinin yüzünü güldürecek bir maaş artışı yapabilmek mümkün değildi; yani, bu maaş artışı olmadan 2,4 katrilyon lira açık vermesi şimdiden öngörülen bir bütçeye, bir de memurların yüzünü güldürecek, onları şu enflasyon karşısında ezilmekten koruyacak bir maaş artışı yapabilmek mümkün değildi...

MAHMUT IŞIK (Sivas) — Denk bütçe değil, balon bütçe!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama Hükümet olarak şunu değerlendirdik: Eğer, Türkiye'de bugün bir siyasî bunalımdan bahsediyorsak, iktidarlara götüren bir siyasî gerginliğin yaşandığını tespit ediyorsak, bunun altında yatan sebep, sadece, siz olamazsınız; bunun altında yatan bir başka faktör var, bir sosyal faktör var,

bir ekonomik faktör var. Beyler, dikkat edin, dünyada gelir dağılımı en bozuk ülkelerin başında Türkiye geliyor...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) — Bunu kaç yıldır söylüyor...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, bakın...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) — Bu memleketi on yıl sen idare ettin, o zaman niye... *(Gürültüler)*

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bir dakika... Bir dakika...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) — Bahsettiğin on yılın rakamları ortada, sen bugüne bak.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) — Geldiğiniz sonuç ortada...*(ANAP sıralarından "Otur yerine" sesleri, gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Çakan, biraz daha sabır göstermenizi istirham edebilir miyim?

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) — Elbette Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Siz, sabır göstermek zorundasınız.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) — Bu kadar da olmaz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Siz, sabır göstermek zorundasınız.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) — Biz sabırlıyız efendim, biz susuyoruz.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, devam edin efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, şimdi, ben, 1991 yılında, beş aylık Başbakanlığım döneminde, kamu işçilerine en yüksek artışı vermiş olan Başbakanım. Ben, yine 1991 yılında, beş aylık Başbakanlığımda, memurlara en yüksek reel artışı sağlamış olan Başbakanım; ama buna rağmen, burada, polemik amacıyla söylemiyorum...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) — Öyle yapıyorsunuz ama!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...eğer, bundan dolayı, bu tablodan dolayı, bu söylediğim hususlara rağmen bana düşen bir pay varsa, onu üstlenmeye de hazırım. Ben, burada, bütün Meclisin dikkatine getiriyorum.

Nüfusunuzu 5 e bölerseniz, en zengin yüzde 20 nin millî gelirden aldığı pay yüzde 55, en fakir yüzde 20 nin aldığı pay yüzde 5. Bu tabloyla toplumsal barışı koruyamazsınız. Bunun için solcu olmaya gerek yok, bunun için sağcı olmaya gerek yok. Bu tablo burada oldukça, biz, lüzumsuz yere birbirimizi suçlarız; bu tabloyu değiştirmek zorundayız. İşte, memurlara, bütçe olanaklarını aşarak, sizin bıraktığınız o 2,5 katrilyon liraya varan bütçe açığına rağmen, yüzde 35 artış verdiysek, bunu aynen emeklilere uyguladıysak, aynen sözleşmeli personele uyguladıysak...

ÖMER NAİMİ BARIM (Elazığ) — Rantiyecilere ne vereceksin?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...bunun altında yatan düşünce, artık bu tabloyla Türkiye’de toplumsal barışın, toplumsal uzlaşmanın korunamayacağı düşüncesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, ek süreyi de kullandık; toparlayabilir misiniz efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hemen bitireceğim; 5 dakika rica ediyorum.

BAŞKAN — Lütfen efendim... Buyurun.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, Değerli Milletvekilleri, ben, sizi, denk bütçe diye çıktınız cumhuriyet tarihinin en açık bütçesini yaptınız diye suçlamıyorum; ben, sizi, iç borç stokunu iki katına çıkardınız diye de suçlamıyorum; ben, sizi -biraz önce Sayın Ecevit'in söylediği gibi- güneydoğuya açtığınız paketler boş çıktı, güneydoğu insanını bir yıl boyunca boşuna avuttunuz diye de suçlamıyorum...

ABDULLAH AKARSU (Manisa) — Susurluk olayıyla da suçlamıyoruz sizi.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...ama Sayın Milletvekilleri, eğer, bütün bu dile getirdiğim hususlar doğruysa, bunlar rakamsal doğrularsa, buna rağmen, sizin Hükümetiniz, uyumlu bir ortağına rağmen, 2000 yılına kadar işbaşında kalma hedefine rağmen bugün muhalefete düşmüşse, bunun altındaki nedenleri araştırmak, bizden önce size düşer, bunu sorgulamak size düşer. Burada, sizin sözcülerinizin bu kürsüye taşıdığı hususların hepsi, ama istisnasız hepsi, kendi kendinizi aldatma niteliğindeki zorlama argümanlardır.

Şimdi, Değerli Milletvekilleri, ben size sadece kendi tespiti getiriyorum. Eğer Türkiye'de bir siyasî bunalım yaşanmışsa, eğer Türkiye'de devlet organları arasında, devletin kurumları arasında, cumhuriyet tarihimizde hiç yaşanmayan -işte, bugün, boyutlarını da medyadan izlediğiniz- sadece, uzlaşmazlık değil, sadece uyuşmazlık değil, uyumsuzluk değil, casusluk olayına kadar varacak düşmanlıklar yaşanıyorsa, o zaman...

MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli) — Hangi medyada? Hangi medyada onu söyle.

AYVAZ GÖKDEMİR (Kayseri) — Ayıptır; yakışmıyor Sayın Başbakan!

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen... Müdahale etmeyin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — O zaman, bunların altında yatan nedenleri doğru teşhis etmek zorundayız.

AYVAZ GÖKDEMİR (Kayseri) — Efendim, casus yok; kelimeleri dikkatli kullanın.

BAŞKAN — Sayın Gökdemir... Lütfen... İstirham ediyorum...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) — Bilgi edinmek casusluk değildir.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, Değerli Milletvekilleri, bir iddia var ortada, bir iddia var; bu iddiayı ben koydum, ben koydum bu iddiayı, dedim ki: Refah Partisinin başında olduğu hükümet, Anayasamızda yazılı olan devletin değiştirilemeyecek niteliklerine sahip çıkmıyor. Ben, bu kürsüden söyledim bunu.

HAYRETTİN DİLEKCAN (Karabük) — Yanlış söyledin...

RIZA ULUCAK (Ankara) — Yanlış söyledin; provokasyon yaptın.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Benim sözlerimi mutlaka doğru kabul etmek zorunda değilsiniz.

RIZA ULUCAK (Ankara) — Doğruyu söyleme mecburiyetin var.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ben, muhalefet olarak, bunları sırf sizi yıpratmak için söylemiş olabilirdim, tıpkı, sizin sözcülerinizin, bugün, inanmadan, gerçeğe aykırı bütün hususları burada dile getirdikleri gibi... *(RP sıralarından "Biz inanıyoruz" sesi)*

Ama bakın, bunu, benim dışımda, bu devletin en temel kurumları dile getirdi. Silahlı Kuvvetler dile getirdi... *(RP sıralarından gürültüler)* Yargı dile getirdi...

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Olmuyor Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Üniversitenin... *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar [!])*

Yahu, bir dakika dinleyin! Sonra mahcup olacaksınız!

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Yakışıyor mu bu!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bir dakika dinleyin de... *(RP sıralarından gürültüler)* Bir dakika dinleyiniz.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Biz dinliyoruz, millet de dinliyor!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, bu iddialar, yani Refah Partisinin başında olduğu bu hükümetin, Refah Partisinin büyük ortağı olduğu bu hükümetin, devletin temel niteliklerini tehlikeye soktuğu iddiaları, öyle kapalı kapıların ardında dile getirilmedi; bu, sizin Başbakanınızın yüzüne söylendi.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Kim söyledi?

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Kim söyledi?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bunlar, Yüksek Askerî Şûrada söylendi; bunlar, Millî Güvenlik Kurulunda söylendi. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar [!])*

Siz, bunlarla mutabık olmayabilirsiniz... *(RP sıralarından gürültüler)*

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Aydın Doğan mı söylüyor bunları?

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen ağzınızdan çıkanı kulağınız duysun!

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Duyuyor.

BAŞKAN — Lütfen... İstirham ediyorum... İstirham ediyorum...

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Başbakan da duysun. *(ANAP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Lütfen... *(ANAP sıralarından gürültüler)*

Sayın Başbakan, siz lütfen sakın olun ve devam edin efendim. *(RP sıralarından gürültüler)*

Sayın Grup Başkanvekili, lütfen...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bakın, bunlar söylenirken, bunlar kamuoyuna söylendi, Genel Başkanınıza söylendi, size söylendi.

HAYRETTİN DİLEKCAN (Karabük) — Seçime gidelim, halk karar versin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bir dakika... Bir dakika...

BAŞKAN — Siz devam edin efendim.

Buyurun efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bunlar söylenirken, sadece kuru bir iddia olarak söylenmedi. Bunlar söylenirken dendi ki, Refah Partisinin filan belediye başkanının beyanıdır. Ne demiş belediye başkanınız, Türkiye'nin en büyük şehrinin belediye başkanı: "Demokrasi, bizim için amaç değil, araçtır" demiş.

KAHRAMAN EMMİÖĞLU (Gaziantep) — Elbet, amaç olmalı...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Siz, böyle mi koruyacaksınız demokratik devleti?

Sizin Genel Başkanınız çıkmış "imam hatip okulları, bize mücahit yetiştiren okullardır" demiş. Sizin Genel Başkanınız "imam hatip okulları, Refah Partisinin arka bahçesidir" demiş. *(RP sıralarından gürültüler)*

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Ne zaman demiş?

LÜTFİ YALMAN (Konya) — Onun için mi kapatacaksınız imam hatip okullarını?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — "Bize oy verenler Müslüman, bize oy vermeyenler patates dinindendir" demiş. *(RP sıralarından gürültüler)*

Ben söylemiyorum, sizin Genel Başkanınız Sivas'ın Gemerek'inde söylemiş. *(RP sıralarından gürültüler)*

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Sayın Başkan, hatip, lütfen, sözlerine dikkat etsin...

BAŞKAN — Hatibin sözünü kesmeyin efendim; konuşması bitsin, söyleyeceğinizi dinlerim.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Sayın Başkan, siz de, hatibi içtüzüğün 67'inci maddesine göre ikaz edin.

BAŞKAN — İkaz ettim ben. Lütfen oturun. *(RP sıralarından gürültüler)* Oturun efendim, söz vermedim size.

Sayın Başbakan, lütfen, toparlayalım efendim; istirham ediyorum.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, Değerli Milletvekilleri, bu iddialar, kapı arkasında yapılmamış; bu iddialar, anayasal kurullarda yapılmış, Başbakanın, bakanların yüzüne karşı yapılmış. Başbakan bunlara itiraz etmemiş, ağzını bile açmamış.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Kim diyor?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Nereden mi biliyorum; ertesi gün, koşu koşu bana geldi. *(ANAP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Yuh be sana!

MEHMET EMİN AYDINBAŞ (İçel) — Ne alakası var!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Erbakan, Millî Güvenlik Kurulunun ertesi günü bana geldi, dedi ki: "Demokrasi tehdit altındadır, gelin..." *(RP sıralarından gürültüler)*

AHMET DOĞAN (Adıyaman) — Doğru söylemiş.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İyi de; ben de şunu söylüyorum: Bana “demokrasi tehdit altında” diyen Başbakan, millete dönüp “askerlerle tam bir uyum içerisindeyiz” dedi. Ya bana yalan söyledi ya millete yalan söyledi. (ANAP ve DSP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Yazık! Yazık!

LÜTFİ YALMAN (Konya) — Bir de Başbakan olacaksın!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, bu hususlar, ocak ayında yapılan Millî Güvenlik Kurulu toplantısının sonunda, Kurul üyeleri tarafından, Hükümete suçlama olarak getiriliyor; bir ay sonra, şubat ayında, karar taslağı olarak getiriliyor. Başbakan itiraz etmiyor; Başbakan “bizimle ilgili söylenen bu şeyler doğru değildir” demiyor.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Nereden biliyorsunuz demediğini?

LÜTFİ YALMAN (Konya) — Ne biliyorsun?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Başbakan, bunlar için “medyanın uydurmasıdır” diyor. Mart ayında bu konu tekrar geliyor, nisan ayında tekrar geliyor, mayıs ayında tekrar geliyor.

Bu arada, Millî Güvenlik Kurulu kararları imzalanıyor; altında Başbakanın imzası var...

KEMALETTİN GÖKTAŞ (Trabzon) — Sayın Başkan, konuşma süresi ne kadar oldu?

BAŞKAN — Söyledim efendim; bitiriyorlar.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bakın, eğer rahatsız olacaksanız, konuşmam. Ben size...(RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Efendim, lütfen toparlayalım.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama böyle keserlerse konuşamam ki!

BAŞKAN — Efendim, ben o kesmelerin hepsini hesap ederek sizin sürenizi uzattım zaten. Lütfen bitirin.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) — Milletten niye kaçırıyorsunuz? (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, sorulan her soruya cevap vermek zorunda değilsiniz efendim. Lütfen, siz konuşmanızı tamamlayın.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) — Millete neden gitmiyorsunuz?

AHMET DOĞAN (Adıyaman) — Haydi seçime gidelim.

BAŞKAN — Efendim, lütfen tamamlayın; istirham ediyorum. (RP sıralarından gürültüler)

Sayın Milletvekilleri, hep soru soracaksınız, cevabını bekleyeceksiniz; o zaman “zamani niye uzatırıyorsunuz” deme hakkınız doğmaz. Lütfen, sakince dinleyelim. Sayın Başbakan bitiriyor.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, bütün bunları niye söylüyorum; evvela, yarın, Refah Partisi olarak, Doğru Yol Partisi olarak, 54’üncü Hükümetin ortakları olarak, ister istemez, Hükümetimiz güvenoyu aldıktan sonra, yapmak zorunda kalacağınız durum muhakemesinde, size yardımcı olmak için söylüyorum.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Siz kendinize bakın!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Kendi değerlendirmelerim olduğunu zaten başında söyledim; ama bakın, şunu söylüyorum: Bizim Anayasamız, bizim devlet sistemimiz, sistemin temelinde yatan toplumsal uzlaşma eğer siyasî iktidar tarafından bozulursa ne olacağını öngörmemiş, o zaman ne olacağı yazmıyor Anayasada...

HAYRETTİN DİLEKCAN (Karabük) — Yazıyor...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Anayasada, darbe hakkı diye bir şey yok; orada haklısınız...

HAYRETTİN DİLEKCAN (Karabük) — Güven oylaması var.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama Türkiye’de üç defa darbe olmuş; 1960 da darbe olmuş, 1971 de müdahale olmuş, 1980 de darbe olmuş.

AYVAZ GÖKDEMİR (Kayseri) — İyi mi oldu Sayın Başbakan?

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Şimdi de ANAP oldu...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen bitirelim efendim; istirahat ediyorum.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Müdahale ediyorlar; 5 dakika...

BAŞKAN — Ben, onları hep koydum efendim, ilave ettim.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep) — Biraz daha koy! Hep müdahale ediyorlar.

BAŞKAN — İlave ettim Sayın Taşar.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, burada, manipüle ederek, doğruyu yanlış göstererek, sırf liderinizin gözüne girmek uğruna, topluma yanlış mesaj vermek uğruna çarpıttığınız bir gerçek var; bu Hükümetin, 55’inci Hükümetin kuruluşu, aslında elli yıllık Türk demokrasisinin bir zaferidir. *(ANAP, DSP ve CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Bravo (!)

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Neden mi zaferidir...

NURETTİN AKTAŞ (Gaziantep) — Millet sandıkta karar verir.

BAŞKAN — Sayın Aktaş, lütfen yerinize oturun efendim. Sıkıldıysanız dışarı çıkın efendim. Kaç defa ihtar ettim size. Lütfen dışarı buyurun. Ayıp diye bir şey var! *(RP sıralarından gürültüler)*

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) — Çık dışarı!

BAŞKAN — Sayın Çakan, lütfen sakın olun efendim. *(ANAP sıralarından “Çık dışarı” sesleri, gürültüler)*

Efendim, lütfen... Gereğini yaptım efendim. Lütfen...

A. ZİYA AKTAŞ (İstanbul) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Sayın hoca, size söz vermedim. Lütfen efendim... İstirham ediyorum...

A. ZİYA AKTAŞ (İstanbul) — Sayın Başkan, bir dakika...

BAŞKAN — Efendim, böyle bir usulümüz yok...

A. ZİYA AKTAŞ (İstanbul) — Sayın Başkan “Aktaş” diyorsunuz, hangi “Aktaş” olduğunu açıklar mısınız?

BAŞKAN — Sayın Başbakan, buyurun efendim, devam edin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Neden, demokrasinin zaferidir?

Bakın, size bir şey soracağım: Siz, 12 Mart 1971 Muhtırasının neden verildiğini biliyor musunuz, nasıl bir ortamda verildiğini hatırlıyor musunuz? 1971 de askerler muhtıra verdiği zaman, Türkiye’de enflasyon yüzde 5 ti, kalkınma hızı yüzde 7’ydi, sizin bize bıraktığınız gibi 2,5 katrilyonluk açık bir bütçe yoktu, devletin kurumları tahrip edilmemişti...

AZMİ ATEŞ (İstanbul) — Seçimden niye kaçıyorsunuz?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sokakta bugünkü gibi gerginlikler yaşanmıyordu...

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Ne gerginliği?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama buna rağmen müdahale oldu ve o müdahalede, Parlamento’ya belli bir çözüm dikte edildi.

HAYRETTİN DİLEKCAN (Karabük) — Bugünkü gibi!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — 1960 ve 1980 müdahalelerinde Parlamento feshedildi.

Eğer bugün, sizin yaptığınız bütün bu tahribata rağmen, devletin cumhuriyet tarihi boyunca hiçbir zaman bu ölçüde tehdit altına girmemiş olan, değiştirilemeyecek niteliklerine yönelik bütün bu tahribat, devletin kurumları arasındaki bütün bu uyumsuzluğa, çatışmaya rağmen, eğer Türk demokrasisi şu Meclisin çatısı altında ve bu Meclisin iradesiyle bir hükümet değişikliğini gerçekleştiriyorsa, benim Hükümetimin kuruluşu, aynı zamanda Türk demokrasisinin rüştünün ispatı demektir. (ANAP, DSP ve CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

AZMİ ATEŞ (İstanbul) — Milletten niye kaçıyorsunuz?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ben aslında -başta da söyledim- bu Hükümet Programı üzerindeki eleştirileri cevaplandırmak isterdim...

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — “Seçim” ve “sekiz yıl”a gel.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama maalesef, Hükümet Programına ilişkin çok az eleştiri not aldım. (RP sıralarından “Söylenecek bir şey yok ki” sesleri)

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Seçim ne zaman olacak?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Gökdemir, size yakıştıramadığım sözler kullandınız burada. Biz, sizinle beraber, aynı hükümette görev yaptık. Neden yakıştıramadım size biliyor musunuz: Beni istediğiniz en ağır şeylerle eleştirebilirdiniz; benim Hükümetim hakkında, kehanet niteliğinde de olsa, geleceğe dönük her olumsuzluğu şimdiden söyleyebilirdiniz; ama siz, 4 Mart 1997 tarihinde, yani 28 Şubat’taki Millî Güvenlik Kurulu Kararından sonra ne demiştiniz biliyor musunuz...

AYYAZ GÖKDEMİR (Kayseri) — Gayet iyi hatırlıyorum.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — “Verilen, bildiri değil, muhtıradır; bu muhtırayı doğru algılamak lazım. Anlamazlıktan gelmenin, pişkinliğe vurmanın, ülkeye de, pişkinlik yapanlara da faydası yoktur. Sokaktaki adam bile bu muhtıranın ne anlama geldiğini çok iyi anlamıştır. Bu Hükümet böyle devam edemez; bitmiştir.” Bunu siz söylediniz. *(ANAP, DSP, CHP ve DTP sıralarından alkışlar)*

Siz bu sözleri söyledikten sonra, gelip burada, kendi partilerinizin, o iktidar partilerinizin boş koltuklarına karşı o konuşmayı yaptığınız zaman, sadece o iktidar bitmedi, siz de bittiniz. *(ANAP ve DSP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

AYVAZ GÖKDEMİR (Kayseri) — Onu millet bilir Sayın Başbakan.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) — Takdir millete ait Sayın Başbakan.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bitirebilir miyiz efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, bütün hayatları kavga üzerine kurulu olanlar, siyasetten sadece kavgayı anlayanlar, sadece kavga ruhuyla siyaset yapanlar, tabii ki bizim Programımızı heyecansız bulacaklardır, tabii ki bizim Programımızı mecalsiz bulacaklardır; çünkü onlar istiyorlar ki, karşılarında kendi kavgalarına karşılık veren bir hükümet olsun. Ben, buraya, sizinle kavga etmeye çıkmadım...

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Bir saattir ne yapıyorsun! *(RP sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ben, buraya, sizin yanışınızı size göstermek için çıktım. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Çünkü siz, bu yanışlarınızla Türkiye’ye bir yılı kaybettirdiniz, bir yılı kaybettirdiniz; milletin Parlamente’ya olan güvenini kaybettirdiniz.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) — Milletten niye kaçırıyorsunuz? *(RP sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, 55’inci Hükümetin Programının ruhuna, demokrasi, uzlaşma ve hoşgörü anlayışı sinmiştir. Hiç kimsenin, bu Meclisteki hiç kimsenin, bizim demokrasi anlayışımızdan, zerre kadar, ama zerre kadar kuşkusu olmamalıdır.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bakın, demokrasi, sadece anlamsız bir sözcük değildir; eylemlerinizle bağlılığınızı ortaya koyacağınız bir sözcüktür.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Sayın Başkan, bir saati geçti...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Tekrar söylüyorum: Demokrasiye saygılı olanlar, evvela bu Meclise saygılı olurlar. Benim Hükümetim, bu Meclise saygılı bir hükümet olacaktır...

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Bir saat oldu Sayın Başkan...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İçinden çıktığı ve kendisine karşı sorumlu olduğu bu Meclise sonuna kadar saygılı bir hükümet olacaktır.

LÜTFİ YALMAN (Konya) — Kesintisiz sekiz yıl konusunda ne diyorsun, onu söyle; millet bekliyor.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, Grup Başkanvekiliniz beni konuşturmamak için elinden geleni yapıyor; bana bir saat daha süre verin, her konuyu cevaplayayım. *(RP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen bitirin efendim. Son defa istirahat ediyorum efendim sizden.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Bir saat daha verin Sayın Başkan, bir saat daha verin!

BAŞKAN — Sayın Kapusuz, sizin direktifinizle hareket etmeyeceğim.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Bir saat daha verin! *(RP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Siz istirahat buyurun ve sinirlenmeyin. Lütfen... İstirahat buyurun efendim.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Çok yerinde davranıyorsunuz Sayın Başkan! *(RP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen... İstirham ediyorum efendim...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Baykal, bizim Programımızdaki bazı ifadeleri eleştirdi; bizim, yolsuzluklarla mücadele konusunda siyasî kararlılığımızın Programa yansımadığını söyledi. Sayın Milletvekilleri, Programda aynen şöyle diyoruz: “Her türlü kanunsuzluğun yanı sıra, yolsuzluklarla da en etkili şekilde mücadele etmek, Hükümetimizin var oluş sebeplerinden birisidir. “...cek” demiyoruz, “...cak” demiyoruz, “mücadele edeceğiz” demiyoruz; “bizim Hükümetimizin varlık sebeplerinden biri budur” diyoruz.

Demin söylediğim demokratik zaferin bu Meclis çatısı altında başarılmasında, Sayın Baykal’ın ve Cumhuriyet Halk Partisinin çok hayati bir payı vardır. *(ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)* Ama Sayın Baykal’dan ve Sayın Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan şunu rica ediyorum: Yolsuzluklarla mücadele konusunda, hukuk devletine bağlılık konusunda bizim samimiyetimizden zerre kadar şüphe etmeyiniz. *(ANAP, DSP ve CHP sıralarından alkışlar)*

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Dokunulmazlık dosyalarını getirelim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bakın, İSKİ meselesini de İLK SAN meselesini de, Susurluk meselesini de Türk kamuoyuna taşıyan lider benim; taşıyan parti, benim partim. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Daha şimdiye kadar, hiçbir lider, Türkiye’de, yolsuzlukların örtülmesi pazarlığına razı olmadığı için Başbakanlık koltuğunu boşaltmadı; bir tek ben boşalttım. *(ANAP, DSP ve DTP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Burada, Refah Partisi Sözcüsü, geçmişte kalan sözleri söyledi. Benim de yanlış söylediğim arkadaşlarım olabilir; hiç kimseye kasıtlı kötü söz söylemek istemedim; istemeden söylediğim olabilir, kastımı aşan sözler olabilir. Benim hakkımda çok ağır sözler söyleyenler oldu. Buradan, huzurunuzda taahhüt ediyorum; sadece ifade etmiyorum, taahhüt ediyorum. Benim hakkımda söylenen bütün sözleri affederim; ama bu devlete, şu fakir halka atılan kazığı, yapılan yolsuzluğu, verilen zerre kadar zararı ömrüm boyunca affetmem. *(ANAP, DSP ve DTP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Bizim Hükümetimiz, yolsuzlukları örtme pazarlığı üzerinde kurulmadı. Bizim Hükümetimizin kurulmasını gerektiren şartların bir tanesi de, Türkiye’de yolsuzluklarla mücadele konusunda...

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — İhaleler ne olacak?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...bizden önce yapılan ve bana göre fevkalade yanlış olan pazarlıklardır; Türkiye’de ahlaki erozyona uğratan, siyaset kurumuna, Meclise, hepimize güveni aşındıran gelişmelerdir. Biz, bunun bilincindeyiz. Biz, bindiğimiz dalı kesmeyiz; bu konuda ödün vermeyiz.

Değerli Milletvekilleri, biraz sonra...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen bitirebilir miyiz efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bitiriyorum.

ABDULLAH ÖZBEY (Karaman) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Efendim, şu laf atma bitse, konuşma bitecek. *(RP sıralarından “Hep bize söylüyorsunuz Sayın Başkan” sesleri)*

Oraya da söylüyorum; oraya da; merak etmeyin.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Sayın Başkan, böyle olmaz canım! Hiç olmazsa böyle konuşmayın!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Baykal, yine, müsterih olsun. Ben yargı değilim, ben kimseden hesap soramam, hesabı yargı sorar; ama yargının, sırf doğrudan doğruya Meclisle muhatap olamadığı için, bir usul gereği olarak, Adalet Bakanı arkadaşşıma, Başbakan olarak bana gönderdiği fezlekeyi, ben selefim gibi üç dört ay sumen altında tutmam; ben, ertesi günü Meclise gönderirim. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Ha, sizinle ilgili gelirse de gönderirim; kendimle ilgili gelirse de gönderirim. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

ADNAN KESKİN (Denizli) — Komisyonu çalıştırın; göndermek yetmiyor Sayın Başbakan.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — O yetmez.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Son bir konu var: Sayın Baykal bir benzetme yaptı; bizim Hükümetimizi, 30-40 kilometre yol yapacak kadar benzini olan bir arabaya benzetti. Keşke yapmasaydı, talihsiz bir benzetme; çünkü... İşte, Erbakan’ın akıbeti meydanda; o da Hükümetin istifasını havada ikmale benzetmişti, sonunda havada kaldı. Sizin bu benzetmeniz de talihsiz bir benzetmedir. Mademki ikili görüşmemize bu kürsüden atfı yaptınız, ben size yaptığım teklifi, burada, Meclisin huzurunda tekrarlıyorum, tekrar dile getiriyorum; ben size dedim ki: Hükümet güvenoyu alır almaz, seçimle ilgili kanunî hazırlıkları başlatalım, prosedürü başlatalım; nüfus sayım yasasını çıkaralım, uyum yasalarını çıkaralım; ondan sonra, Hükümet ortağı partiler olarak, seçim tarihini, o günkü konjonktürün gerektirdiği şekilde, müstereken tespit edelim; benim teklifim buydu. Bana göre, bu teklif, aslında centilmence bir tekliftir, olması gereken bir tekliftir. Şu anda, bizi, seçim konusunda eğer belli bir tarihe angaje olmaya zorlarsanız, bu, gerçekçi olmaz; bu, ülkenin şartlarıyla da bağdaşmaz.

Bakın, Meclisin tatile girip giremeyeceğini tartışıyoruz. Ben de Meclisin tatile girmesinden yana değilim.

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Girmesin o zaman.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Tamam, Anavatan Partisi girmesinden yana değildir.

Şimdi, bir şey daha söyleyeyim. Meclisin tatile girip girmemesini tartışıyoruz, seçim yasalarının Meclisten ne zaman çıkacağını tartışıyoruz; eğer biz burada gerekli yasal düzenlemeyi yaparsak, Devlet İstatistik Enstitüsü, altı ay ilâ sekiz ay arasında değişen bir sürede bu sayımı yapabileceğini, tamamlayabileceğini söylüyor.

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Dört ay... Dört ay...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yani, bunun kütüklere işlenmesini de kastediyorum, kütüklerin güncelleşmesini de kastediyorum. Şu anda göremediğimiz bir tarih için, göremediğimiz, belirsiz bir geleceğe doğru seçim tarihi belirlememizi istiyorsunuz. Biz bunu yapamayız; bana göre, sorumlu bir iktidarın da yapmaması gerekir; siz tek başınıza iktidarda olsanız, sizin de yapmamanız gerekir.

YILMAZ ATEŞ (Ankara) — Olunca bakarız.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, siz Hükümete girmediniz; isterdim ki girseydiniz; ama siz Hükümette olmadığınız halde, ben buradan Yüce Meclise taahhüt ediyorum: Seçimle ilgili bu prosedür tamamlandıktan sonra tekrar durumu değerlendireceğiz; ondan sonra, seçim konusundaki görüşümüzü getireceğiz.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Ortaklar da var mı bu işin içinde?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Seçimi 1998 sonbaharına da getirebiliriz. Eğer, o günkü şartlar Türkiye için bir seçimi zorunlu kılmıyorsa, 2000 yılına kadar devam etmeye de karar verebiliriz. *(ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)* Ama bir şeyi yapmayız; 2000 yılına kadar devam ediyoruz deyip de, bir ay sonra seçim diye buraya gelmeyiz. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Sayın Milletvekilleri, eğer Meclis tatile girecekse, seçim hazırlıkları konusunda bize yetki yasasıyla yetki vermeniz lazım; eğer çalışacaksanız, burada beraber çalışıp o kanunları çıkarmamız lazım.

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Beraber çalışacağız; beraber...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Nüfus sayımıyla ilgili yasayı düzenlememiz lazım, uyum yasalarını çıkarmamız lazım, yurt dışındaki vatandaşlarımızın oy hakkını düzenleyen yasayı çıkarmamız lazım. Bunları yapmadan seçim yaparsak ne olur; 1995 seçiminde olan olur; o zaman 3,5 milyon seçmenimiz oy kullanamadı, bu seçimde 8,5 milyon seçmenimiz oy kullanamaz. 8,5 milyon seçmen oy kullanamazsa, o seçim demokratik olmaz. O seçim demokratik olmazsa, onun sorumlusu benim Hükümetim olur. Ben böyle bir sorumluluğu üstlenmeyeceğim; onu söylüyorum.

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Seçime niyetiniz yok.

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Perşembenin gelişi çarşambadan belli olur.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Başkan, toleransınıza çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Efendim, toleransım falan kalmadı; hepsi bitti. Ben sizin insafınıza teşekkür etmek istiyorum.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Biten toleransınıza teşekkür ediyorum.

Sayın Milletvekilleri, Sayın Ecevit söyledi; daha şurada on günlük hükümetiz, on günümüzü doldurmadık. Dış politikada bir yıldan beri Türkiye'nin üzerindeki baskılar dağılmaya başlamıştır. Artık önümüzü görmeye başlıyoruz. Ege'de gerginlikleri giderecek, Yunanistan'la aramızda, mevcut anlayışlarımızdan hiç taviz vermeden, hiç geri adım atmadan, yeni bir diyalog, yeni bir barış dönemini başlatacak çok önemli bir adımı, daha güvenoyu almadan attık.

Size bir müjdem daha var: Önümüzdeki günlerde, iki yıldan beri -parasını ödediğimiz halde- Amerika Birleşik Devletleri tarafından Türkiye'ye teslim edilmeyen firkateynler Türkiye'ye teslim edilecektir. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Onu siz mi getirdiniz?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İlk defa olarak, Türkiye'deki en büyük beş meslek kuruluşunun, beş meslek konfederasyonunun başkanı, açıkça, bizim Hükümetimize destek verdiklerini söylüyorlar.

Bakın, bugün, sadece bugün, Türkiye'deki bono piyasasındaki faiz oranı 2,5 puan düşmüştür.

AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara) — Faiz böyle düşer.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bugün, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarihinin rekorunu yakalamıştır; 2 bine vurmuştur endeks.

SITKI CENGİL (Adana) — Milletvekili borsası da dâhil mi?

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Hangi ekonomik önlemi aldınız?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Döviz rezervimiz, Hükümetimizin işbaşına geldiği ilk hafta sonunda 300 milyon dolar artmıştır. *(RP sıralarından gürültüler)*

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Sayın Başbakan, sekiz yıllık eğitim için de müjde var mı?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bütün bunlar...

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — İnandırımıyorsun Sayın Başbakan, inandırımıyorsun.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ha, inançtan bahsettiniz değil mi sayın milletvekili...

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — İnandırımıyorsun.

KEMALETTİN GÖKTAŞ (Trabzon) — Daha ne kadar konuşturacaksınız Sayın Başkan?

BAŞKAN — Sayın Başbakanım, benim bütün toleranslarım doldu.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bitiriyorum.

BAŞKAN — Lütfen efendim...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Benim bu söylediklerimin hepsi gerçektir, hepsi hakikattir. Hakikatte mel'uf olmayı zevk haline getirmeden hakikate ulaşmak mümkün değildir. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Onun için, asabiyeti,

öfkeyi bir yana bırakın, geçmişin hesaplarını bir yana bırakın. Halkımızın umudu, milletimizin desteği Hükümetimizin arkasındadır.

Şimdi, size düşen, bizim Hükümetimize, şu Programında ifade edilen taahhütlerini yerine getirebilmesi için makul bir süre tanımaktır; bu, aynı şekilde, bu Hükümetin kurulmasında, Hükümet dışında olmasına rağmen en büyük paya sahip olan Cumhuriyet Halk Partisi için de geçerlidir.

AZMÎ ATEŞ (İstanbul) — Seçime gidelim!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Benim Hükümetim, Meclisin desteğinden başka, Meclisin güveninden başka hiçbir yerden medet ummayacaktır. Benim Hükümetim, sadece Meclisin desteğine mazhar olduğu sürece, bu Meclisten güvenoyu aldığı sürece ve bu güveni devam ettirdiği sürece görev yapacaktır.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Üç ay!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama Değerli Milletvekilleri, Türkiye’yi bu hale getirdikten sonra, Türkiye’nin bütün...

ÖMER NAİMİ BARIM (Elazığ) — Patronlara vereceğin ödönlere bağlı.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bu rahatsızlığınız, olsa olsa suçluluk telaşındandır; ama ben size...

AZMÎ ATEŞ (İstanbul) — Sandıktan niye kaçırıyorsunuz? Milletın hakemliğinden niye kaçırıyorsunuz?

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — 8 yıllık eğitim konusunda...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — 8 yıl konusunu da söyleyeyim...

Sayın Başkan, istiyorlar... Müsaade ederseniz...

BAŞKAN — Efendim, müsaade etmiyorum. Lütfen... Son cümlelerinizi almak istiyorum Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Son cümlemini söylüyorum.

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Sayın Başkan, müsaade edin... Sayın Başbakan 8 yıllık eğitim konusunu söyleyecek.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — 8 yıllık zorunlu eğitim, Sayın Ecevit’in dediği gibi kesintisiz olarak uygulanacaktır. (ANAP ve DSP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Yasal olarak mümkün olan en erken tarihte uygulanacaktır. Fiilen imkânların elverdiği en erken tarihte uygulamaya konulacaktır. 8 yıllık zorunlu eğitim uygulanırken, meslekî din eğitimi bundan zarar görmeyecektir.

MUHAMMET POLAT (Aydın) — Nasıl olacak o?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İşte, siz, bunu beceremediniz. Bunun için gerekli tedbirler de alınacaktır. (RP sıralarından “Nasıl...” sesleri)

Sayın Milletvekilleri... (RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Başbakanım, istirham ediyorum efendim... Lütfen.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, Türkiye’de 163’üncü maddeyi kaldıran benim partimdir. Türkiye’de din ve inanç hürriyetini en geniş boyutlara taşıyan parti, benim partimdir. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Benim partim...

İSMAİL YILMAZ (İzmir) — Özal’ın partisi o.

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Rahmetli Özal yaptı onları.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Benim partim, ne Türkiye’de 8 yıllık zorunlu kesintisiz eğitimden taviz verir ne de din ve inanç hürriyetinden ve bu hürriyetin kaçınılmaz bir uzantısı olan dinî meslek eğitiminden taviz verir; ama benim Hükümetimin iktidarında bir şey olmayacaktır onu söyleyeyim, bundan sonra bir başbakan, bir parti başkanı çıkıp da “imam-hatip okulları bize mücahit yetiştiren bizim arka bahçemizdir” diyemeyecektir.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) — Kartel medyası...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Çünkü benim iktidarımda, imam hatip okulları, tıpkı öbür okullar gibi cumhuriyetin okulları olacaktır. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; RP sıralarından gürültüler)*

SITKI CENGİL (Adana) — Sayın Başkan, ben de imam hatip mezunuyum; imam hatipler hakkında bunları söyleyemez.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Benim İktidarımda, benim hükümetimde Kur’an kursları kapatılmayacaktır; ama... *(RP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları)*

LÜTFİ YALMAN (Konya) — İmam hatip okulları için bunları söyleyemez. İmam hatip okulları cumhuriyetin okulu değil mi?

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Sayın Başkan... Sayın Başkan...

LÜTFİ YALMAN (Konya) — Ayıp denilen bir şey var!

REFİK ARAS (İstanbul) — Otur ulan yerine!

BAŞKAN — Efendim, lütfen, bitirin... İstirham ediyorum Sayın Başbakan... Efendim, istirham ediyorum... Lütfen... *(RP sıralarından gürültüler)*

KEMALETTİN GÖKTAŞ (Trabzon) — Yeter be! Kaç saat oldu; böyle Başkanlık olmaz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bağlıyorum...

BAŞKAN — Efendim, son cümlelerinizi alayım lütfen...

SITKI CENGİL (Adana) — Böyle konuşamazsınız. Sözlerinizi geri almazsanız, mahkemeye vereceğim.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen, son cümlelerinizi alayım efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Benim Hükümetimde, Kur’an kursları kapatılmayacaktır... *(RP sıralarından gürültüler)*

LÜTFİ YALMAN (Konya) — İmam hatipler için bunları söyleyemezsiniz!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...ama eğer, o çocuk dimağlara devletin denetimi dışında faaliyet gösterip de Atatürk düşmanlığını aşıl原因 kurslar

olursa, onları kapatmak da benim görevim olacaktır. (ANAP, DSP, DTP ve CHP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen efendim...

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Sayın Başkan, süresi bitti.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) — Sayın Başkan, konuşamıyor...

BAŞKAN — Lütfen, saygı cümlelerinizi alayım efendim. (RP sıralarından gürültüler)

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Süresi bitti.

BAŞKAN — Efendim, saygı cümlesini söyleyip incek, susarsanız...

Sayın Başbakan, lütfen efendim, siz bitirin... (RP sıralarından gürültüler)

Siz bitirin efendim, Sayın Başbakan... Lütfen, siz bitirin efendim...

SITKI CENGİL (Adana) — Böyle konuşamazsınız. Sözlerinizi geri almazsanız, mahkemeye vereceğim.

LÜTFİ YALMAN (Konya) — İmam hatipler cumhuriyet okuludur.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, siz bitirin efendim...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) — Konuşamıyor ki Sayın Başkan...

BAŞKAN — Efendim, kimse bana yardım etmiyor ki... (RP sıralarından gürültüler)

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Sayın Başkan, süresi bitti.

BAŞKAN — Efendim, siz de sabırlı olun lütfen...

Sayın Başbakan, lütfen efendim... Bir saygı cümlelerinizi alayım; kapatacağım mikrofonu efendim. (RP sıralarından gürültüler)

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — İmam hatipler, her zaman cumhuriyet okuludur.

BAŞKAN — Sayın İncetahtacı, lütfen, sakın olun efendim. Lütfen, istirham ediyorum...

LÜTFİ YALMAN (Konya) — Sayın Başkan, buna müdahale etmeniz lazım; müdahale etmiyorsunuz.

BAŞKAN — Efendim, edeceğim... Siz susarsanız, edeceğim.

LÜTFİ YALMAN (Konya) — Etmiyorsunuz...

BAŞKAN — Siz, bir susun da edeyim.

LÜTFİ YALMAN (Konya) — Vakit kaybettiriyorsunuz.

BAŞKAN — İyi, güzel, otur işte... Otur! Daha güzel; otur! (RP sıralarından gürültüler)

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Başbakan olmuş bir adama yakışmıyor; ayıp be!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen, son cümlelerinizi alayım efendim.

BEKİR SOBACI (Tokat) — Millete saygısızlık yapıyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, rica ediyorum efendim... İstirham ediyorum... Lütfen, son cümlelerinizi alayım.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sağlayın sükûneti!

BAŞKAN — Efendim, tamam; sağlıyorum... Lütfen... Siz son cümlenizi...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sağlayın; bitireyim.

BAŞKAN — Efendim, saygı cümlenizi söyleyin; inin efendim. İstirham ediyorum...

KEMALETTİN GÖKTAŞ (Trabzon) — Kaç saat oldu?

BAŞKAN — Efendim, siz de lütfen... Kemalettin Bey, lütfen...

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Bak; kaç saat oldu...

BAŞKAN — Efendim, biz sükûneti sağlayalım; Sayın Başbakan son cümlesini söyleyip inecek.

MUHAMMET POLAT (Aydın) — 1 saat 45 dakika oldu...

BAŞKAN — Efendim, lütfen... İstirham ediyorum... Beklemeyin efendim.

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Yeter; konuşsun artık...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, Refah Partisi iktidar olmayı beceremediği gibi, anlaşılıyor ki, muhalefet olmayı da beceremeyecektir. *(ANAP sıralarından alkışlar, RP sıralarından gürültüler)*

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) — Ayıp be!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama hiç olmazsa, Türkiye'nin umudu olan, Türkiye'de uzlaşmayı sağlama iddiası ve kararlılığıyla gelen şu Hükümetin önünde gereksiz engel olmayın.

Hepinize saygılar sunuyorum.¹⁴ *(ANAP sıralarından ayakta alkışlar, DSP, CHP ve DTP sıralarından alkışlar)*

¹⁴ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 30, Birleşim 119, Sayfa 473-491*

12 Temmuz 1997 Cumartesi

**55. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Yılmaz Hükümeti) Güvenoyu Alması
Üzerine Yaptığı Teşekkür Konuşması**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 55'inci Cumhuriyet Hükümetine göstermiş olduğunuz güven için, Hükümetim adına, hepinize şükranlarımı sunuyorum.

Yüce Meclis, bugün Hükümetimize vermiş olduğu güvenoyuyla, bir defa daha, inisiyatifin kendi elinde olduğunu ve milletin mukadderatına sahip çıktığını göstermiştir. *(ANAP, DSP, CHP, DTP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)*

Bu oylama şunu bir defa daha açık ve kesin bir şekilde ortaya koymuştur ki, Yüce Meclisin iradesine ipotek koymak mümkün değildir. *(ANAP, DSP, CHP, DTP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)*

Hükümetimiz, bugün sizlerden aldığı bu destekle, daha güvenoyu almadan önce başladığı çalışmalarına, bundan sonra, daha büyük bir şevk ve heyecanla devam edecektir.

Değerli Milletvekilleri, bugünden itibaren, Türkiye’de yeni bir dönem başlamaktadır. Bu yeni dönemde atacağımız ilk adım, her şeyin yeniden normale dönmesi olacaktır. Milletimiz, sürekli gerilim içinde yaşamaktan bıkmıştır. Milletimiz, son bir yılda yaşadıklarını artık unutmak istemektedir. Milletimiz, huzur istemektedir. Milletimiz, millî ve manevî değerlerine sahip çıkarak, çağdaş dünyayla bütünleşmek istemektedir, demokrasi içerisinde daha yüksek refah düzeyine ulaşmak istemektedir. Hiç kimse, ama hiç kimse, bunları milletimize çok görmemelidir.

Hükümetimiz, milletimizin bu arzularını gerçekleştirmek için kurulmuştur. Ülkenin meselelerini bilen, bunları çözmek için gerekli birikime ve enerjiye sahip olan bir hükümettir. Gücünü, milletin desteğinden ve Yüce Meclisin biraz önce güvenoyu şeklinde tecelli eden iradesinden almaktadır.

Türkiye’nin çok ağır sorunları olduğunu biliyoruz; ama gene biliyoruz ki, sizlerden aldığımız bu güçle, uzlaşma, hoşgörü ve karşılıklı anlayış içerisinde memleketimizin çözülemeyecek hiçbir meselesi yoktur.

Bugün Hükümete güvenoyu veren bütün Değerli Milletvekillerinden, güven oylamasından sonra da bize desteğini sürdürmelerini bekliyoruz. Bugün bize güvenoyu vermeyen Değerli Milletvekillerimizden de, Türkiye’nin hayrına yapacağımız işlerde bize destek olmalarını istiyoruz. *(ANAP, DSP, CHP, DTP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)*

Hükümetimin yolu, Büyük Atatürk’ün Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda çizdiği yol olacaktır. *(ANAP, DSP, CHP, DTP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)*

Allah, milletimizin ve Meclisimizin yardımcısı olsun.¹⁵ *(ANAP, DSP ve DTP sıralarından ayakta alkışlar; CHP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)*

¹⁵ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 31, Birleşim 120, Sayfa 11-12*

25 Aralık 1997 Perşembe**1998 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 1998 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının bu son görüşmeleri dolayısıyla, Yüce Heyetinizi ve bu görüşmeleri televizyonları başında izleyen bütün vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Hükümetimiz tarafından hazırlanan 1998 bütçesi, Komisyonunda ve Genel Kurulda enine boyuna tartışılmıştır. Bu tartışmalarda, bütçe tasarımızla ilgili eleştirilerini dile getiren, görüşlerini dile getiren veya bize eleştiri yönelten, iktidara ve muhalefete mensup bütün milletvekillerine teşekkür ediyorum. Ancak, kabul etmek lazımdır ki, bu görüşmeler sırasında, bazı muhalefet sözcüleri tarafından birçok talihsiz sözler de söylenmiştir.

Bütçe üzerinde, elbette ki, muhalefetin görüşleri ile iktidarın görüşleri birbirinden farklı olacaktır; bu görüşler, burada tartışılacaktır; ancak, Türkiye’de, hiç tartışılmayacak, hiç tartışılmaması gereken şey, millî iradenin üstünlüğüdür. Üzülererek belirtmek zorundayım ki, bütçe görüşmeleri sırasında, sadece bizi değil, iktidarı değil, millî iradeyi hedef alan bazı saldırılar yaşanmıştır. Her şey affedilebilir, her hata telafi edilebilir, yanlışlardan dönülebilir; ama millî iradenin üstünlüğünü tartışmaya açmaya hiç kimsenin hakkı yoktur. Parlamente’ye saygı göstermeyen bir parlamenter veya millî irade’ye saygı göstermeyen bir siyasetçinin dayanacağı hiçbir demokratik temel olamaz. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) — Kendinizi tarif ediyorsunuz.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bizim, Hükümet olarak, Türkiye’de kurumları ve kuralları yerleştirme çabalarımız, bu konuda harcadığımız gayretler, bazılarının hoşuna gitmeyebilir, bazılarının çıkarlarına da ters düşebilir; ama herkes bilmelidir ki, demokrasi ve hukuk devleti, ancak, kurumlarla ve kurallarla yaşar. Kurumsuz ve kurlsız bir demokrasi, dünyanın hiçbir yerinde olamaz. Eğer olursa, onun adına demokrasi denmez. Ama buraya çıkacak birileri, bir partinin sözcüsü, daha düne kadar Türkiye’yi idare etmiş bir partinin sözcüsü, ülkenin medyasına “kartelci medya” diyecek... *(RP sıralarından “Yalan mı” sesleri)* Ülkenin iş âlemini “tekerci sermaye” diye suçlayacak, ülkenin parlamentosuna “millî iradeyi temsil etmiyor” diyecek, devletin ordusunu sürekli rencide edecek...

TAHSİN IRMAK (Sivas) — Ordunun arkasına sığınmayın Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...kurum ve kuruluşlarını hırpalayacak, bu Meclisin güvenoyuyla işbaşında olan Hükümeti meşru görmeyecek; sonra da, geçecek, elinden oyunağı alınmış çocuklar gibi ağlayacak! *(ANAP, DSP, CHP ve DTP sıralarından alkışlar)* Böyle bir demokrasi anlayışını kabul etmek mümkün değildir; dünyanın hiçbir demokrasisinde, böyle bir demokrasi anlayışı kabul göremez. *(RP ve DYP sıralarından gürültüler)*

AYVAZ GÖKDEMİR (Kayseri) — Böyle bir Hükümet de görülmedi.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, şimdiye kadar sessizlikle bu noktaya geldik; çok istirham ediyorum, sessiz olalım.

MUSTAFA KEMAL ATEŞ (Kilis) — Tahrik etmesin Sayın Başkan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, burada, Refah Partisinin sözcüsü ne dedi: Ben, bizim grup toplantısında -bizim grup toplantısındaki konuşmamızı nasıl izlemişler bilmiyorum-demişim ki, 8 yılı çıkarmazsak, iktidarda kalamayız...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) — Anlamamışlar...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ben böyle bir şey demedim; ama benim dediğim başka bir şey var; ben, bu meseleyi, Anavatan Partisi Grubunda üç defa, sabaha kadar tartışmaya açtım, kimin ne görüşü varsa söyleyin dedim. Ondan sonra buna benzer bir ifadem var; ama sizin kulağınıza yanlış ulaşmış...

VEYSEL CANDAN (Konya) — Sen yanlış söylemişsin...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) —... Anavatan Partisinin bu konudaki grup kararına uymayan, Anavatan Partisinde kalamaz dedim. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Sayın Baykal, burada, senaryoları dile getirdiniz. Senaryolarınızın dayanağı, yine, ya gazetelerdeki köşe yazarları ya da gazetelere yansıyan eksik haberler. Acaba, bu senaryoları muhalefet partisinin başkanı olarak Meclis kürsüsünden dile getirmek de başka bir senaryonun parçası mıdır? *(ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)* Bana sorabilirdiniz; ben, size doğrusunu söyledim; işte, şimdi size doğruyu söylemeye geldim.

VEYSEL CANDAN (Konya) — Söyle, söyle.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ben, hiç kimseyle oturup altı ay senaryosu filan yapmadım. Senaryo yapacak vaktim de yok. Gazetelerde bana atfen, benim çevreme atfen izafe edilen bütün senaryolar -adı üstünde- senaryodur, hayal mahsulüdür. Ben, altı aydan beri, sadece, bu Refahyol Hükümetinin bıraktığı tahribatı gidermek için çalışıyorum, gece gündüz onun için çalışıyorum. *(ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar; RP sıralarından "Bravo" sesleri[!])*

Değerli Milletvekilleri, Hükümetimizin kurulduğu günden bu yana, üzülmekle izlediğimiz, garip bir siyaset anlayışını sürdürmek isteyenler, bizim ve halkımızın vicdanını yaralayan bu garip siyaset anlayışıyla hareket edenler, sanki Türkiye’de millî iradenin dışında başka bir irade varmış gibi, açıkça bölücülük yapmaktadırlar. Bunların kendi çarpık anlayışlarını düzeltmek yerine, millî iradeyi çarpıtma gayretlerini de, milletimiz ibretle izlemektedir.

Bizim, bu kürsüden her zaman gururla ifade ettiğimiz bir şey var; bizim siyasî geçmişimizde, şaibenin ve hukuksuzluğun yeri yoktur. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Biz, iktidarı, şaibeleri gizleme yeri olarak, şaibeleri gizleme aracı olarak görmeyiz; biz, Parlamente’yi da, demokrasinin en saygın kurumu biliriz. Binlerce yıllık kültürümüzün içerisinde, bizi, tüm kötü şartlara rağmen, bütün zorluklara rağmen ayakta tutan devlet geleneğini, sadece bir yıl içerisinde, kimlerin perişan ettiğini, devleti ayakta tutan değerleri nasıl yok ettiğini, çetelerin devlete sızmasına nasıl seyirci kalındığını, henüz daha hiç kimse unutmadı. Türkiye’de, kimsenin, toplumsal hafızanın zafiyetine dayalı politika yapmaya hakkı yoktur. *(RP sıralarından "Transferler" sesleri)*

TAHSİN IRMAK (Sivas) — Transferlere gel.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bize, öteden beri çok haksızlıklar yapılmıştır.

TAHSİN IRMAK (Sivas) — Yapanlar sizinle beraber oldu.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Anavatan İktidarına çok haksızlıklar yapılmıştır. *(RP sıralarından “Vah, vah” sesleri)* Ama Hükümetimizin kurulduğu günden bu yana, bu haksızlıkları artırarak devam ettirenler unutmazınlar ki, eğer bugün hâlâ bu Parlamento kürsüsünden serbestçe konuşabiliyorlarsa, bugün Türkiye’de demokrasinin olup olmadığı tartışmasını bile bu kürsüde yapabiliyorlarsa, bugün hâlâ bu kürsüye çıkıp ara rejim edebiyatı yapıyorlarsa, bunu, onlara bu demokratik şartları sağlayan bizim İktidarımıza borçludurlar. *(ANAP ve DSP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Parlamentoya güveni sarsmak, hiç kimseye fayda sağlamaz. Eğer vatandaşı Parlamentoya karşı tahrik ederseniz, provoke ederseniz, bundan siz de zarar görürsünüz; eğer vatandaşı ordusuna karşı tahrik ederseniz, bundan bütün ülke zarar görür. Böyle söyleyenleri, demokrasiye güvenmeye ve demokrasiye saygılı olmaya çağırıyorum.

FETİ GÖRÜR (Bolu) — Önce kendin ol.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Biz, Türkiye’nin bütün problemlerinin çözüm yeri olarak, tek çözüm yeri olarak, bu Parlamentiye görüyoruz; bu Parlamentiye üzerinde de hiçbir güç tanımıyoruz. *(ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)* Onun için diyorum ki, gelin, bu tarihî hatanızdan vazgeçin; isterseniz, bu bütçeye ret oyu verebilirsiniz... *(DYP ve RP sıralarından “Vereceğiz zaten” sesleri)* Canım, sizi biliyorum, ben CHP’ye söylüyorum... Bu, sizin hakkınızdır; ama şimdi size söylüyorum: Ret oyunuzu verirken...

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) — Onlar veremezler.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...ülke olarak, millet olarak bizi var eden geleneklerimize, kurumlarımıza, demokrasimize zarar verirseniz, bunun telafisi yoktur; bunun altından kalkamazsınız.

Bakın, bugün “ara rejim” gibi laflar ediliyor, “atanmış Hükümet” deniliyor... *(RP sıralarından “Doğru” sesleri)* Aslında, bu lafları burada edenler de biliyorlar ki, Türkiye’de hükümetler atamayla değil, Yüce Meclisin güvenoyuyla işbaşına gelir ve ancak Yüce Meclisin güvensizlik oyuyla görevden uzaklaştırılabilir. *(RP sıralarından “Transfer oylarıyla” sesleri)* Meclisten güvenoyu almış bir Hükümet için söylenen bu sözler, aslında, Hükümete değil, Yüce Meclise hakarettir ve demokrasiye saygısızlıktır.

Herkes şunu iyi bilmelidir ki, ortada bir ara rejim hükümeti değil, tam tersine, ara rejimin gelmesini önleyen, ona geçit vermeyen demokratik bir Hükümet vardır. *(ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)* Bu Hükümet, Refahyol’un ülkeyi ara rejime götürme macerasının önünü keserek, ülkeyi ve aslında ülkeyle beraber onları da bir ara rejimden kurtarmıştır. Cumhuriyet tarihi boyunca, 54’üncü Hükümetin işbaşında olduğu dönem kadar, Türkiye’de rejim tartışması yaşanmamıştır.

Şimdi, birileri çıkıp da, yavuz hırsız ev sahibini bastırır misali, meydanlarda bağırıyorlarsa, bu beyhudedir. Onların bu bağırışları bile Türkiye’de, bizim demokrasiye olan hizmetimizin bariz bir delilidir.

VEYSEL CANDAN (Konya) — Rantiyecilere...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama bugün, çağdaş dünyayla entegrasyondan, sivil toplumdan bahsedenler, çağdaş dünya ile Türkiye arasına koydukları uçurumu da göz önüne getirmek zorundadırlar. Soruyorum: 54’üncü

Hükümet olarak bir sene işbaşındaydınız; hangi çağdaş dünyayla ilişki kurdunuz, hangi sivil toplum örgütünün sesine kulak verdiniz?

Değerli Milletvekilleri, günümüzün dünyasında, küreselleşen dünyada, iki kavram birbirinden ayrı düşünülemez; bunlar, demokrasi ve hukuk devletidir. Demokrasiden vazgeçemeyeceğimiz gibi, hukuk devletinden de vazgeçmemiz mümkün değildir. Burada, üstüne basa basa bir şeyi söylemekte yarar görüyorum: Hukuk devletin en önemli ilkesi, idarenin faaliyetlerinde hukuk kurallarına uyması zorunluluğudur. Eğer, Türkiye’de hukuk devleti varsa; eğer, benim Hükümetim, benim Hükümete bağlı bütün kurumlar, o kurumlarda çalışan herkes, hukuka aykırı, hukukun dışında en ufak bir eylem yapıyorlarsa, bu devlet, hukuku çiğneyenlerin karşısına çıkacaktır; ben yaparsam, benim karşıma çıkacaktır.

Hepiniz kabul edersiniz ki, vatandaşın devlete güveninin sarsıldığı dönemler, hukuk devleti ilkelerinin de zayıfladığı dönemlerdir. İşte, çeteler, böyle dönemlerde ortaya çıkarlar; hukuk tanımazlık, derebeylik bu dönemlerde oluşur. Şüphesiz, bu, bazılarının işine gelebilir, bazılarına menfaat da sağlayabilir, bazılarına ikbal, istikbal de temin edebilir; ama unutmayın ki, hukuksuzluğun üzerine oturarı, eninde sonunda hukuk kaldırır...

VEYSEL CANDAN (Konya) — Sizi kaldıracak.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...demokrasiye ihanet edenleri, demokrasi, sonunda alaşağı eder. Kuvvet, ancak kanunun emrinde olduğu zaman yararlıdır; kuvveti kanunun emrinden çıkarırsanız, o kuvvet, bir gün, sizin de aleyhinize işlemeye başlar; sadece sizin değil, milletin de aleyhine işlemeye başlar.

Geçen sene ortaya çıkan Susurluk kazası sonrasında, Türkiye’de, hukuk devleti, ağır yara almıştır.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Budapeşte... Budapeşte...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Geçen seneki bütçe görüşmelerinde, bu Meclisin kürsüsünden söyledim. O bütçe görüşmelerinde de Susurluk kazası çok önemli bir yer tutmuştu. Bu tartışmalar, bir yıl sonra, bu bütçe görüşmelerinde de hâlâ bitmiş değildir.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Hani, ne oldu?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bana sorarsanız, bu tartışmaların bitmemesi lazımdır; ancak bu tartışmaları, olayları çarpıtma, birilerini kollama gayreti yerine, Türkiye’de hukuk devleti ve demokrasiye katkı noktasına çektiğimiz zaman bu tartışmaların bir anlamı olur.

Şimdi, bana diyorlar ki: “Hani yirmi günde Susurluk’u çözecektin?” (RP ve DYP sıralarından “Ne oldu” sesleri) Ben, böyle şey demedim ki... (RP ve DYP sıralarından “Oo...” sesleri, alkışlar)

Sizin söylediğiniz hadiseyi; bakın, hangi yanlışlardan... Söylediğim şeyleri anlamıyorsunuz, çarpıtıyorsunuz, söylemediklerimi de söylediğimi iddia ediyorsunuz.

YAŞAR OKUYAN (Yalova) — Kafaları ermez...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Benim söylediğim hadise şuydu: Biz iktidardan ayrılmadan, Türkiye’de bir çete olayı çıkmıştı...

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Budapeşte...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — O çetenin adı da, Söylemez Çetesiydi; onun sanıkları da, şu anda mahkûmdur. Ben dedim ki: “Biz, onunla ilgili soruşturma açtık.” O soruşturma yürütülürken, biz Hükümetten ayrıldık. Bizden sonra gelen Refahyol Hükümetinin ilk yaptığı işlerden biri, o soruşturmada görevlendirdiğimiz 2 müfettişi alıp, pasif idarî görevlere atamak oldu, soruşturmayı engellemek oldu. O müfettişlerden birisi, işte, bizim o zamanki İçişleri Bakanımıza geldi, dedi ki: “Hükümet olarak yirmi gün daha işbaşında kalsaydınız, biz bu işi çözecektik...”

TEVHİT KARAKAYA (Erzincan) — Altı ay oldu...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İfade benim ifadem değil, sizin soruşturmayı engellenizden yakınan müfettişin ifadesi.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Kasetler nerede?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama ben, bakın, burada, açıkça ve huzurunuzda bir kere daha söylüyorum. Eğer Susurluk olayı ortaya çıktığı zaman, geçen sene kasım ayında, zamanın iktidarı, yani, Refahyol İktidarı, bu olayın üzerine ciddî biçimde gitseydi, hukukun gereğini yapsaydı, çözme noktasında irade ortaya koyabilseydi, bu olay yirmi günde çözüldü.

Eğer, bu olayın fasa fiso olmadığını görecek basirete sahip olsalardı, bugün Susurluk olayı çözülmüş olurdu. *(RP sıralarından “Siz ne yaptınız” sesleri)* O dönemdeki sorumlular, sıcağı sıcağına bu olayın üzerine gitmeyerek ve hatta bir kısım gerçeklerin üzerini örterek, Susurluk olayının karanlıkta kalmasına neden olmuşlardır.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Budapeşte ne oldu!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ama her şeyin üzerini örtmeleri de mümkün olmamıştır. Her belgeyi ve her delili ortadan kaldırmaları mümkün olmamıştır. Biz, aradan sekiz ay geçtikten sonra, Hükümet olarak olaya müdahale ettik ve Başbakanlık Teftiş Kurulunun Başkanlığında, bakanlıklar arası bir soruşturma kurulunu görevlendirdik. Bu kurul, çalışmalarını tamamlamak üzeredir; ama bugün burada çıkıp da, bana -Sayın Baykal dâhil- “bu olayı çözemedin” diyenlere söylüyorum.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Budapeşte’yi mi?

YAŞAR OKUYAN (Yalova) — Dinle! Dinle!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Burada asıl söylemeniz gereken hadise, buraya çıkıp, Başbakan olarak neyi yapmam gerekip de yapmadığımı söylemektir, hangi yetkimi kullanmadığımı söylemektir veya hangi yetkimi kötüye kullandığımı söylemektir.

Ben; Susurluk’u, hukuk devleti ilkelerine uygun olarak, hukuk çerçevesinde çözmek için üzerime düşen sorumluluğun gereğini yerine getirmeye devam edeceğim. Eğer, bu konuda beni engellemeye çıkanlar olursa, onları da... *(RP sıralarından “Çiğner geçerim” sesi)* Evet, gereğinde ezip geçeceğim. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; RP sıralarından gürültüler)*

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) — Sayın Başkan, bunlar, dinlemesini bilmiyorlar.

BAŞKAN — Sayın milletvekili, bazı arkadaşlarımız, koro halinde sürekli laf atıyorlar. Beni, başka bir önlem almaya sevk etmeyin. İstirham ediyorum... Şimdiye kadar sükûnetle geldik; lütfen, dinleyin.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) — Sayın Başkan, rahatsız olan dışarı çıkar.

VEYSEL CANDAN (Konya) — Ezmek ne demek?

BAŞKAN — Sayın Candan, siz, başından beri müdahale ediyorsunuz. Lütfen, susun!
(ANAP sıralarından "atın dışarı" sesleri)

(ANAP ve RP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN — Sayın Candan, lütfen...

MEHMET AYKAÇ (Çorum) — Başbakana ezmek yakışıyor mu? "Ezerim" diyor.

BAŞKAN — Değerli milletvekili...

Bir dakika, Sayın Başbakan.

Değerli milletvekili, o, onun takdiri... Siz karışamazsınız efendim... Sayın Başbakanın takdiri. Lütfen...

MEHMET AYKAÇ (Çorum) — Halkı ezdiniz...

BAŞKAN — Sayın grup başkanvekilleri... Rica ediyorum... Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, burada, konuşmanın başında, Hükümet olarak, polemik hükümeti değil, icraat hükümeti olacağımızı söyledim. Bunu söylerken de, icraat hükümeti olmanın zorluklarını pekâlâ biliyorduk. Ancak, ülkenin yönetimini yanlışlara endeksleyen bir zihniyet, bizim, Hükümet olarak, halka doğruları söylememize tahammül edemiyor; çünkü bizim söylediğimiz her doğru, aslında, onların bir başka açıklarının ortaya çıkmasına, insanımızın, bazı siyasetçileri daha yakından tanınmasına imkân veriyor. Bütün telaşları bundandır, laf atmaları bundandır.

Tarihi tekerrür haline getiren ciddî siyasal ve sosyal kirlenmeye ve kabul edilemez çarpıtmalara, artık, bir son vermeliyiz. Bu kürsüye çıkıp da bütçemizi eleştirmek yerine, meydan cazgırlığına soyunanlar, elbette, kendi seslerinden başkasını duyamazlar. Dünyayı da, sadece kendi seslendirdiklerinden ibaret sayarlar. (ANAP sıralarından alkışlar; DYP ve RP sıralarından gürültüler)

TAHSİN IRMAK (Sivas) — Size sesleniyorlar...

BAŞKAN — Ne var Sayın Irmak...

TAHSİN IRMAK (Sivas) — Ne oldu Budapeşte?

BAŞKAN — Sayın Irmak.

Bir dakika, Sayın Başbakan.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Ayıp, ayıp... Ne oldu Budapeşte'ye?

YAŞAR OKUYAN (Yalova) — Konuşma! Otur yerine! (ANAP ve DYP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN — Bir dakika... Bir dakika efendim... Her şeyin bir usulü var. Eğer, söz istiyorsanız, sataşma kabul ediyorsanız, zamanı geldiğinde konuşursunuz.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Sayın Başbakanın takdiri... Lütfen sükûnetle dinleyelim.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) — Sayın Başkan, böyle şey olmaz... *(DYP sıralarından gürültüler)*

MEHMET GÖZLÜKA YA (Denizli) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Efendim, Sayın Başbakanın takdiri... Lütfen efendim...

Buyurun Sayın Başbakan.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Lütfen efendim, böyle bir usulümüz yok...

Bir dakika Sayın Başbakan.

Değerli Milletvekilleri, sabahtan beri, hoşgörüyü şu ana kadar geldik ve sükûnetle görüşmeleri götürdük. Görüyorum ki, bazı arkadaşlarımız, sürekli olarak laf atıyorlar, ben onları tespit ediyorum; gerekirse içtüzük hükümlerini uygulayacağım... Rica ediyorum, sükûnetle dinleyelim.

TAHSİN IRMAK (Sivas) — Ne yani...

BAŞKAN — Sayın Irmak... Sayın Irmak... Sayın Irmak, çok sinirliyseniz dışarı çıkınız.

TAHSİN IRMAK (Sivas) — Sinirlendim tabî!

BAŞKAN — Kapaklara vuruyorsunuz... Susun... Sürekli laf atıyorsunuz Sayın Irmak. Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, devlet, ancak, somut ve ciddî politikalarla idare edilebilir. Hükümet etmek, ciddiyet işidir; hükümetin ciddiyetinin en önemli belgelerinden biri de onun bütçesidir.

Bizim Hükümetimiz, cumhuriyet tarihinin en ağır ve en haksız saldırılarına muhatap olmuştur. Her türlü ahlak kuralını, nezaket sınırını zorlayan bu eleştirilerin her birine verilecek cevabımız, elbette ki vardır; ama sorumlu devlet adamlığı, dedikodu ve hakaretlere cevap yetiştirmeyi değil, ülkenin bugün içinde bulunduğu durumda, sorunlara çözüm getirmeyi, milletimize hizmet etmeyi gerekli kılar. Onun için, işimize bakmaya devam edeceğiz.

Bugün karşınıza, ne Romalı komutan olarak ne de fasa fisolarla uğraşan bir Başbakan olarak çıktım. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Size, hayal vadeden bir bütçe de sunmuyoruz...

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) — Şimdiye kadar söyledikleriniz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bugün, huzurlarınıza, elli yıllık problemlerimize çözüm arayan, bunları çözmek için didinen bir Hükümetin Başbakanı olarak çıkıyorum.

SEBAHATTİN YILDIZ (Muş) — Maşallah!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Aslında ben beklerdim ki, bütçe görüşmeleri sırasında, vergi reformuyla, sosyal güvenlik reformuyla, mahallî idareler reformuyla, eğitim reformuyla, insan haklarıyla, hukuk devletiyle, adalet reformuyla,

muhalafetimizin görüşlerini öğrenebilelim. Bunlarla ilgili görüşler, burada ortaya konulsun. Acaba, bunlara, Türkiye'mizin hiç mi ihtiyacı yok? Burada, sadece, boş polemikler yaparak, Türkiye'nin harcayacak zamanı var mı acaba? Bunları bırakıp, bu söylediğim şeyleri bırakıp da, bu kürsüyü birilerinin şahsî kavgası için kullanmak, onları, Türkiye'nin sorunlarının önüne taşımak, aslında, o kişilere de bir yarar getirmez.

1997 yılı bütçe görüşmelerini bir hatırlayın: "50 yıldan beri yapılan ilk denk bütçe -Erbakan'ın deyimi; 50 yıldan beri yapılan ilk denk bütçe- değişim ve onarım bütçesi, borç-faiz sarmalını kıracak bütçe." İşte, bu ifadelerle Türkiye'nin önüne getirilen, bu Meclisin önüne getirilen bütçenin, Türkiye'yi ne hale getirip, Türkiye'den neler götürdüğünü, hep birlikte gördük.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) — Fazlası da var.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Türkiye'nin, hayalle hedefi karıştıran, sanal hükümetlere de, sanal başbakanlara da ihtiyacı yoktur. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Milyonlarca vatandaş, sanal kurgularla değil, her gün onları ezen gerçeklerle yaşamaktadır. Biz, o zaman da demiştik "bu bütçe denk değildir, bu bütçe hayalî bütçedir." Bugün, bir sene sonra, olayların, bir sene önce söylediklerimizi doğru çıkarmasından, katiyen memnuniyet duymuyoruz; aslında, bunun üzüntüsünü yaşıyoruz.

Geçen yılki bütçenin, bütçe tekniğine ve ülke gerçeklerine uymayan, yaptıkları diğer her iş gibi, hayalî temeller üzerine oturtulmuş o sözde denk bütçenin, daha yılın ilk yarısını bile tamamlamadan; yani, biz Hükümeti devralmadan önce, açık vermeye başladığını, hepimiz çok iyi biliyorsunuz.

Tabii, o hayalî bütçenin sıkıntısını biz çektik. Onlar, yılın ilk altı ayında, bütçeyi tam takır bırakıp gittiler. Asıl zorlu dönemi aşma mücadelesi bizim omuzlarımıza yüklendi.

Bakın, altı aylık hükümetiz, altı yıldan beri ödenmeyen kamulaştırma borçlarını 31 Aralık itibarıyla tümüyle ödemiş olacağız. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; RP sıralarından gürültüler)* 62 trilyon lira bugün itibarıyla ödedik, 6 trilyon lira daha borcumuz var. Söz vermiştik, kamulaştırma borcunu 1998 yılına taşımayacağız. Bunun için de, sizin bir yıllık döneminizin borcu da var, sizden önceki beş yılın borcu da var. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Şu altı aylık dönemde, üreticiye, toplam 295 trilyon lira ödemişiz, birliklere 94 trilyon lira ödemişiz.

FETİ GÖRÜR (Bolu) — Kartele ne kadar ödediniz?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi dikkat edin; sizin döneminizde ödenmeyen gübre, süt, ilaç, tarımsal destek ödemelerine 42 trilyon lira ödedik. *(RP sıralarından "kartele ne kadar ödediniz" sesleri)*

Sizin, çiftçiye ödemediğinizi, altı ayda biz ödedik. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; RP sıralarından gürültüler)*

Ziraat Bankasının görev zararlarını ödemediniz.

FETİ GÖRÜR (Bolu) — Kartele ne kadar ödediğinizi söyleyin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ziraat Bankasına 81 trilyon lira sermaye artışını biz sağladık. Emlak Bankasına 13,5 trilyon, Halk Bankasına 88 trilyon...

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) — Hani para yoktu!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...-Kalkınma Bankasına 8,5 trilyon, Eximbank'a 35 trilyonu biz ödedik.

Biraz önce burada konuşan Refah Partisi sözcüsü, 1998 bütçesinde yatırımlara ayrılan paranın reel olarak 1997 yılı bütçesine göre azalma anlamına geldiğini ifade etti. Yaptığı yanlış, özelleştirme gelirlerinden yatırıma ayrılan 400 trilyon lirayı kale almamasından kaynaklanıyor.

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) — Alsa ne olacak?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Özelleştirme gelirlerinden elde edilen 400 trilyon lirayı da yatırıma koyduğunuz zaman, 1997 bütçesine göre, reel olarak, yatırımları, yüzde 19,9 artırdık; yüzde 19,9; yani, ortalama yüzde 20.

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) — Yanlış... Yanlış...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, Hükümetimizle birlikte, Türkiye, artık, kırıp dökme, dağıtma, hayal kırma döneminden, derlenip toparlanma dönemine girmiştir. Bu dönem, ülkeyi fırtınalı bir denizden, güvenli bir limana getirme dönemi olmuştur. Bundan sonra yapacağımız, hızlı ve emin adımlarla yolumuza devam etmektir. Çünkü bakın, bu seneki bütçede ne Sincan'daki tankları ne de rejime yönelik endişeleri tartışıyoruz; burada tartıştığımız meselelerin hepsi, milletimizin gerçek meseleleridir. Bir yılda hallaç pamuğu gibi atılarak altüst edilen bu ülke, Hükümetimizin çabaları ve Yüce Meclisin katkılarıyla, birkaç ayda sükûnete kavuşmuştur. Bu nasıl oluyor diye soranlar, bunun, devletin kurum ve kurallarını işletmeye kararlı bir irade ile devlet ve millet inancıyla yapılan çalışmadan kaynaklandığını da aslında çok iyi biliyorlar.

Geçtiğimiz altı ayda yaptığımız, Türkiye'nin, sadece söküklerini dikip, önceki dönemden kalan ayıplarını gidermeye çalışmaktır. Bu ülkeyi tepeden turnağa donatmak için, bundan sonra, kollarımızı sıvadık; toz duman dağılıp da ortalık durulunca gördük ki, Türkiye, son birkaç yıldan beri çok büyük ihmallere uğratılmıştır. Yeni bir projenin başlatılması veya yeni fikirler üretilmesi bir yana, mevcut projeler dahi uygulanamamıştır..

BAYAR ÖKTEN (Şırnak) — Karadeniz sahil yolu...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — 1990'ların başında enerji fazlası veren Türkiye, 2000 lerin eşiğine geldiği şu dönemde, karanlıkta kalma tehlikesiyle karşı karşıyadır; aynı durum karayollarında da söz konusudur. Telekomünikasyon konusunda, ihracat konusunda aynı durum geçerlidir. Şimdi, bıraktığımız yerden, hatta birçok bakımdan daha gerisinden başlıyoruz. Biz diyoruz ki, Hükümet olarak icraat yapmak istiyoruz. Ne pahasına olursa olsun icraat yapacağız.

Nedir yapmak istediğimiz icraat; enflasyonu, önümüzdeki üç yılın sonunda tek haneli rakama indirmek istiyoruz. Karadeniz sahil yolu da dâhil, geri kalan otoyollarımızı üç yılda bitirmek istiyoruz.

İRFETTİN AKAR (Muğla) — 1983 de de aynı şeyleri söylediniz.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Daha önce zikrettiğim reformları, biraz önce saydığım reformları birer birer gerçekleştirmek istiyoruz. Devleti, kalkınmanın ve gelişmenin önünde engel olmaktan çıkarmak istiyoruz.

Buna karşılık bazıları çıkıyor “ne zaman seçime gideceksiniz” diye bize soruyorlar. İşte, şimdi buradan söylüyorum; benim Hükümetimin gündeminde seçim yoktur. Daha doğrusu, seçime karar vermek benim Hükümetimin işi değildir; seçime karar vermek Yüce Meclisin işidir.

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) — Hani seçime gidecektiniz!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Aynı şekilde, seçimi engellemek de bize bağlı değildir; biz, icraatlarımıza devam etmek istiyoruz ve kurulduğumuz günden beri her zaman aynı şeyi söylüyoruz; ancak, Yüce Meclis seçim konusunda hangi iradeyi ortaya koyarsa, o iradeye uyacağımızı da bu kürsüden açıkça ilan ediyoruz.

Burada bir çelişkiyi daha dikkatinize getirmek istiyorum. Birilerinin anlayışına göre, eğer, bu Meclis, seçim kararı alırsa millî iradeyi temsil eden bir meclis olacak; ama bu Meclis, zor şartlar içerisinde kendi içinden bir hükümet çıkarırsa, o zaman çıkan bu hükümet, bir ararejim hükümeti olacak(!) Böyle çarpık mantık olur mu?

Kimse bizim söylediklerimizi veya yaptıklarımızı çarpıtmaya çalışmamalıdır. Bizim enflasyonu önlemeye yönelik çalışmalarımızı, örneğin, KİT ürünlerinin fiyatlarının belirlenmesi konusunda aldığımız kararı, farklı değerlendirenler oldu. Oysa, biz, fiyatların kontrolüne kamu ürünlerinden başlayarak, bu konuda, özel sektöre güven vermek istiyoruz. Bu konuda olumlu tepkiler de aldık. Yaptığımız şey, fiyat dondurması filan değildir. Yaptığımız şey kamu ürünlerinde yeni bir fiyatlandırmaya geçmektir; ama bazıları, ortalığı velveleye vermekten geri kalmadılar. KİT ürünlerine zorunlu fiyat ayarlamaları yaptığımız zaman “bakın, zam yapıyor” diye ortalığı ayağa kaldıranlar; fiyatları bir süre artırmayacağımızı söylediğimiz zaman da “zam yapmıyor” diye, şimdi çifte standartlarını ortaya koyuyorlar.

İSMAİL KARAKUYU (Kütahya) — Yalan söylüyorlar(!)

BAŞBAKANA A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, Hükümetimizin göreve gelmesinde ve bazı uygulamalara başlamasında uzlaşma sağlanmış ve toplumsal destek, toplumun bütün kesimlerince Hükümete verilmiştir; bu desteğe, özellikle teşekkür ediyorum.

Bu Meclisten eğitim reformu geçmiştir. Türkiye, millî eğitim davasında, yeni ve çok büyük bir hamle yapmıştır. Zorunlu eğitim, süresiyle, altyapısıyla, anlayışıyla, ilköğretimden başlanarak eğitim sistemi yeniden ele alınmıştır; ama bazıları, bunu dahi suiistimal etmekten geri kalmamışlardır. Yıllarca eğitime ayrılan payın düşüklüğünden bahsedenler, bugün eğitime ayırdığımız payı görmezlikten, yapılanları anlamazlıktan gelmektedirler. Oysa, biz biliyoruz ki, eğitim dediğiniz hadise, akşamdan sabaha, bugünden yarına halledilebilecek bir olay değildir. Bu konuyu üç yıllık bir süreç içinde çözeceğimizi söyledik. Aslında, bu başlattığımız hamlenin meyvelerini, çok daha ileride alacağız.

Hepinizi, mukayese ve muhasebe yapmaya davet ediyorum. Türkiye’de yapılanları, mutlaka mukayese edelim; dönemleri mukayese edelim; sonra da birtakım kişisel saiklerle değil, bu ülke çıkarlarını önplana alarak bir değerlendirme yapalım. Bir geçen yıla bakalım, şu Refahyol dönemine bakalım, bir de bu yıla bakalım; arada dağlar kadar fark göreceksiniz. (RP sıralarından “Doğru... Doğru...” sesleri)

Değerli Milletvekilleri, burada çok dile getirildi; bütçenin açılışında da getirildi, kapanışında da getirildi. Avrupa Birliği konusunda, Avrupa Birliği ile bütünleşme

konusunda Hükümetimin yapmış olduğu bazı değerlendirmeleri, bu vesileyle, Sayın Başkanın müsamahasına sığınarak, çok kısa olarak sizlerle paylaşmak istiyorum. Bir kere, şu noktayı herkesin iyi bilmesi lazım: Biz, hükümete geldikten sonra, yani, temmuz ayının başında Avrupa Komisyonu, sadece Türkiye ile ilgili değil, Avrupa Birliğinin genişleme sürecine katılmak için müracaat eden, Avrupa Birliğine üye olmak için müracaat eden bütün ülkelerle ilgili, Avrupa Birliği konseyine bir rapor sunmuştur. Avrupa Birliğine tam üye olmak için müracaat eden ülke sayısı 12'dir; ama bu raporda, sadece 11 ülkeden bahsedilmiştir. Bu 11 ülkeden 6 tanesi için, 1998 yılının nisan ayında tam üyelik müzakerelerinin başlatılması önerilmiştir. Geri kalan 5 ülkeyle de, bilahara, belli bir katılım stratejisi uygulandıktan sonra tam üyelik müzakeresinin başlatılması önerilmiştir. Avrupa Komisyonunun, Avrupa Birliği Bakanlar Konseyine sunduğu raporda, Türkiye ile ilgili olarak yapılan öneri, sadece gümrük birliğinin devam ettirilmesidir. Şimdi, burada dikkat edin, bunu niye söylüyorum; Hükümetimizin, Türkiye'nin, Avrupa Birliği ile bütünleşmesi meselesinde başladığı nokta, sıfır noktasıdır. Bizden önceki hükümetin bu konuda bize devrettiği miras, sıfır mesafesindedir; çünkü Avrupa Komisyonu demiştir ki; hayır, ben Türkiye'nin, bu genişleme süreci içine alınmasını önermiyorum; Türkiye'nin, bu sürecin dışında kalmasını öneriyorum. Türkiye ile ilişkinin, sadece gümrük birliği olarak devam etmesini öneriyorum. Komisyonun yaptığı öneri budur. Biz ne yapmışız? Yeni bir Hükümetiz... Komisyonun bu önerisine rağmen, Türkiye'yi, Avrupa Birliğinin genişleme sürecine dahil etmek istiyoruz. İki şey yaptık. Oturduk, bir durum muhakemesi yaptık, özeleştiriyi yaptık. Özeleştiriyi ne demek; eksiklerimizi görmek için değerlendirme yaptık. Sayın Baykal'ın dediği gibi, özgüven eksikliğimiz filan yok. Özgüven eksikliği olan insanlar, özeleştiriyi yapamazlar. Biz, özeleştiriyi yaptık. Bizim bu halimizle tam üye olmamız mümkün değil; çünkü bize bırakılan ekonomik miras, yüzde 90 enflasyondur; bize bırakılan ekonomik miras, fert başına 3.000 doları bulmayan bir millî gelirdir.

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) — İnsan hakları!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İnsan hakları konusunda, on beş yıllık terör mücadelesinden kaynaklanan eksilerimiz var...

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) — Demokrasi!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Demokraside eksilerimiz var.

Bu halimizle, Avrupa Birliğine tam üye olamayız; ama biz, Avrupa Birliğine tam üye olmak için kimseyi zorlamak niyetinde değildik. Biz, evvela, politikamızı ortaya koyduk; dedik ki, bu yapılan yanlışları tamir edin. Yanlış derken, sadece bize yapılan yanlış söylemiyorum, Kıbrıs konusunda yapılan yanlış diyorum. Kıbrıs ile ilgili, bizden önceki Hükümet zamanında değil, ondan daha önceki hükümetler zamanında, 1996'da, Dublin'de karar aldılar. Aldıkları karar, Güney Kıbrıs ile tam üyelik müzakeresini başlatma kararıdır. Biz, dedik ki, bu kararı alamazsınız; çünkü Kıbrıs, 1959 Londra, Zürih Antlaşmalarıyla kurulmuş bir devlet. Kıbrıs Devletini kuran bu antlaşmalar, Kıbrıs'ın, uluslararası bir birliğe katılmasını, ancak Türkiye ile Yunanistan'ın onayı şartına bağlamış. Türkiye onay vermedikçe, siz, Kıbrıs ile tam üyelik müzakeresi yapamazsınız.

Ayrıca, bize karşı ileri sürdükleri bir argüman var. Diyorlar ki, biz, Türkiye'yi alamayız. Niye alamazsınız; bu eksikleriniz var. O eksikleri biz kabul ediyoruz. Onun için diyoruz ki "bizi yarın almanıza lüzum yok; bize süre verin, biz, bu eksiklikleri

gidereceğiz.” Ama başka bir şey daha söylüyorlar “sizin, Yunanistan ile ihtilafınız var” diyorlar. “Sizin dahil olduğunuz, methaldar olduğunuz bir Kıbrıs meselesi var” diyorlar. Bu sebepleri, bizim tam üyelik müracaatımızı olumlu karşılamamalarının argümanı olarak, bize karşı kullanıyorlar. Şimdi, biz de, onlara diyoruz ki: “Peki, benim başımda, Yunanistan ile olan Ege ihtilafım var. Benim de, dolaylı dâhil olduğum bir Kıbrıs ihtilafı var; ama bu Kıbrıs’ın kendisi zaten sorun. Bu Kıbrıs, otuz yıldan beri devam eden, İkinci Dünya Savaşından sonraki en uzun ihtilaf. İkinci Dünya Savaşından beri devam eden, kırk yıldan beri devam eden bir uluslararası sorun Kıbrıs. Kıbrıs’ta, iki ayrı toplum var; Kıbrıs’ta, aslında, iki ayrı egemen devlet var.”

Şimdi, Türkiye’ye gelince, ikili ihtilaflarını gerekçe olarak göstererek, bizi dışarıda tutmak isteyenler, kendisi bir barut fıçısı olan, kendisi her türlü çatışmaya gebe olan, açık olan, her türlü çatışmaya potansiyel aday olan ve iki ayrı egemen varlığın yaşadığı Kıbrıs ile tam üyelik müzakeresi yapmayı kararlaştırdılar.

Bizim ortak bir Avrupa Birliğine karşı aldığımız tavır, sadece, Türkiye’ye karşı aldıkları karara karşı konulan bir tepki değildir. Eğer, gündemde, sadece Türkiye olsaydı, aslında, alınan bu karar, şimdiye kadar Türkiye’nin lehine alınmış olan en önemli karardır. Şimdiye kadar, Avrupa Birliğinin hiçbir zirvesinde, Türkiye’nin tam üyeliği kabul edilmemiştir. Türkiye’nin tam üye olabileceği, tam üye olmak için diğer adaylarla eşit kriterlere göre değerlendirileceği hiçbir yerde söylenmemiştir; ilk defa Lüksemburg’da söylenmiştir. Bunu söyleyeceklerini, zirve toplantısından önce, bize söylemişlerdir “sizinle ilgili böyle bir karar alıyoruz; bu, sizin için bir siyasî zaferdir. Sizden önceki hiçbir hükümet zamanında, biz bunu söylemedik” demişlerdir. Aslında, söyledikleri yanlış da değildir, söyledikleri doğrudur. Lüksemburg’da alınan karar, şimdiye kadar Türkiye ile ilgili alınan en ileri karardır; ama biz değerlendirmemizi sadece buna bağlı yapamazdık. Biz değerlendirmemizi yaparken, diğer aday olan onbir ülkeyle Türkiye arasına konulan duvarı sormak zorundaydık. Avrupa’da dikilmek istenen bu yeni kültürel Berlin Duvarını sorgulamak zorundaydık.

İkinci bir şeyi sorgulamak zorundaydık; Kıbrıs’ta müzakere yapacaksınız; kiminle yapacaksınız, kim temsil edecek Kıbrıs’ı; Güney Kıbrıs’taki Rumlar temsil edecek. Peki, sizin bu Güney Kıbrıs ile Kıbrıs adına müzakere yapmanız, acaba, Kıbrıs sorununa çözüm mü getirecek? “Hayır, o konuda sizin yardımınıza ihtiyacımız var” diyorlar.

BAŞKAN — Bir dakika, Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Başkan, 15 dakika rica ediyorum.

İSMAİL KARAKUYU (Kütahya) — Zamlardan bahsetmedi! Zamları merak ediyoruz! (ANAP sıralarından “sus, dinle” sesleri, gürültüler)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Beni 11’in dışında tutacaklar. 11’i ikiye bölecekler, bir kısmına bu sene nisan ayında tam üyelik müzakerelerini başlatacaklarını söyleyecekler, bir kısmına “biz size yardım yapacağız, sizi tam üyeliğe hazırlayacağız” diyecekler, ondan sonra beni de birtakım muğlak ifadelerle geçiştirmeye çalışacaklar.

Ben, bunu, gelip burada sizlere bir zafer olarak da takdim edebilirdim; ama benim siyaset anlayışım buna elvermezdi. Çünkü ben, Avrupa Birliği meselesine hiçbir zaman

“ya olacak, ya olacak” diye bakmadım “benim işime gelirse olacak” dedim “benim şerefime uyarısa olacak” dedim. *(ANAP ve DSP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* Bana saygısızlık ederek, bana karşı ayrıcalık yaparak, pazarlık karşılığı Kıbrıs’ı benim elimden almaya kalkarak beni, Avrupa Birliği’ne sokacaksanız, ben orada yokum diyorum. *(ANAP sıralarından “bravo” sesleri, alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, gittik, bütün Avrupa Birliği üyelerini ikaz ettik. Bugün tepkimiz ne olmuşsa, o tepkimizi zirve öncesinde o devletlerin hepsine söyledik, “bize karşı ayrımcılık yaparsanız tepkimiz böyle olur” dedik, “biz, sizinle bu meseleleri bir daha hiç konuşmayız” dedik, “sizinle siyasî diyalogu keseriz” dedik. Anladım ki, bizim, altı aydan beri, çok ince ölçülüp biçilmiş, çok rafine bir şekilde ortaya konulmuş, çok açık biçimde muhataplarımıza iletilmiş olan mesajımız, Türkiye içinde bazı muhalefet partileri tarafından tam anlaşılmamış.

Bizim, bundan sonraki uygulayacağımız müeyyide, Avrupa Birliğiyle siyasî diyalogun, bize önşart olarak koşulan, Kıbrıs, Türk-Yunan ilişkileri ve insan hakları dahil, Türkiye’nin iç meselelerini görüşmeme müeyyidesidir. Biz, Avrupa Birliğiyle, anlaşmalarla taahhüde bağlanmış olan ilişkilerimizi devam ettireceğiz; biz, Avrupa Birliğiyle 1963 Ortaklık Anlaşmasından doğan vecibelerimize sadığız; biz, Türk Devleti olarak bütün vecibelerimize sadığız. 1995 Nisanında yapılan Gümrük Birliği Antlaşmasında, Türkiye’nin menfaatları iyi savunulmamış olsa da, Türkiye açısından elde edilebilecek olanların asgarîsiyle yetinilmiş olsa da, bu getirilip, Türkiye’de bir içpolitika malzemesi olarak, seçim malzemesi olarak istismar edilmeye çalışılmış olsa da, bizim devletimiz adına atılan imzaya biz bağlıyız; Gümrük Birliği Antlaşmasına da devam edeceğiz. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Ama tam üyelikte henüz neticelenmemiş bir süreç söz konusu; müracaatı yapan benim partim, Anavatan Partisi. 1987’de tam üyelik için müracaat etmişiz, 1989’da bize cevap vermişler ve demişler ki: “Şu anda sizi tam üye yapamayız, tam üyelik müzakeresine başlayamayız”

İSMET ATALAY (Ardahan) — Parti müracaatınız ne zaman Sayın Başbakan; Partinin müracaatı var mı?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Benim Partimin iktidarda olduğu dönemde yapılmış müracaat.

İSMET ATALAY (Ardahan) — O zaman düzeltin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, yeni bir döneme girmişiz. 2000’li yılların ilk yarısı için Avrupa’nın sınırları belirleniyor. Sadece önümüzdeki üç yılda, beş yılda değil, önümüzdeki elli yılda Avrupa Birliği’ne katılacak olan ülkelere karar veriliyor, Avrupa’nın genişleme süreci kararlaştırılıyor.

Tam üyelik müracaatı yapan ülkelere birisi benim. Komisyon beni hiç kale almıyor; beni, ilelebet, Gümrük Birliği’nin getirdiği o muğlak zeminde, o kaygan zeminde, benim aleyhime işleyen zeminde tutmak istiyor.

1980’den beri, ben, Avrupa Birliğinden beş kuruş para almamışım. İki yıldan beri, anlaşma yaptıkları halde, Gümrük Birliği Antlaşmasında bana karşı taahhüde girdikleri halde, Yunan vetosu nedeniyle malî işbirliğini işletmemişler, bana kalkınma yardımı yapmamışlar, kredi vermemişler, hibe vermemişler; Avrupa Birliğinden hiçbir fayda sağlamamışım; ama iki sene boyunca benim dış ticaret açığım, sadece, Avrupa

Birliğiyle olan dış ticaret açığım 22 milyar doları bulmuş. Avrupa Birliğinin gelişmesini ben finanse etmişim. Benden aldıkları parayla, her sene, Yunanistan'a 8 milyar dolar karşılıksız yardım yapıyorlar. Yunanistan'ın gelişmesini ben finanse etmeye mecbur değilim. Ben, bunu, onlarla konuşma hakkına sahibim. *(ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)*

Şunu söylüyorum: Avrupa Birliğine karşı kör âşık gibi davranmayız. Avrupa Birliği, işimize gelirse, bizim menfaatimizi dikkate alırsa, her şeyden önce bana saygı duyarsa, onunla en ileri bütünleşmeye hazırım; ama bunları yapmadığı zaman, ben, Avrupa Birliğini istismar edip de Türkiye'de, ikibuçuk oyun peşine düşmem. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Sayın Baykal için söylüyorum "Avrupa Birliğinden, tam üyelik müracaatımızı geri çektim " falan demedim. Dediğim hadise şudur...

METİN ARİFAĞAOĞLU (Artvin) — Basın öyle söyledi!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Canım, basını düzeltmeye kalksam, bir saat de yetmez. *(Gülüşmeler)*

Şimdi, benim söylediğim hadise şudur: Türkiye'ye karşı haksızlık yapmışlardır, Türkiye'ye karşı ayırım yapmışlardır...

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) — Yeni mi anladınız?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Haksızlık yaptıklarını, şimdi, kendi içlerinde de tartışmaktadırlar. Benim istediğim, onları, kendi kendilerini sorgulamaya zorlamaktır. Benim talip olduğum Avrupa, Erbakan'ın iddia ettiği gibi, Hristiyan kulübü olan Avrupa değil...

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa) — Onu, siz söylüyorsunuz.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...benim talip olduğum Avrupa... *(RP sıralarından "siz söylüyorsunuz, siz" sesleri, gürültüler)*

Bir dakika... Bir dakika...

Benim talip olduğum Avrupa, bu hatasını düzeltmeye mecburdur; bugün, Türkiye'yi Avrupa'dan koparmak isteyen, bir, Avrupa'yı Hristiyan kulübü olarak gören Refah Partisi var; bir de, , zaman zaman onlara hak verdiricesine davranan Avrupa'nın...

MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu) — İtirafı var.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İtirafı değil!

...Hristiyan bağnazlığı var; ama Avrupa, bundan ibaret değil. Avrupa'nın kendi kendisini sorgulamasını istiyorum; Avrupa'nın Hristiyan kulübü olup olmadığını ortaya koymasını istiyorum. Türkiye, bunun için bir ayrıçtır...

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir) — Sayın Başbakan, çok geç anlamışsınız...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Türkiye'ye karşı takınacakları tavır, Erbakan'ın doğru söyleyip söylemediğini ortaya koyacaktır.

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir) — Çok geç anlamışsınız, çok geç...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, diyorum ki: Bunu düzeltmek için, bu zirvede yaptığınız yanlış düzeltmek için, önünüzde haziran ayında bir zirve daha var -ondan önce bunun düzelmesi mümkün değil- o zirve de, iyice düşünün taşının;

Türkiye'yle ilgili kararınızı gözden geçirin, yanlış yaptıysanız düzeltin, hata yaptıysanız telafi edin. Türkiye, yoluna, böyle kaygan bir zeminde devam edemez. Türkiye, yerine getirilmeyen yükümlülüklerin kendisine ayrıcalık gibi sunulduğu bir sözde stratejiyle, boş laflarla idare edilebilecek bir ülke değildir. Türkiye, İslam âlemi içerisinde, yönünü en net şekilde ortaya koyan tek ülkedir, tek demokratik ülkedir, tek laik ülkedir. *(ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)* Türkiye, bu niteliklerini koruyabilmek için, büyük mücadele vermektedir, büyük bedel ödemektedir. Bu mücadeleyi, ben içeride vermeye devam ederken, benim Hükümetim, Türkiye'nin doğrultusunu, yüz yıldan beri devam eden, Atatürk'le kurumlaşan doğrultusunu devam ettirmek için çaba harcarken, sen Avrupa olarak, bana ayrımcılık yapamazsın diyorum. Beni itersen, o zaman ben çaresiz değilim diyorum. Avrupa Birliği -hiç şüpheniz olmasın- Türkiye'yle ilgili almış olduğu kararda yanlışlık yaptığını mutlaka anlayacaktır. Şimdi, Avrupa için özeleştirme zamanıdır, yeniden değerlendirme zamanıdır.

İSMAİL KARAKUYU (Kütahya) — Bütçeye gel...

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — Bunu anlamıyor musun? Bu anlattıklarını anlamakta zorluk mu çekiyorsun?

YAŞAR OKUYAN (Yalova) — Biraz dinlersen öğrenirsin...

BAŞKAN — Lütfen, değerli arkadaşlarım; arka sıralarda öyle bir usulümüz yok.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Lüksemburg zirvesinde ortaya konulan neticenin, bizi tatmin etmeyen o kararların müsebbibi, ne Türkiye Cumhuriyeti Devletidir ne de aziz milletimizdir. Bu kararların, bu neticenin tek müsebbibi, bir taraftan, o masanın etrafında oturan ülkelerden bazılarının, ezeli olarak taşıdıkları Türkiye fobisidir; bir yandan da, bugüne kadar, Türk Devleti adına söz verip sözünü yerine getirmeyen, Avrupa Birliğini içpolitika malzemesi yapan birtakım yöneticilerdir.

Bütün dünya bilmelidir ki, Türkiye, dış politikadaki imkânları sınırlı bir ülke değildir; tam tersine, Türkiye, coğrafyasının da sağladığı avantajla, jeopolitik konumuyla, sahip olduğu insan birikimiyle, çok farklı imkânlarla, çok geniş imkânlarla sahip bir ülkedir. Bugün, Amerika Birleşik Devletleriyle, Rusya'yla gelişen ilişkilerimiz, bu ilişkilerden sadece birisidir.

Biz, ülke olarak, Amerika Birleşik Devletleriyle, Rusya'yla, Avrupa Birliğiyle, diğer Avrupa ülkeleriyle, İslam ülkeleriyle, Türk Cumhuriyetleriyle, komşularımızla; özetle, bütün dünyayla iyi ilişkiler kurmak istiyoruz. Ancak, iyi ilişki kurmak istediğimiz bütün ülkeler bilmelidir ki, Türkiye bağımsız bir ülkedir, Türkiye, başkalarının kendisine biçecekleri kumaşları kabul etmeyecektir. Türkiye, kendi ihtiyaçlarını ve önceliklerini kendisi belirleyecektir.

BAŞKAN — Toparlayın Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Türkiye'nin dış politikadaki imkânlarını tam olarak değerlendirebilmesi, dünyada oynayabileceği role erişebilmesi için, Türkiye'nin yapması gereken şeyler vardır. Türkiye, üretimini artırmak zorundadır. Türkiye, ihracatını artırmak zorundadır. Ekonomik dengelerini kurmak zorundadır. Eğitim sistemini bilgi çağının standartlarına ulaştırmak zorundadır. Sosyal güvenlikle, sosyal sistemiyle, sağlık sistemiyle ve daha diğer sistemlerle ilgili handikaplarından

kurtulmak zorundadır. İdarî sistemdeki tıkanıklıklarını aşmak zorundadır. Bütün bunları başardığımız zaman, bugün, bizi, kurdukları sisteme dahil etmemek için bin türlü bahane uyduranlar, günün gelecek, kendileri, bizi, buyur edeceklerdir.

Hükümetimizin restorasyon çalışmalarının ve reform çalışmalarının temelinde yatan en önemli saik budur; ama Hükümetimiz, bunu, tek başına yapamaz; idarî kararlarla yapılacak olanları yapmak bizim işimizdir; ama biliyoruz ki, bunların bir kısmı ancak Parlamantonun kararıyla yapılabilir. Onun için, bu Parlamento zemininde mutlaka bir uzlaşma sağlamaya mecburuz. Dokunulmazlıklar meselesi başta olmak üzere, önümüzdeki haftalarda, önümüzdeki aylarda, Meclisimizin gündemine gelecek olan konularda göstereceğimiz performans, sağlayacağımız uzlaşma, elde edebileceğimiz sonuçlar, bizim için de ülkemiz için de önümüzdeki dönem için de çok önemli bir çıkış yolu olacaktır.

Değerli Milletvekilleri, biz, devlet ve millet kaynaşmasına büyük önem veriyoruz; çünkü milletiyle kaynaşmayan devletin, hiçbir meselesini çözemeyeceğini biliyoruz. Bunu, nereden mi biliyoruz; 54'üncü Hükümetten biliyoruz. Devleti, milletiyle, kurumlarıyla; hatta kendi yandaşlarıyla kavgalı hale gelenler, millet tarafından, zaman içinde, tecrit edilirler. Bugün, çoksesliliğin kaybolduğundan yakınanlar, daha düne kadar, Türkiye'yi Refahçı... *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen toparlayın.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hemen bitiriyorum.

Bugün, Türkiye'de çok sesliğinin olmayışından yakınanlar, daha düne kadar, Türk insanını, Refahçı olanlar veya Refahçı olmaya aday olanlar gibi, tek bir kalıbın içine sokmaya çalışırlardır.

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir) — Anlamamışsın, ne yapalım.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Onların, bugün, daha çok demokrasi, daha fazla seslilik istemelerini, Türkiye'de, aslında, demokrasinin gelişimi bakımından çok sevindirici bir gelişme olarak görüyoruz.

Yine, birileri, buradan, çıkıp da devamlı “diyet” lafını ağızlarına almaktan çekinmiyorlar. Hiç kimse, altında kalacağı lafları ağzına almamalıdır.

TEVHİT KARAKAYA (Erzincan) — Mesela?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Mesela... Mesela...

BAŞKAN — Karşılıklı konuşmanın lütfen.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — “Diyet” lafını kullanmaya en son hak kazanan kimdir biliyor musunuz; diyet borcu yüzünden, istiskale uğradığı, en ağır hakaretlere uğradığı o çöl çadırında, dut yemiş bülbüle dönenlerdir. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; DSP ve DTP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler)* Onların diyet borcu olduğu için, o çadırdaki sesleri çıkmamış olabilir; ama bizim milletten başka kimseye diyet borcumuz yoktur; onun için, gerekirse, Avrupa Birliği'ne karşı da bu tepkiyi koymaktan geri kalmayız. *(ANAP sıralarından alkışlar, RP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)*

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) — Sayın Başkan, yine hadise çıkaracak.

BAŞKAN — Lütfen, değerli arkadaşlarım... Lütfen... *(RP sıralarından “Genel Başkanımıza sataşma var” sesleri)*

Onun usulü var efendim... Gelir söz ister, cevap verir efendim...

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) — Başbakana yakışmıyor; ayıp, ayıp!

OSMAN HAZER (Afyon) — Saat geçti Sayın Başkan!

BAŞKAN — Bitiriyor efendim...

Sayın Başbakan, lütfen, laf atmaya olanak verecek şekilde konuşmayın... Lütfen, Sayın Başbakan... *(RP sıralarından "süre bitti" sesleri)*

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir) — Sayın Başkan, Sayın Başbakan uygunsuzca tahrik ediyor.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) — Sözüünü geri alsın Sayın Başkan. *(RP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, onun usulü var...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bağlayabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Başbakan. *(RP sıralarından "süre bitti" sesleri)* Bitirecek efendim...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Evet, bu nafile çırpınışlar içerisinde olanlar bilmelidir ki... *(RP sıralarından "sensin" sesleri)* Hükümetimizi, milletimize hizmet yolundaki azim ve gayretinden hiçbir güç geri çeviremeyecektir. Hizmet kervanı yürüyecek ve sonunda mutlaka menziline varacaktır.

Hepinize saygılar sunuyorum. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar, DSP sıralarından alkışlar, RP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)*

BAŞKAN — Teşekkürler Sayın Başbakan.¹⁶

¹⁶ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 41, Birleşim 37, Sayfa 672-686

25 Aralık 1997 Perşembe 1998 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, Hükümetimiz tarafından hazırlanarak Yüce Meclise sevk edilen 1998 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını kabul eden, dolayısıyla, Hükümetimize yeniden güven izhar eden Yüce Meclise, Hükümetim adına şükranlarımı sunuyorum.

Aynı şekilde, bu bütçenin hazırlanmasında emeği geçen, başta Maliye Bakanlığımız olmak üzere, devletin bütün kurumlarında çalışan her kademedeki devlet görevlilerine, sabahlara kadar çalışmak suretiyle bu bütçeyi inceleyip kabul eden Meclisimizin Plan ve Bütçe Komisyonunun Sayın Başkanına ve değerli üyelerine ve Genel Kuruldaki bu görüşmeleri büyük bir dirayetle yöneten Meclisimizin Değerli Başkanına ve Başkanlık Divanına teşekkür ediyorum.

Bu bütçeyle, Hükümetimize emanet edilen 14 katrilyon 789 trilyon liralık meblağın her kuruluşunu, burada yapılan eleştirilerin ışığında ve özenle harcamaya dikkat edeceğimizi, gayret göstereceğimizi bir defa daha belirtiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. *(ANAP, DSP ve DTP sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Başbakan.¹⁷

¹⁷ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 41, Birleşim 37, Sayfa 698*

25 Aralık 1997 Perşembe

Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in Sahsına Sataşması Nedeniyle Konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Buyurun Sayın Başbakan; oradan talebinizi alayım; talebiniz hangi konuda?

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) — Sataşma var Sayın Başkan.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN — Bir dakika efendim... Bir dakika... Başbakanı dinliyorum.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Benimle ilgili çok açık bir sataşma var; söz istiyorum. *(RP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Buyurun Sayın Başbakan. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Sayın Başkan, böyle yönetim olmaz. Neye göre?

BAŞKAN — Bir dakika... Söyleyeceğim efendim.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Benim, hatibe değil sözüm, size...

BAŞKAN — Bir dakika...Söyleyeceğim efendim: "Kumarhanedeyenilen yumruklardan, medya patronlarını pijamayla karşılamaktan dolayı açıklama getireceğim, onun için söz istiyorum" diyorlar. *(RP sıralarından gürültüler)*

Çok kısa ve yeni bir sataşmaya yol açmadan; buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Milletvekilleri, biraz önce, şahsı adına konuşan Refah Partili eski Maliye Bakanının, benim şahsımla ilgili ve 1997 yılı bütçesiyle ilgili tüm söyledikleri külliye yalandır. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DSP ve DTP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler)* Anlıyorum ki, kendisinden önce, sataşma nedeniyle burada söz alan grup başkanvekili "bu kürsüde adam gibi konuşmak lazım" derken, aslında, kendisini kastetmiştir. *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DSP ve DTP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler)*

Sayın sözcü, burada, Amerika'da, bir Musevî derneği tarafından bana verilen bir ödülü dile getirmiştir.

NURHAN TEKİNEL (Kastamonu) — Yalan mı?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Doğrudur; ama hakkını yememek lazım; bu ödülü, bu Mecliste benden daha fazla hak eden birisi vardır; o da, Sayın Erbakan'dır; çünkü İsrail ile 4 tane anlaşma onun Hükümet Başkanlığı döneminde imzalanmıştır. Ben, eğer arzu ederlerse, bu ödülü kendilerine devretmeye hazırım.

Hepinize saygılar sunarım.¹⁸ *(ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DSP ve DTP sıralarından alkışlar; RP sıralarından gürültüler)*

¹⁸ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 41, Birleşim 37, Sayfa 695-696*

6 Ocak 1998 Salı

İstanbul Milletvekili Tansu Çiller'in Şahsına Sataşması Nedeniyle Konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; biraz önce Doğru Yol Partisi adına konuşan Sayın Parti Başkanı, konuşmasında benimle ilgili olarak (*DYP sıralarından “Genel Başkanı” sesleri*) aynen tutanaklardan okuyorum: “Açıktır ve ilginçtir ki, Yunan tezinin en şiddetli savunucusu ve Yunan’ın hakkını en şiddetle koruyan, o günün muhalefet partisi -yani, Anavatan Partisi- ve onun başında olan Sayın Yılmaz olmuştur...” (*DYP sıralarından “doğrudur” sesleri*) “...İlginçtir ki, Kardak’ta, Yunan’ın hakkını koruyan -hatta uluslararası düzeyde koruyan- ve bugün bir Yunan-Türk çatışmasında Türk tezini ciddi biçimde zafiyete uğratan, yine bizim içimizden çıkan bir tez olmuştur” demek suretiyle, bana ve partime, hiçbir şekilde aslı olmayan bir saldırıda bulunmuştur.

Değerli Milletvekilleri, biraz önce, Sayın Ecevit’in, buradan, tarih ve olay zikrederek ortaya koyduğu örneklerle ilaveten, sayın sözcünün konuşmasındaki bu husus da tümüyle gerçekdışıdır. Esasen, konuşmasında, bunu destekleyecek hiçbir delil, bana atfen verilmiş hiçbir beyan yer almamaktadır.

Bu şekilde, hiçbir mesnedi olmayan, çok ağır bir suçlamanın “Yunan tezinin en şiddetli savunucusu olma suçlamasının” Partime ve şahsıma yöneltilmesini bir muhalefet partisi liderine yakıştıramıyorum. (*ANAP sıralarından “Ondan beklenir” sesleri*)

Biraz önce bu kürsüden söylenen hususlara ilaveten, maalesef, bu konuşmada, gerçeğe taban tabana zıt olan birçok unsura yer verilmiştir. Mesela, benim Hükümetim dönemindeki Türkiye’deki demokrasi ile benden önceki hükümetin, 54’üncü Hükümet dönemindeki demokrasinin karşılaştırması yapılmıştır.

Değerli Milletvekilleri, bu karşılaştırmaların hesabını her zaman vermeye hazırım. Size, sadece şunu söylüyorum: Benim Başbakanlığım döneminde, Millî Güvenlik Kurulu bildirisinde, Hükümete yönelik “yaptırım” sözcüğü yer almayacaktır. (*ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; RP ve DYP sıralarından gürültüler*)

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Gerek yok, yapıyorsun zaten...

BAŞKAN — Arkadaşlar, müdahale etmeyin... Rica ediyorum... (*RP ve DYP sıralarından gürültüler*)

Arkadaşlar, rica ediyorum... Buyurun efendim, siz devam edin.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Eğer, böyle bir sözcük, Millî Güvenlik Kurulu bildirisinde yer alırsa, onun altında, Başbakan olarak benim imzam olmayacaktır. (*ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar*)

Burada, ayrıca, benim dönemimdeki, yani, 55’inci Hükümet dönemindeki sivil-asker ilişkisi ile 54’üncü Hükümet dönemindeki sivil-asker ilişkisi birbiriyle karşılaştırılmıştır. Bu konuda da, hepinize açık bir taahhüdüm var; benim Başbakanlığım döneminde, Türkiye Cumhuriyetinin Genelkurmay Başkanı, hiçbir partinin seçim otobüsüne binmeyecektir.

Hepinize saygılar sunarım. (*ANAP ve DSP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar*)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.¹⁹

¹⁹ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 41, Birleşim 38, Sayfa 802-804*

4 Şubat 1998 Çarşamba**Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, Irak ile Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu Arasında, Kitle İmha Silahlarının Üretimi, Kullanılması ve Denetlenmesi Konusunda Ortaya Çıkan Anlaşmazlığa İlişkin Açıklaması**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Irak'la Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu arasındaki sorunlar, bölgemizi yeni bir krizin eşiğine getirmiştir. Türkiye, krizin daha da tırmanarak askerî bir müdahalenin kaçınılmaz hale gelmesinden kaygı duymakta, Irak'la Birleşmiş Milletler arasındaki gerginliğin barışçı yollardan çözümünü arzu etmektedir.

Türkiye ve Irak halkları arasında, kökü tarihten gelen bağlar ve yakın ilişkiler söz konusudur. Irak'la ilişkilerimiz 1980'li yıllarda daha da gelişmiş ve Irak, bu yıllarda, Türkiye'nin en önemli uluslararası ticarî ortakları arasına girmiştir.

1980-1988 yılları arasında Irak-İran Savaşı döneminde, Türkiye, aktif tarafsızlık politikasıyla, hem Irak'a hem de İran'a eş uzaklıkta kalabilmeyi başarmış; bu arada, Irak'la olan dış ticaretimiz, Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattından elde edilen taşıma gelirleriyle birlikte büyük bir artış göstermiş; müteahhitlerimiz, Irak'ta önemli ihaleler üstlenmişlerdir.

Savaş sırasında, taraflar, ülkemizden, Tahran'da Irak, Bağdat'ta da İran, menfaatlerinin korunmasını talep etmişlerdir. Bu husus, diplomasi tarihindeki ender örneklerden birisi olup, ülkemizin, her iki tarafla da aynı anda iyi ilişkiler muhafaza ederek güven telkin ettiğini ve politikamızın başarılı olduğunu ortaya koymuştur. Ancak, Irak'ın Kuveyt'i işgali ve arkasından Körfez Savaşının patlak vermesi, bölgemiz için büyük bir talihsizlik oluşturmuştur. Körfez Savaşından bu yana sekizinci yıla girilmiş olmasına rağmen, Irak Halkı, savaşın acılarını çekmeye devam etmekte, bölge, savaşın yol açtığı istikrarsız ortamdan olumsuz yönde etkilenmektedir.

Türkiye, Körfez Savaşı sonrası gelişmelerden olumsuz etkilenen ülkelerin başında gelmiştir. Ülkemiz, söz konusu savaşın olumsuz sonuçlarının yükünü taşımaya halen de devam etmektedir. Türk ekonomisinin uğradığı kayıpları burada bir kez daha tekrarlamayı gerekli görmüyorum; sektörler itibarıyla hesaplanabilir kayıplarımızın 35 milyar doları geçtiğini hatırlatmanın yeterli olacağını sanıyorum.

Körfez Savaşından hemen sonra, kayıplarımızın kısmen giderilmesi amacıyla Türkiye'ye yapılacak yardımlarla ilgili verilen söz ve vaatler tam olarak gerçekleşmemiş, bu nedenle, Türkiye, büyük ekonomik kayıplara uğramıştır. Türkiye'nin Birleşmiş Milletler yaptırımlarına uyması, Irak'la ticaretimizin kesilmesine, Türk firmalarının bu ülkede gerçekleştirmekte olduğu milyonlarca dolar tutarındaki altyapı projelerinin askıya alınmasına, Türkiye üzerinden yapılan transit taşımacılık gelirlerinin kaybına, boru hattından gelir elde edilememesine, Mersin ve İskenderun Limanlarının Irak'a yönelik mal sevkiyatında oynadığı rolün sona ermesine, buna bağlı olarak kara nakliye filomuzun atıl kalmasına ve on binlerce Iraklı turistin Türkiye'de bıraktığı dövizin kesilmesiyle bütün bu faaliyetlere destek veren sektörlerin durmasına neden olmuştur. Güneydoğu Anadolu Bölgesi, ekonomik kayıplardan büyük çapta etkilenmiştir.

Türkiye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin petrol karşılığı gıda uygulamasını öngören 986, 1111 ve 1143 sayılı kararlarını desteklemiş ve bunlarla ilgili ileride alınacak

kararları da destekleyeceğini açıklamıştır. Ancak, petrol karşılığı gıda formülünün ilk iki dönemi sırasında Irak'a, yaklaşık 150 milyon dolar değerinde ihracat yapılmıştır. Bu rakamın, kayıplarımızı telafi etmekten çok uzak olduğu açıktır. Kayıplarımızın telafisi için girişimlerimize rağmen, maalesef bugüne kadar, bizi tatmin edecek herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

Öte yandan, Körfez Savaşının diğer bir sonucu olan Kuzey Irak'taki otorite boşluğunun Türkiye'nin güvenliği için yarattığı tehlikenin ve Güneydoğu Anadolu Bölgemizde bölücü terörün tırmanmasındaki rolünün de herkes tarafından bilindiğini zannediyorum.

Türkiye, bu otorite boşluğundan yararlanmak isteyen PKK tehdidiyle mücadelesini hâlâ sürdürmektedir. Türkiye, terör örgütünün kendisine karşı caniyane eylemler düzenlemek için Kuzey Irak'ı üs olarak kullanmasına müsaade etmemeye kararlıdır. Türk Silahlı Kuvvetlerince, terör örgütü PKK'ya karşı Kuzey Irak'ta gerektiğinde harekât düzenlenmekte, ancak bunlar, bilindiği gibi, zaman ve kapsam açısından sınırlı tutulmaktadır. Kuzey Irak'taki gruplar arasında zaman zaman vuku bulan çarpışmalar, barışı tehlikeye düşürmekte, terörist faaliyetlerin yaygınlaşmasına müsait bir ortam yaratmaktadır.

Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri-İngiltere Hükümetlerinin işbirliğiyle yürütülen Ankara süreci, Kuzey Irak'ta istikrarın sağlanmasına katkıda bulunmuştur. Bu süreç sayesinde, bölgede ateşkes ve nispi istikrar korunabilmiştir. Türkiye, halen, KDP ve KYB arasındaki sorunların halli için en iyi alternatifi Ankara süreci olduğunu düşünmektedir.

Irak, bölgemizde önemli bir ülkedir ve bölge dengelerinde önemli bir rol oynamaktadır; bu hususun hiçbir zaman dikkatten çıkarılmaması gerektiğini düşünüyoruz. Türkiye, her zaman, Irak'ın birliğini, toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını destekleyen ülkelerin başında gelmiştir. Irak'ın halen içinde bulunduğu durumun geçici olduğuna inanıyoruz ve bu ülkenin, kısa zamanda, uluslararası toplumda hak ettiği yerini almasını istiyoruz.

Burada, şu hususu tekrar vurgulamakta yarar görüyorum: Irak'ın uluslararası topluma dönüşünün tek yolu, bu ülkenin, bütün Birleşmiş Milletler kararlarına tam olarak uymasından geçmektedir. Türkiye, Irak'la, Körfez Savaşından bu yana diyalogunu sürdürmüştür; bu diyalogun, iki ülke ilişkilerine olduğu kadar, bölge istikrarına da katkısı bulunduğunu ve iki ülke arasındaki görüşmelerin ve diyalogumuzun devam ettirilmesinin gerekli olduğunu düşünüyoruz; Irak'la sürdürdüğümüz her düzeydeki temaslarımızda, Irak'a, Birleşmiş Milletler kararlarından doğan yükümlülüklerini yerine getirmelerinin önemini vurguluyoruz.

Değerli Milletvekilleri, yaşadığımız son krizin nedeni, Irak'ın, Birleşmiş Milletler Özel Komisyonunun çalışmalarında gerektiği gibi işbirliği göstermemesi ve güvenlik açısından hassas ilan ettiği Cumhurbaşkanlığı sarayları gibi bazı mahallerin bu komisyon tarafından denetlenmesine izin vermemesidir.

Türkiye, Birleşmiş Milletler Özel Komisyonunun Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyince çizilen görev çerçevesini ve amaçlarını desteklemektedir. Irak'ın kimyasal, biyolojik ve nükleer saldırı kapasitesine sahip olmaması, esasen, bütün bölge için önem taşımaktadır. Türkiye, kitle imha silahlarının bölgemizde yayılmasına prensip olarak karşıdır.

Bildiğiniz gibi, Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 3 Nisan 1991'de kabul ettiği 687 sayılı kararla kurulmuş olup, Irak'ın

kitle imha silahlarının yok edilmesi, yeniden üretilmemesinin sağlanması ve bununla ilgili her türlü denetim ve izleme faaliyetinin yürütülmesinden sorumludur. Güvenlik Konseyinin 687 sayılı kararının 22'inci maddesi, Irak ambargosunun kaldırılmasını, Özel Komisyonun çalışmalarından olumlu sonuç alınmasına bağlamış; 10 uncu maddesi ise, Irak'ın kitle imha silahlarını gelecekte de kullanmamasını, üretmemesini, geliştirmemesini ve elde etmemesini öngörmüştür. Komisyonun başkanlığına, Temmuz 1997 tarihinde, Avustralyalı diplomat, büyükelçi Butler getirilmiştir. Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu, faaliyetlerini 3 aşamada yürütmektedir:

1- Irak'ın, her türlü kitle imha silah programları ve üretim kapasitelerini tam olarak açıklaması.

2- Irak'ın bu konudaki beyanlarının Komisyon tarafından araştırılması.

3- Uluslararası denetim altında, bu silahların tahribi, tesirsiz hale getirilmesi veya ortadan kaldırılmasının gerçekleştirilmesi.

Komisyonun çalışmalarında öncelik, Irak'ın nükleer silah üretim programlarına teksif edilmiştir. Bu konudaki çalışmalar tamamlanarak, geleceğe dönük olarak denetim faaliyetleri, Uluslararası Atom Enerjisi Kurumunun uhdesine bırakılmıştır.

Balistik füzelerle ilgili olarak, Komisyon, stokların ve imha edilen başlıkların, fırlatıcıların ve füze motorlarının kalıntılarının incelenmesi ve dışarıdan ithal edilen silah sistemlerinin izlenerek, Irak'ın elinde halen stok bulunup bulunmadığının belirlenmesi doğrultusunda çalışmalar yapmıştır. Komisyon, Irak'ın ithal ettiği balistik füzelerle ilgili taahhütlerini yerine getirdiği sonucuna varmıştır; ancak, Komisyon, Irak'ın kendi imkânlarıyla üretmekte olabileceği balistik füze sistemleri konusunu incelemeye devam etmektedir; ayrıca, bu füzelerin başlıkları konusundaki çalışmalar da sürmektedir.

Kimyevî silahlar konusunda komisyonun elde ettiği bilgilerde ve belirlenen tesislerde yapılan incelemelerde aşama kaydedilmiştir; ancak, Komisyon, elde ettiği verilerin inandırıcılığı bakımından Irak'ın daha kesin bilgiler vermesini, kimyevî silah taşıyan başlıklar ve bunların üretiminde kullanılan malzemelerle ilgili faaliyet gösteren tesislerde daha fazla inceleme yapmayı istemiştir.

Biyolojik silahlar konusunda ise, maalesef, yeterli mesafe kaydedilememiştir; Komisyon, bu konuda Irak'ın bilgi vermemesinden yakınmaktadır.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, geçen yılın son altı ayı içinde, Irak'ı kınayan; bu ülkeyi, Özel Komisyonla, koşulsuz, sınırsız işbirliğine davet eden ve söz konusu Birleşmiş Milletler kararına uymamayı sürdürmesi halinde ilave önlemler alınacağını ilan eden 3 karar kabul etmiştir.

Irak ile Özel Komisyon arasındaki ilişkiler, geçen yıl ekim ayından bu yana giderek gerginleşmektedir; 1997 Kasım ayında da bir krizin eşiğinden dönülmüştür. 19 Kasım günü Cenevre'de bir araya gelen ABD, Fransa, İngiltere ve Rusya Dışişleri Bakanları ile Çin temsilcisi, toplantı sonunda bir ortak bildiri yayımlayarak, Irak'ın önkoşulsuz olarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına uymasını istemişler ve Rusya'nın sorunun çözümü doğrultusunda yürüttüğü diplomatik girişimi takdirle karşıladıklarını vurgulamışlardır.

21 Kasım'da, Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu personeli -Amerika Birleşik Devletleri de dâhil olmak üzere- Irak'a geri dönmüşler ve faaliyetlerine başlamışlardır. Aynı tarihte, Komisyon Başkanı Butler da, Güvenlik Konseyine yeni bir rapor sunarak, Irak'ın silahsızlanma programında geline aşama hakkında bilgi vermiş ve Irak yönetiminden, derhal, sınırsız ve koşulsuz işbirliği beklediklerini belirtmiştir.

Dışişleri Bakanlığımız tarafından 21 Kasım günü yapılan basın açıklamasında, Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu personelinin Irak'a dönüşünden ve krizin barışçı yollardan, diplomatik yöntemlerle yatışmasından memnuniyet duyduğumuz ifade edilmiştir.

Irak yönetimi, her ne kadar Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu personelinin Bağdat'a dönüşünü kabul etmişse de, cumhurbaşkanlığı sarayları ve güvenlik açısından hassas sayılan yerlerin denetimine ve U-2 uçaklarının denetimlerine izin verilmeyeceğini tekrarlamıştır; böylece, Irak-Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu arasındaki gerginlik sona ermemiştir. 11-16 Ocak 1998 tarihlerinde olağan denetimler için Bağdat'ta bulunan denetim timinin başında bir Amerikalı bulunduğundan, Irak, timin oluşumunda dengesizlik olduğu iddiasıyla itiraz etmiş ve timin denetim yapmak istediği hassas bölgelere girmesine izin vermemiştir. Bunun üzerine, Güvenlik Konseyi, 14 Ocak 1998 tarihinde bir başkanlık açıklaması yaparak, Irak'ın bu tutumunun ilgili Güvenlik Konseyi kararlarının açık ihlali anlamına geldiğini vurgulamış ve 1137 sayılı karardaki taleplerini yenilemiştir.

Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu Başkanı Butler, 19-22 Ocak 1998 tarihlerinde Bağdat'ı ziyaret etmiştir. Ziyaret sırasında Irak, Butler'a, hassas bölgeler olarak gördüğü Cumhurbaşkanlığı mahallerinin listesini yazılı olarak vermiştir; bunlar, 8 ayrı komplekstir.

Şubat ayından itibaren, Irak'ın, Birleşmiş Milletlerin ve diğer ülkelerin uzmanlarından oluşan 3 komite, füze başlıkları, biyolojik ve kimyasal silahlarla ilgili teknik değerlendirme toplantısı yapacaklardır. Tarık Aziz, söz konusu teknik komite çalışmaları sonuçlandırılıncaya kadar, Birleşmiş Milletler Özel Komisyonunun, Cumhurbaşkanlığı saraylarını denetleme taleplerini dondurmasını önermiş; Butler, bu konuda bir taahhütte bulunamayacağını bildirmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Clinton, 22 Ocakta yaptığı bir açıklamada, Birleşmiş Milletler Özel Komisyonunun bazı yerlerdeki denetim ve inceleme faaliyetlerini durdurmasına ilişkin Irak'ın önerisini reddetmiştir.

Rusya, Fransa ve İtalya, sorunun diplomatik yollardan çözülmesine ilişkin girişimlerine devam etmektedirler. Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere ise, Irak'a karşı askerî bir müdahalenin hızla kaçınılmaz hale geldiğini düşünmektedirler.

Türkiye, başından beri, Irak ile Özel Komisyon arasındaki sorunların diplomatik yollarla çözülmesini savunmuş, mevcut krizin de barışçı yöntemlerle yatıştırılması için sürdürülen diplomatik çabaları desteklemiş ve elinden gelen katkıyı yapmıştır. Çeşitli ülkeler tarafından sürdürülen çabaların sonuç vermesi ve Irak'ın da Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu ile koşulsuz işbirliğini kabul etmesi, bölge barış ve istikrarı için büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, Irak ile Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu arasındaki sorunların barışçı yöntemlerle halledilmesini başından beri savunan Türkiye, krizin diplomatik yollardan aşılabilmesi için harcanan çabaların sürdürülmesinin yararlı olacağına inanmakta, bu çabaların sonuç verebilmesi ve bir askerî müdahalenin kaçınılmaz hale gelmemesi açısından da, Irak Hükümetine, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarını bir an önce ve tam olarak uygulaması çağrısını yinelemektedir.

Türkiye, konuyla ilgili taraflarla ve krizin tırmanmasından en fazla etkilenecek olan bölge ülkeleriyle temas ve görüşmelerini aralıksız sürdürmektedir. Bu çerçevede, Dışişleri Bakanımızın Bağdat'ı ziyareti gerçekleştirilmektedir. Dışişleri Bakanımızın bu barış girişimi, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterince de desteklenmektedir. Bu girişimimizin, Irak'ın diğer komşularından da gerekli desteği gördüğünü memnuniyetle müşahade ediyoruz.

Bu vesileyle, Türkiye'nin, Ortadoğu bölgesinde siyasî krizlerin devam edip gitmesinden, bu siyasî sorunlar nedeniyle Ortadoğu ülkelerinin işbirliği imkânlarının geliştirilememesinden büyük üzüntü duyduğunu belirtmek istiyorum. Siyasî sorunların adil ve kalıcı çözümlerle aşılması ve Ortadoğu'da da, İkinci Dünya Savaşından sonra Avrupa'da olduğu gibi, çabaların, ekonomik kalkınma ve ülkeler arasında gerçek işbirliği konularına yoğunlaştırılması zamanı çoktan gelmiş ve geçmektedir. Bölge ülkelerinin, bu gerçeği artık görmeleri ve aralarındaki ilişkileri buna göre ayarlamaları gerekir; bundan, bölge ülkeleri ve halkları da büyük yarar göreceklerdur.

Yüce Meclise saygılar sunuyorum.²⁰ (ANAP sıralarından ayakta alkışlar; DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

²⁰ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 44, Birleşim 50, Sayfa 163-167

23 Nisan 1998 Perşembe

TBMM'nin 78'inci Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

ANAVATAN PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı, Değerli Milletvekilleri, saygıdeğer konuklar, televizyonlarında bizi izleyen sevgili yurttaşlarım; hepinizi, Anavatan Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Yüce Meclisimizin 78'inci Kuruluş Yıldönümünü, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramınızı en içten dileklerle kutluyorum.

Değerli Milletvekilleri, Millî Mücadelemizin ve onun eşsiz kahramanı, büyük devlet ve siyaset adamı Atatürk'ün en büyük eseri cumhuriyetimizdir. Bu yıl, 75'inci yıldönümünü kutlayacağımız cumhuriyetimiz, Türkiye Büyük Millet Meclisinde tecelli eden tek ve tartışmasız millet iradesinin kararıdır ve ebediyete kadar payidar kalacaktır.

23 Nisan 1920'de kurduğumuz Meclisimiz, hem istiklal mücadelemiz hem de siyaset tarihimiz açısından fevkalade önemli değerler taşımaktadır. Kendi halkına karşı düşmanla işbirliği yapan şahsî yönetimin yerine, halkın irade üstünlüğünü egemen kılan savaşlar, bu Meclisin kararıyla kazanılmıştır. En açık deyişle, bu Meclis, İstiklal Savaşımızın karargâhıdır. Bu Meclis, devletimizi kuran Meclistir; şahıs iradeleriyle keyfiliğin doruklaştırıldığı sorumsuz yönetim üslubundan, kayıtsız şartsız millet egemenliğindeki devlet ve yurttaş ahlakına varışın zaferidir. En gerçek ifadesiyle belirtmek istiyorum ki, devleti, milleti için var eden ve onun emrinde hizmete yönelten üstün iradenin tecelli ettiği yerdir.

Değerli Milletvekilleri, Yüce Meclisimiz, kurulduğu ilk günün heyecanı ve sorumluluğuyla, 78 yıl sonra, yine aynı yönetim disiplini ve yasama ahlakıyla görevini sürdürmektedir. Karşılaşılan her güçlüğü, yaşanan her sorunu, aynı görev ciddiyeti ve sorumluluk idrakiyle aşmaya muktedir olduğunu da her vesileyle kanıtlamıştır. En büyük kanıtı, kendisinden başka hiçbir kudretin varlığını tanımayan, yasama ve yönetim yetkisini, sadece millet egemenliğine dayandıran azmi ve kararlılığıdır. Bu azim ve kararlılık, devletin, sadece millet için var olduğu gerçeğinde tezahür eder. Devletin, millet için var olması demek, kendi temel nitelikleriyle, milletin vazgeçilmez hak ve özgürlüklerinin gerçekleştirileceği hizmetleri deruhte etmesi demektir. Millet egemenliğinin gerçek tarifi budur.

Değerli Milletvekilleri, Anayasamızda açıkça belirtildiği gibi, Türk Devleti, vazgeçilmesi imkânsız birtakım niteliklere sahiptir. Demokratik, laik, insan haklarına saygılı sosyal bir hukuk devleti olma nitelikleri, cumhuriyetimizin temel ilkeleridir ve devlet, bu nitelikleriyle milletin emrindedir. Milletimiz, vazgeçilmesi imkânsız temel hak ve özgürlüklere sahiptir. Düşünce özgürlüğü, evrensel anlamda din ve vicdan özgürlüğü, teşebbüs özgürlüğü, çağımızın uygar ve aydınlık dünyasında, ülkemizin saygın ve üstün değerlerini oluşturmaktadır. Devletin, millete karşı meşruluk ve sorumluluk anlayışında hizmet vermesinin temel kaynağını oluşturan millet iradesi ve kayıtsız şartsız millet egemenliği, demokratik, laik, sosyal hukuk devletinde hedeflerine kavuşmaktadır.

Değerli Milletvekilleri, politika, önünde sonunda gelir, yönetenlerle yönetilenler arasındaki ilişkilere dayanır. Bu ilişki, devletin, millet emrinde hizmet arz eden niteliğinin belirlenmesidir. Özgürlüklerle yasalar arasındaki ilişkiler, devletin, meşruluk ve sorumluluk içinde hizmet arzının önemini ve değerini belirler. Bu önem ve değer, kendisini demokratik yönetim anlayışında ve ahlakında sergiler.

Demokrasi, kendi değerlerini içine sindiren ve gereğini yerine getiren sorumlu siyasetçi ahlakı ve disipliniyle ayakta kalabilir. Bu disiplini idrak edemeyen ve bu ahlakî değerleri hiçe sayan anlayışların egemen olduğu yönetimlerde demokrasiden ve millet iradesinden söz etmek imkânı yoktur. Demokrasinin taşıdığı değer, bütün sorunların bu çatı altında çözüme ulaştırılmasıyla temin edilir. Zira bunun dışındaki bütün çözüm alternatifleri ve önerileri, millet iradesinin ve egemenliğinin, bilerek zaafa uğratılması demektir. Bu zaaf, kaynağını ve dayanağını millî egemenlikten alan özgürlüğün, eşitliğin ve adaletin sağlanmasını ve korunmasını tehlikeye düşürebilecek bir tehdit niteliği taşır.

Devletin meşruluk ve sorumluluk çerçevesinde hizmet anlayışının kaynağı da, dayanağı da, millet iradesidir ve bu iradenin en meşru ve sorumlu zemini, üyesi olmakla övündüğümüz Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Bu zemin, sadece ülkemizde değil, dünyadaki saygın ve sürekli yerimizin ve değerimizin de kaynağıdır. Aziz Atatürk'ün, muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkma vasiyetinin günümüz koşullarındaki ideal ifadesi, yani, 21'inci Yüzyıl Türklerin asrı yapma hedefi, dünyadaki bu saygın ve kudretli varlığımızın değerleriyle zafere ulaşacaktır.

Değerli Milletvekilleri, cumhuriyetimizin temel niteliklerinden olan laiklik, yeni Türk devletini uygar dünyaya bağlayan önemli bir olgunlaşma süreci oluşturmuştur. Düne kadar, Yüce Allah'ın gölgesi olarak kendinde ilahî kudret vehmedenler, yerini, milletin gerçek iradesinde tezahür eden hâkimiyetle nihayete erdirilmişlerdir. Laikliğin tanımladığı evrensel inanç ve vicdan özgürlüğümüz, uygar ülkelerle eş düzeyli ve bilimsel modernleşmenin kaynağı olmuştur. Türk laiklik anlayışı, mütedeyyin yurttaşlarımızın inançlarını en üst düzeyde koruyan huzur ortamını oluşturmuştur. Yüzde 99'u Müslüman olan bu ülkede her yurttaş, Anayasanın kendisine tanıdığı temel haklarını kullanarak, din ve ibadet özgürlüğünü, hiçbir tereddüte mahal vermeyecek açıklıkla ve vicdan huzuruyla kullanmaktadır.

Değerli Milletvekilleri, zaman zaman, ülkemizin koşullarında kendini tekrar eden ve sıkıntı yaratan gelişmeler olmuştur. Her ülkenin tarih yolculuğunda karşılaşılması muhtemel bu tür aksamalar, Türk Milletinin o mükemmel sağduyusunda daima en gerçekçi hükümlere bağlanmış ve toplumu yaralamayan biçimlerde sonuçlandırılmıştır. Bu başarı, Türk insanının çağdaş uygarlık düzeyini amaçlayan dehasının eseridir. Bu deha, çağdaşlığın ve laikliğin değerleriyle kişilik kazanmış, bilgi ve beceriyle üstünleşmiş, öz değerlerini koruyan toplumsal terbiyesiyle değişime yönelmiştir. Bu değişim, gelişmenin ve çağdaşlaşmanın bereketini getirmiştir. Bu bereket, ulusal ve evrensel barışın kaynağı olmuştur. Türkiye, ulusal ve evrensel barışın mümtaz siması olarak daima en seçkin yerini korumuştur ve koruyacaktır.

Değerli Milletvekilleri, yeni yüzyıl, bilgi çağı insanların yönlendireceği bir müstesna zaman aralığı olacaktır. Böyle müstesna zamanlarda toplumlar, devletin nitelikleriyle, milletin haklarını ve özgürlüklerini mükemmelleştiren dengeleri kurarlar. Bu dengede, demokrasi, laiklik ve çağdaşlık, her aşamada yeni değişimleri ve reformları zorunlu kılacaktır. Türk toplumundaki olgunluk düzeyinin ve gelişme talebinin bu

değişimlerden uzak kalması elbette düşünülemez. Bu gelişme ve değişme sürecinde, mutlaka yerimizi alacak ve görevlerimizi yerine getireceğiz. Öz değerlerimize olan bağlılığımız, inançlarımıza olan saygımız, milliyetçi ve muhafazakâr anlayışımız ve ahlakımız, bu görevlerdeki başarımızın tükenmeyen kaynağını oluşturacaktır. Yeni yüzyılın giderek zorlaşan hedeflerine, bu berrak kaynağa sahip ülkemiz kadar cesaretle meydan okuyacak başka hiçbir ülke düşünemiyorum.

Değerli Milletvekilleri, Anayasamız, ülkemizin omurgasıdır. Bu ülkenin varlığını ve gücünü oluşturan bütün kurum ve kuruluşlar, Anayasanın tarif ettiği görevler, haklar ve sorumluluklar disiplininin dışında hiçbir farklılık iddiasına sahip olamazlar, hiçbir ayrıcalık taşıyamazlar. Hiç kimse, hiçbir şart altında sınırsız yetkiye sahip değildir ve hiç kimse, Anayasaya sadakat borcundan muaf tutulamaz. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

Türkiye, aklın, sevginin, saygının, vatan sevgisinin, inanç ihtişamının, ulusal hoşgörünün bir terkididir. Bu terkip, ulusumuzun ufkunu daima açık ve aydınlık tutmuştur. Şimdi, yeni bir yüzyılın eşiğindeyiz. Bu eşik, açık ve aydınlık ufkumuzun eşiğidir. Hiçbir güç, bu ufkı karartamayacaktır.

Hepinize saygılar sunuyorum.²¹ (ANAP sıralarından ayakta alkışlar; DSP, DTP ve CHP sıralarından alkışlar)

²¹ TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 51, Birleşim 81, Sayfa 248-250

7 Ekim 1998 Çarşamba**Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, Dış Politikada Meydana Gelen Gelişmeler, Suriye'nin PKK Terör Örgütüne Verdiği Destek ve Türkiye-Suriye İlişkilerinin Son Durumuyla İlgili Açıklaması**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye-Suriye ilişkilerinin bugünkü durumuna ilişkin olarak Hükümetimizin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; Hükümetim ve şahsım adına, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli Milletvekilleri, dünyada yaşanan, özellikle son yıllarda yaşanan köklü değişiklikler ve uluslararası ilişkilerin dokusunu büyük ölçüde etkileyen bu gelişmeler, aynı zamanda, önemli bir değişimin de yaşanmasına neden olmuştur. Coğrafi bakımdan, Türkiye, dünyadaki bu hızlı değişim sürecinden en fazla etkilenen ülkelerden birisidir. Nitekim bugün, dünyayı meşgul eden önemli sorunların ve gelişmelerin büyük çoğunluğu, Türkiye'nin yakın çevresini oluşturan Balkanlardan Kafkasya'ya ve Orta Asya'ya, Karadeniz'den Ortadoğu'ya uzanan coğrafyada meydana gelmektedir. Bu coğrafyanın odak noktasında bulunmamız nedeniyle, çevremizdeki gelişmelerin dış politikamıza önemli yansımaları olduğunu görüyoruz. Günümüz şartlarında, önümüze açılan yeni ufukları en iyi ve uygun şekilde değerlendirmeyi, çevremizdeki ihtilafların ve belirsizliklerin meydana getirdiği riskleri bertaraf etmeyi amaçlayan çok yönlü ve dinamik bir politika izliyoruz. Bu çerçevede, dış politikamızın temel doğrultusunu, ülkemizin güvenliğini korumak ve refah düzeyini sürekli yükseltmenin yanı sıra, değişen dünya koşullarında bölgemiz ve dünya barışına, istikrar ve huzuruna katkıda bulunma kararlılığı oluşturmaktadır. Dış politikamızın öncelikli amaçlarına uygun olarak, başta komşularımız olmak üzere, tüm ülkelerle karşılıklı çıkar ve yarar dengesine dayalı dostluk ilişkileri geliştirme ve işbirliğini daha da güçlendirme gayreti içindeyiz.

Komşularımız arasında en uzun kara sınırını paylaştığımız Suriye'yle ilişkilerimiz, işaret ettiğim politikamızda bir istisna teşkil etmemektedir. Türkiye, Suriye'yle iyi komşuluk ve dostluk ilişkileri içerisinde bulunmayı arzulamaktadır; ancak, komşumuz Suriye'den aynı anlayışı ve aynı yaklaşımı gördüğümüzü söylemek, maalesef, mümkün değildir. Suriye, hepimizin çok iyi bildiği gibi, yıllardır, PKK terör örgütüne melce vermekte, örgütün faaliyetlerine çeşitli yönlerden destek sağlamaktadır. Ayrılıkçı bir terör örgütünü kendi topraklarında barındırmak ve bu örgütü komşusuna karşı kullanmak çok ağır bir suçtur. Suriye'nin PKK'yla içlidişli bağları, inkâr edilmesi olanaksız şekilde kanıtlanmış vahim bir olgudur.

Sayın Milletvekilleri, Suriye, PKK'nın yanı sıra DHKP-C, Hamas, Hizbullah gibi daha birçok terör örgütüne cömertçe destek sağlamaktadır. Suriye'nin terörizmi desteklediği, uluslararası toplumca da açıkça bilinmektedir. Bu bağlamda, Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığının yayımladığı yıllık raporlarda, Suriye'nin uluslararası terörizme destek veren bir ülke olarak tanımlandığı da malumunuzdur. Suriye, terörizme verdiği desteği, dış politikasının temel bir aracı haline getirerek, siyasî emellerine ulaşmak için kullanmaktadır; böylelikle, uluslararası hukuku hiçe saymakta, Birleşmiş Milletler Yasası, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararları, İslam Konferansı Örgütü bildirileri ile kararları dâhil, taraf olduğu anlaşmaları pervasızca ihlal etmektedir.

Türkiye, Suriye'nin uluslararası terörizm konusundaki tutumunu değiştirmek, bu ülkeyle iyi ilişkiler kurmak amacıyla çok gayret göstermiştir. Bu gayretlerimiz, 1980'li yılların ikinci yarısında, Anavatan Partisinin iktidar olduğu dönemde olumlu sonuç vermiş ve 1987 yılında, biri güvenlik alanında, diğeri ekonomik alanda olmak üzere, Suriye ile imzaladığımız iki protokolle ilişkilerimiz düzlüğe çıkarılmaya çalışılmıştır. Güvenlik protokolünün 5'inci maddesinde "Her iki taraf, kendi topraklarında, diğer tarafın güvenlik ve istikrarına zarar verici tüm faaliyetleri önlemeyi ve ayrıca, kendi topraklarındaki örgüt, grup ve kişilerin bu çeşit faaliyetleri hakkında bilgi alışverişi dâhil olmak üzere, her türlü işbirliğinde bulunmayı taahhüt ederler" yükümlülüğü yer almıştır.

Güvenlik alanında Suriye'yle aramızda teşkil ettiğimiz komisyonlar, işbirliğimizi geliştirmek için uzun yıllar boyunca çalışmıştır. Bu çalışmalarda, kâğıt üzerinde bazı merhaleler katedilmekle birlikte, arzu edilen amaç, maalesef, elde edilememiştir. Örneğin, 1992 yılında, terörizmin her şeklini, yöntemini ve uluslararası boyutunu kapsayan şekilde kınamak, birlikte mücadele etmek, bir ülkeden diğerine geçişi ve üsleri engelleyecek önlemler almak, birinde yasadışı ilan edilmiş grupların üyelerinin varlığı, örgütlenmesi, toplanması, propaganda ve eğitim faaliyetlerinde bulunmasına izin verilmemesi, bu örgütlerin üyesi olarak tutuklananlar hakkında yasal işlem yapılması için ülkesine iade edilmesi, millî sınırlardan yasal olmayan şekilde geçişleri önlemeye yönelik tedbirleri artırma ve bu amaçla iki ülke sınır yönetimleri arasında işbirliğini geliştirme hususlarında mutabakata varılmış; ancak, Suriye, fiiliyatta kendini bu taahhütleriyle bağlı addetmemekte sakınca görmemiştir.

1995 yılının eylül ayında, zamanın Hükümeti, Suriye'den güvenlik alanında beklenen işbirliği anlayışını göremeyince, bu ülkeyle diyalogun daha fazla sürdürülmemesini uygun bulmuştur.

Hükümetimiz 1997 yılının temmuz ayında işbaşına geldiğinde, programında da öngörüldüğü şekilde, bölgemizde huzur ve istikrar için, tüm ülkelerle ilişkilerimizi geliştirme amacıyla çalışmalar başlatılmıştır. Bu bağlamda, Suriye'yle kopuk olan diyalogun yeniden tesisine yönelik gayretlerde de bulunulmuştur. Nitekim Suriye, bu inisiyatifimize karşılık, geçtiğimiz yılın sonbaharında, ülkemizle ilişkilerini normalleştirmek görüşünde olduğunu kamuoyuna açıklamıştır. Suriye'nin bu tutumunda olumlu bir yaklaşımın işaretlerinin bulunduğu ümit edilmek istenmiş ve tarafımızdan, bu iyiniyetli yaklaşımla kamuoyuna yapılan bir açıklamada, tüm komşularımızla olduğu gibi Suriye'yle de iyi ilişkiler sürdürme isteğinde olduğumuz; sorunlarımızı diyalogla çözümlemeyi arzuladığımız; diyaloga gidildiği takdirde, ilişkilerimizde, terörizme karşı işbirliği dâhil, yeni açılımlar sağlanabileceği; bunun da, bölgedeki istikrar ve güvenliğe katkıda bulunabileceğini ümit ettiğimiz belirtilmiştir.

Bu açıklamaları müteakip karşılıklı olarak yapılan iki ziyaret sırasında, Suriye'yle ilişkilerimiz hakkındaki görüş ve düşüncelerimiz, bütün açıklığıyla karşı tarafa anlatılmıştır. Ayrıca, Dışişleri Bakanımız, İslam Konferansı Teşkilatı Dışişleri Bakanları Toplantısı münasebetiyle 1998 Martında Katar'ın başkenti Doha'da bulunduğu sırada, Tunus Dışişleri Bakanının girişimi üzerine, Suriye Dışişleri Bakanıyla ikili bir görüşme yapmış ve ülkemizin Suriye'yle ilişkilerine bakış tarzını muhatabına aktarmıştır.

İşaret ettiğim temasların sonuncusunu teşkil eden ve geçtiğimiz temmuz ayında Suriye Dışişleri Bakan Yardımcısıyla Ankara'da gerçekleştirilen görüşmelerde,

ilişkilerimizi uygar bir temele oturtabilmek maksadıyla Suriye'yle aramızda bir ilkeler bildirisi imzalamayı teklif ettik. Suriye, bu teklifimize bugüne kadar bir cevap vermemiştir.

Yüce Meclisin bilgisine sunduğum bu kısa bilgiden de anlaşılacağı üzere, Türkiye, şimdiye kadar, siyasi ve diplomatik yöntemlere iyi niyetle büyük şans tanımıştır, bu çerçevede bütün yolları ısrarla denemiştir; ancak, Suriye yönetimi, bu iyi niyetli ve sabırlı çabalarımıza, bugüne kadar, maalesef, hiçbir olumlu mukabelede bulunmadığı gibi, terörizme verdiği desteğin ağır sorumluluğundan inkâr yoluyla ilelebet kaçabileceği yanılgısında ısrarlı olmayı tercih etmiştir. Artık, Suriye'nin bu karanlık oyunlarına son verilmesinin zamanı gelmiştir. Zira komşumuz Suriye'nin ilişkilerimizi normalleştirme arzusunda samimî olmadığı gözlemlenmektedir. Suriye Hükûmeti yetkilileri kamuoyuna göz boyayıcı beyanatlar verirken, bu ülkenin PKK terörüne verdiği destek kesintisiz ve artan bir biçimde devam edegelmiştir.

Suriye'nin PKK'ya sağladığı bu destek nedeniyle Türkiye'de kan dökülmekte ve masum insanlar ölmektedir. Bu terör örgütü, 3.400'ü kadın ve çocuk, 4.600'ü güvenlik görevlisi olmak üzere, bugüne kadar, 30 bin insanın ölümüne neden olmuştur. Ülkemizin, buna, artık, daha fazla tahammül etme imkânı kalmamıştır; çünkü artık, iyice hatırlanması gerekir ki, dolu bir bardak su ile bu bardağın taşması arasındaki fark, tek bir damla sudan ibarettir. Öte yanda, PKK elebaşısı Şam'da faaliyet gösterip yabancı siyasilerle, medya temsilcileriyle görüşüp terörist ve propaganda faaliyetlerini Şam'dan idare ederken, Suriye, PKK terörizmine destek vermediğini ve PKK lider kadrosunu Suriye'de barındırmadığını fütursuzca açıklamakta ve herkesçe bilinen gerçekleri alenen inkâr etmektedir.

Türkiye, terör örgütünün elebaşının Türkiye'ye iadesi dahil, Suriye topraklarından Türkiye'ye yönelik saldırıların durdurulması için gerekli önlemlerin alınmasını, suçluların cezalandırılmasını, PKK'ya silah, lojistik ve malî destek sağlanmasından vazgeçilmesini, bu terörist kuruluşun propaganda faaliyetlerine izin vermemesini Suriye'den talep etmiş ve topraklarında PKK faaliyetlerine izin verdiği sürece, uluslararası hukukun imkân verdiği tedbirleri gerekli gördüğü zaman alma hakkını saklı tuttuğunu da bildirmiştir. Son derece ciddi bir konu olan uluslararası terörizm meselesine sorumlu biçimde yaklaşmayan Suriye'nin, konuyu inkâr politikası izleyerek askıda tutması, bundan sonra, artık mümkün değildir; buna, imkân ve izin verilmeyecektir.

Değerli Milletvekilleri, Suriye, terörizme verdiği destekle, Türkiye'ye karşı dolaylı bir savaş sürdürmektedir. Bu durumu, geldiğimiz noktada, başka türlü tanımlama olanağı kalmamıştır. Bunun da, Türkiye'ye, Suriye'ye karşı, Birleşmiş Milletler Yasasının 51'inci Maddesi uyarınca meşru müdafaa tedbirleri alma hakkını vermekte olduğunu önemle hatırlatmak isterim.

Bu haklı tutumumuzu, son zamanlarda, Türk ve yabancı kamuoyuna açıkça ifade ettik. Bu ifadelerimiz, bazı dost ülkelerde de yankı bulmuştur. Bu dost ülkelerden biri Mısır'dır. Mısır, bölgedeki ağırlığına önem verdiğimiz, iyi niyetinden emin olduğumuz bir ülkedir. Mısır Cumhurbaşkanı Sayın Hüsnü Mübarek, son olarak, Şam'a giderek Suriye lideriyle görüşmüş, ardından, Ankara'da Sayın Cumhurbaşkanımızla görüşmek istemiştir. İki Cumhurbaşkanı, esasen, zaman zaman görüşmekteydiler. Bu itibarla,

Sayın Mübarek'in ziyaretini memnuniyetle karşıladık. Ziyaret dün gerçekleşmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımız, bu vesileyle, görüşlerimizi, muhatabına tüm açıklığıyla aktarmıştır. Suriye'nin yıllardan beri teröre verdiği desteği bütün iyiniyetli çabalarımıza rağmen sürdürdüğünü, bu yüzden binlerce şehit verdiğimiz ve halkımızın sabrının tükendiğini vurgulamıştır; Suriye'nin teröre desteğini somut bir şekilde anlatan bir dosyayı, Sayın Mübarek'e vermiştir; ayrıca, Suriye'den taleplerimizi de açık bir şekilde sıralamıştır.

Sayın Mübarek, Cumhurbaşkanımıza, diplomatik yolların denenmesi için yardımcı olmayı önermiştir. Ben de, on dört yıldır diplomasi yollarını denediğimizi, bu dönem içinde 30 bin kişinin öldüğünü hatırlattım; sabırsızlığımızın bundan kaynaklandığını vurguladım; bu şartlar altında diplomatik yöntemleri yürütmenin güçlüğüne ifade ettim.

Sayın Mübarek, diplomasiye son bir şans tanınmasını telkin etmiştir. Bu öneriyi inceleyeceğimizi bildirdik ve onların da kendilerine verilen belgeleri incelemelerini istedik. Şu hususu bir defa daha tasrih ettim: Suriye'yle diplomasi yolunu deneme imkânı bulursa dahi, bu çerçevede yapılacak görüşmeler, münhasıran Suriye'nin teröre verdiği desteğin sona erdirilmesi konusuyla sınırlı olmalıdır, gündemin sulandırılmasını kabul edemeyiz. Gerginliğin dağıtılması için, Suriye'nin atacağı somut adımlar büyük önem taşımaktadır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Suriye'yle ilişkilerimizde karşılaşılan sorunun kökeninde Suriye'nin Türkiye'ye karşı terörizme verdiği destek yatarken, Suriye, ülkemizin İsrail'le ilişkilerini öne sürerek meseleyi esasından saptırma gayretkeşliği göstermekte, Arap dünyasının dikkatini Türkiye-İsrail ilişkilerine çekmeye çalışarak konuyu istismar etmektedir. Suriye'yle ilişkilerimizin mevcut durumu ile Türkiye-İsrail ilişkilerinin hiçbir bağlantısı yoktur. Hiç kimse böyle bir yanlışlığa düşmemelidir ve hiç kimse, gerçeklerden böylesine uzak bir bahanenin arkasına saklanmaya da çalışmamalıdır. Ayrıca, bu sorun, Türkiye'nin Arap âlemiyle bir sorunu da değildir. Böyle bir bağlantı kuranlar, yanlışlığa düşerler. Türkiye ile Arap halkları arasında köklü dostluk ve kardeşlik bağları vardır. Buna, komşu Suriye Halkı da dâhildir. Mesele, bugünkü Suriye yönetiminin, ülkemize karşı, bir yandan uluslararası hukukla ve iyi komşuluğun en temel icaplarıyla bağdaşmayan bir politikayı ısrarla izlemesinden, öte yandan da bunu inkâr etmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu bağlamda, Türkiye'nin Arap ülkelerinden beklentisinin, meseleye gerçekçi bir şekilde yaklaşmaları ve Suriye'yi terörizme verdiği destekten vazgeçmeye ikna etmeleri olduğunu vurgulamak istiyorum. Arap ülkelerinin Arap dayanışması adına Suriye'ye verecekleri desteğin, teröre destek olgusuna bir onay niteliği taşıması gerekir.

Hükümetimiz, halkımızın tam desteğine mazhar olan tutumunda haklı olduğunu bilmekte ve bu haklılığının bilinci içerisinde hareket etmektedir. Tabiatıyla, biz, savaş çıkarmak için çalışmıyoruz; "yurtta sulh, cihanda sulh" ilkesi şiarımızdır; ancak, Türkiye'nin hayatî menfaatlerini korumak birinci görevimizdir. Bunun için gerekli önlemleri almakta ve -hiç temenni etmiyoruz ama- gerekirse bu konuda Yüce Meclisin iznine başvurmakta da kararlıyız. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

Sayın Milletvekilleri, bu konu, Bakanlar Kurulumuzun bugün yapılan olağan toplantısında tüm detaylarıyla ve bütün boyutlarıyla ele alınmış ve Bakanlar Kurulumuz,

biraz önce sonuçlanan bu toplantıdan sonra, kamuoyuna aşağıdaki hususların açıklanmasını kararlaştırmıştır.

1- Silahlı Kuvvetlerimizin ve diğer güvenlik güçlerimizin kahramanca çabaları sonucunda, bölücü terör, ulusal sınırlarımız içinde, çok geniş ölçüde etkisiz hale getirilmiş ve bu nedenle çaresizliğe düşen bölücü örgüt, dış desteğe muhtaç hale gelmiştir.

2- Ülkemizin toprak bütünlüğünün ve vatandaşlarımızın can güvenliklerinin korunması için bölücü örgütün kökünün kazınması, Hükümetimizin, milletimize karşı en önde gelen sorumluluğudur. Bakanlar Kurulumuz, bu hedefe ulaşılmasının önündeki en önemli engelin komşumuz Suriye tarafından bölücü örgüte yıllardan beri sürdürülen ve giderek artan destek olduğunu değerlendirmiştir.

3- Bakanlar Kurulumuz, Suriye'nin bu konudaki inkârcı tutumunu sürdürmesi ve bölücü örgüte destek ve yardım sağlamaya devam etmesi halinde, gerekli her türlü caydırıcı tedbirin alınmasını, bu konuda uluslararası kuruluşların, üçüncü ülkelerin bilgilendirilme çalışmalarının hızlandırılmasını ve gelişmeler hakkında Yüce Meclise düzenli olarak bilgi verilmesini kararlaştırmıştır.

Yüce Meclise, saygılarımla arz ederim.²² (ANAP, DSP, DTP ve CHP sıralarından alkışlar)

²² *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 63, Birleşim 3, Sayfa 282-285

18 Kasım 1998 Çarşamba

Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, Bölücü Terör Örgütü PKK'nın Başlı Abdullah Öcalan'ın İtalya'da Yakalanması ve Türkiye'ye İadesi İçin Yapılan Çalışmalara İlişkin Gündem Dışı Konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; başvurduğu vahşi terör eylemleriyle 1984 yılından bu yana büyük bir bölümünü sivil vatandaşlarımızın oluşturduğu binlerce insanımızın hayatlarını kaybetmelerine yol açan PKK terör örgütüyle mücadelede, son zamanlarda kesin sonuç alıcı bir merhaleye ulaşıldığını memnuniyetle ifade etmek istiyorum.

Devletimizin ve Hükümetimizin izlemekte olduğu kararlı tutum ve politika çerçevesinde, güvenlik güçlerimizin ortaya koyduğu kahramanca mücadele sayesinde, PKK teröristlerinin yurt içinde ve otorite boşluğundan yararlanarak yuvalanmaya çalıştığı Kuzey Irak'ta silahlı eylem yetenekleri önemli ölçüde zafiyete uğratılmıştır.

On beş yıldır ülkemize ve insanımıza derin acılar yaşatan ve Güneydoğu Anadolu Bölgemizin kalkındırılması çabalarını hedefleyerek ağır maddî hasara yol açan kanlı terör örgütünün dış desteğinin kesilmesi bakımından da, son dönemde önemli başarılar elde edilmiştir.

PKK'nın terör eylemleri sonucunda, Emniyet Genel Müdürlüğünün, dün akşam itibarıyla, dünkü tarih itibarıyla bana vermiş olduğu bilgiye göre, toplam 27.630 insanımız hayatını kaybetmiş, güvenlik güçlerimiz ve sivil vatandaşlarımızdan toplam 16.219 kişi de yaralanmıştır. Kanlı terör örgütü PKK'nın, ayırım gözetmeksizin katlettiği vatandaşlarımızdan 4.960'ı güvenlik güçlerimizden, gerisi ise, yaşlı, kadın, çocuk ve hatta bebeklerden oluşmaktadır.

PKK, bir yandan, Kürt kökenli vatandaşlarımıza sahip çıkmaya yeltenirken, öte yandan, Kürt kökenliler de dâhil, vatandaşlarımızın canına acımasızca kıymaktadır.

PKK'nın katlettiği masum sivil vatandaşlarımız arasında çok sayıda öğretmenimizin de bulunması, terör örgütünün ve onun elebaşının, sözde avukatlığına kalkıştığı Güneydoğu Anadolu Bölgemizin insanların aydınlanmasına, eğitim ve öğretim imkânlarına kavuşturulmasına ve bilinçlenmesine tahammül gösteremediğinin en kesin kanıtıdır.

PKK terör örgütü, faaliyetleri için ihtiyaç duyduğu insan gücü ve malî kaynakları elde etmek amacıyla, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, haraç toplama insan ticareti, çocuk kaçırma, karapara aklama gibi örgütlü suçlar da işlemektedir.

Eylül 1996'da bazı Avrupa ülkelerinde eşgüdüm içinde gerçekleştirilen Sputnik Operasyonu, PKK'nın örgütlü suçlarla bağlantısını ve karapara aklama faaliyetlerini ortaya çıkarmıştır.

Öte yandan, geçtiğimiz yılsonunda İtalya'ya yönelik kaçak göç hareketlerinin arkasında, diğer örgütlü suç çeteleriyle birlikte PKK'nın da bulunduğu, terör örgütünün, bu yolla, yasadışı göç olgusunu, kendi asılsız iddialarına dayanak oluşturmak amacıyla istismar ederek ülkemiz üzerinde uluslararası kamuoyu baskısı yaratmayı hedeflediği bilinmektedir.

Terör örgütü PKK, yurt dışındaki faaliyetlerini, cephe organı ERNK, sözde sürgünde Kürt parlamentosu ve çok sayıda büro, merkez ve dernek vasıtasıyla yürütmektedir.

PKK, gerçekleştirdiği terör eylemlerinin yanı sıra, insanlığa karşı en büyük suçlardan birini teşkil eden uyuşturucu kaçakçılığında da önemli rol oynamaktadır. PKK'nın söz konusu faaliyeti, Amerika Birleşik Devletleri Adalet ve Dışişleri Bakanlıklarının 1995 ve 1996 yılında yayımladıkları raporlarla ve burada tek tek saymayı gereksiz addettiğim birçok diğer belgeyle açıkça ortaya konulmuştur. Bu raporlarda, Avrupa uyuşturucu kaçakçılığı kartelinin PKK terör örgütü tarafından kontrol edildiği vurgulanmaktadır. Bu çerçevede, Paris Kriminoloji Enstitüsünce Ekim 1996'da yayımlanan bir raporda, PKK'nın Avrupa'daki uyuşturucu şebekesi ve işleyişi belgelenmiştir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Kontrol Programı çerçevesinde, 29 Haziran-3 Temmuz 1998 tarihlerinde Beyrut'ta toplanan Orta ve Yakındoğu'da Yasadışı Uyuşturucu Ticareti ve Bağlantılı Sorunlar Alt Komisyonunun nihai raporunda da, PKK, narko-terör örgütlerine örnek olarak gösterilmiş, anılan örgüt ile diğer sınır aşırı suç grupları arasında uyuşturucu ticaretinde açık bağlantılar olduğu belirtilmiştir.

PKK, bu yasadışı faaliyetlerine ilave olarak, ülkemizde, çok sayıda okul, mesken ve kamu binasını tahrip etmiş, orman yangınları çıkarmış, iş makinelerini, altyapı yatırımlarını, petrol tesislerini yakıp yıkarak, Güneydoğu Anadolu Bölgemizin imarına ve sosyoekonomik kalkınmasına yönelik çabalara darbe vurmaya kalkışmış, turizm sektörümüzü baltalamak için, Avrupa genelinde yoğun bir dezenformasyon ve tehdit kampanyası yürütmüş, Avrupa kamuoyunu yanlış bilgilerle yönlendirmeye çalışarak, ülkemizin dünya kamuoyundaki imajını olumsuz gösterme gayreti içerisine girmiştir.

Bilindiği üzere, komşumuz Suriye'nin uzun yıllardır PKK'ya sağlamakta olduğu desteği sona erdirmek için bu ülke nezdinde yaptığımız etkili girişimlerimiz sonucunda, terör örgütünün elebaşı, bu ülkeden Rusya'ya kaçmak zorunda kalmıştır. Ülkemiz ile Suriye arasında 20 Ekim 1998 günü Adana'da imzalanan belgeyle, bu ülke; yani, Suriye, PKK'nın bir terörist örgüt olduğunu kabul etmiş ve ülkesinde, PKK'nın ve yan kuruluşlarının tüm faaliyetlerini yasaklamıştır. Suriye'de hiçbir PKK mevcudiyeti ve faaliyetinin kalmamasını teminen, imzalanan tutanak çerçevesindeki temas ve girişimlerimiz, belirli bir mekanizma dâhilinde yürütülmektedir.

Son gelişmeler üzerine Suriye'de barınamayacağını anlayan terör örgütünün elebaşı, bu ülkeden Rusya Federasyonuna kaçmıştır. Daha önce kaçma ihtimali de dikkate alınarak, Interpol kırmızı bülteniyle aranan adı geçen teröristin yakalandığında ülkemize iadesi amacıyla tutuklanması talebimiz, ilgili tüm ülkelere zamanında bildirilmiştir.

3 Kasım 1998 tarihinde Rusya Federasyonu Duması tarafından kabul edilen ve terörist elebaşına Rusya'da sığınma hakkı verilmesini isteyen bir çağrıya rağmen, başta Başbakan Primakov olmak üzere, Rus Hükümeti ve ilgili Rus makamları nezdinde Ankara ve Moskova'da yaptığımız üst düzey girişimlerimizle, adı geçene hiçbir şekilde barınma imkânı verilmemesi talebimiz Rus tarafının dikkatine getirilmiştir.

Rusya makamları, son yıllarda iki ülke arasında hızla gelişen ekonomik ve ticarî ilişkiler ile dostluk, iyi komşuluk ve ortak çıkarlar temeline dayalı ikili işbirliğimizin, PKK terör örgütü elebaşı nedeniyle zedelenmesine fırsat vermeyerek, adı geçenin bu ülkede barındırılmayacağını tarafımıza en üst düzeyde taahhüt etmişler ve bu taahhütlerinin gereğini yerine getirmişlerdir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Rusya'da da barınma imkânı bulamayan PKK terör örgütünün başı, 12 Kasım 1998 günü, sahte bir Türk pasaportuyla İtalya'ya giriş yapmak isterken Roma Havaalanında yakalanarak tutuklanmıştır. Öcalan, adli makamlarımızın hakkında çıkardıkları tevkif müzekkeresine istinaden, kasten ve taammüden adam öldürmek ve öldürmeye azmettirmek suçlarından Interpol kırmızı bülteniyle aranan azılı bir terörist ve suçludur. Adı geçen, ayrıca, Alman Federal Mahkemesinin 12 Ocak 1990 tarihli kararına istinaden de, Almanya'da, adam öldürtmek ve terörist bir örgütü yönetmek suçlarından aranmaktadır. Vahşi terör eylemlerinin yanı sıra, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, haraç toplama insan ticareti gibi örgütlü suçlar da işleyen PKK'nın, kanlı bir terör örgütü olduğu, Amerika Birleşik Devletleri dışında, başta Fransa, Almanya ve İngiltere olmak üzere, Avrupa ülkelerince de kabul edilmiştir. Nitekim Fransa ve Almanya, terör eylemlerinden dolayı, 1993 yılında, PKK ve yan kuruluşlarının faaliyetlerini yasaklamışlardır.

Amerika Birleşik Devletleri, 1996 tarihli Antiterör ve Müessir Ölüm Cezası Yasasıyla, PKK'yı yabancı bir terör örgütü olarak tanımlamış, Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanlığınca yayımlanan yabancı terör örgütleri listesine PKK'yı da dahil etmiştir. Amerika Birleşik Devletleri yönetimi bu doğrultuda hareket ederek, Roma'da tutuklanan PKK elebaşının Türkiye'ye iadesi çağrısında bulunmuştur. İngiltere de, Öcalan'ın Roma'da tutuklanmasını, uluslararası toplumun terörizme karşı mücadelesinde önemli bir ilerleme olarak memnurlukla karşılamıştır.

Saydığım ülkeler ve hatta Adana Mutabakat Belgesiyle Suriye tarafından da bir terör örgütü olarak ilan edilen örgütün elebaşının da terörist olduğu inkâr edilemeyecek bir gerçektir. PKK'nın tüm terör eylemlerinde, emrin verilmesinden yasadışı faaliyetlerin tertiplenmesine kadar örgüt üzerinde tek ve mutlak hâkimiyeti bulunan Öcalan'ın, doğrudan kişisel sorumluluğu bulunmaktadır. Adı geçenin, terörist eylemleri, cinayet ve cinayete azmettirme suçlarından ötürü adalet önünde hesap vermesi ve bu amaçla İtalya'dan Türkiye'ye iade edilmesi için, Ankara'da ve Roma'da her düzeyde girişimlerimiz sürdürülmektedir. Batı Avrupa Birliği toplantıları münasebetiyle İtalya'ya giden Başbakan Yardımcısı ve Savunma Bakanımız Sayın İsmet Sezgin ve Dışişleri Bakanımız Sayın İsmail Cem, İtalyan muhataplarıyla gerçekleştirdikleri temaslarda, bu kişinin bir an önce Türkiye'ye iadesi talebimizi gerekçeleriyle anlatmışlardır.

Bazı çevrelerin savundukları gözlenen, kanlı bir terörist örgütün elebaşına siyasî sığınma hakkı verilmesi talepleri, ne kamu vicdanı ve adalet duygusuyla ne de İtalya'nın taraf olduğu terörizme karşı mücadele ve uluslararası işbirliği taahhütleriyle bağdaştırılabilir. Bu nedenle, dost ve müttefik İtalya'yı, Türk ve dünya kamuoylarının beklentilerine de uygun olarak, adı geçen caninin bir an önce adalet önüne çıkarılabilmesini teminen, iade talebimizin gereğini yapmaya çağırıyoruz.

Bu çağrıyı yaparken, iki noktayı açıklıkla tebarüz ettirmek istiyorum: Birincisi, Hükümetimizin talebinin, intikam duygularından değil, insanlığa karşı işlenmiş bir suçun cezalandırılarak, adaletin mutlaka tecelli etmesi hususundaki haklı ısrarımızdan kaynaklandığıdır. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)

İkincisi, bu konunun, sadece Türkiye ile İtalya arasındaki bir mesele olarak düşünülmemesi gerektiğidir. Burada, uygar dünyanın yıllardır karşı karşıya bulunduğu en tehlikeli meydan okuma olarak nitelendirilen terörizmle mücadele iradesi, İtalya'nın

hükûmî şahsiyetinde, fevkalade kritik ve gelecek bakımından belirleyici sonuçlar doğuracak tarihî bir sınava girmektedir.

Karar almak durumunda olduğu konunun son derece net durumu karşısında, İtalya Hükümetinin, bu sınavdan, bir caniyi taltif etmeden, terörü özendirmeden, siyasî suçla adi suç birbiri karıştırmadan, adalet duygusunu rencide etmeden, saygınlığına gölge düşürmeden çıkacağına, son günlerde bazı İtalyan yetkililerinin yaptıkları fevkalade yanlış beyanlara rağmen, hâlâ güvenmek istiyoruz; aksi halde, yaşama hakkından başlayarak, insan hakları, terörizm, terör, terörist, suç, cani gibi sözcük ve kavramların, hiçbir dilin lügatinde, artık, yeri ve anlamı kalmayacaktır.

Değerli Milletvekilleri, şimdilik bize düşen, dostumuz ve müttefikimiz İtalya'ya, uygar dünya adına girdiği bu tarihî sınavda başarı dilemektir. Eğer, İtalyan Hükümeti, bu sınavdan başarıyla çıkamazsa, sadece kendi geçmişine ağır bir leke düşürmekle kalmayacak, PKK'nın bugüne kadar işlediği bütün cinayetlerin de suç ortağı olacaktır. *(Alkışlar)*

Müsaadenizle, sadece Hükümetim adına değil, sadece Anavatan Partisi adına da değil, bu Yüce Meclisteki bütün siyasî partiler adına, bütün dünyaya ilan ediyorum ki, bundan sonra gelecek hiçbir Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, İtalya'nın bu yanlışını karşılıksız bırakmayacak ve eli kanlı canilerle masaya oturmayacaktır. *(Alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, süreniz bitmek üzere; ne kadar süre istersiniz?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hemen tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — 3 dakika? 5 dakika? *(ANAP sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sadece 1 dakika...

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun... Müsaade buyurun efendim...

Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, bu vesileyle, Yüce Meclisin bütün üyelerine, Yüce Mecliste temsil edilen bütün siyasî partilerimize de, Hükümet olarak, bir çağrıda bulunmak istiyorum: Geliniz, Türk Devletinin, bölücü terörle, eşkiyayla giriştiği bu mücadeleyi iç siyasî çekişmemize malzeme yapmayalım. *(Alkışlar)* Ben, terör örgütünün elebaşının yakalandığını kamuoyuna teyit etmek amacıyla yaptığım basın toplantısında, Sayın Ecevit'le birlikte, bu meselenin Türkiye'nin millî davası olduğunu, Türkiye'de, hangi hükümet işbaşında olursa olsun, bu mücadelenin devam edeceğini açıkça vurguladım. Maalesef, bazı siyasî parti sözcülerinin bu konuda yaptıkları ilk beyanlarda kullanılmaması gereken ifadeler kullanılmıştır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Bir dakikanızı efendim... *(ANAP sıralarından gürültüler)* Veriyorum efendim; izin verin.

REFİK ARAS (İstanbul) — Ayıp be!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hükümetin, bu başarıda hiçbir payı olmadığı söylenmiştir.

Sayın Milletvekilleri, Meclisin kürsüsünden, milletin kürsüsünden tekrar ediyorum: Eğer, ortada, bu mücadelede kazanılmış bir başarı varsa, bu başarının tek sahibi, bu

başarının tüm şerefi şehitlerimize, gazilerimize aittir. (*"Bravo" sesleri, alkışlar*) Bize düşen, devletin kurumlarına düşen, görevimizi yapmaktır. Devletin içinde Meclis vardır; devletin içinde hükümet vardır; devletin içinde iktidar vardır, muhalefet vardır. Bizim, Hükümet olarak görevimiz -hükümette kim olursa olsun- hükümetin görevi, devletin tüm gücünü, devletin tüm potansiyelini millî hedef doğrultusunda seferber etmektir; muhalefetin görevi de, bunu denetlemektir. Dolayısıyla, burada, herkes görevini yapmıştır. Önemli olan, önümüzde aşmamız gereken birçok zorluklar vardır; size açıkça ifade ediyorum ki, bu meselede çok da düşmanımız vardır. Bu mücadele, daha devam edecektir. Bu mücadelede, Türk Devletin gücünü gören, Türk Devletine boyun eğdiremeyeceğini fark eden eşkiya dağılma sürecine girmiştir.

Dün, Bakanlar Kurulumuz, bu süreci hızlandırmak için, bir an önce bir pişmanlık yasa tasarısının hazırlanarak Yüce Meclise sunulmasını kararlaştırmıştır. Bu konuda, bütün siyasî partilerimizden destek bekliyoruz.

Ayrıca, unutulmamalıdır ki, Türk Devleti olarak bizim de atmamız gereken; ama bugüne kadar bölücü terörle giriştiğimiz mücadele nedeniyle atmakta geciktiğimiz adımlarımız vardır; bu adımların atılabilmesi için de, mutlaka bu mücadelenin sonuçlandırılması lazımdır. Bunun birinci şartı, olmazsa olmaz şartı, Türk Milleti olarak birliğimizin, beraberliğimizin korunmasıdır. Hükümetim, bu konuya azamî dikkati göstermeye devam edecektir. Bu konuda biraz sonra konuşacağını umduğum siyasî parti sözcülerimizin dile getireceği bütün önerileri dikkate alacağız ve hiç şüphesiz olmasın ki, eğer, birliğimizi, beraberliğimizi koruyabilirsek, bu mücadeleyi, küçük parti çıkarları için zedelemesek, zafer, önünde sonunda Yüce Milletimizin olacaktır.

Hepinize saygılar sunuyorum.²³ (*ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar*)

²³ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 65, Birleşim 20, Sayfa 462-466

19 Kasım 1998 Perşembe

Kendisi Hakkında Gensoru Açılmasına İlişkin Önergesinin Gündeme Alınıp Alınmayacağı Konusundaki Görüşme Münasebetiyle

Doğru Yol Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük, Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya ve İçel Milletvekili Turhan Güven'in, çete ve mafya liderleri ile doğrudan ilişki içinde oldukları ve özelleştirmelerde özellikle TÜRKBANK'ın satışı ihalesinde Devletin menfaatini gözetmeyerek görevlerini kötüye kullandıkları iddialarıyla, Fazilet Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün, Kayseri Milletvekili Salih Kapusuz ve Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, çete ve mafya liderleri ile doğrudan ilişki içinde oldukları ve görevlerini kötüye kullandıkları, kamu ihaleleri ve özellikle TÜRKBANK'ın satışı ihalesine fesat karıştırdıkları iddialarıyla, Devlet Bakanı Güneş Taner ve Başbakan A. Mesut Yılmaz haklarında; ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkanı ve Antalya Milletvekili Deniz Baykal ile Grup Başkanvekilleri İçel Milletvekili Oya Araslı, Ankara Milletvekili Önder Sav ve Hatay Milletvekili Nihat Matkap'ın, mafya ve çete liderleri ile yakın ilişki içinde olduğu ve TÜRKBANK'ın satışı ihalesinde bir işadamına fiyat teklifi ve para ve kredi temini konularında yardımcı olmak suretiyle ihaleyi yönlendirdiği iddiasıyla Başbakan A. Mesut Yılmaz hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesinin gündeme alınıp alınmayacağı konusundaki görüşme münasebetiyle

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türk Ticaret Bankasının satış işlemleri sırasında cereyan eden bazı olaylar gerekçe gösterilerek hakkımda verilen gensoru önergesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Evvela, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hemen ifade edeyim ki, bu gensoru önergesi, çok talihsiz bir önerge olmuştur. (FP, DYP ve CHP sıralarından gürültüler)

Değerli Milletvekilleri, biz, 55'inci Hükümet olarak, yaklaşık on altı buçuk aydan beri işbaşındayız. Biz, bir çoğunluk Hükümeti değiliz; biz, bir azınlık Hükümetiyiz. Bizim koltuğa yapışacak halimiz yok. Bizim göreve devam etmemiz, ancak, dışarıdan destekle mümkün olabilirdi; nitekim böyle olmuştur.

Bu gensoru önergesinde beni üzen taraf şudur: Maalesef bu gensoruda, bazı siyasîlerin aşırı hırslarıyla, bazı kanunsuzluk çetelerinin kirli hesapları birbiriyle birleşmiştir. (ANAP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Doğru Yol Partisi Grubuna ve Fazilet Partisi Grubuna söyleyecek hiçbir sözüm yoktur; kendi açılarından tutarlı davranmışlardır. Baştan beri, başında bulunduğum Hükümete güvenoyu vermemişlerdir, bize güvenmemişlerdir. Güvenmedikleri bir Hükümeti devirebilmek için, elbette ki ellerinden geleni yapacaklardır; ama Cumhuriyet Halk Partisi, Sayın Baykal'ın başında bulunduğu parti, Hükümete güvenoyu vermiştir, destek vermiştir. Aradan on altı buçuk ay geçmiştir; bu desteğin ne mene bir destek olduğunu daha anlayabilmiş değilim. Sayın Baykal'ın, bu konuda, kamuoyu önünde dile getirdiği gerekçeleri de kimsenin anladığını sanmıyorum; bunun, dünya siyaset literatüründe örneği olduğuna da inanmıyorum.

Değerli Milletvekilleri, bakın, bu önerge niye talihsiz bir önerge. Bizi dışarıdan destekleyen Cumhuriyet Halk Partisi, benimle oturup defalarca görüşen, protokoller

yapan, protokollere uymayı taahhüt eden Cumhuriyet Halk Partisi, hiçbir gerekçeye ihtiyaç duymadan bu Hükümeti istediği zaman düşürebilirdi.

Gerekçe mi arıyordu; ben sizin ekonomi politikanızla mutabık değilim deyip düşürebilirdi, özelleştirme uygulamalarınızla mutabık değilim deyip düşürebilirdi; dış politikanızla mutabık değilim deyip düşürebilirdi. On altı buçuk ayda bizi düşürmek için çok sayıda gerekçesi vardı; ama şimdi, bu gensorunun arkasına sığındığı gerekçeyi hepinizin huzuruna getiriyorum.

Değerli Milletvekilleri, bir kere, bu önerge, kendileri açısından talihsizdir; çünkü bu önergeyle ortaya konulan pisliklerin hepsinin kaynağı bizden önceki hükümetler dönemidir. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Ama bu önerge, aynı zamanda sonuçları itibariyle talihsiz bir önergedir. Bu önergeyle eğer Hükümeti düşürürseniz, Türkiye'deki bütün çetelere, bütün mafyaya bir mesaj vereceksiniz; onların yüzünü güldüreceksiniz! (FP ve DYP sıralarından "Ooo!" sesleri; ANAP, DSP ve DTP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Evet, açıkça ifade ediyorum, bu Hükümete, bu önergedeki gerekçelerle verilecek olan güvensizlik oyu, Türkiye'deki bütün kanunsuzluk odaklarına verilen güvenoyu demektir. (ANAP, DSP ve DTP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli Milletvekilleri, bu memlekette vicdan sahibi herkes bilmektedir ki, Hükümetimiz, şimdiye kadar gelmiş geçmiş bütün hükümetler içerisinde çetelerin, mafyanın üzerine gitmede en kararlı hükümet olmuştur.

Yıllardan beri milleti haraca kesen, adam öldürten, uyuşturucu ve kumar rantını paylaşan bütün çetelere karşı, hiçbir ayırım yapılmadan, amansız bir mücadele yürütülmüştür. Kumarhaneler, benim Hükümetimin döneminde kapatılmıştır. (ANAP sıralarından alkışlar, DYP sıralarından "Ooo" sesleri)

Benim Hükümetimin on altı buçuk aylık icraat döneminde, Türkiye'de ele geçirilen uyuşturucu miktarı, aynı dönemde Avrupa'da ele geçirilen uyuşturucu miktarının yüzde 60'ına, dünyada ele geçirilen uyuşturucu miktarının da yüzde 40'ına tekabül etmektedir; yani, mafyanın iki önemli musluğu kurutulmuştur. Kumarhane ve uyuşturucu rantı kesilmiştir; ama bununla yetinilmemiştir.

Buna ilaveten, çetelerle mücadelede, devletin ilgili kurumlarında yeniden yapılanmaya gidilmiştir; özel birimler ihdas edilmiştir; devletin kurumları arasındaki istihbarat kopukluğu giderilmiştir; yabancı güvenlik kuruluşlarıyla çok daha iyi bir işbirliği sağlanmıştır.

Değerli Milletvekilleri, bu çalışmaların sonuçları, çok kısa sürede ortaya çıkmıştır. Bugün itibariyle söylüyorum, kamuoyunda bilinen belli başlı bütün mafya liderleri, bütün çetelerin önde gelenleri, ya yurt içinde ya yurt dışında tutuklanmış durumdadır. (ANAP sıralarından alkışlar)

Karapara olaylarına ışık tutacak olan birtakım faili meçhul cinayetler, yine benim Hükümetim döneminde aydınlanmaya başlamıştır. Maliye Bakanlığımız, bir yıldan beri, 43 tane karapara dosyası üzerinde çalışmaktadır. Bizden önce bir tane açılmış karapara dosyası yoktur devletin. Peki, bir senedir çalışmaktadır da ne mi olmuştur; bakın, sadece bir tanesinde -bu, Ömer Lütfi Topal'la ilgili- geçtiğimiz beş yıl itibariyle toplam 2 milyar

Amerikan Doları tutarında vergi matrah farkı çıkartılmıştır. 2 milyar Amerikan Doları demek, yarım katrilyon demektir.

NAFİZ KURT (Samsun) — Nereden alacaksın, nasıl alacaksın?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ayrıca, şu anda tamamlanmış olan bir dosyada, 3,5 trilyon lira karapara olayı sonuca bağlanmış, mahkemeye teslim edilmiştir. Bu olaylara karışan pek çok kişiyle ilgili mal varlığı üzerinde ihtiyatî tedbir kararı konulmuştur. Bütün bunlar, Türkiye’de ilk defa olan işlerdir.

İSMET ATTİLA (Afyon) — Kanunu biz çıkardık...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, şimdi, bütün bu olan bitenlerden sonra, elbette ki, Türkiye’deki çetelerin, mafyanın bize teşekkür etmesini falan beklemiyorduk. Bu çeteler, gayet tabii, hakları olarak, en tabii hakları olarak, bütün güçleriyle bizimle mücadele edeceklerdi, bize tuzak kuracaklardı, bize tertip yapacaklardı; ama bakın, ben bu işe girerken, bu konuda olabilecek bütün riskleri göze aldım.

Biliyordum ki, bu pisliklerle boğuşanların hiç yıpranmaması, yara almaması diye bir şey söz konusu değildi. Karşımdaki para, katrilyonlara varan bir paraydı; o paranın siyasî müttefikleri vardı, o paranın devlet içindeki uzantıları vardı. *(Bakanlar Kurulu, ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)*

Onlar, elbette ki karşıma çıkacaklardı, bütün güçleriyle karşı çıkacaklardı. Binaenaleyh, şunu söylemek istiyorum: Çeteler, kendilerinden bekleneni yapmışlardır, yapmaları gerekeni yapmışlardır.

Burada çok yanlış şeyler söylendi, hilafı hakikat şeyler söylendi. Ben “Susurluk’u çözmezsem Başbakanlık bana haram olsun” demişim... Demedim! *(FP ve DYP sıralarından “Aaa” sesleri)* Ben, Susurluk konusunda “başbakan olarak, sahip olduğum bütün yetkileri kullanmazsam, başbakanlık bana haram olsun” dedim *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* ve şimdi huzurunuzda söylüyorum; bütün yetkilerimi kullandım, sonuna kadar kullandım. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Yürütmenin ne kadar yetkisi varsa, o yürütmenin başında olan başbakanın elinde ne kadar yetki varsa, hepsini kullandım; ama yürütmenin yetkisinde olmayan şeyler var; yargıya sağlamamız gereken yetkiler var, bu konuda yapmamız gereken yasa düzenlemeleri var. Bunları da defalarca söyledim, yıllardan beri söylüyorum, muhalefetten beri söylüyorum.

Şimdi, bakın, Sayın Baykal’ın, daha kasetin sonunu dinlemeye tahammül edemeden iptal ettiği o randevu eğer gerçekleşseydi, kendisine dört tane öneri getirecektim: Birisi, bu Meclisin gündeminde 2’inci sırada olan, Anayasanın 83’üncü maddesinin değiştirilmesiyle ilgili kanun teklifidir. Bu, olaylara karışan siyasîlerin, milletvekillerinin, artık, dokunulmazlık zırhının arkasına saklanmamalarını sağlayacak bir tedbirdir.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Günaydın! Günaydın!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Organize suç örgütleriyle mücadele için hazırladığımız yasa tasarısı için destek isteyecektim. Kamuoyunda “pişmanlık yasası” diye bilinen, Bazı Suç Faillerine Uygulanacak Usullerde Değişiklik Yapılması Hakkında Yasa Tasarısıyla ilgili destek isteyecektim ve nihayet, yine bu olaylara karışanlarla ilgili (devlet görevlileriyle ilgili) Memurin Muhakemat Yasasında yapılacak değişikliklerle ilgili destek isteyecektim; ama şu anda çetelerle ilişkili olduğu gerekçesiyle, çetelere yardım ettiği

gerekçesiyle ve bir bankayı dolandırdığı, halkın emniyetini suiistimal ettiği gerekçesiyle Kırklareli’nde bir cezaevinde tutuklu bulunan bir kişinin tek taraflı beyanlarına itibar eden, onun üzerine bir gensoru hazırlayıp buraya gelen Sayın Baykal, beni dinlemeye bile tahammül edemedi. (ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Sayın Baykal burada bir tane doğru şey söyledi; bu mesele sadece bir Türkbank meselesi değil, bu mesele sadece Türk Ticaret Bankasının satışı meselesi değil; burada bir hükümet anlayışının tartışılması lazım, Meclisin bu tartışmayı bir sonuca bağlaması lazım. Doğru söyledi, ama eksik söyledi. Burada tartışılan şey bir hükümet anlayışı değildir, iki hükümet anlayışıdır. Bir hükümet anlayışını Sayın Baykal temsil ediyor, diğer hükümet anlayışını biz temsil ediyoruz, benim Hükümetim temsil ediyor. (ANAP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bakın, aralarında ne fark var; bu Türkbank meselesi, Başbakan olarak benim imzama gelecek bir mesele değil, beni ilgilendiren bir mesele de değil. (DYP sıralarından gürültüler)

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Ucuz siyaset...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Eğer, ben, Sayın Baykal’ın hükümet etme anlayışına sahip olsaydım, bu meseleyle hiç ilgilenmezdim; bu meseleyi memurlar hallederdi; neticede, bir bakanın onayına gelirdi; Merkez Bankasının içerisindeki bir satış işlemidir... Ama ben, sorumlu bir Başbakan olarak bunu yapamazdım. Neden yapamazdım; bakın, size Ticaret Bankası olayını anlatayım. Ticaret Bankası, bundan önce iki defa satışa çıkmış. O tarihlerde bankanın çoğunluk hissesi, banka mensuplarının sandığına ait. İkisinde de mafya işe karışmış; birisinde suikast girişimi olmuş...

BAYAR ÖKTEN (Şırnak) — Komisyon alan kim; Kamuran!

NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale) — Kamuran’ı anlat.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...bir diğerinde, tehditle, alacak bir insanı vazgeçirmişler; milyarlarca liralık teminatını yakmak pahasına tehdit edip, satıştan alıkoymuşlar, vazgeçirmişler. Onun üzerine, bankanın durumu kötüleşmiş, sermayesi yetersiz, yönetiminde zafiyetler var. Mecburen, Merkez Bankası devreye girmiş. Merkez Bankasındaki Tasarruf Mevduatı Sigortası Fonu, bu bankanın içine para koymuş; öyle, az para değil, 485 milyon dolar koymuş. Bu para, hepimizin parası; halkın parası.

Bir şey daha var. 1994 yılında 3 tane banka batmış, bankalar sistemi tümüyle tehlikeye girmiş. O zamanki hükümet, bankalardaki Türk parası cinsinden bütün tasarruf mevduatına yüzde 100 devlet güvencesi getirmiş.

Değerli Milletvekilleri, şimdi, hepinizden, kendinizi benim yerime koymanızı istiyorum. (DYP sıralarından “Allah korusun” sesleri) Ben, Başbakan olarak, sadece terörden sorumlu değilim; ben, sadece özelleştirmeden, sadece çete temizliğinden falan sorumlu değilim; ben, halkın parasının takibinden de sorumluyum. Yüzde 100 devlet güvencesinin olduğu yerde, bir devlet bankasının çoğunluk hisselerinin, hele geçmişteki olaylar hatırlanırsa, mafyayla ilişkili kişilere, dolaylı yollardan mafyaya satılmasına seyirci kalamazdım. (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar) Bu işe, ben gönüllü girdim...

BAYAR ÖKTEN (Şırnak) — Çörtük’e vermek için...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ben, bu işe gönüllü girdim, yetkimi aşarak girmedim; ama sorumluluğumun gereği olarak girdim ve şimdi, huzurunuzda, gönül rahatlığıyla şunu söylüyorum: Benim Başbakanlığım döneminde, bu Hükümetin döneminde mafyayla ilişkili bir tek kişiye bile bir tek devlet bankası satılmamıştır. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Ben, size bir şey daha söylüyorum: Benim dönemimde yapılan hiçbir özelleştirmede, bir devlet bankasından 5 kuruş kredi verilmemiştir; 5 kuruşluk teminat mektubu verilmemiştir ve şimdi, size soruyorum Sayın Baykal; kaç ay hükümette görev yaptınızsa yaptınız, benim söylediğimi gelip burada tekrarlayabilir misiniz; aynı şeyi söyleyebilir misiniz? *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Ben, burada, hesap veriyorum. Ben, hesabı size filan değil; ben, millete veriyorum; ama ben, milletime diyorum ki, asıl hesap vermesi gerekenler, benden hesap soranlardır... Asıl hesabı onların vermesi lazım. *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Sümerbank'ı siz özelleştirmediniz mi?

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hayır!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sizin, o zaman, neyin özelleştirildiğinden, ne zaman olduğundan haberiniz bile yok; haberiniz bile yok! *(ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sizin haberiniz yok; söylediğiniz tarihlerden sizin haberiniz yok.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sümerbank, 1995 yılının ekim ayında özelleştirilmiştir. Siz, o zaman neredeydiniz; uzayda mıydınız Sayın Baykal?

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Biz, 30 Ekimden sonra Hükümete geldik, 30 Ekimden sonra Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bakın, size, başka bir şey söyleyeceğim: Ben, bu olayla ilgili, sırf Türk Ticaret Bankası, devletin bankası...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Getir göster... Getir dosyayı, göster...

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Getirin gösterin; tarihe bakın! 30 Ekime bakın!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Gel buraya göster; oradan gösterme! *(CHP sıralarından “tarihe bak, getir dosyayı göster” sesleri, gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri... Sayın Milletvekilleri...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — 5 Kasımda kuruldu Hükümet... 5 Kasımda! *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, Sayın Başbakan konuşuyor. Rica ediyorum...

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi... *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başbakan, bilmeden konuşuyorsunuz. Benim içerisine girdiğim Hükümet, 5 Kasımda güvenoyu almıştır; siz “ekimde” diyorsunuz... Gösterin imzayı.

BAŞKAN — Sayın Baykal... Sayın Baykal; rica ediyorum...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Bilmeden konuşuyorsunuz!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hükümette olmak için güvenoyu almak gerekmiyor Sayın Baykal.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, efendim, siz, Genel Kurula hitap edin...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hükümetin içerisinde olduğunuz andan itibaren, o sorumluluğa ortakısınız.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hayır efendim, 30 Ekimde! 30 Ekimde!

BAŞKAN — Sayın Baykal, rica ediyorum...

Sayın Başbakan, siz Genel Kurula hitap edin efendim; lütfen...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başbakan, lütfen düzeltin; yanlış söylediniz; lütfen düzeltin. Yalan söylemiş oluyorsunuz Sayın Başbakan; lütfen düzeltin. *(ANAP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Baykal... Sayın Baykal...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ben mi bilmiyormuşum ne zaman özelleştirildiğini, siz mi bilmiyorsunuz; lütfen söyleyin.

BAŞKAN — Sayın Baykal...

Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Yahu, siz benden hesap soruyorsunuz; siz, benden daha asabisiniz! Nedir bu; yani, kimin asabiligi bu; neyin telaşı bu? *(CHP sıralarından gürültüler)* Dinlemeye bile tahammülünüz yok...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Haksızlık yapıyorsunuz! Yalan söylemeyin!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, siz buyurun efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Burada bir defa daha görüşeceğiz, bir defa daha hesaplaşacağız burada.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Yalan söylemeyin...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Benim süremi çalışyorsunuz.

DENİZ BAYKAL (Antalya) —Söylediğiniz doğru değildir.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Başkan...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sükûtunuzdan, kabul ettiğinizi görüyorum.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, siz buyurun efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Milletvekilleri, ben ne yapmışım; ben, işadamlarıyla görüşmüşüm! Ben Başbakanım, ben herkesle görüşürüm ve bakın bir şey daha söyleyeyim; hele, devletin bankasını almaya talip olanlarla haydi haydi görüşürüm. Eğer, kimseden korkunuz Yoksa niyetiniz temizse, o zaman, siz de, kimseyle görüşmekten korkmayın Sayın Baykal. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Ama bakın bir şeye dikkatinizi çekiyorum: Ben, konuştuğum kişilerle, ne konuşmuşsam, satırı satırına, kelimesi kelimesine, gelip, bu Meclisin önünde

tekrarlayabilirim; televizyonda, milletimin önünde tekrarlayabilirim. Ben, iki şeyi söylemişim: Demişim ki “mafiyayla, çetelerle, uzaktan yakından ilişkisi olan boşuna bu işle uğraşmasın; biz, ona, devletin bankasını vermiyoruz.”

Ben bir şey daha söylemişim; demişim ki “boşuna uğraşmayın, burada, devletin 485 milyon dolar parası var, 500 milyon doların altında bu bankanın satışını ben engellerim.” Bunu, burada, tekrar söylüyorum.

Şunlara da dikkat etmenizi istiyorum; bu tartışmalar içerisinde kamuoyunun gözünden kaçan dört tane noktayı kamuoyunun dikkatine getiriyorum, milletin temsilcileri olarak sizin dikkatinize getiriyorum:

1- Türkbank ihalesi, bugün itibarıyla dahi tamamlanmamıştır.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Kaset sayesinde...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — İhalenin tamamlanmasından bahsediyorum Sayın Baykal. Siz, devleti yönetmeye talipsiniz; ne alakası var bunun kasetle... Siz nerede yaşıyorsunuz? *(ANAP sıralarından alkışlar)*

İhalenin tamamlanması için, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Yönetim Kurulunun, ihalenin filan kişiye verildiğine dair kararı gerekir. Şu anki işlem şudur: Kurulan ihale komisyonu, ihale yapmıştır; bu ihalede en yüksek teklifi veren, en yüksek fiyatı veren kişiyle ilgili olarak, Merkez Bankası, Hazineden görüş sormuştur. Hazine, ancak ben bu şartlarla bu işi kabul edebilirim demiştir; ama Yönetim Kurulu, ihalenin sonuçlandığına karar vermemiştir; ne bugün vermiştir ne kaset çıktığında vermiştir ne ondan önce vermiştir. Henüz, ortada hukuken tamamlanmış bir işlem yoktur.

2- Türkbank ihalesinde en yüksek fiyatı veren kişi, daha önce, bizden önceki hükümet zamanında, başka bir bankanın devri dolayısıyla, devletten iyi hal kâğıdı almıştır. 1994’te çıkan bir yasaya göre, banka sahiplerinin, hatta bankada belli bir oranın üstünde hisseye sahip olan kişilerin, mutlaka, Hazine tarafından onanması gerekir. Bu, bir anlamda, Hazinenin, devletin, o kişiye, muteber kişi statüsünü vermesi demektir, iyi hal kâğıdı demektir. Bugün, bu gensoruya konu olan kişiye, 1997 yılında, benden önceki hükümet zamanında, Hazine, bu iyi hal kâğıdını vermiştir “sen, mutebersin; sen, halkın parasını yönetebilirsin” demiştir, “sana emniyet edilebilir” demiştir. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Benim zorluğum buradadır.

Üçüncü olarak, bu ihale, gizli-kapaklı yapılmamıştır; televizyonda yapılmıştır, herkesin gözü önünde yapılmıştır. Benim söylediğim bir tek şey vardır; 500 milyon doların altında, bunu, kimseye satmam demişimdir ve televizyonda, 600 milyon dolar fiyata çıkmıştır.

Değerli Milletvekilleri, son bir şey daha var. Türkbank’ın satışıyla ilgili yürüyen işlemler -Sayın Baykal’ın bildiğinden, zannettiğinden farklı olarak- devam eden işlemler, o kasetin yayınlanmasından 8 gün önce, 5 Ekim 1998 tarihinde, Sayın Başbakan Yardımcısı ile Sayın Maliye Bakanıyla birlikte yaptığımız istişare sonucunda, Hazineden sorumlu Devlet Bakanımıza verdiğimiz talimatla durdurulmuştur. Ama burada, halkımızın da anlamakta zorluk çektiği, bazı milletvekillerinin kasten anlamak istemediği husus şudur: Bu ihalenin iptali, bu ihaleye girecek bazı kişilerin dışlanması, hukuken mümkün değildir. Hukuken mümkün olabilmesi için, elimizde, bunu sağlayacak hukukî argümanların olması gerekir. Bizim yaptığımız, bir idarî tasarruftur,

bir siyasî direktiftir; bu direktif, kaset yayınlanmadan önce zaten verilmiştir. Kasetin yayınlanmasıyla, elimize, bu konuda hukukî bir argüman geçmiştir; çünkü bu kaset, mahkemenin dinleme kararıyla yapılan bir dinlemenin sonucudur. Şimdi, bu kasete dayanılarak, Devlet Güvenlik Mahkemesine, ihaleye fesat karıştırıldığı gerekçesiyle iptal için başvuru yapılmıştır. Hukukî prosedür halen devam etmektedir; ama işlemler durdurulmuştur.

Bütün bunların sonunda, huzurunuzda, büyük bir vicdan huzuruyla söylüyorum: Ben, Başbakanım; bu işe karışmam gerekmezdi; sırf, sorumluluğumun gereği olarak karıştım, hem de sonuna kadar karıştım. Şimdi, benim anlayışım şudur: Bir başbakan, ülkedeki her şeyden sorumludur. Sorumluluğumun hiçbirinden kaçmıyorum; ama bakın, ben, bu işe iyi niyetle karışmışım, ben, bu işe halkımın menfaatini korumak için karışmışım.

Eksik bilgi verilmiş olabilir bana, ben aldatılmış da olabilirim; eğer, bundan dolayı devletin bir zararı olmuşsa, 5 kuruşluk zararı olmuşsa, o zaman, ben, orada oturamam, benim ayrılmam gerekir; ama bu işte devletin bir zararı yoktur.

Bir şey daha var; eğer ortada bir kasıt varsa, bir menfaat bağı varsa, orada, ben, bir saniye bile oturamam; ama bunların hiçbirisi yoktur, tamamlanmış bir işlem yoktur, devletin bir zararı yoktur.

Bu işe işgüzarlık derecesinde müdahale edilmiştir, devlet zarar görmesin diye müdahale edilmiştir ve bugün, bu geldiğimiz noktada, şimdi, benim Sayın Baykal'a bir şey sorma hakkım vardır; hiç, hükümet olmanıza falan gerek yok, siz, muhalefet partisinin liderisiniz; ben, burada iddia ediyorum, aksini ispatlayan olursa anında milletvekilliğinden istifa ediyorum, buradan tekrar ilan ediyorum, Başbakanlıktan değil, milletvekilliğinden istifa ediyorum...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, efendim, size ilave süre veriyorum. *(ANAP sıralarından gürültüler)*

Efendim, süre vermeyeyim mi! Niye tepki gösteriyorsunuz!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bakın, söylediğim şudur; ben, 30 Eylül'e kadar, söz konusu şahsın, söz konusu mafya lideriyle ilişkisi konusunda hiçbir bilgiye sahip değildim. 30 Eylülde, o kişi, kendiliğinden İçişleri Bakanımıza gelmiştir, bu ilişkiyi ikrar etmiştir. Bunun üzerine durumu değerlendirdik, işlemleri durdurduk. 5 Ekimde durdurduk; dikkat edin, 5 Ekimde durdurduk. Durdurduğumuzu o şahsa da duyurduk. O şahıs ne yapmıştır biliyor musunuz; soluğu Sayın Baykal'ın yanında almıştır. *(ANAP ve DSP sıralarından alkışlar)*

Şimdi, bakın, şunu dikkatinize getiriyorum. Ben, o şahsın mafyayla ilişkisi olduğunu bilerek, onunla bir defa telefonla görüştüm.

SALİH SÜMER (Diyarbakır) — Bilerek?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bilerek.

Dedim ki, sen bana yalan söyledin, ben seninle bundan sonra hayat boyu konuşmam. Konuşmam budur. Ama Sayın Baykal'a benim şunu sorma hakkım var: 28-29 Eylülde -kendiniz ifade ettiniz- Çanakkale'de kaset size bildirilmiş; kaseti dinlemişsiniz; bu şahsın mafyayla ilişkisini biliyorsunuz. Bu şahıs, devletin bir bankasını almaya talip.

Bununla kapalı kapılar ardında bir buçuk saat ne görüştünüz? (ANAP ve DSP sıralarından alkışlar) Peki, bu şahısla görüştünüz, acaba sizi ikna edecek bir argüman mı söyledi? Neden bunu, polise, hâkime ihbar etmediniz? Yoksa Türkbank'ın mafyaya gitmesini mi istiyordunuz? Yoksa bu Korkmaz Yiğit denilen zat, Beşiktaş Belediyesi'ndeki işlemleri dolayısıyla sizin eski bir tanıdığınız mıydı? (ANAP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başbakan, bu, size yakışmıyor.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ben, şu anda size yakışmayanı söylüyorum. (CHP sıralarından gürültüler)

İSMET ATALAY (Ardahan) — Ayıp, ayıp!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, bu şahsın...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ayıp Sayın Başbakan; size yakışmıyor. Bu noktaya düştüğünüzü görmekten büyük üzüntü duyuyorum.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, sürenizi siz kullanın efendim... Lütfen, sürenizi kullanın efendim...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Müsaade ederlerse kullanacağım.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Yazık, yazık! Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı bu hale düşmemeli. Dedikodu ve iftiradan medet umacak noktadasınız... İftiradan medet umacak noktadasınız... Yazıklar olsun!

BAŞKAN — Efendim, ilave yeni bir süre daha veriyorum, lütfen toparlayın.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Ne kadar veriyorsunuz?

BAŞKAN — Tekrar 2 dakika süre verdim, lütfen toparlayın.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, benim çetelerle filan işim yok...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — İftira çamurunun içindesiniz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Benim çetelerle filan işim yok. Benim çetelerle kavgam var. Çetelerle ilgisi olan siyasetçi mi arıyorsunuz; onlarla kaset alışverişi yapanlara bakın; onların beyanlarına dayanarak, böyle, acul ve sorumsuz çıkışlar yapanlara bakın. (ANAP sıralarından alkışlar)

Ben, bu gensorunun, bu Meclisin gündemine geldiğinden üzüntülüym. Ekonomi bundan zarar görecek, çetelerle mücadelemiz zarar görecek; ama bir tek şeye seviniyorum...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — İftirayla kendinizi kurtaramazsınız! İftira ediyorsunuz, iftira! Özürlü dileyiniz... İftira ediyorsunuz!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bu kaset olayını Türkiye'nin gündemine getirenlerle, bu Meclisin gündemine getirenlerle, onlar vazgeçseler bile bu mücadeleden ben vazgeçmeyeceğim. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Ben vazgeçmeyeceğim... İşte, o şahısla ilgili, İstanbul'da Beşiktaş Belediyesi'ndeki bütün imar yolsuzluklarıyla ilgili soruşturma başlattım. Onun sonuçlarını da sonuna kadar takip edeceğim.

Sayın Milletvekilleri, olan her şey milletimizin gözünün önünde cereyan etmektedir. Etliye sütlüye karışmadan, çetelerle, pislikle savaşmadan, bu Hükümetin, burada oturacak hükümetin icraat yapması falan mümkün değildir. Sayın Baykal gibi, eğer “bu, beni ilgilendirmez, bunu memurlarım yapar” derseniz, o zaman, işte, Sümerbank olayı olur; işte, o zaman mafya bankaya girer, devletin bankası mafyaya satılır...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Olmadı, olmadı! Yanlışta ısrar ediyorsunuz! Sümerbank olayı olmadı... İftira ve yalan, malzemeniz haline geldi Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bütün bunlardan sonra...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, efendim... *(ANAP sıralarından gürültüler)*

Buyurun efendim; bir süre daha verdim... Bu, üçüncü süre... Rica ediyorum...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — İftiradan ve yalandan medet umuyorsunuz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Şimdi, bütün bunlardan sonra bir tane şey kalıyor geriye; efendim, nasıl olur da bir Başbakan gece yarısı bir işadamlıya görüşmüş...

Değerli Milletvekilleri, ben, söyledim; ben, sabaha karşı da görüşürüm, gündüz de görüşürüm, her zaman görüşürüm; korkacak şeyi olmayan hiçbir başbakanın da görüşmesinde hiçbir sakınca görmem. Bundan bir tek anlam çıkabilir, denebilir ki: “Yahu, bu Başbakan, demek ki, gece yarısı da çalışıyor...” *(ANAP sıralarından alkışlar; FP ve DYP sıralarından gürültüler)* Belki de ben bu işadamlıya görüşürken Sayın Baykal tatlı uykusundadır; ama bana sorarsanız, doğrusunu isterseniz, Sayın Baykal’ın uykuda olması Türkiye için daha hayırlıdır *(ANAP sıralarından alkışlar)* çünkü Sayın Baykal uykuda olduğu zaman, Türkiye’de “önce ben, sonra partim, ondan sonra ülkem” diyen siyaset anlayışı da uykuda demektir.

Hepinize saygılar sunuyorum.²⁴ *(ANAP sıralarından ayakta alkışlar, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)*

²⁴ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 66, Birleşim 21, Sayfa 55-63*

23 Kasım 1998 Pazartesi

Başbakan A. Mesut Yılmaz'ın, Antalya Milletvekili Deniz Baykal'ın, İleri Sürmüş Olduğu Görüşlerden Farklı Görüşleri Kendisine Atfetmesi Nedeniyle Konuşması

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Değerli Milletvekilleri, Sayın Baykal, konuşması sırasında, benim, daha önceki gündeme alınma görüşmelerinde çok hırçın bir portre ortaya koyduğumu ifade etti. *(CHP sıralarından "Doğru" sesleri, gürültüler)*

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) — Dinleyin, dinleyin!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sayın Baykal'ın bunu söylemesi için kürsüye gelmesine gerek yoktu; aynaya bakması yeterliydi. *(ANAP sıralarından alkışlar)* Sayın Baykal, burada, sadece hırçın bir ifade kullanmadı, aynı zamanda dedikoduculuk yaptı.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Müdahale etmeniz lazım Sayın Başkan.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Hemen söyleyeyim ki, hakkımda söylediği iddialar, külliye yalandır. Evet, Dolmabahçe Sarayından, benimle, hasbelkader akrabalık bağı olan bir kişi, bu salonun bir gecelik tahsisini almıştır; ama hiç olmazsa, Cumhuriyet Halk Partisi Sayın Genel Başkanından, Dolmabahçe Sarayının Hükümete bağlı olmadığını, Meclis Başkanlığına bağlı olduğunu bilmesini beklerdim. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Ayrıca, benim, Swissair'in temsilcisi kuzenim filan da yoktur, o söylediği işlemlerin hepsi ihale usulüyle yapılmıştır.

MAHMUT IŞIK (Sivas) — Belli oluyor!

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bakın, iki şeye dikkat etmenizi rica ediyorum: 16,5 aydan beri Hükümetteyiz. 16,5 ay içerisinde, bir tek; ama bir tek devlet işi dahi, Sayın Baykal'ın Başbakan Yardımcısı olduğu Hükümet zamanında müteaddit defalar yapıldığı gibi, davet usulüyle falan yapılmamıştır; hepsi, ihaleyle yapılmıştır. *(ANAP sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

MAHMUT IŞIK (Sivas) — Belli oluyor! 16,5 aydır Hükümeti görüyoruz...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sümerbank olayını... *(CHP sıralarından gürültüler)*

İSMET ATALAY (Ardahan) — Kimler davet edilmiştir?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Sümerbank olayını burada niye zikrettim? Sümerbank olayı, bir devlet bankasının özelleştirme modelidir. Burada, Türkbank'ın özelleştirilmesi tartışıldı. Türkbank özelleştirmesinde yaşanan bütün safahatlar, burada, teker teker dile getirildi, sonuç tartışıldı. Netice itibarıyla, burada, devletin bir zararı olmadığı...

İSMET ATALAY (Ardahan) — İstifa edecek misin?

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — ...mafyanın bu satışa müdahale etmesinin engellendiği, belki, bu arada, istenmeden birtakım eksikliklerin olabileceği; ama sonuç itibarıyla, irademizin açık olduğu burada ortaya konuldu.

Ben, bunun karşısında bir başka alternatif model getirdim ve dedim ki, sizin zamanınızda olan bir banka özelleştirmesi var. Biraz önce de burada söylendi; ilk özelleştirmedir. Peki; ama bir kere şunu kabul etmiyorum; Sümerbank'ın burada dile getirilmiş olması mevduat açısından bir sorun falan yaratmaz. Türkiye'deki bütün bankaların, şu anda, yüzde 100 mevduatı devlet güvencesindedir; ama ben, Sayın Baykal'a şunu soruyorum... (*Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı*)

NİHAT MATKAP (Hatay) — Süre bitti Sayın Başkan...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ediyorum efendim.

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Açıklık getiremedim; onun için 1 dakika ek süre istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, hiç yapmadık... İstirham ediyorum... Hükümet adına cevap hakkınız var...

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Peki; teşekkür ediyorum.²⁵ (*ANAP sıralarından alkışlar*)

²⁵ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 66, Birleşim 22, Sayfa 115-117*

25 Kasım 1998 Çarşamba

**Başbakan A. Mesut Yılmaz Hakkında Gensorunun Genel Kurulun
23.11.1998 Tarihli 22. Birleşiminde Yapılan Görüşmeleri Sırasında
Verilen Güvensizlik Önergelerinin Oylaması Münasebetiyle**

BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; biraz önce yapılan oylamayla, cumhuriyet tarihimizin en uzun süreli azınlık hükümetinin görevi sona ermiştir. Ben inanıyorum ki, 55'inci Hükümetin 17 aylık icraatıyla ilgili asıl kararı, yakında, milletimiz kendisi verecektir. *(ANAP, DSP ve DTP sıralarından alkışlar)*

Hükümetimizin göreve gelmesinde güvenoyu veren, getirdiğimiz bütçeye güvenoyu veren, getirdiğimiz yasa tasarılarını destekleyen veya kabul oyu vermeyerek denetim görevini yerine getiren Yüce Meclisin bütün değerli üyelerine, Hükümetim adına şükranlarımı sunuyorum.²⁶ *(ANAP, DSP, DTP ve FP sıralarından alkışlar)*

²⁶ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 66, Birleşim 24, Sayfa 280

TANSU ÇİLLER
Türkiye Cumhuriyetinin 22. Başbakanı

BİYOĞRAFI

TANSU ÇİLLER
(İstanbul 1946)

Türkiye Cumhuriyetinin 22. Başbakanı, 50, 51, 52. Hükümet Başkanı

Tansu Çiller

Amerikan Kız Koleji mezunu olan Tansu Çiller, Robert Koleji Ekonomi Bölümü'nü bitirdi. Yüksek lisansını New Hampshire Üniversitesi, Doktorasını Connecticut Üniversitesi'nde tamamladı. 1978 yılında Doçent, 1983'de Profesör oldu.

Ekonomist ve Siyasetçi. Türkiye'nin ilk kadın başbakanı ve ilk kadın Dışişleri Bakanı, , Başbakan Yardımcısı ve Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Başbakanı.

Kasım 1990'da Doğru Yol Partisi'nde politikaya girdi. 1991 Milletvekili Genel Seçimlerinde İstanbul milletvekili seçildi. 19, 20 ve 21'inci Dönem İstanbul Milletvekilliği yaptı.. Süleyman Demirel'in başbakanlığındaki Adalet Partisi ve Sosyaldemokrat Halkçı Parti koalisyon hükümetinde ekonomiden sorumlu devlet bakanı olarak görev aldı.

Süleyman Demirel'in Türkiye'nin dokuzuncu cumhurbaşkanı seçilerek başbakanlık görevini bırakmasından sonra DYP genel başkanlığına aday olan Tansu Çiller, 13 Haziran 1993 tarihli DYP olağanüstü genel kurulunda en yüksek oyu alarak genel başkan seçilen Tansu Çiller, Türkiye'nin ilk kadın başbakanı sıfatını aldı. 25 Haziran 1993'ten 6 Mart 1996 tarihine kadar 50, 51 ve 52'inci Cumhuriyet hükümetlerinde başbakanlık yaptı.

1996 yılında RP-DYP arasında kurulan 54. Hükümette Dışişleri Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı yaptı. 3 Kasım 2002'de yapılan erken genel seçimlerde DYP'nin seçim barajını aşamaması üzerine genel başkanlık görevinden istifa ederek, aktif politikadan çekildi.

I. ÇİLLER HÜKÜMETİ DÖNEMİ
50. Cumhuriyet Hükümeti
(25.06.1993-05.10.1995)

30 Haziran 1993 Çarşamba

50. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Çiller Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, Cumhuriyetimizin 50'inci Hükümeti olarak, şahsım ve çalışma arkadaşlarım adına, Yüce Meclisin seçkin üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Yedi kez Başbakan olarak ülkemize büyük hizmetler vermiş bulunan Sayın Süleyman Demirel'in ülkemizin Cumhurbaşkanlığına seçilişi ertesinde DYP Genel Başkanlığı'nı üstlenerek, yeni Hükümeti kurmakla görevlendirildim. Yirmi aya yakın bir süredir başarı ile hükümeti devam ettiren DYP ve SHP partileri bir koalisyon protokolü imzalayarak yeni bir hükümet kurmaya karar vermişlerdir.

YAVUZ KÖYMEN (Giresun) — Öyleyse niye değişti kabine?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Hükümetimiz, 21. yüzyıla hazırlanan bir dünyada, Türkiye'nin yenilenme ve değişim azmini temsil etmektedir. Bu yenilenme ve değişimi, her alanda, süratli, kapsamlı ve kararlı adımlarla gerçekleştireceğiz. Çağdaş siyasi normları, ekonomik ve sosyal hedefleri yakalayacağız.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, Cumhuriyetimizin 70'inci yılında yeni bir atılım heyecanı ile ülkemizi 21'inci yüzyıla taşıma misyonunu yüklenmiş bir kuşağın Hükümetiyiz. Satı Kadın'ın Yüce Meclise girişinden Başbakanlığa uzanan bir çizgide, Türkiye'nin siyasal ve sosyal erdemi ve başarısı da yansımaktadır.

Dünyadaki değişim ortamında Türkiye'miz kendisini hızla yenilemek zorundadır.

Bugün halkımızın her kesimi bunu istiyor; iktidarıyla muhalefetiyle TBMM'ne büyük bir görev düşüyor; halkın ve çağın gerisinde kalmamak. Karşınıza, bu duygularla, böyle bir anlayışla çıkıyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, millet iradesinin mutlak üstünlüğü ile egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu ilkesi, hareket noktamızdır.

Devletin resmi dili, bayrağı, simgeleri, sınırları ve Türkiye Cumhuriyeti'nin hükümranlık hakları her türlü tartışmanın dışındadır. *(DYP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar)*

Türkiye, devleti, ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütündür. İlkemizin bölünmez bütünlüğü tartışılmaz. Türkiye'nin üniter devlet niteliği, toplumsal yapımızdan kaynaklanan tarihsel ve geleneksel beraberlik ve birlik fikrini yansıtmaktadır. Bu birlik ve beraberlik ortak bir "siyasi kültürün" sonucudur. Bu beraberlik ve birliğin zedelenmesinin, kesinlikle kimseye yararı yoktur.

Türk devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü her koşulda sonuna kadar savunmaya ve kesinlikle korumaya kararlıyız. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Türk devletinin bölünmez bütünlüğü ve demokratikleşme süreci içinde, çağdaş değerlerin önünde duran yasa ve engelleri tek tek ayıklayıp kaldırmak kararındayız. Kendimiz için ve halkımız için. Halkımızın, çoğulcu demokrasi içinde demokratik katılımını güçlendirmek amacıyla, kişi hak ve hürriyetlerini, güvence altına almak zorundayız.

Özgürlükçü, çoğulcu ve her anlamda tam demokratik rejimden vazgeçemeyiz. Bundan asla ödün veremeyiz.

Düşünce ve inanç özgürlüğü, tıpkı yönetim hakkı gibi, siyasi haklar olmaktan çıkmış yani o aşamayı geçmiş olarak insanlık haklarının arasına katılmıştır. Devletin, inanç hakkı ve inanç farklılıklarından bağımsız olarak işlemesi, ancak inanç özgürlüğüne saygılı ve onun gereklerine de uygun hareket etmesi esasına dayanan çağdaş laiklik anlayışı temel prensibimiz olmaya devam edecektir.

İnanç, düşünce, anlatım özgürlükleri çağdaş bir toplumun temelidir, kısıtlanamaz. Laik ve Atatürk ilkelerine bağlı Türkiye, aynı zamanda din ve inanç özgürlüğünü toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir ilkesi sayar.

Günümüz demokrasilerinde hak ve özgürlüklere yönelik en önemli tehdit, şiddet ve terörden gelmektedir. Güneydoğu Anadolu bölgemizde yıllardır devam eden teröre karşı önemli mesafe alınmıştır. Hiç kimsenin kuşkusu olmasın, bu sorun hukuka saygılı kalınarak mutlaka çözümlenecektir. Bu hepimizin sorunudur, devletimizin sorunudur ve herkesin katkısı gerekir.

Şiddet ve terör yolu ile devletin varlığına ve demokratik rejime saldırı, insan hak ve özgürlükleri çerçevesinde kabul edilemez. Devletin görevi hukuka ve insan haklarına dayalı demokratik bir devlet anlayışını ödünsüz uygulamaktır. Böyle bir devlet anlayışı ülkenin ve yurttaşların tümü için güvencedir.

1987 yılından beri süren Olağanüstü Hal uygulaması, yetki ve otorite boşluğu yaratmayacak yeni yasal düzenlemelerin yapılmasıyla birlikte yürürlükten kaldırılacaktır.

Hükümetimizce, koruculuk sisteminin tasfiyesi ilke olarak benimsenmiştir. Bunu gerçekleştirmek için, öncelikle koruculuğun kaldırılmasının yaratabileceği istihdam ve güvenlik sorunlarının çözülmesi gerekmektedir. Hükümetimizin etkin, cesur ve kalıcı önlemleri uygulamaya koymasıyla bu hedefe varılacaktır.

Yurttaşlarımız arasında kültür, düşünce, inanç, dil ve köken farkları olması doğaldır. Bunlar başka ülkeler için de geçerlidir. Böyle çeşitlilik demokratik ve üniter devlet için zaaf değildir. Üniter bir yapı içinde çeşitli etnik, kültürel ve dile ilişkin kimlik özellikleri özgürce ifade edilebilir. Bu, ulus ve devlet birliğinin gücünü azaltmayacak, aksine pekiştirecektir.

Türkiye’de herkes eşittir ve birinci sınıf yurttaşdır. Ülkemizde uluslararası anlaşmalarla kabul edilen azınlıklar dışında hiçbir yurttaşımız azınlık değildir. Herkesin kendi ana dilini, kültürünü, tarihini, folklorunu, dini inançlarını koruması temel insan hak ve özgürlükleri kapsamındadır.

Terörle mücadelenin yanı sıra, bölgenin ekonomik ve sosyal yönden kalkınması, yaşam koşullarının iyileştirilmesi, bozulan dengelerin düzeltilmesi, haksızlıkların önlenmesi ve istihdam olanaklarının artırılması, Güneydoğu politikamızın vazgeçilmez temelini oluşturacaktır. Bu amaçla, sağlam kaynaklara bağlanmış bir bölge planlaması hızla yürürlüğe konulacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri, Türkiye’nin, günümüzde ulaştığı siyasal, sosyal ve ekonomik düzeyi yansıtacak yeni bir anayasaya ihtiyacı vardır.

Bu Yeni Anayasa, Paris Şartı'nda da öngörülen katılımcı demokrasinin tüm koşullarını, insan haklarını, kişi hak ve özgürlükleri ile sendikal hakları güvence altına almalı ve Türkiye'nin uygar dünya ile bütünleşmesini sağlamalıdır.

Böyle bir Anayasa, siyasal partiler başta olmak üzere, tüm vatandaşlarımızın ortak ve ivedi isteğidir.

Hükümet olarak, ülkemizi çağdaş bir Anayasaya kavuşturmak için, TBMM'ni iktidarıyla muhalefetiyle, işbirliğine davet ediyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, "Adalet mülkün temelidir" ilkesi devlet ve hükümet anlayışımıza daima hâkim olmaya devam edecektir. Kuvvetler ayrımı esasına dayanan adaletin ve dolayısıyla yargının bağımsızlığı toplumun çimentosudur. Adli özerkliğin gerçek manada var olup işleyebilmesi, idari özerklikle desteklenmiş olmasına bağlıdır. Özlük haklarına ilişkin olanlar da dâhil, yasal ve idari düzenlemelerimiz hep bu inancımızın doğrultusunda olacaktır. Gerek adliye binalarımızın gerekse hâkim sınıfı veya yardımcı personel görevlilerinin sıkıntıları görülmektedir.

Devletimizin imkânları ve hakkaniyet ilkesi göz önünde tutularak devlet çalışanlarının durumunda mümkün olan her türlü iyileştirme ve düzenleme yapılacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesini gerileyen anayasal çelişki ve engellerin kaldırılması, yargı işleyişinin bu doğrultuda güçlenmesi, temel hak ve özgürlükleri güvence altına alacak mekanizmaların oluşturulması gerekir.

Bu konuda gerekli olan anayasa değişikliklerinin gerçekleştirilmesi çabalarımız inançla sürdürülecektir; ancak, anayasa değişiklikleri, gerçekleştirilinceye değin, rejimin temel konularına ilişkin devleti ve toplumu yeniden çağdaş doğrultuda yapılandırmayı sağlayacak düzenlemelerin yasalaşması için gerekli hazırlık ve çabalar sürdürülecektir.

Bu amaca yönelik olarak, daha önce hazırlanan ve halen hazırlanmakta olan yasa tasarısı ve tasarılarımız mevcuttur...

Çocuk ve gençlere sadece suçlu gözüyle bakamayız. Bunu bu şekilde amaçlayan Çocuk Mahkemeleri Yasa Tasarısı, basın özgürlüğünü güçlendiren, basın mensuplarının çalışmalarını ve halkın gerçekleri öğrenme hakkını güvence altına alan, sansürü tamamen kaldıran, idari makamların basınla ilgili yetkilerini olabildiğince kısıtlayan ve bu konuların değerlendirilmesini yargı mercilerine bırakan Basın Yasa Tasarısı, bir diğeri temel hak ve özgürlükler açısından büyük önem taşıyan Avukatlık Yasa Tasarısı, Güvenlik Soruşturması Yasa Tasarısı, Cezaevleri yönetimi ve yapılanmasıyla ilgili Cezaevleri Yasa Tasarısı, Yüce Meclisin gündeminde bulunmaktadır.

Yargıyı siyasal iktidarın etkilemesinden korumak, yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi açısından ne derece önemli ise, yargı mesleğini ekonomik açıdan çekici hale getirerek ekonomik bağımsızlığı kavuşturmakta yine yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi açısından o derece önemlidir.

Bugün, mevcut hâkim ve savcı sayısı kadar hâkim ve savcıya daha gereksinim vardır.

Ayrıca yargı mekanizmasının çarklarını oluşturan adalet personeli sayı ve nitelik açısından da yetersiz bulunmaktadır. Yapılan ve yapılacak olan bu hazırlıklarımızla yetersizlikler giderilecektir.

Halen yargının hızlandırılması, basitleştirilmesi, şeffaflaştırılması ve kendisinden kuşku duyulmayacak bir işleyişe kavuşturulması amacıyla hazırlanan ve 12 kanundan oluşan büyük ve kapsamlı reform taslaklarımız tamamlanmış olup Bakanlar Kurulunun incelenmesine alınacaktır.

Bilindiği gibi cezaevleri sorunu ülkemizin başlıca sorunlarından birisidir. Yapılanma, teknik donanım ve personel açısından geçmiş yılların ihmali içerisinde bu sorunun boyutları olabildiğince büyümüştür.

Ülke içinde ve ülke dışında sık sık üzücü olaylara neden olan ve huzursuzluklar yaratan bu sorunun çözümü için her türlü olanaklarımızı seferber edeceğiz.

Öncelikle, mevcut cezaevlerinde belirlenen idari ve fiziki yapı ve güvenlik önlemlerindeki olumsuzlukları giderecek ve kısa süre içerisinde cezaevlerinde güvenliği tüm gerekleri ile sağlayacak, çalışmaları tamamlanan güvenlik sistemi ile ilgili proje ve hazırlıkların uygulanmasına geçilecektir.

Birleşmiş Milletler ve Avrupa Standartları da göz önüne alınarak oluşturulan modern, güvenli, teknik donanımlı yeni bir "Türk Cezaevi Modeli"ni içeren projelere uygun cezaevlerinin yapımlarına başlanacaktır. *(ANAP sıralarından "Eskişehir'i niye kapattınız?" sesleri)*

Hükümetimiz, hoşgörü ile sosyal ve ekonomik huzurun hakim olduğu bir toplumsal dayanışma ortamını yaratmak azmindedir. Bu hoşgörü ortamını her şeye rağmen, herkesle birlikte yaratacağız. *(DYP ve SHP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar)*

Atatürk ilkelerine dayanan laik bir Türkiye'de, inanç, düşünce, anlatım özgürlükleri toplu toplumun temelini oluşturmalıdır. Hükümetimiz bu özgürlüklerin daimi bekçisi olacaktır.

Hükümetimiz, çağdaş gelişmelere paralel bir basın özgürlüğü anlayışını kökleştirme kararındadır.

Anayasa'nın 133'üncü maddesinin değiştirilmesinden sonra Telsiz Yasasında gerekli değişiklikler ve eklerle Radyo ve Televizyon yayınları için frekans disiplini sağlanacaktır.

Aynı şekilde TRT Yasasında değişikliğe gidilecek, özel radyo ve televizyonlar için yasa çıkarılacaktır. Bunu, hepimizden; ama hepimizden halkımız beklemektedir. *(DYP sıralarından alkışlar)*

YÜCEL SEÇKİNER (Ankara) — Pazartesi açık yapaalım oylamay.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Hemen, hemen... O açıklıktan hemen yanayız.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Getirin teklifi efendim...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — O açıklıktan hemen yanayız, hemen; hele 133'üncü maddede için...

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; dış politikamızın yürütülmesi sorumluluğunu, tarihsel bir kavşakta devralmaktayız.

Bölgesel değişim süreçleriyle, karşılıklı ve hızlı etkileşim içerisinde büyük bir küresel dönüşüm ortamındayız.

Bu tarihsel kavşak, soğuk savaş ertesini dönemin, 1990'lı yıllarla birlikte girilmiş bulunan geçiş aşamasını oluşturmaktadır. Uluslararası toplum hepimizi ilgilendirmiyor

mu? Uluslararası toplumun birtakım nitelikleri hepimizi ilgilendirmiyor mu? Uluslararası toplum, bir yandan yeni ufuklara bakmaktadır; bu ufuklarda, adil bir barış, işbirliği ve esenliğin umutları vardır; diğer yandan, beslenen umutların gerçekleştirilmesine set çekebilecek, son derece ciddi tehdit ve risklerle karşı karşıya bulunmaktadır.

Geçiş dönemini belirleyen “Yenidünya düzensizliğinin” aşılması gerekmektedir ve inancımız odur ki, Türkiye’ye bu konumda önemli bir rol düşmektedir.

Uluslararası toplum, adil bir barış ve işbirliği temelleri üzerinde kurulu yeni bir dünya düzeni istiyorsa, bunu hak etmek durumundadır; özlediği düzeni belirleyen hedef ve normların yaşama aktarılmasını sağlamak durumundadır; Birleşmiş Milletler Yasasında, Paris Şartında; İkinci Helsinki Belgesinde, kendisine verdiği sözleri tutmak mecburiyetindedir.

İnsanlığın bu dönemde karşılaştığı tehdit ve tehlikeler bellidir. Bunların bir kısmı, soğuk savaştan önce de, insanlığın gündeminde yer almaktaydı. Şimdi de, geçiş dönemlerine özgü koşullardan ve tarihsel birikimlerden yararlanarak, yeniden su yüzüne çıkmış bulunuyorlar.

Milliyetçiliğin, çağdaş, olgun ve barışçı özelliklerine ters düşen, dar, bencil ve yayılmacı akımlar, bu tehditlerin başında gelmektedir. Uygarlığın beşiği olan kıtada yeniden hortlayan ırkçılık da bu madalyonun diğer bir yüzüdür.

Etnik çeşitlilik içerisinde, uyum yerine, etnik çekişme ve gerilimlerle bunalıma itilen toplumlar vardır. Yabancı düşmanlığı ve dinsel hoşgörüsüzlük, kötüleşen ekonomik koşulların da etkisiyle, bağnaz çatışmalara yol açabilmektedir.

Eğer bu sağlıksız eğilim ve sapmalarla, onların getirdiği bunalım ve çatışmalarla baş edilemezse, 21’inci Yüzyılın sunduğu fırsatlar demeti, yeni bir dünya düzensizliğinin sıcak barışında kaybolabilir. Böyle bir kargaşa ortamında, ne yeni demokrasiler pekiştirilebilir ne de başarılı serbest pazar ekonomileri kurulup geliştirilebilir.

Uluslararası toplum, değişim gerçeğini özümsemelidir. Değişim, çağdaş normları yansıtan bir idealizmle gerçekleştirilebilir. Bu normları çiğneyen saldırgan eylemler, nerede ve ne zaman olursa olsun, aynı ilkelerle değerlendirilmeli ve buna göre karşılık görmelidir.

Sayın Başkan, çok Değerli Milletvekillerimiz; özlenen “yenidünya düzeni” ile soğuk savaş ertesi döneminin güncel koşulları arasındaki farklılık ve çelişki, giderek büyümektedir. Bu farklılık, en çarpıcı ve olumsuz boyutlarıyla, Türkiye’nin çevresinde ve ona bitişik jeopolitik alanlarda somutlaşmaktadır.

Türkiye, söz konusu farklılığın azaltılmasına, çelişkinin giderilmesine katkıda bulunabilecek güce sahiptir. Genç ve dinamik bir nüfusumuz, büyüyen bir ekonomik yapımız vardır. Demokratik, laik, çoğulcu ve katılımcı bir siyasal rejime ve onun bekçisi ve güvencesi olan toplumsal yapılanmalara malik bulunuyoruz.

Engin bir tarihsel deneyimimiz vardır. Millî kültür mirasımızı bekleyen zengin ve çeşitli öğeler, evrensel kültür değerleriyle, sanatla bütünleşebilmelidir.

Türkiye, içinde bulunduğu sancılı coğrafyanın, refah, barış ve istikrar yönünde değişiminin itici gücü olmak durumundadır ve Türkiye böyle bir konumda, işte, “önder Türkiye” olma itici gücünü kullanabilecek konuma gelecektir.

Hükümetimiz, dış politikamızın yürütülüşünde, millî gücümüzü belirleyen bu unsurların, bütünüyle ve süreklilik içerisinde seferber edilmeleri azim ve kararındadır. Öz çıkarlarımızın kollanması bunu gerektirdiği gibi, uluslararası toplumun 21'inci yüzyıldan beklentileri de, Türkiye'ye bu misyonu yüklemektedir. Bunun için de Türkiye, her şeyden önce, kendi ulusal güç ve yeteneklerinin tam bilinci içerisinde olmalıdır.

Hükümetimizin dış politika alanında alacağı tüm kararlarda, tüm yaklaşım ve inisiyatiflerimizde, yapacağımız tüm uygulamalarda, bu bilincin aydınlığını ve yansımaları göreceksiniz. (ANAP sıralarından "ne zaman?" sesleri)

M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — Hiç göremiyoruz!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Biraz daha iyice bakmak lazım, görmek için!

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye, uluslararası ilişkilerde geçerli olması gereken çağdaş norm ve davranış kurallarının savunucusudur. Bunların, küresel ve bölgesel düzeylerde yaşama geçirilmesi için her türlü çabayı göstereceğiz.

Türkiye'nin, Atlantik-Avrupa ve Avrasya kuşakları içinde elbette özel bir konumu vardır.

Batı camiasıyla bütünleşen bir ülkeyiz. İslam âleminin demokratik, laik ve çağdaş bir üyesiyiz. Başta Türk dilleri konuşan toplumlar olmak üzere, yeni bağımsız devletlerin örnek aldıkları bir modeliz. Varlığımız ve başarılarımızla, İslamiyet ile demokrasinin bağdaştığının, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın demokratik bir ortamda da gerçekleştirilebileceğinin somut bir kanıtıyız. Dünyanın aradığı uzlaşmaları bünyemizde simgeliyoruz. Dış politikamızda da, etkinliğini bu bünyeden alan bir uzlaştırma, barıştırma ve işbirliğinde buluşturma işlevi görmeye devam edeceğiz.

Türkiye, seçmiş olduğu yaşam tarzı ile jeopolitik, kültürel ve ekonomik gerçeklerinden esinlenen bir politikanın titiz uygulayıcısı olacaktır. Çevremizde sürekli barış ve işbirliğini mümkün kılacak bir ortamın yaratılmasına katkıda bulunmak, bu politikanın özüdür. Avrupa güvenliğinin Balkanlar, Karadeniz ve Kafkasya'da pekiştirilmesi, Avrupa-Avrasya-Ortadoğu üçgeninde barış ve işbirliğinin güçlendirilmesi temel hedefimizdir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye'nin bulunduğu kavşakta yer alan bölgeler, soğuk savaş ertesi, dünyanın en bunalımlı kesitini içermektedir. Atlantik-Avrupa dünyasının güvenlik kurumları, Bosna-Hersek'te ve Kafkasya'da, saldırganlığın önlenmesinde ve saldırganların cezalandırılmasında başarılı olamamışlardır. Hükümetimiz, bu kurumların güçlendirilmelerine ve aralarındaki işbirliğine etkinlik kazandırılmasına öncelik tanıyacaktır. Söz konusu kurum ve örgütlere üye ülkelerin, özellikle saldırganlığa ve yayılmacılığa karşı, ortak bir irade oluşturmaları gereğine büyük önem vereceğiz. Zira hiçbir uluslararası kurum ya da örgüt, üyelerinin siyasî iradesi olmaksızın, güçlü ve etkin bir konuma erişemez. Atlantik-Avrupa güvenliğinin temel taşı konumundaki NATO'nun ve Kuzey Atlantik İşbirliği Konseyi ile AGİK'in güçlendirilmeleri ivedilik arz etmektedir. Önleyici diplomasinin geliştirilmesi ve barışın korunmasında etkinliğin artırılması, tüm bu kurumların temel hedefi olmalıdır.

Doğru ve gerekli olanın zamanında yapılamamış bulunmasının, yanlış ve yetersiz tutumlar üzerinde bundan böyle de direnilmesi için geçerli bir neden oluşturamayacağı açıktır. Bu noktadan hareketle, Bosna-Hersek'teki Sırp saldırganlığının tüm sonuçlarının

ortadan kaldırılmasına yönelik politika ve girişimlerimizi ısrarla sürdüreceğiz. Saldırganın ödüllendirilmesi anlamı taşıyan sözde planların, çatışmaları giderek tüm Balkanlar'a yayma tehlikesini artırdığına sürekli dikkat çekeceğiz; bunu yapıyoruz ve yapmaya devam edeceğiz. Balkanlar'da ve Kafkaslar'da barış için hangi ilkeleri savunuyorsak, dünyanın her yerinde de aynı ilkelerin egemen ve geçerli kılınmalarını özenle izleyeceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Kıta genelinde güvenlik ve işbirliğinin sağlam ve kalıcı temellere oturtulmasının, Avrupa bütünleşme hareketinin başarısı için de zorunlu olduğu görüşündeyiz. Geleceğin Avrupa Birliği, ancak Türkiye'yi de kapsayan doğal boyutları içerisinde gerçekleşebilir; Türkiyesiz, büyüyen bir Avrupa kültürü ve kavramı düşünülemez.

Hükümetimiz, Avrupa Topluluğu ile ilişkilerimizin, tam üyelik perspektifi doğrultusunda geliştirilmesiyle, Türkiye'nin Avrupa güvenlik ve savunma kimliği bağlamında da tam üye olarak yer alması yönünde azamî çaba gösterecektir.

Türkiye ile Topluluk arasında 1995'te yürürlüğe girmesi öngörülen gümrük birliğinin gerçekleştirilmesi, bu çabalarımızın önemli bir aşamasını oluşturacaktır. Bu konuda kararlılığımız, gerekli kurumlara ve AT'ye iletilmiştir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükümetimiz, Kafkasya'da bağımsızlıklarını yeni kazanan ülkelerle eşitlik ve iyi komşuluk ilkelerine saygı temelinde ilişki geliştirmeye özen gösterecektir.

Dost ve kardeş Azerbaycan'a yönelik saldırıların durdurulması, Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki anlaşmazlığa, Azerbaycan'ın toprak bütünlüğünün korunması ve insan haklarına saygı temelinde barışçı bir çözüm bulunması yolundaki girişimlerimizi kararlılıkla sürdüreceğiz. AĞİK'in bu amaca yönelik çabalarını, yeni girişimleri de dikkate alarak, desteklemeye devam edeceğiz.

Azerbaycan'ın, toprak bütünlüğüne yönelik saldırıların devam ettiği bir sırada karşılaştığı iç sorunlar, endişe ve üzüntü vermektedir.

Azerbaycan'ın, bu sorunları, çağdaş normlara uyumlu bir biçimde, meşruiyet esası üzerinde, birlik ve beraberlik içinde aşması içten dileğimizdir.

Kardeş Azerbaycan'ın Türkiye'den isteyebileceği yardım ve katkıları, barışa, istikrara ve bölgesel refaha destek anlayışı içinde gerçekleştireceğiz.

M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — İsteddiği helikopterleri niye vermediniz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Dost ve komşu Gürcistan'la ilişkilerimizi her alanda geliştirmeye yönelik çabalarımızı da sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekillerimiz; Karadeniz Ekonomik İşbirliği sürecinin artan bir hızla geliştirilmesi ve ekonomik işbirliği örgütüne canlılık ve etkinlik kazandırılması, öncelikli hedeflerimiz arasındadır.

Hükümetimiz, Kıbrıs sorununun, Ada'nın varlığında ve geleceğinde eşit hak sahibi iki toplum arasında anlamlı ve yapıcı bir müzakere süreci sonunda çözülebileceği kanısındadır.

Kıbrıs Türk halkının meşru hak ve çıkarlarının savunulmasına siyasî destek vermeye elbette devam edeceğiz.

Kıbrıs Türk halkının haklarının, güvenlik ve esenliğinin, iki toplumun iki ayrı kesiminde yaşayacakları siyasal eşitliğe dayalı bir ortaklık kurulması suretiyle güvence altına alınabileceğine olan inancımızı koruyoruz.

Dış baskılar kullanılarak çözüm sürecinin hızlandırılmasına olanak yoktur. Hükümetimiz, bu anlayış çerçevesinde, Kıbrıs sorununun çözümüne yardımcı olmaya ve kalkınma çabalarını hızlandırarak, refah düzeyinin yükseltilmesine katkıda bulunmaya elbette devam edecektir.

Atlantik-Avrupa dünyasıyla, Avrasya'nın, oluşum içerisindeki yeni uluslararası sistemin başarısı açısından, uyumlu bir bütün teşkil etmeleri zorunludur.

Avrupa ve Avrasya, yekdiğeriyle bütünlük içinde, tek bir jeopolitik alandır.

Öte yandan, Kuzey Amerika ile Avrupa da, birbirlerinden soyutlanmamaları gereken tarihsel ve ekonomik bir kader ortaklığı içerisinde dirler.

Avrupa, soğuk savaş ertesi Avrasya'nın güvenlik dengeleri ve ekonomik dayanışma gereksinimlerini tek başına elbette ki, karşılayamaz. Buna paralel olarak, Kuzey Amerika'nın istikrar ve güvenliği de, Avrasya'nın güvenlik ve esenliğinden ayrı düşünülemez. Bu gerçekler, Trans Atlantik işbirliği ve dayanışmasının sürekliliğini gerekli kılmaktadır. Hükümetimiz, bu tahlillerden hareketle, ABD'nin Avrupa güvenliğine olan taahhütlerinin devamını gerekli görmektedir. Türkiye, Avrasya'da güvenlik, işbirliği ve istikrara katkısını sürdürecektir. Bunun yanında, Avrupa güvenliği ve Trans-Atlantik dayanışma çerçevesindeki rolümüzün de pekiştirmesine kararlıyız. ABD ile aramızdaki geliştirilmiş ortaklık ilişkilerinin genişletilmesine ve derinleştirilmesine özel bir önem vermeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; İslam âlemi, Birleşmiş Milletler üyelerinin dörtte birini içeren büyük; ama çok büyük bir topluluktur. İslam dünyasının, milletler ailesi içerisindeki ağırlığının, önemiyle orantılı olması gerekir. Bunun sağlanması, öncelikle, İslam Konferansı örgütünün güçlendirilmesi ile bağlantılıdır. İKÖ'nün güçlendirilebilmesi ise, İslam ülkeleri arasındaki dayanışmanın, ekonomik işbirliğinin ve çok yanlı diyalogun artırılması ile mümkündür. Bu nedenle, Hükümetimiz, İslam Konferansı örgütünün güçlendirilmesine önem verecektir.

İslam âleminin, özellikle Ortadoğu ve Körfezde karşı karşıya bulunduğu sorunlar, uluslararası toplum genelinde de büyük önem taşıyan konular arasındadır. Arap-İsrail uyuşmazlığı ile Filistin sorununun çözümüne yönelik barış sürecinin kurumlaşma aşamasına gelmiş bulunmasını memnunlukla karşılıyoruz. Türkiye, gerek kardeş Arap ülkeleri ve Filistin halkı ile olan yakın tarihsel ve manevî bağlarından, gerek İsrail ile mevcut iyi ilişkilerinden azamî ölçüde yararlanarak, barış sürecinin başarısına katkıda bulunmaya devam edecektir. Hükümetimiz, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 242 ve 338 sayılı kararları gereğince, Filistin halkının -devlet kurma dâhil- tüm haklarının tanınmasını, işgal altındaki Arap topraklarının boşaltılmasını ve bölgedeki tüm ülkelerin güvenli sınırlar içerisinde yaşamlarını garantiye bağlayacak bir çözümü içtenlikle desteklemektedir.

Diğer yandan, Irak'ın, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyince, Körfez bunalımı ve ertesinde bu ülke ile ilgili olarak alınmış bulunan tüm kararlara tam olarak uyması gerekmektedir. Komşu Irak halkının, bir süredir ortaya koyduğu yaptırımlar nedeniyle

çekmekte olduğu sıkıntı ve çilenin bir an önce sona erdirilmesi, ancak bu sayede mümkün olabilecektir. Bağdat yönetiminin uluslararası toplumla barışması içten dileğimizdir. Hükümetimiz, Irak'ın toprak bütünlüğünün korunmasına büyük önem vermeye devam edecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilerin, iki ülkenin uzun vadeli çıkarlarına uygun bir düzeye çıkarılmasını elbette arzu ediyoruz. Yunanistan ile aramızda, hepinizin bildiği, çözüm bekleyen ve bir kısmı kendi aralarında irtibatlı, önemli ikili sorunlar vardır. Bu sorunlara anlamlı bir diyalog ve karşılıklı siyasi irade ile barışçı ve hakkaniyete uygun çözümler bulunacağı umudunu taşımaktayız. Hükümetimiz, Yunanistan ile ilişkilerimizde sağduyuyu egemen kılmaya çalışacak ve Yunanistan'ın da aynı doğrultuda davranmasını bekleyecektir ki ülkeyi bağlayan ahdi yükümlülöklere uyulması, aradığımız iyi niyetin göstergesi olacaktır. Öte yandan, mevcut bulunduğu inandığımız işbirliği olanaklarının, iki ülke yararına değerlendirilmesine önem vermekteyiz.

Yurt dışında yaşamakta ve çalışmakta olan vatandaşlarımızın sorunları, Avrupa'da ırkçılığın yeniden hortlamasından ve yabancı düşmanlığından kaynaklanan cinayet ve taciz eylemleriyle sınırlı değildir. Söz konusu sorunlar, yılların biriktirdiği çok boyutlu bir nitelik taşımaktadır. Hükümetimiz, bu sorunlara, vatandaşlarımızın tümünü kucaklayan özel bir dikkat, şefkat ve sürekli ilgi ile eğilecek ve kalıcı çözümler üretecektir.

Bugün dış politikaya çok daha geniş bir perspektiften yaklaşma ihtiyacı vardır. Modern dış politika, artık, toplumun bütün kurumlarıyla birlikte yürütülebilmektedir. Basının, radyo ve TV gibi geniş kitlelere seslenen yayın araçlarının, Hükümet dış kuruluşların, sendikaların, baskı ve menfaat gruplarının, dış politika oluşumu ve tercihlerinde önemli bir ağırlığı vardır; bu ağırlık giderek de daha fazla artmaktadır.

Bu olgu, katılımcı demokrasinin ve iletişim devriminin diplomasiye yansıyan yeni bir boyutudur.

Biz, bunun bilincinde olarak, yeni bir diplomasi anlayışını Türkiye'de yaygın bir uygulamayla dünya kamuoyunda yaygınlaştıracğız.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; dış politikamızın yürütölüşünün her aşamasında Yüce Meclise bilgi vereceğiz; değerli düşünce, uyan ve katkılarınızdan yararlanmaya devam edeceğiz. Dış politikanın yürütölmesinde, Parlamento desteğinin taşıdığı önemin bilincindeyiz.

Uluslararası ekonomik ilişkilerde, çok taraflı ticaretin geliştirilmesi esas olmakla birlikte; bölgesel entegrasyonların uluslararası serbest ticaret ortamına geçiş sürecini oluşturduğu bir dönemi yaşamaktayız.

Bölgesel entegrasyonları uluslararası serbest ticaret ortamının yaratılması için geçiş süreci olarak kabul eden ölkemiz, bir yandan, çok yönlü ticaretin geliştirilmesini sağlayacak GATT Uruguay Raund -Çok Taraflı Ticaret Müzakereleri anlamına gelen bu kapsamlı örgüt- için gerekli katkıyı yapmayı sürdürürken, diğer taraftan da, bölgesel entegrasyonların sağlayacağı katkıdan, azami ölçüde yararlanmaya devam edecektir.

Bu perspektifte, Türkiye'nin AT'ye tam üyelik başvurusu çerçevesinde başlattığı hazırlık ve uyum çalışmaları önem kazanmaktadır.

Gümrük birliğini oluşturma süreci ve topluluk hukuk düzeni ve vergi yapısıyla, Türk hukuk düzeninin ve vergi yapısının uyumsallaştırılması çalışmaları hızlandırılacaktır.

Vergi reformunun özünde, bu uyumun sağlanmasına ve AT'na tam üyeliğe hazırlanmada bir önem vardır ve Hükümetimiz, bu önemin idraki içerisinde olacaktır.

Türkiye, EFTA ülkeleriyle serbest ticaretin geliştirilmesine ağırlık verecektir.

Karadeniz'in, barış, istikrar ve refah bölgesi haline getirilmesi, bölgenin ekonomik ve ticarî potansiyelinin canlandırılması ve uluslararası platformda cazip bir merkez haline getirilmesi hedefimizdir.

Karadeniz havzasında oluşacak ekonomik entegrasyon ve gümrük ayrıcalığı ile bölgenin yabancı sermaye için çekiciliği daha da fazla artırılacaktır.

Bölgeye ilgi duyan yabancı yatırımcılar için, ülkemiz, ekonomik altyapı açısından önemli avantajlara sahiptir. Bu potansiyelin farkındayız ve etkin bir biçimde değerlendireceğiz.

Asya ve Uzak Doğu ülkeleriyle ilişkilerimizin geliştirilmesi de, öncelikli hedeflerimiz arasında olacaktır.

Sovyetler Birliğinin dağılması süreciyle, bunun içinde, başta Rusya ve Türk kökenli Cumhuriyetler olmak üzere yeni bağımsız devletlerin ortaya çıkması, Türkiye açısından son derece de önemli gelişmelere yol açmıştır. Bunu hepimiz bilmekteyiz. 2000'li yıllarda Türkiye bu geniş alan için bir cazibe merkezi olacaktır.

Özellikle çok yakın bağlarımız bulunan Türk kökenli cumhuriyetlerin dışa açılmaları ve dünyayla bütünleşmelerinde, Türkiye'ye önemli görevler ve sorumluluklar düşmektedir.

Bu bilinç içinde, Türk kökenli cumhuriyetlerle ekonomik, sosyal, kültürel ilişkilerin geliştirilmesine bir özel önem vereceğiz.

Hükümetimiz, ulusal bütünlüğümüz içinde, dış politika, millî istihbarat ve millî savunma politikalarını, birbirlerini tamamlayan bir bütün içinde ele alacaktır.

Millî İstihbarat Örgütümüzü, Türkiye'nin güvenlik, savunma ve dış politika hedeflerine, daha çağdaş, daha yararlı ve daha zamanlı katkılarda bulunabilir bir hale getireceğiz.

Teknik ve beşerî istihbarat yeteneklerini birlikte geliştireceğiz. Açık ve kapalı faaliyetlerini yeniden düzenleyecek, millî istihbarat bürokrasisini çok daha profesyonel bir konuma kavuşturacağız.

Hükümetimiz, gerçekçi tehdit ve risk değerlendirmelerine dayanarak oluşturulan millî savunma politikasının, millî refahı artırma hedefiyle çelişmeyeceğine inanmaktadır.

Bu inançla, millî savunma politikası, ulusal kalkınma politikasıyla birlikte ele alınarak götürülecektir. Bu dengede, Türk Silahlı Kuvvetlerine, caydırıcılık ve savunma niteliğinin kazandırılması ve bu niteliğin idame ettirilmesi hedefi daima göz önünde bulundurulacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekillerimiz; 1970'li yılların başlarından itibaren kurulmasına başlanan ve geliştirilmesine çalışılan yerli savunma sanayiinin, silahlı kuvvetlerin çağdaş ihtiyaçlarına cevap verebilecek yüksek teknoloji ürünü silah ve

malzeme sistemlerini ve teçhizatı üretebilecek bir düzeye çıkarılabilmesi, ülkemiz için yaşamsal bir önem taşımaktadır. Hükümetimiz, bu konuya hassasiyetle eğilmeye devam edecektir.

Hükümetimizin ekonomik programının ana hedefine gelince:

Önceki Koalisyon Hükümetinde olduğu gibi, devletin ekonomideki yerinin ve rolünün yeniden tanımlanması, mevcut yapısal sorunların halkın öncelikleri doğrultusunda köklü ve yenilikçi bir yaklaşım içinde sonuca vardırılması, amacımızdır. Bu çerçevede, devletin ekonomik faaliyetlerinin dengeli bir biçimde azaltılması, giderek sübvansiyon dağıtan yapıdan arındırılması, ekonomide genellikle kuralları belirleyen bir konuma kavuşturulması gerektiğine inanmaktayız.

Bu tanım içinde, devlet, sosyal devlet olmanın bir gereği olarak, başta eğitim, sağlık ve çevre olmak üzere, kamu hizmetlerinin yürütülmesinde etkin bir yapıya kavuşturulacaktır.

Hükümetimiz, gerek kamunun kendi içinde, gerek kamu ve özel sektör ilişkileri bağlamında, eşgüdümü rasyonel bir biçimde sağlayacaktır. Piyasalarda kurumsallaşma gerçekleştirilecektir.

Piyasa ekonomisinin kurumlarını getirmekte, demokrasi anlayışı içinde, ekonomik yeni örgütlerin kurulmasında, Hükümetimiz kararlı bir uygulama sergileyecektir.

Ekonomi yönetiminde önemli görev ve sorumluluklar üstlenmiş olan kurumların, uyum ve karar bütünlüğü içinde süratli çalışmalarını sağlayacak ortam ve koşullar sağlanacaktır.

Ekonomik program ve icraatı ile Hükümetimiz, bir çözüm üretme hükümeti olacaktır. Çözüme kavuşturulması gereken sorunların başında enflasyonun düşürülmesi gelmektedir.

Türkiye, on beş yıllık aşkın bir süredir, yüksek enflasyon olgusu yaşamaktadır? Enflasyon âdeta yaşamımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiş bulunmaktadır; bu ise, ekonomik politikaların uygulanmasını güçleştirmekte ve bir kısır döngü yaratmaktadır. Her türlü iktisadî kararda vadeler kısaltmakta, verimlilik yerine, rant ve spekülasyon arayışı hızlanmaktadır. Tek başına para politikasının yeterli olmadığı, artık hepimizin bilgisi dahilindedir. Aksine, para ve maliye politikaları arasındaki uyumsuzluk, uluslararası sermaye hareketlerinin serbest olduğu bir ekonomide, büyümede iniş çıkışlara yol açmakta, ihracattaki artışın sürekliliğini de olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Sayısız sakıncaları bulunan enflasyonun düşürülebilmesi için, dengeleri bozan bir büyüklüğe ulaşmış bulunan kamu açıklarının makul bir düzeye çekilmesi hedefi vardır. Sayısız sakıncaları bulunan enflasyonun düşürülebilmesi için, bu dengeleri süratle aşağıya çekme kararlılığındayız.

KİT'lerin, sosyal güvenlik kuruluşları ve yerel yönetimlerin bütçeleri sürekli açıklar vermektedir. Vurgulamak istediğimiz çarpıcı bir gerçek şudur: 1993 yılında, KİT'lerin finansman açığı 70 trilyonu aşar hale gelmiştir. Diğer taraftan, sosyal güvenlik kuruluşlarının bu yıl içerisinde Hazine'den talepleri 21 trilyonu aşar durumdadır. Bu, eski çizginin devamını yansıtmakta ve devralınmış bozukluğun devamının ifadesi olmaktadır. (ANAP sıralarından gürültüler, DYP sıralarından alkışlar)

M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — Eskiye bırakın artık.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Üç ayda kaçanların, bunları söylemeye hiçbir biçimde hakkı yoktur. *(DYP sıralarından alkışlar)*

M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — Düzeltmeye geldiniz ya!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Korkudan kaçanların bunu söylemeye hiçbir biçimde hakkı yoktur. Gerçekler budur, hepimiz biliyoruz. *(ANAP sıralarından gürültüler)*

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — 500 gün artı bugün başlıyor.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Rakamları vermeye başlamayalım! Türkiye'nin en hızlı bozulan üç ayı olmuştur; maalesef bu böyledir... *(ANAP sıralarından gürültüler)*

YAVUZ KÖYMEN (Giresun) — Hani Grubun nerede?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Evet, tarımsal desteklemeye geliyorum. Tarımsal destekleme ve vergi politikalarımız elbette öncelikle ele alınacak ve burada özellikle çiftlerimizin ve ziraî kesimde çalışanlarımızın refahına hizmet edecek yeni kurumsal yapılarımıza gündeme getirilecektir.

Bütçe açığını azaltmak için, hem vergi gelirlerinin artırılmasını hem de harcamaların hızının yavaşlatılmasını içeren bir program uygulayacağız.

Kamu harcamalarında etkinlik ve verim sağlanmasına yönelik uygulamalar, personel reformuyla, kamu kurumlarınca yürütülmekte olan hizmetlerin yeniden tanımlanmasını gerektirmektedir. Bu nedenle, personel reformu ve yatırımcı kamu kuruluşlarıyla, temel işlevlerini yitirmiş kuruluşların yeniden yapılandırılmaları öncelikle ele alınacaktır.

Personel reformu kapsamında, kamu personelinin, sayı, nitelik, verimlilik ve ücret düzeyinin sağlıklı bir envanteri yapılacaktır.

Sağlam kaynaklardan, bu kesimde çalışan işçi ve memurumuzun refahını artıracak önlemler gündemde olacaktır. Ancak, dikkat edilecek husus, bu kaynakların, devamlı sağlam kaynaklardan sağlanması ilkesi olacaktır.

Emeğin kutsal oluşu kadar, günümüzün ekonomik gerekleri içinde doldurulmaz yerine de aynı şekilde inanırız. Çağdaş teknolojinin ulaştığı baş döndürücü boyutlar dahi, emeğin gerekliliğini ortadan kaldırmamıştır.

Uluslararası anlaşmalar ve ILO ilke ve standartları, çalışma hayatımızda, gelişmiş ülkelerde olduğu ölçülerde uygulanacaktır. Yasal ve idarî düzenlemeler, buna göre yapılacaktır. Çalışma barışının büyük toplumsal uzlaşmanın özünü teşkil ettiğine inanmaktayız. Çalışanların, çağdaş yaşam koşullarının altında kalmamasına özen gösterilecektir. Ülkenin kaynak ve imkânları üzerinde, çalışanlar kadar, çalışma imkânı bulamayan işsizlerin de hakkı olduğu göz önüne alınacaktır.

İşçi-işveren ilişkilerinde, çalışma barışının korunması temel ilkemizdir. Sosyoekonomik istikrar ve uzlaşmanın sağlanması için, Batı ülkelerindeki örnekler doğrultusunda bir ekonomik ve sosyal konsey oluşturulacaktır.

Bunu, toplumsal uzlaşma içinde gerekli bir örgüt olarak görmek ve diğer gelişmiş ülkelerin, bu örgütleri kanalıyla toplumsal uzlaşmaya bir hizmet verdiklerini

görmekteyiz. Bunu, ülkemize de getirecek ve böyle bir toplumsal uzlaşmada herkesin, Meclis dışında da, yerini almasını sağlayacağız.

Sosyal adaletin ve sosyal güvenliğin gerçekleştirilmesi için gerekli önlemler alınacak; kalkınma, sosyal devlet korunarak sağlanacaktır.

Personel reformu, kamu personeliyle, bunların emekli, dul ve yetimlerine, dengeli, adil bir ücret rejimi ve yeterli bir hayat seviyesi sağlayacaktır.

Devletin aslî görevleri dışındaki alanlarda, işsizlik sorununu aşmak amacıyla personel istihdam edilmesi yolu engellenecek, mevcut birim ve işletmelerde, bu nitelikteki kadro fazlalığını eritecek ilkeler belirlenecektir.

Memur ve işçilerin görev alanları ayrı ayrı, kesin olarak tespit edilecek; aynı işin, farklı statüdeki personelce yürütülmesi ve bunlara farklı ücret ödenmesi önleneyecektir.

Kamu personel reformu tamamlanıp, yürürlüğe girinceye kadar, acil ve zorunlu durumlar dışında, personel rejimini daha da yozlaştırmamak amacıyla, münferit düzenlemeler yapılmayacaktır.

Kamu personel rejimi hazırlanırken, devletin yeniden yapılanması ve küçültülmesi önceliği, temel ilke olarak kabul edilecektir.

Bugünkü uygulamalarda, kamu harcamaları denetiminde, hukuka uygunluk ağırlık taşımaktadır. Bu denetim süreci, ekonomik verimlilik yönünde yoğunlaştırılacak ve malî kontrol kavramına yeni bir içerik kazandırılacaktır.

Kuruluşları, çeşitli kanunlarla düzenlenmiş bulunan, sayıları ve iş hacimleri bakımından önemli büyüklüklere ulaşmış olan döner sermaye işletmeleri, idarî ve malî disiplin altına alınacaktır.

Teşvik ödemelerinin bütçe kapsamına alınmış olması önemli bir adımdır. 1903 yılında bu yönde başlatılmış olan uygulama daha da geliştirilecektir.

Gerek yatırım gerek ihracat teşvikleri uygulamasının öncelikleri, ekonomik sonuçları ve kaynak ihtiyaçları dikkate alınarak sağlıklı şekilde programlanacak ve kaynakların bütçe içinde yer alması uygulamasına devam edilecektir.

Tarımsal destekleme programlarının, KİT'ler, Tarım Satış Kooperatifleri ve diğer kuruluşlar aracılığıyla uygulamasında zarara yol açan görevlendirme kararlarının malî yükünün önceden bilinmesi ve bütçede yer alması, kamu finansman dengeleri ve bütçe uygulamaları açısından son derece önemlidir. Bütçe dengeleri yönünden destekleme için ayrılabilir kaynaklar açıkça ortaya konulacak ve destekleme programlarının bu kaynaklarla sınırlandırılması sağlanacaktır.

Kamu kesiminde öteden beri, bir önceki yıl baz alınarak bütçe hazırlama ve faaliyetleri belirleme anlayışı hâkimdir; bu, evvelden beri önümüze konan bir gelenek haline gelmiştir.

Bu yaklaşım artık ekonomide önemini kaybetmiştir; hatta ekonomiye zarar verir hale gelmiştir; bazı gereksiz harcama programlarının sürdürülmesine neden olmaktadır.

Bu nedenle, konsolide bütçe kapsamında yer alan tüm programlar gözden geçirilerek, önemini kaybetmiş olanlar tasfiye edilecek, sürdürülmesi istenenler ise daha etkin hale getirilecektir.

Genel ve katma bütçeli kuruluşlarda uygulanacak personel reformu ve yeniden yapılarımıza programı çerçevesinde alınacak kararlar, kamuda çalışan personelin kazanılmış hakları korunarak uygulanacaktır.

Bütçenin, Mecliste çok uzun bir görüşme dönemi bulunmaktadır. Bu durum, Meclisin çalışma programını aksatmakta ve ayrıca, Plan ve Bütçe Komisyonu ile Genel Kurulda mükerrer görüşmeler yapılmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, bütçenin yasallaştırılma süresinin kısaltılması ve etkinleştirilmesi gerekmektedir.

Açık ve saydam yönetim anlayışı içinde 1993 yılı bütçe açığı revize edilecek, 100 trilyon Türk Lirası düzeyinde gerçekleşmesi beklenen bütçe açığı için Meclisten ek ödenek istenecek, bütçe uygulamaları bundan böyle, şimdiye kadar yapılmadığı şekilde, şeffaf bir biçimde sürdürülecek ve bir evvelden diğer yıla aktarılarak önlenmiş olan bütçe açıkları, artık bundan böyle şeffaflaştırılacaktır. *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)*

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — Ne oldu şimdi, ne oldu? Hani 50 idi; nasıl oldu da 100 oldu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; artık şeffaf olma dönemidir. Bunun gereğini her yerde, bütçede de yapmayı yine biz başlatacağız ve siz de bunu alkışlayacaksınız; çünkü şeffaflıktan yanasınız... *(ANAP ve RP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir dakika efendim.

Sayın Milletvekilleri, bugün gündem, sadece Sayın Başbakanın Bakanlar Kurulu Programını okumasıdır. Ne sizler lütfen görüşme sayılabilecek sorular yöneltin, müdahalelerde bulunan; ne de Sayın Başbakan, okumanın dışında açıklamalara zaman ayırsın. Bunun gündemi cumartesi günü...

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kamu kesimi finansman açığının daraltılması ve malî dengenin sağlanmasında, Türk vergi sisteminin bütünsel bir yaklaşım içinde ele alınarak yeniden düzenlenmesi, Hükümetimiz açısından öncelikli bir konudur.

Vergilemede önemli bir amaç da, kamu dışında kalan yükümlülüklerden sağlanacak tahsilatın artırılmasıdır. Vergi idaresinde başarının başlıca göstergesi budur. Bu kıstastan hareketle, vergi idaresinin daha etkin ve verimli çalışmasını sağlamaya kararlıyız.

Vergi yükünün vatandaşlar arasında adaletli ve dengeli dağılımına özen gösterilecek ve gelir dağılımı bu yoldan da düzeltililecektir.

Bu çerçevede vergi oranları yeniden gözden geçirilecek ve vergi gelirinin artırılması amacıyla, gerekirse, vergi oranlarında yeni düzenlemeler ve düşülmeler yapılabilecektir. Bu çerçevede vergi kaçak ve kayıpları da önlenecektir. Kayıt dışı sektör denetim altına alınacaktır. Böylece, sosyal devletin gerektirdiği harcamaları karşılayacak, sağlam kaynağa dayalı gelir artışları sağlanacaktır. Vergi idaresinin etkinliğini artırıcı yapısal düzenlemeler ve etkin vergi denetimleriyle vergi kayıp ve kaçaklarının önlenmesi sağlanacaktır. Kayıt dışı ekonominin daraltılması amacıyla mal hareketlerinin ticaret borsaları ve haller gibi kuruluşlardan geçmesi sağlanacaktır.

Finans kesimi ve sermaye kesimi piyasa reformlarıyla ilgili düzenlemelerde gerekli vergi teşvikleri ve kolaylıkları sağlanacak, özel kesim sağlık ve eğitim yatırımları vergi yoluyla özendirilmeye devam edilecektir.

Türkiye'nin AT'ye tam üyelik başvurusu çerçevesinde başlattığı uyum çalışmaları, gümrük birliği ve vergi sistemi yönünden de hızlandırılacaktır.

Ayrıca, Türk müteşebbislerinin Orta Asya ve Kafkasya cumhuriyetlerinde yatırım yapmaları vergi yoluyla da özendirilecektir.

Vergi ceza sistemi yükümlüler üzerinde caydırıcı etki uyandıracak bir yapıya kavuşturulacak, ağır ve devlet aleyhine işleyen yapı gözden geçirilecek ve karar mekanizmaları hızlandırılacaktır.

Üniter vergi sistemine eşgüdüm içerisinde geçiş sağlanacaktır. Götürü vergi uygulamasının kapsamı daraltılacaktır.

1993 yılında Yüce Meclise sunulan Vergi Reformu Yasa Tasarısının, Türkiye Büyük Millet Meclisinin öneri ve katkılarıyla bir an önce sonuçlandırılması önem taşımaktadır.

Sayın Başkan ve Değerli Milletvekillerimiz; dünya ticaretindeki globalleşme çerçevesinde, Türkiye'nin, Avrupa Topluluğuna uyumunu kolaylaştırmak için, gümrük birliğine 1995 yılında katılınması hedeflenmekte ve bu suretle Türk ekonomisinin uluslararası rekabete uyum sağlamasına imkân hazırlanmaktadır.

AT ve GATT nezdindeki taahhütlerimiz doğrultusunda, gümrük mevzuatında gerekli değişiklikler yapılarak, böylece, mevzuatlar arasında uyum sağlanacaktır.

Hızla gelişen ekonomimiz içinde önemli bir yeri olan ithalat ve ihracatımız bürokratik engellerden arındırılacak, bu meyanda, gümrük işlemlerine sürat kazandırmak ve kolaylıklar sağlamak amacıyla, özellikle İstanbul'dan başlamak üzere, ihtisas gümrükleri kurulacak, beyan sistemine geçilecek ve bürokrasiyi asgari düzeye indirmek için gümrük otomasyonu uygulamaları başlatılacaktır. İhtisas gümrükleri, bu aşamada en önemli koruyucu nitelik kazanan bir kurum haline getirilecek, dünyada uygulandığı gibi uygulanacaktır.

Kamu finansmanının temel kaynağı olan vergi gelirlerinin kavranabilmesi için ekonominin dış girdilerinin izlenmesine imkân veren denetimde işbirliği zincirinin kurulması amaçlanmaktadır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; kamu malları idaresinde yeniden yapılanmaya gidilmesinde kesin zorunluluk vardır. Kamu kurum ve kuruluşlarına ait arsa ve arazilerin çok kısa sürede sağlıklı bir envanteri tekrar yapılacaktır. Kamuya ait arazi ve arsalar projelendirilerek satılacaktır. Hazineye, KİT'lere, bakanlıklara ve belediyelere ait arsa ve arazilerin halka devir ve satışına imkân verecek düzenlemeler kısa sürede yapılacaktır.

Çeşitli kamu taşınırlarının ve özellikle gümrük denetimine tabi eşyanın, ekonomik değerini kaybetmeden, gerçek değeriyle satışına önem verilecektir. Gümrüklerle ilgili eşya için depo, ambar ve sundurma hizmetlerinin yaygın ve etkin bir biçimde yürütülmesi sağlanacaktır.

Kamunun lojman uygulamaları ile kamu dinlenme ve sosyal tesislerinin kullanımı yeniden gözden geçirilecektir.

KİT'ler, bağlı ortaklıklar, devlet iştirakleri, genel bütçeye dâhil iktisadî kuruluşların süratle özelleştirilmeleri yoluna gidilecektir. KİT'lerin, sermaye piyasalarının getirdiği tüm yeniliklerden etkin bir biçimde yararlanmaları için, bu konuda bilgi sahibi olmaları sağlanacaktır.

KİT reformu programı, yaygın ve hızlı özelleştirme programıyla birlikte yürürlüğe konulacaktır. Sürekli zarar eden ve özelleştirilmeleri mümkün olmayan kuruluşların, tamamen veya kısmen tasfiyeleri söz konusu olabilecektir.

Özelleştirme dışında kalacak KİT'lerin, Türk Ticaret Kanunu kapsamındaki faaliyetlerinin, ücret, fiyat ve yatırım kararlarının, verimlilik ve kârlılık anlayışı içinde, kurum yönetim organları tarafından yürütülmesi sağlanacaktır.

KİT reform programı ve özelleştirme uygulamalarının yol açacağı istihdama yönelik sorunlar, gerektiğinde uluslararası kuruluşların desteğinde de yararlanılarak oluşturulacak sosyal güvenlik ve koruma sistemi içinde çözülecektir.

Özelleştirme ve KİT reformundan doğacak istihdam sorunları, erken emeklilik, işsizlik sigortası, tazminat ödemeleri ve yeniden işe yerleştirme gibi tedbirler üzerinde işçi, işveren ve sendikal kuruluşlar arasında mutabakat sağlanarak çözümlenecektir.

Özelleştirme kapsamı genişletilerek, KİT, bağlı ortaklık ve iştirakleri içermekle kalmayacak; başta Tarım Satış Kooperatiflerine ait sınai tesis ve işletmeler olmak üzere, diğer kamu kurum ve kuruluşlarını da içine alacaktır.

Özelleştirme uygulamalarına süratli bir şekilde geçilebilmesi için gerekli yasal düzenlemeler en kısa sürede yürürlüğe konulacaktır.

Özelleştirilecek kuruluşların kamuya olan borçlarının Hazine tarafından üstlenilebilmesine ve böylece özelleştirmenin hızlandırılmasına imkân verecek bir sistem geliştirilecektir.

Özelleştirme uygulamalarında yabancı sermayeyi ve özellikle yabancı kurumsal yatırımcıları özendirici bir finansal altyapı oluşturulacaktır.

Özelleştirmeden sağlanacak kaynaklarla özellikle sanayileşme teşvik edilecek, ayrıca, küçük ve orta boy işletmelere, esnaf ve sanatkârlara ek kredi imkânı sağlanarak onların ek istihdam yaratmalarına katkıda bulunulacaktır.

PTT'nin öncelikle posta ve haberleşme olarak ikiye ayrılması gerçekleştirilecek ve Telekomünikasyon A.Ş. kurulacaktır. Tasarruf hakları yeniden gözden geçirilerek özelleştirilmesi sağlanacaktır. *(RP sıralarından alkışlar)*

Anayasanın 2'inci maddesinde ifadesini bulan "sosyal devlet" ilkesinin tüm boyutlarıyla yaşama geçirilmesi, Hükümetimizin temel amaçları arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, sosyal adaletin ve sosyal güvenliğin gerçekleştirilmesi için gerekli önlemler alınacak, kalkınma, sosyal devlet korunarak sağlanacaktır.

Çağdaş bir iş mevzuatı için engel oluşturan Anayasa maddelerinin değiştirilmesi yönünde çaba gösterilecektir.

Çalışma yaşamında yaygınlaşma eğilimi gösteren sendikasızlaştırma, sigortasızlaştırma ve güvencesiz kılma çabalarına karşı temel önlemler alınacaktır.

“İşsizlik Sigortası” sistemi kurulacak ve aşamalı olarak yaygınlaştırılacaktır. İlk uygulamada KİT reformu ve özelleştirme nedeniyle işsiz kalan işçilere öncelik tanınacaktır.

Ciddî bir finansman darboğazıyla karşı karşıya olan sosyal güvenlik kuruluşlarının sorunlarına çözüm getirecek gerekli yasal düzenlemeler yapılacak, bu kuruluşların, üyelerine verdikleri hizmetler geliştirilecektir.

Sosyal güvenlik kuruluşları içinde önemli bir yere sahip olan SSK, prim gelirleri tahsilatında ciddi sorunlarla karşılaşmaktadır. Kurumun, tüm kuruluşlardan olan alacakları her geçen gün artmaktadır. Alacakların tahsilinin hızlandırılması, Kurumun mal varlığının yönetimindeki zafiyet ve denetim eksikliği, acilen çözülmesi gereken sorunlardır.

Kurumun bozulmuş olan finansal yapısının düzeltilmesine yönelik ivedi önlemleri içeren yasa tasarısı TBMM’ye sunulmuştur. Bu yasa ile Kurumun mal varlıklarının daha iyi ve gelir getirici bir biçimde değerlendirilmesi, SSK’nın fon yönetimi yapabilecek kurumsal bir yatırımcı hüviyetini kazanması yolunda adımlar atılması ve prim tahsilatlarının hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Sosyal Güvenlik Reformu kapsamında, kurumun yönetimi, finansman ihtiyacı ve işlemlerinin gözden geçirilmesi, sağlık ve sosyal güvenliğe ilişkin görevlerinin ayrılmasına yönelik çalışmaların kısa sürede sonuçlandırılması ile Kurumun finansal sağlığa kavuşturulması öngörülmektedir.

BAĞ-KUR’un içinde bulunduğu finansman sıkıntısına çözüm getirmek amacıyla hazırlanan tasan Yüce Meclise sunulmuştur. Bu tasarının acilen yasalaşması ve BAĞ-KUR’un prim tahsilatında sağlıklı bir yapıya kavuşturulması zorunludur.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; tarımsal destekleme kapsamına giren ürün sayısı giderek artmaktadır.

Dünya fiyatlarının üstünde seyreden destekleme fiyatları, tütün, fındık ve çay gibi ürünlerde ekim alanlarının aşırı genişlemesine, üretim fazlaları oluşmasına ve devletin, aşırı alımlar yaparak, fevkalade yüksek stok finansman maliyetlerine katlanmasına neden olmaktadır.

Arz fazlası bulunan ve alımlarda finansman açısından sorun yaratan bazı ürünlerde, üretimi azaltıcı, üretim yetersizliği olan ürünlerde ise arzı artırıcı yönde, teşvik edici politikalar uygulanacaktır.

Borsaların, piyasa ekonomisi ve rekabet kuralları içerisinde, ekonominin çağdaş kurumları olarak çalışabilmeleri önem taşımaktadır. Bu amaçla, ülkenin çeşitli yörelerinde, hububattan başlanarak, değişik ürünler için altyapısı olan yeni borsalar kurulacaktır.

Tahıl destekleme alımlarında, 1992 yılında geliştirilen kademeli fiyat ayarlaması ile alış ve satış fiyatlarının birlikte açıklanması uygulaması sürdürülecektir.

Toptancı Hal Yasası ile tarımsal ürünleri pazarlama borsaları kanun tasarıları Türkiye Büyük Millet Meclisine kısa sürede sunulacaktır.

Tarım Satış Kooperatifleri eliyle yürütülen destekleme alımlarında, kamudan aktarılan kaynaklardan, üreticilerden çok birlikler yararlanmaktadır. Mart 1993 sonu

itibariyle birliklerin T.C. Ziraat Bankasına birikmiş olan borç bakiyesi 30 trilyon TL'yi aşmaktadır. Birliklerin sahip olduğu sınai tesis ve işletmeler sistem içinde ciddi kaynak israfına neden olmaktadır.

Tarım satış kooperatifleri ile bunlara bağlı sanayi tesisleri ayrılacak ve gereğinde özelleştirilecektir. Destekleme için ayrılan kaynakların, tesislerin zararlarını kapatmak için değil, zirai kesimde çalışanların refahını artırmak için kullanılmasına özen gösterilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; belediyelerin gelir ve giderleri zaman içinde büyük boyutlara ulaşmıştır. Belediyelerin personel harcamaları, yatırım harcamalarının üstünde gerçekleşmektedir.

Belediyelerin geçici işçi uygulamaları nedeniyle kesin personel sayıları tam olarak saptanamamaktadır. Genel bütçeden belediyelere ayrılan paylar devamlı artış gösterirken, öz gelirleri, artan harcamalara paralel artış göstermemektedir. Sonuç olarak, belediyelerin malî kaynakları verimli yatırımlar yerine, ağırlıklı olarak personel ve cari harcamalara yönelmektedir.

Yerel yönetimler ve bağlı kuruluşlar bir yandan malî piyasa disiplini altına alınırken, diğer yandan da, finansal sorunlarının giderilmesinde, sermaye piyasalarının getirdiği yeniliklerden yararlanıracaklardır. Yerel yönetimlerin temel hizmetlerini etkin bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için, zarar eden ticarî ve sınai faaliyetlerinden arındırılmaları özendirilecektir.

Güçlü il yönetimine destek verecek ve yardımcı olacak şekilde yeni bir il özel idare sistemi oluşturulacaktır. Köy idaresinde muhtarlar ve ihtiyar heyetlerinin yetkileri ve köy idaresinin kaynakları artırılacak, kırsal kesimde yaşam şartları iyileştirilecektir.

Devletin yeniden yapılanması programı içinde, yeni ve kapsamlı bir yerel yönetimler düzenlemesine gidilecektir. Muhtarlar, ihtiyar heyeti, il genel meclislerinin ve belediye meclislerinin yetkileri artırılacak ve yerel kaynakların bir bölümü bunlara tahsis edilecektir.

Belediye meclisleri kamu çalışanları da dahil olmak üzere, tüm toplum kesimlerinin temsiline olanak verecek bir yerel meclise dönüştürülecektir.

İstanbul'un yönetsel açıdan karşılaştığı sorunları çözümleyecek yasal düzenlemeler ve tedbirler en kısa zamanda getirilecektir.

Belediyelerin sorunları, gelirlerin idaresinden, harcamaların denetimine kadar olan konuları kapsayacak kapsamlı bir reform anlayışı içinde ele alınacak ve çözümlenecektir. Bu nedenle, kamu yönetiminin ayrılmaz parçası olan yerel yönetimlerle ilgili malî reform, amacına ulaşması için, idarî reformla birlikte ele alınacaktır.

Özel girişimcilerin özellikle eğitim ve sağlık yatırımlarındaki arsa ihtiyacının kamu arazilerinden karşılanması konusunda düzenlemeler yapılacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Hükümetimizin öncelikli hedeflerinden biri de, başlatılmış olan finans kesimi reformunun sürdürülmesidir. Bu kesimde yapılacak reformla reel kredi ve fon aktarma maliyetleri düşürülerek faktör fiyatlarında dünya ile bütünleşme sağlanacaktır.

Reel kredi maliyetlerinin zaman içinde düşürülmesi, kamu ve özel sektörün borç ve faiz yükünü hafifletecek, böylece enflasyonun düşürülmesine yardımcı olacaktır.

Menkul kıymetleştirme sürecinde oluşacak piyasaları tamamlamak ve piyasalar arası rekabeti artırmak amacıyla, genel finans ortaklıklarının kurulmaları özendirilecektir.

Yerli menkul kıymetler borsalarımızın dünya ile iletişimi güçlendirilerek, ilk aşamada İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına “uluslararası kabul gören bir borsa” olma niteliği kazandırılacak; bu sayede, mevcut borsamızın otomasyon projesi, uluslararası iletişim ve gözetimi sağlayacak bir şekilde gerçekleştirilmiş olacaktır.

Yatırım fonlarında yapılacak düzenlemeler ile malî piyasaların geliştirilmesi ve özelleştirmede bu kurumlardan daha etkin bir biçimde yararlanılması sağlanacaktır.

Sanayide üretim, yatırım ve ihracatı destekleyecek faizsiz, uzun vadeli ve sağlam bir finansman yaratmak amacıyla risk sermayesi kurumları kurulacak ve kısa zamanda çalışmaya başlayacaktır. Bu sayede, teknoloji transferini sağlamaya ve girişimciliği yaygınlaştırmaya yönelik adımlar da atılacaktır.

Türkiye’de mevcut altın potansiyelinin ekonomiye kazandırılması ve altın ihracatının artırılması amacıyla bir altın borsası kurulacaktır. Beraberinde, altına dayalı finansal araçlar uygulamaya sokulacaktır.

Ülkemizde altın ile birlikte atıl bir değer olarak büyük önem taşıyan gayrimenkullerin de sermaye piyasası aracılığıyla değerlendirilerek ekonomimize kazandırılmasının yolu açılacaktır. Bu çerçevede kurulacak gayrimenkul yatırım fonları ve ortaklıkları sayesinde halkımız daha rahat konut edinebilme imkânı bulacaktır.

Öte yandan, mal piyasalarına ve finansal araçlara dayalı vadeli işlemler piyasalarının faaliyete geçmesi sağlanacak, üreticilerin uzun vadeli ihracat bağlantılarına girebilmeleri ve orta-uzun vadeli planlar yapabilmeleri mümkün hale getirilebilecektir.

Altın borsasının kurulması ve gerçekleştirilecek diğer finansal yenilikler sayesinde İstanbul, dünyanın sayılı finans ve ticaret merkezlerinden birisi haline getirilecektir.

Para programının, maliye ve gerçekçi döviz kuru politikaları ile birlikte sıkı bir koordinasyon ve etkileşim içinde gerçekleştirilmesi temel yaklaşımımız olacaktır.

Türk Lirasının yabancı paralar karşısındaki değerinin piyasada belirlenmesine devam edilecektir. Ancak, döviz kurlarında spekülasyon hareketleri engellenecektir.

Reel kurun, ekonominin rekabet gücünü azaltacak bir biçimde dalgalanması, uyumlu para ve maliye politikalarının izlenmesi suretiyle önlenecektir.

Ödemeler dengesinin uzun vadede sağlıklı bir yapıda gelişmesi, mal ve hizmet ihracının sürekli ve yeterli bir biçimde artmasına bağlıdır. Türkiye’nin hedefi, dünya pazarlarında sürekli olarak yer tutabilmektir.

İhracat gelirlerinin artırılabilmesi için, ürün ve pazar çeşitlendirilmesiyle birlikte, katma değer oranı yüksek ürünlerin satışı özendirilecek, ihracat, yatırım ve üretim aşamasında desteklenecektir.

Özellikle imalat aşamasında ihraç mallarının bünyesinde yer alan girdilerin dünya fiyatlarından temini sağlanacaktır.

Eximbank’ın kaynakları bu amaçla kısa bir zaman süreci içinde artırılabilecektir.

Dış ticaretimizin büyümesinde ve navlun gelirlerimizin artmasında önemli bir yeri olan Türk deniz ticaret filosunun geliştirilmesi amacıyla her türlü teşvik tedbirleri alınarak, gerekli mevzuat düzenlemelerine gidilecek ve bu konu ile ilgili Bakanlığımız, gerekli mevzuat düzenlemelerini haiz olacak ve bu kazandırılacaktır.

İhraç mallarımızın yeni pazarlarda sürümünü sağlamak amacıyla, sonbahardan itibaren yeni etkinliklere başvurulacaktır.

Çevre boyutunu da dikkate alan uluslararası rekabet gücü yüksek ve verimli bir turizm ekonomisinin geliştirilmesi, turistler ve yerel halk için en iyi sosyal ortamın yaratılması, kendi insanımızın refah ve mutluluğu için evrensel değerlere uyum sağlanması, doğal ve kültürel değerlerimizin sağlıklı bir koruma ve kullanım dengesini gözetken bir turizm politikası uygulanacaktır. Bu amaçla, yapacağımız işler şunlardır Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri:

Turizm sektörü ana planı tamamlanacak, her türlü turizm amaçlı planlama ve projelendirme çalışmalarının doğal, kültürel ve sosyal değerlerimizle bütünleşmesi esas alınacaktır.

Türkiye'nin uluslararası turizm geliri içindeki payının artırılması ve sürekli kılınması için dış pazarlarda optimum talep dağılımı yaratılmasına çalışılacak, bu çerçevede, çeşitli ülkelerdeki turizm pazarlaması faaliyetleri yoğun ve entegre bir biçimde sürdürülecektir. Ayrıca, mevsim uzatıcı ve turizmin az gelişmiş bölgelere de yaygınlaşmasını sağlayacak turizm türleri geliştirilerek pazarlayacaktır.

Yabancı sermaye akımlarında, doğrudan ve portföy yatırımlarının payı düşüktür. Bu nedenle, yabancı sermaye, açık, yapıcı ve teşvik edici politikalarla özendirilecek ve desteklenecektir. Yıllık 1 milyar dolar seviyesinde olan doğrudan yabancı sermaye girişinin 1993 yılından itibaren 1,5-2 milyar dolar seviyesine çıkarılması için gerekli düzenlemeler acilen yapılacaktır. Bu konuda büyük bir engel teşkil eden ve güncelleşmesi gereken Patent Kanunu ile fikrî mülkiyet hakları en kısa sürede yasalaştırılacaktır. Türk ekonomisinin, dünya ekonomisi ile bütünleşme sürecinde bu kanunun önemli katkısı olacağına inanıyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bir kez daha vurguluyorum: Ekonomide yapısal sorunları aşacak reformların gerçekleşmesi ve böylece enflasyonun hızla aşağıya çekilmesi temel hedefimizdir. Bu hedefe kısa sürede varılamayacağı, böylesine bir yapısal değişim programı uygulamasının ve sağlıklı sonuçlarının alınmasının zaman alacağı kuşkusuzdur. Yolumuz uzundur. Ancak, programı uygulamada ve böylece enflasyon sorununu çözmede kesin kararlıyız.

Yeniden yapılanma ve reform uygulamaları sonucunda kamu açığı düşürülerek malî denge sağlanacak, enflasyon ve faizler düşürülecektir. Bu konunun üzerine cesaretle gideceğiz; başka çare de yoktur. (*DYP ve SHP sıralarından alkışlar*)

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Türkiye'nin, önümüzdeki yirmi yıllık dönemde nüfusu 85 milyona yaklaşırken, millî geliri, sınaî üretimi ve katma değeri 3-4 kat artacak, tarımsal üretimde iki misline yakın artış sağlanacaktır.

Tarım, ekonomik hayatımız içerisinde önemli bir sektör olduğu kadar, nüfusumuzun yarısına yakın bölümünün hayatını devam ettirdiği bir sosyal alandır. Bu alanda

çalışmakta olan köylünün, toprak, su ve iklim faktörleri ile diğer tarımsal girdiler, yeni ve modern teknolojiler kullanarak üretim yapması imkânları sağlanacaktır.

Tarımsal üretim, pazar ve fiyat politikalarının birbirleriyle uyumlu olmasına özen gösterilecek, tarımda girdi ve kredi maliyetlerinde dünya fiyatlarına uyum sağlanacaktır.

Hayvansal üretimin ülke ihtiyacını karşılayacak ve ihracat imkânı yaratabilecek seviyeye getirilebilmesi için entegre üretim modelleri desteklenecek, gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Su ürünleri üretimini artırmak amacıyla, açık deniz balıkçılığı, yetiştiricilik ile stokları geliştirici koruyucu faaliyet ve hizmetlerin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Balıkçı barınakları, barınma ve çekek yerleri gibi altyapı yatırımlarına önem ve öncelik verilecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş olan Mera Kanununun süratle çıkarılmasına çalışılacak ve düşük verimli meralarımızın verimliliğini artıracak programlar ve teşvik tedbirleri uygulamaya konulacaktır.

OECD ülkeleri içinde gıda kanunu bulunmayan tek ülke durumunda olan ülkemizin bu noksanlığını gidermek amacıyla, Gıda Kanunu Tasarısı Meclise sevk edilecektir.

Tarımsal faaliyetlerde kullanılan kimyasalların çevrede yarattığı olumsuz etkileri asgariye indirmek, uluslararası çevre normlarına uyum sağlayarak rekabet gücünü ve tarımsal girdi kullanımında verimliliği artırmak amacıyla tarımsal çevrenin kirlilik parametreleri periyodik olarak takip edilecek ve gerekli tedbirler alınacaktır.

Ülke ormanlarını en iyi şekilde değerlendirmek, köylümüze istihdam yaratmak ve refah seviyelerini yükseltmek amacıyla, ağaçlandırma, erozyon kontrolü, enerji ormanı ve yeşil kuşak çalışmaları yoğunlaştırılacaktır. Köy tüzelkişilikleri başta olmak üzere, özel ve tüzelkişilerin, yapılacak Anayasa değişiklikleri çerçevesinde orman sahibi olması sağlanarak, 2000'li yıllarda özel orman oranının yükseltilmesi hedef alınacaktır.

Türk ekonomisinin gelişmesi için temel girdi olan enerjinin, ucuz, güvenilir, bol, kaliteli ve çevreyi kirlilemeden üretilmesi için gerekli bütün tedbirler alınacaktır.

Bu kapsamda öncelikle yap-işlet-devret modeli desteklenecektir. Özellikle elektrik enerjisi üretim tesislerinin mümkün olduğunca büyük bir kısmının yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yapılması sağlanacaktır.

Bu, halkımızın kaynaklarının diğer alanlarda kullanılması açısından da önemlidir ve dışarıdan bir kaynak teminini içerecek bir modeldir.

Enerji dağıtımının özelleştirilmesi çalışmalarına hız kazandırılacaktır.

Civar ülkelerle yapımına başlanmış olan elektrik şebekelerinin irtibatlandırılması çalışmalarına devam edilecektir.

Fert başına düşen elektrik üretimi şu anda dünya ortalamasının yarısı seviyesindedir. Hızla sanayileşen bir toplum olarak en kısa sürede dünya ortalamasını yakalamak zorundayız.

Esnaf, sanatkâr ve küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin desteklenmesi ekonomik ve sosyal verimlilik ilkeleri çerçevesinde sürdürülecektir. Yan sanayinin gelişmesine özel önem verilecek, gerekli bilgi ağlarının oluşturulmasıyla bu kesimin dış bağlantıları güçlendirilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; 2000'li yıllara hazırlanan Türkiye, sanayisini yeni bir hamle ile sağlamlaştırmak, dünya ölçüsünde yaşanan bilimsel ve teknolojik devrime de ayak uydurmak durumundadır. Sanayi politikalarımız, sanayileşmenin ötesinde yüksek teknoloji üretim ve kullanımının yaygınlaştırılmasını ve derinleştirilmesini destekler yönde olacaktır. Türkiye'nin 21'inci yüzyıla sağlam bir teknolojik altyapı ve programla girmesi gerekir. Ulusal teknoloji politikalarımız bu anlayışla geliştirilecektir. Bilgi teknolojileri bu politikalarda öncelik taşıyacaktır. Dünya globalleşirken sanayi ötesi toplumlar, bilgi ve iletişim toplumları oluşuyor. Türkiye, bu gelişmelerden uzak kalamaz, kalmamalıdır!

Bilim ve teknolojinin dünyadaki baş döndürücü ilerlemelerine yeni buluşlarla az çok katkı yapmak, bugün her devlet için, çağdaş uygarlık düzeyinin bir göstergesi, işareti olmuştur. Bizim insanlarımızın, özellikle gençlerimizin, bu alanda büyük yetenekleri olduğunu biliyoruz; çünkü yurt dışındaki tanınmış araştırma merkezlerinde yaptıkları çalışmalarla bilim dünyasının takdirini kazanıyorlar, ödüller alıyorlar; ama gençlerimizin bu yeteneklerini, bu başarılarını Türkiye'de, özel kesimin ya da devletin araştırma merkezlerinde göstermeleri, ülkemize ve milletimize büyük yararlar sağlayacaktır.

Hükümetimiz, bu amaca yönelik düzenlemelere, özendirmelere ve yatırımlara ağırlık ve öncelik verecektir. Ülkemizin vardığı ekonomik gelişme düzeyi ve uluslararası ilişkilerimizin bizi getirdiği aşama artık bilim ve teknolojiye de yaratıcı devletler arasında bulunmamızı, hem gerektirmekte, hem de bunu olanaklı kılmaktadır.

Bu çerçevede, geçen Hükümetin hazırlayıp TBMM'ye sunmuş olduğu Türkiye Bilimler Akademisi ve Türkiye Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Konseyi tasarılarının bir an önce yasalaşması için uğraşacağız. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun talimatları doğrultusunda, önemli uluslararası araştırma projeleri için de etkin faaliyet göstereceğiz; araştırma sonuçlarından halkımızın daha çok yararlanması yollarını bulacağız; başarılı araştırmacılarımızı ödüllendirmek için yeni olanaklar getireceğiz ve bu konuda yeni olanaklar yaratıp, araştırmalar yapacağız.

Araştırma-geliştirme alanına özel kesim kuruluşlarımızın daha çok girmesi, daha çok yatırım yapması, daha çok insan gücü ayırması için özendirici düzenlemeler yapacağız.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; gelişen tarım ve sanayi faaliyetleri, birkaç defa katlanacak, ürün ve ticaret hacmi, şimdiden ileriye dönük altyapı projelerinin planlanmasını gerekli kılmaktadır.

Altyapıyı, ekonomiye ve topluma fayda sağlayan, genel verimlilik düzeyini yükselten, bölgeleri bağlayan ve ülkeyi dünya ile birleştiren büyük bir sistem olarak değerlendirmekteyiz.

Ekonomik faaliyetlerin desteklenmesi için, enerji santralleri, tarımsal sulama ulaştırma, limanlar ve benzeri projeleri orta ve uzun vadeli perspektif içinde, iç ve dış finansman imkânları göz önünde bulundurularak planlanacaktır.

Altyapı oluşturulurken, enflasyonist baskılardan arındırılmış bir yatırım politikası izlemeye özen göstereceğiz. Bu çerçevede, her türlü modern finansman yöntemlerinden ve özel kesimin gücünden yararlanacağız.

Hükümetimiz, 1993 yılında, 22 trilyon TL ödenekle, toplam 122 trilyon TL maliyetli proje paketini tamamlayarak işletmeye alacaktır. Bazı örnekler vermek gerekirse; ilk olarak söyleyeceklerimiz arasında şunlar vardır:

Şanlıurfa Tüneli işletmeye alınarak, Harran Ovasına su akıtılacaktır.

Yılda toplam 782 bin ton ilave motorin üretimi sağlayacak Orta Anadolu Rafinerisi ve Aliğa Hidrokraker tesisleri işletmeye açılacaktır.

Enerji sektöründe toplam 1290 MW güç ve 4,8 milyar KWH üretim sağlayacak hidroelektrik santral üniteleri sistemi girecektir.

İstanbul doğalgaz ana dağıtım şebekesi ve İzmit-K. Ereğlisi doğalgaz iletim hattı projeleri bitirilecektir.

9 ayrı bölgede toplam 2012 hektar alana sahip organize sanayi bölgesi faaliyete geçecektir.

Sayın Başkan, değerli üyeler, 1993 yılında başlatılacak 240 trilyon TL. tahmini maliyetli proje paketi ile sektörel olarak şu fizikî hedeflere ulaşılabilecektir:

3 yeni sulama projesi ile toplam 105 bin hektar alan sulamaya açılacaktır.

Madencilikte ele alınan yeni projelerle linyit üretim kapasitesi 7,3 milyon ton artırılacak; yılda 2 milyon ton tabii soda üretilebilecektir.

Helikopter imalatı yapacak bir tesis savunma sanayii eliyle yürütülecektir.

Enerji sektöründe 7 hidrolik ve 4 termik santral bu yıl ihale edilecektir. Bu projelerle sisteme 5600 MW güç, 26 milyar KWH üretim kapasitesi ilave edilecektir. Böylece mevcut sistemin kapasitesi yüzde 30 düzeyinde artmış olacaktır.

Yumurtalık derin liman projesi yap işlet-devret modeli ile gerçekleştirilecektir.

1993 yılında Nevşehir, Bodrum, Çarşamba konvansiyonel havaalanları inşaatlarına başlanacaktır. Şanlıurfa ve İstanbul ikinci Havalimanı projelerinin etüdları sürdürülmektedir.

Doğalgaz boru hattı güzergâhı Ege ve güney bölgelerimize doğru uzatılacaktır.

İstanbul ve Ankara'da 3.000 kişi kapasiteli birer kongre merkezi projelendirme çalışmaları başlatılacaktır. Ankara'da yeni bir konser salonu yapımına başlanacaktır.

İstanbul'un içme suyu ihtiyacını karşılamaya yönelik Büyük Melen Projesi ve Diyarbakır İçme Suyu Projesi 1993 yılında başlatılacaktır. Fırat projesinin sonuncusu olan Kargamış Barajı ve Hidroelektrik Santrali, Gaziantep-Şanlıurfa-Habur Otoyolu, İskenderun-Antalya-Cilvegözü Otoyolu, Ankara-Pozantı Otoyolu, İstanbul-Bursa-İzmir Otoyolu, Çanakkale Boğaz Köprüsü ve İzmir Körfez Temizleme Projesi gibi büyük projeler, 1993 yılı içinde kısmen projelendirilecek, kısmen de ihale edilecektir.

Yap-işlet-devret modeli uygulamasında karşılaşılan tereddütler aşılmış, modelin ilk uygulaması Birecik Hidroelektrik Santrali projesinde gerçekleştirilmiştir.

Yap-işlet-devret modeli; yabancı sermaye girişinin teşviki, kamu borçlanma gereğini azaltması, altyapı projelerinin ekonomik olup olmadığını test etmesi, Dünya Bankası tarafından kabul edilen bir finansman tekniği olması açısından, mega projelerin finansmanı için en uygun model olarak benimsenmektedir.

İzmit Su Projesi, İstanbul Atatürk Havalimanı, Antalya Havalimanı, Bodrum Havalimanı, Ankara-İstanbul Sürat Demiryolu ve İstanbul Boğaz geçişi, doğalgaz santralleri, Yumurtalık Termik Santrali, Yedigöze, Alpaslan Hidroelektrik Santrali

projeleri, İzmit Körfez Köprüsü ve diğer önemli enerji projeleri yap-işlet-devret modeli kapsamında finanse edilecek ve bu konuda çalışmalar yapılacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; denizcilik sektörü açısından 50'inci Hükümet Programının hazırlanması çalışmalarında değerlendirilmek üzere önem taşıyan hususlar aşağıdaki gibidir.

Deniz yolu taşımacılığının geliştirilmesi, gerek ülke ticaretinin, gerekse ihracatın geliştirilmesine olumlu etkide bulunacaktır. Denizciliğimizin kendi sağlayacağı döviz geliri ve istihdam sağlama gibi yararların yanı sıra, başka faaliyet alanlarında da benzer yararların artırılmasına katkıda bulunacaktır. Ayrıca, deniz taşımacılığının sahip olduğu uluslararası önemi de dikkate alarak, deniz ticaret filosofunun genç ve daha modern gemiler lehine dönüştürülmesiyle toplam kapasitenin artırılması için gerekli olan çalışmalar yapılacaktır. Bu çerçevede teşvikler ve mevzuat gözden geçirilerek günümüz gereklerine uygun hale getirilecektir. Bu kapsamda Denizcilik Bakanlığının bir an önce kurulması ve bu konudaki yerini alması sağlanacaktır. *(ANAP sıralarından "Bravo İbrahim(!)" sesleri, alkışlar)*

Liman, kıyı tesisleri gibi altyapılar bu hedeflere uygun hale getirilecek, limanlarımızın kapasitesi artırılacak ve modernleştirilmesi sağlanacaktır.

Gemi ve yat inşa sanayiimiz ulusal ve uluslararası pazarlara uygun teknolojik donanımına kavuşturulacak, teşviklerle desteklenecektir.

Değerli Milletvekilleri, denizcilik eğitimine özel önem verilecektir.

Deniz kaynaklarını korumak, açık deniz ve kültür balıkçılığını teşvik etmek, su ürünleri üretimini artırmak ve su kaynaklarındaki kirliliği önlemek için gerekli tedbirler alınacaktır.

Bu çerçevede sayıları hedeflerin etkin olarak gerçekleştirilmesi, denizcilikle ilgili birimlerin sevk ve idaresinde bütünlüğün sağlanabilmesi amacıyla Denizcilik Bakanlığı ivedilikle kurulacaktır. *(ANAP sıralarından alkışlar)*

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; kalkınmada öncelikli yörelerle diğer yöreler arasındaki gelişmişlik farklarını azaltmak ve bölgelerarası gelişmişlik açığını kapatmak, Hükümetimizin üzerinde duracağı başlıca ülke sorunlarından biri olacaktır.

Bölgeler arasında toplumsal ve ekonomik bütünleşmeyi sağlamak için devletimizin bütün imkânları kullanılacaktır. Bu amaçla, gerek ekonomik faaliyetlerin, gerek kamu hizmetlerinin dağılımında, bu hedefin gerektirdiği altyapıyı hazırlayan ve destekleme mekanizmaları kuran bir "bölgesel gelişme politikası" uygulanacaktır.

Gelişmiş yörelerde, daha az gelişmiş il ve ilçeler bulunmakla birlikte, gelişme ihtiyacının daha yoğun bulunduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin kalkınmasına yönelik özel plan ve projeler uygulanacaktır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde yer alan 24 ilimizin kalkındırılmasını hızlandırmaya yönelik olarak hazırlanan ve uygulamaya konulan "Aksiyon Planı", Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde hedeflerine ulaştırılacaktır.

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ekonomik, toplumsal ve kültürel yönleriyle bir bölgesel entegre kalkınma projesi olarak gerçekleştirilecek ve yörede yaşayan

yurttaşlarımız başta olmak üzere, ülkemizin kalkınmasına ve mutluluğuna hizmet eden bir proje olarak önemle yürütülecektir.

GAP kapsamındaki yatırımların hızlandırılmasına devam edilerek, projenin bütün üniteleriyle bir an önce gerçekleşip yörenin kalkınmasına giderek artan bir hızla hizmet etmesi sağlanacaktır.

Bölgelerarası dengesizlikleri giderirken temel amaç, başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri olmak üzere, kalkınmada öncelikli yörelerde kaynakları harekete geçirmek, üretimi artırmak, yörenin ihracat potansiyelini en iyi şekilde değerlendirmek, bu yörelerde yaşayan yurttaşlarımıza yeni iş ve geçim imkânları sağlamak ve yörelerde yeni çekim merkezleri yaratma şeklinde olacaktır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yatırım potansiyelini artırmak için yeni teşvik araçlarına özel bir önem verilerek; bu araçlardan yöre kalkınmasının dinamik unsurları olarak sürekli şekilde yararlanılacaktır. Tarımsal sanayi ve hayvancılığı geliştiren tedbirler genişletilecektir. Yarım kalmış veya atıl durumda olan tesisler ekonomiye kazandırılacaktır.

Bu yörelerde büyük boyutlara varan işsizlik sorununun çözümünde, yöre koşullarını dikkate alan özel istihdam projeleri uygulanacaktır.

Bölge kalkınmasına yönelik teşvikler sadece özel kesimin özendirilmesine yönelik olmayacak, kamu kesimi de sosyal ve ekonomik sorunların çözümünde ihtiyaç duyulan katkıyı sağlayacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; 2000'li yıllara hazırlanan Türkiye'de, özellikle sağlık, eğitim ve çevrede yapılacak atılımlarla, sosyal devletin güçlendirilmesi gerçekleştirilecektir.

Gelecek kuşakların iyi yetişmesini sağlayacak bir aile planlaması da benimsenecektir.

Kadınların eğitim düzeylerinin yükseltilmesi ve meslekî eğitim imkânlarından daha fazla yararlanmak suretiyle tarım dışı sektörlerde istihdamlarının yaygınlaştırılması, özellikle uygulanacak teşvik politikaları aracılığıyla, kadınlarımızın kendi işyerlerine sahip olma imkânları geliştirilecektir. Kadın işgücünün ekonomiye katkısı sağlanacak ve kadınların karar mekanizmalarına daha etkin katılabilmeleri için yeni politikalar geliştirilecektir.

Aile korunacak ve desteklenecektir. Toplumun en küçük ünitesi ve demokrasinin en küçük birimi olan aile değişen ve gelişen bir dünyada, bu değişikliklerden en çok etkilenen bir kurum olarak, devletin özenle koruması gereken bir konumdadır.

Bu amaçla, aile yapımızın gösterdiği değişimi, bu değişimden doğan sorunları, bunlara getirilecek çözüm yollarını saptamaya yönelik gerekli araştırmalar en kısa sürede sonuçlandırılacaktır.

Korunmaya muhtaç çocukların aile ortamı içinde yetiştirilmesine özel önem verilecek ve evlat edindirmenin yasal işlemleri biraz daha kolaylaştırılacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; laik, evrensel, cumhuriyetçi, millî kültürü geliştirici, yaratıcı, özgür düşünceye dayalı bir eğitim politikası esastır. Kişilik sahibi, nitelikli insan yetiştirmek amaçtır. Eğitimde kaliteye, çağdaşlığa ve fırsat eşitliğine önem

verilecektir. Eğitim teknolojisinin kalitesi artırılacak, bilgisayar kullanımına, donanımı ve yazılımına önem verilecektir.

Bilgisayarların özel hazırlanacak software programlarıyla okulların, öncelikli olarak orta eğitimde de, kurulamayan yerlerde fizik ve kimya laboratuvarları yerine geçecek şekilde, eğitimde ve kaliteyi yükseltici biçimde kullanılmasına özen gösterilecektir.

Bilim, artık, çağımızın basınıla birlikte dördüncü kuvvetidir. Kuvvetler ayrımı ilkesinin klasik üç erki yanında, yani, yasama yürütme ve yargı erklerinin yanında, bilim, toplumun bugünkü büyük hızını takip edebilmenin en etkin yoludur. Bilimsel kurumların özerkliğinin, işte bu gerekçeyle, demokratikleşmenin vazgeçilmez koşulu olduğuna inanırız. Bilim ve teknoloji çağını yaşayan dünyamızın dışında veya gerisinde kalmamak, ancak bilimi ve onun günden güne gelişen değişimini toplum ve devlet yaşamının içerisine yerleştirmekle mümkün olur. Ülkemizdeki üniversite sayısını 55'e çıkarmak suretiyle çok büyük bilim ve eğitim hizmetini gerçekleştirmiş olduğuna inandığımız geçen Hükümetimizin bu başarılı çalışmalarına Hükümetimizce de devam olunacaktır.

Üniversitelere bilimsel ve yönetsel özerklik tanınması çabaları da ayrıca devam edecektir.

Gençliğin yarınların teminatı olduğu düşüncesinden hareketle, 1993 yılından itibaren ÖSYM sınavında başarılı olan ilk 1.000 öğrenci karşılıksız olarak yurt dışında eğitim yapmak üzere gönderilecektir.

Hızlı bir sosyal ve teknolojik gelişmeyle bütünleşmiş bir çağdaş yaşamda, değişik ve gelişmelerin hızını izleyebilmek, ancak, genç kadroların ve genç düşünce biçimlerinin toplum ve devlet hayatına olabildiğince erken katılması ile mümkün olabilecektir. Siyasal yaşama katılma dâhil, gençliğin önündeki engeller ayıklanacaktır.

Gençlerin yapıcı yaratıcı yeteneklerini ortaya çıkarmak üzere, kişilik, düşünce ve beden yönünden gelişmelerini sağlayacak okul içi ve dışı düşünce, kültür, sanat ve spor faaliyetleri desteklenecektir.

Bu amaçla, kısa dönemde büyük illerimizde, uzun vadede diğer illerimizde olmak üzere gençlik merkezleri kurulacaktır.

2000'li yıllarda dünya ile bütünleşme hedefi çerçevesinde olimpiyatların İstanbul'da düzenlenmesi için girişimlere hız verilecektir.

Vakıfların taşınır ve taşınmaz mal varlıkları ile vakıf işletme ve iştirakleri günün ekonomik şartlarına göre gözden geçirilecek, şehir merkezlerinde bulunan ticarî ve turizm değeri yüksek vakıf arsa ve arazilerinin imar durumları yatırıma uygun hale getirilecektir.

Din görevlilerinin, dünyada ve ülkemizde gözlenen hızlı değişime uyum sağlayacak nitelikte yetiştirilmesine azamî çaba gösterilecektir;

Devletin, sağlık tesislerine ve hastanelerine doğrudan sübvansiyon sağlaması uygulamasına kademeli olarak son verilecektir. Sağlık sisteminin finansmanı, genel sağlık sigortası esasına dayandırılacak, hiçbir vatandaş sağlık sigortası sistemi dışında bırakılmayacaktır. Ekonomik yönden güçsüz olan vatandaşların sigorta primleri devlet tarafından üstlenilecektir. Bu sistem yurt düzeyinde uygulamaya geçinceye kadar, ödeme gücü olmayanlara tedavi imkânı sağlayan yeşil kart verilmeye devam edilecektir.

Sağlık hizmetlerinin finansmanında özel sağlık sigortalarının geliştirilmesi özendirilecektir.

Sağlık hizmetlerine devlet bütçesinden ayrılan payın yükseltilmesine de ayrıca devam edilecektir; çünkü bu, sosyal devlet anlayışı içinde gereklidir ve Doğru Yol Partisi ile SHP Koalisyon Hükümetinin ortaklaşa bir yaklaşımıdır.

Bölgesel hasta göçünü önlemek için üst ihtisas dallarım içeren bölgesel tedavi merkezleri kurulacaktır. Mecburî hizmet yükümlülüğü yeniden gözden geçirilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; modern yaşamın en önemli unsurlarından biri de kuşkusuz çevre sorunu olmuştur. Gelişmeyi, doğaya rağmen değil, doğayla uyum içinde gerçekleştireceğiz. Kalkınma sürecinde, insan sağlığını ve doğal dengeyi koruyacağız. Çevre alanında karar alıcı, plan yapıcı, uygulayıcı ve denetleyici bütün kamu, yerel ve gönüllü kuruluşların kurumsallaşmasını sağlayacak, bu alanda çalışan insan gücü eğitime önem vereceğiz.

İnsan sağlığı ve çevresel değerlerin korunması amacıyla, özellikle büyük şehirlerin çöp sorununa en kısa sürede bir çözüm getireceğiz.

Çevre mevzuatında yer alan “kirleten öder” ilkesi ile birlikte, “kullanan öder” ilkesini de etkili bir şekilde uygulamaya geçireceğiz. Çevre kirliliğinin önlenmesi için teşvik mekanizmalarını geliştirecek ve diğer ekonomik araçların da bu amaçla kullanılmasını sağlayacağız.

Başta İstanbul olmak üzere, büyük şehirlerin çöp sorununu çözerek, çevreye zarar vermeden, çöpten ekonomik olarak yararlanmayı sağlayacak projeler geliştirileceğiz. Bu projeler, başta yurt içi ve yurt dışı finansal kurumlar olmak üzere, diğer uluslararası kuruluşlardan sağlanacak uygun koşullu proje kredileri ile finanse edilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; konut yatırımları, yerleşme hedefleriyle bir bütün halinde ele alınarak yönlendirilecektir.

Konut sorunu, şehirleşme olgusu ile birlikte, arsa-altyapı-konut bütünlüğünü gözeten bir yaklaşımla çözülecektir.

Kentsel çevre yaratılması, arsa, altyapı ve konut üretim projelerinin geliştirilmesi konularında belediyelerle işbirliği yapılacak, ucuz konut üretimi için ucuz kredi mekanizmaları geliştirilecektir.

Toplu konut üretimine ağırlık verilecek, konut finansmanında önemli yer tutacak olan “Konut edindirme” yardımının kullanılabilir hale getirilmesi sağlanacaktır.

Gecekondu yerleşme bölgelerinin, çağdaş kentleşmenin önünde bir engel olmaktan çıkarılması için gerekli bütün önlemler alınacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükümetimizin kültür politikası, demokratikleşmeyi gerçekleştirmek ve insanı özgür kılmak, bu amaçla kendisini tanımaktan ve açıklamaktan korkmayan bir toplum oluşturmaktır. Bu amaç, demokrasi kültürünün yerleşmesi ve tüm kültürel etkinliklerin çoğulcu demokratik yaklaşım içinde geliştirilmesi anlayışıyla gerçekleştirilecektir.

Bu çerçevede, Anayasa hükümleri de dâhil, demokratikleşmenin ve çağdaş değerlerin önünde duran tüm engeller ayıklanacak ve bir an önce kaldırılacaktır.

Amaç, hoşgörüye ve karşılıklı uzlaşmaya dayanan katılımcı ve çoğulcu demokratik sistem içinde ülkenin demokrasi kültürünün güçlendirilmesidir.

Bağımsızlıklarına yeni kavuşan ve ortak kültür bağlarımız olan toplumlarla daha önceki dönemde geliştirilen karşılıklı sıkı işbirliği daha da güçlendirilecektir.

Koruma altına alınan kültür varlıklarımızın planlaması ve restorasyonu için özel fonlar oluşturulacak, bir yandan, kültürel mirasımız geliştirilecek, öte yandan, halkımızın mağdur edilmesi önlenecektir. Bu bağlamda, özel mülklerin, Hazine arazisi ile takas ilkesi işlerliğe kavuşturulacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; biz, reform Hükümetiyiz. *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* Reformlara bütünsel açıdan yaklaşmamız gerekiyor. Hepsı bir halkanın zincirleridir ve etap etap hepimizin önüne konacaktır. *(DYP sıralarından alkışlar)* Onun için, her alanda, artık, çağa ayak uydurmalıyız. Her alanda eksiklerimizi gidermemiz gerekiyor. Atatürk’ün hedef gösterdiği çağdaş uygarlığa ancak böyle ulaşabiliriz. Dönüşümün baş döndürücü bir hızla yol aldığı bir dünyada, artık büyük reformlara ihtiyaç vardır. Birbiri ardına gelecek her nesil, ayakta kalabilmek için bunu yapmaya mecburdur.

Türkiye’de, yaşamı her yönüyle olumlu olarak değiştirecek, kolaylaştıracak, dünyadaki değişim rüzgârını yakalamayı ve dünya ile bütünleşmeyi sağlayacak değişimleri geliştirmek başlıca amacımız olacaktır. Bu konuda toplumun her kesimine görev düşmektedir. Bu konuda özellikle Meclisimize görev düşmektedir. Reformlarda süreklilik esastır. Hükümet, her alanda değişim ve reformları başlatmak kararlılığı içindedir. Şüphesiz bunların neticeleri bugünden yarına alınamaz.

Devletin ekonomideki rolünün değişmesine paralel olarak, Planlamanın yapısında ve planlama yaklaşımında değişiklik yapılacaktır. Buna göre, Devlet Planlama Teşkilatı bilgi ve beyin merkezi haline dönüştürülecek, uluslararası kuruluşlarla iletişim içinde çalışacak, ileriye yönelik stratejilerimizi oluşturacak geniş ufuklu politikalar belirlenmesinde öncülük edecektir.

Uygulamayı yönlendiren, dinamik bir yapıya kavuşturulan bir bölümü de olacaktır. Planları, katılımcı özellikleri, toplumsal uzlaşma gerçekleştirecek ve özel kesim için orta ve uzun vadeli belirsizlikleri giderici genel bir tablo sunma görevini de üstlenecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekillerimiz; Hükümetimizin temel felsefesi, özgürlükçü, katılımcı ve her anlamda demokratik rejimin, Türk Milletinin, vazgeçilmez, feda edilemez, ödün verilemez yaşam tarzı olduğu noktasında toplanmaktadır. Bundan dolayı, millet iradesinin mutlak üstünlüğü ve egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğu ilkesi, ülkemiz için her şeyin hareket noktası olarak kabul edilmiştir.

Hükümetimiz, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı halkımızın güven duygularını güçlendirme çabalarını sürdürecektir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına özel bir önem verecektir.

Türkiye’nin gündeminde bulunan her konuda, Meclisimiz zamanında bilgilendirilecektir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama görevini gereği gibi yapmasına özen gösterilecek, denetim mekanizması önündeki engeller süratle kaldırılacaktır.

Hükümetimizin temel amacı, istikrar içinde süratle gerekli reformları yapmak, çağı yakalamaktır. Amaç, hem devlet olarak hem birey olarak, daha iyiye, daha doğruya erişerek, 21'inci yüzyılın toplumunu yaratmaktır; katılımcı demokrasinin dinamizmi ile halkın isteklerine cevap vermektir. Bu, demokrasinin başlıca koşuludur. Yenileşmeden, değişmeden devam edemeyiz.

Barış ve esenlik içinde olmayı istiyoruz. Bunları, tüm bireylere ulaştırmayı amaçlıyoruz. Bu konuda cesur, tutarlı ve kararlı olacağız. Sorunları yok sayamayız. Bunların üstesinden, sizinle beraber, hepinizle beraber ve halkımızla beraber geleceğiz. Bunları bugün yapmalıyız; bunları, yarın için yapmak zorundayız.

Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum; sağ olun. *(DYP sıralarından ayakta alkışlar, SHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.²⁷

²⁷ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 19, Cilt 37, Birleşim 119, Sayfa 367-394*

3 Temmuz 1993 Cumartesi

50. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Çiller Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, Yüce Meclisimizin çok değerli üyelerini ve saatlerdir, bizi sevdikleri için, bize umutlarını bağladıkları için ve Meclise saygı ve güven duydukları için bizi dinleyen aziz vatandaşlarımızı sevgi ve saygıyla selamlıyorum. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Demokrasiyi demokrasi yapan, hiç kuşkusuz iktidarın kendisi değildir. İktidar, aşiretlerde bile vardır. Demokrasiyi demokrasi yapan, muhalefetin ta kendisidir ve çoksesliliğidir.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Ankara) — Hoşnutsunuz yani bizden!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Dolayısıyla, bugün Mecliste konuşmuş olan bütün parti liderlerimize ve grup sözcülerimize teşekkür ederek başlamak istiyorum.

Hepsinin görüşlerinden faydalanacağımızı ve ilginin ötesinde, bilgilerinden faydalanmak için dinlediğimizi ayrıca ifade etmek isterim. *(ANAP, RP ve CHP sıralarından “Nerede dinledin? Sabah burada yoktun” sesleri, gürültüler)*

BAŞKAN — Arkadaşlar, dinleyelim Sayın Başbakanı.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, dün akşam, hepimizin içini yaralayan çok üzücü olaylara Sivas’ta tanık olduk.

Bu olayların hemen ardından İçişleri Bakanımız buraya gitmişler, bütün güvenlik güçlerimiz orada yerini almışlar, saat 24.00’te Bakanlar Kurulumuz iki saat süren bir toplantı yapmış ve ertesi sabah erkenden, Genel Kurmay Başkanımız ve onunla birlikte Sayın Başbakan Yardımcımız, Sağlık Bakanımız ve Savunma Bakanımız buraya gitmişlerdir.

Bunlardan aldığımız bilgiler, bugün itibarıyla, 35 çok değerli vatandaşımızın burada hayatlarını kaybettiklerini göstermektedir.

Bu, içimizde bir acıdır. Sadece onlara Allah’tan rahmet dilemiyorum, sadece ailelerine baş sağlığı dilemiyorum ve sadece Sivasilılara değil, bütün milletimize, “başınız sağolsun” diyorum.

Bu çerçevede şunu da ifade etmek istiyorum: Bunun üzerine, araştırmasıyla ve devlet gücüyle, Türkiye’mizin neresinde olursa olsun, her zaman büyük bir kararlılıkla gidilecektir.

Bugün aldığımız bilgilerden, bu otelin yanmasında ve bu çok değerli vatandaşlarımızın hayatlarını kaybetmesinde, yakalanan bir sanık vardır. Bu, otelin sahiplerinden ve ortaklarından bir tanesidir. Bu göstergeler, bu ortağın kendisinin otelini başka nedenlerden yakmak isteği içinde olduğunu göstermektedir.

Elbette, bu, burada kesilmiş bir olay olmayacaktır; bunun üstüne ve bu bilgilerin üzerine ve bu incelemelerin üzerine gidilecektir. *(ANAP sıralarından gürültüler)*

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Hadise açıklığa kavuşmadan böyle laf söylenmez!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bugün orada bir müfettişler heyeti vardır. Bugün orada, valimizin yanında, yine valimize yardımcı olacak... (ANAP sıralarından gürültüler)

RÜŞTÜ KÂZİM YÜCELEN (İçel) — Hangi vali?

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, Sayın Başbakan devlet adına bilgi veriyor; dinleyiniz, Diğer taraf sizi dinledi. Lütfen...

Devam edin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Merkez valilerimiz vardır ve bugün orada sokaklarımızda, daha sevindirici olan, sükûnet vardır.

Değerli Meclisimizin üyeleri, sizlere bununla ilgili çok önemli bazı şeyleri söylemek istiyorum; hepimizin dinlemesinde, hepimizin yeniden değerlendirmesinde çok önemli olduğunu zannettiğim birtakım gelişmeleri sizlerle bir kez daha paylaşmak istiyorum.

Değerli Meclis üyeleri, bu Meclisin önünde bugün bir tarihi sorumluluk vardır. Tarihi taşımaya talip olan her Meclisin önündekinden belki daha fazlası, bugün bu Meclisin önünde vardır. Bu sorumluluk, bugün Türkiye'mizin artmış olan sorunlarından gelmektedir sadece; bunun da ötesinde, çok önemli, dünyamızın sancılı bir coğrafi bölgesinde yaşayan Türkiye'mizin içinde olduğu değişim ihtiyacına cevap verecek toplumun zaman zaman önümüze koyduğu depremlerden ortaya çıkmaktadır. Bugün Türkiye'nin önünde çok önemli sorunlar vardır.

Bu sorunların üstesinden gelebilmek için, bu sorumluluğu idrak edebilmek için, bu tarihi sorumluluğu ve beraberinde onuru taşıyabilmek için, yeniden önümüze alacağımız tek bir şey vardır; o da şudur; Evet, Türk toplumu bugün yeniden bütün değerlerini ve bütün inançlarını göz önünden geçirmek durumundadır. Çünkü bu çözümler, bizim inançlarımızda vardır.

Bu çözümler, niçin bizim inançlarımızda vardır? Çünkü biz, insan yaşamını, en öncelikli hak olarak benimsemişizdir. İnsan yaşamının önünde hiçbir hak yoktur.

Yine bunun önünde bir başka olay daha vardır: İnsan yaşamının da önünde, hepimiz için kutsal olan bir başka olay, inanç ve fikir özgürlüğüdür. (ANAP Sıralarından "Bakanlar dinlemiyor" sesleri)

MUSATFA PARLAK (Rize) — Bakanlar Kuruluna bakın Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın bakanlar, lütfen yerinize oturun.

Buyurun Sayın Başbakan. (ANAP sıralarından gürültüler)

Arkadaşlar, takip ediyorum; merak etmeyin, merak etmeyin...

Sayın Başbakan, devam ediniz. (ANAP sıralarından gürültüler)

Başbakanı dinleyelim; önemli şeyler söylüyor; dinleyelim lütfen.

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Oteli sahibi mi yaktı acaba?

BAŞKAN — Efendim, dinleyelim; ilk bilgileri verdi.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çok Değerli Milletvekilleri, eğer dinlerseniz, hepsinin cevabını yavaş yavaş söyleyebilme imkânını ve sizin de duyabilme imkânınız olacaktır; bu demokratik sabrı hepimizin gösterme gereği vardır.

Şu anda çok açıkça ifade ediyorum ki, bu değerlerimizin içinde, insanın yaşama hakkı, öncelikli bir hakkıdır. Bu hakkın önüne geçebilecek hiçbir inanç ve fikir yoktur. İnanç ve fikir özgürlüğü birbirlerinden de bağımsız olarak ele alınamaz. İşte, Türkiye'nin geleneklerinde bu inanç özgürlüğü vardır. Bu inanç özgürlüğüyle fikir özgürlüğüne, Türkiye'de hiçbir biçimde helal düşmeyecektir, gölge düşmeyecektir; devlet bunun için gerekli her şeyi yapacaktır. *(DYP sıralarından alkışlar)*

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Helal değil haleb!

SELÇUK MARUFLU (İstanbul) — Haleb...

BAŞKAN — Dinleyelim... Arkadaşlar, en azından bir dinleyelim; sonra her zaman bu konuları konuşacağız. Sayın Başbakan önemli bir şey açıklıyor.

Sayın Başbakan, buyurun devam, edin; devletimizle ilgili bir bilgidir, buyurun.

SELÇUK MARUFLU (İstanbul) — Bakanlar dinlemiyor Başbakanı.

BAŞKAN — Dinleyin arkadaşlar.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çok Değerli Milletvekilleri, bu ortamda sizlere şunu da ifade etmek istiyorum: Bu inançlar içinde, Türkiye halkının inançları önde gelir; oma, bir başka olay daha vardır; o da, laik Türkiye'nin daima savunuculuğunun yapılmasının özünde, devletin, inanç özgürlüğünden bağımsız olması konusudur; yani, devlet inanç özgürlüğünden bağımsızdır.

MUZAFFER ARICI (Denizli) — Bakanlar dinlemiyor Başbakanı.

BAŞKAN — Sayın Tayan, yerinize oturun. Buyurun Sayın Başbakan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başbakanı dinlemek hepimizin görevidir. Sayın Başbakan bütün tenkitlere cevap veriyor. *(ANAP sıralarından gürültüler)* Buyurun, herkes yerine otursun.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Neden bu rahatsızlık? Bu rahatsızlığın bir nedeni olsa gerek!

BAŞKAN — Sayın Çiller, siz devam edin.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu rahatsızlığın arkasında, acaba, bugün bu Koalisyon Hükümetinin almış olduğu beğeni ve halkın, arkasına almış olduğu ümit mi var acaba? *(DYP sıralarından alkışlar)* Onun için mi acaba, bir türlü konuşturulmak istenmez?

BAŞKAN — Hayır, konuşacaksınız Sayın Başbakan; bu Meclis sizi dinleyecektir.

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Oteli sahibi mi yaktı; Yoksa başka birisi mi yaktı? Onu öğrenmek istiyoruz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şunu açıkça ifade ediyoruz ki; Türkiye'nin neresinde olursa olsun, ne nedenle, olursa olsun, devlet, hukukuyla ve bütün gücüyle daima orada olacaktır. Bu konu, layıkıyla ve etraflıca incelenecek ve hukuk devleti içerisinde bir yandan inanç özgürlüğüne saygı görülürken, diğer yandan da inanç özgürlüğünden bağımsızlığı ifade eden laik bir Türkiye anlayışı, Türk kamuoyunun önünde değil, dünya kamuoyu önünde Türkiye'nin yerini almasında önemli bir rol oynayacaktır. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Ancak, Türkiye'nin bugün bundan çıkardığı bir başka sevindirici ders vardır; o da şudur: Türkiye'de bu olay hiçbir biçimde sokakları aleve vermemiş, bir tarihi çatışma kapsamında ele alınmamış ve hiçbir mezhep kavgası veya inançları farklı olan insanların kavgası haline dönmemiştir. Çünkü Türk Halkının bilincinde, beraber yaşamının şuuru vardır. Bu şuuru, biz, sadece kendi inançlarımızın kaynağı olarak almıyoruz, aynı zamanda çözümlerimizin kuvveti olarak da alıyoruz. Dolayısıyla, bütün bu çözümler, Türk toplumunun kendi değerlerinde, kendi birliğinde ve kendi inanç özgürlüğünde vardır ve devlet, bunun daima koruyucusu olacaktır. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Ancak, Türkiye'nin önündeki önemli olay bu değildir; Türkiye'nin önemli olayı, hiç kuşkusuz, tırmanan terör olayıdır ve güneydoğudaki olaylardır. Burada bir kez daha çok açıkça ifade etmek istiyorum: Bin yıllık Türk tarihinde, Türkiye'de ilk defa, bir kadın Başbakan olmaktadır. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Açıkça ifade ediyorum: Bu terörle olan mücadelede devletin kararlılığını ve yumruğumuzu her zaman indireceğiz. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Burada çıkacak ses, devletin önüne hiçbir şeyin geçemeyeceği sesidir, işte bu, erkeklik sesi değil, ama cesaret sesidir, inanç sesidir. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN—Dinleyin... Dinleyelim arkadaşlar.

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Hodri meydan mı demek istiyorsunuz? Şu otel meselesi aydınlığa kavuşsun; Van'daki otel mi, Sivas'taki otel mi?

BAŞKAN — Efendim, Sayın Başbakanın sözünü kesmeyin. Demin Sayın Yılmaz'ın konuşmasını temin için gayret gösterdik ve muvaffak olduk; bırakın, Sayın Çiller de konuşsun.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Biz hiçbir şeyde yarıdan kaçmadık; daha görülmedi böyle bir şey; biz hiç yarıdan kaçmadık.

SIRRI SAKIK (Muş) — Burada masaya vurarak meseleler çözülmez.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, ceza vermek zorunda kalacağım; oturun... On saattir, muhalefet, tenkitlerini yaptı... Devam edin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Meclisimizin önünde bir yandan terör, diğer yandan toplumumuzun değişmesinden doğan, zaman zaman değişik yörelerde çıkan depremler varken, Meclisimizden ve özellikle parti liderlerimizden gelen birtakım soruları da cevaplandırma durumunda kaldık. Bunun elbette bir görevi var; ancak, bu cevapları verirken, bu suallerin, bu önümüzdeki meselelerle ne kadar az bağdaştığı ve ne kadar fazla çözüm üretmeden, sadece bir muhalefet yapma sevincini yaşadığını ifade etmek istiyorum. Biz, bu sevince saygılı biçimde, sual ne olursa olsun, cevaplamayı görev biliyoruz. Ancak, cevapların, Türk halkının gündeminde olup olmaması suallerle bağımlıdır ve bu sualler Meclisimizin gündemini eğer halktan koparıyorsa, bunun sorumlusu elbette biz olamayız.

Sayın Hocamız konuşmalarına başlarken buyurdular ki -Sayın Hocamız elbette Erbakan Hocamız- Amerika'nın...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Siz burada yoktunuz.

BAŞKAN — Not almış olabilir efendim, dinleyin. Hükümet buradaydı, cevap verecek, not alınmıştır.

Buyurun, devam edin efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu sual soruldu mu efendim?

İ. MELİH GÖKÇEK (Ankara) — “Aldığım nota göre” derse olur.

BAŞKAN — Siz devam edin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Sayın Hoca buyurdular ki, bendeniz bir Amerikan vatandaşımıyım!

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Öyle demedi.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...Eğer böyle bir belge varsa -ben diyorum ki yok- ve ortaya çıkarmıyorlarsa, bunu söylemeye devam ediyorlarsa, Nasrettin Hoca’nın fıkralarından daha komik olur, olay. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Aydınlık’ta birtakım şeyler var.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Halk, artık Nasrettin Hoca fıkraları istemiyor. Halk, gerçek hocalar istiyor; o hocalara onun için böyle itibar ediyor.

Açıkça ifade ediyorum, eğer bir tek kişi varsa -ki böyle bir şeyi söyleyenin bu belgeyi getirme yükümlülüğü de vardır- eğer öyle bir şeyi gösteremiyorsa, halkın önünde doğru söylemeyen lider konumuna düşer. *(DYP sıralarından “Sahtekâr” sesleri, alkışlar)*

AHMET FEYZİ İNCEÖZ (Tokat) — Belgeyi siz sunun.

KEMALETTİN GÖKTAŞ (Trabzon) — Siz getirin.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Dışarıda uzunca süre yaşayanlara böyle haklar verilir. Ancak, tekrar ifade ediyorum, ne benim, ne eşimin hiçbir biçimde, hiçbir yerde Amerikan vatandaşlığı yoktur. Bunu söylemeye devam eden bunu ispat etmekle yükümlüdür ve sadece öyle de değildir; bu Meclis abesle iştigal edemez; çünkü halkın gündeminde çözüm vardır, bunları bir an önce çözmeye durumu vardır.

AHMET FEYZİ İNCEÖZ (Tokat) — Değil misiniz yani?

KEMALETTİN GÖKTAŞ (Trabzon) — Tekzip edin.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Tekrar söylüyorum...

Bir başka yerde deniyor ki, “Eğer özelleştirme olursa, özelleştirmeden sonra birtakım fiyatlar artar; hele hele yap-işlet-devret modeliyle fiyatlar artacaktır.”

Evet, bizim Hükümetimiz, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk defa yap-işlet-devret modelini başlatan ve bu modeli uygulayan Hükümet olmuştur. *(ANAP sıralarından “Ooo...” sesleri, gürültüler)*

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Bırakalım efendim, bırakalım. Kapkaç derler bunun adına.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, sakın olun...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk büyük proje, Birecik Barajıdır... *(ANAP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, dinleyelim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ... Doğrusunu söyleyelim.

M. VEHBİ DİNÇERLER (Ankara) — Kahveci'nin kemikleri sızlıyor!

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, dinleyelim. *(ANAP sıralarından gürültüler)* Dinleyin lütfen...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yap-işlet-devret modeliyle yapılmış olan Marmara Ereğlisi Doğalgaz Santralının ortalama elektrik satış fiyatı, TEK'in ortalama satış fiyatına nazaran üçtebir oranında daha ucuzdur. Dolayısıyla, yap-işlet-devret modeli, fiyatları yükseltmez, daha uzun vadeli kaynağı bulup memleketin hizmetine sunar. Bunu, Sayın Hocamızın bilgilerine sunuyoruz. *(ANAP sıralarından gürültüler)*

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Onu da mı siz yaptınız?

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, Sayın Başbakan çok nazik bir ifadeyle konuşuyor; sizlerin de centilmence dinlemenizi istiyorum. Buyurunuz Sayın Başbakan.

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Başbakan o zaman Amerika'daydı.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yap-İşlet-Devret Kanununu değiştirmek bile bize düştü. Bütün bunlar, Birecik Barajıyla beraber ilk büyük projedir.

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Öyle bir kanun var mıydı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu yöntemi kullanmaya da devam edeceğiz. Eğer öyleyse, zaten memnuniyetimiz paylaşıyor demektir; mesele yok.

Bir başka soru var; Sayın Baykal bir soru sormuşlar ve diyorlar ki, "PTT'nin özelleştirilmesi acaba hangi yöntemle olacak ve kimler bundan faydalananacak ve işçilere ne olacak?"

Şimdi açıkça ifade ediyorum: Biz, özelleştirme konusunda daima işçilerimizin yanında olacağımızı söyledik ve PTT'nin kaynaklarını, yeni yatırım kaynaklarını bulacak olan yine bu formül içinde ortaya çıkaracağımız yabancı sermayedir. Aksi takdirde, burada çok büyük bir yükümlülüğün altına gireriz, Türk halkı bunun altından kalkamaz.

İLHAN KAYA (İzmir) — Kime satacağınız belli değil.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Buradaki bütün işçilerimizin arkasında olacağız. Dışarıdan yeni yatırım kaynaklarını bularak, dış piyasalarda entegre olarak, oradaki işçilerin de yararına, Türk halkının da daha ucuz kullanmasına yönelik; ama hiçbir biçimde orada yönetimi bir yabancı sermayeye bırakmadan, yönetimin Türkiye'de ve Türk Milletinde olması kaydıyla yapılacak bir şeydir.

Bütün bunlardan, hiçbir şey anlaşılmamış olduğu açıktır. Biz bunu yaparız, Sayın Baykal da, PTT'nin servislerini daha ucuz olarak kullanırlar.

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — Thatcher'in oğluna mı yaptıracaksınız?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) —BAĞ-KUR prim borçları dediler, "Maliye Bakanı buna bir baksın" dediler. .

Tabii ki bu, Maliye'nin işi değil. Sayın Baykal lider olarak, Hükümetin işleyişini daha iyi incelerler diye düşünüyorum.

BAĞ-KUR prim borçlarına ilişkin yeni bir genelge yayımlanmıştır. Bu genelgeyle ortaya çıkan durum, BAĞ-KUR prim borçlarının yüzde 3 kesintilerin içerisinde olacağı;

ancak, eğer borç Yoksa bunun olmayacağı şeklindedir. Ayrıca, yeni Hükümetimiz bunu ele almış ve tekrar bu konuya bakmak durumunda olmuştur; gerekli düzeltmeler bundan sonra da devam edecektir. Biz sadece...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — O, genelge değil; tebliğ.

BAŞKAN — Bir dakika efendim...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Sayın Başkan, ifadeler yanlış kullanılmasın; bunlar zabıtlara geçiyor.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Sayın Baykal, hep çok gergin bir üslûp içerisinde suallerini sorageldi. Tabii, bizim bu üslûba beğeni göstermemiz mümkün değil; çünkü halkın kendisi bu gerginlikten yana değil, dolayısıyla, Meclisin gerginliğinden yana da olamaz...

“Çekici Güç’ü uzatıyorsunuz; bundan Azerbaycan...” (ANAP ve RP sıralarından gülüşmeler, alkışlar)

YÜCEL SEÇKİNER (Ankara) — “Çekici Güç” değil, “Çekiç Güç”

BAŞKAN — Efendim, dinleyiniz, açıklıyor.

Sayın Seçkiner, sizin bir, “ilk” hatıranız var mı? Başbakan bir ilk konuşma yapıyor; o “ilk”e saygı duyalım ve dinleyelim.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Zaten bakanken de fazla konuşmazdı! (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Arkadaşlar, dinleyiniz, Sayın Başbakan, Başbakan olduktan sonra ilk defa bir konuşma yapıyor. Bunu biraz hoşgörülle dinleyelim. Rica ederim... Düzeltilecek bir şey varsa, düzeltilir.

Buyurunuz Sayın Çiller.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bir başka soru “Çekiç Güç devam ediyor, Azerbaycan’da bunun karşılığında ne alacaksınız?” şeklinde oldu.

Tabii, Çekiç Güç’ün, Azerbaycan’la falan ilgisi yok; Irak’la ilgili olan bir olay. (ANAP sıralarından alkışlar, gürültüler) Bütün bu çerçeve içerisinde, bu karıştırma, bizim dış politikamıza mal edilecek bir olay değildir.

Bir başka soru, yine benimle ilgili. Bütün bunlara cevap verme gereğini duyuyorum; çünkü sualler sorulmuştur. İfade ediyorum, ben politikaya girdiğimden beri, hatta ondan beş yıl öncesinden beri hiçbir biçimde, hiçbir arsa almış değilim ve tekrar ifade ediyorum...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — İmar durumu aldın.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Benim imar durumu almış olmam ve kat karşılığı vermiş olmam da, yine politikaya girmeden öncedir ve tarihiyle noter huzurunda tespit edilmiştir; bütün ilgili arkadaşlarımız bunu görebilirler; açıktır. Benim mal beyanım ne ise, eksilmiştir, çoğalmamıştır ve bütün bunlar büyük bir açıklıkla yine kamuoyunun önündedir. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar, ANAP, RP ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, müsaade eder misiniz? (ANAP, RP ve CHP sıralarından gürültüler) Başbakan konuşma hakkını kullanıyor. Sizin başka haklarınız var, denetim haklarınız var; ama şimdi Başbakanı dinleyiniz.

Buyurunuz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bir başka soru, Sayın ANAP Liderinden gelmiştir. Kendisi demektedirler ki, “biz, bıraktığımızdan beri siz dış politikada neler yapıyorsunuz?”

Eğer biz geçmişten başlayacak olsak, kendisinin Başbakanlığı sırasında kapılar açılarak Bulgaristan’dan ülkemize girmiş olan 300 bin kişi... (ANAP sıralarından “O zaman Başbakan değildi” sesleri, gürültüler) Kendisinin Dışişleri Bakanlığı zamanında. Bu insanların kaçarak, ama kaçarak ve sanki cehennemden kaçıyormuşçasına kaçarak Türkiye’ye geldikleri zaman kendisi Dışişleri Bakanı idi. (ANAP sıralarından “onlar bayatladı” sesleri, gürültüler)

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Onlar çok ucuz laflar...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ve bizim devraldığımız politikalar, dışişleri politikaları, kendisinden sonra bir büyük çabayla düzeltilme içine girmiştir.

Yine Yunanistan’da, Sayın Özal’ın ağzıyla... (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Dinleyelim efendim. Rica ediyorum arkadaşlar, lütfen...

YAVUZ KÖYMEN (Giresun) — Bizi güldürüyor, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, dinleyelim.

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Söylediğiniz her şey yanlış.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Size hep yanlış not vermişler.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, müzakereyi böyle sürdürmeniz mümkün değil. Hoşgörüyü dinleyelim efendim.

Buyurunuz Sayın Başbakan.

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Hep yanlış söylüyor Sayın Başkan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Peki, bu da mı yanlış? 280 milletvekiliyle gidip, 90 milletvekiliyle buraya geldiniz; bu da mı yanlış? (DYP ve SHP sıralarından alkışlar, ANAP Sıralarından gürültüler)

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Ne ilgisi var bununla?

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — O da yanlış...

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Siz de gidin, siz de gelin. Gelebilecek misiniz, görelim bakalım?

BAŞKAN — Sayın Kalemli...

YÜCEL SEÇKİNER (Ankara) — 90 değil, 115 Sayın Başkan; yanlış söylüyor.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, çok değerli üyeler, lütfen...

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Sayın Başkan, yanlış söylüyor; 90 değil, 115.

BAŞKAN — Sayın Kalemli, lütfen...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Teyit edin efendim.

BAŞKAN — Efendim, müsaade ediniz, müzakere çıkırından çıktı. Lütfen yapmayınız. Buyurun Sayın Başbakan, Meclise hitap ediniz, kişilerle konuşmayınız. (Gürültüler) Sayın Başbakan, buyurun, siz konuşmanızı yapın.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Evet Değerli Milletvekilleri, bir konunun daha çok iyi anlaşılmadığını görüyorum. “Bir beyaz sayfa” dedik; bu beyaz sayfa, bizim

eskiyi reddetmemiz anlamında olamaz. Bizim partimiz, 1946 yılından beri bir büyük mücadele vermiştir bir demokrasi mücadelesi vermiştir ve her taşın altına damgasını koymuş bir partinin geleneğinden geliyoruz. *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)*

MUZAFFER ARICI (Denizli) — Sayın Başkan, Başbakan 1983 seçimlerinde ANAP’a oy vermiş.

BAŞKAN— Efendim, fikrini söylüyor, ifade ediyor, dinleyin efendim. *(ANAP sıralarından gürültüler)*

Değerli arkadaşlar, sakın olun. *(ANAP sıralarından gürültüler)* Efendim, Sayın Başbakanın konuşmasını beğenmiyorsanız oy vermezsiniz. Pazartesi günü oylama yapacağız; ama sözünü kesme hakkınız yok. *(Gürültüler)* Sayın Başbakan, devam ediniz. *(Gürültüler)*

İktidar partisi grupları Sayın Yılmaz’ı dinlediler, siz de Doğru Yol Partisi Genel Başkanı ve Başbakan olarak Sayın Çiller’i dinleyin. Buyurun efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — “Beyaz sayfa”nın anlamı, “Gelin, çözümlere hep birlikte yeniden başlayalım”dır. Eğer oradan başlamayacaksak, o zaman üç aylık iktidar döneminizin bu yüzde 20’lerinden başlamamız gerek. İşte, üç ayda söz verdiğiniz yüzde 20 burada.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Ne o?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — “Enflasyonu üç ay içerisinde yüzde 20’ye indireceğiz” diye verdiğiniz beyanat burada. Eğer eskiden başlayacaksak, ta gerilere gitmemiz lazım.

Sayın Milletvekilleri, açıkça ifade ediyorum; bizim, artık halk önüne çıkıp, “siz şunu yaptınız, biz bunu yaptık” deme zamanımız geçmiştir. *(DYP sıralarından alkışlar)* “Beyaz sayfa”nın... *(ANAP ve RP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Arkadaşlar, lütfen müdahale etmeyin... Buyurun, siz devam edin efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Eğer ona girersek, hiç kuşkusuz, yüzde 20-25’lerden alıp da ta yüzde 76’lara kadar çıkardığınız enflasyonla, kapattığınız 4 bin okulla, tırmanan anarşiyle, bütün bu hesaplara yeniden girmek gerekir. Bakın, diyoruz ki: Geçmiş artık bırakın, geçmişle uğraşmayı bırakın.

Bütün bu sualleri bu Meclis beğendi mi? Açıkça halkın önünde soruyorum. Bütün bu sualler buradan çıkmış suallerdi. Bugün Türkiye’nin önünde duran bütün bu sorunlar varken ve Türkiye bu noktaya gelmişken, buradan çıkan sualler şunlar mı olmalıydı?

OĞUZHAN ASILTÜRK (Malatya) — Sual de sormayacaksınız Hanımefendiye!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yoksa buraya gelip de, bu suallerin yerine, “biz, sizin şu çözümünüze karşı bu çözümü üretiyoruz” demeniz mi lazımdı?

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — Dinleseydiniz çok cevap vardı, çok.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Eğer ürettiyordu iseniz, onsekiz, ay gibi bir zamanınız vardı. Demezler mi ki, size: “Niçin onları o zaman üretip de bu 500 gün siz geçirmediniz?” Demezler mi size? *(DYP sıralarından alkışlar)* Kime anlatabilirsiniz ki siz bunu!

HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş) — Sabahleyin neredeydiniz?

OĞUZHAN ASILTÜRK (Malatya) — Siz dinlememişsiniz.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Herkes anladı.

BAŞKAN — Arkadaşlar, muhavere yapmayalım. Devam edin Sayın Başbakan.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Sayın Başbakanın sorusuna cevap veriyoruz.

BAŞKAN — Efendim, Sayın Başbakan sormuyor.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Soruyor, soruyor.

BAŞKAN — Üslûbu öyle efendim, üslûbu içinde öyle konuşuyor.

Devam edin Sayın Başbakan.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Biz de aynı üslûp içinde cevap veriyoruz efendim.

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Millet in hakemliğine gitmek suç mu?

BAŞKAN — Sayın Başbakan, oraya bakmadan, Meclise hitap edin lütfen.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu kaçışınızı ve çözümsüzlüğünüzü, bakın bir kez daha söylüyorum...

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Bu kompleksten kendinizi kurtarın efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu üç ayda kaçışınızı izah etmek için, gece yattığınız zaman, kendinize ve halka, “bunları demokrasi uğruna yaptık” diyebilir misiniz? Kurmaylarınız “derhal seçime gidelim, biz bu yükü kaldıramayız” dedi.

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Başka söyleyecek bir şeyiniz yok.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — İşte, o kaldıramadığınız yükü bu Koalisyon Hükümeti bir 500 günlük icraatla kaldırmak için yola çıktı ve hesabını da iyi bir biçimde verdi. *(DYP sıralarından alkışlar)*

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Hodri meydan şimdi.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Sonuç?

BAŞKAN — Değerli Kalemli, lütfen, lütfen...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi bakın, çok değerli...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen Meclise hitap edin, gruplara değil. Devam ediniz.

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Hesabını kime verdiniz Sayın Başbakan?

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Sayın Başbakan şaşırdı.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çok değerli Meclisimizin çok değerli üyeleri; bunları niçin yaptım? Bu, benim üslûbım değil...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Başbakan olaylara vakıf değil.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çok açıkça ifade ediyorum, bu tarz, benim üslûbım değil...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Bizim hiç değil.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama şurada otururken üzüldüm; niye üzüldüm? Türkiye’nin önünde, daha dört beş günlük, güvenoyunu almamış bir Hükümet, bir dizi öneri, çözüm getiriyor...

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Hükümet Programında bir çözüm yok ki. Var mı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Umardım ki, buradan çıkacak olan sualler, “bunun çözümü öyle olmaz, ama böyle olur; üzerine böylece gidelim” şeklinde olsun ve sadece polemik yapılmasın... *(ANAP ve RP sıralarından gürültüler)* Bakın, halkın gündeminde artık bundan böyle bir “beyaz sayfa” vardır, halkın önünde artık ileriye bakış vardır...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Bugüne kadar nereye bakıyordunuz Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Halk, bu Meclise güveniyor; halk, bu Meclisten çözüm istiyor, devamlı eski şeyleri konuşmak istemiyor. İşte, bir “beyaz sayfa”nın anlamı, ileriye bakıştır; yeniden el ele verip, bir yeni çözümler dizisini ortaya koymaktır...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Bugüne kadar nereye bakıyordunuz Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Benim umudum şudur ki, bundan böyle, artık bu Meclisten şu sualler çıkmayacaktır... *(DYP sıralarından alkışlar)*

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Cevheri eksik yazmış. *(ANAP ve RP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar... *(Gürültüler)* Devam buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çok değerli arkadaşlarım, şimdi artık biraz daha ciddi biçimde, bu suallerin üstüne çıkarak, Meclisin yüceliğine uygun bir biçimde gelin, Programın özünü ve felsefesini bir kez daha gözden geçirelim. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

Bakın, Türkiye’nin önünde çok önemli sorunlar var. Bizim dört gündür yaşadığımız şeyler, bir çizginin devamıdır; bunu hepimiz biliyoruz. Bu çizginin devamı içerisinde anarşi vardır ve bunun şakası yoktur, bunun polemikle de ilgisi yoktur. Burada eğer yapacağımız veya eksik yaptığımız bir şey varsa ve hakikaten milletimizi, memleketimizi, ülkemizi seviyorsak bunu beraberce buraya koyabilmeniz lâzım.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bakın, biz bir Koordinasyon Kurulunu yeniden kurduk, dört gün içinde çalışmaya başlattık.

ADNAN KESKİN (Denizli) — Ne yaptın, ne yaptın?

MUSTAFA KALEMLİ (Kütahya) — Zaten var..

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bütün siyasi gücü ve bütün siyasi kararlılığı güvenlik güçlerinin arkasına koymak için bir yeni çabaya giriştik. Güvenlik güçlerimize minnettârız. Her gün şehit veriliyor; her gün polislerimiz ölüyor, her gün askerlerimiz ölüyor. Bütün bunun ötesinde, bir büyük kararlılıkla, bir büyük bütünlükle, bir büyük sevgiyle ve birbirimize kenetlenerek bu çözümleri beraberce üretme günüdür artık. “Beyaz sayfa”nın anlamı budur. “Beyaz sayfa”nın anlamı, bugün Mecliste çıkıp, “ben sana gol attım, sen eskiden şunu söylemiştin, şurada şu beyanatın vardı” demek değil artık; Türkiye halkının buna tahammülü yok. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Geldiğin gün “hodri meydan”la başladınız bu işe!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bakın, Türkiye’deki halkın gündemini, bu Koalisyon Hükümeti yakaladığı için, arkasında umut vardır. Hiç kimsenin arkasında yüzde 70-80 gibi bir halk desteği şu ana kadar olmadı.

NABİ POYRAZ (Ordu) — Nerede?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ve ifade ediyorum, bu umut, sadece bu Koalisyona ait değil, bu Meclise duyulan güvenin de bir sonucu olmalıdır.

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Sana kimse güvenmiyor.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bize güvenmiş olan halkımızın önünde bir kez daha ifade ediyorum: Devlet, kararlılıkla her yerde olacaktır; terörle mücadelede yapılacak, her şey sonuna kadar yapılacaktır ve Allah bize yardımcı olsun, bunun üstesinden, beraberce; bu Meclisin bütünlüğüne ihtiyaç duyularak gelinecektir. *(DYP ve SHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Öbür taraftan, Türkiye, son derece zor bir coğrafi bölgede ve dönemde yaşamaktadır; sancıları vardır bu bölgenin. Bu sancılar içerisinde Türkiye’nin yeni rolü vardır. Nedir bu yeni rol?

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Amerika’ya tam bağımlılık!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu yeni rol, “eskiden şunu yaptın veya Bulgaristan’dan şu kadar insanı getirdin veya eskiden şu yanlış yaptın” değildir. Bakın, dünyada neler oluyor: Dünyada olan şey, bir büyük değişimin yaşandığıdır. Bu değişimin nereye kadar gideceğini hiçbirimiz bilemiyoruz ve en çok değişen bölgenin ortasında Türkiye var. Türkiye’nin içinde de bir değişim var. Bu değişimin gücünü, dünyanın değişimini istikrara götürecek biçimde kullanma gereği vardır.

Bakın, artık bir NAFTA var; sadece AT değil, NAFTA var. Bugün, Türkiye, hızla AT’nin yanında, NAFTA’da üye olmasa dahi, bir ortak konuma gelebilme konumunu taşıyabilmektedir; Amerika, Kanada ve diğer ülkelerle, Meksika ile bütünleşmiş, İsrail’e elini uzatmıştır. Bununla bir önemli ortaklık, Türkiye’nin önder konumu için gereklidir. İşte, tartışılacak önemli bir konu budur,

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Size Amerika güvenir, başka kimse güvenmez!

M. VEHBİ DİNÇERLER (Ankara) — Özal da böyle söylüyordu...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Diğer bir konu, Türkiye’nin Karadeniz İşbirliği içerisinde alacağı yeni konumun, kendisini, Balkanlar üzerinde yapacağı ortaklıklarla bütünleştirmesi meselesidir. Burada, çok büyük bir fırsatı vardır Türkiye’nin. Buralara büyük yatırımları Türkiye yapamaz. Bu ortaklıkları hangi çerçevede kurabilecek? Bu ortaklıkları NAFTA ile birlikte de kurabilir, Balkanlardaki değişik ülkelerle birlikte de kurabilir, AT ülkeleriyle birlikte de kurabilir ve bu, dünyanın bütünleşmesinde ve istikrarının yeniden oluşturulmasında çok önemli adımlardır. İşte, burada hepimize bir seferberlik düşüyor; bunu anlatabilmek ve bunun önderliğini buralarda yapabilmek seferberliği düşüyor. Avrupa, bugün bir “Büyük Avrupa” kavramına yaklaşmaktadır. Nedir bu yeni Avrupa? Bu yeni Avrupa’da, artık, Avrupa’nın, Hristiyan kulübü olmaktan çıkması gereği vardır. Mitterrand’ın söylediği şudur: Artık Avrupa, Rusya’yı da içine alacak ve en az Türkiye’nin doğu sınırlarıyla bitirecek bir kavrama girecektir.

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — O, De Gaulle'ün düşüncesi...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — İşte, bu yeni Avrupa'nın kurulmasında, Türkiye, kendi önemli rolünü oynayabilir. İşte, bizim, Türkiye'yi dünyada taşımak istediğimiz yerler buralardır, Türkiye'nin dünyada sesini duyurmak istediğimiz konumlar bunlardır. İşte, bütün bunları, beraberlikle ve yeniden başlayarak yapabiliriz; eski hesaplaşmalarla değil.

Bu Programın özünde bir başka felsefe vardır. Bunların önceliklerine yeniden bakalım, bu öncelikleri tartışalım. Nedir bu öncelikler? Bu önceliklerin içinde şunlar var: Birinci olarak, bir büyümeye kendimizi adanmışlık var. Bakın bu ilk üç ayda 5,8'lik bir büyüme tekrar çıktı Türkiye'de. Bu, önemli bir olaydır. Bu, niçin önemli? 3,2 milyon işsizimiz var Türkiye'de. Her gün evlatlarımız iş bulmak için geliyorlar. Bunun üstesinden nasıl geleceğiz? Bugün bütçenize baktığınız zaman, yatırım yapamıyorsunuz; kamuda ve özel kesimde yatırım yapma gücü yok.

OĞUZHAN ASILTÜRK (Malatya) — Bu faizle yatırım olur mu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Büyüme, bu aşamada tıkanır. Büyüme tıkanırsa, yenilerine iş bulamazsınız. Bakın, biz diyoruz ki, bu kaynakları sağlam bulmak mecburiyetindeyiz. Nereden bulacağız? Birincisi, vergi reformunu yeniden gözden geçireceğiz. Haklı olduğunuz taraflar vardır, eklenecek taraflar da vardır; bunu, gelin hep beraber -bugün Meclisin gündemindedir- eksiği varsa tamamlayarak, ama yeni kaynağı bularak çıkaralım... (*DYP sıralarından alkışlar*) ...Bir sosyal adaleti yaratarak çıkaralım.

Bunun içerisinde, verginin ötesinde, bir özelleştirme vardır, özelleştirme, işsizlik yaratmak için değildir. Eğer bunu böyle anlıyorsanız, iki anahtar anladığınız gibi anlamışsınız... (*ANAP sıralarından alkışlar (!)*) Yani, nedir o biliyor musunuz? Sanki evlerin önüne sütçülerin bıraktığı süt şişeleri gibi anahtarın bırakılacağını zannettiniz. Ö değil olay. Bakın, tekrar ediyorum, hiç o değil. Soruyorum: Eğer biz bu işleri yaratacaksak, nereden bulacağız bu kaynağı? Bir vergiden bulacaksın, bir de özelleştirmeden bulacaksın, özelleştirme işsizlik yaratmaz...

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — Madenler ne oldu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Özelleştirmeden alacağın kaynağı iş yaratmak için kullanacaksın. Kimin için kullanacaksın? İlk başta köylü için. Köylünün, yeni istihdam olanaklarına ihtiyacı var, hayvancılığa ihtiyacı var; evet, tütünün yanında, başka bir şeye girmeye de ihtiyacı var. O yörenin dar gelirli insanı, kendini sadece tütünün geleceğine bağımlı kılmamalı, onun üstüne çıkmalı; daha farklı iş alanları yaratabilmeliyiz. Bütün köylümüze bu iş alanlarını biz yaratacağız. (*DYP sıralarından alkışlar*)

Bu, vergiden ve özelleştirmeden gelecek kaynak, küçük esnafa gidecek, orta ölçekli işletmelerimize gidecek. Bakın, orada 4,5 milyon insan var. 600 bin işçimizin haklarını KİT'lerde mutlaka koruyacağız, onlar için sosyal planlamalar yapacağız. Gelin, şunu düşünelim: Nasıl yapacağız biz bu sosyal planlamayı, nasıl yapacağız da, o yöredeki kamuda çalışan bütün işçilerimize, memurlarımıza bir yandan sosyal güvence yaratırken, diğer yandan onlara yeni istihdam yaratırken, bu yarattığımız kaynakları en iyi biçimde nerelere yönlendireceğiz? Gelin, bunları tartışalım.

Bakın, bir büyük beraberlikle Meksika bu işin içinden çıktı. Orada ne yaptılar biliyor musunuz? İşte, bütün muhalefet ve iktidar partileri böyle bir seferberliğe girdiler;

böyle bir çözüm seferberliğine. Buraya geldiğimiz zaman, tartışacağımız şey, bu sosyal programların içerikleri olmalı. Bunu onlar nasıl yaptı? Biz nasıl katkıda bulunuruz; belediyelerimizi bu sosyal planlamanın içine nasıl sokarız? Bütün bunları tartışmalıyız. Türkiye'nin kamuoyunun önünde bu var.

Bakın, "destekleme" deniyor; desteklemede, bugün, Ziraat Bankasına 30 trilyonluk...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — *(Bir gazete sayfasını Genel Kurula göstererek)* İki anahtar, Sayın Başbakan! *(DYP sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu Meclisin gündeminde çözümler olmalı değerli milletvekili; gazetelerden buralara söz atma olmamalı...

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Sen onu evinin duvarına as... *(DYP sıralarından "Ayıp ayıp" sesleri ve gürültüler)*

BAŞKAN — Arkadaşlar, onu indiriniz lütfen. Sayın milletvekili, lütfen onu kaldırınız. *(DYP ve ANAP sıralarından karşılıklı gürültüler)* Değerli arkadaşlar, sırası değil, lütfen... Sayın Temel Gündoğdu, o seçim zamanı, lütfen oturun yerinize.

Değerli arkadaşlar, seçim malzemelerini tartışmıyoruz, yerinize oturunuz.

Sayın Başbakan, siz devam ediniz.

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Sayın Başkan, buraya çıkmak attılar, geri gönderelim efendim.

BAŞKAN — Sayın Alpaslan yerinize oturunuz, o kendiliğinden gelmiştir? Buyurun, devam edin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çok saygıdeğer milletvekilleri; gelin, halkın gündemini beraberce yakalayalım. Halkın gündeminde bütün bunlar var. Belediyelerimizi yeniden idari ve mali özerkliklerine kavuşturarak, bu sosyal planlamada; ama ANAP'lısıyla, ama DYP'lisiyle, ama SHP'lisiyle, ama RP'lisiyle acaba bu belediyeleri bu sosyal planlama içerisinde nasıl kullanırız; o yörelerdeki kişilere ve bölgelere yeni istihdam yaratacak programları üretmeleri için nasıl kullanırız; gelin, bütün bunları tartışalım. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

HÜSEYİN BALYALI (Balıkesir) — Sayın Genel Başkanım, televizyona doğru hitap ediniz, onlara doğru değil.

BAŞKAN — Efendim, oturunuz yerinize; her şeyi görüyorum, Sayın Genel Başkanınız konuşuyor, bari siz zorlaştırmayınız.

Devam ediniz efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çok Değerli Milletvekilleri, bakın, bu Programın özünde şu vardır: bu Programın özünde, yeniden Türkiye'yi yapılandırmak vardır; çünkü Türkiye bir kısır döngüye girmiştir. Bu kısır döngünün içerisinde, bir yandan anarşi vardır, öbür yandan işsizlik vardır. Bu işsizliğe çözüm bulmak için kaynakları yaratıp; bu kaynakları, vergiden ye özelleştirmeden yaratıp, işçi için, memur için, çiftçi için ve küçük esnaf için kullanabilmek vardır, önemli olay bu. Bunu, biz yapacağız, bunu, 50'inci, Koalisyon Hükümeti yapacaktır. *(DYP ve SHP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar)*

Şimdi, bir yandan üretimden devleti, çıkarırken, diğer yandan, "sosyal devlet niteliğini kazandıracamız" diyoruz. Nedir bu sosyal devlet niteliği? Bu sosyal devlet niteliğinin

içerisinde, ilk önce, devletin uzlaşmaya katkıda bulunacak bir ortamı yaratması vardır; yani, toplumsal uzlaşmayı yaratacağız. Toplumsal uzlaşmada demokrasinin kurumlarını yerleştirmek vardır. Meclis dışında da demokrasinin kurumları vardır. Nedir bu kurumlar? Sendikalar vardır, işverenler vardır, esnaf dernekleri vardır, ziraat odaları vardır; bunların tümüyle birtakım büyük önlemleri, birtakım gelişmeleri tartışıp, kamuoyunun önüne sunup, bir beraberlik içerisinde olma imkânı vardır. Sosyal devlet, ilk önce bu toplumsal uzlaşmanın altyapısını hazırlayacaktır.

Daha sonra, başlatmış olduğumuz bir eğitim seferberliği vardır. Yani, yapılacak şey, bir yandan devleti özelleştirmeye üretimden (pabuç üretmeden ve tekstilden) çekerken, diğer taraftan, onu bir başka biçimde içeri sokmak; yani, fırsat eşitliğini bütün evlatlarımıza vererek eğitime aktarmak vardır.

Evet, biz bu konuda iddialıyız. Biz diyoruz ki, dördüncü gücü bilim yapacağız. Nedir bu? Yargının yanına icranın yanına, yasamanın yanına bir dördüncü gücü bilim olarak koyacağız. *(DYP ve SHP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar)* İşte, akademisyen olmak; işte, bilime olan bu saygı, bu Koalisyon Hükümetinin sadece özünde yok, sadece genel başkanlarında yok, sadece Programında yok; bizatihi kendisinde var. Şöyle ki; bu eğitim programlarının içerisinde, biz bir büyük kaliteyi yükseltmeye, çağı yakalamaya yönelmek mecburiyetindeyiz. Nedir bu?

Bakın değerli arkadaşlarım, yapacağımız şeylerden bir tanesi -ki, Koalisyon Hükümetimizin ilk uygulamalarından bir tanesi olacaktır- fırsat eşitliği çerçevesinde Türkiye'yi 2000'li yıllara taşıyacak bir büyük burs kampanyası başlatmaktır ve bunu devlet yapacak. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

OĞUZHAN ASILTÜRK (Malatya) — Bravo, şimdi kurtardın Türkiye'yi! Hepsini de ABD'ye göndereceksin, senin gibi yetişecek!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Devlet, bu altın çocuklarını, gerekirse yurt dışında, gerekirse yurt içinde en iyi yerlerde, 2000'li yıllarda Türkiye'yi yönetmek üzere hazırlayacak; bunun arkasında devlet olacak. Sadece öyle değil, bir büyük bilgisayar ağıyla, en kaliteli eğitim programlarını, hazırlanmış bilgisayar paket programlarıyla birlikte, bütün ortaokullarımızın ve liselerimizin içine sokacağız; olmayan yerlerde bir büyük seferberlikle, -ikiye bölerek eğitimi- bir yandan bilimin kalitesini yükseltirken, diğer taraftan da uygulamalı eğitim seferberliğini yapacağız.

Eğitimin yanında sağlık, evet, belki bugünden yarına hemen değil; ama dünyada olduğu gibi gidecektir ve bunun içerisinde, sağlığı, kişi bazında ve teker teker sübvansiyeye edeceğiz. Her insanın yaşama hakkı vardır; eğer kendi kendine sigorta primlerini ödeyemiyorsa, doğrudan doğruya hastaneyi değil, kişiyi sübvansiyeye ederek, herkesin tedavi hakkını -yurt dışında olduğu gibi- sağlayacağız. İşte, çözüm ve gidiş bunlardır.

Bunun ötesinde, bir önemli diğer fark çevrededir. Biz, ülkeyi 21'inci yüzyıla taşıyacak Koalisyon Hükümeti olarak, gerçekten, çöp sorununun, büyük şehirlerden ele alarak, bir büyük seferberlikle, büyük şehirlere, temiz şehirlere, çevresi düzgün yaşanılabilir yerlere taşıyacağız. Büyük şehirlere yapacağımız en büyük hizmetlerden bir tanesi budur. Bunun kısmen finansman modelleri bulunmuştur, kısmen bunun üzerine gidilmiştir; ama daha hızla bunların üzerine gideceğiz.

Demek ki sosyal devlet, bugün önümüzdeki en önemli meseledir.

Koalisyon Hükümetimizin, ortadireğe ve halka dayalı bir programı vardır. Bakın, çok açıkça ifade ediyorum, sizler gibi, biz bırakıp da şuradan buradan kaçma niyetinde değiliz. Bakın, şurada... *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)*

YAVUZ KÖYMEN (Giresun) — Sayın Başkan, ne oluyor? Kendisi kaşınıyor efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — 4.6.1991 tarihinde... Çiftçiyi korumaya niyetli olan arkadaşlarımızın bize bırakıp da kaçtıkları belgelerin hepsi farkların hepsi var. Nedir bu farklar? Buğdayda 70 Türk Lirası, arpada 40 Türk Lirası ve mısırdaki 60 Türk Lirası. Bunların hepsini de biz ödemiştiz. Yani, çiftçi için sizin konuşacak hiçbir şeyiniz yoktur; ama bu Koalisyon Hükümeti... *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

OĞUZHAN ASILTÜRK (Malatya) — Hani geçmişten bahsedilmeyecekti?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu Koalisyon Hükümeti şunu yapmaya çalışacak: Bugün 30 trilyon Ziraat Bankasına borç var; bu borç, bizim çiftçiye gitmesini isteyip de gönderemediğimiz birtakım paraların birikimidir. Nedir bu? Oralardaki kooperatiflerin elindeki sanayilerin zararlarıdır. Biz diyoruz ki, gelin bu zarardan kurtaralım bunları. Bu 30 trilyonu, doğrudan doğruya çiftçinin kendisine daha fazla imkân olarak verelim, daha fazla sübvansiyon olarak verelim, daha fazla iş yaratmak için, işgücü yaratmak için verelim. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)* Bu 30 trilyon, işte, çiftçinin eline geçecek olan paranın bugünkü kayıp olan kuyusudur. Demek ki, bizim yapacağımız, sadece çiftçimizin arkasında olmak değil, sadece hayvancılığın arkasında olmak değil; küçük işletmecinin arkasında olmak, işçimizin arkasında olmak ve yeni işyerleri yaratmaktır.

Bakın, bugün eğer siz, tekrar ifade ediyorum; Bu kaynakları heba olan yerlerden... Neresidir bu? 30 trilyon Ziraat Bankasına ödenmeyen zarar borçları, 70 trilyon KİT'lerin borçları, toparlanamayan vergiler, yapılamamış olan özelleştirme...

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) — Vergi afları var...

ALİ ER (İçel) — Siz bağışladınız.

ŞEVKET KAZAN (Kocaeli) — Satacaksınız, Amerika'ya borç ödeyeceksiniz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunların hepsi; ama hepsi, yeni istihdam olanakları olarak milletimize hizmet için kullanılacak meselelerdir. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

Çok Değerli Milletvekillerimiz; Türkiye, Türk halkı, gerçekten, bir büyük değişim özlemi içerisinde. Bu değişim özlemi, iyiyi yaratmak için ve kendisini kısır döngüden kurtarmak için bizim önümüzde, Meclisin önünde.

Artık Türkiye, yüzde 10 kadar kalmış yatırımlara ayrılmış bir bütçe istemiyor. Türkiye, artık, istihdam sorununun giderek büyümesini istemiyor. Çiftçimiz, her defasında "sen şu kadar üretebilirsin, bundan da daha fazlasını alamazsın; ürettiğin de zaten işe varamaz" diye gururunun kırılmasını istemiyor. Yepyeni imkânları hazırlamak, Türkiye kamuoyunun önünde, Meclisinin önünde. Yepyeni bir dünyada, yeni konumunu Türkiye'nin kendisinin belirlemesi lazımdır. Bir taraftan Amerika'ya ve NAFTA'ya uzanarak, Öbür taraftan da ta Japonya'ya uzanarak; öbür taraftan, dörtte birini oluşturduğunu bildiğimiz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin içerisindeki Müslüman kardeşleriyle bir bütünlük içerisinde yeni konumuna taşınmak istiyor. İşte, bu değişim burada.

Bu değişimin özünde çok farklı şeyler daha var; gençliğin ve kadının özlemleri var. Bugün, Türk toplumunun büyük bir çoğunluğu genctir. Bunlar, sadece iş imkânları değil, yeni eğitim imkânları değil, iyi çevre istiyor; önder bir Türkiye konumunda, Türkiye'nin sesinin dışarıda duyulmasını istiyor ve biz "Bunu en iyi biz yaparız" diyoruz. Türkiye'nin sesini, yenedünya şartlarında, yeni görüntüsüyle dünyaya biz taşıyoruz. (DYP ve SHP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar)

Bugün, bu Koalisyon Hükümeti, bu değişim isteklerini arkasına toplamıştır; bundan hiç kimse rahatsız olmasın. Gelin, siz de buna katkıda bulunun. Gelin, hep beraber bu değişim rüzgârlarına, bu isteğe beraberce cevap verelim. Dünyada, artık büyük şehirlerde olduğu gibi, bir finans merkezini İstanbul da özlemekte ve bugün, orada bir altın borsası kurulmakta. Evet, "ilerleyemez" denilen sermaye piyasaları bugün hızla gelişmektedir. Bakın, hiç kimse bunu, rant kesiminin bir sektörü olarak görmemelidir. Niçin görmemeli? Yapılması gereken şey, dünyada yapılanı Türkiye'de de yapmaktır. Nedir o? Bugün ufak tasarruf sahipleri dünyanın her yerinde üretime ortaktır; hisse senedi olarak ortaktır. O zaman işvereni ve işçiyi karşı karşıya olmaktan çıkarıp, sermayeyi tabana yayarsınız. İşte bugün, olması gereken ve önünü açmak istediğimiz, bu küçük tasarruf sahiplerine, 5 bin lirası olana bile Hazine bonosunu satmanın ötesinde, sermayeye ortak etmektir. Bugün, dünyanın her yerinde, en büyük sermayedar, toplam hisselerin yüzde 5'ine, 10'una sahiptir, daha fazlasına değil. Bugün Türkiye'de büyük sermayedar, toplam hisselerin yüzde 90'ına, yüzde 100'üne sahiptir ve büyük vergi kaçağı vardır burada. Dünyada olduğu gibi, bunun, sermayenin tabana ve sermaye piyasaları kanalıyla yayılarak yapılması gereği vardır. İşte onun için, İstanbul'un bir finans merkezi olması gerekir. Bütün Türkiye'nin küçük tasarruf sahiplerinin burada olması, dünyanın sayılı merkezlerinden birini teşkil etmesi imkânı vardır. Bunda yol da alınmıştır ve bunun yapılabileceğini de görüyoruz. Bunu, altın borsasına olan ilgiyle görüyoruz, sermaye piyasalarının dünyaya açılmasıyla görüyoruz.

Türkiye, yine geçen Koalisyon Hükümeti devrinde ilk kez, "Yankee Bank", "Samurai Bank" yaparak, dünya para piyasalarına açılmıştır. Şimdi onlar da bizim Türkiye'mize gelecek ve 17,5 milyar dolar civarında olan rezervler, bir yandan sermayenin tabana yayılmasıyla, diğer taraftan dünyadan rezerv çekerek Türkiye'ye akacak. İşte, biz bütün bunları temsil ediyoruz, halk bunun için bize inanıyor; çünkü biz, halka çözüm üretiyoruz.

CEM KOZLU (İstanbul) — Boşa vaat ediyorsunuz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamlı) — Şu eskimiş sualleri sorarak halkın önüne çıkmıyoruz... (DYP ve SHP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar) Biz, halkın önüne çözümle çıkıyoruz.

CEM KOZLU (İstanbul) — Boş vaat ediyorsunuz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamlı) — Bakın, bir şeyi daha açıkça ifade etmek lazım. Türkiye'de mega projeler gündemdedir; Türkiye'yi 2000'li yıllara taşıyacak olan yine onlardır. Hiç kimse bundan rahatsız olmasın. Ama önceliklerimizi de biliyoruz; bunu üretim için kullanacağız.

Bizim söylediğimiz şuydu: Dış borcu alır, eğer satılabilir mal üretemezseniz, sorunuz olur...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Hızlı tren ne oldu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Biz, bunları 20-30 yıllık vadeli kaynaklarla yurt dışından alıp, enerji tesislerine yatıracağız, 2000 yılına kadar Türkiye'nin enerji açığını kapatacağız ve bunu yap-işlet-devret modeliyle yapacağız. Çünkü Türkiye, 20-30 yıllık imkânı hiçbir biçimde, dışarıdan hiçbir yerden kaynak bularak yapamaz. Hiç kimse demesin ki, "Bu yoldan dolayı fiyatlar artar." Bilakis, fiyatlar düşecektir. Biz bu fiyatları düşürürüz; enerjiyi de, BOT'i de düşürürüz ve siz de bunları kullanırsınız değerli arkadaşlarım. *(DYP sıralarından alkışlar)*

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Aynen enflasyon gibi. Hızlı tren ne oldu?

BAŞKAN — Evet, devam buyurun.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çok Değerli Milletvekillerimiz, bakın, Türkiye'nin önünde sorunları olduğu kadar, çözümleri ve fırsatları var. Bu sorun ve çözümler içerisinde artık Türk halkı hoşgörü istiyor, artık Türk halkı birbirimizle kenetlenmemizi istiyor, artık Türk halkı "yeniden başlayın ve bizi 2000'li yılların ötesine, 21'inci yüzyıla taşıyın" diyor, "Evlatlarımıza iş bulun, evlatlarımızı iyi eğitin" diyor; çiftçi, "Ülkemin diğer yörelerinde olanlar benim yöremde de olsun" diyor; güneydoğudaki vatandaşlarımız, kendilerine İstanbul'da, Bursa'da, İzmir'de hitap edildiği gibi, davranıldığı gibi davranılmasını istiyor ve terörle mücadelede amansız, ödün vermeyen bir mücadele bekliyor ve burada, Meclisten birlik bekliyor.

Çok değerli arkadaşlar, biz diyoruz ki, "Gelin, bu beyaz sayfaya beraberce başlayalım; bu beyaz sayfayı bu tür suallerle kirliletmeyelim." Bu suallerin hepsi eskiye gömülmüştür..

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Kendinizden başlayın.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Gelin, biz çözüm üretelim. Bu çözümlerde hoşgörüyle, sevgiyle birbirimize kenetlenelim ve Türkiye'yi yeniden güzel yarınlara taşıyalım. Türkiye'yi 21'inci yüzyıla taşıyacak olan hükümet buna damgasını vuracaktır ve bu hükümet, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin 50'inci Hükümeti olacaktır. Bu Koalisyon bir demokrasi sınavı vermiştir. Türk halkının koalisyon olarak değil, demokrasiye inancını pekiştiren bir hükümet olarak bizi icraat yapmıştır. Bunu tekrar etmenin ötesinde, çözümlerini Türk halkının önüne koyacaktır. Türk halkı cesaret bekliyor, Türk halkı çözüm bekliyor; Türk halkı bize güvendi, umut bağladı. Allah'ın izniyle, o umudu bağlayanları, o bize güven duyanları mahcup etmeyeceğiz ve beraberce Türkiye'yi 21'inci yüzyıla taşıyacağız.

Sağ olun, var olun diyorum. *(DYP sıralarından "bravo" sesleri, ayakta alkışlar; SHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Çiller.²⁸

²⁸ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 19, Cilt 37, Birleşim 121, Sayfa 535-551*

5 Temmuz 1993 Pazartesi

50. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Çiller Hükümeti) Güvenoylaması Sonunda Yaptığı Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri ve bizi yine televizyonlarından seyreden çok aziz vatandaşlarım; bugün, Yüce Meclisinizin vermiş olduğu bu güvenden dolayı hepinize teşekkürlerimi sunuyorum ve milletimiz ve memleketimiz için hayırlı olmasını diliyorum. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

Bu, aynı zamanda, milletimizin ve vatandaşlarımızın, yenilenme ve değişme arzusunun bir ifadesidir. Dolayısıyla, bunun onurunu taşıyoruz, bunun gururunu taşıyoruz ve aynı zamanda bunun, büyük bir sorumluluğu da beraberinde getirdiğini biliyoruz.

Türkiye’imizde son dönem, bir geçiş dönemi olmuştur. Hepinizin bildiği gibi, 17 Nisanda Sayın Cumhurbaşkanımızın vefatı ve daha sonra 16 Mayıs’ta Başbakanımız Sayın Süleyman Demirel’in Cumhurbaşkanlığı olmasıyla devam eden bir süre, Türkiye’de geçiş dönemi olmuştur. Bugün, 5 Temmuz 1993. Bugün, Türkiye Cumhuriyeti’nin 50’inci Hükümetinin, güvenoyuna dayalı icraat gününün ilkidir. Bunun, memleketimize hayırlı olmasını tekrar diliyorum.

Önümüzde çok önemli sorunlarımız vardır. Bütün bunların bilinci içindeyiz. Dünyada bir değişim süreci yaşanmaktadır. Türkiye’nin içinde olduğu coğrafi bölge, özellikle bu değişimin odak noktası olmuştur. Türk toplumu da bu değişim sürecine kendini kaptırmıştır. Dolayısıyla, zaman zaman toplumumuzda zelzeleler vardır, zaman zaman toplumun sorunları vardır. Bütün bunlardan çıkarken, değerlerimize yeniden sahip olma gereği vardır. Bu değerlerin en önemlisi, herkesin öncelikli olarak yaşama hakkının olduğu bilincidir. Bu yaşama hakkı, en ilk ve vazgeçilmez haktır; herkesin hakkıdır.

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Sivas, Sivas...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Düşünce özgürlüğü, vicdan özgürlüğü, bundan dolayı doğacak haklar, hiçbir biçimde yaşama hakkının önüne geçemez. Devlet ise düşünce bağımsızlığından bağımsızdır. *(ANAP ve RP sıralarından “anlaşılmadı” sesleri)* Ancak, açıkça ifade ediyorum; eğer...

OĞUZHAN ASILTÜRK (Malatya) — Ne diyorsun, anlaşılmadı...

BAŞKAN — Dinleyelim efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Eğer bunların önünde herhangi bir suç olur ise, yani düşünce özgürlüğünün önüne geçen bir suç olur ise, bunun cezasını verecek olan, sadece devlettir, ceza verme hakkı sadece devlete aittir ve bizim Hükümetimiz devleti yeniden devlet yapacak ve bu hakkın sadece devlete ait olduğunu bildirecektir. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar; ANAP, RP ve CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Dinleyelim lütfen.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çok Değerli Milletvekillerimiz, önümüzde çok önemli sorunlarımız vardır.

Bu sorunlar içerisinde, terörle mücadelede kararlı olacağız; ekonomiyle olan mücadelemizde bilgili, bilinçli ve cesur olacağız; Türkiye’nin sesini bütün dünyaya

duyurmada kararlıyız ve Türkiye'nin sesini, önder bir Türkiye konumuna getirmekte yine kararlıyız.

Bütün bunların üstüne, bir büyük cesaretle, bir büyük inançla gideceğiz. Bunu yaparken, memleketimizin istediği hoşgörüyü, birlik ve beraberliği, daima, kamuoyunun önünde, Meclisimizle paylaşarak götüreceğiz. Bu beraberliğin, memleketimizin önündeki sorunları aşmada önemli bir yeri vardır.

Bugün tekrar ifade ediyorum ki, bunların üzerinden aşabilmek için Meclisimize çok büyük bir görev düşmektedir. Bu görevden ilkini, bu Hükümetin güvenoyu almasından sonra, bugün beraberce, memleketimizin ve milletimizin önüne koyma imkânına sahibiz. Biz burada diyoruz ki, halkımızın istediği, Anayasamızın 133'üncü maddesinin değişmesine ve memleketimizde yeniden radyoların beraberce çalınması imkânına hep beraber cevap verelim. Biz, bunun böyle olacağını ve bu ilk beraberliğin milletimiz tarafından da kabul edileceğini biliyoruz.

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) — Teşekkürle ne ilgisi var? Teşekkür konuşması mı bu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu hoşgörüye hepinizi davet ediyor, bu hoşgörü ve beraberlik içerisinde memleketimizin bütün sorunlarının üstesinden gelineceğini biliyor; bu Hükümetimizin, memleketimize, bir kez daha, hayırlı olmasını diliyorum. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Bugün artık çalışma günüdür, konuşma günü değildir; bu çalışmayı hep beraber Meclisimizde başlatacağız.

Sağ olun, var olun. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar; SHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.²⁹

²⁹ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 19, Cilt 38, Birleşim 122, Sayfa 10-11*

8 Aralık 1993 Çarşamba

1994 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, çok Değerli Milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Aynı zamanda, bugün sabahtan beri ve şimdi de televizyonlarının başında bizi izleyen çok değerli vatandaşlarımızın -ki, bu Yüce Meclisin asıl sahibi ve aslî sahibi onlardır- hepsini saygıyla tekrar selamlıyorum. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

Bugün, 1994 bütçesini tartışmak için bir araya geldik. Bu yüce çatının altında, Mecliste, herkes, bütün partilerin sözcüleri, istedikleri gibi, görüşlerini belli ettiler, konuşular, bütçeye ilişkin sözlerini dile getirdiler, düşüncelerini dile getirdiler, başka konulara ilişkin düşüncelerini dile getirdiler; hepsini saygıyla ve büyük bir memnuniyetle izledik. Çünkü demokrasinin, özellikle bu coğrafi bölgede demokrasinin işlediği tek ülke olan Türkiye'mizin, bu çatı altında her şeyi rahatça ifade edebilmesi, bizim, hem yurt içinde hem de yurt dışında her zaman övünç kaynağımız oluyor. Bunlardan yararlı olanları, uygulanabilecek olanları da yine dikkatle izledik ve bunlardan da yararlanma çabası içinde olacağız.

Çok Değerli Milletvekilleri, ilk önce, halkın gündeminde olan terör meselesiyle başlamak istiyorum.

Gariptir ki, muhalefet liderlerimiz bu konuya çok fazla değinmediler. Oysa halkın gündeminde olan ve birinci sırayı alan ve hiç şaşmaz biçimde, mutlaka, Hükümetin de öncelikle ele aldığı konu olan teröre ilişkin bazı düşünceleri dile getirmeden önce, özellikle, cumhuriyet tarihinde en kısa süre Başbakanlık yapmış olan Ana muhalefet Liderinin bu konuya hiç değinmemesini garipsemedim! *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler)*

BURHAN KARA (Giresun) — Onu da bilmiyorsun!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çünkü Sayın Yılmaz, terörü nerede görse kaçır! *(DYP sıralarından gülüşmeler, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler)*

Sayın Mesut Yılmaz, bundan önce, terörü Ağrı Dağına tırmandırdıktan sonra ve enflasyonu yüzde 70 gibi, 78 gibi bir oranda görünce... *(ANAP sıralarından "Aaa" sesleri, gürültüler)*

YUSUF PAMUK (İstanbul) — Öğren de gel...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ve ayrıca da, yüzde 100'ü aşacak olan enflasyonu fark edince -kendisine söylendi, bunları hesaplamasını falan bilir demiyorum da, söylenmiş kendisine- bu ortamda bırakıp gitmiş.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Böyle konuşamazsınız. Sayın Başbakan; önce soruya cevap verin.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, terörle mücadelede kaçması, sadece burada değil tabii; ben onun için "yadırgamadım" diyorum; çünkü bari muhalefetteyken terörle mücadelede burada olabilir diye düşünebilirsiniz belki; ancak, terör zirvesinin olduğu günlerde, ülkemizin bir buçuk ay kadar önce gerçekten son derece zor günleri yaşadığı dönemde, Amerika dönüşümün hemen ertesi günü, terör zirvesine çağırdım; kendisi yok!

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Sataşmayı bile beceremiyorsun!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Nerede? Zayıflamada! (ANAP sıralarından gürültüler)

Yalnız, bir âdeti var: Doğruyu söylemiyor. (ANAP sıralarından gürültüler) Şimdi, nerede olduğunun belgeleri de var; yakında gazetelerde çıkacak; ama kendisi “buralarda değildim” diyor. Terörü nerede görse, değinmeden kaçır; onun için hiç yadırgamadım.

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Sataşmayı bile beceremiyorsun!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yalnız, bu işin demagojisini bir yana bırakalım ve esasında çok önemli olan bu meseleye gerçekçi bir biçimde değinelim. (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Dinleyelim arkadaşlar...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, şimdi gündemimizde terör var ve önemli bir mesele, terör. Teröre değinmeden geçmemiz mümkün değil.

Bakin, şimdi, teröre ilişkin tarihe, terörün tarihine çok kısaca bir göz atmakta yarar var. Sıkıyönetim, 1979-1980 yıllarında başlıyor ve sıkıyönetimin başlamasından sonra, 1982 yıllarında, terörün ilk kez yeniden canlandığını görüyoruz...

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Türkiye tarihini öğren önce.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — 1984 yılında patlak veriyor ve aşama aşama ANAP İktidarı döneminde yukarı doğru tırmanmaya başlıyor ve 1987 yılında, yani sıkıyönetim varken, altı yedi tane mezranın ve köyün basılmasıyla, bazılarında 30’dan fazla ölü olabilmesi durumu da göz önüne alınınca, işin ciddiyeti düşünülüyor ve deniyor ki, “biz bunu sıkıyönetimsiz yaparız” ve ülke sıkıyönetimden ayrılıyor ve ortaya konan bir yönetim boşluğu içerisinde, 1991’e kadar, büyük bir terör tırmanışı devam ediyor.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Sıkıyönetim mi istiyorsunuz Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, tarihçeye baktığımız zaman, on yıllık sürede terörde tırmanış devam ediyor; ta ki, Sayın Demirel Hükümetinin işbaşına gelip, olayı büyük bir ciddiyetle ele almasına kadar... (ANAP sıralarından gürültüler)

Evet, bu tarihçeden sonra, geldiğimiz zaman ortaya koyduğumuz -ki, ülkenin en önemli meselesidir- bir diğer husus da teşhis olmuştur. Teşhiste uzlaşmayı son derece önemli gördük. Teşhiste sorulan sual şu olmuştur: Terörist ne istiyor? Bunun ne istediği konusunda, teşhiste anlaşma gereği var. (ANAP sıralarından gürültüler)

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — PKK ile uzlaştınız, bizimle değil; eşkiya ile uzlaştınız.

BAŞKAN — Arkadaşlar, lütfen dinleyelim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunu açık bir biçimde ortaya koyduk ve çıkan tabloda şu husus çok açık olarak ortaya çıkmıştır ve halkımız bu teşhiste toparlanmıştır; o da şudur: Terörist ne istiyor; oraya refahın götürülmesini mi? Hayır; değil; çünkü bunu engellemeye çalışıyor. Terörist ne istiyor; daha fazla demokratik hak mı? Bu olamaz; çünkü demokrasinin beşiği olan partileri oradan çıkarmak istiyor,

demokrasinin işleyişinde önemli bir kurum olan basını oradan dışarı çıkarmak istiyor. Öyleyse, istediği nedir? Bu, bölücüdür, ülkeyi bölmek istiyor.

Teşhiste uzlaşma...

Bu teşhis arkasında uzlaşmayı istememizin en önemli nedeni, ülkenin tümünde ve halkımızda oluşan, teşhis birliğinden sonra, strateji uygulamasında da birliğe doğru gitme isteğidir.

Evet, teşhisimizden sonra, çok açıkça ifade ediyorum, 50'inci Hükümetin koyduğu farklı bir strateji de olmuştur, bu farklılık nedir? Söylediğimiz şu oldu: Terörle mücadeleyi sadece yurt içinde sürdüremeyiz; sınır ötesinde, diğer ülkelerden terörün beslenmesine son verme gereği var. Bunu açıkça ifade ettik. Gerek sınırlarımızın güçlendirilmesi lazım, gerekse sınırlarımızın ötesinde -Almanya'da olsun veyahut da doğu sınırımıza komşu ülkelerde olsun- terörün beslenmesine bir son vermemiz lazım ve bunların finansman kaynaklarını kurutmamız lazım. Bizim, önemli olarak strateji olarak ortaya koyduğumuz bu olmuştur.

Bununla birlikte, yine farklı bir yaklaşımla, 50'inci Hükümet olarak Hükümet olduktan iki üç hafta sonra Dışişlerine şu talimatı verdik: "Biz, fonksiyonel ve sonuca varan ve öncelikli olarak terör mücadelesini ele alan bir dış politika güdeceğiz." Bu çerçevede bir dizi seyahati de gündeme getirdik.

Değerli arkadaşlarım, çok açıkça ifade edeyim. 50'inci Hükümete gelene kadar, Almanya'nın, "verdiğim silahlarla PKK'ya karşı mücadele edemezsin, benim silahlarımı kullanamazsın" dediği ortamdan, bugün Almanya'da PKK'nın yasaklandığı bir konuma gelişi, tesadüflerin sonucu olamaz. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler)*

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Hangi hükümete dediler bunu Hanımefendi?

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Almanya kime dedi?

BAŞKAN — Dinleyin efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — O kadar heyecanlanmayın. Niye o kadar üzülüyorsunuz? Ülke gayet iyiye gidiyor. *(DYP sıralarından alkışlar)* Bunu paylaşmamız lazım.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, dinleyelim... Sayın Başbakan, Heyeti Umumiyeye konuşun.

CEM KOZLU (İstanbul) — Almanya'nın bir günde yaptığını siz bir ayda yapamadınız.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Telaşlanacak bir şey yok. Ben, muhalefetin üzüntüsünü anlıyorum; çünkü gündemin birinci maddesinde terör var ve bunda, bu Hükümet çok iyi bir başlangıç yapmıştır. Bu kadar gerginlik, bu kadar sıkıntı, bu kadar telaş bundan kaynaklanıyor, bunu anlıyoruz; ama bunu aşabilmek lazım, sevinilecek şeylere beraberce sevinmeyi öğrenmemiz lazım. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Terör bitti mi?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bizim, Sayın Kohl'e söylediğimiz şu olmuştur: "Biz, terörle mücadelede beraber hareket edelim."

Gerçekten de mekik diplomasisi başlamış, Türkiye ile Almanya arasında heyetler birbirini kabul etmiş ve devamlı müşterek çalışmalar ortaya çıkmış, yapılacak operasyonları 48 saat öncesinden bilerek, dakikası dakikasına takip etmişizdir.

Sonuç itibarıyla, sadece Almanya’da değil, İngiltere’de ve Fransa’da da -ki, Sayın Mitterrand bu konuda son derece etkin olmuştur; kendisiyle yaptığımız konuşmalar ve tartışmalar, yine, Fransa’yı, aldığı noktadan bu noktaya kadar getirebilmiştir- bir dizi operasyon yapılmıştır. Bunlar, olan şeyler ve çok büyük gelişmedir. Ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum ve iyi bir başlangıç olarak nitelendiriyorum.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Kaç okul kapalı?

KEMAL NACİ EKŞİ (İstanbul) — Ağrı’ya girebiliyor musunuz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunun hemen arkasından şunu da ifade etmek gerekir: Yine, Viyana’da yapılan toplantıda -ki, Mitterrand’ın başkanlığında, bütün devlet başkanlarının ve başbakanlarının bir araya geldiği toplantıda- ifade ettiğimiz şu olmuştur: Terörle mücadele, bütün dünyada paylaşılan değerler arasına alınmalıdır. Nasıl, demokraside beraberce hareket ediyorsak; nasıl, insan hakları konusunda beraberce hareket ediyorsak, en büyük ve en öncelikli hak olan yaşama hakkını insanların elinden alan teröre karşı da beraberce işbirliğini ortaya koyma gereği vardır.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Ortağınıza söyleyin!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunu, böylece söylemekle kalmadık; Viyana’daki o toplantıda, terörle mücadele, bir ortak kavram olarak ve işbirliği çerçevesinde ele alınması gereken bir ortak mücadele ortamı olarak değerlendirildi ve bir ek madde olarak anlaşma metnine kondu. Bu, son derece önemli bir aşamaydı ve “eğer terörle mücadele varsa, demek ki terörist var. O zaman, teröristin adını koyalım. Bunun adı PKK’dır. Gelin, PKK’ya karşı beraberce mücadele edelim” dedik.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) — Bize mi diyorsun?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Aynı şekilde, Birleşmiş Milletler tarafından dün kabul edilen antlaşma ve bu madde, yine, Viyana’da bizim başlattığımız bu girişimin en son merhalesidir ve Türkiye’nin isteğiyle Türkiye’nin ortaya koyduğu biçimde, Birleşmiş Milletlerin de bir kararı olarak çıkmıştır. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, bunlar son derece önemli gelişmelerdir.

Yine, Amerika’ya ve Avrupa’ya gittiğimiz zaman, Avrupa’nın bir Hristiyan kulübü haline getirilmesinin ne kadar yanlış olacağını; yapılan mücadelede, beraberliğin, bugün için, dünya istikrarı açısından her zamandan daha önemli olduğunu; dünyayı, köktenciler ve Hristiyan kulübü olarak ikiye bölmenin, yeniden yapılanma sürecine girmiş olan dünya için ne kadar büyük bir tehdit olacağını ve bunu çözecek olan kilit ülkenin Türkiye olacağını çok iyi anlattığımızı gördüm.

Sadece böyle değil... Sayın Clinton’la yaptığım konuşmadan sonra, Sayın Clinton, PKK’yı, ilk kez, bir terör örgütü olarak tanımlarken, aynı zamanda, “bu mücadelede Türkiye’ye yardım etmeli ve edeceğiz” dedi açık bir biçimde. Sadece bununla kalmadı, yine, Kıbrıs konusunda, gayet açık bir biçimde, “ben, Türkiye’den daha fazla ne isteyebilirim? Türkiye, gerekli olan her şeyi yapmıştır” dedi, “yapacaktır” değil, “yapmıştır” dedi.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Kıbrıs'ı sattınız mı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bütün bunlar, bizim, dış politikada, Türkiye'yi, yeni çehresiyle, demokrat ve medenî yeni çehresiyle, gerçekten iyi bir biçimde tanıtmamıza ve fikirlerimizi bir kez daha, uzun süredir gelen bir birikimin üstüne ilave ederek netice almamıza yol açmıştır.

Değerli arkadaşlarım, yine bugünlerde, Suriye'de olsun, İran'da olsun, İsrail'de olsun, PKK'ya karşı mücadelede Türkiye ile işbirliği gündemdedir.

Dünya ufaktır; Batı'da olanlar ve son derece önemli bu değişimler, elbette doğudaki sınırlarımızı da etkilemektedir. Her zaman söylediğim gibi, dostlarımızın, dost olduklarını gösterme günü, bugündür.

Yine, mekik diplomasisi devam etmekte. Ayın 20'sinde ve 21'inde iki günlük ziyaret için, İran Cumhurbaşkanı Yardımcısı -ki, Başbakan seviyesindedir- ülkemize gelecektir. Bir dizi heyet gidip gelmiştir.

Suriye ile -Hafız Esat ile- çok önemli gelişmeler gündemdedir ve önümüzdeki günlerde burada da önemli mesafe alacağımızı görüyoruz.

Çok Değerli Milletvekilleri, bunun yanında, yine şu mesafeyi de ayrıca ifade etmek istiyorum: Biz, Koalisyon Hükümeti olarak, bizatihi kendisi bir icraat olan bu Koalisyonu, iki buçuk senedir, iki seneden fazla bir süredir sürdürmekteyiz.

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Başka çıkar yolunuz yok!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu, uzlaşma aranan ortamda, yani bütün herkese "gelin, teşhiste, gelin, stratejide; gelin, mücadelede beraberce hareket edelim" dediğimiz ortamda, son derece olumlu bir mesafe kaydettirmiştir Türkiye'ye. Evet, bugün bizim önümüzde olan bütün konuları, uzlaşma çabası içerisinde -ki, milletten istediğimiz budur- ve bunu ilk önce kendi içimizde oluşturma çabasıyla ortaya koyup, terörle mücadeleyi kapsamlı bir biçimde devam ettirmekteyiz.

Bu, sadece dışarıda olmaz; elbette içeride de önemli bazı uygulamalara gitmek gerekiyordu. Yine, 50'inci Hükümet olarak koyduğumuz teşhiste ve uygulayacağımız stratejide bir farklılık daha vardı; o da, içerideki mücadeleyle ilgiliydi.

Güvenlik güçlerimiz -çok açıkça ifade ediyorum ve milletimin huzurunda bir kez daha şükranlarımı ifade ediyorum- o yörelerde, teröriste karşı, kahramanca, o yöre vatandaşımızı korumak için bir büyük mücadele ve fedakârlık içindedirler. Ancak, buna ek olarak, yine güvenlik güçlerimizin içinde, -gerek İçişleri Bakanlığında gerek Genelkurmay nezdinde -yeni güvenlik güçlerinin oluşturulmasına da, 50'inci Hükümet olarak gerek gördük, Bu yeni ve çevik güçler çok konuşulmuş; ama yapılmamış. Bizim bu teşhisi koymamızdan iki üç hafta sonra, derhal bunlar eğitimlerine başlatılmış. Aralık ayı sonu itibarıyla eğitimleri bitecek olan 4-5 bin kişi civarındaki bu yeni çevik güçlerimiz -ki, bunlar dinç, çevik evlatlarımızdır; insan, gördüğü zaman gerçekten iftihar ediyor. İzmir'e gittiğim zaman bunları ziyaret ettim; Menteşe'te vardır, Foça'da vardır; Genelkurmay'da yetiştiriliyor- şehirlere inmiş olan teröristlerle, onların taktikleriyle ve onlara karşı aynı yöntemleri kullanarak mücadele etmek üzere yetiştirilmektedirler. Bütün bunlar çok olumlu gelişmelerdir.

Bir başka rakamı daha ifade edeceğim: Bakın, 1984 yılından 1993'e kadar toplam 9 bin küsur teröristin etkisiz bırakıldığını görüyoruz. Yani, dokuz yıllık sürede 9 binden

biraz fazla terörist etkisiz kılınmış. Açıkça ifade ediyorum; bunun 2.700'ü, yani üçte birine yakın kısmı son beş ay içerisinde...

CEM KOZLU (İstanbul) — Kaç kişi ölmüş?

AHMET KABİL (Rize) — Ölenleri söyle.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...ve bunun yarısına yakını son bir yıl içindedir.

Değerli arkadaşlarım, terörle mücadelede on yıldır yapılamayana yapmaya kararlıyız. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar, ANAP ve RP sıralarından gürültüler)

Biz, on yıldır yapılamayana yapmaya kararlı değil, aynı zamanda sonuçları da teker teker almaktayız. Bu, işin başıdır, onu da ifade edeyim. Bu işin sonuna geldik demek mümkün değildir; bu iş uzun zaman sürecektir. Ancak, bu çıkışı, yani on yıldır süren bu çıkışı mutlaka inişe çevireceğiz ve bunu yaparken, o yöre insanlarını kucaklayarak, bir ana gibi kucaklayarak, onların can ve mal güvenliğini mutlaka koruyabilmek için büyük bir seferberliğe gireceğiz. Evet, bütün olay, oranın insanına refahı götürmek için mücadeledir.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Lice'ye gidemediniz!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bütün mücadele, oranın insanına -anasına, bebesine- can güvenliği vermek için sonuna kadar mücadeledir. Bunu mutlaka yapacağız ve bu ülkeyi bölmeden yapacağız. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar, ANAP ve RP sıralarından gürültüler)

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — 21 ile gidemiyorsunuz, 21 ile!

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Lice'ye gidemediniz!

BAŞKAN — Arkadaşlar, müsaade eder misiniz? (ANAP ve RP sıralarından gürültüler)

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bizde şundan veya bundan kaçmak gibi bir göz var mı? (DYP sıralarından alkışlar, ANAP ve RP sıralarından gürültüler)

Bunları yapmaya alışkın olan arkadaşlarımız olabilir, hatta açıkça ifade ediyorum: Üç aylık Hükümete, "Bunları siz niye yapmadınız?" deyip arkasından "bunun için bana beş yıl verin" gibi çelişiklere düşenler de olabilir aranızda! (DYP ve SHP sıralarından alkışlar, ANAP ve RP sıralarından gürültüler)

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Biz, sizin gibi "iki sene" demiyoruz.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, lütfen dinleyelim...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bu -tekrar ifade ediyorum- 50'inci Hükümetin iyi bir başlangıcıdır.

YAVUZ KÖYMEN (Giresun) — 49 uncu Hükümet nerede?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Terörle mücadelede kararlıyız ve bu işi, sonuna kadar, on yıldır yapılamayan yerine kadar ve bu mücadeleyi, bunun inişe geçişini sağlayana kadar devam ettireceğiz ve bu gücü Parlamentodan ve sizlerden alıyoruz. (DYP ve SHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA BALCILAR (Eskişehir) — UDİDEM'den de bahset Sayın Başbakan.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Terörle Mücadele Yasası ne zaman çıkacak?

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, lütfen laf atmayınız. Bir münazara yapıyoruz; jürisi halktır; dinliyoruz.

Buyurun Sayın Başbakan, devam edin.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Terör Yasasında da anlaşmaya kararlıyız, onu da ifade edeyim. Ortası mutlaka bulunur. Her yerde uzlaşma gereği var. Ne 163'ü geri getiririz ne "Elhamdülillah Müslümanım" diyen vatandaşlarımızın üzerine şu veya bu baskıyı getiririz ne de laik Türkiye'ye karşı bir gölge düşürürüz; bu ikisinin ortasında buluşacağız. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar, ANAP ve RP sıralarından gürültüler)*

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — Başörtüsü ne oldu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, şimdi, 50'inci Hükümet işbaşına geldiğinden bu yana beş aydan biraz fazla bir zaman oldu; güvenoyunu aldık; beş aydan biraz fazla bir zaman oldu.

REFİK ARSLAN (Kastamonu) — 49 uncu Hükümete ne oldu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi şunu ifade edeyim: Bu Hükümetin önüne -ilk günleri hatırlatmak istiyorum- iki önemli terör çıkmıştır. Bunlardan birincisi, o ilk günlerde, hatırlayacaksınız, bizler Hükümeti kurma çabasıyken -ki, o zaman da yine "Hükümet kurulamaz", "koalisyon yürümez", "güvenoyu alınmaz" vesaire gibi bir dizi düşünce vardı- o günlerde, terör yeni bir tırmanış içindeydi. Bu yeni tırmanış, ateşkesten sonra, PKK'nın kendi ifadesiyle tek taraflı olarak ateş kesmesinden sonra yine tek taraflı olarak bozmasıyla başlamıştı ve tırmanışa geçmişti o günlerde.

REFİK ARSLAN (Kastamonu) — Kim yaptı o işi? O zaman siz Hükümettiniz!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bir yandan Sivas'ta, bir yandan Antalya'da, bütün o turistik alanlarda, hakikaten, kan gölüne çevrilmiş bir ortam vardı. Diğer yandan...

REFİK ARSLAN (Kastamonu) — Siz neredeydiniz?

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — O zaman siz neredeydiniz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Cevap vereceğim canım, cevap vereceğim; biraz sakın olun. Sakın olun... Sakın olun...

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, demin Sayın Yılmaz konuşurken arkadaşlarımızı susturdum; Sayın Yılmaz çok tehlikeli kelime söyledi, onu duymazlıktan geldim. O bakımdan, lütfen sakın dinleyin, Başbakanın konuşmasını sağlayalım. Vakit de geçiyor.

Devam edin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Hatırlayacaksınız, o günlerde bu terör devam ederken, aynı zamanda Koalisyonu kurma çabası vardı. Bizim öyle 292 milletvekilimiz falan yok; iki büyük partiyi bir araya getirdik, bu koalisyonu götürüyoruz. Bu arada da, iki parti, bir arada, ardı ardına 3 kongre geçirdi. Yine, ertelenmiş işçi sözleşmeleri; 500 bin işçi karşımızda... İşte, böyle bir ortamda, 150 trilyon liraya varacağı tahmin edilen, ifade edilen, Maliyece bizim önümüze konmuş olan, bir bütçe açığı gündemde ve enflasyon yüzde 70'lerde...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Haberiniz yok muydu?

NEVŞAT ÖZER (Muğla) — Siz neredesiniz o zaman?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, değerli arkadaşlarım; tabii...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Maliye koyuncaya kadar haberiniz yok muydu?

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar... Grup başkanvekilleri, hiç olmazsa siz laf atmayın.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Bu kadar da cahil yerine konulmaz ama!

BAŞKAN — Burada içtüzüğü uygulamaya çalışarak, tarafsız bir Başkanlık yapıyorum. Lütfen yapmayın, oturun dinleyin arkadaşlar. İktidar Ana muhalefeti, Ana muhalefet iktidarı dinlemek zorundadır. Birbirlerinin yedeği oluyorlar. Olur mu öyle şey! Devam edin Sayın Başbakan.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Sayın Başkan, bu kadar da bilgisiz yerine konulmaz.

BAŞKAN — Siyasî nezaket içinde dinleyelim efendim.

Buyurun.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Haberi yok muymuş? Sadece soru soruyorum.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, tabii, şu sual soruluyor: “Canım, bu böyle de; sen, sizden önceki 500 günlük Hükümetin içinde değil miydin? Ve sen, ekonomiden mesul değil miydin?” (ANAP sıralarından “Evet” sesleri)

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Tatilde miydiniz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Tabii Sayın Ana muhalefet Partisi Liderine öğretmişler de, daha, ekonomiyi tam öğretememişler... (DYP ve SHP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

Maliyesiz bir ekonomiyi düşünebilir mi insan? Bir maliye, özelleştirme, vergi, Merkez Bankası, tarım sübvansiyonları... Bunlardan arınmış bir ekonomi yönetimi ve mesuliyeti düşünülebilir mi? Ama Sayın Yılmaz düşünüyor! Çünkü Hazinesiden mesul olmayı, Mesut Yılmaz, ekonominin tümüyle karıştırmış... Şimdi, kendisi 1’inci sınıf talebesi olsaydı, geçirmezdim doğrusu... (DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)

Dinleyin canım, dinleyin, o kadar heyecanlanmayın... Hepsinin cevabı var... (ANAP sıralarından gürültüler)

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Ekonomiden sorumlu bakan rolü mü yapıyordunuz milletin önünde?

BAŞKAN — Sayın Korkmazcan, siz tecrübeli bir parlamentersiniz, polemiksiz Meclis müzakeresi olur mu? Allahaşkına oturun...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Efendim, daha evvel, Sayın Başbakan, ekonomiden sorumlu olduğunu söylemişti; şimdi, Hazinesiden sorumlu olduğunu söylüyor; kendi beyanı.

BAŞKAN — Efendim, Sayın Mesut Yılmaz’ın talebesi olmasına imkânı da yok; biri üniversiteyi bitirmiş, diğeri profesörlüğü bitirmiş... Niye kızılıyorsunuz? Oturun yerinize...

Devam edin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Tabii, şimdi denebiliyor ki veya deniyor ki: Eğer sen ekonomiden mesul değilsen, eğer sen sadece Hazinesiden mesulsen, müsterek bir mesuliyetin yok mu, sorumluluğun yok mu?

Var, mutlaka var; ama bakın, Demirel-İnönü Hükümeti nelere, “dur” demiş... Bu Hükümeti başarısız saymak mümkün değil...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — O zaman söylemiyordunuz ama!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bakın, nelere, “dur” demiş, size sayayım...

YAVUZ KÖYMEN (Giresun) — Siz başarısız sayıyorsunuz.

BAŞKAN — Susalım arkadaşlar...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi bakın, 1983 yılında ANAP’ın -aslında ANAP ondan da önce yar ya- seçimlerden sonra devraldıkları ekonomiyi ve 1991’de Demirel-İnönü Hükümetine -sekiz yıl sonra- bıraktıklarını anlatacağım.

Bunlar geliyorlar, sekiz yıl, her yıl, “şunu yapacağız, bunu yapacağız, böyle yapıyoruz, şöyle yaptık, böyle çağ atlıyoruz” diyorlar...

Şimdi, vardığımız neticeleri okuyacağız; yani, Demirel-İnönü Hükümeti neleri durdurmuş, bir görelim.

Gayri safi millî hâsıla 1983 de 3,3 büyüyor. 1991’de, hani var ya cumhuriyet tarihinin son üç aylık en kısa Başbakanlık dönemi, orada da en fazla düşüşü sağladıktan sonra, sıfır büyüme...

NEVŞAT ÖZER (Muğla) — 1991’i söyle, 1990’ı!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bakın, sıfır büyüme...

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Sekiz yılın ortalaması ne?

NEVŞAT ÖZER (Muğla) — Önce 1990 yılını söyle.

BAŞKAN — Efendim, lütfen dinleyelim...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Sanayi büyümesi desen -yani sanayi durdurmak öyle kolay değil, mümkün değil- 1983 de yüzde 8 devrediyorlar sekiz yıl sonra ve yüzde 2,7.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Sekiz yılın ortalaması...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, fert başına gelire bakıyoruz; ama inanılmaz bir olay, şuna bakın Allah aşkına; fert başına gelirdeki olay; 1983 de yüzde 1 artarken, eksi 1,7... Yani, herkes, her doğan bebek, daha fakir doğmaya başlıyor; kaçışlarının arkasındaki neden bu zaten. *(DYP sıralarından alkışlar)*

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Ortalaması yüzde 48, sekiz yılın ortalaması bu.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, bakın, dinleyin, dahası var... 1983 yılında tam olarak enflasyon rakamı yüzde 31,4 ve sekiz yıl kıyamet kopuyor, devrediyorlar, rakam yüzde 71,1...

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Ortalaması yüzde 48 Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, bakın, Demirel Hükümeti daha nelere “dur” diyor, henüz bitmedi...

Sadece bir başka rakamı vereyim. Hakikaten acıklı bir olay bu; çok sürer bu, çok rakam var... Dış borcu, 18,4 milyar dolardan 51 milyar dolara çıkarıp bırakıyorlar; bakın, 18 milyar dolardan 51 milyar dolara çıkıyor... Bize faiz ödediğimiz için “levha takın” diyorlar ya... El insaf Hoca! Beş aylık Hükümetin yaptığıyla ilgili olarak faiz yüzünden

eğer biz levha takacaksak, el insaf derim, Allah'tan korkun, Allah'tan korkun... (DYP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Birbirinizden hiçbir farkınız yok.

BAŞKAN — Dinleyelim arkadaşlar, lütfen...

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — 27 Martta kaçacaksınız.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bizde kaçma yok güzel kardeşim, bizde kaçma yok; biz, her meselenin üstüne gideriz, işin de doğrusunu yaparız.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Köylü perişan, işçi perişan, emekli perişan, Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, değerli arkadaşlarım...

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Herkes perişan Sayın Başbakan.

BAŞKAN — Sayın Çelik, adil düzeni burada tatbik edelim önce, herkesi dinleyelim, karşı tarafı da dinleyelim; adil düzende o yok mu?

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Var tabii Sayın Başkan.

BAŞKAN — Var... O halde dinleyelim. Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Sayın Demirel ve İnönü Hükümeti, 500 gününü doldurmuş ve 500 günün sonucunda, sıfır büyümeyi almış, pozitif geçirmiş, belli bir noktada enflasyondaki bu acayip tırmanışı durdurmuş... [ANAP ve RP sıralarından alkışlar(!)]

TEMEL GÜNDOĞDU (İstanbul) — Sayın Başkan, biz Başbakan dinlemek istiyoruz, talebe değil!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Söyleyeyim; ama söyleyeyim, bakın, yüzde 71'den daha aşağıya inmiş, evet, gerçek bu...

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Güldürme bizi!

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Bu söylediklerine sen de inanmıyorsun; ama neyse!

YUSUF NAMOĞLU (İstanbul) — Dış borç, iç borç ne olmuş?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Gerçek bu; yani, yukarı çıkma, sizinki gibi devam etmemiş -hani var ya o sekiz yıl, her yıl çıkıyorsunuz “düşürdük, düşürdük” diye-en sonunda o, belli bir noktaya gelmiş. Sıfır büyüme, pozitif bir büyümeye geliyor.

Daha da önemlisi, bir büyük yatırım atılımı başlıyor. 2,5 milyar dolarlık, Türkî devletlere yatırım; cumhuriyet tarihinde devralınanın iki misli olacak şekilde sadece karayollarına yatırım ve büyük ölçüde, her alanda, büyük ve dev adımlar... Özellikle demokratikleşmede dev adımlar var ve terörle mücadelede bir kararlılık var.

Değerli arkadaşlarım, 500 günün sonunda bu hesabı veriyor ve Sayın Demirel Çankaya'ya seçiliyor, bu Parlamento tarafından Cumhurbaşkanı olarak seçiliyor. (ANAP sıralarından “kaçıyor” sesleri)

Şimdi, deniliyor ki, “Sen şimdi diyorsun ki, ben geldim, terörle mücadeleyi karşımda buldum ve terörle mücadeleye başladım ve gene diyorsun ki, enflasyon yüzde 70'lerdeydi bunun hesabını ver.”

Şimdi, geçmiş on yılın hesabını verecek ortamda olan, beş aylık bu Hükümet mi? Gene deniliyor ki, "sen o Hükümetin aynısısın."

Aynısı olsaydım eğer, bunun adına 49 uncu Hükümet derdik. Niye 50'nci Hükümetiz biz? 50'nci Hükümetin bir farklılığı var. *[ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar(!)]*

Kaldı ki, bu Hükümet, artık, elbette farklı stratejileri uygulayacaktır; bu Hükümet, Çiller-Karayalçın Hükümetidir; bunun farklılıkları elbette olacaktır.

500 günün hesabı verilmiş... Bu Hükümet gelmiş, kendi stratejilerini koymuş. Ne mi demiş? Bakın, terörde yaptığı şeyler ortada... Terörle mücadelede koyduğumuz teşhisler, uygulamadaki farklılıklar, strateji farklılıkları, dış politikadaki farklılıklar ve alınan sonuçlar belli...

Şimdi, ekonomi konusunda da, aynı kararlılıkla, doğru olanın üzerine, ne halktan saklayarak ne de bunu seçim sonrasına erteleyerek gideriz; bu işin gereği neyse, bugün için doğrusu neyse, onun hesabını yapar ve ona göre yol almaya çalışırız.

Değerli arkadaşlarım, bunun, üzerinde şu dedi bu dedi tartışmasını yapmak mümkün; ama biraz da gerçeklere gelelim. Aslında, durumun çok iyi tarafları da var; bunları da dile getirmek istiyorum. O da şu: Tümünden karamsar olacak bir durum yok. Bu tümünden karamsar durum olmamasına rağmen, önlemler alınmazsa eğer, kötüye gideceğimiz gerçeği var.

Şimdi, bakın, bugün itibariyle büyüme yüzde 7,8 ve en büyük büyüme de sanayide oluyor; yani, bu böyle kendiliğinden falan olmuş bir olay değil. Bu büyüme en fazla, sanayideki büyümeden kaynaklanıyor.

Bir diğeri de, TEK, yani toptan eşya fiyatlarındaki artış, yüzde 60 veya 61 olacak yılsonu itibariyle; tüketici fiyatlarındaki artış da yüzde 68-69 civarında olacak. Yani, Türkiye, bütün Avrupa'da ve bütün OECD ülkeleri arasında en fazla büyüyen ülke.

Bakın, bir şey daha var -son derece önemsiyorum bunu- o da, işsizlik oranı, yüzde 15'ten yüzde 13'lere doğru inmiş; bu da yılsonu itibariyle.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Beş ayda mı olmuş?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, değerli arkadaşlarım, diyeceksiniz ki, "durum iyiye, o zaman, bazı önlemleri almaya niye gerek var?"

Bunu son derece önemli bir nokta olarak görüyorum. Bakın, biz, daima, hesabıyla kitabıyla, Türkiye'nin doğrularının üzerine sadece 1994'ü değil, 1995'i ve 1996'yı da düşünerek gitme durumundayız.

Bakın, bugün itibariyle, bütün gelirlerin en büyük miktarı faize gitmekte. Bu ne demek? Son yıllarda, borcu ve faizi ödemek için borç aldık demek. Bakın, 192 trilyonluk açığı olan bir bütçe getirdik; 217 trilyonluk faiz ödemesi var bunun içinde. Yani, on yıldır alınmış olan bir bütün borçlar var ya, bunları ödeyebilmek için borç-süre kıskacına girmişiz ve faiz miktarı 217 trilyon lira. Bütçe açığı 192 trilyon lira. Bunun anlamı ne? Faiz olmasa, bütçe fazla verecek. Bu ne demek? Topladığımız bütün vergiyi, bütün kaynağı, borca ve faize yatırıyoruz demek. *(RP sıralarından alkışlar)*

Şimdi, bu böyle olduğu zaman, bunun sebebi kim diye sormak lazım. Dış borcu, 18 milyar dolardan 51 milyar dolara çıkaranlardan bunun hesabını sormak lazım. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

Şimdi biz diyoruz ki, artık, bu işe, birisinin "dur" demesi lazım.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Refah diyecek, Refah...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — O, söyleyeyim ki, bu Koalisyon Hükümetinin icraatları arasında başlamıştır bile. Nereden başlamıştır dersiniz; bakın, hem terörde çok önemli bazı meselelerin üzerine bastık ve gayet iyi bir biçimde, iyi bir başlangıçla gidiyoruz, şimdi aynı şekilde ekonomideki mücadeleyi de iyi bir başlangıçla ortaya koyduk. Bu konuda korkumuz da yoktur.

Bakın, KDV'yi bizim Hükümetimiz çıkardı; ama hazırlayan kim, biliyor musunuz? Hazırlayan, ANAP İktidarındır. Şimdi, bu İktidar, bunu hazırlamış, ama seçim öncesi diye halkın önüne çıkaramamış; hesabını kitabını yapmış, kendi çıkarını, kendi siyasî çıkarını, ülkenin çıkarının üstünde görmüş ve parayı basmış, vermiş ve kaçıp seçime gitmiş.

Şimdi, bizim yaptığımız ise, işin gereği neyse, halka anlatarak bunu yapmaktır ve bunun içerisinde, vergi reformuna ihtiyaç var. Çünkü ülkenin iki geliri var; bunlardan bir tanesi, özelleştirmeden gelmesi hedeflenen 37 milyar dolarlık bir kısımdır. Şimdi, ifade edeyim; bu özelleştirmenin iki boyutu olacaktır. Zarar edenlerle uğrayacağız. Zarar edenlerin daha iyileştirilmesi için de özelleştirme yapılır. Kâr edenleri de dünya para piyasalarında pazarlayacağız ve sadece bunun köylüye getireceğini söylemek istiyorum: Biz, eğer bu 37 milyar doları sadece köylüye versek, bugün 40 dolar civarında olan kişi başına köylü geliri, yirmi misli artar, yani 800 dolara gelir. Bir iki misli demiyorum, yirmi misli artar. Sadece eğitime versek, Avrupa düzeyini yakalarız. Sadece hastanelere versek, bütün hastanelerde bir reform olur.

Bütün bunların hepsi son derece önemli meselelerdir; bunların hepsini aşama aşama götüreceğiz. Zarar edenlerle de, kâr edenlerle de uğraşacağız.

Yalnız, şunu ifade etmek istiyorum: Yıllarca, ama yıllarca, özelleştirmenin bayraktarlığını yaptığını iddia edenlerin, sonra tutup, bunları yetki yasası dâhilinde iptal ettirme kararı için mücadele etmelerinin hesabını ve bunun çelişkinsini bu millete anlatmak durumundadırlar. Çünkü bu işe inanmış olup mücadelesini etmek başka... Bu işe inanmadan, sadece iktidarın bir yaptırımını ve olumlu bir uygulamasını durdurmak için, kanun hükmündeki kararnameleri, bundan böyle, Anayasaya karşı ve kanunsuz addeden ve sadece kendi son üç ayı içerisinde 18 tane kanun hükmünde kararnameyi çıkarmış olan, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en kısa süreli Başbakanına sormak gerekir bunu... *(DYP sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, kanun hükmünde kararnameler birdenbire mi kanun dışı oldu, birden bire mi kanunsuz oldu? Bütün ANAP İktidarları, kanun hükmünde kararnamelerle sen bunu yap, kendi üç ayının içerisinde 18 tane kanun hükmünde kararnameyi sığdır; ondan sonra gel, bizim otuz küsur kanun hükmünde kararnamemizi... Ki, bunların içerisinde nelerimiz var? Sigorta kanunu... Niye uğraşıyorsun sen sigorta kanunuyla? Hızı kesmek için mi? Banka Kanunu, kadınların teşkilatlanması, insan haklarının teşkilatlanması... *(DYP sıralarından alkışlar)* Şimdi, bunlar için kanun hükmünde kararnameler kanunsuzdur diye, gideceksin, iptal ettireceksin ve bu hükümetin hızını keseceksin... Yani, bunun hesabını kim verecek?

AHMET KABİL (Rize) — İki kez ortağınız gitti mahkemeye.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Mahkeme kararı sabittir efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama hesabını yine, herhalde, üç aylık Başbakan, günün birinde oturur verir... *(DYP sıralarından alkışlar)*

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Bu Mecliste böyle konuşulur mu?

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) — ANAP'ın mı iptal ettiğini zannediyorsun? Anayasa Mahkemesi iptal etti.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, biz her şeyde uzlaşırız ve açıkça ifade ediyorum: Bizim hedefimiz -siz belki bundan üzüleceksiniz, ama- 1996'ya kadar Koalisyon ortağımızla uzlaşarak, bu işi götürmektir. *(DYP ve SHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, şimdi, Vergi Yasasındaki düzenlemeleri yapmak, üç nedenle bizim Hükümetimize nasip olacaktır ve gelin, hep beraber, ülkemizin yararına olan, halkımızın istediğini halka götürmek için gerekli olan sağlam kaynağı bulacak olan bu vergi yasasını çıkaralım.

Bu vergi yasasının üç tane temel amacı vardır: Bunlardan birincisi, adalettir, ikincisi, sağlam kaynak bulmaktır, üçüncüsü ise, mümkün olduğu kadar olayı, teşkilatı, belgelendirmeyi basitleştirmektir.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Hiçbiri yok, hiçbiri...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bakın, vergi adaletini getirmek açısından; yani, çok kazananan çok, az kazananan az vergi almak için, üniter vergiyi getiriyoruz. Yani, bütün gelirler bir araya konuyor ve buna göre, daha çok kazanan, daha fazla vergi oranına tabi oluyor; ama daha önemlisi, şimdiye kadar yakaladığını vergilendirmiş olan ve büyük ölçüde memur ve ücretli kesimi vergilendirmiş olan devletin, bu zulmüne son vermesi amacıyla, özellikle ücretli kesimin vergi yükünü üçte bir azaltan bir yaklaşımı ve uygulamayı gündeme getirebilmiş olmasıdır, yasanın.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Vergi yüzüzlerinden ne haber?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bugün asgarî ücrette yüzde 15 olan oran, yüzde 10 düzeyine düşmekte ve memurumuz, sağlık, eğitim, gıda ve bunun gibi bir dizi masraflarını vergiden düşebilecek, harcamaları arasında gösterebilecektir. Bu vergi yasa tasarısı, vergi yükünü, ortalama olarak yüzde 22'lerden yüzde 17'ye -bütün ücretli kesimin ortalaması olarak söylüyorum- düşürmeyi hedeflemekte ve ortaya koymaktadır.

Yine, çok açıkça bir başka şeyi söylüyorum: Halkımızı rahatsız eden bir başka olay vardı; o da, vergisini ödemeyenler hiç kimse tarafından bilinmiyordu, "kimdir bunlar?" deniyordu; biz bunları açıklıyoruz...

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Ne zaman?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şeffaflık getirecek bir düzenlemeyi getiriyoruz ve kim olursa olsun; ilk üç ay içerisinde söyleniyor, eğer ödemezse, bunların kamuoyunda isimlerinin açıklanması prensibini ve uygulamasını getiriyoruz.

Halkımızı rahatsız eden bir başka konu daha vardı; o da -bizim isteğimiz-vatandaşlarımızın, kim olursa olsun, kazancını istediği gibi sarf etmesidir; yeter ki, vergisini versin. Eğer düğün dernek yapıyorsa, yapsın; ama yeter ki, vergisini versin. Bunun hesabı, eğer düğün yapıyorsa, "sen bunu nereden kazandın, vergini verdin mi?" diye, bundan böyle sorulacaktır.

Yine, lüks mallar; yatlar, kotralar, helikopterler veya uçakların masraftan düşülmesi imkânı da kaldırılıyor.

Değerli arkadaşlarım, Özel Tüketim Vergisine ilişkin bir dizi yanlış anlama yine gündemde... Oysa, şunu açıkça ifade edeyim ki, özel Tüketim Vergisiyle bir dizi kanun kalkmakta; yani, bir dizi vergi kalkıyor, yerine Özel Tüketim Vergisi geliyor. Bu AT'ye geçiş için uyum sağlamak açısından da son derece önemli bir mesele. Adalet amacı, vergi kanununun sadece bir bölümü.

Yine, kadınlarımız için önemli bir açıklık var vergi düzenlenmesinde; o da şu: Eğer bir ailede iki ücret geliri sağlanıyorsa (biri anne, biri baba) bunların ikisi üst üste konarak bir vergi dilimine ulaşılmıyor; bir vergi oranına ulaşılmıyor; ayrı ayrı düşünülüyor. Aynı şekilde, eğer kadınlarımız, aile içerisinde, bir yeni teşebbüs içine girmişse, bunların da vereceği vergi, yine belli bir tavana kadar, ayrı olarak mütalaa ediliyor.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Siz mi yaptınız bunu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, bir diğer mesele, kaynak meselesi. Evet, sağlam kaynağımız yok. Sağlam kaynağımızın olmamasının sebebi, topladığımız bütün gelirleri, bundan uzunca bir süredir, sadece faizlere vermemizden geliyor. Bunun nedeni de, on yıldır süren ve hızla devam etmiş olan borçlardır.

SABRİ ÖZTÜRK (İstanbul) — Günahlar bizim, sevaplar sizin!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, eğer bu sağlam kaynağı bulamazsak -açıkça ifade ediyorum- Devlet Planlama Teşkilatının yaptığı tahminlere göre, büyüme, beş altı yıl içerisinde yüzde 15 düzeyinde azalacak; yani, gayri safi millî hâsıla küçülme yoluna gidiyor. Gayet doğal; çünkü eğer bütün gelirler devamlı faize giderse; bir aileyi düşünün, bütün gelirleri borca giderse, o ailenin herhangi bir şey almasına, bir yatırım yapmasına imkân olur mu? Olmaz. Aynı bunun gibi, ülkede de millî gelirden bir küçülme, insanların refahındaki küçülme gündemde.

Yine, Devlet Planlama Teşkilatının yaptığı projeksiyonlara göre, eğer bu yasa çıkmaz ve sağlam gelir kaynaklarına başka bir biçimde de el koyamazsak, o zaman, yine enflasyon, ilk önce yüzde 100'lere -1994'te değil, 1995'te- ve daha sonra da hızla üç haneli bir enflasyona doğru çıkma eğilimi içine giriyor.

Değerli arkadaşlarım, buna son verebilmek gereği var. Her kim yapmış olursa olsun, hatayı iktidarlar on yıldır ardı ardına yapmış olabilirler; ancak, buna devam edemeyiz ve bu nedenle, sağlam kaynak toplayıp, halkımıza büyük ölçüde hizmet etmeyi amaçlayacağız.

Kısaca ifade edeyim, yine vergi kanununda çok basit bir yaklaşım geliyor; teşkilat tamamen değişiyor, belgeleme sistemi farklılaşıyor ve zaman içerisinde herkese bir numara veren yaklaşımın içine giriyoruz ve projenin başlatılmasına da geçiyoruz.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — On senelik bir şey o.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, bunu yaparsak ne olur? Değerli arkadaşlarım, yaparsak, başlatmış olduğumuz bir dizi refah projesine devam etme imkânı sağlanacaktır. Bakın, açıkça şimdi size ifade edeceğim.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — O, on senelik bir proje Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, halk niye sağlam kaynağı bulmak istiyor; halkın önünde niye vergi reformu var ve bu, niçin halk için sarf edilecek?

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Halkı ezeceksiniz, ezecek...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, beş aylık Hükümetimiz zamanında başlatmış olduğumuz bazı uygulamalara da böylece değinme imkânı bulacağız.

Sayın Mesut Yılmaz, eğitim konusunda, “Sayın Başbakan bu üniversitelerden hiç anlamıyor” dedi.

Belki, onun bütün eğitim sürecinden daha fazlasını, sadece hocalığını yaparak geçirdim orada. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Ben ki, çeyrek asır, hem yurt dışında, hem yurt içinde en iyi üniversitelerde hocalık yaptım; “Üniversiteden anlamıyor” demek, büyük bir cesaret meselesi...

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Yaşınız ortaya çıkıyor böyle söyleyince!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu cesareti terörle mücadelede göstermiyorlar; ama böyle platformlarda rahat rahat gösteriyorlar!

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Cümle böyle değil ki Hocam!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, üniversite eğitiminde çok önemli bir şeyi başlattık ve gerçekten biz şu iddiayla geldik; biz bu iddiayı, bu yıl olacak şekliyle ifade etmedik. Biz bu yıl, “yükseköğretimde, dışarıda kalanlara müracaat etme hakkını getiriyoruz, buyurun müracaat edin” dedik. 400 bin kişi üniversitelere müracaat etti ve 400 bin kişilik bir imkân vardı, 130 bin kişi bu imkânı kullandı; kaç kişi istese, o kadar kişi girebilirdi. Bizim iddiamız bu oldu. Üniversiteye giremeyen mi var? Yani, birinci sınavı kazanmış; geçmiş olup, üniversiteye giremeyen mi var? “Sizi sokaklarda bırakmayacağız” dedik; nitekim bırakmadık.

Bunlardan 135 bin kişi müracaat etti, bu oran 400 bine kadar varabilirdi; ama 135 bin kişi müracaat etti ve bu 135 bin kişiyi de aldık. *(ANAP sıralarından “nerede aldınız?” sesleri)*

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Açık öğretim var...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, üniversitenin en büyük sorunu -bakın, ben, üniversitede hakikaten çeyrek aşırıma geçirdim; benim hayatım üniversitede geçti- en önemli meselesi kalitedir. Üniversitede kaliteyi tutturmak için -açıkça söylüyorum- mutlaka çok iyi eğitim elemanı yetiştirmek gerekir. Üniversitelerimizin en önemli meselesi budur. Bunun için biz, yeni açılan üniversitelere -bu üniversitelerin sayısı 21’dir, 2 tane de teknik okul var, toplam 23’tür-hoca yetiştirmek üzere YÖK tarafından yollanacak bin talebenin dışında, bin tane daha talebe yolladık ve bunun en iyi üniversitelere yollanması için bir seferberliğe girdik.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Kaç sene sonra?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu ocak ayından itibaren bu bin kişinin çok büyük bir çoğunluğu da yurt dışındaki üniversitelere yerleştirilmiş olacak. Bu, son derece önemli bir meseledir; çünkü sadece üniversite açmak değil, en iyi eğitimi yapacak şekle getirmek önemlidir.

Tekrar ifade ediyorum: Bu eğitim projesinin içerisinde, sekiz yıllık eğitimden sonra, meslek liseleri ve meslek liselerinden sonra, herkese yetecek kadar yüksek teknik okul ortaya koymayı amaçlıyoruz.

Bakın, işte, sağlam kaynağın gireceği yerlerden bir tanesi bu. Bunu başlattık biz. Ama ne kadar çok sağlam kaynak bulursak, ne kadar çok özelleştirme ve vergi olursa, o kadar çok projeyi hayatiyete geçirebileceğiz.

Bir başka konu daha var. Bakın, gençlere ve kadınlara iş kurmaları için teşvik veriyoruz. Evet, 100 milyon ve 200 milyon lira olarak bunu başlattık. Kaynak yetersizliği var. Bu sağlam kaynağı buldukça, gençlere ve kadınlarımıza bu teşvik devam edecek.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Şimdiye kadar kaç, kişi faydalandı bu teşvikten?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bakın, Hükümetimiz, tarım sektörüne, çiftçiye, on beş yıldır hiç kimseye nasip olmayanı yapmıştır. Peşin olarak, desteklemede paralarını tıkr tıkr ödedik ve bitti. *(DYP sıralarından alkışlar)* Hükümetimiz, on beş yıldır, böyle bir iddiayı ilk kez ortaya koyan ve yapan Hükümet olmuştur. Ziraat Bankası kredi hedeflerini geçmiştir.

Yine, bu 50'inci Hükümete nasip olan başka bir şey vardır ki, o da şudur: Desteklemede apayrı bir modeli getiriyoruz. Bu model, ilk olarak pamukta uygulandı. Pamukta uygulanan bu sistem, prim sistemidir. Çiftçimize sadece prim olarak -özü olarak demiyorum- 3,5 trilyon ödenmiştir, bitmiştir ve bu sistemde üreticimiz bir yandan dünya fiyatlarından pamuğu alıp, üretip, aynı zamanda rekabet edebilir bir halde ihracat yaparken, diğer taraftan, çiftçimizin eline daha fazla imkân geçmiştir. Şimdi ifade ediyorum ki, aynı uygulamayı gelecek sene çok geniş bir biçimde, tütüne ve diğer bütün ürünlere yayacağız. Bu, son derece önemli bir olaydır. *(DYP sıralarından alkışlar)* Ve çiftçimizin eline daha fazla imkân, daha fazla kaynak geçecektir.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, 5 dakikanız var.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ne kadar var Sayın Başkan?

BAŞKAN — 5 dakikanız.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Efendim, ateşkesle ilgili soruyu cevaplandıracak mı Sayın Başbakanımız? Vaat buyurmuşlardı. Onu, şu 5 dakika içinde dinleyelim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Kısaca bazı yatırımlardan bahsetmek istiyorum. Yine, bu kaynaklar geldikçe, bizim başlattığımız, devam eden ve önümüzdeki birkaç hafta veya önümüzdeki ay içerisinde açacağımız havaalanlarını sayacağım: Sinop Havaalanı, Isparta Havaalanı, Şanlıurfa Havaalanı, Bodrum Havaalanı, Kocaeli Cengiz Topel Havaalanı, Tekirdağ Çorlu Havaalanı, İstanbul Atatürk Havalimanı Charter Limanı...

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Beş ayda mı yaptınız bunları?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Evet, bu son derece önemli. Bunların temellerini attık. Bir de, dış hatlar terminalini önümüzdeki günlerde yine İstanbul için yapacağız.

İstanbul için apayrı bir projemiz var. Amerika ilk defa sermaye piyasalarımızı değerlendirdi ve bunun sonucunda ilk 21 sermaye piyasası arasına İstanbul girmiştir. İddiamız şuydu ki; biz, İstanbul'u bir finans merkezi yapacağız; tıpkı, eskiden Beyrut'un, şimdi Londra'nın ve New York'un olduğu gibi. Nitekim İstanbul 21 tane borsanın arasındadır; altın borsasıyla ve her şeyiyle. İstanbul'un tüp geçitleri gündemdedir;

İstanbul'un bir dizi köprüleri gündemdedir; trafik sorununu halledeceğiz. Bunlara ayrı gireceğim, bunlar apayrı meseleler, önümüzdeki ayların meseleleri.

Bunun ötesinde, havaalanlarından, Antalya Havaalanı, Balıkesir Körfez Havaalanı var. Bütün bunlar, sadece havaalanları.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Hepsini beş ayda mı yaptınız?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, enerji konusuna geliyorum. Değerli arkadaşlarım, bakın, Birecik Barajının kredisi, iki gün önce Hermes Bankası tarafından, ilk BOT olarak imzalanmıştır; ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Ne zaman temeli atılacak?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — "Finansmanını hallettik" diyorum. En önemli meselenin finansman olduğunu herhalde hepimiz biliriz.

Şimdi, sadece bazı barajlardan bahsedeceğim. Halkın huzurunda, açıkça söz veriyoruz. Bakın, neye söz veriyoruz: Bu Hükümet, barajlarda ve enerjide Türkiye'yi şaha kaldıracak Hükümet olacaktır. Bakın, çok açık ifade ediyorum. *(DYP sıralarından alkışlar)* Çünkü enerji sorununu en iyi bilenlerden bir tanesi biziz. Bakın, sadece, enerji alanında açacaklarımızdan bahsediyorum. Adana Seyhan Çatalan Barajı, Diyarbakır Batman Barajı; devam ediyor veya açılacak...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Şantiyesi bile yok hanımefendi.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Diyarbakır-Kralkızı ve Dicle Barajı, Bingöl-Peri Özlüce Barajı, -Gümüşhane Giresun-Hurşit Grubu, Şanlıurfa-Birecik Barajı, İçel-Kayraktepe Barajı, Adana-Yedigöze Barajı, Sinop-Boyabat Barajı, Şanlıurfa-Karkamış Barajı, Muş-Alparslan Barajı, Artvin-Deriner Barajı, Eskişehir-Orta Sakarya-Yenice Grubu ve İçel-Gezende Barajı, Adana-Seyhan Çatalan Barajı...

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Vay vay vay, beş ayda yapmışsınız bunları!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunun gibi bir dizi daha... Değerli arkadaşlarım, hep beraber giderek, bunların hepsinin ya temelini atacağız ya açılışını yapacağız ve iddia ediyorum, 50'inci Hükümet, birkaç yönden tarihe geçecektir. Bunlardan bir tanesi, vergi oranlarını düşüren, öbürü ise, enerjide bir büyük seferberliği yapan hükümet olarak tarihe geçeceğiz.

Önümüzdeki günlerde, daha yapacak çok işlerimiz var. Bunların içerisinde; çöpte, fabrikalar, sanayi olarak bütün şehirlerimize yayılıyor. Konutta, öncelikli yörelerde başlatmış olduğumuz proje gayet iyi yürümekte; kira öder gibi taksitlerle konut yapımını öncelikli yörelerde başlattık. Devam ediyorum; bundan sonra yapacaklarımızın arasında, çok önemli bir hamle, yerel yönetimlere ilişkin olacaktır; yerel yönetimler gündemimizdedir. Demokrasiyi bütün ülke sathına yayacağız. Demokrasiyi, bütün ülke sathına yayıp, yerel yönetimlerde çok önemli adımlar atacağız. Artık, Ankara'dan değil, gerektiği gibi, bütün dünyada olduğu gibi, yerinden yönetme ve yerinden sorunlara cevap verme imkânını sağlayacak yerel yönetimler gündeme gelecektir.

Sadece bu da değil değerli arkadaşlarım; bundan böyle, önümüzdeki günlerde bu Hükümetin atacağı adımlar, çok önemli bir dizi başka meseleleri de içermektedir.

Sadece dış kaynak olarak, beş aylık dönemde, 2,5 milyar dolara yakın yeni dış kaynak bulduğumuzu açıkça ifade ediyorum. Bunların bir büyük çoğunluğu, 30 yıllık vadyledir.

FARUK SAYDAM (Manisa) — Yani siz de borç alıyorsunuz Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ve yüzde 3,5 faizle başlayan kredi imkânları bulduk. Gene, dünya para piyasalarında çok büyük ölçüde bir tahvil ihracını beş ay içerisinde başlattık; bugün itibariyle rezervlerimiz 18 milyar dolar aşmıştır.

Merkez Bankası deyince... Aslında, Sayın Mesut Yılmaz'ın hep doğruyu söylememeye söylediklerini inkâr etme âdeti var. Merkez Bankasıyla görüşmeden bu işleri götürdüğümüz iddiasını yapmışlardı; sonra ortaya çıktı ki, biz, haftada birkaç kez ortalama olarak birkaç saat görüşüyoruz. Kendisi, böyle bir şeyi söyleme durumunda kalmış ve devamlı, doğruyu söylemez; zayıflamaya gider, doğruyu söylemez, Merkez Bankası konusunda doğruyu söylemez... Vaki, bütün bunlara alıştık artık!

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Hanımefendi süreniz doldu, ateşkes konusundaki sorumuzu cevaplandırın.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama bu aşamada şunu da ifade edeyim değerli arkadaşlarım: Türkiye'nin önünde çok önemli bir fırsat var. Bütün tarihçiler, bu fırsata açık bir biçimde işaret ediyorlar. Türkiye, önündeki engelleri aşarsa, doğru bildiğini yapmaya devam ederse, seçim demeden, kongre demeden ortaya çözümleri koyar, arkasına geçer, halk için uygulamaya devam ederse, halkın parasını, halkın istekleri için, kadınıyla, genciyle, esnafıyla... Bakın yapacağımız en önemli meselelerden bir tanesi esnafı ile ilişkindir.

SELÇUK MARUFLU (İstanbul) — İstanbul Bankası gibi mi?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — İstanbul Bankasında 40 küsur davadan, hepsinden beraat etmiştir. Yine bir şey daha söyleyeyim; PTT'ye ilişkin...

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Sarıyer Asliye Hukuk Mahkemesinin kararı ne oldu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...PTT'ye ilişkin, sizin zamanınızda Başbakanlık tarafından yollanan Genel Müdürün mahkeme kararını, sizin Hükümetiniz zamanında alınmış -Başbakanlıktan ve mahkemelere netice itibariyle intikal ettirilmiş- o Genel Müdürün beraatını ortaya koyup, "ey vicdansızlar" diye bağırıp, kamuoyunda bir büyük hayret uyandıran sizlerin, hiçbir biçimde, kendinizin ne yaptığını bilip bilmediğinizi ben merak ediyorum; gerçekten merak ediyorum.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Bilirkişi raporu ne oldu?

BAŞKAN — Sayın Başbakan, sözlerinizi bağlayın.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Hanımefendi, ateşkesle ilgili açıklama vaadiniz vardı; sözünüzü tutun, ateşkesi açıklayın.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, netice itibariyle sözlerimi bağlamak istiyorum.

Esnaf, son derece önemli bir mesele. Bizim Halk Bankası nezdinde -Halk Bankasını ihtisas bankası haline getirerek- esnafımıza ve küçük işletmecimize çok büyük imkân sağlayacak kredi mekanizmalarını, önümüzdeki senelerde ve aylarda hızla gündeme getireceğiz. Çünkü sağlam alınacak kaynakla, halk için bu imkânları seferber edeceğiz.

Bunun için, her zaman, doğru olanı -ne olursa olsun- yapmaya, seçim demeden, kongre demeden devam edeceğiz.

Türkiye'nin önünde çok önemli bir fırsat var; bu, önder bir ülke olma fırsattır. Tarihçiler, Çin gibi, Türkiye gibi, Meksika gibi ülkelere işaret etmekte. Bunun için yapılması gereken şey çok basit: Bir, doğruları cesaretle yapmak; iki, Türkiye'yi terörden arındırmak ve iki konuda işbirliği yapmak. Biri, uzlaşmada, ikincisi çalışmada... Evet, çok çalışacağız ve uzlaşacağız. Nede uzlaşacağız? Bu Parlamentoyu işletmede uzlaşacağız. Hep beraber bir araya gelip kanunları çıkarmada uzlaşacağız, Terörle mücadelede, herkesle beraber hareket ederek, memleketimizin önündeki meseleleri aşmada uzlaşacağız ve bunda herkesin kardeş olduğu konusunda uzlaşacağız. Bu ülkenin Hakkâri'den, Edirne'ye kadar herkes birinci sınıf vatandaşdır, herkes sahibidir ve herkes kardeş olmadaki uzlaşacaktır.

Değerli Milletvekilleri, 50'inci Hükümet, beş ay içerisinde birçok konuda çok iyi başlangıçlar yapmıştır. Ancak, bu, sadece bir başlangıçtır, sadece iyi bir başlangıçtır, önümüzde zorluklarımız vardır.

1994 zor bir yıl olacaktır, kötü bir yıl olmayacaktır; büyümenin olduğu bir yıl olacaktır 1994; enflasyonun biraz daha indiği bir yıl olacaktır; vergilerin toplandığı, ancak neticelerinin 1995 yılında alınacağı bir yıl olacaktır.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, 24 Aralıkta da böyle bir müzakere var; konuşmanızı bir miktar da oraya saklar mısınız?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bağlıyorum Sayın Başkan.

1994 yılı, zor bir yıl olacak -tekrar ediyorum- ama kötü bir yıl olmayacaktır. 1995 daha iyi, 1996 daha iyi olacaktır. Türkiye'yi 2001 yılına taşıyacak olan iktidarına, şimdiden hayırlı olmasını diliyorum. Çünkü Türkiye'yi altı ve yedi yıl içerisinde götüreceğimiz noktanın çok hayırlı olduğunu, Türkiye'nin önünün ve ufkunun çok açık olduğunu ve yapılacak her şeyin, mutlaka ülkenin çıkarları öne alınarak yapılması gerektiğini bir kez daha ifade ediyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aynı zamanda, bugün bizi televizyonlarının karşısında dinleyen aziz milletimizi sevgi ve saygıyla kucaklıyorum, 1994 bütçesinin hepimize hayırlı olmasını diliyorum. Sağolun, varolun. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan, sağolun.³⁰

24 Aralık 1993 Cuma 1994 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, çok Değerli Milletvekilleri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

1994 bütçesini kabul etmiş bulunuyoruz. Bütün görüşmeler, demokratik biçimde herkesin görüşlerini söyleyerek geçmiştir. Kendi içerisinde bir demokrasi sınavını daha Yüce Meclisimiz vermiştir.

Bütün fikirleri değerlendirmek için çalışmalarımızı sürdüreceğiz. İleriye sevinçle bakmak için ve umutla bakmak için çok neden vardır. 1994 yılı, uzunca bir zaman, milletimizin gündeminin başında olmuş terörün, artık gündemin arkalarına doğru itildiği bir yıl olacaktır. Bunu, Hükümetimiz başaracaktır ve halkımızın desteğiyle başaracaktır. Bunun için ilk işaretleri, gerek dış dünya kamuoyunda gerekse içeride almış bulunuyoruz.

Bir başka sevinerek bakılacak olay ise, büyüme oranlarındaki Türkiye'nin dünyaya göre ve eskisine göre gösterdiği başarıdır. Bu yıl yüzde 7,8 civarında olan büyümemiz, önümüzdeki yıl yine devam edecektir. Bunun inmemesi için bütün tedbirleri de alıyoruz. Kişi başına gelirin büyümesi ve Türkiye'nin önder ülkeleri arasına girebilmesi için alınabilecek bütün tedbirleri, 1994 yılında hep beraber almaya devam edeceğiz.

Önümüz açıktır, sevinerek bakacağımız çok şey vardır. Bu yıl ve önümüzdeki yıl; her yıl, birbirinden daha iyi olarak geçecektir.

Bu bütçenin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum hepinize, tekrar sevgi ve saygılarımı sunuyorum. *(DYP sıralarından ayakta alkışlar, SHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan; başarılar diliyorum.³¹

³¹ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 19, Cilt 49, Birleşim 54, Sayfa 640*

23 Nisan 1994 Cumartesi

TBMM'nin 74'üncü Kuruluş Yıldönümü ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlanması ve Günün Önem ve Anlamının Belirtilmesi Görüşmeleri

DOĞRU YOL PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bugün bir büyük bayramı daha kutlamanın sevincini yaşıyoruz. 23 Nisan, ülkemizin tarihinde bir dönüm noktasıdır; cumhuriyetimizin temeli 74 yıl önce bugün atılmıştır.

23 Nisan, hep bir ağızdan, “egemenlik kayıtsız şartsız Türk Milletininidir” dediğimiz gündür. Yarınların büyük ve önder Türkiye’sini yönetecek, ülkemizi ileriye götürecek çocuklarımıza armağan ettiğimiz sevgi, umut, barış ve sevincin simgesi olan bir gündür.

74 yıl önce Türkiye Büyük Millet Meclisini kuran, millî mücadeleyi başarıyla sonuçlandıran, cumhuriyeti bir hayat tarzı olarak yerleştiren Büyük Atatürk’ü ve silah arkadaşlarını, böyle bir günde, şükranla anıyorum.

Büyük Atatürk, 23 Nisan öncesini şöyle anlatıyor : “Samsun’a çıktığım gün, elimde maddî hiçbir kuvvet yoktu; yalnız, Türk Milletinin asaletinden doğan ve benim vicdanımı dolduran yüksek manevî bir kuvvet vardı. İşte ben, bu ulusal kuvvete ve Türk Milletine güvenerek işe başladım.”

Ankara’da derme çatma bir salonda, Türk Milletinin temsilcilerinin kurdukları Meclisin anlamı büyüktür. Elektrik yoktur, insanlar gaz lambalarının ışığı altında bir araya gelmişlerdir, okullardan toplanarak getirilen sıralarda oturmaktadırlar. Kişisel egemenlik anlayışına işte bu salonda son veriliyor, devlet gücünün kaynağı doğrudan doğruya millete bağlanıyordu. Kurtuluş Savaşını, Anadolu devrimini yönetecek yepyeni bir millî devlet burada kuruluyordu.

Egemenliğin kayıtsız şartsız Türk Milletine ait olduğunu o gün tarih sayfalarına yazan Türk Milleti, bu ilkenin hiçbir şekilde değiştirilmesine rıza göstermemiştir, buna izin vermemiştir. Millet iradesinin mutlak üstünlüğü, egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu; bunu, TBMM dışında millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi veya kuruluşun olamayacağı, vazgeçemeyeceğimiz temel ilkelerdir.

Ulusal egemenlik, Kurtuluş Savaşında, o neslin âdeta tırnaklarıyla kazıyarak ulaştığı Türkiye Cumhuriyetinin bağımsızlığının ve demokrasimizin temelini oluşturur.

Atatürk, hem devletimizin bağımsızlığını, hem de gücünü halktan aldığını özenle vurgulamıştır. Bakınız ne diyor: “Egemen olan millettir. Bu egemenlik kimseye devredilemez, kimseyle bölüşülemez. Millî egemenlik öyle bir nurdur ki, onun karşısında zincirler erir, tahtlar yanar, yok olur.”

23 Nisan’ın bir başka ve en az millî egemenlik kadar önemli bir anlamı daha var: Büyük Atatürk, Türk Devletinin temellerinin atıldığı 23 Nisan gününü, onu geliştirecek ve sonsuza dek yaşatacak Türk çocuklarına armağan etmiştir.

Çocuklarımız, en değerli servetimizdir. Atatürk, geleceğin büyüklerinin değerini çok iyi biliyordu. Onların iyi yetişmelerini ve serbestçe düşünmelerini isterdi. Bunu şu sözlerinde görüyoruz; “Çocuklarımızı serbestçe konuşmaya, düşüncelerini, duygularını

hiç çekinmeden açıkça ifade etmeye; içten inandıklarını savunmaya, buna karşılık da başkalarının düşüncelerine saygı beslemeye alıştırmalıyız. Aynı zamanda, onların temiz yüreklerinde yurt, ulus, aile ve yurttaş sevgisiyle beraber, doğru, iyi ve güzel olan her şeye karşı sevgi ve ilgi uyandırmaya çalışmalıyız. Ancak bu suretledir ki, çocuklarımız memlekete yararlı birer vatandaş ve mükemmel birer insan olurlar.

23 Nisan, dünyanın ilk ve tek çocuk bayramıdır. Çocuklara bir gün ayırmış ve o günü bayram kabul etmiş tek ülkeyiz. 74 yıl önce böyle bir tutumu ve düşünceyi yaşama geçirmek başlı başına bir devrimdir. Çünkü dünyada çocuk yılı ancak 1979'da yaşandı Bundan hepimiz gurur duyuyoruz.

23 Nisanımız, kendi çocuklarımıza ve tüm dünya çocuklarına kutlu olsun.

Sayın Milletvekilleri, Türkiye, bugün yeniden tarihî bir kavşaktır. Yıllardır ulusal birliğimize ve bütünlüğümüze yönelik şoursuz, acımasız bir terör olgusu yaşıyoruz. 23 Nisan 1920'de Anadolu'nun her köşesinden Ankara'ya gelerek Türkiye Büyük Millet Meclisini oluşturan, bu devleti birlikte kuran insanlarımızı karşı karşıya getirmek için bir oyun sergileniyor. Bu oyun boşuna, bu oyun boşunadır...

Türkiye Cumhuriyeti, ülkesiyle, milletiyle bir ve bütün kalacaktır, buna hep beraber and içtik. *(Alkışlar)*

23 Nisan ruhu, bu topraklarda, vatanımızı bölmek ve parçalamak isteyenleri bir kez daha yenilgiye uğratacaktır. Millî egemenlik, soyut bir kavram değildir. Millî egemenlik, sadece bir şekli bağımsızlık da değildir. Ekonomik ve sosyal sorunlarını çözemeyen ülkeler, bağımsız kalamazlar, işte onun içindir ki, kapsamlı ekonomik reform ve yeniden yapılanma programını hazırladık. Bunun zorluklarını biliyoruz. Herkesin, her kesimin, sosyal adalet ilkesi içinde bu programın başarısına omuz vermesini istiyoruz. Bu, bir şahıs ya da siyasî parti meselesi de değildir; bu, Türkiye davasıdır. Bunu içtenlikle söylüyorum. Biz, bu güçlükleri aşp, ülkemizi, milletimizi hak ettiği refah ve mutluluğa kavuşturacağız. Son alınan ekonomik önlemleri de bir tür ekonomik kurtuluş savaşı olarak görüyoruz. Türkiye Cumhuriyetinin Kurtuluş Savaşını yöneten Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu büyük davayı elbirliğiyle zafere ulaştıracaktır. Ulu Önderin dediği, gibi, zafer, er veya geç; fakat mutlaka kazanılacaktır.

Sayın Milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi, halkımızın umutlarının odaklandığı noktadır. Tüm dertlerin çaresi, bu yüce Meclisin çatısı altında bulunacaktır. Demokrasimizin temeli burasıdır. Onun için üzerine titriyoruz. Bugün, bu mutlu günde, buradan herkese sesleniyorum: Bu anlamlı günde, çocuklarımızı sevgiyle ve hoşgörülle kucaklayalım. Onlara en ileri, en çağdaş imkânları tanımalıyız ve tanıyacağız. Çocuklarımız arasında oluşacak sevgi bağları, Türkiye'yi huzura ve barışa taşıyan yolda temel oluştursun.

Geliniz, hep birlikte, laik, demokratik, parlamenter demokrasi ilkelerine sahip çıkalım; hep birlikte, ülkemiz insanlarını birbirleriyle barışık ve huzur içinde yaşatalım; hep beraber, Türk demokrasisini güçlendirelim, siyasî ve idarî reformları yapalım. Geliniz, Türkiye'yi 21'inci yüzyıla sağlam temeller üzerinde taşıyacak bir ekonomik atılımı bir yenilenmeyi, hiçbir ödün vermeden, hızla gerçekleştirelim. Bunu hep birlikte yapalım. Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisini bekleyen tarihî görev budur.

Bayramınız kutlu olsun.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. *(Alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Çiller.³²

³² *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 19, Cilt 58, Birleşim 94, Sayfa 416-418

23 Kasım 1994 Çarşamba

Başbakan Tansu Çiller'in Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun Kabulü Nedeniyle Yapmış Olduğu Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Yüce Meclisin çok Değerli Milletvekilleri; hepinizi saygıyla selâmlıyorum.

Bazı geceler saat 02.00'lere, 03.00'lere kadar çalışarak muhalefetiyle ve İktidarıyla, bütün milletvekillerimiz, bu yasaya emek vermişlerdir. Bunun için kendilerini kutluyorum ve teşekkür ediyorum. *(DYP ve SHP sıralarından alkışlar)*

Ülkemizde, bugün ve şu an, önemli bir andır. Önemli bir değişimin ilk adımını attık. Öyle ki, son on yıl içerisinde, bütün dünyaya baktığınız zaman, bu adımı atmış olup da gerçekten başarıyı yakalamamış, değişimi yakalamamış ülkelerin çok az olduğunu görürsünüz. Tam tersine, sermaye piyasalarında önemli değişikliği yapan, onun altyapısını hazırlayan ve onun hemen ardından, özelleştirmenin kapısını açabilmiş olan ülkelerde, çok büyük ve önemli değişimler ve gelişmeler olabilmıştır.

Gerçekten, bakıldığı zaman, ülkemizin bütçesinin tıklandığını görüyoruz. Bu bütçe, öyle olmuş ki, artık bütün harcamalarla, gelirler arasında, aslında gelirlerin lehine bir fazlalık olmasına rağmen, borç ve ona giden faizler ve özellikle de her dört günde bir 1 trilyonu yiyen KİT faizleri için yapılan borçlanmalar önemli bir kıskaç haline gelmiştir.

Bunu yıkmak mecburiyetindeydik, bunu aşmak mecburiyetindeydik. Aşacağız ki, eğitimin önü açılsın, aşacağız ki, daha iyi sağlık hizmeti gitsin; bunu aşacağız ki, enflasyonu durdurabilelim, hayat pahalılığını kontrol altına alabilelim; bunu aşacağız ki, gençlerimize yeni iş sahaları hazırlayalım; bunu aşacağız ki, yeni yatırımlar olsun; bunu aşacağız ki, halkın parası gerçekten halkın olsun...

KİT'ler için "kötüdür" demek mümkün değildir değerli arkadaşlarım. Tıpkı, bir dönem, ülkemizdeki ithal ikamesinin çok önemli bir işlev yaptığını kabul etmemiz gerektiği gibi... Bir zaman sonra mutlaka dünyaya açılmamız gerektiğini kabul ettiğimiz gibi... KİT'ler, bir zamanlar, önemli bir nedenle kurulmuştur. O neden, o zaman için geçerliydi. O neden, ülkenin birtakım yatırımlarının ve iş sahalarının da önünü açmıştır; ama dünya değişmektedir. Dünya değişirken, Türkiye, gerisinde kalmaz. Dünya ile bütünleşen, kapılarını açan Türkiye, rekabetsiz kalmaz. İşte, bunun için, bugün, bu yeni dönemin kapısını açıyoruz; dünya ile birlikte açıyoruz, bazılarının önünde açıyoruz, bazılarının gerisinde açıyoruz.

Bundan yıllar sonra, evlatlarımıza ve torunlarımıza bugünü anlatırken, belki şöyle diyeceğiz: "Bir zamanlar, devlet, gerçekten içinde çalıştırdığı işçisine birtakım imkânları sağladığını zannederken, bazı yerlerde halkı için iş yaptığını zannederken, özel kesimin bazı bankalarına trilyonlarca liralari aktarırdı. Köylülerine birtakım kaynak aktardığını zannederken veya bazı yerlerde, gerçekten, yatırım yaptığını zannederken, aslında bütün yatırımları tıkkardı. Faizleri öyle yükseltirdi ki, özel kesim hiç yatırım yapamaz olurdu. Öyle bir devlet anlayışı gelmişti ki, aslında, Türkiye, coğrafi bölgesindeki son sosyalist devlet olmuştu. Devletin, bütün bankalarıyla, bütün üretim alanlarına girmesiyle, devletin egemenliğiyle, coğrafi bölgesindeki son sosyalist devletti.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Yıkıldı bunlar değil mi?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Evet, “biz onu yıktık; bugün yıktık” diyeceksiniz. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Bu değişiklik, ülkemizde çok önemli bir değişimin ilk adımıdır. Daha yapılacak önemli şeyler var. Bunun ilk adım olduğunu unutmadan; ama kararlılıkla, kamuoyuna bütün bu felsefeyi kabul ettirerek ve kamuoyunu arkasına alarak önemli bir gelişme sağladık. Sadece Parlamentomuzla değil, kamuoyunda sağlanan bu sağduyu, halkın parasını, gerçekten halka mal etmek için atmış olduğumuz bu adım, bir tarih yazmaktır. İktisadî tarihte yepyeni bir sayfa olarak pırıl pırıl kalacaktır.

Bu tarihi yazmakta emeği geçen, sabahlara kadar çalışan, fikirleriyle bizi besleyen bütün milletvekillerine saygılarımı sunuyorum ve diyorum ki, bir ve beraber olunca aşamayacağımız hiçbir şey yoktur.

Haydi Türkiye ileri! Haydi Türkiye! *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, ayakta alkışlar; SHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.³³

³³ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 19, Cilt 74, Birleşim 40, Sayfa 424-425

12 Aralık 1994 Pazartesi 1995 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Münasebetiyle

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, çok Değerli Milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. *(DYP sıralarından alkışlar)* Ayrıca, uzun saatlerden beri, bizlerin buradaki Meclis çalışmalarını dinleyen, televizyonlarının başında bizi izleyen vatandaşlarımı, yine, sevgi ve saygıyla selamlıyorum. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Bugün, 1995 bütçesini tartışmak, karşılıklı fikirlerimizi ortaya koymak için bir araya geldik. Önemli bir iştir, ülkenin önemli bir meselesidir ve değerli partilerimizin çok değerli genel başkanları ve milletvekillerimiz görüşlerini ifade etmişler ve ülkemizde daha hayırlı gelişmelerin olabilmesi için iyi bir tartışma ortamı sağlanabilmektedir. Bunu, demokrasinin bir erdemi olarak görüyorum ve hepsine teşekkürlerimi sunuyorum. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Çok Değerli Milletvekilleri, bugün, yine, 1995 bütçesi çerçevesi içinde, bir yandan ülkemizin sorunlarına el atarken, bir yandan da, 1994 ve 1995 gelişmelerini, ufukumuzu ve hedeflerimizi bir kez daha ortaya koyacağız. Dünyadaki gelişmelerden, ülkemizdeki gelişmeleri, hatta 1994 yılında yaptıklarımızı ayırmak mümkün değildir; çünkü hepimizin kabul ettiği bir gerçek vardır; dünya hızla değişmektedir ve bu hıza, sadece ayak uydurmak gereği ortaya çıkmamış; aynı zamanda, bu değişimin zaman zaman önünde giderek, zaman zaman iç siyasete yansımalarını yaparak, gelişmeleri izleyerek, iç politikayla bütünleşen bir anlayışı ortaya koymak gereği de meydana çıkmıştır.

Bu çerçevede, açıkça şu gözüküyor: Evet, dünyada belki artık, komünizm, sosyalizm, kapitalizm tartışmaları geride kalmıştır, doğrudur; ama yeni bir düzen veya düzensizliğin meydana geldiği bir ortamda, yeni risklerin, tehditlerin ve yeni fırsatların da ortaya çıktığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. İşte, böyle bir durumda, bazı oluşumların, gerçekten, birbirine yakın değerler ve gelişmeler halinde devam ettiğini görüyoruz.

Mesela, bu gelişmelerin içerisinde, ülkelerin başarı kıstaslarının, âdeta ortak birer eğilim olarak ortaya çıktığı açıktır. Böyle bir gelişme içerisinde, başarılı olan ülkelere, neler yapmışlar diye bakıyorsunuz; ortak bazı eğilimler var. Şunu açıkça ifade etmek gerekir ki, bu ivmeyi ve bu atılımı sağlayabilen, bu değişim ortamında gerçekten başarıyı bulabilen ülkelerin âdeta hepsinin paylaştığı bazı gelişmeler var.

Neler bunlar; birincisi, makro dengeleri sağlamış olmalarıdır. Yine, çok önemli bir başka gelişme de, finans kesiminde ve özelleştirmede önemli atılımlar yapmış olmalarıdır.

Tekrar ediyorum, böyle bir değişim içinde olan dünyada, böyle bir gelişme içinde olan dünyada, bunun önüne geçen ve başarıyı yakalayan ülkelerde ne var diye baktığımız zaman, bazı eğilimlerin paylaşıldığını görüyorsunuz. İşte, bunlardan birincisi, makro dengelerin sağlanmış olması; ikincisi, özelleştirme; üçüncüsü, finans dünyasında, önemli biçimde, tabana sermayeyi yayan bir etkinliğin ve hukukî düzenin altyapısının kurulmuş olması.

Yine, böyle bir ortamda gördüğümüz başka gelişmeler, insana yatırımın öne geçmiş olması ve liberal bir ekonomik zihniyetin ve reformlar dizisinin, mutlaka sosyal ve siyasî reformlarla iç içe götürüldüğü gerçeği.

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — Ders anlatma Başbakan, gerçeklere gel!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) —Yani, bunları bir arada götürenler başarıya gitmişler.

Yine, dünyada gördüğümüz çok önemli -ki, biraz sonra, bütün bu gelişmelerin içindeki yansımalarını, 1994 yılında Türkiye’de yapmaya mecbur olduklarımızı, başarı için ve bu doğal eğilimlere yaklaşabilmek için yapmış olduklarımızı ve eksik kalanları, bu gelişme çerçevesi içinde ele alma durumunda kalacağız- bir başka gelişme, birleşme, yani, bölgesel birleşme düzeyinde ortaya çıkmıştır. Yani, ülkeler, bazı birleşmiş bölgelerin, ekonomik açıdan birleşmiş bölgelerin içine girmektedirler. NAFTA; NAFTA’tan sonra, âdeta, Orta Amerika ve Kuzey Amerika’yı, Meksika’nın da ötesinde, Brezilya’yı, Şili’yi de içine alacak şekilde birleşen bir AFTA ve yine, APEC’in, yani, Amerika’nın, Pasifik’in iki ucunu ticarî bir birleşme çerçevesinde birleştirme ve bütünleştirme hedefi ve buna gidiş... Yani, dünya, artık, bir yandan, Amerika’da, NAFTA ve AFTA’yla Orta Amerika ve Kuzey Amerika’yı birleştiriyor; bir yandan, Avrupa Birliği gündemde; bir yandan, bunun da ötesinde APEC, bilindiği gibi, Pasifik’in iki ucunu birleştirmek için bir ticarî birleşme platformu hazırlamış.

İşte, bütün bunların içerisinde, Türkiye’nin, 1994 yılı içerisinde, başarıyı yakalayabilmesi için, bu gelişmelere ayak uydurmak mecburiyetindeydik. Eğer ayak uyduracaksak, bu eğilimleri yakalayacaksak, neler yapılması lazım?

Değerli arkadaşlarım, ilk etapta söylenecek husus, bu reformların yapılabilmesi için, Meclisin, mutlaka ve mutlaka çalışma gereğidir. Onun için, böyle bir değişimin ve zor günlerin içinden geçen Türkiye ortamında, muhalefetin, çözümlere yönelik, değişim sürecinde “hayır, bunu böyle değiştirmeyin, şöyle değiştirin” şeklinde öneriler getirdiği; bunalıma, yıpratmaya, karalamaya dayanmayan, çözüm üreten ve alternatiflerin tartışıldığı bir Meclise, Türkiye’nin her şeyden daha fazla ihtiyacı vardır. *(DYP sıralarından alkışlar)*

KADİR RAMAZAN COŞKUN (İstanbul) — 150 kişiyi bulamıyorsunuz Mecliste. *(DYP sıralarından gürültüler)*

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Milletvekillerinin dövuüdüğü, her türlü karalamanın yapıldığı bir Meclis!

BAŞKAN — Efendim, lütfen...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Engelleme, muhalefetin tabiî bir hakkıdır; buna, kimsenin diyecek bir şeyi olmaz; ancak, ne pahasına olursa olsun engellensin; ne olursa olsun bunalım yaratılsın; çözümsüzlükten, sıkıntıdan, istikrarsızlıktan prim toplansın anlayışı, ne halkımızın beklediği muhalefet yaklaşımıyla ne de çağdaş muhalefet anlayışıyla bağdaşır. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Böyle bir şey olacak ve tıkanacak... Tıkanan nedir? 50’inci Hükümet, -aşağı yukarı- 141 yasa geçirmiş, 56 tane de kanun hükmünde kararname çıkarmış. Bütün bunlara rağmen, bunu çok büyük bir başarı olarak görmek lazım.

Ancak, bu engellenmenin nerelere ait olduğuna baktığımız zaman, bazen, hakikaten, bunlar engellenmeli miydi diye düşünüyorum ve bunlar engellendiği için milletin üzerine çıkmış olan faturayı acaba kim göğüslüyor?

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Neyi engelledik Mecliste?

Olmayan bir şeye cevap veriyor Sayın Başkan!

Havaya konuşuyorsunuz, hangi kanun engelleniyor Mecliste? Engelleme yapmadık!

AHMET KÜÇÜKEL (Elazığ) — Dinlemesini bil!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu ülkenin köylüsü değil mi bu; bu ülkenin esnafı değil mi bu; işsizi değil mi bu? Eğer, hakikaten, muhalefet, engelleme yaparken “adalette reform olmasın” demişse ve bunun için engellendiyse, mesele yok.

Hakikaten, biz, Patent Kanununu çıkarmayalım veya Rekabet Kanununu çıkarmayalım veya “yap-işlet-devret” gibi, ülkemizin bütün meselelerine el atacak bazı şeylere hiç el atmayalım diyerek bu işe yaklaşmak eğer bir sonuç veriyorsa veya bu bunalım politikasının ülkeye çıkardığı maliyeti göğüsleyecek bir muhalefet varsa, mesele yoktur.

Değerli arkadaşlarım, açıkça söylüyorum, muhalefette...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Olmayan bir şeye itiraz edemezsiniz! İktidar geride kaldı, üç yıl öncesinde kaldı!

BAŞKAN — Sayın Korkmazcan, lütfen dinleyin.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Hayalle uğraşıyor Sayın Başkan!

BAŞKAN — Ama sabahtan beri söylenmedik kaldı mı?

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Efendim, tabii, cevap vereceğim!

BAŞKAN — Efendim, bir dakika... Lütfen...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, açıkça görülmüştür ki, iktidardayken, gerçekten sorunların altından kalkamayan İktidar...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Sizin İktidarınız seçimden kaçıyor; sandıktan kaçırıyorsunuz!

BAŞKAN — Efendim, huy mu edindiniz siz Başbakana çatmayı?

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Efendim, hâlâ, Başbakan olduğunun farkında değil.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...Gerçekten, iktidardayken çözüm üretmeyen Hükümet, 18 ayları varken, bırakıp da kaçtıkları o Türkiye’de...

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Utan, utan!

AHMET KÜÇÜKEL (Elazığ) — Sen utan!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çözüm üretemedikleri için kaçtıkları Türkiye’de, üç yıl önce, daha 18 ayları varken...

FARUK SAYDAM (Manisa) — Başka bir şey söyle...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Daha 18 ayımız dolmadı bizim. Çözüm üretemeyen o iktidar, şimdi, muhalefetteyken, neye talip oluyor, biliyor musunuz; seçim için Hükümete ortak olmaya.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Çözüm istiyoruz, başka bir şey değil.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunu düşünebiliyor musunuz; seçim için Hükümete ortak olmak demek yine çözüme yaklaşmamak, yine elini taşın altına koymamak ve yine kaçmak demektir; eski hastalık devam ediyor. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Hükümettesin, çözüm üretmeyeceksin, kaçacaksın...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Biz milletten kaçmadık.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Muhalefette olacaksın, "beğenmiyorsan, gel yapalım" deyince, "yok, hayır..." Niye, "haydi, seçime gidelim..."

FARUK SAYDAM (Manisa) — Özelleştirmeye oy vermedik mi?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Seçime gidip de neyi çözeceksin; seçimden neyi bekliyorsun; yine dördüncü olmayı mı bekliyorsun? *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Buyurun, seçime gidelim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bin kişi üzerinde anket yaptıracağını, 27 Mart mahallî genel seçimlerinde kendini birinci ilan edeceksin, sonra, denekleri ve örneklemeleri 1.200 kişiye çıkaracaksın; sonra da 20 bin kişi üzerinden dördüncü olacaksın!

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Haydi, gelin, seçim yapalım.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Ne zaman hanımefendi, ne zaman?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunu mu istiyorsun, bunun için mi? Her yerde açıkça söylüyorum; nerede çözüm, orada Sayın Yılmaz yok; nerede elini taşın altına koymak, orada da yok.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Var... Var...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Onsekiz ay yoktu ki hanımefendi.

FARUK SAYDAM (Manisa) — Bütçeyi anlat.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama üç yıl önce, bıraktığı meseleleri öylesine küçümsemiş ki "Onsekiz ay içerisinde ben bunları yapamam, haydi kaçalım" demiş.

FARUK SAYDAM (Manisa) — Yalan söylüyorsun Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, muhalefete gelmişsin, beğenmiyorsun. Gel yapalım, gel beraber yapalım! "Yok, hayır..." Niye, "seçim olursa!" Niye, elini taşın altına sokmayacak; yine kaçacak, yine kaçacak!

FARUK SAYDAM (Manisa) — Özelleştirmeyi desteklemedik mi? Hangi kanuna karşı çıktık?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, açıkça söylüyorum, bu ülkede, elini taşın altına sokan, bütün meselelere yüklenen insana ihtiyaç var. Eğer seçim yapacaksan, hükümete girmeye ne gerek var; Meclise getiririz, seçimi yaparız.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Tamam, getirin.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Hadi, gelin yapalım.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Haa, seçimi getirdiğimiz zaman da sizin kaçınıcı olacağınıza gördük; kaçınıcı oldunuz; dördüncü! Yine dördüncü olmak için mi “ara seçim de ara seçim” diyorsunuz; yine dördüncü olmak için mi?

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Biz razıyız, siz, sandığı getirin. Biz razıyız.

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Sayın Başbakan, palavra o.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Buyurun efendim, getirin; iyi olur.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Doğru Yol Partisi yüzde 38’le birinci parti; nerede; girdiği bütün seçimlerde. Anavatan kaçınıcı; yüzde 14’le dördüncü.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Palavra...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, bırakalım bizim girdiklerimizi, hep birlikte girdiklerimize bakalım; orada kaçınıcı; yüzde 30’la Doğru Yol Partisi birinci, Anavatan Partisi yine yüzde 17’lerde, 14’lerde. Yani, ne yapalım, halk, sizi üç yıl önce aldı buraya koydu. Muhalefette hiçbir çözüm üretemiyorsunuz ve muhalefette eriyen yegâne parti haline geldiniz; üzülüyorum, üzülüyorum! *(DYP sıralarından alkışlar)*

A. MESUT YILMAZ (Rize) — Seçime gidelim.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Bütçeye gelin bakalım.

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) — Benzin ile mazottan bahset

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bütün bu engellemelere rağmen, bizimle birlikte, gece sabahlara kadar uğraşan arkadaşlarımız da oldu; aramızda bunlar da var. Bizimle beraber, ülkeyi bu değişim platformunda ve önemli sorunlar düzeyinde, bu değişimi getirecek plan -bütün engellemelere rağmen- yasalarda sabahlara kadar çalışan arkadaşlarınız var; bunlardan iktidarda olanlar var, muhalefette olanlar var. Huzurunuzda, bunlara saygılarımı sunuyorum; bunlara, memleketim adına şükranlarımı da sunuyorum. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Hanımefendi, muhalefet oyu verenlere de teşekkür edin.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — İstiyorum ki, çözümler üzerine konuşalım. İstiyorum ki, çözüm üzerinde “hayır, sen şunu yapamadın, eksik yaptın, şunu da şöyle yapacaktın, daha fazla yapacaktın” diyen bir anlayışı Meclise taşıyalım.

FARUK SAYDAM (Manisa) — Onu söylüyoruz.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Sabahleyin bir saat söyledik.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bakın, halkımız artık bizi hep buralardan izliyor. Bunu Meclise karşı, bunu halka karşı borçluyuz.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Sayın Başbakan, sabahleyin bir saat söyledik, siz duymamışsınız.

FARUK SAYDAM (Manisa) — Mesut Yılmaz bunları anlattı.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Yüzde 140 enflasyonu söyledik, dinlemediniz.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Sizin istediğiniz, 23 Nisan müsameresi...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, bütün bunlara rağmen, bütün bu engellemelere rağmen, çok büyük çabayla, gecelere kadar çalışarak, bu Meclisten 141 adet kanun çıktı değerli arkadaşlarım ve 56 adet de kanun hükmünde kararname...

FARUK SAYDAM (Manisa) — Her dönemde öyle...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bakın, bunların, biraz önce söylediğim gelişmeyle ve dünyadaki başarıyla ilişkilerine dikkat çekelim:

Radyo ve Televizyon Kanunu çıkmıştır; son derece önemli bir olaydır; telekomünikasyonda ve haberleşmede son derece önemli bir yasadır.

Anayasanın 130 uncu maddesi değişmiştir; son derece önemli.

MEHMET SAĞDIÇ (Ankara) — Kim değiştirdi; Parlamento. Hep beraber değiştirdik.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ve yine çok önemsedğim ve âdeta, ülkenin bütün yapısını değiştirecek, yani değişimin kapısını açacak mahiyetteki Özelleştirme Yasası çıkmıştır; aynı zamanda, Rekabet Yasası çıkmıştır. Bakın, şimdi, bu bir siyasî reformdur, bir ekonomik reformdur; çünkü bir yandan, gücü, devletin elinden alıp halka veriyorsunuz ve aynı şekilde de özelleştirmeyi yaptıktan sonra, özel kesimin büyük güç odaklarının yeniden bu gücü halkın elinden almaması için, rekabet yasasını da yine Meclisten çıkarıyorsunuz. Bu, kendi içinde bir ekonomik reformdur, bir sosyal reformdur.

Güvenlik mahkemeleri ve güvenlik soruşturmaları... Güvenlik soruşturmalarında, açıkça söyleyeyim, halkın ve bireyin hakkı, devlet karşısında korunabilir hale gelmiştir.

Yine, son derece önemli bir yasa; Yap-İşlet-Devret. Yap-İşlet-Devret, ülkemizin yirmi yılda veya bazen otuz yılda, kredi almadan, yapıp işletip devredeceği bütün yatırımlarının önünü açabilecek ve yıllardır çıkarılamamış -ama kaç yıl- belki beş, belki altı yıldır çıkarılamamış hayatî düzeydeki bir yasadır.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Kaç yıl oldu o çıkalı...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yine, Merkez Bankasının özerkliği, son derece önemli bir yasa.

Ben, bazılarını seçerek gösteriyorum; yani, 1994 yılında, bir yandan ülkemizi rekabeti açan, bir yandan ekonomik reformun altyapısını hazırlayan, bir yandan güç odaklarına karşı halkın haklarını müdafaa etmek için gerekli gelişmeleri sağlayan bir anlayışı getirdik.

Değerli arkadaşlarım, bu, Meclisin, her şeye rağmen başarısıdır. Halkın umudu Meclistir. Meclisin çalışması, sorunların halli için temel bir olaydır ve yine, bu Meclisin çalışması, demokratikleşme alanında, bütün dünyada olduğu gibi, her şeyin, daha fazla demokrasiyle çözülmesi gerçeğini de, bize, bir kez daha hatırlatmaktadır. Demokrasi işleyecekse, burada işleyecek, demokrasiye ilişkin ve hür düşünceye ilişkin meselelerimizi ele alacaksak, uzlaşacaksak, hepsi burada olacak.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Gelmiyorsunuz ama... Gelmiyorsunuz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Onun için Meclisin çalışmasını elzem buluyorum ve...

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Gelmiyorsunuz Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...bunun için gayret gösteren arkadaşlarıma tekrar şükranlarımı sunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, değişen dünya koşulları içinde, kısaca, dış politikamıza ve onun genel stratejisine de bakmak istiyorum.

M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — Var mı dış politika?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Dış politikada, bundan önceki yıllarda odaklanmış olan -o zamanki dünya yapısı içerisinde de tabii olan- komünizmin karşısında yer alan bir dünyada, âdeta milletimize mal olmuş Kıbrıs sorunumuzun ötesinde yepyeni bir dünyada, hızla değişen dünyada, yeni tehditlerin ve fırsatların ortaya çıktığı, yeni imkânların ve risklerin ortaya çıktığı bir dünyada, Türkiye'nin dış politikasında da çok önemli farklılaşma gündeme gelmiştir. Bu tehditler karşısında, bir yandan yeni yapılanmada parmak basarak onlara yönelirken, diğer taraftan da riskleri değerlendirmek, imkânları bulabilmek için, etkin, aktif bir politika gereği vardı.

Değerli arkadaşlarım, dünya, yeni kurumlarını arıyor; yeni çıkan dünya düzeni için veya düzensizliği için, bu yeni kurumları yeni mekanizmalarla çalıştırmaya uğraşmaktadır. Bu kurumların içerisinde Türkiye, etkinliğini göstermek ve barışı bu yeni kurumların yeni yaklaşımlarıyla barışı yakalamak için, Türkiye'yi en iyi şekilde ifade eden, temsil eden yaklaşımları yakalamıştır. Nitekim BAB'ta tam üye olması, ortaklığın tam anlamıyla oluşmasından sonraya ertelenmişse de, yine şu andaki durumunda bir iyileşme sağlanmış; AGİK'te, çok önemli ölçüde büyüyen ve gelişen Avrupa içinde, daha büyük bir Avrupa için, AGİK çerçevesi içinde gönderilmesi gereken çokuluslu barış gücünde -bu, Azerbaycan'da olabilir, başka yerlerde olabilir- yer almak için, onları buna ikna etmek için çok büyük çaba göstermiştir. Açıkça ifade edeyim: Geçen hafta içerisinde Macaristan'da yapılan AGİK toplantısında alınan bu kararda; yani, AGİK çerçevesi içerisinde, Azerbaycan'a -Rusya'nın isteği dışında- gönderilmesi gereken çokuluslu barış gücünün bu anlaşma içerisinde ve bu anlayış içinde ele alınmasında Türk diplomasisinin çok önemli bir yeri olmuştur.

Değerli arkadaşlarım, yine çok önemli bir dış boyut, hiç kuşkusuz, teknolojinin dış ilişkilerde kullanılmasıdır. Teknolojinin dış ilişkilerde kullanılması TÜRKSAT'la ortaya çıkmıştır. TÜRKSAT, bu yıl içerisinde, ulusça...

ENGİN GÜNER (İstanbul) — Kimin zamanında yapıldı?

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Ayıp ayıp... Siz mi yaptınız?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Niye, sevinmesini bilmiyorsunuz ki? (ANAP sıralarından gürültüler) Eğer siz başlatmışsanız ve bitmişse; iyi bir olay değil mi?

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Hanımefendi teşekkür ediyorum herhalde!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Niye, sevinmesini unuttunuz ki, niye, sevinmesini unuttunuz? (ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Efendim, lütfen...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — TÜRKSAT, çok geniş bir platformda, bir yandan Avrupa'ya, bir yandan Karadeniz ülkelerine, bir yandan Asya ülkelerine, bir yandan da Orta-Asya'ya, Türkiye'nin sadece programlarını değil, dilini ve kültürünü taşıyabilmektedir.

Yine bu çerçevede, Türk-Soy Projesinden kısaca bahsetmek istiyorum. Türk-Soy Projesi, dini, dili, kültürü birbirine yakın ve birbirinden kopamayacak olan birçok ülkenin müşterek üyeliğiyle, kendi özümze dönerek -Batı kaynaklarından değil- kendi özümüzden kendi kültürümüzü öğrenmek ve genişletmek gibi bir olayı ortaya koymuştur. Çünkü unutmamak gerekir ki, 1991'den sonra bağımsızlığını kazanmış Türk kökenli cumhuriyetlerin, bizimle tarih birliği, dil birliği ve kültür birliği, hatta destineleri, masalları bizimle bir olan kültür zenginliği vardır. Bunu yeniden bulabilmek ve bu teknolojiyi, birtakım imkânlarıyla onlara aktarabilmek, bundan sonraki dış politikanın da vazgeçilmez öğelerinden biri olacaktır.

Değerli arkadaşlarım, barış süreci işlemekte. Dünyadaki bu barış süreci içinde...

CENGİZ ALTINKAYA (Aydın) — Çeçenistan'da barış var mı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...Türkiye, Irak'ta yerini almıştır. Eğer herhangi bir saldırı varsa ve Kuveyt'e karşı ise, Türkiye bunun karşısında olmuştur, Somali'de ise, oraya asker yollamıştır. Çünkü barışa, saldırıya karşı tutumunuzla katkıda bulunmazsanız, söz sahibi olmanız mümkün değildir ve yine, Azerbaycan'da AGİK çerçevesinde çokuluslu gücün -ki, Rusya'nın tercihi bu değildi- gönderilmesi söz konusu olursa, Türkiye, buna da hazır olduğunu açıkça ifade etmiştir. Geçmişten, cumhuriyet tarihinden beri ilk kez, Bosna'ya, Türkiye yine askerini yollamıştır.

Şimdi açıkça ifade ediyorum -AGİK'te de bunu açıkça ifade ettik- müttefiklerimiz bir yanlış içindedirler. Saraybosna'da insanların, anaların ve çocukların gözünde acıyı gördük, bunu bizzat ben gördüm ve dünyaya bu, acıyı, yine, kendi televizyonlarından, bir insan hakları mücadelesi olarak aktardık. Aynı yanlış, bugün Bihaç'ta devam etmektedir. Bu yanlış, tarihe mal olacak bir yanılgıdır.

Yine, bir kez daha beraberce uyarıda bulunmayı gerekli görüyoruz: Zannedilmesin ki, Bosna'da olan olay, sadece Doğu Avrupa için bir tehdit olur, sadece yayılma açısından önemlidir; tersine Bosna ve Bihaç'ta, insanları ezen, insan haklarını çiğneyen bu facia, bu olay, orada yaşamaya devam edecektir. Nitekim Macaristan'da bunu açıkça ifade etmişlerdir; terör olarak devam edecektir. Avrupa'nın göbeğinde, bir yandan insan hakları çiğnenirken, diğer yandan bütün Avrupa, bundan sonra kanayan bir yara olarak devam edecek Bosna olayıyla karşı karşıyadır. Bu olay, Avrupa'nın geleceğini tehdit edecek boyuttadır.

Ancak, memnuniyetle ifade edeyim ki, Türk diplomasisi, bütün bu karmaşa içerisinde, Hırvatlar ile Boşnakları bir araya getirmede önemli bir adım attırabilmiş ve bu konuda, hiç olmazsa, -kısmî de olsa- bir sonuç alınabilmiştir.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) — Gemiler nerede Sayın Başbakan? Nöbet tutuyor gemiler...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Balkanlar son derece önemli. Balkanlarda görülebilen, sadece Bosna'nın devamı olan bir tehdit değildir; büyük fırsatlar ve imkânlar da vardır. Türkiye, bu anlayışla, Arnavutluk, Romanya ve Bulgaristan'la olan temaslarını devam ettirmiş ve bütün zorluklarına rağmen, 115 milyon dolarlık Eximbank kredilerini, bu Balkan ülkelerine aktarabilme imkânını kendinde bulmuştur. Tabii, yine, Makedonya ile yapılan bütün anlaşmalar ve yakınlaşma, bu çerçevede değerlendirilebilmelidir.

Değerli arkadaşlarım, açıkça ifade edeyim; yine, dış politikada, Ortadoğu'da önemli gelişmeler vardır. Ortadoğu, bir barış sürecini yakalamaya çalışmakta ve bunun ilk adımlarını Filistin ve İsrail beraberce atabilmektedir. Bu yeni Ortadoğu'da ve barış sürecinde, Türkiye etkin olmak durumundadır.

Yaptığımız son seyahatte ortaya koyduğumuz tez -Kazablanka'da olsun ve diğer temas ettiğimiz ülkelerde olsun- bu barış sürecinin kalabilir olması için, devam edebilir olması için, gerekli kurumları ortaya çıkarması gerektiği noktasında buluşmuştur. Kazablanka'da açıkça ifade ettik. Kazablanka'da söylediğimiz: "Evet, Ortadoğu'yu bankasıyla, sigorta kurumlarıyla, turizmiyle, yeni bir yapılandırmaya ve kurumsal altyapıya kavuşturmak mecburiyetindeyiz". Memnuniyetle görüyorum ki, bu doğrultuda bir dizi adımlar atılabilmekte. Eğer Ortadoğu değişecekse, eğer Ortadoğu'da barış ortaya çıkacaksa, Türkiye, bunun içerisinde etkin olma ve kilit konumunu ortaya koyma durumundadır.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Gübreden konuşsak, mazottan konuşsak!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Kafkaslar, hepimiz için bir tehdit alanı olmaya devam ediyor.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Biraz, enflasyondan bahsetseniz... Kazablanka'da fiyatların nasıl olduğundan bahsetseniz...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu çerçevede özellikle, Rusya Federasyonu silahlı birliklerinin 11 Aralık 1994 günü Çeçenistan'a girmelerini ve buna... (ANAP sıralarından "Çeçenistan" sesleri) Çeçenistan'a girmelerini ve buna ilişkin gelişmeleri çok dikkatle izliyoruz. Bizim düşüncemiz, soruna, Rusya Federasyonunun toprak bütünlüğü çerçevesinde, barışçı yöntemlerle bir çözüm arama zorunluluğudur. Kalıcı çözümün ancak bu yoldan sağlanabileceği konusunda hemfikiriz ve bu konuda, bir yandan Çeçenistan, diğer yandan Rusya ile temaslarımız açıkça ve yoğun bir diplomasiyle devam etmektedir.

Ancak, şunu ifade etmek istiyorum: Evet, Kafkaslarda, bugün, risk faktörü yükselmiştir. Risk faktörünün yükseldiği bu ortamda, bizim, kökümüzün bir, dilimizin bir, kültürümüzün bir olduğu ülkelerle, bir ekonomik işbirliği veya kültürel zenginlik arayışına girmemizi hiç kimse yadırgamamalıdır; çünkü tarih geri dönemez. Tarih, bu kültürün ağını, destanıyla, masalıyla ve diliyle ortaya koymuştur. Bu ekonomik işbirliğinde, bir rekabet değil, bir işbirliği arama gereği vardır ve biz, Kafkas politikamızda bunu her zaman ortaya koymaya devam ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, Karadeniz Ekonomik İşbirliğini de, yine, bu çerçeve içerisinde değerlendirme gereği vardır.

Şimdi, 1994 yılının ve 1995 yılının tarihi gelişmesinde, Avrupa Birliği içerisinde yerimizi almada atılacak önemli adıma değinmek istiyorum: Aşağı yukarı yetmişbir yıldan beri, Türkiye Cumhuriyetinin, âdeta, artık ayrılmaz bir hedefi haline getirilmiş olan dış politikasında, Avrupa ile işbirliğinin çerçevesi çizilmiştir. Bu çerçevede gördüğümüz şudur: 1963 yılında imzalanmış olan Ankara Antlaşması çerçevesinde, 19 Aralık tarihinde Brüksel'de Ortaklık Konseyinde alınacak olan kararı dikkatle izlemekteyiz. Buradaki bütün gelişmeleri, yaptığımız temaslara -gerek Amerika gerek AB üyeleri, gerekse buraya üye olmayı amaçlayan yeni ülkeler nezdinde- yoğun bir

biçimde sürdürmekteyiz. Bunun için Kohl'le ve Major'la yaptığımız temasta, İtalya ve İspanya'yla yaptığımız bütün temaslarda, bu konudaki kararlılığımızı ve bu birleşmenin, gümrük bütünleşmesinin, sadece Türkiye açısından değil, aynı zamanda, Avrupa açısından da, her iki tarafa çok önemli gelişmeleri sağlayabilecek bir strateji, bir gelişme olacağını ifade ettik.

Değerli arkadaşlarım, açıkça söylüyorum; cumhuriyet tarihinde yapılmayan ve yapılamamış olan bir adımı daha atma çabası içindeyiz. Bu, gümrük birliğine geçiştir. Bunu, hiç kimsenin, ne abartması ne de küçümsemesi mümkün değildir; çünkü gelişen dünyada -biraz önce belirttiğimiz gibi- AFTA'sıyla, NAFTA'sıyla dünya, Pasifik'in iki ucunu birleştiren bütünleşmelere doğru yol alırken, Türkiye'nin Avrupa Birliği içerisindeki yerini alması sadece bir ekonomik değerlendirmeye tabi tutulamaz. Bu, siyaset açısından, güvenlik açısından son derece önemli bir meseledir ve bu boyutlarıyla sadece ekonomik açıdan ele alınarak "olumludur veya değildir" şeklinde değerlendirilmesi de mümkün değildir.

Değerli arkadaşlarım, insan hakları elbette çok önemli bir mesele. Bu çerçevede, bütün dünyaya, ülkemizdeki yargının bağımsızlığını ve PKK'nın terör örgütü olduğu doğrultusundaki bilgilerimizi ve gelişmeleri aktardık. PKK'nın, terör örgütü olarak değerlendirilmesinde yol alındığını açıkça ifade ediyorum. Yine, geçen yıl içerisinde, Almanya'nın ve Fransa'nın, PKK terör örgütlerini büyük ölçüde yasaklaması, bunun iyi bir biçimde anlatılabildiğinin örneğidir. Ancak, Türkiye'nin insan hakları mücadelesi ve demokrasi mücadelesi, Avrupa'nın mücadelesiyle paralel olarak gitmektedir.

Bosna, nasıl bir insan hakları trajedisi ise, aynı şekilde, birçok yerde -Azerbaycan'da ve dünyanın diğer yerlerinde- en doğal hak olan yaşama hakkı bugün insanların elinden alınıyorsa; diğer taraftan da Türkiye, bütün dünyada -Somali'de olsun, Irak'ta olsun, Bosna'da veya Azerbaycan'da olsun- insan hakları mücadelesini devam ettirmeye kararlıdır.

Görüldüğü gibi, değişen bu dünyada, ülkemiz, çok yönlü kurumlarda yerini alarak ve dünya paralelinde gelişmeleri sağlayarak, dış politikasını, çok odaklı -ama Türkiye'nin içinde bulunduğu kilit noktayı da- değerlendirerek; yani, Ortadoğu, Kafkaslar ve Avrupa içindeki ve arasındaki kilit konumunu değerlendirerek, âdeta bir barış köprüsü olarak, dış politikasına istikamet verme çabalarına yoğun bir biçimde devam etmektedir!

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — Petrol zammına gelededik.

MUSTAFA BALCILAR (Eskişehir) — Türkiye'ye gelecek misiniz Sayın Başbakan?

COŞKUN GÖKALP (Kırşehir) — Memurlara gel memurlara; fakir insanlara gel...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, aşağı yukarı on yıldır devam eden terör meselesinin bir kez daha yoğun bir biçimde -ülkenin âdeta her yerini kapsayan niteliğiyle- karşımıza çıktığı günlerde, 50'inci Hükümetimiz kuruldu. O günlerde yine, şimdi ekonomide olduğu gibi, "bunlar yapılamaz. Bir kadının, cumhuriyet tarihinde ilk kez Başbakan olması, demokrasi açısından iyi de; bir kadın, bu terörle nasıl başa çıkar" anlayışıyla ortaya konan tezler, şu şekilde yanıtlanmıştır...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Kimin anlayışı Hanımefendi, kim söyledi bunu? Hiç kimse böyle bir şey söylemedi.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Türk kadını da, en az, Türk erkeği kadar milliyetçidir, milliyetperverdir, ülkesi için her şeyi ortaya koyar.

Bakınız, yine aynı şekilde, tıpkı şimdi söylendiği gibi, ekonomide “o olmaz, bu olmaz” dendiği gibi, on yıldır devam eden ve giderek tırmanan terörü, hani şu geriye istediğiniz ülke var ya, üç yıl önce bırakıp da gittiğiniz; o geriye istediğiniz ülkede on yıl tırmanan terör mücadelesi ve on yıldır artan bütün meselelere ve zorluklara rağmen, 50’inci Hükümetin aldığı bazı sonuçları bir başlangıç olarak nitelendirerek vermek istiyorum.

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Nerede o günler...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — 50’inci Hükümete kadar terör hep tırmanmıştır...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — 49 uncu Hükümetten bahset; 49 uncu Hükümette ne var?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — 49 uncu Hükümet, konuya ciddiyetle parmak basmış ve ilk dönüşümleri sağlamıştır; ancak, rakamlara bakıldığı zaman, 50’inci Hükümet zamanında ele geçen terörist sayısı 11.416; ondan evvelki on yıl içerisinde ele geçen terörist sayısı 6.083; yani, onsekiz ayda, on yılda yapılanı ikiye katladık. (ANAP sıralarından “ne kadar çoğaltmışsınız” sesleri, gürültüler)

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Ateşkesi kim yaptı?

İLHAN KAYA (İzmir) — Helikopter sayısı kaç?

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, sükûneti muhafaza edelim.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Ele geçirilenleri, sanki elektrik üretimini artırmış gibi söylüyor Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bu başarıda, hiç kuşkusuz, Türk Halkının, birleştirici, bütünleştirici ve bütün meselelerin arkasına kendi birliğini koyan tavrının çok büyük bir katkısı olmuştur. Yine, bu vesileyle milliyetperver, ülkesi için canlarını vermeye hazır silahlı güçlerimize, güvenlik güçlerimize şükranlarımı sunuyorum. Ancak, meseleyi sadece askerî bir olay olarak görmek de mümkün değildir; çünkü bir yandan siyasî kararlılık, meselenin arkasına bütün gücüyle konmuşken, diğer yandan da -hiç kuşkusuz- birtakım dış odakların ve finansman kaynaklarının kurulması konusunda çok etkin bir çalışma yapılmıştır.

Sınırlarımızın daha iyi korunabilmesi, dış dünyadan ve içeriden daha iyi istihbarat alınması için, yoğun çaba sarf edilmiştir. Bu yoğun çaba çerçevesinde, dış dünya ile yapılan temaslarda, PKK, mesela Almanya’da, mesela Fransa’da yasaklanabilir konuma getirilebilmiştir.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Ateşkes iddianız ne oldu? Ateşkese ne oldu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bir başka şeyi de açıkça ifade etmek istiyorum. Bütün bunlar devam ederken, memnuniyetle ifade edeyim ki, terördeki bu ilk kez aşağıya iniş; yani, dönemecin başlamış olmasının bazı nimetlerini, halkımız, yavaş yavaş -doğuda ve güneydoğuda- hissetmeye başlamıştır.

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) — Yatırımlarla mı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — İlk kez, futbol maçlarının durduğu, âdeta sporun kenetlendiği stadyumlarda; bu maçlar, gençlerin coşkusuyla ve rahatça yapılabilmekte; yıllarca kapalı kalmış yollar açılmakta ve yine altı yedi yıldır çalışmayan fabrikalar ve madenler açılmakta; üniversiteler de ilk kez normal yaşamlarına dönebilmektedirler ve insanlarımız, bu anlayış içerisinde, eskiden sakladıkları bilgileri yine devletiyle paylaşarak, terör mücadelesine katkılarını ortaya koymuşlardır. Terörün bu aşağıya iniş sürecinde, bu anlayış, yeni imkânların, devletimiz tarafından doğuya ve güneydoğuya götürülmesini gerekli kılmıştır. Yine, tabii, hiç anlayamamışlardır.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Seçim yapamadınız orada. İçişleri Bakanınız söyledi.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — “Seçim yatırımı” demişlerdir..

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — 49 uncu Hükümet, hani ateşkes imzalamıştı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...ama seçim yok, yine yatırım devam ediyor. Yaz aylarında seçim yok; yine devam ediyor. O siyasî istismarı, onca yıl, o kadar fazla yapanlar, bu tip ülke çıkarlarını, her türlü kendi çıkarının önünde ve üstünde tutmayı nereden anlasınlar ki, nereden anlasınlar bunu? Nereden anlasınlar? *(DYP sıralarından alkışlar)*

Bu anlayış içerisinde, Acil Destek Fonundan, sadece 3 trilyon Toplu Konut Fonundan, yine bu ülkelere, bu bölgelerimize çok önemli miktarda kaynak aktarılmıştır.

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Hangi ülkelere?

FARUK SAYDAM (Manisa) — Şova devam Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu bölgelerimizde, yine göç eden vatandaşlarımız için, değişik illerimizde 3 binden fazla ev yapılmış ve zarurî şartlar altında veya isteğiyle göç eden vatandaşlarımıza bir an önce bu evlerin verilmesi imkânı ortaya çıkabilmiştir.

Açıkça söylüyorum, sadece bu başarı; yani, on yıldır yukarı çıkan terörün ilk kez aşağıya iniyor olması, tek bir hükümet için, halk önünde yeterli gücü sağlar; çünkü ülkenin bölünmez bütünlüğü her şeyin üstündedir. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Hepsi palavra.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunun üstesinden gelmediğiniz hiçbir ortamda, bunun dışında bir istikrarı aramanız mümkün değildir.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Bölünmeye siz imza atıyorsunuz Hanımefendi.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Sadece, tek başına, on yıldır bozulan bu meseleyi...

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Yok öyle bir şey.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yeniden ortaya koymak ve dizginleyebilmek açısından sadece bu, sizin on yılda yapamadığınızın, birbuçuk yılda yapıldığının tescilidir. *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)*

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Daha dün şehit cenazesinden geldim; günah bunu söylemek.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu çerçevede, açıkça bir şeyi daha ifade edeyim. Doğudaki, güneydoğudaki çocuklarımız, gençlerimiz okullara gidemiyorlardı; beş-altı yıldır durum böyleydi.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Şimdi okullara gidiyorlar mı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi sizlere bu konuyla ilgili rakamları vermek istiyorum. 3.518 okul kapalı... Bu okulları bize bayrakları indirip de teslim ettiniz... Bayrakları indirip de teslim ettiniz... (DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından “Yalan, yalan” sesleri, gürültüler)

MUSTAFA BALCILAR (Eskişehir) — 4 bin okul kapalı...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ve bu çocuklar, beş altı yıldır okula gidemiyorlar...

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Yalan! Yalan!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Kapalı okul sayısı şimdi 1908’e inmiştir...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Okulları geçen sene kapattınız...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama sadece bu kadar da değil; 113 bin evladımız, bu okulların kapalı olması nedeniyle okullara gidemez durumda.

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — Siz köyleri de boşalttınız...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Bu, sizin eseriniz...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu 113 bin evladımız, gencimiz, çocuğumuz için bölge okulları açılmış veya aileleriyle birlikte civardaki başka okullara nakledilmiş; 90 bin çocuğumuza da -kapıları kapatılmış olan ve bu yüzden şu ana kadar okula gidemeyen evlatlarımıza da- ilk kez 1994 yılında yeni açılan okulların dershanelerinde; yeniden okuma, dilini öğrenme ve ülkesiyle bütünleşme imkânı verilebilmiştir. En doğal insan hakkı...

İLHAN KAYA (İzmir) — Kapalı okulları niye açmıyorsunuz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...yaşamak hakkından sonra, okumak hakkıdır.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Niye kapattınız o zaman?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu okumak hakkını, bu çocukların elinden alarak bize verdiniz, bu çocukların elinden alarak bize teslim ettiniz.

Bütün bunlar... (ANAP sıralarından “Yalan” sesleri)

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Yalan söylüyorsunuz. Bunlar düpedüz yalan. Utanın bunları söylerken.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Niye açmıyorsunuz?

BAŞKAN — Efendim, lütfen...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Evet, evet... Niye bu kadar heyecanlanıyorsunuz! “Terörle mücadelede hiç başarılı olunamaz” diyen siz değil miydiniz? Öyle değil miydi? Niye bu kadar heyecan! Bırakın da konuşalım... Bırakın da konuşalım.

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Yalan!

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Utanç verici bir şey söylüyorsunuz. Yalan söylemeyin ama. Bunlara tahammülümüz yok.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri... Lütfen...

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Yalan söylüyor.

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) — 1991’de kaç tane köy yanmıştı?

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) — Mazottan bahset mazottan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, şimdi, 1994 yılının kısaca değerlendirmesini yapmak, 1995 yılı bütçesini anlamak ve değişim sürecinde bundan sonra olacakları ortaya koymak açısından önemli olacaktır.

1994 yılı zor bir yıl olmuştur...

ENGİN GÜNER (İstanbul) — Memleketin hali ortada; tam bir felaket.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — 1994 yılının zor bir yıl olacağını açıkça ifade ederek işe başlamıştık. Dedik ki, 1994 yılı zor olacak. Peki, neden zor olacak; ilk başta, 1994 yılında, yıllardır yapılmamış, geciktirilmiş... Siz yapmadınız, biz yapmadık kavgasına girmek de istemiyorum; ama bütün ülkede, aşağı yukarı herkesin hemfikir olduğu biçimde, çok gecikmiş olarak birtakım önlemleri aldık. Gönül isterdi ki, bu önlemler 1986 yılında alınsaydı, 1987 yılında alınsaydı, 1988 yılında alınsaydı, 1990 yılında alınsaydı.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Gerek yoktu.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Gönül isterdi ki, 1991’de bırakıp da kaçmak yerine, o dönemde, bu önlemleri göğüsleyip götürmek mümkün olsaydı. (DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Çok ayıp! Sayın Başkan, müdahale edin.

BAŞKAN — Efendim bu lafı yeni mi duyuyorsunuz da, sinirleniyorsunuz... Lütfen... (DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler)

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Seni kaçırmayacağız; merak etme.

BAŞKAN — Efendim lütfen... Lütfen...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, 1994 yılı, gerçekten zor bir yıl olmuştur. Bu zor yılın öğelerini açıkça... (ANAP sıralarından gürültüler)

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Her şeyi deviriyorsunuz.

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Rejimi de deviriyorsunuz.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Bereketi yok, bereketi!

FARUK SAYDAM (Manisa) — Milletin hakemliğine gitmek kaçmak değildir, bunu hâlâ anlayamadınız mı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Evet; ama biz yükleniyoruz, siz kaçıyorsunuz. Sizin yüklenmediklerinizi terörüyle, ekonomisiyle... “Yok yok, ben altı ay sonra varım” diyerek veya “bu onsekiz ay içinde yapamam” diyerek kaçıp gidiyorsunuz.

Siz, ne zaman çözüme talip olacaksınız? Ne zaman çözüme talip olacaksınız? (DYP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler)

Evet, şimdi, 1994 yılı zor bir yıl olmuştur. Değerli arkadaşlarım, açıkça söylüyorum, geciktik, yapılması gereken işlerde geciktik, alınması gereken önlemlerde geciktik; bu bir gerçektir. Şimdi, neden böyle olduğunu söyleyeceğim ve 1994 yılı, âdeta bir geriye dönüş olmuştur. Bu geriye dönüş neden; bu geriye dönüş, 1980 başlarında iyi işler yapılmasına rağmen, 1980'in ikinci yarılarında bir yanlış yola girilmiştir. Bu yanlış yolda, aşırı borçlanma, kısa vadeli borçların yükselmesi ve alınan borçların, yatırımlarla ödenemeyecek bir süreç içerisinde yatırım stratejisinin güdülmesi gibi, bir dizi yanlışlara girilmiştir. Bu yanlış yolda devam ettik, bu yanlış yolda devam ettiğimizi hepimiz de biliyorduk. Aslında, birçoğumuz bunu çok açık olarak ifade ettik. Zaten eğer, bu böyle olmasaydı, bütün meseleleri çözmek o kadar kolay olsaydı, hakikaten "bu işlerin altından çıkmaya 18 ay yetmez" denip de gidilmezdi.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Bir kere, 18 ay diye bir şey yok Hanımefendi, bilgilerinizi tazeleyin.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu, bir demagoji değil; bu, bir gerçek.

Böyle bir ortamda, bu önlemleri almakta geciktik; siz geciktiniz, biz geciktik; ama gecikilmiştir.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, 5 dakikanız kaldı efendim. (ANAP sıralarından "konuşsun, konuşsun" sesleri, gürültüler)

Bir dakika efendim.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Konuşsun efendim, konuşsun.

BAŞKAN — Buyurun, siz devam edin efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bu dönüşüm, 1994 için sağlanmıştır. Nasıl sağlanmıştır; açıklar aşağıya inmiştir, dış ticaret açığı aşağıya inmiştir, ödemeler dengesindeki açık aşağıya inmiştir, millî gelirdeki büyüme hızı aşağıya inmiştir. Bu, bir dönüşümdür.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Nerede? Nerede?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Dönüşüm ki, tekrar doğru yola ve doğru istikamete girilebilsin... Bu, son derece önemli. 5 Nisan kararlarından itibaren nelerin başarıldığına da açıkça bakmak istiyorum. Dövizin fırladığı, rezervlerin indiği, dışticaret açığının iyice aşağıya düştüğü ve enflasyonun ayda yüzde 30'lara çıktığı 1994 yılında 5 Nisan kararlarından önceki günlerde şunları söyleseydik acaba inanılır mıydı? Döviz fiyatları 40 bini aşmış gidiyor. Yılsonu itibariyle doların değeri 38 bin olacak desek, buna inanılır mıydı; inanılmazdı ve inanılmamıştır. Aynı şekilde, döviz rezervleri eriyordu ve dış borçlar ödenemez kuşkusuna vardı ve bunu, herkes açıkça ifade ediyordu. Böyle bir ortamda döviz rezervleri cumhuriyet tarihinin en yüksek noktasına çıkacak deseydik, acaba kim inanırdı? Bugün döviz rezervi -altın dışında- net olarak 7,7 milyar dolarla cumhuriyet tarihinin en yüksek rezervine ulaşmıştır. (DYP sıralarından alkışlar)

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Bunları ne kadar faizle yaptınız?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunu hiç dış borç almadan, bir tek kuruş dış borç almadan, 7 milyar dolar dış borç ödeyerek yapmışız. Hiç dış borç almıyoruz, 7 milyar dolar dış borç ödüyörüz ve döviz rezervlerimizi de en yüksek düzeye çıkarıyoruz. Yine, aynı dönemde, o döviz fiyatlarının yükseldiği ve bütün finans kesiminin çöktüğü günlerde...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Dolara yüzde kaç faiz verdiniz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Merak etmeyin sermaye piyasaları stabilize olur. Dövizin yanında borç ödemesi hiç aksamaz. Ondan da öte, dış ticaret açığı 14 milyar dolara çıkacak denmiş. Ne zaman deniyor; 1993 yılının başlarında. Bunu, biz, 7 milyar dolara indiririz. Ödemeler dengesi açığı 7 milyar mı diyorsunuz; önemli değil, onu da 2 milyar dolar fazlaya çıkarırız deseydik, buna, inandırıcı olmadığımız doğrultusunda bir çok tepki gelirdi.

NEVŞAT ÖZER (Muğla) — Hangi büyümeyle?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Nitekim öyle de olmuştur; ama bugün itibariyle döviz rezervleri, cumhuriyet tarihinin en yüksek düzeyine çıkmıştır.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Yalan!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bütün dış borçlar, bir tek kuruş dış borç almadan ödenmiştir ve ödemeler dengesinde 7 milyar dolarlık açık, 1 milyar dolardan fazla, fazlaya doğru gitmektedir ve yine ihracatımızda önemli ölçüde bir artış gündeme getirilebilmiştir.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — O da yalan!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bunu hangi şartlar altında yaptık; buna bakmak istiyorum. Hiçbir istikrar programı -hele gecikmiş olarak- dış kaynak bulmadan devam ettirilemez. Biz, istikrar programındaki bu sonuçları, bir yandan terörle mücadele devam ederken ve savunma için hiçbir kısıntı yapmadan, bütün meselelerin üstüne giderek, diğer yandan da, terörün başarısının faturasını... Yani, acil destekle, terörle mücadelede başarılı olduğunuz oranda ülkenin vatandaşlarını, doğu ve güneydoğudaki vatandaşlarımızı kucaklamak gereği de çıkıyor. Bekledikleri imkânları vermek, konut imkânı, yol imkânı, okul imkânı, bütün bunları acil destekten sağlamak gibi bir ek yükü de yine yüklenerek bunu hangi şartlar altında yaptık? Her ay, her hafta, "bu Hükümet gidiyor, bu Koalisyon gidiyor" şeklinde bunalım tellallığı yapıldığı, bürokrasinin bu nedenle tıkanacağı ve güvensizlik ortamının adeta bunalım stratejisi halinde ülkeye mal edildiği ortamda yaptık. Biz, bunu tek başına iktidarken yapmadık, biz, bunu uzlaşarak, ikna ederek ve mümkün olduğu oranda hızlı giderek... Bunu nasıl yapıyorsunuz; stabilizasyonu uyguluyorsunuz, istikrarı, terörle mücadelenin yükü sırtınızda, iyileştirmenin yükü sırtınızda, bir tek kuruş dış borç almıyorsunuz; o da yetmiyor, bütün Türkî devletler, kan bağı veya kültür bağı içinde olduğumuz devletler halen sıkıntı içindeler, onlara da yine imkânlarınız nispetinde yardım ederek yapıyorsunuz. Şimdi, bütün bunları bu ortam içerisinde yaparken, hiç yapılmayanlara da yine parmak basıyorsunuz. Nedir bunlar; Gümrük Birliği... Gümrük Birliğini göğüslüyorsunuz, gümrükleri indiriyorsunuz bu dönem içerisinde ve 1963'ten beri cesaret edilemeyen bu boyuttaki gelişmelerini hazırlayarak, bu kararlılığı da ortaya koyarak yine devam ediyorsunuz.

M. RAUF ERTEKİN (Kütahya) — Alakası yok.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, açıkça bir şeyi tekrar etmekte yarar görüyorum. Burada eğer bir yere varıldıysa, bu başarı Türk Halkının sağduyusunun başarısıdır.

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Hiçbir yere varamazsınız.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çünkü her şeye rağmen “bugün gidiyorlar, yarın bitmiştir” denirken, Türk halkı hiçbir zaman desteğini sağduyusuyla bizden esirgememiştir. Bunun için bugün bizi televizyonlarında dinleyen halkımıza tekrar şükranlarımı sunmak istiyorum.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Sayın Başbakan, ortağımıza hakaret ediyorsunuz!

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Enflasyon hariç her şeyi söylediniz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, yine bu dönem zarfında değişimi sağlayacak bütün yasaları 1994’te çıkarmayı başardık. Özelleştirme Yasası, yine bir reform niteliğindeki Rekabet Yasası ve yine yatırımları açan BOT (Yap-İşlet-Devret) Kanunu, üniversite kanunlarımız, vergiyi kurumlaştıran ve vergi toplayan kanunlarımız, Gümrük Birliğine gitmeyi öngören kanunlarımız... Bütün bunların hepsi, her şeye rağmen ortaya çıkmıştır ve bunları yaparken “sosyal adalet içerisinde yapacağız” dedik. “Vergi toplanamaz” denmişti, “eğer vergi toplanırsa, ülke bunu kaldıramaz, ödemezler” denmişti; “70 trilyon toplanamaz” denen ortamda, daha üst gelirli vatandaşlarımızdan 100 trilyon toplayarak, bu istikrar programının daha adaletli biçimde ele alınması için, belki de hiç ortaya konmayan bir şeyi ortaya koyduk.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Nereye gitti 100 trilyon?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, böyle bir dönemde, desteklemede yüzde 100-200’leri aşan böyle bir ortamda, yüzde 100’leri, bazan yüzde 200’leri aşan fiyatları, dünya fiyatları olarak köylümüze maledebildik. Bunu yaparken de -sadece Gaziantep Birliği hariç olmak üzere, oraya verilen 300 milyar Türk Lirası hariç olmak üzere- halkın elinden, halkın cebinden bir tek kuruş para alınarak ödenmemiştir. Bu yüksek fiyatlar ve dünya fiyatları, halka dünya refahını getirirken, köylümüzü bu kadar zor şartlar içinde dahi hiç unutmadığımızın, başımızın tacı olan köylümüzü yine bu dönemde her şeyiyle sırtlandığımızın en güzel örneğidir. *(DYP sıralarından alkışlar)*

FARUK SAYDAM (Manisa) — Mazot, gübre ne olacak?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama bu düzeni anlamak nerede? Bu düzende serbest piyasa ekonomisi var, bu düzende rekabet var, bu düzende yeni kur politikasından doğan desteklemenin kurumlaşması var, dünya fiyatlarını, hiçbir kaynak aktarmadan verebilmek var; ama bunu da anlayamadınız. Zannettiniz ki, halkın cebinden trilyonlar çıkıyor. Bunu da anlayamadılar ve bizim bu meselemizi hiç göremediler. *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)*

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) — Onun için mi Amerika’da ticaret yapıyorsun, onun için mi Amerika’da gayrimenkul edindin?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yine, bu dönemde, esnafa, bu kadar zor şartlar altında, ilk önce 1 trilyondan 2 trilyona çıkmış kaynaklarını, ilk kez, Halk Bankasından 10 trilyona, daha sonra da 20 trilyona çıkardık.

FARUK SAYDAM (Manisa) — Sadece vaat var, para yok.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yani, sizin on yılda yapamadığınızı, bir buçuk yılda 20 misline çıkararak, halkımıza ve halkın parasını halkın parası yapmadaki kararlılığımıza, bir kez daha damga vurduk. *(DYP sıralarından alkışlar)*

FARUK SAYDAM (Manisa) — Esnafa “para yok; henüz gelmedi” diyorlar.

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) — Parayı kime verdiniz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Teşvikler: Trilyonlarca teşvik vermişsiniz, trilyonlarca saadet zinciri vermişsiniz.

FARUK SAYDAM (Manisa) — Mesut Bey, siz yokken, bu saadet zincirini anlattı.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu trilyonlarca saadet zincirini, durdurabilmek için, dışarıya gideni durdurduk; içeridekini daha durduramadık.

Şimdi, açıkça söylüyorum: Teşviklerde olsun, saadet zincirlerinde olsun, kırılan zincirler henüz daha yeterli değildir; ama dışarıya göndermiş olduğunuz o paralarla, o büyük rantları, halkın parasını yine halkın parası yaparak, büyük bir mücadeleyle ortaya koyduk. *(DYP sıralarından alkışlar)*

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Biz, Amerika’ya para göndermedik.

İLHAN KAYA (İzmir) — Sayın Özer Çiller ne yapıyor?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, size, asıl en önemli suali soruyorum: Kamu borçlanma gereğini, 1980’lerde yüzde 4’lerde aldınız; 1990 başında yüzde 10’lara çıkardınız ve 1993’te; yani, biz istikrar programını başlatmadan öncede yüzde 12’lerdeydi. İlk kez, büyük bir dönüşümle yüzde 7,5’e indiriyoruz. *(ANAP sıralarından “Ne zaman” sesleri)*

İLHAN KAYA (İzmir) — Yatırım yok, yatırım.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, denilebilir ki, bütün bunları yaptın da, ne oldu?

MEHMET SAĞDIÇ (Ankara) — Herkes ağlıyor.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Kamu açığı, Cumhuriyet tarihinde ilk kez başladığı rakamdan, Sayın Erbakan’ın dediği gibi “300-400 trilyona” çıkmamıştır. Konulan hedef 200 trilyonken, bu rakam çok daha aşağılara çekilmiştir; ama diyeceksiniz ki, hedefi yakalayamadın. Doğru; ama ben de size diyeceğim ki, o hedefi yakalayamamanın tek nedeni -rakamıyla- özelleştirmenin gecikmesidir. Ne diyeceksiniz halkın önünde? Ne diyeceksiniz?

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Bir kanun yapmayı beceremediğinizi diyeceğiz.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Soruyu biz soracağız, siz değil.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bir yandan, “özelleştirmeye inanıyoruz” diyeceksiniz, bunun bayraktarlığını yapacaksınız, diğer taraftan, burada bir kişi, iki kişi bırakıp, bu işe hiçbir şekilde destek vermeden, bu Meclisi boş bırakarak Refah Partisinin engellemesine müsait bir ortam kılacaksınız. Sizin özelleştirmeye inancınız bu mu? Bu mu sizin bayraktarlığınız? Bu mu? *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Soruyu siz soruyorsunuz, siz cevap veriyorsunuz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, size asıl suali soruyorum.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Ha, konuya gel.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bakın, şu rakamı bilenler dikkat etsinler; 1994 yılında eğer faiz ödemeleri olmasa, bütçenin fazla verdiğini biliyorsunuz. Bütçe ne kadar fazla veriyor biliyor musunuz?

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Yüzde 400 faiz vermeseydin.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bütçe ne kadar fazla veriyor biliyor musunuz? Faiz ödemesi olmasa, 163 trilyon; cumhuriyet tarihinde ilk kez fazla veriyor, faiz dışı bütçe; 163 trilyon fazla veriyor.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Ama doğru değil ki...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunun anlamı ne; bu Hükümet yapılacak her şeyi yapmış, ama faizin üstesinden gelemiyor.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Doğru değil.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Peki, faiz nedir; ülkenin geleceğine ipotek olarak koyarak sizin bıraktığınız borçların faizi onlar, borçların faizi. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Hayır.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Biz vergiyi almış mıyız; almışız. Biz harcamayı kısmış mıyız; kısmışız. Kamu borçlanma gereğini ta yüzde 12'lerden yüzde 7,5'e indirmiş miyiz... Faiz dışı bütün gelirleri ve fazlayı 163 trilyona çıkardık değerli arkadaşlarım; inanılmaz bu...

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Her zaman fazla idi zaten, her zaman.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu 163 trilyon faizdir. Peki, faiz nedir; ülkenin geleceğinin üzerine konan ipotektir, başka hiçbir şey değil. 1 trilyonluk iç borcu, 140 misli artırdınız. 1 trilyon liralık iç borcu, döneminizde 140 misli artırdınız. Dış borcumuz 16 milyar dolardan ilk önce 50 milyar dolara, sonra 60 milyar dolara çıktı.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Bunu siz çıkardınız.

FARUK SAYDAM (Manisa) — Peki, sizin döneminizde ne oldu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — İşte bunların faizi bu, bunların faizi. Faiz olmadığı bir dönemde bütçemiz 163 trilyon lira fazla veriyor. Cumhuriyet tarihinde böyle bir olay olmamış. Nedir o faiz; sizin ülkeye koyduğunuz ipotektir. *(DYP sıralarından alkışlar)*

FARUK SAYDAM (Manisa) — Yalan, yalan!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — İşte, geriye istediğiniz "üç yıl önce bıraktığımız ülkeyi istiyoruz" dediğiniz ülkeye koyduğunuz ipotek budur. Madem işin içinden çıkabiliyordunuz da, niye çıkmadınız, niye 18 ay kalmadınız? Neredeydiniz? *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler)*

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Hiç alakası yok, alakası...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Terörle mücadelede neredeydiniz, ekonomideki mücadelede neredeydiniz? Siz sadece kaçmasını mı bilirsiniz?

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Kaçan sizsiniz. Siz seçimlerden kaçtınız.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Çözüm olan hangi yerde varsınız? Gelin de görelim. *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından alkışlar[!])*

BAŞKAN — Sayın Başbakanım, bağlayın lütfen.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bağlıyorum efendim.

Değerli arkadaşlarım, yatırımlar çok önemli bir meseledir. Bütün bunlara rağmen, 1994 yılında çok önemli yatırımları da yine başlattık. *(ANAP sıralarından gürültüler)*

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Yalan!

BAŞKAN — Efendim, müsaade edin...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Sayıyorum efendim, dinleyin.

Sinop Erfelek Barajının, Sinop Boyabat Barajının, İzmir Ödemiş Beydağı Barajının temeli atılmıştır. Tekirdağ BOTAŞ Marmara Ereğlisi...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Temellerde ot bitiyor.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Tekrar devam ediyorum; Tunceli Uzunçayır Barajının, Muğla Milas Bodrum havaalanının, Samsun Çarşamba hava limanının temeli atılmıştır. Balıkesir’de doğalgaz temeli atılmıştır.

Sivas Kangal termik santralının, Konya askerî havaalanının sivil terminalinin temeli atılmıştır. İçel-Mut-Gezende Barajı Hidroelektrik Santrali açılmıştır ve bu böyle devam ediyor...

En önemlisi, Harran’ı, bin yıllık hasretine kavuşturduk, bin yıllık... *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından alkışlar [!])* Size kalsaydı, iki yıl daha sürerdi; onun yolunu bulduk, by-pass’ıyla çoktan bitirdik.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Su kesildi hanımefendi...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama sizler sevinmesini unutmuşsunuz. Muhalefetin lideri, orada, milletin şöleninde de yoktu; ama ziyarı yok, millet bütün bunları görür, değerlendirir de. *(DYP sıralarından alkışlar)*

FARUK SAYDAM (Manisa) — Sadece şov yapıyorsunuz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, bundan sonra, önümüzdeki günlerde, yap-işlet-devret modeli ile atılacak çok önemli temellerimiz var. Afşin-Elbistan, Yedigöze, Boyabat, Karkamış... Böyle devam ediyor.

REFİK ARSLAN (Kastamonu) — Hangisini bitirdiniz Sayın Başbakan.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — İçme suyundan ne haber. Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — On yıldır yapılmayanı aşarak, bir dizi temellerimiz atılacak. Yap-işlet-devret modeli ve kanunu sizin eserinizdir, kutluyorum; ülkenin önünde çok önemli yatırımların önü açılmıştır, kapısı açılmıştır. Buradan, ülkenin refahı için, hep beraber gireceğiz.

Yine, Özelleştirme Kanunu çıktı. Önümüzdeki günlerde, bir siyasî reform, bir ekonomik reform olarak gördüğüm ve güç değiştiren bu yapıyı ve bu düzeni gerçekten değiştirecek; halkın parasını halkın parası, yapacak olan bir yaklaşımı gerçekleştireceğiz.

Değerli arkadaşlarım, bakın, size bir şey anlatayım; daha bir hafta önce, bir sohbette, Yeltsin'in bana söylediğini ifade etmek istiyorum. Yeltsin dedi ki: "Biz, kamu iktisadî teşekküllerinin yüzde 75'ini özelleştirdik bile ve onun için işsizlerimiz azalmaya başladı."

CENGİZ ALTINKAYA (Aydın) — Niye söylemediniz "Çeçenistan'a girmeyin" diye?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — İşte sizin engellemelerinizle...

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Nankör!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...ve yapamadığınızla, ülke, Doğu Avrupa'da ve konumunda, son komünist ülkeden dahi geride bırakılmış oldu.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Ortağınıza söyleyin onu.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Rusya, kamu kuruluşlarının yüzde 75'ini özelleştirmiş. Siz, neyi engellediniz bana bir söylesenize? Bir buçuk yıldır üçüncü kezdir özelleştirme savaşı yapıyoruz; üç kez, üç kez...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Kanunu geçiremediniz Hanımefendi. Hukukî biçimde kanun yapmayı bilmiyorsunuz; bu da cehaletinizden ile geliyor.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama önümüzdeki günlerde...

BAŞKAN — Sayın Korkmazcan, lütfen...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Soru soruyor Sayın Başkan; biz neyi engelledik.

BAŞKAN — Ama rahat bırakmadınız canım; usulümüzde böyle bir şey yok. Müsaade edin. *(ANAP sıralarından gürültüler)*

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Soru soruyor, cevap veriyoruz Sayın Başkan.

Kanun yapmayı 18 ayda öğrendiniz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Evet, 18 ayda Yetki Yasasıyla tam üç kez efendim, üç kez, üç kez... Halk bunu görsün, tam üç kez...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen bağlayalım.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Kanun yapmayı 18 ayda ancak öğrendiniz.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Kaddafi ne dedi Sayın Başbakan?

FARUK SAYDAM (Manisa) — Verdiğimiz oylara yazık.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bağlıyorum Sayın Başkan.

Evet, özelleştirmede, özellikle işçilere öncelik veren bir anlayışla, yine on yıldır çözülmeyen problemleri çözmek amacıyla, Zonguldak'a sadece geçen sene 1,5 trilyonluk bir yatırım yaptık, önümüzdeki yıl da devam edecek; ama sizler gelişmişlik derecesinde Zonguldak'ı 3'üncü sıradan alıp 24'üncü sıraya düşürdünüz; madenleri de bu hale getirdiniz. Biz onun altından kalkmaya çalışıyoruz.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) — Yanlış, yanlış!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, Karabük, Sümerbank ve özellikle bir dizi bankaların dışında, Petrol Ofisi gibi, özelleştirmede öncelik vereceğimiz birtakım alanlar, özellikle işsizimize şu mesajı verecektir: -İşçi ve işsiz, Sayın Yeltsin'in bana söylediğini bir kez daha duysunlar- "Özelleştirme fazlaştıkça işsizlerimiz azalmaktadır". Bu gerçektir, özelleştirme bir siyasî dönüşümdür; çünkü gücün artık devletten alınıp halka verilmesidir.

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Sarhoştur herhalde.

HALİT DUMANKAYA (İstanbul) — Sayın Başkan, kaç saat oldu... *(RP sıralarından "Sayın Başkan, kaç saat daha konuşacak?" sesleri)*

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yani, işçisiyle yani, bütün vatandaşıyla sermayenin tabana yayılmasıdır. Bu, böyle olduğu zaman, şeffaflık rejimin içine girecektir; yani, yapının kendisini değiştiriyorsunuz, sistemin kendisini değiştiriyorsunuz; şeffaflığı halka aktararak, bu tip bir siyasî istismarın yapılamaz hale getirilmesini sağlayarak ortaya koyuyorsunuz.

Önümüzdeki günlerde, PTT'nin T'sinin ve TEK'in özelleştirilmesinin Anayasa Mahkemesinden çıkmasından sonra; yani, bunun üzerindeki özelleştirme imkânlarının, o kapıların yeniden açılmasından sonra, çok daha hızlı bir özelleştirmeyi gündeme getireceğiz. *(ANAP sıralarından, "o tarafa söyle, ortağımıza söyle" sesleri)*

Değerli arkadaşlarım, önümüzdeki günlerde beraberce çalışmak mecburiyetindeyiz. Hep beraber bunu yapacağız; çünkü ülkenin değişime ihtiyacı var.

FARUK SAYDAM (Manisa) — Özelleştirmeye oy yerdik, inkâr ettiniz; destek verdik, inkâr ettiniz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Eğer, çalışmazsanız halk görüyor, Meclisi çalıştırmayacağım mı diyorsunuz. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Şu televizyon yayınının açılması çok iyi oldu, çok iyi oldu. Halk, kimin, neyi çalıştırmadığını, kimin geldiğini, kimin gelmediğini, kimin sabahlara kadar şurada oturduğunu, hangi sıraların bomboş olduğunu görecektir, hep görecektir...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Sabahleyin görmüşlerdir herhalde.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, önümüzdeki günlerde bir ufuk turu yapalım. Bu ufuk turunda...

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Sayın Başkan, 2 saat oldu.

BAŞKAN — Efendim, Sayın Başbakan bağlayacak; biraz sabırlı olun.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Sayın Başkan, bu yarım saatle bağlanmaz.

Şimdi, bütçeyi konuşuyoruz, vaatleri değil. Burada bize de cevap hakkı doğuyor. Bu konuşma yarım saatle bağlanmaz, zaten yarım saat de geçti.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planını apayrı bir anlayış içerisinde ele alıyoruz. Bu anlayış içerisinde sağlıkta ve eğitimde yeni imkânlar getiriyoruz. Özellikle sağlıkta, bundan bir kaç gün sonra gelecek yasayla doğuda mecburi hizmet kalkacaktır. Bunun yerine, çok daha iyi, sağlık personelimizi ve doktorlarımızı daha iyi imkânlara kavuşturacak bir ortam sağlanacaktır.

Eğitimde, yine on yıldır yapılmayanı yaptık, sadece üniversitelerin sayısını 50'nin üzerine çıkarmadık.

Bir başka şey daha oldu değerli arkadaşlarım; üniversite kapılarında, her 2 lise mezununun sadece 1 tanesi üniversiteye girebiliyordu. Bu yıl, ilk kez, lise mezunlarının tümünden daha fazlasına kontenjan sağlanmıştı. (ANAP sıralarından alkışlar [!])

Efendim, YÖK'ün rakamları, eğer inanmıyorsanız, YÖK'ten alırsınız, aynısını alırsınız; ama inanmak işinize gelmez; çünkü inanamazsınız.

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Halkı canından bezdirdiniz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Rakamları okuyorum: Şimdi, bu yıl, liselerden 766 bin kişi birinci basamak imtihanlarına girmiş, kontenjan ise, 784.

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — Şaşırdınız Başbakan, şaşırdınız.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Hani imtihan yoktu, yoktu imtihan?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yani, ders yılında, ikinci basamak sınavına girenler 760, bunların içerisinde kontenjan sağlananlar 784; yani, bugün, bütün lise mezunlarımıza yetecek kadar kontenjan vardır.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Sayın Başkan, bunun bütçeyle ilgisi yok... Süre de çok geçti.

BAŞKAN — Efendim, lütfen rahat bırakın, Sayın Başbakan bağlasın.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Yarım saat geçti, olmaz ki.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Peki, neden bu geçmişteki şey; çünkü sizin sokaklarda bıraktıklarınız, hâlâ beklemede. Onun için, hepsi giremiyor. Sizin alamadıklarınız beklemede, onun için giremiyorlar. Bu bir gerçek; ama mühim olan kalitedir, kaliteyi değiştirmek için çok önemli bir uğraş vereceğiz.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Sınavları kaldırdınız, teşekkür ederiz!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen bağlayalım.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Peki Sayın Başkan.

Desteklemede ve teşviklerde ayrı bir anlayışı getiriyoruz; nakit olmayan teşvik sistemi ve dünya refahını çiftçimize getiren bir destekleme gündeme gelecektir.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Sayın Başkanın uyarısı size ulaşmıyor mu efendim?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Mahallî idarelerin etkinliğini büyük ölçüde fazlaştıracamız; yani, merkezden değil, mahallinden idareyi ve bu anlayışı, 1995'te ortaya koyuyoruz...

ENGİN GÜNER (İstanbul) — İki saat oldu, hâlâ konuşuyorsunuz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...ve yine bu çerçevede, birliklerimizin ele alınması ve Hazine arsa ve arazilerinin halkımıza malolması üzerinde önemli çalışmalar alt komisyonlar halinde DPT'de devam edecektir. DPT'de, planlama alanında yeni bir anlayışı getiriyoruz. Burada, sadece birtakım rakamların senaryoları değil, alt komisyonların üzerinde projeler halinde çalışacağı reform niteliğindeki bazı konulara el atılıyor.

Yine önümüzdeki yıl SSK, BAĞ-KUR ve Emekli Sandığının tek çatı altında birleştirilmesi meselesine parmak basacağız ve onunla ilgili yasayı, bahar aylarında Yüce Meclisin önüne getireceğiz.

METİN EMİROĞLU (Malatya) — Enflasyondan hiç bahsetmediniz, enflasyon ne oluyor efendim?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bölgesel gelişmeyi çok önemsiyoruz. Bu bölgesel gelişme içerisinde, Güneydoğu ve Doğu Anadolu’da konutsuz, evsiz kalmış vatandaşlarımız için 14 trilyonluk dış kaynak bulunmuştur. Bununla, büyük ölçüde, Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da konutsuz kalan vatandaşlarımızı, bir proje halinde konuta kavuşturmak mümkün olacaktır.

METİN EMİROĞLU (Malatya) — Enflasyon nereye gidiyor Sayın Başbakan, ondan hiç bahsetmiyorsunuz!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yine, İstanbul’un sorunlarına ilk kez el atacağız. Merkez olarak ilk kez İstanbul’un sorunlarına el atıyoruz; çünkü su için olsun, altyapı için olsun, hava kirliliği için olsun, trafik için olsun merkezi Hükümetin desteğine gerek vardır. *(DYP sıralarından alkışlar)*

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Ne zaman, ne zaman vatandaş ölüyor? Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Kaynağını bulacağız ve İstanbul’un sorunlarına da 50’inci Hükümet olarak el atacağız.

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — Siz engel olmayın yeter Sayın Başbakan.

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — Sayın Başkan, süreleri 45 dakika geçti efendim, hâlâ konuşacaklar mı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, kısaca bağlamak istiyorum.

METİN EMİROĞLU (Malatya) — Enflasyondan hiç bahsetmediniz, bütçeyi görüşüyoruz Sayın Başbakan.

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — Sayın Başbakan, İstanbul’a engel olmayın yeter.

METİN EMİROĞLU (Malatya) — Enflasyon yüzde 140, bundan hiç bahsetmiyorsunuz Sayın Başbakan.

BAŞKAN — Efendim, bir dakika, Sayın Başbakan başlayacaklar.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Evet, bağlıyorum Sayın Başkan.

Değerli Milletvekilleri, ülkemiz, zor günlerden ve dünyadaki çok önemli gelişmelerin olduğu bir dönemden geçmektedir. Meselelerimizi Mecliste tartışacağız. Meselelere olan çözümleri karşılıklı olarak buraya getireceğiz. Bütün milletvekillerine söylemek istediğim bir şey var: Sizler, egemenliğin kayıtsız şartsız teslim edildiği milletin yegâne temsilcilerisiniz. Ülkemizin içte ve dışta zor günlerden geçtiği bu dönemde, üstlendiğiniz bu büyük sorumluluğu başkalarıyla paylaşamazsınız...

HASAN KORKMAZCAN (Denizli) — IMF’le paylaşmayız.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Karamsar olmak gibi bir lüksümüz de yoktur. Bu ülkenin sorunlarının altından biz çıkacağız, bu Meclis çıkacak, beraberce çıkacağız; çünkü başka yolu yoktur. *(DYP sıralarından alkışlar)*

METİN EMİROĞLU (Malatya) — Çıkamazsınız.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Terörle mücadelede olsun, millî mücadele haline getirdiğimiz ekonomi de olsun...

METİN EMİROĞLU (Malatya) — Enflasyon yüzde 140.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...dış odaklar tarafından da kabul edildiği gibi, ileride 5 mega ülke arasına girmiş olarak görülen Türkiye, kilit konumundadır; ülkeye ve dünyaya barışı getirmek amacıyla var gücüyle bu Mecliste çalışacaktır. Bu birlik ve beraberliğe, halkımızın bu Mecliste ihtiyacı vardır. Eğer, bu birlik ve beraberlik olursa, terörle mücadeleyi daha iyi noktaya getiririz, bütün çözümleri buluruz, dünyaya barış mesajı veririz ve daha çok demokrasi, daha çok demokrasi için, hep beraber, halkımız için, beraberce uğraş veririz.

Hepinize saygılarımı sunuyorum ve diyorum ki, bütün ülkemize 1995 yılı bütçesi hayırlı olsun. Yine, bu vesileyle, bizi, şu anda izlemekte olan vatandaşlarıma sonsuz şükranlarımı sunuyorum, bize güvenmeye devam edin, 1995 yılı bütçesi, ülkemize hayırlı olacaktır; bunun için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

Sağ olun, var olun.³⁴ *(DYP sıralarından alkışlar)*

³⁴ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 19, Cilt 74, Birleşim 50, Sayfa 89-112*

23 Aralık 1994 Cuma**1995 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması**

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, çok Değerli Milletvekilleri; 1995 malî yılı bütçesini kabul etmiş bulunuyorsunuz. Bunu, Yüce Meclisimizin, sadece, Hükümetimize, 50'inci Cumhuriyet Hükümetine güveni olarak değil; aynı zamanda, bir direktifi olarak yorumluyorum. *(DYP sıralarından alkışlar)* Bu güvene, layık olabilmek için gerekli bütün çalışmalara, gece gündüz demeden devam etmeye kararlı olduğumuzu, Yüce Meclisimizin önünde bir kez daha bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Hiç kuşkusuz, ülkemizin zor bir dönemden geçtiğini hepimiz biliyoruz. Bu zor dönem içerisinde, ülkenin iç ve dış açıklarından, dış açığında önemli bir ilerleme olmuştur. Özelleştirme, özellikle 1995'e, adeta, bir seferberlik ruhuyla damgasını vuracaktır. Özelleştirmeyi, sadece, bir ekonomik olgu olarak kabul etmek mümkün değildir. Gerçekten hem siyasî hem de sosyal boyutlu önemli bir olaydır. Siyasîdir; çünkü halka, gerçekten sahibi olduğu bütün gücü iade etme anlamında kullanılacaktır. Halkın parası, gücüyle ve bütün imkânlarıyla, yeniden halka mal olacaktır. Sosyal içeriklidir; çünkü zaman içerisinde görülecektir ki, gerek yatırımlar gerek işsizlik, böyle bir anlayış içerisinde giderek azalacaktır. Tıpkı, demokratikleşme ve demokrasi anlayışıyla, özelleştirme de her şeyi halka mal etme ve demokrasiyi, sadece, bir hak olarak değil; bir yaşam biçimi olarak yorumlama anlayışı içinde devam edecektir. Keza, demokrasi, demokratikleşme ve özelleştirme aynı anlayışın değişik ifade tarzlarıdır.

Değerli arkadaşlarım, bir diğer meselemiz, ülkemizin bölünmez bütünlüğünden hiçbir biçimde taviz vermeden yapacağımız mücadeledir. *(DYP sıralarından alkışlar)* On yıldan beri tırmanan terörün, giderek daha aşağıya indirileceği ve bütün zorluklara rağmen, bütün malî imkânlarımızın bu anlayışla seferber edileceği bir gerçektir; çünkü ülkemizin bir tek verilecek çakıl taşı yoktur. Onun paha biçilmez değerini hepimiz biliriz.

Bu anlayışla, bütün kaynaklarımızın sıkıntısına rağmen, yine bu kararlılıkla, "bu iş ya bitecek ya bitecek" anlayışıyla *(DYP sıralarından alkışlar)* sonuna kadar mücadelenin 1995'te de devam edeceğini ifade etmek istiyorum.

İnançla ve güvenle, verilen güvene layık olmaya çalışacağımızı ve halkın parasının her kuruşunun halka yeniden mal olması için en büyük dikkati, özeni ve çalışmayı 50'inci Cumhuriyet Hükümeti olarak ortaya koyacağımızı bir kez daha ifade ediyorum ve 1995 bütçesinin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılarımı sunuyorum. *(DYP sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Başbakan.³⁵

³⁵ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 19, Cilt 76, Birleşim 61, Sayfa 880-881

23 Nisan 1995 Pazar

TBMM'nin 75. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

DOĞRU YOL PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, sayın konuk parlamenterler; cumhuriyet tarihimizin anlamlı bir gününü kutluyoruz. 23 Nisan, ulusumuzun kaderini eline aldığı gündür, ulusa saygının günüdür, yarınların sahibi çocuklarımıza sevgi günüdür.

Kurtuluş Savaşımızın başladığı günleri, zor şartları bir an için düşünelim. Ülkemiz, işgal altındaydı, haraptı, fakirdi. Ulusun üzerine, ardı ardına gelen savaşların yılgınlığı çökmüştü. Dış ve iç hainler işbirliği içindeydiler. Mustafa Kemal, tek başına Samsun'a çıktığında durum böyledi.

Evet, Atatürk'ün, kendisine, davasına ve ulusuna güveninden başka hiçbir şeyi yoktu; ama umutları vardı. En önemlisi, inancı vardı; ulusuna ve haklılığına. Ulu Önder, Kurtuluş Savaşını, işte, bu inançla başarıya sürüklemiştir. Böyle şartlar altında, âdeta, bütün dünyaya karşı, beraberlik içinde savaşı idame ettirmek zordu; ama Atatürk için kaybetmek imkânsızdı; umudu vardı, inancı vardı ve ona inanan ulusu vardı. Büyük askerî dehasının yanında, devlet adamıydı, meşruiyetçiydi; neyi, nasıl ve ne zaman yapacağını biliyordu. Erzurum ve Sivas Kongreleriyle, müstakbel Meclisin altyapısını hazırladı. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşuna giden yolda Meclisi kurdu. Binanın içindeki her şey derme çatmaydı; ama dava muhteşemdi; lideri olağanüstüydü; arkadaşları inançlıydı.

Atatürk, bize, ulusa inanmayı öğretti; egemenliğin ulusa ait olduğunu öğretti; en zor ve umutsuz şartlarda dahi, nasıl başarıya ulaşacağımızı gösterdi.

Bugün anlamlı bir gündür; büyük bir bayramdır; bin defa kutlu olsun.

Değerli Milletvekilleri, Atatürk'ün dediği gibi, egemen olan millettir. Bu egemenlik, kimseye devredilemez, kimseyle bölüşülemez. Millî egemenlik öyle bir nurdur ki, onun karşısında zincirler erir, tahtlar yanar, yok olur.

Bu Meclis, Atatürk'ün meclisidir; O'na layık olmak zorundayız.

O'nun emanet ettiği cumhuriyeti daha ileri götüreceğiz; devrimlerini devam ettireceğiz.

Atatürk, hürriyet aşığıydı; ulusunun hür ve bağımsız olmasını istedi.

Başkalarının fikirlerine değer verirdi. Şu sözlerine dikkatinizi çekmek istiyorum: "Çocuklarımızı serbestçe konuşmaya; düşüncelerini, duygularını hiç çekinmeden açıkça ifade etmeye; içten inandıklarını savunmaya; buna karşılık da başkalarının düşüncelerine saygı duymaya alıştırmalıyız." Evet, gelin, bu anlamlı günden başlayarak, düşünce hürriyetini daha ileriye taşıyalım; Ata'ya layık olalım; O'nun yaptığı gibi, ulusa ve onun olgunluğuna güvenelim.

23 Nisanın bir başka anlamı daha vardır; ilk ve tek çocuk bayramıdır. Ulu Önder biliyordu; çocukların yarının büyükleri olduğunu ve yarınların onlara ait olduğunu biliyordu. Her devrimi onları düşünerek yaptı; onları, itina edilmesi gereken birer çiçek gibi gördü.

Gelin, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, bize emanet edilen cumhuriyete, Meclise ve çocuklarımıza bir kez daha sahip çıkalım. Ulusal iradenin temsilcileri olarak, bu ülkeyi ileriye götürecek yasalara, parti farkı gözetmeksizin sahip çıkalım. Zor günleri, tıpkı Kurtuluş Savaşında olduğu gibi, beraberce ve inançla aşalım. Atatürk, bize, ulusumuzun engel tanımadığını gösterdi; O'nun çocukları olarak, engelleri aşalım.

21'inci Yüzyıla çok az kaldı. Sorunları bu çatı altında çözeceğiz, başka çatı yok, başka Türkiye de yok.

23 Nisanlar ebediyen kutlu olsun. *(Alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Çiller.³⁶

³⁶ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 19, Cilt 85, Birleşim 103, Sayfa 9-10

14 Haziran 1995 Çarşamba

7.11.1982 Tarihli ve 2709 Numaralı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Başlangıç Metni ve Anayasa Komisyonu Raporu Münasebetiyle

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi, bugün, Anayasa değişikliklerini içeren kanun teklifini görüşmeye başlamıştır.

Bu değişiklikler, 1945 yılında çok partili demokratik hayata geçtiğimizden bu yana, ilk defa, sırf, sivil siyasetçi zümrenin, tek başına yapmaya giriştiği bir Anayasa reformudur. Tek başına bu olgu bile memleketimizin -eksiklerimiz ne olursa olsun- demokrasi alanında ne kadar büyük bir aşama kaydettiğini göstermeye yeter.

Bugün, huzurunuzda bulunan anayasa değişiklikleri, Anayasa konusunda mevcut bütün meselelerimizi çözecek değildir. 1982 Anayasasının eleştiriye uğramakta olan başka hükümleri de vardır. Bu hükümlerin bir kısmı temel hak ve hürriyetlerle ilgilidir; bir diğer kısmı da yasama yürütme ve yargı organlarının hızlı, tutarlı ve verimli bir biçimde çalışmasını önleyen ve daha çok yöntemlerin iyileştirilmesi bağlamında ele alınması gereken hususlara ilişkindir; fakat bunların ötesinde, genel anayasal sistemimiz de tartışma konusudur.

Demek oluyor ki, bugün başladığımız anayasal değişme süreci, huzurunuzdaki bu değişiklik önerilerinden ibaret değildir. Kendi ihtiyaçlarımızı daha iyi hissettikçe, kamuoyundaki tartışmalar daha açık ve seçik yönle doğru geliştikçe, Anayasada reform yapma süreci devam edecektir. Bu süreç, anlamlı bir süreçtir; kaynağını Türk halkının, Türkiye Cumhuriyetinin değişmez nitelik ve ilkelerinin çerçevelediği, arzu ve iradesinde bulunan, devamlı bir süreçtir. Bu süreç, aynı zamanda, ister istemez, bir uzlaşma çabasıdır. Uzlaşma, hele anayasada reform yapmak söz konusuysa, sivil rejimlerin kaçınılmaz kaderidir. Uzlaşma, uzlaşan tarafların, hiçbirini tam olarak hoşnut kılmaz; herkes, uzlaşmanın eksik olduğunda, yetersiz kaldığında müttefiktir; ama her birinin bakış açıları farklıdır; her biri, eksikliği, kendi siyaset felsefesinin ışığında teşhis eder. İşte, uzlaşma, bunun için zordur; ama anayasasını sivil yollardan değiştirmek isteyen demokratik toplumlarda, uzlaşmadan başka çare de bulunmaz.

Uzlaşmaya çalışan tarafların her biri, yekdiğerine, eğer kendi görüşlerini olduğu gibi benimsetmek istiyorsa, uzlaşma gerçekleşemez; önemli olan, taraflardan her birinin, uzlaşma sürecinin eriştiği noktayı, kendi varmak istediği amaç bağlamında, ilerleme oluşturuyor sayabilmesidir. Uzlaşma, ancak bu suretle gerçekleşir; kimse için ideal sayılmayacak bir çözümle gerçekleşir; ama bu göreceli gerçekleşme, tarafların her birinde, ilerisi için mevcut ümitleri yok etmemelidir; çünkü uzlaşma çabası, tükenmeyen bir süreç olarak, ancak bu anlayışla devam edecektir.

Bir büyük filozof, insanoğlunun, hiçbir zaman, tam ve kesin gerçeğe erişemeyeceğini; insanoğlunun gerçek yolundaki ilerleyişini, onu hiçbir zaman mutlak hakikate ulaştıramayacağını söylerken, bütün semavî dinlerin, tanrıyı, mutlak gerçeği ortaya koyan tek mükemmel varlık olarak gören öğretisiyle birleşiyordu. (DYP sıralarından alkışlar)

Türkiye Büyük Millet Meclisi de, şu anda varacağı sonuçların değeri göreceli kalacak bir faaliyet içindedir; ama ben şuna inanıyorum ki, huzurunuzdaki anayasa

değişiklikleri, eleştiri ve beğenide, birbirimizden ne kadar ayrılırsak ayrılalım, yine de her birimiz açısından önemli, hem de çok önemli bir ilerlemedir.

Geliniz, varılan aşamayı kimimiz yetersiz, kimimiz yeterli, kimimiz de fazla cüretli bulsak bile hep birlikte bu ileri noktada buluşalım. Bu suretle, anayasal alanda ilerlememizi, belki yavaş yavaş ve adım adım, ama toplumumuzu, ani ve toptan değişikliklerin çalkantılarına atmaksızın, sağlamış olacağız ve böylece, milletçe büyük bir başarı kazanmış olacağız. Bu suretle, Türk toplumunun ilk defa, devrimle değil, evrimle de ilerleyebileceğini hem kendimize hem dünyaya kanıtlamış olacağız. *(DYP sıralarından alkışlar)* Bunu başarabilirsek, günümüzün pek çok ileri demokrasisinin de önüne geçmiş olacağımızı belirtmek isterim.

Bakınız, Alman Anayasası, bir cihan savaşında uğranılmış bir feci yenilginin sonucudur; Japon ve İtalyan Anayasaları için de durum böyledir. Fransa, siyasi hayatına istikrar kazandırmış olan 1958 Anayasasını, sadece sivil yollardan gerçekleştirebilmiş değildir. Anayasal düzenini evrim yoluyla kurabilen ülkeler sadece İngiltere, Amerika ve İskandinav ülkeleridir.

Eğer, huzurunuzdaki bu değişiklik paketini hayata geçirebilirsek, Türk Milleti, yeryüzünün bazı en önemli demokrasilerinin bile başaramamış oldukları bir çabadan zaferle çıkmış olacaktır. *(DYP sıralarından, "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Bize, dış dünyadan, demokrasi ve insan hakları bahsinde eleştiriler yapıyor; ama Türkiye bu değişiklik paketini hayata geçirmeyi başarırsa -ileride düzeltmemiz gerekli eksiklik ve aksaklıklarımız da olursa olsun- artık, sivil toplum olma yolunda geri dönülmez bir adım atılmış olacaktır. Bu başarıyı kazanabilirsek, sadece kendi kendimize güvenimiz payansız ölçüde artmayacak, dış dünyada da, Türk Milletinin kendi hür demokrasisini kendi elleriyle geliştirme ehliyetine sahip olduğu inancını yaratmış olacaktır.

Bu başarı, sadece Doğru Yol Partisinin olmayacaktır; bu başarı, Doğru Yol Partisinin olduğu kadar, Anayasa reformu yolunda her biri çok olumlu katkılarda bulunmuş olan Anavatan Partisinin de, Cumhuriyet Halk Partisinin de, Milliyetçi Hareket Partisinin de, Demokratik Sol Partinin de, Büyük Birlik Partisinin de, Millet Partisinin de ve hatta şu anda toptan ret taktiğini benimser görünen; ama alt komisyonda ve komisyonda çok faydalı katkılarda bulunmuş olan Refah Partisinin de olacaktır; hepimizin olacaktır. *(DYP sıralarından alkışlar)*

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Sayın Başbakan Tansu Çiller, bizim oyumuz ret olacaktır.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Kısacası, Türk Milletinin olacaktır. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Anayasa Komisyonu, çalışmaları sırasında, iyi ve doğru olanı yapmaya çalışmıştır; ama iyi ve doğru olanın ne olduğunun takdiri, sonuçta, Yüce Heyetinize ait olacaktır.

Siyaset, imkânları kullanma sanatıdır. Bu değişiklik teklifi, elbette, hukuk tekniğine ve temel hukuk kavramlarına uygun olmak zorundaydı; ama aynı zamanda, mümkün olduğu kadar geniş sayıda milletvekilinin müspet oyunu sağlamak kaçınılmaz bir hedef oluyordu. Bu değişiklik teklifinin tümü üzerinde, azamî sayıda milletvekilinin oyunu

toplayabilecek çözümler, değişikliğin kapsadığı çok sayıdaki konuda, hangi metinler üzerinde bulunabilirdi; Anayasa Komisyonu işte bunu araştırmıştır. Aynı şeyi, biz de kendi vicdanımızda araştırmak zorundayız; aksi halde, daha iyisini elde etmeye çalışırken, iyiden de yoksun kalmak tehlikesiyle karşılaşmamız kaçınılmaz olabilir. Önemli olanı önemli olmayana, en önemli olanı önemli olana her birimiz, kendi açımızdan tercih etmeye mecburuz. Bazı arkadaşlarımız, bu metinde, laikliğin kendilerine uygun gelen tarifini bulmamış olmaktan şikâyetçi olabilirler. Bazı arkadaşlarımız ise, laikliğin tarifinde yenilik peşinde olmaksızın, bu tarifi, Anayasanın belirli bir yerinde olmasının, bir başka yerinde olmasına kıyasla daha uygun olabileceğini düşünebilirler. Doğru Yol Partisi, cumhuriyetimizin, Atatürk'ten beri değişmez nitelik ve ilkelerine sadık kalmak kaydıyla, bu arayışlara, elbette ters bakacak değildir. Bu konudaki arayışlar, bugün, sonuç vermemiştir; bu durum, ileride de sonuç vermeyeceği anlamına gelmez.

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Size güvenmiyoruz,

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Herhalde, Komisyon raporunu bu açılardan eleştirenlerin, bu arayışlarının devamının mümkün oluşunun yanı sıra, önümüzdeki metnin, çeşitli alanlarda ve genelde, hürriyetleri genişletici ve teminata alıcı vasfı üzerinde durmaları gerekir. Bazı arkadaşlarımız ise, bir kısım sosyal hakların tanınmasında, kendi anlayışları yönünde yeterince ileri gidilmeyişinden memnun olmayabilirler; hoşnutsuzluklarını saygıyla karşılıyorum; ama bu arkadaşlarımız, sosyal haklar bahsinde de, çoğulcu ve katılımcı bir sivil topluma doğru ilerlemek bahsinde de, bu raporda yer alan açılışların önemini, herhalde inkâr etmeyeceklerdir. Onlar, kendilerini, bu Mecliste temsil edilen diğer siyasî güçlerden, bazı konularda, daha ilerici saymakta serbesttirler. Onlardan ricam, kendilerine kıyasla geride saydıkları siyasî güçlerin; kişi hürriyetleri ve sosyal haklar alanlarında, bu raporda yer alan çözümleri benimsemekle, büyük bir aşama gerçekleştirdiklerini teslim etmeleridir. Kendilerine göre, başkalarından ileride olan siyasetçiler, aynı ölçüde ileride saymadıkları başka siyasetçilerin, şimdi benimsedikleri şu uzlaşmayla, kendilerine, eskisinden çok daha fazla yakınlaştıklarını görmezlikten gelemeyiz, gelmemelidirler; aksi halde, hiçbir sonuca ulaşamayız. Yüce Meclis, en iyinin, iyinin düşmanı olduğu gerçeğini unutmamalı ve her birimiz, kendi ülkülerimiz peşinde koşarken, hep birlikte hiçbir hedefe varamamak yerine, yine, hep birlikte varabileceğimiz yere ulaşmayı amaçlamalıdır. (*DYP sıralarından alkışlar*) Hep birlikte, bir yere varmayı başaramazsak, bilelim ki, bu sürecin yeniden canlandırılması çok zor olacaktır; ama bir kez, hep birlikte bir yere ulaşmayı başarırırsak, bu süreç devam edecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; bir noktaya daha değinmek istiyorum: Yurtiçinde ve dışında, herkes, şunu çok iyi bilmelidir ki, bu anayasa reformu çabamız başarıya ulaşırsa, bunu, Türk Milletinden başka hiç kimse kendi başarı hanesine yazmaya kalkışmamalıdır. (*DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar*) Herkes bilsin ki, Türk Devleti, Türk Meclisi, dış baskı altında adım atmaz; ama Türk Devleti, Türk Meclisi, elbette, insan hakları ve demokrasiyle ilgili olarak, kendi egemen iradesiyle imzaladığı ve onayladığı, kendisini milletlerarası hukuk planında bağlayan hukuk kavramları, ölçütleri ve ilkelerini inkâr etmemeyi, yine, kendi egemen iradesinden doğan bir görev bilir.

Türkiye, bu milletlerarası hukuk belgelerini, kendi yararına olduğu için benimsemiştir. Kimse, bu belgeleri Türk Devletine, zorla benimsetmiş değildir. Türkiye, Avrupa İnsan Hakları sözleşmesini, kendi mefkûresiyle aynıyet halinde olduğu için benimsemiştir.

Elbette, bu sözleşmenin yorumu da, Türk Devletinin egemen takdiriyle olacaktır; işte, şimdi, Yüce Meclis bunu yapıyor. Bu kavramlar, bu ölçütler, bu ilkeler, bilelim ki, Türkiye Cumhuriyetinin dayandığı, kutsal, değişmez değerlere aykırı değildir; aykırıymış gibi yorumlanamaz. Ne var ki, bir sözleşmeyi kendi yararına görüp, onunla, kendi serbest iradesiyle bağlanmış olan bir devlet, elbette o kavramları, o ölçütleri, o ilkeleri kendisine ait değilmiş sayamaz.

Egemenliğimiz uygarlığımızdır. Haydi Türkiye! diyorum.

Saygılarımla. *(Bakanlar Kurulu ve DYP sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Çiller, teşekkür ediyorum.³⁷

³⁷ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 19, Cilt 88, Birleşim 123, Sayfa 382-385

II. ÇİLLER HÜKÜMETİ DÖNEMİ

51. Cumhuriyet Hükümeti

(05.10.1995-30.10.1995)

10 Ekim 1995 Salı

51. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Çiller Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin 51. Hükümeti olarak huzurunuzdayız. Türkiye'nin zor bir döneminde ağır bir sorumluluk üstlenen çalışma arkadaşlarım adına, yüce Meclisimizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

1991 Genel Seçimlerinden sonra kurulan DYP-SHP/CHP Koalisyon Hükümeti 20 Eylül 1995'e kadar görevde kalmıştır. 2 yıl 2 ay 15 gününde benim Başbakan sıfatıyla bulunduğum 50 Koalisyon Hükümeti Türkiye'de önemli kararlara imza atmış, önemli sorunların üstesinden gelmiş, görev alan her arkadaşım üstün bir feragat duygusuyla çalışmıştır.

Bu arkadaşlarımla birlikte hükümet sorumluluğu yüklenmekten duyduğum onuru huzurlarınızda dile getirmek ve her birine ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum.

Değerli Milletvekilleri,

DYP'nin 4 yıldır sürdürdüğü Koalisyon Hükümeti, Türk siyasi tarihinin anlamlı bir birlikteliğini ifade etmiştir. Cumhuriyeti kuran partiyle demokrasiyi kuran parti farklı siyasi prensiplere sahip olmalarına rağmen uyumlu ve verimli bir işbirliği gerçekleştirmiştir. Yıpratıcı sorunların altına birlikte girmiş ve büyük bir sorumluluk duygusuyla hareket etmişlerdir. DYP/SHP-CHP koalisyonlarıyla geçen bu dört yılın tarihimizde başarıyla verilmiş bir demokrasi sınavı olduğuna inanıyorum; hükmü tarih verecektir.

CHP'nin yeni lideri ile koalisyonu sürdürme arzumuz gerçekleşmemiştir. Yeni CHP yönetiminin bu doğrultudaki tercihini saygı ile karşılamak durumundayım; ancak, Türkiye'nin acil sorunları bir hükümet boşluğuna tahammül etmeyecek durumdadır. Sayın Cumhurbaşkanımızın 51. Hükümeti kurma görevini bana vermesini bu endişeyle değerlendirdim. Bazı partiler ve parti liderleriyle milletvekillerinin sorumluluk bilinciyle DYP Azınlık Hükümetine verdikleri destek, bugünkü meclis aritmetiği içerisinde demokratik bir çözüm imkânı yaratmıştır.

Demokrasiye ve parlamenter sistem içerisinde çözüm bulunabileceğine dair inancı kuvvetlendiren bu partiler ve parti liderleriyle milletvekillerine hükümetimize verdikleri destekten dolayı huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum. Bu desteğe layık olmak ve gösterdikleri güveni hak etmek, hükümetimizin birinci sorumluluğu olacaktır.

Bu parlamentonun çatısı altında bulunan her milletvekili arkadaşım, milli iradenin temsilcisidir. Bu parlamentoda temsil edilen her siyasi parti yüce milletimizin eğilimlerini, tercihlerini ifade etmektedir. Türk milletinin ortak çıkarları, sosyal ve ekonomik refahı, huzurlu ve güvenli bir toplum özlemi, itibarlı ve güçlü bir Türkiye, insan haklarına riayetkâr, ileri demokratik bir düzen hepimizin ortak paydalarını teşkil etmektedir. Farklı siyasi tercihler demokratik düzen içinde saygı ile ve hoşgörü ile karşılanmalıdır. Ancak 51. Hükümet olarak biz bu mevcudiyetimizi yukarıda sıraladığım

ortak paydalara dayandırırken, hiç bir şekilde vazgeçmeyeceğimiz temel ilkemizin ülkenin bölünmez bütünlüğü, üniter devlet yapımız ve vatandaşlarımızın birlik ve beraberliği olduğunu ifade etmek isterim.

51. Hükümet bu ilkelere dayalı bir uzlaşma ve hoşgörü anlayışına sahip olacaktır. Bu yüzden bir azınlık hükümeti olarak kurduğumuz bu hükümetin yüce Meclisimizden aldığı büyük bir destekle varlığını sürdürüleceğine inanıyoruz. 51. Hükümet tarihe hoşgörü ve uzlaşma hükümeti şeklinde geçmek arzusundadır. Bu konuda yüce Meclisimizde oluşacak hoşgörüyü dayalı bir uzlaşma ve sağduyu anlayışına güveniyoruz.

Değerli Milletvekilleri,

Bu Hükümet gerçekten ağır bir sorumluluk yüklenmiştir. Ekonomik dengelerin hala esas olduğu, içerde ve dışarda hayati sorunların bulunduğu bir dönemden Türkiye, bu Hükümet ile çıkacaktır.

Demokratikleşme yolunda tarihi adımları bu hükümet atacaktır. Bu noktada ağır sorumluluklar yüklenen hükümetin sizden geniş bir uzlaşmaya dayalı olarak destek bekleme hakkı vardır. Demokratik değerlerden, açık toplumun faziletlerinden güç alarak bu desteği sağlayacağınıza inanıyoruz.

Kurduğumuz azınlık hükümeti, bir mecburiyetin ve “demokrasilerde çare tükenmez” inancını ürünüdür. Ülkeyi hükümete bırakmamak, acil sorunlar karşısında siyasi irade boşluğuna meydan vermemek azminin sonucudur.

Burada açıklıkla ifade ediyorum: Geniş tabanlı, ancak kolay karar alamayacak şekilde oluşmuş hükümetlerle Türkiye siyasi kararlılık gösteremez. Önemli siyasi kararların ertelendiği geçiş hükümeti ile Türkiye, üzerinde bulunduğu sırat köprüsünden geçemez. Hükümetimiz bir azınlık hükümeti de olsa, aldığı ve alacağı tüm kararların sahibidir. Ateşten gömleği bütün sonuçlarına katlanarak giymiştir. Türkiye’de bir geçiş hükümeti veya seçime endeksli hükümet değil, siyasi kararları süratle alan ve icraata geçen sorumlu, yetkili bir hükümet vardır.

Kısaca, bu Hükümet en küçük bir siyasi irade zaafı gösteremeyecek olan kararlı bir hükümettir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 49. ve 50. Hükümetler “Hizmet Hükümeti” olmuştur.

49. ve 50. Hükümet döneminde yapılan bazı hizmetleri belirtmekte yarar görüyorum.

1992-1995 döneminde toplam 346 bin hektar alan sulamaya açılmıştır. Atatürk Barajında depolanan suyu Şanlıurfa ovasına ileterek bölgedeki ekonomik hayata ivme kazandırılmasını sağlayacak olan Şanlıurfa tüneline su akıtılmış ve Harran Ovasının suya olan bin yıllık hasreti sona ermiştir.

Aynı dönemde enerji sektöründe, üretim kapasitesinde önemli artış sağlanmıştır. 4.071 megavat kurulu güç yaratılmış, böylece Türkiye’nin toplam elektrik enerjisi kurulu gücü 21.277 megavata, üretim kapasitesi yılda 103,8 milyar kilovata yükseltilmiştir. Bu dönemde Atatürk Barajı ve Hidroelektrik Santrali, Menzelet, I. Merhale, Adıgüzel Barajı ve Hidroelektrik Santrali, Orhaneli Termik Santrali, Soma B 6’inci Ünite, Gezende Barajı ve Hidroelektrik Santrali, Kemerköy Termik Santrali gibi önemli projeler tamamlanmıştır.

Karayollarında 3.827 km. asfalt ve 2.435 km. stabilize yol yapımı; köy yollarında 24,9 bin km. asfalt ve 35,4 bin km. stabilize yol yapımı gerçekleştirilmiştir. Bunlara ilaveten 807 km.lik otoyol kesimi hizmete açılmıştır. Bu dönemde, karayolu iyileştirme, Baladız-Isparta-Antalya, Ankara-Polatlı-Sivrihisar ve Antalya-Alanya projeleri başlatılmış, bunlardan Baladız-Isparta-Antalya karayolu hizmete alınmıştır.

Demiryollarında toplam 700 km. yol yenilemesi ile 288 km. yol elektrifikasyonu yapılmış, bu çerçevede Ankara-Eskişehir elektrifikasyonu tamamlanmıştır.

Havayolu ulaştırmasında aynı dönemde Isparta Havaalanı yatırımı ile Atatürk Havalimanı'nın trafik yoğunluğunu azaltmaya yönelik olarak Çorlu Askeri Havaalanı ve Kocaeli Cengiz Topal askeri havaalanlarının tevsî yatırımları başlatılmıştır.

THY daha önceki yıllarda başlattığı modernizasyon ve standardizasyon çalışmaları sonucunda 1994 yılında dünyanın en genç filolarından birini oluşturmuş, toplam uçak sayısı 1995'de 64'e, koltuk kapasitesi ise 9.860'a ulaşmıştır.

Haberleşme sektöründe çağdaş teknolojilerin ülkemize kazandırılması çalışmalarına devam edilmiş, Türksat 1-B uydusu yörüngeye oturtularak Avrupa'dan Asya'ya kadar Türk dünyasına iletişim imkânı getirilmiştir.

Telefon santral kapasitesi 1995 yılında 14,5 milyon hata, telefon abone yoğunluğu ise yüzde 21'e yükseltilmiştir. Ayrıca cep telefonu sistemi ülkemize kazandırılmış ve abone sayısı kısa sürede 280 bine ulaşmıştır.

Eğitim sektöründe; toplam 30.234 ilköğretim ve ortaokul dersliği yapılmıştır. Ayrıca genel lise ve çeşitli meslek lisesi olarak toplam 456 okul hizmete açılmıştır. 22'si devlet üniversitesi, 2'si yüksek teknoloji enstitüsü ve 4 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 28 yeni üniversite kurulmuştur.

Sağlık sektöründe; çeşitli büyüklükte toplam 89 adet hastane açılmış, hizmete sunulan hasta yatağı sayısı toplam 6.061 adet olmuştur. Aynı dönemde toplam 447 sağlık ocağı ve 1.281 sağlık evi hizmete alınmıştır.

Bu dönemde 545 belediyenin içme suyu tesis bitirilmiştir. Hizmete alınan belediye kanalizasyon tesis sayısı ise 21'dir. 27.411 ünite köy içme suyu tesisi işletmeye alınmıştır.

Bu dönemde 3.792 hektar alana sahip 18 adet organize sanayi bölgesi tamamlanmıştır. Ayrıca çeşitli büyüklükte ve 13.694 işyerine sahip 60 adet küçük sanayi sitesi hizmete açılmıştır. Bunlar, daha önceki iktidar dönemlerinde yapılanlardan birkaç misli fazladır.

Ayrıca, 49 uncu ve 50'inci hükümetlerimiz, bu ülkenin zor günlerinde, vatandaşlarımızın desteği, birlik ve beraberlik içinde neler yapılabileceğini, ülkemizin talihsiz köşesi Erzincan'da ispatlamıştır. Erzincan, devletin, halkına sahip çıkmasının en güzel ve anlamlı bir belgesi olarak tarihe mal olmuştur. Üç buçuk yıl önce yerle bir olan ve 1.000'e yakın vatandaşımızın hayatını kaybettiği Erzincan'ın yaraları hızla sarılmış, yıkılanların yerine yenisi konulmuş, Erzincan, eski canlılığına kavuşturulmuştur. Erzincan, devletin halkına sahip çıkmasının en önemli simgesi olarak ortadadır.

Erzincan'ı yeniden yaratma yolundaki kararlılığımızı Senirkent depreminde de göstererek, bu yörenin yaralarının da kısa sürede sarılması için özel bir kanun çıkardık.

51'inci hükümetin kurulduğu gün, Dinar afet bölgesi için hazırladığımız kanun tasarısı da Meclise sevk edilme sürecine girmiştir.

Bu özel yasalar, bu yörelerimizi ve insanlarımızı kucaklayacak, onların acılarını dindirmesi için planlanan işlerin kısa sürede yapılmasını sağlayacaktır. Hükümetimiz, zorda kalan vatandaşımızı sahipsiz ve yalnız bırakmaz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Ayrıca 49. ve 50. Hükümetler, birer hizmet hükümeti olmuşlardır. Terörle mücadelenin üzerine kararlılıkla gidilmeye 49. Hükümet zamanında başlanmıştır. Birçok sorunların aşılması için alt yapı bu hükümet döneminde oluşturulmuştur.

50. Hükümet terörü sindirmiştir. 50. Hükümet kurulduğu günlerde terör Güneydoğu'yu kan gölüne çevirmişti. Güvenlik Kuvvetlerimizin arkasına, siyasi kararlılığımızı koyduk. "Terör ya bitecek ya bitecek" dedik. Güvenlik güçlerimizin büyük fedakârlıklarla, canı pahasına bir görev aşkıyla sürdürdüğü mücadele ile terörü sınırlarımız dışına attık, dar bir alana mahkûm ettik.

Vereceğim şu rakamlar, bu konudaki başarıyı yansıtacaktır. 1984'den Ekim 1995 başına kadar toplam 22.892 terörist ele geçirilmiştir. Sadece, 50. Hükümetin göreve başladığı Haziran 1993'den bugüne kadar geçen sürede ele geçirilen terörist sayısı 16.800'dür; yani Hükümet ettiğimiz iki yıl ve 2 ay 15 günde, ele geçirilen terörist sayısı, ondan önceki on yıllık dönemde ele geçirilen terörist sayısının yaklaşık iki katından fazladır. *(ANAP ve RP sıralarından gürültüler)*

Bu bölgemizde artık vatandaşlarımız huzur ve güven içinde yaşamaktalar. Hayat normale dönmüştür. Halkımız adeta bir "Çanakkale ruhu" anlayışı ile mücadeleye ve birlik ve beraberliğe destek vermiştir. Bu, gözbebeğimiz kahraman silahlı kuvvetlerimizin, güvenlik kuvvetlerimizin, vatandaşlarımızın, kısaca devletimizin başarısıdır.

Hızla terörden arınan bölgemizi batıdan farksız bir vatan toprağı haline getirmeye kararlıyız.

Bu konudaki çalışmalarımızı, "Onarım Projesi" adıyla başlattık. Bu proje çerçevesinde Doğu ve Güneydoğu'daki illerde hayvancılığı geliştirmek amacıyla açılan yüzde 20 faizli kredinin limiti 2 trilyon liradır. Bu kredi şimdi 10 trilyona, daha sonra da 20 trilyon liraya çıkarılacaktır.

Aksiyon planıyla da bu bölgelerdeki alt yapı yatırımlarına öncelik verilmiş, bu yatırımlar tasarruf tedbirlerinin dışında tutulmuştur.

Konut, bu bölgeye yoğun olarak götüreceğimiz bir başka faaliyet alanıdır. Bu amaçla, Diyarbakır, Şırnak, Hakkâri illerinde başlatılmış olan 2.910 adet konut projesine 1995 yılı sonuna kadar 1,5 Trilyon lira harcanmış olacaktır.

Yöreye götürülen büyük sulama projeleri sonucunda, bölgede, pamuk üretiminde büyük artışlar kaydedilmiştir. Bu yörede üretilen pamuğu değerlendirmek amacıyla tekstil sanayi, hayvancılık ve konutun yanı sıra üçüncü sektör olarak desteklenecektir.

50. Hükümetin karşılaştığı bir diğer önemli sorun, ekonomik dengeler olmuş ve 5 Nisan 1994 Kararları bu nedenle alınmıştır. Yıllardır aşırı iç ve dış borç birikimi ile bütçe kontrolünü kaybetmiş ve son 14 yıldır ciddi bir istikrar programı uygulanmayan Türkiye bir krizin eşiğine gelmişti. 1994 yılının ilk aylarında para, sermaye ve döviz piyasalarında oluşan dengesizliklerin, ekonomiyi hiper enflasyon ve durgunluğun

birlikte yaşandığı bir konjonktüre sürüklenmesini engellemek ve ekonominin orta ve uzun vadede sağlıklı ve sürdürülebilir bir büyüme temeline oturtulmasını sağlamak amacıyla 5 Nisan kararları yürürlüğe konulmuştur.

Memnuniyetle belirtmek isterim ki; 5 Nisan Kararları başarılı olmuştur. İç ve Dış dengede sürdürülemez boyutlara ulaşan açıklar, bu kararlar ile daraltılarak ekonomik dengeler yeniden tesis edilme aşamasına gelmiştir. 1993 yılında 6,4 milyar dolar açık veren cari işlemler dengesi 1994 yılında 3 milyar dolar civarında fazla vermiştir. 1994 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 52'den yüzde 78'e yükselmiş ve dış ticaret açığı 14,1 milyar dolardan 5,2 milyar dolara getirilmiştir.

1988 yılından beri sürekli artan kamu açıkları ilk kez 1994 yılında daraltılmıştır. Kamu açıklarının hızla düşürülmesi amacıyla alınan tedbirler sonucunda 1993 yılında yüzde 6,7 olan bütçe açığının GSMH'ya oranı 1994 yılında yüzde 3,8'e indirilmiş ve faiz dışı bütçe fazlası verilmiştir.

1994 yılında dış borç ödemeleri hiç dış borç kullanılmadan zamanında yapılmıştır.

5 Nisan öncesinde 3,3 milyar dolar olan Merkez Bankası döviz rezervleri, bugün 15 milyar doları aşmış bulunmaktadır. Bu Cumhuriyet tarihinde ilk kez yaşanmaktadır.

Türkiye dış yardım almadan radikal bir istikrar programı uygulayan nadir ülkelerden birisi olmuştur. 1993 yılında 10,7 milyar dolar net dış borç kullanılırken, 1994 yılında 8,5 milyar dolarlık net dış borç ödemesi yapılmıştır. Yani, 1994 yılında 1993'e kıyasla 19,2 milyar dolarlık daha az dış imkân kullanmıştır. İlk kez 1994 yılında dış borç stokunda azalma meydana gelmiştir.

1995 yılının ikinci çeyreğinde, gerek üretimde, gerekse kapasite kullanımında gözlenen artışlar, ekonominin tekrar büyüme sürecine girdiğini göstermektedir. Nitekim 1995 yılının ikinci çeyreğinde gayrisafi yurtiçi hâsıla yüzde 13,5 oranında artmıştır.

Dışardan hiç kaynak kullanmadan uygulanan bir istikrar programından sonra, büyümeye bu kadar çabuk geçilmesinin bir örneğini hiç bir ülkede bulamazsınız.

İhracattaki artış bir önceki yıla göre %30'lara çıkmış ve bu eğilim devam etmektedir. İhracatın yılsonunda 21 milyar doları aşması beklenmektedir. Ekonomideki canlanmanın etkisiyle ithalat da artış sürecine girmiş bulunmaktadır.

1993 yılında yüzde 12,9, 1994 yılında yüzde 28,7 olan reel faiz oranı, 1995 yılının Ocak-Ağustos döneminde yüzde 8,2'ye gerilemiştir.

1994 yılı Ocak-Eylül döneminde yüzde 102,5 olan toptan eşya fiyatları artış hızı, 1995 yılında yüzde 45,5'e gerilemiştir.

Değerli Milletvekilleri, on sekiz ay gibi kısa bir sürede ortaya çıkan ve dünyada uygulanan istikrar programında pek görülmeyen bu olumlu gelişmeler, ekonomimizin gücü ve dinamizmi yanında aldığımız tedbirlerin doğruluğunu da yansıtmaktadır. Bütün ekonomik göstergeler Türkiye'de 5 Nisan kararlarının getirdiği önemli yapısal değişikliklerin başlamış olduğunu göstermektedir. Bununla beraber hassas dengeler devam etmektedir.

Ekonomideki mevcut iyileşmenin devam etmesi ve halkımızın fedakârlıklarının boşa gitmemesi için, istikrarı bozacak her türlü davranıştan kaçınmak gerekmektedir.

Bilindiği gibi 5 Nisan Kararları ile toplumun her kesimi belirli ölçüde fedakârlık göstermiştir. Nitekim memur maaş artışları sınırlı tutulmuş, yüksek gelir gruplarından

yaklaşık 90 trilyon lira ek vergi alınmış ve tarımsal destekleme alımları sınırlandırılmıştır. Böylece istikrar paketini yükü, toplum kesimleri arasında eşit dağıtılmaya çalışılmıştır.

5 Nisan Kararlarının bir yıllık uygulama döneminde, Merkez Bankası'nın daha özerk bir yapıya kavuşturulmasını, özelleştirme, sosyal güvenlik, teşvikler, tarımsal destekleme, birlikler, mahalli idareler ve kamu istihdamı alanlarındaki yapısal reformlarda önemli adımlar atılmıştır.

Ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde, dolayısıyla kamu açıklarında azalma sağlamak amacıyla yönelik olarak hazırlanan Özelleştirme Kanunu Anayasa Mahkemesi'nden döndükten sonra, tüm engelleri aşarak yürürlüğe girmiştir. Yüce Meclisimizin de yakından bildiği gibi, büyük güçlüklerle çıkardığımız bu kanun ile özelleştirme uygulamalarını yürütmek üzere Özelleştirme Yüksek Kurulu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı kurulmuş ve Özelleştirme Fonu oluşturulmuştur. Özelleştirme uygulamalarında uyulacak ilkeler, özelleştirme yöntemleri, özelleştirme sonucu işsiz kalabilecek olanlara sağlanacak mali ve sosyal haklar, değer tespiti ve ihale tespiti ve ihale yöntemleri belirlenmiştir.

Yıllardır üzerinde uğraşları Yap-İşlet-Devret modelini sağlam bir hukuki tabana oturtmak ve böylece 30 milyar doların üzerinde bir proje paketini, bütçe dışı imkânlarla özel kesim eliyle gerçekleştirebilmek amacıyla gerekli olan mevzuat düzenlemeleri 1994 itibarıyla tamamlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Kamu iktisadi teşebbüslerinin özel sektör kuruluşları gibi hacze, iflasa ve tasfiyeye açık omları için gerekli yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Böylece KİT'lerin piyasa disiplini içerisinde çalışmalarını sağlayacak bir ortam oluşturulmuştur.

Kamuya sadece yük olan ve özelleştirilmelerine imkân bulunmayan, ETİBANK, Türkiye Ziraat Donatım Kurumu ve TEKEL Genel Müdürlüğü'ne ait bazı tesislerin üretim faaliyetleri durdurulmuştur. Karabük Demir Çelik İşletmeleri sembolik bir bedelle çalışanlara devredilerek, özelleştirmede önemli bir örnek uygulama yapılmıştır.

5 Nisan Kararları ile tarımsal destekleme politikalarının yeniden bir düzene oturtulması amacıyla ürün fiyat desteklemelerinden vazgeçilerek, dünya fiyatlarının sağladığı refahın çiftçiye aktarılmasına imkân veren bir politika izlenmesine başlanmıştır. Çiftçiye destek diye verilen paralar, çiftçimizin eline geçmiyordu. Bizim getirdiğimiz sistem, bunu önlemiştir. Fiyat desteklemeleri yerine, girdilere sübvansiyon veren bir uygulama ile ödemelerin doğrudan çiftçilere yapılması uygulaması başlatılmıştır.

Tarımsal ürünlerin borsalarda işlem görmesini teşvik amacıyla, borsalarda yapılan işlemlerin daha düşük oranlarda vergilendirilmesine başlanmıştır.

Ayrıca, arz fazlası olan ürünlerde ekim alanlarının sınırlandırılması çalışmalarına devam edilmiştir. Böylece çiftçinin eline daha iyi fiyat geçmesi olanağı yaratılmıştır.

Sosyal güvenlik kurumlarının kaynak yaratmalarının sağlanması, bütçe üzerindeki yüklerinin azaltılması ve emeklilikte nimet-külfet dengesinin kurulması hedefi doğrultusunda çalışmalar halen sürdürülmektedir.

5 Nisan Kararları ile öngörüldüğü biçimde, kayıt dışı ekonomiyi sisteme dâhil etmek ve vergide etkinliği artırmak amacıyla hazırlanan Kanun Tasarısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden geçerek kanunlaşmıştır.

Bu çerçevede; herkese bir vergi numarası verilerek, mükellef sayısı 5 milyondan, yılsonunda 15 milyona ulaşacaktır. Herkesin vergi mükellefi olduğu bir Türkiye'yi hedefliyoruz. Ayrıca, bu kanunla, cezai yatırımlar artırılarak, vergi kaçakçılığının önlenmesi amaçlanmıştır.

Sayın Milletvekilleri,

Türkiye'de serbest piyasa sistemini tam ve sağlıklı bir şekilde işletmek ve rekabet ortamını sağlamak üzere gerekli kurumsal ve hukuki altyapı oluşturmaya yönelik düzenlemelere hız verilmiştir. Bu bağlamda;

Rekabetin korunması hakkında kanun yürürlüğe konulmuştur.

Tüketicinin haklarını korumaya yönelik, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun da yürürlüğe girmiştir.

Türkiye'de teknolojik gelişmeyi hızlandırmak amacıyla Türk Patent Enstitüsü kurulmuş ve faaliyete geçmiştir.

Fikir hakların korunmasında etkinliği sağlamak ve uluslararası standartlarda korumayı ülkemizde de gerçekleştirmek amacıyla, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile Sinema Video ve Müzik eserleri Kanunu'nda gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Daha önce hukuki düzenleme olmayan alanlarda bu eksikliği gidermek ve mevcut mevzuatta Avrupa Topluluğu Mevzuatına uyum sağlamak amacıyla, Kanun Hükmünde Kararname ile gerçekleştirilmiştir.

Sermaye piyasasında yapılan düzenlemelerle, sermayenin tabana yayılması ve uluslararası yatırımcıların piyasalara girmesi sağlanmıştır.

Bütün bunların yanı sıra, tabii ki 50. Hükümetin en önemli icraatlarından biri Gümrük Birliği girişimidir. 6 Mart 1995 tarihli Avrupa Birliği Ortaklık Konseyi kararı ile 22 yıl süren geçiş dönemi tamamlanarak, 1996 yılı başında Gümrük Birliği ve AB'ne tam üyelik sürecinde önemli bir adım atılmıştır.

Kısacası, 50'inci Hükümet, 2 yıl 3 ay gibi bir sürede, terörle mücadelesini başarıyla sürdürürken, 5 Nisan kararlarını cesur bir biçimde almış, bu arada, Merkez Bankasını özertleştirmiş, dış dengeleri tümüyle düzeltilmiş, iç dengeleri belli bir düzeltme aşamasına koymuş, enflasyonu, kısmen yukarı çıkış aşamasından duraklama ve aşağı inme aşamasına indirmiş, bu arada, bir büyümeye tekrar geçişi sağlamış, vergide büyük bir reform yapmış, Yedinci Beş Yıllık Planla, yepyeni bir değişim programı anlayışını ve yeni planlama anlayışını ortaya koymuş, gümrük birliğini, 32 yıl sonra, ilk kez, Ortaklık Konseyinde onaylatmış ve geçen günlerde, petrol boru hatlarının Türkiye'den geçmesi gibi bir olguda çok önemli bir adımı atmıştır.

Bunu, iki ayrı görüşe sahip iki partinin oluşturduğu bir Koalisyon Hükümeti başarmıştır.

Ayrıca, bu arada, -bir tanesi genel mahallî seçim olmak üzere- 5 tane seçim geçirilmiş, Koalisyon ortağımız dört kez genel başkan değiştirmiş ve büyük bir özveriyle, dışarıdan hiç borç alınmadan, borç ödeme sürecinde, bir de önemli bir katılım devrimi yaşamıştır.

Televizyonların sayısı bu dönemde hızla artmış, mahallî televizyonlar yeşermiş ve büyük bir demokratik ve özgürlük ortamı içinde, bütün bunları başarma gibi bir nokta yakalanabilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, istikran korumada, uzlaşma ve değişim hükümeti olma kararlılığı içerisindeyiz.

51'inci hükümet, bir hoşgörü ve uzlaşma hükümeti olacaktır; hoşgörüyü, uzlaşmayı egemen kılacaktır.

51'inci hükümet, aynı zamanda, bir çözüm hükümeti olacaktır.

Bu hükümetin siyasî misyon olarak üstlendiği 6 öncelikli konu vardır. Bu önceliklerimiz şunlardır:

Terörle mücadele, içte ve dışta aynı kararlılıkla sürdürülecektir.

Terörle mücadeleyi, kurulduğu günden bu yana büyük bir kararlılık ve cesaretle sürdüren Hükümetimiz, güvenlik güçlerimizin canı pahasına ortaya koydukları çabayla, bölgede ve büyük kentlerimizde güvenliği sağlamıştır. Hükümetimiz, üniter devlet yapımızdan hiçbir şekilde taviz vermeden, bu yoldaki mücadelesini içte ve dışta sürdürmeye kararlıdır.

İkinci önceliğimiz, terörden zarar gören Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimiz ve yörede yaşayan vatandaşlarımızın kucaklanması olacaktır. Güvenliğin sağlandığı yörede, şimdi, sıra, yaraların sarılmasına gelmiştir. Hükümet, bu yöremizdeki insanlarımızı, bölgeye refah getirici bütün ekonomik önlemleri alarak kucaklayacaktır. Harran Ovasına akan su, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi için atılım kaynağı olacaktır.

Bu bağlamda, konut, hayvancılık ve tarıma dayalı pamuk ve tekstil sanayii, öncelikle ele alınacak projelerdir.

Yöre halkının terk ettiği, güvenliği sağlanmış köylerine dönmeleri için bir program hazırlanıp uygulanacak ve zararların giderilmesi için bütün imkânlar seferber edilecektir. Yöredeki istihdam sorununu aşabilmek için, devlet imkânlarının yanı sıra özel sektör de devreye sokulacaktır.

Güneydoğuda boşaltılan köylerden, güvenlik yönünden uygun olanlarına, vatandaşlarımızın geri dönüşü sağlanacak ve bu köylerde, vatandaşlarımızın uğradıkları zararlar karşılanacaktır.

Üçüncü önceliğimiz, ekonomideki istikrarı sürdürerek, dengelerin bozulmasına ve yeni bir ekonomik krizin yaşanmasına müsaade etmemek olacaktır.

Ancak, aylardır sürüncemede kalan toplu sözleşme tikanıklığına çözüm bularak, işçilerimizi kucaklayacağız. Bunu yaparken, kamu kesimindeki net ortalama işçi ücretlerinin, ortalama memur maaşının 2,8 katı, memur emeklisinin 4,2 katı, işçi emeklisinin 5,9 katı olduğu dikkate alınarak, memur, memur ve işçi emekli ve bunların dul ve yetimlerine tatmin edici olanaklar sağlanacaktır. Bu, Hükümetimizin en öncelikli meselelerinden biri olacaktır.

Bütün bu iyileştirmeleri yaparken, verilecek paranın 60 milyon vatandaşımızın parası ve hakkı olduğunu gözden ırak tutmayacağız.

Ekonomik istikrarın sürdürülmesinde özelleştirmenin esas olduğu bilinciyle, bu alandaki uygulamaya da kararlılıkla devam edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri, hükümetler, her kesimin hükümetidir. Parlamentoların ve hükümetlerin kullandıkları ülke kaynakları ise yalnız bir kesimin değil, bütün

toplumun hakça ve adaletli yararlanacağı ortak varlıklardır. Hükümetlerin ve parlamentoların yapacağı iş ve hatta görev, bu hakka ve adalete uymaktır, haksızlık ve adaletsizlik yapmamaktır; bunu yapmaya hakları da yoktur; çünkü millet adına görev yapmaktadırlar, bütün millet adına görev yapmaktadırlar; yani, işçilerimizin yanında, memurlarımızın, diğer dar gelirli kesimlerin, kamu kesimi dışında çalışan işçilerimizin, sanatkârlarımızın, esnafımızın ve çiftçinin; yani hepsi adına görev yapmaktadırlar.

Parlamentoyu, hükümetlerin yapması gereken pek çok olayın yalnız bir tanesiyle etki altına almaya çalışmak, millî irade kavramına uymaz. Bu parlamentoların üstün irade kavramına da genel temsil kavramına da ne ölçüde uygun düşer, bunu da ayrıca hesap etmek gerekir. Parlamentolar, krizlerin yaratıldığı değil, krizlerin çözüldüğü yüce kurumlardır. Türk Parlamentosunun da bunu yapacağına yürekten inanıyorum.

Hükümetimizin bir diğer önceliği de şudur: Gümrük birliğinin, dünyayla bütünleşmenin çok önemli bir aşaması olduğunu kabul ederek, bu konudaki tüm adımları atarak, sonuca ulaşmak amacındayız.

51'inci hükümet olarak bir diğer önemli önceliğimizle, Türkiye Büyük Millet Meclisinde öncelikli olarak, şu yasama çalışmalarını, uzlaşma içerisinde sonuca bağlamak hedefini güdüyoruz:

Anayasa değişikliğiyle ilgili uyum yasalarının, seçimlerden önce çıkarılması,

Adil bir seçim kanunu çıkarılması,

Demokratikleşme standartlarının yükseltilmesini sağlayacak yasaların gerçekleştirilmesi,

8'inci maddenin değiştirilerek, Türkiye'nin bölünmez bütünlüğüne zarar vermeyecek şekilde, düşünce ve ifade hürriyetinin önünde bir engel olmaktan çıkarılması,

Özelleştirme uygulamalarının Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı veya özerk bir kurul tarafından denetlenmesini sağlayacak düzenlemenin yapılması,

Yolsuzluklara karşı etkin kurumsal önlemlerin alınması.

Bu çerçevede, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde bulunan, Mal Bildiriminde Bulunulması (*ANAP sıralarından alkışlar*) Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu Tasarısı, Devlet İhale Kanununda değişiklik tasarısı ve Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Bazı Suçlarının Kovuşturulması Hakkında Kanun Tasarısının hızla kanunlaştırılması, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir uzlaşma ortamı yaratılarak sağlanacaktır.

Ayrıca, Adalet Bakanlığınca, adaletin süratle ve sağlam zeminde tahakkuku için hazırlanan yedi kanun tasarısı da Parlamento gündemindedir. Bu tasarıların da hızla kanunlaştırılması hedefimizdir.

Altıncı bir öncelik olarak, dış politika alanında, devlet yapısının dayandığı ilkeler bakımından Atatürk'ün çizmiş olduğu yoldan yürüyerek, ilişkiler, barış, dostluk, karşılıklı işbirliği esas çerçevesinde yürütülecektir. Hedefimiz ve amacımız, dünyada sulh, bölgede sulh, ülkede sulh olacaktır.

Bu bağlamda, gümrük birliğinin tamamlanması ve Avrupa ile bütünleşme, Orta Asya ve Kafkaslarda bağımsızlığını yeni kazanmış ülkelerle ilişkiler, bu bölgelerdeki

kardeşlerimizi ilgilendiren sorunlar, ham petrolün ve diğer doğalgaz hatlarının Türkiye üzerinden Akdeniz'e sevk edilmesi, Balkanlar ve Bosna meselesi, Ortadoğu barış süreci, Kuzey Irak'taki durum ve Kıbrıs sorunu gibi konular hassasiyetle izlenecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; programımızdaki bu önceliklerin bir kısmını açmak istiyorum.

Türkiye Devleti, üniter bir devlettir, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Devletin dili, bayrağı, simgeleri, sınırları ve Türkiye Cumhuriyetinin egemenlik hakları, her türlü tartışmanın üzerinde ve dışındadır. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Ülke çıkarlarını ve milletin üstün değerlerini koruyan ve önde tutan Atatürk milliyetçiliğini, uygar dünyanın temel değerlerinden biri olarak görüyor ve benimsiyoruz.

Bugün, insan hak ve hürriyetlerinin öne çıktığı bir çağdayız. Üç hürriyetin yaşamsal olduğu görüşündeyiz. Düşünce hürriyeti, din ve vicdan hürriyeti ve teşebbüs hürriyeti. Sağlam bir siyasal rejim, bu üç hürriyete dayanmak zorundadır. Çağdaş rejimler, devletin niteliklerini bozmadan bu üç hürriyeti bağdaştıran rejimlerdir. Hükümetimiz, bu üç hürriyeti de temel olarak görmekte ve kişilerin bu hürriyetlerin kapsamındaki farklı tercihlerinin hoşgörülle karşılanması gerektiğine inanmaktadır.

Seçime giderken, artık her sefer tartışılmayan, hem seçime katılan partilerin adaletli bir şekilde Mecliste temsilini hem de siyasî istikrarın mümkün olduğu kadar kurulmasını amaçlayan bir nispi seçim sistemini hep beraber yerleştirmeliyiz.

Seçim yasaları, parlamentoların ve parlamenter rejimlerin sağlıklı kuruluş ve işleyişini sağlamakta en etkin unsurlardan biridir. Bu gerekçelerle Hükümetimiz, seçim yasasıyla ilgili olarak, bu amaçların mümkün olan en uygun şekilde bağdaştırılmasını sağlayabilmek için, Mecliste temsil edilen bütün siyasî partilerle birlikte verimli ve ciddi bir çalışma sürecini başlatmaya kararlıdır. Böyle bir methe, olabildiğince geniş bir uzlaşmayla ulaşmak arzusundayız.

Esasen, Anayasamızda seçim bahsinde yapılan değişiklikler, bu yönde bir seçim sistemini getirmektedir. Türkiye, sistemlerin oturduğu ve değişimlerin evrim şeklinde gerçekleştiği bir ülke olmalıdır.

Siyasî akım, oluşum ve düşüncelerin Mecliste mümkün olan en geniş şekilde temsilini, toplumsal barışın ve siyasî istikrarın gereği sayarız. Tek veya çift turlu dar bölge sistemine gitmeyi doğru bulmuyoruz.

Bu reformun anahtarlarından biri, yine Anayasamızda yapılmış değişikliklerle öngörülmüş olan, yabancı ülkelerde oturan milyonlarca vatandaşımıza seçme hakkının tanınmasıdır. Bunun gibi, yeni seçim kanunu, 18 yaşını doldurmuş olan Türk vatandaşlarının da seçme hakkını kullanmalarını sağlayacaktır.

Hükümetimizin seçimden önce Önemli görevlerinden biri, Anayasa değişikliğiyle ilgili uyum yasalarını kanunlaştırmaktır. Meclisteki tüm partilerle sağlanacak uzlaşmayla gerçekleştirmeye çalışacağımız kanunlar şunlardır: Siyasî Partiler Kanunu, Seçim Kanunu, Sendikalar Kanunu, Dernekler Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 2547 sayılı YÖK Kanunu, 3069 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliğiyle Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 3224 sayılı Türk Dış Hekimleri Birliği Kanunu, Türk Tabipler Birliği Kanunu, Eczacılar Birliği Kanunu, Mimar ve Mühendis Odaları Birliği Kanunu, Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği Kanunu.

Son yıllarda büyük bir küresel değişimi gözlemekteyiz. Komünizm çökmüş ve demokrasi, hemen her yerde yükselişe geçmiştir; ancak, her şeyin yerine oturduğunu söylemek mümkün değildir. Böyle bir ortam, beraberinde riskleri ve imkânları da getirmektedir. Dış politikamızın ana amacı, bu imkânlardan azamî şekilde yararlanmaktır.

Türkiye, coğrafi konumu itibariyle bir kavşak noktasındadır; zor bir bölgede bulunmaktadır.

Türkiye, dış politikasında, devlet yapısının dayandığı ilkeler bakımından Atatürk'ün çizmiş olduğu yolda yürümektedir; Batı dünyasının ve Avrupa'nın bir parçasıdır; ama coğrafi konumu itibariyle de, Balkanlar, Ortadoğu, Kafkaslar ve Orta Asya cumhuriyetleriyle de çok yakın ilişki içindedir. İçinde bulunduğu sancılı coğrafya, Türkiye'yi, daima dikkatli olmaya yöneltmiştir.

Bir asırdan fazla bir zaman dilimi içerisinde demokratikleşme sürecini yaşayan ülkemiz, bugün, Avrupa Birliği ile beraberlik yolunda önemli bir noktadadır. Gümrük birliği, Türkiye için olduğu kadar, Avrupa için de önem taşımaktadır. Türkiye ve Avrupa, önlerine gelmiş bulunan bu tarihî fırsatı yakalamak zorundadır. Gümrük Birliği Antlaşması, sırf, bir ticarî antlaşma değildir; Avrupa ile beraberlik yolunda kuramsal ve kavramsal yönden de büyük önem taşımaktadır. Orta Asya cumhuriyetleri de, gümrük birliğini desteklemekte ve Türkiye'yi, Batı'ya açılan pencereleri olarak kabul etmektedirler. Türkiye'nin, Avrupa ile beraberliği, küresel biçimde bir barış misyonudur.

Gümrük birliği, bir yasal zorunluluktur; en geç, 31 Aralık 1995 tarihinde yürürlüğe girecektir. Gümrük birliği, Avrupa Parlamentosunca sözü edilen tarihten önce onaylanmalıdır, onaylanacaktır. Bu itibarla, Türkiye, bu konuda, süratle, kendisine düşeni yapmak zorundadır. Yapmamız gerekenleri; egemenliğimizden, devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünden ve Türklüğün vazgeçilmez yüksek hak ve çıkarlarından ödün vermeden yapıyoruz ve yapmaya devam edeceğiz.

Dünyada, bölgesel kuruluşların, gerek siyasal gerek ekonomik alanda giderek önem kazandıkları bir çağı yaşıyoruz. Böyle bir ortamda, Türkiye'nin, gerek siyasal gerek ekonomik ve savunma alanlarında, Avrupa'daki bütünleşme hareketlerine lakayt kalmasının, her bakımdan büyük sakınca taşıdığı görüşündeyiz. Türkiye, Avrupa kimliğinden vazgeçemeyeceği gibi, Avrupalı ortaklarımız da, Türkiye'yi Avrupalılık dışına itecek davranışlardan kaçınmalıdırlar.

Avrupa ile beraberliğimizin gümrük birliğinin ötesindeki boyutlara taşınması, milletimizin arzusu ve tercihleri doğrultusunda olacaktır.

Ayrıca, Amerika Birleşik Devletleriyle ilişkilerimiz, son yıllarda, son derece gelişmiştir. Birçok önemli konuda, Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye'nin görüşlerine destek vermiştir.

Türkiye'nin içerisinde bulunduğu sancılı coğrafya, getirdiği risklere karşı, önemli bazı imkânları da içermektedir.

Teknolojinin hızla geliştiği dünyamızda, enerji sorunu önemini muhafaza etmektedir. Bu bağlamda, enerji güvenliği kavramı, uluslararası planda önemli bir yer kazanmıştır. Hazar Denizi petrollerinin Avrupa ve dünyaya Türkiye üzerinden taşınması, sadece, petrol üreticileri ve petrolü kullananlar bakımından değil, boru hatlarının geçeceği güzergâhtaki ülkeler için de büyük önem taşımaktadır. Bunun bilincinde olan ülkemiz,

bu konuya çok önem vermiştir. Uluslararası alanda şimdiye kadar alınan mesafe, ülkemiz bakımından kayda değerdir. Bu konu, devletimiz için, öncelikli bir dış politika konusudur. Atılması gereken adımları süratle atmaya devam etmemiz gerekmektedir.

Bu çerçevede, Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra meydana gelen gelişmelere kısaca göz atmakta yarar vardır.

Kafkaslar ve Orta Asya cumhuriyetleri ve bu ülkelerin bağımsızlıklarının pekişmesi, uluslararası camiayla bütünleşmeleri, ülkemiz bakımından önemlidir. Bu ülkelerin çoğuyla, tarihten gelen kültür, dil ve din beraberliğimiz vardır.

Burada, Orta Asya Cumhuriyetleri ve Azerbaycan'la ilişkilerimize kısaca değinmekte yarar vardır. Bu ülkelerle, devletlerarası ilişkiler için gerekli her türlü yasal düzenleme ve anlaşmalar yapılmıştır. Memnuniyetle belirtmek gerekir ki, özel sektör yatırımlarımız bu ülkelerde 5 milyar doları aşmış ve kamu kredileri 750 milyon doları geçmiştir; önümüzdeki günlerde ve yıllarda, bu, çok daha hızlı bir gelişme sürecine girecektir. Bu ilişkilerin daha da ileriye gideceğini çok açıkça ve emin olarak söylemek isterim.

Yine aynı bağlamda, Kafkasya'da barışın sağlanması ve Ermenilerce Azeri topraklarının haksız işgalinin son bulmasına öncelikle önem atfediyoruz. Avrasya'da sağlanacak barış, bu bölgede yaşayan tüm insanların refahı için vazgeçilmez bir önkoşuldur.

Ortadoğu'da Arap-İsrail ihtilafının sona ermesi ve bölgeye barışın yerleşmesi konusunda birkaç yıldır önemli gelişmeler sağlanmıştır. Bunları memnuniyetle karşılıyoruz. Suriye'nin de barış sürecinde yer alması, bölgede tam bir barışın tesisi için şarttır. Ortadoğu, sorunlu bir bölgedir. Bu sorunların hallinden, en çok, bu bölgedeki ülkeler yararlanacaktır.

Barışın vazgeçilmez bir koşulu da tedhişçiliğin son bulmasıdır. Uluslararası ilişkilerde bunun sona erdirilmesine yönelik gayretlerin yoğunlaştırılması bizi memnun etmektedir. PKK'nın Almanya ve Fransa'da yasaklanması bunun bir göstergesidir. Bu konudaki görüşlerimizin ne kadar haklı olduğu daha iyi anlaşılmıştır. Türkiye'nin tekil bir devlet olarak kalacağı da herkes tarafından artık idrak edilmiştir. Komşularımızın hepsinin Türkiye'yle tedhişçilik konusunda aynı anlayışı paylaşmalarını sağlamak, Türkiye için en hayati öncelikte, acil bir hedeftir. Türkiye, bu hedefe ulaşmak için, meşru bütün yöntemleri denemekten kaçmayacaktır.

Körfez harbinden sonra Kuzey Irak'ta meydana gelen gelişmeler endişe vericidir. Biz, Irak'ın toprak bütünlüğünün ve egemenliğinin yaşamsal olduğu düşüncesindeyiz. Kuzey Irak'taki ayrılıkçı veya bu tür yatkın hareketleri tasvip etmemiz beklenemez.

Kuzey Irak'ta yaşayan Kürt ve Türkmen asıllı kardeşlerimizin sıkıntılarının demokratik bir Irak toplumu içinde giderilebileceğine inanıyoruz. Irak'ın toprak bütünlüğünü ve egemenliğini korumasının önde gelen şartlarından birinin, bu ülkenin uluslararası toplumla barışmasından geçtiğine de inanıyoruz. Her şartta, uluslararası camianın önde gelen bütün ülkelerinin Kuzey Irak'taki gelişmeler karşısında bu esaslar dairesinde duyarlı hareket etmelerini beklemek hakkımızdır. Irak ve özellikle Kuzey Irak konusundaki politikamızı, bu temel ilkeler çerçevesinde, her an değişebilir pratik verileri dikkate alarak, tutarlı bir biçimde götüreceğiz.

Yüzümüzü batıya çevirdiğimizde, Balkanlarda ciddi sıkıntıların mevcudiyetini görüyoruz. Bosna'daki facia ve özellikle Boşnak kardeşlerimize yönelik insanlık dışı davranışlar, tarihin affetmeyeceği olaylardır. Bu konudaki son girişimlerin Bosna'ya ve

Balkanlara barış getirmesini diliyoruz. Türkiye, bu yöndeki girişimlere yardımcı olmaya devam edecektir. Bosna-Hersek Cumhuriyetinin toprak bütünlüğünün korunmasına büyük önem veriyoruz. Türkiye, cumhuriyet tarihinde ilk kez, Avrupa'ya, uluslararası barış gücü çerçevesinde asker göndermiş; Boşnak-Hırvat Federasyonu konusunda önemli rol oynamış ve Batı ve İslam Temas Grupları arasında köprü rolünü üstlenmiştir.

İslam Temas Grubu çerçevesinde kurulan Bosna'ya acil yardım grubu 6-7 Ekim tarihlerinde İstanbul'da toplanmış ve Bosna'ya yapılacak ekonomik ve insanî yardımın koordinatörlüğünü Türkiye'nin yapması kararlaştırılmıştır.

Bilindiği üzere, barışın tesisini müteakip Bosna'nın yeniden iman önem taşımaktadır. Nitekim Türkiye, Bosna için Marshall Planı türünden bir yardım seferberliği önermiş ve bu öneri, uluslararası toplumda genel bir destek görmüştür.

Değerli Milletvekilleri, Yunanistan önemli bir komşumuzdur. Yılların birikimiyle, günümüze kadar gelen ihtilaflarımız vardır. Türkiye, devamlı olarak bu ihtilaflarla yaşanmasından yana değildir. Biz, bütün sorunları, karşılıklı çıkar ve dengeye dayanan kapsamlı bir biçimde çözmekten yanayız. Bu sorunların nasıl ve ne şekilde çözümleneceği konusu dahi diyalogu gerektirir. Türkiye, böyle bir kapsamlı çözüm için Yunanistan ile diyaloga girme iradesine sahiptir. Bu konudaki samimiyetimizin Yunanistan tarafından paylaşılmasından büyük memnuniyet duyacağız.

Kıbrıs meselesinin, iki bölgesi, iki toplumlu federal bir çözüme kavuşturulmasından yanayız. Kıbrıs Türk tarafı, bu konudaki iradesini, son zamanlarda attığı adımlarla da kanıtlamıştır. Güven artırıcı önlemlerin Ada'da öncelikli bir konu olduğuna inanıyoruz. Ada'da barışın ele alındığı bir sırada gereksiz silahlanmanın Kıbrıs Rumlarına bir yarar sağlamayacağı da açıktır. Kıbrıs'ta uzun sürede varılacak bir uzlaşmanın, Kıbrıs Türklerinin yaşayışını ve huzurunu bozacak, güvenliğini tehlikeye düşürecek koşullara bağlanması asla düşünülemez.

Değerli Milletvekilleri, yurtdışında vatandaşlarımızın esenliği ve refahı ve sosyal haklarının korunması öncelikli bir konumuzdur. Onlara yapılan saldırıların durdurulması konusunda girişimlerimiz aralıksız devam edecektir. Keza, suçluların iadesi antlaşmalarının imzalanmasına önem atfediyoruz. Bilhassa Suudi dostlarımızın bu konuda anlayışlı davranacaklarını ümit ediyoruz.

Hızla değişen bir dünyada yaşıyoruz. Dış politika, dikkat ve itidal gerektirdiği ölçüde, gelişmeleri önceden okuma becerisini de icap ettirmektedir. Avrupa Birliğiyle bütünleşme olsun, petrol boru hatlarının Türkiye üzerinden Akdenize ulaştırılması olsun, bu gibi konular, sürat ve çok yönlü yaklaşımları gerektirmektedir.

İnsan hakları ve demokratik reform, bugün, uluslararası ilişkilerin önde gelen konu ve koşullarından birisi olmuştur. Batı camiası içinde yer alan Türkiye, kendisini imzasıyla bağlayan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle ve milletlerarası hukuk alanındaki diğer yükümlülükleriyle uyum halinde olmak zorundadır. Bu, sadece, egemen irademizle imzalanan uluslararası belgelerin bir gereği değil, Türk Halkının da özlemidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Halkının bu özlemini yerine getirebilecek yegâne çatıdır. Bu gereği ve özlemi yerine getirirken, Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünden taviz vermek elbette düşünülemez.

Türkiye'nin, küreselleşmenin getirdiği avantajlardan yararlanarak çağı yakalaması ve gelişmiş dünya ülkeleri arasında seçkin yerini alabilmesi için, ekonomik istikrar, vazgeçilmez bir unsurdur.

Bu çerçevede, 5 Nisan 1994 tarihinden itibaren uygulanan kapsamlı ve kararlı politikalar sonunda ulaşılan iktisadî dengeleri daha da sağlamlaştırmak ve istikrarsızlığa yol açacak tavizler vermemek, büyük önem taşımaktadır.

Ekonomik istikrarsızlığın büyük ölçüde kamu kesiminden kaynaklandığı gerçeği dikkate alınarak, kamunun işletmecilik fonksiyonlarından çekilerek düzenleyici fonksiyonlarına ağırlık verilmesi ve piyasaların rekabet kuralları içinde etkin bir şekilde işlemlerini sağlayacak tedbirlerin alınmasına devam edilecektir.

Maliye politikasının esnekliğinin ve etkinliğinin artırılmasından taviz verilmeyecek, kamu kesimi borçlanma gereği kontrol altında tutulacak ve kamunun malî piyasalar üzerindeki baskısı hafifletilecektir.

Fiyat istikrarını sağlamayı ve Türk Lirasına güven kazandırmayı amaçlayan bir para politikası uygulanacaktır.

Ödemeler dengesinin sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıda geliştirilmesi hedef alınacaktır. Bu çerçevede, sanayi rekabet gücünü gözeten gerçekçi bir döviz kuru politikası uygulanacaktır.

Türkiye'nin, yapısal uyum sürecine, 1980'lerin başından itibaren büyük önem vermesi, içinde bulunduğumuz bölgenin en ağırlıklı malî piyasasına sahip olması imkânını sağlamıştır.

Finans kesimi ve sermaye piyasası reformları dünyadaki gelişmeler paralelinde sürdürülecek, para ve sermaye piyasalarına derinlik kazandırılacaktır.

Borsaların dünyayla bütünleşmesi için gerekli teknik altyapı ve hukukî düzenlemelere devam edilecektir.

Finans sektörünün yeniden yapılanması ve atıl finansal kaynakların ekonomiye kazandırılması hedefi çerçevesinde, başta "Altın Bankacılığı" olmak üzere, altına dayalı yatırım araçlarının gelişmesi teşvik edilecek ve uluslararası standartta altın rafinerisinin kurulması sağlanacaktır.

Yine, en önemli projelerden bir tanesi, Yedinci Beş Yıllık Planda görüldüğü gibi, bir değişim projesidir. Yedinci Beş Yıllık Plana, değişim projeleri ardı ardına konulmuştur. Bunların her biri, uzun vadeli veya orta vadeli projelerdir.

Bunlardan bir tanesi, eğitim ve kültürdür. Hiç kuşkusuz yok ki, ülkenin önündeki en önemli değişim projesi, eğitim ve kültür imkânlarının seferber edilmesiyle ortaya çıkacaktır; çünkü nüfusumuz, genç bir nüfustur. Bu alanda önemli atılımları, orta vadeli bir plan çerçevesinde ortaya koymak durumundayız. Bunu, Yedinci Beş Yıllık Plan, ayrıntılarıyla ele almıştır.

Ayrıca, bunun dışında, sağlık konusu, yine çok önemli bir reform projesi olma durumundadır; çünkü sağlık, yeni baştan yapılanması gereken bir reform tasarısı halinde, orta vadeli bir programlama çerçevesinde ele alınma durumundadır. Keza, çalışma hayatı...

Bunların ayrıntılarını, beş yıllık bir perspektif içerisinde, Yedinci Beş Yıllık Plan, esasen açıkça koymuştur. Buna bağlılığımız, olduğu gibi devam edecektir.

Yine, gümrük birliğine ilişkin çok önemli yasalarımız önümüzdedir. Bu yasaların, Meclisten, yilsonuna kadar çıkarılması hayati olacaktır.

Tarım ve orman konusunda hayatî birtakım kararları ve kanunları Meclisten geçirmiş bulunuyoruz. Bunlar, büyük ölçüde, köylülerimize, özel sektöre ormanlarımızı açmak, işletmeyi açmak gibi bir atılımı ve bir reform anlayışını ortaya koymuştur. Buna ilişkin çok önemli birtakım diğer yasaların da takip edeceğini söylemek istiyorum. Bunun içinde, tarım satış kooperatifi birliklerinin özerkleştirilmesi, mera yasası, üretici birlikleri yasası gibi yasalar bulunmaktadır. Tarım alanında ve ormancılıktaki bu reform anlayışına süratle devam edilecek ve istihdam oluşturacak bir kaynak olarak önümüzde durmaya devam edecektir; Yedinci Beş Yıllık Planın ortaya koymuş olduğu ilkeler bu açıdan geçerlidir.

Yine, sanayi alanında, rekabeti ortaya çıkaran bir anlayış, önümüzdeki günlerin en önemli meselesi olacaktır.

Vergi konusu... Herkesi vergi vermeye davet eden, herkesi numara vermeye davet eden bir anlayışla, vergi reformunun uzantıları, önümüzdeki günlerde kararlılıkla sürdürülecektir.

Keza, sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında toplanılması gibi orta vadeli bir yaklaşımın ilk adımlarının atılması, önümüzdeki hükümetin önemli meseleleri içerisinde yer almaktadır.

Yedinci Beş Yıllık Plan, yine, mahallî idarelere büyük ölçüde yetki aktarmayı öngörmüştür. Bunun önemli bir demokratikleşme süreci olduğuna inanıyoruz. Bu bağlamda, il özel idarelerinden başlayarak, önemli merkezî karar alma mekanizmasının büyük ölçüde mahallî idarelere aktarılabilceğini, yine, Yedinci Beş Yıllık Plan çerçevesinde öngördüğümüz gibi, önümüzdeki yıl bunun ilk aşamasını gerçekleştirme kararlılığımızı sürdüreceğiz.

Bu arada özellikle üstünde durmak istediğim, yap-işlet-devret çerçevesindeki önemli yatırım projeleri olacaktır. Önümüzdeki günlerde bu yatırım projelerine süratle başlamak ve devam ettirmek, önemli bir önceliğimizdir.

Ülkenin altyapı ihtiyacı, ekonomik ve sosyal gelişmenin önünde darboğaz oluşturmayacak şekilde karşılanacaktır.

Altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesinde ve altyapı hizmetlerinin sunumunda, özel kesimin finansman imkânlarından ve girişimcilik dinamizminden azamî ölçüde yararlanılacaktır.

1995 yılında yap-işlet-devret projelerinde önemli bir hızlanma sağlanmış bulunmaktadır. Devam eden yap-işlet-devret projelerinin maliyeti yaklaşık 8,5 milyar dolar, üzerinde çalışmaları sürdürülen toplam proje stoku ise 31 milyar dolar düzeyindedir.

Enerji sektörü yap-işlet-devret proje stokunda toplam 88 proje vardır. 5 projenin inşaatı devam etmekte olup, 12 projenin sözleşmeleri imzalanmış, 9 projenin sözleşme görüşmeleri ise halen sürmektedir. 62 projenin fizibilitesi alınmış veya ön başvuruları yapılmış durumdadır.

Enerji sektörünün en önemli projelerinden biri olan Birecik Hidroelektrik Santralının toplam maliyeti 1,4 milyar dolar civarında olup, 19 Mart 1993 tarihinde projenin uygulama anlaşması paraflanmış, kuruluş işlemleri tamamlanarak şirket faaliyete geçmiş ve 1995 yılında inşaat başlamıştır.

Esenyurt Doğalgaz Santralının temeli 21 Mayıs 1995'te atılmıştır. Proje maliyeti 168 milyon dolardır.

Karayolu yap-işlet-devret proje stokunda toplam 21 adet proje vardır.

Anadolu Otoyolu-Dilovası ayrımı, Orhangazi Otoyolu Projesine İzmit Körfez Köprüsü ve 50 kilometrelik otoyol dâhildir. 800 milyon dolar maliyetli proje ihaleye çıkarılmıştır.

Çanakkale Boğaz Geçişi Projesi, 20 kilometre otoyol ve 1.440 metre asma köprüyü kapsamaktadır. 350 milyon dolar maliyetli proje için ihale yapılmış ve görüşmeler sürdürülmektedir.

Bu bağlamda, özellikle diğer projeler ve yat limanları, öncelikli olarak, Antalya ve Didim Yat Limanları, Kemer Yat Yanaşma Yeri, Ören Yat Limanı, Dalaman Deniz Otobüsü ve Yat Yanaşma Yeri Projeleri, 1995 yılında ihale edilmişlerdir.

Planlanan 40 yeni yat limanı projesi, Türkiye'nin turizm faaliyetlerini ve döviz gelirlerini önemli ölçüde artıracaktır.

Burada, gerçekten, döviz girdileri açısından çok önemli bir patlama beklenmektedir; çünkü Türkiye, aşağı yukarı, Akdeniz'in en temiz sahillerine sahiptir, en dokunulmamış sahillerine sahiptir ve bu, Türkiye'deki turizm patlamasının yeni bir aşaması olarak, önümüzdeki yıllarda açık bir biçimde ortaya çıkacaktır.

Asgarî 10 milyon yolcu/yıl kapasiteli Atatürk Havalimanı yeni terminal binası, 70 bin metrekare kapalı alan üzerinde inşa edilecektir. Proje maliyeti 250 milyon dolar olan proje, 1995 yılında ihaleye çıkarılmıştır.

Antalya Havalimanı yeni dış hatlar terminal binasının proje maliyeti 70 milyon dolardır. Uygulama sözleşmesi revize edilerek, firmayla mutabakat zaptı imzalanmıştır.

Bodrum-Milas Havalimanı terminal inşaatı, asgarî 2,5 milyon yolcu/yıl kapasiteli olacaktır. Proje maliyeti 30 milyon dolar olup, altyapı tesislerinin 1995 yılı içerisinde tamamlanmasını müteakip ihaleye çıkarılacaktır.

Mevcut otoyolların, limanların ve havaalanlarının etkin kullanımını sağlayabilmek için, bunları karayolu ve demiryolu ana akslarıyla bütünleştirecek yolların yapımı öncelikle ele alınacaktır.

Trafik sorununu çözecek nitelikte devlet politikasını tespit etmek ve bu maksatla karayolu güvenliği konusunda hedefler belirlemek ve etkinliği artırmak amacıyla, bakanlıklar arası koordinasyonu sağlayacak yeni bir kurulun oluşturulması ve bu konuda mevcut mevzuatta gerekli yasal değişikliklerin yapılması sağlanacaktır.

Yeni doğalgaz boru hattı ve depolama yatırımları, öncelikle arz kaynağının çeşitlendirilmesi suretiyle, tek kaynağa olan bağımlılığın giderilmesine ve arz güvenliğinin artırılmasına yönelik olarak planlanacak, ülkemize ekonomik ve siyasî güç kazandıracak uluslararası ham petrol ve doğalgaz boru hattı yatırımlarına önem verecektir. Bu alanda, yatırımların, önümüzdeki günlerde hızla artması beklenmelidir.

Telekomünikasyon sektöründe tekeli kaldırılıp, özelleştirmenin gerçekleştirilmesi, gerçek rekabet ortamının sağlanması ve tüketici haklarının korunması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Bu çerçevede, 1996 yılında, telekomünikasyon sektörünü düzenleyen bir regülasyon mevzuatı oluşturulacaktır ve diğer bütün stratejiler kararlılıkla sürdürülecektir.

Özelleştirme, hiç kuşkusuz, önümüzdeki önemli önceliklerden biri olmaya devam edecektir. Türkiye ekonomisinde geniş çaplı bir özelleştirme programının uygulanması, her şeyden önce verimliliğin artırılması ve rekabet edebilir bir yapının temel koşulu niteliğindedir. Bu, ayrıca, Türk ekonomisini Avrupa Birliği ekonomilerine de yaklaştıran bir adım olacaktır.

Özelleştirmenin temel amacı, dünya piyasalarına entegrasyon ve Avrupa Birliğine tam üyelik hedefi doğrultusunda ekonomide verimliliğin artırılması ve serbest piyasa koşullarının sağlanmasıdır. Özelleştirmeye, bir yandan sermayenin tabana yayılması sağlanırken, diğer yandan da kamu açıklarının azaltılması, kamunun malî piyasalar üzerindeki baskısının hafifletilmesi ve kamu borç stokunun düşürülmesi mümkün olacaktır.

Özelleştirmede, devletin ve toplumun ortak yararlarının gözetilmesi, tekelleşmenin önlenmesi ve uygulamaların saydam bir biçimde yürütülmesi ilkesi esas olacaktır. Bunun için, Özelleştirme İdaresi özerk bir statüye kavuşturulmuştur. Ayrıca Özelleştirme İdaresi uygulamalarının özerk bir kurum tarafından denetlenmesi imkânı getirilecektir.

49 ve 50'inci hükümetler döneminde gerçekleştirilen özelleştirme tutarı 1 milyar 682 milyon dolar civarındadır. 1995 yılında özelleştirme hedefimiz 2 milyar 700 milyon dolar olarak belirlenmiştir.

1995'in son birkaç ayında özelleştirilen belli başlı kuruluşlar şunlardır: Et ve Balık Kurumu, SEK, TOFAŞ, HAVAŞ, KÜMAŞ, çeşitli illerdeki çimento fabrikaları, Yem Sanayiine ait çeşitli illerdeki yem fabrikaları. Önümüzdeki dönemde, Erdemir, Sümer Holdinge ait işletmeler, Sümerbank'ın satışı, TURBAN'a ait varlıklar, Gemi Sanayii, Türkiye Denizcilik İşletmeleri, Deniz Nakliyatı satışı ve işletme hakkı devirleri tamamlanacaktır.

PETKİM, TÜPRAŞ ve POAŞ'ın ihale hazırlıkları sürdürülmektedir.

Türk Telekomünikasyon A.Ş.'ye ait hisselerin yüzde 34'lük bölümünün satışına ait çalışmalar Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca sürdürülmektedir. GSM lisanslarının devri işlemleri, 1995 yılı içerisinde tamamlanacaktır.

Hükümetimiz, özelleştirme faaliyetlerinin hızlandırılması için her türlü çabayı gösterecektir.

Kalkınmada öncelikli yörelerle gelişmiş yöreler arasındaki gelişmişlik farkının azaltılması, Hükümetimizin önem verdiği konular arasındadır. İstanbul, Ankara, İzmir, Gaziantep, Denizli, Kayseri gelişmiş illerimiz olarak düşünülürdü. Bugün, artık, Çankırı, Çorum, Kahramanmaraş bu yolda önemli adım atmış illerimiz arasına girmiştir; ancak, hedefimiz, bölgelerarası farklılıkları daha da azaltmaktır. Bu nedenle, gerekli bütün yasal düzenlemeler ve girişimler devam ettirilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; görüldüğü gibi, Türkiye'nin önünde önemli zorluklar, sıkıntılar var; fakat sayısız imkân ve fırsatlar da var.

Gümrük birliğine girmemiz, ülkemiz için önemli sonuçlar doğuracak bir gelişmedir; bir fırsattır, bir değişim sürecidir. Türkiye, dünyanın en büyük ve en zengin pazarının bir üyesi haline geliyor.

Türk Cumhuriyetleriyle ilişkilerimiz hızla gelişiyor. Bu kardeşlerimizle birbirimizi daha iyi anlamaya ve bütünleşmeye çalışıyoruz.

Türkiye, Türk dünyasıyla Avrupa arasında bir barış köprüsü oluşturmaktadır. Türkiye, kültürlerin karşı karşıya değil, yan yana yaşayabildiği bir dünyada barış misyonunu bizzat yükleneyecektir.

Gümrük birliği üyesi bir Türkiye, Orta Asya'daki bu kardeşlerini ve onların ekonomilerini de bu zengin ve büyük pazara taşıyacaktır.

Gümrük birliğine, sadece, maddî varlığımızla değil, bizim asla vazgeçmeyeceğimiz manevî değerlerimizle de gireceğiz; inancımızla, kitabımızla, semalarda sonsuza kadar yankılanacak ezanımızla gireceğiz. *(DYP sıralarından alkışlar)* Başî dik bir Türkiye, bu topluluğun üyesi olacaktır.

Ülkemizin önündeki bir büyük fırsat da Hazar petrollerini dünyanın diğer bölgelerine taşıyacak petrol boru hatları projesi ve Avrasya otoyolunun Türkiye'den geçecek olmasıdır. Bu projelerle, Türkiye'ye zenginlik gelecektir. Bu projeler Türkiye için siyasî ve ekonomik güç demektir. Bunlar Türkiye için büyük fırsat ve imkânlardır.

Memnuniyetle ifade etmek isterim ki, dün, Bakü'de açıklanan karar ile Azeri erken petrolünün ihracı konusunda Türk tezi kabul edilmiştir. Bu, Türkiye için stratejik, ekonomik ve çevresel büyük bir başarıdır; tarihî bir karardır.

Hükümetimiz, bu meseleyi, her yönüyle ve ısrarla takip ederek, büyük bir uluslararası mücadele vermeye devam edecektir.

Bakü'den Gürcistan üzerinden Supsa'ya Azeri petrolünü getirecek bir hattın oluşmasıyla Bakü-Ceyhan ana petrol boru hattının birinci aşaması gerçekleşmiş olacaktır. Bu, Bakü-Ceyhan boru hattının temelini atılması demektir; bizim esas amacımız da budur.

Bakü-Ceyhan boru hattı, Türkiye'nin 21'inci asra dönük mega bir projesidir.

İleride, yılda 40-50 milyon ton Azeri ve Kazak petrolünün Ceyhan'a akmasıyla bu bölgede bir petro-kimya sanayii patlaması yaşanacaktır.

Bölgede yapılacak olan rafineri ve petro-kimya sanayiinin ve bunların yaratacağı ticaretin ülkemize ekonomik katkısı her yıl milyarlarca dolarla ölçülecektir.

Bu gelişme, Akdeniz Bölgesinde olduğu kadar, Güneydoğu Bölgemizde de refah ve istikrara büyük katkıda bulunacaktır.

Ayrıca, erken petrolde Rusya ve Gürcistan üzerinden olmak üzere iki hat kararının alınmasını Rusya ile Türkiye arasında yeni bir işbirliği boyutu başlatabilecek ve bölgedeki istikrara katkı yapabilecek bir gelişme olarak karşılıyorum.

Bu kararın alınmasında ve Türk tezinin başarıya ulaşmasında, başta Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel olmak üzere, Amerika Birleşik Devletleri Hükümetine ve Başkan Clinton'a, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev'e ve Gürcistan Cumhurbaşkanı Eduard Shevardnadze, bize verdikleri destek için burada teşekkürü bir borç biliyorum. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Türkiye'nin önünde bunun gibi başka fırsatlar da vardır. Bu fırsatların hepsini teker teker değerlendirmeliyiz; çünkü bu fırsatlarda Türkiye'nin büyüme iradesi vardır, geleceği kucaklama arzusu vardır. Kısacası, çocuklarımızın, vatandaşı olmaktan gurur duyacakları bir Türkiye vardır. Ancak, bir husus kesin olarak bilinmelidir. Bugünkü devlet yapımızla büyük Türkiye idealini yakalamak zordur. Devlet sistemimizi baştan

aşağı değiştirmek, yenilemek ve çağdaş hale getirmek bir zorunluluk olarak önümüzde durmaktadır. Türk Halkının dinamizmi ve değişim arzusu da Hükümetimizi böyle bir yenilemeye zorlamaktadır. İşte, Hükümetimiz bu zor göreve taliptir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, bu hükümet, önündeki bu fırsatları yakalayabilmesi için altı öncelikli sorunu mutlaka çözmek durumundadır. Terörle içte ve dışta mücadele, Güneydoğu Anadolu'muzun kucaklanması, ekonomide istikrarın sürdürülmesi ve atılımın devam ettirilmesi, gümrük birliğinin gerçekleştirilmesi, Mecliste anayasa değişikliği uyum yasalarının çıkarılması, dış politikanın öncelikli meselelerinin hassasiyetle takip edilmesi...

Türkiye'nin bir gününü bile boşa harcama lüksü yoktur. Hızla değişen dünyada zamanı durdurmak ve sorunları ertelemek mümkün değildir. Türkiye, bu sorunları çözdüğü takdirde 2000'li yıllara daha emin adımlarla yürüyecektir. Türkiye, zamanla yarışmak, çağı yakalamak ve öne geçmek zorundadır.

51'inci hükümet, bu fırsatları değerlendirmek için sizden güvenoyu talep etmektedir. Bunun siyasî maliyetine katlanmaya ve bu maliyetle halkın huzuruna çıkmaya hazırız.

Kendi siyasî geleceğini riske sokarak, önümüzdeki acil meselelerin altına girecek, her türlü sorumluluğu üstlenecek, yetkilerini tereddütsüz kullanacak ve nihai olarak, sandıkta hesap verecek bir hükümete ihtiyaç vardır. Türkiye'nin ihtiyacı, zoru görünce kaçmayacak bir hükümettir. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Huzurunuzdaki hükümet, işte böyle bir hükümettir.

Türk Milletinin demokratik olgunluğu dünyayı imrendirecek düzeydedir. Bu hükümet kendisini bu olgunluğa emanet edecek ve bu olgunluktan destek alacaktır.

Sayın Milletvekilleri, bu hükümet bir azınlık hükümetidir; ancak, kararlı ve cesur bir hükümettir. Sorunları cesaretle karşılayacak iradeye sahiptir. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın.

Vatan sevgisinin, her türlü hesabın üzerinde tutulması gereken hassas bir dönemden geçiyoruz.

Yüce Heyetinizin desteğine güveniyoruz. Allah yardımcımız olsun.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.³⁸ *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar)*

³⁸ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 19, Cilt 94, Birleşim 5, Sayfa 393-410*

13 Ekim 1995 Cuma

51. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Çiller Hükümeti) Programının Görüşmeleri Sırasında Yaptığı Konuşma

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükümet Programı üzerinde söz alan değerli konuşmacıları dikkatle izledim; teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum; eleştirdiler, haklıdılar. Türkiye’de demokrasinin varmış olduğu noktada, ulusal çıkarlar ve çözümler üzerine siyaset yapma gereği vardır. Halkın aradığı da budur.

Türkiye’yi, dünyanın gördüğünden daha güçsüz görmemeli. Türkiye, çelimsiz değildir, güçlüdür. Rejim, çıkarılmak istenen krize rağmen güçlüdür; çünkü halkın desteği vardır.

Koalisyonlar kurmaya çalıştık; olmadı. Hükümet etmek zordur; bunu biliyorum; sorumluluğu sırtlanmak ister. Bu nedenle, koalisyona, mesuliyet altına girmeyenleri anlıyorum. Hiç kimsenin demokratik haklarını eleştirmek, işimiz değildir; ancak, konuya biraz daha dikkatli bakma gereği de var.

Demokrasilerde, hükümet kurma turları daima olur, bu, tabiidir; fakat hükümet kurdurmama turları, öyle sanıyorum ki, ilk defa oldu. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, çalışma arkadaşlarımla ateşten gömlek giydik; ama “biz ne güne varız” anlayışıyla buradayız. Bir anlamda, siyasî geleceğimizi riske attık; ama şimdi yapmazsak ne zaman yapacağız; biz yapmazsak kim yapacak! Bu ülke bizim; biz, Türkiye için varız. Bu inancımızdan hiç vazgeçmedik. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Siyasetin temelinde, doğasında çözüm vardır; amacı, halka hizmettir. Siyaset, buhran yaratma aracı değildir; aksine, buhran önlemeyi amaçlar. Hele hele, parlamentolar, krizlerin yaratıldığı yerler değildir, çözüldüğü yüce kurumlardır; Türkiye Büyük Millet Meclisi de, işte böyle krizleri çözecek bir kurumdur.

Değerli Milletvekilleri, şimdi, kısaca, eleştirilere geçmek istiyorum.

Terörle mücadele etmek zordur, demokrasilerde, hukuk devletinde daha da zordur; birlik ve beraberlik içerisinde bunu başarıyoruz. Demokratik hukuk devleti sınırları içerisinde, terörün hakkından geliyoruz ve ciddi biçimde geliyoruz. Şu elimdeki dosyada, bundan iki yıl önceki manşetler var. Bunlara teker teker bakmak mümkün. Bakın, ne deniliyor: “Güneydoğu alev alev”, “Kanlı gün”, “PKK kan kustu”, “PKK canavarı kana doymuyor.” Bütün bunlar manşet; bizim ilk iktidara geldiğimiz bir iki gün içerisinde, benim Başbakan olduğum ilk günler.. “Tehlikeli tırmanış”, “Korkunç katliam” bir manşet daha “Daha ne kadar gözyaşı döküleceğiz.”

Evet, o dönemde “acaba, bu Hükümet bunun üstesinden gelir mi” suali; daha da ötesi “bu Hükümet kesinlikle bunun üstesinden gelemez” yargısı; her zaman olduğu gibi.. Yine elimizdeki manşetlere bakıyorum, bugünlerin manşetleridir: “Güneydoğunun talihi, insanı, iklimi, her şeyi değişiyor” manşet... “Çorak topraklarda oluşan baraj gölünde, şimdi, uluslararası su sporları şenlikleri yapılıyor.” Bu satırlar bana ait değil; birkaç gün önceki Hürriyet Gazetesinin manşetinde aynen bunlar yazılı. Yine, bir gazetenin 27 Aralık tarihli manşeti: “Cizre’de futbol coşkusu.” Yıllardır spor karşılaşmalarının yapılmadığı

Güneydoğu Anadolu’umuzda, Cizre’de, lig maçlarının başladığı haberini veriyor. Yine, 4 Ağustos 1994 tarihli bir gazetenin bir başka haberi; yine manşet: “Hoş geldin huzur.” Haberde, esnafın dükkânlarını gece 1’e kadar açık tutabildiklerine, eskiden PKK’nın kol gezdiği Dicle kıyılarında bütün vatandaşlarımızın rahatça piknik yaptığını, Batman’da herkesin istediği saatte sokaklarda dolaşabildiğine ilişkin ifadeler açık seçik yer alıyor.

Değerli arkadaşlarım, her şeyi küçümseyerek, her şeyi başarısız görerek, olanı da yokmuş addederek, Türkiye’nin bir yere varması mümkün değil; siyaset anlayışı da bu olmamalı; çünkü yapılan şey, birlik beraberlik içinde, bütün ülke insanlarının hep beraber, birlik içinde belli bir meseleye sahip çıkmalarıyla ortaya çıkmış, Hükümetin bu işin arkasına ciddî biçimde geçmesiyle ortaya çıkmış ve ülke en olmayacak noktada; yapılamaz denilmesine, hele bunlar hiç yapamaz, hele bu hatun kişi bunları hiç yapamaz denilmesine rağmen, bütün bunlar çok büyük bir kararlılıkla “ya bitecek ya bitecek” anlayışıyla olmuştur. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Yılmaz değindiler, 1984’ten, Ekim 1995’e kadar 22.892 teröristin yakalandığı doğrudur. 50’inci Hükümet döneminde yakalanan terörist sayısı 16.800’dür; arşivlerde de bu böyledir, Millî Güvenlik Kurulunda da bu böyledir.

Güneydoğuda yapılmış olan meselenin ikinci merhalesi, bütün acıları durdurmaktadır -terörle mücadele, acı bıraktı, iz bıraktı- şimdi sıra buna gelmiştir ve bunun için de yine aynı kararlılıkla söylüyorum, bu yaralar ya kapanacak ya kapanacaktır. (DYP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Vatandaş ölüyor orada, ölüyor!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — 50’inci Hükümet döneminde, Kasım 1994 tarihinde, terör olayları nedeniyle mağdur olan ve göç etmek zorunda kalan yurttaşlarımız için, gönüllü bir iskân projesi hazırlanmıştı. Köylerinden ayrılmak zorunda kalan 12 bin aileyi kapsayan proje, bu kitlenin kırsal ve kentsel iskânını gönüllülük esasına dayandırmıştır; ailelere, ister kırsal ister kentsel, konut ve istihdam olanakları sağlanacaktır, karar budur...

İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa) — Ne zaman? Dinar’a bile çare bulamadınız, oraya mı bulacaksınız.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...ve bunun için, yine Avrupa İskân Fonuna başvurmuş ve ayrıca, Hükümetimiz, bölgeye, yurtiçinden ya da yurtdışından herhangi bir kitlenin kaldırılması girişimini de hiçbir biçimde gündeme getirmemiş, böyle bir haber de, kasıtlı bir biçimde, yanlış bir biçimde kamuoyuna aksettirilmiştir. Yani, şimdi, güneydoğuda bir yandan yaraları saracağız, bir yandan GAP’la birlikte, sulama pamuk ve emek-yoğun biçimde tekstil sanayii, konutun üzerine gidilen bir hamle ve özellikle 2 trilyon olarak, son Hükümet zamanında girmiş olan ve 51’inci Hükümetin ilk toplantısında 2 trilyondan 10 trilyona çıkardığımız hayvancılık kredisi -ki, bunu 20 trilyona çıkaracağız; ondan sonraki 10 trilyon bütün Türkiye içinde kullanılacak-hayvancılığı ülkede yeniden canlandıracak bir atılım olacaktır. Kısaca, aynı kararlılığı sürdürmekteyiz. Ne için; bütün her şeyiyle acıları dindirmek, yaraları sarmak için. Birlik ve beraberlik içinde nasıl Erzincan’da isek nasıl Dinar’da isek...

ENGİN GÜNER (İstanbul) — Hiçbir yerde de yoksunuz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...ülkenin hangi yöresinde sıkıntı varsa, biz nasıl oradaysak, bugün de orada, aynı kararlılık içinde olacağız.

Yine, Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında 7 adet baraj, 2 adet hidroelektrik santral ve 10 adet sulama projesi tamamlanmıştır. Halen, yılda 16 milyar 254 milyon kilovat elektrik enerjisi üretilmektedir. Bu değer, projenin toplam enerji üretiminin yüzde 59'unu teşkil etmektedir. Sadece yüzde 59'u; diğeri tamamlanacak.

Diğer taraftan, bitirilen 10 sulama projesiyle toplam olarak yaklaşık 110 bin hektarlık alan sulamaya açılmıştır. Bu yıl, Şanlıurfa Harran Ovasında, Şanlıurfa T-1 tüneline alınan suyla 30 bin hektar alan daha sulamaya kavuşmuş olup, pamuk ekimi yapılan alanlar hızla artmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, bu onarım projesindeki kararlılığımız, gerçekten, terör mücadelesindeki kararlılığımızdan farksız bir biçimde güneydoğumuzu kucaklamaya devam edecektir.

Yine, bu yöre için, sadece arıcılık, halıcılık, seracılık gibi meselelerin dışında, Halk Bankasının düşük faizli kredileriyle esnaf ve sanatkârlara gerekli desteği sağlamak üzere ayrı bir projeyi de aktive ediyoruz.

Bu yörelerde olağanüstü halin kaldırılabilmesi için, valilerin kamu düzeninin korunmasıyla ilgili yetkilerini yeniden düzenleyen bir kanun gereği var. Bunun üzerinde çalışmıştık. Böyle bir kanun tasarısı üzerindeki çalışmalar devam etmektedir. Valilere bu amaçla ne gibi yetkiler verilmesi gerektiği, sonuçta, Meclisimiz tarafından tespit edilecektir. Bu kanun yürürlüğe girdiği an, girebildiği an, olağanüstü hale büyük ölçüde gerek kalmayacaktır.

Bu çerçevede, bir hususun altını çizmeyi de görev biliyorum. Kuzey Irak'ta bağımsız bir Kürt devleti kurulmasına kesinlikle karşıyız. Bunun gibi, Türkiye, bu bölgede bağımsız bir Kürt devletinin oluşmasına doğru gidebilecek diğer bütün formüllere de kesinlikle karşıdır. Dublin görüşmelerine katılmamız, dış politikamızın bu temel ilkelerini uygulama irademizden en ufak bir gerileme anlamına gelmemektedir. Irak'ın toprak bütünlüğüne saygımız tamdır.

Bunun gibi, Irak'ta çeşitli tehlike ihtimalleri taşıyan egemenlik boşluğunun, bu bölgede egemenlik hakkına sahip Irak Devleti tarafından doldurulmasını sağlayacak gelişmeleri, gerek Irak üzerinden gerekse Batı yönünden teşvik etmek, temel siyasetimizdir; ancak, bugün, Kuzey Irak'ta egemenlik boşluğu devam etmektedir. Bu devam ederken, Türkiye'nin, Kuzey Irak'taki oluşumlara lakayt kalmasının, bu bölgedeki gelişmelerde, biraz önce ifade ettiğim temel ilkelerimize aykırı sonuçlar doğurabileceği görüşündeyiz.

Değerli arkadaşlarım, kamuoyunda Çekiç Güç olarak nitelenen uluslararası güç, Körfez Harbini takiben Kuzey Irak'ta meydana gelen olaylar sonunda, o günkü ANAP Hükümeti tarafından çağırılmıştır. Bu görev, münhasıran bu bölgede tüm halkın temel insan haklarını teminat altına almaktan başka hiçbir hedef gütmeyiz, güdemeyiz. Çekiç Güç'le ilgili olarak, Genelkurmay Başkanlığıyla beraberce, bu gücün işleyiş ve hareket tarzı konusunda birtakım kurallar ortaya konulmuştur. Bu kurallar, tarafımızdan sıkı bir biçimde denetlenmektedir. Bazı yanlışların aksine, Çekiç Güç, ciddi bir biçimde kontrolümüz altındadır; bundan hiç kuşku duymayın. Şu anda, Çekiç Güç'ün, artık, kara birliği de yoktur; her türlü harekât ve uçuşları Genelkurmayımızın ön iznine tabidir ve uçuşlarda, Silahlı Kuvvetlerimizin bir mensubu bulunmaktadır.

Çekiç Güç'ün mevcudiyetinin Körfez Harbi sonrasında ortaya çıkan durumdan ileri geldiğini unutmamak gereği vardır. Bu konuda Millî Güvenlik Kurulunda, gerek sivil gerek asker kanadında, bir fikir birliği bulunduğunu ayrıca vurgulamak isterim.

Irak'ın, Birleşmiş Milletler kararlarını tam olarak yerine getirmesi, Çekiç Güç'e ihtiyaç duyulmayacak bir ortamın yaratılmasına büyük katkı yapacaktır. Türkiye, Kuzey Irak'ta temel insan haklarının korunması hususunda milletlerarası camianın duyarlılığını göz ardı edemez. Çekiç Güç, bu açıdan, sırf Türkiye'ye yardımcı olmayı amaçlayan geçici bir çözümden ibarettir; şartlar değiştikçe, bu çözümün içeriği ve niteliğinin de yeni şartlara uydurulması elzemdir.

Değerli Milletvekilleri, güncel bir konuya değinmek istiyorum. İşçilerimizin sıkıntısı gerçekten gündemdedir; ancak, olayı kısaca bir görmekte yarar görüyorum ve daha sonra bazı konularda açık bazı cevapları da vermek istiyorum.

Gerçekten, bugün, Hükümetin ve Parlatentonun, ülkenin bütün kaynaklarına bakış açısı tüm kesimler açısından adil olmak durumundadır. Bugün, hepimiz biliyoruz ki, özellikle bu dağılım içerisinde işçimiz, memurumuzun yaklaşık 3 katı -2,8 katı- ve emeklilerimizin 5-10 katı almakta. Türkiye'nin bütün yatırımları 90 trilyon. Bu, 60 milyona, her türlü yatırımı herkese kadar içermekte. Çiftçilerimiz büyük ihtiyaç içerisinde; 25 milyon insan... Esnafımıza, cumhuriyet tarihinde ilk kez 20 trilyon lira krediyi biz verdik; birkaç katı artırdık. Gerçek istihdam gücü ve belkemiği orada ve herkese bu kaynakları adil bir biçimde dağıtma gereği var.

Bir, olanın adil dağıtılması; bir de, olmayanın nasıl karşılanacağı... Olmayanı nasıl karşılayacağımızı da bilmek mecburiyetindeyiz. Yani, işçi, elbette bizim işçimiz, evladımız, kardeşimiz; aynı şekilde çiftçi, aynı şekilde kamu kesimi dışında çalışan işçi ve 1,5 milyon işsiz... Olmayanı verirken nereden vereceğiz; açıkça söyleyeyim; çiftçiyi borçlandıracağız, esnaftan keseceğiz, işsizi daha fazla işsiz yapacağız; çünkü yatırımlar olmayacak; daha da fazla keseceğiz ve bunu toplumun bütün kesimlerinden alacağız. Bunun başka yolu yok. Niye yok; çünkü Merkez Bankası özerkleşti; artık kısa vadeli avansı artırıp belli bir biçimde bunu yapmak da mümkün değil. Bunu daha evvel yapmışlar mı; yapmışlar. Nasıl yapmışlar; demişler ki: "Ver, kurtul gitsin." Bu psikoloji içerisinde çok büyük ölçüde...

Bakın, 1990 yılındaki duruma: "Ver, kurtul", "rüşveti ver, git seçime; kaç." Anlayış bu... (DYP sıralarından alkışlar) Bakın, 1990 yılında 12 trilyon lira olan bütçe açığı, 1991 yılında 3 katına yakın artıyor ve 33,5 trilyon liraya yükseliyor. Bu nasıl yükseliyor? 1990 yılında 331 milyar lira olan Hazine kısa vadeli avans kullanımı, 32 kat artıyor. Nedir bu: Ver siyasî rüşveti... Kimin namına ver; çiftçiden kes, ver, esnaftan kes, ver; onları borçlandır; işsizi daha fazla işsiz yap ve kamu kesimi dışında çalışan işçiden al. Bunu ya vergi olarak alacaksın ya borçlandıracaksın. Kimden alacaksın; çiftçiden, esnaftan, kamu kesimi dışında çalışan işçiden, işsizden, memurdan, emekliden... Emeklinin sesi çıkmıyor.

Değerli arkadaşlarım, işçi bizim işçimiz. Peki, bunu söyleyenlere açıkça soruyorum: Çiftçi bizim değil mi; esnaf bizim değil mi? Esnaf da sizin değil mi? (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) İşçi bizim, hiç kuşku yok ve onlarla uzlaşma, diyalog yolu açıktır; şimdi, oraya da geleceğim; nasıl çözüleceğine ilişkin adımlar atılmaktadır; şimdi oraya da geleceğim. Bunu söyleyenlerin çiftçiyi reddettiğini mi düşünmek lazım; çiftçiyi ret mi

ediyorsunuz; dışarıdaki işsizi ret mi ediyorsunuz? Esnaf... Asıl istihdam orada; ret mi ediyorsunuz? Bütün yatırımları ret mi ediyorsunuz? Bu mümkün mü?

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Verdin de, verme mi dedik?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu mümkün mü? Bunu açıkça söylemek lazım.

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Verdin de, önüne geçen mi oldu... Niye vermiyorsun?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, her şey hesap meselesi; gayet de açık.

Sayın Baykal dediler ki: “Bizim arkadaşlarımız, bu işte grev ertelemesini istediler; ama olmadı.” Sayın Baykal, yine reddimiras, yine reddimiras... Balan, Bakanlar Kurulunun hepsi grev ertelemesini imzalamış -bir kişi hariç- ama niye imzalamış; onu söyleyeyim: 400 bin aile var. Ne ailesi; pancar çiftçisi... Kaç kişi eder bu; en az 5’le çarparsanız 2 milyon insan. Şimdi, şekerde çalışan 30, 40, 50 bin işçimiz, evladımız bizim. Peki, 2 milyon pancar üreticisi, onlar bizim insanımız değil mi?

İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli) — Yanlış anlamışsınız...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Onun için, CHP Hükümetinin de içinde olduğu bütün bakanlar bunu böyle gösterdiler...

İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli) — Hiç anlamamışsınız...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, -bir reddimiras daha- bütçeyi kim yaptı; SHP-DYP. SHP’yi yine mi reddedeceğiz... Kim yaptı o bütçeyi; SHP-DYP. O bütçeyi niye yaptık; çünkü ekonomik kriz vardı. Yani, şimdi, Sayın Baykal, kendini, ANAP’a SHP’den daha mı yakın hissediyor, krizi onlar çıkardı diyerek? Açıkça soruyorum, daha mı yakın hissediyor? (DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Bakin, niye bunu söylüyorum; Sayın Mesut Yılmaz, açıklamasında “1991’de niye seçime gittik; çünkü bir istikrar programına ihtiyaç vardı, bir ekonomik kriz geliyordu ve 18 ay içerisinde bu ekonomik krizi atlatacak bir istikrar programı yapmak mümkün değildi” diyor. Yani, 1991’de kriz geliyor, istikrar programı var. Kim diyor bunu; Sayın Mesut Yılmaz diyor ve yine, Mesut Yılmaz diyor ki “ben 18 ay önce gittim; çünkü kriz geliyordu ve bu süre yetmezdi, istikrar programına ihtiyaç vardı.”

CENGİZ BULUT (İzmir) — 13 ay, Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, Sayın Baykal, SHP’nin de içerisinde bulunduğu kendi Hükümetine soruyor; bu krizi sen yarattın diyor; resmen böyle söylüyor. Bir reddimiras daha... “Bu kriz nasıl gelmiş” diyor. Sanki o zaman, SHP Hükümette değil ve bu krizi sanki o Hükümet yaratmamış da, Mesut Yılmaz’ın bu söyledikleri de doğru değilmiş de, bütün bu kriz, tek başına, Mesut Yılmaz’dan sonra, SHP tarafından yaratılmış... Mümkün mü bu? Yani, şimdi, düşünebiliyor musunuz, Sayın Baykal, ANAP’ı, kendisine, SHP’den daha yakın görüyor; açıkçası bu... (DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Başka izahı var mı bunun? Varsa ben bunu bileyim.

İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli) — Hiç anlayamamışsınız; önünüzdekini öyle yazmışlar; Öyle okuyorsunuz...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, tabii, bütün bunları hayretle izliyoruz; ama bence, SHP, reddimiras yapılacak bir parti değil, açıkça

söylüyorum. O bakanların, altına girmiş olduğu yükümlülük de küçümsenecek bir şey değil; O 5 Nisan kararlarına, hepimiz çok zor şartlar altında imza attık ve krizin sebebi biz olduğumuz için değil, bizden önceki hükümetler çıkarmış olduğu için bunu düzelttik. Sonuçları da çok başarılıdır.

Şimdi, sonuçlara bakalım; sonuçlarda şunu görüyoruz: Birincisi, Sayın Yılmaz, kriz bıraktığını açıklıyor; gerçekte öyle. Avans 32 misli artmış, ne bütçe hesabı kalmış ne personelde adalet kalmış... Bir genel müdür, yanında çalışan herhangi bir çaycının ücretinin üçte biri oranında az para alıyor... Hakikaten döviz darboğazına giden bir Türkiye... Çok gariptir; Sayın Özal'ın yaptığı çok iyi şeyler vardır; Sayın Yılmaz, bazen reddi miras yapar, bazen Özalcıdır, bazen de değildir. Bir bakarsınız, Özal'ı reddeder, bir bakarsınız onun yaptığı her şeyi yüklenir. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Ama aslında, Özal, Sayın Yılmaz'ı reddimiras yapmıştı, o başka mesele! *(DYP sıralarından alkışlar)* Fakat şimdi, bütün Türkiye, Sayın Özal'ın haklı olduğunu görmektedir.

SUHA TANIK (İzmir) — O, bizim bileceğimiz bir şey.

CENGİZ BULUT (İzmir) — Siz de Demirel'i inkâr ediyordunuz, Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — İşçilerimize ilişkin olarak Sayın Baykal'ın söylediği bir söz vardı ki, doğrudur. Diyor ki "bu işi çözmek lazım. Bu işte, öyle, hükümetler, tek başına, 550 bin veya 510 bin işçiyle karşı karşıya kalmaz; dünyanın hiçbir yerinde de kalmaz." Bu doğrudur. Anlayış, bunların teker teker çözülmesi olmalı. Biz de, bu anlayış içerisinde, bu işin çözümüne başladık.

Memnuniyetle ifade edeyim ki, bugün, biraz önce, Türk-İş üyesi Haber-İş Sendikasıyla Kamu İşverenleri Sendikası arasında, Türk Telekom ve Posta İşletmeleri Genel Müdürlüğünde çalışan işçilerin toplu iş sözleşmeleri tutanağı imzalanmıştır; hayırlı olmasını diliyorum. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* 32 bin işçimizdir. Şimdi, bunlar işçimiz değil mi yani? Ama aynı teklif, Türk-İş'e de gitti ve aynı teklifi o işçiler reddettiler; niye; açıkça söylüyorum: Kongre hesapları ve kendi iç dengeleri çözümü tıkamaktadır. Yarın sabah Orman İş Sendikası geliyor, onlar da 70 bin kişi. Bu iş böyle çözülür; doğru. Eğer, CHP'nin ve Sayın Baykal'ın kongresi olmasaydı, biz, onu çoktan, etap etap, aynı mesuliyet içinde, bütün bakanlarla çözerdik. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli) — Kongreyle ne alakası var Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yani, eğer, bir kabinede başbakan yardımcısının bu işle alakası varsa, benim söylediklerimin de bütün bunlarla alakası var.

İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli) — Ama kongre geride kaldı.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Biz kongreyi geride bıraktık; siz, kongreye takmışsınız.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yani, o kadar reddi miras yapıyorsunuz; ama bari başbakan yardımcısını ve bütün bakanları reddetmeyin, onların imzalarını reddetmeyin; o imzalar var oralarda... *(DYP sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Umut orada mı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ayrıca da söyleyeyim, bunların hepsi, benim çok takdir ettiğim ve çok sevdiğim arkadaşlarımdır; açıkça da söyleyeyim...

CENGİZ BULUT (İzmir) — Bitirdiniz onları; Karayalçın'ı bitirdiniz, Hikmet Çetin'i bitirdiniz, Baykal kaçmasaydı onu da bitirecektiniz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — İnşallah, önümüzdeki günlerde, işçimizi kucaklamaya devam edeceğiz, diyalog devam edecek ve Sayın Baykal'ın söylediği gibi, tek tek çözülecektir bu; çünkü doğrusu budur, bunun başka yöntemi de yoktur.

İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli) — 20 gün önce dinleseydiniz Baykal'ı bunların hiçbirini olmazdı.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, beraberce almış olduğumuz 5 Nisan kararlarına kısaca bir bakmak istiyorum; çünkü gerçekten, dünya, bunu takdir etmiştir. Yine söylüyorum, terördeki mücadelemizin hiçbir işe yaramadığını söyleyenler, 5 Nisan kararlarının da bir işe yaramadığını rahatça söyleyebilmektedirler. Söylemek serbest tabii; ama...

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — IMF de söylüyor...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Siz, böyle diyorsunuz da...

Şimdi, benim sözümü kesiyorsunuz... Bir de, ben, bir soru sorarsam şimdi ve yine, Sayın Mesut Yılmaz bunu duyar da, kızıp kaçarsa sonra ne olur? Sonra ne olur? *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)* Soru sormak yasak, onu anladık; konuşmak da mı yasak? Yani, demokrasi içerisinde soru sormayı, Sayın Yılmaz yasakladı "soru sormak yok" dedi. Hâlbuki...

CENGİZ BULUT (İzmir) — Açıkoturuma gelin. Açıkoturum yapalım Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Canım, bırak açıkoturumu; daha üç kişinin ortasında sorduğumu cevaplamıyor... *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Ama böyle konuşursanız, şimdi, bir soru daha soruveririm, haberiniz olsun! Bir soru daha sordum mu, toz duman her taraf!

Şimdi size şunu söyleyeyim: Bu 5 Nisan kararları da, tıpkı terör konusunda yaptığımız mücadele gibi, kararlı bir mücadele olmuştur. Bakın, bir kere döviz krizi var; Türkiye'nin ödemeler dengesi açığı 7 milyar dolar; 14 milyar dolar ticaret açığı; 3 milyar dolarlara inmiş döviz rezervleri ve bütün bunlardan, sadece bir yıldan biraz fazla zaman sonra ortaya çıkan tablo şu: Türkiye, bütün dış borçlarını ödemiş, bir kuruş borç almadan ödemiş, ödenemez denen bütün borçları ödemiş; iç borçlarını da hiç ertelememiş. Hani her gün diyorlardı ya, konsolidasyon var, şu geliyor... Tam ihale öncesinde Sayın Yılmaz'ın demeci: "Konsolidasyon geliyor..." Yani, gidip, uluslararası kurumlarda, koridorlarda hükümeti çekiştirmeler yetmiyor -bunları, kime ne denildiğini gayet iyi bilir herkes- onun da ötesinde, en kritik günlerde "bu hükümet gitti, gidiyor; gitti gidiyor..." İstikrarsızlığın en ana unsuru... Zaten koalisyon var; ama bu koalisyonu, biz değil millet çıkarmış ortaya, onu götürmeye çalışıyoruz; tarihî bir uzlaşma... Her gün, her hafta "bu Hükümet gitti, gidiyor; seçim yapıldı; yapılıyor..." Hani, şu Mesut Yılmaz, bu "seçim" lafını bu kadar söyledi de, bari bir defa seçim kazanmış olsa içim yanmayacak! *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)*

NABİ POYRAZ (Ordu) — Hodri meydan...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Her gün; ama her gün, o gitti, bu geliyor, bu çıktı, bu geliyor... Seçim de seçim... Birinci gitti... İkinci gitti... On beş gün sonra... Bir ay sonra... Hayır, olmadı, üç ay sonra... Hayır, iki ay önceydi falan... Beş seçim geçirdik; hani, şu Mesut Yılmaz da, bir seçim kazanmış olsa... *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)*

AHMET KABİL (Rize) — Siz kazandınız mı?

NABİ POYRAZ (Ordu) — Al kararı gel; var mı kendine güvenin?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama şimdi, bakın, ben, size bir şey söyleyeyim: Sayın Mesut Yılmaz'ın o tereddütlü hali var ya; hani, her şeyde, ne içinde ne dışında; hani gümrük birliğinde, ne içinde ne dışında; özelleştirmede, ne içinde ne dışında... Seçim için bu kadar söyledi ya, bakın, soruyorum: Hadi, seçime var mısın şimdi? Hadi var mısın? Hadi, var mısın? *(DYP sıralarından alkışlar)*

Şimdi, ne der biliyor musunuz, bakın, aynen söyleyeyim, aynen söyleyeyim...

NABİ POYRAZ (Ordu) — Tarih söyle...

MEHMET SAĞDIÇ (Ankara) — Şov yapma, tarih söyle.

CENGİZ BULUT (İzmir) — Tarih söyle...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama ne diyeceğini daha duymadınız... Daha ne diyeceğini duymadınız... *(ANAP sıralarından gürültüler, "tarih söyle" sesleri)*

Şimdi beni konuşturmazsanız bir sual daha soruveririm ha! Bir sual daha soruveririm sonra!

Bakın, ne der biliyor musunuz? Bir de, sözünü söyleyeyim, ne diyeceğini; der ki "Evet, ama... Hayır, ama..." Aynen böyle der...

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) — Sen de Başbakan gibi konuş!

CENGİZ BULUT (İzmir) — Tarih söyle... Tarih söyle...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Evet, dersem, kesin "hayır" dersiniz. Diyeyim mi? Diyeyim mi? Diyeyim ini? Ama "Evet" diyecek misiniz? *(ANAP sıralarından "tarih söyle, tarih" sesleri)*

Söz mü? *(ANAP sıralarından "söz" sesleri)*

15 Aralık... Ne diyorsun? Ne diyorsun buna? Ne diyorsun buna? *(DYP sıralarından ayakta alkışlar, RP sıralarından alkışlar)*

Sessizliğe bak!

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — Sayın Başbakan, takvime baktınız mı, pazara geliyor mu?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Açıkça söyleyeyim, bu Parlamentodan DYP dışında hiçbir hükümet çıkmaz, DYP'siz bir hükümet de çıkmaz...

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — Seçimden önce mi, sonra mı?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...ve DYP Hükümetinin güvenoyu almadığı ortamda da, siz, bu seçim tarihinden kaçarsınız... Açıkça söyleyeyim; siz, bu seçim tarihinden kaçarsınız...

NABİ POYRAZ (Ordu) — 15 Aralık'ın daha hangi güne geldiğini bilmiyorsun; cumaya geliyor.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yani, bir güvenoyu alınmasın ve ben diyeyim ki, 15 Aralıkta seçim var, eğer, ANAP buna "evet" derse ben namerdim...

SUHA TANIK (İzmir) — 15 Aralık, cuma, Sayın Başbakan...

CENGİZ BULUT (İzmir) — 15 Aralık, cumaya geliyor...

ALİ KEMAL BAŞARAN (Trabzon) — 15 Aralıkta, Suudi Arabistan'da seçim olur!

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) — 15 Aralık Cuma, hayırlı gün, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir dakikanızı rica edeyim:

CENGİZ BULUT (İzmir) — Ayın 15'i pazar değil...

BAŞKAN — Sayın Bulut...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...ama eğer "hayır" derse, Sayın Yılmaz namert, tamam mı? Tamam mı? *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)*

CENGİZ BULUT (İzmir) — Sayın Başbakan, önce takvime bakın!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, sürenizi durdurdum; bir dakikanızı rica edeyim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, kısaca...

BAŞKAN — Sayın Başbakan... Efendim, bir dakikanızı rica edeyim; sürenizi durdurdum.

Sayın Bulut, rica ediyorum... Bütün grupları, herkes sükûnetle dinledi. Sayın Başbakanın verdiği 15 Aralık tarihi, zaten, cumaya rastlıyor efendim. *(DYP sıralarından alkışlar)* Müsaade buyurun efendim.

CENGİZ BULUT (İzmir) — Sayın Başkanım, ayın 15'i pazar değil; tarihi yanlış.

BAŞKAN — Sayın Bulut, lütfen... Dört yıldır hiç ihtar cezası vermedim.

CENGİZ BULUT (İzmir) — Sayın Başbakanın verdiği tarih cuma günü oluyor. Ayın 15'i pazar değil...

BAŞKAN — Sayın Bulut... Bakın, dört yıldır, hiçbir arkadaşına ihtar cezası vermedim. Rica ediyorum...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ayın 17'sinde yaparız canım; üzülmeysin o kadar!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — 5 Nisan kararlarının sonuçlarına çok kısa olarak bakmakta yarar görüyorum...

EMİN KUL (İstanbul) — Burayı kahvehaneye çevirdi, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Kul, siz, bari yapmayın... Rica ediyorum, Sayın Kul...

EMİN KUL (İstanbul) — Başbakanı da ihtar edin...

ALİ KEMAL BAŞARAN (Trabzon) — Sayın Başbakanın üslûbundan oluyor bu, efendim.

BAŞKAN — Sayın Başaran, lütfen... Sayın Başbakan, buyurun.

CENGİZ BULUT (İzmir) — Ayın 15'i cumaya geliyor, cumaya...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — 5 Nisandan sonra ortaya çıkan tablo şudur: Başlangıçta 7 milyar dolarlık bir cari işlemler açığı; 14 milyar dolarlık ticaret

açığı... 3 milyar dolar civarında olan Merkez Bankası rezervleri, bir sene gibi bir süre sonra, Cumhuriyet tarihinin en büyük rezervlerine dönüşmüştür. Bu arada, Türkiye, 9 milyar dolar borç ödemiştir dışarıya; hiç borç almamıştır ve bu süre zarfında, ayrıca, çok önemli reformları, özelleştirmeden, BOT'lara kadar, (yap-işlet-devret modeline kadar) hepsini teker teker yapmış ve bu arada da, Erzincan'ı baştan aşağıya inşa etmiştir. Diğer işlerini de, mümkün olduğu ölçüde aksatmadan ve bir hizmet anlayışıyla yürüterek yoluna devam etmiştir.

Bunları yaparken, Koalisyon İktidarı gündemde... Koalisyonun ortağı, 4 genel başkan değiştirmiş, bu arada beş seçim yapılmış ve katılım devrimi yaşanmıştır. Yani, televizyonların ve bütün radyoların "biz radyomuzu istiyoruz; konuşan Türkiye" anlayışı içerisinde, bir taneden on beş taneye çıktığı ve bol bol konuşulup, kritik edildiğimiz -ki bu doğaldır- bir ortamda bunu gerçekleştirdik. Bunu küçümsemek, hiç kimseye, gerçekte bağdaşır bir konum getirmez; bunu açıkça ifade ediyorum.

Bu süre zarfında, çok önemseydiğim bir diğer konu, ülkenin büyüme atılımına geçmiş olmasıdır. Genelde, böyle bir istikrar programından sonra, ülkelerde, büyümeye geçişte zorlanılır. 1995'in ikinci çeyreğinde, yüzde 13'ü aşan bir rekor seviye ile Türkiye, büyümeyi de yakalayabilmiştir. Bunu çok önemsiyorum, burada, tıpkı terördeki mücadelemizde olduğu gibi, gerçekten, halkımızın vermiş olduğu desteğin ve hepimizin, o gün Hükümette olan herkesin ve iki partinin göstermiş olduğu kararlılığın bir sonucu olduğuna inanıyorum. Aksi takdirde, bugün, Türkiye, sadece döviz sıkıntısı içinde değil, birçok yoklukların içerisinde olan ve enflasyonun, ayda yüzde 30'lara çıktığı bir ülke haline gelirdi.

Eylül ayına kadar, toptan eşya fiyatlarında, geçen sene yüzde 100'ü geçmiş olan fiyat artışları, bu yıl yüzde 45 civarındadır. Bu da yeterli değildir. Ancak, bir yandan büyüme, bir yandan dövizin ödenmesi, borcun ödenmesi, bir yandan da bütün istikrar programı öğelerinin dışarıdan, borç almadan gidebilmiş olması açısından, dünya platformundaki örnekleri arasında son derece güzel ve başarılı bir sonucu oluşturmıştır.

İşte, bugün, sahip çıkmamız gereken, bu büyük fedakârlıklarla ortaya çıkmış olan kısmî istikrarın mutlaka devam etmesidir; çünkü kriz bitmiş, belli bir istikrar ve denge sağlanmıştır. Bunda herkesin payı vardır. Bu istikrarı sağlamak ve bunun gereğini yapmaya kararlı olmak, 51'inci Hükümetin en önemli meselelerinden bir tanesidir. Biz olduğumuz müddetçe, ülkeyi istikrarsızlığa bırakmayız; ne ekonomide ne terörde ne de herhangi bir konuda bu ülkeyi istikrarsızlığa bırakmayız. Eh büyük meselelerimizden bir tanesi olarak bunu görüyorum.

Değerli arkadaşlarım, yine, tartışma konusu olan bazı meselelere gelmek istiyorum. Özelleştirme konusunda şu hususları vurgulamakta yarar görüyorum. Bu alanda geciktik, gecikmemize, bilhassa bazı arkadaşlarımızın burada yokluğu, "ne içindeyim ne dışındayım" anlayışı epeyce etkili olmuştur. Özelleştirme İdaresi, uygulamalara yönelik olarak ortaya çıkabilecek birtakım meseleleri de, bugün, artık, yavaş yavaş arkada bırakabilen bir anlayışı ortaya koymaktadır.

Arsa rantları konusu gündeme getirildi. Arsa rantlarının önlenebilmesi için, özelleştirme kapsamındaki kuruluşlara ait gayrimenkullerin ayrı ayrı değerlendirilmesi yolunda bir çalışma başlattık ve bunun ilk örneği de, Et ve Balık Kurumuna ait taşınmazların satışında gerçekleşmiştir. Yani, Et ve Balık Kurumu kombinalarından ayrı

olarak satışa sunulan 5 arsa için toplam 1,5 trilyon liranın üzerinde gelir sağlanmıştır. Yani, arsaları, satılan tesislerden ayırarak bunlar üzerinden bir rant sağlanması meselesini de, Özelleştirme Kurumu yine ortaya koyabilmiş ve uygulamaya koyabilmiştir. Bunu da ayrıca ifade etmekte yarar görüyorum.

Önümüzdeki günlerde bu anlayış devam edecektir. Sümer Holding, TURBAN, PETKİM, SEK ve Sivas Demir Çelik Fabrikası gibi kuruluşlara ait bazı arsa ve binaların ayrı ayrı satılması da, bu konuda yapılan çalışmaların diğer örnekleridir.

Bir diğer uygulama -ki, buna da değinildi- özelleştirmenin, istihdam ve üretim kaybına neden olmasını önleyici yeni tedbirler meselesidir. Getirilen bir yenilikle, idare, bazı ihalelerde, alıcı firmalara satın alacakları işletmenin faaliyetlerini belli bir süre -ortalama üç yıl- devam ettirme koşulunu aramış ve işletmede çalışan personelin haklarını koruyucu bazı önlemler almıştır. Buna en son örnek olarak, SEK, Et ve Balık Kurumu ve Adıyaman Çimentonun özelleştirilmesi sırasında alınan tedbirleri gösterebiliriz. Mesela, Adıyaman Çimentoda, alıcı firmadan, üç yıl süreyle istihdam garantisi alınmıştır. Yani, özelleştirme esnasında, işçileri koruyan, onların istihdam haklarını koruyan yaklaşımlarımız devam etmektedir. Bu da, yine, yeni yasa içerisinde yer almış ve uygulamaya konulabilmiş meselelerdendir.

Arkadaşlarımız, genelde, Türkiye'nin elektriksiz kalmaması gereğine işaret ettiler; doğrudur. Bu konuda Yüce Meclisi bilgilendirmek istiyorum. Türkiye'nin elektriksiz kalması elbette kabul edilebilir bir olay değildir. Bu nedenle, önümüzdeki yıllara dönük olarak çok sayıda proje üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir. Bunların içerisinde, bu kamu projelerinin yanı sıra, yap-işlet-devret modeli ve otoprodüktör yaklaşımı içerisinde, özel şirketlerce çok sayıda santral projesi üzerinde durulmaktadır. Halen, kamu kuruluşları tarafından yatırımları hızla sürdürülen projeler arasında şunlar bulunmaktadır: Çayırhan Termik Santrali 3 ve 4'üncü üniteler 300 megavat, Kangal Termik Santrali 3'üncü ünite 150 megavat; Çatalan Hidroelektrik Santrali 159 megavat, Kralkızı, Dicle Hidroelektrik Santralleri 204 megavat, Peri-Özlüce Hidroelektrik Santrali 170 megavat, Batman Hidroelektrik Santrali 198 megavat.

Bu projeler dışında, ihale çalışmaları süren veya çalışmaları başlatılan çok sayıda ayrıca proje vardır. Bu projelerin başında 1.400 megavat gücündeki Bursa Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali gelmektedir. Diğer yeni projeler arasında, Karkamış, Obruk, Alpaslan, Uzunçayır, Kılavuzlu, Uluabat projeleri bulunmaktadır ve 700 megavat civarında bir ek güç sağlayacaktır.

Yine, 1995 yılı içerisinde çok sayıda yap-işlet-devret projesi nihai aşamaya getirilmiştir; Marmara Ereğlisi'nde 500 megavat ve İstanbul-Esenyurt'ta 180 megavatlık iki doğalgaz santralının temeli atılmıştır. 672 megavatlık Birecik projesinde sorunlar çözülmüş, yatırım faaliyetleri de bugünlerde başlamış durumdadır; yani, işçiler, bugün çalışıyor durumdalar.

Yine, bu projelerin dışında, yapım aşamasına getirilmiş yap-işlet-devret projeleri arasında şu projeler de mevcuttur: Dilek-Güroluk Hidroelektrik Santrali 180 megavat, Of-Solaklı Hidroelektrik Santrali 1.380 megavat, Konaktepe Hidroelektrik Santrali 210 megavat, Yamula Hidroelektrik Santrali 100 megavat, Yedigöze Hidroelektrik Santrali 1.300 megavat, Boyabat Hidroelektrik Santrali 1.513 megavat. Çok sayıda diğer yap-işlet-devret projeleri üzerinde de çalışmalarımız devam etmektedir.

En önemlisi, bunu uygulamaya koyabildik; Birecik'te bunu gördük. Yani, bu sistem, büyük engellemelerden sonra, nihayet çalışabiliyor. Bu, bence, çok önemli bir başarıdır; çünkü bizden önceki iktidarlar döneminde başlamış, ancak nihayete vardırabildiğimiz bir yaklaşımdır. Bütçe dışındaki imkânlarla -yani özel sektörle- ve dış borç almadan dış kaynakların seferber edilebildiği, 20 ilâ 25 yıl arasında vadelerle bu imkânları ülkemize getirebildiğimiz bir yaklaşımı, Türkiye, artık, kullanabilmektedir. Bunu, oldukça önemli bir mesele olarak görüyorum.

Yine, yap-işlet-devret modeli dışında, otoprodüktör olarak sanayiciler tarafından, 1.030 megavatlık santral için müracaatta bulunulmuştur; bu müracaatlar mevcuttur. Bu santrallerin yapımları üç yıl içerisinde etap etap gündeme gelebilecektir. Bütün bu sayılan santral projeleriyle, ülkenin kısa ve orta vadedeki enerji taleplerine, kesintisiz bir şekilde cevap verilmesi mümkün olacaktır.

Bir diğer mesele, petrol boru hatlarına ilişkindir. Burada bir yanlış anlama olduğunu görüyorum. Petrol boru hatları, gerçekten, bütün dünyada, Türkiye'nin bir zaferi olarak basında yer almıştır. Bu zaferin, ülkemizde de memnuniyet yaratması ve insanlarımızı sevindirmesi doğal olurdu. Ancak, bunu kabullenemeyen bir anlayışın sergilenmeye devam ettiğini görüyorum, bir anlaşmazlık da var herhalde.

Sayın Yılmaz, çift güzergâhla taşınacak Azerbaycan erken petrolünün miktarı hakkında yanlış bilgi almış, öyle gözüküyor. Ayrıca, kapasite ile fiile akacak olan miktarı birbirine karıştırıyor, öyle anlaşıyor. Azerbaycan erken petrolünün tüm miktarı 5-6 milyon ton/yıl civarındadır. Ayrıca, Bakü-Supsa hattının azamî kapasitesi 6 milyon ton ile sınırlandırılmıştır. Bu bakımdan, 30 milyon ton gibi abartılı rakamlar söz konusu değildir. Kaldı ki, Hükümetimiz, Supsa'ya gelecek erken petrolün tamamını satın almayı taahhüt etmiştir. Bu petrol, kontrolümüzde, Anadolu'da veya Karadeniz ülkelerinden birindeki rafinelerde tüketilecek, Boğazdan geçmeyecektir. Her halükârda, batı güzergâhının açılması, Bakü-Ceyhan hattının ilk ayağını teşkil edeceği gibi, ileride, tüm Azerbaycan petrolünün, Rus sistemi vasıtasıyla Boğazlara yüklenmesi tehlikesini uzaklaştırmıştır.

NABİ POYRAZ (Ordu) — Bunu kim söylüyor?

A. MESUT YILMAZ (Rize) — Yok öyle bir şey.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bu, anlaşmanın içeriğinde yazılmaktadır. Bu, yapılan açıklamalarda ve anlaşma metninde açıkça ortaya konmuştur ve sorulan suallere de, tüm yetkililer aynı şekilde cevap vermişlerdir.

NABİ POYRAZ (Ordu) — Anlaşmada öyle bir madde yok.

A. MESUT YILMAZ (Rize) — Yanlış bilgi veriyorsunuz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunların metinleri de, ayrıca, Dışişlerimizde mevcuttur.

NABİ POYRAZ (Ordu) — Hayal o, hayal...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, biraz da, kalkınmada öncelikli yörelerin geliştirilmesi için kamu yatırımlarına değinmek istiyorum; çünkü bu, çok önemsedığımız bir diğer konudur; önümüzdeki günlerin bir diğer meselesidir. Bu yörelerin daha hızlı geliştirilmesi politikalarına mutlaka devam edeceğiz. Özel sektör bu amaçla desteklenecektir.

Geçmişte, kalkınmada öncelikli yöreler kapsamında yer almış olan Gaziantep ve Denizli İllerimiz hızlı bir gelişme süreci içerisine girmiştir. Halen bu yöreler kapsamında bulunan Elazığ, Kahramanmaraş, Malatya, Erzurum ve Çorum İllerimizde de, son yıllarda, kalkınmada öncelikli yöreler politikaları çerçevesinde, özel kesim yatırımlarında önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde yapacağımız altyapı ve hizmet yatırımlarıyla, bölgeler ve illerarası gelişmişlik farklarının azaltılmasına özen gösterilecektir. Bu çerçevede istihdama ve yerel kaynaklara ağırlık veren bölgesel gelişme projeleri başlatılacaktır; özellikle Yedinci Beş Yıllık Plan, bu konuda geçerliliğini muhafaza etmektedir ve önceliklerimizi saptamaktadır. Halen, Zonguldak, Bartın ve Karabük İllerimizi kapsayan bölgesel gelişme projesinin saha çalışmaları başlamış bulunmaktadır; 1996 yılında tamamlanacak bu çalışma ile bölgenin altyapı yatırım ihtiyacı, sektörel ve mekânsal gelişme istikametleri belirlenecek ve yeni istihdam alanları ortaya konulacaktır.

Önem verdiğimiz bir diğer mesele -ki bu konu üzerinde konuşmacılar durdular- kadınlarımız ve gençlerimizle ilgili bazı gelişmelerdir; müsaadenizle bunları açmak ve açıklamak istiyorum.

Kadınların, eşit statüye sahip bireyler olarak toplumsal yaşamın her alanında katılımlarının sağlanması amacıyla, gerekli kurumsal ve hukukî düzenlemelere önem verilmektedir.

Kadının statüsünü yükseltmek ve uluslararası düzeyde kadınlarla ilgili olarak alınan kararlara uyumu sağlamak için, 1990 yılında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı olarak kurulan Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, 1991 yılında Bakanlığa bağlanarak, bizim iktidarımız süresinde, kadın ve sosyal hizmetlerden sorumlu Devlet Bakanlığı bünyesinde görevini sürdürmüştür.

Kadın girişimciliğini özendirmeye çok büyük önem verdik ve ilk kez, kadınlarımıza, Halk Bankası kanalıyla özel kredi tahsis ettik. Bu, ilk kez oluyor. Bunu kimlere yaptık; birçok alanda, kendi evinde işyeri açıyor olabilir; hatta kendi evinde kreş işletiyor veya çocuk bakımı yapıyor olabilir veya makineyle dokuma işlemi yapıyor olabilir; herhangi bir konuda, eğer, kendi evinde iş yapmak istiyorsa, kadınlarımız için özel kredi açıldı. Bu, yeni bir olaydır, aşağı yukarı bir aylık bir olaydır ve bunu ilk etapta 5 trilyona çıkardık.

Eğer kadınlarımız, ev dışında, herhangi bir işyeri açmak için kredi kullanmak istiyorlarsa, yine, tıpkı esnafa yaptığımız gibi -esnafın kredilerini nasıl 2 trilyondan 20 trilyona çıkardysak- kadınlarımız için de, ilk kez, Halk Bankası kanalıyla 5 trilyon iş kurma kredisi verdik.

Bunun yanında, bir de gençlerimiz için aynı şeyi yapıyoruz. Onlar için de, başlangıçta, yine 5 trilyon olmak üzere bir kredi mekanizması işlemeye başlamıştır. Açıkça söyleyeyim, esnafımız, Halk Bankasının kredilerinden çok memnun kalmıştır ve bu, gerçekten, istihdam imkânlarına büyük ölçüde katkıda bulunmuştur. Şimdi, aynı şeyi gençlerimiz için de yapacağız; yani, kadınlarımız, esnafımız ve gençlerimiz...

Esnafımızın kredileri 20 trilyona çıktı, kadınlarımız için 5 trilyonu aştık, gençlerimiz için de, kendi işyerlerini kurabilmelerini sağlamak; yani, sadece devlet kapısında bekleyip, başka hiçbir istihdam imkânı yok demesinler diye devlet onlara bir imkân hazırlasın; ama kendi işyerini açmak için hazırlasın; olay budur. Onun için de, 5 trilyon lirayı, ayrıca, yine, Halk Bankasından, böyle bir imkânı gençlerimize mutlaka aktarmak

niyetindeyiz. Bu mekanizma da başlamıştır; yani, başlayacak değil, başlamıştır. (DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Yine, bu sırada ve bu kapsamda, özörlölerimize değinmek istiyorum. Özörlölerimiz için yeni bir kanun tasarısını, 51’inci hükömet ortaya koyacaktır. Önemli olan özörlölerimizi, acınacak fertlerimiz olarak görmek değildir; tam tersine, onları, toplumun bir parçası yapabilmektir; yani, onlara istihdam imkânının kapısını açabilmektir. Bu yaklaşım içerisinde, işyerlerinde, özörlölerimizin daha fazla çalışmasına -oran olarak- imkân verecek ve böylece, istihdam imkânını artıracak bir yaklaşımı, diğör istekleriyle birlikte, 51’inci hükömet ele alacak ve Meclisinizin onayına sunacaktır.

Toplumumuzun temelini oluşturan ve geleceğinin güvencesi olan gençlerin, eğitim, sağlık, çalışma hayatı, sosyal güvenlik ve istihdam konularındaki sorunlarının çözümüne ilişkin gelişmeler de devam etmektedir ve bu, çok da önemli bir konudur. Bu kapsamda, 1988-1989 öğretim yılında, Yurtkur’un yatak kapasitesi, 44 il ve 6 ilçede, 95 bin 73 iken, bu kapasite, 1990-1991 öğretim yılında 111 bine, 1993-1994 öğretim yılında 139 bine çıkarılmıştır. 1994-1995 öğretim yılında öğrenim kredisi ödemesi yapılan toplam öğrenci sayısı da 290 bindir. Bu, DYP-SHP İktidarı süresinde olan olaydır.

1993-1994 öğretim yılında 280 çıraklık eğitim merkezinde, 75 meslek dalında eğitim gören aday çırak ve kalfa sayısı, toplam 201.715’e çıkmıştır; yani, bu, gençlerimizi, iş bulamayan lise mezunları olarak değil, aynı zamanda, meslek sahibi, ortaegitimi bitirmiş gençlerimiz olarak görmeyi hedefleyişimizin bir delilidir.

Yine, gençlik kesiminin sorunlarını çözmek ve gençlerin kalkınma sürecine katkı ve katılımlarını artırabilmek amacıyla bu kesime sunulan hizmetlerin sayı ve nitelik olarak artırılması hedeftir; bu amaçla, gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Bu arada, esnaflarımıza ve küçük ve orta ölçekli işletmelere ilişkin bir iki gelişmeye de işaret etmeyi gerekli görüyorum. Küçük ve orta ölçekli işletmeler ve esnaf kesimi, üretimin ve istihdamın belkemiğı durumundadır. Esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı esnaf ve sanatkâr ve küçük sanayici sayısı, 1995 yılı itibariyle 2,9 milyondur; yani, yaklaşık 3 milyon insandır ve küçük sanayi sitelerindeki işyeri sayısı da 66 bine ulaşmış durumdadır ve bu alanda, özellikle, esnaflarımızın ve sanatkârlarımızın bütün meselelerine eğilen bir anlayışı -kredi ötesinde- 51’inci hükömet, büyük bir kararlılıkla ele alacaktır ve yasal gelişmeleri, yine, Meclisin onayına sunacaktır.

Biraz, tarıma geçmek istiyorum; çünkü tarımda, gerçekten, 49 uncu ve 50’inci Hükömetler, çok önemli gelişmeleri ve özellikle 50’inci Hükömet, çok değışik bir görüşü ortaya atmıştır; bunu, reddetmek mümkün değildir.

Bu yaklaşım içerisinde desteklemenin kalktığını söyleyenler, bunu hiç anlamamışlar, bizim düzenimizi dahi anlayamamışlar; çünkü desteklerin kalktığı doğru değildir. Şimdi, bazı gerçekleri rakamlarıyla ifade edeyim: Destekleme, nihaî üründen kaldırılıp girdiye uygulanmıştır; nihaî üründe de dünya fiyatlarına ulaşılmış ve çiftçimiz dünya refah düzeyini yakalamıştır.

Şimdi, bazı gerçeklere ve rakamlara beraberce bakalım: Esasen, çiftçinin memnuniyeti kısmen buradan sağlanmıştır. Bakın, 1980’de -yani, bizden önceki iktidarın hükömeti devraldığı yıl- çiftçinin ve tarımın millî gelirden aldığı pay yüzde 33 iken, 1991’de -Sayın Mesut Yılmaz’ın istikrar programını ben 18 ayda bitiremem diye bırakıp gittiğı

günlerde- bu oran yüzde 15,5'e gerilemiş; yani, millî gelirdeki pay yüzde 33'ten yüzde 15,5'e gerilemiş.

Şimdi, bugün, size bazı rakamları vermek istiyorum. Bu rakamlar, Sayın Mesut Yılmaz'ın ifade ettiği gibi değil. Şimdi, ben, önce onun söylediklerini söyleyeceğim, bir de doğruları söyleyeceğim.

Sayın Yılmaz, aşağıdaki ürün fiyatları için şöyle söyledi: Pamukta 8 kat, ayçiçeğinde 8 kat, buğdayda 10 kat, pancarda 12 kat... Bunlar, yanlış bilgi. Bakın, şimdi doğrularını söylüyorum...

NABİ POYRAZ (Ordu) — Doğru yok ki...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — 1991-1995 yılları arasında...

Bakarsınız piyasalara, görürsünüz canım... Yani, hadi sual sormayacağız, onu anladık da, konuşmayacak mıyız da?

NABİ POYRAZ (Ordu) — Sayın Başbakan, bir ekmeğin kaç lira olduğunu biliyor musunuz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yani, demokraside, konuşmak da mı yok? Siz söylediniz, şimdi bizde karşılığını veriyoruz...

REFİK ARSLAN (Kastamonu) — Doğruları konuşacağız...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Doğruları söylüyorum; çünkü bu, Türk çiftçisinin dünya düzeyindeki fiyatlarla, dünya düzeyindeki refahı yakalamasının tescilidir, ifadesidir. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Şimdi, bakın, Sayın Yılmaz "pamuktaki fiyat artışı -1991-1995 yılları arasında- 8 kat" dedi. Gerçek nedir; 8 kat değil, 19 kattır.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Pamuk 1991'de 4 bin lira idi.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, ayçiçeğindeki fiyat artışı 8 kat değil, 12 kat; buğdaydaki fiyat artışı 10 kat değil, 12,5 kat; pancardaki fiyat artışı ise 12 kattır.

NABİ POYRAZ (Ordu) — Sen hesabı unutmuşsun.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yani, yüzde 100'ler falan demiyorum, bir yüzde 100, bir yüzde 100 daha, bir yüzde 100 daha; bunu 12 defa sayacaksınız... 12 kat. Durum budur.

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) — Aman, ne kadar farklı...

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Ayçiçeği de 1991'de 2 bin lira idi.

ENGİN GÜNER (İstanbul) — Girdi fiyatları ne kadar?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, fındık fiyatı da, şu anda halen, üreticiler için, Fiskobirlik teslimi 72 bin liradır. Yalnız, bunu da düzeltereğiz. Desteklemeyle mi; hayır; özerkleştirdiğimiz birliklere kredi imkânı vereceğiz; ama kendi kendilerini yönettikleri bir ortamda. Dolayısıyla, döner sermayeli olarak, bu işi çok daha iyi bir biçimde halletmeleri imkânına sahip olacaklardır.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Gübre 6 bin lira idi.

NABİ POYRAZ (Ordu) — Gücünüz varsa Karadeniz’e gidelim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Hani, Sayın Yılmaz’ın Özal’ı reddetmesini gayet iyi anlıyorum; çünkü Özal, “bizim düşündüklerimizi onlar hayal bile edemezler” demişti; ben de şimdi diyorum ki, hayal etmeyi bırakın, sistemi anlayamıyorlar bile; açıkça budur. *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından “onu, sizin için söyledi” sesleri)*

NABİ POYRAZ (Ordu) — Tiyatro sanatçısı gibi konuşuyorsun da ondan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Buğdayı karşılaştırmamı istediniz. Buğdayın şu andaki piyasa fiyatı, Anavatan İktidarının devrettiği fiyatın 10 katı değil, tam 18 ilâ 20 katı arasındadır... *(DYP sıralarından alkışlar)*

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Buğdayın kilosunu kaçta ithal ettiniz?

NABİ POYRAZ (Ordu) — Bu, matematiği unutmuş.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bunu yaparken, esnaftan, bilmem, o kesimden, bu kesimden paraları alıp da banka kesimine rant diye de vermedik. Ne yaptık; çiftçinin eline verdik. Eskiden ne yapıyordu; eskiden, destekleme diye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, size 5 dakika daha süre veriyorum, toparlar mısınız lütfen.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Sayın Başbakan, 1991’de buğday kaç liraydı?

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) — Gübre kaç para gübre?

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Buğday piyasada kaç lira, siz kaç liraya ithal ediyorsunuz, söyler misiniz?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Teşekkür ediyorum.

Şunu açıkça söylemek isterim: Önümüzdeki günlerde, çok önemli biçimde, hayvancılığın üzerine gideceğiz. Güneydoğuda, sadece konut değil, aynı zamanda, hayvancılığın yanında birçok meseleleri çözeceğimizi söylemişim; ama hayvancılık, gerçekten, bizden önceki iktidar döneminde öldürülmüştür; inşallah, bunu yeniden canlandırmak bizim İktidarımıza nasip olacaktır; önümüzdeki meselelerden bir tanesi de budur.

Şimdi, gümrük birliğine ilişkin bir konuya değinmek istiyorum. Sayın Mesut Yılmaz, nihayet -anlıyorum- fikrini, yine değiştirmiş; ne içinde ne dışında var ya hani... Gümrük birliğine, ilkönce “karşıyım” diye ilan etti; bugün, memnuniyetle görüyorum ki, artık, gümrük birliğine karşı değil. Ben, tabii, Sayın Erbakan’ı anlamıştım; ama Sayın Yılmaz’ın kendisiyle aynı doğrultuda düşünmesinde biraz zorluğum vardı. Tabii, beyanları vardır “gümrük birliğine tümüyle karşıyız” diye. Bugünkü beyanını, kendi kendini reddetmesi olarak görüyorum; ama olumlu bir gelişme olarak nitelendiriyorum. Onun için, hayırlı olmasını diliyorum. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Bu konuda söyledikleri doğru değildir; anlaşmalar, aslında, çok farklı düzeydedir. Bütün bunların içerisine girmemiz mümkün; ancak, şunu, şöylece söyleyerek, bu konuya, belki biraz ışık tutmak mümkün olabilir: Gümrük Birliğine uyum için Avrupa Birliğinin vereceği yardım, Sayın Yılmaz’ın söylediği gibi, son beş yıl için 2,5 milyar dolar

değildir, 2,5 milyar ECU'dür; bu da, yaklaşık 3,2 milyar dolardır. Yunanistan'a Avrupa Birliği tarafından verilen ve 15,5 milyar dolar olduğu söylenen uyum yardımının yüzde 70'i tarım alanındaki uyumu sağlamak için verilmiştir. Gümrük birliği, tarım alanında uyumu kapsamadığından, bu alanda Türkiye'nin yardım almaması doğaldır. Kaldı ki, Türkiye'nin gümrük birliğinden beklediği temel ekonomik çıkar, dış yatırımlardan oluşmaktadır; en önemli mesele budur, yabancı sermayenin ve dış yatırımların Türkiye'ye akması meselesidir ve bu, olmuştur.

Bir diğer önemli mesele de, Türkî devletlerin bu kapıdan, Batı dünyasına ve zengin pazarlara açılabilmesi meselesidir; bunu da son derece önemsiyorum.

Gümrük birliğinin, otuz iki yılın en büyük başarısını oluşturacağına ve bu başarıda da 49 uncu ve 50'inci Hükümetlerin hiç yadsınmayan katkısı olduğuna, bir kez daha işaret etmek isterim.

6 Martta Ortaklık Konseyinde kabul edilen kararları oluşturan müzakere sürecini, 50'inci Hükümet, başarıyla yürütmüştür. Bu kararları dikkatle okuyan herkes, Türkiye'nin çıkarlarının korunduğunu görecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bugün, şu konuyu açıkça ortaya koyarak, sözlerimi bitirmek istiyorum: Muhalefet, mutlaka iktidarı eleştirecektir. Bu, işin doğasında var; bunu, doğal kabul ediyorum. Siyasî partiler, birbirlerine rakiptirler; ancak, ülkenin geleceğine rakip değildirler. Her şeye karşı olmak, muhalefet etmek değildir. Terör olmuyor, hayır; ekonomideki istikrar programı işlemedi, hayır; özelleştirmeye, hayır; gümrük birliğine, hayır; 8'inci maddeye, hayır; boru hatlarına, hayır... Sayın Yılmaz, neye evet? *(ANAP sıralarından gürültüler)*

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) — Gitmene evet!

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Mesela, Sayın Yılmaz'ın, güneydoğuya bakış açısı var; kıtadan kıtaya değişiyor bu bakış. Yenidünyada bir güvercin olan Yılmaz, CIA Başkanı adayıyla görüşmesini takiben, 24 Mart tarihli Milliyet Gazetesinde, Kürtçe eğitim ve yayın hakkını savunmuştur. Sayın Yılmaz, Türkiye'ye gelince, partisindeki tepkileri dikkate alarak, bunları tamamen unutmuştur. Sayın Yılmaz'ın, nerede durduğunu, ne yaptığını, genelde anlamak da pek mümkün değildir. *(DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Örnekleri çoğaltabiliriz; ama bu konuda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bağlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Ne kadar süre istiyorsunuz efendim?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Birkaç dakika Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, 5 dakika daha süre veriyorum; buyurun.

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Sayın Başkan, yarım saat daha süre verin; tiyatroya gitmeyeceğiz bir sene; burayı seyredeceğiz...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, siz buyurun...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bir Hükümet Programının daha tartışılmasının sonuna geldik. Konuşmamı bağlarken, bazı hususların altını çizerek dikkatlerinize sunuyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu ulusun temsilcisi, çözümün yeridir. Toplumsal özlemlerin gerçekleştirileceği yer, burasıdır; başka yer de yoktur.

Çözüm, demokrasinin pekişmesinde, bunalımın hallinde. Muhtıra vesaire lafları, benim, dilimde de yok, gönlümde de yok. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Laik ve demokratik Türkiye Cumhuriyeti, sonsuza kadar yaşayacaktır.

Bir hususu, bu kürsüden, Yüce Türk Milletine sunmak istiyorum: 1991 yılı 20 Ekim akşamı, ulusal irade, DYP'yi en büyük parti olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sokmuş ve hükümet etme hakkını, bazı destekle DYP'ye tevdi etmiştir. Başka bir deyimle, millet, DYP'ye hükümet etme hakkını ve vekâletini vermiştir.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Siz yaktunuz o zaman; sizin geleceğinizi bilmiyordu millet; sizin Başbakan olacağınızı bilmeden yerdiler.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Ama görüyoruz ki, bugün, her yola başvurarak, DYP'yi hükümet etme hakkından yoksun kılma girişimleri vardır.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Millet, Çiller'in geleceğini nereden bilsin...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Dikkatinizi çekerim; el altından yürütülen bu siyasî girişimler, 20 Ekim 1991'de ifade edilmiş ulusal iradeyle zıtlaşmak, zıtlaşır konuma girmek ve ona karşı çıkmak demektir.

NABİ POYRAZ (Ordu) — Seçime gir çık da, ondan sonra...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Yüce Meclisin sağduyusu, bu millî irade sapmasına müsaade etmeyecektir; ancak, ülkeyi siyasî, ekonomik ve sosyal istikrarsızlığa sürüklemek ve neticede bir rejim bunalımı yaratmak amacına yönelik olarak, tamamen maksatlı çalışmaların olduğunu da, görmezlikten gelemeyiz. Aziz Türk Milleti ve Türk kamuoyu şunu bilmelidir ki, halen Başbakanı olduğum bir anayasal hükümet işbaşındadır. Türkiye'de, DYP dışında bir hükümet oluşumu, hiçbir şartta mümkün değildir. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Aksini iddia eden yok zaten; sadece, sizi istemiyorlar.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Esasen, kurduğumuz bugünkü anayasal hükümet, Yüce Meclisin güvenine mazhar olacaktır; demokratik çözüm, mutlaka bulunacaktır. Türkiye, fırsatlar yönünden yol ayırımında; elini uzatsa tutacak, çağı yakalayacak. Ülkenin geleceğini sağlamlaştıracak karar yeri burası; sizlersiniz. Hisle değil, akılla; parti çıkarıyla değil, ülke çıkarıyla hareket edeceğinize güveniyorum.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Ama sizi istemiyorlar Sayın Çiller.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Vicdanlarınızın sesine göre hareket edeceğinize de eminim.

RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel) — Yalım Erez uyuyor mu bu tarife?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Türkiye, hükümet istiyor; Türkiye, istikrar istiyor; Türkiye, bunalımı istemiyor; Türkiye, çözüm istiyor.

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Hayrola, istifa mı ediyorsunuz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Türkiye, 21'inci Yüzyıla hazır; öyle inanıyorum ki, Yüce Meclisimiz de hazırdır.

NABİ POYRAZ (Ordu) — Veda konuşması mı yapıyorsunuz Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Hükümet krizinin rejim bunalımına dönüşmemesinin sorumluluğu, Parlametonundur. Parlametolar, krizlerin yaratıldığı değil, çözüldüğü yüce kurumlardır.

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) — Pazar günü çözeceğiz.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Türk Parlametosunun da böyle yapacağına inanıyorum. Allah hepimizin yardımcısı olsun diyorum ve hepinize saygılarımı sunuyorum. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ediyorum.³⁹

³⁹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 19, Cilt 94, Birleşim 8, Sayfa 509-525

15 Ekim 1995 Pazar

51. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Çiller Hükümeti) Programının Güvenoylaması Sonucunda Yapmış Olduğu Konuşma

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bize kabul oyu verenlere ve kabul oyu vermeyenlere; hepsine teşekkür ediyorum. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Vicdanımız rahattır; çok rahatız. Kendi çıkarlarımızı ülke çıkarları önünde tutmadık. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* Sandalye tutkusuyla değil, ülke ve memleket çıkarı tutkusuyla hareket ettik. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* Başımız diktir; başımız, göğe değecek kadar diktir; çünkü hep, doğru bildiğimizi yaptık. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Çözüm, yine, Meclis çatısı altında çıkacaktır. Doğru Yol Partisinin içerisinde olmadığı bir hükümet, bu Meclisten çıkamaz. *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Çok erken bir seçim, artık, demokrasinin ve ülke çıkarlarının gereği olmuştur.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.⁴⁰ *(DYP sıralarından “Bravo” sesleri, ayakta alkışlar)*

⁴⁰ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 19, Cilt 94, Birleşim 9, Sayfa 555-556*

27 Ekim 1995 Cuma

**Başbakan Tansu Çiller'in, Rize Milletvekili A. Mesut Yılmaz'ın
Konuşmasında Kendisine Sataşması Nedeniyle Konuşması**

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, çok Değerli Milletvekilleri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

MUSTAFA PARLAK (Rize) — Amerika'ya... Amerika'ya...

BAŞKAN — Lütfen, Sayın Parlak... *(ANAP sıralarından gürültüler)*

Sayın Milletvekilleri, biraz sakın olabilir misiniz; Sayın Başbakanı dinleyelim.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Hele bir dinleyin... Hele bir dinleyin... Daha ne diyeceğimizi duymadınız ki... Hele bir dinleyin...

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) — Hesap vereceksin.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Şimdi, bizim...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir dakika efendim... Sayın Milletvekilleri... Sakinliğiniz için çok teşekkür ederim. Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bizim tek isteğimiz var; bu, her zaman böyle oldu ve böyle olacak: Ülkenin meselelerini ve çıkarlarını göğüslemek...

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) — Batırdın... Sayende battı memleket,

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...Bunun için, Allah ve Meclis şahidimizdir... *(ANAP sıralarından gürültüler)*

Yapılacak her şeyde bir şeyi söyledik: Biz, çözüm hükümetinden yanayız. Buradan çıkabilecek bir hükümet, çözüm hükümeti olmalı. Bütün zorlukları aşmaya, 280 milletvekilimiz olmadığı halde, hazırız. *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)*

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Dört senedir neyi çözdünüz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bir yerde, bir eski başbakan, 280 milletvekili varken ve 18 ayı varken kaçmış...

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) — Sen onu anlamamışsın.

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...ve demiş ki: "İstikrar programı yapamam, 18 ayda bitiremem; onun için ben seçime gidiyorum." Dememiş mi? *(DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler)*

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Dört yıl... Dört yıl...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Dememiş mi? Dememiş mi soruyorum, hele bir söyleyin... Dememiş mi? 18 ay varken, tek başına iktidar değil miydiniz; soruyorum... Tek başına iktidar değil miydiniz efendim? *(ANAP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Lütfen, efendim, istirham ediyorum...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — O sırada, 18 ay varken "biz bunları göğüsleyemeyiz" deyip gitmediniz mi, soruyorum? *(ANAP sıralarından gürültüler)* İşte,

kaçığın adı bu... (DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından gürültüler) Ama bir şeyden daha kaçtınız; bize, çözüm hükümeti kurduktan kaçtınız...

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) — Amerika'ya... Amerika'ya...

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Dört yıldır neredesiniz...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...Dahası var; komployla yaptınız bunu. Milletvekilleri pazarları kurduktan mı? (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar, ANAP sıralarından "Yuh" sesleri, gürültüler)

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) — İktidar sensin...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bizi, çözümünden alıkoymadınız mı? Bunu, zorla, milletin önünde yapmadınız mı?

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) — Palavrayı bırak...

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) — Yalancı... Yalı çetesi... Siz aldınız. Aldığınızı milletvekiline kırmızı plaka verdiniz, bakan yaptınız.

H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı) — Dört yıldır neyi çözdünüz?

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...Çıkar gruplarıyla kol kola, omuz omuza, lobilerde, bizi, bu çözüm hükümetinden mahrum bırakmak için çalışmadınız mı? (ANAP sıralarından gürültüler) Bütün her şey milletin önünde olmuştur, açıkça söyleyeyim, her şey milletin önünde olmuştur.

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) — Hesap vereceksin, hesap...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Biz, Azınlık Hükümeti olarak, gelin, çözüme gidelim dedik, azınlığa rağmen çözüme gidelim dedik; ama siz ne yaptınız; komployla onu da önlediniz ve en sonunda, bu Meclisin ve demokrasinin şerefini korumak yine bize kaldı. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Çünkü aksi takdirde ne olacaktı; Anayasanın 114 veya 116'ncı maddeleri işleyecekti.

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) — Bizden aldığınız milletvekilini bakan yaptınız...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — ...Bizim anlayışımız buna karşı çıktı. Dedik ki, Yüce Meclis, kendi içerisinde çözsün bunu; gelin, bir hükümeti buradan çıkaralım ve seçime öyle gidelim.

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt) — Palavra atma...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Bizim mecburiyetimizle, sizin gerçek biçimde kaçmanız arasında hiç mi fark görmüyorsunuz? Ama siz, anlamazsınız bunu. Önemli değil; biz, millete anlatırız; biz, milletin sağduyusuna anlatırız.

FERİDUN PEHLİVAN (Bursa) — Millete gidemezsiniz...

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (Devamla) — Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.⁴¹

⁴¹ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 19, Cilt 95, Birleşim 16, Sayfa 166-168*

III. ÇİLLER HÜKÜMETİ DÖNEMİ
52. Cumhuriyet Hükümeti
(30.10.1995-06.03.1996)

31 Ekim 1995 Salı

52. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Çiller Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞKAN — Bakanlar Kurulu Programını okumak üzere, Başbakan Sayın Tansu Çiller’e söz veriyorum.

Buyurun Sayın Başbakan. *(DYP sıralarından alkışlar)*

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; demokrasinin çözüm üretme gücünü ortaya koyan koalisyon ortağı partilerimiz ve 52’inci hükümette görev alan arkadaşlarım ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Demokrasi, tek bir fikir etrafında birleşme değil; farklılıkların korunarak birlikte, yan yana ve barış içerisinde yaşamaktır. Beklenen, çözüm aranması ve bulunmasıdır.

20 Eylülde 50’inci Hükümetin istifası ve 51’inci hükümetin Türkiye Büyük Millet Meclisinden güvenoyu alamamasıyla, ülkemiz, kritik bir demokrasi sorunuyla karşı karşıya kalmıştır; ya Türkiye Büyük Millet Meclisinde yeterli bir desteğe sahip hükümet kurulacak veya Anayasanın 114 ve 116’ncı maddelerine işlerlik kazandırılarak, demokrasinin temel kurumları olan siyasî partilerin olurlarına, Türkiye Büyük Millet Meclisinin güvenoyuna ve denetimine ihtiyaç duymayacak bir hükümet oluşturulacaktır.

Anayasamızda yer alan 114 ve 116’ncı maddeler; demokrasi içinde en son başvurulacak çözümler olarak düşünülmüştür. Bu maddeleri işletmek zorunda kalmamak, Parlamentomuzun başarısı olacaktır.

Bu dönemde, siyasî partilerimiz ve Sayın Milletvekillerimiz, hükümet bunalımı konusunda farklı görüşleri ve endişeleri taşımışlardır. İşte, böyle bir ortamda, iki farklı siyasî geleneği, iki farklı siyasî kimliği temsil eden Doğru Yol Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi, Türkiye’yi, parlamenter demokrasinin kuralları çerçevesinde, siyasal bunalımdan düzlüğe çıkarmak için bir araya gelmişlerdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetki ve görevlerini tam olarak ve aksatmadan kullanmaya devam etmesini, demokrasimiz açısından hayati önemde gören partilerimiz, duydukları derin sorumluluk duygusu altında, 52’inci hükümetin kurulmasını bir görev olarak değerlendirmişlerdir. Bu sonuç, kişisel saplantılar ile parti çıkarlarının değil, demokratik bilincin ve ülke çıkarlarının önde tutulmasıyla elde edilmiştir. Şimdi, 52’inci hükümet olarak, böyle bir yüce sorumluluk ve görev anlayışıyla huzurunuzdayız.

Değerli Milletvekilleri, Türk demokrasisi, gücünü ve olgunluğunu, her şeye rağmen bütün dünyaya kanıtlamıştır. Demokrasi, bütün kurumları ve kurallarıyla işlemiştir. Hükümet bunalımı, demokratik mekanizmalarla ortaya çıkmış ve yine çıkış yolu, demokrasinin kuralları içinde bulunmuştur.

Demokrasi, zor bir rejimdir; maddî ve manevî maliyeti yüksektir. Yavaş işlediğinden, zaman kaybına yol açtığından şikâyet edilir. Ancak, insan onuruna yakışan tek meşru yönetim biçimi, demokrasidir. Eksikliklerini, yanlışlıklarını telafi etme imkânına sahip tek yönetim, yine demokrasidir. Demokrasi içinde çare bulmak, halkın beklentilerine cevap vermek ve yönetim mekanizmalarını işletmek, ülke menfaatlerini her şeyin önüne çıkarmayı ve demokratik hoşgörü ile karşılıklı saygıyı gerektirir.

Doğru Yol Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisinin, bugün, huzurunuzda, yeniden bir Koalisyon Hükümeti olarak çıkması, işte, bu demokratik uzlaşma anlayışının ürünüdür.

52'inci hükümetin Başbakanı olarak, asgarî müşterekler etrafında birleşmek, bunalımdan çıkmak ve en önemlisi de, demokrasiye ve Türkiye Büyük Millet Meclisine olan güveni sağlamlaştırmak gibi onurlu bir sorumluluğu yerine getirirken, başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, bu demokratik sürecin işletilmesinde katkısı olan siyasî partilerimize ve herkese teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

Hiçbirimiz 20 Eylülde bulunduğumuz noktada değiliz. Sadece Doğru Yol Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi değil, bütün Parlamento, 20 Eylülde bulunduğu noktada değildir. Bir demokrasi sınavı verilmiştir; halkımızın oy sandığında değerlendireceği önemli olaylar yaşanmıştır. Kim kazançlı çıkmıştır; inanıyoruz ki, kazanan, millet ve demokrasi olmuştur.

Sayın Milletvekilleri, 52'inci hükümet, Anayasanın değişmez hükümlerinde yer alan, cumhuriyetin tüm nitelik ve temel unsurları ile Atatürk İlkelerine dayanan demokratik, laik ve sosyal hukuk devletine büyük bir inançla sarılarak göreve başlamaktadır.

Hükümetimiz, Türkiye Cumhuriyetinin bağımsızlığına, halkın egemenliğine, millî ve manevî değerlerine, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne ve üniter devlet yapımıza yürekten bağlıdır.

Sayılan bu ilkeleri temel dayanak olarak gören 52'inci hükümet, terörle mücadeleyi sürdürme, Türkiye'nin birlik ve bütünlüğüne yönelik bütün tehditleri bertaraf etme ve terörden zarar gören doğu ve güneydoğu bölgelerimiz ile bu yörelerde yer alan vatandaşlarımızın sorunlarını öncelikle kucaklama kararlılığını taşımaktadır.

Hükümetimiz, bu bağlamda, olağanüstü halin uygulandığı illerde bir an Önce normal yönetim biçimine geçilmesini sağlayacak yasal değişikliklerin gerçekleştirilmesine, terör koşullarına rağmen, bölgede, demokratik hakların eksiksiz kullanılmasına ve diğer ekonomik ve kültürel önlemlere yönelik çalışmaları hızlandıracaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Yüce Meclisimizin vereceğine inandığımız destekle, erken genel seçime kadar geçecek süre içerisinde görev yapacak olan hükümetimizin, en önemli görevi, 24 Aralık 1995 tarihinde, sağlıklı ve güvenli bir ortamda ve huzur içerisinde, adaletli bir erken genel seçimin gerçekleşmesini sağlamaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilerek yürürlüğe giren seçim mevzuatı değişikliklerinin, temsilde adaleti getirirken, yönetimde toplumsal barışın ve istikrarın yerleşip korunmasını sağlayacağına inanıyoruz.

Seçim yasalarında yapılan bu değişikliklerle, 18 yaşını doldurmuş milyonlarca gencimize, seçme hakkıyla, demokratik topluma katılma ve yön verme imkânı sağlanmıştır.

Demokratikleşmenin ve yeniden yapılanmanın temel taşları olan bu yeni düzenlemeler, Türkiye Büyük Millet Meclisine güç ve dinamizm katacaktır.

Bu hükümet, özü itibarıyla, bir seçim hükümetidir; ancak, hükümetimizin bu temel özelliği, ülkemizin içinde bulunduğu hassas dengelere, içeride ve dışarıda mevcut hayatî sorunlara karşı etkisiz kalınacağı anlamına kesinlikle alınmamalıdır. Zira biz, hangi önceliklerle yola çıkarsak cıkalım, hangi koşullar altında bulunursak

bulunalım, içeride ve dışarıda, Türkiye'nin sorunlarını çözme, Türkiye'nin saygınlığını yüceltme, yurttaşlarımıza hizmet götürme anlayışından ödün vermeyen bir anlayışla oluşturulmuş bir hükümetiz. Bu boyutuyla bu hükümet, hem bir seçim hükümeti, hem de hayatî konularda bir çözüm hükümetidir.

Koalisyon1 hükümetimiz, partilerimizin 1991 Kasımından günümüze sürdürdüğü ve demokrasimizin güç kaynağını oluşturan birlikteliğin olumlu deneyimlerinden de yararlanarak, ülkemizin ve insanlarımızın bugünü ve yarınları için öncelikli ve önemli alanlarda yeni düzenlemeler ve değişiklikler yapmak kararlılığı içindedir.

Üzerinde mutabık kaldığımız erken seçim kararı yüzünden kısa bir süre icraatta bulunacak olan hükümet, bu tarihî görevini başarıyla yerine getirecektir. *(DYP sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, demokratikleşme, partilerimizin, her dönemde, en öncelikli amacını oluşturmuştur. Dün de böyleydi, bugün de böyle. 1991 yılından günümüze görev üstlenmiş olan diğer koalisyon hükümetlerinin, yani 49 ve 50'inci Cumhuriyet Hükümetlerinin kuruluşlarının da temel gerekçesini, temel duyarlılık alanını, demokratikleştirme oluşturmıştır.

Her koşulda ve fırsatta demokratikleşme sürecini geliştirerek sürdürmek, bu koalisyon hükümetimizin de temel iddiasıdır. Ülkemizi, taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Paris Şartı, Helsinki Nihaî Senedi ve taraf olduğumuz diğer ilgili uluslararası sözleşmeler çerçevesinde; özgürlükçü, çoğulcu ve katılımcı demokrasiye taşımak, kanun ve mevzuatımızı, taraf olduğumuz bu sözleşmelere ve antlaşmalara uygun biçimde değiştirmek, bu koalisyon hükümetinin de temel tercihidir.

Koalisyon Protokolünün hazırlanışından günümüze henüz on günlük süre geçmiş olmasına rağmen, hatta koalisyon hükümetinin henüz resmen oluşmadığı bir ortamda, koalisyonu oluşturan partilerin ortak destek ve öncülüğü altında, Terörle Mücadele Yasasının 8'inci maddesinin, düşünce özgürlüğünü ve hoşgörü anlayışını genişletecek bir yaklaşımla değiştirilmiş olması, demokratikleşme için kararlılığımızın güçlü bir kanıtıdır. Hükümet, bu kararlılıkla, görev süresi kısa olmasına rağmen, Anayasada yapılmış olan değişikliklerden doğrudan yürürlüğe girmeyen hükümlerin getirdiği kanun değişiklikleri için gerekli, yasa tasarılarını hızla hazırlayarak, Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edecektir. Hükümetimiz, bu tasarıların, zamanın elverdiği ölçüde, gerçekleşmesi için işbirliği yapacaktır. Bu çerçevede;

- Sendikalar Kanunu,
- Kamu Görevlileri Sendikalarının Kuruluş ve Faaliyetleri Hakkında Kanun,
- Dernekler Kanunu,
- Devlet Memurları Kanunu,
- Üniversite öğretim üyelerinin ve öğrencilerin siyasete etkin katılımlarını sağlayacak yasalarda yapılacak değişikliklerle ilgili kanun,
- Milletvekilliğiyle Bağdaşmayan Görev ve İşler Hakkında Kanun,
- Kooperatifler Kanunu,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ilişkin kanun ele alınacaktır.

Değerli Milletvekilleri, Türkiye'nin jeopolitik konumunun getirdiği sorunlar ve bu çerçevede, dış politika alanında yürütülen hassas uygulamalar devam etmektedir. 52'inci hükümet olarak, ülkemizin, karşılaşılan bütün sorunların üstesinden geleceğine dair olan inancımız tamdır. Her zaman olduğu gibi, Türkiye, seçmiş olduğu çağdaş yaşam tarzıyla, kültürel, ekonomik ve jeopolitik gerçeklerden azamî ölçüde yararlanan bir siyasetin titiz uygulayıcısı olacaktır.

52'inci hükümetin özel niteliğini göz önüne alarak, bu sorunlar içerisinde, öncelikle çözümlenmesi gereken gümrük birliği konusu üzerinde önemle durmak gerekmektedir. Bugün, Avrupa Birliğiyle bütünleşmek yolunda çok önemli bir noktadayız; gerek Avrupa Birliğinin gerek ülkemizin, bu tarihî fırsatı kaçırmamasının önemini bir kez daha vurgulamak gereğini duymaktayız. Bu fırsatı yakalayabilmek için, hükümetimiz, üzerine düşen bütün yükümlülükleri yerine getirmeye hazırdır. Yüce Meclisimizin de, aynı sorumluluk arzusuyla gereğini yapacağından emin bulunmaktayız.

Avrupa Birliğiyle işbirliğine başladığımız tarihten bu yana geçen otuziki yılın en önemli aşamasına gelmiş bulunuyoruz. 19 Aralık 1994'te, dış engellemeler nedeniyle toplanması uygun görülmeyen Ortaklık Konseyi, 50'inci Hükümetin ısrarlı ve etkin girişimleri sonucunda, 6 Mart 1995 tarihinde toplanmış ve Türkiye-Avrupa Birliği Ortaklık Konseyi Kararı imzalanmıştır. Bu tarihten bugüne kadarki dönem içerisinde, iç hukukumuzda yapılması gereken düzenlemelerin büyük bir bölümü tamamlanmıştır. Bununla birlikte, önümüzdeki çok kısa dönem içerisinde tamamlanması gereken diğer dört yasa daha vardır.

Konunun önemini göz önüne alarak, bunları dikkatinize sunmakta yarar görmekteyiz. Bu çerçevede;

- Gümrük Kanununda değişiklik yapılmasına dair 564 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanması için gerekli olan cezaî ve akçalı hükümleri içeren kanun tasarısının,

- Patent, faydalı model, markalar, coğrafi işaretler ve endüstriyel tasarımlar alanında, Avrupa Birliğiyle gümrük birliği bağlamında mevzuat uyumunu sağlamak üzere çıkarılan 551, 554, 555, 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin uygulanmasında gerekli olan cezaî hükümleri içeren tasarının,

- Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının,

- Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısının yasalaştırılması, Hükümetin öncelikleri arasında yer alacaktır.

Diğer taraftan, Avrupa Birliğine geçiş için gerekli görülen Özel Tüketim Vergisi Kanun Tasarısının da yasalaştırılması, Hükümetin öncelikleri içerisinde yer alacaktır.

Saymak gereğini duyduğumuz bu kanun tasarılarının bir an önce yasalaşması için, Yüce Meclisin yoğun çaba göstereceğine inanıyoruz.

Diğer taraftan, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında dün yapılan Ortaklık Konseyi toplantısı, uzun yıllardan bu yana, Türkiye-Topluluk ilişkilerinde niteliksel bir değişikliğin temel yapısını oluşturmuştur.

Toplantıda, öncelikle, gümrük birliğinin iyi işlemesi için gerekli koşulların yerine getirildiği sonucuna varılmış ve Ortaklık Konseyi, gerçekleştirmiş olduğu olağanüstü çaba ve uyum kabiliyeti nedeniyle Türkiye'yi kutlamıştır.

6 Mart 1995 tarihindeki Ortaklık Konseyi toplantısı kararlarıyla birlikte değerlendirildiğinde, bu sonuç, Hükümetimizin Avrupa ile ilişkileri derinleştirme ve Türkiye'yi Avrupa ailesinin tam bir üyesi haline getirme yolundaki kararlı çalışmalarının somut bir göstergesini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Ortaklık Konseyi, ayrıca, 1963 Ankara Antlaşmasının tam üyeliğimize ilişkin 28'inci maddesinin, bugünün koşulları altında güncelliğini koruduğunu vurgulamıştır.

Bu sonuç, aynı zamanda, Hükümetimizin ve Meclisimizin, demokrasiyi ve insan haklarını derinleştirme amacıyla attığı önemli adımların ve reform niteliğindeki anayasa ve yasa değişikliklerinin, Avrupa Birliği üyesi bütün ülkelerce olumlu karşılandığını tescil etmiştir.

Ortaklık Konseyi, 6 Mart 1995'te alınan temel kararları teyit etmekle kalmamış, buna ek olarak, diyalogun daha da güçlendirilmesi için Türk tarafına taahhütte bulunmuştur.

Alınan bu kararların ve gümrük birliğinin gerçekleşmesinin, Avrupa Birliği ülkelerinden Türkiye'ye büyük miktarda yatırım akışına yol açacağına, Birlik üyeleri tarafından da inanılmaktadır. Yatırımlardaki bu yükselme, Türkiye ekonomisine yeni bir güç kazandıracak, istihdam artışı sağlayacak ve Türkiye'nin dünyadaki rekabet imkânını genişletecektir.

Sayın Milletvekilleri; karşı karşıya olduğumuz çeşitli dış politika sorunlarının, bizim için hayati önemi devam etmektedir.

Bunların en önemlilerinden biri Kıbrıs sorunudur. Bugüne kadar olduğu gibi, iki bölge, iki toplumlu federal bir yapının, Kıbrıs sorununun çözümü kavuşturulması için tek çare olduğunu düşünmekteyiz. Bu konuda ilerleme kaydedebilmek için de, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarafından kabul edilmiş olan güven artırıcı önlemlerin öncelikli olarak ele alınmasına taraftarız.

Değerli Milletvekilleri, 5 Nisan 1994'te alınan bir dizi kararın tavizsiz bir şekilde uygulanmasıyla, son dönemde, ekonomik dengelerde ciddi düzeyde bir iyileşme sağlanmıştır. Böylece, orta vadede sağlıklı ve sürdürülebilir bir büyümenin gerçekleştirilebilme şansı doğmuştur.

Hükümet, krize bağlı olarak yaşanan sıkıntıların daha büyüğünün yeniden yaşanmaması için, sağlanmış bulunan istikrarın korunmasının büyük önem taşıdığının bilinci içinde görevini yürütecektir. Hükümetimiz, Türkiye'nin, küreselleşmenin getirdiği avantajlardan yararlanarak çağı yakalaması, gelişmiş dünya ülkeleri arasında yerini alabilmesi için, ekonomik istikrarı, vazgeçilmez bir unsur olarak görmektedir.

Ayrıca, enflasyon karşısında alım güçleri azalan kesimlere, çalışanlara, üreticilere, emeklilere, muhtaç yaşlılara, dul ve yetimlere sahip çıkmak, hükümetimizin bir diğer temel politikasını oluşturacaktır.

Bu anlayışla, hükümeti oluşturan partilerin mutabakatı içerisinde, kamu kesiminde çalışan işçilerin toplu sözleşmelerinin, emek kesimini tatmin edici bir düzeyde, hukuka ve sendikal haklara uygun biçimde ve karşılıklı uzlaşmayla bağtlanması, toplumsal

barışı geliştiren, gelir dağılımındaki adaletsizliği kısmen iyileştiren olumlu bir adım olmuştur.

Burada, başlangıçta 600 bin işçi için talep ettikleri 237 trilyon lirayı makul düzeye çekerek bu uzlaşmanın gerçekleşmesine gecikmeli de olsa katkıda bulunan ilgili işçi konfederasyonu ve sendikalarına teşekkür etmek istiyorum. Çünkü dengelerin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi, kamu vergi gelirlerinin artırılması kadar, devletin çeşitli gelir gruplarına aktarabileceği kaynakla da sınırlıdır.

Benzeri duyarlılıkla, memurları, Emekli Sandığı, SSK ve BAĞ-KUR kapsamındaki bütün emeklileri, onların dul ve yetimlerini yeni hak ve olanaklara kavuşturma kararlılığımızı sürdüreceğiz.

15 Kasım 1995 tarihinden geçerli olmak üzere, tüm memurların ve her kesimden emeklilerin maaşlarında önemli boyutlarda artış sağlayan düzenlemeler yapılmıştır.

Esnaf ve sanatkârlarımıza, 1995 yılında, 20 trilyon lira kredi kullandırmayı hedeflemişken, bu hedef yılın ikinci yarısında aşılmış ve kredi program hedefi 25 trilyon liraya yükseltilmiştir. Bu tutarın halen 23,8 trilyon liralık kısmı, ilgili banka şubelerine tahsis edilmiş bulunmaktadır.

52'inci hükümet, esnaf ve sanatkârlarımızın sorunlarını çözmeye, ek kredi taleplerini karşılamaya yönelik çabalan, bu kısa dönemde de artırarak sürdürmeye kararlıdır.

Esnaf ve sanatkâr kesimiyle birlikte, ülkemizde büyük bir potansiyel olan girişimciler de "Genç Girişimci" ve "Kadın Girişimci Kredileriyle desteklenmeye devam edilecektir. 1995 yılında, bu kesimin kredi limitleri artırılmıştır. İşlemleri kolaylaştırarak kredi kullanımının hızla yaygınlaştırılmasının sağlanması, görevimiz olacaktır.

Ekonomik kalkınmamız içinde ayrı bir yeri olan küçük ve orta boy işletmelerin (KOBİ'lerin) konum ve önemlerine uygun bir çerçevede desteklenmeleri sürdürülecektir.

Üreticileri destekleme anlayışımız çerçevesinde, çiftçilerimize yönelik çok yönlü destekleme politikalarına etkinlik kazandırılacaktır. Tarımsal verimliliği artırabilmek amacıyla yıl içerisinde, gübre sübvansiyonu yüzde 30'dan yüzde 50'ye yükseltilmişti; bu uygulamaya devam edilecektir.

Çiftçilerimizin emeğinin değerlendirilmesi ve ürünlerini gerçek değeriyle satabilmeleri amacıyla, geçen bir ay içerisinde, Ziraat Bankasına, tarım kredi ve tarım satış kooperatiflerine uygun kredi imkânları sağlanmıştır. Bu kredilerle, destekleme alımlarının önündeki tikanlıklar aşılabacaktır.

Bu bağlamda, ihracat yapılması kaydıyla, fındık alımları için, 2,5 trilyon liraya kadar, uygun faizli kredi açılmıştır. Bu kredi kullanılmaya devam edilecektir. Benzeri şekilde, ayçiçeği ve zeytin alımları için de 1 trilyon liraya kadar kaynak ayrılmıştır; bunun da kullanılması sağlanacaktır.

Doğu ve güneydoğu illerinde hayvancılığı geliştirme amacına yönelik "Onarım Projesi" kapsamındaki yüzde 20 faizli 2 trilyon liralık kredi, bu öncelik de dikkate alınarak, son günlerde, Türkiye genelinde 20 trilyon liraya çıkarılmıştır. Yüzde 80'i hayvan tedariki, yüzde 20'si yem ve girdilerin tedariki ile hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanmasında kullanılacak olan bu kredinin uygulanması, kuralları içinde hızla gerçekleştirilecektir.

52'inci hükümet, demokratik yapılanmanın ve bölgesel kalkınmanın temel taşları olan yerel yönetimlerin, katılımcı demokrasinin gereklerine uygun olarak, yeni bir yapıya kavuşturulmasından yanadır. Bu nedenle, Hükümetimiz, malî sorunlarını çözmek ve yöre halkına daha iyi hizmet sunmalarını sağlamak amacıyla, bu kısa dönemde, belediyelere ve il özel idarelerine, çeşitli fonlardan kaynak sağlayacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu gündemindeki Büyükşehir Belediyelerine İlişkin Kanun Tasarısının, mümkün olan en kısa sürede yasalaştırılmasına çalışılacaktır.

Sayın Milletvekilleri, hükümetimiz, doğu ve güneydoğuda terör ve şiddetten zarar gören, yaşam koşulları bozulan, köy ve mezralarını terk etmek zorunda kalan, ekonomik hayattan kopan yurttaşlarımızı kucaklamayı, onların yaralarını sarmayı en öncelikli görevleri arasında görmektedir. Bu çerçevede, geçen Hükümet döneminde programlanan Güneydoğu Onarım Projesinin uygulaması kararlılıkla yeniden ele alınarak, hükümetimizin kısa görev süresince önemli atılımlar yapılması, hedefimiz olacaktır.

Güneydoğuda boşaltılmış olan köylerden güvenlik yönünden uygun olanlarına, yurttaşlarımızın geri dönüşleri ve köylerinde yeniden yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli destek sağlanacaktır.

Hükümetimiz, güneydoğuda, altyapı yatırımlarının ve sınaî yatırımların aksamadan sürdürülmesi ve olanaklar içinde hızlandırılmasına; özellikle, eğitim, sağlık ve tarım hizmetlerinin yaygınlaştırılmasına büyük önem vermektedir.

Güneydoğu Anadolu Projesine -yalnız bölgenin değil, bütün ülkenin gurur kaynağı olarak- her türlü desteğin sağlanmasına devam edilecektir.

Değerli Milletvekilleri, hükümetimiz “dürüst yönetim-açık toplum” ilkesinin ödünsüz savunuculuğuna devam edecektir. Her kesimde yolsuzluk ve usulsüzlük olaylarının üzerine, ciddiyetle gidilecek; Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim mekanizmalarının, bu konuda, etkin biçimde çalıştırılması hedef alınacaktır.

Milletvekilliğiyle Bağdaşmayan Görev ve İşlerle İlgili Kanun Tasarısının, tüm milletvekillerimizin desteğiyle, hızla yasalaşacağına inanıyoruz.

Bilindiği gibi, yolsuzluklara karşı etkin kurumsal önemlerin alınmasıyla ilgili olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde, Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanun Tasarısı, Devlet İhale Kanununda Değişiklik Tasarısı, Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Bazı Suçlarının Kovuşturulması Hakkında Kanun Tasarısı bulunmaktadır.

Bu çok önemli tasarıların yasalaştırılarak uygulamaya geçirilmesini, konunun önemi nedeniyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirlerine sunuyoruz.

Sayın Milletvekilleri, 1996 Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunu Tasarıları, Anayasada öngörülen süre içerisinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur; ancak, bu tasarıların, Anayasamızda öngörülen 75 günlük süre içerisinde ilgili komisyon ve Genel Kurulda görüşülmesi, tartışılması ve kanunlaşması, erken seçim nedeniyle mümkün görülmemektedir.

Bu nedenle, devlet hizmetlerinde herhangi bir aksamaya meydan verilmemesi için, 1996 malî yılı başından itibaren 4 aylık süreyle sınırlı olmak üzere, kamu harcamalarının

yapılmasını ve devlet gelirlerinin toplanmasını öngören Geçici Bütçe Kanunu Tasarısı hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

Milletvekili genel seçimlerinin erken yapılacağı ve bütçenin de 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girmesi gerektiği dikkate alındığında, geçici bütçeye ilişkin tasarının TBMM'nin yasama döneminin sona ermesinden önce kanunlaşmasında zaruret bulunmaktadır.

1995 yılı bütçe uygulamalarında, başta vergi gelirleri olmak üzere bütçe gelirleri tahsilatının başlangıç hedeflerinin yüzde 25 oranında bir fazlalıkla gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Öte yandan, faiz ve personel harcamaları için kanunda öngörülen ödeneklerin de yeterli olmayacağı anlaşılmakta olup, bu harcamalar için ek ödenek alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

1995 yılında bu harcamaların yapılabilmesi ve devlet hesaplarının harcamaları tam olarak yansıtabilmesi için Ek Ödenek Kanun Tasarısı da hazırlanarak. Yüce Meclise sunulmuştur. Geçici Bütçe Kanun Tasarısı gibi, Ek Ödenek Kanun Tasarısının da bu dönemde yasalaşması sağlanacaktır.

Değerli Milletvekilleri. Hükümet, dünya piyasalarına entegrasyon ve Avrupa Birliğine tam üyelik doğrultusunda ekonomide verimliliğin artırılması, örgütlü ve rekabetçi çevre koşullarına duyarlı serbest pazar koşullarının sağlanması gayretlerini kararlılıkla sürdürecektir.

52'inci Hükümet, bu anlayışla, özelleştirme uygulamalarında devletin ve toplumun ortak yararlarının gözetilmesine, tekelleşmenin önlenmesine özen gösterecektir. Özelleştirme uygulamalarında temel ilke "şeffaflık" olmaya devam edecektir.

Hükümetimiz, ülkemizin yüksek çıkarlarını ilgilendiren bütün meselelerin yakından takipçisi olacaktır. Bunların başında, Azerbaycan erken petrolünün, Rusya'dan geçecek boru hattıyla eşzamanlı olarak, Gürcistan üzerinden, yani Batı güzergâhından da Karadeniz'e getirilmesi projesi gelmektedir.

Bilindiği gibi, bu konudaki makul, ekonomik ve çevresel yönden elverişli tezimiz, bundan önceki Hükümetlerimiz döneminde enerjik ve sistematik bir yaklaşımla izlenmiş ve böylece Türkiye için, bu aşamayla ilgili olabilecek en yararlı sonuç alınmıştır.

Bakü-Ceyhan boru hattı, Türkiye'nin 21'inci Yüzyıla dönük bir mega projesidir. İleride, Azerî ve Kazak petrolünün Ceyhan'a akmasıyla bu bölgede bir sanayi patlaması yaşanacaktır. Bu gelişme, Akdeniz Bölgesinde olduğu kadar, Güneydoğu bölgemizde de refah ve istikrara büyük katkı yapacaktır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Hükümetimiz, ülkenin altyapı ihtiyacının ekonomik ve sosyal gelişmenin önünde darboğaz oluşturmayacak şekilde karşılanmasını hedeflemektedir. Altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesinde ve altyapı hizmetlerinin sunumunda, özel kesimin finansman imkânlarından ve girişimcilik dinamiklerinden bu kısa dönemde azamî ölçüde yararlanılacaktır.

Yıllardır üzerinde uğraşılan yap-işlet-devret modelini sağlam bir hukukî tabana oturtmak ve önemli projeleri bütçe dışı imkânlarla özel kesim eliyle gerçekleştirebilmek amacıyla gerekli olan mevzuat düzenlemeleri, 1994 yılı itibarıyla tamamlanmış ve

yürürlüğe konulmuştur. Bu düzenlemeler sonucunda, 1995 yılında yap-işlet-devret projelerinde önemli bir hızlanma sağlanmış bulunmaktadır. Devam eden yap-işlet-devret projelerinin maliyeti yaklaşık 8,5 milyar dolar, üzerinde çalışmaları sürdürülen toplam proje stoku ise 31 milyar dolar düzeyindedir.

Enerji sektörü yap-işlet-devret proje stokunda toplam 88 proje vardır. 5 projenin inşaatı devam etmekte olup, 12 projenin sözleşmeleri imzalanmış, 9 projenin sözleşme görüşmeleri ise sürmektedir. 62 projenin fizibilitesi alınmış veya ön başvuruları yapılmış durumdadır.

En önemli yap-işlet-devret projelerinden biri olan Birecik Hidroelektrik Santrali, 672 megavat gücünde ve 2, 460 milyon kilovat/yıl kapasitesinde olup, toplam maliyeti 1,4 milyar dolardır. 19 Mart 1993 tarihinde projenin uygulama anlaşması paraflanmış, kuruluş işlemleri tamamlanarak şirket faaliyete geçmiş ve 1995 yılında inşaat başlamıştır.

Esenyurt Doğalgaz Santralının temeli 21 Mayıs 1995'te atılmıştır. Proje maliyeti 168 milyon dolardır.

Karayolu yap-işlet-devret proje stokunda toplam 21 adet proje vardır.

Anadolu Otoyolu-Dilovası ayırımı Orhangazi Otoyolu Projesine, 3.400 metre uzunluğundaki İzmit, Körfez Köprüsü ve 50 kilometrelik otoyol dahildir. 800 milyon dolar maliyetli proje ihaleye çıkarılmıştır.

Çanakkale Boğaz Geçişi Projesi, 20 kilometre otoyol ve 1 440 metre asma köprüyü kapsamaktadır. 350 milyon dolar maliyetli proje için açılan ihale görüşmeleri sürdürülerek, sonuçlandırılacaktır.

Ankara-İstanbul Sürat Demiryolu ve İstanbul Boğaz Geçişi Projesi, yap-işlet-devret ile gerçekleştirilmesi hedef alınan projeler arasındadır. Toplam maliyeti 4,5 milyar dolar olan proje, yıllık 12 milyon yolcu ve 4,6 milyon ton yük kapasiteli olacaktır.

Planlanan 40 yeni yat limanı projesi, Türkiye'nin turizm faaliyetlerini ve döviz gelirlerini önemli bir biçimde artıracaktır. Bu alanda, döviz girdileri açısından çok önemli bir artış beklenmektedir; çünkü Türkiye, Akdeniz'in en temiz, en dokunulmamış sahillerine sahiptir ve bu, Türkiye'deki turizm patlamasının yeni bir aşaması olarak, önümüzdeki yıllarda açık bir biçimde ortaya çıkacaktır.

Asgarî 10 milyon yolcu/yıl kapasiteli Atatürk Havalimanı yeni terminal binası 70 bin metrekare kapalı alan üzerine inşa edilecektir. Proje maliyeti 250 milyon dolar olan proje, 1995 yılında ihaleye çıkarılmıştır.

Antalya Havalimanı yeni dış hatlar terminal binasının proje maliyeti 70 milyon dolardır. Uygulama sözleşmesi revize edilerek, firmayla mutabakat zaptı imzalanmıştır.

Bodrum-Milas Havalimanı terminal inşaatı, asgarî 2,5 milyon yolcu/yıl kapasiteli olacaktır. Proje maliyeti 30 milyon dolar olup, altyapı tesislerinin 1995 yılı içerisinde tamamlanmasından sonra ihaleye çıkarılacaktır.

Hükümetimiz, bir seçim hükümeti olmasına rağmen, önemli bir aşamaya gelmiş bulunan yap-işlet-devret projelerinin sektöre uğratılmaması ve bu alanda ele geçen fırsatların kaçırılmaması için gerekli her türlü çabayı harcayacaktır.

Değerli Milletvekilleri, bildiğiniz gibi ülkemiz, bu yıl içinde, hepimizi üzen doğal afetlere maruz kalmıştır. Bu afetlerin sonuncusu, Dinar depremidir. Dinar’da yaraların hızla sarılması için bir özel kanun çıkarmak yerine, bundan sonraki bu tür afetlerde hükümetlere daha geniş yetkiler veren, çok süratle hareket edilmesi imkânını sağlayabilecek bir yasayı gerçekleştirmek kararlılığındayız. Afetler Kanununda değişiklik getiren bu yasa tasarısı, Türkiye Büyük Millet Meclisine son günlerde sevk edilmiştir. Bunu, bu kısa dönemde gerçekleştireceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Atatürk’ün öncülüğünde, toplumumuzun sınırsız özverisiyle kurulmuş olan laik cumhuriyetimizin 72’inci yılında, Programımızla huzurunuzda olmaktan gurur duymaktayız. 52’inci Hükümet olarak, bilgi çağına geçmeye hazırlanan bir dünyada, Türkiye’nin demokratikleşme, yenileşme ve değişim istek ve iradesini temsil eden yeni bir atılım heyecanı, ülkemizi 21’inci Yüzyıla taşımak misyonunu yüklenmiş bir kuşağın, Türkiye’nin dinamizmine ve sınırsız potansiyeline inanan, özgüveni olan bir anlayışın sahibiyiz. Ülkemizde, sosyal barışı yüceltmeyi, istikrar içinde büyümeyi, işsizlik ile gelişme ve gelir dağılımında eşitsizlik gibi ekonomik sorunları hızla aşmayı, Türkiye ekonomisini, çalışanıyla, üreticisiyle, girişimcisiyle ileri refah, örgütlülük, verimlilik ve rekabet düzeyine taşımayı temel hedef alıyoruz.

52’inci Hükümet, tüm bu değer ve ilkelerin, bireyin özgürlüğünün, onun doğuştan var olan dokunulamaz temel haklarının, yaşam, düşünce ve inanç özgürlüklerinin, hoşgörü ve iç barışın koruyucusu ve güvencesidir.

Avrupa ile gümrük birliğini bu yıl içinde tamamlayarak, temel değerlerimizden ve egemenliğimizden ödün vermeden, Avrupa Birliği ile bütünleşmenin kapılarını açarak, Türkiye’yi dünyaya taşıma misyonunu üstlenmiş; bunu, kesinlikle gerçekleştirme iddia ve kararlılığı içindeyiz.

Dün, Türkiye-Avrupa Birliği Ortaklık Konseyi toplantısı sonunda alınan olumlu sonuçlar, ülkemizi Avrupa Birliğine bir adım daha yaklaştırmakta ve dış politika hedeflerimiz açısından çok verimli bir aşama teşkil etmektedir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye erken seçime giderken, Hükümetimiz, ülkenin üstün çıkarları için alınması gereken bütün kararları, hiçbir siyasî çıkar hesabı yapmadan alacaktır. Türkiye’nin ulusal çıkarları, her konuda dikkatle korunacaktır.

Şimdi, böyle bir yüce sorumluluk ve görev anlayışıyla huzurunuzdayız.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin, kendi içinden çıkan ve Yüce Meclisin bir özlemi haline gelen erken seçimi gerçekleştirecek olan 52’inci Hükümete sahip çıkacağınıza inanıyoruz.

Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. *(DYP sıralarından ayakta alkışlar, CHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.⁴²

⁴² *TBMM Tutanak Dergisi, Dönem 19 Cilt 95 Birleşim 19, Sayfa 429-438*

5 Kasım 1995 Pazar

**52. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Çiller Hükümeti) Güvenoyu Alması
Dolayısıyla Teşekkür Konuşması**

BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER (İstanbul) — 52'inci Cumhuriyet Hükümeti güvenoyu almıştır. Bu, milletimizin başarısıdır, demokrasimizin başarısıdır, Meclisimizin başarısıdır; bütün milletimize, ülkemize, Meclisimize ve Hükümetimize hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.⁴³ (*DYP ve CHP sıralarından alkışlar*)

⁴³ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 19, Cilt 96, Birleşim 24, Sayfa 451

NECMETTİN ERBAKAN
Türkiye Cumhuriyetinin 23. Başbakanı

BİYOĞRAFI

NECMETTİN ERBAKAN

(29 Ekim 1926, Sinop - 27 Şubat 2011, Ankara)

Türkiye Cumhuriyetinin 23. Başbakanı, 54. Hükümet Başkanı

Necmettin Erbakan

1943'te İstanbul Erkek Lisesi'ni birincilikle bitirdi. 1948'de İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesi'nden mezun oldu.

Doktora eğitimini, üniversite tarafından 1951'de gönderildiği Almanya'da tamamladı.

1953'te 27 yaşındayken, İTÜ'de doçent oldu. 1967'de Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Genel Sekreterliği'ne seçildi. 25 Mayıs 1969'da seçildiği, TOBB Genel Başkanlığı görevini 8 Ağustos 1969'a kadar sürdürdü.

1969 Milletvekili Genel Seçimlerinde Konya'dan bağımsız aday olarak milletvekili seçildi. 17 Ocak 1970'te 17 arkadaşıyla Milli Nizam Partisi'ni (MNP) kurdu. Ancak parti 12 Mart 1971 Askeri Müdahalesi'nden kısa süre sonra, "laikliğe aykırı çalışmalar yürüttüğü" iddiasıyla açılan dava sonunda 20 Mayıs 1971'de Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldı.

Milli Nizam Partisi'nin kapatılmasından sonra İsviçre'ye gitti ve bir süre orada kaldı. 1973 Genel Seçimlerinden önce, Türkiye'ye döndü.

11 Ekim 1972'de Milli Selamet Partisi'ni (MSP) kurdu. 14 Ekim 1973 seçimlerinde Milli Selamet Partisi yüzde 12 oy oranıyla 48 milletvekilliği kazandı. Seçimlerden hemen sonra Bülent Ecevit'in liderliğindeki CHP ile MSP arasında kurulan koalisyon hükümetinde devlet bakanı ve başbakan yardımcısı oldu.

Mart 1975'te Adalet Partisi, Milli Selamet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) ile Cumhuriyetçi Güven Partisi (CGP) arasında kurulan I. Milliyetçi Cephe Hükümeti'nde Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı oldu. Temmuz 1977'de AP, MSP ve MHP koalisyonuyla kurulan II. Milliyetçi Cephe Hükümeti'nde yine Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı olarak görev aldı.

12 Eylül'de bir süre İzmir Uzunada'da gözaltında tutuldu. 1982 Anayasası gereğince 10 yıl siyaset yapma yasağı aldı. 6 Eylül 1987 halk oylamasıyla tekrar siyasete döndü. 11 Ekim 1987'de Refah Partisi genel başkanı seçildi. 1991 seçimlerinde Konya'dan milletvekili seçildi.

Doğru Yol Partisi (DYP) ile Anavatan Partisi (ANAP) arasında kurulan kısa ömürlü koalisyon hükümetinin istifasından sonra DYP ile REFAHYOL kurdu.

18 Haziran 1997'de Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e istifasını sundu. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ise yeni hükümeti kurma görevini, Anayasa Mahkemesi, 16 Ocak 1998'de Refah Partisi'nin kapatılmasına ve aralarında Erbakan'ın da olduğu 6 kişiye 5 yıl süreyle siyaset yasağı getirdi.

5 yıllık siyasi yasağı Şubat 2003'te sona eren Erbakan, 11 Mayıs 2003'te Saadet Partisi Genel Başkanlığına seçildi. 3 Aralık 2003'te hakkındaki mahkûmiyet kararı 30 Ocak 2004'te Saadet Partisi Genel Başkanlığından ve parti üyeliğinden ayrıldı.

ERBAKAN HÜKÜMETİ DÖNEMİ
54. Cumhuriyet Hükümeti
(28.06.1996-30.06.1997)

3 Temmuz 1996 Çarşamba

Başbakan Necmettin Erbakan Tarafından Kurulan Bakanlar Kurulu Programının Okunması

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Bakanlar Kurulu üyelerimiz ve şahsım adına, Yüce Meclisi en derin saygılarımla selamlıyorum. Önümüzdeki dönemin milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Konuşmamın hemen başlangıcında bir hatırlatma yapmak ihtiyacındayım. Hükümet Programı olarak şu anda okuduğum metin geçerlidir. Maalesef, basılan ve dağıtılan metinlerde bazı matbaa hataları söz konusu olmuştur; bundan dolayı özür diliyorum.

7 Haziran 1996 tarihinde, Sayın Cumhurbaşkanı, yeni Hükümeti kurma görevini şahsıma tevdi ettiler. Refah Partisi ile Doğru Yol Partisi arasındaki görüşmeler anlaşmayla sonuçlandı ve Sayın Cumhurbaşkanınca onaylanan 54'üncü Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına, Hükümet Programını Yüce Heyetinize arz etmek üzere huzurlarınızdayım.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Türkiye'miz, içeride ve dışarıda acil çözüm bekleyen sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunların çözümü ve önüne çıkan tarihî fırsatların değerlendirilmesi için, güçlü, istikrarlı ve kararlı bir siyasî iradeye ihtiyaç olduğunu bilhassa belirtmek istiyorum. Esasen, cumhuriyetimizin kuruluşunun 73'üncü yılında 54'üncü Hükümetin kurulması ve hükümetlerin ortalama görev süreleri de, bize, siyasî istikrarın ne kadar önemli olduğunu açıkça göstermektedir. Hâlbuki 24 Aralık 1995'te yapılan milletvekili genel seçimleri, parçalı bir Parlamento aritmetiği ortaya çıkarmış, bu aritmetik, hiçbir partiye tek başına iktidar imkânı vermemiş ve dolayısıyla, hiçbir partinin, tek başına, ilkelerini ve programını uygulamasına fırsat tanımamıştır.

Bununla beraber, demokrasi, bir uzlaşma rejimidir. İlkeler ve programlar etrafında sağlam bir uzlaşma, Türkiye'nin ihtiyacı olan istikrarın ön şartıdır. 24 Aralık seçimlerinden sonra vücut bulan ANAP-DYP Azınlık Koalisyonu, bu uzlaşmanın sağlam esaslara dayanması gerektiğini bir tecrübe olarak göstermiştir.

İşte, Refah Partisi ve Doğru Yol Partisi, bu tecrübenin ışığında, Türkiye'nin ihtiyacı olan istikrarı sağlayarak, iç ve dış sorunlara karşı ihtiyaç duyulan siyasî iradeye sahip olan bu Koalisyon Hükümetini kurmuşlardır. Her iki parti, programlarının, hedeflerinin farklı olduğunun bilincindedirler; ama ülkemize ve halkımıza hizmet için, ulusumuzun beklediği uzlaşmayı yapmışlardır.

24 Aralık 1995 seçimlerinde Parlamente'ye en fazla üye kazanarak giren ülkemizin en büyük iki partisinin (Refah Partisi ve Doğru Yol Partisinin) uzlaşarak bu Hükümetimizi kurmaları, sadece Türkiye'yi bir hükümet krizinden kurtarma olayı değil, aynı zamanda, demokrasimizin bir zaferidir; ülkemizde özlenen devlet ve millet kaynaşmasının ve toplumsal uzlaşmanın çok önemli bir adımıdır; ülkemiz için çok hayırlı ve faydalı bir gelişmedir.

Değerli Milletvekilleri, Hükümetimiz, Anayasamızda ifadesini bulan ilkelerden hareketle, ortak bir programı ve hedefleri, ilim, akıl, tecrübe, milletimizin faydası ve temel insan haklarına saygı ilkelerine göre ve uzlaşma mantığıyla gerçekleştirecektir.

Türkiye Cumhuriyetinin, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olması, Atatürk ilkeleri, Koalisyon Hükümetinin vazgeçilmez ortak uzlaşma zeminini teşkil edecektir.

Bu zemin üzerinde, millî ve manevî değerlere bağlı olmayı, din ve vicdan hürriyeti, teşebbüs hürriyeti ve düşünce hürriyetinin, demokrasimizin vazgeçilmez unsurları olduğunu, Hükümetimiz, temel bir kabul olarak ortaya koymuştur. *(RP sıralarından alkışlar)*

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; göreve başlarken, milletimizin, Hükümetimizden, ülkemizin ve halkımızın temel meseleleri olan terör; göç, işsizlik, geçim sıkıntısı, köylü, işçi, memur, esnaf, emekli ve muhtaç vatandaşlarımızın refah seviyesinin yükseltilmesi, kamu maliyesinin güçlendirilmesi, dış ticaret açığının kapatılması, yatırımların hızlandırılması, devletin yeniden yapılandırılması meselelerinin nihayet çözüme kavuşturulmasını ve dış ilişkilerimizdeki aleyhimizde gelişmenin önlenerek şahsiyetli bir dış politika takip olunmasını istediğini ve beklediğini çok iyi biliyoruz ve yine, göreve başlarken, ülkemiz halkının, Hükümetimizden, güçlü ve müreffeh Türkiye'yi gerçekleştirecek bir değişim hükümeti olmamızı beklediğini ve özlediğini de çok iyi biliyoruz.

İşte, Hükümetimiz, halkımızın bu beklentilerine cevap vermek için, heyecan, inanç ve azimle kurulmuş bir Hükümettir.

Bu Programımızda asıl amacımız, halkımızın, bürokrasimizin ve bütün üretim kesimlerimizin beklediği, özlediği huzuru, umudu ve güveni kendilerine vermektir. Bundan dolayıdır ki, devletin yeniden yapılandırılarak çağın ve ülkemizin ihtiyaçlarına uyumlu hale getirilmesini temel hedefimiz olarak telakki ediyoruz.

Milletimizin önünde büyük fırsatlar vardır; ancak, aşılması gereken zorluklar da mevcuttur. Bu dönemde, hoşgörü, işbirliği, dayanışma ve uzlaşmaya her zamankinden daha fazla ihtiyacımız vardır.

Böyle önemli tarihî bir dönemde, ülkemizin sahip olduğu insan potansiyelinden ve diğer sayısız zenginliklerden, tarihî ve coğrafi avantajlardan en üst düzeyde yararlanabilmek ve milletlerarası gelişmişlik yarışında ön sıralarda yer almak için doğru ve sağlıklı politikaları izlemekte, gerçekçi çözümleri üretmekte kararlı olduğumuzu açıkça ifade etmekte fayda görüyorum.

Vatandaşımızın önündeki her türlü engeli kaldırmaya, insanlarımızın yeteneklerini en iyi şekilde kullanabilecekleri ortamı hazırlamaya kararlıyız.

Bu çerçevede, millet egemenliğinin temel şartı olan sosyal, iktisadî ve siyasî çoğulculuk ve katılımcılığın hâkim olduğu gerçek ve güçlü bir demokratik ortamın vazgeçilmez olduğunu bir defa daha ifade etmekte yarar görüyorum.

Bu inançla kurduğumuz Hükümet, anayasa değişikliğinin zorunlu kıldığı uyum yasalarını çıkaracak, nüfus sayımını ve seçmen yazımını yapacak, hızla bozulan ekonomiyi, ekonomik yapıyı düzelterek istikrar tedbirlerini alacak, ülkemiz ve halkımızın meselelerini çözecek ve aşağıdaki hedefleri gerçekleştirecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; hukuka ve insan haklarına bağlı, demokratik bir devlet anlayışını tavizsiz şekilde uygulayacağız.

Dış kaynaklı bölücü terör, iç güvenliğimizi tehdide devam etmektedir. Anayasamızda yer alan esaslar ve bilhassa üniter millî devlet yapısı muhafaza edilerek, terörle içte ve dışta kararlılıkla mücadele edilecektir.

Terörle mücadelenin manevî ve psikolojik boyutu ihmal edilmeyecek, bu mücadeleyi yürüten güvenlik güçlerimizi zaafa düşürecek tartışmalara mahal verilmeyecektir.

Doğu ve güneydoğu bölgelerinde yaşayan insanlarımıza refah ve huzur getirecek bütün ekonomik ve sosyal tedbirler alınacaktır. Birlik, beraberlik ve kardeşlik duyguları pekiştirilecektir.

Hükümetimiz, sorunların çözümü için, genel tedbirlerin yanı sıra, aşağıdaki tedbirleri de alacaktır:

Doğu ve güneydoğu bölgelerinde güvenlik nedeniyle köylerini terk etmiş vatandaşlarımızın güvenliği tekrar tesis edilerek, isteyenlerin geri dönüşlerinin temini ve mağduriyetlerinin giderilmesi için her türlü imkân seferber edilecektir. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)*

Olağanüstü hal, gerekli tedbirler alınarak, kaldırılacaktır. *(RP sıralarından alkışlar)*

Geçici köy koruculuğu sistemi gözden geçirilecek ve aksayan yönleri ıslah edilecektir.

Güneydoğu Anadolu Projesine hız kazandırılacaktır. Yörede yatırımları artırmak için, devlet imkânlarının yanı sıra özel kesim daha etkin bir şekilde devreye sokulacaktır.

Değerli Milletvekilleri, ülkemizin merkezinde yer aldığı bölgede barışın tesisini ve devamlılığının teminini mümkün kılacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin modernizasyonu amacına yönelik olarak başlatılmış bulunan çalışmaların hızlandırılarak devam ettirilmesi temel hedefimizdir.

Söz konusu modernizasyonun, mümkün olan azamî ölçüde, Türk sanayiinin imkân ve kabiliyetinden yararlanılarak gerçekleştirilmesi esastır. *(RP sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, ekonomide, güven ortamının tesisi ve serbest piyasa ekonomisinin tüm şartlarını sağlayacak ortamın gerçekleştirilmesi ana hedeftir.

Ekonomik programın temel amacı, enflasyonla kararlı bir şekilde mücadele etmek ve fiyat istikrarını sağlayarak ülkeyi süratli bir ekonomik büyüme ve gelişmeye kavuşturmaktır.

Sürdürülebilir, hızlı bir büyümenin sağlanması, toplumun refah seviyesinin yükseltilmesi, gelir dağılımının iyileştirilmesi, istihdamın artırılması ve sanayileşmenin hızlandırılması, ekonomideki kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasıyla mümkündür. Bu çerçevede, ekonomik kalkınmada temel esas, rant ekonomisinden üretim ekonomisine geçiş olacaktır. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Ekonomik faaliyetlerde devletin başlıca rolü, istikrar ortamını temin etmek, toplumsal refahın artırılmasına yönelik olarak denetleyici ve gözetici fonksiyonlarını geliştirmek ve özel teşebbüsün gelişebilmesi için gerekli altyapıyı hazırlamaktır.

Ekonomide beklenen gelişme ve hamleyi yapabilmek için, heyecanlı, inançlı, hamleci bir hükümet olarak, süratli, planlı ve programlı bir şekilde gelişmenin önündeki engelleri kaldırmak, israfları önlemek, her sahada verimliliği artırmak, kaynakları geliştirmek, üretim seferberliği; devletin yeniden yapılanmasını sağlamak, devlet hizmetlerinin verimli ve süratli bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak; köylü, işçi, memur, esnaf, işsiz, tüccar, sanayici, ihracatçı, velhâsıl bütün üreticilerimize, işsiz, emekli ve yoksullarımıza sahip çıkmak ana hedefimiz olacaktır. *(RP sıralarından alkışlar)*

Sayın Milletvekilleri, enflasyonla ciddî bir mücadele yapılacak ve istikrarlı büyüme sağlanacaktır. Bu çerçevede, bütçe ve kamu açıklarının hızla azaltılması, parasal disiplinin sağlanması ve finans sektörünün derinleştirilmesi için, tutarlı makroekonomik politikalar uygulanacak ve gerekli tüm tedbirler alınacaktır.

Ödemeler dengesinin sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması temel yaklaşım olacaktır.

İhracat artışının süreklilik kazanabilmesi ve beklenen hamlenin gerçekleştirilebilmesi için, sanayi in rekabet gücünün verimlilik artışı sağlanarak yükseltilmesine, ürün çeşitliliğinin artırılmasına ve yeni pazarlara girişin sağlanmasına yönelik her türlü çaba gösterilecektir. Rekabet gücünü destekleyici gerçekçi bir döviz kuru politikası uygulanacaktır. Kredi ve garanti programlarına yeterli kaynak sağlanarak, ihracatın finansmanına katkıda bulunulacaktır.

Kalitesiz ürün ithalatına karşı en önemli korunma araçlarından biri, standartlardır. Dış ticarete standartların etkili bir şekilde devreye sokulması için Türkiye akreditasyon konseyi kuruluş kanunu en kısa sürede çıkarılacaktır.

Vergi alanındaki temel yaklaşım, iktisadî etkinliğin sağlanması ve vergi yükünün çeşitli kesimler üzerinde daha adil dağılımının gerçekleştirilmesidir. Adaletli bir vergi düzeni oluşturulacak ve kayıtdışı ekonomik faaliyetleri kapsayacak bir vergi sistemi kurularak, üretim faktörleri üzerindeki vergi yükü hafifletilecektir.

Alt gelir gruplarının vergi yükleri azaltılacak ve istihdam üzerinde olumsuz etki yapan Çalışanları Tasarrufa Teşvik ve Konut Edindirme Yardımı kesintileri kaldırılacaktır.

Gümrük Birliği çerçevesinde çıkarılması gereken ve vergi sistemine sadelik, etkinlik kazandıracak yasal değişiklikler yapılacaktır. Böylece, halen değişik adlar altında vergi, pay ve fon şeklinde yapılan kesintiler, tek vergi altında birleştirilmek suretiyle vergi sistemine etkinlik kazandırılacaktır.

Emlâk Vergisi matrahının gerçekçi seviyede tespit edilmesi ve yeniden değerlendirme oranına endekslenmesi sağlanacaktır. Ayrıca tapu harcı oranları düşürülerek, harcın gerçek değer üzerinden tahsil edilmesi imkânı getirilecektir.

Vergi idaresi ve denetiminin daha etkin hale getirilmesi ve vergi idaresinin yeniden yapılandırılması sağlanarak, vergi yatırma vatandaş için eziyet olmaktan çıkarılacak, vergi kayıp ve kaçığı azaltılacaktır. Bu amaçla, vergilendirmeye ilgili işlemlerin tek bir vergi numarasıyla yapılmasına ve vergi numarasının ekonomik faaliyetlerde kullanımının yaygınlaştırılmasına devam edilecektir.

Bir yandan kamu harcamalarında tasarrufa gidilecek, israftan kaçınılacak, harcamalarda şeffaflık ve denetlenebilirlik imkânları getirilerek, malî disipline önem verilecektir; diğer yandan, kaynakların geliştirilmesi, üretim seferberliğiyle gayri safi millî hâsılanın hızla artması suretiyle, buna paralel olarak devlet gelirlerinin artmasının sağlanması ve böylece kamu borçlanma gereği gayri safi millî hâsıla oranı hızla düşürülerek, bunun sıfır olması hedef alınacak; yani, denk bütçe ve sağlam ekonomik yapının gerçekleştirilmesi için elden gelen gayret gösterilecektir.

Bunlar yapılırken, geçiş döneminde, kamu açıklarının kontrol altında tutularak azaltılması, özelleştirmenin hızlandırılması ve kamunun dış borçlanma imkânlarının artırılması suretiyle Hazinesin malî piyasalar üzerindeki baskısı azaltılacaktır.

Belirsizlik ortamı ortadan kalkacak ve bu suretle iç borcun vadesi uzatılırken, faizlerin de makul seviyelere gerilemesi temin edilecektir.

Değerli Milletvekilleri, Merkez Bankasının özerkliğini artırıcı uygulama ve düzenlemeler sürdürülecektir.

Sermaye piyasası daha şeffaf bir yapıya kavuşturulacak ve denetim mekanizması etkinleştirilecektir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda, küçük tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını, sermaye piyasasının düzen, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını temin edecek yasal düzenlemeler ivedilikle gerçekleştirilecektir.

Mevcut altın borsası, altın ve kambiyo borsasına dönüştürülerek spot ve vadeli işlemler piyasaları oluşturulacaktır.

Bankacılık ve sigortacılık başta olmak üzere, finans sektöründe öncelikli yasal düzenlemeler yapılacaktır. Bu sektörlerin yapıları ve denetim mekanizmaları yeniden düzenlenerek, şeffaf ve daha rekabetçi bir ortam içinde çalışmalarını temin edilecektir.

Bankalar Kanunu, gelişmiş ülkeler standartlarına ve Avrupa Birliği normlarına uygun olarak yeniden düzenlenecektir.

Sigortacılık Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilecektir.

Kara paranın aklanmasının önlenmesi hakkında kanun çıkarılacak ve dünya standartlarına uyulacaktır.

Odalar ve Borsalar ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Hakkındaki 557 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Anayasa Mahkemesince iptali üzerine ortaya çıkan mevzuat boşluğunu gidermek amacıyla, hazırlanacak olan kanun tasarısı 1996 yılı içerisinde Bakanlar Kuruluna sevk edilecektir.

Ekonomik İstişare Konseyi bir an evvel kurulacaktır.

507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanununda, ilgili meslek örgütlerinin önerileri doğrultusunda gerekli değişiklikler gerçekleştirilecektir.

Ekonominin dünya ekonomisiyle bütünleşmesinde, dış pazar payının artırılmasında, teknoloji temininde ve dış kaynak sağlanmasında önemli bir rolü olan yabancı sermaye konusunda uygulanan liberal politikalara devam edilecektir.

Sayın Milletvekilleri, altyapı sektörlerinde etkinlik artırılacak, kamu kaynakları yanında özel kesim kaynaklarından da azami ölçüde yararlanılacaktır. Bu çerçevede yap-işlet-devret ve yap-işlet modellerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar çözülecektir.

Kamu yatırımlarında, sağlık ve eğitim sektörlerine, bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesine ağırlık verilecektir.

Planda öngörülen kamu yatırımları içerisinde eğitimin payının yüzde 12'ye -ki, bu, 1995'te yüzde 9,2 idi- enerji sektörünün payının ise yüzde 22'ye yükselmesi için elden gelen gayret gösterilecektir.

Kamu yatırımları için ayrılan kaynakların en etkin bir şekilde kullanılmasına ve yatırım projelerinin gecikmeden tamamlanmasına azami özen gösterilecek ve kısa sürede tamamlanacak projelere ağırlık verilerek, kaynak ve zaman israfı önlenecektir.

Rekabet gücü yüksek ve ihracata dönük insan potansiyeli ve hammadde kaynakları gibi avantajlarımızın değerlendirildiği bir sanayi yapısının özel kesim ağırlıklı olarak geliştirilmesi için uygun ortam hazırlanacaktır.

Sanayide verimliliğin ve kalitenin yükseltilmesi, modern teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması ve yüksek katma değerli üretim yapısına ulaşılması temel amaçtır.

Teşvik politikaları, yeni istihdam imkânlarını geliştirecek, küçük ve orta ölçekli işletmeleri destekleyecek, kalkınmada öncelikli yörelerin gelişmesine ve teknolojik ilerlemeye katkıda bulunacak ve gümrük birliğinin gerektirdiği rekabete uyumu sağlayacak şekilde uygulanacaktır.

Üretime, istihdama ve teknolojik gelişmeye önemli katkılarının yanı sıra, toplumsal istikrar unsuru olan küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin finansman, yönetim, nitelikli işgücü, pazarlama ve diğer alanlardaki sorunlarının çözümüne proje bazında her türlü imkân ve destek sağlanacaktır.

KOBİ'lerin, çok ortaklı sektörel şirketler biçiminde örgütlenmeleri teşvik edilecek, bu suretle teknolojik gelişmeleri sağlanacak, rekabet güçleri ve ihracat imkânları artırılabilecektir.

KOBİ'lere ve diğer işletmelere, uluslararası yükümlülüklerimize uygun olarak devlet desteği sağlanacak, bu çerçevede, eğitim ve pazar araştırması, AR-GE, çevre, yurtdışı fuarlara katılım, tanıtım gibi alanlardaki yardımlar bütçe kapsamına alınarak yeterli kaynak aktarılacaktır.

Organize sanayi bölgeleriyle ilgili yasa taslağı süratle yasalaştırılacak, bunların, yurdun her tarafına yayılması hedef alınacaktır.

Kalkınmanın temel faktörlerinden biri olan bilgi ve teknoloji düzeyinin yükseltilmesi için AR-GE faaliyetleri geliştirilecek, bu alana yönelik destekler artırılabilecektir.

Üniversite-sanayi işbirliğinin kurumsallaştırılması ve böylece, teknolojinin sanayiye hizmetine sunulabilmesi için gerekli hukuksal altyapı çalışmaları süratlendirilecek ve bu amaçla, teknoloji geliştirme bölgeleri yasası mutlaka yürürlüğe konulacaktır.

Tüketicinin korunması hususundaki yasal düzenlemelere işlerlik kazandırılacak ve bu konudaki resmî çalışmaların yanı sıra, gönüllü faaliyetlere de her türlü destek verilecektir.

Rekabetin korunması ve ekonomik hayatımızda tekelleşmenin önlenmesi için mutlaka gerekli olan rekabet kurulu, en kısa sürede oluşturulacaktır.

Gelir dağılımının istikrarlı bir şekilde iyileştirilmesi için kişilerin gerekli eğitim ve öğretimi almaları sağlanacak ve kendiışlerini kurmaları desteklenecektir.

Kaynak tahsisinde altyapı yatırımlarına öncelik verilecektir.

Bütün il ve ilçelerimizde, kamu ve özel kesimin katılımıyla hızlı bir yatırım ve üretim hamlesi başlatılacak ve yeni istihdam sahaları açılacak, iş bulmak için yaşanan göçün durdurulmasına gayret edilecektir.

Değerli Milletvekilleri, devletin, ekonomide, ticarî ve üretici faaliyetleri yerine, aslî fonksiyonları olan adalet, güvenlik ve altyapı hizmetlerini etkili bir şekilde yerine getirmesi ve bu sektörlerle ilgili yatırımlara zaman ve kaynak sağlaması amacıyla,

özelleştirme faaliyetlerine hızla devam edilecektir; ancak, özelleştirmesi zaman alacak KİT'lerin, özel sektör ilkelerine uygun olarak verimli çalışmalarını sağlayacak düzenlemeler mutlaka yapılacaktır.

Özelleştirme, şeffaflık ve kararlılık içinde gerçekleştirilecektir.

Enerji, ulaştırma ve telekomünikasyon kuruluş ve hizmetlerinin özelleştirilmesiyle ilgili yasal düzenlemeler, geciktirilmeden yapılacaktır. Bu sektörde yapılacak özelleştirme uygulamalarında rekabetçi ortamın gerçekleştirilmesine ve teknolojik yenilenmenin sağlanmasına özen gösterilecek, tekellerin oluşmasını engelleyici tedbirler alınacaktır.

Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketinin özelleştirilmesine ilişkin yasayla 4046 sayılı Yasanın bazı maddelerinde Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda yapılacak yasal düzenlemeler, öncelik ve ivedilikle Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilecektir.

Özelleştirme kapsamına alınan ve özelleştirme portföyünde bulunan kuruluşların, en kısa zamanda özelleştirilmesi sağlanacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; tarımsal üretimin iç ve dış ihtiyaca göre yönlendirilmesi teşvik edilecektir.

Taban ve sulak araziler haricinde, üreticilerin ektiği tütün, fındık, çay ve diğer tarım ürünlerinin tamamı kabul edilecek ve üreticilere, ekim alanı üzerinden, ekim cüzdanı verilecektir.

Nüfusun dengeli ve yeterli beslenmesi, ihracatın artırılması, üretici gelirlerinde istikrarın ve artışın temini ve kamu kaynaklarının daha rasyonel kullanılması sağlanacaktır.

Üreticilerin, ürün ve bölge bazında teşkilatlanmaları için gerekli zemin hazırlanacak ve üretimin, başlangıcından pazarlamaya kadar, bütün sistem içerisinde, üreticilerin kendi destek sistemlerinin tesisi teşvik edilecektir.

Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin yönetimi özerkleştirilecektir. Bunların kooperatifçilik ve işletmecilik faaliyetlerinin birbirinden ayrılması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin özerkleştirilmesi kanunu, içerisinde bulunduğumuz yılda çıkarılacaktır.

Üretimin yönlendirilmesi, pazarlanması, üreticilere hizmet götürülmesi konularında faaliyet gösterecek olan üretici birliklerinin kurulması özendirilecektir.

Tarım ve hayvancılıkta dünya fiyatları esas alınacak, tarımsal ürünlerin rekabet ortamlarında pazarlanabilmesi amacıyla mevcut borsalar geliştirilecek ve yeni borsaların kurulması sağlanacaktır. Mevcut hal sistemi ıslah edilerek üretici bölge hallerinin teşkili, ürün ihtisas borsalarıyla vadeli işlem borsalarının kurulmasını gerçekleştirmek üzere gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Planın öngördüğü ekonomiye kısa sürede katkıda bulunacak sulama projelerine öncelik verilecektir. 1995 yılı sonu itibarıyla, toplam kamu sulamaları 3 milyon 286 bin hektara ulaşmış ve halk sulamalarıyla birlikte ekonomik olarak sulanabilir 8,5 milyon hektar alanın 4 milyon 341 bin hektarı sulanabilir hale gelmiştir. Planın öngördüğü şekilde, 1996-2000 döneminde 750 bin hektar alanın daha kamu tarafından sulamaya

açılması hedeflenmiştir. Aynı dönemde, 300 bin hektar alanda, tarla içi geliştirme ve arazi toplulaştırması hedeflerinin gerçekleşmesi için de her türlü gayret sarf edilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; hayvancılığın yeniden canlandırılmasına özel önem verilecek, özellikle damızlık hayvan yetiştiriciliği, süt ve besi sığırcılığının geliştirilmesi amacıyla gerekli tedbirler alınacaktır.

Bu çerçevede, süte, sunî tohumlamaya, yem bitkilerine, aşı, ilaç kullanımına, damızlık ithalatına gerekli destek sağlanmaya devam edilecektir.

Ormanlarımızın korunması ve geliştirilmesi çalışmalarına, bugüne kadar olduğu gibi, büyük bir etkinlikle devam edilecektir. Ormanların rasyonel bir şekilde işletilmesi için özel kesimden de istifade edilecektir.

Orman köylüsünün desteklenmesi amacıyla, arıcılık, besicilik, hayvancılık gibi çeşitli alanlarda verilen krediler artırılarak sürdürülecek; orman köylülerinin kurduğu kooperatiflere verilecek kredilerle, kırsal alanlarda küçük sanayiinin gelişmesine öncülük edilecek ve orman köylülerine yeni istihdam alanı sağlanacaktır.

Orman yangınlarına karşı çağın teknolojik bütün imkânları sağlanıp kullanılmak suretiyle, mücadeleye devam edilecektir.

Su ürünleri sektöründe, doğal ortamların korunması ve kontrolü, kaynakların sürdürülebilir şekilde kullanılarak üretimin artırılması, yetiştiricilik ve açıkdeniz balıkçılığının geliştirilmesi ve altyapısının tamamlanması amaçlanmaktadır.

Ziraat Odaları, demokratik bir yönetim yapısına kavuşturulacak ve etkinliği artırılacaktır.

Sayın Milletvekilleri, altyapı sektöründe, yap-işlet-devret modeli başta olmak üzere, yeni finansman modelleri uygulamaya konulacaktır.

Enerji darboğazının giderilmesi için, ucuz ve hızlı üretimi gerçekleştirici tedbirler alınacaktır.

Uluslararası yüksek teknolojiyi, sağlıklı çevreyi ve halkın güvenliğini ön planda tutan nükleer santraller kurulacaktır.

Elektrik enerjisi talebinin, önümüzdeki yıllarda kesintisiz ve emniyetli şekilde karşılanabilmesi için, enerji yatırımlarının süratle devreye sokulması sağlanacaktır. Bunun için, elektrik enerjisinde, 2000 yılında, toplam kurulu güç kapasitesinin 28 bin megavata, üretim kapasitesinin ise 140 milyar kilovat saate yükseltilmesi hedeflenmektedir.

Yerel yönetimlerle işbirliği içine girilerek çöp santralleri kurulacak, böylece, temizliğin yanında, az da olsa enerji üretilcektir.

Yurtiçi ve yurtdışında petrol arama faaliyetlerine hız verilecektir.

Madencilik sektöründe verimli işletmeciliğin geliştirilmesi amacıyla gerekli imkânlar sağlanacaktır.

Devlet, kömür ve diğer maden işletmeciliğinde gerekli sosyal ve teknik altyapı düzenlemelerini yapacak, uygun olanlar özelleştirilecektir.

Bakü-Ceyhan petrol boru hattının yanı sıra, uluslararası doğalgaz projelerine özel önem verilecektir.

Ulaştırma ve haberleşme hizmetlerinin sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasına, altyapılarının geliştirilmesine ve verimliliğin artırılmasına önem verilecektir.

Ulaştırma sektöründe mevcut kapasitenin etkin kullanılması, ulaşım modları arasında dengenin sağlanması ve uygun altyapının oluşturulması amacıyla, bir ulaşım anaplanı hazırlanacak ve bu çerçevede çalışmalara hız verilecektir.

Bunun için, plana uygun olarak, 2000 yılında, beton asfalt yol uzunluğunun 8.500 kilometreye ulaştırılması, 1996-2000 döneminde, 5 bin kilometre bölünmüş yolun hizmete alınması ve 5.500 kilometre yolda geometrik standartların iyileştirilmesinin sağlanması, aynı dönemde, 16.500 kilometre asfalt, 50 bin kilometre stabilize ve 2 bin kilometre beton köy yolu yapımı gerçekleştirilmesi hedef alınmıştır.

Terör kadar önemli olan trafik anarşisinin önüne geçmek için, yasal düzenlemeler de dahil, her türlü tedbir alınacaktır.

Ülkemizin, denizcilik sektöründen daha fazla istifadesinin temini için, filomuzun, daha rekabet edebilir hale getirilmesi sağlanacaktır.

Telekomünikasyon ve haberleşme alanında dünya ile entegrasyon çalışmalarına devam edilecektir.

2000 yılında telefon santral kapasitesi 24 milyon hatta telefon abone sayısının 23 milyon adete ulaşması hedeflenmiştir.

Değerli Milletvekilleri, Güneydoğu Anadolu Projesi çalışmalarına ve uygulamalarına özel önem verilecek, yeterli kaynak tahsis edilecek ve bu kapsamda yürütülen işlerin, terminine uygun olarak tamamlanması sağlanacaktır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimiz başta olmak üzere, kalkınmada öncelikli yörelerde kaynaklar harekete geçirilerek, yeni istihdam imkânları meydana getirilecek, atıl durumda olan veya yarım kalmış tesisler ekonomiye kazandırılacaktır.

Kalkınmada öncelikli yörelerin, başta komşu pazarlar olmak üzere, dış pazarlara ihracat imkânları geliştirilecektir.

Hudut ticareti azamî derecede artırılabilecektir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri aksiyon planı uygulamalarına devam edilerek, bu kapsamda yer alan illerimizde, kalkınma gayretlerine hız kazandırılacaktır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde ve kalkınmada öncelikli yörelerimizde, işsizlik sorunlarını çözebilmek amacıyla, yerel kaynakları değerlendirmeye yönelik tarımsal gelişme projeleri ve kırsal kalkınma projeleri uygulamalarına devam edilecek, ihtiyaç duyulan yöreler için, yeni projeler hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.

Doğu, Güneydoğu ve Orta Anadolu Bölgelerimiz ile KOP başta olmak üzere göreceli olarak geri kalmış yöreler için bölgesel kalkınma projeleri hazırlanacak ve bunların süratle gerçekleştirilmesine gayret edilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Ankara Antlaşması ve gümrük birliğiyle amaçlanan nihaî hedeflere ulaşılabilmesi için, yasal düzenlemeler dahil gerekli çalışmalar yapılacaktır; bu meydana, ülkemizin hak ve menfaatlerinin korunması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Türkiye, gümrük birliğiyle ilgili olarak gerçekleştireceği tüm çalışmaları, millî menfaatleri, ülke şartları, birlik tarafının ortaklık ilişkisi çerçevesinde yüklediği

yükümlülükleri yerine getirmedeki niyet ve çabasını göz önünde tutarak yürütecektir. *(RP sıralarından alkışlar)*

Öncelikli hedef, gümrük birliğinin, sağlıklı ve tarafların karşılıklı yararına işler hale getirilmesidir.

Bu süreç, aynı zamanda, GATT 1994 çerçevesinde biçimlenmekte olan yenedünya ekonomik düzeni çerçevesinde, Türkiye'nin, dünya ticaretinde hak ettiği yeri almasına da katkıda bulunacaktır.

Öte yandan, bu gelişme, Türkiye için coğrafi ve tarihî bakımdan önem taşıyan bölgeler olarak Balkanlarda ve Ortadoğu'da ülkemizin mevcut ağırlığını pekiştirecek ve güçlü ilişkiler içerisinde bulunduğumuz, Kafkas, Türk cumhuriyetleri ve kardeş Müslüman ülkelerle olan ilişkilerimize yeni bir boyut getirecektir. Türkiye, Türk cumhuriyetleri kardeş Müslüman ülkeleriyle Avrupa arasındaki ilişkilerin güçlenmesinde önemli bir rol oynama imkânı bulacaktır.

Bütün bu hedeflere ulaşmak için, Hükümetimiz, eşit devletlerarası ilişkiler çerçevesinde, egemenliğimizden, devletin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü esassından ve hayatî çıkarlarımızdan ödün vermeden, nimet-külfet dengesi içerisinde, hızla, üzerine düşeni yapmaya kararlıdır.

Ankara Antlaşması ve Katma Protokolün, kişilerin serbest dolaşımına ilişkin hükümlerinin uygulanması yolunda çaba harcanacak ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerde çalışmakta olan Türk işçilerinin ve ailelerinin, hukukî durumlarının iyileştirilmesine ilişkin tedbirler alınacaktır.

Gümrük birliğinin getireceği yeni rekabet ortamına sanayi sektörünün uyum sağlamasını, Avrupa Birliği ile kara ulaştırması, limanlar, havaalanları, demiryolları, telekomünikasyon, elektrik gibi altyapı bağlantılarının iyileştirilmesini ve birlik ekonomisiyle aradaki farkın azaltılmasını teminen, Türkiye-Avrupa Birliği ortaklık rejiminin temel unsurlarından biri olan malî işbirliği, gayesine uygun bir şekilde ve düzeyde geliştirilecektir.

Değerli Milletvekilleri, Türk cumhuriyetleri ve İslam ülkeleriyle ekonomik, ticarî, sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi için yürütülen faaliyetlere hız kazandırılacak; bu ülkelerle olan, işgücü, mal, hizmet ve sermaye dolaşımının kolaylaştırılması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Türk cumhuriyetlerinin, ekonomik yapılanma süreçlerine yapılan katkılar artırılarak sürdürülecek; ulaştırma, haberleşme ve enerji alanındaki işbirliği projelerine öncelik verilecektir.

Türkiye, İslam Konferansı Teşkilatı Ekonomik ve Ticarî İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) çerçevesindeki ekonomik işbirliği faaliyetlerine etkin bir şekilde katılmaya devam edecek; Avrupa ile İslam Konferansı Teşkilatı üyesi ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinde, Türkiye'nin ayrıcalıklı bir konum kazanmasına gayret sarf edilecektir.

Başta yakın komşularımız olmak üzere, İslam ülkeleri ile ikili ekonomik ve ticarî ilişkilerimizin daha da geliştirilmesi ve istikrarlı bir yapıya kavuşturulup artırılması için önümüzdeki dönemde gerekli tedbirler alınacaktır.

Azerbaycan ve Orta Asya Türk cumhuriyetlerine yönelik ulusal politikalar için de Ekonomik İşbirliği Teşkilatının (ECO) ilave bir platform oluşturduğu dikkate alınarak, Teşkilatın faaliyetlerinin önümüzdeki dönemde daha da geliştirilmesine özel bir önem verilecektir.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği çerçevesinde yürütülen faaliyetlerde, özel sektöre ağırlık verilecek ve serbest girişimcilik teşvik edilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; kamu hizmetlerinde şeffaflık, katılımcılık ve halka dönük bir yönetim anlayışının yerleştirilmesi esas olacaktır.

Devletin yeniden yapılanması ile hizmetin gerekli kıldığı büyüklükte verimli bir devlet yapısına geçilmesi temel hedefimizdir. Bu itibarla, devletin ekonomik faaliyetlerden çekilmesi ve aslî görevine dönmesi temel ilkedir.

Herkes, devlet hizmetlerinden yararlandığı ölçüde bedel ödeyecek, bu prensibin uygulanmasında, ödeme gücü olmayanlar, sakatlar, özürllüler ve kimsesizler korunacaktır.

Devletin, vatandaşına güvenmesi, temel prensibimizdir. Fertlerin devlet ile olan ilişkilerinde, vatandaşın beyanına güven esas alınacak, beyanın doğruluğunu araştırmak, ilgili kamu idaresinin vazifesi olacaktır. *(RP sıralarından alkışlar)*

Yeni bir kamu personeli rejimi yürürlüğe konulacaktır.

Devlette israf önleneyecektir.

Devletin işleyişinde etkinlik sağlanacak ve bürokrasi en aza indirilecek, hızlı kalkınmayı ve gelişmeyi önleyen bütün engellerin kaldırılmasına özel önem verilecektir.

Değerli Milletvekilleri, adalet hizmetlerinin, adil, etkin ve ekonomik olması için düzenlemeler yapılacaktır.

Adalet hizmetlerinde altyapının modernizasyonuna ve otomasyona önem verilecektir.

Kişi hakları ve hak arama hakkı ön planda tutulacaktır; bu alandaki bütün engeller kaldırılacaktır. *(RP sıralarından alkışlar)*

Yürürlükteki yasalar gözden geçirilerek, eskimiş ve günün şartlarına cevap vermeyen yönleri tespit edilecek, bu alanda gerekli düzenlemeler hızla yapılacaktır.

Ceza hükümleri içeren kanunlardaki hürriyeti bağlayıcı ceza ve adlî para cezalarının idarî para cezasına çevrilmesi konusunda gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

İcra takibinde kolaylıklar sağlanarak, alacaklının, hakkını, yasadışı yollara gerek duymadan elde edebilmesi için gereken değişiklikler yapılacak, önlemler alınacaktır.

Mahkemelerin yoğun iş yükünü azaltmak, devlet ve vatandaş arasındaki ihtilafları asgariye indirmek amacıyla tahkim (hakem) sistemi kurumlaştırılacaktır.

Cezaevlerinin idarî ve fizikî yapılarıyla, güvenlik tedbirlerindeki noksanlıklar giderilecek, hükümlüye, medenî bir ülke olmanın gereklerine uygun olarak insanca muamele edilecek, hükümlüyü topluma yeniden kazandıracak çabalar hızlandırılacak ve güvenlik tam olarak temin edilecektir.

Değerli Milletvekilleri, eğitimde millî, manevî ve ahlaki değerlerimizi benimsemiş, bilgili, ilmi düşünceye sahip, herkese karşı saygılı ve hoşgörülü, laik, Atatürk ilke ve

inkılaplarına bağlı (*DSP ve CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar*) bilgi çağının gereklerini yerine getirebilecek bilgi ve becerilerle donanmış insanlar yetiştirmek temel amacımızdır.

Zorunlu eğitim 8 yıla çıkarılacak, öğrencilerin ilgi ve kabiliyetlerine göre çeşitli meslek alanlarında öğrenim, eğitim görmeleri için ilköğretimin ikinci kademesinde yönlendirme sistemine işlerlik kazandırılacaktır. (*RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar*)

YÖK yeniden düzenlenecek ve sadece koordinasyonun sağlanmasından sorumlu bir yapıya kavuşturulacaktır.

Vakıf üniversitelerinin kurulması teşvik edilecek, özel üniversitelerin kurulması için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Yükseköğretime geçişte yığılmaları önlemek için, bir yandan, yükseköğretim imkânları yaygınlaştırılarak geliştirilecek; diğer yandan, ortaöğretim yeniden yapılandırılacaktır. Ortaöğretim programları, yükseköğretime, meslekî teknik eğitime ve hayata yönlendirecek biçimde yeniden düzenlenecek, bu bağlamda, ülkemizin ihtiyaç duyduğu ara insan gücünü yetiştirmek için, istihdama yönelik, meslek kazandırıcı ve meslekî gelişmeyi sağlayıcı cıracılık ve meslekî teknik eğitime önem, öncelik ve ağırlık verilecektir. Bu eğitimi alan gençlerimizin, kendiışlerini kurmaları özendirilecek ve işyeri kurmaları için destek sağlanacaktır.

Özel kesimin okul açması teşvik edilecek; eğitim, tekniköğretim ve teknolojilerin geliştirilmesinde, eğitim araç ve gereçlerinin üretiminde, bu kesimin daha fazla rol alması özendirilecektir.

Yaygın eğitim, insanlarımızın ve özellikle kadınlarımızın meslek edinmeleri ve el becerilerini geliştirecek üretime yönelmeleri için, yeniden düzenlenecektir.

Yurtdışındaki vatandaşlarımızın millî kültürümüze sahip olmaları, çocuklarının, yaşadıkları ülkenin eğitim imkânlarından yararlanmaları ve Türkiye dönüşünde, Türk eğitim sistemine ve topluma uyumlarını kolaylaştırmak için gereken tedbirler alınacaktır.

Türk cumhuriyetleri ve akraba topluluklarıyla yürütülen eğitimdeki işbirliği ve buna dayalı projeler, daha etkin ve güçlü bir şekilde sürdürülecektir.

Türk cumhuriyetleri ve kardeş Müslüman ülke gençlerine daha çok kontenjan ayıran yükseköğrenim müesseseleri kurulması ve geliştirilmesine özel bir önem verilecektir.

Sayın Milletvekilleri, sağlık sistemi, finansman, yönetim ve organizasyon, insan gücü, hizmet arzı ve mevzuat boyutlarıyla yeniden düzenlenecektir.

Devlet, temel sağlık hizmetlerini bedelsiz olarak sunmaya devam edecektir.

Sağlık sigortası sisteminin yaygınlaştırılmasına paralel olarak, hastaneler özelleştirilecektir.

Prensip olarak herkesin prim ödeyeceği sağlık sigorta sistemine aşamalı bir şekilde geçilecek, prim ödeme gücü olmayanların primleri, devletçe kurulacak bir fon tarafından karşılanacaktır.

Hemşirelik ve ebelik eğitimi, yüksekokul düzeyine çıkarılacak ve hemşirelikte branşlaşmaya gidilecektir.

Değerli Milletvekilleri, sosyal güvenlik kurumlarının sigorta hizmetleri, ilke olarak nimet-külfet dengesi içinde ve kendi finansman imkânlarıyla karşılanacak, karşılığı ödenmemiş sigorta hizmetleri verilmesinden kaçınılacaktır.

Sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu finansman sorunlarına çözüm bulmak, fonların etkin bir şekilde işletilmesini sağlamak amacıyla, sosyal sigorta, sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin temel esaslarını ve kurumlarını belirleyen yasal çerçeve hazırlanacaktır.

Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve BAĞ-KUR, zaman içinde bir çatı altında toplanacaktır. Ayrıca, çalışanların emeklilik işlemlerinin ve tasarruflarının, özel sigorta şirketleri ve özel emeklilik fonları aracılığıyla yürütülmesi özendirilecektir.

Tüm nüfusun sosyal güvenliğe kavuşturulması sağlanacaktır. Sigortalı olmayı ve sigortalı çalışmayı yaygınlaştırmak için, ücretler üzerindeki yükler azaltılacak ve bu konudaki denetimlerin etkinliği artırılacaktır.

Çalışma şartlarının iyileştirilmesi, çalışanların gelirden adil pay almaları, iş kazalarının önlenmesi, iş güvenliğinin sağlanması, toplu pazarlık düzeninin sağlıklı yürütülmesi gibi temel konular başta olmak üzere, huzurlu bir çalışma ortamının tesisi için, ilgili taraflarla ve kuruluşlarla işbirliğine gidilecektir.

Çalışma hayatımızın bir uzantısı olan yurtdışındaki vatandaşlarımızın Türkiye ile bağlarının devam ettirilmesi, millî benliklerinin korunması, çalışma şartlarıyla ilgili sorunların çözümüyle birlikte her çeşit hak ve menfaatlerinin korunmasına azamî gayret gösterilecektir.

Özürlülerin topluma kazandırılması için sosyal ve yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesine önem verilecektir.

Sayın Milletvekilleri, merkezî idareyle mahallî idareler arasında görev, yetki, sorumluluk ve kaynak paylaşımının temel esaslarını belirleyen çerçeve yasa çıkarılacaktır.

Merkezî idare tarafından yürütülen mahallî hizmetlere ilişkin görev ve yetkilerin mahallî idarelere devri sağlanacak, mahallî idarelerin idarî ve malî yapıları ile denetimlerinin esas ve usulleri yeniden belirlenecektir.

Mahallî idarelerin gelir kaynakları, yeterli kamu hizmetlerine imkân verecek şekilde düzenli ve sürekli hale getirilecektir.

Belediye, il özel idaresi ve köylerin gelirlerini düzenleyen mevzuatta değişiklikler yapılarak, mahallî idareler ve köyler malî açıdan güçlendirilecektir. Mahallî idarelerin vatandaşlarla ilişkileri geliştirilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; devletin yönetiminde şeffaflık ve açıklık esastır. Bunun sağlanması için, her türlü tedbir alınacak ve mevzuat geliştirilecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetleme görevini gereğince sürdürebilmesini teminen, bu denetlemelerin partizanca, politik maksatlarla ve kişilerin haysiyet ve şereflerini rencide edici amaca yönelik olması engellenecek, ancak, esas amaç olan, yasalara aykırı davranışları ortaya koymak için, işbirliği ve gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır. *(Alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, kentleşme, arsa, konut ve kentsel altyapı ile ilgili tüm uygulamalar, modern şehircilik esaslarına uygun bir şekilde ve bütünlük içinde ele alınacak, bu alanda, merkezî idare ile mahallî idare arasındaki koordinasyon ve işbirliği etkinleştirilecektir.

Başta kamu arazileri olmak üzere, modern şehirleşme esaslarına göre altyapısı hazır planlı arsa üretilecek ve toplukonut uygulamalarıyla konut açığının giderilmesine çalışılacaktır.

Yeni gecekondü yapımı, ucuz konut arzının artırılmasıyla önlenirken, şehir içinde kalmış gecekonduların, kentsel yenileme projeleri; şehir çevresindeki gecekonduların ise, ıslah imar planları ve sağlık projeleriyle daha yaşanabilir standartlara ulaştırılması önde gelen amacımızdır.

Hızlı kentleşme ve artan nüfusun konut ihtiyacının karşılanabilmesi için, mevcut uygulamalara ilave olarak, kamuya ek yük getirmeyecek yeni finansman modelleri geliştirilecektir.

Göç olgusunun dengeli bir yapıya kavuşturulması ve bölgesel kalkınmanın hızlandırılması için, ülke genelinde yeni cazibe merkezlerinin oluşturulmasına çalışılacaktır.

Sorunların daha yoğun olduğu büyük şehirler başta olmak üzere, yeterli ve kaliteli içme ve kullanma suyu, ulaşım, kanalizasyon ve çöp alanlarının rehabilitasyonu konularına önem verilecektir.

Kırsal alandaki bütün köylere içme suyu götürülecektir.

Kent planlamalarında, çevre düzeni, imar planlarına uygun olarak hazırlanacaktır.

Kentlerde, tarihî, doğal ve kültürel değerlere sahip olan eserlerin korunması ve yenilenmesine özen gösterilecektir.

Çevrenin korunması, ekonomik, ticarî, sosyal ve siyasal açılardan birbiriyle uyumlu ve bütünleşmiş bir biçimde ele alınacaktır.

Çevre kirliliğinin önlenmesinde, onarımcı politikalar yanında, öncelikle çevrenin kirletilmeden korunmasını sağlayacak politikalara ağırlık verilecektir.

Toplumda çevre bilincinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar artırılarak sürdürülecektir.

Su havzalarının ve denizlerin korunması hususunda kararlı ve netice alıcı bir politika izlenecektir.

Her türlü atık ve artığın ülkemize girişi engellenecek, yurtiçinde ortaya çıkan atıkların en aza indirilmesi, geri kazanılması ve yeniden değerlendirilmesi çalışmaları desteklenecektir.

Önemli çevresel olumsuzluklara sebep olan erozyonla mücadele hızlandırılacak ve kapsamı yaygınlaştırılacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; işsizliğin azalması, aile kadın ve gençlik sorunlarına gereken ilginin gösterilmesi, ana ve çocuk sağlığına önem verilmesi, ortadireğin güçlendirilmesi, gelir dağılımının iyileştirilmesi, esnaf ve sanatkârlarımızın, emekli ve yoksullarımızın meselelerinin çözümü vazgeçilmez hedeflerimizdir. Bu

cümleden olarak, kadınlarımıza, kendi uğraş alanlarında iş ve istihdam sağlayıcı projeleri uygulamaya koyacak bir teşkilatın kurulması temin edilecektir.

Sayın Milletvekilleri, turizmin gelişmesine azamî özen ve gayret gösterilecektir.

Turizm imkânlarının yeterince tanıtılması, turizmin çeşitlendirilmesi ve iç turizmin geliştirilmesi amacıyla uygun altyapı ve üstyapıların oluşturulmasına, organizasyon ve pazarlama imkânlarının geliştirilmesine ağırlık verilecektir.

Tarihî, kültürel ve doğal kaynaklarımızın dünyayla paylaşımında, tüketmek yerine, koruyarak ve zenginleştirerek kullanmak esas alınacaktır. Bu anlayışla, altyapı yatırımları önemle ele alınarak, kaynakların kullanımında “kullanan öder” anlayışı geçerli kılınacaktır.

Turizmin gelişmesiyle ortaya çıkan talih oyunları işletmelerinin, özendirici birtakım yaklaşımlarla bazı vatandaşlarımız için cazibe merkezi haline gelmeleri ve sosyal hayatımızda tahribata yol açmaları mutlaka engellenecektir. *(RP sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, millî kültürümüzün korunması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması temel ilkemizdir.

Kültür varlıklarımızın korunması ve tanıtılması için gerekli her türlü tedbir alınacaktır.

Sayın Milletvekilleri, çocuklarımızın ve gençlerimizin Türkiye Cumhuriyetinin temel ilkelerine, millî ve manevî değerlerimize bağlı bir şekilde yetiştirilmeleri sağlanacaktır.

Ana ve çocuk sağlığı hizmetlerine önem ve öncelik verilecektir.

Kadınımız, toplumun en küçük ve temel kurumu olan ailenin en etkili yönlendiricisi ve yetiştiricisi olup, aile içinde, ailenin mutluluğunu ve refahını oluşturmada eşiyile eşit sorumluluklara sahip bir bireydir.

Türk kadınının toplum içindeki yerini etkileyen olumsuz şartların ortadan kaldırılması yönündeki çalışmalar ağırlık verilecektir. Özellikle, kadınların eğitim, sağlık, istihdam ve toplumsal statülerinin yükseltilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Toplumun temel taşı olan ailenin korunması ve geliştirilmesi esas olacaktır.

Gençlik kesiminin sorunlarını gidermek ve gençlerin kalkınma sürecine katkı ve katılımlarını artırabilmek amacıyla gençliğe sunulan hizmetler geliştirilecektir.

Gençleri alkol, uyuşturucu, kumar ve benzeri olumsuz alışkanlıklardan koruyucu ve caydırıcı tedbirler alınacak, onları suça iten sebepler ortadan kaldırılacaktır. *(RP sıralarından alkışlar)*

Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yapısına ulaşmak amacıyla, beden eğitimi ve spor geliştirilecektir. Milletimizin bütün fertlerinin ve bilhassa gençlerimizin manevî varlıklarının geliştirilmesine özel bir önem verilecektir.

Olimpiyatların ülkemizde yapılması için gerekli gayret gösterilecektir.

Değerli Milletvekilleri, bütün siyasî görüş ve düşüncelerin üstünde tutarak, milletçe dayanışma ve bütünlüşmeyi amaç edinerek, din hizmetlerine önem verilecektir.

Din hizmeti sunan görevlilerin, her türlü siyasî düşünce ve tesirlerin dışında tutulması konusundaki hassasiyet korunacaktır.

Vakıfların çalışmaları teşvik edilecek, vakıfların gayeleri dışında kullanımı önlenecektir. Vakıf eserlerinin korunması için azamî gayret gösterilecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Türkiye'nin dış politika alanında hedef ve amacı, dünyada, bölgede, ülkede barışın muhafazasıdır.

Dış ülkelerle ilişkilerimiz, dostluk, iyi komşuluk ve karşılıklı işbirliği esasları çerçevesinde yürütülecektir.

Hem Batılı ülkelerle hem de manevî tarihî bağlarla bağlı olduğumuz İslam ülkeleri, Türk cumhuriyetleri ve Balkan ülkeleriyle işbirliği daha da geliştirilecektir.

Yunanistan ile aramızdaki anlaşmazlıkların, ancak kalıcı ve karşılıklı çıkarları kollayan bir müzakere ve diyalog süreci çerçevesinde çözülebileceği inancındayız.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; Kıbrıs'ta huzur ve barış, Türkiye'miz için çok önemlidir. Kıbrıs'ta huzurun, Ada'daki iki toplum arasında doğrudan görüşmeler yoluyla gerçekleştirilebileceğine inanıyoruz.

Türkiye, Kıbrıs'ta, kalıcı ve her iki tarafın serbest iradeleriyle kabul edecekleri bir huzur ortamı doğuncaya kadar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini her alanda güçlendirmeye çalışacak ve soydaşlarımızın haklı davasının yanında olmaya devam edecektir. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Yurtdışındaki vatandaşlarımızın haklarının korunmasına azamî özen gösterilecektir.

Türkiye'nin taraf olduğu bütün uluslararası anlaşmalara ve stratejik anlaşmalara bağlı kalınacaktır; ancak, bu anlaşmaların, millî güvenlik ve millî menfaatler aleyhine tatbikine asla meydan verilmeyecektir. *(RP sıralarından alkışlar)*

Küreselleşme sürecinde Türk insanının azamî yararı elde etmesi temel amaçtır. Bu çerçevede, ekonomik ve sosyal politikaların uygulanmasında, bir yandan uluslararası mal, hizmet ve sermaye hareketlerinin tabi olduğu şartlardaki değişimler dikkate alınacak, diğer yandan, Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üye olması hedefiyle akdedilen Gümrük Birliğinin sağlıklı bir biçimde gelişmesi sağlanacaktır.

Değerli Milletvekilleri, basın-yayın hayatındaki meselelerin çözümü için gereken mevzuat düzenlemeleri, sektörü temsil eden gönüllü kuruluşlarla da istişare edilerek gerçekleştirilecektir.

Vatandaşlarımızın haber alma ve bilgi edinme hürriyetlerini en geniş biçimde kullanmalarını sağlayacak yasal düzenlemeler yapılacaktır. Bu düzenlemeler sırasında kişilik haklarının özüne dokunulması kesinlikle engellenecektir.

Hükümetimiz, haberleşme hak ve hürriyetini, çağdaş dünyanın gelişmelerine uygun boyutlara ulaştırmak için gerekli olan teknik altyapıyı gerçekleştirerek, ülke çapında bilgi ağının kurulması ve dünyaya açılması konusunda gerekenleri yapacaktır.

Anadolu basını desteklenecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; kanun önünde eşitlik, hukukun üstünlüğü, temel hakların güvence altına alınması, devletin, vatandaşa hükmeden değil hizmet eden hale getirilmesi, sivil toplum örgütlenmesine ağırlık verilmesi önde gelen hedeflerimizdendir. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)*

İfade ve fikir hürriyeti, din ve vicdan hürriyeti ve teşebbüs hürriyetinin daha da kökleşmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bu Programımızdan da açıkça görüldüğü gibi, demokrasinin kurallarına uygun olarak, milletimize hizmet için uzlaşmanın en güzel örneğini vererek inançla kurulmuş olan Refah Partisi-Doğru Yol Partisi Koalisyon Hükümetimiz, halkımızın ve milletimizin beklediği hizmetleri heyecanla, azimle, planlı, programlı bir şekilde yaparak, güçlü, modern ve müreffeh Türkiye idealini gerçekleştirmek için kollarını sıvamıştır. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DYP sıralarından alkışlar)*

Hükümetimiz, Yüce Meclisimizin itimadına mazhar olduğu sürece, ibadet aşkıyla çalışarak, beklenen ve özlenen hizmetleri yapacaktır.

Bu inançla, milletimize saadetler ve selametler dileyerek, Yüce Meclisin bütün üyelerini sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Yeni Hükümetimiz, milletimiz ve bütün insanlık için hayırlı olsun.⁴⁴ *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar; DYP sıralarından alkışlar)*

⁴⁴ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 7, Birleşim 70, Sayfa 524-539*

6 Temmuz 1996 Cumartesi

Başbakan Necmettin Erbakan Tarafından Kurulan Bakanlar Kurulu Programının Görüşülmesi

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Meclisin saygıdeğer üyeleri; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. Aynı zamanda şu anda bizi bütün vatan sathında televizyonlarından takip eden vatanımızın aziz evlatlarına da sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum.

Bilindiği gibi, 6 Haziran günü bundan önceki Hükümet Türkiye Büyük Millet Meclisinden güvenoyu alamamış olduğu için görevi iade etmiştir; Sayın Cumhurbaşkanı 7 Haziran günü yeni Hükümet kurulması görevini Türkiye Büyük Millet Meclisinde en çok üyeye sahip olduğu için Refah Partisine tevdi etmiştir. 7 Haziran gününden sonra yeni Hükümetin kurulması için takriben üç haftalık bir çalışma yapıldı; 28 Haziran günü Refah Partisi ve Doğru Yol Partisi koalisyonunun 54'üncü Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti kuruldu. Bu Hükümet kurulur kurulmaz, vatana millete hizmet için kollarını sıvadı, 3 Temmuz günü Yüce Meclise Programını sundu ve Anayasa mucibince, bugün, 6 Temmuz günü, Hükümet Programının Türkiye Büyük Millet Meclisinde müzakeresini yapıyoruz. Bu müzakere mucibince, Hükümetimizin görüşlerini Yüce Meclise arz etmek üzere, şu anda, huzurlarınızda bulunuyorum ve sözlerime başlarken, yeni Hükümetimizin milletimize hayırlı olmasını, bu Programın, milletimize en faydalı, en hayırlı hizmetlerin yapılmasına vesile olmasını diliyorum. Yine, sözlerime başlarken, bugün, Yüce Meclisin bu salonunda, yeni Hükümetin Programı üzerinde fikirlerini arz etmiş olan bütün partilerimizin kıymetli sözcülerine, başkanlarına teşekkürü bir vazife sayıyorum; kendilerinin konuşmaları esnasında, bizim yararlanacağımız pek çok faydalı fikirler ve tavsiyeler ortaya koymuşlardır. Bu fikir ve tavsiyelerinden dolayı da kendilerine teşekkürlerimi sunuyorum ve hemen ifade ediyorum ki, Türkiye Cumhuriyetinin 54'üncü Hükümeti olarak, bu Yüce Mecliste yapılmış olan konuşmalardaki tavsiyelerden, tekliflerden yararlanmak, her zaman bizim şiarımız olacaktır; bugünkü teklif ve tavsiyelerden de aynı şekilde yararlanmayı şiar edineceğiz.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; şimdi, müsaade buyurursanız, Hükümet Programı üzerinde asıl yapılması icap eden müzakereye geçmeden önce, bundan önce konuşmuş olan kıymetli parti sözcüleri ve genel başkanlarının yaptıkları konuşmalar üzerinde, kısaca, birkaç cümleyle durmak istiyorum; sonra, asıl mevzua geçmek istiyorum.

Önce, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Deniz Baykal Beyefendi, burada, konuşmaları esnasında, Türkiye'nin durumu hakkında, son derece faydalı, yararlı ve isabetli bir tahlil yaptılar; kendilerine teşekkür ederim; ülkemizin meselelerini açık bir şekilde ortaya koyarak konuşmalarına başladılar. Ancak, ne var ki, hemen bunun arkasından, Türkiye'nin bu meselelerini nasıl çözeceğiz, sosyal demokrat bir parti olarak bunların çözümleri hakkında bu Programda getirilmiş olan çözümlere alternatif çözümlerini merakla bekleyip dinlemek isterken, ne yazık ki, birdenbire, bugün asıl konuşulması icap eden Hükümet Programı değil rejimdir şeklinde, ana mevzudan saparak, konuşmayı, Yüce Meclisin denetleme görevinin üzerine getirdiler. Hâlbuki Yüce Meclisin denetleme görevleri apayrı bir konudur, hükümet programı apayrı

bir konudur. Biz, kendilerinden, Hükümet Programı üzerindeki görüşlerini takdim etmelerini rica ediyorduk; dolayısıyla, konunun dışına çıkmış olmaları sebebiyle, ne yazık ki, konuşmalarının büyük bir kısmından yararlanma imkânını bulamadık. (RP sıralarından alkışlar)

Söyledikleri sözler üzerinde durmak istediğim konu sadece şudur: Dediler ki: “Bugüne kadar sosyal demokrat zihniyete sahip insanlar iktidarlara gelmiştir ve bu iktidarlar da muvaffak olamamıştır. Bu iktidarların muvaffak olamamasının sebebi sosyal demokrasi politikalarında değil, bu politikaları temsilen iş başına gelen kimselerin kendi kusurundan ileri gelmiştir.” Hakikaten, bunların muvaffak olamadıkları -kendilerinin de ifade ettikleri gibi- milletçe de bilinen bir gerçektir; ama bu söylendikten sonra kendilerinden beklerdik ki, peki, Türkiye’nin meselelerini çözecek olan bu sosyal politikalar neymiş; şunları ortaya koysunlar, bunlardan yararlanalım. Ne yazık ki, bu söylendi; ama Türkiye’nin meselelerine çare olacak olan sosyal politikalar hakkında herhangi bir açıklamaya şahit olamadık. Yine, kendileri itiraf ediyorlar “Türkiye’nin bu noktaya gelmesinin sebebi biziz; çünkü biz, bir çıkış yolu gösteremedik” diyorlar.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Hayır, öyle demedi...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bu da doğru bir tespittir; zaten, bugüne kadar hep böyle olmuştur; sosyal demokratlar, hakikaten, Türkiye’ye ne bir çıkış yolu gösterebilmişlerdir ne de Türkiye’nin meselelerini çözecek bir politikayı orta yere koyup, onu düzgün bir şekilde uygulayabilmişlerdir. Kendilerinin bu itiraflarını çok kıymetli bir özeleştirici olarak sayıyorum ve inşallah bu özeleştiriden yararlanırlar; bunu temenni ediyorum, ümit ediyorum. (RP sıralarından alkışlar) Her halükârda, yaptıkları konuşmadan -bununla beraber- bizim yararlanacağımız pek çok nokta olduğu için, bir kere daha kendilerine huzurlarınızda teşekkürlerimi sunuyorum.

Sayın Demokratik Sol Parti Genel Başkanı Ecevit Beyefendi, geldiler, burada -evet, filvaki Hükümet Programı üzerinde de birtakım mütalaalar ileri sürdüler ama- yine itiraf edeyim ki, ne yazık ki, konuşmalarının büyük bir kısmını denetleme konularına ayırdılar ve bazı yerlerde, ben, kendilerinin seviyesine -doğrusu- mütenasip görmediğim kelimeler de kullandılar “utanma” vesaire gibi. Bana sorarsanız, suçu sabit olmamış bir insanı suçlu kabul etmek asıl utanılacak bir vasıftır. (RP ve DYP sıralarından alkışlar)

Medenî ülkelerde, medeniyet ve insan seviyesi onu gerektirir ki, bütün insanların haysiyet ve şereflerine saygı gösterilsin. Bunu yapmamak bir noksanlıktır, bir eksiklikler ve asıl ayıp olan budur.

Konuşmaları esnasında, çok garipsediğim bazı atmosfer içerisinde kendilerini buldum “Refah Partisi yüzde 21 küsur oy almıştır; ama bunun karşısında yüzde 79’luk başka bir kütle vardır..” Tabii, her partinin karşısında böyle bir kütle var. Demokratik Sol Parti de, 24 Aralıkta yüzde 14 oy aldı, 2 Haziran’da yüzde 6 oy aldı, onun da karşısında yüzde 94’lük başka bir kütle var; ne ifade eder! (RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Çok garipsediğim bir şey: Konuşmaları esnasında sık sık “büyük çoğunluk şöyle söylüyor”, “büyük çoğunluk böyle söylüyor” gibi ifadeler kullandılar. Kim bu büyük çoğunluk ve siz bu büyük çoğunluğun temsilciliğini hangi sıfatla üzerinize alıyorsunuz? (RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Şu, 2 Haziranda aldığınız yüzde 6 oyla mı büyük çoğunluğun temsilcisisin? (RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Bir hayal âleminin içindesiniz, etrafınızdaki üç beş kişiyi büyük çoğunluk zannediyorsunuz. Türkiye’de 65 milyon insan var ve bir büyük çoğunluk var. İşte, o büyük çoğunluğun en büyük partisi Refah Partisi. *(RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Yine, konuşmaları esnasında yadırgadığım bazı sözler oldu: Kendileri, Anavatan Partisi adına kararlar verdiler, Doğru Yol Partisine yol gösterdiler, Refah Partisi hakkında konuştular. Bu yetkileri nereden alıyorlar, şaşırdım; kendi kendime düşündüm, olsa olsa dedim, Sayın Yılmaz Beyin iki de bir bir benzin istasyonuna uğrarmış gibi, kendisinden fikir sorma alışkanlığı karşısında kendilerini, bütün partilere fetva veren bir fetva makamı zannediyorlar. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)* Hâlbuki burada her partinin kendi fikri var ve önemli olan başka partilere fetva vermek değil, başka partilerin doğru fikirlerinden yararlanmaktır; bunu hepimiz yapmaya gayret etmeliyiz.

Sayın Ecevit’in konuşması esnasında dikkatimi çeken bir diğer husus da -hâlâ anlayamadım- şudur: Kendileri, bu hükümet kurulmasın diye “başka alternatif vardır” diyorlar. Neymiş bu alternatif acaba diye merakla dinliyoruz; hemen arkasından “efendim biz, Cumhuriyet Halk Partisiyle bir araya gelemeyiz” diyor, hatta Deniz Baykal Beyefendi, 123 rakamını söyler söylemez yüzleri geriliyor, iki partinin aritmetik toplamına bile tahammül edemiyorlar ve “biz, bunlarla bir araya gelemeyiz” diyor. Peki, bu hükümet nasıl çıkacak Allah aşkına? DYP ile ANAP bir araya gelemez, DSP ile CHP bir araya gelemez ve hem de alternatif varmış. Bu alternatifi hâlâ ne millet anlamıştır, ne de biz anlayabildik.

Bir başka önemli konu da “Türkiye’nin meselelerini çözmek için, ülkenin meselelerini çözmek için güçlü bir hükümete ihtiyaç yoktur” dediler; şaşırdım tabii. Halkımız da bunu dinliyor. Türkiye bu hale gelecek ve Türkiye, bu halden, güçlü olmayan bir hükümetle kurtulacak(!) Herhalde, hiçbir zaman, güçlü bir hükümet olmaya niyetleri yok veya olma ümitleri yok; bu işi, güçsüz hükümetler de çözer fikrini, olsa olsa, böyle bir düşünceden ileriye sürüyor olsalar gerek. *(RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Şimdi, tabii, kendileri, Hükümet Programında birtakım noktalara dokundular; dokunma şekillerindeki genel üslupları şu oldu: Yani, bunlar, her ne kadar, Hükümet Programında yer almışsa da, şu açıklamalar olmalıydı. Evet, işaret ettikleri noktalar, Hükümet Programında yer almıştır; ancak, hükümet programları, prensipleri vaz eder malum olduğu gibi, detay tatbikatları, ayrı, ayrı, ayrı belirtmez ve önemli olan da, bunların hükümet programında belirtilmesi değil; asıl, hükümet ne yapacak; mühim olan odur; onu da, inşallah, bekleyeceksiniz ve memnuniyetle göreceksiniz. *(RP sıralarından alkışlar)*

Kendilerinin teşekkürüne ben de teşekkür ediyorum; “İlk metinde, ekonomik konsey yoktu; herhalde, bizimle görüşmesinin etkisiyle sonradan ilave ettiler” dediler; evet, sizinle görüşmemin etkisi oldu; teşekkür ediyorum. İlk hükümet programında, biz, bunu zaten, zımnen var sayıyorduk; ama Sayın Ecevit önemle üzerinde duruyorlar ve bu faydalı bir şeydir; bunu, açıkça, sarahaten belirtelim dedik; inşallah, hoşunuza gitmiştir. *(RP sıralarından alkışlar)*

HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) — Benzin istasyonuna uğradılar!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Ve ANAP’a, kıymetli kardeşimiz Mesut Beyefendiye geliyorum.

Şimdi, ben, Mesut Beyefendiden, bizim daha önce yapmaya çalıştığımız gibi -ne derece muvaffak olabildik; bunun takdiri, tabii, aziz milletimize ve Yüce Meclise aittir-

yapıcı bir Ana muhalefet örneği ortaya koyacaklarını bekliyordum. Hâlbuki baştan sona kadar bütün konuşmaları yolsuzluk, yolsuzluk, yolsuzluk. Bir saat sadece bunun üzerinde durdular. Ben kendi kendime düşündüm; Sayın Mesut Beyin, bu bir saatlik “yolsuzluk, yolsuzluk” konuşmasını, şu anda kahvede oturan binlerce işsiz gencimiz dinlerken ne düşünüyor acaba dedim; hasta anasını doktora götüremeyen on binler, bu yolsuzluk laflarının tekrar tekrar söylenmesinden nasıl etkileniyor diye düşündüm. Milyonlarca...

ERKAN MUMCU (Isparta) — Çalınan paralar onların paraları.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Çok doğru söylediniz; bunlar onların parasıdır ve “beytülmale dokunan eller kesilmelidir” dediniz.

Önce, hemen şunu ifade edeyim ki, bak görüyorsunuz, biz, sol partilerin muhalefette kalmasını saygıyla karşıladık; çünkü onların üretecekleri alternatif görüşler inşallah bizim daha iyi hareketimize vesile olacaktır. Demokrasilerde muhalefet de en az iktidar kadar şerefli bir hizmettir. Sol partiler biz muhalefet yapalım dediler; kendilerine teşekkür ediyorum, saygıyla anıyorum; ama biz, onların sağındaki dört tane partinin bir araya gelerek bu Hükümetin kurulmasını istedik. Burada, biraz evvel -Büyük Birlik Partisi Genel Başkanına huzurlarınızda teşekkür ediyorum- halkımızın, ülkemizin durumunu düşünerek, açıkladıkları mülahazalarla, bu yeni Hükümetin kurulmasına mani olmayacaklarını... Zaten baştan beri yapıcı bir şekilde hareket ettiklerini görüyorduk. Biz kendilerini bu topluluğumuzun her bakımdan, kerhen de olsa, bir destekçisi olarak görüyoruz. Eksiklik Anavatandadır; ama biz Anavatanın da bir müddet sonra bu topluluğa katılacağını bekliyoruz. Onun için, biz kardeşiz; şimdi söyleyeceğim şeyleri lütfen kardeşane bir şekilde dinlemenizi rica ediyorum.

Ben bunları, demin sizinki gibi, hakikaten böyle biraz sinirli ve asabî bir üslupla söylemeyeceğim. Siz neden bugünlerde sinirli ve asabi bir üslubun içine düştünüz? (RP ve DYP sıralarından alkışlar) Onun değerlendirmesini aziz milletimize bırakıyorum. Görüyorsunuz ki kardeşane bir şekilde konuşuyorum.

Şimdi, Sayın Mesut Bey, Türkiye Büyük Millet Meclisinin KİT Komisyonunda yapılmış olan resmî tespite göre, bundan önceki, sizin değil, sizden önceki ve bir kısmında da sizin bulunduğunuz ANAP yönetiminde, 9 devlet bankası batmıştır. Bu bankalarda 2,5 milyar dolar ve 200 trilyon lira devletin parası batmıştır. İşte o saç bitmedik yetimin parasıdır ve bunlar, ne yazık ki, sizin yönetiminiz döneminde batmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Komisyonunun raporundan söylüyorum: 266 adet hayali ihracat yapılmıştır, 1993 yılı rakamlarıyla bu 80 trilyon lira yapıyordu, şimdi katrilyonu bulurdu.

Yine, sadece Toprak Mahsulleri Ofisinde, KİT Komisyonunda yapılan tespite göre, 13 trilyonluk yolsuzluk yapılmıştır ve KİT Komisyonunda bunlar tespit edilmiştir. Bunlar, ANAP yönetimi döneminde olmuştur.

Şimdi, hiç uzatmadan -çünkü vaktimiz çok kıymetli- son üç aylık tatbikatınızda siz ne yaptınız konusuna geliyorum. Bakın, sizin ne yaptığınızı, çok kısaca birkaç kelimeyle belirtmek istiyorum.

Siz, şimdi tuttunuz Çevre Fonundan -Sayın Taşar buradadırlar, herhalde hatırlayacaklardır- belediyelere yardım yaptınız. Ne yardımı yaptınız? Bakın liste

elimde, grafiğini de çıkarttım; belki aceleyle ne yaptığınızı görmemişsinizdir; ama şimdi size gösteriyorum, bir nüshasını da takdim edeceğim. *(RP sıralarından alkışlar)*

Ne yazık ki bu, siz görevi iade ettikten sonra yapılıyor. Görevi iade ettikten sonra siz, bu hesaptan, tam 2 trilyon lirayı ANAP'lı belediyelere gönderdiniz.

NEVZAT KÖSE (Aksaray) — İşte adalet bu, adalet...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Çevre Fonundan, bu hesaptan siz, ANAP'lı belediyelere 2 trilyon lira gönderirken, Refah Partili belediyelere sadece 22 milyar gönderdiniz. Refah Partili belediyelerin nüfusunu hesaplarsanız, 65 milyonluk Türkiye'nin 45 milyon insanının yaşadığı illerin belediyeleri Refah Partisindedir; yalnız İstanbul'da 13 milyon insan var. Siz, nasıl ANAP belediyelerine 2 trilyon gönderirsiniz de, Refah Partili belediyelere sadece 22 milyar gönderirsiniz? "Adil düzen nedir, bir türlü anlayamıyorum" diyorsunuz; bak, adil düzen demek, herkese eşit muamele etmek demektir. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* İşte, adil düzen bu.

Şimdi, diyorsunuz ki; "Saçı bitmedik yetimin parasına, beytülmalin parasına uzanan eli kesmek lazım." Bak, siz, bundan bir ay önce Rize Belediyesine 100 milyar lira gönderdiniz. Bundan biz memnunuz, Rize bizim ilimiz, keşke, trilyonlar gönderin; ama başkasına göndermeden oraya gönderirseniz, işte, bu, o zaman adaletsizlik olur. 24.6'da yani Hükümet düştükten sonra, bir 100 milyar daha gönderdiniz ve 28,6'da da bir 100 milyar daha gönderdiniz; bu iki tane son parayı haksız gönderdiğiniz için, beytülmale uzanan eli kestik ve bu paraları durdurduk. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Bir de, tabii, Maliye Bakanlığındaki fonu gönderdiniz. Maliye Bakanlığı fonundan 7 trilyon 132 milyar Türk Lirası gönderdiniz. Bu gönderdiğiniz paranın, 5 trilyon 113 milyarı ANAP belediyelerine gönderilmiştir. Burada, Maliye Bakanlığının kendi listesi, Muhterem Maliye Bakanınız da yanınızda oturuyorlar. Bütün yardımın yüzde 71'ni gönderdiniz ve bunu da, siz, son gece -büyük kısmını- gönderdiniz aynı zamanda. 6 Haziran günü, istifadan sonra dahi, 93 milyar lira gönderdiniz; bu haksızlıklara rağmen, hâlâ haksızlığa devam ettiniz.

Şimdi, keşke vaktimiz müsait olsa... Burada, biz, Hükümet Programını müzakere edeceğiz, haksızlıkları değil. Uygun görürseniz haksızlıklar için ayrı bir oturum yapalım; bakalım, ANAP döneminde ne haksızlık yapılmış, DYP döneminde ne haksızlık yapılmış, yukarıdan aşağıya ortaya koyalım; onun yeri ayrı; ama şimdi, biz, Hükümet Programını görüşeceğiz, bundan dolayıdır ki, bunlara ayıracak vaktimiz yok.

Demin, bir şeyi çok garipsedim, bizim zamanımızda şu kadar kararname çıktı dediniz. Ben, onları tespit ettirdim, bir de baktım ki, bunların yüzde 90'ı seyahat kararnamesiymiş! *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)* Bir de, biz ne yaptık diyorsunuz; seyahat etmişsiniz, hayırlı olsun. *(Gülüşmeler)* Bu iş, pırasa tartarmış gibi, kiloyla tartılmaz Mesut Bey! Ben, şu kadar adet kararname çıkardım, Meclise bu kadar adet kanun sevk ettim... Bunlar, bir şey ifade etmez. Sonuç ne; işte millet... Gel, kahvede oturana soralım. Sorduk; 2 Haziranda da millet, ne olduğunu söyledi. Bu sebepten dolayı, böyle, bunları, pırasa tartarmış gibi, kilolarla ölçmeye kalkışmayalım lütfen; çünkü milletimiz, hakikaten, asıl, gerçek hizmetleri bekliyor. Biz, burada, bu hizmetleri, daha iyi nasıl yapabileceğimizi konuşursak, zannediyorum, çok daha hayırlı iş yaparız.

2 Haziranda seçim vardı; Rize'ye gittik -siz de gittiniz, biz de gittik- Rize'de, belediye hududu içerisindeki köylümüze çay parası ödeniyor; ama seçim olmadığı için, belediyenin yanındaki köyün parası ödenmiyor...

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Yalan!

AHMET KABİL (Rize) — Yanlış Hocam!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Oradan geliyorum...

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Vallahi yalan!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Oradan geliyorum...

AHMET KABİL (Rize) — Yalan...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Şimdi, bakın, bunları, burada söyleyebilirsiniz; ama bunlar, kaybolmaz. Bunların hepsi...

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Vallahi yalan... Vallahi yalan...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Keşke yalan olsa... Bizim, Rize seçiminde, halktan dinlediğimiz budur...

AHMET KABİL (Rize) — Tahkik edin...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Tahkik ederiz... Tahkik edelim...

EYÜP AŞIK (Trabzon) — Vallahi yalan...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Keşke, siz haklı olsanız, keşke siz haklı olsanız...

Şimdi, Sayın Mesut Yılmaz Bey kardeşimize bir şeyi daha hatırlatmak istiyorum: "Efendim, bu Hükümet Programı, bizim programımızın aynı" diyor. İyi ya, ne güzel; öyleyse destekleyin. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar; ANAP sıralarından alkışlar[!], gülüşmeler)*

Ben, altı aydan beri ne diyorum; şu Meclisimizdeki partilerin hepsine, Türkiye'nin dertlerini alt alta yazdırsak, ne bir tane eksik olur ne de bir tek sırası dahi değişir; Türkiye'nin meseleleri belli; çözümler hakkındaki tekliflerimizi de alt alta yazsak, yüzde 80 aynı şeyleri söyleriz. Bu da, çok doğaldır; çünkü buradaki partililerimizin hepsi, yıllarca ülke meseleleri içerisinde yoğrulmuş kardeşlerimiz, hepsi Türkiye'nin meselelerinin çözümüne vâkıflar; ama tabii, değişik partiler olduğu için, elbette, hiç değilse, yüzde 20'lik bir fark var. Ancak, burada, çok mühim bir mesele var -haa, bak, bu da kiloyla ölçülmez- o arada gördüğünüz yüzde 20 var ya, bu füzeyi Ay'a götüreceğine Merih'e götürür o yüzde 20 fark. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Bu ülke, fakirlikten inleyeceğine zengin, güçlü bir ülke olur. Onun için, önemli olan, bu Hükümet Programıyla sizin hükümet programı arasındaki o yüzde 20 farkın ne kadar önemli olduğunu kavrayabilmektir.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim, bir kere daha, şu noktaya geldiğimiz zaman ifade ediyorum ki, 24 Aralık seçimleri, çok önemli bir tarihî noktadır. Bütün partilerimizin çok kıymetli milletvekilleri var; bu Meclis, hakikaten Türkiye'nin çıkaracağı en kaliteli Meclistir; buna, kesinlikle inanıyoruz, her partide de çok kıymetli kardeşlerimizin bulunduğunu biliyoruz. Öyleyse, hepimizin müşterek bir görevi var; geliniz, şu Meclisin seviyesini elbirliğiyle muhafaza edelim. Gündemimiz, hükümet programıyken, hükümet

programını bırakıp, buraya gelip, bir saat “yolsuzluk, yolsuzluk, yolsuzluk” dersek, bu, seviyeli bir Meclisin çalışması olmaz...

YAŞAR OKUYAN (Yalova) — Hiç yolsuzluk yok mu?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Söylüyorum, onu konuşacaksak, ayrı bir gündem maddesi yapalım, enine boyuna sekiz saat konuşalım...

MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) — Konuşturuyorsunuz ki...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — ...ama şimdi, bir hükümet harekete geçmiş, bütün Meclisin kıymetli tavsiyelerini bekliyor. Şu anda hepimizin yapacağı şey, böyle bir hükümete elimizden gelen fikir katkısında bulunmaktadır. Bundan dolayıdır ki -rica ediyorum- bundan sonraki toplantılarımızda -inşallah- memleketimize, milletimize faydalı olmaya çalışalım; birbirimize, halkımıza hizmet yolunda yarışalım.

“11 milyon işsizimiz var; bu meseleleri biz çözeriz” dediniz; her birimiz de dedik. Nasıl çözeceksiniz; biz, bugün, bunu söylemenizi beklerdik. Bu, yolsuzlukla çözülmez. Onun için, bunu nasıl çözeceğimizi, burada, gelip konuşmamız lazım. İşte, Meclis, seviyeli bir Meclistir. Bu Meclisin seviyesini...

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — Çözülür...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bak, bütün bu konuşmaları, 65 milyonun önünde yapıyoruz. Halkımız bizden, şu Meclis, benim derdimi nasıl çözecek; bunu bekliyor, kısır çekişme beklemiyor. Bundan önceki dönemde bu yapıldı; halkımız bundan hiç hoşlanmadı, hiç hoşlanmadı; hepimiz bunu biliyoruz.

Gelin, halkımızın reaksiyonundan ders alalım. Hakikaten, halkımıza hizmet edecek, faydalı bir şekilde fikir yarışında bulunalım. Bu fikir yarışı için, hangi partimiz, hangi fikri getirirse, şimdiden teşekkürlerimizi arz ediyoruz; çünkü bu Hükümet, sizin hizmetkârınızdır; önemli olan, halkımıza hizmet etmektir. Kim bir fikir getirirse ona teşekkür edeceğiz ve bu fikri, bu parti verdi diye teşekkürümüzü bildireceğiz; sadece sizin hizmetkârınız olarak o fikrin icrası yapılacak. Gelin, şu Türkiye’yi, halkımızın özlediği bir Türkiye haline getirelim ve fikir yolunda yarışmak suretiyle, Meclisimizin seviyesini, halkımızın beklediği, özlediği noktaya getirelim.

Şimdi, bu noktaya işaret ettikten sonra, müsaade ederseniz, hemen, şunu ifade etmek istiyorum. Bugünkü müzakeremiz de, asıl, Türkiye’nin meselelerini nasıl çözeceğimizi konuşmak idi. Bir kere daha, bu hususta fikirlerini orta yere koymuş olan kardeşlerimize teşekkür ediyorum. Bir daha, hükümet programı konuşulurken, halkımıza herhangi bir hizmet konuşulurken, bugünkü manzaranın tekrerrür etmemesi için, kısacık da olsa, şu noktaların üzerinde durmakta yarar görüyorum:

Kıymetli sözcüler, parti başkanları, burada, konuşmalarının büyük kısmını, o ona bunu dedi, bu buna bunu dedi listelerini okumakla geçirdiler. Bunu, milyon kere görüştük; bu, yanlış bir davranıştır. Bir kere daha ifade ediyorum ki, seçimler esnasında, partilerin, birbirleri hakkında kanaatlerini samimî olarak söylemeleri görevdir. Nasıl söyler... Bizi kim tenkit ettiyse teşekkür ediyorum. Keşke, o tenkitlerden ders alabilsek. Haa, seçimden sonra söylemek de bir görevdir; niçin...

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — O da mı görev?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Evet.

...Çünkü Siyasî Partiler Kanununun 1'inci maddesinde, Refah Partisi sözcümüzün açıkça ifade ettiği gibi, siyasî partinin tarifi şöyle yapılıyor: "Ülke meselelerini etkilemek" Siyasî partilerin görevi bu.

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — Şahsiyet yaparak mı?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Hayır.

Bakınız, şunu ifade edeyim...

HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) — Dava ederek mi?

HİLMİ DEVELİ (Denizli) — Örterek mi?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — ...şimdi, diyelim ki, Doğru Yol Partisi, seçimden sonra, seçimden önce de söyledi; biz, hiç üzerinde durmuyoruz, hepsi kardeşimiz; bizi gördünüz, kucaklaştık.

AHMET KABİL (Rize) — Kim diyor Hocam?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bunu, hemen seçimlerin arkasında... Şu ana kadar değiştirmedik, hep aynı şeyi söyledik.

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — Samimî değil miydi?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Efendim, seçimden sonra da söyledi; ben, söylediklerimden dolayı da teşekkür ediyorum; neden; şimdi, istiyor ki, Refah Partisi olmayan bir hükümet olsun, başka bir alternatifi istiyor. "Refah Partisinin olmaması için, bu partiyle katiyen koalisyon yapılmamalı; bu parti, Türkiye'yi karanlığa götürür" diyor. Gayesi ne bundan; bu partiyle koalisyon yapılmasını önlemek, etkilemek; bu da bir görevdir. Niye biz bu işe, bu anlayışla bakmıyoruz? Söyler... Söyler; ama sonunda...

NABİ POYRAZ (Ordu) — Sonunda tersi olur!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — ...65 milyon insan hizmet beklerken, söylediklerimizi kapının dışında bırakırız, odanın içinde bir araya geliriz bu ülkenin evlatları olarak, şimdi, şu işsizimize nasıl iş bulacağız, şu köyümüzün yolunu nasıl yapacağız...

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — Hocam, siz anlatın bakalım nasıl?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — ...Şu hasta insanımızı nasıl tedavi edeceğiz... Hepimiz bu ülkenin evlatlarıyız, bunları da kardeş gibi konuşuruz, çözeriz ve halkımıza da hizmet ederiz. Aksi takdirde, seçimde bunu söyledi, seçimden sonra bunu söyledi... Tamam, elimize bir liste alalım, o halde, Refah Partisi ile Doğru Yol Partisi koalisyon yapamaz. Eee, ANAP'la da birbirimize çok şey söyledik, o da yapamaz; DSP ile de söyledik, CHP ile de, o da, o da yapamaz; kim yapacak bu işi Allah aşkına yahu, kim yapacak? Yani herkesin birbirine söylemediği söz mü var?

Bunlar, birer görevdir, bundan dolayı hiç birbirimizi kınamayalım, hatta teşekkür edelim ve bunlardan istifade etmeye çalışalım. Bunları mesele yaparak, şu hizmet bekleyen 65 milyon ülke evladını bekletip, onların gözü önünde kısır çekişmelere dalarsak, ne Meclisimiz, halkımızı memnun eder, ne biz, halkımıza hizmet edebiliriz. Onun için, bunların hepsinin üzerine çıkmasını bilmemiz lazım. İşte bu Hükümet, bunların üzerine çıkarak kurulmuş bir Hükümettir, ondan dolayı hepimiz sevinmeliyiz,

hepimiz takdir etmeliyiz. Böyle isabetli, böyle uygun bir hareket yapılmış olduğundan dolayı, hepimiz, hepimiz bundan dolayı memnun olmalıyız. Yani bir araya gelip, halka hizmet için beraber olmak, takdir edilecek güzel bir şey iken, bunu, bir kusurmuş gibi göstermek ne kadar yanlış bir düşünce Allah aşkına, ne kadar yanlış bir düşünce! Elbette, bizim asıl temelimiz halka hizmet için var olmaktır.

Bakın, ben DYP'li kardeşlerime, gösterdikleri bu büyük olgunluktan dolayı kalpten teşekkürlerimi sunuyorum ve kendilerini tebrik ediyorum. *(RP, DYP sıralarından alkışlar, ANAP sıralarından alkışlar [!])* Çünkü halkımızın beklediği, özlediği bir hareketi yapmışlardır ve hepimizin bildiği gibi, Refah Partimizin sözcüsünün de ifade ettiği gibi, Refah Partisiyle koalisyon kurmak her babayığidin harcı değildir. *(RP sıralarından alkışlar, görüşmeler)* DYP bunu başardı, onun için, bu koalisyonun kurulmasında en büyük pay DYP'nindir, Sayın Çiller Hanımefendinindir, DYP Grubuna mensup bütün kıymetli arkadaşlarımızındır...

Bakın, Sayın Mesut Yılmaz'ın eline kadar kuş geldi, kaçırdı. *(RP sıralarından alkışlar, görüşmeler)*

Muhterem arkadaşlarım, önce, bir defa medenî olmanın, seviyeli insan olmanın ön şartı, önyargılardan vazgeçmektir.

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — Takıyye yapma!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bu önyargılar nedir: Demin bir tanesini söyledik, bir kimsenin suçu sabit olmadıkça beraet-i zimmet esastır; bu, hepimiz için geçerli bir formüldür. Şu salondaki her insan şerefli bir insandır; kaldı ki, bu ülkenin milletvekilidir, bu da, tabii, en büyük şereftir. Bu sebepten dolayıdır ki, ülkemizin bu kıymetli evlatları, bu en şerefli evlatları için birtakım önyargılarla, birtakım şeyleri kendimiz kabul edeceğiz, o kabul ettiğimiz şeyin doğru olduğunu farz edeceğiz, sonra da buna dayanarak hüküm vereceğiz... Hayır, bu, medenî bir insanın, seviyeli bir insanın davranışı olamaz.

Bu önyargı, sadece denetleme görevleri üzerinde söz konusu değil. Bakın, bugün, kıymetli arkadaşımız Sayın Bülent Ecevit Beyefendi "efendim, Refah Partisi sansür koyacak" dedi. Kim demiş bunu; bu bir önyargı. İşte programımız, ne yapacağımızı söylemişiz. Şimdi, şu memlekette, hatta basının içerisindeki insanlar dahil ve bizzat Sayın Ecevit Beyefendi, bir kısım basın, birtakım şerefli insanları, kim olursa olsun, baştan yargısız infaz yapacak, suçlu sayacak, günlerce bunun hakkında manşetler atacak ve bu manşetleri halka okutmak için de cıncık boncuk, tabak çanak dağıtacak *(Görüşmeler)* ve bu tabakları çanakları da, haksız bir şekilde, devlet bankasından aldığı parayla, KDV'ler MDV'ler ödmeden, özel muameleyle -bu rantyecilerin bir eli devletin kasasında dediğimiz bu; kendilerine bu kolaylıkları göstermek için yönetimi etkilediler şeklinde "bir elleri devletin direksiyonunda" diyoruz- Allah aşkına, bu ülkeyi bu Parlamento mu yönetecek, üç tane rantiyeci gazeteci mi yönetecek? *(RP ve DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Türkiye'de rejimin yerine oturması hepimizin temel meselesi değil mi; ama bu, hiçbir zaman, protokolümüzde de yazdığımız gibi, haber alma hürriyetini, haber yayma hürriyetini kısıtlamak değil. Onlara her türlü teknik yardımı yapalım, devlet olarak. Biz, Sayın Ecevit'le beraber Hükümetken, bu gazetelere "geliniz, devlet olarak beraber dağıtım teşkilatı kuralım; birtakım küçük gazeteler gelişmiyor" demiştik; kendileri

hatırlayacaklar; Orhan Birgit Bey de basın yayından sorumlu Bakanımızdı. Böyle bir şey yapılması, elbette, ülke için son derece faydalı olur. Yani, iki tane tröst, bunların dağıtım teşkilatını eline alacak, yüzde 30'unu vermezsen senin gazeteni dağıtmam diyecek. Eee, sonra da art maksatlı olarak kendi bildiği propagandaları yapacak. Şimdi, bakın, takip edin; o gazeteler, üç gün sonra bizi, nasıl methetmeye başlayacaklar; göreceksiniz. *(RP sıralarından alkışlar)* Takip edin, hele bir methetmesinler bakalım! Ödeyin şu bankalara borçlarınızı dediğimiz zaman ne olacak?

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — Demeyecek misiniz Hocam?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bak... Bak... Onlar, pazartesi gününe kadar, aman bu Refah Hükümeti kurulmasın; çünkü bunlar, bu parayı bize ödettirir mi ödettirir diye bildikleri için çırpındı, durdu; ama şimdi, güçleri yetmeyince, göreceksiniz, yüz seksen derece dönecekler. Meğer bu Refah Partisi ne büyük nimetmiş de bizim haberimiz yok! Göreceksiniz.

ŞADAN TUZCU (İstanbul) — Ödeyecekler mi onlar?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — İşte, basınımızın hali budur. Bunu, Meclis...

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Siz affedersiniz Hocam.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bu devlet işi, hükümet işi değil.

Bunların düzene konması için, medenî bir ülkede olması icap eden hale gelmesi için hep beraber, bu kanun maddelerini tanzim edeceğiz. Eğer, burada, basın özgürlüğünü haleldar yapacak bir madde varsa, hangimiz bu yola tevessül ederse, beraberce önleyeceğiz; ama insanların haysiyet ve şerefiyle oynanacak noktalarda da yine, beraberce gereken tedbirleri alacağız ve ülkemizi medenî ülkelerdeki duruma getireceğiz. Hepimiz, Batı ülkelerini biliyoruz; Batı ülkelerinde hangi gazete tabak çanak dağıtıyor; Batı ülkelerinde hangi gazete insan haysiyetiyle bu kadar rahat oynayabiliyor ve hangisi oynadığı zaman müeyyidesiz kalıyor... Türkiye'de öyle bir basın durumu var ki, efendim, isterseniz yargı var; üç senede yargıdan bir sonuç aldığınız yok! Neye yarar o yargı, neye yarar? Onun için, hep beraber "basın davaları bir ayda sonuçlanacak" diye kanuna madde koyacağız. *(RP sıralarından alkışlar)* Öyle, üç sene... Çocuk oynacağı değil; böyle şey mi olur? İsteddiği gibi, istediğini yazsın çizsin, insanların haysiyetiyle oynasın ve bunun bir müeyyidesi olmasın; hayır...

Bu ülke hepimizin; bunları, elbirliğiyle düzelterek ve işte, bizim koyduğumuz bu maddeler, bunları hatırlatacak maddelerdir; yoksa bu kanunların hepsini, beraberce hazırlayacağız.

Bu önyargılar, birtakım ön kabuller; işte, bilmem, soruşturmalar örtbas edilecekmiş, basın susturulacakmış, şu yapılacakmış, bu yapılacakmış... Bunların hepsi, bu konuşmalar neden dolayı yapıyor; çok samimi olarak söylüyorum, ben, bu konuda iki sebep görüyorum:

Bir tanesi, bu Hükümetin muvaffak olmasından korkuluyor. Söylenecek başka söz yok; aman, bunları söyleyerek önleyelim... Demin kardeşlerim ifade ettiler; işadamlarından da, çıkıp, bunu açıkça konuşanlar oldu. Demin ne gösterdi "ben, Refah Partisinin kadrolaşmasından değil, muvaffak olmasından korkuyorum" diyor. Niye korkuyor; 400

belediyede bu muvaffakiyet ispat edilmiş de onun için. (RP sıralarından alkışlar) Ama boşu boşuna korkuyor; çünkü biz, o sözü söyleyen insanın da hizmetkârıyız, onun saadeti için de çalışacağız, o da “Allah razı olsun ki, böyle bir hükümet geldi” diyecek; birinci sebep bu.

İkinci sebep nedir: Bu Hükümet Programında çözümler getirilmiş. Şimdi, bunların alternatiflerini ortaya koymak lazım. Nerede o babayiğit bakayım; şu programda getirilen teklifin alternatifini ortaya koysun da, onunla, şurada, saatlerce, o meseleyi bir tartışalım bakalım.

YAŞAR OKUYAN (Yalova) — Program aynı...

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Kopya edilmiş...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bu fikir yok; bu fikir olmayınca, iş, geliyor, bu şekilde önyargılara dayanıyor ve iş geliyor, gündemi değiştirmeye. Hayır, tekrar ifade ediyorum, bu ülke hepimizindir; hep beraber, bütün herkesin memnun kalacağı seviyeli bir Parlamento yapacağız ve inşallah, hep beraber, halkımızın hizmetlerini yapacağız.

AHMET KABİL (Rize) — Yolsuzluklar ne olacak Hocam?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Çok aziz ve muhterem arkadaşlarım, bakınız, hakikaten -Refah Partili kardeşlerim ifade ettiler- 24 Aralık ile 28 Haziran arasında, biz ne yaptık bir Ana muhalefet Partisi olarak; yaptığımız şey ortadadır: Önce, ilk hükümetin kurulmasında, bütün partilere kollarımızı açtık, gene de açıyoruz. Bugün, biz, DSP ve CHP ile beraberce koalisyon kurarız, bu memlekete en hayırlı hizmetleri yaparız; zaten yaptık, zerre kadar şüphemiz yok. Böyle, birtakım önyargılarla, yanlış bir şekilde, uzlaşma yerine, bizi, birbirimizden uzaklaştırma tavrını takınacak olursak, bu, fayda getirmez. Bundan dolayıdır ki, biz -hepiniz şahitsiniz- bu yanlışlığı yapmadık; bizim dışımızdaki partiler, az çok bu yanlışlığın içerisine düştüler.

Sonra, denetleme bu Meclisin bir görevidir. İlk önce bu denetleme dosyalarını biz getirdik. Biz, bu Meclisin en büyük partisiyiz, Ana muhalefet Partisiyiz. Halkın zihninde birikmiş birtakım teşevvüşler var; çeşitli basınla, çeşitli konuşmalarla meydana getiriliyor. Bunlar böyle kalmamalı; bunlar, hakikaten, gerçek neyse aydınlığa kavuşmalı. Getirdik; sonuna kadar da tabii takip edeceğiz, hep beraber takip edeceğiz.

Dolayısıyla, denetleme görevimizi yaptık; ama biz, üç buçuk ay sadece denetlemeyle uğraşmadık -işte Meclis arşivi- 90’a yakın kanun teklifi getirdik; bunları bir bir saymaya lüzum yok. Demin, Mesut Bey “36 tane getirdik” dedi; biz, 90 tane getirdik; kiloyla tartarsak 3 misli. Bu kanun tekliflerinin bir de muhtevasına bakarsak, ne getirmişiz biz: Önce, şu asgarî ücreti şu vergiden kurtaralım demişiz. Şimdi, bakın, onu yapacak mevkie geldik; inşallah, hep beraber yapmaya çalışacağız; çünkü bu, en tabii insan hakkıdır.

YAŞAR OKUYAN (Yalova) — Programda yok Hocam.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bunun kaç trilyona mal olduğunu hepimiz biliyoruz; ama...

A. MESUT YILMAZ (Rize) — Niye koymadınız?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Var orada... Rica ederim... Var... Lütfen, dikkatli okuyunuz.

A. MESUT YILMAZ (Rize) — Nerede Hocam?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamlı) — Biz, bu kanun tekliflerini verdik ve aynı zamanda, bakınız, başka şeyler, esnafımız için hayat standardını kaldıralım; esnafımız için peşin vergiyi kaldıralım. Köylü borçlarının faizlerini affedelim, köylümüz nefes alsın. İmkân bulursak... (ANAP sıralarından "Kaynak, kaynak" sesleri) Ha, kaynağa geleceğim, azıcık sabredin. İşte, bizim farkımız orada, yüzde 20 diyoruz ya, o yüzde 20 kaynağın musluğu, sizde o yok. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Mesele bu. Yüzde 80'miz aynı, giderlerde aynıyız; ama kaynak deyince, sizde kaynak yok; fark burada. Geleceğim oraya müsaadenizle.

Şimdi, bakınız, bundan başka, neden memurumuz, işçimiz enflasyondan inim inim inlesin; bunlar yönetimin hatasıdır, onun suçunu neden memur çekecek. Bunun yolu ne; bütün bu enflasyonla mücadele edip, iyi bir sonuca ulaşınca kadar Eşel-Mobil sistemini tatbik etmektir; biz, bunu getirdik. Şimdi, sizin bunu bizden istemeniz hakkınızdır. Bizim getirdiklerimizi bizden isteyin; yakamıza yapışın. Niye ben bunu böyle söylüyorum; çünkü halkımıza hizmet için varız da onun için. Keşke bizi bu istikamete iten bir güç olsa. O güç ne kadar güçlüyse, halkımıza hep beraber o kadar iyi hizmet etmiş olacağız.

Görüldüğü gibi, 90 tane kanun teklifimiz dahi, hakikaten hep fakir fukarayı kurtarmak için olmuşuzdur. Diğer yandan bir şeyin de şahidisiniz: Hanginiz bizim Anayasa ve hukuka saygı için yaptığımız mücadeleyi görmezlikten gelebilirsiniz? Biz, güvenoyu almamış bir hükümetin, güvenoyu almadığını ispat etmek için az mı mücadele ettik; Meclis Başkanlığıyla mücadele ettik, diğer birtakım yerlerle Başbakanlıkla mücadele ettik... Niçin yapıyoruz biz bu mücadeleyi: Türkiye bir hukuk devleti olmalıdır, bu hepimizin görevidir, hepimiz hukuka saygılı olmalıyız. Bundan dolayıdır ki, biz, bu mücadeleleri yaptık ve arkadaşlarımızın işaret ettiği gibi, biz, bir bütçe konuşması yaptık, bu konuşmayı takip etmeyen kardeşlerimize ben bunun videobantını hediye edeceğim. Buraya bir Ana muhalefet partisi olarak geldik de biz, herhangi bir şekilde, kızgın bir şekilde sadece saldırdık mı; hayır. Ne yaptık biz? Efendice, hükümette bulunan kardeşimize yardımcı olmak için; bak, köylünün şu, şu, şu hizmetlerinin bu getirdiğiniz bütçede hiçbir karşılığı yok; bunun yapılması için, en aşağı şu kadar parayı buraya ayırmanız lazımdı, ayırmamışsınız. Şu memlekette milyonlarca çocuğumuz öğretmensiz; onun için, millî eğitime 7 milyar dolar para koymak lazım; sağlık hizmetleri yapılamıyor, şu kadar koymak lazım; savunma ihtiyacımızı millî kaynaklardan karşılamalıyız, bu kadar koymak lazım... Biz söyledik bunları, önümüze getirilmiş olan bütçenin alternatifini kalem kalem ortaya koyduk; ama bunu lafla söylemedik. Peki, bu paraları nereden bulacağız; kuruş kuruş onu da gösterdik. Nasıl gösterdik; bak, rantyeciler bir senede 47 milyar dolar kazanç elde etti. Bu 47 milyar doların 15 milyar doları haklarıdır; ama 32 milyar doları haksızdır. Neden KOBİ'ye mahsus bir insan yüzde 150 faizle iş görürken, siz, falanca holdinge nasıl faizsiz teşvik veriyorsunuz; neden? (RP sıralarından alkışlar)

Devleti mahsus parasız bırakacaksın -bak, bu söylediğim sözün altında ciltler var-devleti büyük faizlerle borç almaya mecbur tutacaksın, ondan sonra da yüzde 120 yüzde 130 yıllık faizlerle, sen, devletin bütün kasasını sömüreceksin, o parayı da köylü, işçi, memur, esnaf ödeyecek... Bu nasıl düzen Allah aşkına? Adil düzen dediğiniz nedir anlamıyoruz diyenlere sesleniyorum, işte bu rantyecilerden bu haksız 32 milyar doları alıp işçiye, köylüye, memura, esnafa vermenin adıdır adil... (RP sıralarından "Bravo" sesleri,

alkışlar) Niçin bunlara vergi konulmuyor; neden? Bak, işte onlara adil bir şekilde hareket edildiği zaman, burada fakir fukaranın hakkı kurtulur ve buradan alıp buraya verelim diye nereden alıp nereye konacağını da gösterdik. Biz, bunları, gördüğünüz gibi, kalem kalem sayarak, tabloları buraya getirdik. İşte, bunu, ben sadece, muhalefet partileri olarak nasıl çalışmalıyız, gönlümüzde ne var, bunu ifade etmek için açıklıyorum. Yoksa buraya gelip, bir saat, yolsuzluk, ahlak, fazilet deyip konuşursak, kimsenin karnını bu laflarla doyuramayız. Elbette, onlar da önemli konular; ama her şeyin bir yeri var; şimdi, Hükümet Programı konuşulurken, onlar konuşulmaz.

YAŞAR OKUYAN (İstanbul) — Programda yok Hocam!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bakınız, biz, şu Hükümetin kuruluşuna kadar geçen dönemde, işte, bu söylediğim hususlara uygun olarak hareket ettiğimiz için, 24 Aralıkta yüzde 22'ye yakın oy aldığımız halde, 2 Haziranda yüzde 34 oy aldık. Neden; çünkü halkımız, bu davranışları takdir ediyor; hepimizden böyle davranmamızı bekliyor; ispatı da ortadadır.

Bu Hükümeti kurarken, hepinizin bildiği gibi, yine, kollarımızı şefkatle bütün kardeşlerimize açtık; 46 ruhu dedik; hep beraber bir araya gelelim, istikrarlı, sağlam, hamleci bir hükümet kuralım dedik ve çoğulcu demokrasiye önem verdik. Bu çoğulcu demokrasiye, iki şeye huzurlarınızda kesinlikle inanarak ifade ediyorum ki, çok önem verin: Bir tanesi, Meclis, her zaman bizim Hükümetimizin üstünde olacaktır. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Bu, bizim rejimimizin temeli; biz, bunu, şurada yazan "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir" sözünün en doğal sonucu sayıyoruz. Milletın temsilcisi, bu Yüce Meclis, sizlersiniz. Sizin güvenoyunuza mazhar olduğu müddetçe, bu Hükümet, sadece, hizmet edecek; biz, garson hükümetiz. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Bizim şiarımız budur; çünkü biz, halka hizmet hakka hizmettir; halka hizmet en büyük ibadettir; bunu biliyoruz da onun için böyle yapacağız; inanarak böyle yapacağız ve biz bunu ispat ettik.

Bakınız, biz, İctüzük değişirken, bugüne kadar, yıllardan beri, on beş seneden beri bu İctüzük yürürlükte, düşünün halimizi... Yalnız, komisyon başkanı komisyonu toplayabilir; komisyon başkanı sadece gündemi tespit edebilir. Komisyon başkanı da partisinin başkanına bağlı. Muhalefet ne yapacak; hiiç... Gelip gidecek. Nasıl çoğulcu demokrasi bu? Biz mücadele ettik, bunu değiştirdik. Dedik ki: Komisyonlar üçte birle toplanır -isterse iktidar partisinin üyeleri gelmesin- ve toplananın yaridan bir fazlasıyla da karar alır, gündemi de kendi tespit eder. Niçin; çünkü Meclis, elbette, hükümetin üstünde olmalıdır, hükümetin üstünde olmanın şartı budur. Yoksa meclisin bütün komisyonları hükümetin emrinde olursa, Meclis kilitlenirse, nasıl çoğulcu demokrasi olacak?

Bak, geçen dönemde hepimiz şunları yaşadık: Buraya öyle kanun teklifleri geldi ki, her bir paragraf için dörtten fazla değişiklik yapılamayacağından, dört tane değişiklik teklifi de dosyanın içine konuldu, öyle geldi. Neymiş; virgül şuraya değil buraya konulsunmuş, şu kelime öyle değil böyle olsunmuş! Bunları hep yaşadık ve biz, yıllarca bunların acısını çekerek geldik buraya; bu acıları da unutmadık. Onun için, iki şeyi huzurlarınızda hatırlatıyorum: Bu Meclis, hükümetin üstünde olacak. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) — Zaten öyle...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Aksini gördüğünüz zaman yakamıza yapışın.

Zaten böyledir; ama tatbikatın böyle olması mühim.

İkinci bir önemli husus da, bütün bakanlarımız emrinizdedir, istediğiniz şeyi sorabilirsiniz, en kısa zamanda bu sorularınıza cevap verilecek, bir tek cevapsız mesele kalmayacak. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Bu söylediğim şeye çok önem veriyorum; neden; çünkü biz, hükümete gelmeden önce, şu belediyelere nasıl yardım yapılmış; kırk tane yazı yazdık, bir tanesinin cevabını alamadık -daha bunun gibi ne yazılarımız vardır- şu birtakım medyaya, hangi krediler verildi; hangi bankalardı; kırk tane yazımız var, hiçbirinin cevabı yok. Ama şimdi, ne sorarsanız, bu Hükümet sizin emrinizdedir; bütün bu sorularınızın cevapları, size, en doğru bir şekilde takdim edilecektir. Siz, milletin temsilcisisiniz, her şeyi bileceksiniz ve her şeyde, milleti temsil eden egemen olacaksınız. Bu söze, hep beraber sadık olacağız.

İşte, muhterem arkadaşlarım, bundan dolayıdır ki, bu inançla, tam demokratik esaslara uygun şekilde, Türkiye'nin en büyük iki partisi bir araya gelerek bu Hükümeti kurdu.

Bu Hükümetin kurulmasına hepimiz sevinmeliyiz; çünkü yedi aydan beri hükümet krizi içindeyiz. Bu Hükümetin kurulmaması halinde bunun alternatifi sadece seçimdir. Seçim ne halleder! Hepimiz biliyoruz, seçim demek altı ay sonra yine bu noktaya gelmek demektir; sadece, Refah Partisi daha fazla büyümüş olacak, o kadar; ama mesele çözülmeyecek; halkımız, altı ay ne yapacak! Ondan dolayıdır ki, bu Hükümet, hakikaten tek çözümdü, bunun dışında çözüm yoktur. O "vardır" diyenler, kendileri de inanmıyor. Ben bir araya gelemem; ama çözüm vardır. Buna inanmak mümkün mü?

Seçime gitmek demek fasit daire demektir ve unutmayalım ki pazartesiden sonra sadece 12 gün kalmıştır. Bunu, sakın ha, bazı milletvekillerimiz, aman, seçime gitmemek için güvenoyu versin diye söylemiyorum; çünkü herkesin ne oy vereceğini biliyoruz ve biz bu Hükümetin çok açık bir farkla güvenoyu alacağını da biliyoruz. Bunu söylememin sebebi şudur ki, bu Hükümetin kurulmasına hakikaten yürekten sevinelim, nasıl halkımız seviniyorsa, biz de, halkın temsilcisi olarak, aynı şekilde sevinelim.

Bu Hükümet, altı aylık bir krize son vermiştir; Türkiye'nin zaman kaybına son vermiştir. Bu Hükümet, demokrasinin bir zaferidir. Bu Hükümet, bağımsızlığın bir sembolüdür. Neden; çünkü daha geçenlerde -ben ihtimal vermiyorum; ama gazetelerde yazan haberleri hep beraber okuduk- İsrail Cumhurbaşkanı Türkiye'ye hükümet tayin etmeye kalkışmadı mı? Öbür taraftan, bilmem, Fransız Cumhurbaşkanı Türkiye'ye hükümet tayin etmeye kalkışmadı mı?

Sayın Yılmaz, demin "Çiller Hanım gitti, sizi Avrupa'ya böyle böyle şikâyet etti" dedi. Şimdi, kendilerine soruyorum: Chirac bu sözü söylediği zaman siz ne yaptınız Başbakan olarak; İsrail Cumhurbaşkanı bu sözü söylediği zaman siz ne yaptınız? *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Gazetelerde yazılan doğruysa "Korkmayın, Refah Partisi iktidara gelemes" dediniz. Bu muydu bunun cevabı?

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Cevap verdik Hoca; sizi savunduk.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bak, huzurlarınızda ifade ediyorum, şu söze saygılı olalım. Bu 65 milyonluk ülkenin hükümetini, ancak 65

milyonluk halkımız tayin eder, *(RP sıralarından alkışlar)* ne Chirac ne Weizman, hiçbirisi tayin edemez: İşte bu Hükümet bunu ispat etmiş olduğu için millî bir hükümdür ve şurada yazan yazının sembolü bir hükümdür.

Bu Hükümet hakikaten bir uzlaşma hükümetidir. Bu, doğru bir sözdür. Uzlaşmanın tarifi şu kelimeyle bu kelimeyle yapılmış, kelime oyunlarının önemi yok. Şu memlekette iki tane en büyük parti; ayrı ayrı tabanları var; şimdi, samimi bir şekilde, halkımıza hizmet için bir araya gelmiştir. Bizim bu kardeşlerimizle kucaklaşmamız, 65 milyon insanın kucaklaşmasıdır.

Bakın size şunu söyleyeyim: Bu, devlet-millet kaynaşmasını da temin edeceği gibi, bizim bu beraberliğimiz Türkiye hudutları içinde kalmayacak, göreceksiniz. Bir yandan, Müslüman ülkelerle Batı hep birbirine düşmanlık yapmaya çalışıyor, suni düşmanlıklar üretiyorlar. Bu Hükümet, elbirliğiyle, Batı'da da çalışacağız, Müslüman ülkelerde de çalışacağız, yeryüzündeki gerginliği ortadan kaldıracamız ve bütün dünyada yeni bir yumuşamanın, yeni bir uzlaşmanın sembolü olacağız. Bu, böyle bir uzlaşmadır. *(RP sıralarından alkışlar)*

Bakınız, Sayın Mesut Beyin elinin işaretini görüyorum ve ben Sultan Fatih'in bir sözünü hatırlıyorum: Bizim yapacağımız işlere onların hayalleri bile yetişemez. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Halkımız bayram etmektedir. Bu Hükümet rastgele bir hükümet değildir; kötülerin iyisi değildir, bu Hükümet iyilerin iyisidir. Bu sözleri ben tescil ettiriyorum. İnşallah, burada hep beraber olacağız, adım adım halkımıza yaptığımız hizmetleri gördükçe, şu sözlerin ne demek olduğunu birlikte yaşayacağız.

Bu Hükümet bir çözüm hükümetidir. Bu Hükümet bir değişim hükümetidir. Bu Hükümet laf değil iş hükümetidir. Bu Hükümet icraat hükümetidir, rantiyeci değil üretici hükümetidir, halk hükümetidir. Bu Hükümet, halkımıza, inancına ve tarihine saygılı bir hükümdür; halkımızın özlenen ve beklenen hükümetidir. İşte Türkiye'nin, bütün, her türlü engellemelere rağmen böyle bir Hükümete kavuşmasında en büyük katkısı olduğu için -samimiyetle söylüyorum- Doğru Yol Partisinin bütün yöneticilerini ve bütün grup üyelerini, sevgiyle, muhabbetle selamlıyorum, teşekkürlerimi sunuyorum; çünkü halkımızın meselelerinin çözülmesi için, Türkiye'yi krizden kurtardınız...

AHMET KABİL (Rize) — Ormancı Hasan'ın iddia ettiği belgeleri söyleyecek misiniz?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — ...Uzlaşmayı temin ettiniz ve aynı şekilde, muhalefette kalan partilerimize de aynı teşekkürleri sunacağım; çünkü halkımıza hizmetleri, inşallah, hep beraber yapacağız.

Ve size bir şey belirtiyim; kardeşlerimiz de çok iyi biliyorlar ki, bu Hükümetin temel esası, göreceksiniz inşallah, uyum, uyum, uyum olacak. Neden; çünkü...

MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep) — İyi uykular!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Uyumak başka... O, eski hükümetin özelliği idi. *(RP sıralarından alkışlar)* Bu Hükümet, uyum Hükümeti; arada büyük fark var. Yüzde 80'i benziyor; ama yüzde 20'si farklı; her şey de o yüzde 20'nin içinde.

Bakınız, neden, bunu bilerek, inanarak yapacağız; çünkü Türkiye'mizin bir istikrara ihtiyacını hepimiz biliyoruz. Bu istikrarı teminin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET KABİL (Rize) — Hocam, ormancı Hasan'ın iddia ettiği belgeleri söyleyecek misiniz?

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun.

Sayın Başbakan, 10 dakika süre veriyorum.

MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep) — Niye 4 değil de 10?

BAŞKAN — Efendim, onu Sayın Yılmaz'a sorun, yakınca...

Buyurun efendim.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok aziz ve muhterem arkadaşlarım, bir kere daha, kısaca, bu Hükümetin özelliklerini saymak istiyorum: Önce, demokratik esaslara uygun bir Hükümettir ve geniş tabanlı bir Hükümettir.

YAŞAR OKUYAN (Yalova) — Ahlakî esaslar?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Ülkemizdeki istikrarı temin edecek bir Hükümettir ve bu Hükümet, hakikaten, uyum içerisinde, bütün vatanımızın saadatinin teminatı olacak, temeli olacak.

Bu Hükümet, Türkiye'nin meselelerini artırmak için değil, çözmek için gelmiştir ve meseleleri vukufla ele almıştır. Programımızın dördüncü sayfasında bunlar tekrar tekrar sayılmıştır. Hükümetimiz, bu Programda belirtmiş olduğu halkımızın meselelerini kararlı, inançlı, heyecanlı, azimli bir şekilde çözecek olan bir Hükümet. Hemen haber veriyorum, halkımıza, bürokrasimize ve bütün üretim kesimlerine; yani, köylümüz, işçimiz, memurumuz, ihracatçımız, bütün üreticilerimiz ve sanayicilerimizin hepsine şevk vereceğiz, aşk vereceğiz, heyecan vereceğiz ve ülkemizin bütün meselelerini, bütün bu üretici kardeşlerimizle beraber, yapacağımız seferberlikle çözeceğiz.

Bu Hükümet, Programımızda da belirttiğimiz gibi, bir rantıye Hükümeti değil, bir üretim Hükümetidir; ama bu Hükümetin en büyük vasfı, demin kardeşlerimizin hatırlattığı gibi, bu Program bir "cek, cak..." Programı değil "şu yapılacak, bu yapılacak..." Programı değil, bu Program, dikkatle incelendiği zaman, en büyük ağırlığın kaynak teminine verildiğini görürsünüz. Bu kaynak nasıl temin edilecek; lafta bırakılmamış, Programımızda açık bir şekilde belirtilmiştir.

Programımızın 11'inci sayfasına bakıldığı zaman "gelişmenin önündeki engelleri kaldıracız" denilmiş. Bunlar para istemez; ama tanınmış bir yabancının söylediği gibi "Türkiye büyük devlet olacak; ama ne yapalım ki, mevzuatı müsait değil." Bu, çok doğru bir söz. Onun için, önce bir büyük seferberlik yapacağız, mevzuatımızda, gelişmemizi engelleyici hususları hep beraber ortadan kaldıracız; şimdiden haber veriyorum.

Bundan başka, israfları önleyeceğiz. Hepimiz biliyoruz ki, ülkemizde ne sayısız israflar var. Bakın, hemen bir tanesini -daha ilk geldiğim gün gördüm, heyecanını taşıyorum- haber vereyim: Şu Habitat var ya, yapıldı, edildi, ne olduğunu hâlâ

anlamadım; bu Habitat yapılırken, yabancı misafirleri taşımak için, Başbakanlığa 200 tane araba alınmış. Düşünün, bir haftalık misafir gelecek, misafiri taşımak için araba satın alınıyor... Neden araba kiralanmıyor, anlamak mümkün değil. Şimdi, gelmişler “bu 200 arabayı ne yapacağız” diyorlar. Her bir arabanın şoförü, mazotu, bakımı, yedek parçası; trilyonlara varan masrafı var. Bu sadece bir misal, bunların elbette önlenmesi lazım. İsrâf, israf, israf...

Ondan sonra, bakın, her sahada verimliliği artıracğız. Ben, bütçe konuşmalarında söyledim, şu ilimizde hastane var doktor yok, burada doktor var hastayı taşıyacak sedye yok. Bunların hepsine sahip olmak mecburiyetindeyiz.

En mühim işimiz, kaynakları geliştirmek. Bu ülkede sayısız kaynak var. Bizden daha zengin ülke yok. İnşallah göreceğiz, biz bu kaynakları seferber ettiğimiz zaman, Türkiye, adım adım nasıl güçleniyor; bu imkânlar var. Bakın, biz, günlerden beri hazırlık yapıyoruz arkadaşlarımızla beraber; 68 tane kaynak tespit etmişiz; her birinde trilyonlar var, trilyonlar... Bir oturup dikkatli incelendiği zaman, bu ülkenin sayısız zenginlikleri var. Biz bu zenginlikleri harekete geçireceğiz. Nasıl; bu Hükümetin bünyesini görmüyor musunuz, bu Hükümette 20 devlet bakanı var. Birisi bakar, bu 20 devlet bakanı ne olacak... Biz bu kaynakları geliştirmek için üç tane beş tane devlet bakanını gece gündüz uyutmayacağız. Biz konuşmaya gelmedik... Dur bakalım ne olacak... Onun ne olacağını ben şimdiden hissediyorum.

Bakın, şimdi israfları önlemek... Bunun sahibi kim; yok. Evet, bunun bir takipçisi olacak.

Verimliliği artırmak; bunlar lafla olmaz... Sahipsiz iş olmaz. Bizim esnafın sahibi kim; yok. Kimdir bu ülkede esnafın sahibi; oraya gider, oraya gider, oraya gider...

MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul) — Halk Bankası.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Halk Bankasından sahip mi olur Allah aşkına; böyle şey mi olur? Şimdi, bu Hükümette esnafın sahibini bulacaksınız, işçinin sahibini bulacaksınız, köylünün sahibini bulacaksınız, işsizin sahibini bulacaksınız, düşkünün sahibini bulacaksınız.

Evet, o yüzde 20 değişiklik var ya, işte o 20 çok mühim. Biz, Bakanlar Kurulunun şeklini değiştiriyoruz. Bizim için önemli olan, insan. Klasik şekillerden çıkıyoruz, insana hizmet için, size yepyeni bir Bakanlar Kurulu takdim ediyoruz. Bundan dolayıdır ki, bu Hükümet, bundan öncekilerin benzeri bir Hükümet değildir.

Devleti yeniden yapılandıracağız. Bunu yirmi senedir konuşuyoruz; ama biz bunun sahibini koyacağız ve bilhassa, yerel yönetimlere yetkilerin devredilmesine adım adım başlayacağız, adım adım...

Şimdi, bakın, size hemen söyleyeyim -daha bunu Bakanlar Kurulumuzda olgunlaştıracğız, şahsî, ham fikrim olarak söylüyorum-: Biz, bütün illerimizdeki trafiği belediyelerimize versek, çok daha güzel olmaz mı?

MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) — Eskiden de öyleydi zaten.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bütün illerimizdeki spor faaliyetlerini belediyeye versek çok daha güzel olmaz mı? Birçok illerimizde hizmetler var ki, bu hizmetlerin, elbette belediyelerimiz tarafından yapılması, seçilmiş insanlar

tarafından yapılması çok daha uygun olur ve bunları, hemen bir kalemde vermememiz için ne sebep var?

Sonra, tabii, sağlık ve eğitim kuruluşlarını da -eğer yerel yönetimlerimiz bunları dirayetle yönetecek imkânlara ve kadroya kavuşacak olursa- adım adım yerel yönetime vereceğiz ve devleti, hepimizin bildiği, istediği aslı görevlere çekeceğiz.

20 tane hükümet programı okunmuştur, hepsinde bunlar vardır; ama şimdi bir fark var. Nedir o; biz, konuşmaya gelmedik; biz, Allah'ın izniyle, yapmaya geldik.

Bizim Hükümetimizin çok önemli bir hususiyeti de ülkenin meselelerine sahip olmasıdır ve şahsiyetli bir dış politika takibidir.

Sayın Bülent Beyefendiye teşekkür ediyorum; eskiden beri, şahsiyetli dış politika için hassasiyetini biliriz, her zaman da kendilerini bu hususta takdir ederiz. Şimdi, efendim, buraya geldiniz “bütün uluslararası anlaşmalara aynen uyacağız diyorsunuz” dediniz; ama bu, tıpkı Bektaşî'nin “namaza yaklaşmayınız” sözüne benziyor, üstteki ayeti okumadan söylenmiş bir söze benziyor. Cenabı Hak “alkollü iken namaza yaklaşmayın” diyor. Bizim de Programımızda “bu anlaşmalar, millî menfaate aykırı olarak tatbik ettirilmeyecek” diye onun altında çok mühim bir cümle var. (RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

YAŞAR OKUYAN (Yalova) — İsrail Anlaşması ne olacak?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — O cümlelerin içerisinde her şey var, her şey var... Ve bunları da, tabii, yine, hep beraber gerçekleştireceğiz; çünkü dış politika devlet işidir, hükümet işi değildir. Bunları, beraberce olgunlaştıracacağız ve böylece, hakikaten şahsiyetli bir dış politika yürüteceğiz ve biz, Programımızda yazdığımız gibi, bütün ülkelerle münasebetlerimizi geliştireceğiz. Bu arada, huzurlarınızda açıkça ifade ediyorum ki, özenle, kardeş Müslüman ve Türk cumhuriyetleriyle de münasebetlerimizi geliştireceğiz; lafla değil... Bizim şu komşularımızla ticaretimiz 4 milyar dolar idi; bu hacme gelmişti; Irak'la, İran'la, Suriye'yle, diğer ülkelerle; şimdi nedir: 100 milyon dolar. 65 milyonluk Türkiye ile 60 milyonluk Mısır arasındaki yıllık ticaret hacmi 200 milyon dolar. Bir tüccarın satacağı bir araba bu meblağı karşılar. Peki, biz, şimdi, bütün bu kardeş Müslüman ülkelerle bir araya gelsek “sen bizden ne alırsan al, biz de senden ne alırsak alalım” desek, süratle eski hacme gelsek, şu andaki 21 milyarlık ihracatımızı 30-40 milyar dolara çıksa, bundan ne kaybederiz?

Bunları konuşmak marifet değil, bunları yapmak marifet; ama işte, bilirsiniz ki, bu Hükümet bu azimle geliyor. Bugünkü konuşmamızda bunları ifade ediyoruz; adım adım da bunların hepsini, elbirliğiyle tatbik edeceğiz inşallah.

Demin, Mesut Bey “vatandaşın beyanına güven esas alınacak ifadesi bizim Programımızdan alınmış” dedi. Ne güzel bir şey; güzel şeyi nerede bulursak alırız. Programınıza koyduğunuz için teşekkür ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

A. MESUT YILMAZ (Rize) — Yolsuzluklarla mücadeleyi niye yazmadınız?

MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) — Yolsuzlukları beğenmediğiniz için almadınız herhalde.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, efendim, toparlar mısınız lütfen.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Çok teşekkür ediyorum, toparlıyorum.

Programımızda çok önemli bir konu yeniden yapılanmadır, mahallî idarelerin güçlendirilmesidir. Hanımlarımıza ve gençliğe ne kadar büyük önem verdiğimiz, Programdan görülmektedir. Bunlar, laf olsun diye yazılmamıştır. Ne yazık ki, ülkemizde de, gençliğimizin uyuşturucu tehlikesi, yavaş yavaş, okullarda başlamıştır. Bunları bir an evvel engellemek ve ülkemizin bütün fertlerine ve gençlerimize, manevî varlıklarını geliştirmek için her türlü hizmeti hazırlamak temel görevimiz olacak. Bu, zaten, Anayasanın devlete verdiği en önemli bir görevdir.

Muhterem Başkan, muhterem milletvekilleri; Programımız, Yüce Meclisin huzurlarında arz edilmiştir. Bugün de, Programımızın müzakeresini yapmış olduk. Şimdi, inşallah, pazartesi günü, Hükümetimiz, Yüce Meclisin açık bir farkla desteğine mazhar olacaktır. Zaten kollar sıvanmıştır; gece gündüz çalışarak bu hizmetler yerine getirilecektir ve bu çalışmayı hep beraber yapacağız, Türkiye'mizi, kısır çekişmelerden kurtaracağız, Türkiye'mizi, mesut insanlar diyarı haline getireceğiz.

Hepinize, bugünkü konuşmalarınızdaki her türlü ikaz ve katkılarınızdan dolayı, bütün kıymetli Hükümet üyelerimiz adına, teşekkürlerimizi sunuyorum. Yeni Hükümetimizin ve onun Programının, aziz milletimize ve bütün insanlığa hayırlı olmasını diliyorum. Hepinizi, Allah'a emanet ediyorum. Sağolun, varolun.⁴⁵ *(RP sıralarından ayakta alkışlar, DYP sıralarından alkışlar)*

⁴⁵ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 8, Birleşim 72, Sayfa 83-99*

8 Temmuz 1996 Pazartesi

Başbakan Necmettin Erbakan'ın, Bakanlar Kurulunun Güvenoyu Alması Dolayısıyla Yaptığı Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Muhterem Başkan, Yüce Meclisin muhterem üyeleri; biraz evvel, Muhterem Meclis Başkanımızın ifade buyurdukları gibi, Türkiye Cumhuriyetinin 54'üncü Hükümeti, Yüce Meclisimizden güvenoyu almıştır. Bu münasebetle, huzurlarınıza geldim; her şeyden evvel, Yüce Meclisimizin bütün üyelerine -bu Hükümete kabul veya ret oyu vermiş olursa olsun, hiçbir ayırım yapmadan- teşekkürlerimi, sevgilerimi, muhabbetlerimi sunmak için.

Aslında, bugün gelinmiş olan nokta, 24 Aralıkta, aziz milletimizin gösterdiği büyük sağduyunun bir sonucudur. Bundan dolayı, hükümet krizlerinin sona erip, ülkemizin, yeni bir Hükümete, çok iyi bir Hükümete, hizmetleri inançla yapacak bir Hükümete kavuşmuş olmasından dolayı asıl tebrik edilecek olan, 65 milyon ülke evladımızın hepsidir. Dolayısıyla, şu anda, ben, aziz milletimizi tebrik ediyorum. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DYP sıralarından alkışlar)* Aziz milletimizi tebrik ediyorum; çünkü demokratik düzen içerisinde, kardeşlik, barış içerisinde bir 24 Aralık seçimi yapılmıştır ve milletimiz, böylece, kendi yönetimini demokratik kurallar içerisinde yürütmekte yeryüzündeki sayılı başarılı ülkelerden birisi olduğunu ortaya koymuştur. Bu durumla, hepimiz, ne kadar iftihar etsek azdır.

Aziz milletimize sonsuz saygılarımı sunduktan sonra, bu mutlu olay münasebetiyle, elbette, aziz milletimizin hakiki, gerçek temsilcisi olan Yüce Meclisimizi de tebrik ediyorum. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)*

Hepimizin bildiği gibi, altı aya yakın bir zamandan beri, 65 milyon insanımız, Yüce Meclisimizden, demokratik kurallara uygun, yeni bir hükümetin kurulmasını büyük bir hasretle beklemekteydi. "Bu Meclis, acaba, güvenoyu alacak demokratik usullere uygun bir hükümeti içerisinden çıkaracak ve halkın beklediği hizmetleri yapabilecek mi" sorusu altı aydır halkımızı meşgul ediyordu; Allah'a şükürler olsun, işte, Meclisimiz, demokratik usullere uygun olarak, Meclisin güvenoyuna mazhar olmuş bir çözüm, bir değişim, bir hizmet Hükümeti kurmaya muvaffak olmuştur. Bundan dolayıdır ki, Yüce Meclisimizin bütün üyelerini kalpten kutluyorum ve inşallah, bu hayırlı adımıyla, Türkiye'mizde yeni bir dönemin başlayacağına inanıyorum; artık, halkımız, her gün, inşallah, hizmetlerinin bir bir çözüldüğünü görerek, kaostan, krizden kurtulmuş olmanın rahatlığı içerisinde, huzuru içerisinde, istikrar içerisinde mutlu bir dönem yaşayacaktır. Bunu temin ettiği için, Meclisimize bir kere daha tebriklerimi, teşekkürlerimi sunuyorum.

Şu noktada, elbette, Meclisimizde ret oyu veren bütün kardeşlerimize bir kere daha teşekkürlerimi sunuyorum; çünkü her zaman ifade ettim, o kardeşlerimizin muhalefet görevi, bizim hizmetlerimizi daha dikkatle, daha gayretle yapmamıza sebep olacaktır; bizim tekliflerimize alternatifler getirmek suretiyle ülke meselelerinin çözümüne yapacakları katkılar ile onlardan yapacağımız istifadeyle halkımıza daha güzel hizmet etmek fırsatını bulacağımızdan dolayı, o kardeşlerimize, kalpten teşekkürlerimi sunuyorum. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Yine, şu anda, elbette, en büyük teşekkürü Doğru Yol Partisine ve onun kıymetli Genel Başkanı Sayın Çiller Hanımefendiye sunmak, benim için en önde gelen vicdanî

bir vazifedir. (RP ve DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından alkışlar) Çünkü bu Meclisten, halka hizmet eden bir hükümetin kurulması için günlerce, gece gündüz çalışmalar yapıldığını hepimiz biliyoruz. Bu çalışmalar esnasında en büyük gayreti Çiller Hanımefendi sarf etmiştir, Doğru Yol- Partisi ve Doğru Yol Partisindeki arkadaşlarımız sarf etmişlerdir. (DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından alkışlar [!]) İki gün önce, bu Mecliste, Hükümet Programı üzerinde görüşmeler yapılırken, hatırlayacaksınız, inanarak bir söz söyledim, Refah Partisiyle ortak olup bir koalisyon hükümeti kurmak her babayığidin harcı değildir dedim. (RP ve DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından alkışlar [!]) İşte şimdi, bugün, şu tarihî noktada, Çiller Hanımefendi ile Mesut Yılmaz Bey arasındaki farkı görüyoruz. (RP ve DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; ANAP sıralarından gürültüler)

SUHA TANIK (İzmir) — Aralarında fark var.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — O, bunu başaramadı; geçende de söyledim, eline gelen kuşu kaçırdı.

A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, cevap hakkım doğar; ikaz edin.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — ...Ondan dolayıdır ki, temenni ederim ki, inşallah... (ANAP sıralarından gürültüler)

YÜKSEL YALOVA (Aydın) — Kahvede seçim konuşması mı yapıyor?

BAŞKAN — Bir dakika efendim...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — ...bundan sonra, bu Hükümet uzun yıllar halkımıza hizmet edecek; ancak, yeniden ülkemizde bir koalisyon kurmak lazım gelirse, bundan sonra, bütün partilerimizin daha yapıcı davranacaklarına inanıyorum.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim, şu andan itibaren Türkiye’imizde yeni bir dönem başlamıştır. Bu yeni dönemin ilk anında, bir kere daha ifade ediyorum: Yüce Meclis, Hükümetimizin üzerindedir ve Hükümetimiz, bu Yüce Meclisin emrindedir. (RP sıralarından alkışlar) Bu Yüce Meclisin itimadına mazhar olduğumuz sürece, bir ibadet aşkıyla, gece gündüz çalışacağız; bütün kıymetli milletvekillerimizin, hepsinin, bu çalışmalarımızda bize yardımcı olduklarına, olacaklarına inanıyorum.

MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) — Büyük Birlik’e teşekkür yok mu?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Önümüzdeki dönemin, bütün milletimiz için hayırlı olmasını niyaz ediyorum; hepinizin dualarını bekliyorum, Allah’a emanet olun. Tekrar, sonsuz teşekkürler ederim.⁴⁶ (RP ve DYP sıralarından ayakta alkışlar)

⁴⁶ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 8, Birleşim 73, Sayfa 122-124*

11 Temmuz 1996 Perşembe

Hükümet Adına Necmettin Erbakan'ın Türkiye'nin Öz Kaynaklarının Geliştirilmesi Konusunda Genel Görüşme Açılmasına İlişkin Önergesi Münasebetiyle

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin muhterem üyeleri; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum, sevgiyle kucaklıyorum.

Bugün, Yüce Meclisimizde, Meclisimize müracaat etmek üzere rica ettiğimiz, Türkiye'nin millî kaynaklarının geliştirilmesi konusunun bir genel görüşme olarak ele alınması hususunun ön müzakeresini yapıyoruz. Temenni ediyorum ki, bu kıymetli müzakerenin arkasından, genel görüşme açılması Yüce Meclisin tasvibine mazhar olur ve en kısa zamanda bu genel görüşmeyi yaparız; böylece, hepimizin çok iyi bildiği gibi, ülkemizin en önemli bir temel meselesi hakkında, Yüce Meclisimizin kıymetli partilerinin görüşlerini almak imkân ve fırsatını buluruz. Yüce Meclisimizin, halkımızın meselelerine çözüm üretmek üzere, bütün bu çözümlerin temelini teşkil eden kaynak meselesine büyük önem vermesi, inanıyorum ki, 65 milyon insanımızı sevindiren en önemli olaylardan birisidir.

Hepimizin bildiği gibi, yeni Hükümetimiz kurulmuştur ve Yüce Meclisimizin güvenoyuna mazhar olmuştur. Kurulduğu günden beri, kollarını sıvayarak, canla başla, halkımızın meselelerini çözmek için, gece gündüz çalışmaktadır.

İlk önemli adım atılmıştır. 1996 yılı bütçesinde, tam 7,5 milyon insanımızı direkt olarak ilgilendiren, aileleriyle beraber düşündüğümüz zaman 30 milyon insanımızı ilgilendiren memur maaşı konusunda, Hükümetimiz, çok önemli, bütün halkımızı sevindiren bir adım atmıştır. 1996 yılı bütçesinde, memur maaşlarının sadece yüzde 30 artırılacağı öngörüldüğü halde, Hükümetimiz, bunu, yüzde 50 olarak tayin etmiştir. Bu, 7,5 milyon insanımızı ve bunların ailelerini sevince gark etmiştir. Dün, köylü kuruluşları dâhil çeşitli meslek kuruluşlarının hepsinin, emekli derneklerinin, işçi sendikalarının, memur sendikalarının hücumuna uğradık, büyük sevgi tezahüratı gördük, birçok telgraf aldık. Şu anda, huzurlarınızda, bu bahtıyarlığı duyarak bulunuyorum; çünkü hepimizin bildiği gibi, bir BAĞ-KUR emeklimiz, kırk yıl ülkeye hizmet etmiş bir insanımız, ne yazık ki, ayda 3,5 milyon lira alarak dört çocuğunu geçindirmek mecburiyetiyle karşı karşıya bulunuyordu. İşte, bu şartlar altında, en aşağı 10 milyon lira almalarını temin etmek, hepinizin takdir edeceği gibi, asgarî bir insanlık göreviydi. Dolayısıyla, Hükümetimiz, bütün bunları dikkate alarak, insanımıza verebileceği azamî ferahlığı temin etmek üzere bu sevindirici adımı atmıştır; halkımız büyük bir sevinç içerisinde. Şimdi, inşallah, bu müjdeler, ardı ardına devam edecektir.

Şu anda, ülkemizde, büyük bir hayvancılık meselesi olduğunu biliyoruz. Hayvancılığımız öldürülmüştür. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'muzun hayvanları beslenmiş; ancak, köylümüz satamıyor; çünkü et kombinaları kapatılmış; çünkü et dışarıdan ithal ediliyor. Böyle bir noktada "bütün bu hayvanlarınızı getirin, bu kombinaları çalıştıracağız, değeri pahasına alacağız" demek, çok büyük hayatî önem taşıyor. Bu da, milyonlarca insanımızı sevindirecek çok önemli adımlardan birisidir.

Şimdi, asgarî ücret, bu ayın sonuna kadar tayin edilecektir. Devletimiz, iki çocuklu bir ailenin aylık asgarî mutfak masrafı 18 milyon derken, dört çocuklu bir aileye ayda

8 milyon lira verip, 3 milyon lirasını da vergi olarak kesiyor. Bu durum karşısında, elbette, asgarî ücret konusunda da halkımızı ferahlatacak bir büyük adımın atılması gerekmektedir.

Biraz sonra fındık fiyatlarını ilan edeceğiz. Bütün Karadeniz'imizin yalnız fındığa bağlı olduğunu biliyoruz.

Öbür taraftan, köylümüz, borçlar altında ve borçların faizi altında nefes alamıyor. Köylümüzün borçlarının faizlerini affetmek ve borçlarını ertelemek, onlara ne büyük ferahlık verecektir.

Esnamız, peşin vergi altında ve hayat standardı altında inim inim inlemektedir ve bütün çalışanlarımız enflasyonun baskısı altındadır. Keşke, imkân bulsak da, bir an evvel hiç değilse Eşel-Mobil sistemine geçebilsek.

Ne konuşuyorum ben şimdi; halkımız pek çok meselenin içindedir; bu meselelerinin çözümü elbette Hükümetimizin görevidir. Hükümetimiz, bu meseleleri çözmek için, bu adımları, inşallah, ne pahasına olursa olsun atacaktır; ancak, bu adımların atılması, hepimizin bildiği gibi, sonunda kaynak sorunuyla ilgilidir.

Bizim Hükümetimiz bir değişim hükümetidir. Yani, bugüne kadar olduğu gibi, bu paralar mı lazım; haydi vergi koyalım, haydi zam yapalım; hayır, bizim Hükümetimiz bu değişimi başaracak inşallah. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)* Biz, kaşıkla verip kepçeyle geri almayacağız. Bundan dolayıdır ki, bizim yolumuz vergi, zam, borç ve faiz olmayacak.

İşte, siz, bugün bu değişimi yaşıyorsunuz. Çünkü biz, burada vergi kanununu konuşmuyoruz. Ne konuşuyoruz; ülkenin kaynaklarını nasıl geliştireceğimizi; insanımızı ezerek değil, ülkemizde verimliliği artırarak, ülkemizin kaynaklarını geliştirerek, üretim seferberliği yaparak, reel ekonomiye nasıl geçeceğimizi konuşuyoruz.

Bundan dolayı, Yüce Meclisimizin böyle bir konuyu ele almış olması, hepimizi sevindirecek en önemli bir olaydır ve işte, bu değişimi yaşamış olmaktan dolayı, hepimiz -çok şükür- şu anda bahtiyarlık içindeyiz.

Her şeyden evvel, kaynaklarımızı nasıl geliştireceğiz konusu hakkında fikirlerini serdetmiş olan bütün kıymetli parti mensuplarına, konuşan arkadaşlarımıza hassaten teşekkürlerimi arz ediyorum ve hemen belirtiyorum ki, bazı arkadaşlarımızın mütalaalarını birlikte, beraberce düzeltmekte yarar vardır. Nitekim çok kıymetli arkadaşlarımızın bir kısmı "Refah Partisi olarak zaten Meclisimizde kaynakları geliştirmek için bir araştırma önergesi verilmişken, neden şimdi, kaynakları nasıl geliştireceğiz diye bir genel görüşme istenmiştir" sorusunu ortaya koydular.

Demin, Refah Partisinin kıymetli sözcüsü arkadaşımızın belirttikleri gibi, kaynakların geliştirilmesinin acil atılacak adımları vardır, kısa vadede atılacak adımları vardır, orta vadede, uzun vadede atılacak adımları vardır. Bizim araştırmalarımız, olsa olsa, ancak, kısa, orta, uzun vadeli ihtiyaçlar hakkında bize fikir verecektir, ışık tutacaktır.

Hâlbuki ülkemizin kaybedecek zamanı yok, halkımızın sabrı yok; asıl önemli olanlar, acil kaynak artışı temin edecek hususlardır. İşte, bu genel görüşmeden asıl maksat, süratle, devletimizin gelirlerini, vergiyle, faizle değil, başka kanallar ve imkânlardan nasıl artıracacağız; bunu konuşmak. Bunun, uzun boylu, aylarca sürecektir araştırmalara tahammülü yoktur; bunun, bir an evvel görüşülmesinde büyük fayda vardır ve inşallah, bir yandan, halkımıza her gün yeni bir müjde verilirken; bu müjdelerden önce de, o

müjdelerin malî karşılıkları temin edilecektir. Bu kaynaklar hakkındaki çalışmalarla, biz, bir yandan, ülkemizin bütün uzmanlarından bu fikirleri alırken, en kıymetli işadamlarımızdan da bu hususta tavsiyelerini almak üzere program hazırladık; ama uzmanların ve en kıymetli insanların fikirlerini alırken, asıl, Yüce Meclisimizin bu konudaki tavsiyelerini almadan yapamazdık; onun için huzurlarınızdayız.

Her vesileyle ifade ediyorum; Yüce Meclisimizde, o müracaat ettiğimiz uzmanlardan çok daha üstün olduğuna inandığım, fevkalade kıymetli devlet adamlarımız var, ihtisas sahibi insanlarımız var, pek çok üniversite profesörümüz var. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)* Meclisimiz, çok yüksek seviyeli bir meclistir; dolayısıyla, bu kadar önemli bir hükümet meselesi üzerinde, elbette, öncelikle Yüce Meclisimizin fikrini almak, bizim için bir vecibedir.

Meclisimiz, Hükümetin üzerindedir, bir kere daha ifade ediyorum. Bundan dolayıdır ki, biz, Birinci Büyük Millet Meclisi gibi çalışalım istiyoruz. Yani, çok kıymetli bazı arkadaşlarımızın demin söyledikleri gibi; efendim, şimdi parlamenter sisteme geçtik; Birinci Büyük Millet Meclisi döneminde değiliz; bir icra organı var; o, yaptığını yapsın, karşımıza gelsin, biz sonra tenkit edelim... İyi; ama bu ülke bizim; bu düşünce, çok yanlış bir düşünce. Niye, hata yapılacak da ondan sonra düzeltilmeye çalışılacak? Hata yapılmadan önce fikirlerimizle katkıda bulunmak, çok daha isabetli bir davranış olmaz mı? *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)*

Şimdi, bakın, biz değişim Hükümetiyiz ve inşallah, elbirliğiyle değişeceğiz. Bugüne kadar, birçok yerde istişare edilmeden kararlar alındı –kimseyi, hiçbir dönemi tenkit etmek için söylemiyorum; sadece, ne yapmak istediğimizi belirtmek için söylüyorum– ve bunun acısını çektik. Meclis, o işlerden haberdar bile olmadı. En sonunda, her şey bittikten sonra haberdar oldu ve birçok hata da kolaylıkla yapıldı. Bu, yanlış; yanlış bir sistemdir. Aslanan, bu kadar yüksek seviyeli Meclisimizin fikirlerini, her şeyden önce almaktır. Bundan dolayıdır ki, burada, bir çoğulcu demokrasi örneği yaşıyoruz.

A. TURAN BİLGE (Konya) — Öbür ortak nerede Hocam?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Ülkemiz hepimizindir; meselelerimizi çözmek için hepimiz katkıda bulunacağız. Burası er meydanıdır; milletin önünde konuşuyoruz; o halde, ülkenin meselelerini biz çözeriz diyen partilerimiz, şimdi buraya gelecek, ne yapacaktınız da çözecektiniz sualinin cevabını verecek; 65 milyon insanımız da bakacak; kim güzel cevap verirse, onu alkışlayacak. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)* İşte, yapmak istediğimiz budur.

Bundan dolayıdır ki, Anayasamız, İktüzüğümüz açıktır; Meclisteki genel görüşme, ülke ve devletin bir meselesini görüşmek üzere yapılır deniyor. Hâlbuki bizim konuştuğumuz bu mesele, ülke ve devletin bir meselesi değil, en mühim meselesidir. Biz, bunu bir genel görüşme halinde ele almayacağız da ne görüşeceğiz Allah aşkına!

MEHMET BÜYÜKYILMAZ (Adana) — Bu kadar büyük mesele 20 dakikada görüşülür mü?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bu sebepten dolayıdır ki, bu önergeyi Yüce Meclise getirmemiz, kesinlikle sorumluluktan kaçınmak demek değildir, bunun bir devlet meselesi olduğunu ifade etmemiz, Hükümetin mesuliyetten kaçınması demek değildir; çünkü ülke hepimizindir, ülke bütçesinin ne hale geldiğini

hepimiz biliyoruz, bu halden ülkemizi çıkarmak için, hepimiz, neyimiz varsa, katkıda bulunacağız, bir çoğulcu demokrasi örneğini göstereceğiz, hep beraber çalışacağız.

Yine açıkça ifade ediyorum ki, bunun Yüce Meclisin huzuruna getirilmiş olması, “biz, bir şey bilmiyoruz, Hükümetin bir fikri yok, siz bize fikir verin” manasında değildir. Hükümetin fikri var, burada hiçbir konuşma yapılmasa dahi Hükümet ne yapacağını çok iyi biliyor; ancak, biz, daha iyisini yapmak için, sizin kıymetli fikirlerinizin katkısını istiyoruz. Elbette, bu takdir edilecek bir olaydır, “biz, çareyi bilmiyoruz, siz bulun” demek değildir ve “niye yapmadınız” diye, bundan önceki dönemleri tenkitle de bu genel görüşmenin hiçbir alakası yoktur, eski hükümetleri tenkitle de bir alakası yoktur; arabayı atın önüne koymak değildir, tam tersine, bir iş yapmadan önce, bunun istişaresi, fikirlerin toplanması, en doğru yoldur, en güzel şekildir. Fevkalade isabetli bir noktadayız; ancak şimdi Türkiye’de gerçek çoğulcu demokrasiye geçiyoruz. Bazı arkadaşlarımız bunu yadırgadılar, şaşırdılar. Demin serdedilen fikirler, bu değişimi yavaş yavaş idrak etmenin ihtiyacı içinde olduğumuzu gösteriyor, bu değişimi hep beraber idrak edeceğiz.

Bundan sonra, biz getirmesek dahi, siz, bizden, “şu meselelerde kararınızı almadan önce gelin bize sorun” diyeceksiniz; ben, buna inanıyorum. Böylece, gerçek çoğulcu demokrasiyi yaşayacağız.

Nitekim bakınız, önümüzdeki günlerde Çekiç Güç ve olağanüstü hal için kararlar alacağız. Efendim, siz Hükümet olarak kararlarınızı alın, biz arkadan kabul veya reddedelim... Hayır; biz, o kararı almadan önce, mümkünse bir genel görüşme de bunlar için açacağız, ne söyleyecekseniz önce söyleyeceksiniz. (RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Biz, bunları beraberce oluşturacağız. Bir büyük değişimi yaşıyoruz, bu değişim, inşallah, hepimizi bahtiyar edecektir.

Çok aziz ve muhterem arkadaşlarım, kardeşlerimizin bir kısmı “iyi, güzel de, bu kadar önemli bir meseleyi, buraya gelip, 20 dakikada nasıl konuşuruz” dediler. Unutmayalım ki, bizim şu anda yaptığımız müzakere, önerenin asıl müzakeresi değil, bu önerenin gündeme alınıp alınmaması müzakeresidir. Bunun için, bir ön fikir beyan etmek üzere bu kürsüye geldik; bu müzakeremizi yaptıktan sonra gündeme alacağız. Gündeme aldığımız zaman, her bir partimize bir saat vakit vereceğiz. Partilerimizin çok iyi hazırlanıp geleceğine inanıyorum; bu bir saatlik vakit içerisinde, millî kaynaklarımızı geliştirmek için fevkalade kıymetli tavsiyelerde bulunacaklarına inanıyorum.

Arkadaşlarımızın bir kısmı “efendim, bu işler zaten ihtisas komisyonlarında yapılıyor” buyurdu. İhtisas komisyonlarımızda, hazırlanmış olan kanun tasarı ve teklifleri üzerinde fikirler ortaya konuyor. Hâlbuki biz, şimdi, başka şey yapıyoruz; bütün o kanun tasarı ve teklifleri hazırlanmadan önce, ülkenin bu temel meselesini çözmek için nelere başvuracağız diye bir genel görüşme yapıyoruz. Bu görüşmenin ışığında hazırlanacak olan kanun tasarı ve tekliflerimiz, tabii, Yüce Meclisin komisyonlarında ayrıca incelemeye tabi tutulacaktır, ondan sonra Genel Kurulumuzda gene incelemeye tabi tutulacaktır; o hizmetler, o görevler ayrı görevlerdir; böyle temel bir ülke meselesini çözmek için baştan hepimizin fikirlerimizi orta yere koymamız ayrı bir görevdir.

BAŞKAN – Sayın Başbakan, 20 dakikanın dolmasına 2 dakika var efendim.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Çok teşekkür ederim Sayın Başkan; hemen toparlayacağım, inşallah.

Önce, bir kere daha bunları belirttikten sonra, yani, bütün bu işlerde, asıl gayemizin, halkımızın mutluluğunu sağlamak ve ülkemizin meselelerini elbirliğiyle çözmek olduğunu açıkça ifade ediyorum ve hemen belirtiyorum ki, biz, bu kaynak meselesini, şimdi, bir kere konuşarak bırakmayacağız; devamlı olarak, kaynak için yeni fikirler isteyeceğiz; çünkü bu, ülkemizin temel meselesidir. Bir süre sonra, bir kere daha bir genel görüşme istersek, bu kadar hayatî bir meselede; sakın şaşırmayasınız.

Şimdi, sözlerimi toparlarken, bakınız, bütün konuşan arkadaşlarımın fikirlerine teşekkür ediyorum; ancak, itiraf etmemiz gerekir ki, biz, bugün, bu toplantıya hazırlıksız yakalandık; ben, bunu biliyorum. Bütün kıymetli partilerimizin, bu konuda fevkalade güzel bir hazırlık yaparak, çok mükemmel bir şekilde bu maksada hizmet edeceklerine inanıyorum.

Nasıl hazırlık yapacağımız konusunda, sadece bir iki fikir vermek istiyorum. Bakınız, anafikir vermemiz kâfi, teferruata girmemize lüzum yok. Demin, kardeşlerim de söylediler; bu ülkenin, birçok Hazine arazisi var. Mesela, İstanbul Bakırköy'deki Sümerbank Fabrikası gibi bir fabrika... Bu fabrika, zaten demode olmuş; bunun arazisi trilyonlar ediyor. Biz, bu fabrikayı, dışarıya modern bir fabrika olarak taşısak, bu araziye çok daha kıymetli maksatlar için kullansak; devletimize çok iyi bir gelir elde etmiş olmaz mıyız? Hatta bunların satış işlemleri uzun süreceği için, herhangi bir finansman kuruluşuyla bir anlaşma yaparak, bunun muhammen bedeli üzerinden peşin bir para alıp, hizmetlere ayrılrsa; belli usuller altında bunun satışı yapıldıktan sonra, iş bittikten sonra mahsubu yapılsa ve böylece devletin acil paraya kavuşması temin edilse, güzel bir şey olmaz mı? Bunları uzun uzun sayacak değilim.

Avrupa'daki işçilerimizin tasarruflarının getirilmesi için çok cazip teklifler yapmamız mümkündür. Bunları, inşallah, olgunlaştırıp, tatbik mevkiine koyduğumuz zaman, hepimiz göreceğiz ve bakınız, bizim, şimdi, Irak'a... *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

BAŞKAN – Sayın Başbakan, toparlamak için ne kadar süreye ihtiyacınız var efendim?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — 3 dakika yeter zannediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki; buyurun.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Sağ olun, çok teşekkür ederim.

Şimdi, Irak'a, 2 milyar dolarlık petrol satış imkânı verildi. İnşallah çok yakında petrol boru hattını açacağız. *(RP sıralarından alkışlar)* Irak, bu 2 milyar dolarla gıda maddeleri alacak.

Bugün, bizim kamyonumuz, Irak'a, bir tek kapıdan gidiyor ve Habur Kapısının önünde kilometrelerce kuyruk bekliyor.

Gittikten sonra, kamyonu dörtte bir yüklüyor; çünkü karşılığında oradan petrol alacak. O alacak olduğu petrol için kamyonundaki depo, sadece 250 kiloluk bir depo; ona yetecek kadar mal götürüyor, dörtte bir yükle; onu yükleyip getiriyor.

Şimdi, biz, bu kamyonlarımızı tam yüklese, altındaki petrol depolarını büyütsek ve insanlarımız bir gidişte dört misli iş yapsa; bir kapı yerine, üç dört kapı açsak; bu, hem halkımıza hem bölgemize hem devletimize gelir bakımından çok faydalı bir adım olmaz mı? *(RP sıralarından alkışlar)*

Misal olarak söylüyorum, şu anda Elazığ'da binlerce hayvan var. Bu hayvanların kesilmesi lazım. Başlangıçta da söylediğim gibi, dışarıdan et getirileceğine, kapatılmış olan et kombinalarında kendi hayvanımızı süratle kessek ve başta Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyacı olmak üzere, bunu dışarıdan alacağımıza kendi et üretimimizden sağlasak, ülke ekonomisine bir büyük katkıda bulunmaz mıyız?

Bakınız, PETKİM'in geliri fazla, parasını repoda kullanıyor; ama diğer bir kuruluşumuz yüzde 150 faiz ödüyor. Şimdi, bütün KİT'ler bir ailedir; bunun fazla parasını bu kullansa da, bu ihtiyacı olan KİT yüzde 150 faiz ödemekten kurtulsa; bu, güzel bir şey değil mi?

Şimdi, benim maksadım, bütün bu güzelleri toptan saymak değil; sadece bir fikir vermek için bunları arz ettim. Bendeniz, önümüzdeki asıl müzakerede, bütün muhterem parti konuşmacılarımızdan, bu çeşit fikirlerini getirip lütfetmelerini rica ediyorum.

Güzel bir hazırlık yaptıktan sonra, bu fikirleri orta yere koyacak olursak; bunlardan, bu güzel fikirlerden istifade etmek suretiyle -bu memleket hepimizindir- adımlar atılacak olursa, vatanımıza, milletimize en hayırlı hizmeti yapmış oluruz.

İnanıyorum ki, gündeme alındığı takdirde, Meclisimizin yapacağı en hayırlı çalışmalarından birine şahit olacağız. Bu, fevkalade yüksek seviyeli Meclisimiz, bu kaynakların geliştirilmesi hususunda en güzel fikirleri getirecektir. Bu fikirler için şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Yüce Meclisi muhabbetle, sevgiyle kucaklıyorum; sağ olun, var olun. *(RP sıralarından ayakta alkışlar; DYP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN – Sayın Milletvekilleri, genel görüşme önergesinin öngörüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, genel görüşme açılıp açılmaması hususunu oylarınıza sunacağım: Genel görüşme açılmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Genel görüşme açılması kabul edilmiştir.⁴⁷

⁴⁷ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 8, Birleşim 76, Sayfa 255-260

16 Temmuz 1996 Salı

Hükümet Adına Başbakan Necmettin Erbakan'ın, Ülkemizin Öz Kaynaklarının Geliştirilmesi Konusunda Genel Görüşme Açılmasına İlişkin Önergesi Üzerine, Genel Kurulun 11.7.1996 Tarihli 76'ncı Birleşiminde Açılması Kabul Edilen Genel Görüşme Münasebetiyle

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın üyeleri; hepinizi Hükümetimiz adına hürmetle, muhabbetle selamlıyorum, sevgiyle kucaklıyorum.

Sözlerime başlarken, ülkemizin en önemli meselesi olan kaynak geliştirme konusu münasebetiyle bu ana kadar Yüce Mecliste söz almış olan bütün kıymetli konuşmacılara, bu arada, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Deniz Baykal'a, Demokratik Sol Parti Genel Başkanı Sayın Bülent Ecevit Beyefendiye, ANAP sözcüsü Biltekin Özdemir Beye, Refah Partisi sözcüsü Kahraman Emmioğlu ve Ahmet Derin Beyefendilere, Doğru Yol Partisi sözcüsü Halil Yıldız Beyefendiye ve Büyük Birlik Partisinden şahsı adına konuşan Recep Kırış Beyefendiye teşekkürlerimi arz ediyorum.

Hemen inancımı ifade etmek isterim ki, bugün, Yüce Mecliste son derece faydalı bir görüşme yapmış olduk. Bundan dolayı büyük bahtiyarlık duyuyorum. Bu görüşmemizden edindiğimiz istifadelerle, inşallah, Hükümetimiz, ülkemizin temel konusu olan kaynak geliştirmede bütün gayretiyle çalışacak, halkımıza faydalı hizmetler yapmanın en güzel örneklerini verecektir; inancımız budur. Bu görüşmeyi yapmaktan da, zaten, temennimiz buydu.

Yine, sözlerime başlarken belirtmek istiyorum ki, yoğun Hükümet çalışmaları arasında, geçen hafta sonunda fırsat bulduk, yurdumuzun çeşitli köşelerini ziyaret etme imkânını elde ettik; Sonyamızı, Elazığımızı ve Bingölümüzü ziyaret ettik. Huzurlarınıza büyük bir memnuniyetle geliyorum; çünkü burada, halkımızın büyük coşkusuna, Hükümetimizin kurulmuş olmasından dolayı duyduğu sevince, ümide ve heyecana şahit olduk ve bir devlet-millet kaynaşmasının en güzel örneklerini yaşadık. Bu sevincimi, size duyurmak istiyorum. İnşallah, Hükümetimiz, bundan sonra atacağı adımlarla, halkımızın bu sevincini daha da artıracak ve Yüce Meclisin katkılarıyla, halkımıza en hayırlı hizmetleri yapmaya gayret edecektir.

Şimdi, bütün bunları belirttikten sonra, Yüce Meclisimizde bugün yapmış olduğumuz genel görüşme üzerinde bazı arkadaşlarımızın hâlâ bir yadırgama içinde olduklarını hissettim. Hâlbuki Yüce Meclisimizin en önemli görevi, tıpkı Birinci Büyük Millet Meclisinde olduğu gibi, ülke meselelerini oluşturmak, genel politikalara yön vermektir. Bundan dolayıdır ki, bazı arkadaşlarımızın “Hükümetin görevidir, yapsın, gelsin, biz tenkit edelim” şeklindeki mütalaalarının isabetli olmadığı kanaatindeyim. Ülke hepimizindir; ülkemize hizmet hepimizin görevidir; hepimiz, katkılarımızı, burada orta yere koyacağız. Biraz evvel konuşan Sayın Bülent Ecevit Beyefendinin de bir kere daha hatırlattıkları gibi, Yüce Meclis, bir er meydanıdır. Bütün partilerimiz, seçimler esnasında “ülkenin meselelerini biz çözeriz” dedik. Ülkenin en önemli meselesi kaynak meselesidir; öyleyse, hadi bakalım, bu kaynakların geliştirilmesi için, partilerimiz, burada, fikir yarışı yapsınlar demiş idik; çok şükür, bugün, kıymetli konuşmacılar, çoğunlukla, bu istikamette gayet faydalı fikirler orta yere koydular. Yalnız, şu noktayı

hemen baştan belirtmek istiyorum ki, bilhassa, muhalefet partilerine mensup olan kıymetli arkadaşlarımız burada konuşurken, kendilerini, âdeta, sinirli, tenkit edici bir hava içerisinde gördüm. Ben, bu konuşmanın, çok daha tatlı bir fikir yarışı şeklinde olmasını temenni ediyordum. Dolayısıyla, konuşurken, böyle, birtakım sert muamelelere lüzum yok. Ülkenin kaynaklarını geliştirmek için fikrimiz varsa ortaya koyarız ve bunu da tatlı bir şekilde koyarız. *(RP sıralarından alkışlar)* Bunun için, herhangi bir şekilde, ne daha önceki dönemleri tenkit havası içerisine girmemize ihtiyaç var ne de bugün yapılmakta olanları kendi kendimize tefsir edip, gerçekte alakası olmayan kabuller yaparak, o kabulleri tenkite tevessül etmemize ihtiyaç var. Mesele ortadadır; ülkenin kaynaklarının geliştirilmesi için, şunlara şunlara, bu Hükümetin dikkat etmesini istiyorum diyeceğiz ki, Hükümet, hakikaten seviyesi çok yüksek olan bu Meclisimizin kıymetli fikirlerinden yararlanma imkânını bulsun. İnşallah, temenni ediyorum ki, bundan sonraki genel görüşmelerimizde, bu işi çok daha tatlı bir şekilde yürüteceğiz.

Hemen, Yüce Meclise haber vermek istiyorum ki: Bak, bizim, Hükümet olarak, Yüce Meclisten, olağanüstü hal konuşunu kesin karara bağlamadan önce, aynı şekilde, bir genel görüşme talebimiz oldu. Yine, aynı şekilde, Yüce Meclis Başkanlığından, Çekiç Güç için ve hatta bunu bir gizli görüşme halinde yapmak için talebimiz oldu; bir gizli oturumda, tamamen rahat ve serbest bir şekilde, millî menfaatlerimizi çok rahat bir şekilde konuşabileceğimiz bir genel görüşmeyi talep ettik. Bu genel görüşmeler bize ışık tutacak. Bu ışık tutmanın bilgileri altında, inşallah, önceden sizin fikirlerinizi almış olarak, Millî Güvenlik Kuruluna gideceğiz, orada sizin fikirlerinizi savunacağız ve bundan sonra, tekrar, bütün bunların muhassalası olarak meydana gelen nihaî teklifi de, sizin huzurlarınıza getirip, tasvibinize sunacağız. *(RP sıralarından alkışlar)* Her şey olup bittikten sonra Yüce Meclise gelmek, bizim temelden ifade ettiğimiz inanışımıza uymuyor; çünkü Yüce Meclisimiz, Hükümetimizin üstündedir -bir kere daha iftiharla ifade ediyorum- siz ışık tutacaksınız, sizden almış olduğumuz faydalı bilgilerin ışığı altında, biz, ülkeyi yönetmeye gayret edeceğiz. Bu, bizim bir fikrimiz yok demek değildir; bu, daha iyisini yapmayı istemenin bir metodudur. Böylece, inşallah, hep beraber, en iyisini yapmaya çalışacağız.

Şimdi, kıymetli arkadaşlarımızın demin yapmış oldukları konuşmalar üzerinde, kısaca bazı açıklamalarda bulunmakta yarar görüyorum.

Önce, Sayın Bülent Ecevit Bey'e bir kere daha teşekkürlerimi sunmak istiyorum; çünkü burada, hakikaten, konu üzerinde aydınlatıcı, çok kıymetli, faydalı bilgiler sundular. Yalnız, tabii, bazı konuları kendileri kabul edip, kendi kabullerini tenkit ettiler; bunları belirtmekte yarar görüyorum. Yani 'bu konuşmayı biz niçin yapıyoruz; siz, katsayı artışı yapmışsınız, halktan da alkışı toplamışsınız; şimdi, gelip, bize, para bulun diyorsunuz" dediler.

Hayır, bu böyle değil. Biz, ülkenin kaynaklarını geliştirmek için -günlerden beri, daha önce, yıllardan beri çalışmamız var- ne yapacağımızı çok iyi biliyoruz. Bu atmış olduğumuz adımları, halkımızın meselelerini çözmek için bilerek atıyoruz ve bunlardan hiçbirisi de karşılıksız atılmış adımlar değildir. İnşallah, önümüzdeki günlerde, bunların hangi karşılıklara dayanarak, nasıl bir şekilde orta yere konduğunu, atacağımız adımlarla, bütün Meclisimiz çok iyi bir şekilde görecektir ve hep beraber, milletimizle beraber sevineceğiz. Burada maksat, alkış toplamak değil; burada maksat, hakikaten çok ağır meseleleri olan halkımıza hizmet götürmektir. Bunu da, inşallah, hep beraber yapacağız.

Şimdi, Sayın Ecevit “bizden gelip kaynak soruyorsunuz; ama kendiniz gidiyorsunuz, Elazığ’da diyorsunuz ki: Allah bize verecek, biz de size vereceğiz” diyor; bu sözün -ben, Sayın Ecevit’in zekâsından eminim- ne maksatla söylediğimizi herkesten daha iyi kavrayacak durumdadırlar. O sözün altında yatan mana şu: Biz büyük bir değişim yaşıyoruz; burada halka diyoruz ki, ey ahali, ey kardeşlerimiz! Biz bir değişim hükümetiyiz, eskilerden farklıyız; eskiden, devlete para lazım olduğu zaman, tıpkı trafik memuru gibi, vergi konmuştur, zam yapılmıştır; eskiden, döviz lazım olduğu zaman dış borç alınmıştır; alınmıştır ama ülke de buraya gelmiştir. Şimdi, biz, değişim hükümetiyiz. Allah bize verecek, biz de size vereceğiz sözünün manası; biz, ülkenin asıl zenginliklerini, doğal kaynaklardan, Allah’ın verdiği nimetlerden temin edeceğiz; vergiyle, zamlarla, faizle temin etmeyeceğiz. Demek ki, asıl yapılması icap eden de budur. *(RP sıralarından alkışlar)* Ülkemizin zenginliği... Ne vermiş Cenabı Hak bize? Genç bir nüfus, işgücü... Ne büyük bir nimet! Bunu servete çevireceğiz... Bu kadar güzel bir vatan; sayısız nimet! Bu nimetleri, biz, üretim yoluyla zenginliğe çevireceğiz; rant ekonomisinden reel ekonomiye geçeceğiz ve böylece, Cenabı Hakkın verdiği nimetler vasıtasıyla, size refah getireceğiz. Sağlam ekonomi, gerçek kalkınma budur. Bunu bugüne kadar yapmadığımız, yapamadığımız için bu hale geldik. İşte, kastettiğimiz büyük değişim budur.

“Kayıtdışı ekonomiyi kayıt altına alalım, vergileri adil yapalım, toplayalım, doğal kaynaklarımızı geliştirelim, rant ekonomisinden reel ekonomiye geçelim, KİT’leri kurtaralım, verimli çalıştıralım, enflasyonu düşürelim...” Sayın Ecevit’in bütün bunlar hakkındaki teklifleri, elbette fevkalade yararlı tekliflerdir. Zaten, kaynakları geliştirirken yapmak istediklerimiz de bunlardır. Şimdi, bunları ayrıntılarıyla Meclisin önüne getirmeli, bundan sonra da biz fikirlerimizi söylemeliyiz. Tabii, o da gelecek arkadan; ama biz, bunları sizin önünüze getirirken dahi, önceden sizin tavsiyelerinizden yararlanmak istediğimiz için bu genel görüşmeleri yapıyoruz.

Bu meyanda, sendikalarla görüşülmesi, toplumsal örgütlerden yararlanılması çok faydalı tavsiyelerdir. Bunları, inşallah önümüzdeki günlerde, kendilerinin tavsiyelerine paralel olarak yapacağız. Yani, biz bu kaynak işlerini, hakikaten, ülkemizin kıymetli işadamları, işçiler, KOBİ’ler, ihracatçılar ve müteahhitlerle, bütün bunlarla devamlı temaslar halinde geliştireceğiz; çünkü Sayın Baykal’ın işaret ettikleri gibi, kaynak meselesi, bir devletin sürekli meselesidir; bunu bir defa konuşmakla bitmez. Sürekli olarak yeni kaynaklar geliştirip, o kaynakları halkın hizmetine arz etmek, ülkenin kalkınmasına tevcih etmek mecburiyetindeyiz; devletin, hükümetin, elbette, aslî işi budur.

Şimdi, burada, bir noktayı belirtmek istiyorum: Önce, bir defa, Sayın Ecevit “efendim, bütçe tutarı 47 milyar dolardır” dediler.

Evet, öyle söyledik, bundan önceki bütçe konuşmamızda; 32 milyar dolar ile bu bütçenin ayrıca takviye edilmesi lazım gelir dedik, bundan önceki bütçe konuşmamızda; muhalefetteyken ve bu takviyelerin hangi sebeplerden dolayı, hangi konulara yapılması icap ettiğini de, burada, huzurlarınızda, tam bir liste halinde, böyle renkli tablolarla takdim etmiştik. Ben, şimdi, o tablonun bir küçük suretini, bir kere daha sizlere gösteriyorum. O vakit ifade etmiştim ve “bakınız, terör konusunu çözmek için, bizim, o bölgede işsizliği kaldırmamız, halkımızı mezralara götürmemiz, şu şu adımları atmamız lazım; bunun için bu bütçeye 3,5 milyar dolar daha koymak icap eder; bunların hiçbirinin kaynağı yok. Aynı şekilde, işsizliği önlemek için şu kadar -bir bir sayacak değilim-

köylü meselelerini çözmek için bu kadar, memur meselesini, esnaf, dul ve yetimlerin, işadamlarının meselelerini çözmek için şu kadar parayla bu bütçenin takviye edilmesi gerekir; bu paranın toplamı da 32 milyar dolar yapar” demiştim ve de -tesadüfen bu kelimeyi o gün de kullanmışım- rantiyecilerin yılda yapmış oldukları 47 milyar dolarlık kazancın 32 milyar doları haksızdır. Bunlar birbirlerine tesadüfen eşit düşmektedir. Öyleyse, yapılması icap eden şey, bu 32 milyar doları alıp işçiye, köylüye vermektir.

Şimdi, burayı teşrif ettiniz, buyurdunuz ki: “İyi ya, ne kaynak arıyorsunuz! İşte, 32 milyar doları alın, verin.” Ancak, şimdi, biz işbaşına geldiğimiz zaman, bu rantiyecilere birtakım büyük faiz karşılığında verilmiş olan tahvillerin hepsine şart koşulmuş “bu tahvillerden hiçbir vergi kesilmeyecek” denilmiş. Şimdi, biz, devlet ciddiyetine fevkalade önem veriyoruz, hepimizin olduğu gibi. Devlet bir şeyi vaat ettiyse, orada, mutlaka sadakat esastır; halkın devlete güvenini temin etmek, devlette süreklilik esastır. *(RP sıralarından alkışlar)* Hangi yönetim olursa olsun... Bundan önceki gelmiş “ben bu tahvili sana veriyorum; ama bundan hiçbir şekilde vergi kesmeyeceğim” demiş. Şimdi, biz, bugün geldik. Bunların çok yüksek faizlerle verildiğine kaniyiz. Devlet, bu kadar büyük borçlarla faizler altında ezilmemeliydi keşke; ama yapılmış. Bu, devlettir ve devlet bu sözü vermiş. Onun için, biz şimdi çıkıp, bunlardan vergi kesemeyiz; çünkü devlet “vergi kesmeyeceğim” demiş.

Ne anlatıyorum şimdi? Bizim bundan önceki konuşmamızla bugünkü konuşmamız, yani, muhalefetle iktidarımız arasında hiçbir fark yok. Biz, o gün “bunlar yapılmamalıydı” dedik; şimdi, bugün geldik, biz bunları yapmayacağız inşallah. İşte, önemli olan budur. Bunları yapmayacağımız için biz bu genel görüşmeyi yapıyoruz. Bizim bütün gayretimiz, devletin yüksek faizle borçlanmalarını ortadan kaldırmaktır. Bu devlet, mutlaka, geliri giderine eşit hale gelmelidir. Bu devletin kaynakları vardır. Bunları süratle harekete geçirerek yüksek faizlerle devleti borca sokup, faiz sarmalı içerisinde mahvedeceğimize, kendi kaynaklarıyla kendisini finanse eden bir devlet haline gelmek... Gayemiz, hedefimiz budur, Hükümet Programımıza yazdığımız da budur ve bu esnada biz, devletin açıklarını artırmak için değil, kapatmak için geldik; bu esnada biz, bizden önceki yönetimlerin yüksek faizle almış oldukları bütün bu iç borçları ortadan kaldırmanın çabası içindeyiz; çünkü -hepinizin bildiği gibi- bu iç borç faizlerinin altından kalkmak mümkün değil. 2 katrilyon iç borç, 2 katrilyon yıllık faiz... Zaten, halka verdiğimiz bütün hizmet 2 katrilyonu tutmuyor. Onun için, ülkeyi bu faizden kurtarıp, o faizleri halkımızın hizmetine sunmak, işte, Hükümetimizin asıl gayesidir. Bunu sunmak da, sonunda geliyor, hızla, süratle kaynakları geliştirmeye dayanıyor. Bu sebepten dolayıdır ki, muhalefetteki konuşmamızla, şu anda üzerimizdeki görev münasebetiyle yaptığımız konuşmalar arasında, temelde hiçbir fark yoktur. Aynı şeyleri söylüyoruz. Biz, o zaman da “devlet, bu faizden kurtarılmalıdır” demiştik; şimdi de, işte, onu kurtarmak için öz kaynakları harekete getirmenin gayreti içindeyiz.

Şimdi, tabii, sual buyurdular: “Bundan sonra devlet borçlanmadan nasıl vazgeçecek, para mı basacak?” Hayır; kaynakları geliştirecek devlet, kaynakları... Nereden geliştireceğiz; sizin fikirlerinizi aldık; şimdi, ben, onlara ilaveten bazı şeyleri söyleyeceğim ve inşallah sizin fikirlerinizi aldıktan sonra, biz bunları yaptığımız zaman göreceksiniz esas. *(RP sıralarından alkışlar)*

BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli) — Hocam, şimdi söyle de içimiz rahatlasın.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Şimdi, tabii, biraz evvel, kıymetli Maliye Bakanımız açıklamayı yaptılar. Bu nokta üzerinde hassasiyetle durmakta yarar görüyorum: Bakınız, Maliye Bakanımızın yapmış olduğu açıklamayı, Sayın Baykal da arkadan ifade ettiler, dediler ki: “Efendim, bunu, asıl, Başbakan yapmış idi.” Evet, Sayın Maliye Bakanımızın konuşmasına mesnet teşkil eden asıl liste buradadır. Ben, bu listeyi, burada, bütçe konuşmalarımda, size, Yüce Meclise arz ettim. “Bu bütçenin içerisinde ne var; bu bütçenin içerisinde, bu rantiyecilerin bir yılda elde ettikleri 47 milyar dolarlık kazancın 15 milyar doları haklı kazançtır, 32 milyar doları haksız kazançtır ve bu haksız kazanç, şu dokuz sebepten ileri geliyor” dedim, bir bir bir saydım. Her birinden ne kadar haksız kazanç var, ne kadar haklı kazanç var; bunun da dökümünü o zaman arz etmiştim, şimdi, teferuata girmiyorum.

Asıl açıklamak istediğim şey şudur, bakınız, aynen okuyorum: “1- İç borç faizlerinin yüksek olması dolayısıyla, rantiyecilerin haksız kazançları...” Birinci madde buydu. Ne demek bunun manası; devlet -işte, görüldüğü gibi- borç alıyor; bunu, serbest piyasada oluşan bir faizle alıyor. Bu serbest piyasada oluşan faizler, çok yüksek faizler; bundan dolayı da, rantiyecilere büyük bir kazanç transferi yapılmış oluyor; söylenen budur. Burada, hiçbir zaman, bu kazançlara, daha doğrusu, piyasadaki faizlere bir limit getirilecek diye tek kelime yoktur, böyle bir maksat da söz konusu değildir; çünkü hemen ifade edeyim ki, asıl özel sektörcü zihniyet, Refah Partisinin zihniyetidir. Diğer partilerimizin temelinde yatan kapitalist düzen, aslında, tam özel sektörcü bir düzen değildir, tatbikatta monopollerin düzenidir. Orada büyük karteller birleşirler, fiyatı kendileri tespit ederler, öyle serbest piyasa filan olmaz. O serbest piyasanın olması için, adil düzene geçilmesi icap eder. Biz, vaktiyle de bunları söyledik; şimdi de, tabii, aynı fikirlerimizin elbette sahibiyiz ve bu fikirler münasebetiyle ifade ediyorum ki, gerçek özel sektörcü biziz; çünkü bizim birinci temel kuralımız, bütün ekonomik faaliyetlerin şahıslar tarafından yapılmasıdır, devletin hiçbir ekonomik faaliyette bulunmamasıdır.

Şimdi, bundan dolayıdır ki, bizim, herhangi bir şekilde, serbest piyasaya müdahale diye en ufak bir zihniyetimiz yoktur. Bu, sadece, söylenen sözler çarpıtılıyor; ondan sonra da, bir insan, on kere yanlış bir şeyi söyleyince, kendisi de, onu, doğruymuş gibi kabul ediyor.

Biraz önce Maliye Bakanımız çıktı “ben böyle bir söz söylemedim” dedi. Ben de, size, o sözün temelindeki cümleleri okudum; bunların, bu iddiayla uzaktan yakından hiçbir ilgisi olmadığını ifade ettim. Bununla, şunu demek istiyorum ki: Biz, Refah Partisi olarak da bu düşüncedeydik; ancak, şu anda, bilindiği gibi, Doğru Yol Partisiyle beraber bir Koalisyon Hükümetinin içerisinde ortak olarak hizmet ediyoruz ve bu Hükümetin Programı, bu Programdır. Bunun içerisinde de, her şeyin, serbest piyasa esaslarına göre yürütüleceği açık bir şekilde yazılmıştır. Bu sebepten dolayı, masa başında oturup, komünist rejimlerde olduğu gibi birtakım piyasa kurallarına müdahale etmekten hiçbir fayda gelmez; böyle bir şey aklımızın kenarından da geçmemiştir. Ama biz, ne yapmak istiyoruz; devlet, bu borçlanmalara mecbur kalsın, bunları, öz kaynaklarımızdan temin edelim; çünkü bu büyük paraları temin etmek istediği zaman piyasaya çıkıyor, devletin bu para ihtiyacı dolayısıyla faizler yükseliyor, bütün özel bankalar da buna uyarak faizleri yükseltiyorlar; bundan dolayı, fakir fukara eziliyor, enflasyon artıyor. Bunun kökünden kesilmesi için, devletin, yüksek faizle borçlanmadan kurtulması lazım. İşte, bunun için de, bu kaynak meselesi, her şeyin temelini teşkil etmektedir.

Burada, hemen şunu belirteyim ki, Sayın Ecevit “efendim, peki, bu kaynağı temin etmek için kamu mallarını satmaktan bahsediyorsunuz; ama bunları satarken, neyi satacaksınız” konusunda birtakım açıklamalar yaptılar. Önce, bu buyurdıkları hususlara hakikaten teşekkür ediyorum. Yani, bugün, Silahlı Kuvvetler mensuplarının oturduğu binaları alıp satmak elbette mümkün değil; işaret ettiğiniz gibi, güneydoğudaki birtakım güvenlik görevlilerinin, hatta öğretmenlerimizin... Ancak, bütün bu buyurduklarınız ne kadar haklıysa, 300 bin kamu binasının içerisinde, dikkatli bir inceleme yapacak olursak, ben eminim ki, bu incelemeyi Sayın Ecevit yaparsa, en aşağı 100 bin tanesinin hemen satılmasına kendisi karar verecek; çünkü bakın, ben Balıkesir’den geliyorum; Balıkesir Valisinin 4 tane yazlık köşkü var. Bu yeni vali geldi -bu hata, kusur, kendisiyle ilgili değil- gördü ki, her deniz kenarındaki ilçeye bir tane vali konağı yapılmış. Şimdi, rica ediyorum; bir valiye deniz kenarında bir tane dinlenme evi yetmez mi? Bunun üç tanesinin hizmetleri için, bunların açıcıları var, bunların bekçileri var, bunların bahçıvanları var... Ee, bir hesap yaptığınız zaman, işte bunlar sonunda trilyonlara gidiyor. Dolayısıyla, bu binaları bir an evvel satalım.

Yine, buyurdular ki, “efendim, birtakım insanlarımızın buna ihtiyacı var; eğer kendisi kira ödeyecek olursa, maaşının hepsini verse, kiraya yetmez.” Doğrudur; ama biz bu binaları sattığımız zaman, bunun içinde oturmakta olan kamu görevlilerini sokakta bırakacak değiliz. Onlara, tatminkâr bir şekilde, o buyurduğunuz kirayı ödeyeceğiz; ancak, biz bu binayı satın da orada oturan kamu görevlisine, en güzel yerde oturacak kirayı ödemediğimiz zaman, devlet olarak çok kârlı çıkıyoruz; çünkü bugün devlet o paraya sahip olmadığı için, her finansman en aşağı yüzde 100 faizle elde ediliyor. Bir yere 100 lira verdiğiniz zaman, bu, devlete 200 liraya mal oluyor; çünkü devlet bunu borçlanarak yapıyor. Ondan dolayıdır ki, devlet, bugün bulunduğu noktada, ne kadar süratle paraya kavuşursa, hizmetlerini o kadar rahat görür ve o kadar ekonomik çalışır. Sahip olmadığınız parayı borçla aldığınız zaman, yüzde 100 faizle bunu alıyorsunuz demektir; bu da, tabii, korkunç bir sarmal, bunun altından kurtulmanın imkânı yok.

Şimdi, biz bu binaların parasını alsak... Tabii, bunların hepsi hesaba kitaba dayanılarak hazırlanıyor, kesin şeklini aldığı zaman da, sizin buyurduğunuz gibi, detaylarıyla beraber, yine Meclisin huzuruna gelecek; ancak, o hesaplardan hep beraber göreceğiz ki, devletin bu paraya kavuşması, içinde oturan insana “git istediğin, seçtiğin yerde otur” deyip, oturduğu yerin kirasını vermesi, bugün gelineen noktada devletin fevkalade yararınadır. İşte, bu yarar dikkate alınarak, buyurduğunuz bütün hususlara dikkat edilmek suretiyle, burada bir potansiyel olduğu muhakkak, bu potansiyel orada durmasın, bunu bir an evvel nakde çevirelim. Bunların satılması da zaman alır. Huzurlarınıza, gerekirse yeni fikirlerle geleceğiz. Geçen defa da söylemiştim; bunu, finansman müesseselerine bir anlaşmayla vereceğiz, bedelin bir kısmını peşin alacağız; o, bunu, usulü dairesinde -yine devletin kontrolü altında- açık, şeffaf bir şekilde sattıktan sonra, nihâî mahsup yapılacak; ama devlet, paranın bir kısmını, bir sene beklemeden almak imkânına kavuşacak. Dolayısıyla, binalarda, evet, bir potansiyel vardır; bu potansiyel, mutlaka, bir an evvel, buyurulan noktalara dikkat edilmek suretiyle, kuvveden fiile çıkarılmalıdır.

Diğer tarafta, sadece binalar değil, 300 bin tane kamu kuruluşu tesisi var. Bunlar ikametgâh da değil; çoğu, “dinlenme tesisleri” adı altında bildiğimiz tesislerdir; bu tesisler çok para eder. “Efendim, çok az memur dinlenir...” Doğrudur. Biz bu tesisleri satalım, daha çok memura, dinlenmek için ilave para verelim, istediği yerde dinlensin; yapmak

istediğimiz budur. (RP sıralarından alkışlar) Devletin bir an evvel paraya kavuşması, ama hiçbir hizmeti de aksatmamak, tam tersine, o hizmetleri yaygınlaştırmak, geliştirmek, huzurlarınıza getireceğimiz tekliflerde ana fikir olacaktır.

Şimdi “kamunun elinde araziler var; ama bunlar yeşil alan içindir, spor içindir, okullar, meralar içindir” buyurdunuz; ama hepimiz biliyoruz ki, bunun dışında da, ayrıca, kamunun elinde milyonlarca metrekaarelik araziler var. Şimdi, şu Ankara’mızın, 1 Ankara değil 3 tane Ankara kuracak kadar, kenarda, mücavir sahası var. Biz, bunları modern şehircilik esaslarına göre projelendirirsek ve bu projelendirilmiş olan, her şeyi hazır, parsellenmiş olan buraları, eğer halkımıza ve dışarıdaki işçilerimize satarsak, hatta bunu dövizle aldıkları zaman kendilerine özel tenzilat yapmak üzere bir teşvik getirecek olursak, o takdirde, büyük bir potansiyel nakte çevrilmiş olur ve bundan da mutlaka istifade edilmelidir. Kaldı ki, geçen seferki konuşmamda bir misal olarak arz etmiştim; işte, İstanbul’daki Sümerbank Fabrikası. Bu fabrikanın arsası bugün trilyonlar yapıyor; kendisi de eskimiştir ve şehrin dışarısına çıkarılması son derece hayırlıdır. Onun arsası kaç tane fabrika kurmayı finanse eder ve de bu, Türkiye’de muazzam bir yekûn tutmaktadır.

Yine, geçen sefer arz ettim ki, biz, bu konuları, ayrı ayrı, devlet bakanlarımıza görev olarak vereceğiz. Bunları konuşmak marifet değil, gerçekleştirmek, takip etmek marifettir. Devletin bütün bu imkânlarını, devletin kaynağı haline getireceğiz ve devleti bugünkü bu ağır borçlanmalardan, ülkeyi yüksek faizlerden kurtaracağız. Devlet, açığı olan değil, kendi kaynaklarıyla ayakta duran bir devlet haline gelmiş olacak inşallah. Kim olursa olsun, en kısa zamanda, bunların mutlaka gerçekleştirilmesi, ülkenin en önemli meselelerini teşkil etmektedir.

Şimdi, tabii, burada “yaygın bir vergi denetimi getirin; sosyal sigortaların alacaklarını tahsil edin; vakıfların bir kısmı gerçek vakıf değildir; bunları düzeltin...” Bunların hepsi güzel tavsiyelerdir, bunlara uyulacaktır ve de tabii, “güneydoğuyu ekonomik bakımdan harekete geçirin. Bunun için de, işte gittiniz ‘köylüler mezralarına dönecek’ dediniz. Hâlbuki buralarda ulaşım yok, güvenlik yok; bu işler tanzim edilmeden mezraya dönmek mümkün değildir” dediniz.

Şimdi, ben, o esnada, gerek Olağanüstü Hal Valimizden gerekse şu seyahati yapmış olduğum Bingöl ve Elazığ Valilerimizden sordum. Bakınız, Bingöl’ün Genç İlçesinin Sarıbudak ve Yaydere Köyleri yeniden ikamete açılmıştır; burada oturan vatandaşlarımız buraya... Kiği’nın Eskikonak -sadece iki tane değil- Yedisu İlçesinin Eskibalta ve Dinarbey’i, Solhan’ın Elmasırtı, Mutluca, Kırıkköy, Tarhan, Asmakaya; tam 201 hane, 1.349 nüfus, köylerine gitmişlerdir, güvenlik içerisinde, ulaşım içerisinde; 300 hane için de -kısa sürede köylerine tekrar gitmek için- şu anda gereken hazırlıklar yapılmaktadır.

Elazığ’ın Arıcak İlçesinde Çavuşdere, Karakoçan’da Beruş Mezrası, 800 nüfus, 150 hane, yerlerine gitmek üzere hazır dırlar. Güneydoğu’da böylece -sadece bir misal olarak arz ediyorum- inşallah, artık, güvenlik içerisinde, mezralara adım adım gitmek dönemi başlamıştır. Bunu teşvik edeceğiz ve tabii, oraya gidecek olan vatandaşımızın yıkılmış evini yapacağız, kendisinin orada hayvancılığını yürütmesi için, kendisine, hatta faizsiz kredi vereceğiz -eskiden, beraber Hükümette iken yaptığımız gibi- ve mutlaka, bu hayvancılığı yeniden ihya edeceğiz; çünkü şu anda, Elazığ’daki 1 milyon hayvan mevcudu, 400 bine düşmüştür. Onun için, köylümüz inim inim inlemektedir. Bunları mutlaka tedavi etmenin vakti ve günü gelmiştir.

Şimdi, dolayısıyla, bölgelerde, artık, yeniden üretime geçmek, halkımızı toprağına bağlamak ve böylece, ülkemizi, bütün bölgeleriyle, ekonomik bakımdan kalkındırmak dönemine girmek mecburiyetindeyiz.

Hemen şunu ifade edeyim: Bakınız, şu seyahatimde her üç ilimizin valilerinden de brifing aldım. Konya'da TŪMOSAN Fabrikası... Malum, yirmi sene önce bu fabrikanın temelini biz atmıştık; şimdi, o konuya da geleceğim. Sayın BŪlent Ecevit Beyefendi -TŪMOSAN'dan söz açıldığı için oraya söyleyeyim- bunu birçok defalar, bugüne kadar açıkladılar. O noktaya geçeceğim; ama ona geçmeden önce, bu konunun ekonomik yönünü arz edeyim: Biz, bu TŪMOSAN Fabrikasının, o vakit temelini attık, 100 bin motor yapmak üzere. Bu fabrika, sonradan, 1982 yılında -biz kuruluşunu yaptık, başlattık- tevsî edilecekti, o tevsiat planı da değıştirildi ve 50 bin motor yapacak hale getirildi. Biz, bu fabrikayı, 100 motor yapmak üzere planladık. Şimdi, bu fabrika, bugün, ne yazık ki, kapasitesinin yüzde 10'u ile çalışıyor ve şu anda, yılda 25 milyon dolarlık üretim yapabiliyor, 300 kişi çalıştırıyor. Hâlbuki bu fabrika, yılda 500 milyon dolarlık üretim yapabilir, 250 milyon dolarlık ihracat yapabilir ve 3 bin kişi çalıştırabilir. Nasıl olacak bu iş? İşte, bu gördüğünüz Hükümet, bunu başaracak inşallah. *(RP sıralarından alkışlar)* Gelecek sene, temmuz ayında, inşallah, bu zabıtları çıkaracağız. Çünkü ben, o fabrikaya, bundan önceki iki tane kıymetli umum müdürü götürdüm; bu fabrikalar satılsın diye, o kıymetli umum müdürler işlerinden alındı. Bu KİT'ler, böyle, planlı bir şekilde perişan edildiler; ama şimdi, biz, bir yandan bütün gücümüzle bunları özelleştirmeye çalışırken, öbür yandan, hepsini verimli çalıştırmak için, elimizden gelen bütün gayreti göstereceğiz. Bu imkânlar mevcuttur.

Yine, bakınız, Elazığ Valimiz, verdiği brifingde diyor ki: "Elazığ'ın üç tarafı barajlarla çevrili, her tarafı göl; ama bizim, 140 bin dekarlık arazimizden sadece 35 bin dekarı sulanıyor. Güneyde çok kıymetli kayısı bahçelerimiz var; burayı sulamak için, bugüne kadar, yıllardan beri yatırımlar yapıldı, her şey hazır; 80 milyar liralık bir trafo koyacak olursak, yılda 2 trilyonluk mahsul alacağız."

Bu ülkede sayısız zenginlikler var. Şimdi, biz, ne konuşuyoruz; oraya, bu 80 milyarı, mutlaka götürüp vereceğiz. İşte, o 80 milyar lirayı nereden vereceğiz? Bu yüksek faizlerle, borca çıkarak değil; o 80 milyar lirayı, biz, en kısa zamanda, bu devleti paraya kavuşturarak vereceğiz. Bunları, inşallah, nasıl yapacağımızı biraz sonra söyleyeceğim; ama asıl önemli olan, bunları, tatbıkatta göreceğiz.

Şimdi, Sayın Ecevit'in, konuşmasında, son olarak işaret ettikleri noktaya geliyorum: Hayalciliğimizden bahsettiler; teşekkür ederim; çünkü hayal, çok kıymetli bir şey. Bir şeyi hayal etmeden hiçbir şey yapılamaz. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Bunu, ben, çok kıymetli bir meziyet olarak biliyorum. Esasen, kendileri de şair oldukları için, zaten, hayalle iç içedirler. *(RP sıralarından alkışlar)*

Şimdi, çok önemli bir konu şudur: Bakınız, ben, bunu, kırk kere düzelttim. Metin Tüzün Bey arkadaşımızı tanırırsınız. 1974'te biz sizinle hükümetteydik. Metin Tüzün Bey, o günden bugüne kadar fevkalade sevdiğimiz, centilmen, kıymetli bir kardeşimizdir. Bizim, o zaman, İstanbul'da yapmış olduğumuz Millî Selamet Partimizin toplantısına lütfettiler; beraber de koalisyonda olduğumuz için samimiyetle katıldılar. Onun için, bizim, oradaymış olduğumuz konuşmanın canlı şahididirler, kendilerine sorabilirsiniz. O konuşmanın filmi de var; bunu da her zaman seyredebilirsiniz. Şimdi, ben, orada ne demişim? Demişim ki: Bakınız, bizim, hedefimiz, Türkiye'de 100 bin motor yapan fabrika

kurmadır. Biz, Türkiye’de, aynı zamanda, uçak yapacağız, tank yapacağız. Ama 100 bin uçak, 100 bin tank değil ve biz, bu 100 bin motor yapan fabrikayı da kurduk. Hemen size şunu söyleyeyim ki, işte aramızdaki fark bu; bizim gerçekleştirdiğimiz şeyleri siz hayal bile edemiyorsunuz. (RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Sizin havsalanıza, Türkiye’de 100 bin motor yapılması sığmıyor; hâlbuki biz bunu yapıyoruz. Türkiye’de kaç yüzbin motor yapılıyor; Türkiye bugün 250 bin otomobil yapıyor; bunun motorlarını da kendisi yapıyor. Bugün Türkiye’de 500 bine yakın motor yapılıyor. Bunu biz o vakit konuştuğumuz zaman, ben size “böyle şeyler söylenir” demedim; ben size dedim ki: “Bak, benim söylediğim budur ve bu da bir hedeftir.” Çünkü biz o gün, o fabrikayı kurmuş değildik sizinle beraber. “Bunlar hedeftir” dedik ve o hedefi de gerçekleştirdik. (RP sıralarından alkışlar)

Bundan dolayıdır ki, böyle hayal meyal sözlerini bırakalım, gerçeğe bakalım ve bu gerçeği de Edirne’den Van’ a kadar dolaşarak görelim bakalım. Bak, ben 27 Mart seçimlerine Edirne’den başladım. Halka sordum, en büyük fabrikanız hangisidir? Lalapaşa Çimento Fabrikası... Kim kurdu bunu? Biz kurduk. Kırklareli’ne geldik; Kırklareli’nde en büyük fabrikanız hangisidir? Ziraî Donatım ve Yem Fabrikası; ikisini de biz kurduk. Çerkezköy’e geldik; o Çerkezköy’ün temelini biz attık, iki senede, 1976-1977’de; çünkü 1974’te beraber Hükümettik, Kıbrıs Harbi oldu, 1975’te hazırlıklar yaptık ve iki senede, biz, bu 200 tane, trilyonluk fabrikanın temelini attık, 70 tanesini de bitirdik. Onunla da kalmadık; geldik Çanakkale’ye; en büyük fabrikanız hangisi? Sümerbank Sunî Deri Fabrikası... Kim kurdu? Biz kurduk, hem de Sümerbank’ın kârıyla. Balıkesir’e geldik; SEKA Kâğıt Fabrikası... Biz kurduk... İsterseniz Doğu Anadolu’yu dolaşalım.

Bak, şimdi, size, bir tarihî olay hatırlatıyorum: Afyon Fabrikasının temelini biz beraberce attık; bunu, iki senenin içerisinde bitirdik. Fabrikayı açarken gazetecilerin hepsi oradaydı... O zaman da, bu kalkınmalara, hep “hayal hayal” dediler, hepimiz biliyoruz. Oradaki gazetecilere, ben, bir soru sordum kurdeleyi keserken, dedim ki: Arkadaşlar, uyanık mısınız, uyuyor musunuz? “Uyanığız”; Biraz önce bir çay içtiğinizi hatırlıyor musunuz? “İçtik.” Bu çayın içerisinde şeker var mıydı? “Vardı”; Nerenin şekeri bu? İşte, bu gördüğünüz Afyon Şeker Fabrikasının şekeri... (RP ve DYP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Bunun için, bunlar hayal değil, bunlar gerçekler. Her şey hayalden başlar; bunun temelinde inanç yatar, inanırsanız başarılırsınız. (RP ve DYP sıralarından alkışlar)

Bundan dolayıdır ki, nasıl biz o zaman inandık, iki yılda, geçtiğimiz dönemlerin en büyük kalkınma hamlesini yaptık, her ay Ağır Sanayi Koordinasyon Kurulunu toplayarak ciddi bir takiple yaptıysak, şimdi de, inşallah, Doğru Yol Partisindeki kıymetli bakanlarımızla beraber, önümüzdeki dönemde, bütün ülke meselelerini aynı ciddiyetle takip edeceğiz ve Türkiye’nin meselelerini çözeceğiz. Halkımızın sağduyusu, sezgisi çok önemlidir; halkımız bunu seziyor ve işte bunun için bayram ediyor ve birtakım işadamları da, sizin de hatırlayacağınız gibi “biz, Refah Partisinin kadrolaşmasından değil, muvaffak olmasından korkuyoruz” diyorlar. Hâlbuki bu, korkulacak bir şey değil, sevinilecek bir şeydir.

Şimdi, Sayın Ecevit’e, hakikaten, böyle bir toplantıda, böyle bir oturumdaki kıymetli fikirlerinden dolayı bir kere daha teşekkürlerimi arz ederek, Sayın Baykal arkadaşımıza geçiyorum. Sayın Baykal Beyefendi “yeni bir tatbikatla karşı karşıyayız” dediler;

doğrudur; çünkü değişiyoruz. “Efendim, yardım istiyor” diyor; evet, yardım istiyoruz. Niçin; daha iyisini yapmak için. Bunda kaçınılacak ne var? “Efendim, ihtiyaç içindeler.” Evet, ihtiyaç içindeyiz, ama neyin ihtiyacı içindeyiz? Türkiye’mizi kısa zamanda kalkındırmanın ihtiyacı içindeyiz. (RP sıralarından alkışlar) Bundan dolayıdır ki, işte, bu genel görüşmeleri istedik.

“Efendim, eskiden, bunlar, politikalarına çok inanıyorlardı, şimdi tereddüte düşmüşler” filan... Bunların hepsi, tabii, lüzumsuz sözler, konumuzla da bir ilgisi yok; hiçbir tereddütümüz de yok. Biz, sadece, daha iyisini yapmak için, çoğulcu demokrasinin gereği olarak, Yüce Meclisin kıymetli insanların fikirlerinden yararlanmak istiyoruz. Her türlü hazırlığımız var; bu fikirlerin ışığı altında da, ne yapacağımızı, inşallah, çok iyi programlayıp, onları huzurlarınıza getireceğiz.

Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi de böyle çalışıyordu; ülkenin meseleleri orada oluşturuluyordu, orada yönlendiriliyordu. Bu, en güzel çalışma şeklidir. Ülke hepimizindir. Meseleleri, emrivakilerle değil, dayatmalarla değil; nereden, hangi etkiyle hazırlandığı belli olmayan metotlarla değil; 65 milyon halkımızın gerçek temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde daha baştan oluşturmak, en sağlam, en doğru yoldur. İşte, bunu yapmaya çalışıyoruz ve inşallah adım adım başaracağız.

“Efendim, siz, sistemi değiştirecektiniz; şimdi kaynak arayışı içerisindesiniz.” O sistemi değiştirmek için kaynak arıyoruz. Neden; hangi sistemi değiştireceğiz biz? Trafik memuru sistemini... Yani, para lazım, vergi koy; döviz lazım, borç al! İşte, biz, bu sistemi değiştireceğiz. Bu sistemi değiştirmenin yolu da kaynak bulmaktan geçiyor. Bundan dolayıdır ki, biz, ülkemizde, hakikaten bu değişimi başaracağız ve bu değişim için de kaynağı bulacağız. Esasen, Hükümet Programımızda da, bu rantıye ekonomisinden reel ekonomiye geçeceğimiz açıkça belirtilmiştir.

Tabii, Sayın Baykal’ın çok önemli birtakım sözleri oldu: “Define ararmış gibi kaynak aranmaz” buyurdunuz; doğrudur. “Bu sürekli bir iştir” dediniz; doğrudur ve “Kaynak, yönetimin ta kendisidir” dediniz; bu da çok doğru bir sözdür. Çünkü her yönetim, kaynak bulabildiği, bu kaynakları en verimli şekilde kullanabildiği ölçüde takdir kazanır ve “yönetim”dir; bu kaynakları bulmaz, ülkenin imkânlarını verimsiz olarak kullanırsa, elbette ona “yönetim” dememek lazım gelir. Bu sebepten dolayıdır ki, biz, işte, hakikaten, kaynağı bulmak ve bunları en verimli şekilde kullanmak istiyoruz.

Sayın Baykal “efendim, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası var, döviz var, vesaire... Günde yarım milyar dolarlık tahviller oluyor. Dolayısıyla, Türkiye’nin ekonomisi, Hükümetin kontrolünden çıkmıştır” buyurdular. Buna iştirak etmek mümkün değildir. Bunların hepsi bir gerçektir; ama...

BAŞKAN – Sayın Başbakan, sürenizi siz de tamamladınız; son cümlelerle konuşmayı toparlayalım efendim.

Buyurun.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Sağ olun, çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, hükümetler çok önemlidir. Demin de söyledim; TÜMOSAN’a, ihtiyacı olan 300 milyar lirayı gönderirseniz, 500 milyon dolar kazanırsınız. Bunu, ne menkul kıymetler borsası gönderir ne döviz borsası gönderir; bunu, hükümet yapar ve yapması lazım.

Aynı şekilde, Elazığ'daki ovayı sulamanın parasını da hükümetin bulup göndermesi lazım; bunu borsalar yapmaz. Onun için, hükümetler çok önemlidir.

Anavatan Partisinin kıymetli sözcüsü arkadaşımıza teşekkür ediyorum; ama bir sukutu hayale uğradığımı ifade edeyim. Bu kadar kıymetli, Maliye Bakanlığında müsteşarlık yapmış olan bir arkadaşımızdan, ben, doğrusu, burada, fevkalade kıymetli tavsiyeler bekliyordum. Konuşmasını çok dikkatle takip ettim; ancak, bu arkadaşımız, ne yazık ki, kıymetli tecrübelerinden ve bilgilerinden bizim yararlanmamıza hiçbir fırsat vermediler; bundan dolayı da üzgünüm. Ya gelecek sefer bu arkadaşımızı çok iyi hazırlayın, buraya çıkarın -siz, Ana muhalefet Partisisiniz- veya burada, tecrübelerinden, fikirlerinden istifade edeceğimiz bir arkadaş çıkarın lütfen; çünkü bu konuşmalar, çok ciddi, çok önemli konuşmalardır. *(RP sıralarından alkışlar)*

Şimdi, muhterem arkadaşlarım, bakınız, evet, binalar, arsalar ve kısa sürede geri dönecek olan üretimler; bütün bunların teferruatına girecek değilim. Bakınız, mesela, bir kardeş İran, bizden geçen her kamyondan 1.500 dolar alıyor; biz, İran'ın hiçbir kamyonundan 1 kuruş almıyoruz ne hikmetse...

Şu İstanbul Boğazından, Montrö Antlaşmasına göre, her geçen geminin, bir altın frank -o günkü para- ödemesi lazım; ama zaman içerisinde bunlar ortadan kalkmış; 1,5 trilyon lira kaybediyoruz, sadece Boğaz'daki geçişten; Montrö'yü uygulasak, bu paraları alacağız. Hemen ifade edeyim ki, ne yazık ki ülkemiz, uzun zaman sahipsiz kalmış.

Geçen sefer de söyledim; şimdi, (PETKİM) Petro Kimya Sanayiinin parası var; ama öbür tarafta başka bir KİT'in parası yok; o KİT gidiyor, yüzde 150 faizle para alıyor, o da parasını yüzde 80 faizle repoya veriyor. Hâlbuki biz, bütün bu KİT'leri bir havuzda toptasak; hatta bugünkü gelişmiş olan bilgisayar tekniğiyle, kamunun bütün maliyesini bir havuzda toptasak; bir yerde paraya ihtiyacı olduğu zaman, öbürünün henüz kullanmadığı parayı kullansa, emin olunuz ki, trilyonlarca lira tasarruf edilir.

Bu memlekette, çok büyük zenginlik var; bunların teferruatına bir bir girecek değilim. Evet, ben, geçen sefer, 68 tane önemli kaynak var demiştim; şimdi, 100 tane var diyorum; çünkü o günden beri boş durmadık ve iki günümüzün de birbirinin aynı olmaması lazım geliyor. *(RP sıralarından alkışlar)* İnşallah, bu kaynakları harekete geçireceğiz, bunlarla çok ciddi bir program yapacağız; bunlar konuşulduğu yerde kalmayacak. Biz, şimdi devlete, ne kadar trilyon, ne kadar katrilyon para temin edeceğiz, ne kadar dövizli süratle temin edeceğiz; inşallah, sizlerin bütün bu konuşmalarınızdan almış olduğumuz bilgilerle, ışıklarla bu programımızı hazırlayıp huzurlarınıza getireceğiz. İnanıyorum ki, hepimiz sevineceğiz, ülkemiz de sevinecektir.

Yeni bir dönem başlamıştır, müjdeler olsun.

Hepinizi Allah'a emanet ediyorum. *(RP sıralarından ayakta alkışlar, DYP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN – Hükümet adına konuşan Sayın Başbakana teşekkür ediyorum.⁴⁸

⁴⁸ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 8, Birleşim 77, Sayfa 334-344*

9 Aralık 1996**1997 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Münasebetiyle**

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin muhterem üyeleri ve televizyonları başında, Meclisimizden yapılmakta olan bu yayını takip eden aziz vatandaşlarım; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum ve muhabbetle kucaklıyorum.

Bugün, 9 Aralık 1996; Türkiye Büyük Millet Meclisinde 1997 yılı bütçesini konuşuyoruz. Bütçeler, Meclis çalışmalarının en önemli konuları olduğu gibi, ülke meselelerinin de en önemli bir konusudur ve bütçeyi konuşmak demek, aslında, Türkiye'yi konuşmak demektir. Dolayısıyla; Yüce Mecliste Türkiye'mizi konuşma fırsatını bulduğumuz için büyük bir bahtiyarlık içindeyiz, Türkiye'mizi bütünüyle konuşmak fırsatını bulduğumuz için, yoksa her gün Türkiye'mizi konuşuyoruz- meselelerimize bütünüyle bakmak imkânını bulduğumuz için büyük bir bahtiyarlık içindeyiz ve sabahtan beri, Sayın Maliye Bakanımız bütçeyi takdim ederken, Türkiye'mizin bütününe konuştu, kıymetli parti temsilcisi arkadaşlarımız da grupları adına ve şahısları adına konuşmalarını yaparken konu hakkında görüşlerini ortaya koydular. Dolayısıyla, yedi saatten beri, Türkiye'mizin bütününe konuşmak üzere çok hayırlı, çok faydalı bir çalışma yapıyoruz.

Her şeyden evvel, burada kıymetli fikirlerini serdetmiş olan bütün parti konuşmacılarına ve şahsı adına konuşan arkadaşımıza güzel fikirlerinden dolayı teşekkürlerimi sunmayı bir vazife sayıyorum ve bu teşekkürü, Refah Partisi ile Doğru Yol Partisinin bir araya gelerek kurdukları 54'üncü Cumhuriyet Hükümetinin bütün üyeleri adına yapıyorum.

Hemen belirteyim ki, biraz evvel Sayın Başbakan Yardımcımızın burada bulunmadığı konusu görüşülmüştür, kendileri, Brüksel'de çok önemli bir NATO toplantısına gitmek üzere yola çıkmışlardır. Elbette, böyle önemli bir memleket meselesi münasebetiyle ayrılmaları çok faydalı bir hizmettir. Dolayısıyla, arkadaşlarımla bilgilerine sunuyorum. İnşallah, dönüşlerinde, Meclis çalışmalarını izleyecekler ve bilhassa, bu görüşmelerimizin sonuncu günü, Hükümetimiz adına görüşlerini Yüce Meclise sunacaklardır.

Muhterem arkadaşlarım, önce, gruplar adına ve şahsı adına konuşan arkadaşlarımızın temas ettikleri konulara çok genel manada işaret etmek istiyorum; çünkü bunların bir bir içerisine girecek olursak, benim de, yedi saat, sadece o konuda konuşmam gerekecek. Bu mümkün olmayacağına, olmasının da bir faydası olmadığına göre, genel manada şunu ifade ediyorum: Temenni ederdik ki, arkadaşlarımızın konuşmaları, bu kadar önemli bir memleket meselesinde, hakikaten, bu Meclisin mehabetine uygun, samimî bir üslup içerisinde olsun, birtakım gerginlikler, sinirlilikler bu konuşmalar esnasında olmasın; çünkü bunlara lüzum yok. Türkiye hepimizin, bütçe yapıyoruz, daha güzelini, daha iyisini ortaya koymak için, fikirlerimizi, huzurla, sükûnetle, samimiyetle konuşmamız, inanıyorum ki, çok daha güzel olur. Ancak, buna itina eden arkadaşlarımız oldu, onlara, hassaten, ayrıca teşekkürlerimi sunuyorum; bir.

İkincisi: Genel olarak, arkadaşlarımız bu üslup konusunun dışında, muhtevaya baktığım zaman görüyorum ki, kendi kabullerini tenkit ediyorlar (*RP sıralarından alkışlar*) Yani, asıl gerçekler bir yanda kalmış, kendi kendilerine bazı şeyler kabul edip, o kendi

kabullerini tenkit ediyorlar. Teferruatına girmeyeceğim, bugün, burada dinlediğimiz konuşmalarda, bunun pek çok misaline rastladık.

Üçüncü tespit ettiğim özellik de şudur: Biz, temenni ederdik ki, bu önemli ülke meselelerinde, hangi meselenin çözümü için, hangi alternatif teklif geliyor; dikkatle dinledik, burada, ben -dışarıya çıktığım zaman odamda da takip ettim- görüyorum ki, arkadaşlarımızın bir kısmı tenkite önem verdiler; ama asıl yapıcı teklif, bunlar arasında, maalesef, kolay kolay bulunamıyor.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Hayır... Çok yapıldı Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Hâlbuki faydalı olmak için, temenni ederdik ki, alternatif teklifler, burada sunulsun.

NİHAT MATKAP (Hatay) — Çözümler sunuldu.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bir diğer, üzerinde duracağım nokta da şudur: Muhterem hatipler, bizim daha önce söylediğimiz haklı, doğru sözleri burada tekrar ettiler, hatırlattılar; kendilerine teşekkür ediyorum. Bu sözler doğrudur, haklıdır. Bunların pek çoğunu biz şimdi zaten uyguluyoruz. Doğru Yol Partisi de aynı idealleri paylaşmaktadır. Ancak, hemen şunu belirteyim ki, biz bir Koalisyon Hükümetiyiz ve bizim sorumluluğumuz, müştereken tespit etmiş olduğumuz Hükümet Programıdır. Ondan dolayı, hiçbir parti olarak, kendi partimizin programını uygulama hakkına sahip değiliz bu şartlar altında. O itibarla “partinizin programında şu var, niçin yapmıyorsunuz” sorusunu burada konuşmamız, isabetli bir davranış değildir. Ancak, ben de arkadaşlarıma şimdi hatırlatmak istiyorum. Evet, sözümün başında bir kere daha tekrar ediyorum ki, sizlerin de işaret ettiğiniz gibi, bendeniz, daha bu senenin başında, yapılmış olan bütçeyi tenkit ederken, yapıcı bir şekilde tenkit etmek için “bu bütçenin böyle değil, şöyle olması daha uygun olur” üslubu altında buraya geldim ve dedim ki “Türkiye, bu ölçülerin içine sığmaz; Türkiye’nin meselelerini çözmek için bu rakamlar yetmez.” Mesela, bir terör için... Şu tabloyu hatırlayacaksınız; bu tabloyu, o vakit, renkli ve daha büyük bir tablo olarak, size gösterdim. Çeşitli Türkiye meselelerine, daha, bütçeye ilaveten ne kadar para ayırmak lazım gelir, bunu ifade ettim; teröre, daha 3,5 milyar koymak lazım; işsizliği önlemek için en aşağı 2,4 milyar kullanmak lazım, köylüye, memura, esnafa, işçiye, emekliye şunları vermek lazım dedim ve bütün bunların, en aşağı 32 milyar dolar olması icap ettiğini, bir tablo halinde sundum.

O konuşmamda, bu 32 milyar doların nereden alınmasının uygun olacağını da söyledim ve dedim ki “bakınız, Türkiye’de bir rant ekonomisi var, rantiyeciler var. Bu rantiyecilerin haksız kazançlarından bunun büyük kısmının telafi edilmesi uygun olur.”

Size o zaman bir şey daha göstermiştim, tekrar hatırlatıyorum: Demiştim ki “burada, bu ekonomi vasıtasıyla, köylüden, işçiden, memurdan, devletten alınıyor, bir pompa gibi rantiyecilere basılıyor.” Ayrıca bir şey daha söylemiştim: “Biz, işbaşına geldiğimiz zaman bu pompanın şeklini değiştireceğiz; ülkenin imkânları ve nimetlerinden alacağız, bütün halkımıza, işçiye, köylüye, memura basacağız. Aramızdaki fark bu olacak” demiştim. (ANAP, DSP ve CHP sıralarından gülüşmeler)

Şimdi, siz de aynı şeyleri hatırlattığınız için teşekkürlerimi sunuyorum; ancak, bir kere daha, gördüğünüz gibi, ben de söylediklerimi hatırlatıyorum ki, şimdi sizlere yapacak olduğum takdimi, acaba bu söylediklerimizi yapıyor muyuz yapmıyor muyuz

gözüyle takip buyurmanızda yarar vardır. Onun için, sözüme girerken bunu ifade ediyorum.

Şimdi, muhterem arkadaşlarım, bu bütçe nedir; bunu apaçık bir şekilde orta yere koyabilmek için, bu bütçe hangi noktada yapılmıştır; o noktaya nasıl gelinmiştir, genel gidişat nedir; onunla birlikte mütalaa edilmesinde yarar vardır ki, bu bütçenin ne olduğu tam manasıyla anlaşılmış olsun.

Onun için, size, kısaca buraya nasıl gelinmiştir -Türkiye, 1996 yılına nasıl gelmiştir- bunu takdim etmek istiyorum. Bunun için Türkiye'nin ne olması lazım, geçtiğimiz kırk yıl nasıl geçti, yirmi yıl nasıl geçti, on yıl nasıl geçti ve buraya nasıl geldik, sadece birkaç cümleyle özetlemek istiyorum.

Lütfen, şu tabloları birlikte takip edelim. *(DSP sıralarından "ışıkları söndürelim" sesleri)*

BAŞKAN — Öyle bir usulümüz yok efendim. Siz müdahale etmeyin.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, bakınız, buradaki tabloda, bütün dünya ülkelerinin yüzölçümleri bir sıra halinde gösterilmiş. Ne görüyoruz; Türkiye, dünyada mevcut ülkelerin içerisinde 36'ncı sıradadır, takriben, 780 bin kilometrekarelik toprak büyüklüğü itibariyle. Diğer yandan, Türkiye'mizin nüfusu, 1995 rakamlarına göre -yurtdışındaki 3 milyon işçimizi de dikkate alarak- 65 milyon küsurdur. Burada da, bütün dünya ülkeleri içerisinde 16'ncı sıradayız.

Şimdi, bu ülkenin her evladının, her vatandaşın, bu ülkenin yönetiminden, hükümetten "mademki nüfus itibariyle 16'inci sıradayız -geliri, ekonomiyi, vesaireyi insanlar meydana getirmektedir; ülkemizin de hiçbir eksikliği yok -şu halde, bütün dünya ülkeleri arasında, millî hâsıla itibariyle 16'inci sırada olmalıyız" diye istemek hakkıdır. Aynı şekilde "fert başına millî gelir itibariyle de, en aşağı 16'ncı sırada olmalıyız" isteği, çok doğal bir istektir.

Hâlbuki millî gelir açısından baktığımız zaman, sıramızın, maalesef, 23'e düştüğünü görüyoruz. Öbür taraftan, fert başına millî gelir açısından baktığımız zaman da, sıramızın, ta 57'ye düştüğünü görüyoruz.

O halde, önümüzde bir mesele var; neden, Türkiye, layık olduğu noktaya ulaşmış değildir? Hemen belirteyim ki, bu konuşmadan maksadım, asla, ne geçtiğimiz kırk yıldaki hükümetleri ne yirmi yıl ne on yıldaki hükümetleri, ülkeye hizmet eden insanları tenkit değildir; bu konuşmadan maksadım, gerçekleri görmemizdir. Bugüne kadar bu ülkenin her türlü hizmetinde bulunan bundan önceki arkadaşlarımızın hepsine teşekkürlerimizi sunarız. *(RP sıralarından alkışlar)* Fakat ortada bir gerçek vardır ki, bugün, Türkiye, olması icap eden noktada değildir.

Bakınız, bundan kırk yıl önce, Avrupa'daki ülkeler -Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, İspanya- harpten sonra yıkılmışlardı; ama kırk yıl önceki rakamları ile 1995'teki rakamları mukayese ettiğimiz zaman, bir İspanya'nın 29 milyon olan nüfusunun 39 milyona çıktığını; ancak, 11 milyar dolarlık millî gelirinin 611 milyar dolara çıktığını görüyoruz. Bizim millî gelirimiz ise -orada gördüğümüz gibi- kırk yıl önce 6,84 milyar dolar iken, 171 milyar dolara çıkabilmişiz. Yani, aşağı yukarı birbirimize yakınmışız; o, bu kırk yılda, arayı çok büyük mikyasta açmış.

Bir İtalya ile kendimizi mukayese edecek olursak, İtalya'nın, arayış çok daha fazla açtığını görürüz. Kırk yıl esnasında, şu gerçek var ki, bu ülkeler, bize nazaran çok daha büyük bir hızla kalkındılar. Denildi ki "Efendim, o ülkeler eskiden de gelişmiş ülkeydi, kalkınma için uzmanları vardı. Dolayısıyla, evet, harpte yıkıldılar; ama asıl, insan, tecrübe önemlidir, kendilerini böylece kalkındırdılar." Bu iddia, haklı bir iddia değildir. Evet; eskiden gelişmiş olmanın bir önemi vardır; ama buyurun, işte Uzakdoğu ülkeleri... Güney Kore'nin, Vietnam'ın, bilmem Malezya'nın, Endonezya'nın eskiden hiçbir kalkınmışlığı yoktu. Bırakın kırk seneyi, onlar, yirmi senede çok büyük bir kalkınma hızını başardılar.

İşte, aşağıdaki tablodan görüyoruz: Bir Güney Kore'nin, görüldüğü gibi, bundan yirmi yıl önce 35 milyon olan nüfusu 44 milyon oldu; 21 milyar dolarlık millî hâsılası 452 milyar dolar oldu. Türkiye'ye gelince, yirmi yıl önce 48 milyar dolar olan millî hâsılası, sadece 171 milyar dolar olmuştur. Biz 171, onlar 452; biz 65 milyonuz, onlar 44 milyon. Bu tabloların teferruatına girmeye lüzum yok. Bir gerçek odur ki, geçtiğimiz kırk yıl ve yirmi yılda, Türkiye, bütün imkânlarına layık bir gelişmeyi gösterememiştir; önce, bu gerçeği kabul edelim.

Son on yıllık gelişmemize baktığımız zaman, bu on yıllık gelişmede de, yine, mukayese edilebileceğimiz ülkelere -İtalya, İspanya, Güney Kore- nazaran, on yılda, adım adım çok geri kalmışızdır. Bakınız, gayri safi millî hâsılamız 76'dan 171'e çıkmış, İtalya 603'ten 1 trilyon 200 milyara çıkmış, İspanya 230'dan 559'a, Güney Kore 108'den 455'e çıkmış; kat kat... Ticaret hacimleri bizden çok fazla, fert başına millî gelirleri bizden fazla, ithalatları, ihracatları fazla. Son on yıllık dönemde onlar bizden çok daha büyük atılım yapmışlardır. Bizim on yıllık gelişmemize baktığımız zaman, görüyoruz ki, on yıl içerisindeki gelişmemiz yavaş olmuştur; ithalatımız, ihracatımız ve asıl önemlisi -sadece millî gelir mühim değil- ekonomimizin önemli faktörleri gittikçe bozulmuştur.

Bakınız, borçlar... On yıl içerisinde içborcumuz süratle artmış; dışborcumuz, toplam borcumuz süratle artmış; borçların gayri safi millî hâsılaya oranları, iç borçlar artmış; dış borçlar, bütçenin açığı artmış, faizler artmış, yatırımlar da küçülmüş. 1996 yılının üzerine yıldız koyduk. Eğer, bugünkü Hükümet kurulup da politikaları değiştirmemiş olsaydı, bu takdirde, bu sene sonuna geldiğimiz zaman, borçlarımızın gayri safi millî hâsılaya oranı yüzde 61 olacaktı, açığın bütçeye oranı yüzde 50 olacaktı, faiz yüzde 38 olacaktı, yatırımlar da sadece bütçenin yüzde 5'i kadar olacaktı. Bu on yıllık trendin tabii devamı budur. Hâlbuki bu on yıl esnasında, öbür ülkelerle mukayese ettiğimiz zaman, bunun çok daha yüz güldürücü şekilde devam etmesi gerekirdi.

Şimdi, sadece bu ana rakamlar değil, bunların yıldan yıla gidişatında da, maalesef, on yılda, yüz güldürücü bir gelişim kullanabilmiş değiliz. Evet, bu on yıl esnasında, Türkiye'nin durumu işte budur.

Tam böyle bir noktadayken 1996 yılına gelinmiştir. Başkaları hızla ilerlerken biz ilerleyememiştik; bütçelerimizin açıkları artıyor, faizler artıyor, yatırımlar küçülüyor. Bu şekilde 1996 yılına gelinmiştir.

1996 yılında şöyle bir bütçe yapılmıştır; daha önce hazırlanmış olan 17.10.1995 tarihli bütçe kadük olmuştur, Nisan 1996'da Meclisimizde tasvip olunan bütçe şu 2'inci sütunda gösterilmiştir. Bu bütçeden sonra, yılsonunda, sağ tarafta gösterilmiş olan rakamlarla bu yıl kapanmaktadır. Eğer, bu 54'üncü Hükümet işe başlamamış olup da, 1

Temmuzda teslim almış olduğumuz yapı içerisinde sene sonuna kadar devam edilseydi; bakınız, baş tarafta, bütçe, Türk Lirası ve dolar olarak gösterilmiş, 1 Temmuzda yılsonu gerçekleşme tahmini gösterilmiş; aynı gidişle -biz işbaşına geldiğimiz zaman bu tahmin söz konusuydu- yılsonunda ne olacaktık; yılsonunda ne olacağımızı şu 3'üncü sütundan görüyoruz. Faizler 20 milyar dolar olacaktı bu yıl, 20 milyar dolar faiz ödeyecektik; bütçenin açığı 19 milyar 632 milyon dolar olacaktı ve yatırım olarak da bütçede 2,9 milyar dolarlık bir yatırım yapılabilecekti. Görüldüğü gibi, daha önceki trende göre yürseydi yılsonunda bu hale gelinecekti. Hâlbuki şimdi, 54'üncü Hükümet geldiği zaman, faiz ödemeleri 20 milyar dolardan 18,5 milyar dolara inmiştir, bütçenin açığı 19,6 milyar dolardan, 16 milyar dolara inmiştir; çünkü devletin gelirleri 30,990 milyar dolardan 32,5 milyar dolara çıkmıştır. Şuna işaret etmek istiyorum: Görüldüğü gibi, faizler indirilmiş, devletin gelirleri artırılmış ve bütçe açığı 20 milyar dolardan 16 milyar dolara indirilmiştir. İşte, bu büyük bir olaydır; çünkü size, daha önce -sabahleyin bir arkadaşımız bizim meşhur aysbergden bahsettiler; şimdi, kendilerinin dikkatlerini rica ediyorum- ben bu aysberkten bahsettim, evet; bakın, gene bahsediyorum.

Bakınız, işte, 1 Ocak 1995'te, suyun altında, kırmızı iç borç, pembe dış borçtur; bütçe üstte gözükyor; ama sarı da bütçenin açığını gösteriyor. Bu şekiller mikyaslı çizilmiştir. 1 Ocak 1996'ya geldiğimiz zaman, her ne kadar bütçe büyümüş gözükiyorsa da, açık da büyümüş, borçlar da büyümüş suyun altında. 1 Temmuz 1996'ya geldiğimiz zaman, bütçe yine büyümüş; ama açıklar da büyümüş, çok büyümüş; iç borç da fazla büyümüş. Aynı düşünceyle -eğer 54'üncü Hükümet gelmeseydi- 31 Aralık 1996'da dördüncü şekle gelecektik; 31 Aralık 1997'de de aynı politikalarla beşinci şeklindeki bir Türkiye'ye ulaşacaktık. Dikkat buyurduysanız, hesaplar yapıldığı zaman, 1997 sonuna kadar bütçe açığı 30 milyar dolara çıkıyor, iç borç 58 milyar dolara çıkıyor. İşte bu Hükümet ne yapmıştır; bunun gerçeğini görmek istiyorsak, bu netice yerine bugün hangi netice hâsıl olmaktadır; buna bakmamız lazım. *(ANAP sıralarından alkışlar[!])*

Bakınız, 1 Temmuz 1996'da, önce, bir defa, artık aysberk yok. *(ANAP ve DSP sıralarından gülüşmeler, alkışlar [!])* Gördüğünüz gibi, apaçık, dipdiri bir bütçe var. 31 Aralık 1997'de geldiğimiz zaman, iç borç 22 milyar dolardır, dış borç 75 milyar dolardır. Bak, Yoksa demin söylediğim gibi, iç borç 30 milyar dolar olacak idi.

31 Aralık 1997'ye geldiğimiz zaman, gördüğünüz gibi, artık bütçede açık yok, onun yerine, iç borç azalmış, dış borç, takriben, halini muhafaza ediyor; her şeyiyle apaçık, dipdiri bir hale gelmiş bulunuyoruz. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)* Bu sebepten dolayı, bu bütçenin ne mana taşıdığını görmek istiyorsak, 31 Aralık 1997'de ne olacakken, ne oluyor buna bakmamız lazım.

Şimdi, bakınız -deminki o beşli şekli, lütfen, tekrar koyarsanız...

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) — Değiştir Hocam...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Şimdi, Sayın Baykal arkadaşımıza sesleniyorum; sabahleyin bir sürü balonlardan bahsettiniz. Şimdi, bakınız, dikkatinizi rica ediyorum, asıl bu Hükümet ne yapıyor; bu Hükümetin yaptığı iş -şu beşli şekli koyar mısınız lütfen; beşli şekli dedim- *(ANAP sıralarından "değiştir" sesleri)* iç borç kırmızı balonunu söndürüyor, bütçe açığı sarı balonları söndürüyor. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)* Biz, balon üfle miyoruz, sizin üflediğiniz balonları söndürüyoruz. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar; DSP sıralarından alkışlar[!])* İşte, bu Hükümetin yaptığı iş bu ve size bunu rakamlarla gösteriyoruz, mikyaslı şekillerle gösteriyoruz; yapılmış olan iş budur.

Bu iş nasıl yapılmıştır; 1996 yılında, önümüze, kıymetli bürokrat arkadaşlarımız daha önceki alışkanlığa uygun olarak -biz çalışmalarımıza başlarken, getirdiler, eski alışkanlıkla rakamlar koydular. Biz, yeni politikalarla bunları değiştirdik. Neden; eski politikalarla devam edemezdik; çünkü bakınız, on yıldan beri bütçenin açığı nasıl yükseliyor. Biz, ne yapmışız; bunu aşağı indirmişiz. İşte, buna değişim derler. (RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Sabahleyin Sayın Baykal "rakamlar yanılmaz" buyurdular. Evet, rakamlar yanılmaz. Bak, rakamlar konuşuyor ki, bu Hükümet, değişim hükümeti. (RP sıralarından alkışlar) Nitekim bütçe açığının bütçeye oranı -görüyorsunuz- değişmiş, bütçe açığının gayri safi millî hâsılaya oranı değişmiş -Sedat Bey, biraz daha süratli yapın, lütfen- aynı şekilde, faizler... Bakınız, hızı kırılmış. Neden faizler birdenbire durmuyor; çünkü devlette süreklilik var, bizden önce yapılmış olan taahhütler var. Borç alınmış, şu kadar faiz ödeyeceğiz denmiş.

AHMET TAN (İstanbul) — Ortağınızın mirası.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Biz, devlet ciddiyetinden dolayı bunları ödemek mecburiyetinde kaldığımız için, eskiden aldığımız mirası, sizin mirasınızı ödöyoruz; ama hızını da kesiyoruz.

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) — Ortakların orada.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bakınız, faizleri görüyorsunuz, değişimi görüyorsunuz; on yıl nerede, 1996'daki kırılma nerede? Bak, bu grafikler bu Hükümetin ne olduğunu gösteriyor. Faizin bütçeye oranı, gayri safi millî hâsılaya oranı, hep 1996'nın nasıl bir değişim yılı olduğunu gösteriyor.

Bakınız, yatırımlara gelelim. Yatırımlar, Türk Lirası olarak ve dolar olarak hızlanıyor...

ALİ ŞAHİN (Kahramanmaraş) — Millete yutturamazsınız.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — ...ve aynı şekilde, yatırımların bütçeye -oranları, gördüğünüz gibi- artık, yukarıya doğru yükselme safhasına geçiyor. Böylece, değişimleri, bütçenin değişimlerini açık bir şekilde görmektediriz.

Bakınız, sadece bütçe konusu değil, hepinizin bildiği gibi, on yıldan beri gelişat, kara delikleri de gittikçe büyütüyor. Sadece bütçe açığı değildir kara delik, sosyal güvenlik kuruluşları, KİT'ler, belediyeler, birlikler... Bunların hepsinin açığı seneden seneye değişmekteydi. Bakınız, BAĞ-KUR ve SSK'nın yıldan yıla nasıl bir finansman ihtiyacı olmuştur görüyorsunuz; ama 1996'da, şimdi, onların da finansman ihtiyacının beli kırılmıştır; gördüğünüz gibi, 1997'de finansman ihtiyaçları artık dolar bazında fevkalade büyük nispette azaltılmıştır.

Aşağıdaki tabloda, eğer, 54'üncü Hükümet gelmeseydi ve gereken tedbirleri almasaydı bunların finansman açığı ne olacaktı; alınan tedbirlerle, ne olduğu rakamlarla gösterilmiştir. Ne yaptık da bunları sağladık; sırası geldiği anda kısaca onu da arz edeceğim.

Diğer bir önemli konu da KİT'lerdir. Görüldüğü gibi, KİT'ler artık zarar eden müessese olmaktan çıkmaktadır. Böylece belediyeler, gayretli çalışmalarıyla eski borç batağından kendi gayretleriyle kurtulmaktadırlar ve devlet, içerisine düştüğü durumdan adım adım kurtulmaktadır. Aynı şekilde, aldığımız tedbirlerle de birliklerin, artık, böyle, aldığı bütün parayı yiyip bitiren kuruluş olmasından çıkmasını sağlıyoruz; çünkü aldığımız tedbirlerle birliklere, aldığın malı rehin tutacaksın, bu malı satacaksın, aynı parayla

gelecek sene yeniden malını alacaksın; Yoksa sana, pamuk için verdiğimiz parayı götürüp fabrikaya koyduğun fazla, lüzumsuz işçiye veya başka bir israfına harcayarak heba etmeyeceksin. Tedbirlerini aldığımız içindir ki, birlikler de şimdi aynı şekilde bir kara delik olmaktan çıkmaktadır. İşte, Türkiye'nin böyle bir operasyona şiddetle ihtiyacı vardı. Biz, her zaman ne dedik, bizim hükümete gelmemiz, itfaiyenin yangına yetişmesidir.

YALÇIN GÜRTAN (Samsun) — İtfaiye geç kaldı, geç!

SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin) — İtfaiyenin suyu yok!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bizim hükümete gelmemiz, cankurtaran arabasının hastaya yetişmesidir. *(RP sıralarından alkışlar)* Bu grafikler, bu gerçekleri göstermektedir. Tam vaktinde 54'üncü Hükümet kurulmuştur ve tam vaktinde ülke, kendisini kurtarıyor ve rakamlar konuşuyor.

Şimdi, bakınız, 1997 yılının ilk bütçe teklifi, bürokrasinin kıymetli elemanları tarafından böyle getirilmişti: Ne diyor; 22,5 milyar dolar 1997'de faiz ödenmesi lazım. Bütçenin açığının 18 milyar 382 milyon dolar olması lazım ve yatırımların da bütçede 3,3 milyar dolar olması lazım.

Bakınız, düşük bir yatırıma mukabil büyük faiz, 22,5 milyar dolar 1997 yılı için ve bütçe dengesi olarak da 18,3 milyar dolarlık açık, gelecek sene olmalıdır diyor idi. Biz ne yaptık; şimdi, bu teklifin yerine, görüldüğü gibi -bakınız, 24,9'da bürokratların getirdiği tekliftir; 17.10, 54'üncü Hükümetin kabul ettiği bütçedir- faiz, 22,5 milyar dolardan, 13,8 milyara indirilmiştir.

Yatırımlar -gördüğünüz gibi- 3,3 milyardan 3,882 milyara çıkarılmıştır; bütçenin açığı 18 milyar dolardan sıfıra indirilmiştir ve işte, 50 yıldan beri ilk defa denk bütçe kurulmuştur. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar; ANAP, DSP ve CHP sıralarından alkışlar [!])* Bu Hükümetin ne yaptığının manası, bu tabloda açık bir şekilde görülmektedir.

Huzurlarınız da, Bütçe Komisyonuna teşekkür ediyorum; çünkü bütçenin denkliliğini muhafazada büyük bir itina göstermişlerdir; ufak değişikliklerle, bütçe, Komisyondan da aynen geçmiştir. Bundan dolayı, huzurlarınızda Bütçe Komisyonuna teşekkürlerimizi sunuyorum.

MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep) — Fasa fiso bu bütçe

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Şimdi, işte bu şekilde, bu zihniyetle, Türkiye'nin değişimi ve onarımı için hazırlanmış olan bu bütçenin 15 tane özelliği var.

Bu özellikleri görüyorsunuz; bu bütçe bir değişim bütçesidir, rakamlarla gösterdik. Bu bütçe denk bir bütçedir, bu bütçenin denkliliğini, Maliye Bakanımız, Bütçe Komisyonunda kuruşu kuruşuna kaç defa ispat etti. Komisyonun ilk başlangıcında hep bütçenin denkliliği konuşuluyordu; ama müzakerelerin sonunda kimse, bütçenin denkliliğine itiraz edemez hale geldi.

HİKMET ULUĞBAY (Ankara) — Muhalefet şerhimize koyduk.

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bundan dolayıdır ki, şimdi, huzurlarınızda bir kere daha bütçenin denkliliğine işaret etmek istiyorum ve yine, Sayın Baykal Beyefendiye -"paketler nerede" diye sordu- şimdi, parmağımla, paketlerin

nerede olduğunu göstermek istiyorum, kedi nerede, ciğer nerede, onu da göstermek istiyorum; buyurun bakalım. *(RP sıralarından alkışlar)*

Bakınız, bütçede, diğer kalemleri konuşmaya lüzum yok; çünkü bütçenin gelirleri -normal gelirler- bu sene, zaten yüzde 103 artmıştır; biz, burada, yüzde 98 kabul ettik; yani, 1996 yılındaki gelirlerin seyrine baktığımız zaman, bu yıl, bütçe gelirleri yüzde 103 artmıştır; biz, yüzde 98 kabul ettik...

MUSTAFA BALCILAR (Eskişehir) — Dolar bazında mı?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Tabii, tabii; mutlak bazda elbet; Yoksa hiçbir şey ifade etmez...

AHMET TAN (İstanbul) — İslam dinarı bazında değil(!)...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Yani, dolar bazında artıyor, onu söylüyorum; bütçede, gelirler, yüzde 103 oranında yükselmiştir.

MUSTAFA BALCILAR (Eskişehir) — Yani, iki misliye yükselmiş...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Şimdi, bakınız, bu bütçenin denkliliği hususunda, denk mi değil mi, bunu kontrol etmek isteyen insan, vergi dışı gelirler, nasıl oluyor da başka yıllara nazaran önemli oranda artıyor, buraya dikkat etmek ihtiyacındadır. Buraya baktığımız zaman ne görüyoruz: Biz, özelleştirmeye 4,7 milyar dolar koymuşuz; nereden alacağız bunu; Yüce Meclis bunun kanununu çıkardı; Telekom lisansından 1 milyar dolar alacağız; Telekom hisse satışından 3,3 milyar dolar alınacak.

AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara) — Ne zaman?

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bu mart ayına kadar alınacak.

Özelleştirme kapsamındaki KİT arsa satışından, sadece 0,37 milyar dolar konulmuş -yani, 370 milyon dolar konulmuş özelleştirme kapsamındaki KİT arsa satışından- sosyal tesis, arsa, arazi ve lojman satışından 1,40 milyar dolar konulmuş; yarım kalmış elektrik santralleri satışından 1,48 milyar dolar konulmuş; yurtdışı emeklilikten 1 milyar dolar konulmuş ve toplam olarak 8,5 milyar dolar konulmuş; her yıl tahsil edilen vergi dışı normal gelir olarak da 2,10 -her yıl bu kadardı; bu yıl da aynen- konulmuş.

Şimdi, konulan nedir; 8,5 milyar dolardır; nereden geliyor bu; işte, bizim kaynak paketlerimiz... Birinci kaynak paketimizde, devlete, 10 milyar dolarlık bir imkân temini vardır; bunun hepsi gelir değildir, imkândır; devlet bu parayı kullanabilecek; içerisinde gelir olan kısım, 1,867 milyar dolardır; ikinci paketin gelir kısmı 7,5 milyardır, üçüncü paket 10 milyardır; henüz ilan etmediğimiz, ama asıl, devlet arsalarının süratle satışını öngören -2 milyar dolarlık, 5 milyar ve 3 milyar dolarlık- Türkiye'deki bütün önemli arsaların süratle satışıyla ayrıca 10 milyar dolar gelir elde edilecek; böylece, sadece, şu anda hazırlıkları yapılmış olan dört tane paketle 29,367 milyar dolar gelir elde edilecektir. Bu 29 milyar gelire mukabil, bütçenin içerisine sadece 8,5 milyar dolar konulmuştur.

HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) — Şu paket, oldu olacak, 100 milyar olsun(!)

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bu Hükümetin, 20,5 milyar dolar daha elinde rezervi vardır. *(RP sıralarından alkışlar)*

CENGİZ ALTINKAYA (Aydın) — Vay be!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Nasıl birinci pakette, şu anda, 10,5 milyar dolar fiilen tahsil edildiyse, ikinci ve üçüncü paket de tahsil edilecektir; ancak, bizim Hükümetimiz, sağlamcı bir hükümettir. Dolayısıyla, biz, bunları, bütçenin içerisine kanunların öngördüklerini koyduk; kanunların dışında, Hükümet olarak bizim yapacağımız aksiyonları ise, geldikçe, personele verilen parayı artırmak, yatırımları artırmak, kalkınma hızını artırmak suretiyle, ayrıca bütçeye ilave edeceğiz.

İşte, böylece, görüldüğü gibi...

MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep) — Hocam, birileri sizi işletmiş!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Tabî, ben, sizin, bunları dinlerken yüzünüze bakıyorum, hiç şaşırıyorum; niçin.

CENGİZ ALTINKAYA (Aydın) — Ciddiye almıyoruz ki...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — ...çünkü bunlar sizin hayalinizin bile yetişmeyeceği şeylerdir de onun için. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Siz farkında değilsiniz, bu memlekette Sultan Fatih'in torunları var, Sultan Fatih ne diyor: "Bizim yaptığımız işlere, sizin hayalleriniz bile yetişemez." *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Onun için, burada şaşılacak hiçbir şey yoktur.

AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara) — Sultan Fatih bizim, hepimizin; sadece sizin değil...

BAŞKAN — Sayın Güner, lütfen...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Dolayısıyla, nasıl olsa bunlar yapılacak diye bazı arkadaşlarımızın şaşırmasına ben hiç şaşırıyorum.

AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara) — Şu hakaret hepimize yapılmıştır...

BAŞKAN — Sayın Güner, lütfen...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Her şey, önce inanışla başlar; sonra, takip ve azimle gerçekleşir.

MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep) — Hocam, sizi işletmişler...

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Çok aziz ve muhterem milletvekilleri, bu bütçenin diğer özelliklerinin ayrıca teferruatına girecek değilim; bu paketleri geçelim, bunları arkadaşlarımız biliyorlar.

Bütçenin özellikleri:

Bu bütçe, bir değişim bütçesidir, denk bir bütçedir, kamu personeli maaşlarında reel artışı hedefleyen bir bütçedir, yatırımlarda 36 yılın en büyük reel artışı verilmiştir -bütçedeki dolar olarak yatırımlara ayrılan paranın artışı yüzde 40'tır- borç-faiz sarmalını kıran bir bütçedir, devletin temel hizmetleri olan eğitim, sağlık, adalet, savunma ve güvenlik hizmetlerine ayrılan kaynaklar, bu bütçede özel olarak artırılmıştır. Şöyle ki, bugüne kadarki trendlere bakılacak olursa, devletin bu trendleri içerisinde, bu yıl, eğitim hizmetlerine yüzde 104 artış verilmiştir -enflasyonun kat kat üzerindedir- sağlık hizmetlerine yüzde 111, adalet hizmetlerine yüzde 106, savunma ve güvenlik hizmetlerine yüzde 108 artış verilmiştir.

Bu bütçe, ülkemiz insanının refah seviyesinin yükseltilmesine matuf bir bütçedir. Bu bütçede, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemek için, gayri safi millî hâsılanın

binde 1'ine yakın ilave konulmuştur. Bugüne kadar, Batı ülkelerinde yüzde 3 olan araştırma ödenekleri, bizde, şimdi, ilk defa binde 4'ten yüzde 1'e çıkmıştır. Bu bütçe, yerli savunma sanayiine çok büyük önem atfeden bir bütçedir; araştırma-geliştirmenin önemli bir kısmı da, savunma ihtiyaçlarımızın yerli kaynaklardan hazırlanmasına ayrılacaktır.

Yükseköğrenime ayırdığımız para yüzde 118 artırılmıştır. Bu, yükseköğrenime verdiğimiz önemi göstermektedir. Bu bütçe, aynı zamanda, özellik arz eden kamu personeline ilave ödemeleri ihtiva etmektedir. Bu, bir enflasyonla mücadele bütçesidir; çünkü faizleri kaldırmıştır, yatırımları artırmıştır ve halktan alınan parayı, ülkenin kalkınmasına sevk etmektedir.

Bu bütçe, bir istikrar bütçesidir; çünkü denk bütçedir, aynı zamanda ödemeler dengesindeki iyileşmeyle birlikte yürümektedir, ülkenin döviz rezervleri ve malî imkânları artmaktadır ve bütçe, bunları artıracak olan bir bütçedir. Dolayısıyla, ülke istikrara kavuşmaktadır. Bu bütçe, bütün bu özellikleriyle bir değişim ve onarım bütçesidir.

Bütçenin bu özelliklerine ilaveten ayrıca çok önemli manaları vardır. Bu bütçe, halkımıza hizmet eden bir zihniyetin bütçesidir. Biraz sonra açıklayacağım, atılan adımlarla rant ekonomisinden reel ekonomiye nasıl geçiliyor ve rantiyecilere giden para nasıl şimdi halkın kendisine sevk ediliyor, bütçede neler var, bunları biraz sonra kısaca söyleyeceğim; ancak, şimdi şunu belirtiyorum ki, bakınız, bu kısa zamanda Hükümetimiz, memura, işçiye, emekliye ne yaptı; katsayıları yüzde 50 artırdık, 30 bin memur ailesini sevindirdik, işçi emeklilerinin artışını yüzde 100, BAĞ-KUR'lularınkini yüzde 300 artırdık, asgarî ücret yüzde 100 artırılmıştır ve asgarî ücret 214 dolara çıkarılmıştır.

Güvenlik kuvvetlerimize, özellik arz eden kamu personeline ilave refah getirecek mevzuatlar getirilmiştir ve bütçeye buna göre para konulmuştur.

Zorunlu tasarrufun kaldırılması için gerekli kanun tasarısı ikinci defa Meclistedir.

1997 yılı bütçesinde, bütün memur, işçi, emekli ve asgarî ücretlilere enflasyon üzerinde reel artış sağlanacak ve iyileştirmelere devam edilecektir.

Hükümetimiz yurtdışında çalışan işçilerimize sahip olan bir hükümettir. Zira yurtdışındaki işçilerimizin kesin dönüş şartı aranmaksızın makine ve otomobil getirmelerine imkân tanınmıştır, oy kullanmaları için ciddi adımlar atılmıştır; Avrupa'da ailelerinden koparılan çocuklarla yakinen ilgilenilmiştir. Düşününüz; aileden çocuğu alıyorlar, nereye gittiğini annesi babası bilemiyor. İlk defa bu Hükümet, Alman makamlarıyla bütün bu konuları masanın üzerine yatırdı, ailelerine bilgi verme mecburiyeti getirdi. Eğer o çocukları bir Türk ailesi almak istiyorsa, onların tercih edilmesi, bu çocukların yaz aylarında Türkiye'ye gelmesi vesaire gibi önemli adımlar bu Hükümet tarafından atılmıştır. Yurtdışındaki işçilerimize, Türkiye'ye mecburi dönme ortaya konmaksızın, emekli olma hakkını bu Hükümet tanımıştır.

Bu hükümetin en mühim özelliklerinden birisi, kimsesizlere ve yoksullara verdiği büyük önemdir. Sosyal Yardımlaşma Fonu yeniden asıl maksadı için kullanılmaktadır ve 800 bin fakir bilgisayara geçirilmiştir; bunların hepsinin giyecek, yiyecek ve yakacak ihtiyaçları karşılanmaktadır. Bunlara ilave olarak, Kredi ve Yurtlar Kurumundan burs

alan 200 bin üniversite öğrencisine ilaveten, 200 bin üniversite öğrencisine daha ayrıca burs verilmiştir.

Biz işe başladığımızda, ilk olarak köylümüze fındık taban fiyatını verdik; köylümüzden fındık geçen sene 40-50 bin liraya alınmıştı, sabahleyin arkadaşlarımız da söylediler, şimdi 180-200 bin liraya alınıyor ve dünyada fındık fiyatı 200 dolardan 400 dolara çıkmıştır. Böylece bu Hükümet, fındığımızın değeri pahasına satılmasını, başka ülkelerdeki komisyoncuların elde ettikleri paraların şimdi Türkiye'ye gelmesini sağlamıştır ve fındık, ayçiçeği, mercimek, buğday, çay, üzüm, pirinç, pamuk ve tütün ödemeleri muntazaman yapılmıştır.

Güneydoğu illerimizde köye dönüş teşvik edilmiştir, pek çok aile köyüne dönmüştür, köylerinde tamiratlar yapılmıştır ve şimdi de büyük bir hayvancılık projesi tatbikata konulmaktadır; böylece Güneydoğu Anadolu'muz ve köylümüz için çok büyük adımlar atılmaktadır.

Esnafımıza gelince: BAĞ-KUR emeklilerine kademe atlama imkânı verildi, kredilerde büyük artmalar yapıldı; KOBİ'lere büyük kolaylıklar sağlandı ve stok afları getirildi. Sınır kapıları, sınır ticareti büyük bir hızla geliştiriliyor. Bilhassa, sanayi tesisleri ve KOBİ'ler için kalifiye eleman yetiştirme kurslarına büyük bir önem atfedilmektedir. Bunların yanında, Hükümetimiz, Yüce Meclise teşekkürünü arz ediyor 3 Aralık günü çıkarılmış olan Özürlüler Kanunundan dolayı; bu verilmiş olan yetkiyi süratle kullanmak üzere kollarını sıvamıştır.

Bu bütçe, bölgesel dengesizlikleri gideren bir bütçedir; çünkü yatırımlar artırılmıştır. Yatırımlarda, selektif bir şekilde çalışılarak, bilhassa güneydoğu gözetilecektir. 80 ilin özel sektör ve devlet yatırımları, her ay muntazam bir şekilde takip edilmektedir. Üretim, istihdam ve ihracat seferberliği bütün yurt sathında, sektörler bazında, takip edilmektedir. Bundan başka, şimdi, Hükümetimiz, önümüzdeki yıl güneydoğuda bir tek okulsuz köy ve öğretmensiz okul bırakmamak üzere, gereken hazırlıklarını yapmış bulunmaktadır.

İlave gelirlerin kullanılmasında dengesizliğin giderilmesi gözetilecektir. Devlet İstatistik Enstitüsünde yapmakta olduğumuz bir değişiklikle, artık, Türkiye'nin istatistikleri belde bazında takip edilecektir. Şu anda, o ilçenin geliri nedir, gideri nedir, üretim nedir, fert başına o ilçenin geliri nedir ve ithalatı nedir, ihracatı nedir, işsizliği ne kadar; bunlar, ilçe bazında takip edilmektedir.

Doğuya doğalgaz getirilmektedir; bir yıl sonra, Van'da, Ağrı'da doğalgaza kavuşulacaktır ve buralara santraller kurulacaktır.

Hudut ticareti teşvik edilmektedir.

Bugün Butros Gali, petrol boru hattının açılması için, son imzasını atmıştır; biraz önce kriptoyla haber verildi. *(RP sıralarından alkışlar)* Binaenaleyh, hiçbir mani kalmamıştır, onun için ayın 10'unda, yarın petrol boru hattından petrol akıtılmaya başlanacaktır ve inşallah 16'sında da, Hükümetimizin mensupları, Yumurtalık'ta, boru hattından, ilk petrolün gemiye yüklenmesini kutlayacaktır. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)*

Böylece, Güneydoğu Anadolumuz için, biraz evvel Sayın Necmettin Cevheri Beyin işaret ettikleri, hayırlı adım fiilen gerçekleşmektedir. Bunun ekonomik manasının yanında, asıl, bölgesel ve siyasî manası, psikolojik manası çok büyüktür.

Bundan başka, bölgedeki et kombinaları yeniden üretime geçirilecektir. Her bir ile 50 milyar lira olmak üzere, köye dönüş ödenekleri gönderilmiştir ve 50'inci madde fiilen çalıştırılacaktır. Bunun için hudutlardaki arabalarımızın tankerleri büyütülmüştür. Bölgede düşük kapasiteyle çalışan tesislerin tam kapasiteye çıkmaları ve bölge için şu anda tasavvurun üzerinde çok köklü bir şekilde vergi ve enerji teşviki hazırlıklarımız sürmektedir. Bunun için, hatta batıdaki insanlar, bu büyük avantajlardan dolayı üretimlerini doğuda ve güneydoğuda yapmak için o bölgeyi tercih edeceklerdir.

Bu bütçe, Türkiye'nin meselelerini çözen bir bütçedir. Teröre son verilmesi için çok yönlü mücadele yapılmaktadır. İşsizliğin önlenmesi için, yatırımların artırılması, denk bütçe vasıtasıyla faizlerin düşürülmesi, enflasyonun düşürülmesi, istihdam projeleri, yap-işlet-devret, yap-işlet teşviki, Devlet İstatistik Enstitüsü ile işsizliklerin takibi ve bütün projelerin selektif olarak takibiyle, işsizliğin süratle düşürülmesi için büyük adımlar atılıyor.

Bu bütçe ve bu Hükümet, refah seviyesinin yükseltilmesi için büyük adımlar atıyor, dışticaret dengesinin, ödemeler dengesinin kurulması için, bilhassa ihracatın teşvikinde AR-GE için büyük adımlar atılıyor. Turizmde yeni atılımlar yapılmaktadır. Dost ve kardeş ülkelere siteler, kamu kuruluşlarına ait turistik tesislerin özelleştirilmesi, turizm projelerinin teşviki, Türkiye'nin diğer önemli meselesi olan kamu borçlanma gereğinin azaltılması, faizlerin ve enflasyonun düşürülmesi, reel ekonomiye geçilerek zümresel dengesizliğin giderilmesi, bölgesel denge getirilmesi ve yeniden yapılanma, mahallî idarelerin yetkilerinin artırılması ve bugüne kadar bir kara delik olan bilhassa güvenlik kuruluşlarının yapısal değişiklikleri...

Bakınız, şu ana kadar, Hükümetimizin, güvenlik kuruluşların yapısal değişiklikleri için attığı adımları size kısaca bir tablo halinde göstermek istiyorum.

Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu yeniden hazırlanmıştır: Hastalık sigortasında 60 gün staj süresi getiriliyor, sosyal güvenlik destek primi yüzde 24'ten yüzde 30'a çıkarılıyor; bunlar, sendikalarla mutabakat halinde hazırlanmış maddelerdir. Bu tasarıda prime esas kazanç üst sınırı, asgarî ücretin iki katına çıkarılmıştır, Bakanlar Kurulu üç katına çıkarmaya yetkili kılınmıştır; isteğe bağlı sigortacılık primi yüzde 20'den yüzde 25'e çıkarılmıştır, hizmet birleştirilmesi uygulaması yeniden düzenlenmiştir. Emeklilikte müktesep haklar korunarak yaş haddi getirilmiştir; kadınlarda ve erkeklerde 55. Kaçak işçi çalıştırılmasına karşı tedbirler alınmıştır. Sosyal Sigortalar Kurumunun gayrimenkullerinin satılabilmesi konusunda yönetim kuruluna yetki verilmesiyle ilgili kanun tasarısı Meclistedir. SSK prim ve gecikme zamları tahsilatının hızlandırılmasıyla ilgili kanun tasarısı da bu da Meclistedir.

Diğer yandan, BAĞ-KUR'un sağlıklı bir yapıya kavuşması için, 10 milyon çiftçiye sağlık sigortası imkânı getirilmektedir. Yeni BAĞ-KUR ve BAĞ-KUR tarım sigortası kanunu tasarısı ile BAĞ-KUR prim ve gecikme zamları tahsilatının hızlandırılmasıyla ilgili kanun tasarısı vasıtasıyla ve bunların ellerindeki gayrimenkullerin satılması suretiyle demin size göstermiş olduğum grafikteki değişimler temin edilecektir.

Aynı zamanda, Türkiye'nin dış politikayla ilgili meselelerinde de büyük adımlar atılmaktadır. Türkiye'de, kardeş Türk Cumhuriyetlerinden 10 bin genç okutuyoruz, bu ülkelere milyar doların üzerinde kredi veriyoruz, yatırımlar yapıyoruz, bu ülkelerde üç tane üniversitemiz var.

Bütün dünyayla ilişkilerimizi geliştiriyoruz, yeni pazarlar meydana getiriyoruz ve içerisinde bulunduğumuz ekonomik işbirliği teşkilatlarının aktivitelerini artırıyoruz.

Bu arada, Kuzey Kıbrıs'ı da kalkındıracağız. İnşallah, bu bütçe görüşmelerimizin arkasından Kuzey Kıbrıslı yetkililer Türkiye'ye gelecekler ve önümüzdeki yıl fert başına millî gelir 3 bin dolardan 4 bin dolara çıkarılacaktır Kuzey Kıbrıs'ta. Bunun için, 180 bin nüfuslu Kıbrıs'ın, 580 milyon dolarlık millî gelirinin -180 milyon dolar ilave olarak artırılması gerekmektedir. Kıbrıs'ı büyük bir üniversite adası yapacağız ve buradan 50 milyon dolar ilave gelir elde edilecek; sulama projelerini gerçekleştireceğiz, 50 milyon dolar da buradan; turizmini gerçekleştireceğiz, takriben, bir 50 milyon dolar da buradan gelecek. Kıbrıs, buralardan gelir temin etmek suretiyle, ilk defa, sağlıklı bir yapıya kavuşacaktır.

Bu bütçenin diğer bir manası da şudur: Reel ekonomiye geçiş bütçesidir bu. Bu, bilindiği gibi Hükümet Programımıza sarıh bir hüküm olarak konulmuştur. Denk bütçeyle, devletin yüksek faizle borçlanmasına son vermeye çalışıyoruz. Hazine senetlerine yüzde 10 stopaj koyduk. Yüksek faizli borçların azaltılması, kaynak paketleri vasıtası sayesinde sağlanıyor. Yabancı tahvillerde vergi adaletini tesis ettik; bugüne kadar başka ülkenin tahvilini alırsanız, bu tahvilin ne asıl parasından ne de bunun faizinden vergi ödenmiyordu; Hâlbuki yerli senet -Hazine senedi- alan bunu ödüyor; bunun adaletini tesis ettik.

Üretim, istihdam, ihracat seferberliği reel ekonomiye geçmek demektir. Kredilerin ve imkânların üretime tevcihi; KİT'lerin yüksek faizle borç almalarının önlenmesi; kamu alacaklarının ödenmesi için borçlu kamu kuruluşlarının yüksek faizle borçlanmasının önlenmesi; pompaların yavaşlatılması; repolar, bono ve tahvillerin bundan sonra reel ekonomiye dönük hale getirilmesi, millî imkânların yabancı ekonomileri desteklemeleri yerine, bizim ekonomimizi desteklemeye yönlendirilmesi. Düşününüz, bu Hükümetten önce, dış ülkeler bizi zengin görsünler, onun için bankalarımızın dövizlerinin büyük kısmı dış bankalarda tutulsun diye, tebliğler neşredilmişti. Bizim bankalarımızın dövizleri başka ülkelerin ekonomisine hizmet ediyordu; bütün bunlar değiştirilmiştir. İşte, görüldüğü gibi, adım adım reel ekonomiye geçilmektedir.

Bu bütçenin bir diğer özelliği de, hakikaten, Türkiye'nin büyük bir atılım yapmasına fırsat hazırlamasıdır. Bütçenin dışında, ayrıca, yap-işlet ve yap-işlet-devret metoduyla büyük atılımlar yapılacaktır.

Şimdi, Türkiye hangi noktadadır; size "Flaş Yatırımlar" adı altında bir tablo sunuyorum: Bakınız, şu anda doğalgaz projesi olarak: İran Doğalgaz Boru Hattı, 1 milyar 100 milyon dolarlık bir projedir. Rusya Doğu Hattı Doğalgazı, Aliğa LPG Terminali, İskenderun LPG Terminali, İskenderun-Ankara Boru Hattı. Ulaşım projeleri; Otoyollar, bölünmüş yollar, İstanbul Boğazı Tüp Geçidi ve Metrosu, havalimanları, demiryolu projeleri. Serbest bölgeler: İskenderun, Trabzon ve Kuzey Kıbrıs. Kompleksler: İstanbul-Pendik-Kurtköy Kompleksi. Hidroelektrik ve termal santraller -yeni yapılacaklar, kiraya verilenler ayrı- nükleer santraller.

Özelleştirme; bakınız, yukarıda saydığım büyük projeler 57 milyar dolarlık bir yatırımdır; özelleştirmede de 25 milyar dolarlık imkân vardır. Dolayısıyla Türkiye bütün dünya finans kurumları için en cazip bir hedeftir; çünkü Türkiye'de 82 milyar dolarlık kârlı iş vardır.

İşte, bütün bunlar, bugün Türkiye'nin nereye yürüdüğünü açıkça göstermektedir.

Bakınız, otoyolların detayları, bölünmüş yolların detayları, İstanbul tüp geçidinin ve havalimanlarının detayları ayrıca bu tabloda takdim edilmiş bulunmaktadır, teferruatına girmiyorum.

Devletin elindeki enerji santralleri da bir bir burada gösterilmiştir. Türkiye, bugün için, 80 milyar dolarlık bir finans hedefidir. Bundan dolayıdır ki, bütün dünya, Türkiye'deki bu büyük finans imkânından pay almaya çalışmaktadır.

Diğer yandan, bu bütçeyi uygulayacak olan hükümetin özellikleri de büyük bir mana taşımaktadır. Görüldüğü gibi, Refah Partisi-Doğru Yol Partisinin kurmuş olduğu 54'üncü Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, örnek bir uyum içerisinde çalışmaktadır ve ülkemizde istikrarı sağlamıştır. Bu Hükümet bir hizmet hükümetidir, tahakküm hükümeti değildir. Bu Hükümet, ibadet aşkıyla halka hizmet ediyor.

Bakınız, insan hakları hususunda attığımız ve atmakta olduğumuz adımları da, size, kısaca arz ediyorum:

Cezaevlerindeki huzursuzluklar ortadan kaldırılmıştır.

DGM davalarının hızlandırılması için yerler yeniden düzenlenmiştir. DGM'lerin görev alanına giren suçlarda 30 gün olan gözaltı süresi 7, artı -gerektiği halde, hâkim kararıyla- 3 gün daha uzatılabilecektir. Diğer mahkemelerde 4 ilâ 3 güne indiren tasarı komisyondan geçmiştir.

Düşünce suçları başta olmak üzere, devlet aleyhine olmayan bazı suçların, DGM'nin görev alanı dışına çıkarılmasına dair kanun tasarısı komisyondan geçmiştir.

Din görevlilerinin Memurin Muhakematı Hakkında Kanun kapsamına alınmasına dair tasarı Genel Kurulun gündemindedir.

Yurtdışındaki vatandaşlarımızın, çalıştıkları ülkelerde oy kullanmalarının temini için prensip mutabakatı sağlanmıştır.

Almanya'daki bazı işçilerimizin velayet haklarının kaldırılması, ellerinden alınan çocukların kendilerine iadesi hususunda çalışmalar başlatılmıştır.

Adalet Bakanlığında, gerek Adli Müzaheret Anlaşmasından doğan hakların gerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki davaların takibi için Dışişlikler Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Adli zabıta kurulması hakkında kanun taslağı hazırlanmaktadır.

İnsan hakları müsteşarlığı teşkilatının kurulması hakkında kanun taslağı Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmek üzere imzadadır.

Bu Hükümet, demin de söylediğim gibi, sağlamcı bir hükümettir; yani, bütçeyi, elindeki imkânlarla göre hazırlamıştır. Gerek kamu çalışanlarına gerekse yatırımlara, yeni gelirler elde ettikçe -bu gelirler Hazineye girdikten sonra- ilave artışlar verilecektir.

Bu Hükümet, Türkiye'nin bütün meselelerine sahiptir; üretim, istihdam ve ihracat seferberliğini başlatmıştır. Bakınız, buna bir misal olmak üzere, dışticaretimiz programlanmıştır; denizcilik, madencilik, sanayi, tarım, hayvancılık programlanmıştır. Size, sadece bir misal olmak üzere, madencilikte nasıl bir programımız var onu izah edeyim: Görüldüğü gibi, 1996'da, üretim 3 milyar dolardır; ama ihracatımız 1 milyar

dolardır; 1997’de, 1998’de, 1999’da ve 2000 yılında hızla artacak ve Türkiye’nin üretimi 10 milyar dolara ulaşacaktır; bu bir.

Şimdi, ikinci tabloda gördüğümüz gibi, 21 çeşit maden de hangi projeler vasıtasıyla gerçekleştirilecektir; bütün bunların hepsi programlanmıştır. Hükümetimiz, serbest piyasa ekonomisini esas almıştır; ancak, ülkenin nereye varacağını da, mutlaka teşviklerle, takiple, programa bağlı olarak gerçekleştirmek üzere çalışmaktadır.

Yine, Hükümetimizin bir diğer özelliği, özel sektör ve gönüllü kuruluşlarla sürekli yapılan toplantılarla, birlikte ve beraberce çalışılmaktadır.

Bütün bunlardan sonra, sözlerimi şu şekilde bağlıyorum: Görüldüğü gibi, Türkiye, büyük bir değişimin içerisinde. Esasen, Türkiye’imiz, dünyanın merkezindedir. Türkiye, büyük bir devlettir; çok önemli bir ülkedir; imkânları ve zenginlikleri büyük bir ülkedir.

Bakınız, 1996’da, biz, işe başlarken, 48 milyar dolarlık bütçenin 16 milyar doları açık ve 18,5 milyar doları faize ödeniyordu; ne kalıyor hizmet için; 13,5 milyar dolar. Hâlbuki bu çalışmalarla, bu 13,5 milyar dolarlık reel imkâna ilaveten -demin de gösterdiğim gibi- 29,5 milyar dolarlık yeni bir ilave, bunun üzerine konulmuştur. Dolayısıyla, Türkiye, imkânları geniş olan bir ülkedir.

Şimdi, bütün Asya’ya hitap eden bir İskenderun serbest bölgesi ve liman tesisi özel teşebbüs olarak kurulacaktır. Yine, Asya ve Türk cumhuriyetlerine hitap eden bir Trabzon serbest bölgesi ve liman... Bu serbest bölgeler içerisinde, aynı zamanda, tıpkı Singapur’da, Malezya’da olduğu gibi malî finans merkezleri de kurulacaktır. Böylece, Türkiye, Asya’nın kapısı olacaktır.

Diğer yandan, Türkiye, bir yandan, Avrupa Birliğiyle gümrük birliği içerisinde, Karadeniz İşbirliği Teşkilatıyla eski Sovyetlerle işbirliği içerisinde, 53 Müslüman ülkeyle işbirliği içerisinde, ECO, 10 Türk cumhuriyeti ve Müslüman ülkelerle işbirliği içerisinde. Bütün bu grupların içerisinde işbirlikleri artmaktadır.

D-8 Projesi, çok önemli bir projedir. Bunu, bugün, bütün bu 8 ülkenin devlet başkanları büyük bir ilgiyle bekledikleri gibi, bu projeyi, şimdi, Amerika da, Fransa da, İngiltere de, Almanya da bekliyor.

AHMET TAN (İstanbul) — Almayalım onları!

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Devamla) — Bakınız, önemli olan şudur: Efendim, bu gelişmiş ülkelerin karşısına kiminle çıkacaksınız; Bangladeş’le mi, Mısır’la mı... 800 milyon insanla çıkıyoruz. *(RP sıralarından alkışlar)* 800 milyon insan... Bunların karşısına biz hakla çıkıyoruz. Hak... Hak... *(RP sıralarından alkışlar)* Çünkü bugün dünyada hakikaten büyük haksızlıklar var. En büyük güç, haklı olmaktır. Bugün, şu Birleşmiş Milletler Teşkilatında 5 ülkenin veto hakkı var; bu bir çelişki değil mi... Bu bir çelişki değil mi... Bu, elli sene öncenin dünyası; bu dünya böyle yürümez *(RP sıralarından alkışlar)* Şimdi, bütün dünyanın hepsi haklı bir dünya istiyor; herkes elli yıl sonra dünyayı yeniden kurmak istiyor. Bu, herkesin temennisidir. Bakın, bu D-8’ler hareketinin 6 ana umdesi var:

Yeryüzünde savaş değil, barış. Kim istiyorsa, bu masanın etrafında oturacak.

Gerginlik değil, diyalog.

Sömürü değil, işbirliği.

Çifte standart değil, adalet.

Kibir, tekebbür değil, eşitlik.

Bir arada, hakka riayet ederek yaşamak.

Yenidünyanın prensipleri bunlar olacak. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Ondan dolayıdır ki, o sizin çok küçük gördüğünüz, o 800 milyon insan, evet, hakkı üstün tuttuğu için, bütün insanlığa en büyük hayırlı adımı atacaktır.

İşte, şartlar öyle gelişmiştir ki, Batı ülkeleri de, bu gerginlikten, bu sunî mücadeleden bir sonuç çıkmayacağını idrak edecek noktaya gelmişlerdir; adım adım yeni bir dünya kuruluyor ve bu yenedünyada da, elbette, en önemli noktada Türkiye bulunuyor; çünkü Türkiye, dünyanın merkezindedir. Türkiye, bu başlattığımız ekonomik kalkınmasını yaptığı zaman, herkesin saygınlıkla bakacağı bir ülke noktasına geliyor. Tek kelimeyle, yeniden büyük Türkiye kurulmaktadır.

Görüldüğü gibi, artık, Batılı ülkeler bize geldikleri zaman, eski kırık plağı çalamıyorlar, onları, daha baştan susturuyoruz; geldiklerinde alışmışlar yıllardan beri "efendim, sizde insan hakları, sizde bilmem Kürt meselesi..." Biz de Kürt meselesi filan yok. Bir terör var, onu da siz kışkırtıyorsunuz. Hadise budur. *(RP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Bu plakları kaldırmalarını kendilerine söyledik. Sayın Cumhurbaşkanımız son yaptığı Almanya seyahatinden "bu sefer bambaşka bir ilgi gördüm" diyerek döndüler Türkiye'ye. Neden; evet, tabii, çünkü Türkiye, bu yenedünyada yavaş yavaş yerini almaktadır ve zaten, bunun da, hem ekonomide hem her sahada emareleri gözükmetedir.

Dolayısıyla, bu bütçeden sonra ve bu anlattıklarımın sonra, şu soruyu sorup cevabını vererek sözümü tamamliyorum: Türkiye nereye gidiyor; Türkiye, meselelerini çözüyor, dengelerini kuruyor; Türkiye, iyiye gidiyor; Türkiye, öncü devlet oluyor. Bunu, Refah Partisi, Doğru Yol Partisi yapıyor; bunu, 20'inci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi yapıyor; bunu, milletimiz yapıyor...

Hepinizi ve televizyonları başında bizi seyreden aziz vatandaşlarımızı muhabbetle kucaklıyorum.

İyiye gidiyoruz, yeniden büyük Türkiye'ye gidiyoruz.

Bütçemiz milletimize hayırlı olsun.

Hepinizi Allah'a emanet ediyorum. *(RP sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.⁴⁹

⁴⁹ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 20, Cilt 15, Birleşim 28, Sayfa 107-121*

18 Aralık 1996 Çarşamba**Başbakan Necmettin Erbakan'ın 1997 Bütçesinin Kabulü Nedeniyle Yapmış Olduğu Teşekkür Konuşması**

BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin muhterem üyeleri, televizyonları başında bizleri izleyen aziz milletimizin kıymetli evlatları; hepinizi, saygıyla selamlıyorum. Şu anda, 1997 yılı bütçesinin Yüce Meclis tarafından karara bağlanması dolayısıyla, Hükümetimiz ve onun bütün muhterem üyeleri adına, Yüce Meclise teşekkürlerimi arz etmek için huzurlarınızdayım.

Bu bütçe, elli yıldan beri, ilk defa denk bir bütçedir. Böyle denk bir bütçeyi yürürlüğe koyma şerefi, bu Meclisindir, 20'inci Dönem Meclisidir; bu, büyük bir şereftir. Bu bütçe, aynı zamanda, bir değişim, onarım ve atılım bütçesidir. Türkiye, bu bütçeyle dengelerini kurmaktadır. Denk bütçe, bundan sonra gelecek olan yeni ekonomik hedeflerimizin bir temel taşıdır. Yeniden büyük Türkiye'nin önemli bir adımıdır; ekonomisi güçlü, öncü bir Türkiye'nin, mühim bir adımıdır. Bu adım atıldığı için, Meclisimizi ve bütün milletimizi tebrik ediyorum.

Bu oylama Meclisimizin, Hükümetimize, Refah Partisi ile Doğru Yol Partisinin bir araya gelerek kurdukları 54'üncü Cumhuriyet Hükümetine güvenini tazelemesi ve güvenini teyididir. Hükümetimiz, Yüce Meclisin teveccühünden aldığı güç ve inançla, Türkiye'nin meselelerini çözmeye; köylümüze, işçimize, memurumuza, esnafımıza ve emeklilerimize, saadet ve refah getirmek için, ibadet aşkıyla yapmakta oldukları çalışmalarına ve hizmetlerine, bundan sonra daha büyük bir şevkle, aşkla ve inançla devam edecektir.

Bu bütçe, Yüce Meclisin komisyonlarında 4 Kasım-1 Aralık tarihleri arasında -takriben 26 gün süreyle- geceli gündüzlü incelenmiş, üzerinde fikirler serdedilmiş bir bütçedir. Bu bütçe, Yüce Meclisin Genel Kurulunda da 9-18 Aralık tarihleri arasında, 10 gün süreyle, aynı şekilde gece gündüz incelenmiş, üzerinde fikirler yürütülmüş bir bütçedir. Her şeyden evvel, bu müzakereler esnasında fikirlerini serdeden Yüce Meclisin bütün üyelerine, Hükümetimiz adına, kalpten teşekkürlerimi sunuyorum ve kendilerine ifade ediyorum ki, bu yapılmış olan tenkitleri, Hükümetimiz, dikkatli bir şekilde, her zaman göz önünde bulunduracaktır. Bu kıymetli tenkitlerden bütün gücümüzle yararlanmayı bir vazife sayacağız; bize ışık tuttunuz, teşekkürlerimizi arz ederiz. *(RP ve DYP sıralarından alkışlar)*

Bu bütçenin tatbikatında, Hükümetiniz olarak, sizlere, açık bir şekilde ifade ediyoruz ki, aziz milletimizin saçı bitmedik yetimlerinin hakkının her kuruşunu, en büyük bir dikkatle harcayacağız. Bu hususta, israfları önlemek, ülkemize, bu imkânları en faydalı sahalarda kullanmak için elimizden gelen bütün gayreti göstereceğiz ve inşallah, böylece, halkımızın beklediği hizmetleri başaracağız ve Türkiye'mizi, milletlerarası yarışta en ön safta yer alması için, elimizden gelen gayretle ileriye götürmeye çalışacağız.

1997 yılının, Türkiye'mizin bir altın yılı olmasını diliyoruz. Bu bütçe denkliğin üstünde, aynı zamanda ilave gelirleriyle daha büyük hamlelerin tatbik edileceği bir bütçe olacaktır, inancımız budur. İnşallah, 1997 yılı sonunda Türkiye'mizin bütçesinin denk değil, denkliğin üzerinde, yeni gelirlerle büyük atılımları yürüten bir bütçe olduğunu hep birlikte göreceğiz.

Bu inançla, 54'üncü Cumhuriyet Hükümeti adına Yüce Meclise bir kere daha teşekkürlerimi arz ediyorum, 1997 yılı bütçemizin ülkemizin bütün evlatlarına saadet getirmesini diliyorum, hepinizi ve aziz milletimizi Allah'a emanet ediyorum. *(RP ve DYP sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.⁵⁰

⁵⁰ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 17, Birleşim 37, Sayfa 651-652

23 Nisan 1997 Çarşamba

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 77'nci Kuruluş Yıldönümü ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlanması ve Günün Önem ve Anlamının Belirtilmesi Görüşmeleri

REFAH PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI NECMETTİN ERBAKAN (Konya) — Muhterem Başkan, muhterem milletvekilleri, saygıdeğer misafirler, aziz milletimizin kıymetli evlatları; hepinizi, Hükümetimiz ve Refah Partisi Grubu adına sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Bugün, 23 Nisan 1997; üç bayramı bir arada kutluyoruz: Birinci bayramımız, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 23 Nisan 1920'deki açılışının 77'inci yıldönümü bayramıdır. İkinci bayramımız, millî hâkimiyet, yani ulusal egemenlik bayramımızdır. Üçüncü bayramımız ise, çocuk bayramımızdır. Bayramlarımız kutlu olsun.

Bu bayramlarımızın ve kutlamaların çok büyük önemi olduğuna inanıyoruz; çünkü bu vesileyle, bir kere daha, temel hedeflerimizi ve temel esaslarımızı hatırlamak, gözden geçirmek ve şuurlanmak fırsatını buluyoruz.

Bu vesileyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin hangi şartlar altında, nasıl kurulduğunu idrak için, 77 yıl öncesini bilmek gerekir. Dış güçler, bir asır evvel, bütün insanlığı kendilerine tabi bir topluluk haline getirmek ve onları kolayca sömürebilmek için, yeryüzünde hakkı ve adaleti savunan Osmanlı Devletini parçalamayı ve ülkemizin insanlarını köle yapmayı hedef almışlardı. Bunun için, etkin mihraklar, dış yönetimleri yönlendirerek, bu maksada ulaşabilmek için, içimizden ve dışımızdan, çeşitli yollara başvurdular. Trablus, Balkan ve Cihan Harplerini yapmaya mecbur kaldık. Takriben on yıl süren savaşlardan sonra, önümüze Sevr Antlaşması konuldu. İşte, o zaman, milletimiz “ya istiklal, ya ölüm” dedi ve 1918'den sonra, beş yıl daha süren İstiklal Savaşımızı yaptık.

İstiklal Savaşımızın yürütülmesi ve başarıya ulaştırılması, 23 Nisan 1920'de toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisiyle, yani bu Meclisle mümkün olmuştur. Bunun için, 23 Nisan çok önemli bir gündür; bu Meclis, çok önemli ve büyük, manalı bir meclistir.

Bu Meclisin niçin ve nasıl kurulduğunu her yıl bir kere daha hatırlamakta ve bundan büyük ders almakta yarar vardır. Bunun için en iyi yol, bu Meclisi açan ve toplantıya çağıran Mustafa Kemal Atatürk'ün, Meclisi toplantıya çağırmak için bütün Anadolu'ya göndermiş olduğu çağrı metnine bakmaktır. Bu metinde aynen şu cümleler yer almıştır: “Büyük Millet Meclisinin açılış gününü cumaya tesadüf ettirmekle, bu kutsal günün hayırlılığından faydalanılacak ve tüm Sayın Milletvekilleriyle, Hacı Bayram Velî'de, arınmış camide cuma namazı kılınırken, nurlu Kur'an ve salâta sığınılacaktır. Namazdan sonra, Lihyei saadet ve sancakı şerif alınarak, Meclis binasına gidilecektir. Meclise girmeden önce dua okunacak, kurban kesilecektir. Bu törende, camiden başlanılarak toplantı yerine gelinceye kadar, kolordu kumandanlığınca, askerî birliklerle özel hazırlık yapılacaktır.”

İşte bu Meclis, 23 Nisan 1920'de bu şekilde açılmıştır. Görüldüğü gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, 77 yıl önce şu gayeler için kurulmuştur:

- 1- Ülkemizin bağımsızlığını temin etmek,
- 2- Bizi parçalayıp köle yapmak ve sömürmek isteyen güçleri vatanımızdan kovmak,
- 3- Ülkemizde hak ve adalete dayanan adil bir yönetim ve düzen kurmak.

Hepimizin bildiği gibi, bu maksat için kurulan ve toplanan Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi, halkın gerçek temsilcisi olarak ideal bir Meclis olarak çalışmıştır. Bu bakımdan, Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisinin şu hususiyetlerini her zaman göz önünde bulundurmalıyız, bunları daima gaye edinmeliyiz ve bu özelliklerden ders almalıyız:

- 1- Milletin özüne, kendine, tarihine ve inancına bağlılık,
- 2- Millî iradeyi aynen temsil, ona saygı ve bağlılık,
- 3- Çoğulcu demokrasi, millet mozaïği,
- 4- Fikir ve inanç hürriyeti,
- 5- Millete ve onun başarısına inanmak,
- 6- Her türlü güçlüğün ve imkânsızlığın yenileceğine, milletimizin, milletler camiasının en ileri noktasında gerçek yerini alacağına inanmak,
- 7- Kaba kuvveti değil, hakkı ve adaleti üstün tutmak.

Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi, örnek bir meclis olarak kurulmuş, çalışmış, bu hususiyetleriyle her türlü güçlğe ve imkânsızlığa rağmen, vatani yabancıların işgalinden kurtarmış ve bağımsız Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasını gerçekleştirmiştir.

Bu bayram gününde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu hususiyetlerini bir kere daha iyice tanımak, onu örnek alarak, ondan ders alarak, bugün de, aynı Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak inançla, azimle çalışmak, en önemli görevimizdir. Bu bayramı bunun için coşkuyla kutluyoruz.

Bugün, sadece Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 77'inci yıldönümünü değil, aynı zamanda Millî Hâkimiyet Bayramımızı, yani demokrasi bayramımızı da kutluyoruz. Bu münasebetle, millî hâkimiyet esası üzerinde bilhassa durmakta fayda vardır.

Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu ilkeye, sarsılmaz bir samimiyet ve sadakatle bağlıydı. Tek gayesi, halkın arzusuna uygun icraatı gerçekleştirmektir, onun arzusuna tercüman olmaktır. Bu zihniyetle İstiklal Savaşımız yapıldı, sömürülen bütün ülkelere öncülük edildi ve son yüzyılın önemli, büyük bir şerefine nail olundu.

Millî Hâkimiyet Bayramımızı kutladığımız bu günde, bir kere daha, bu prensibin “hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir” ilkesindeki “kayıtsız ve şartsız” esasına dikkatleri çekmek istiyorum ve diyorum ki, bu prensibin açık manası, kimsenin kendisini milletin üstünde görerek, millete kayıt ve şart koşmaya kalkışmayı aklından dahi geçirmemesi demektir. (RP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Millî Hâkimiyet Bayramımızı kutladığımız bu günde, bir kere daha açıkça belirtmek istiyorum ki, millî hâkimiyet ve demokrasiye inanmanın üç vazgeçilmez şartı vardır:

- 1- Hâkimiyetin kayıtsız şartsız millete ait olduğunu kabul etmek,
- 2- Milletin ve halkın esas olduğunu, devletin buna hizmet için var olduğunu kabul etmek,

3- Milletin kararına ve gösterdiği yola saygılı olmak.

Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisinin inancı ve şuuru aynen böyleydi; onun için başardı ve muvaffak oldu.

Bu yılki 23 Nisan Millî Hâkimiyet ve Demokrasi Bayramımızı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün üyeleriyle birlikte, elbirliğiyle Türkiye'nin ve halkımızın meselelerini çözmek ve yeniden büyük Türkiye'yi kurmak aşkıyla ve azmiyle kutlamamız, ayrıca duyduğumuz büyük bir sevincimizdir.

Bugün, aynı zamanda, Çocuk Bayramını da kutluyoruz; bu, bütün çocuklarımıza ve yeryüzündeki bütün çocuklara kutlu olsun. Millî Hâkimiyet ve Çocuk Bayramımızın bir arada kutlanmasının sebebi, çocuklarımızın, millî hâkimiyet, yani tam bağımsızlık, demokrasi, millî ve manevî değerlerimize bağlı olarak yetişmeleri içindir. Yavrularımızı, kaba kuvveti değil, hakkı üstün tutan ve bütün insanlığın saadeti için çalışan, millî ve manevî değerlerimize bağlı yeni nesil olarak yetiştirmek, en önemli görevimizdir. Bugünkü yavrularımız, yarınki istikbalimizdir. Yeryüzündeki uluslararası çocuklar için bayram günü olan ilk ülke olmanın memnuniyetiyle, sadece bizim ülkemizin çocuklarına değil, bütün dünya çocuklarına, barışa, sevgiye, hoşgörüye dayanan yeni, mesut bir dünya diliyorum.

Bugünkü bayramlarımız münasebetiyle, Yüce Meclisimizin kıymetli üyelerini, saygıdeğer misafirleri ve aziz milletimizin kıymetli evlatlarını hürmet ve muhabbetle selamlıyor, aziz milletimize ve yeryüzündeki ulusların bütün çocuklarına saadetler diliyorum ve yine, bu gün münasebetiyle, başta Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisini toplantıya çağıran Mustafa Kemal Atatürk ve Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün üyeleri olmak üzere, hayatını kaybeden bütün üyelere Cenabı Allah'tan rahmet diliyorum, hayatta olup da burada bulunmayan üyelerini de saygıyla ve hürmetle selamlıyorum.

23 Nisan Bayramımız kutlu olsun. *(RP sıralarından ayakta alkışlar, DYP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Erbakan.⁵¹

⁵¹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 20, Cilt 25, Birleşim 84, Sayfa 252-254

ABDULLAH GÜL
Türkiye Cumhuriyetinin 24. Başbakanı

BİYOĞRAFI

ABDULLAH GÜL
(1950 Kayseri)

Türkiye Cumhuriyetinin 24. Başbakanı, 58. Hükümet Başkanı

Abdullah Gül

Öğrenimini Kayseri Lisesi ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde yaptı. Aynı fakültede başladığı doktora çalışmaları için iki yıl İngiltere'de kaldı ve 1983 de İstanbul Üniversitesi'nden Doktor unvanı aldı. 1989'da uluslararası ekonomi dalında Doçent oldu. 1983-1991 yılları arasında merkezi Cidde'de olan İslam Kalkınma Bankası'nda ekonomist olarak çalıştı. 1991 – 2007 yılları arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde beş dönem Kayseri Milletvekili olarak hizmet verdi. 1991 – 1995 yılları arasında TBMM'de Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliği yaptı. 1991-2001 yılları arasında Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi üyesi olarak Konsey'in Kültür, Tüzük, Siyasi ve Ekonomik Kalkınma komitelerinde çalıştı. 1995-2001 yılları arasında TBMM'de Dışişleri Komisyonu'nda üye olarak görev yaptı. 1996'da kurulan 54. Hükümet'te Devlet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü olarak görev aldı.

2000 yılında Fazilet Partisi Kongresi'nde genel başkan adayı oldu.

2001'de Adalet ve Kalkınma Partisi'nin kurucuları arasında yer aldı. Siyasî ve Hukukî İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı görevini üstlendi.

2001-2002 yılları arasında NATO Parlamenterler Meclisi üyeliği yaptı.

2002'de Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi tarafından "Pro merito" madalyası ve "Sürekli Onursal Üye" unvanı verildi.

18 Kasım 2002'de Türkiye Cumhuriyeti'nin 58. Hükümeti'ni kurdu.

2003-2007 yılları arasında 59. Hükümet (I. Erdoğan Hükümeti) döneminde Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı olarak görev yaptı.

28 Ağustos 2007 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Türkiye'nin on birinci Cumhurbaşkanı olarak seçildi.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, İngiltere'den "Knight Grand Cross of the Order of the Bath", Portekiz'den "Grande Colar", Hollanda'dan "Order of the Dutch Lion", Kazakistan'dan "Altın Kartal Nişanı", İsveç'ten "Royal Order of the Seraphim", Türkmenistan'dan "Türkmenistan Devlet Nişanı" ve "Mahtumkulu Firaki Nişanı", Norveç'ten "Aziz Olaf Nişanı", Azerbaycan'dan "Haydar Aliyev Nişanı" ve Gürcistan'dan "Victory Order of St. George" adlı nişanların yanı sıra İtalya, Katar, Kuveyt, Kamerun, Suudi Arabistan, Macaristan ve Pakistan'dan da yüksek devlet nişanlarına layık görülmüştür.

Abdullah Gül, 2010 yılı Chatham House ödülünü kazanmıştır.

GÜL HÜKÜMETİ DÖNEMİ
58. Cumhuriyet Hükümeti
(18.11.2002-14.03.2003)

23 Kasım 2002 Cumartesi

58. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Gül Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN ABDULLAH GÜL (Kayseri) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; aziz milletimizi ve onun değerli vekillerini, 58'inci cumhuriyet hükümeti üyesi arkadaşlarım ve şahsım adına en derin saygılarımla selamlıyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

3 Kasım 2002 tarihinde yapılan genel seçim sonucunda ülkemiz, 2 partiden oluşan bir Meclis ve tek partinin oluşturduğu bir hükümetle istikrarı yakalamıştır.

Meclis ve hükümet olarak, milletimizin bizlere verdiği bu fırsatı en üst seviyede değerlendirme ve önümüzde bekleyen sorunlara doğru ve hızlı çözümler getirme sorumluluğumuzun bilincindeyiz. Bu ağır, ağır olduğu kadar da onurlu sorumluluğu ciddiyetle taşıma kararlılığındayız.

Sayın Milletvekilleri, bir yandan halkımızın birikmiş sorunlarına acil çözüm ararken, diğer yandan, bir daha, böylesi sorunlarla karşılaşmamak üzere, gerekli yapısal değişiklikleri ve reformları gerçekleştirmek azmindeyiz.

İçinde bulunduğumuz koşulların göstermelik tedbirlerle geçirilemeyeceğini biliyoruz. İktidara yürüyen bir parti olduğumuzun bilinciyle, ülkenin içinde bulunduğu şartları dikkate alarak, sorumlu ve tutarlı bir anlayışla hazırladığımız seçim beyannamemiz, 3 Kasım seçimleriyle halkımızın güvenine mazhar olmuştur.

Yine, Partimizin Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından kamuoyuna açıklanan acil eylem planımız da aynı sorumlu, tutarlı ve değişimci anlayışın ürünü olarak kamuoyundan geniş bir takdir toplamış ve güven kazanmıştır. Diğer bir söyleyişle, Hükümet Programımız, siyaset ahlakımız ve demokratik tutarlılığımızın bir gereği olarak, seçim öncesinde halkımıza taahhüt ettiğimiz hususları hayata geçirecek bir anlayış içerisinde hazırlanmıştır.

Seçim öncesi halkımıza verdiğimiz taahhütler kapsamında çalışmalarını yürütecek olan hükümetimiz, gereksiz tartışmalardan ve polemiklerden uzak, halkın gerçek gündeminden kopmadan, toplumun tüm kesimlerini kucaklayan bir anlayış içinde Yüce Meclisten ve aziz milletimizden güven ve destek beklemektedir.

Çalışmalarımızı, başta muhalefet partimiz olmak üzere (Cumhuriyet Halk Partisi ve Sayın Genel Başkanı Deniz Baykal) toplumun tüm kesimleriyle diyalog ve işbirliği içinde, demokratik ve şeffaf bir ortamda sürdüreceğiz. Çoğulcu bir demokrasi anlayışıyla, hukuka ve insan haklarına saygı temelinde, sayısal üstünlüğün her şey demek olmadığını bilerek, atılacak önemli adımlarda toplumsal mutabakat oluşturmak yönünde azamî gayret göstereceğiz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

İcraatımızla, genel olarak devlet ve toplum arasındaki bağları daha güçlü hale getireceğimize, siyaset alanını genişleteceğimize, siyaset kurumu ile toplum arasında güveni yeniden tesis edeceğimize ve halkın talep ve beklentilerine azamî düzeyde cevap vereceğimize inanıyorum.

3 Kasım 2002 seçim sonuçlarının ilanıyla beraber iç ve dış piyasalarda ortaya çıkan olumlu beklentiler ve güven ortamı, faiz oranlarında düşüşlere neden olurken,

borsa yükselmiş, döviz kuru gerilemiştir. Tek başına iktidarın sağladığı geleceğe dönük öngörülebilirlik, yerli ve yabancı yatırımcıların cezbedilebilmesi için uygun bir güven ortamının temellerini atmıştır. Öncelikli sosyal ve ekonomik sorunlarımızın çözülmesinde, bu güven ortamının sürdürülebilmesi hayati bir öneme sahiptir.

Halkınızın taleplerini ve bizlerden beklentilerini hiçbir zaman aklımızdan çıkarmadan, imkânlarımızı en iyi şekilde değerlendirmek suretiyle milletimizin güvenine layık olmaya çalışacağız. Başarılarımız sadece bize ait olmayacak, bütün siyaset ve devlet kurumlarının ve her şeyden önemlisi milletimizin olacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; dünyada köklü dönüşümler yaşanırken, ne yazık ki Türkiye, zamanını ve enerjisini iç sorunlarıyla uğraşarak tüketmiştir. Maalesef, ülkemiz, elli yılı aşan çok partili siyaset tecrübesine rağmen yeterince demokratikleşemeyen, temel hak ve özgürlüklerin tam olarak kullanılmadığı ülkeler arasında yer almaktadır. Genç ve dinamik nüfusuna, zengin doğal kaynaklarına rağmen ülkemizde refah düzeyi yeterince yükseltilememiş, uluslararası alanda -piyasalarda rekabet edebilecek bir üretim yapısı oluşturulamamış ve kişisel hak ve özgürlükler alanında istenilen düzeyde gelişme sağlanamamıştır.

Uygulanan yanlış politikalar yüzünden devletin ekonomideki rolü değişen koşullara ayak uyduramamış, servetin toplum kesimleri ve bölgeler arasındaki dağılımında adalet sağlanamamış ve sağlıklı bir özelleştirme gerçekleştirilememiştir. Ülkemiz, kamu yönetiminde hantal ve aşırı merkezizetçi yapıdan, yolsuzluk ve siyasal çürümeden kurtulamamıştır.

Son yıllarda koalisyon hükümetleri tarafından uygulanan ekonomi politikaları başarısızlıkla sonuçlanmış, cumhuriyet tarihimizin en büyük ekonomik krizleri yaşanmış ve halkımız görülmemiş bir şekilde yoksulluğa maruz bırakılmıştır. Krizin ekonomik ve sosyal maliyeti çok yüksek olmuş, iç ve dış borç yükü inanılmaz bir şekilde büyümüş, yüzbinlerce işyeri kapanmış, milyonlarca insan işini kaybetmiştir. Daha da önemlisi, insanımızın devlete ve siyaset kurumuna olan güveni sarsılmış, geleceğe ilişkin umutları kırılmıştır.

Hükümetimiz, ülkemizin genç ve dinamik nüfusu, eşsiz coğrafi konumu, zengin doğal kaynakları ve etkin kültür birikimiyle yenedünyanın en etkin bir üyesi olma potansiyeline sahip olduğuna kesinlikle inanmakta ve bütün bu olup bitenleri hak etmediğini düşünmektedir.

Hükümetimiz, dürüst, cesur, bilgi ve ehliyetli kadroların öncülüğünde, siyaseti ve devleti yeniden milletle buluşturmak için kapsamlı bir programla, umut ve güven dolu bir geleceği yeniden tesis etmek üzere yola çıkmıştır.

Yüce Meclisimize sunduğumuz bu program, uzun hazırlıkların ürünü olarak geliştirdiğimiz, ülkemizin ve dünyanın gerçeklerinden yola çıkarak şekillendirdiğimiz, bütüncül bir anlayış içinde ele aldığımız ve ülkemizi gelecekte layık olduğu yere taşıyacağına inandığımız temel alanlardaki politikalarımızı içermektedir.

Esasen, ortaya koyacağımız konuların birçoğu, uzun zamandır tartışılan, üzerinde geniş bir mutabakat olan, ancak, yeterli siyasî basiret ve kararlılık gösterilemediği için bugüne kadar hayata geçirilememiş konulardan oluşmaktadır. Değişimci ve dinamik bir anlayışla, tek başına iktidar olmanın avantajını değerlendirerek, yapıcı bir iktidar-muhalefet ilişkisi ve toplumsal diyalog ortamı içinde, vakti çoktan gelmiş bu konulara

ciddiyetle eğilme kararlılığındayız. Tüm bu çabalarımızda, cumhuriyetimizin kurucusu Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün bizlere gösterdiği muasır medeniyet seviyesini aşma hedefi, atacağımız adımların dayanacağı temel olacaktır.

Hükümetimiz;

- Ekonomik istikrarı sağlamış,
- Rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturmuş,
- Sürdürülebilir kalkınma ortamını yakalamış ve ekonomik refahın nimetlerini adaletle dağıtan,
- Yoksulluk ve yolsuzluğun ortadan kaldırıldığı,
- İnsanlarımızın barış ve refah içinde özgürce yaşadığı,
- Çağdaş dünyayla bütünleşmiş, farklılıkların çatışma unsuru olarak değil zenginlik kaynağı olarak görüldüğü,
- İtibarlı, demokratik, dinamik bir Türkiye vizyonunu hayata geçirecektir.

Bu vizyonu gerçekleştirme yolunda hükümetimizin misyonu ise, siyasî iktidarı halkın talep ve beklentileri doğrultusunda kullanmak, hukukun üstünlüğü anlayışı içinde halkın iradesinin yönetime yansımaları sağlamak, toplumun gelişme taleplerine uygun olarak ülkemizin bütün dinamiklerini, potansiyelini ve imkânlarını harekete geçirmektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; insanlar, doğuştan, devredilemez ve vazgeçilemez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. İnsanlığın ortak değerleri olan bu hak ve özgürlükler, devlet idaresi altında onurlu bir hayat sürdürebilmenin olmazsa olmazlarıdır.

“İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” düşüncesinden hareket eden hükümetimiz, bütün politikalarının merkezine insanı koyacaktır.

Demokratik yönetim anlayışımızın hedefi, başta düşünce, inanç, eğitim, örgütlenme ve teşebbüs özgürlüğü olmak üzere, bütün sivil ve siyasî özgürlükleri güvenceye almak ve insanların korku ve endişeden uzak olarak bireysel gelişimini sürdürebildiği özgür bir ortamı sağlamaktır.

Bu bağlamda, temel hak ve özgürlükler alanında insanlığın birikimi olarak da gördüğümüz uluslararası demokratik standartlar, tüm politikalarımızda esas alınacaktır.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini kabul ederek iç hukukunun bir parçası haline getiren ülkemiz, hükümetimiz öncülüğünde bu değerleri hayata geçirerek temel hak ve özgürlükler alanında evrensel standartlara ulaşma kararlılığındadır.

Bu çerçevede, hükümetimiz;

- Temel hak ve özgürlükleri, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde, özellikle Kopenhag kriterlerinde belirtilen seviyeye yükseltmek için, Anayasa ve yasalarda gerekli tüm değişiklikleri yapacaktır.
- Temel hak ve özgürlüklerin, sadece anayasal ve yasal güvenceye alınmasıyla yetinmeyip, fiilen uygulanması ve siyasal kültürümüzün yerleşik bir boyutu olarak güçlenmesi yönünde çaba sarf edecektir.

- Temel hak ve özgürlükler konusunda, toplumun değişik kesimlerinin sorunlarına ve taleplerine karşı duyarlı olacak, bu alanda çifte standartlara, kısır çekişmelere ve siyasî istismarlara izin vermeyecektir.

- İşkence başta olmak üzere, demokratik hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmayan tüm insan hakları ihlallerinin üzerine kararlılıkla gidecektir.

- Mülkiyet hakkını, düşünce, ifade, inanç, ibadet, teşebbüs ve örgütlenme özgürlüğünü sınırlayan hükümleri, evrensel hukuk ve özgürlük anlayışı içinde dikkate alınarak yeniden düzenleyecektir.

Değerli Milletvekilleri, Türkiye’de demokrasi ve piyasa ekonomisinin yerleşmesine bağlı olarak sivil toplum güçlenmektedir. Toplum, çoğu alanlarda devletin önüne geçmekte, kamu kesiminden daha kaliteli mal ve hizmet üretebilmektedir.

Hükümetimiz, insan haklarına dayanan ve eksiksiz işleyen demokratik bir yönetimin hayata geçirilmesi için sivil toplumun güçlenmesini ve “yönetişim” anlayışı içinde etkili bir kamuoyu denetimini kaçınılmaz görmektedir.

Hükümetimiz, sivil toplum kuruluşlarının yönetime daha aktif katılımıyla temsili demokrasinin katılımcı demokrasiye doğru gelişmesine katkı sağlayacaktır. Böylece, vatandaş, sadece seçimden seçime değil, güncel gelişmeler içinde iradesini yönetim sürecine yansıtma fırsatı kazanacaktır.

Hükümetimiz, tüm sivil toplum örgütlerine eşit mesafede duracak, sivil toplum örgütleri arasında diyalogu ve işbirliğini destekleyecektir.

Hükümetimiz, yönetime katılımı engelleyen yasal ve idarî etkenleri kaldıracak, kamu yönetimine sivil toplumun daha aktif katılımını sağlayacaktır. İş dünyası, sendikalar, meslek odaları, çiftçi örgütleri ve gönüllü kuruluşların sorunlarını, hizmet alanlarındaki kamu görevlileriyle birlikte çözmelerini kolaylaştırıcı mekanizmaları geliştirecektir.

Hükümetimiz, çoğulcu demokrasi ve rekabetçi piyasa anlayışının bir gereği olarak, modern toplumlarda doğru bilgi edinme ve denetim görevi yürüten medyanın çoğulcu ve rekabetçi bir yapıda gelişmesini savunur. Kamusal bir hizmetin farklı taraflarını oluşturan siyaset ile medya ilişkisi, demokratik değerlere ve hukukun üstünlüğüne dayalı bir diyalog içinde yürütülecektir.

Değerli Milletvekilleri, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık ve demokratik yönetim gibi unsurları da içermektedir. Sadece kişi başına düşen geliri artırmak veya fizikî şartları iyileştirmek, kaliteli yaşam için yeterli değildir. İnsanların, ekmek kadar, kendilerini gerçekleştirecek özgürlüğe de ihtiyaçları vardır.

Hükümetimiz, kalkınmayı, devletin tek yanlı iradesini yansıtan bir toplum mühendisliği olarak değil, toplumun çoğulcu yapısına saygılı demokratik bir arayış olarak görmektedir. Demokratikleşme ve kalkınma, birbirinin alternatifi değil, bir arada yürümesi gereken ve birbirlerini destekleyen süreçlerdir.

Sayın Milletvekilleri, kamu yönetiminde tepeden inmece ve tek yönlü anlayışlar terk edilecektir. Bu bağlamda, devlet-toplum diyaloguna ve eğitim, sağlık, çevre gibi sosyal boyutu olan hizmetlerde işbirliğine dayanan modeller geliştirilecektir. Devlet-piyasa-toplum, birbirlerinin alternatifi değil, tamamlayıcılarıdır. Sürdürülebilir hızlı bir kalkınma, ancak bunların oluşturacağı sinerjiyle sağlanabilecektir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, demokratik ülkelerde; hukukun evrensel ilkelerine saygı, hak arama yollarının açık tutulması, kanun önünde eşitlik, bireysel veya örgütlü olarak hak ve özgürlüklerin kullanılması ve idarenin hukuka bağlılığının sağlanması temel değerlerdir. Bu değerlerin hayata geçirilmesiyle toplumda barış ve birlik sağlanacak, toplumun kamu yönetimine güveni kalıcı olarak tesis edilecektir.

Hukuk ve adalet anlayışımız gereği, hukukun üstünlüğü içinde, devletin, topluma ve bireylere dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep aidiyeti gibi sebeplerle ayırım gözetmesi söz konusu olmayacaktır.

Mevzuatımızdaki pek çok yasakçı hükümler nedeniyle, ülkemiz, hukuk devletinden çok kanun devleti görünümü vermektedir. İktidarımız süresince tüm çalışmalarımız, ülkemiz hukukunu evrensel hukuk ilkelerine uygun hale getirmek, temel hak ve özgürlükler rejimini evrensel standartlara çıkarmak, ülkemizi gerçek anlamda bir hukuk devleti yapmak, hukukun üstünlüğünü hâkim kılmak ve uluslararası camiada saygın bir yer kazandırmak olacaktır.

İnsan haklarının evrensel düzeye çıkarıldığı ve kullanıldığı, hukukun üstünlüğünün gerçekleştirildiği ve demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işlediği hukuk sistemini oluşturmak için, iktidarımız süresince gerçekleştireceğimiz temel düzenlemelerden bazıları şunlar olacaktır:

- Artık ülkemize dar gelen yürürlükteki Anayasa yerine, katılımcı ve özgürlükçü yeni bir anayasa hazırlayacağız. Yeni anayasamız, güçlü bir toplumsal meşruiyete sahip, başta Avrupa Birliği olmak üzere uluslararası normlara uygun, bireyin hak ve özgürlüklerini üstün tutan, çoğulcu ve katılımcı demokrasiyi esas alan demokratik hukuk devleti anlayışını taşıyacaktır. Şekil açısından ise, açık ve anlaşılır olmasına özen gösterilecektir.

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da vurgulandığı gibi, adil yargılanma ilkesine aykırı olan yargı kademeleri kaldırılacaktır.

- Siyasî partileri halka açmak, halkın partiler üzerindeki denetim ve etkinliğini artırmak, parti içi demokrasiyi ve şeffaflığı sağlamak ve istikrarı bozmayacak şekilde temsilde adaleti sağlamak üzere, Siyasî Partiler Kanunu ve Seçim Kanunları, tüm kesimlerin üzerinde mutabakatı aranarak değiştirilecektir.

- Amacımız, şiddet, baskı ve suçtan arınmış, özgürlüklerin nimetlerinden yararlanan ve korkunun olmadığı bir barış toplumu haline gelmektir. (AK Parti sıralarından alkışlar) İhtilafları çıkmadan önlemek amacıyla “koruyucu hukuk” uygulamaları başlatılacak, ayrıca, ihtilafların dostane çözüm yollarıyla çözülmesi anlayışı yerleştirilecektir.

- Türk Ceza Kanunumuz çağın ihtiyaçlarına cevap verememekte, korunan değerler bakımından büyük haksızlıkların yaşanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, yeni bir ceza kanunu hazırlanacaktır.

- Türk Ticaret Kanunu, İcra İflas Kanunu ve İş Kanunu gibi temel kanunlarımız çağdaş gelişmeler ve AB normları dikkate alınarak güncelleştirilecektir.

Sayın Milletvekilleri, yargı gücünü kullananların görevlerini yasaların emrettiği doğrultuda tarafsız olarak kullanmaları, kişi hak ve özgürlüklerinin en önemli teminatıdır. Hükümetimiz, yargı yetkisini kullanan kişi ve kurumların bağımsız ve tarafsız karar vermelerini sağlayacak bir yargı reformunu gerçekleştirmek için;

- Anayasa ve yasalardaki yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatıyla bağdaşmayan hükümler değiştirilecek, hâkimlerin tarafsızlığını ve hukukun siyasallaşmasını engelleyen önlemler alınacaktır.

- Yargı hatalarından dolayı mağdur olanların zararlarının tazmini için bütçeden kaynak ayrılacaktır.

- Basında ve kamuoyunda etkili kişi ve organların yargıyı etkilemek suretiyle adaleti yanıltmaya yönelik faaliyetlerine engel olucu nitelikteki düzenlemelerin uygulanması sağlanacaktır.

Adalet sistemi çok yavaş işlemekte, bu durum adaletle güven duygusunu zayıflatmaktadır. Vatandaşlarımız, kimi zaman, haklarını mahkemelerde aramak yerine “ihkak-ı hakka” kalkışmakta ya da yargı dışı organizasyonları devreye sokmakta veya umutsuz bir şekilde hak aramaktan vazgeçerek haksızlığa boyun eğmektedir. Tam ve zamanında adaletin tesisi için:

- Davaların kısa sürede sonuçlandırılmasını sağlayacak şekilde yargılama usullerinde basitliğe, makul maliyet ve ispatta kolaylığa imkân verecek düzenlemeler yapılacaktır. Bu kapsamda özellikle hak mahrumiyetine neden olan süreler yönünden açıklık ve basitlik sağlanacaktır.

- Adliye teşkilatı, çeşitli derecelerdeki mahkemelerin görev ve yetki alanları, adaletin hızı ve kalitesini artıracak şekilde yeniden düzenlenecek, teşkilatlanmada “mülkî” yapılanmadan çok, “nüfus” ve “iş yükü” kriterleri esas alınacaktır.

- Örgütlü suçlar, terör suçları, ekonomik suçlar gibi alanlarda ihtisaslaşmış yeni mahkemeler kurulacak, çocuk mahkemeleri, tüketici mahkemeleri ve aile mahkemeleri gibi ihtisas mahkemelerine ilişkin düzenlemeler gözden geçirilerek yaygınlaştırılacaktır.

- Yargıtay’ın iş yükünü hafifletmek ve yargı sürecini hızlandırmak için “istinaf mahkemeleri” kurulacaktır.

- Adliye teşkilatımızın hâkim, savcı ve yardımcı adalet personeli açığı kısa sürede kapatılacak, bilgi teknolojilerinden yararlanacak şekilde gerekli donanımına sahip kılınacaktır.

- Vatandaşların devlet kuruluşlarıyla olan ihtilaflarının yargı yoluna başvurulmadan çözümlenmesi için gerekli idari ve yapısal düzenlemeler yapılacak, kamu görevlilerinin sorumluluktan kaçarak yapmaları gereken işleri yargıya havale etmeleri önlenecektir.

- Maddî imkânsızlıkları nedeniyle hak arama özgürlüğünden yararlanamayanlar için öngörülen “adli yardım” müessesesine işlerlik kazandırılacaktır.

- Bir idarî usul kanunu çıkarılacak, idari işlemlerin yapılmasındaki yetki ve sorumluluk belirsizlikleri giderilecek, işlemlere açıklık kazandırılacak, denetim kolaylığı sağlanacaktır.

- Adliyeler, çağın gelişmelerine ve hizmetin gereklerine uygun bir şekilde modern araç ve gereçlerle donatılacaktır. Mahkemelerin elektronik arşiv imkânlarından yararlanması sağlanacak, gerekli bilgi ve belgeler ile emsal kararlara zamanında erişim mümkün hale getirilecek, yargı organları arasında kurulacak bir bilgi ağıyla, adli sistemi bilgi toplumuna taşıyacak bir düzen oluşturulacaktır.

İnfaz mevzuatı çağdaş normlara uygun hale getirilecek, modern bir örgütlenme, yeterli sayıda personel ve fizikî imkânların sağlanmasıyla ceza ve tutukevlerinin sorunları çözülecektir. Bu çerçevede;

- İnfaz hizmetlerinde, tutuklu ve hükümlülerin kaldığı mekânlar ayrılacak, ceza infaz kurumlarının personel ve fizikî altyapı yetersizlikleri giderilecektir. Hazırlanacak yeni infaz kanununda, tutuklu ve hükümlülerin asgarî hakları belirlenecek ve alternatif ceza infaz yöntemleri geliştirilecektir.

- Adlî sicil kayıtlarının tutulmasında daha düzenli bir sisteme geçilecek, sabıka kayıtlarının silinmesindeki ihmallerin hak mahrumiyeti doğurması engellenecektir.

- Kişilerin idarî kararlarla kamu haklarından mahrum bırakılmalarının önüne geçilecek, kamu haklarından mahrumiyette yargı kararı zorunlu hale getirilecektir.

Değerli Milletvekilleri, küreselleşme ve bilgi toplumuna dönük gelişmeler, geleneksel devlet ve yönetim yaklaşımlarını büyük ölçüde geçersiz hale getirmiştir.

Hükümetimiz, bu yeni süreçte, devletin, ekonomiye doğrudan müdahale ve üretim yapması yerine, politika oluşturma, altyapı ve kaynaklar yaratma, standart koyma ve denetim yapmasından yanadır.

Hükümetimiz,

- Hükümetin ve kamu yöneticilerinin hesap verme sorumluluğunu geliştirecek ve gözetecek mekanizmaları kuracak,

- Katılımcılığı, kamu kesimi ile toplum arasında diyalogu ve işbirliğini besleyecek etkin bir mekanizma olarak destekleyecek,

- Yönetim ve karar alma sürecinin her aşamasında toplam kalite anlayışını benimseyecek, belirsizlikleri azaltacak, “öngörülebilir” bir yönetim sağlayacak,

- Kamu kaynaklarının kullanım ve aktarımlarını toplumun bilgisine açacak, yolsuzluklara imkân vermeyen şeffaf bir devlet anlayışını yerleştirecektir.

Bu gelişmeler çerçevesinde devletin rolü;

- Adaleti tesis etmek,
- İç ve dış güvenliği sağlamak,
- Makro düzeyde, esnek ve katılımcı özelliklere sahip stratejiler geliştirmek,
- Makro ekonomik dengeleri ve istikrarı sağlamak,
- Gelir dağılımı başta olmak üzere, sosyal ve bölgesel dengesizlikleri gidermeye yönelik tedbirleri almak,
- Eğitim ve sağlıkla ilgili temel hizmetleri yürütmek,
- Temel altyapı hizmetlerini yapmak ve yaptırmak,
- Koyduğu standartlara göre denetim yapmakla sınırlı kalacaktır.

Değerli Milletvekilleri, kamu yönetimi sistemimizin çağdaş bir yönetim anlayışına uygun bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Hükümetimiz bu dönüşümü sağlama kararlılığındadır. Bu kapsamda;

Merkeziyetçi ve katı hiyerarşik yapıların aşılması bakımından;

- Ulusal öncelikler ile yerel farklılıklar barıştırılarak kamu hizmetlerinin yerinden karşılanması temel ilke olacak, merkezî yönetim tarafından yürütülmesi zorunlu olmayan hizmetler, kaynaklarıyla birlikte yerel yönetimlere devredilecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

- Yerel düzeyde demokratikleşmeye önem verilecek, seçimlerle oluşan yerel organlar üzerindeki merkezî idarenin denetimi, hukuka uygunluk denetimiyle sınırlandırılacaktır.

- “Devlette genel kurumsal gözden geçirme” çalışması yapılarak, bakanlıkların sayısı ve ölçekleri, ilgili ve bağlı kuruluşlar ile diğer kamu kuruluşlarının bir bütün olarak görevleri yeniden tanımlanacaktır.

- Merkezî yönetimdeki gereksiz kuruluşlar elenecek, benzer işlevler gören yapılar birleştirilecek ve kuruluş içi yönetim kademeleri azaltılarak işlemler basitleştirilecektir.

Toplumsal denetim ve katılımın artırılması bakımından;

- Bilgi edinme hakkı, toplumun bütün kesimlerine yaygınlaştırılacak ve bunu sağlamak için “vatandaşın bilgi edinme hakkı kanunu” çıkarılacaktır.

- Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak, kamu kuruluşlarının hizmet ve işlemleri halka duyurulacak, yönetimde şeffaflık sağlanacaktır.

- Kamuda verimliliğin artırılması ve şeffaflığın sağlanması için hizmet birimlerinin, Parlamenta ve kamuoyuna performans raporu sunmaları yönünde çalışmalar başlatılacaktır.

Kırtasiyecilik, şekilcilik ve verimsizliğin azaltılması bakımından;

- Vatandaşa doğrudan hizmet sağlayan alanlarda mevzuat ve idarî usuller sadeleştirilecektir.

- Kamu kuruluşlarında bilgi ve iletişim teknolojileri azamî ölçüde kullanılarak, e-devlet uygulaması yaygınlaştırılacaktır.

- Kamu yönetiminde “beyana güven ilkesi” geliştirilerek, aksi kanıtlanana kadar vatandaşın beyanı doğru kabul edilecek, bu ilkeyi suiistimal edenlere verilecek cezalar caydırıcı hale getirilecektir.

- Yatırımcının önündeki bürokratik engeller kaldırılacak, mükerrer belge ve bilgi talepleri önlenecektir.

Örgütsel büyüme ve hantallığın giderilmesi bakımından;

- Kamu personeli eğitilecek, geçici ve nitelik gerektirmeyen işler için ilave personel alımı önlenecektir.

- Kuruluş içi, kuruluşlararası ve bölgelerarası personel dağılımı yeniden düzenlenerek, vatandaşla doğrudan hizmet verilen noktalardaki personel açığı giderilecektir.

- Kamuda yöneticiler ile çalışanlar arasında yapılacak sözleşmelerle performans yönetimi geliştirilecek, uzun vadede performansa dayalı ücret sistemine geçilecektir.

Kayırmacılığın ve yozlaşmanın önlenmesi bakımından;

- Personel alımında objektif kriterler geliştirilecek, terfilerde liyakat ve fırsat eşitliği esas alınacaktır.

- Ulusal düzeyde “Ekonomik ve Sosyal Konsey” etkin olarak çalıştırılacak, bölgesel ve yerel düzeyde özel kesimin ve sivil toplum örgütlerinin, kamu yöneticileri ve siyasî yetkililerle bir araya geleceği benzeri yapılar geliştirilerek yaygınlaştırılacaktır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, merkezî idare reformuna Başbakanlıktan başlanmış olup, Başbakanlığa bağlı kuruluşlar ilgili icracı bakanlıklara devredilmiş

ve Başbakanlık, önemli oranda icracı bir bakanlık olmaktan çıkarılmıştır. Başbakana yardımcı olacak devlet bakanlarının sayısı azaltılmış ve böylece, Bakanlar Kurulu, Başbakan dahil, 25 bakandan teşekkül ettirilmiştir. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Hükümetimizin reformist yapısını ortaya koyan bu ilk icraatlar, toplumun geniş kesimlerinde takdir görmüş ve piyasalarda güvenin oluşumuna katkıda bulunmuştur. Bu çerçevede,

- Ekonomi yönetimi iyi bir şekilde koordine edilecek,

- Mevcut hizmet bakanlıklarının sayısı, ölçüleri, ilgili ve bağlı kuruluşlar bir bütün olarak ele alınacak, merkezî idare reformunun en önemli uygulaması olarak bakanlıkların görev ve yetkileri yeniden tanımlanacaktır.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi, bazı düzenlemeler için yasa çıkarmak zorundayız. O bakımdan, şu ana kadar yaptığımız işler bizim kararlarımız ve bizim irademizle yapılan işlerdir. Bundan sonraki birleştirmeler, azaltmalar, kurumların farklı farklı yerlere bağlanmaları veya bazı bakanlıkların bile yine azaltılarak birleştirilmeleri için kanun gerekmektedir; dolayısıyla, burada hep beraber yapacağımız hususlardır.

- Gizlilik dereceli az sayıdaki kararlar hariç, bütün hükümet kararları Resmî Gazetede yayımlanarak aleniyet sağlanacaktır.

- Makro politikaları oluşturma yetkisi hükümetlerde kalmak şartıyla, bağımsız ve özerk kurumlar ve kurullar düzenleme ve denetleme işlevini sürdürecektir; özerk kurumların, kamuoyuna, hükümete ve Türkiye Büyük Millet Meclisine düzenli bilgi vermeleri sağlanacaktır.

Değerli Milletvekilleri, katılımcı ve çoğulcu demokrasi ve yönetimde etkinlik ilkeleri doğrultusunda, hükümetimiz döneminde kapsamlı bir yerel yönetim reformu gerçekleştirilecektir.

- Yerel yönetim reformu çerçevesinde, merkezî idare ile yerel idareler arasında görev, yetki ve kaynak paylaşımı, üniter devlet anlayışımıza dayalı olarak, etkinlik, verimlilik ve çağdaş yönetim ilkelerine uygun olarak yeniden belirlenecektir.

- Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nda belirtildiği gibi, merkezî idarenin görev ve yetkileri tek tek belirlenecek ve bunun dışında kalan tüm görevler, yerel yönetimlere bırakılacaktır. Bu çerçevede, merkezî idare, politika belirleme, standart oluşturma, denetleme ve eğitim faaliyetlerinden sorumlu olacak, uygulamaya yönelik görev, yetki ve kaynaklar yerel yönetimlere devredilecektir.

- Yerel yönetimler, merkezî idarenin belirleyeceği ilke ve standartlara, ulusal ve bölgesel planlara uygun olarak, mahallî müşterek ihtiyaçların karşılanması konularında kendi kararlarını alan, kaynaklarını oluşturan, uygulayan ve vatandaşların denetimine açık çağdaş idarî birimler olarak yeniden yapılandırılacaktır.

- Mahallî idareler, insan kaynakları ve malî açıdan güçlendirilecek, il genel meclisleri, katılımı artıracak şekilde yeniden yapılandırılacak ve gerçek anlamda birer yerel meclise dönüştürülecektir.

- Büyükşehir belediyesi kurulması objektif kriterlere bağlanacaktır. Büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasındaki görev-yetki paylaşımı, hizmetlerde aksamaya yol açmayacak şekilde yeniden düzenlenecektir.

İl idareleri yeniden yapılandırılarak;

- Bakanlıkların taşradaki görev ve yetkileri, valiliklere ve il özel idarelerine devredilecektir. Yerel tercihler dikkate alınarak, sağlık, eğitim, kültür, sosyal yardımlaşma, turizm, çevre, köy hizmetleri, tarım, hayvancılık, imar ve ulaşım hizmetlerinin il düzeyinde karşılanması sağlanacaktır.

- Hizmeti etkin bir şekilde götürecek ölçeğe sahip alt bölgeler bazında bölgesel kalkınma kurumları oluşturulacak, ulusal stratejilerle uyumlu, bölge potansiyeline odaklı bir yaklaşımla bölgesel kalkınma plan ve programları uygulanacaktır.

- İl idareleri, ulusal strateji, bölgesel plan ve bakanlıkların oluşturduğu politikalar ve ilin ihtiyaçları çerçevesinde plan, program ve uygulamalar yapacaktır.

- Ulusal ölçekte stratejik bir değer taşıyanlar dışındaki tüm hazine arazileri, belediye sınırları içinde belediyelere, diğer bölgelerde ise il idarelerine devredilecektir.

Değerli Milletvekilleri, hükümetimiz, ekonomik faaliyetlerin nihaî amacının insanların yaşam kalitesinin yükseltilmesi olduğuna inanır.

Milletimizin teşebbüs gücü, ekonomik gelişmenin en önemli kaynağıdır. Devletin ekonomideki temel rolü, piyasalarda serbest rekabet koşullarını sağlamak ve teşebbüs gücünün önündeki engelleri kaldırmaktır.

Hükümetimizin en önemli hedefi, devlete olan güveni yeniden inşa etmektir. Devlet, yapacağı düzenleme ve denetimlerle, serbest piyasa sisteminin işleyişindeki aksaklıkları giderecek, verimliliği artıracak, sistemin kötüye kullanılmasını önleyecektir.

Avrupa Birliğine tam üyelik, ekonomik ve demokratik gelişimin sağlanması bakımından öncelikli hedefimizdir. Öte yandan, Avrupa Birliğinin sunduğu ekonomik ve demokratik standartlar, yasal ve kurumsal düzenlemeler, tam üyelik şartına bağlı olmaksızın desteklenecektir.

Biz, bu kriterleri halkımız hak ettiği için yapacağız öncelikli olarak. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Tarihî, coğrafi ve ekonomik bağlarımızdan kaynaklanan diğer bölgesel entegrasyonlar ve komşu ülkelerimizle ekonomik işbirliği çabaları da Avrupa Birliğinin tamamlayıcısı olacak bir anlayış içinde sürdürülecektir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, uygulanan yanlış programlar ve yönetim hataları yüzünden gerekli reformlar yapılamadığı için ülkemiz, yüksek enflasyon, büyük bir kamu borç stoku, düşük büyüme ve dengesiz gelir dağılımı, yüksek işsizlik gibi ciddi sorunların içine düşmüştür.

Hükümetimiz, enflasyonu tek haneli rakamlara indirmek, kamu borç stokunu düşürmek, yüksek ve istikrarlı bir büyüme performansına ulaşmak için, yürürlükteki ekonomik programın aksayan ve yetersiz bölümlerini de dikkate alarak, toplumumuzun desteğini alacak yeni bir ekonomik program uygulayacaktır.

Türkiye’de, özellikle son dönemlerde uygulanan, kamu açıklarına dayalı ve sadece sıcak para girişiyle desteklenen büyüme modelinin daha fazla sürdürülemeyeceği açıktır. Büyümeye sağlayacağımız temel kaynaklar; verimlilik, atıl üretim faktörlerinin harekete geçirilmesi, uluslararası ölçekte rekabet edebilir mal ve hizmet üretimi ile doğrudan yabancı sermaye girişi olacaktır.

Hükümetimizin uygulayacağı maliye politikasının temel önceliği, malî disiplini sağlayarak, borç stokunu, sürdürülebilir seviyeye indirmek ve makro ekonomik istikrarı koruyacak faizdışı fazlalığı vermektir. Faizdışı fazlanın büyüklüğü, borç stokunun sürdürülebilir bir yapıda gelişmesine imkân verecek düzeyde belirlenirken, bileşimi, ekonomik verimlilik, büyüme ve sosyal politikalar dikkate alınarak şekillendirilecektir. Bu kapsamda, faizdışı fazla hedefi içinde kalmak şartıyla, verimsiz harcamalar kısılarak üretken harcamaların artırılması veya ekonomik aktiviteyi canlandıracak vergi indirimlerine gidilmesi gibi önlemler dikkatle değerlendirilecektir.

Kamu borç stoku, kabul edilebilir ve sürdürülebilir seviyeye indirilecektir. Bunu sağlamak için, faizdışı dengede fazla verilmeye devam edilecek, özelleştirme hızlandırılacak, ilave gelir kaynakları bulunacak, ekonomide istikrarlı bir büyüme sağlanacak ve reel faiz oranlarının hızla makul düzeylere gerilemesi için gerekli güven ve istikrar ortamı oluşturulacaktır.

Kamu borç stokunun azalmasıyla, kamunun finans sektöründeki fonları emmesi sona erecek, finans sektöründeki kaynaklar özel sektör kuruluşlarına yönlendirilecektir. Böylece, yatırım, üretim ve istihdam artışı sağlanacaktır.

Para politikasında kısa dönemde enflasyonu düşüren, orta vadede ise fiyat istikrarına öncelik veren strateji sürdürülecektir. Merkez Bankasının bağımsızlığı korunacaktır. Enflasyonda kalıcı bir düşüşe ulaşılması ve para politikasına güvenin tesis edilmesini müteakip, para politikası uygulamasında Merkez Bankası, fiyat istikrarıyla çelişmemek kaydıyla, büyüme ve istihdamın sağlanmasını da dikkate alacaktır.

Döviz kurlarında öngörülebilirliği sağlamak amacıyla, dövizde vadeli işlemler piyasası geliştirilecektir. Siyasî ve ekonomik istikrarın sağlanmasıyla paralel olarak kurlarda da istikrar sağlanacaktır.

Dalgalı kur politikasına devam edilecektir; ancak, Merkez Bankası, döviz piyasalarındaki makroekonomik temellerle bağlantısı olmayan ve spekülâtif nitelikli dalgalanmalara daha duyarlı bir biçimde müdahale edecektir. Döviz kurunda sağlanacak istikrarın, açık pozisyon oluşturarak kâr elde etme şeklinde istismarını önlemek için, bankaların açık pozisyonlarının Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Merkez Bankası tarafından sıkı bir şekilde kontrol edilmesi sağlanacaktır.

Değerli Milletvekilleri, yapacağımız yapısal reformlar makroekonomik istikrarı kalıcı kılacak, ekonominin şoklara karşı dayanıklılığını, verimliliğini ve rekabetini artıracak ve üretim potansiyelimizin tam olarak kullanımını sağlayacaktır. Bu reformlar, tüm toplum kesimlerinin katılımı sağlanarak ve ülke koşulları dikkate alınarak süratle hayata geçirilecektir.

Hükümetimizin ekonomide gerçekleştireceği yapısal reform programı;

- Kamunun yeniden yapılanması,
- Kamu harcamalarında disiplin, tasarruf ve şeffaflığın sağlanması,
- Özelleştirmenin hızlandırılması,
- Yerli ve yabancı yatırımlar için ortamın iyileştirilmesi,
- Malî sektör ve sosyal güvenlik sisteminin ıslahı,
- Tarımda yeniden yapılanma ve verimliliğin artırılması, gibi alanları kapsayacaktır.

Parasal ve malî disiplinin sağlanmasının yanında, yapısal reformların uygulanması, ülkemizde güven ortamını oluşturacak ve belirsizlikleri azaltacaktır. Buna bağlı olarak, enflasyonda ve reel faizlerde kalıcı bir düşüş sağlanacaktır. Makroekonomik istikrarı sağlamaya yönelik para ve maliye politikalarına ilaveten, reel sektörün canlanması için gerekli destek verilecek; üretim, yatırım, ihracat ve istihdamın artırılmasıyla birlikte arzulan büyüme seviyesine ulaşılabilecektir.

Hükümetimiz, üstlendiği sosyal sorumlulukların gereği olarak, krizden olumsuz etkilenmiş kesimlerle yakından ilgilenecek, sosyal yardım projelerini uygulamaya koyacaktır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, resmî verilere göre, ne yazık ki, nüfusumuzun yüzde 15'i açlık sınırının altındadır. Hükümetimiz, insan haklarına ve Anayasaya aykırı olan bu acı tabloya kayıtsız kalmayacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Hükümetimiz, uygulayacağı sosyal politikalar çerçevesinde bu acil sorunun çözümüne öncelik verecektir.

Hükümetimiz, açıkladığı ekonomik programların arkasında güçlü bir siyasî iradeyle duracaktır. Böylece, ekonomide şiddetle ihtiyaç duyulan güven ve öngörülebilirlik çok kısa bir zamanda sağlanacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; hükümetimizin vergi politikaları, ekonomik programı ve kamu kesimi dengelerini göz önünde bulunduran, reel sektörü ve sosyal politikaları dikkate alan bir anlayış içinde uygulanacaktır. Bu çerçevede, vergi sistemimizin sağlıklı bir yapıya kavuşturulabilmesi için kapsamlı bir vergi reformu yürürlüğe konulacaktır.

Yapılacak bu reformun çıkış noktası, vergide adalet ve ödeme gücü ilkeleri olacak; bu ilkelerin ve sağlıklı bir vergi yapısının sadece vergi kanunlarında yapılacak düzenlemelerle gerçekleşmeyeceği, uygulamanın da aynı ölçüde önemli olduğu ve bu alanda yapılması gereken çok şey bulunduğu gözden uzak tutulmayacaktır.

Uygulayacağımız ekonomik programın önemli bir ayağı da, kamu harcamaları reformu olacaktır. Etkin, verimsiz ve şeffaf olmayan kamu harcama sistemimizin iyileştirilmesi için yapılacak kamu harcama reformu şu dört hedefe yönelecektir:

- Makro ekonomik istikrarın sağlanması,
- Kaynakların stratejik hizmet önceliklerine göre tahsisi,
- Kamu hizmetlerinin tutumluluk, verimlilik ve etkinlik ilkelerine göre yürütülmesi,
- Kullanılan malî yetkilerin hesabının verilerek saydamlığın sağlanması.

Yeni malî yönetim anlayışımızla, kamuoyu ve halkımıza daha fazla bilgi verilerek, yolsuzluk ve savurganlık önlenmiş olacaktır. Bu yeni yaklaşım, daha az kaynakla daha çok iş yapma imkânını sağlayacaktır.

Son yıllarda, tasarruf sahipleri ile yatırımcılar arasındaki aracılık işlevi zayıflamış, krizlere karşı kırılgan ve verimsiz çalışan ve ekonomik krizlerden önemli ölçüde etkilenmiş olan bir finans sektörü ortaya çıkmıştır. Finans sektörünün sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için uygulayacağımız politikaların temel hedefleri:

- Üretken yatırımları, büyümeyi ve makro ekonomik istikrarı destekleyen,
- Şoklara dayanaklı ve sağlıklı işleyen,

- Ekonomimizin ihtiyaç duyduğu uzun vadeli fonları temin eden,
- Malî sektörün büyümesini sağlayarak malî derinliği artıran,
- Malî sistemde rekabet koşullarını oluşturan ve sistemin daha etkin ve verimli çalışmasını sağlayan bir finansal sistem oluşturmaktır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, kamu iktisadî teşebbüslerinin birçoğu, faaliyette bulundukları sektörlerde tekel veya belirleyici konumdadır. Kamu mülkiyetinin avantajlarını kullanarak riski olmayan bir ortamda çalışmaları, piyasa mekanizmasının işleyişini bozmaktadır. Siyasî müdahaleler sonucu ekonomik rasyonelliğini yitirerek, kamuya yük haline gelen KİT'lerin özelleştirilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Özelleştirmenin temel amacı, ekonomide serbest piyasanın daha iyi işlemesi için gerekli koşulların oluşumunu sağlamak, etkinlik ve verimliliği artırmaktır. Piyasa ekonomisinde kamunun iktisadî rolü, piyasa mekanizmasının iyi çalışması için gerekli düzenleyici ve denetleyici mekanizmaları oluşturmaktadır.

KİT'lerin özelleştirilmesinde kararlı olan hükümetimiz, özelleştirme süreç ve uygulamalarını hızlandırmaya yönelik politikalarını oluşturacak ve gerekli tedbirleri alacaktır.

Saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım, yatırımlarda, devlet yardımları ile doğrudan yabancı yatırımlar hakkında birer çerçeve kanun çıkarılacak ve yatırımcıların önündeki bürokratik ve idarî engeller kaldırılarak yerli ve doğrudan yabancı yatırımlara yönelik politikaların belirlenmesi yetkisi tek elde toplanacaktır.

Uygulamaların, gerektiğinde mahallî kurumlar ile meslek kuruluşu gibi sivil toplum örgütleri tarafından yürütülmesi sağlanacaktır.

Kurulacak yeni sistem, yerel ve sivil toplum örgütlerinin görüş ve önerilerine açık olacak, esnek, pratik, zamanında ve yerinde müdahalelere imkân verecektir.

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı bünyesinde, yatırımlarda devlet yardımları politikasını belirleyecek, bütün kurum ve kuruluşlarca uygulanacak devlet yardımlarının koordinasyonunu sağlayacak, uygulama sonuçlarını değerlendirerek Avrupa Birliğine bildirimde bulunacak yeni bir birim oluşturulacaktır. Böylece, tüm politikalar, kalkınma planları ve yıllık programlar da dikkate alınarak tek elden tespit edilecek, şekillendirilecek ve uygulama sonuçlarına göre bölgesel ve sektörel bazda yeni tedbirler belirlenecektir.

Halen teşvik belgesi kapsamında uygulanan ve gereksiz bürokratik işlemleri içeren vergisel destek unsurları, Avrupa Birliği mevzuatı ve diğer uluslararası yükümlülüklerimiz de dikkate alınarak ilgili kanunlarda yapılacak değişiklikler ile teşvik belgesiz ve otomatik olarak KOBİ'ler de dahil tüm yatırımlara uygulanır hale getirilecektir.

Değerli Milletvekilleri, küreselleşmenin olumsuz etkilerinden korunmak, sektörel ve bölgesel bağımlılıktan kurtulmak ve rekabet edilebilecek alanları belirlemek amacıyla, özel sektör katılımıyla ihracata dönük stratejik planlama yapılacaktır. İhracat teşvik mevzuatı, uzun dönemli stratejiye göre ilgili tüm kuruluşların koordinasyonu sağlanarak revize edilecektir.

Üretilen ürünlerde daha fazla katma değer oluşturabilmek için, kendi markasıyla ihracat yapan firmalar desteklenecektir.

İhracatçı firmaların rekabet gücünün artırılabilmesi için, istihdam ve haberleşme üzerindeki yüksek vergiler düşürülerek ihracatçı firmaların başta enerji olmak üzere girdi maliyetleri aşağı çekilecektir.

Sınır ticaretinin yeniden düzenlenmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Vadeli döviz piyasalarının oluşturulması ve ihracatçılara döviz kurlarını sigorta ettirebilme imkânı getirilerek ihracatta belirsizliğin azaltılması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Eximbank yeniden yapılandırılarak, ihracat hamlemizin motoru haline gelebilmesi için kaynak yapısı güçlendirilecek; bürokratik işlemler azaltılarak basitleştirilecek ve özellikle teminat sorununu kolaylaştırıcı önlemler alınacaktır.

Arz ve kaynak güvenliği ve çeşitliliğini sağlamak, ülkenin bu alandaki yatırım ihtiyacını belirlemek ve ihtiyaç duyulan enerjinin ekonomik ve güvenilir olarak temin edilebilmesi için uzun dönemli stratejiler ve politikalar geliştirilecektir.

Elektrik enerjisi satış fiyatının ucuzlatılması ve özellikle sanayi sektörüne ucuz enerji temin etmek üzere, elektrik üretim maliyetlerinin, kayıp-kaçak oranlarının, verimsiz kullanımların ve satış fiyatlarının içindeki fon ve payların düşürülmesine yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

Enerji piyasasının rekabete açılması hızlandırılacaktır. Bu kapsamda, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasındaki yetki ve sorumluluk alanları netleştirilerek, Bakanlığın politika belirleme yönü güçlendirilecek; uygulamaya ilişkin hususlar, Enerji Piyasası Düzenleme Kuruluna bırakılacaktır. Bu kapsamda, elektrik enerjisi üretim ve dağıtım tesislerinin özelleştirilmesi hızlandırılacaktır.

Yap-işlet-devret, yap-işlet, işletme hakkı devri uygulamaları gözden geçirilecek; özel sektör tarafından bir izne veya anlaşmaya dayalı olarak yürütülen girişimlerle ilgili olarak yaşanan sorunlar, en kısa sürede çözüme kavuşturulacaktır.

Komşularımızdaki petrol ve doğalgazın dünya pazarlarına açılmasında ülkemizin dağıtım terminali olma imkânları iyi değerlendirilerek, ülkemiz, enerjide bölgesel güç haline getirilecektir. Bu kapsamda, elektrik enerjisi alanında Avrupa ve bölge ülkeleriyle elektrik alışverişine imkân sağlayacak iletim altyapısının ve piyasa düzeninin geliştirilmesine önem verilecektir. Özellikle, Hazar Bölgesi doğalgaz ve petrolünün ülkemiz üzerinden dünya pazarlarına nakline yönelik politikalar sürdürülecektir.

Enerji üretiminde yerli kaynakları önceleyen bir enerji politikası geliştirilecektir.

Petrol ve doğalgaz politikalarımızın dış politikamızla uyum hale getirilerek, kardeş Ortaasya ve Kafkasya ülkeleriyle ilişkilerimizde birleştirici bir unsur olması sağlanacaktır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, programımızın metnini size dağıttığım için, bazı bölümlerini atlayarak okumak istiyorum. Tahmin ediyorum ki, siz de bunu tercih ediyorsunuz.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, ne yazık ki, ülkemizde, köylülerimiz ve çiftçilerimiz yıllarca ihmal edilmiş, özellikle son yıllarda yaşanan derin ekonomik krizden tarımda çalışan vatandaşlarımız çok olumsuz etkilenmiştir. Uygulanmakta olan ekonomik program, maalesef, bu kesimin problemlerine gerekli duyarlılığı göstermemiş; çiftçilerimiz daha da zor duruma düşürülmüştür.

Türkiye’de tarım sektörünün gayri safi millî hâsıla içindeki payı yüzde 14’e gerilemiştir. Öte yandan, toplam sivil istihdamın yaklaşık yüzde 40’ı tarım sektöründe çalışmaktadır. Bu nedenle, tarım sektörü, sadece ekonomik politikalar kapsamında değil, öncelikli olarak sosyal politikalar kapsamında da ele alınacaktır.

Tarım politikalarımızın temel hedefleri, ülkemizin temel gıda ürünleri üretimi bakımından sadece kendi kendine yeterli olmakla yetinmemesi, uluslararası piyasalarda rekabet edebilmesi, verimli tarım arazilerinin sürekli işlenir halde tutulması ve tarımsal üretimde verimliliğin artırılmasıdır.

Bu temel hedeflere ulaşmak için aşağıdaki politikalar uygulanacaktır:

- Fiyatların serbest piyasada oluşması esas alınarak, üretimin piyasa koşullarındaki talebe göre yönlmesi sağlanacaktır. Devlet, tarım ürünlerinin ticaretini yapmayı bırakacaktır.

- Ürün borsalarının gelişmesi desteklenecek, bu borsalarda vadeli işlemlerin başlatılması için gerekli önlemler alınacaktır.

- Tarımda devlet desteği, her bölge ve her ürün için ayrı ayrı projeler kapsamında ele alınacak, programlar uygulanırken ülkemizin gerçekleri göz önünde bulundurulacaktır.

Hayvancılık alanında ise;

- Üretici örgütlenmeleri teşvik edilecek, daha büyük ölçekteki işletmelerin oluşması sağlanacak, böylece ölçekten doğan ekonomi elde edilecektir.

- Entegre hayvancılık işletmelerinin kurulması desteklenecektir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, ekonomi politikaları, toplumun refahını artırmada ve insanlara kaliteli yaşam koşulları oluşturmada zorunlu olmakla birlikte, tek başına yetersiz kalmaktadır. Etkili sosyal politika uygulamalarıyla birleşmeyen ekonomi politikaları, toplumdan destek alamadığı için başarısız olmaktadır. Bu nedenle, hükümetimiz, ekonomik kalkınma politikalarını sosyal politikalarla dengeli bir şekilde yürütecektir.

IMF’yle birlikte uygulamaya konulan Güçlü Ekonomiye Geçiş Programında ağırlık finans sektörüne verilmiş ve sosyal boyut ihmal edilmiştir. Sonuç olarak, sosyal politikalar alanında bir gelişme sağlanamadığı gibi, özellikle dar gelirli kesim ekonomik krizden daha çok etkilenmiş ve bu zamana kadar yaşanmayan bazı sosyal tepkilerle karşılaşmıştır. Bu kesimleri krizin etkisinden kurtarmaya yönelik bazı sosyal tedbirler alınmazsa, gelecekte ortaya çıkacak sosyal tepkilerin boyutunu tahmin etmek güç hale gelecektir.

Son yıllarda, özellikle ekonomik krizlerin etkisiyle, kesimler arasındaki gelir dağılımı büyük oranda bozulmuş, ücretlerde meydana gelen reel kayıp ve artan işsizlik sonucu halkımızın refah düzeyinde önemli düşüşler meydana gelmiştir. Krize karşı dayanma gücü aşınan yoksul kesimlerde sosyal huzursuzluklar artmıştır.

Türkiye, OECD ülkeleri içinde gelir dağılımı en bozuk ülkelerden biri haline gelmiştir.

Özellikle kentlerde artan yoksulluk, geniş halk kitlelerinin ekonomik, siyasal ve sosyal hayattan dışlanması ve giderek marjinalleşmesine neden olmaktadır. Bu durum, kentlerde asayiş ve huzurun bozulmasına, zengin ile yoksullar arasındaki yaşam standardı farkının açılmasına, toplumsal kutuplaşmaya ve umutsuzluk duygusunun yaygınlaşmasına neden olmaktadır.

Hükümetimiz, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve yoksullukla mücadele politikasının başarılı olabilmesi için insanı ekonomik kalkınmanın merkezine oturtmayı aynı zamanda ahlakî bir zorunluluk olarak görmektedir.

Bu anlayış içinde, gelir dağılımı ve yoksullukla mücadele alanında aşağıdaki politikalar hayata geçirilecektir.

- Hükümetimizin uygulayacağı ekonomik program ve politikalarda, sosyal adalet gözetilecek ve insanı merkeze koyan yeni bir kalkınma yaklaşımı benimsenecektir. Uygulanacak ekonomik program, sosyal politikalarla uyumlu, sosyal bütünleşmeyi ve dayanışmayı sağlayıcı, işsizliği azaltıcı ve yoksulluğu ortadan kaldıracı nitelikte olacak; ekonomik büyümeden elde edilecek nimetlerin adaletli bölüşümünü sağlayacak insanî bir yapı taşıyacaktır.

- Çalışan kesimlerin vergi yükü kademeli olarak hafifletilecektir.

- Kapsamlı bir yoksullukla mücadele programı uygulamaya konulacaktır.

- Açlık sınırı altındaki nüfusa götürülecek hizmetlerin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi için bir veri tabanı kurulacak ve açlık sınırının altındaki aileler belirlenecek ve desteklenecektir.

- Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve sağlıklı bir nesil yetiştirme hedefleri doğrultusunda yoksulluk sınırı altında olan ailelerin çocuklarına eğitim ve sağlık yardımları yapılacaktır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, demin söylediğim gibi, hükümet programımızı hepinize dağıttık; biraz da uzun olduğu için, müsaadenizle, yine atlayarak devam etmek ve dış politika kısmına geçmek istiyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, hükümetimiz, Türkiye'nin tarihine ve coğrafi konumuna yaraşır, önyargılardan ve saplantılardan arınmış, karşılıklı çıkar ilişkilerine dayalı, gerçekçi bir dış politika izleyecektir. Diğer ülkelerin toprak bütünlüğüne ve egemenliğine saygılı olan Türkiye, başka ülkelerin ve uluslararası kuruluşların da kendi toprak bütünlüğüne ve egemenliğine saygılı olmalarını hak olarak görmektedir.

Değişen bölgesel ve küresel gerçekler karşısında, Türkiye'nin, dış politika önceliklerini yeniden tanımlaması ve bu gerçekler ile ulusal çıkarları arasında yeni bir denge oluşturması gerekmektedir.

Bu çerçevede hükümetimiz;

- Türkiye'nin dış politikasını uzun vadeli bir perspektifle, yeni dinamiklere dayanan bölgesel ve küresel konjonktürlerle uyumlu hale getirecektir.

- Kamu kurumları bünyesinde dış politika alanında faaliyet gösteren araştırma merkezleri, dış politika enstitüleri ve üniversitelerdeki uluslararası ilişkiler bölümleriyle işbirliği yapılacaktır.

- Türkiye, bulunduğu bölgede bir istikrar unsurudur. Bu niteliğiyle, çevresindeki kriz bölgelerinde daha fazla inisiyatif alacak ve krizlerin çözümüne daha somut katkı sağlamaya çalışacaktır. Ulusal çıkarlarıyla ilgili bölge ve kıta ölçekli gelişmeleri sadece izleyen değil, aynı zamanda yönlendiren aktif bir diplomasi takip edilecektir.

- Hükümetimiz, bölgesel güvenlik ortamının, ekonomik kalkınmaya önemli katkıda bulunduğu görüşündedir. Bu nedenle, Türkiye, yakın çevresinde güven ve istikrarın tesisi

için daha fazla çaba sarf edecek, komşularıyla diyaloga dayalı ilişkiler sürdürme çabasını artıracak, böylelikle bölgesel işbirliğinin gelişmesine daha fazla katkıda bulunacaktır.

- Değerli Milletvekilleri, Türkiye'nin gerek coğrafi gerekse tarihî açıdan Avrupa ile yakın ilişkileri bulunmaktadır. Avrupa ülkeleriyle ilişkiler Türkiye'nin dış politika gündeminde en üst sıralarda yer almaya bundan sonra da devam edecektir.

- Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyeliği hükümetimizin hedeflerinin başında gelmektedir. Bu amaçla, Türkiye'nin adaylığının genişleme sürecinde geri çevrilemez bir niteliğe sahip olduğunun tescil edilmesini teminen, katılım müzakerelerinin başlatılmasına çalışılacaktır. Hükümetimiz, Kopenhag kriterlerini tam olarak yerine getirme konusunda kararlıdır. Türkiye'nin, Avrupa Birliği ailesi içerisindeki hak ettiği yeri en kısa zamanda almasının iki tarafa getireceği kazanımların yanı sıra, Avrupa kıtasının ötesinde barış, istikrar ve güvenlik yönlerinden olumlu sonuçlar doğuracağı kuşkusuzdur.

- Bu çerçevede, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gerçekleştirilmiş olan uyum yasalarının güçlendirilmesi ve mevzuatımızın temel hak ve özgürlükler açısından bir bütün olarak geliştirilmesi sağlanacaktır. Ayrıca, reformların uygulamaya tam olarak yansması ve uygulayıcılar tarafından da özümsemişi için eğitim çalışmalarına ağırlık verilecektir.

- Hükümetimiz Avrupa Birliğine uyum sürecinde ekonomik kriterler ile müktesebata uyum alanlarında gerekli çalışmaları hızlandıracak, kamu kurum ve kuruluşlarının eşgüdüm içinde çalışmalarını sağlayacak, uyum için gerekli olan idarî kapasiteyi güçlendirecek ve kamu kurumları ile özel sektör ve sivil toplum örgütleri arasındaki işbirliği ve dayanışmayı artıracaktır. Ayrıca, Avrupa Birliği ile malî işbirliğinin geliştirilmesi ve etkin çalışabilmesi için gerekli tedbirlerin alınması sağlanacaktır.

- Değerli Milletvekilleri, Türkiye'nin, NATO bünyesinde bugüne kadar ortaya koyduğu katkıya paralel olarak, yeni Avrupa savunma stratejisi çerçevesinde oluşturulan Avrupa Güvenlik ve Savunma Kavramı (AGSK) içinde hak ettiği yeri alması yolundaki çabaları sürdürecektir. Bu bağlamda, hükümetimiz, millî güç unsurları ve siyaset araçlarından yararlanmak suretiyle, gerek bölgesel gerek küresel planda barış ve istikrarın korunması ve yaygınlaştırılmasına, refah düzeyinin yükseltilmesine bundan böyle de katkıda bulunmaya kararlıdır. Muhtemel her türlü tehdidi caydırmada ve bölgesel ve küresel barış, istikrar ve güvenliğin sağlanmasında çok önemli bir rol oynayan Silahlı Kuvvetlerimizin NATO, Birleşmiş Milletler ve AGİT bünyesindeki faaliyetleri devam edecektir.

- Türkiye ile dost ve müttefik ülkeler arasındaki siyasî ve ekonomik işbirliği, bilim, kültür, teknoloji, yatırım ve ticaret alanlarında yoğunlaştırılarak sürdürülecektir.

- Hükümetimiz, teröre karşı uluslararası zeminler oluşturulması ve Türkiye'nin bu zeminlerde teröre karşı işbirliği yaparak mücadele edilmesine önem verecektir. Bu çerçevede, 11 Eylül sonrası tirmanma eğilimi gösteren dinler ve kültürlerarası gerilimlerin azaltılması ve küresel bir barış ortamının sağlanabilmesi için aktif çaba sarf edecektir. Kültürel çoğulculuğa ve diyaloga dayalı zengin tarihî birikimimiz bu doğrultuda harekete geçirilecektir.

- Amerika Birleşik Devletleri ile uzun yıllardan beri savunma ağırlıklı olan işbirliğini devam ettirecek ve bu işbirliği, ekonomi, yatırım, bilim ve teknoloji alanlarına yaygınlaştırılacaktır.

- İyi komşuluk ilişkileri içinde Rusya Federasyonu ile kültürel yakınlığımız çerçevesinde Ortaasya ve Kafkasya ülkelerinde tarafların çıkarlarını zedelemeyen, işbirliğine dayalı ilişkiler sürdürülecektir.

- Komşumuz Yunanistan'la karşılıklı ekonomik çıkarlara dayanan ilişkiler artırılarak sürdürülecek ve bu ilişkilerin oluşturacağı güven ortamı sayesinde, daha karmaşık olan siyasî sorunların çözümü için zemin hazırlanacaktır.

- Hükümetimiz, Kıbrıs sorununa mutlaka bir çözüm bulunmasının gereğine inanmaktadır. Bu çözümde, gelecekte adadaki Türk varlığını tehlikeye sokacak hiçbir girişime müsaade edilmeyecektir. Bu çerçevede, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından Kıbrıs konusunda yapılan barış girişimi olumlu karşılanmakla birlikte, hükümetimizce sorunun kalıcı bir şekilde çözümü için ulusal çıkarlarımız ve Kıbrıs Türk halkının adadaki varlığını ve egemenliğini garanti altına alacak bir müzakere süreci öngörülmektedir.

- Ortaasya Türk cumhuriyetleriyle tarihî, kültürel ve sosyal yakınlığımıza rağmen, Türkiye'nin bu ülkelerle ilişkilerinde beklentileri karşılayamadığı bir gerçektir. Hükümetimiz, Türk cumhuriyetleriyle ilişkilerin en ileri noktaya taşınarak bölgenin geniş bir işbirliği alanına dönüştürülmesi için çaba sarf edecektir.

- Ortadoğu'da akan kan, tüm dünya kamuoyunu olduğu gibi, bu bölgeyle yakın kültürel ve tarihî ilişkileri olan Türk halkını da üzmekte ve endişeye sevk etmektedir. Hükümetimiz, din ve ırk ayırımı yapmaksızın, kime ait olursa olsun dökülen kanın ve gözyaşının acilen durdurulmasını sağlayacak tek yolun, kalıcı bir barıştan geçtiğine inanmaktadır. Türkiye, Filistin'de Birleşmiş Milletler kararları doğrultusunda ve Filistin halkının süregelen acılarını dindirecek şekilde barışın tesisine yönelik çabaları desteklemeye devam edecektir. Türkiye, Filistin ve İsrail taraflarıyla iyi ilişkilerini sürdürerek barışın tesisine yönelik çabalara katkıda bulunma imkânına sahip olacaktır.

- Balkan politikamız, bölgedeki ülkelerle tarihî, kültürel ve ekonomik ilişkilerimizin ışığında geliştirilecek, gerekirse yeniden şekillendirilecektir. Bölge içindeki gerilimi düşürmek ve barış ortamını kalıcı kılabilmek amacıyla ortak çıkar alanları oluşturmak için ekonomi ağırlıklı projeler geliştirilecektir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, hükümetimiz, Türkiye'nin Arap dünyasıyla ilişkilerine özel bir önem vermektedir. Bir yandan bu ülkelerle ikili işbirliğimizin artırılması, öte yandan İslam Konferansı Örgütü'nün (İKÖ) uluslararası alanda daha saygın yer edinebilmesi ve inisiyatif alabilen dinamik bir yapıya kavuşturulabilmesi için çaba sarf edilecektir. Yine bu bağlamda, başkanlığını Cumhurbaşkanımızın yaptığı İKÖ, Ekonomik ve Ticarî İşbirliği Daimi Komitesinin (İSEDAK) faaliyetlerine daha somut içerik kazandırmaya çalışılacaktır.

- Geniş bir katılımı kurulan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatının (KEİT), bölge ülkelerine yeni işbirliği imkânları vaat eden potansiyelinin harekete geçirilmesi için çaba sarf edilecektir.

- Türkiye, yakın komşusu Irak'la ilgili belirsizlikten tedirginlik duymaktadır. Hükümetimiz, Irak'ın toprak bütünlüğüne ve siyasî birliğinin korunmasına büyük önem atfetmektedir. Irak'ın toprak bütünlüğünün bozulması Ortadoğu'daki tüm dengeleri değiştirecektir. Hükümetimiz, Irak yönetiminin Birleşmiş Milletler kararlarını tam olarak uygulaması, kitle imha silahlarından arınmış, komşularıyla barış içinde yaşayan

bir Irak'ın uluslararası toplum içindeki yerini alması ve sorunun barışçı yönden çözümünden yanadır.

- Çin Halk Cumhuriyeti ve Japonya ile karşılıklı saygı ve verimli işbirliği temelinde gelişmekte olan ilişkilerimizin bu doğrultuda daha da ileri götürülmesine çalışılacaktır. Nitekim 2003 yılı Japonya'da "Türkiye Yılı" ilan edilmiştir.

- Dış politikamızın geleneksel Atlantik ve Avrupa boyutlarının yanında, Avrasya eksenli politikanın geliştirilmesi yolundaki çabalar sürdürülecektir. Bu bağlamda, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (ECO) çerçevesindeki işbirliği güçlendirilecektir.

- Türkiye'nin üyesi olduğu uluslararası örgütler ve ECO ve KEİB gibi bölgesel ekonomik işbirliği çabaları arasında rasyonel ve sistematik bir koordinasyon sağlanacaktır.

- Kafkasya'da soğuk savaş dönemi şartlanmaları bir yana bırakılarak işbirliği imkânları aranacak, zengin yeraltı ve yerüstü kaynaklarına sahip olan bu bölgenin Ortadoğu ve Balkanlarla ekonomik açıdan bütünleşmesine katkıda bulunmaya çalışılacaktır.

- Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarımızın, bulundukları ülkelerdeki haklarının daha fazla korunması için çaba sarf edilecek, gerek o ülkelerde gerekse Türkiye'de karşılaştıkları sorunların ortadan kaldırılması için mevcut mekanizmaları daha etkin biçimde işletilecektir.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, 3 Kasım 2002 seçimleri, ülkemizde sadece yeni bir parlamento ve hükümet yapısını ortaya çıkarmakla kalmamış; bundan daha önemli ve kalıcı olarak, yaşadığımız çağla uyumlu olmayan bir siyaset kültürünü de geride bırakarak, her bakımdan yeni bir siyaset dönemini başlatmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bu yeni dönemi, eskinin kavram, kalıp ve alışkanlıklarıyla değerlendirme, anlama ve sorgulama yaklaşımına bağlı kalanlar; toplumun dinamizminin ve değişim iradesinin uzağına düşerek, verimsiz ve sonuçsuz bir siyasal çaba içinde kalmaya mahkûm olacaklardır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bu yeni dönem, evrensel standartlar ve hukukun üstünlüğü içinde milletimizin iradesine ve gelişme arzusuna dayalı yeni anlayış, kavrayış, tutum ve yöntemlerle siyaseti inşa edenlerin dönemi olacaktır.

Bu yeni siyaset anlayışı içinde siz Değerli Milletvekillerine sunmuş olduğum bu Programın, hızla değişen, rekabetin arttığı, etkin ve katılımcı bir yönetimin eskisinden de önemli hale geldiği bir dünyada, ülkemizin hak ettiği yere gelmesinde önemli katkı sağlayacağına inancımız tamdır.

Demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan hakları çerçevesinde, sürdürülebilir kalkınma sağlayan ve kalkınmanın nimetlerini adil bir şekilde paylaşan, tarihî ve kültürel kimliğinden kopmadan insanlık ailesinin onurlu bir parçası olarak halkına özgürlük, adalet ve refah sunan bir ülke yolunda hükümetimizin yapacağı bütün olumlu icraatlara güven ve destek olacağınıza şüphemiz yoktur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Sizlerden, eksikliklerimizi ve yanlışlıklarımızı tespit etmenizi, uyarmanızı, eleştirilerle düzeltmenizi özellikle bekliyor; ortak akıl ve işbirliği içinde geleceğe umutla bakıyoruz.

Aziz milletimizin ve Yüce Meclisimizin güvenine layık olmaya çalışacağız.

Değerli arkadaşlar, geleceğe umutla bakıyoruz; azimliyiz, iradeliyiz. Bu iyi diyalogu bütün önümüzdeki yıllarda sürdürme kararlılığındayız.

Bu duygularla, hepinize saygılar sunuyorum, Allah yardımcımız olsun diyorum. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.⁵²

⁵² *TBMM Tutanak Dergisi, Dönem 22, Cilt 1, Birleşim 3, Sayfa 41-59*

26 Kasım 2002 Salı

58. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Gül Hükümeti) Programı Üzerinde Yapılan Görüşmeler Sırasında Yaptığı Konuşma

BAŞBAKAN ABDULLAH GÜL (Kayseri) — Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, hepinizi bir kez daha, şahsım ve Kabine üyesi arkadaşlarım adına saygıyla selamlıyorum. Bu çalışmaların, milletimiz ve ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

23 Kasım 2002 tarihinde Hükümetimizin Programını burada okudum ve okuduktan sonra da bitirirken hepinize şunu söyledim: Sizlerden, eksikliklerimizi ve yanlışlıklarımızı tespit etmenizi, uyarmanızı, eleştirilerle düzeltmenizi özellikle bekliyor; ortak akıl ve işbirliği içinde geleceğe umutla bakıyoruz. Bu bakımdan, sadece, Meclis içindeki eleştirileri değil, Meclis dışındaki eleştirileri de dikkate aldığımızı özellikle belirtmek isterim. Sayın Deniz Baykal başta olmak üzere değerli arkadaşlarımız Sayın Akif Güllü, Sayın Dengir Fırat, Sayın Sait Açıba, Sayın Nurettin Canikli ve Sayın Nihat Eri'ye de teşekkür ediyorum. Buradaki eleştirilerin, tavsiyelerin, tenkitlerin hepsinden iyi niyetli olarak faydalanacağımızı bir kez daha teyit etmek isterim.

Yine, Hükümet Programımızı burada anlatırken üç şeyi referansta bulundum; bunlardan biri Hükümet Programı -burada okuduğum program- diğeri parti programımız ve diğeri de Acil Eylem Planımız dedim. Bunların üçünü bir bütün şeklinde almak gerekir, birbirini tamamlayıcı belgelerdir dedim. Bu açıdan da bunlara zaman zaman referanslarda bulunulduğu için, değinmelerde bulunulduğu için memnuniyetimi ifade etmek isterim.

Hükümet Programının içine tabî ki birçok detay girmiyor; ama bunun detaylanmasını, acil eylem planımızda ve diğer programlarımızda bulacaksınız.

Bir şeyin altını da özellikle çizmek istiyorum: Biz seçimlerden önce seçim beyannamemizi hazırlarken ve hemen seçimden sonra da acil eylem planımızı hazırlarken bunları dikkatlice hazırladık. Bunları hiçbir zaman, sadece, düşünceleri, iyi niyetleri ortaya koyan belgeler olarak düşünmedik. Bunları, yapabileceklerimizi çalıştık, fizibl olanları, imkân dahilinde olanları düşünerek yazdık; o bakımdan, acil eylem planında kendimizi zamanla da bağladık. Belki ilk defa bir siyasî parti, milletin karşısına çıktı, bir ay içinde, üç ay içinde, altı ay içinde ve bir sene içinde şunları, şunları yapacağım deme cesaretini gösterdi. O bakımdan, bu belgelerin hepsi partimize ve hükümetimize aittir ve bu belgelerin hepsini uygulamak için elimizden gelen azamî gayreti sarf edeceğiz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlar, hepiniz, herkes değişti, Türk siyasî hayatında yeni bir dönem başlıyor. Eski dönemi unutuyoruz, eski dönemin siyasî alışkanlıklarını, siyasî konseptlerini, mantalitelerini bir kenara bırakıp, hepimiz geleceğe bakıyoruz; çünkü halkımız, gerçekten geçen üç dört sene içerisinde çok büyük sıkıntılar çekti, dertlerine dert katıldı, problemleri daha da kronik hale geldi ve neticede, hep beraber gittiğimiz 3 Kasım seçimlerinde, hepimiz açık seçik milletin önüne çıktık ve millet kararını verdi; iki partili bir Meclisi uygun gördü, iktidar partisine açık bir çoğunluk verdi ve tek başına iktidarı getirdi.

Şimdi, bu dönemin değerini ve kıymetini hepimizin bilmesi gerekir. Birikmiş sorunları, çözilemeyen sorunları, yapısal değişiklikleri, köklü reformları hep beraber yapmamız gerekir ve başarı da hepimizin başarısı olacaktır, ortak başarı olacaktır. Bununla muhakkak ki şunu söylemek istiyorum: Muhalefet bizi denetleyecektir, eleştirecektir, doğru bulduğu noktalarda da destekleyecektir. Yeni siyaset tarzı da bunu gerektirmektedir.

O açıdan, diyaloga, karşılıklı işbirliğine çok önem veriyoruz ve devamlı tekrarladığım bir şey, biz, Meclisteki aritmetik çoğunluğumuzun değerini muhakkak ki biliyoruz; çünkü bunu millet vermiştir bize, siyasî irade böyle tecelli etmiştir; ama bir ülkeyi yönetmek için, Meclisteki aritmetik çoğunluğun da her şey anlamına gelmediğini biliyoruz. Meclis içi muhalefet, Meclis dışı muhalefet ki bu dönemde önemli hale gelmiştir, Türk siyasetinin önemli partileri Meclis dışında kalmıştır, onlarla diyalog, sivil toplum örgütleriyle diyalog, ülkemizin, devletimizin kurumlarıyla diyalog ve işbirliği... Bunların hepsiyle birlikte, muhakkak ki, bir ülke daha iyi bir şekilde yönetilebilir. Bunun bilinci içerisindeyiz. O açıdan hedefimiz şudur: Türkiye'yi muasır medeniyetlerin üzerine çıkarmak. Bu ilke, cumhuriyetimiz kurulurken, Büyük Atatürk tarafından hepimize işaret edilmiştir; bugünkü anlamıyla da, çağdaş, demokrat, gelişmiş, kalkınmış ülkelerin üzerine çıkmaktır. Bunun için, hepimiz, elbirliği içerisinde çalışacağız. Bunun için, hepimiz, güçlerimizi seferber edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, Sayın Deniz Baykal, konuşmalarında “yolsuzluk ve yoksullukla mücadele ederseniz, hepimiz arkanızda olacağız” dediler ve biz de, kendilerini, ilk defa, burada alkışlayarak teşekkür ettik. (AK Parti sıralarından alkışlar) Bunu, hep beraber yapacağız gerçekten. Bunun için, biz, şeffaflığa çok önem veriyoruz, açıklığa çok önem veriyoruz, öngörülebilirliğe çok önem veriyoruz. Bunlara çok vurgu yaptık, programımızda da çok vurgu yaptık, Hükümet Programımızda da çok vurgu yaptık ve onun için de, şunları, burada, huzurunuzda bir kez daha okumak istiyorum:

“Kamunun kaynak dağıtım mekanizmalarında yolsuzluğun azaltılabilmesi için, vergi, ihaleler, devlet yardımları, krediler, teşvikler, sübvansiyonlar, gümrük işlemleri, işe alma, terfi ve tayinlerde, siyaset-sermaye ilişkilerinde şeffaflık sağlanarak siyasî kayırmacılık önlenecektir.

Kamu yönetiminde gereksiz yere genişletilen gizlilik kültürüyle mücadele edilecek, kamunun bütün iş ve işlemlerinde şeffaflık asıl, gizlilik ise istisna olacaktır. Vatandaşın bilgi edinme hakkı kanunu çıkarılacak ve kamu kuruluşlarının evrak akış sistemleri ve karar alma süreçleri yeniden düzenlenecektir.” Yönetim ve karar alma sürecinin her aşamasında toplam kalite anlayışını benimseyecek, belirsizlikleri azaltacak, öngörülebilir bir yönetim sağlayacağız. Bunları, yolsuzlukları önlemek için söylüyorum; çünkü yoksullukların da anasebebi yolsuzluklardır.

Değerli arkadaşlar, bu açıdan, biz, sadece hesap sormayacağız yapılan yolsuzluklarla ilgili. Bunları da hiçbir zaman siyasetin konusu yapmayacağız. Bunları, bağımsız mahkemeler, savcılar, hâkimler takip edeceklerdir, biz de idare olarak bunların önündeki engelleri açacağız ve bunların her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşmalarını temin edeceğiz. Ama bir şeyi daha burada söylemek istiyorum -biz, bunu belgelerimize de geçirdik- biz, sadece yolsuzlukların hesabını sormayacağız, biz, hesap da vereceğiz. (AK Parti sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, kamuda hizmet yapanların, ülkeyi yönetenlerin yeri geldiğinde hesap da vermeleri gerekliliğine inanıyoruz.

Değerli arkadaşlar, o açıdan, bunların özellikle bilinmesini istiyorum.

Sayın Deniz Baykal'ın konuşmasında benim en çok önem verdiğim husus -muhakkak ki, söylediklerinin hepsi değerlidir- yeni anayasa ile ilgili değindikleri noktalardır. Basında ve kamuoyunda, bugün, bu konuyla ilgili çeşitli yazılar gördüm. O bakımdan, bu, gerçekten önemlidir. Tereddütleri gidermek istiyoruz. "Tereddütlere yol açmayınız" dediniz, bunları gidermek istiyoruz.

Bizim, Hükümet Programında ortaya koyduğumuz yeni anayasa talebi, arzusu bir vizyonu ortaya koymaktadır. Bu, aslında, sadece bizim partimizin değil, bütün partilerin siyasî belgelerine bakarsanız, bütün hükümet programlarına bakarsanız, anayasa ile başlarlar, yeni bir anayasa, daha çağdaş bir anayasa, 21'inci Yüzyıl mantalitesini kavrayan bir anayasa, aslında, hepimizin idealidir. Bununla ilgili, sivil toplum örgütlerinin de çalışmaları vardır; TÜSİAD'ın, MÜSİAD'ın, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin, baroların çalışmaları vardır. Bütün toplantılarda baro başkanları konuşmalarına yeni anayasa ile başlarlar. Anayasa Mahkemesinin kuruluş yıldönümlerinde yapılan konuşmalarda bu tip talepler vardır. Aydınların, sosyaldemokrat entelektüellerin, yazarların, çizerlerin, herkesin bu konuda talepleri vardır. Hepimizin de bunda katkıları vardır. Sayın Deniz Baykal'ın da -ben hatırlıyorum- daha önceki dönemlerde milletvekili arkadaşlarıyla birlikte, bu Anayasanın değiştirilmesiyle ilgili, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sundukları teklifler vardır. Dolayısıyla, önemli olan şey bu talep değil, önemli olan, bunun nasıl yapılacağı, nasıl ele alınacağıdır ki, zannediyorum, esas hassas olan bu noktadır. Bu, gerçekten çok önemli bir konudur; çünkü bunlar bir gün içerisinde... Biz "benim çoğunluğum var, Anayasayı değiştirecek bir çoğunluğa da ulaşabilirim, Anayasayı birden bire değiştiriyorum, şu maddeleri istediğim gibi yazıyorum" anlayışında değiliz. O bakımdan, tereddütlere hiç mahal yoktur. Bizim, gizli kapaklı hiçbir niyetimiz de yoktur. (AK Parti sıralarından alkışlar) Hiçbir arayış içerisinde de değiliz. Arayış içerisinde olduğumuz tek bir şey vardır, ülkemizi, Türkiye'yi, milletimizi, çağdaş ülkelerdeki, kalkınmış, gelişmiş ülkelerdeki ortama ulaştırmaktır. Bizim tek amacımız, Türkiye'yi o noktalara getirmektir. (AK Parti sıralarından alkışlar) Zaten, bu hedef de, cumhuriyet kurulurken hepimize görev olarak verilmiştir.

Değerli arkadaşlar, bu noktaya gelince biraz durmak istiyorum. Bir anayasa değişikliği nasıl yapılır; bir anayasa değişikliği, büyük bir uzlaşmayla, büyük bir konsensüsle yapılır. Buna, sadece, Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisindeki uzlaşma da yetmez. Demin saydığım bütün sivil toplum örgütleri, toplumun değişik kademeleri, değişik katmanları, hep beraber, bir araya gelecek, toplantılar yapılacak, konferanslar, paneller düzenlenecek, burada fikirler ortaya çıkacak ve neticede, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir uzlaşma komisyonu oluşturulacaktır. Önemli olan bir başka nokta da şudur: Uzlaşma komisyonlarının bir geleneği vardır; buralarda siyasî partiler Meclisteki çoğunluklarına göre temsil edilmezler, eşit temsil edilirler. Dolayısıyla, bu uzlaşma komisyonunu beraber kuracağız, Cumhuriyet Halk Partisi ve AK Parti beraber kuracaktır; bizlerin, ortak, aynı şekilde, eşit çoğunlukta üyelerimiz olacaktır. Bunlar, oturacak, çalışacak ve neticede, karşımıza uzlaşılan konular gelecektir. Daha önce de böyle olmuştur. İki dönem üst üste çalıştık; Anayasanın 37 maddesini uzlaşarak buraya getirdik; ama 37 maddenin içerisinde 34'ünü geçirebildik. O açıdan, eğer arzu edilirse -geçirilmeyen maddeler tartışılmıştır, görüşülmüştür- bunun içerisinde dokunulmazlıkla ilgili madde de vardır, bunu hemen getirebiliriz; ama yine söylediğim

gibi, bunu, beraber, uzlaşarak yapacağız; bunu, tek başına bir siyasî parti yapmayacaktır; bunun da altını, özellikle çizmek istiyorum.

Dokunulmazlıklar önemlidir gerçekten; milletin karşısına çıkarken alnımızın açık olması gerekir. Milletten ayrı, millettten ayrıcalıklı olmamamız gerekir; biz, buna inanıyoruz.

Dokunulmazlık sadece şunun için gereklidir: Millet adına görev yapan milletvekillerinin, hiç kimseden korkmadan, çekinmeden, doğru bildikleri şeyi söyleyebilmeleri ve yapabilmeleri için gereklidir. Yoksa dokunulmazlıklar, şahsî istismar konuları olmak için, şahsî ayrıcalıklar elde etmek için kesinlikle söz konusu olmamalıdır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Partimizi kurarken bu konuları çok tartıştık; bunlarda açık, net neticelere ulaştık ve bu konuyla ilgili şunları söyledik: “Milletvekili ve bakanların yargılanmaları önündeki anayasal engeller kaldırılacak; dokunulmazlık, tüm kamu görevlilerinin yargılanabilmeleri önündeki engeller ve ayrıcalıklarla birlikte ele alınacak ve milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerine inhisar ettirilecektir.”

Bunu hep beraber yapabiliriz. Bir gerçektir, dokunulmazlık deyince sadece milletvekillerinin dokunulmazlığı akla geliyor; ama biraz önce arkadaşımın da bu kürsüde izah ettiği gibi, Türkiye’de o kadar çok dokunamadığınız kesimler ve kişiler vardır ki, bunların hep beraber ele alınması gerektiğine inanıyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Çünkü biz, her şeyin açık olmasını istiyoruz; gizlilikte, sadece devletin güvenliğiyle ilgili istisnalar olmalıdır; onun dışında, her şey, açık olmalıdır. Sadece bizler değil, sadece hükümet değil, sadece milletvekilleri, siyasetçiler değil, yeri geldiğinde, herkes, devlet memurları da bu millete hesap verebilmelidir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Biz, devlet memurluğu, kamu yönetimi, kamu kurumları anlayışında da farklı düşünüyoruz. Bunlar, farklı diyorum; ama aslında, bunlar, hepimizin uzun yıllar konuştuğumuz ortak görüşlerdir; ama siyasî irade olmadığı için harekete geçirilemeyen konulardır. Kamu görevlileri neyle finanse ediliyor, kamu kurumları neyle finanse ediliyor; bunlar, toplanan vergilerle finanse ediliyor. Vergileri, sadece zenginlerden almıyoruz; vergileri sadece -Kurumlar Vergisi- şirketlerden almıyoruz. Vergileri, ne yazık ki, bugün, asgarî ücretle geçinen insanlardan da alıyoruz. Dolayısıyla, vergileri harcarken, biz, hepimiz çok dikkatli olmak zorundayız. Onun için kurumları tekrar gözden geçirip Türkiye’de devleti küçültmeliyiz. Onun için kurumlardaki kamu görevlileri; yani, memurlarımız, millete, vergi ödeyen insanlara hizmet ettiklerini ve onlara hizmet etmek için var oldukları şuurunu bilmeleri gerekir. O açıdan hiçbirimizin ve hiç kimsenin ayrıcalığı söz konusu değildir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlar, ekonomik konulara geçecek olursam; IMF’yle ilişkiler bir realitedir, gerçektir; bu da, bizim iktidarımızda başlamamıştır. Ne yazık ki, son üç dört sene içerisinde Türkiye, basiretsizlik ve becerisizlik yüzünden kendisini iyi yönetemediği için krizler içerisine girmiştir, halk çok kaybetmiştir. Neticede, bildiğiniz gibi, geçen hükümet, Sayın Kemal Derviş’i davet etmek zorunda kalmıştır ve ekonominin dizginlerini Sayın Kemal Derviş’e vermişlerdir ve IMF’yle yeni bir anlaşma, yeni bir stand by anlaşması yapılmıştır ve yürürlükteki program odur. Dolayısıyla, bu program bizim eserimiz değildir, Sayın Kemal Derviş de, şu anda, Cumhuriyet Halk Partisinin çok değerli bir üyesidir. Cumhuriyet Halk Partisine katılırken, Sayın Deniz Baykal’ın,

kendileriyle ilgili söylediklerini hep beraber de takip ettik. Kendileri faydalı, değerli işler de yapmıştır. Kim iyi iş yaparsa, kim Türkiye'ye katkı verirse iktidar-muhalefet demeden, ayırım yapmadan bunu görmemiz gerekir; takdir de etmemiz gerekir; ama eksikler de vardır. O açıdan, biz, gerek Hükümet Programımızda gerekse acil eylem planımızda, yürürlükte olan ekonomik programın eksikliklerini açık açık gördük ve bunları söyledik. Nedir bunlar; sosyal taraflar, sosyal politikalar çok eksiktir dedik. Başka ne dedik; tarımla ilgili politikalar yine çok eksiktir dedik. Bunları söylerken de, Türkiye nüfusunun yüzde 15'inin açlık sınırının altında olduğunu hepimiz biliyoruz, bunu görmezlikten gelemeyiz. Geçen program, yürürlükteki program bunu görmezlikten gelmiştir, "ölen ölür, kalan sağlar bizimidir" anlayışı içerisinde uygulanmıştır; ama biz böyle yapamayız. Biz, bu ülkenin her ferdi bizim vatandaşımızdır, onun acısını biz hissederiz; dolayısıyla, onun sorunlarını çözmek bizim önceliğimizdir dedik. (AK Parti sıralarından alkışlar) Ayrıca, tarım kesimi söz konusu olduğunda da, Türkiye nüfusunun yüzde 40'ı tarımdadır, tarım sektöründe istihdam olmaktadır. Biz, nüfusumuzun yüzde 40'ının iştigal ettiği bir alanı, yine görmezlikten gelemeyiz.

Türkiye'de ekonomi sadece finans demek değildir, reel ekonomi söz konusudur, sanayi söz konusudur, ticarî hayat söz konusudur, tarım sektörü söz konusudur; dolayısıyla, bunları gördüğümüz için yeni bir ekonomik programla karşınıza çıkacağımızı söyledik. Bu bağlamda, Sayın Deniz Baykal'ın burada yaptığı tavsiyeyi biz de aynı şekilde kabul ediyoruz. IMF, Dünya Bankası, diğer uluslararası finans sektörleri veya kuruluşlarla, onurlu bir şekilde muhakkak ki, ilişkilerimiz sürecektir. Biz, kendi işimizi kendimiz bileceğiz, kendi işlerimizi başkalarına havale etmeyeceğiz, onlarla konuşacağız, ortak programlarımız olacaktır, karşılıklı tartışacağız; ama biz, kendi işimize kendimiz hâkim olacağız. Türkiye'de reformlar yapılacaksa ki, yapılması gerektiğine inanıyoruz- bu reformları biz yapacağız, bizim inisiyatifimizde olacaktır. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Tarım sektörü yüzde 40'ı istihdam ediyor; ama ne yazık ki, tarımın millî gelire katkısı yüzde 14. O bakımdan, tarımdaki nüfusumuzun büyük bir kısmı gizli işsizdir. Tarım, bizim için gerçekten önemlidir. Önce, işlenebilir toprakların işlenmesi açısından önemlidir; sonra, nüfusun tutulması açısından önemlidir; Yoksa nüfusun, zaten çarpık olan şehirlerimize aktığını, akın ettiğini düşünürseniz, şehirlerin yaşanamaz hale geleceğini ve imkânların yetersiz olacağını göreceksiniz.

O açıdan, değerli arkadaşlar; biz, tarım politikalarının temel hedeflerini de açık açık koyduk: Tarımın verimli olması! Hangi ürün verimlidir, hangi üründe arz fazlası vardır, hangi üründe ihtiyaç vardır; bunlarla ilgili çalışmaların yapılacağını ve hangi ürünün destekleneceğini, bunları da açık açık belirteceğiz.

Ayrıca, doğrudan gelir yardımı devam etmektedir. Bununla ilgili yine, Dünya Bankası, IMF programları söz konusudur; ama bunun da gözden geçirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Burada, sadece, mülkiyet esasına dayalı olan gelir desteğinin çok doğru olmadığını biliyoruz. Mülkü, arazisi olan insanların bazıları şehirlerde. Şehirlerde çok zengin, büyük işler yapmaktadırlar; ama o mülkiyet üzerinde çalışan insanlar fakir çiftçilerdir, köylülerdir. Sizin yaptığınız destek ise, şehirdeki o mülk sahibine gitmektedir. Bunlar gözden geçirilecektir; eminim ki, bunları sizler de uygun buluyorsunuzdur.

O açıdan, tarıma öncelik veriyoruz, hayvancılığa öncelik veriyoruz. Tarım girdilerinin ucuzlatılması gerekliliğine inanıyoruz; bunların başında da mazot olduğuna inanıyoruz.

Doğrudur, haklısınız, Hükümet Programında değinilmemiş; ama bunu bir bütün olarak gördüğümüz için, biz, Acil Eylem Planımızda bu konuyu çok dikkatli bir şekilde yazdık. Özellikle, mazottaki fiyat indirimini önümüzdeki günlerde gerçekleştirmek zorundayız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ama bunu, her şeyi yaparken, bilinçli olarak da yapmak zorundayız. Çünkü şimdiye kadar Türkiye bilinçli şekilde yönetilmediği için, karşılıksız paralar basıldığı için, karşılıksız vaatlerde bulunulduğu için bu ekonomik krizlerin içine düşmüştür.

Şimdi, bizim mazeretimiz yoktur. Şu anda biz iş yapma noktasındayız. Bütçemizi elimize alıyoruz; gelirimiz-giderimiz nedir. Harcama reformunu yapacağız. Harcama reformuyla elde ettiğimiz tasarrufların önceliği köylüye olacaktır, fakirlere olacaktır ve köylü söz konusu olduğunda da köylünün girdilerinin ucuzlatılması olacaktır; bunun da başında mazot gelecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Sağlık, yine en önemli konulardan biridir; çünkü yeri geldiğinde hepimizin karşı karşıya kaldığı bir gerçektir; fakir halkımızın, özellikle en çok sıkıntı duyduğu noktadır. Bu bağlamda, sağlık hizmetinin sunumu ile finansmanını birbirinden ayırmayı düşünüyoruz; çünkü sağlık sigortası uzun vadeli sigorta kollarından çıkarılacaktır, nüfusun tamamını kapsayacak şekilde bir genel sağlık sigortası sistemi kurulacak, prim ödeme gücü bulunmayanların primleri devlet tarafından karşılanacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Burada önem verdiğimiz nokta şudur; sağlıkta köklü reform; hastaların da hakkı vardır, hastaların da doktor seçme hakkı olacaktır, bu da doktorlar arasında rekabeti oluşturacaktır. Hangi doktor hastasına titiz davranıyor, hangi doktor gerçekten hastasını yakından takip ediyor, bu da ortaya çıksın. Rekabetin, sadece ticarete, sanayide değil, sağlık sektöründe de iyi neticeler vereceğine inanıyoruz. Eğitim sektöründeki rekabetin de, üniversiteler arasındaki rekabetin de, liseler arasındaki rekabetin de Türkiye'nin faydasına olduğuna inanıyoruz.

Değerli arkadaşlar, dış politika, tabii ki, hepimizin çok dikkatle takip ettiği bir konudur. Belki de siyasî partiler arasındaki, iktidar-muhalefet arasındaki en az farklılık dış politikada söz konusudur; çünkü ulusal çıkarlarımız söz konusu olduğunda hepimiz birleşiriz, hepimiz aynı istikamette enerjilerimizi sarf ederiz.

Bugün de önümüzde çok önemli dış politika konuları söz konusudur. Şöyle gözden geçirecek olursak; Avrupa Birliğiyle ilgili önemli bir toplantı 12 Aralıkta Kopenhag'da yapılacaktır ve Avrupa Birliğinin sınırları yeniden tespit edilecektir; dünyada çok önemli yeni bir organizasyon söz konusu olacaktır; yeni yapılanma söz konusu olacaktır.

Kıbrıs meselesi önümüzdedir. Kıbrıs meselesiyle ilgili Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin ortaya attığı yeni bir adım söz konusudur.

Irak çok önemli bir meseledir bizim için; çünkü komşumuzdur. Olup bitenler Irak'ta, komşumuzda olacaktır. Birinci Körfez Savaşının maliyetini ödeyen bir ülke olarak, muhakkak ki, burada olup bitenler de hepimizi yakından ilgilendirmektedir.

O açıdan, dış politikada sloganlara, retoriğe yer olmadığına inanıyoruz. Bunun için birikimler... Biz, evet, yeni iktidar olduk; ama bu konuların hepsinin geçmişi vardır. Bununla ilgili dosyalar vardır. Dışişleri Bakanlığı, Genelkurmay, Millî Güvenlik Kurulu, Türkiye'nin diğer birimleri oradan buradan bu konuların içerisine girmiştir. Dolayısıyla, birikimler söz konusudur.

Bu konularla ilgili biz hayalî programlar düşünemeyiz; ama şüphesiz ki, dış politikada da dinamik olmak zorundayız. Dış politikada da statükoyla bir yere varılamadığını hepimiz biliyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Dünya bir yerlere varıyor, siz ise, o zaman, dışarıda kalıyorsunuz. Bu, kesinlikle şu anlama gelmez; hak ve hukukumuzdan hiçbir zaman vazgeçemeyiz. Muhakkak ki, Türkiye'nin çıkarı, milletimizin çıkarı her şeyin üstündedir. Sonunda tek lokmamız varsa, bunu paylaşacak, buna bir öncelik vereceksek, muhakkak ki, bu, millî çıkarlarımıza ayrılacaktır; ona harcanacak kuruş...

Bunu peşinen söyledikten sonra, Avrupa Birliğiyle ilgili iktidar-muhalefet, Meclis içi-Meclis dışı partiler, hepimiz, âdeta dört koldan görev yapmaktayız. İktidar partisi olarak, AK Parti Genel Başkanı olarak Sayın Tayyip Erdoğan'ın çalışmalarını, gezilerini takip ediyorsunuz. Bir siyasî parti genel başkanı olarak bu ziyaretlerini yapmaktadır.

Aynı şekilde, Ana muhalefet Partimizin Genel Başkanı Sayın Deniz Baykal da Varşova'ya gitmişlerdir. Bunun dışında, bilmediğimiz, muhakkak ki birçok gayretler içindedirler, telefonlarla görüşmektedirler, mektuplar yazılmaktadır; Avrupa'nın liderleri ile Cumhuriyet Halk Partisinin, sosyal demokratların kendi hukuklarını devreye koymaktadırlar.

Sayın İsmail Cem Meclis dışı bir partinin genel başkanıdır; iki gün önce ziyaret ettiler, bugün yurt dışındadırlar.

Aynı şekilde, Sayın Cumhurbaşkanımız ve herkes, üstüne düşeni yapmaktadır.

Biz şuna inanıyoruz ki, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliği sadece Türkiye'nin çıkarına değildir, Avrupa Birliğinin de çıkarıdır. Avrupa Birliği, dünyada stratejik bir rol oynayacaksa, Türkiye gibi, nüfusu Müslüman olan bir ülkeyi içine almak zorundadır; ama çok dar bir açıdan bakacaksa, o da kendilerinin bileceği bir iştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Biz, nüfusu Müslüman olan bir ülkenin, demokrat, açık, şeffaf ve modern dünyayla bir arada olabileceğini göstermek istiyoruz. Bu bağlamda, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği, dünya barışına da bir hediye olacaktır, Avrupa ile Doğu arasında gerçek bir köprü oluşacaktır; Avrupa ile Ortadoğu, İslam ülkeleri, Türk cumhuriyetleri, bütün bunlarla Avrasya arasında... Türkiye'nin üyeliği Avrupa Birliğini güçlendirecektir, eğer Avrupa Birliği dünya barışında stratejik bir rol üstlenmek istiyorsa.

Bunun için, muhakkak ki, bize düşen görevler vardır önce. Burada da, bizim yine gerçekçi olmamız gerekir. Avrupa Birliği kulübünün şartları yazılıdır. Bu şartları yerine getirmeden "ben, ortaklığa, tam üyeliğe adayım" demenin de bir anlamı yoktur. Şimdiye kadar, biraz, böyle zaman kaybedilmiştir. Bizim özel şartlarımız var, özel statümüz var, kazi anlayışla karşılayın, biz bu şekilde sizinle beraber olalım; böyle bir şey olamaz. Kopenhag siyasî kriterleri, Maastricht kriterleri ortadadır. Maastricht kriterleri, tam üyelik için, tarih almak için şart değildir, bu geçiş süreci içerisinde yerine getirilebilecek konulardır; ama Kopenhag siyasî kriterleri, evet, şarttır.

Burada da bir şeyin altını çizmek istiyorum, istismarı önlemek için, Avrupalıların istismarına dur demek için. Kopenhag siyasî kriterleri ölçülebilir bir şey değildir ki... İşte, borçlarınız millî gelirinizin yüzde 60'ı olacak; bu, ölçülür; enflasyon şu kadar olacak; bu, ölçülür; ama eğer iyiniyetli olmazsanız, siyasî kriterleri ilelebet yerine getirmediğiniz diye iddia da edilebilir. O bağlamda, biz şuna inanıyoruz ki, 3 Ağustosta bu Meclisten geçen paket, aslında, Kopenhag siyasî kriterlerinin önemli bir kısmını karşılamıştır.

Şu anda tam üyeliğe giriş yapacak birçok ülke, bizim kadar bile siyasî kriterleri yerine getirmemişlerdir. Ayrıca, bizim hükümetimizin ilk etapta çıkaracağı bir paket vardır. Bunu, muhalefet partisiyle de görüşeceğiz. Bunun sadece bizim eserimiz olmasını da istemiyoruz; bu tip önemli yasa değişiklikleri Meclisin eseri olsun istiyoruz. Bundan sonra, bize karşı “siz siyasî kriterleri yerine getirmiyorsunuz” deme hakkı yoktur; ben buna inanıyorum, arkadaşlarım buna inanıyor ve milletimiz buna inanıyor. O açıdan, Kopenhag’da kesin bir tarih elde etmek için hep beraber elimizden geleni yapmaya devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, Kıbrıs, muhakkak ki, önemli bir sorundur. Bizim burada anlayışımız da şudur: Çözumsuzlük, çözüm değildir. Ne yazık ki, böyle bir algılama vardır Türkiye söz konusu olduğunda; bu da yanlıştır. Tabii ki çözümü istiyoruz. Çözüm olsun ki herkes yoluna devam etsin, çözüme ulaşalım ki bir güven ortamı oluşsun, Ada bir barış adası olsun, Ada’daki zenginliklerden herkes faydalansın; ama bu demek değildir ki, biz bıktık artık, masanın üstünde her şeyi teslim edelim ve çıkalım... Böyle bir şey değil. Muhakkak ki, onurlu, şerefli bir şekilde, her iki tarafı tatmin edici bir sonuca ulaşacağız. *(Alkışlar)*

Bu bağlamda, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin son teklifini, projesini, biz “bu olmaz” diye elimizin tersiyle itmedik. Bu, konuşulabilecek, üzerinde çalışılacak bir tekliftir diye baktık. Bununla ilgili detayları veya görüşleri Hükümet Programına koymamız, tahmin edersiniz ki mümkün değildi; çünkü bunlar çalışılacak şeylerdir. Ancak, biz, genel anlamda pozitif bir yaklaşım içerisindeyiz; oturacağız, konuşacağız, tartışacağız. Tabii ki, Kıbrıs’ta Sayın Rauf Denktaş’ın görüşleri de önemlidir. Bütün bunları değerlendirdikten sonra, uzmanlarımız, diplomatlarımız, siyasetçilerimiz, hep beraber, burada olumlu şekilde bir çözüm olsun diye gayret edeceğiz; ama bu, Kıbrıs’ın geleceğiyle ilgili kaygılarımızdan vazgeçtiğimiz anlamına gelmez.

Burada en çok dikkat edeceğimiz noktalardan biri şudur: 1990’ların ortasına doğru Bosna’daki katliamlara, insanlığın utandığı sahneler şahit olduk; ondan sonra, yine Kosova’da şahit olduk. Hâlbuki ona benzer manzaralar Kıbrıs’ta 1970’li yılların başında olmuştur. O açıdan, kaygılarımızda haklıyız. Bütün bunları giderecek, iki egemenli tek bir devlete, bunu gerçekleştirecek bir projeye, doğrusu, bizler de destek vereceğiz. Bu, oturulup konuşulduktan sonra, tartışıldıktan sonra ortaya çıkacak bir netice olacaktır.

Değerli arkadaşlar, tabii, aslında birçok konuya değinildi; ama öne çıkan konular bunlar olduğu için ben de bunlarla ilgili olarak hükümetimin görüşlerini ifade ettim. Sözlerimi daha fazla uzatmak istemiyorum.

Yeni bir dönemdeyiz. Hepimiz aynı geminin içindeyiz. Bu geminin alt katı, üst katı yok. Bu gemi batarsa, bu geminin altındaki de üstündeki de zarar görür. Onun için, bize oy verdi -oy vermedi, şu partiden- bu partiden değiliz, hepimiz bu ülkenin şerefli vatandaşları olmak istiyoruz ve hepimiz bu ülkede mutlu olmak istiyoruz. Mutluluğun da kaynağı, temel hak ve özgürlüklerin garanti altına alındığı, kalkınmış, zenginleşmiş, gelişmiş bir ülkedir. Bunu oluşturursak mutluluklar devam eder ve paylaşılabilir. Bunun için bir fırsat doğmuştur. Geçen dönemleri hatırlarsanız, nasıl bir karmaşa vardı, siyasî irade ortaya çıkamıyordu ve Türkiye kaybediyordu. Şimdi, milletimiz, tek başına bir iktidar vermiştir, iki partili bir Türkiye Büyük Millet Meclisi oluşturmuştur.

Bunun imkânlarından hep beraber faydalanalım, Türkiye’de yapılması gereken köklü reformları elbirliği içerisinde yapalım ve milletimizin yüzünü güldürelim ve başarı hepimizin olsun diyorum.

Tekrar, hepinize saygılar sunuyor, teşekkür ediyorum. *(AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar, CHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ederim.⁵³

⁵³ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 1, Birleşim 4, Sayfa 97-104*

28 Kasım 2002 Perşembe

58. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Gül Hükümeti) Güven Oylaması Sonunda Yaptığı Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN ABDULLAH GÜL (Kayseri) — Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bir kez daha, şahsım ve değerli kabine üyesi arkadaşlarım adına, hepinize saygılar sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, 3 Kasım seçimlerinin kesin neticeleri alındıktan sonra, Sayın Cumhurbaşkanımız, hükümet kurma görevini bana tevdi etmişlerdir. Ben de, hiç vakit geçirmeden, 58'inci hükümetin kabinesini Sayın Cumhurbaşkanımıza götürdüm ve kabul ettiler. Resmî Gazetede yayımlandıktan sonra, 23 Kasım günü, burada hükümetimizin programını sizlere sundum. Hemen 3 üzerinden iki gün geçtikten sonra da, ayın 26'sında, Hükümet Programı üzerinde, burada, hep beraber tartışma yaptık. Ana muhalefetin değerli genel başkanı ve siz milletvekili arkadaşlarım, Hükümet Programıyla ilgili görüşlerinizi burada anlattınız; hepsinden ziyadesiyle faydalandık.

Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisinin güvenoyuna mazhar olduk. Bir kez daha, bundan dolayı, şahsım ve arkadaşlarım adına, sizlere saygılar sunuyorum, teşekkürler ediyorum, şükranlarımızı iletiyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönemi hep beraber değerlendirme vakti gelmiştir. Artık konuşma vakti değil, iş yapma vaktidir. Hükümet olarak biz, hazırlıklıyız, azimliyiz ve kararlıyız. Herkese karşı eşit mesafedeyiz. Bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımız hepimizin önceliğidir ve hepsine hizmet etmek bizim görevimizdir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bütün sivil toplum kuruluşlarına, bütün basın yayın organlarına, bütün siyasî partilerimize ve herkese eşit mesafedeyiz.

Hepimizin görevi, Türkiye'yi ve halkımızı bulunduğu bu durumdan kurtarıp hak ettiği noktaya getirmektir. Bunun için ise, referanslarımız gayet açıktır: Başta Anayasamız ve yasalar olmak üzere, Hükümet Programımız, Acil Eylem Planımız ve diğer, parti programımızdır. Bu konuları açık açık konuştuk ve tartıştık. Şimdi, iş yapma vaktidir. Arkadaşlarımızla gece gündüz seferberiz; sizin hizmetinizdeyiz, milletimizin hizmetindeyiz. İyi bir diyalog içerisinde olacağız. Bir kez daha tekrarlıyorum: Bütün tenkitlerinize ve tavsiyelerinize açığız. Bu ülke hepimizindir. Bu millete, hepimiz, büyük bir görev borcu içerisindeyiz. Bunu yerine getirmek için, elbirliğiyle, el ele, omuz omuza bütün enerjimizi milletimizin hizmetine sunacağız.

Değerli arkadaşlar, bize güvenoyu veren vermeyen, muhalefet partimiz olsun, hepinizin desteğini bekliyoruz, hepinizin yardımlarını bekliyoruz ve hepimiz elbirliği içerisinde milletin hizmetinde olacağız.

Bir kez daha, hepinize, bize verdiğiniz güvenoyundan dolayı teşekkür ediyorum, şükranlarımı sunuyorum ve saygılar sunuyorum. Sağ olun, var olun. *(AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar; CHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ederim.

BAŞBAKAN ABDULLAH GÜL (Devamla) — Sağ olun, teşekkür ederim.⁵⁴

⁵⁴ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 1, Birleşim 5, Sayfa 113*

17 Aralık 2002 Salı

Başbakan Abdullah Gül'ün, Kopenhag'da, Avrupa Birliği Ülkelerinin Devlet Başkanları ve Hükümet Başkanlarının Katıldığı Zirve Toplantısına İlişkin Gündem Dışı Açıklaması

BAŞBAKAN ABDULLAH GÜL (Kayseri) — Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; modern Türkiye'nin en büyük projelerinden biri olarak kabul ettiğimiz Avrupa Birliği yolunda, geçen hafta, yeni bir merhale alındı. Kopenhag'da, Avrupa Birliği ülkelerinin devlet başkanları ve hükümet başkanlarının katıldığı zirve toplantısı gerçekleştirildi. Bu toplantıda olup bitenler, Avrupa'yı çok yakından ilgilendirdiği gibi, Türkiye'yi de çok yakından ilgilendirmektedir. Bu toplantı, Avrupa Birliği tarihinin en önemli toplantılarından biri oldu; çünkü Avrupa Birliğinin genişleme süreci içerisinde tarihî kararlar alındı, Avrupa Birliğine yeni 10 ülkenin üyeliği kabul edildi; Avrupa Birliğinin 15 olan üye sayısı bu şekilde 25'e çıkmış oldu.

Türkiye açısından da bu toplantı çok önemliydi; çünkü Türkiye'nin kırk yıllık, Avrupa Birliğiyle beraber olma serüveni, bu toplantıyla belli bir aşamaya ulaşmış oldu.

Şimdi, bütün bu olup bitenler sadece hükümeti değil bütün kamuoyunu, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Meclis içi, Meclis dışı bütün siyasî partilerimizi ve kurumlarımızı yakından ilgilendirdiği için, yeni siyaset anlayışımız gereği Türkiye Büyük Millet Meclisine bilgi verme görevini duydum, onun için söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlar, Türkiye'yi yakından ilgilendiriyor dedim; çünkü kırk yıldır, Türkiye, Avrupa Birliği yolunda çeşitli merhaleleri geçti; ama bir belirsizlik devam ediyordu. Her ne kadar, 1999 yılında, Helsinki'deki toplantı, Türkiye'nin adaylığının kabul edilmesi toplantısı olduysa da, Türkiye'nin Avrupa Birliğine adaylık süreci yine bir -bazılarının tabiriyle- sanal âlemde devam ediyordu; bunun daha da pekiştirilmesi, bunun daha da gerçekçi hale getirilmesi, bunun daha da çok realize edilmesi önemliydi. Bu toplantının önemi şu olmuştur: Türkiye'nin, artık, Avrupa Birliğiyle ilişkileri geri dönülemez bir noktaya gelmiştir, müzakere tarihiyle ilgili kesin bir tarih ortaya konulmuştur, açıklanan nihaî bildiride 2004 yılı aralık ayında Türkiye ile müzakerelerin başlayacağı söylenmiştir, bu müzakerelerin gecikmeden başlatılmasına vurguda bulunulmuştur, bundan ayrı olarak da Türkiye'nin, Hükümetimizin yaptığı gayretler, Avrupa Birliği yolunda atılan adımlar çok büyük bir takdirle karşılanmıştır, bunlara vurguda bulunulmuştur ve ayrıca daha önceden, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri söz konusu olduğundan, özellikle malî ilişkiler söz konusu olduğundan adaylık statüsünde gösterilen Türkiye, bütçelerden alacağı paylar itibarıyla artık müzakereye başlayan ülkeler bölümüne alınmıştır. Bunlar önemli adımlardır, bunların takdiri kamuoyunun önündedir; ama şu bir gerçektir ki, bunda, atılan adımlarda, hepimizin katkısı olmuştur. Önce, şuna da vurguda bulunmak istiyorum: Biz Kopenhag'daki bu toplantıya gitmeden önce -seçimlerden önce ve seçimlerden sonra- dört bir yandan, herkes, üzerine düşen görevi yapmaya başlamıştır. Partimizin Genel Başkanı Sayın Tayyip Erdoğan, seçim neticeleri kesin olarak, tam her şey ortaya çıkmadan, hükümetimiz kurulmadan, Avrupa Birliği ülkelerini ziyarete edip, beklentileri tersine çıkarmıştır; önemli görüşmeler, faydalı görüşmeler yapılmıştır. Muhalefet Partisi Genel Başkanı Sayın Deniz Baykal,

birçok toplantılarda bulunmuş, Varşova'ya giderek, Avrupa'nın sol partileriyle bir araya gelmiş, onlara, Türkiye'nin durumunu izah etmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı, yaptığı görüşmelerde, yine, Türkiye'nin müzakerelere aday olduğunu söylemiştir. Hükümet olarak da, biz, bunların lafta kalmaması için, üzerimize düşenleri yapmışızdır.

Bunlar nedir? Kopenhag kriterleri bellidir; siyasî kriterler olarak kabul edilmiştir ve müzakerelerin başlaması için de, Kopenhag siyasî kriterlerinin yerine getirilmesi şart koşulmuştur.

Maastricht kriterleri, ekonomik meseleleri ihtiva etmektedir; Avrupa Birliğiyle müzakere için şart değildir; müzakereler başladıktan sonra tam üyelik için önemli olan kriterlerdir.

Hükümetimiz, bunun bilinci içerisinde, çok hızlı bir şekilde hareket etmiş ve reform paketlerini Türkiye Büyük Millet Meclisine göndermiştir. İki paket gelmiştir; bunlardan biri 32 maddeyi, diğeri ise 6 maddeyi ihtiva etmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi iktidar-muhalefet olarak büyük bir gayret içerisinde olmuş, biz Kopenhag'a giderken birinci reform paketini de gerçekleştirmiştir.

Değerli arkadaşlar, Kopenhag'daki bu toplantı önemliydi. Birçok Avrupa Birliği ülkesinin kendi çıkarları, kendi politikaları söz konusudur. Realist ve gerçekçi de olmak zorundayız; her şeye sadece kendi atmosferimizden bakarsak, doğru neticelere de ulaşamayız. Reel politikayı, uluslararası politika söz konusu olduğunda dikkate almak zorundayız. Biz, bunları dikkate alarak, müzakere tarihinin daha erken başlatılması için sonuna kadar vurguda bulunduk, sonuna kadar Avrupa Birliği üyesi ülkeler nezdinde gayretlerimizi sarf ettik.

Kopenhag'da da birçok görüşmeler yaptık; İtalya, Yunanistan, İngiltere Başbakanları, Fransa Başkanı ve Alman Başbakanı ile ikili görüşmelerimiz oldu; birçok ülkenin dışişleri bakanlarıyla görüşmelerim oldu. Avrupa Birliği Parlamentosu Başkanıyla uzun görüşmelerim oldu. Bütün buralarda, Türkiye'nin müzakere tarihini alması gerektiğini, bu belirsizliğe artık son verilmesi gerektiğini, bizim üzerimize düşen görevleri yaptığımızı, buraya gelirken "bizim özel şartlarımız var; lütfen, bu özel şartları dikkate alarak, sizin bazı kurallarınızı görmezlikten gelerek, bizimle müzakere tarihini başlatın" niyetinde olmadığımızı ve Türkiye'nin müzakere tarihini hak ettiğini kendilerine açık söyledim.

Neticede, gelişmeler şu çerçevede olmuştur: Almanya ve Fransa'nın Avrupa Birliği içindeki ağırlığını herkes bilmektedir. Onlarla yaptığımız görüşmeler çok önemliydi. Bu görüşmeler neticesinde ortaya çıkan nokta şu olmuştur ki, 2004 yılının sonlarına doğru müzakere tarihinin başlatılmasına Avrupa Birliği üyesi ülkeler ancak hazırdır; çünkü Avrupa Birliğinde kararlar ittifakla alınmaktadır, oybirliğiyle alınmaktadır. Bazı ülkeler, kendi kamuoylarını dikkate alarak, bizimle müzakere tarihine başlamayı henüz hiç düşünmediklerini, bazı ülkeler 2005 yılının sonunu düşündüklerini, bazı ülkeler ise bizimle beraber düşünüp, daha da erken başlatılabileceğini ortaya koymuşlardır; ama karar ittifakla olduğu için, neticede, 2004 yılının sonu ortaya çıkmıştır.

Taslak ortaya çıktıktan sonra, bizim, yine, Avrupa Birliği ülkeleri nezdinde yaptığımız olağanüstü gayretler neticesinde, son olarak "2004 yılı aralık ayında gecikmeden müzakerelere başlanması" cümleleri de buraya eklenmiştir.

Şimdi, sizlerle samimi konuşmam gerekirse, biz, 2004 yılının başında müzakerelerin başlatılabileceğini arzu ediyorduk ve bu yöndeydi hedefimiz; ama ortaya, bir orta yol çıkmıştır, 2004 yılının sonları çıkmıştır.

Hükümetimizin gayretleri olağanüstüdür; hiç kimse de bizden bu gayreti beklemiyordu, bu başarıyı beklemiyordu. Avrupa Birliğinin başbakanları ve cumhurbaşkanlarıyla yaptığım görüşmelerde, hepsinin bize ifadesi şu olmuştur: “Üç ay önce biz bu noktaya geleceğimizi düşünmüyorduk; ama sizin olağanüstü gayretiniz, performansınız bizi o kadar çok pres altına almıştır ki, bizler de şimdi bu noktaya gelmişizdir.”

Bunları takdir, kamuoyununundur; bunları, içpolitika meselesi yapmayı hiçbir zaman düşünmedik; düşünseydik, daha önceki dönemlerde olduğu gibi, Türkiye’ye çok çok farklı yansıtabilirdik. O açıdan, biz, gerçekçiyiz, realistiz ve böyle olmaya da devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, Kıbrıs meselesi, hepimizin meselesidir; ulusal bir meseledir. Kıbrıs’la ilgili problemler, sadece 1974 yılından beri değil, daha önceden başlamaktadır, 1960’lı yıllardan başlamaktadır. Türk askerinin Kıbrıs’a çıkışının bir sebebi vardır. Avrupalı liderlerle yaptığımız görüşmelerde hepsine şunu söylemişimdir: “Eğer, Kıbrıs’ı ziyaret ederseniz, oradaki toplu mezarları göreceksiniz; bu mezarların, Birleşmiş Milletler gözlemcilerinin gözetiminde açıldığını göreceksiniz. Dolayısıyla, 1990’lı yıllarda yaşadığımız Bosna’daki, Kosova’daki olaylar, 1960’lı ve 1970’li yıllarda Kıbrıs’ta yaşanmıştır ve onun için Türk askeri oraya gitmiştir. Biz, Kıbrıs’ta bir nihaî barış olmasını çok arzu ediyoruz; ama bu korktuğumuz olayların tekrar ortaya çıkmamasından emin olmamız gerekir, Kıbrıs’ın bir barış adası haline gelmesi gerekir. Bunlar garanti altına alındığında, tabii ki, orada bir barış hepimizin lehinedir, bu ada, barış adası olmalıdır. Hatta bunun yolu da kısadır demişimdir hepsine. Mademki, Avrupa Birliğini bir ev olarak düşünüyoruz; bu evin içine hep beraber girdiğimizde, bu problemlerin hepsi otomatik olarak çözülecektir; çünkü sınırlar bile anlamsız hale gelecektir. Nasıl bugün 15 ülke arasında sınırlar anlamını kaybettiyse, yarın Türkiye ile Kıbrıs, Kıbrıs ile Yunanistan, Yunanistan ile Türkiye arasında da sınırlar artık eskisi gibi önemli olmayacaktır. Dolayısıyla, hep beraber bu evin içerisine girelim, bu süreci hızlandıralım ve neticede, problemler bu şekilde çözülsün demişimdir.

Belli ki, bu yönde henüz katedilecek hâlâ bazı yollar vardır; ama bu yolların da çok uzun olmadığı kanaatindeyim, bu da biraz bize bağlıdır. Şimdiye kadar, hep Avrupa Birliği bizim üzerimizde baskı kurmaya çalışmıştır; ama hükümetimizden itibaren artık biz Avrupa Birliği üzerinde baskı kurmaya başladık, biz onları “evet, biz şu noktaya geldik, müzakereyi başlatacağız, anlaşmaları imzalayacağız” diye sıkıştırmaya başlamışızdır.

2003 yılının ekim ayında, bütün üyelerde olduğu gibi, Türkiye ile ilgili bir ilerleme raporu çıkacaktır. Bu rapor, Kopenhag siyasi kriterleri, ülkelerde ne kadar uygulanıyor, ne kadar geçerlidir, bunu değerlendirecektir. Bizim hedefimiz, 2003 yılındaki bu raporun en iyi şekilde çıkmasıdır; çünkü bizim temel bir anlayışımız vardır, bütün bu değişiklikler, bütün bu reformlar, her ne kadar Avrupa Birliğine girmek uğrunda yapılıyor görünse de, biz, esasen, bütün bunları, kendi halkımız, kendi milletimiz için yapıyoruz. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Neticede, Avrupa Birliğine girsek de girmesek de, Türk halkı, daha çok özgürlüğü, daha çok serbestliği, daha çok demokratik hak ve özgürlükleri hak etmiyor mu, onlara bunları vermemiz gerekmiyor mu? Bireysel hürriyetleri, temel hak ve hürriyetlerin

garanti altına alınmasını, ifade özgürlüğünü, inanç özgürlüğünü, serbestlikleri bizim milletimiz hak etmiyor mu? Aslında, burada bir itirafta da bulunmam gerekir; bütün bunların hepsini çok önceden yapmış olmamız gerekirdi. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ama ne yazık ki, ortada bir gerçek vardır; bunları yeteri kadar yerine getiremedik. Dolayısıyla, bu fırsattan da yararlanarak -biz, halkımızın hak ettiği hakları halkımıza veriyoruz, sunuyoruz- hedefimiz ve temel kanaatimiz bu olduğuna göre, Kopenhag kriterlerini, Ankara kriterleri gibi düşünebiliriz. Biz, bunları yapmaya devam edeceğiz, bu yolda devam edeceğiz netice ne olursa olsun; ama biz, kendi ödevimizi yaptıkça, kendi halkımızı ve kendi demokrasimizi Avrupa Birliği kriterlerine yükselttikçe, zaten Avrupa Birliği nezdinde de gücümüz ve pazarlığımız daha da artacaktır.

Kıbrıs'la ilgili herhangi bir gizli pazarlık, herhangi bir taahhüt içerisinde değiliz. Dün, bazı gazetelerde çıkan haberler... Bunların hiçbirisi doğru değildir; çünkü Kıbrıs, Kopenhag Zirvesinde esas konu olmamıştır. Bizim yaptığımız ikili görüşmelerde de, Kıbrıs meselesi, beklediğimiz gibi çok gündeme gelmemiştir; çünkü Kıbrıs'la ilgili esas karar, aslında, 1999 yılında Helsinki'de alınmıştır. Helsinki Zirvesinde, Kıbrıs'ta bir yola girilmiştir ve eğer, şu tarihe kadar Kıbrıs'ta bir çözüm olursa, o zaman Kıbrıs bütünüyle Avrupa Birliğine girecektir; Yoksa Rum kesimi geçici olarak girecektir kararı alınmıştır. Bu, bizim hükümetimizin de dışındadır; şu anda Türkiye'nin de elinde olmayan bir süreçtir; ama biz, Kopenhag'daki görüşmelerde şunu söylemişizdir: Rum kesimi, tek başına Kıbrıs'ı temsil edemez; Avrupa Birliği, Kıbrıs meselesinin çözümüne yardımcı olmalıdır, oradaki çözümü daha da zorlaştırıcı tavır içerisinde olmamalıdır. Bunları devamlı söylemişizdir ve ayrıca şunu da yapmışızdır; biz, daha önceki antlaşmalardan gelen haklarımızı, Londra ve Zürih Antlaşmalarından gelen haklarımızı koruduğumuzu Avrupa Birliğine de bildirmişizdir. Dolayısıyla, biz, yapacağımız her şeyi yapmışızdır; Kıbrıs'taki görüşmeler, Birleşmiş Milletler nezdinde devam etmektedir. Bu, Türkiye'nin de bir devlet tezidir; Avrupa Birliğine bunu taşımamak, Birleşmiş Milletler nezdinde bu meseleyi çözmek... Burada da öyle olmuştur. Kopenhag toplantısından daha önce, Kofi Annan'ın ortaya çıkardığı yeni plan çerçevesi içinde görüşmeler zaten başlamıştır, Kofi Annan'ın özel temsilci "De Soto" Kıbrıs'a gitmiştir; Cumhurbaşkanı Sayın Denktaş ve diğer Türk yetkilileri ve Rum yetkilileriyle görüşmelerde bulunmuştur; bizimle de, Dışişleri Bakanlığımız çerçevesi içinde görüşmeler yapılmıştır. Bildiğiniz gibi, çeşitli taslaklar vardır; bunlara karşı, biz, kaygılarımızı da dile getirmişizdir, olumlu bulduğumuz şeyleri de söylemişizdir. Aynı şekilde, Rum tarafının da itirazları olmuştur. Bunlar, kamuoyunun önündedir.

Değerli arkadaşlar, Kıbrıs'la ilgili, hiçbir gizli mesele söz konusu değildir; ama buradan, hepinizin, değerli milletvekili arkadaşlarımın, Ana muhalefet Partisinin, herkesin de bir noktaya dikkatini çekmek istiyorum: Bu meselede uzun vadeli düşünelim, bu meseleyi, hiçbir zaman içpolitika meselesi yapmayalım; çünkü bu, ulusal bir meseledir, hepimizin meselesidir. Ben Kopenhag'a gitmeden önce, Sayın Deniz Baykal'ı da ziyaret ettim ve bu konudaki karşılıklı mutabakatlarımız da ortaya çıktı; kendilerine de teşekkür ederim. Ortak basın toplantımızda "hükümet Kopenhag'a sadece hükümet olarak gitmiyor, muhalefetin de desteğini alarak gidiyor" dedi. Bunların hepsini orada da söyledim, bu mesele, ulusal bir meseledir dedim. Bu mesele, sadece bir parti veya hükümet meselesi değildir ve burada, tekrar ediyorum; her şey açıktır; anlaşmalar ortadadır, Helsinki'de varılan süreç, anlaşma ortadadır, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin ortaya sunduğu paket ortadadır, gizli hiçbir şey yoktur.

Şimdi, bizim bu konuda, soğukkanlı bir şekilde karar vermemiz gerekir ve Kıbrıs'la ilgili her konuda da, Kuzey Kıbrıs Türk kesimiyle daima görüşme içerisinde olduk. Kopenhag'dan da, Cumhurbaşkanı Sayın Rauf Denktaş'ı defalarca aradım, karşılıklı görüştük. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Dışişleri Bakanı, bizimle beraber Kopenhag'a geldi ve oradaki görüşmelere katıldı.

Neticede, biz, bizim de tatmin olacağımız, geleceğe baktığımızda bu doğrudur diyebileceğimiz bir karar, bir netice ortaya çıkmazsa buna kesinlikle “evet” demeyiz; ama burada herkesin büyük bir sorumluluk içinde hareket etmesini istiyorum. Uzun vadede lehimize olan nedir, zararımıza olan nedir, gelişmeler uzun vadede hangi yönde cereyan edecektir; bunları hepimizin dikkate alması gerekir. Sayın Dışişleri Bakanımızın aslında yaptığı budur. Burada farklı farklı yorumlanabilir bu; ama Türkiye Dışişleri Bakanının önceliği, şüphesiz ki, her şeyden önce, Türkiye'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki Türklerin çıkarını korumak olacaktır, bunda hiç kimsenin tereddüde düşmemesi gerekir. Bu kaygılar içerisinde uzun vadeli analizleri yapmıştır Sayın Bakanımız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞBAKAN ABDULLAH GÜL (Devamla) — Sayın Başkan, müsaade ederseniz bitirmek üzereyim.

BAŞKAN — Devam ediniz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN ABDULLAH GÜL (Devamla) — Değerli arkadaşlar, Kıbrıs'taki vatandaşlarımızın, soydaşlarımızın soğukkanlı olması gerekir. Biz, dayanışmamızı hiçbir zaman bırakmayacağız, bundan emin olsunlar. Biz, kendilerinin geleceğini tehlikeye düşürecek hiçbir şeye de “evet” demeyiz. Bizim bütün çabalarımız, onların gelecekte mutlu olmalarıdır, onların gelecekte güçlü olmalarıdır. Bütün bunları düşünerek bu görüşmeler devam ediyor ve devam edecektir; bir sonuca varılması Türkiye'nin de, Kıbrıs'ın da çıkarıdır. Kıbrıs, Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti olarak girmemiştir Avrupa Birliğine; yani, burada açıklamam gerekirse Republic of Cyprus diye değil, Kıbrıs olarak girmiştir, bunda da biz ısrarcı olmuşuzdur; yani, yeni bir ortaklık, yeni bir Kıbrıs olarak, Türk ve Rum tarafının ortaya çıkaracağı yeni bir devlet olarak oraya girmesidir. Bunun izlerini, zaten, zirvede yayımlanan raporda da göreceksiniz.

Önümüzde bir süreç vardır, bunun tarihi de bellidir, gizli kapaklı hiçbir şey de söz konusu değildir. Neticede, bizleri de tatmin edici bir mutabakata varırsak, buna, hep beraber “evet” diyeceğiz; ama bizleri tatmin edici bir netice ortaya çıkmazsa, biz, şüphesiz ki büyük bir ülkeyiz, güçlüyüz, haklarımızı sonuna kadar korumaya, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin de haklarını sonuna kadar korumaya devam edeceğiz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Sözlerimi bitirmeden, sizlere, bir kez daha, çağrım şu olacaktır: Bu ulusal meselelerde, kesinlikle uzun vadeli düşünelim; Türkiye'nin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin çıkarlarını düşünelim; bunları, polemiklerden ve içpolitika meseleleri yapmaktan uzak tutalım; çünkü mutabakata hep beraber varacağız, tek başımıza varmayacağız, hepimiz, Meclis içi ve Meclis dışı herkesi bu işin içine katarak, bir neticeye varacağız.

Hepinize saygılar sunuyorum.⁵⁵ *(Alkışlar)*

⁵⁵ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 1, Birleşim 11, Sayfa 372-376*

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
Türkiye Cumhuriyetinin 25. Başbakanı

BİYOĞRAFI

RECEP TAYYİP ERDOĞAN

(1954 İstanbul)

Türkiye Cumhuriyetinin 25. Başbakanı, 59, 60, 61. Hükümet Başkanı

Recep Tayyip Erdoğan

1965 yılında Kasımpaşa Piyale İlkokulu'ndan, 1973 yılında İstanbul İmam Hatip Lisesi'nden 1981'de Marmara Üniversitesi İktisadî ve Ticarî Bilimler Fakültesi'nden mezun oldu.

Lise ve üniversite yıllarında Milli Türk Talebe Birliği öğrenci kollarında aktif görev aldı 1976'da Milli Selamet Partisi Beyoğlu Gençlik Kolu Başkanlığı'na yine aynı yıl MSP İstanbul Gençlik Kolları Başkanlığı'na seçildi. 1980 yılına kadar bu görevlerini sürdüren Erdoğan, siyasi partilerin kapatıldığı 12 Eylül döneminde, özel sektörde bir süre müşavirlik ve üst düzey yöneticilik yaptı.

1983 yılında kurulan Refah Partisi ile fiilî siyasete geri dönen Recep Tayyip Erdoğan, 1984 yılında Refah Partisi Beyoğlu İlçe Başkanı, 1985 yılında ise Refah Partisi İstanbul İl Başkanı ve Refah Partisi MKYK üyesi oldu. İstanbul İl Başkanlığı görevi sırasında özellikle kadınların ve gençlerin siyasete katılımını artırmaya yönelik çalışmalar yaptı; siyasetin tabana yayılarak geniş halk kitleleri tarafından benimsenip itibar görmesi yolunda önemli adımlar attı.

27 Mart 1994 yerel seçimlerinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı seçildi.

Recep Tayyip Erdoğan, 12 Aralık 1997'de Siirt'te halka hitaben yaptığı konuşma sırasında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlere tavsiye edilen ve bir devlet kuruluşu tarafından yayınlanan bir kitaptaki şiiri okuduğu için hapis cezasına mahkûm edildi ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı görevine son verildi.

Recep Tayyip Erdoğan, 4 ay kaldığı cezaevinden çıktıktan sonra kamuoyunun ısrarlı talebi ve gelişen demokratik sürecin bir sonucu olarak 14 Ağustos 2001'de arkadaşlarıyla birlikte Adalet ve Kalkınma Partisi'ni (AK PARTİ) kurdu. 2002 yılı genel seçimlerinde üçte iki parlamento çoğunluğuyla tek başına iktidara taşındı.

Hakkındaki mahkeme kararı nedeniyle 3 Kasım 2002 seçimlerinde milletvekili adayı olamayan Erdoğan, yapılan yasal düzenlemeyle milletvekili adaylığının önündeki engelin kalkması üzerine, 9 Mart 2003'te Siirt ili milletvekili yenileme seçimine katıldı. Bu seçimde oyların % 85'ini alan Erdoğan, 22. Dönem Siirt Milletvekili olarak parlamentoya girdi.

15 Mart 2003'de Başbakanlık görevi verildi, 59, 60 ve 61. Cumhuriyet Hükümetlerini kurdu.

10 Ağustos 2014 de yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimlerini halkın oyları ile ilk turda kazanarak Türkiye Cumhuriyeti'nin 12. Cumhurbaşkanı seçildi.⁵⁶

⁵⁶ <http://www.tccb.gov.tr/receptayyiperdogan/biyografi/> (Özetlenmiş metindir)

I. ERDOĞAN HÜKÜMETİ DÖNEMİ
59. Cumhuriyet Hükümeti
(14.03.2003-29.08.2007)

18 Mart 2003 Salı

59. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Erdoğan Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; cumhuriyetimizin 59’uncu, AK Partinin ikinci hükümeti adına, aziz milletimizi ve bu büyük milletin siz değerli vekillerini saygılarımla selamlıyorum. *(AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)*

Sözlerime başlarken, başta cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, aziz milletimize hizmet etmiş tüm değerlerimizi şükranla anıyorum. Milletimize hizmet yolunda taş üstüne taş koymuş her emek sahibine, hükümetimin en derin saygılarını iletiyorum.

Bu vesileyle, bugün, yeni bir yıldönümünü idrak ettiğimiz Çanakkale Zaferi dolayısıyla milletime tebriklerimi arz ediyor; o günden bugüne canlarını feda ederek bu toprakları anıtlıştıran tüm şehitlerimizin muazzez hatıraları önünde saygıyla eğiliyorum. Hükümet Programımızı, büyük bir destanın yıldönümünde Yüce Meclise sunma imkânı bulduğumuz için son derece mutlu olduğumu sizlere söylüyorum.

Bildiğiniz gibi, şu an sizlere okuyacağım Hükümet Programı, sadece 59 uncu hükümetimizin “hükümet etme tekniğini” değil, 3 Kasım seçimleriyle Türk siyasal hayatında çok önemli bir değişimi gerçekleştirmiş olan partimizin “hükümet etme mantığını” da ortaya koyacaktır.

Dolayısıyla, 58’inci hükümet ile 59 uncu hükümet arasında organik bir devamlılık ve hükümet etme mantığı açısından süreklilik vardır.

Sizlere, hükümet etme tekniğimiz üzerine açıklamalar yapmaya girişmeden, partimizin kimliği doğrultusunda, siyasete, topluma ve hükümet kavramına nasıl yaklaştığımızı açıklamak istiyorum. Bunu önemsiyorum; çünkü bir hükümet hangi siyasal yöntemle hükümet edeceğini açıklamaya girişmeden önce, nasıl bir siyasal perspektife sahip olduğunu açıklamalıdır diye düşünüyorum. Bugün, isimlendirme düzeyinde, iktidarda AK Parti var; ana muhalefet partisi olarak ise, Cumhuriyet Halk Partisi bulunuyor.

Bu isimlendirmenin gerisinde ise, iktidarda “muhafazakâr demokrat” bir partinin olduğunu, ana muhalefette ise “sosyal demokrat” bir partinin olduğunu hatırd tutmak gerekir. Bu nedenle, sözlerimize, geleceğin siyaseti açısından çok önemli gördüğümüz siyasal perspektifimizi açıklamayla başlamanın gereğine inanıyoruz. Böylece, hükümet etme mantığımızı Yüce Meclisin bilgilerine sunmuş ve aziz milletimize arz etmiş olacağız.

Değerli Milletvekilleri, AK Parti, siyasal kimliğini “muhafazakâr demokrat” olarak tanımlamaktadır. AK Parti, kendi düşünce geleneğimizden hareketle, yerli ve köklü değerler sistemimizi evrensel standarttaki muhafazakâr siyaset çizgisiyle yeniden üretmek amacındadır. Yeni “muhafazakâr demokrat” çizginin, muhafazakârlığın genlerine ve tarihî kodlarına uygun şekilde, ama siyaset yaptığımız coğrafyanın toplumsal ve kültürel geleneklerine yaslanarak ortaya konması, Türk siyasetine yeni bir soluk getirecektir. AK Parti, geçmişten veya bir medeniyet havzasından siyaset çizgisi

ödünç almak yerine, kendi düşünce geleneğiyle dünya genelinde de test edilen bir siyasal tutumu yeniden üretmeyi doğru bulmaktadır.

Bizim, yeni siyaset anlayışımıza zemin olan muhafazakâr demokrat kimliğimize göre, siyaset, bir uzlaşma alanıdır. Toplumsal alandaki çeşitlilik ve farklılığı siyasal alanda da kabul ediyor ve siyasetin taraflarını her zeminde uzlaşmaya davet ediyoruz. Bize göre farklılıklar tabii bir durum ve zenginliktir. Toplumsal ve kültürel çeşitlilikler, demokratik çoğulculuğun üreteceği tolerans ve hoşgörü zemininde, siyasete bir renklilik olarak katılmalıdırlar. Katılımcı demokrasinin de farklılıklara temsil olanağı sağlayarak ve siyasal sürece katarak kendisini geliştireceği düşüncesini esas kabul etmekteyiz.

AK Partinin muhafazakârlık anlayışı, siyasal otoriteyi, hukukî ve siyasî meşruluğun ötesinde bir meşruluk temeline oturtmakta ve siyasal iktidarın var olan toplumu tanıyarak, işlevlerini onun irade ve değerlerine uygun olarak yürütmesi gerektiğini belirtmektedir.

Sadece sayısal güce dayanan bir yönetim anlayışını benimsemiyoruz. Toplumsal mutabakattan güç alan bir siyaset anlayışından yanayız. Bize göre siyasî iktidarın en temel dayanağı, millî iradenin kabulüne mazhar olarak, meşruluğunu milletin genel kabulünden almasıdır. Hukukî meşruiyetin kaynağı, hiç şüphesiz ki, milletin siyasal varoluşunun ifadesi olan Türkiye Cumhuriyeti Anayasasıdır.

AK Partinin muhafazakâr kimliği, siyasal gücün bir kişinin veya grubun elinde yoğunlaşmasını destekleyen, bireysel ve siyasal özgürlüklere karşı olan, siyasal katılımın hemen hemen tüm biçimlerini reddeden, baskı ve güç kullanımını öngören dayatmacı siyasal anlayışları reddetmektedir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Siyasal otoritenin sınırlandırılması düşüncesi, bizim muhafazakârlık temelli siyaset kavrayışımızın en ısrarlı olduğu argümanlardandır.

Bize göre, sınırlandırılmayan, keyfiliğe ve hukuksuzluğa olanak sağlayan, katılımı ve temsili önemsemeyen, bireysel ve kolektif hak ve özgürlükleri hiçe sayan totaliter ve otoriter anlayışlar, sivil ve demokratik siyasetin en büyük düşmanlarıdır. AK Parti iktidarı, her türlü dayatmacı, buyurgan, tek tipçi, toplum mühendisliğine dayanan yaklaşımları sağlıklı bir demokratik sistem için engel olarak görür.

Muhafazakâr demokrat siyasî kimliğimizin genel tutumu “kanun hâkimiyeti yoluyla sınırlı devleti savunmak, doktriner ve dogmatik olandan hoşlanmamak” olarak özetlenebilir.

Bu çerçevede hükümetin rolü, topluma tercihler empoze etme gücünü ele geçirmek olmayıp, barışı, anayasal düzeni ve adaleti korumakla sınırlıdır. Bize göre, hukuk devletinin gereği, siyasal iktidarı ve tüm kurumları yasal çerçeveye sınırlamaktır. Ayrıca, devletin ideolojik bir tercihle kendisini dogmatik bir alan olarak tanımlaması, savunulmaması gereken bir durumdur. Aslî fonksiyonlarına çekilmiş, küçük; ama dinamik ve etkili bir devlet, vatandaşını tanımlayan, biçimlendiren, ona tercihler dayatan değil, vatandaşın tanımladığı, denetlediği ve şekillendirdiği bir devlettir.

Bize göre, katılımcı demokrasiden yoksun siyasal davranışlar, devletin sahip olduğu denetim gücüyle ara kurumlarda geniş tahribat meydana getirmiş ve özgürlüğü büyük ölçüde kullanılamaz hale getirmiştir. Bize göre, demokratik bir toplumda sivil toplum örgütleri büyük önem taşırlar. Sivil ve özgürlükçü bir ortamın oluşabilmesi ve

bireyin devlet karşısında korunabilmesi, buna bağlıdır. AK Parti iktidarı, sivil siyaseti önemsemekte, siyasette sivil toplumun etkisine inanmaktadır.

Bizim muhafazakâr kimliğimizin temel felsefi ve siyasal kaygısı, bireyi koruyabilecek bir aile olan toplumsal organizmayı sağlıklı ve bir arada tutabilmektir. Bize göre bireysel özgürlüğün tam olarak tesis edilebilmesi, bireyi soyut, silik ve siyasal iktidar karşısında korumasız kılmaktan değil, onu toplumsal alan içinde sivil ve sosyal oluşumlarla teçhiz etmekten geçmektedir. Toplumun ve toplumsal değerlerin korunması temel olmalıdır.

AK Partinin hükümet telakkisi, toplumun yapıtaşı olan aile kurumunun sosyalleştirme misyonunu kaçınılmaz görmektedir.

AK Parti hükümeti, kültürel farklılıkları saygıyla karşılayarak, demokrasinin gelişimi için, her toplumun kendine özgü kurumlarına saygı gösterilmesini savunmaktadır. Muhafazakârlık, bu yönüyle, katı ve donmuş bir ideolojiden daha çok “demokrat” bir perspektifi temsil etmektedir. Bize göre, demokratik siyaset zemini her türlü sorunun aktarıldığı, tüm toplumsal taleplerin yansıtıldığı ve doğru ile yanlışın kendisini test ederek düzeltebilecekleri bir zemindir. Türkiye toplumundaki farklılık ve çeşitlilikler de çoğulcu demokrasiyi zenginleştirecek unsurlardır.

Demokrasiyi kabule şayan kılan da, toplumsal ve kültürel farklılıkları ve talepleri siyasete katabilmesi ve kurulu düzeni dayatmacı, ideolojik ve siyasî aşırılıklardan korumasıdır. Hükümetimiz, demokratik kültürü, siyasetinin ana unsuru olarak görmektedir.

Biz, gerilime yol açan söylem ve üslubun Türkiye siyasetine bir fayda sağlamadığını; Türk siyasetinin çatışma, kamplaşma ve kutuplaşma yerine, uzlaşa, bütünleşme ve hoşgörü üzerine kurulması gerektiğini düşünüyor ve itidalin toplumun genel bir talebi olduğuna inanıyoruz.

Muhafazakârlık, adalete ve özgürlüğe dayanan ideal dünyayı önemser; ama ona götüreceği umulan her türlü toplumsal mühendisliği reddeder.

Her siyaset geleneği, zaman tüneline ve tecrübe süzgecinden geçtikten sonra ortaya çıkmakta; toplumsallaşabildiği ve gerçek hayatla sınanarak halkın kabulüne mazhar olduğu anda kalıcı olabilmektedir. Bu esasa inanan AK Parti Hükümeti, siyasal kimliğiyle, Türk siyasetinin bugünü ve geleceğinde ülke ve millet menfaatleri çerçevesinde belirleyici olma gayretindedir.

Sayın Milletvekilleri, çok zor şartlar altında göreve gelmiş olan Birinci AK Parti Hükümeti, yani 58’inci cumhuriyet hükümeti, değerli siyaset ve devlet adamı Sayın Abdullah Gül’ün dirayetli ve basiretli Başbakanlığıyla, bir yandan halkımızın birikmiş sorunlarına acil çözüm ararken, diğer yandan, bir daha böylesi sorunlarla karşılaşmamak üzere gerekli yapısal değişiklikleri ve reformları gerçekleştirmek için son derece ciddi adımlar atmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

AK Partinin hükümet etme mantığı, genel olarak devlet ve toplum arasındaki bağları daha güçlü hale getirmeye, siyaset alanını kırılganlıktan kurtarmaya, siyasetin itibarını artırmaya ve milletin siyasete güvenini yeniden tesis etmeye ve halkın taleplerine tam olarak cevap vermeye dönük olarak işlemektedir.

AK Parti birinci hükümet dönemi, anayasal kurumları etkili ve verimli bir şekilde işletmek, milletin hassasiyetlerine tam olarak cevap vermek ve piyasalara güven veren

bir siyaset üretme zemininde örnek teşkil edecek bir siyasal dönem olduğu için, hem milletimizin takdirlerine mazhar olmuş hem de ülkemizin dış dünyadaki itibarını, ülkemizin hak ettiği düzeyde taşımıştır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, AK Parti, birinci hükümet döneminde olduğu gibi, ikinci hükümet döneminde de, yani, ikinci roketleme aşamasında da, Türkiye'nin iç siyaset kutuplaşmalarıyla zaman kaybetmesine itibar etmeyecektir. 59 uncu hükümet tarafından, milletimizin talebi olan tam demokrasi, eksiksiz temel hak ve hürriyetler düzeni, etkili dış politika ve uluslararası piyasalarda rekabet gücüne kavuşmuş bir üretim yapısı talebine titizlikle cevap verilecek ve tüm politikalar bu doğrultuda şekillendirilecektir.

Geçmişte uygulanan yanlış politikalar yüzünden, devletin ekonomideki rolü değişen koşullara ayak uyduramamış, servetin, toplum kesimleri ve bölgeler arasındaki dağılımında adalet sağlanamamış ve sağlıklı bir özelleştirme gerçekleştirilememiştir. AK Partinin 3 Kasım seçimleriyle tasfiye ettiği siyaset, hantal ve merkezîyetçi yapıyı korumuş, kendi dar çıkarları ve Türkiye'nin geleceğini yönetme kaygısından uzak siyaset biçimleri arasında, birebir bağlantılar kurmuşlardır.

Eski siyaset mantığı ve köhnemiş siyasî akıl tarafından uygulanan ekonomi politikaları başarısızlıkla sonuçlanmış, cumhuriyet tarihinin en büyük ekonomik krizleri yaşanmış ve halkımız, görülmemiş bir şekilde, yoksulluğa maruz bırakılmıştır.

Bu acı tablodan kurtulma iradesi, AK Partinin birinci hükümet dönemi olan, seçkin 58'inci cumhuriyet hükümeti zamanında ortaya çıkmış ve milletimizin aktif desteğine muhatap olmuştur.

Hükümetimiz, ülkemizin genç ve dinamik nüfusu, eşsiz coğrafi konumu, zengin doğal kaynakları ve engin kültür birikimiyle yenedünyanın etkin bir üyesi olma potansiyeline sahip olduğuna kesinlikle inanmakta ve bütün bu olup bitenleri hak etmediğini düşünmektedir.

Hükümetimiz, dürüst, cesur, bilgili ve ehliyetli kadroların öncülüğünde, siyaseti ve devleti yeniden milletle buluşturmak için kapsamlı bir programla, umut ve güven dolu bir geleceği yeniden tesis etmek üzere yola çıkmıştır.

Yüce Meclisimize sunduğumuz bu program, uzun hazırlıkların ürünü olarak geliştirdiğimiz, ülkemizin ve dünyanın gerçeklerinden yola çıkarak şekillendirdiğimiz, bütünsel bir anlayış içinde ele aldığımız ve ülkemizi gelecekte layık olduğu yere taşıyacağına inandığımız temel alanlardaki politikalarımızı içermektedir.

Milletin taleplerinin ve maşeri vicdanının yankısı haline gelmiş olan AK Partinin hükümet etme mantığının bir ifadesi olmakla kıvanç duyan hükümetimiz;

- Ekonomik istikrarı sağlamış,
- Rekabetçi bir piyasa yapısı oluşturmuş,
- Sürdürülebilir kalkınma ortamını yakalamış ve ekonomik refahın nimetlerini adaletle dağıtan,
- Yoksulluk ve yolsuzlukla en etkili şekilde mücadele edildiği ve tüm kamu adına görev yapanların yargılanabilmelerinin önündeki, dokunulmazlık dahil, tüm engellerin kaldırıldığı,
- İnsanlarımızın barış ve refah içinde özgürce yaşadığı,

- Çağdaş dünyayla bütünleşmiş, farklılıkların, çatışma unsuru olarak değil, zenginlik kaynağı olarak görüldüğü,

- İtibarlı, demokratik, dinamik bir millet iradesini hayata geçirecektir.

Hükümetimizin siyasî varoluş sebebi, bu vizyonu gerçekleştirme yolunda, siyasî iktidarı anayasal çerçevede, milletin talimatları doğrultusunda yönetmek olacaktır.

Değerli Milletvekilleri, demokratik ülkelerde hukukun evrensel ilkelerine saygı, hak arama yollarının açık tutulması, kanun önünde eşitlik, bireysel veya örgütlü olarak hak ve özgürlüklerin kullanılması ve idarenin hukuka bağlılığının sağlanması temel değerlerdir. Bunlar, AK Partinin hükümet etme mantığının da olmazsa olmazlarıdır. AK Parti, kamu yönetiminde güvenin kalıcı olarak tesis edilmesinin yolunun bu değerlerden geçtiğine inanmaktadır.

Hukuk ve adalet anlayışımız gereği, hukukun üstünlüğü içerisinde, devletin, topluma ve bireylere dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep aidiyeti gibi sebeplerle ayırım gözetmesi söz konusu olmayacaktır. Bu konular etrafında ayrımcı politikalar peşinde koşanlar, karşılarında, AK Parti hükümetini aşılmaz bir engel olarak bulacaklardır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Mevzuatımızdaki pek çok yasakçı hükümler nedeniyle, ülkemiz, hukuk devletinden çok kanun devleti görünümü vermektedir.

İktidarımız süresince tüm çalışmalarımız, ülkemiz hukukunu evrensel hukuk ilkelerine uygun hale getirmek, temel hak ve özgürlükler rejimini evrensel standartlara çıkarmak, ülkemizi gerçek anlamda bir hukuk devleti yapmak, hukukun üstünlüğünü hâkim kılmak ve uluslararası camiada saygın bir yer kazandırmak olacaktır. Seçimlerden başarıyla çıkar çıkmaz, Avrupa Birliği turuna çıkmamız ve bu turun neticesinde, ülkemizin Avrupa Birliğine tam üyeliği için Aralık 2004 tarihine müzakere için müzakere tarihi alma başarısı göstermemiz, bu hassasiyetlerimizin tescili olarak ortaya çıkmıştır.

İnsan haklarının evrensel düzeye çıkarıldığı ve kullanıldığı, hukukun üstünlüğünün gerçekleştirildiği ve demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işlediği hukuk sistemini oluşturmak için, iktidarımız süresince gerçekleştireceğimiz temel düzenlemelerden bazıları şunlar olacaktır:

- Artık ülkemize dar gelen yürürlükteki Anayasa yerine, katılımcı ve özgürlükçü, yeni bir anayasa hazırlayacağız. Bu anayasanın hazırlanmasında, kendi fikirlerimiz kadar, muhalefet partilerinin ve tüm toplumsal kesimlerin katılımını en etkin biçimde sağlama çabası içerisinde olmaya söz veriyoruz. Birtakım hükümleri sürekli değiştirilmek zorunda olan bir anayasa yerine, ülkemizi geleceğe taşıyacak bir anayasa yapmak, çocuklarımızın geleceği adına yerine getirmemiz gereken bir sorumluluktur. Yeni Anayasamız, güçlü bir toplumsal meşruiyete sahip, başta Avrupa Birliği olmak üzere, uluslararası normlara uygun, bireyin hak ve özgürlüklerini üstün tutan, çoğulcu ve katılımcı demokrasiyi esas alan, demokratik hukuk devleti anlayışını taşıyacaktır.

- Siyasî partileri katılıma açmak, halkın partiler üzerindeki denetim ve etkinliğini artırmak, parti içi demokrasiyi ve şeffaflığı sağlamak ve istikrarı bozmayacak şekilde temsilde adaleti sağlamak üzere, Siyasî Partiler Kanunu ve Seçim Kanunları, tüm kesimlerin üzerinde mutabakatı aranarak değiştirilecektir.

- Amacımız, şiddet, baskı ve suçtan arınmış, özgürlüklerin nimetlerinden yararlanan ve korkunun olmadığı bir barış toplumu haline gelmektir. İhtilafları çıkmadan önlemek amacıyla “koruyucu hukuk” uygulamaları başlatılacak, ayrıca ihtilafların dostane yollarla çözülmesi anlayışı yerleştirilecektir.

- Türk Ceza Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, İcra İflas Kanunu ve İş Kanunu gibi temel kanunlarımız, çağdaş gelişmeler ve Avrupa Birliği normları dikkate alınarak, güncelleştirilecektir. Bu kanunların bir bölümü Meclise sevk edilmiştir, bir bölümü de yılsonuna hazır olacaktır. 59 uncu hükümet döneminde, 58’inci hükümet döneminde yapılan çalışmaların yol göstericiliğinde ilerleneceğinden, etkili bir şekilde sonuç almak daha da kolay olacaktır.

Sayın Milletvekilleri, adalet sisteminin işleyişi konusunda, hukuk devleti prensibiyle tam uyumlu bir görüntü verdiğimiz söylenemez. Adalet sistemi çok yavaş işlemekte, bu durum adalete güven duygusunu zayıflatmaktadır. Vatandaşlarımız, kimi zaman, haklarını mahkemelerde aramak yerine “ihkak-ı hakka” kalkışmakta ya da yargı dışı organizasyonları devreye sokmakta veya umutsuz bir şekilde, hak aramaktan vazgeçerek haksızlığa boyun eğmektedir. Tam ve zamanında adaletin tesisi için, gereken her türlü düzenleme yapılacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Adliyeler, çağın gelişmelerine ve hizmetin gereklerine uygun bir şekilde, modern araç ve gereçlerle donatılacaktır. Mahkemelerin, elektronik arşiv imkânlarından yararlanmasa sağlanarak, gerekli bilgi ve belgeler ile emsal kararlara zamanında erişim mümkün hale getirilecek, yargı organları arasında kurulacak bir bilgi ağıyla, adli sistemi bilgi toplumuna taşıyacak bir düzen oluşturulacaktır. Bu çerçevede hazırlanan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) yılsonunda tamamlanacaktır. Konuya gösterdiğimiz hassasiyetin bir sonucu olarak, Adalet Bakanlığı bütçesi içerisindeki en büyük ödenek bu kaleme ayrılmıştır.

İnfaz mevzuatı çağdaş normlara uygun hale getirilecek, modern bir örgütlenme, yeterli sayıda personel ve fizikî imkânların sağlanmasıyla ceza ve tutukevlerinin sorunları çözülecektir.

Kamu yönetimi sistemimizin, çağdaş bir yönetim anlayışına uygun bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Hükümetimiz, bu dönüşümü sağlamak kararlılığındadır. Bu kapsamda, merkeziyetçi ve hantal yapıların aşılması bakımından, katılımcı ve çoğulcu demokrasi ve yönetimde etkinlik ilkeleri doğrultusunda, hükümetimiz döneminde, kapsamlı bir yerel yönetim reformu gerçekleştirilecektir.

Ulusal öncelikler ile yerel farklılıklar barıştırılarak kamu hizmetlerinin yerinden karşılanması temel ilke olacak, merkezî yönetim tarafından yürütülmesi zorunlu olmayan hizmetler, kaynaklarıyla birlikte yerel yönetimlere devredilecektir.

Yerel düzeyde demokratikleşmeye önem verilecek, seçimlerle oluşan yerel organlar üzerindeki merkezî idarenin denetimi, hukuka uygunluk denetimiyle sınırlandırılacaktır.

Yerel Yönetim reformu çerçevesinde, merkezî idare ile yerel idareler arasında görev, yetki ve kaynak paylaşımı, üniter devlet anlayışımıza dayalı olarak, etkinlik, verimlilik ve çağdaş yönetim ilkelerine uygun olarak yeniden belirlenecektir.

İl idareleri yeniden yapılandırılarak;

- Bakanlıkların taşradaki görev ve yetkileri, valiliklere ve il özel idarelerine devredilecektir. Yerel tercihler dikkate alınarak, sağlık, eğitim, kültür, sosyal yardımlaşma,

turizm, çevre köy hizmetleri, tarım, hayvancılık, imar ve ulaşım hizmetlerinin il düzeyinde karşılanması sağlanacaktır.

- Devlette Genel Kurumsal Gözden Geçirme çalışması yapılarak, bakanlıkların sayısı ve ölçekleri, ilgili ve bağlı kuruluşlar ile diğer kamu kuruluşlarının bir bütün olarak görevleri yeniden tanımlanacaktır.

- Merkezî yönetimdeki gereksiz kuruluşlar elenecek, benzer işlevler gören yapılar birleştirilecek ve kuruluş içi yönetim kademeleri azaltılarak işlemler basitleştirilecektir. Bu konuda başlatılmış çalışmalar süratle tamamlanacaktır.

Toplumsal denetim ve katılımın artırılması bakımından;

- Kamu alanındaki “sır” kavramının yeni ve çağdaş bir anlayışla ele alınması gerekmektedir. AK Partinin hükümet etme döneminde, “sır” kavramı, bilgi edinme hakkı lehine kısıtlanacaktır.

- Bilgi edinme hakkı, toplumun bütün kesimlerine yaygınlaştırılacak ve bunu sağlamak için “Vatandaşın Bilgi Edinme Hakkı Kanunu” çıkarılacaktır. (AK Parti sıralarından alkışlar) Bu kanunun taslağı hazırdır ve AK Partinin katılımcı siyaset anlayışı çerçevesinde, vatandaşlarımızın bilgisine, eleştirilerine ve katkılarına açılmıştır.

-Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılarak, kamu kuruluşlarının hizmet ve işlemleri halka duyurulacak, yönetimde şeffaflık sağlanacaktır.

- Kamuda verimliliğin artırılması ve şeffaflığın sağlanması için hizmet birimlerinin, Parlamenteoya ve kamuoyuna performans raporu sunmaları yönünde çalışmalar başlatılacaktır.

Kırtasiyecilik, şekilcilik ve verimsizliğin azaltılması bakımından;

- Vatandaşa doğrudan hizmet sağlayan alanlarda mevzuat ve idarî usuller sadeleştirilecektir

- Kamu kuruluşlarında bilgi ve iletişim teknolojileri azamî ölçüde kullanılarak, e-devlet uygulaması yaygınlaştırılacaktır.

- Yatırımcının önündeki bürokratik engeller kaldırılacak, mükerrer belge ve bilgi talepleri önlenecektir.

Örgütsel büyüme ve hantallığın giderilmesi bakımından;

- Kamu personeli eğitilecek, geçici ve nitelik gerektirmeyen işler için ilave personel alımı önlenecektir.

- Kuruluş içi, kuruluşlar arası ve bölgelerarası personel dağılımı yeniden düzenlenerek, vatandaşa doğrudan hizmet verilen noktalardaki personel açığı giderilecektir.

Kayırmacılığın ve yozlaşmanın önlenmesi bakımından;

- Personel alımında objektif kriterler getirilecek, terfilerde liyakat ve fırsat eşitliği esas alınacaktır.

- Ulusal düzeyde Ekonomik ve Sosyal Konsey etkin olarak çalıştırılacak, bölgesel ve yerel düzeyde özel kesimin ve sivil toplum örgütlerinin kamu yöneticileri ve siyasî yetkililerle bir araya geleceği benzeri yapılar geliştirilerek yaygınlaştırılacaktır. Uzun

zaman boyunca toplanmayan Ekonomik ve Sosyal Konseyin, 58'inci hükümetimiz döneminde toplanması, söylediklerimizin en ciddi kanıtıdır.

Değerli Milletvekilleri, merkezî idare reformuna Başbakanlıktan başlanmış olup, Başbakanlığa bağlı kuruluşlar, ilgili icracı bakanlıklara devredilmiş ve Başbakanlık önemli oranda icracı bir bakanlık olmaktan çıkarılmıştır. Başbakana yardımcı olacak Devlet Bakanlarının sayısı azaltılmış ve böylece, Bakanlar Kurulu, verimlilik esasına göre teşekkül ettirilmiştir. Bu doğrultuda bazı adımları yakın zamanda atmaya devam edeceğimizi, kamuoyuna buradan duyuruyorum.

Hükümetimizin reformist yapısını ortaya koyan bu ilk icraatlar, toplumun geniş kesimlerinde takdir görmüş ve piyasalarda güvenin oluşumuna katkıda bulunmuştur.

Bu çerçevede, ekonomi yönetimi tek bir çatı altında toplanacaktır. Bununla ilgili yasal düzenleme gerçekleştirilecektir.

Mevcut hizmet bakanlıklarının sayısı, ölçüleri, ilgili ve bağlı kuruluşlar bir bütün olarak ele alınacak, merkezî idare reformunun en önemli uygulaması olarak bakanlıkların görev ve yetkileri yeniden tanımlanacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye ekonomisi sentetik bir görünüm sunmakta ve zayıf olarak yapılandırılmış kurumsal bir sisteme sahip bulunmaktadır. Son üç yıl içinde üç defa üçer yıllık ekonomik programın uygulamaya konulmuş olması, genel olarak bu programların hedeflerine ulaşamadığını göstermiştir. Zayıf ekonomik performansın nedenlerinin arasında, ahlakî riziko, tutarsız tercihler ve hatalı kaynak kullanımı, şoklara duyarlılık ve açıklık, etkinliği azalmış düzenleme-denetim ve yaptırım mekanizmaları ön sıralarda yer almaktadır.

Tutarlı ve sinerjik bir sonuç üretemeyen kaotik programlar, reformlar ve düzenlemeler; enflasyon oranı, faiz oranı ve döviz kuru arasındaki dengenin kaybolması; büyük boyutlarda üretim ve katma değer kaybına yol açan ve etkin şekilde organize olamayan sanayi, tarım ve hizmet sektörü; ulusal sermayenin ihmal edilmesi; yatırım süreçlerinde önemli düşüşler; makul ve sürdürülebilir bütçe ve dış ticaret dengelerinin kurulamaması; iç ve dış borç yükünün aşırı şekilde artması; derin ekonomik krizler, son dönem ekonomi yönetimlerinin ürettiği ekonomik, sosyal ve siyasal maliyetleri oldukça yüksek sonuçlar doğurmıştır.

Bu sonuç, ekonomide rakamsal faktörler yanında, sosyal dinamiklerin de ihmal edilemeyecek öneme sahip olduğunu göstermektedir. Söz konusu süreçte, Türkiye'nin sosyal sermayesinin de tahrip edildiğini belirtmek gerekir. En önemli neden, güven ve istikrar ortamının kaybolmasıdır. Ekonomik birimlere kaybolan güveni kazandırmak ve siyasetin itibarını yeniden tesis etmek amacıyla, politik karar süreçlerinde etkinliği artırıcı düzenlemelere ve uygulamalara ağırlık verilecektir. Bu çerçevede;

- Toplumun istek ve arzuları politik sürece doğrudan yansıtılacak,
- Şeffaflık ve hesap verilebilirlik uygulamaya konulacak,
- İlan edilen politikalar güçlü bir siyasî irade ile desteklenecek,
- Anlaşmalara bağlılık ve evrensel standartlar devlet taahhütlerinin devamında temel kriter olacaktır.

Hükümetimiz, toplumdan aldığı yetki çerçevesinde;

- Demokratik piyasa toplumu ve ekonomisi,
- Etkin ve şeffaf malî ve finansal sistem,
- Ahlakî değerlere sahip bir bürokrasi,
- Evrensel standartta düzenleme, denetleme ve yaptırım sistemi,
- Rekabet, etkinlik, verimlilik ve alternatif maliyetlerinin önemli göstergeler olarak işlev gördüğü ekonomik ortam oluşturmaya ön planda tutacaktır.

Hükümetimiz, enflasyonu tek haneli rakamlara indirmek, kamu borç stokunu düşürmek, yüksek ve istikrarlı bir büyüme performansına ulaşmak için, yürürlükteki ekonomik programın aksayan ve yetersiz bölümlerini de dikkate alarak, toplumumuzun desteğini alacak yeni bir ekonomik programı uygulayacaktır.

Ekonomi yönetimi, halkın beklentilerini ve devletin taahhütlerini dikkate alarak, genel bir vizyon ve misyon oluşturacaktır. Bu çerçevede, ekonomik başarı için yapılması gerekenlerden daha çok yapılmaması gerekenler önem kazanmaktadır. Hükümetimiz bu çerçevede;

- Ekonomik birimler arasındaki dengeyi bozacak haksız karar ve eylemler,
- Yanlış, hatalı, eksik veri ve bilgi sunumu, bilgi saklama,
- Ekonomik faaliyette bulunma hak ve özgürlüğünün ortadan kaldırılması,
- Evrensel çerçevede risk-getiri ilişkisinden uzak ekonomik ve finansal faaliyetler,
- Kamu imkân ve kaynaklarının özel amaç ve menfaatler için kullanımı,
- Makro ve mikro çerçevede yaratıcı rekabetin ihmal edilmesi,
- Kişilik haklarına yönelik saldırı ve iftira gibi hususların doğması ve gelişmesine imkân vermeyen bir ortamın oluşmasına özel önem verecektir. Böyle bir ortamda, konjonktürel problemlerin yapısal sorunlara dönüş ihtimali de önemli ölçüde azalacaktır.

Değerli Milletvekilleri, seçim beyannamemiz ve 58'inci Hükümet Programındaki yaklaşımlar ışığında ekonominin mevcut durumu ve muhtemel geleceğini değerlendirerek, Hükümetimiz, aşağıdaki öncelikleri belirlemiştir:

- Ekonominin rehabilitasyon ve restorasyonu sürecini tamamlamak,
- Ekonomik büyümeyi yeniden başlatmak,
- Fakirlik ve işsizliği azaltmak,
- Evrensel kurallar, çağdaş standartlar ve etkin uygulama anlamında, devleti ve kurumlarını görev, yetki ve sorumluluk açısından yeniden yapılandırmak ve şekillendirmek,
- Bürokrasiyi azaltmak,
- Yolsuzluk ve suç işleme eğilimini engelleyici düzenlemeler yapmak,
- Avrupa Birliğine üye olma sürecini hızlandırmak ve sonuçlandırmak,
- Bölgesel ekonomik güç ve bölgesel finans merkezi olma imkânı sağlayacak ortamı hazırlamak,

- Genel yaklaşımlar ve makro parasal dengeleri yönetmeye odaklaşma kadar, hükümetimiz, doğrudan reel ekonomiye ve vatandaşların ihtiyaçlarına açık pragmatik uygulamaları da benimseyecektir. Gayri Safi Millî Hâsılada reel ve sürdürülebilir büyüme ile vatandaşların hayat standardını artırmayı sağlayan ekonomik politikalara ağırlık verilecektir.

Yatırım olmaksızın ekonomik büyüme ve ekonomik büyüme olmaksızın sürdürülebilir ekonomik politika üretilemez. Ulusal ekonominin yeniden güçlendirilmesini amaçlayan stratejik önceliğimiz, ulusal sermayenin daha fazla katılımını sağlayarak ve doğrudan yabancı sermayeyi teşvik ederek yatırım oranını artırmaktır.

Bu amaca uygun makroekonomik politikalar geliştirilecek ve uygulanacaktır. Bunun yanında, 58'inci hükümetin genel çerçevesini oluşturduğu yatırım ortamının iyileştirilmesi projesine de özel önem verilecektir.

Yatırım ortamının iyileştirilmesi, etkin ve amaca uygun yapısal reformlar, sanayi ve enerji sektörünün yeniden yapılandırılması ve modernize edilmesi, tarım sektörünün yeniden canlandırılması, gıda sektörünün modernizasyonu, ormancılığın geliştirilmesi, kamusal işler ve konut sektörünün geliştirilmesi, altyapının rehabilitasyonu ve ulaşımın modernizasyonu, iletişim ve enformasyon teknolojisinin geliştirilmesi, turizmin güçlendirilmesi ve turizm sektöründe ürün ve hizmetlerin farklılaştırılması, su kaynaklarının etkin yönetimi, çevrenin korunması, KOBİ'lerin ve kooperatiflerin desteklenmesi, özelleştirme sürecinin şeffaf ve etkin gerçekleştirilmesi, finansal hizmetler sektörünün yeniden yapılandırılması, yabancı sermayenin teşvik edilmesi ve ihracatın artırılması yoluyla sağlanacaktır.

Hükümetimizin misyonu, stratejik amacı ve vizyonu, yeni yüzyıl toplumunun temellerini atmak, yeni yüzyılın sade, güçlü ve etkin devletini oluşturmaktır. Bunun için, halkımızın kendisine hizmet eden devlet talebini karşılamaya yönelik yapılanmaya ağırlık verilecektir.

"Şimdi, daha fazla üretme, çalışma ve iş yapma zamanı" prensibi, reel sektör vizyonumuzun ve planımızın temel karakteri olacaktır. Hükümetimizin önemli önceliklerinden biri, işsizlikle mücadele ederek herkesin hayat standardını yükseltmek ve mutlu bir Türkiye oluşturmaktır. Uygulamaya konulacak politikalarla iş imkânlarının artırılması, ihracatçılar için yeni piyasaların kazanılması, bölgesel ilişkilerin canlandırılması, reel sektör altyapısının yenilenmesi için ülkemizin sahip olduğu imkânlar genişletilecektir.

Reel sektör politikası, büyümenin üç önemli unsurunu dikkate alınarak oluşturulacaktır; bunlar, yenilikler, yatırımlar ve ihracattır.

Reel sektörün karşılaştığı sorunlar, sektör temsilcilerinden gelen öncelikler ve öneriler ışığında, sektör odaklı, esnek ve sektöre uygun reformlarla oluşturulmuş eylem planlarıyla çözülecektir. Eylem planlarının yapısı ve içeriği, Türkiye'yi bölgenin süpermarketi yapma ve bunu sürdürme mantığına dayandırılacaktır.

Hükümetimizin finans sektörü vizyonu, Türkiye'nin bölgesel finans merkezi olarak tercih edilebilirliğini artırıcı ortamı güçlendirmektir. Finans sektöründe rekabetin ve etkinliğin iyileştirilmesi, bölgenin finansal ürün ve hizmet talebini karşılamada önemli avantaj sağlayacak, Türk ekonomisinin uluslararası rekabetinin artmasına önemli destek sunacaktır.

Değerli Milletvekilleri, ekonomik programımızın ana unsurları, makroekonomik istikrar, mikroekonomik liberalleşme ve dışa açılmadır.

Bu yaklaşımın doğal sonucu olarak, hükümetimiz, bölgesel ve yerel ekonomi havzaları oluşturma, mevcut olanların etkinliğini artırmaya yönelik politikalar üretecek ve uygulamaya koyacaktır.

Hükümetimizin ekonomik reform programları, genel çerçevede, aşağıdaki standart politika demetini içermektedir:

Malî disiplin, malî açıkların ekonomik istikrarsızlığa neden olmayacak ölçekte ve sürdürülebilir yapıda tutularak sağlanacaktır.

Kamu harcamalarında öncelikler, ekonomik getirisi yüksek ve gelir dağılımını artırıcı alanlara göre belirlenecektir.

Vergi reformuyla vergi tabanı genişletilecek ve marjinal vergi oranları uygun seviyelere indirilecektir.

Finansal liberalleşmeyle, finansal ürün ve hizmet fiyatlarının piyasa tarafından iç ve dış koşulları yansıtacak şekilde belirlenmesine imkân sağlayan ortam oluşturulacaktır.

Döviz kurlarının ekonominin nispi dengelerini yansıtacak, ihracatçılara destek verecek ve rekabet güçlerinin kaybolmasını engelleyecek şekilde oluşmasına imkân sağlayan ortam oluşturulacaktır.

Ticarî liberalleşmeyle dış ticaretin mallar ve ülkeler bazında uluslararası standartlar çerçevesinde gelişimi sağlanacaktır. İhracata yönelik düzenlemelere ağırlık verilecektir.

Doğrudan yabancı yatırımların girişine imkân sağlanacak, düzenlemelerin yerli ve yabancı firmaların eşit koşullarda rekabet etmesi için uygun ortam sağlanacaktır.

Özelleştirme, ekonomik faaliyet icra eden kamu kurum ve kuruluşları, piyasa koşullarında özel sektöre aktarılması olarak ele alınacaktır.

Yasal düzenlemeler yoluyla rekabeti engelleyen kısıtlamalar kaldırılacak, çevreyi koruma ve etkin düzenleme ve denetim gerçekleştirilecektir.

Sermaye ve mülkiyet haklarının korunmasını sağlayacak evrensel hukukî çerçeve oluşturulacaktır.

Reformlara ilişkin politikalar, global ekonomiye entegrasyon kadar, Türkiye ekonomisinin yapısı ve ihtiyaçları dikkate alınarak uygulamaya konulacaktır.

Değerli Milletvekilleri, reel faiz oranı-büyüme oranı-kamu borç stokunun gayri safi yurtiçi hâsilaya oranı-faiz dışı fazla oranı-para arzı artış oranı dengesi, mevcut koşullarda özel bir önem taşımaktadır. Bu denge, makroekonomik ortamın istikrarını doğrudan etkilediği için, ekonominin gerekleri ışığında kurulacak ve korunacaktır. Devletin borç ve yükümlülüğü, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında gerçekleştirilecek ortak strateji ve eşgüdümle yönetilecektir.

Sürdürülebilir büyüme oranlarına ulaşmayı kolaylaştıran makroekonomik istikrar için en önemli koşullardan biri, hiç şüphesiz ki, malî disiplindir. Maliye politikasının temel önceliği, malî disiplinin, bu çerçevede faiz dışı fazlanın sağlanmasına verilecektir. Daha fazla kamu geliri için, daha yüksek büyüme oranlarına ulaşmayı kolaylaştırıcı düzenlemelere ağırlık verilecektir.

Vergi reformu, verimliliğe odaklı ve büyümeyi teşvik edici yapı içinde gerçekleştirilecektir. Kalite, alternatif maliyetler ve kamu yönetiminde etkinlik, kamu harcamalarının yön ve şeklini belirleyecektir.

Yurtiçi kaynak ve imkânları kullanabilecek projelerde yabancı fon ve kaynak kullanılmayacaktır. Kamu borç yönetiminde prensip, borç yükünü en aza indirmektir. Bu çerçevede, ana kural, sözleşmelere bağlılık ve piyasa kuralları olacaktır. Kamu borçlarının şeffaf ve etkin yönetimine ağırlık verilecektir.

Özelleştirmenin temel amacı, ekonomide serbest piyasanın daha iyi işlemesi için gerekli koşulların oluşumunu sağlamak, etkinlik ve verimliliği artırmaktır. Piyasa ekonomisinde kamunun iktisadî rolü, piyasa mekanizmasının iyi çalışması için gerekli, düzenleyici ve denetleyici mekanizmaları oluşturmaktır.

KİT'lerin özelleştirilmesinde kararlı olan hükümetimiz, özelleştirme süreç ve uygulamalarını hızlandırmaya yönelik politikalarını oluşturacak ve gerekli tedbirleri alacaktır.

Özelleştirmeye gerekli önem verilecek ve özelleştirme hukukuna ve yönetimine evrensel standart getirilecektir.

Temel parasal ve finansal göstergelerin, iç ve dış piyasa koşullarını yansıtacak şekilde oluşmasına imkân verecek para ve finans politikası geliştirilecektir. Merkez Bankası ve finans sektörünün düzenleme ve denetiminden sorumlu üst kurulların üstlendikleri rol ve fonksiyonu yerine getirecek bağımsızlığa sahip olması ön planda tutulacaktır.

Makro politikaları oluşturma yetkisi hükümetlerde kalmak şartıyla, bağımsız ve özerk kurumlar ve kurullar düzenleme ve denetleme işlevini sürdürecektir; özerk kurumların kamuoyuna, hükümete ve Türkiye Büyük Millet Meclisine düzenli bilgi vermeleri sağlanacaktır. Ayrıca, bu kurum ve kuruluşların evrensel standartta denetimleri de yapılacaktır.

Finans sektörünün ödeme mekanizması oluşturma, servet biriktirmeye yardımcı olma ve finansal güvence sunma rol ve fonksiyonu uluslararası standartlara yükseltilecektir. Bu çerçevede, rekabet derecesine, ekonomik birimlerin ihtiyaçlarına uygun finansal ürün veya hizmet sunabilme yeteneğine, fon toplama ve fon kullandırma süreci ya da mekanizmasına evrensel içerik ve kalite kazandırılacaktır. Sektörün uluslararası standartta kurumsal ve fonksiyonel bazda derinleşmesi sağlanacaktır. Finans sektöründe zaman zaman ortaya çıkan kötü yönetimlerin topluma maliyet yüklemesini önleyici tedbirler alınacaktır.

Ekonominin uluslararası rekabet gücünün artırılması, dış ticaret dengesi ve carî dengenin makul seviyelerde tutulması, etkin şekilde hazırlanmış dış sektör politikalarıyla sağlanacaktır. Bu bağlamda, daha aktif ticaret ve sanayi politikaları, vergi düzenlemeleri, bürokrasinin azaltılması ve konuyla ilgili, kamu yönetiminde, kurumsal yeniden yapılanma faaliyetlerine ağırlık verilecektir.

Bölgesel ticaret ve iki yanlı ticarî faaliyetlere imkân veren ortam oluşturulacaktır. Stratejik konuma sahip gelişen ekonomilerle ilişkiler artırılacaktır. Markalaşma ve kalite artışı özendirilecektir. Yerli sermayenin ve üretimin bölgesel ve uluslararası konuma gelmesi desteklenecektir. Stratejik sektörler belirlenerek, gelişmelerini ve dışa açılmalarını sağlayıcı altyapı oluşturulacaktır.

Mikro ekonomik politikalar, genel olarak iki alanda yoğunlaştırılacaktır. Bunlar, Türkiye ekonomisinin dinamiklerini ortaya çıkarma ve harekete geçirmeye yönelik uygulamalar, yeni yüzyıldaki gelişmeler açısından önem kazanan kurumların güçlendirilmesidir.

Ülkemizde iktisadî ve sosyal yapımızın omurgası olan üretim, istihdam ve katma değer oluşturulmasında önemli katkılar sağlayan esnaf ve sanatkârlarımız çok yönlü olarak desteklenecektir.

Türk ekonomisinin dinamiklerini ortaya çıkarma ve harekete geçirmeye yönelik uygulamalar; KOBİ'lerin ve risk sermayesi şirketlerinin teşvik edilmesini, stratejik ve önceliği belirlenmiş teknolojik kalkınma modellerinin desteklenmesini ve istihdama ilişkin tedbirleri içermektedir.

Bu çerçevede, sektör, üniversite ve devlet arasında işbirliğini güçlendiren yaratıcı ar-ge faaliyetlerinin etkinliği artırılacaktır. Ayrıca, KOBİ'ler için özel destek sistemi kurulacak, istihdam yaratıcı ortam oluşturulacak ve işsiz insanlarımız için alternatif çözümler geliştirilecektir.

Yeni yüzyıldaki gelişmelere uygun kurumların güçlendirilmesini içeren politikalar ile Türkiye ekonomisini canlandıracak ve geliştirecek uygun kurumlar güçlendirilecek, toplum hayatıyla ve kilit elektronik ve bilişim altyapı sistemlerinin stratejik ve öncelikleri belirlenmiş bir çerçevede kalitesi yükseltilecektir.

Ayrıca, hükümetimiz, bölgesel kalkınmaya önem verecek, bunun için sosyal altyapılar güçlendirilecektir. Doğal afetlere karşı uygun tedbirler alınacaktır. Kamu çalışma alanında, fayda-maliyet analizi ve diğer yöntemlerle etkinlik ve şeffaflık artırılacaktır. Bu çerçevede hayatı kolaylaştıran altyapı hizmetlerinin sağlanması ve kalitesinin artırılmasına, elektronik ve bilişim altyapı sistemlerinin yenilenmesine, enformasyon teknolojisinin adaptasyonuna, çevre dostu sosyoekonomik yapıların oluşturulmasına, kamu güven ve huzurunun sağlanmasına, bölgesel işbirliğinin güçlendirilmesine özel önem verilecektir.

Değerli Milletvekilleri, ekonomide olumlu sinerjik bir ortam oluşturmak, büyük ölçüde, yoğun ve karmaşık ilişkilere sahip ekonomik yapıda ileri ve geri bağlantıların sağlıklı şekilde belirlenmesine, buna yönelik politikalar üretilmesine bağlı bulunmaktadır.

Toplumsal imkân ve kaynaklar, ekonomik performansı mümkün olan en yüksek düzeye çıkarmak amacıyla, en etkin şekilde kullanılacaktır. Bu çerçevede, kamu birimlerinin organizasyonu ve kamusal mal ve hizmet üretim süreçlerinde bir dizi iyileştirme yapılacaktır.

Kamunun sunduğu mal ve hizmetlerde, maliyetler, üretim düzeyi ve toplumsal tercihler arasındaki ilişkiye, kaynakların daha verimli bir şekilde kullanımına özel önem verilecektir. Ekonominin iç ve dış performansını artırmak amacıyla, tutarlı ve doğru olarak formüle edilmiş, alternatif maliyetleri detaylı bir şekilde belirlenmiş ekonomik politikalar uygulanacaktır.

58'inci hükümet döneminde, hükümet programında yer alan ve Acil Eylem Planı kapsamında yürütülen karar ve uygulamalara devam edilecektir.

Tarım sektöründe verimliliğin ve üretimin artırılması, üretici gelirlerinin istikrara kavuşturulması, bu kesime yönelik teşviklerin rasyonel kullanılması, hayvancılık potansiyelinin yeniden canlandırılması ve en üst düzeye çıkarılması, ulusal ormancılık politikası doğrultusunda uzun vadeli bir ana plan hazırlanarak, gerekli destek ve teşviklerin sağlanması temel amacımızdır. Alternatif ürün projesi ile üretimin iç ve dış pazar talebine göre yönlendirilmesi sağlanacaktır.

Tarım, ormancılık ve hayvancılık ürünlerinin dünya piyasalarına arzı teşvik edilecek, sektörün kendi kendine yeterliliğine destek verilerek yoksulluğun ortadan kaldırılmasına ağırlık verilecek, karma ve alternatif tarımsal üretim metotları teşvik edilerek, tarım sektöründe çeşitlenme ve farklılaşma sağlanacak, tarım sektörüne daha rekabetçi yapı kazandırmak amacıyla, piyasa fiyatlarına duyarlı üretim sistemlerinin oluşmasına imkân sağlanacaktır. Sektörün piyasa yapısının güçlendirilmesi için gerekli yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılacaktır.

Tarım sektörü politikaları, istihdam ve sosyal politikalar olarak ele alınacak, katma değer artışına odaklı destek ve teşvikler sağlanacaktır. GAP bir bütün olarak değerlendirilecek ve toprak reformuyla birlikte bölgenin ekonomik altyapısı yeniden planlanacak ve sonuçlandırılacaktır. GAP idaresi bu bölgeye nakledilecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ulusal kalkınma hedefleri ve stratejileri ışığında sanayiın yeniden yapılandırma sürecine hızlandırılacaktır. Hedef endüstrilerin önceliklerinin belirlenmesinde mevcut olanaklar ve kapasiteler, endüstriyel yetenekler, piyasa fırsatları ve uzun dönem rekabet olasılığı göz önünde bulundurulacaktır. Patent, marka ve endüstriyel tasarımlarla ilgili haklar korunacak ve sınaî mülkiyet alanında yapılacak yatırımlar desteklenecektir. Ayrıca, organize sanayi bölgeleri, nitelikli sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerine gereken önem verilecektir.

Bölgesel sanayiın rekabet derecesi iyileştirilecek ve standartları artırılabilecektir. Ekonominin dışa açılmasında ve ödemeler dengesinin olumlu yönde bir trend izlemesinde, imalat sanayiının uluslararası mal ve hizmet ticaretindeki performansı büyük önem taşımaktadır.

İmalat sanayiının dış rekabet gücünün artırılması, mukayeseli avantajlar, alternatif maliyetler, ticaret hadleri ve serbest ticaretin rolü ve önemi dikkate alınarak değerlendirilecektir. Bu çerçevede, sorunun demokratik piyasa koşullarında çözümüne ağırlık verilecektir. Büyük sanayi kuruluşlarının yurtdışında faaliyette bulunarak rekabet güçlerini dış piyasalara taşımaları teşvik edilecektir.

Türkiye, tarihî ve kültürel birikimiyle, farklı doğal güzellikleri ve misafirperver insanlarıyla büyük bir turizm potansiyeline sahiptir. Hükümetimiz, Türkiye'nin bu potansiyelinin tamamını turizmin hizmetine sunmak için bilinçli çalışma yapılması gerektiğine inanmaktadır. Türkiye'de turizm gelirlerinin artırılması ve turistik bölgelerin çeşitlendirilmesi, dünyadaki ekonomik, sosyal, kültürel gelişmelerin yakından izlenmesine ve turizm potansiyelimizin etkin bir biçimde tanıtımına bağlıdır.

Bir turizm ülkesi olarak "Türkiye" markasının oluşturulmasına dönük tanıtma projelerine önem verilecek, bu projelerin özellikle dış ticaret ve yabancı sermaye politikalarımızla koordinasyonu gözetilecektir. Ülkemizin zengin turizm potansiyeli harekete geçirilerek, dünya turizm pastasında önemli bir yer tutan iş-kongre, fuar,

spor ve kültür turizmi alanlarında, dinlence turizminde ülkemizin zengin turizm potansiyelini geliştirecek adımlar atılacaktır.

Bilgi toplumuna geçiş sürecinde oldukça önemli olan ulaşım ve iletişim, ekonomik birimlerin demokratik bir ortam içinde faaliyette bulunmaları ve özgürleşmeleri bakımından son derece önemlidir. Ulaşım sistemimiz, deniz taşımacılığı ve demiryolu işletmeciliği öncelikli olmak üzere hazırlanmakta olan Ulaşım Ana Planı çerçevesinde, kara ve hava ulaşımıyla da bir bütünlük içerisinde ele alınarak, ulaşım modları arasında denge sağlanacaktır. İletişim alanında serbestleştirme ve özelleştirme çalışmalarına ve sektörel ilgili mevzuat düzenlemelerine hız verilecektir.

Hedeflenen 15.000 km bölünmüş yol çalışmalarına zor mevsim şartlarına rağmen süratle başlanmış olup, devam etmektedir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Huzurlarınızda, bu konuda yoğun bir şekilde çalışan tüm valilerimize ve ilgili kuruluşlara da teşekkür ediyorum. Hür türlü haberleşme ve iletişim imkânlarının ülkenin her yerleşim birimine ulaşması sağlanacaktır.

Millî gelirin, istihdamın ve ekonominin dışa açılma sürecindeki faaliyetlerin büyük bir kısmı hizmetler sektörü tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda iç ve dış ticaret, iç ve dış müteahhitlik hizmetleri, turizm, iç ve dış taşımacılık son derece önemlidir. Bu sektörlerin ekonomiye katkılarının, ekonomik prensipler çerçevesinde artırılmasına yönelik düzenleme ve uygulamalara yer verilecektir.

Çalışma hayatıyla ilgili mevzuata, ulusal ve uluslararası gelişmeler ışığında, günün koşullarına uygun bir yapı kazandırılacaktır. İşsizlik, sadece, önemli bir üretim faktörünün israfı değil, aynı zamanda, büyük ölçüde bir insanlık problemi olarak ele alınacaktır. İşsizliğin çözümünde, sadece toplam talebin yönetiminde kullanılan para ve maliye politikaları değil, bunlarla birlikte arz yanlı politikalar da kullanılacaktır.

Sosyal güvenlik kuruluşlarında, norm ve standart birliği sağlanacak, uluslararası sözleşmeler ve sosyal güvenliğin temel ilkeleri çerçevesinde çağdaş, bütünlleştirilmiş bir sosyal güvenlik ağı sağlanacaktır.

İşgücü piyasalarının yapısı ve özellikleri, son yıllarda önemli ölçüde değişime uğramaktadır. İstihdamın ve işsizliğin endüstriyel ve meslekî dağılımı, istihdam statüsü, geçmiş dönemlere göre farklı bir trende girmektedir. Bu nedenle, işçi ve işveren kuruluşlarının rol ve fonksiyonlarının etkinliğini artırıcı ortam oluşturulacaktır.

Çevrenin sermaye stoku olarak ele alınması gereken hava, ısı, su, mineral ve diğerleri, tüm ekonomik birimlerin faaliyetlerinin yapı ve kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bu konuda duyarlılık artırılacak ve söz konusu stokta değişim yaratan çevresel yapıda kötüye gidiş, gürültü, kirlenme ve değişim maliyetlerini belirlemek amacıyla sosyal refah ağırlıklı gelişim, yaklaşım geliştirilecektir. Bu çerçevede, ekonomik birimlere sosyal sorumluluk yaklaşımı benimsetilecektir

Enerji kaynaklarının tümünden en etkin ve verimli bir şekilde yararlanılacaktır. Enerji darboğazının oluşmaması için, maliyet ve fiyatlamayı da dikkate alan bir planlama yapılacak, çevreci nükleer enerji kaynakları da devreye sokulacaktır. Yurtdışı enerji kaynakları ve bunun imkânları, ekonomik kriterler gözardı edilmeden çeşitlendirilerek değerlendirilecektir.

Hükümetimizin enerji politikasının temelinde, ulusal çıkarlarımızı koruyarak enerji arzının güvenliğini ve devamlılığını sağlamak, serbest rekabete dayalı bir enerji piyasası

oluşturmak ve duyarlı olduğumuz çevreyi ve insan sağlığını korumak bulunmaktadır. Aynı zamanda, Türkiye'yi bir enerji köprüsü haline getirebilmek için hükümetimiz azami çaba içinde olacaktır.

Yeraltı kaynaklarımızın zenginliği, ülkemize mukayeseli bir üstünlük sağlamaktadır. Hükümetimiz, zengin yeraltı kaynaklarımızın ülke gelişmesine arzu edilen bir düzeyde katkıda bulunması için, ulusal çıkarlarımızı öne çıkararak, etkin bir madencilik programını süratle uygulamaya koymak istegindedir.

Tüketicinin korunmasında en etkin yöntem ve yaklaşımlar hızlı bir şekilde uygulamaya konulacaktır. Bu çerçevede, yasal yapı, sivil toplum kuruluşları ve tüketiciyi koruyan kurumların yaygınlaştırılması ve desteklenmesi, üretim süreçlerinde kalite anlayışının yaygınlaştırılması, tüketicilerin bilinçlendirilmesi üzerinde önemle durulacaktır.

Devleti halka hizmet etme aracı olarak gören hükümetimiz, bir sınıf ve kesimin değil, bütün vatandaşlarımızın refah ve mutluluğunu sağlayacak sosyal politikalar yürütecektir. Bu bağlamda, yoksullar, bakıma muhtaç yaşlılar, çocuklar ve işsizler için özel programlar oluşturulacak, zor durumdaki vatandaşlarımıza, terkedilmiş ve kimsesizlik duygusu yaşatılmayacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Hükümetimiz, işsizleri, fakirleri, düşkünleri, hastaları, özürlüleri gözetken, onların insan onuruna yakışacak şekilde yaşamalarını sağlayacak bir sosyal devlet anlayışını uygulamaya koyacaktır.

Hükümetimize göre eğitim, her alandaki kalkınmanın en önemli unsurudur. Beşerî sermayeyi etkin kullanmayan toplumlar, rekabet şanslarını kaybetmeye mahkûmdur. Eğitim alanında oluşacak zaafılar, hiçbir alandaki üstünlükle giderilemez. Buna karşılık, eğitim alanında yakalanacak üstün seviyeler, diğer tüm alanların toplam kalitesini yükseltir. Eğitime bu bilinçle yaklaşan hükümetimiz, bu alanda giderek artan zaafıları gidermeyi öncelikli hedeflerden saymaktadır.

Eğitim kalitesinin artırılması, eğitimde fırsat eşitliğinin gerçek anlamda sağlanması ve eğitim sisteminin ideolojik kavgaların arenası olmaktan çıkarılması, yetkin ve yetenekli bireylerin yetiştirilmesi açısından son derece önemlidir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Yükseköğretim kurumları dahil, eğitim-öğretim kurumlarımızın ihtiyaçlara uygun eğitim-öğretim hizmeti sunması, etkin eğitim ve istihdam planlamalarının yapılmasına bağlıdır.

Bu nedenlerle, hükümetimiz, eğitim alanında köklü bir reform hareketine girişecektir. Her alanda olduğu gibi, Türk Millî Eğitim sisteminde de insan merkezli, nitelikli bir eğitim modeline geçmek üzere, toplumun ihtiyaçlarına ve çağdaş uygarlık gereklerine göre yeniden yapılanma sağlanacaktır.

Anayasamızda tanımlanan laiklik ilkesi, din ve vicdan hürriyetine etkinlik ve işlerlik kazandırılarak, dinin, dinî duyguların veya dince kutsal sayılan değerlerin ve sembollerin siyasî veya kişisel çıkar yahut nüfuz sağlamak amacıyla istismar edilmesi veya kötüye kullanılmasını önleyebilecek bir din eğitimi ve öğretimi, Anayasamızda tanımlanan çerçevede uygulamaya konulacaktır.

Öğretmenlik mesleğinin toplumda hak ettiği itibarı yakalayabilmesi için, öğretmenlerin niteliklerinin yükseltilmesine paralel olarak, çalışma şartları iyileştirilecektir. Eğitim ve öğrenim hakkının kullanılmasının önündeki engeller

kaldırılacak; eğitim, hayat boyu sürecek bir süreç olarak kabul ve teşvik edilerek, kademeler arasında yatay ve dikey geçiş imkânları sağlanacaktır.

Hükümetimiz, üniversitelerin çağdaş anlamda öğretim ve araştırma kurumu olmalarını sağlayacak düzenlemeleri gerçekleştirecektir. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), üniversiteler arasında koordinasyon sağlayan, standartlar belirleyen bir yapıya kavuşturulacak; üniversiteler, idarî ve akademik özerkliği olan, öğretim elemanları ve öğrencilerin serbestçe bilimsel faaliyette bulunduğu, araştırma ve öğretim kurumları düzeyine çıkarılacaktır.

Üniversiteler, her çeşit düşüncenin demokratik bir ortamda, hoşgörü içinde öğretilip tartışıldığı, yasakların ve sınırlamaların olmadığı özgür bir foruma dönüştürülecektir. (AK Parti sıralarından alkışlar) Meslekî ve teknik eğitime talebi düşüren, haksız ve adaletsiz uygulamalara sebep olan mevcut üniversiteye yerleştirme sistemi, yarışmayı teşvik edecek ve adaleti sağlayacak şekilde değiştirilecektir. Meslek eğitimi veren meslek yüksek okulları, meslek standartlarına uyumlu niteliklere sahip insan gücü yetiştirecek bir şekilde yeniden ele alınacaktır.

Hükümetimiz, millî değerlerin, birey, aile ve toplumu ayakta tutan manevî dinamiklerin korunup geliştirilmesi konusunda azamî gayret içerisinde olacaktır. Millî kültürümüzdeki esas yapıyı, üslubu koruyarak evrensel değerler ile millî kültürümüz arasındaki etkileşimi en üst noktaya çıkarmayı amaçlamakta, gerçek bir çağdaş kültür atmosferi oluşturma bu yoldan geçtiğine inanılmaktadır. Bu iki alanı çatışma konusu olmaktan çıkarıp, her iki unsurun zenginliklerinden birlikte yararlanmak, kültür politikamızın temelidir.

Hükümetimiz, kültürün taşıyıcı unsurları olan dil, edebiyat, folklor, musiki, plastik sanatlar, etnografya, sinema, temsili sanatlar alanlarındaki mevcut yapıyı, yaklaşım ve anlayışı eksik ve sağlıklı bulmaktadır. Bütün bu alanlarda konunun uzmanlarının ve sivil toplum örgütlerinin de görüşlerinden yararlanılarak yeni ve doyurucu politikalar geliştirilecektir. Ayrıca, hükümetimiz, kültürel mirasın korunmasına azamî hassasiyet gösterecektir.

Mevcut sağlık sistemi bütün yönleriyle çağdaş gelişmelerin gerisinde kalmış; maliyetler, sistem kaçakları nedeniyle çok artmış, sağlık hizmetleri ulaşılamaz hale gelmiş, standart birliği kalmamıştır. Sağlıklı bir nesil yetiştirebilmek için, sağlık hizmetlerinin tüm vatandaşların ulaşabileceği bir yapıya kavuşturulabilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Sosyal güvenlik kuruluşlarının asıl yapması gereken işlerini engelleyen sağlık işleriyle uğraşması, bu kuruluşları da verimsiz hale getirmiştir. Mevcut sağlık sistemimiz, kurumsal yapı, işleyiş, personel yapısı ve dağılımı itibarıyla ihtiyaca cevap veremeyecek hale gelmiştir. Hükümetimiz, köklü değişiklikler yaparak herkesin ulaşabileceği nitelikli ve etkin çalışan bir sağlık sistemini oluşturmakta kararlıdır.

Devlet, herkesin temel sağlık hizmetlerini, gerekirse özel sektörle işbirliği yaparak yerine getirecektir. Etkin ve kaliteli bir sağlık sistemi, nitelikli bir toplum için vazgeçilmezdir. Hükümetimiz, sağlık hizmetlerinin yerine getirilmesini sosyal devlet anlayışının vazgeçilmez unsurları arasında görmektedir. Sağlık hizmetleri bütünsel bir anlayışla ele alınacak, yeni bir yapılanma ve işbirliğine gidilecektir.

Aile toplumun temeli ve toplumsal dayanışmanın oluşmasında rol oynayan önemli bir kurumdur. Toplumsal mutluluk, dayanışma, barış, sevgi ve saygının yolu aileden

geçer. Yaşanan bütün olumsuzluklara ve ekonomik sıkıntılara rağmen toplum olarak ayakta duruşumuzu, büyük çapta sağlam aile yapımıza borçlu olduğumuz açıktır. Hükümetimiz, aile merkezli politikalara öncelik verecektir.

Kadınlarımız, sadece toplumumuzun yarısını oluşturdukları için değil, birey ve toplumun gelişimi ile sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinde özel bir konuma sahiptirler. Yılların ihmalı sonucu biriken her türlü sorunlarıyla ilgilenilmesi, hükümetimizin öncelik verdiği bir konudur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Gençlik, ülkenin sadece zenginliği değil, aynı zamanda dinamizminin ve değişim potansiyelinin de kaynağıdır. Dolayısıyla, genç nüfusa sahip olmak, Türkiye için büyük bir imkândır. Hükümetimiz, toplumun gençlere, gençlerin de Türkiye'ye güvenini sağlamayı temel hedefleri arasında görmektedir.

Seçilme yaşı 25'e indirilecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Özgür düşünceli, kendi başına karar verebilen, sorgulayan, kendi toplumunun ve evrensel doğrulardan haberdar olan ve hayatın güçlükleriyle baş edebilecek donanımlı ve yetenekli gençler yetiştirmek, önemli hedeflerimiz arasındadır. Dünyanın ve Türkiye'nin gelişen ve değişen şartları dikkate alınarak yeni bir spor politikası oluşturulacaktır. Sporun her dalında uluslararası standartları yakalamak için her türlü destek verilecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Özgür, bağımsız, çoksesli bir yazılı ve görsel basın, demokratik rejiminin önemli güvencelerinden biridir. Yazılı ve görsel basın sektöründe tekelleşme ve kartelleşmenin önlenmesi için ilgili mevzuat yeniden düzenlenecektir. Medyanın, toplumun ihtiyaçlarını önplanda tutan yayınlar yapması özendirilecektir. Özel hayatın ve özel haberleşmenin güvenliğiyle ilgili her türlü teknik ve yasal önlemler alınacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Çağımızın devlet anlayışında, özörlülerin kendi kendine yetmesi, belli bir bilgi ve kültür düzeyine ulaşması, meslek edininip üretken hale gelmesi ve çevresiyle sağlıklı ilişkiler kurarak toplumsal hayata katılmasının sağlanması devlete yüklenen anayasal bir görevdir. Devlet, özörlü vatandaşlarının, eğitim, rehabilitasyon, sağlık, hukuk, yönetim gibi alanlardaki ihtiyaçlarını karşılamak suretiyle, başkalarına en az muhtaç olarak yaşamalarını sağlayacaktır. Bedensel ve zihinsel özörleri nedeniyle insanlar arasında ayırım yapılmasına izin verilmeyecektir. Bu ilke, hükümetimizin özörlülerle ilgili politikasının temelini oluşturacaktır. Bunların gerçekleştirilmesi için her türlü tedbir alınacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bir ülkedeki yönetimin kalitesini ve toplumun medeniyet dairesindeki konumunu, ne tür kentler ürettiği belirler. Bu nedenle, kentleşme ve konut meselesi teknik muhtevasının çok ötesinde anlamlara sahiptir. Sağlıksız ve çirkin şehirleşmenin önüne geçilerek, şehirlerin yaşanabilir mekânlar haline getirilmesi hükümetimizin temel önceliklerinden biri olacaktır. Gecekondu bölgelerinde yaşayanlara yönelik ucuz konutlar üretilecektir. Uzun vadeli programlarla, şehirlerin yaşanabilir, sağlıklı, ulaşım ve altyapı sorunları çözülmüş, çevre güzelliği taşıyan mekânlar olması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Değerli Milletvekilleri, her yüzyıl bilinen bir takvimle başlamakla beraber, siyasî tarihçiler, takvimsel göstergeden çok, geçmiş yüzyıldan kalma paradigmayı ortadan kaldırarak, yeni bir siyasal paradigmayı ikame eden önemli bir olayı yeni yüzyılın

başlangıç noktası olarak alırlar. Bu yüzyılı siyasal olarak başlatan olay, kuşkusuz, 11 Eylül ismiyle bilinen sarsıcı olaydır. Bu olayla beraber yeni bir dünya düzeninin kurulmasına doğru gidildiği, ortak bir kanaat haline gelmiştir. 1990'lı yıllarda çift kutuplu dünyadan tek kutuplu düzene geçmiş olan dünya sistemi, tek kutuplu güç düzeninin sancılarını, bu yüzyılın başında çekmeye başlamıştır.

Var olduğu günden beri dünya güç sisteminin merkezî bir ögesi olagelmış olan Türkiye'miz de, bu yeni durumdan, doğal olarak, etkilenmektedir. Türkiye'nin bölgesel hayat sahası, çok riskli bir jeopolitiğe karşılık gelmektedir. Bu da, Türkiye'de, içpolitika ve dış politika eksenleri arasındaki mesafeyi ortadan kaldırmaktadır. Türkiye'nin içpolitik dinamikleri ile dışpolitik dinamikleri, dünyanın pek çok ülkesinden daha fazla etkileşim içindedir. Türkiye'mizin dış politikası, halkımızın yediği ekmeği doğrudan etkilemekte, iç siyasetin güçlü ve kaliteli olması, ülkemizin bölgesel ve küresel çıkarlarının teminatı olmaktadır.

Değişen bölgesel ve küresel gerçekler karşısında, Türkiye'nin, dış politika önceliklerini yeniden tanımlaması ve bu gerçekler ile ulusal çıkarları arasında yeni bir denge oluşturması gerekmektedir.

Bu çerçevede, hükümetimiz, birinci Ak Parti hükümetinin gerçekçi ve vizyonel dış politika yaklaşımını sürdürmek ve daha da geliştirmek kararlılığındadır.

Aziz milletimizin büyük tarihsel yürüyüşünün mütevazı, ama güçlü bir ifadesi olan hükümetimiz:

Türkiye'nin dış politikasını uzun vadeli bir perspektifle, yeni dinamiklere dayanan bölgesel ve küresel konjonktürle uyumlu hale getirecektir.

Türkiye, bulunduğu bölgede bir istikrar unsurudur. Bu niteliğiyle, çevresindeki kriz bölgelerinde daha fazla inisiyatif alacak ve krizlerin çözümüne daha somut katkı sağlamaya çalışacaktır. Nitekim Irak krizine dönük olarak, birinci AK Parti hükümetinin geliştirdiği yaklaşım, dünyanın önüne ciddi bir model koyma başarısını göstermiş ve takdir toplamıştır. Bundan sonra da, Türkiye'nin ulusal çıkarlarıyla ilgili bölge ve kıta ölçekli gelişmeleri sadece izleyen değil, aynı zamanda yönlendiren aktif bir diplomasi takip edilecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Irak krizi konusunda birinci AK Parti hükümetinin ortaya koyduğu performans, ikinci AK Parti hükümeti döneminde de aynen sürdürülecektir. 11 Eylül olaylarından sonra, Amerika Birleşik Devletlerinin küresel teröre karşı mücadele anlayışına destek veren partimiz, küresel terörle mücadele için ortak zeminler oluşturulması gerektiğini Türkiye'de ifade eden ilk parti olmuştur. Partimizin kurduğu hükümetler bu anlayışa sahiptir. Bununla beraber, küresel terörle mücadele konusunda ortaya çıkan kafa karışıklığının ve yöntem yanlışlarının da kaygı verici olduğunu düşünüyoruz.

Bu çerçevede, 11 Eylül sonrası tırmanma eğilimi gösteren dinler ve kültürlerarası gerilimlerin azaltılması ve küresel bir barış ortamının sağlanabilmesi için aktif çaba sarf edilecektir. Kültürel çoğulculuğa ve diyaloga dayalı zengin tarihî birikimimiz bu doğrultuda harekete geçirilecektir.

Birinci AK Parti hükümeti, küresel siyaset dinamiklerini sarsan ve dünya devletlerinin ortak platformları olan örgütleri yeni kriz yönetimiyle tanıştıran Irak merkezli sorun karşısında, uluslararası toplumun bir parçası olma sorumluluğu ile çok özel bir

coğrafyada yaşamanın getirdiği güvenlik risklerini dengeleyen ve harmanlayan bir etkinlik üretmiştir. İkinci AK Parti hükümeti de aynı siyasal mantığı devam ettirecektir.

Hükümetimiz, komşumuz Irak'la ilgili belirsizliğin sona ermesinden yanadır. Irak sorununun Birleşmiş Milletler kararları çerçevesinde çözülmesini temenni etmekteyiz; fakat sorunun genel çerçevesi ile Türkiye'ye dönük yüzü arasındaki makas farkının açıldığı ve bunun siyasî, askerî ve ekonomik menfaatlerimizi tehdit etme eğilimine girdiği durumlarda, devletimizin bekası ve milletimizin selameti için, kendi özel durumumuza en uygun kararları en hızlı biçimde alacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Hükümetimiz, Irak'ın toprak bütünlüğüne ve siyasî birliğinin korunmasına büyük önem atfetmektedir. Irak'ın yeraltı ve yerüstü kaynaklarının tüm Irak halkına ait olduğunu düşünmekteyiz. Irak'ın aslî unsuru olan Türkmenlerin, Arapların, Kürtlerin ve diğer toplulukların barış içinde yaşaması arzumuzdur. Irak'ın toprak bütünlüğünün bozulması Ortadoğu'daki tüm dengeleri değiştirecektir. Hükümetimiz, Irak yönetiminin Birleşmiş Milletler kararlarını tam olarak uygulamasından, kitle imha silahlarından arınmış, komşularıyla barış içinde yaşayan bir Irak'ın uluslararası toplum içindeki yerini almasından ve sorunun barışçı yönden çözümünden yanadır.

Hükümetimiz, Irak krizi sebebiyle yeni gündemlerle donanan, Amerika Birleşik Devletleri ile tarihsel derinliğe ve karşılıklı saygıya dayalı ilişkilerini, bundan sonra da en dinamik biçimde sürdürecektir.

Devletimiz ile Amerika Birleşik Devletleri arasında, Irak krizinin algılanışı ve krize dönük yaklaşım bakımından belli farklar olması doğaldır; kuşkusuz, her ülke, her olayı, kendi siyasal pozisyonuna göre değerlendirecektir. Güncel ve konjonktürel bir gündem olan Irak krizi konusundaki kimi farklılıklara rağmen, temel stratejik ve siyasî gerçek, Türkiye ile Amerika Birleşik

Devletleri arasındaki müttefiklik ilişkisidir. Hükümetimiz, Amerika Birleşik Devletleri ile müttefik olmanın önemine ve işlevine uygun bir etkinlik üretmeyi önemsemektedir. Hükümetimiz, Amerika Birleşik Devletleri ile ilişkilerimizi ve işbirliğimizi, halklarımızın karşılıklı yarar ve çıkarları doğrultusunda ve bölgesel istikrarın da bir boyutunu teşkil edecek biçimde, en üst düzeye çıkarma arzusundadır.

Değerli Milletvekilleri, Türkiye, Avrupa siyasî değerler sisteminin bir parçasıdır. Avrupa ülkeleriyle ilişkiler; Türkiye'nin dış politika gündeminde en üst sıralarda yer almaya bundan sonra da devam edecektir.

Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyeliği, hükümetimizin hedeflerinin başında gelmektedir. 3 Kasım seçimlerinden başarıyla çıkar çıkmaz, Avrupa Birliği konusunda ciddi bir etkinlik ürettik ve 2004 Aralık ayına, müzakere için müzakere tarihi alma başarısı, AK Parti hükümeti döneminde başarılmıştır.

Hükümetimiz, Kopenhag kriterlerini tam olarak yerine getirme konusunda karardır. Türkiye'nin Avrupa Birliği ailesi içerisinde hak ettiği yeri en kısa zamanda almasının iki tarafa getireceği kazanımların yanı sıra, Avrupa Kıtasının ötesinde, barış, istikrar ve güvenlik yönlerinden olumlu sonuçlar doğuracağı kuşkusuzdur.

Bu çerçevede, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gerçekleştirilmiş olan uyum yasalarının güçlendirilmesi ve mevzuatımızın temel hak ve özgürlükler açısından bir bütün olarak geliştirilmesi sağlanacaktır. Ayrıca, reformların uygulamaya tam olarak

yansıması ve uygulayıcılar tarafından da özümsevenmesi konusunda her geçen gün artan bir kararlılık gösterilecektir.

Bu arada, uyum paketinin yasalaşması konusunda Cumhuriyet Halk Partisinin verdiği desteğe de özenle teşekkür ediyorum. *(Alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, Türkiye'nin NATO bünyesinde bugüne kadar ortaya koyduğu katkıya paralel olarak, yeni Avrupa Savunma Stratejisi çerçevesinde oluşturulan Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği (AGSK) içinde hak ettiği yeri birinci Ak Parti İktidarı döneminde almıştır. Muhtemel her türlü tehdidi caydırmada ve bölgesel ve küresel barış, istikrar ve güvenliğin sağlanmasında çok önemli bir rol oynayan Silahlı Kuvvetlerimizin NATO ve BM başta olmak üzere, dış örgütlerdeki faaliyetlere devam etmesi için gereken imkânları sürekli geliştirmek hükümetimizin öncelikleri arasındadır.

Bu bağlamda, güvenlik kavramı temelindeki hassasiyetimizin altını çizmek isterim. Güvenlik, bir devletin en aslı ve vazgeçilmez işlevidir. Türkiye'nin coğrafi konumu ve bölgede meydana gelen gelişmeler dikkate alındığında, güvenlik ve savunma konularında hükümetimizin çok daha duyarlı olacağı açıktır. Güvenliğimiz ve savunmamız neyi gerektiriyorsa, bu konuda hiçbir fedakârlıktan kaçınılmayacaktır.

Değerli Milletvekilleri, iyi komşuluk ilişkileri içinde Rusya Federasyonu ile kültürel yakınlığımız çerçevesinde Orta Asya ve Kafkasya ülkelerinde tarafların çıkarlarını zedelemeyen, işbirliğine dayalı ilişkiler sürdürülecektir. Hükümetimiz, Rusya Federasyonu ile ilişkilerini azamileştirmeyi önceleyen Avrasya perspektifini titizlikle geliştirecektir.

Komşumuz Yunanistan ile ilişkilerimizi, hasımlık çerçevesinde değil, iki ülke halklarına da fayda sağlayacak bir sinerjiyi üretecek rekabet temelinde kurma konusunda kararlıyız. Yunanistan ile karşılıklı ekonomik çıkarlara dayanan ilişkiler artırılarak sürdürülecek ve bu ilişkilerin oluşturacağı güven ortamı sayesinde, daha karmaşık olan siyasî sorunların çözümü için zemin hazırlanacaktır.

Hükümetimiz, Kıbrıs sorununa mutlaka bir çözüm bulunmasının gereğine inanmaktadır. Bu çözümde, gelecekte adadaki Türk varlığını tehlikeye sokacak hiçbir girişime müsaade edilmeyecektir. *(Alkışlar)*

Lahey'de gelenin noktanın bir tıkanmaya dönüşmemesi ve yeni iletişim kanallarının ve çözüm modellerinin araştırılması için hassasiyetimizi koruyoruz. Başta Avrupa Birliği ülkeleri ve Yunanistan olmak üzere tüm siyasal odakları, çözüm, diyalog ve kalıcı barış temelinde hassas olmaya davet ediyoruz. Bu çerçevede Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin hazırlamış olduğu planın masada olduğuna dair açıklaması, tarafların arzusu durumunda çözüm sürecine yardımcı olacağını ifade etmesi ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Denktaş'ın Rum tarafını müzakereye çağıran beyanı hükümetimizce kayıt altına alınmıştır.

Orta Asya Türk cumhuriyetleriyle tarihî, kültürel ve sosyal yakınlığımıza rağmen, Türkiye'nin bu ülkelerle ilişkilerinde beklentileri karşılayamadığı bir gerçektir. Hükümetimiz, Türk cumhuriyetleriyle ilişkilerin en ileri noktaya taşınarak bölgenin geniş bir işbirliği alanına dönüştürülmesi için çaba sarf edecektir.

Ortadoğu'da akan kan, tüm dünya kamuoyunu olduğu gibi, bu bölgeyle yakın kültürel ve tarihî ilişkileri olan Türk halkını da üzmemekte ve endişeye sevk etmektedir. Hükümetimiz,

din ve ırk ayırımı yapmaksızın, kime ait olursa olsun dökülen kanın ve gözyaşının acilen durdurulmasını sağlayacak tek yolun kalıcı bir barıştan geçtiğine inanmaktadır. Türkiye, Filistin’de Birleşmiş Milletler kararları doğrultusunda ve Filistin halkının süregelen acılarını dindirecek şekilde barışın tesisine yönelik çabaları desteklemeye devam edecektir. Bu çerçevede, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Sayın Bush’un 14 Mart 2003 tarihinde yaptığı açıklamada zikredilen yol haritası ve reform vizyonu hükümetimizce de desteklenmektedir. Türkiye, Filistin ve İsrail taraflarıyla iyi ilişkilerini sürdürerek, barışın tesisine yönelik çabalara katkıda bulunma imkânına sahip olacaktır.

Balkan politikamız, bölgedeki ülkelerle tarihî, kültürel ve ekonomik ilişkilerimiz ışığında geliştirilecek, gerekirse yeniden şekillendirilecektir. Bölge içindeki gerilimi düşürmek ve barış ortamını kalıcı kılabilmek amacıyla, ortak çıkar alanları oluşturmak için ekonomi ağırlıklı projeler geliştirilecektir.

Değerli Milletvekilleri, hükümetimiz, Türkiye’nin İslam dünyasıyla ilişkilerine özel bir önem vermektedir. Bir yandan, bu ülkelerle ikili işbirliğimizin artırılması, öte yandan, İslam Konferansı Örgütü’nün uluslararası alanda daha saygın yer edinebilmesi ve inisiyatif alabilen dinamik bir yapıya kavuşturulması için çaba sarf edecektir. Yine, bu bağlamda, başkanlığını Cumhurbaşkanımızın yaptığı İslam Konferansı Örgütü Ekonomik ve Ticarî İşbirliği Daimî Komitesinin faaliyetlerine daha somut içerik kazandırmaya çalışacaktır.

Geniş bir katılımı kurulan Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatının, bölge ülkelerine yeni işbirliği imkânları vaat eden potansiyelinin harekete geçirilmesi için çaba sarf edecektir.

Çin Halk Cumhuriyeti ve Japonya ile karşılıklı saygı ve verimli işbirliği temelinde gelişmekte olan ilişkilerimizin bu doğrultuda daha da ileri götürülmesine çalışılacaktır. Nitekim 2003 yılı Japonya’da “Türkiye Yılı” ilan edilmiştir.

Dış Politikamızın geleneksel Atlantik ve Avrupa boyutlarının yanında, Avrasya eksenli politikanın geliştirilmesi yolundaki çabalar sürdürülecektir. Bu bağlamda, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı çerçevesindeki işbirliği güçlendirilecektir.

Türkiye’nin üyesi olduğu uluslararası örgütler ve ECO ve KEİB gibi bölgesel ekonomik işbirliği çabaları arasında rasyonel ve sistematik bir koordinasyon sağlanacaktır.

Kafkasya’da soğuk savaş dönemi şartlanmaları bir yana bırakılarak işbirliği imkânları aranacak, zengin yeraltı ve yerüstü kaynaklarına sahip olan bu bölgenin, Ortadoğu ve Balkanlar’la ekonomik açıdan bütünleşmesine katkıda bulunmaya çalışacaktır.

Yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının, bulundukları ülkelerdeki haklarının daha fazla korunması için çaba sarf edilecek, gerek o ülkelerde gerekse Türkiye’de karşılaştıkları sorunların ortadan kaldırılması için mevcut mekanizmaları daha etkin biçimde işletecektir.

Değerli Milletvekilleri, AK Parti hükümetleri, ülkemizin ihtiyaç duyduğu çağdaş ve dinamik hükümet mantığını ortaya çıkarmakla kalmamış; bundan daha önemli ve kalıcı olarak, yaşadığımız çağla uyumlu olmayan bir siyaset kültürünü de geride bırakarak, her bakımdan yeni bir siyaset dönemini başlatmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bu yeni dönemi, eskinin kavram, kalıp ve alışkanlıklarıyla değerlendirmek, anlamak ve sorgulamak yaklaşımına bağlı kalanlar, toplumun dinamizminin ve değişim iradesinin

uzağına düşerek, verimsiz ve sonuçsuz bir siyasal çaba içinde kalmaya mahkûm olacaklardır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bu yeni dönem, evrensel standartlar ve hukukun üstünlüğü içinde milletimizin iradesine ve gelişme arzusuna dayalı yeni anlayış, kavrayış, tutum ve yöntemlerle siyaseti inşa edenlerin dönemi olacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bu yeni siyaset anlayışı içinde siz Değerli Milletvekillerine sunmuş olduğum bu programın, hızla değişen, rekabetin arttığı, etkin ve katılımcı bir yönetimin eskisinden de önemli hale geldiği bir dünyada, ülkemizin hak ettiği yere gelmesinde önemli katkı sağlayacağına inancımız tamdır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Türkiye'nin ortak aklının ve vicdanının ifadesi olan hükümetimiz, aziz milletimizin ve Yüce Meclisimizin güvenine layık olmaya çalışacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Gayret bizden, destek aziz milletimizden ve başarı Yüce Allah'tandır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Saygılarımla. *(AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar; CHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ederim.⁵⁷

⁵⁷ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 8, Birleşim 49, Sayfa 118-137*

23 Mart 2003 Pazar

**59. Cumhuriyet Hükümetinin (I. Erdoğan Hükümeti) Güvenoyu Alması
Dolayısıyla Yaptığı Teşekkür Konuşması**

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, teşekkür için, Sayın Başbakan konuşma yapacaklardır.

Buyurun Sayın Başbakan. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 59 uncu Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına, Büyük Millet Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Meclisimiz, milletimizden aldığı emaneti, bugün, Hükümetimize verdiği güvenoyuyla omuzlarımıza bırakmıştır. Bu yüce emanete, büyük milletimiz adına, sadakatle sahip çıkacağız. Büyük Millet Meclisimizle, Hükümetimizle, ülkemizin selameti, halkımızın huzuru ve refahı için seferber olacağız. Yıllar sonra gelen bu coşkuyu ve yıllar sonra siyasete duyulan bu güveni, AK Parti İktidarı, Türkiye'nin, ertelenen özlemlerine kavuşması için değerlendirecektir. Bu zor günlerde, bu tarihî imkânı, ülkemizin itibarı için değerlendirmek, hepimizin boynunun borcudur.

Hükümetim adına, sizleri ve sizlerin şahsında milletimi en kalbî duygularla selamlıyor; bu sıkıntılı günlerin bir an önce aşılp, aydınlık yarınların gelmesini Allah'tan temenni ediyor; saygılar sunuyorum. *(Alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ederim.⁵⁸

⁵⁸ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 9, Birleşim 53, Sayfa 6-7

29 Mart 2003 Cumartesi

2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Yüce Meclisin şahsında, tüm vatandaşlarımızı saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Kısa, ama uzun geçen bir gecenin ardından, şu anda, sizlerle bir arada bulunuyoruz. Bu gece, yaklaşık 200 vatandaşımızın “Ergene” adlı uçaktaki sıkıntılı anlarını, milletçe, hep birlikte, yaşadık, paylaştık ve vatandaşlarımıza tekrar geçmiş olsun diyorum. Tabii, bu tür sıkıntıları ne ülkemizde ne de dünyamızda yaşamak istemediğimizi de ayrıca vurgulamak istiyorum.

Türkiye’nin çok zor şartlardan geçtiği bir dönemde, Türkiye’nin bütün kurumlarına çok önemli vazifeler düşmektedir. Kuşkusuz bu süreçte en önemli vazife Yüce Meclisimize aittir. Milletimizin Kurtuluş Savaşına önderlik yapmış bu Meclis, zor şartları, ülkemizin geleceği için yepyeni fırsatlara dönüştürmekte mahirdir; bunu, her zaman ispat etmiştir. Yüce Meclis, milletimizin, bağımsızlığının ve dünya milletlerinin şerefli bir üyesi olmasının da açık, net bir garantisidir. Tarihi böylesine bir şeref abidesi olan Yüce Meclisimize hitap etmekten gerçekten çok mutluyum. Bildiğiniz gibi bugün, 2003 malî yılı bütçesiyle ilgili hükümetim adına görüşlerimizi belirtmek üzere huzurlarınızda bulunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, öncelikle, sizlere, siyaset üslubumuz üzerine birkaç şey söylemek istiyorum: Bildiniz gibi AK Parti, 3 Kasım seçimleriyle beraber, köhnemiş siyasî zihniyetin ve siyaset üslubunun tasfiyesini gerçekleştiren büyük bir başarı göstermiştir. 3 Kasım seçimlerine gelininceye kadar siyaset kurumu, artık, halkımız tarafından muteber kabul edilmeyen bir kurum haline gelmişti. Yapılan kamuoyu yoklamalarında, halk nezdinde itibarı en düşük olan kurum olarak siyaset kurumu öne çıkmaktaydı. Halkımızın siyasetçiye güveni kalmamıştı. Toplumumuz, geleceği hakkında ciddi tereddütler içindeydi. 3 Kasım seçimleriyle beraber, siyaset kurumunun itibarını kaybetmiş tüm aktörleri ve güven kaybına uğramış tüm siyaset tarzları tasfiye olmuştur.

Bu büyük değişimi, toplumun seçkinleri değil –buranın altını çiziyorum– sade vatandaşları gerçekleştirmiştir. Bildiğiniz gibi, siyasî seçkinlerimiz, yıllardan beri Türkiye’nin büyük bir değişim ihtiyacı içinde olduğunu hep söyleyegeldiler; televizyon ekranlarında bunu hep anlatageldiler; ama bu konuda, hiçbir fiilî durumu ortaya koymadılar, sadece konuştular. “Buyurun, meydan” dediğiniz zaman, hiçbirisi meydana çıkamadı, çıktıysa da, kapalı bir dünyaya kendileri takılıp kaldılar. Değişim, âdeta bir “kızıl elma” gibi efsaneleştirildi. Türkiye, yıllardan beri değişimi hep konuşageldi; ama bir türlü değişim iradesini, ne yazık ki, ortaya koymadı.

Yıllar içinde değişimi talep etmek ile değişimi gerçekleştirmek arasındaki makas farkı hep büyüyeledi; fakat bu arada, bir şey sürekli olarak gözlerden kaçırıldı: Bu değişimi kim gerçekleştirecekti? Kuşkusuz, demokratik rejimlerde toplumsal değişim talebini gerçekleştirme görevi, siyaset kurumuna aittir; fakat değişimi gerçekleştirmede öncü olması gerek siyaset kurumu, bizzat, kendi içindeki değişimini gerçekleştiremiyordu. İşte, toplumun önünü açması gereken siyaset kurumu, değişimin önüne, en büyük engel olarak dikiliyordu. Oysa, bize göre siyaset, siyasetçilerin meslekî faaliyetinden ibaret bir alan değildir. Siyaset, sadece siyasetçilerin özel gündemleriyle yapılmaz. Siyasetin esası,

millettir, toplumdur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Siyaset kurumunun öncelikli görevi, toplumun taleplerini siyasî temsile dönüştürmektir. Toplumdan kopuk siyaset olmaz. Toplumsal taleplere sırtını dönmüş olarak, fildişi kuleden milleti seyretmek suretiyle siyaset olmaz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Toplumsal talepleri algılama yeteneğinden yoksun olanlar, siyaset yapamazlar. Bu, böyle bilinmelidir ve bunun sonu da hüsrandır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* İşte, bugüne kadar da, hep, bunların örneklerini çok açık ve net olarak gördük. Bu nedenle, biz, siyasî duruşumuzu, toplumumuzun taleplerini siyasette temsil etmek üzere belirledik. Bu duruşumuz, siyaset kurumunu, iş takipçiliği, topluma ideoloji empoze etme, rant dağıtma, kendi yandaşlarını güçlendirme ve toplumu biçimlendirmeye soyunma gibi, gayri ahlakî ve antidemokratik ilişki açısından kurtarmak için, kararlı ve köklü bir adım atma anlamına gelmektedir. İşte bu amaçla siyaset sahnesine çıkan AK Parti, çok kısa zamanda -16 ay- iktidar olma fırsatını yakalamıştır; çünkü bu partiyi, milletin talep ve özlemleri kurmuştur; bizler de, sadece tabelasını astık.

AK Partinin çok kısa zamanda elde ettiği başarılar üzerine yazılan yazıların üzerinde duracak değilim; bu yorumların içinde katıldıklarımız var, katılmadıklarımız var; fakat biz, çok daha uzun sürecek bu tartışmalarda, herhangi bir saf belirlemek yerine, kendi cümlelerimizi söylüyoruz. AK Partinin, bu milletin ortak aklını ve ortak vicdanını temsil ettiği için bu başarıyı yakaladığını çok iyi biliyoruz. Bu nedenle, yıllardan beri siyasî seçkinlerin konuştuğu; ama bir türlü başaramadığı değişimi, bu ülkenin sade vatandaşları, 3 Kasım seçimlerinde gerçekleştirmiştir.

Milletimiz, AK Partinin siyasî yaklaşımlarını ve siyaset üslubunu taleplerinin ve özlemlerinin bire bir karşılığı olarak görmüş ve yıllar boyunca bu ülkenin üstüne kara bulut gibi çökmüş köhne siyaset tarzını defterden silmiştir. İşte, milletin ortak aklının ve vicdanının ifadesi ve taşıyıcısı olarak Türk siyasetinde uzlaşmanın, katılımın ve demokratik nezaketin hâkim olmasını, gerçekten, milletimizin çok özlediğini görüyor, biliyor ve buna inanıyoruz ve ben, şunu da peşinen ifade edeyim ki, şu andaki Meclis de, bunun, gerçekten, en güzel örneğini teşkil ediyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Uzun yıllar boyunca, iktidar sarhoşluğuna kapılarak, milletin taleplerinden kopan iktidarların ve milletin talepleri yerine, belirli çıkarları temsil ederek tahripkâr muhalefet yapan muhalefet anlayışının, ülkemize ne kadar çok zarar verdiği hepimiz tarafından bilinmektedir. Ülke yönetmeyi bir katılım ve işbirliği sanatı olarak gören hükümet etme mantığı, evet, partimizle başlamıştır. AK Parti iktidarları, aldığı her kararda, Meclisteki muhalefet partilerinin ve Meclis dışındaki legal muhalefetin görüşlerini dikkate almayı hükümet etme mantığının ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir. AK Parti iktidarları, toplumdan yükselen her sese kulak vermeyi ve bunları karar alma süreçlerinin omurgası yapmayı önemsemektedir, benimsemektedir. İktidarımız, katılıma, işbirliğine ve diyaloga dayalı siyaset anlayışının kararlı bir temsilcisiyken, bunu gerçek manada geleceğe taşıma anlayışındayken, müsaadenizle, ben, bütçe görüşmelerinin başındaki bazı açıklamalara şöyle bir değinmek istiyorum; fakat bunu, asla, bir çatışmanın altyapısı olarak değerlendirmeyin; sadece, bu yaklaşıma karşı bir cevabî anlayışım olarak görün.

Özellikle, Sayın Baykal'ın, 2003 malî yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmadaki şu ifade benim gerçekten dikkatimi çekti: "Bugünkü iktidarın, geçmiş dönemi suçlama krizden yakınma, muhalefete sataşma ve içinde bulunulan durumun sıkıntılarını, sorunlarını sağa sola dağıtma olanağı kalmamıştır." Şimdi, bu ifadeyle, Sayın Baykal,

bana göre, iki önemli şey söylüyor; bir “geçmişi kurcalamayın” diyor; iki “sorunlar hakkında bize fazla bir şey sormayın; çünkü verecek cevabımız yok” demiş oluyor. (AK Parti sıralarından alkışlar)

İDRİS SAMİ TANDOĞDU (Ordu) — Bir daha anlat!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Malum cümlede ifade bulan yaklaşım tarzı, Cumhuriyet Halk Partisinin bir telaş içinde olduğunu göstermektedir; geçmiş dönemdeki kötü yönetimin sorumlularını içinde barındırdığının telaşı içindedir. (AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

HASAN ÖREN (Manisa) — Hadi kaldıralım dokunulmazlığı...

ENSAR ÖĞÜT (Ardahan) — Geçmişin hesabını soralım...

AHMET YENİ (Samsun) — Sabredin! Sabredin! Sonunu dinleyin!

HASAN ÖREN (Manisa) — Dokunulmazlığı kaldıralım; Anayasa Komisyonuna da üye verelim.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, hatibe müdahale etmeyin efendim.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hükümetimizin göreve başlarken yaptığı durum tespitinden ve geçmiş dönemlerdeki yaşanan sıkıntıların ve krizlerinsiyasalsorumlularının, halkımızca daha iyi bilinmesi için yaptığı açıklamalardan, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Sayın Baykal’ın neden rahatsızlık duyduğunu çok daha iyi anladım; çünkü ülkemizin en kötü şekilde yönetildiği dönemlerden olan, 3 Kasım öncesi koalisyon hükümetinin dördüncü ortağı olan Sayın Derviş, bugün, Cumhuriyet Halk Partisi saflarında bulunmaktadır. (AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Yakışmıyor Sayın Başbakan, size yakışmıyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Üstelik, 3 Kasım öncesi, kötü yönetimin sorumlularından olan Sayın Derviş, Sayın Baykal tarafından önemli bir transfer olarak sunulmuştur. (AK Parti sıralarından alkışlar)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Türkiye’nin bu ortamında, bu üslup Sayın Başbakana yakışmıyor.

Siz hesabınızı verin, görevinizi yapın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Baykal, yapmış olduğunuz konuşmada, şahsımla ilgili, yönetimimizle ilgili eleştirilerinizi gayet sükûnetle dinledim ve özellikle de dinlemeye dikkat ediyorum, bundan sonra da yine dinleyeceğim.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Biz de dinledik.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama ben istiyorum ki, burada, bu güzel, yüce çatının altında, yine, biz, bunları gayet edip bir şekilde, teeddüble yine yapalım; bundan da hiç çekinmeyelim. (AK Parti sıralarından alkışlar)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Öyle olsun, evet...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Eski hükümetlerin bakanları da sizlerde bakan, eskiye indirerseniz.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyin; Sayın Hatibi dinleyelim efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, ben, müdahalelerinizi de dinledim.

Burada, haber bültenlerinden, partiniz haber bülteninden çıkarılmış bazı başlıkları vermek isterim.

Hazineden sorumlu Devlet Bakanı Sayın Derviş, o zaman, 58'inci hükümetten önceki 57'inci hükümetin içinde ve "Hazineden sorumlu Devlet Bakanı Kemal Derviş yaptığı açıklamada, "halen yürürlükte olan konsolide bütçe değerlerini bir tarafa atarak, 2001 yılında tarıma, ancak 200 trilyon liralık destek verileceğini açıkladı. Daha Türkiye Büyük Millet Meclisi bu konuda kararını vermeden, IMF'nin acımasız kararını tebliğ etti." O dönemin Cumhuriyet Halk Partisi haber bülteninden.

Geçiyorum bir başkasına; "Batılı ülkeler kendi çiftçisini koruyor, biz ise IMF'nin insafına terk ediyoruz. Kemal Derviş ve hükümet kendi çiftçimizi yabancıların insafına terk ediyor. Destekleme için en çok 200 trilyon vereceğiz diye dayatıyor."

ENSAR ÖĞÜT (Ardahan) — Siz söz verdiniz, çiftçilerin borçlarını silecektiniz, silseydiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben yanlış demiyorum.

Geliyorum bir başkasına; Yine, Cumhuriyet Halk Partisinin kendi haber bülteninden "Haftanın dayatması: IMF'ye söz verdim, ya sıfır zam ya da 200.000 kişi emekli edilir. Kemal Derviş, Devlet Bakanı" ve o zaman Sayın Meral'in, Genel Başkanlığım makamına gelerek bana söylediği sözler var, o sözleri ben burada kullanmıyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bir başkası; "Haftanın Gözdağı: "Olmayan parayı veremeyiz; zorlarsanız, baskıcı rejim gelir!" Bunu kime söylüyor Sayın Derviş; zam isteyen işçilere söylüyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bir başkası; "Kurtuluş IMF, Kemal Derviş ve yolsuzluklar karşısında titreyen beceriksiz hükümetle olmaz. Sayın Baykal..."

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Sayın Başbakan, bütçeye gel, bütçeye...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda bütçeyi konuşuyorum. *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri... Sayın Milletvekilleri, isminizi bilemediğim için, buradan isminizle hitap edemiyorum. Lütfen, hatibi dinleyiniz. Bir Başbakan eleştiri hakkını elbette kullanacaktır. Lütfen hazımlı olunuz. Böyle şey mi olur? *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri alkışlar)*

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — "Uygulanmakta olan IMF, Derviş, hükümet ekonomi politikalarındaki tutarsızlıklar, CHP'nin daha evvel yapmış olduğu tüm uyarılar gözardı edilerek, son beş aydır uygulamaya konulan dalgalı kur sisteminden tüm beklentileri boşa çıkardı." Yine, aynı bültenden ve işin, artık, geliyorum son kısımlarına. "Hükümetin, şubat krizinden sonra, Amerika'dan gelen -evet, okyanuslar ötesinden şimdi sizlere bir selam getiriyorum- Kemal Derviş'in aracılığı

ve IMF'nin talimatlarıyla hazırlayarak uygulamaya koyduğu güçlü ekonomiye geçiş programı, bankacılık alanındaki bazı düzenlemelere karşın önemini ve iddiasını yitirdi, hemen hemen tüm hedeflerini tüketti." Yine, Cumhuriyet Halk Partisi Bülteni.

Bir başkası; "Hükümetin 'son umudumuz budur, bu da tıkanırsa bundan sonra artık yapacak bir şeyimiz yoktur' diyerek, Kemal Derviş-IMF rumuzuyla vitrine sunduğu programın uygulaması bu hükümete yönelik tüm güveni silip süpürdü."

Ve işin mutlu sonu; nedir mutlu son, evet, Sayın Baykal: "Yeni bir sentez oluşturuyoruz; Derviş'in katılımı, Türkiye'yi yenileme kararının büyük açılımı, bir çıkış noktası olarak özel bir önem taşımaktadır. Türkiye'yi saygılı ve onurlu bir ülke olarak dünya içinde hak ettiği yere taşımamız gerek." Derviş CHP'ye katılıyor, Baykal: "Bu, sıradan bir partiye katılma olayı olmanın çok ötesindedir; Türkiye'de yeni bir bütünleşme arayışının, yeni bir büyük oluşumun çağrısı niteliğinde bir girişimdir. Derviş: "Türkiye'nin gerçekten ağır sorunlarına mümkün olduğu kadar hızlı biçimde çözüm bulmak istiyoruz." Ve bununla da mutlu son, evet, bir başlangıç olarak başlıyoruz.

Tabii, bunu söyledikten sonra, ben, 1974 yılındaki, yine, Sayın Baykal'ın Maliye Bakanlığındaki bir...

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Çaya ve simide gelin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geleceğim ona da; tabii; yani, çayla simidi öğrenmiş olmanız benim için ayrı bir mutluluk sebebi. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi onun cevabını veriyorum. Sene 1974 ve Sayın Baykal, Maliye Bakanı olarak şu ifadeyi kullanıyor bu çatının altında: "Siyaset adamları seleflerini seçmek hakkına sahip değildirlir. Biz, bizden önceki hükümetin, onu da aşarak dünya şartlarının, Türkiye'nin içinde bulunduğu şartların ortaya koyduğu zam mecburiyetini siyasî hesaplarla geriye bırakacak insanlar değiliz." (CHP sıralarından "ne var bunda" sesleri, gürültüler)

Ben, bir şey var demedim. Bir şey var demedim... İşte, bu siyasî deneyimleri bugün niçin unutuyorsunuz; bunu hatırlatmak istiyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

ALİ ARSLAN (Muğla) — Ben de, naylon fatura diyeceksin sanmıştım!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, bir de, ikide bir -ki, o gün de, yine bu söylendi- seçimlerden çıkan demokratik sonucu farklı bir zemine çekme çabasına Sayın Baykal giriyor. Gerçekten, bu, benim siyasî noktada üzüntüme de neden oluyor. Seçimlerden çıkan sonucu demokratik bir mantıkla, saygıyla karşılamak yerine, şüpheli bir hale sokma gibi beyhude bir gayrete girmek, gerçekten bizi üzüyor. Şu talihsiz ifadeleri kullanıyor Sayın Baykal:

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Baykal olmasa sen konuşamayacaktın orada!

HAŞİM ORAL (Denizli) — Bir sene sonra göreceğiz seni!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — "Sizin yüzde 35 oyla Parlamentoda üçte 2'lik bir çoğunluk sağlamış olmanız, seçim sonuçlarının bu şekilde çıkması, Seçim Kanununun bir rastlantısının sonucudur." (CHP sıralarından "Doğru" sesleri) Biz, vatandaşın sadece yüzde 35'ini temsil ediyoruz, bunu söylüyor. (CHP sıralarından "Doğru" sesleri) "Bu farkı unutursanız, Türkiye'nin de başına ciddi sıkıntılar açarsınız." (CHP sıralarından "o da doğru" sesleri) "Kendi başınıza da ciddi sıkıntılar açarsınız."

Bakın, bu “doğru” dedikleriniz, sonra sizin için, bir bumerang olmasın, buna dikkat edin. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Sayın Baykal’ın, ikide bir partimizin ya da Türkiye’nin başına ciddî sıkıntılar açılabilceği şeklinde tehdit imalı sözler söylemesini, doğrusu, demokratik, siyasî bir mantıkla bağdaştıramıyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu, bana, âdeta, tek partili siyaset dönemini hatırlatıyor.

CEVDET SELVİ (Eskişehir) — Hiç alakası yok.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Uzlaşma bu mu oluyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama artık, tek partili siyaset dönemini çok gerilerde bıraktık, artık, çokpartili siyaset dönemindeyiz. Şunu, özellikle hatırlatmak isterim ki, artık, çokpartili siyaset dönemi başlayalı yıllar geçti; 1946’dan itibaren sayarsak, 57 yıl oldu.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Kim getirdi, onu söyle?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yine, Türkiye’nin sahibinin, şu veya bu parti değil, 70.000.000’luk milletimiz olduğunu da hatırlatmak isterim. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — 70.000.000 aç, aç!

BAŞKAN — Sayın Başbakanım, izin verir misiniz efendim bir saniye...

Sayın Milletvekilleri, hatibin ne konuşacağını, nasıl konuşacağını hiçbirimiz tayin edemeyiz. *(CHP sıralarından gürültüler)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Ama böyle bir üslupla konuşulmaz ki!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, kendi süresi içerisinde... *(CHP sıralarından gürültüler)*

OĞUZ OYAN (İzmir) — Bir Başbakan ilk kez böyle bir üslupla konuşuyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen... Burası kahvehane değil. *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)* Lütfen...

AHMET SIRRI ÖZBEK (İstanbul) — Sayın Başkan, sen de her şeye müdahale ediyorsun. Bırakın insanlar konuşsun.

BAŞKAN — İsminizi bilmiyorum... Lütfen...

Bakın, değerli arkadaşlar, her birinizin önünde İchtüzük var.

AHMET SIRRI ÖZBEK (İstanbul) — Biz de sizin kadar biliyoruz İchtüzüğü.

BAŞKAN — Hatip konuşur, hatibin konuşması sırasında...

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Sayın Başkan, izin verir misiniz?

BAŞKAN — Lütfen efendim... Lütfen... Yerinize oturun ve sesinizi kesin.

Sayın Başbakan, izin verin...

Değerli arkadaşlar, bu İchtüzükte yazar ki, hatip, sizinle ilgili bir satışmada bulunursa, hilafı hakikat bir beyanda bulunursa...

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Sayın Başkan, izin verir misiniz?

BAŞKAN — Lütfen efendim... Siz ne kadar çok konuşuyorsunuz!

...sataşma üzerine söz istersiniz, talep edersiniz, ben değerlendiririm. Oturduğunuz yerden, keyfinize gelmeyen şeylerde, anlamsız müdahalelerle çıkmaz hale getirmeyin.

Sayın Başbakan, buyurun.

AHMET SIRRI ÖZBEK (İstanbul) — Sizin yetkilerinizi de biliyoruz...

BAŞKAN — İkide bir konuşmayın! Öyle şey mi olur? *(CHP sıralarından "sıkıyönetim mi var" sesleri, gürültüler)*

Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sevgili dostlara şunu hatırlatmak istiyorum...

OĞUZ OYAN (İzmir) — İlk defa bir Başbakan böyle bir üslubu kullanıyor.

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen...

OĞUZ OYAN (İzmir) — İlk defa bir Başbakan böyle bir üslupla konuşuyor.

BAŞKAN — Lütfen... Söz istersiniz, veririm efendim

Buyurun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...Cumhuriyet Halk Partisinin almış olduğu yüzde 19,4 oyla 177 milletvekiline sahip olmanız, aynı Seçim Kanununun sonucu değil mi? *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Türkiye Büyük Millet Meclisine yansımayan oyların, sanki, Cumhuriyet Halk Partisinin oyları gibi sunulması bir çelişkidir.

Burada, asıl düşünmeniz gereken, AK Partinin aldığı yüzde 35 oyun nasıl önemsiz gösterilebileceği değil; Cumhuriyet Halk Partisi neden yüzde 19,4 oy almıştır, bunun üzerinde düşünün. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bakınız, bu arada, Siirt'te millet bizi test etti; arkasından, Çorum'da da test etti. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bence, bunun da üzerinde iyi düşünmek gerekiyor. İktidar partisi olarak, bizler, şu anda, milletimizin arzusuna ve taleplerine uygun olarak görevimizi yerine getirmenin gayretiyle bu uzun siyaset maratonunu sürdürmekte kararlıyız.

Şunu da yine çok açık, net söylemek durumundayım ki, AK Partinin aldığı yüzde 35'lik oy, sayısal bir göstergedir; ama bu oyun siyasî niteliği çok daha önemlidir.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Bir daha zor görürsünüz...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nedir bu; bu, demokratik bir niteliğin ifadesidir ve bu, demokratik bir nitelik ortaya koymaktadır.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Başkalarının ki antidemokratik mi Sayın Başbakan? Yani, ağırlıklı oy mu aldınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, dikkat edin, ifademi ya iyi izlemiyorsunuz...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — İzliyorum, izliyorum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eğer iyi izliyorsanız, bakın, ne diyorum: Bu, demokratik bir nitelik derken; onaltı aylık bir parti olarak, bizim partimizin

bu oyları içerisinde, daha önce farklı düşüncelerde olan, farklı siyasî partilerde olan bir katılımın olduğunu ortaya koyuyorum; ortaya koymak istediğim budur.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yani, ağırlıklı olarak oy aldığınızı mı söylüyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu farklı yerlere çekerseniz, bu, yanlış olur. *(CHP sıralarından gürültüler)*

Tabii, ben, sizlere cevap vermeyeceğim, kendi tezimi işleyeceğim burada. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Fakirlikten bahsedin; köylüden, işçiden bahsedin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Burada, tabii, bir gerçeği daha ortaya koyacağım; o da şudur: “Muhalefet üslubunu iktidar sorumluluğuyla dengeleyen bir siyasî parti olacağız” diyor Sayın Baykal. “Sadece şikâyet etmekle, sadece eleştirmekle yetinmemeliyiz; çare ve çözüm önermeliyiz” şeklindeki ifadelerini, demokrasimiz açısından ciddi bir katkı sayıyoruz ve bu anlayışı önemsiyoruz. Cumhuriyet Halk Partisinin anayasa değişiklikleri konusundaki verdiği desteği unutmadık ve her zaman da takdirle anacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Temenni ederim ki...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Unutmuş görünüyorsunuz her şeyi Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Merak etmeyin, biz, unutmayız.

Tabii, biz, şunu da istiyoruz: Dış politikada da, biz, bu mutabakatı, bu birlikteliği sağlamak suretiyle, bir ulusal birliğe de, Yüce Mecliste bir zemin oluşturalım.

ATİLA EMEK (Antalya) — Bu konuşmalarla mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Özellikle de, Irak ve Kıbrıs gibi millî siyaset ve millî mutabakat gerektiren konularda Cumhuriyet Halk Partisinin topu taca atma anlayışını da anlamış değilim! *(CHP sıralarından “Ayıp” sesleri)*

Öte yandan, dört ay gibi kısa bir sürede, kalkıp da, âdeta, beş yılın hesabını sorma anlayışını da izah etmek mümkün değil. Nedir o; o da şudur: Değerli dostlar, bakınız, bu hükümet, 3 Kasım'da seçilmiş; ama 3 Kasım'dan bu yana da, 58 ve 59 uncu hükümetler olarak, yaklaşık dört aylık bir hükümettir. Böyle bir kısa dönemde, bu hükümetten, tamamıyla, âdeta, beş yılın, geçmişteki o bütün yıkıntıların hesabını sormak, öyle zannediyorum ki, biraz insaf dışı yaklaşım oluyor.

Ortadaki enflasyon, yatırım harcamaları, asgarî ücret, reel faiz, cari açık ve benzeri yapısal sorunlarla ilgili olarak ülkemizin iç ve dış borç stokunun yüksekliği, Irak'taki savaş ihtimalinin ve başlayan savaşın ekonomiye olumsuz etkileri ve dünyada petrol fiyatlarının yükselişi gibi unsurları hiç dikkate almadan, pek çok haksız eleştiriler var. Ayrıca, ülkenin bu önemli sorunlarını ortadan kaldırmaya yönelik kayda değer bir çözüm önerisi de yok. Daha ilk günden muhalefet üslubunu iktidar sorumluluğuyla dengeleyemediği çok açık bir biçimde görülmektedir.

Sonuç olarak şurada bir gerçeğin altını çizeyim, da şudur: Yeni dönemin siyaset anlayışında, şüphesiz ki, bu Yüce Meclisin çatısı altında, bizler, belki bu tür eleştirilerimizi

yapacağız; ancak, bu eleştirilerimizi yaparken, çözüm önerilerimizi de getirecek olursak, bu çözüm önerilerinden, eğer, hükümet istifade etmezse, o zaman, tabii ki, sizlerin bu eleştirileri çok daha farklı bir şekilde yapmanız, ben inanıyorum ki, milletin vermiş olduğu, sizlere teslim ettiği iradenin de bir gereğidir.

AHMET ERSİN (İzmir) — Hiç de istifade etmiyorsunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; bildiğiniz gibi, bütçe, devlet daire ve kurumlarının bir malî yılda yapmayı tasarladığı hizmetler ve bu hizmetlerin gerektirdiği giderlerle, gider karşılığı olan gelirlerin tahminî miktarını gösteren ve bunların uygulanmasına ve yürütülmesine izin veren bir kanundur. Bütçe kanunlarıyla, yasama kuvveti, gelirlerin toplanılması ve giderlerin yapılması konusunda yürütme organına yetki ve izin verir.

Biraz sonra sizlerin oylarına sunulacak 2003 malî yılı bütçesi, yapısı ve özellikleri nedeniyle, hükümetin ve ekonomi yönetiminin makro istikrarı sağlamada ve ekonomik birimlerin davranışlarını şekillendirmede önemli bir enstrümandır. Bu enstrümanın içeriğinin kurgulanmasında ve uygulanmasında iki husus özel önem taşımaktadır; yapısal ekonomik sorunlar ve konjonktürel ekonomik sorunlar.

Türkiye ekonomisi her iki hususta da sorunlarla karşı karşıyadır. Ne yazık ki, Türkiye, çok uzun süredir, her alanda olduğu gibi, ekonomik alanda da iyi yönetilmediği için, bunalımlı ve zor bir dönemden geçmektedir.

Biz, hep tekrarladık “enkaz edebiyatı yapmayacağız” dedik ve gerçekten de, bunu, yapmıyoruz; ama hem bu noktaya nasıl geldiğimizin anlaşılmasında hem önümüzdeki bütçenin şekillenmesinde etkili olan gerçeklerin bilinmesi açısından sizleri biraz geriye götürmek istiyorum; çünkü hepinizin bildiği ve yaşadığı gibi, çok yoğun gündemlerle karşı karşıyayız. Ayrıca, insanlar, hatırlatılmadığı takdirde, geçmiş çabucak unutmaya yatkındır. Bu hatırlatmayı yapmazsak, bazı zorlukları ve bazı kaçınılmaz düzenlemeleri doğru izah edemeyiz, hakkaniyetten uzak kalırız. Bu bütçenin çeşitli toplum kesimlerine dönük içerdiği kimi yüklerin bizim dönemimizden kaynaklanmadığını, 3 Kasım öncesinin kötü ekonomi yönetimlerinden bugüne tevarüs ettiğini gözden kaçırmış oluruz.

Ekonominin oldukça kırılgan bir dönemden geçtiğini gösteren birçok gösterge var. Özellikle de reel faiz oranlarının yüksekliği dikkat çekmektedir. Bu oran, 2002 yılında yüzde 30'lara kadar çıkmış bulunmaktadır. Enflasyon oranı, faiz oranı ve döviz kuru arasındaki dengenin kaybolması, ekonomide kan kaybının hızını ve boyutunu önemli ölçüde artırmaktadır.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; 3 Kasım'da devraldığımız sorunların ağırlığı ortadadır. Buna rağmen, AK Parti iktidarı, dışarıda, Avrupa Birliği, Irak, Kıbrıs gibi yoğun problemlerle uğraşırken, içeride de, dört ay içerisinde 20 milyar doların üzerinde borç ödemesinde bulunmuştur. Ancak, ekonominin kırılgan yapısı hâlâ devam etmektedir. 2001 yılında ortalama 41 katrilyon faiz ödenmiş ve buna karşılık 40 katrilyon vergi toplanılmıştır. 2002 yılında ise yaklaşık 52 katrilyon faiz ödenmiş, buna karşılık yaklaşık 60 katrilyon vergi toplanılmıştır. Kredi mevduat oranı, hâlâ, ortalama yüzde 28'ler seviyesindedir. Bu oran, ortalama olarak, 2001 yılında yüzde 31 iken, 2002 yılında yüzde 25'e düşmüştür; yani, bankalara yatırılan her 100 lira mevduatın 28 lirası kredi olarak kullanılmıştır; geriye kalan kısım, büyük ölçüde, devlete borç verilmektedir.

Bir başka gösterge ise, tasfiye olunacak alacakların kredilere oranının ortalama yüzde 28'e yükselmiş olmasıdır. Bu, reel sektörün önemli sorunlarla karşı karşıya bulunduğunu göstermektedir.

Ayrıca, halkın yaşadığı krizler nedeniyle, Türk Lirasına güvensizliği, maalesef, devam etmektedir. Toplam mevduat içinde döviz tevdiat hesaplarının ağırlığı ortalama yüzde 52 düzeyindedir; bu ise, halkın, Türk Lirası yerine, yabancı paraya talebinin ve güveninin hâlâ yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Ekonomik tablonun bir başka sorunlu alanı da kamu borç stokudur. Kamu borç stokunun en önemli kısmını, iç piyasaya, kamu kesimine, dış piyasaya ve IMF'e olan borçlar oluşturmaktadır. Ayrıca, iç borç stokunun ortalama yüzde 30'u sabit getirili, geriye kalanı değişken faizli döviz veya dövize endeksli borçlardan oluşmaktadır.

Burada, kısa olarak, yine ifade etmek istiyorum, şu anda konsolide bütçe toplam borç stoku, Şubat 2003 itibarıyla 153,2 milyar dolar; iç piyasa, buradan -küsüratına girmiyorum- 45 milyar dolar, kamu kesimi 43 milyar dolar, dış piyasa 31 milyar dolar, yabancı resmî kuruluşlar 13,5 milyar dolar, IMF kredisi 20 milyar dolar...

Diğer bir sorunlu alan da, ithalat ve ihracattaki dengesizliktir. 2001 yılında, ihracat ortalama 31 milyar dolar, ithalat ise 41 milyar dolardı; 2002 yılında da, ihracat 35 milyar dolar, ithalat ise 51 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; devraldığımız ekonomik tablo, yukarıda saydığımız sorunlardan ibaret kalmadı. Ağustos ayında seçim kararı alınmasından sonra, o günkü hükümet, yapması gerekenleri yapmadı. Bu nedenle, neler oldu, bunları da şöyle, kısa olarak özetlemek isterim:

Gelir Vergisi tahsilatında gerilemeler görüldü, sigorta primleri ne yazık ki toplanamadı, emeklilikle ilgili kurumların sağlık harcamaları yükseldi; bunun yanı sıra, KİT fiyat artışlarının bazılarının, programda öngörülen seviyelerin altında kalması da programla ilgili riskleri artırmıştır. Bu gelişmelerden sonra, hedeflenen, yüzde 6,5 faiz dışı fazlanın gerçekleştirilemeyeceği anlaşılmıştır.

Kendimi, bütün bunları sizlerle paylaşmak mecburiyetinde hissediyorum

Türkiye ekonomisinin mevcut durumu, aynı alanda, adeta, hem şeker hem de sarılık hastalığına yakalanan kişinin durumuna benziyor. Sarılığın tedavisi için, şeker yükleme hayatî öneme sahipken, şeker hastalığının tedavisi içinse, insülin tedavisine ihtiyaç var.

HALUK KOÇ (Samsun) — Pek öyle değil Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Böyle oldukça, hassas ve kırılgan bir ortamda, ekonomi politikalarının objektif ve sağduyulu bir yaklaşımla kurgulanması ve uygulanması özel bir önem kazanmaktadır.

Değerli dostlar, 2003 yılında 354 katrilyon gayri safi millî hâsıla üretmeyi, 146 katrilyon bütçe gideri yapmayı planlıyoruz. Faiz ödemelerinin ise, 65 katrilyon lira olarak gerçekleşeceğini beklemekteyiz. 2003 yılında 77,3 milyar dolar ödeme yapılacaktır. Az önce de ifade ettiğim gibi, bunun yaklaşık 20 milyar dolarını ödemiş bulunuyoruz. Bunun 65,8 milyar doları iç borç servisi, 11,5 milyar doları ise dış borç servisi. Bu borçların 57,3 milyar doları iç borçlanmayla sağlanacaktır.

Oldukça zor bir tablo içerisinde olmamıza rağmen, hükümetimiz, halkımıza önemli destekler sunmayı planlamaktadır. Partimizin seçim sürecinde meydanlarda verdiği

sözler beş yıl için verilmiştir. Bakınız, ben şunu meydanlarda çok açık ve net söyledim: Bir yıl bizden bir şey beklemeyin dedim. Buna meydanlar şahittir, millet şahittir.

MUHAMMED KILIÇ (Malatya) — Beş yıl götüremezsiniz zaten!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Zaten beklemiyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Üçüncü yılın sonunda da neticeleri almaya başlayacağımızı göreceksiniz dedim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — İnşallah!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu nedir biliyor musunuz; bu, duruma ne kadar hâkim olduğumuzu göstermektedir. Bunu böyle bilin. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bakınız, bir gerçeği daha söyleyeyim: Bu iş -kusura bakmayın- teoriyle olmuyor. Hayatında iki koyun gütmeyenlerin konuşmasıyla olmaz; bu, hayatı yaşamakla olur. Bu böyle bilinmelidir... Bu böyle bilinmelidir... *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Huzurlarınıza bu işi yaşayan birisi olarak geliyorum. Benim devralmış olduğum İstanbul Büyükşehir Belediyesi de böyle çıkmıştı, bitmişti. Böyle bir dönemde aldım... Böyle bir dönemde aldım... *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Yalan söylüyorsun; onların hepsi yalan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eğer, bu noktada çok daha fazla şeyler konuşursanız... Devraldığım belediyenin 2 milyar dolar borcu vardı. Gidin araştırın, bıraktığım belediyenin ne kadar borcu vardı, onu göreceksiniz...

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Aklan da öyle gel.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve çöp dağlarının yükseldiği bir İstanbul vardı, suyu akmayan bir İstanbul vardı ve ondan sonra suyunu da bulduk... *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

BAŞKAN— Sayın Başbakan, süreniz bitti; lütfen, konuşmanızı tamamlayınız.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Belediyeden çıkın artık.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Davalara gel, davalara!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Herhalde, belediyeler de bir yönetim anlayışının ifadesidir. Bunu da öğrenmeniz lazım. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Türkiye önemli.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Belediyeler de Türkiye'nin kurumlarıdır; bunu da bilmeniz lazım. Onları bir tarafa atamazsınız, belediye başkanlarıyla şu anda politika yapıyorsunuz, unutmayın. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — 2004 Nisanında görüşeceğiz. 2004 Nisanına az kaldı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu arada, esnaf ve kefalet kooperatiflerine geçen sene verilmek üzere tahsis edilen 50 trilyon liranın sadece 12 trilyon lirası kullanılmıştır. Kalan kısım da dahil olmak üzere, bu sene 100 trilyon liralık bir fon ayrılmıştır. Bu, söz konusu kurumlara verilecek krediyi sübvans etmek amacıyla kullanılacaktır. Böylece, oldukça uygun koşullarda kredi sağlanmış olacaktır.

Öte yandan, Avrupa Kalkınma Bankasından 200.000.000 euroluk uzun vadeli, düşük faizli kredi anlaşması önümüzdeki günlerde imzalanacaktır; bu kaynak, KOBİ'lere destek için kullanılacaktır.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Gördün peşin parayı!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu bütçe, en kötü olasılıklar dikkate alınarak hazırlanmış bir bütçedir. Umuyorum ki, göstereceğimiz performans sonucu, umulandan daha iyi neticeler elde edeceğiz. Örneğin, bu bütçe hazırlanırken, bu sene için... Bazı teorisyenler bunu anlamıyor. Nedir o; sürpriz kaynak diyoruz ya... Neydi o; işte, bir tanesi vergi barışydı. Şimdi, naylon faturalar deniliyor. *(CHP sıralarından gürültüler)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sizden hizmet bekliyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, tahsil edemeyeceğiniz hiçbir –tahakkuk ettirilmiş veya mevcut– dosya sizin değildir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ben, tüccar siyasetten bahsediyorum ve bu tüccar siyasete ihtiyacımız var *(CHP sıralarından gürültüler)* ve biz, şu anda, Vergi Barışı Yasasıyla, bakınız, şu ana kadar 1.000.000'un üzerinde, 1.146.000 kişi müracaat etmiş durumdadır ve beklenen rakam...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sadece dilekçe verdiler Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunların tahakkuku da yapılacaktır; bunları siz çok iyi bilirsiniz Mustafa Bey; bunları iyi bilmeniz lazım.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Ne kadar toplanılacağını göreceğiz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İnşallah, buradan gelecek olan rakam; ki, o müracaatı yapanlar, o dilekçeyi verenler, ne kadar para ödeyeceklerini bilerek müracaatlarını yapıyorlar; endişeye kapılmayın.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sonra da ödeyemiyorlar!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Verecekler, ödeyecekler de inşallah; ben, bunu da görüyorum şu anda.

Buradan beklenen rakam, şu andaki müracaata ve –tabii, süre uzatıldı; bu sayı daha da artacak– şu andaki tabloya göre, 3 katrilyonun üzerinde ve bunlar, gelecek değildi; gelmeyecekti, umutsuz rakamlardı! Şimdi, biz, bunu, umuda çeviriyoruz ve devletin hazinesine, inşallah, bunlar, böylece girmiş olacak.

Bunun yanında, yine, Meclise sunmaya hazırlandığımız, özellikle reel sektöre, önemli vergi düzenlemeleriyle katkı sağlayacak düzenlemeler var. Bunlar arasında, şirket kazançlarının sermayeye ilavesinde vergi avantajı, yatırım indirimindeki stopajın kaldırılması, kâr dağıtım sürecinde vergi oranlarının düşürülmesi ve vergide fonların kaldırılması gibi önemli düzenlemeler yer almaktadır. Hükümetimizin...

MEHMET BOZTAŞ (Aydın) — Ormanlar?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sabırlı ol! Bak, öğreniyorsunuz yavaş yavaş; o da olacak. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Şimdi, bu gelirlerin yanında, 2/B ile birlikte orman olmaktan çıkmış, orman vasfını yitirmiş ve şu anda işgal altında olan yerler var. Bu, yaklaşık 5 milyar metrekare; böyle

bir alan söz konusu ve bu alanın şu anda hepsinin üzerinde evler var, konutlar var. Âdeta, şehirler kurulmuş; bir İstanbul çocuğu olarak söylüyorum, sizler de çok iyi biliyorsunuz. İstanbul milletvekilleri, nerelerin ne halde olduğunu çok çok iyi bilirler. Bunun şu anda devlete hiçbir faydası yok ve maalesef, sürekli de buralar rüşvet kaynağı olarak kullanılıyor. Birileri geliyor “kaçaksın” diyor, oradan giriyor; öbürü geliyor “kaçaksın” diyor, öbür taraftan giriyor ve sürekli olarak bir huzursuzluğun kaynağı. Biz bunu da, yine, Hazineimize, evet, bir gelir kaynağı olarak görüyoruz. *(CHP Sıralarından “Bütçeye koyarsın” sesi)*

Değerli dostum, ifadeleri kullanırken, çok çok iyi seçerseniz, öyle zannediyorum ki, çok daha isabetli olacak. Ben, sizin bu ifadelerinize tahammül gösterecek kadar da donanımlıyım; ondan da endişeniz olmasın. *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından “Bravo[!]” sesleri)*

Tabii, özellikle, şu kadrolaşma konusuyla alakalı da, yine, sık sık bazı eleştiriler yapılıyor. Şunu açık, net söylüyorum: Bakınız, bizim bir defa böyle bir derdimiz, böyle bir sıkıntımız yoktur; ama –şunu çok açık ve net söyleyeyim– eğer, biz, “beyin kadro” dediğimiz ekiplerde bir değişiklik yapmamış olursak, evet, kusura bakmayın, devraldığımız durum, tablo neyse, bu aynen devam edecek demektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Biz aynı tabloyla devam edemeyiz. Hiç hedef saptırmayın... Hiç hedef saptırmayın... Neyin ne olduğu çok iyi bellidir. Biz, burada, netice alacağız; milletimize hesap vereceğiz; biz, milletimize hesap vermek üzerindeyiz, şu veya bu şahsa değil; onun için buraya geldik *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve burada, işte, tasarruf örneği olarak, kamu kesiminin personel alımının 35.000’le sınırlandırılması, bunun en açık örneğidir; yani, boşalan kadrolara 35.000’den daha fazla personel alımı kesinlikle yapılmayacaktır.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — 300 milyarlık Mercedes!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu, iki temel eksenle yapılacak çalışmalar, Türkiye’nin, kısa zamanda, istediği noktaya ulaşmasını da, inşallah, sağlayacaktır.

2003 yılında hedefimiz, ortalama 86 katrilyon Türk Lirası vergi toplamaktır. Toplanan verginin 65 katrilyon lirasının faize ödenmesi hedeflenmiştir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; son olarak sizlere, dış politikamızdan bahsetmek istiyorum:

İçine girdiğimiz süreç, dış politikamızda hassas davranmamızı gerektirmektedir; çünkü Irak gibi, tüm dünyayı sarsan kriz var gündemimizde ve bu krizin merkezi sınır komşumuzdur.

Öte yandan, Kıbrıs gibi bir millî dava, Avrupa Birliği ülkelerinden Amerika Birleşik Devletlerine kadar çok geniş bir siyasî yelpazenin ilgi sahası içindedir. Bu nedenle, hükümetimiz, dış politikamızın millî mutabakat anlayışı içerisinde sürdürülmesi için, olabilecek en katılımcı anlayışı benimsemektedir. Bildiğiniz gibi, Irak krizi Birleşmiş Milletler ve NATO gibi, dünya düzeninin temel kurumlarını bile sıkıntıya sokan küresel bir sorun haline gelmiştir.

AK Parti hükümetleri, bu krizi, devletimizin müttefiklik ilişkilerinin gözetilmesi, bölgemizde barış ve istikrarın korunması ve ülkemizin siyasî, askerî ekonomik çıkarları

arasında belli ve verimli bir denge kurarak yönetme anlayışı içinde olmuştur. Tüm dünya bilmektedir ki, AK Parti hükümetleri Irak sorununun barış içinde çözülmesi için elinden gelen gayreti ortaya koymuştur. Başından beri, bu sorunun, Birleşmiş Milletler eliyle çözülmesi için elimizden gelen vurguyu yaptık ve çabayı gösterdik; Amerikan yetkililerine, sorunun, Birleşmiş Milletler temelinde ve barış yoluyla çözülmesi için her çeşit kapının sonuna kadar zorlanması gerektiğini söyledik. Irak yönetimini, Birleşmiş Milletlerle tam ve aktif işbirliği içinde yapması gereken, başarması gereken bir mutabakatın olması gerektiğini sürekli söyledik; fakat tüm bu çabalarımıza rağmen, maalesef, savaş başladı ve olanca şiddetiyle devam ediyor.

Hükümetlerimiz, sorunun, Birleşmiş Milletler temelinde çözülmesi konusunda ısrarcı olmasına rağmen, bu yolun, gelişmeler sebebiyle adım adım kapanması karşısında, ülkemizin güvenliği ve müttefiklik ilişkilerimiz çerçevesinde gereken kararları almıştır. Bu süreçte, millî siyaset üretilmesi ve millî mutabakat sağlanması konusundaki tüm ısrarlarımıza rağmen muhalefet partimizden gerekli desteği göremedik. *(CHP sıralarından "insaf" sesleri)*

Bildiğiniz gibi, hükümetlerimizin, ilk günlerinden itibaren, Cumhuriyet Halk Partisi Sayın Genel Başkanı, bizim, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Bush'la görüşmemizde birtakım sözler söylediğimizi hep söyleyip durdu. Bunları defalarca yalanlamamıza rağmen, Sayın Baykal, anlaşılmayan bir duruşla bu söyleminde ısrar etti; fakat zaman içinde görüldü ki, ortada, ne verilmiş bir söz var ne de devletimizin resmî mekanizmaları dışında kullanılmış bir zemin var.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Ali Babacan'a sorun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi ise, Sayın Baykal, bu krizi iyi yönetemediğimizi söyleyerek, Amerika Birleşik Devletleriyle ilişkilerimizin bozulduğunu ima ediyor. Bu noktada sormak gerekiyor; Sayın Baykal, hangi söylediğiniz doğru? Amerika'ya birtakım sözler verdiğimiz şeklindeki iddianız mı gerçek; Yoksa krizi iyi yönetemediğimiz mi... *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Hepsi doğru!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir de, sık sık, Amerika'yla görüşmelerimizin ekonomik boyutu polemik konusu yapılıyor.

Değerli arkadaşlar, bizim, bu süreçte önceliğimiz, hiçbir zaman ekonomik olmamıştır; önceliklerimiz, her zaman, siyasî ve askerî olmuştur. Bunların yanı sıra, tabii ki, ülkemizin göreceği zararları en aza indirmek için, ekonomik boyutu da gözettik. Bir hükümetin, halkının çıkarlarını gözetmesinden daha doğal ne olabilir. Bu süreçte, birçok kesimin bu olaylara ne kadar basit yaklaşımlarla baktığını da gördük. Sürecin başında, bizi, pazarlık yaptığımız iddiasıyla eleştirenler, daha sonra, 6 milyar dolar uçtu gitti diyerek eleştirmeye başladılar. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Ali Babacan, 1 milyar dolar geleceğini...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Oysa, meselenin anlaşılamayacak bir yönü yok. Türkiye, çıkarlarını korumak için sorunun tüm boyutlarını gözetken, olayın bütününe bakan bir yaklaşım içinde olmuştur. Devletimizin çıkarlarına uygun adımlar atılmış, çıkarlarımız açısından doğru bulmadıklarımız bir kenara bırakılmıştır.

Yine, bu süreçte, kimileri, bizim, Amerika'dan gelecek para uğruna, Amerika talepleri doğrultusunda ne yapıyorsa yapmamızı söyleyebildiler. Bunlara, Türkiye'nin bağımsız bir devlet olduğunu da özellikle hatırlatmak istiyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Sadece ekonomik kaygılarla, siyasî açıdan bizi tatmin etmeyen ve güvenliğimiz açısından uygun olmayan hiçbir adımı atmayız; kimsenin de böyle adımlar atmadık diye bizi eleştirmesine müsaade etmeyiz. Öte yandan, bu fikirdekilerin tam zıddında düşünen kimilerinin de, Türkiye'nin müttefiklik ilişkileri ve güvenliği için attığımız adımları savaşa girmek şeklinde yorumlayan talihsiz ve izansız beyanlarına tanık olduk. Çıkardığımız tezkerelerin, devletimizin müttefiklik ilişkilerinin ve güvenliğimizin bir gereği olduğunu bile anlayamayacak kadar dünya gerçeklerinden kopmuş olanlar; hükümet tezkereleriyle, savaşın başlamasına destek verdiğimiz gibi, hiçbir mantığın, insaf duygusunun ve iyi niyetin kabul edemeyeceği beyanlarda bulunmuşlardır.

Oysa, hükümetimiz, ne para uğruna önümüze konulan her paketi kabul etmemizi isteyenlerin millî duygu yoksunluğunun ne de güvenliğimiz için attığımız adımları "savaşa girmek" olarak yorumlayanların, dünya gerçeklerinden kopuk zihniyetlerinin tuzağına düşmemiştir. Bu çerçevede, Kuzey Irak konusundaki spekülasyonların da hiçbir anlamı yoktur.

Türkiye, Kuzey Irak'a, komşu bir ülkeden toprak elde etmek ya da komşularımızın topraklarını işgal etmek için girmek istemiyor; böyle bir niyet, asla söz konusu olamaz. Türkiye, başından beri, Irak'ın toprak bütünlüğünden yana olduğunu söylemiştir; hükümetimizin samimî kanaati de budur.

Ana muhalefet partisi lideri ve sözcüleri, Kuzey Irak'a askerimizi sokmamızı söylüyorlar; devletimizin müttefiklerinin Kuzey Irak'a şu anda girmememiz yönündeki taleplerini dikkate almamızı eleştiri konusu yapıyorlar; bu eleştiri, haksız ve dayanaksızdır.

Türkiye'nin, kendi hassasiyetleri korunduğu sürece, müttefiklerinin taleplerine olumlu yanıt vermesinden daha doğal bir şey yoktur. Türkiye, herhangi bir ülke değildir ki, müttefiklerinden kopuk olarak hareket etsin. Ülkemiz, dünya sisteminin güçlü ve etkin bir üyesidir, Amerika'nın müttefiğidir; Amerika müttefikliği yanında, Avrupa Birliği perspektifini koruyan bir ülkedir. Bu nedenle, çeşitli konularda adımlarını atarken, belli hassasiyetleri gözetmesinden daha doğal bir şey yoktur.

Şunu da tam bir açıklıkla belirtiyorum: Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bir defa kesinlikle bilinmelidir ki, bağımsız bir devlettir, kimseden talimat almaz. Hükümetimize de, aziz milletimiz dışında kimsenin talimat vermesi söz konusu olamaz. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Hükümetimiz, dünya gerçeklerini dikkate almaktadır, müttefikleriyle ilişkilerine büyük önem vermektedir; ama bu, devletimizin çıkarları ve milletimizin selameti zemininde alacağımız kararlar konusunda, egemenliğin gerçek sahibi aziz milletimiz dışında kimseden emir almayacağımız gerçeğiyle çatışmamaktadır.

Kuzey Irak'taki hassasiyetlerimiz konusunda müttefiklerimizi bilgilendirdik ve konuyla ilgili olarak, Dışişleri riyasetindeki çalışmalar, sürekli olarak bu enformasyonu devam ettirmektedir. Hassasiyetlerimizin müttefiklerimiz tarafından gözetileceğinden kuşku duymak istemiyoruz; fakat hassasiyetlerimizi zedeleyen durumların ortaya

çıkması durumunda, bağımsız ve egemen bir devlet olarak gereğini yapacağımızdan da kimsenin şüphesi olmamalıdır. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen, konuşmanızı tamamlayınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz, insanlığın yaşadığı bu acı tecrübenin bir an evvel sonuçlanmasını ve Irak halkının daha fazla zarar görmemesini temenni ediyoruz. Tüm insanlık için barış ve adalet dileklerimizi tekrarlıyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Irak krizi ve Kıbrıs gibi konularda, herhangi bir hükümetin ancak dört yılda yaşayacağı bir yoğunluk ve muhatap olacağı yük, hükümetlerimizin dört aylık döneminde ortaya çıkmıştır. Kıbrıs konusunda da, çok dinamik bir takvim işlemektedir. Kıbrıs davamızda, Ada gerçekleriyle uyumlu, Kıbrıs Türkünün varoluş davasını koruyan, iki egemen kurucu devlete dayanan bir ortaklık devletin kurulmasını temel kabul eden bir perspektifi esas kabul ediyoruz.

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Hele şükür!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu gerçekler ışığında...

İyi takip etmezseniz, anlayamazsınız. Eğer...

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Belçika modeli ne oldu, Belçika modeli?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biraz dünyayı tanımanız lazım, neler söylediğimizi iyi izlemeniz lazım; eğer, iyi izler, iyi tanırırsanız, bunların da gerçeğinin ne olduğunu anlarsınız.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Dört ay sonra geliyorsunuz bizim söylediğimize!

BAŞKAN — Sayın Ercenk, lütfen müdahale etmeyin efendim.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu gerçekler ışığında, Annan Planını müzakere edilebilir bulduğumuzu söyledik; fakat Annan Planının bizim hassasiyetlerimizi tam karşılayan bir çözüm perspektifinden geriye düşmesi karşısında, maalesef, ilgili süreç bu sıkıntıya düşmüştür. Lakin, hükümetimiz, çözüm perspektifini korumaktadır; çözümsüzlük politikasını asla benimsememektedir. Çözüm çerçevesinde yeni arayışlarımız ve çalışmalarımız sürmektedir. Bu çerçevede, çözüme dönük kararlılığımızda herhangi bir eksiklik yoktur; fakat Kıbrıs konusunun zor bir sürece girdiğini de asla unutmamalıyız.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Sayenizde!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hükümet etmek, ülkenin sadece bugününü değil, geleceğini de yönetmek demektir. Sadece bugünü yönetmeye aday olanlar, ne bugün için bir başarı sağlayabilirler ne de geleceğin dinamiklerine hazırlıklı olabilirler.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Denктаş'tan özür dile!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hükümetimiz, bir yandan, geçmişten tevarüs eden sıkıntılardan milletimizi tamamen kurtarmak için gerekli adımları atmaktadır; bir yandan da, ülkemizin bugününü en iyi şekilde yönetmeye gayret etmektedir; aynı zamanda da, çocuklarımız için müreffeh bir gelecek hazırlamaya

çalışmaktadır. Aziz milletimiz, emanetinin emin ellerde olduğunun huzur ve güveni içinde olsun; doğrularını, milletin ortak malı kabul eden bir hükümet iş başındadır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Yanlışlarımız karşısında da, her türlü eleştiriye saygıyla yaklaşıyoruz.

2003 malî yılı bütçesinin bereketler getirmesini diliyor, Yüce Meclise ve Meclisin şahsında milletimize saygılar sunuyorum. *(AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ederim.⁵⁹

⁵⁹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 10, Birleşim 58, Sayfa 784-798

29 Mart 2003 Cumartesi**2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması**

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2003 malî yılı bütçesi, değerli oylarınızla, az önce Meclisimizden geçmiştir ve Yüce Meclisin bu güveni, inanıyorum ki, gerek 2003 yılı için gerekse gelecek için çok önemli bir adım olacaktır.

Tabii, burada, iktidar ve muhalefet olarak, inanıyorum ki, bundan sonra da, yine, bu Yüce Meclisin çatısı altında, birçok konuda olumlu veya olumsuz birçok yaklaşım olacaktır. Bunlar, demokrasinin güzellikleridir. Bunları kabul etmek durumundayız. Yeter ki, bunlar, ahlak değerlerinin altına düşmesin. Bu değerleri koruyalım. Bu değerleri koruduğumuz sürece, hiçbir zaman gerginlikten, şundan bundan bahsetmeye, kimsenin de hakkı yoktur.

Bütün olay, bizim, müeddep bir millet olarak, bir ahlak anlayışımız vardır; bir değerler anlayışımız vardır; buna sahip çıkıldığı sürece, inanıyorum ki, hiçbir zaman bu tür bir gerginliğe de zemin olmayacaktır; ama bir taraftan gerginliği ortadan kaldıralım derken, öbür taraftan gecelerle ilgili farklı yaklaşımlar olursa, bunu da, tabii, kimsenin anlaması mümkün olmaz. İşleri bunlara asla getirmememiz gerekir.

Bakın, bir Başbakanın, eğer, sürekli olarak Millet Meclisindeki oturumları takip etmesini isterseniz, onu yürütmeden alıkoyarsınız. Biz, fırsat buldukça, şüphesiz ki burada olacağız. İşte, bugün, önemli bir gün ve geldik, gerek hafta başında gerekse bugün, yine, bu müzakereleri takip ettik; ama biliyorsunuz ki, bize verilen görev, bu yürütmeye alakalı, yasamanın aldığı kararları ne yapmaktır; uygulamaya koymaktır, bunu takip etmektir, neticelendirmektir. Onun için, gecelerimiz, zaman olacak gündüze dönecektir ve koşturacağımız kilometreler, zaman zaman geçmişle tartışılır, onu aşar duruma gelecektir. Aslolan, bu noktada, milletimizin o beklentilerine cevap verecek tabloyu ortaya koyabilmektir.

Ben, tekrar, Cumhuriyet Halk Partili bütün kardeşlerimden, eğer gönüllerini bugün kırdıysam, burada özür diliyorum. Bu Yüce Meclisin birliğine, beraberliğine hiçbir zaman gölge düşsün istemiyorum ve bu iktidar–muhalefet anlayışı içerisinde, birliğimizin, beraberliğimizin, ulusal birliğimize bir altyapı oluşturacağına inançla, tekrar, bütçemiz, milletimize, vatanımıza ve tüm siyasete gönül verenlere hayırlı olsun diyorum.

Teşekkür ediyorum. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar; CHP ve bağımsızlar sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ederim.⁶⁰

⁶⁰ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 10, Birleşim 58, Sayfa 819-820

23 Nisan 2003 Çarşamba

TBMM'nin Kuruluşunun 83. Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; bundan 83 yıl önce, Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletimizin bağımsız iradesinin yegâne sembolü olarak vücut buldu ve bu büyük şemsiyenin altında kocaman bir çınar büyüdü. Bu çınar, bütün kurumlarıyla Türkiye Cumhuriyeti Devletidir. Kurtuluş Savaşını yöneten Türkiye Büyük Millet Meclisimiz “Gazi” unvanını alan dünyanın ilk ve tek meclisidir. Dolayısıyla, bu çatı altında ülkemize hizmet ettiğimiz için her birimiz tarihin yükünü de omuzlarımızda şerefle taşımalıyız.

Farklılıklarımız, bu çatı altında birlik ve beraberliğimize dönüşür, dirlik ve düzenimize hizmet eder. Zira bu çatının altında büyük milletimiz var. Kurtuluş Savaşımızın öncüsü ve Cumhuriyetimizin Kurucusu Atatürk, bu Meclis için “en büyük eserim” demiştir. Unutmayalım ki, Atatürk’e dahi “Gazi” unvanını veren Türkiye Büyük Millet Meclisimizdir.

Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin kuruluşunun, yani, millet iradesinin egemen oluşunun 83’üncü yıldönümünü kutluyoruz ve bugünü, aynı zamanda, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak kutluyoruz. Bu sevinç gününde milletimizin ve yarınlarımızı emanet edeceğimiz çocuklarımızın bayramını yürekten tebrik ediyorum; yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın, çocuklarımızın ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki kardeşlerimizin bayramlarını da hassaten tebrik ediyorum.

Değerli Milletvekilleri, bizler, herkesten çok, hem geçmişimize hem de önümüzdeki ufka bakmak zorundayız. Bütün çaba ve gayretimiz, adaleti gözeterek, geleceğimize güvenle bakmak olmalıdır. Yarınki nesillerin, yarınki Türkiye’nin bizleri de hayırla anması, bu çatı altındaki hizmetlerimize, milletin emanetine layık olmamıza bağlıdır. Bunun için, gözümüzü milletimizden ayırmamak esastır. Ne kadar adalet üretebilir, ülkemizi ne kadar kalkındırabilir, çocuklarımızın yüzünü ne kadar güldürebilirsek, sorumluluğumuz o kadar yerine gelmiş olacaktır. Zira bu kürsü, milletimizin kürsüsüdür. Burada, sadece milletimizin taleplerine cevap verilmeli, sorunlarına çözüm üretilmelidir. Hem Kurtuluş Savaşını yöneten hem de Türkiye Cumhuriyeti Devletini kuran Türkiye Büyük Millet Meclisimiz sayesinde, dünya milletlerinin en itibarlı ve onurlu üyeleri arasında bulunuyoruz.

20’inci Yüzyılın başlarında Osmanlı İmparatorluğu dağılırken ve o büyük çöküşten tam 26 tane bölük pörçük devlet çıkarken, kendi ayakları üzerinde doğrularak tarih sahnesine çıkabilen yegâne devlet Türkiye Cumhuriyeti Devletidir. Bu gerçek, yaşadığımız günlerde çok daha derin anlam kazanmış bir gerçektir. “Millî hâkimiyet” ilkesinin, Büyük Millet Meclisimizin şahsında, ateş çemberinden geçtiğimiz bir dönemde hayata geçmesinin ne anlama geldiğini, bugünkü dünyada yaşanan olaylara bakarak daha iyi kavrayabiliriz.

1920 şartlarında hazırlanan Anayasanın, devlet-millet kaynaşmasını, vatandaşlık bağı ekseninde temellendirmiş olması da, bugünümüze ve yarınlara ışık tutuyor. Tarihin o zor şartlarında demokratik bir millet tanımlaması yapmak ve hiçbir ayrımcılığa

dayanmayan demokratik bir cumhuriyet kurmak, bugünden geriye bakıldığında, önemi ancak kavranabilecek büyük bir başarıdır. Bu zorluğun aşılması sayesinde, büyük milletimiz tarih sahnesinde itibarını koruyabilmiştir.

Şunu da kaydetmek gerekir ki, Türkiye Cumhuriyeti, esnek demokratik yapısı sayesinde dünyadaki demokratik gelişmeleri ve açılımları izleyebilmiş ve çözümseyebilmiştir.

Kurtuluş mücadelesiyle birçok devlete öncülük eden Türkiye Cumhuriyeti, bugün de dünyanın büyük bir bölümü için model olarak görülmektedir.

Türkiye Cumhuriyetinin temel dinamiği, kendi değerlerimiz ile dünyanın gelişme seyrini doğru bir senteze kavuşturmuş olmamızdır. Bu noktada, demokrasinin gelişmesi ve hukuk devletinin bütün kurumlarıyla işleminde Türkiye Büyük Millet Meclisimiz hayatî bir öneme sahiptir. Zira Türkiye Büyük Millet Meclisinin esas ve temeli millettir. Bu Meclis, belli bir siyasî çoğunluğun yahut belli bir zümrenin değil, milletimizin iradesini temsil etmektedir. Bu millet, bağımsız devlet sahibi olmanın gerektirdiği aslî kurumları sayesinde, öncelikle kendi hürriyetini ve bağımsızlığını muhafaza etmiştir. Bin yıldan bu yana, bizi millet kılan değerlerimizi harmanlayarak, bütün rüzgârlara karşı iç ve dış barışı korumasını bilmiştir. Bu millet, manevî ve kültürel dinamikleriyle temiz mazarına yaslanarak, bize özgü bir sentez kurmuş, kalıcı bir barış ve bir kültür inşa etmiştir. Bu kültür bir kardeşlik kültürüdür.

Aziz milletimin değerli temsilcileri, tarihin bu noktasında, bu saygın milletin temsilcileri olarak omuzlarımıza büyük sorumluluklar yüklenmiştir. En önemli görevimiz, milletimizin önünü açmak, halkımızın geleceğe güvenle bakmasını sağlamaktır. Eksiksiz ve tam bir demokrasiyi gerçekleştirebilirsek, inanıyorum ki, bu asil milletimiz, tarihî bir sıçrama yapmaya muktedir.

Dünyadaki gelişmeler hızlı ve seri karar vermemizi zorunlu kılarken, birçok alanda tarihî gecikmeler yaşadığımızı kabul ediyoruz. Erteleğimiz sorunları, artık aşmalı ve bir sıçrama gerçekleştirmeliyiz. Allah'ın izni ve milletimizin desteği sayesinde tam bu noktada olduğumuzu düşünüyorum. Az zamana çok iş sığdırmayı şaşmaz bir hedef olarak önümüze koymalı ve asla yaptıklarımızla yetinmeden, ülkemizi layık olduğu itibara kavuşturmalıyız.

Hepimiz, toplumun üretme heyecanına katkıda bulunmalıyız.

Çocuklarımıza armağan edilen bu bayramlar, yarın da daha mutlu bayramlara dönüşsün.

Biz, milletimize sonuna kadar inanıyor ve güveniyoruz. Bu karşılıklı güveni, ülkemiz için bir şahlanışa dönüştürmenin yollarını açmalıyız.

Kurtuluş Savaşı sürerken kurulan bu büyük çatı, hepimize ilham kaynağı olmalı ve milletimizin önünü açmak için ruhlarımızı ateşlemelidir.

Parlamente sistemi üzerine kurulu olan demokrasimizi tam ve eksiksiz olarak işletebilmeliyiz. Unutmayalım ki, millî iradenin tecelligâhı olan Meclisimiz, milletimizin geleceğiyle ilgili olarak son söz sahibidir.

Çözülemeyecek hiçbir sorunumuz yoktur, yeter ki bir bütünlük içinde çözüme odaklanmış olalım. Dikkat buyurunuz; Türk Milleti, varoluş mücadelesiyle devlet, ülke ve

vatanını korumaya çalışırken, 1920 Haziranında Çocuk Esirgeme Kurumunun kurulmuş olması, o şartlarda bile nasıl bir gelecek tasavvur edildiğini göstermesi açısından büyük anlamlar taşımaktadır. Evet, o zor şartlarda başarılabilenleri hatırlayarak bugüne ve yarına bakmalıyız.

Demokratik hukuk devletimizin zeminini daha sağlam kılmalıyız.

Milletimizin ve devletimizin menfaatlerinin bir olduğunu kabul etmeli ve Türkiye'nin kalkınması için hepimiz katkıda bulunmalıyız. Bu ülkenin çocuklarının gözündeki ışıkla dünyaya bakmalı, bugün ve yarınlarımız için daha çok adalet, barış ve kardeşlik üretmeliyiz.

Bu duygularla, bu bayramı hak eden çocuklarımızın gözlerinden öpüyorum ve Ulusal Egemenlik Bayramını çocuklarımıza armağan eden Meclisimizin ilk Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve onun tüm milletvekili arkadaşlarını, o günden bugüne bu Parlamento çatısı altından gelmiş geçmiş bulunan, ebediyete intikal etmiş milletvekillerimizi rahmetle anıyor, yarınların ülkemiz için birlik, beraberlik içerisinde aydınlık olmasını diliyorum.

Saygılarımla. *(AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar, CHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, çok teşekkür ederim.⁶¹

⁶¹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 12, Birleşim 70, Sayfa 481-483

29 Mayıs 2003 Perşembe

Türkiye ve Avrupa Birliği Arasındaki İlişkiler Konusunda Genel Görüşme Hakkında Hükümet Adına Yaptığı Konuşma

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bugün 29 Mayıs, bugün Batı'ya yürüyüşümüzün en önemli ve en anlamlı dönemeçlerinden birini oluşturan tarihî bir gündeyiz. Yine, Batı'ya yönelişimizin bir başka tarihî dönüm noktasında, Avrupa Birliğine tam üyelik sürecinde, tarihî bir irade beyanında bulunmak üzere, bu yüce çatının altında toplanmış bulunuyoruz. Sözlerime başlarken, hepinizi, böyle anlamlı, farklı, müstesna bir günde en kalbî duygularla selamlıyorum.

Hükümetimizin en önemli önceliklerinden birini teşkil eden Avrupa Birliğine üyelik süreci, toplumumuzun tüm kesimleri tarafından dikkatle ve tüm teferruatıyla takip ediliyor; ancak, bu konunun kamuoyumuzda aynı ölçüde bilindiğini söylemek zor. Tabii, az önce, Sayın Öymen'in bir yaklaşımı oldu "bu genel görüşme, Cumhuriyet Halk Partisini iknaya yönelik mi acaba" diye. Bunu peşinen söylemek isterim; bu görüşme, Cumhuriyet Halk Partisini iknaya yönelik bir görüşme değil. Bu görüşme, tam aksine, iktidarıyla muhalefetiyle, milletimizi bilgilendirmeye yönelik bir toplantıdır, bir buluşmadır ve ne yazık ki, konuşmasının 5 dakikasını, sadece, burada acaba bir popülizm mi yatıyor; buna ayırdılar. Böyle tecrübeli bir politikacının -politikacı diyeceğim, bürokrat geçmişini artık bir tarafa bırakalım- doğrusu bu yaklaşımını yadırgadım. Biz, bu yüce çatının altında, bu konuları rahatlıkla enine boyuna konuşmalı, tartışmalı ve milletimizi de, böyle önemli, ülkemizin uluslararası arenadaki durumunu, tavrını ortaya koyma bakımından bilgilendirmeliyiz.

Bakın, burada öyle önemli bir adım atılıyor ki ve biz, bu önemli adımda da, istiyoruz ki, iktidarıyla muhalefetiyle ortak bir bildiri olarak bunun altına imzalarımızı koyalım ve bunu, sadece milletimize değil, Avrupa'ya da böyle duyuralım; ama ne yazık ki, tabii, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu, böyle ortak bir bildiriyle ilgili yapılan teklif üzerine de, maalesef, imzasını koyamadı.

Yanlış bilgilere ve kalıplaşmış önyargılara dayalı söylemlerle, maalesef, sıklıkla karşılaşyoruz. Bu nedenle, hükümet olarak arzumuz, Avrupa Birliğinin gerçek anlamını, Türkiye'ye getireceği artıları ve varsa eksileri tam bir şeffaflık içerisinde tartışmaktır. Yüce Meclisimizin bu anlamda öncü rolü oynayacağına ve bugün burada yapacağımız tartışmaların, Avrupa Birliğinin daha iyi tanınmasına ve iyi değerlendirilmesine vesile olacağına inanıyorum.

Türkiye'nin modernleşme ve çağdaşlaşma çabaları, yüzelli yılı aşkın süredir devam etmektedir. Osmanlı İmparatorluğu yüzyıllar boyu, Avrupa tarihinin parçası olmuş ve bugünkü Avrupa'nın oluşumunda önemli rol oynamıştır. Halkımız da, Atatürk öncülüğünde gerçekleştirilen cumhuriyet devrimlerinden bu yana, kendisini, bir Avrupalı olarak tanımlamaktadır. Bu nedenledir ki, Türkiye, Avrupa'nın hemen hemen bütün ekonomik, siyasî ve savunma örgütlerinde, hatta kurucu üye olarak yer almıştır. Türkiye'yi Avrupalı yapan, Avrupa'nın temsil ettiği değerleri, katılımcı demokrasiyi, çoğulculuğu, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını, laikliği, düşünce ve vicdan özgürlüğünü benimsemesidir.

Değerli arkadaşlarım, İkinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan dünya düzeni, artık, yerini yenisine bırakmaktadır. Bu süreç, kolay ve sorunsuz bir süreç değildir. Balkanlarda tecrübe edildiği üzere, zaman zaman hayli sancılı geçebilmektedir. Avrupa'nın üzerine oturacağı yeni düzeni kuran ise, Avrupa Birliğinden başkası da değildir. Bugün vardığımız noktada, Avrupa Birliğine tam üye olarak, hem Avrupa'nın hem de küresel dengelerin yeniden şekillenmesi sürecine bilfiil katkıda bulunabiliriz. Kendi çıkarlarımızı, büyük Avrupa ailesinin bir üyesi olarak çok daha etkin ve güçlü bir halde savunabiliriz. Bir model ülke olarak, Avrupa değerlerinin daha da yayılmasına, güçlenmesine destek olabiliriz. Ülkemizi, Avrupa Birliği içindeki en yüksek standartlar doğrultusunda bir özgürlükler ülkesi haline getirebiliriz. Sahip olduğumuz tarihî ve kültürel mirasla, medeniyetler çatışması tezlerini çürütüp, medeniyetler uyumunun en sağlam örneğini Avrupa'yla el ele inşa edebiliriz. Bugün, bölgemizin de, dünyanın da, buna her zamankinden daha çok ihtiyacı var. Biz, bugün, bu hedefe, her zamankinden çok daha fazlasıyla yaklaştık. Ancak, elimize geçen fırsatı iyi kullanmamız, Aralık 2004'e kadarki dönemi çok iyi değerlendirmemiz ve elbirliği halinde çalışmamız gerekli.

Kopenhag Zirvesinde 2004'le ilgili alınan kararı küçümseyenler olabilir, küçümsemeye gayret edenler de olabilir; fakat dikkat edin, 3 Kasım'da yapılan bir seçim var ve 3 Kasım seçiminden sonra bir aylık bile olamayan bir hükümet var ve o hükümetin Sayın Başbakanı, şu anda Başbakan Yardımcım Abdullah Gül Bey içeride, bense Parti Genel Başkanı olarak dışarıda, 11 Aralık Kopenhag Zirvesi için harıl harıl çalıştık; 14 tane ülkeyi dolaştık. Bu, Avrupa Birliği süreciyle ilgili olarak bugüne kadar, Türkiye'mizin, hiçbir dönemde yapmadığı bir ataktı ve bu atağın neticesinde, belki, beklenen, arzu edilen netice alınamadı; ama daha önce, Türkiye'nin Avrupa Birliğine girip girmemesi konuşulurken, bizim, o zirvede aldığımız netice, artık, Türkiye'nin girip girmemesi değil, Türkiye, nasıl ve hangi tarihte Avrupa Birliğine dâhil edilecektir; bu neticeyi alma başarısını gösterdik. Bunu gösteren bir aylık bir hükümetti. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Süreç orada bitti mi; hayır bitmedi ve bu süreç, şu anda da, yine, hızla devam ediyor.

Bildiğiniz gibi, bu zirvede, şüphesiz ki, Avrupa Birliği Komisyonunun olumlu görüşüne ve raporuna bağlı olarak, ülkemizle üyelik müzakerelerinin tarihi, her ne kadar, Aralık 2004 diye açıklandıysa da, bilirsiniz ki, bu, daha öne de çekilebilir. Bu ise, bir performans meselesidir; ama bu performansı, biz diyoruz ki, iktidarıyla muhalefetiyle, millet olarak hep birlikte ortaya koyalım.

İşte, bugün, dün yapılan Millî Güvenlik Kurulu toplantısını başlığa çekenler var. Ne diyorlar; işte, az önce burada Sayın Öymen'in ifade ettiği gibi. Biz, böyle düşünmüyoruz. Biz, tam aksine, Avrupa Birliği konusunu Millî Güvenlik Kurulunda görüşmeyi, bu ülke için bir gariplik olarak telakki etmiyoruz ve alınan tavsiye kararlarıdır; hiçbir zaman, bu Parlamentonun çıkaracağı veya alacağı bir kararın üstündeki bir kararı Millî Güvenlik Kurulu almayacaktır. Zaten, Millî Güvenlik Kurulunun tüm mensupları da, bu bilincin, bu anlayışın içerisinde; ama birileri, hâlâ, burada, ne yapalım da buraya girme sürecini farklı bir noktaya çekelim diye, böyle bir gayretin içerisinde; boşuna uğraşmayın, boşuna uğraşmayın! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Biz, bir defa, şunu bilen, şuna inanan bir anlayışla partimizi kurduk; o da şudur: Türk askeri, Türk Silahlı Kuvvetleri, bir defa, Türkiye'nin modernleşme sürecinin miladıdır;

demokratikleşme sürecinin miladıdır ve bu anlayışla da, her zaman, dünyada, askerine “Mehmetçik” diye bakan bir başka millet yoktur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Mehmetçik “Küçük Muhammed” anlamına ifade edilmiş bir yaklaşımdır, bir tanımdır ve dikkat edin, biz, kınayı, bir, evlilik merasiminde yakarız, bir de evladımızı askere gönderirken yakarız; böyle bir Anadolu terbiyesi almış milletiz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Onun için, buralarda, böyle, spekülatif şeylerin içerisine girmenin hiçbir anlamı yok; böyle bir sıkıntı, böyle bir dert de yok ve Avrupa Birliğiyle ilgili görüşme, tabii ki yapılacak; orada bunun yapılmasını farklı yorumlamanın bir anlamı yok ve bunlar en geniş manada yapılacak ve en geniş manada da, nihai kararı, şüphesiz ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu Yüce Meclis alacaktır.

Kopenhag sonuçları, her ne kadar, bizim beklentilerimize gerçekten o cevabı vermediyse de; ama artık, farklı bir dönemin, farklı bir sürecin de başlamasına vesile olmuştur. Aralık 2004’e gelindiğinde, şundan hiç endişeniz olmasın, inşallah, bu açılım veya bu süreç, otomatiğe bağlanmış bir süreç olmayacak. Gerçi, Sayın Öymen’in ifadelerine ben de katılıyorum, böyle bir garanti Aralık 2004’te yok; ama bizim, o ana kadar, gerek uyumla ilgili gerek uygulamayla ilgili adımlarımızı atmamız gerekiyor. Şu anda yapılan hazırlıklar uyumla ilgilidir. Peki, uyum paketlerinin çıkması yeterli mi; yeterli değil. Ne yapmamız lazım; uygulamada da bunu göstermemiz lazım. “Efendim, biz, her şeyi hazırladık...” Yeterli değil; uygulamada da bunu göstereceksin. Hazırladın; uygula! İşte, bu andan itibaren, yasama uyum paketiyle ilgili görevini yerine getirecek, ondan sonra, yürütme de uygulamayla ilgili görevini yerine getirecek, biz de bunun takipçisi olacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Çok yakında Yüce Meclise sunmayı öngördüğümüz altıncı uyum paketi, bir defa, siyasî kriterlere dair mevzuat uyumunu büyük ölçüde tamamlamamızı sağlayacaktır. Avrupa Birliği Komisyonu tarafından hazırlanacak ve eylül ayında büyük ölçüde nihai şeklini alacak olan 2003 ilerleme raporunda bu yönde olumlu bir değerlendirmenin yer alabilmesi için, mevzuat alanındaki reform tasarılarının Meclisimiz tatile girmeden yasalaşması önem taşımaktadır. Bu konuda, hepimizin özverili bir mesaiyle çalışacağına güveniyor ve inanıyorum. Altıncı paket sonrasında, mevzuat uyumu bağlamında eksik kalabilecek bazı hususlara ve uygulamada yapacağımız iyileştirmelere odaklanmamız gerekecektir. 2004 yılı ilerleme raporuna kadar bu yöndeki çalışmalarımızı gerektiği biçimde yürütürsek, Aralık 2004’te ülkemizle müzakerenin başlatılmasının önünde Kopenhag Siyasî Kriterleri bakımından bir engel kalmayacaktır. Avrupa Birliği Komisyonunun genişlemede sorumlu üyesi Verheugen, 2005’in başlarında müzakerelere başlanabildiği takdirde, ülkemizin, 2011 veya 2012 gibi tam üye olabileceğini ifade etmiştir. Üyelik perspektifimize ilişkin olarak Almanya, Fransa, İspanya, İsveç, İtalya ve Lüksemburg Dışişleri Bakanları ve son olarak İtalya Başbakanı da son derece olumlu ve iyimser ifadelerde bulunmuşlardır. Lehimize olan bu havayı kaybetmememiz gereklidir. Hükümet olarak, Avrupa Birliği konusunda Yüce Meclisimizin desteğini hep yanımızda bulduk. Bu konuda, muhalefet partimize de özellikle teşekkür ediyorum. Önümüzdeki bu kritik dönemde de, yine, sizlerin desteğine ve yapıcı katkılarına güveniyoruz. Elbirliğiyle çalıştığımız takdirde, Komiser Verheugen’in belirttiği 2011-2012’nin son derece gerçekçi bir vade olacağını düşünüyorum. Türkiye’nin, Avrupa Birliği normlarına uyum konusunda bugüne kadar gösterdiği ve birçoklarını şaşırtan yüksek performans, üyelik müzakerelerinin başlamasıyla birlikte, Türkiye’nin katılım gereklerini hızla karşılayabileceğine de kanıt teşkil etmektedir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Avrupa Birliği, ülkemizden beklentilerini 14 Nisan 2003 tarihinde üye ülkelerce kabul edilen gözden geçirilmiş Katılım Ortaklığı Belgesinde açıkça ortaya koymuştur. Buna göre, biz de, Avrupa Birliği müktesebatının üstlenilmesine ilişkin Ulusal Programımızı gözden geçirerek, haziran ayının ortalarına doğru komisyona ileteceğiz. Katılım ortaklığında yer alan öncelikler, diğer adaylardan istenenlerden farklı veya bunların ötesinde unsurlar değildir. Bu itibarla, Avrupa Birliğine uyum çalışmaları, taviz vermek veya teslimiyetçilik olarak yorumlanmamalıdır.

Değerli arkadaşlarım, Avrupa Birliği üyesi ülkeler, 1993 yılındaki, Kopenhag devlet ve hükümet başkanları zirvesinde, Avrupa Birliğine katılmak isteyen ülkelerin karşılımları gereken kriterleri ortaya koymuşlardır. Bunlar, Türkiye için de, diğer adaylar için de standart kriterlerdir. Katılım sürecinin özü ve anlamı, Avrupa Birliği tarafından ortaya konulan kriterleri karşılamak amacıyla aday ülkelerin attıkları tek taraflı adımlardan ibarettir. Üyelik müzakereleri de, aday ülkelerin belirli AB kurallarından ilanihaye muaf tutulması için değil, bunlara uyumun tamamlanmasına yönelik geçiş şekil ve sürelerinin belirlenmesi için yapılmaktadır. Özetle, aslanan, uyumdur.

Bu noktada, Avrupa Birliğine üyelik sürecimize ilişkin gayretleri, taviz ve teslimiyet olarak nitelemenin yanlış olduğunu tekrarlamak istiyorum. Zira tam üye olduklarında, Türkiye'nin bugünkü gelişmişlik düzeyinin gerisinde olan bazı Avrupa Birliği ülkelerinin, üyelikten sonra kaydettikleri sıçrama değerli arkadaşlarım görmezden gelinebilir mi? Bunda, Avrupa Birliği fonları veya Avrupa Birliğinin siyasî ağırlığı etkili olmamış mıdır? Tam üyelik, hangi ülkeye siyasî veya ekonomik riskler getirmiştir; bu soruları kendimize sormamız gerekiyor. Hangi ülke için bir geriye gidiş olmuştur; bunu düşünmemiz gerekiyor. Avrupa Birliğinin temsil ettiği hangi değer, Türkiye'nin kabul edemeyeceği unsurlar içermektedir; demokrasi mi, hukukun üstünlüğü mü, vicdan ve teşebbüs özgürlüğü mü, ekonomik refah ve serbestleşme mi, ekonomik bütünleşmenin küresel düzeyde sağladığı rekabet gücü mü? Biz, Avrupa Birliğine üyeliği, bir amaç olarak değil, Türk Halkını hak ettiği çağdaş uygarlık seviyesine ulaştırmak için bir araç olarak görüyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Türkiye ve Avrupa Birliğini birbirine bağlayan, bizi bir araya getiren ortak siyasî, ekonomik ve stratejik çıkarlardır. Türkiye, Avrupa Birliğine tam üye olduğunda laik, dışa dönük ve girişimci kimliğiyle, nüfusu ve büyüklüğüyle, özel siyasî ve stratejik etkinliğiyle öncü bir rol oynayacaktır. *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

BAŞKAN — Buyurun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye, bu suretle, kendi düşünce ve çıkarlarını, Avrupa Birliği karar ve politikalarına yansıtma şansını elde edecektir.

Avrupa Ekonomik Topluluğuna ortaklık için başvurumuzu yaptığımız 1959'dan bu yana, Türkiye de, bugünkü adıyla Avrupa Birliği de çok değişmiştir. Son genişleme dalgası, Avrupa Birliğinin kurumsal yapısının yeniden düzenlenmesini gerekli kılmıştır. Bu çerçevede 7-11 Aralık 2000 tarihli Avrupa Birliği Zirvesinde benimsenen Nice Anlaşmasıyla, 27 üyeli bir Avrupa Birliğinin, değişen kurumsal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bazı düzenlemelerin olduğunu görmekteyiz.

Ayrıca, ülkemizin de aktif biçimde katkı sağladığı Avrupa Birliğinin geleceğine ilişkin konvansiyon çalışmaları başlamıştır. Konvansiyon sonunda, Avrupa Birliğinin geleceğini

belirlemek için, hükümetlerarası konferans toplanacaktır. Ülkemizin, diğer adaylar gibi, bu konferansa gözlemci olarak katılımı için girişimlerimiz sürdürülmektedir.

Değerli arkadaşlarım, içinde bulunduğumuz dönemde stratejik bir değişim yaşamaktayız. 1999 Helsinki Zirvesiyle birlikte, hem Avrupa Birliği ülkelerinin hem de Türkiye'nin önüne yeni bir tarih sayfası açılmıştır. Avrupa Birliğinin sınırları, artık, Balkanlardan, Ege'den değil, ülkemizi de kapsayarak, Türkiye'nin doğusundan geçecektir. Bu çerçevede, gerek ülkemiz gerek Avrupa Birliği için yeni yükümlülükler oluşmuştur. Aynı ortak Avrupa Birliği coğrafyasında yer alan birimler olarak, birbirimizin esenliğini, güvenliğini ve bütünlüğünü gözetmek sorumluluğunu da üstlenmekteyiz.

Türkiye'nin Avrupa Birliği adaylığı, ülkemizin stratejik ve siyasal konumunu da güçlendirmiştir. Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizin gelişmesi, diğer ülkelerle ilişkilerimizin ihmalini değil, daha da önemsenmesi ve güçlenmesi sonucunu doğuracaktır. Tüm bunların gerçekleşebilmesi için, Türkiye'nin, Avrupa Birliğine girme arzu ve iradesinin sonuçsuz kalmaması gerekmektedir.

Bazı çevreler, 11 Eylül, medeniyetler ve dinler savaşının habercisi olarak göstermeye çalışmaktadır. Türkiye, Avrupa Birliğiyle bütünleşmesini tamamladığında, tüm dünya, Doğu ile Batı'nın, Hristiyanlık ile Müslümanlığın bir arada, ahenk içerisinde var olabileceğini görecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Türkiye'nin üyeliği, ayrıca, Türk ve İslam dünyasının, genelde Avrupa'ya bakışını da olumlu yönde etkileyecektir. Dolayısıyla, Türkiye'nin kendi tarihine, kendi coğrafyasına olan katkı ve sorumluluğu, Avrupa Birliğine girmeye giderek yaklaşan bir ülke olarak, şimdi daha da büyümüştür. Üye ülke kamuoylarının bunları gerektiği şekilde algılamalarını sağlayabilirsek, din farklılığı, coğrafi konum, nüfus gibi dile getirilen yapay çekincelerin kendiliğinden ortadan kalkacağına inanıyorum.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; yapacağımız tartışmalara ışık tutabilmek bakımından, bir an için, Türkiye'nin, Avrupa Birliğinden tamamen koptuğunu düşünelim, üyelik perspektifimizi de tamamen kaldırdığımızı varsayalım; bunun sonuçlarını salim kafayla ve soğukkanlılıkla bir düşünelim. Günümüz uluslararası sistemi kuvvetli bir küreselleşme süreci içerisinde. Böyle bir sistemde, bölgesel blokların dışında kalmak, her ülke için potansiyel bir tehlikedir. Avrupa Birliği, genişlemesini tamamladığında, Atlantik Okyanusundan Avrupa'nın doğusunda Rusya, Ukrayna sınırına ve Balkanlarda Türkiye sınırına kadar uzanan 600.000.000 nüfuslu, birçok konuda bütünleşmesini tamamlamış, gümrük birliğinden tek pazara, parasal ve ekonomik birliğe ve sonunda siyasî birliğe ulaşmış dünyanın en büyük ticarî ve siyasî bloku olacaktır.

Türkiye'nin bu dev blokun dışında kalması çıkarlarımıza hizmet edecek midir; bu soruyu kendimize soralım. Şu anda birçok alanda Türkiye'nin gerisinde olan birtakım aday ülkelerin, üye olmanın getireceği çeşitli yararlarla, Yunanistan örneğinde olduğu gibi, hızla Türkiye'nin önüne geçmesine seyirci mi kalacağız? Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafyadaki diğer komşuları, malum sorunlar nedeniyle, herhangi bir kuvvetli işbirliğine veya entegrasyon süreci içine girme şansına sahip değildir. Esasen, cumhuriyetin kurulduğu günden bu yana dış politikada çok yönlülüğü korumakla beraber, başlıca tercihimizi Batı'dan yana yapmışızdır. Böylesine istikrarsızlıklarla dolu ve aşırı akımların hayat bulduğu bir bölgede tecrit edilmek, Türkiye'nin siyasî istikrar ve düzenine katkı sağlamayacaktır; oysa, halkımızın refahını sağlamak için istikrara

her şeyden önce ihtiyacımız var. Güven dönemi başlamıştır, bundan sonrası, istikrar dönemidir. Avrupa Birliği, Türkiye'ye, diğer pek çok katkının yanı sıra, sürekli bir istikrara da vesile olacaktır.

Değerli arkadaşlarım, stratejik kararları alan kurumların dışında kalmamızın sakıncalarını ayrıntılı biçimde anlatmama gerek olmadığını düşünüyorum. Gelecekte 30'a yakın üye devletten oluşacak Avrupa Birliği, başta Avrupa'nın güvenliği ve savunması olmak üzere, birçok konuda bizi de yakından ilgilendiren kararlar alacaktır. Türkiye ise, dışarıda kaldığı takdirde, bir üçüncü ülke olarak bunları izlemekle yetinme durumunda olacak, bu kararları çıkarlarına göre etkileme veya engelleme olanağı kısıtlı kalabilecektir. Keza, Avrupa Birliği, kendi bünyesinde, ortak dışgüvenlik politikasını geliştirme aşamasındadır. Avrupa Birliği dışında kalmak suretiyle, Türkiye'nin, bölgesinde, güvenlik ve dış politika ihtiyaçları açısından yalnızlık içine itilmesi hiçbir zaman tercihimiz olamaz.

Avrupa Birliğine tam üyelik sürecimizde yaşanabilecek bir gerileme, Yunanistan ile olan sorunlarımızı çözme şansını da zayıflatacaktır. Türkiye'nin tam üyeliği gerçekleşirse, Ege, bir ihtilaf konusu değil, Birlik sınırları içinde, Türkiye ve Yunanistan'ı birleştiren bir bölge özelliği kazanacaktır; bu durumda, sorunların aşılması daha kolaydır. Aynı durum, Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin Avrupa Birliğine üyeliği bağlamında da geçerlidir.

Avrupa Birliği dışında kalırsak, halen Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan ve sayıları 3.000.000'a yaklaşan vatandaşımızın haklarını daha iyi koruma ve konumlarını önemli ölçüde geliştirme imkânımız sınırlı olacaktır; hatta Avrupa Birliğine yeni katılan ülkelerden gelenler, istihdam piyasalarında da Türk işçilerinin önünde yer alabileceklerdir. Türkiye, Avrupa Birliği üyesi olduğunda, bu vatandaşlarımız, tüm haklardan o ülke vatandaşı gibi yararlanabilecekken, üye olmadığında, vatandaşlarımızın, üçüncü ülke vatandaşı statüsünde kalacağını hesaplamamız gerekmektedir.

Ekonomik alanda, Avrupa Birliği, dünyanın en büyük ticaret bloğunu oluşturacaktır. Avrupa Birliğinin kendi içpazarını oluşturmak ve korumak için alacağı tüm tedbirler, Avrupa Birliği dışında kalan ülkelerin aleyhine sonuçlanacaktır. Avrupa Birliği dışındaki pazarların da, Avrupa Birliği içinde olunmadan, Avrupa Birliğiyle rekabet ederek zorlanması bir hayli zordur. Bunlar, gümrük birliğiyle, dolayısıyla, Avrupa Birliğiyle çok daha yakın bir ekonomik ve ticarî ilişki düzeni içinde olan ve gümrük birliğini, üyeliğe giden bir aşama olarak telakki eden ülkemizi öncelikli olarak etkileyecektir.

Ekonomimizdeki en önemli sorunlardan biri, maalesef, kronik hale bürünen yabancı yatırım eksikliğidir. Buna karşılık, ülkemize önemli ölçüde sıcakpara girişi olması, ekonomik istikrarı tehdit etmektedir. Avrupa Birliğine tam üyelik süreci, yapacağımız yapısal düzenlemelerle birleştğinde, yabancı yatırımcıların Türkiye'ye olan ilgisini ve güvenini de artıracaktır; bu da, ekonomimizi çok daha sağlam temeller üzerine oturtacaktır.

Avrupa Birliğiyle ilişkilerimiz hakkında olumsuz yargılara sahip olanların eleştirdiği bir husus da gümrük birliğidir. Ekonomimizin, uzun yılların birikimi olan sıkıntılarla karşı karşıya olduğunu hiçbir zaman yadsımıyorum; ancak, bu sıkıntıların kökenleri çok değişik biçimlerde yorumlanmakta ve bazıları, bunda, en büyük payın gümrük birliğine ait olduğuna inanmaktadır; bana göre, bu da yanıltıcıdır. Bu bağlamda, genelde bilinmeyen ve gümrük birliği karşıtları tarafından unutulmuş bir gerçeğe dikkat çekmek

isterim. 1970 yılında imzalanan Katma Protokolün hükümleri uyarınca, 1971 yılından gümrük birliğine kadar geçen sürede, Türkiye, Topluluğa, sıfır gümrükle mal ihraç etme ayrıcalığından yararlanırken, Avrupa Birliği, bu ayrıcalıktan, ancak gümrük birliğinin kurulmasıyla yararlanmaya başlamıştır. 1996 yılında gümrük birliği tamamlanmamış olsaydı, Türk ihracatçılar, Avrupa pazarındaki bu ayrıcalıklarını kaybedeceklerdi. Bir an için, ülkemizin, gümrük birliğini askıya aldığını varsayalım. Bu durumda, sanayicilerimiz, mallarını, Avrupa Birliğine sıfır gümrükle ihraç etmek yerine, Avrupa Birliğinin üçüncü ülkelere uyguladığı tarifelere tabi olarak ihraç edebileceklerdir. 1998 yılında yapılan bir çalışma, o dönemdeki gümrük hadleri itibariyle, ihracatımızın, yıllık 500.000.000 Euro tutarında gümrük vergisiyle karşılaşacağını göstermiştir. Gümrük birliğinin işleyişinde, bir kısmı, başlangıcından beri gündemde olan çeşitli sorunların mevcut olduğu da bir gerçektir; bunların bazıları ülkemizden, bazıları ise Avrupa Birliğinden kaynaklanmaktadır. Nihayetinde, gümrük birliğinin eksikliklerini gerçek anlamda giderecek tek imkân da, yine, Türkiye'nin tam üyeliğinden geçmektedir.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyeliği hakkındaki karar yıllar önce verilmiştir. 1963 Ankara Anlaşması, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğinin hukukî temellerinden ilkinin oluşturmaktadır. 1987 yılında yaptığımız üyelik başvurusunu inceleyen Avrupa Birliği, Türkiye'nin aday olma önkoşullarını haiz olduğunu teyit etmiştir. Nihayet, 1999 Helsinki Zirvesinde, ülkemizin diğer aday ülkelerle eşit şartlarla Birliğe üye olabileceğine dair karar, 15 üye ülke devlet ve hükümet başkanları tarafından, siyasî açıdan bir kez daha onaylanmıştır. Yani, ülkemizin üyeliğe ehil oluşu üç kez masaya yatırılmış ve her üçünde de onaylanmıştır. Avrupa Birliği, Türkiye'nin üyeliğine bu şekilde yaklaşırken, bizim, Avrupa Birliğinin niyetleri konusunda, gayri resmî platformlarda yapılmış beyanlardan ziyade, resmî belge ve kararlara itibar etmemiz daha yapıcı olmaz mı? 1960'lı yıllarda Avrupa Birliğine misafir işçi olarak gelen Türkler, bugün, Avrupa'da, 82.000 girişimciyle, 100'ün üzerinde farklı branşta mal ve hizmet üretebiliyor ve 411.000 kişiye istihdam sağlayabiliyorsa, bizim kendi potansiyelimizden kuşku duymamızın temeli nedir acaba?

Avrupa Birliğine görünür gelecekte üye olacak 30'a yakın ülke, bir yandan ulusal kimliklerini koruyup, diğer yandan da, aralarındaki çatışma ve bölünmeleri hoşgörü, birleşme ve dayanışma kültürüyle aşabiliyorken, bizim, kendi kendimizi bu büyük projenin dışına itmemiz düşünülmemelidir. Hükümet ve Meclis olarak, Türk Halkının isteklerine kulak vermek ve bunları gücümüz ölçüsünde yerine getirmeye çalışmak aslî görevimiz olmalıdır.

Türk Halkı, tercihini, çağdaş uygarlık ve bu bağlamda, Avrupa Birliğine üyelikten yana kullanmaktadır. Avrupa Birliğine tam üyelik fırsatı da ilk kez bu kadar yakınımıza gelmiştir. Bu alanda üzerimize düşeni yerine getirmek, halkımıza ve Türkiye'mize olan borcumuzdur. Tarih önündeki sorumluluğumuz da bunu icap ettirmektedir. Yüce Meclisimizin gereken sorumluluk içinde hareket edeceğine olan inancım sonsuzdur.

Yine, Kıbrıs'taki üyelik süreciyle ilgili, Kuzey Kıbrıs'a karşı takınılan tavır konusundaki Sayın Öymen'in yaklaşımında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti gereken tavrı koymamıştır" değerlendirmesi gerçekten bizi üzer; yani, nasıl bir tavır koyduğumuzu, artık, tüm dünya biliyor.

Bakın, bugün Kanada Dışişleri Bakanıyla birlikteydim. Takındığımız tavrı bırakın, Kuzey Kıbrıs'ın nasıl ön aldığını ve Türkiye'nin nasıl bir ön aldığını onlar bile görüyor ve

onlar da, bu noktadaki yaklaşımlarını, çok daha farklı bir şekilde gözden geçirdiklerini ifade ediyorlar. Düşünün, kırk yıldır alınamayan bir kararı, 59 uncu Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti almıştır. Ne yapmıştır; kapılarını Güney Kıbrıs Rum Halkına açmıştır. (AK Parti sıralarından alkışlar) Bugüne kadar bu yapılamadı. Bu bir adım değil mi? Aynı şekilde Kuzey Kıbrıs'ta kapıların açılması olayı; bunlar adım değil mi? Bu adımlar atılırken, artık, bizim, herhalde bakar kör olmamamız lazım. (AK Parti sıralarından alkışlar) Bunlar önemli şeyler ve bununla da kalmıyoruz.

Bakınız, getirdiğimiz yasa tasarıları, acaba Avrupa Birliği üyesi ülkelerde var mı? Bakın, buradaki bir yasanın nasıl çıkacağı konusunda, oluşmuş, oturmuş teamüller var; bunların dışına, zaten, bizim çıkmamız mümkün değil. Biz de, olanları, zaten, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde neler varsa, bunları, şüphesiz ki, huzurunuzda getireceğiz. Kaldı ki, iktidar ve muhalefet birlikte bunları müzakere ederek, tartışarak, ilgili kurum ve kuruluşlarla, çeşitli sivil toplum örgütleriyle müzakere ederek, olgunlaştırıp ondan sonra komisyonlara, ondan sonra da Genel Kurula getirilen yasa tasarılarıdır. Biz de, kesinlikle, bu noktada, Avrupa Birliğinde, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde olmayan bu tür uygulamaları, sizlerin önüne hiçbir zaman getirmeyi düşünmedik, düşünmüyoruz. Kaldı ki, bu son paketle ilgili çalışmalar da önümüze gelecek ve ondan sonra da, tabii ki, sizlerle müzakere edip ve Genel Kurula bunu getireceğiz.

Bir diğer konu da, gerek Katılım Ortaklığı Belgesinde gerek gözden geçirilmiş Katılım Ortaklığı Belgesinde, ayrıca, 2001 ve 2000 İlerleme Raporlarında, aslında, bunlara yönelik bütün hususlar yer alıyor; Avrupa Konseyi kararları, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları da burada nazara alınıyor. Paket, genel hatlarıyla bu unsurlardan yararlanılarak hazırlanıyor ve haftalardır bu konular üzerinde Adalet Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığımız, ilgili tüm kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum örgütleriyle bu görüşmeler yapılarak, bu hazırlıklar yapılıyor; önemli olan, bunun en ideal şekilde hazırlanıp Genel Kurulumuza, tabii ki, getirilmesidir.

Bu bağlamda, Avrupa Birliğiyle ilgili düzenlemeler konusunda yapıcı katkılarını bugüne kadar esirgemedikleri için, esirgemeyecekleri için -Sayın Genel Başkan, gerçi, şu anda burada değil- kendilerine, şahsında, tüm Gruba teşekkür ediyorum. Ana muhalefet Partimizin bu anlamlı destek ve katkısını, Ulusal Programımızın hazırlık sürecine ve nihai metne yansıtmak için gereken özeni göstereceğine de inanıyorum ve Atatürk'ün gösterdiği yolda, çağdaş Batı medeniyetini yakalamış, laik, demokratik ve müreffeh bir Türkiye'yi hep birlikte kuracağız. Avrupa Birliği ise, bizi bu ideale taşıyacak en etkili ve önemli bir araçtır diyor; sizleri, bu duygular içerisinde, şahsım ve Grubum adına selamlıyorum.⁶² (AK Parti sıralarından ayakta alkışlar; CHP sıralarından alkışlar)

⁶² TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 10, Birleşim 87, Sayfa 31-37

24 Aralık 2003 Çarşamba

2004 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2004 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerindeki görüşmelerde Hükümetimin ve AK Partinin görüşlerini açıklamak için huzurlarınızdayım; Türkiye Büyük Millet Meclisinin siz değerli üyelerini sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Siz saygıdeğer milletvekillerinin şahsında, milletimin bütün fertlerini de, aynı sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Sözlerimin başında, bu görüşmemizin, ülkemiz için yol gösterici, ufuk açıcı sonuçlar doğurmasını Yüce Allah’tan temenni ediyorum.

2004 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Meclis Genel Kurulumuzda görüşülmeye başladığı günden bu yana, bakan arkadaşlarımız, kendi çalışma alanları bakımından, Türkiye’nin aldığı olumlu mesafeyi ve önümüzdeki dönemden beklentilerini bütün yönleriyle ortaya koyan konuşmalar yaptılar.

Müsaadelerinizle, ben de bugün, hem Türkiye’nin genel durumunu kısaca özetlemek hem de bütçemize yapılan itirazları da dikkate alarak bir gelecek perspektifi ortaya koymak istiyorum. Şunu sevinerek ifade ediyorum ki, bugün Genel Kurulumuzda görüşmekte olduğumuz 2004 Malî Yılı Bütçe Tasarısı, geçen yılın aynı döneminde hazırlanan tasarıyla karşılaştırıldığında, ülkemizin nereden nereye geldiğini gösteren tarihî bir belge niteliğindedir. Gerçekten de, Türkiye, bugün, hem ekonomik hem de siyasî açıdan 13 ay önce devraldığımız karanlık tablodan oldukça uzaklaşmış, kriz şartları önemli ölçüde aşılmış, piyasalar canlanmış ve şükürler olsun ki, milletimiz, geleceğe, yeniden umutla bakmaya başlamıştır.

Hepimize mutluluk veren bu aydınlık tablonun ortaya çıkmasında emeği geçen herkese şükranlarımı sunmak istiyorum.

Bütün dünya görüyor ve ifade ediyor ki, Türkiye, 2003 yılında dikkat çekici bir iyileşme performansı göstermiş, uyguladığımız kararlı ve istikrarlı politikalar, özellikle dünya ekonomik çevrelerinin takdirini toplamıştır. Aynı iyimser hava, Türkiye’nin ekonomi otoriteleri, piyasa ve sektör temsilcileri ile bizzat vatandaşlarımız tarafından da teneffüs edilmektedir. Bu çerçevede, Ana muhalefet Partimizin Hükümetimize yöneltmiş olduğu itirazlarında “kötüden iyi; ama...” noktasına kadar gelmiş olmasından memnuniyet duyduğumuzu da ifade etmek isterim. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Şüphesiz ki, bu tavırlar da kutlanacak tavırlardır.

Değerli arkadaşlarım, Hükümet olarak temel önceliğimiz, bundan önce olduğu gibi, bundan sonra da güven ve istikrar şartlarını koruyarak, koyduğumuz rasyonel hedeflere ulaşmak, ülke kaynaklarını akılcı ve verimli kullanmak, yeni kaynakları hayata geçirmek ve nihayet, israfı, yolsuzlukları önlemek olacaktır. Milletimizin omuzlarımıza yüklediği sorumluluğun bilinci içerisindeyiz. Bu bilinçle şunu açıkça ifade etmek istiyorum ki, popülist politikalara asla prim vermeyeceğiz; ülkemizin geleceğini asla kısır politik çekişmelere kurban etmeyeceğiz. Bu konuda kararlılığımızı zayıflatmak, dikkatimizi dağıtmak ve hevesimizi kırmak isteyenler, bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da, karşılarında milletimizin kine eş çelik gibi sağlam bir demokratik irade bulacaklardır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu iradede bir kırılma noktasını bekleyenler, acıdır ki, asıl kırılmayı kendi boş hayallerinde yaşayacaklardır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, her şeyden önce şunu vurgulamak zorundayım: Türkiye, ülkelerden bir ülke değildir, dünya devletleri arasında merkezî öneme sahip bir ülkedir. İşin başında bir tespitte bulunduk ve yola çıktık; tespitimiz şuydu: Tarihî ve kültürel derinliğiyle, ekonomik ve beşerî potansiyeliyle Türkiye, büyüklüğüne ve imkânlarına yaraşır bir yönetimin elinde şahlanacaktır. 3 Kasım seçimleriyle, milletimiz, bu büyük iddiaya sahip çıktı; AK Parti, milletin kararıyla tek başına işbaşına geldi. İşbaşına gelirken bütün hedeflerimizin özeti olarak “her şey Türkiye için” dedik. Milletin iktidarı, geçmişin yanlışlarını tekrarlamasın diye, sürekli teyakkuz halinde olduk. Yola çıkarken kötümser senaryolar yazanlar, bize hep şu soruyu sordu: “Kaynak nerede?” Bugün de aynı soruyu soranlar var “kaynak nerede?” O gün dedik ki “kaynak, AK Partidir; kaynak, Türkiye’nin ta kendisidir.” Bu kaynak sayesinde, bir yıl gibi kısa bir zaman içinde, Adalet ve Kalkınma Partisi Türkiye’yi bir girdaptan çıkarmıştır. Bu parti, umutların en çok zayıfladığı bir noktada milletin özgüvenini bulmasına öncülük etmiştir. Parti olarak, hükümet olarak, ilk bir yıl için vaat ettiklerimizin çok daha ilerisinde mesafeler aldığımız için mutluyuz, bahtıyarız. Bu başarı, her zaman ifade ettiğim gibi, salt bizim değil, salt milletimizin başarısıdır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Biz, elbette, yaptıklarımızla yetinmiyoruz. Türkiye’nin gelecek ufkundan gözümüzü ayırmıyoruz. İlk bir yılımızı adalete ve demokrasiye yatırım yılı olarak özetliyoruz. En derin anlamıyla adalete, en geniş anlamıyla demokrasi; hareket noktamız bu oldu. Zira yıllar yılı milletin vicdanı yara almış, adalete, yönetime duyulan güven, zayıf iktidamların elinde daha da zayıflamıştır.

O talihsiz yılları artık unutmak istediğimiz için, devraldığımız Türkiye tablosunu, burada, tekrar hatırlatma ihtiyacı duymuyorum. Şu kadarını ifade etmeliyim ki, sadece Türkiye’nin yönetimini devralmadık, aynı zamanda, krizlerin yönetimini de devraldık. İşte, burada, siyasî irademizin, sorunlara yaklaşım üslubumuzun önemine özellikle işaret etmek istiyorum. AK Parti İktidarıyla Türkiye, bozulan, sarsılan toplumsal, siyasî ve ekonomik dengelerini hızlı bir tamir sürecine girmiştir. Hükümetimiz, ülkeyi hasta yatağından nekahet dönemine taşımış, ardından da ayağa kaldırmıştır. Bu süreçteki en önemli husus, siyasetin usul ve üslubunu yenilememiz, siyasetin toplumla olan bağlarını yeniden kurarak güçlendirmemizdir. Siyaseti, rant dağıtımını temelinden uzaklaştırarak, hizmet ve mutabakat zeminine taşımamız başarımızın sırrı olmuştur.

3 Kasım 2002 öncesinde Türkiye’de siyaset toplumla bağıni koparmış, güdükleşmiş ve sorun çözme kabiliyetini büyük ölçüde yitirmişti; bu, hepimizin ortak kabulüydü. Ülkenin en önemli meseleleri, siyasetin gündeminin dışına itilmiş, siyaset değersizleşmişti. 3 Kasım 2002 seçimleri, siyasetin, yeniden tahkim edilmesi yönünde kuvvetli bir iradeyi ortaya çıkarmıştır. Toplum, sahici bir siyasetin inşası için iradesini açıkça ortaya koymuştur. Bu manada, millet, bir öncülük ve liderlik yapmıştır. Hükümetimiz ve partimiz, toplumun iradesi ile kendi siyaset tarzını birleştirmiş, yeni bir siyaset zemini oluşturulması için ciddi bir gayret sergilemiştir. Çok şükür; bugün, karamsarlık, yerini umuda bırakmıştır ve siyasetin itibarı yükselmeye başlamıştır. Toplumun talepleri siyasetin belirleyici unsuru haline gelmektedir. Toplum, siyasete karşı yeniden ümit beslemektedir.

Türkiye’yi zor bir dönemde krizden çıkaran AK Parti İktidarının başarısı tam da bu noktadadır. Çözümün, sahici bir siyaset temelinde olduğuna karar verdik ve işe de böyle başladık. Kısaca, şunu söylemek istiyorum: Ekonomideki başarımız, siyasî

başarımızın yansımasıdır. Türkiye'nin Avrupa Birliği hedefine varmasından toplumsal barışın sağlanmasına kadar bütün alanlarda adalete ve demokrasiye yatırım yapmak en büyük öncülüğümüz oldu. Bölgelerarası adaletten insan hak ve özgürlüklerine, rekabetin önündeki engellerin kalkmasından asgarî ücretin tespitine kadar adalet. Bu anlayışımızın gereği olarak, özgürlükleri ekmeğe feda etmedik; çünkü biliyorduk ki, gerçek manada refahın ön şartı, özgürlük ve demokrasidir.

Demokratikleşme ve hukuk devletini tahkim etme yolunda önemli bir mesafe aldık. Uyum paketleri, hukuk alanındaki yeni düzenlemeler, idareyi demokratikleştirecek kamu yönetimi reformu çalışmaları gibi pek çok örneği burada saymayı gerekli görmüyorum.

Bizim için, bunların daha ötesinde önem taşıyan husus, toplumda ve siyasette teneffüs edilebilen özgürlük havasıdır. Bu hava, toplumsal irade ile siyasî iradenin birlikte var ettiği bir havadır.

Türkiye'de, bütün vatandaşların kendini hukuk güvencesinde hissetmesi, bir millî meseledir. Adaletin ikamesi, bir millî meseledir. Hukuk devleti, millî bir meseledir. Sosyal barış ve adalet, millî bir meseledir. Millet ile devletin bütünleşmesi, bir millî meseledir.

Biz, bu meselelerde toplumla ve muhalefetle birlikte hareket etmenin gereğine inanıyoruz; makul olanı, toplumdaki bütün aktörlerin katılımıyla oluşacak müşterek aklın ışığında bulmaya çalışıyoruz. Hiç kimse, millet ile devlet arasında zaaf alanları oluşturarak, vehimler ve korkular üreterek, kendi milletin maneviyatını kırarak, toplumu tehdit ederek siyaset yapmaya kalkmasın. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

İmalarla, niyet sorgulamalarıyla, önyargılarla siyaset üretilemez. Millî irade, hiçbir siyasal psikiyatri çabasıyla zedelenemez ve sınırlanamaz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Eğer, siyaset üretmek istiyorsanız, toplumun taleplerini dikkate almak zorundasınız. Bu anlamda eğer sahiden siyaset yapmak istiyorsanız, buyurun er meydanına! *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Tezlerinizi topluma kabul ettirin. Toplumun güvenini ve onayını alın, işbaşına geçin. Öyleyse, hepimiz çözüm üretmeye katkıda bulunmalıyız. Niçin; millî meseleler, çözümü, ortak akılla ister de onun için. Hiç kimse devleti milletten esirgeyemez. Halkımız, huzur ve barış istiyor, devlet yönetimine güvenmek istiyor.

Bu ülkede gerilim oyunları geçmişte çok sahnelendi. Bu oyunların senaryolarını da, aktörlerini de, figüranlarını da milletimiz ezberledi artık; bunları çok iyi tanıyor. Gerilim oyunları 3 Kasım seçimleriyle millet tarafından vizyondan kaldırılmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Türkiye, artık, o günlere ve o siyaset anlayışına bir daha geri dönmeyecektir. Hiçbir alanda siyaset üretmeyenler, yaklaşan seçimin de telaşıyla, Türkiye gündemini milletvekili dokunulmazlığı meselesine indirgemeye çalışıyorlar. *(CHP sıralarından "Aa" sesleri)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Aa! Ayıp, ayıp!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu meseleyi gündeme getirenler...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Televizyonda sözü ben vermedim, siz verdiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...bu konuyu siyasetin zayıflatılması için kullanmak isteyenleri de hesaba katmalıdırlar.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Yarınız içeri gireceksiniz, değil mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siyasetin zayıflatılması; bunun altını önemle çiziyorum. Siyasete ilişkin her düzenlemenin siyasî alanın korunmasına bağlı olarak ele alınması gerektiği unutulmamalıdır.

Değerli Milletvekilleri, AK Parti İktidarı, sadece AK Partililerin değil, milletin iktidarındır; toplumsal mutabakata özen göstermemiz bu yüzdendir, toplumla birlikte düşünmeye ve karar almaya özen göstermemiz bu yüzdendir. Hükümetimiz, hiçbir dönemde olmadığı kadar, kulaklarını toplumun sesine açmıştır. Topluma rağmen hiçbir kararı hayata geçirmiyoruz. Millet, bize kendi emanetini verdiği günden beri, uzlaşmaya, birlikte düşünmeye özen gösteriyoruz. Tek başına iktidar olduk, evet; ama yılların birikimi olan yanlışlar var. Bize göre, bu ülkede hiç kimse, millete rağmen yetki sahibi değildir. (AK Parti sıralarından alkışlar) Kimse lâiyüsel de değildir. (AK Parti sıralarından alkışlar)

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Ne demek o; anlamadık ki? Anlamamız lazım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bilmediklerinizi bilenlere sorun, onlar size öğretir. (AK Parti sıralarından alkışlar)

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi!

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Mecbur muyuz anlamadığımız kelimeleri dinlemeye? (AK Parti sıralarından “sus be” sesleri, gürültüler)

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Arap değiliz!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, müdahale etmeyin efendim.

HAKKI ÜLKÜ (İzmir) — Arapça konuşmasın, Türkçe konuşsun!

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Türkçe konuşsun!

BAŞKAN — Türkçe konuşuyor efendim, Türkçe konuşuyor.

Sayın Başbakan, buyurun efendim.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Tercümanla mı anlayacağız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Zaten, siz, hep tercümanla çalışıyorsunuz.

Biz, hatasız olduğumuzu, mükemmel olduğumuzu söylemiyoruz; bunu, asla söylemeyeceğiz.

Biz, emanet bilinciyle ülkemize hizmet etmek istiyoruz. Biz, bu ülkenin emanetini, nereye yıkılacağı belirsiz bir yük olarak değil, bir şeref olarak taşıyoruz.

Bu ülkeye hizmet edeceğiz. Yolsuzlukların kökünü kazıyarak, üretimi şahlandırarak, rekabeti koruyarak ülkemize hizmet edeceğiz. Verimliliğin bütün kanallarını açıyoruz, açacağız. Yatırım yapmak isteyen, istihdam oluşturmak isteyen özel sektörün her zaman yanında olduk, olacağız.

Kamu yönetimi anlayışımızı, üretim ekseninde yeniden düzenleyeceğiz. Hükümetimiz, kamu yönetiminin yeniden yapılandırılmasına büyük önem vermektedir. Bu konudaki kararlılığımız aşîkârdır. Kamu yönetimini yeniden yapılandırma çalışmalarımızın hedefi, demokratik ve verimli bir idarenin teşkilidir.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Pergelle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Merkeziyetçi, topluma tepeden bakan, toplumsal taleplere karşı duyarsız, hesap verme sorumluluğu hissetmeyen, toplumun katılımına kapalı, geleneksel bürokratik anlayış, Türkiye'nin serpilip gelişmesinin önünde yıllardır ciddî bir engel olarak durmaktadır. Türkiye, demokratik normları, modern dünyanın idarî normlarını esas alan bir kamu yönetimi reformunu hızla hayata geçirmelidir, geçirecektir. Kamu yönetimi reformunu bir bütün olarak düşünüyoruz. Bunun tamamlayıcı unsurları, yerel yönetimlere, kamu malî yönetimine ve idarî usule ilişkin düzenlemelerdir. Bunları da hızla hayata geçireceğiz.

Değerli Milletvekilleri, değerli arkadaşlarım; hükümetimiz, dış politika ağırlıklı bir ülke ve dünya gündemiyle işe başladı. 2003 yılının sonuna gelirken, bu yılın ne kadar çetin dönemeçlerle aşıldığını sizler iyi biliyorsunuz; Irak Savaşından Kıbrıs sorununa, transatlantik ilişkilerden terörizm tehdidine kadar, birbirine bağlı konularda son derece dinamik bir politika izledik. Bu zor dönemeçlerden geçerken, demokrasimizi güçlendirmeyi, ekonomik reformları kararlılıkla hayata geçirmeyi ihmal etmedik. Türkiye'nin itibarına itibar kazandırdık bu dönemde.

SEDAT PEKEL (Balıkesir) — Evet, Irak'ta da!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir yandan Avrupa Birliği hedefimize koşarken, öte yandan Irak gibi, Kıbrıs gibi bizi doğrudan ilgilendiren bölgesel sorunları aşabilmek için yoğun çaba sarf ettik. İftiharla söyleyebilirim ki, bu süreçte aldığımız mesafe bütün dünya nezdinde takdirle karşılanmıştır.

SEDAT PEKEL (Balıkesir) — CHP'nin katkısıyla.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu süreçte, Türkiye'nin merkezî önemi bütün dünyada hissedilmiştir. Bir kez daha görülmüştür ki, Türkiye, dış politika gündemi ve sorumluluk alanları açısından herhangi bir ülke, herhangi bir devlet değildir. Tarihî birikimimiz, coğrafi ve kültürel derinliğimiz, stratejik konumumuz Türkiye'nin önemine ve itibarına yaraşır bir temsili gerektirmiştir.

Yanı başımızda yaşanan krizin büyüklüğü ve krizi nasıl yönettiğimiz düşünülürse, AK Parti İktidarının ilk bir yıldaki başarısının tarihî bir başarı olduğu görülür.

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Yok canım!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dış politikada dinamik olmak, avantajlar ile riskleri hesap etmek zorundayız. Son derece riskli küresel ve bölgesel sorunlarla yüz yüze olunan bir dönemde işbaşına geldik. En zor zamanlarda riskleri avantaja dönüştürme konusunda, hükümetimiz, tarihî öneme sahip başarılar elde etmiştir.

Devlet ve toplum olarak üzerinde mutabakata vardığımız Avrupa Birliği hedefine yönelik olarak, işbaşına gelir gelmez, yoğun bir gayretin içine girdik. Kararlı bir diplomatik faaliyetin yanında, iç hukukumuzun Avrupa Birliği normlarına uyumunu sağlayacak adımları, muhalefetin de takdirle andığımız katkısıyla, hızla attık. Bu katkı dolayısıyla, huzurunuzda, muhalefet partisine ve milletvekillerine bir kere daha teşekkür ediyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Avrupa Birliği hedefine yönelik bu adımlarımızın heba olmayacağını samimiyetle ümit etmek istiyorum. Bu konuda, Avrupalı dostlarımızdan da aynı samimiyeti

bekliyorum. Türkiye'yi içine almakta tereddüt eden bir Avrupa Birliği, kendi zeminini, kendi ilkelerini inkâr etmiş olur. Türkiye'nin üyeliği, Avrupa Birliğini, ekonomik bir birlik olmanın ötesine taşıyacak en önemli adımdır. Avrupa Birliği, siyasî ve stratejik bir misyona sahip olmak istiyorsa, Türkiye'den vazgeçemez, geçmemelidir. Hep söylüyoruz, bir kez daha söyleyelim; Avrupa Birliğine tam üyelik, Türkiye'nin stratejik hedefidir. Aralık 2004, bunun yanında, dünyanın da sonu değildir. (AK Parti sıralarından alkışlar) Türkiye, demokratikleşme ve tam hukuk devleti olma yönündeki adımlarını, kendi toplumu için ve kendi iradesiyle atmaya devam edecektir.

Değerli Milletvekilleri, değerli arkadaşlarım; dış politika meselelerinde, iktidar ve muhalefet, iç politik çekişmeleri bırakarak, birlikte hareket etmelidir. Bugüne kadar, bu hassasiyet bir ölçüde gösterilmiştir. Çoğu zaman iç politik kaygılarla, içeride siyaset üretemeyenler, zaman zaman millî meseleler üzerinden de seçmene selam politikaları gütmüşlerdir. Bugün de, ne yazık ki, böyle olayları zaman zaman yaşıyoruz.

Evet, Kıbrıs meselesi millî meselemizdir. Kıbrıs'ı bugünün meselesi olarak, kimse, siyaset meselesi, hamaset konusu yapamaz. Her kim bu yanlış yaparsa, altında kalır ve tarihe karşı mahcup olur. Biz, Kıbrıs meselesinin samimiyetle çözümüne dönük bir yaklaşım içerisinde olduk. Ne var ki, bizim iktidarımız, henüz bir yıllık bir iktidardır. Bu süreçte en çok ifade ettiğimiz kavram, çözüm olmuştur; çözüme katkı verecek bütün taraflar, Kıbrıs hassasiyetimizi doğru yorumlamak durumundadır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti seçimleri de çözüm yolunda yol gösterici olmuştur. Dünyada birçok devletin seçimleri kimseyi ilgilendirmezken, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yapılan seçimlerle, bu devleti tanımayan herkes ilgilenme ihtiyacı duymuştur. Ne gariptir değil mi?

Şimdi, önümüzde iyi değerlendirilmesi gereken kritik bir müzakere süreci vardır. Bu sürecin uzlaşa temelinde değerlendirilmesi gerekir. Tek taraflı iyi niyet, tek taraflı özveri istenirse, çözümden uzaklaşırsınız. Adil ve kalıcı bir çözüm için Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ortak bir irade beyan etmiştir. Sadece, beyan etmekle kalmadık, gerekli siyasî iradeyi de ortaya koyduk. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin iyi niyet misyonuna olan desteğimizi sürdürüyoruz, sürdüreceğiz. Çözüme katkıda bulunmak isteyen taraflar, Kıbrıs'ın gerçeklerini hesaba katacaklardır. Ümit ediyorum ki, uzlaşa isteyen herkes, bu sürecin iki tarafın rızasıyla sonuçlanmasına katkı sağlayacaklardır. Kıbrıs'ta seçimler sonucunda ortaya çıkan iradeyi hesaba katmadan, bir politika izlemenin imkânı artık kalmamıştır. Hükümeti oluşturma sürecinin bir an önce tamamlanmasını ve Kıbrıs Türklerinin temel haklarını ve kazanımlarını koruyacak çözüme yönelik müzakerelerin başlatılmasını bekliyoruz.

Değerli Milletvekilleri, 2003 yılını sancılı bir yıl kılan gelişmelerden biri de Irak meselesi olmuştur. Irak meselesinde de ta başından beri dengeli bir siyaset izledik. Irak Halkının büyük acılar yaşamasına engel olamadık; ama her aşamada, doğru kararlar vermek için kır kırk yaran, ince eleyip sık dokuyan bir yol izledik. Uluslararası camia ikiye, üçe bölünürken, uluslararası örgütler büyük yara alırken, Türkiye bu süreçte son derece dinamik bir dış politika izleyerek bütün taraflarla temas halinde olmuştur; Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği, İslam dünyası ve Ortadoğu'daki bütün dinamiklerle temas halinde olduk. Yaşanan acıların tekrarlanmaması için, bu ülkenin normalleşmesi ve yeniden inşası için Irak'ın bütünlüğüne her zeminde vurgu yaptık.

Gelinen noktada şunu söylüyoruz: Savaşı değil, barışı kazanması gerekiyor dünyanın. Barışı kazanmadığımız sürece savaş devam ediyor ve şiddet üretiyor; barış zemini sağlanmadıkça, savaş, şiddet ve kötülük üreten kendi mantığını da beraberinde taşıyor. Irak Halkının, bir an önce, geleceğini görebilmesi gerekiyor. Irak'a yapılan müdahalenin tarihî bakımdan anlamlı bir netice vermesi, Irak'ta modern, demokratik bir devletin temellerinin atılması ve geliştirilmesiyle mümkündür. Etnik esasta, Irak'taki bölünme ve kurumlaşmalar ve bunu yansıtan bir devlet yapısı, hem Irak'ı hem de bölgeyi daha da istikrarsız bir hale getirecek tehlikeli bir yöneliş olacaktır. Irak'ta barışı kazanmak isteyen herkes bu tehlikeyi görmek durumundadır. Türkiye, Irak'ın yeniden inşasına ve demokratik bir düzene kavuşmasına elinden gelen katkıyı sağlamaktadır, sağlayacaktır.

Değerli arkadaşlarım, hep şunu söyledik, dedik ki: Türkiye, Irak'ın gerek fizikî gerek siyasî yapılanmasında muhakkak rol alacaktır. Bizi o gün yalanlayanlar, bugün bir gerçeği görmek durumundadırlar. Nitekim Türkiye, Irak'ın fizikî yapılanmasında, artık, taşeron değil, pilot ülke durumuna gelmiştir.

Şimdi de, ekonomimizi nereden aldık, nereye getirdik, onu da rakamlarla ifade etmek suretiyle, sizlere tabloyu sergilemek istiyorum.

Türkiye ekonomisi, hem yurt içinde hem de yurt dışında, izleyenleri şaşkınlığa uğratacak bir iyileşme eğilimine girmiştir. Ülkemizde yıllarca ekonomik sorunlara yanlış bir zaviyeden bakılmış, Türkiye'nin gerçeklerinden uzak, zenginliklerinden habersiz, insan unsurunu göz ardı eden bir anlayış ekonomi yönetimine hâkim olmuştur.

Yanlış teşhisler, ekonomik sorunları içerisinden çıkılmaz bir hale getirmiş, günü kurtarmak, oy avcılığı yapmak, belli kesimlere şirin gözükme için, ülkemizin kaynakları çarçur edilmiştir.

İktidar yürüyüşümüz sırasında, Türkiye'nin ekonomik gerçekleri bir bir incelenmiş; sorunlar, nedenleriyle ve sonuçlarıyla araştırılmış, çözüme yönelik çok ayrıntılı politikalar üretilmiştir.

Partimizin ve hükümetimizin ekonomi politikalarına bakıldığında, cumhuriyet tarihindeki en ayrıntılı, en sağlıklı ve en kararlı politikaların bizim tarafımızdan ortaya konulduğu görülecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ekonomi yönetiminde, köklü bir anlayış değişikliği gerçekleştirilmiştir. Bizim ekonomik anlayışımızın merkezinde, insanımızın mutluluğu vardır. Masa başında oturup, ithal politikaları dayatmak yerine; sokaktaki, atölyedeki, fabrikadaki insanımızın derdine deva olacak, yerli ve gerçekçi uygulamalar hayata geçirilmiştir.

Hükümetimiz neyi hedeflediyse, neyin sözünü verdiyse, onu, kararlılıkla gerçekleştirmiş, sözünün arkasında olmuştur.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Çadır açmıştır!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 59 uncu Hükümet olarak milletimize ne söz verdisek, bu sözlerimize sonuna kadar sadık olduğumuzu bir kere daha ifade ediyorum.

Acil eylem planımızda yer verdiğimiz bu sözlerden, bir aylık 14 faaliyetin tamamını, üç aylık 25 faaliyetin 23'ünü, altı aylık 39 faaliyetin 26'sını yerine getirmiş bulunuyoruz. Toplamda acil eylem planımızda öngördüğümüz 78 faaliyet hedefinin 63 adedine

ulaşmış bulunuyoruz. Yıllık hedeflerimizin bir kısmına henüz ulaşamamış olmamızın nedeni, kamu yönetimi, yerel yönetimler ve Türk Ceza Kanunu gibi bazı temel kanunların yasama sürecinin devam ediyor olmasıdır.

Türkiye, artık şunu açıkça görmüştür: Bir ekonomik program ne kadar mükemmel olursa olsun; önerileri, tespitleri ve uygulamaları ne kadar gerçekçi olursa olsun; arkasında tam bir politik destek, güven ve istikrar yoksa başarı şansı da yoktur. Ekonomik programımız, arkasına halkın gücünü, desteğini, güvenini almış; yoksulun, yetimin, dar gelirlinin duasını almış; bunu kararlılık ve istikrarla harmanlayarak, âdeta, başarıya kilitlenmiştir.

Türkiye, ekonomik alanda bugüne kadar onlarca hayal kırıklığı yaşamıştır. Ülkemizin ve vatandaşlarımızın yeni hayal kırıklıklarına, yeni ümitsizliklere tahammülü kalmamıştır. Türkiye'nin başarıdan başka şansı, başarmaktan başka alternatifi bulunmamaktadır. Türkiye ekonomisi, hükümetimizde büyük bir rüzgâr yakalamıştır. Toplumun her kesimi, işçiler, işverenler, emekliler, sanayiciler, tüccarlar, sivil toplum örgütleri, tüm kurum ve kuruluşlar tam bir uyum içerisinde başarıya doğru ilerlemektedir. Enflasyonla mücadeledeki performansımız, ekonomik programımızın başarısının en somut göstergesi olmuştur.

2003 yılında, aylık TEFİ ve TÜFE oranlarında arka arkaya rekorlar kırılmıştır. Yılsonu için belirlediğimiz yıllık yüzde 20 hedefini tutturacağımız, hatta bunun da altında bir oran elde edeceğimiz artık bellidir.

2004 yılında yıllık enflasyon hedefimiz yüzde 12 olarak belirlenmiştir. Bu oran, 2005 yılında tek haneli rakamlara düşecek, enflasyon oranlarında Avrupa Birliği standardına böylece ulaşılmış olacaktır.

Enflasyonla mücadelede elde ettiğimiz başarının doğal bir sonucu olarak, bugün, Türkiye, artık, parasından sıfır atmaya gündemine almış bulunmaktadır. 2005 yılı itibariyle paramızdan altı sıfır atılması konusundaki çalışmalar başlatılmıştır.

Bütçe disiplini, hükümetimizin öncelikleri arasında yer almıştır. Bu amaçla, yüzde 6,5 olarak ortaya koyduğumuz faiz dışı fazla hedefimizden taviz verilmemiştir. Bu yıl bu orana ulaşıyoruz; gelecek yıl da aynı oranı tutturmak hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Yüzde 6,5 faiz dışı fazla hedefimize ulaşıyoruz ve gelecek sene de yine aynı oranda yüzde 6,5 faiz dışı fazla hedefiyle uyumlu bir bütçe ortaya koyduk.

Değerli arkadaşlar, ne zaman ekonomik programdan bahsedilse, herhalde farkındasınızdır, faiz dışı fazlaya önemli bir vurgu yapılırdı. Faiz dışı fazla, genel anlamıyla, bütçenin borç ödeme gücünü gösterdiği gibi, bir başka şeyi daha gösteriyor; buraya da özellikle dikkatinizi çekmek isterim: Faiz dışı fazla demek, bu miktar kesinlikle borç ödeme dışında kullanılamaz demektir. Bir düşünün, ya kullanabilseydik! Acaba o zaman büyüme oranımız yüzde kaç olurdu? Bunun altını özellikle çiziyorum.

Yeri gelmişken şunu da söylemek durumundayım: Eğer, bu bütçenin yüzde 6,5'ini halkımızın refahı için kullanamıyorsak, biliniz ki, bunun müsebbipleri, geçmişte ülkeyi bu kadar borçlandıran ve bu borç yükünü bugünlere aktaranlardır. (AK Parti sıralarından alkışlar)

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Hiç borç alınmıyor galiba!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda görüşülmekte olan bütçemiz, bu faiz dışı fazla oranıyla tam olarak örtüşen bir bütçedir. Bir ülkenin arka arkaya iki yıl bu kadar yüksek bir faiz dışı fazla verebilmesi, dünya tarihinde çok azdır.

Faizlerdeki düşüş 2003 yılında da hızla devam etmiştir. 2002'nin 1 Kasımında hazine bonolarının -lütfe buraya da dikkat edelim- yıllık bileşik faizi yüzde 66 idi, bugün bu oran yüzde 26'dır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Reel faizler?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ona da geliyorum.

Şunu özellikle dikkatinize sunmak istiyorum: Ekim 2002'de reel faiz yüzde 34 iken, bu rakam, bugün yüzde 12,5'lere inmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

SEDAT PEKEL (Balıkesir) — Borç miktarı ne kadar Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kamu borcumuzun gayri safi millî hâsılaya oranı 2001 yılının sonunda yüzde 92'ye kadar çıkmışken, bu yılsonu itibarıyla -onun da cevabını alıyorsun- yüzde 71 seviyelerine düşmüştür. Bu oran, önümüzdeki yıllarda yüzde 60'lar seviyesine düşecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — İşsizlik?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir yandan bu faizler düşerken bir yandan da borçlanma vadeleri uzamıştır. Dikkat edin, bizden önceki yönetimlerde bunlar yoktu, üç ay, altı ay zor buluyorlardı, bu durumdaydılar. Hem iç borçlanmada hem de dış borçlanmada Türkiye artık daha uzun vadelerle borçlanabilmektedir. Seçimden önce dokuz aydan daha fazla iç borçlanma yapamayan Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi, bugün rahatlıkla, iç piyasada, iki yıl vadeyle ve Türk Lirası bazında borçlanabilmektedir.

Yurt dışındaki tahvillerimize olan ilgi, Türkiye ekonomisindeki değişimin en somut göstergesi olmuştur. Tahvillerimiz, uluslararası piyasada aranan kâğıtlar haline gelmiş, faiz oranları hızla düşmüştür.

Bu arada, sizlere, dünyanın en itibarlı borçlanma kriterlerinden olan uluslararası piyasalarda borçlanma riski priminin sonuçlarından da bahsetmek isterim. Bu kritere göre, 1 Kasım 2002'de Türkiye borçlanma risk primi yüzde 8 iken, bugün bu oran 5 yıllık borçlanmada yüzde 2,5'e, 30 yıla varan borçlanmada ise yüzde 3,5'e düşmüştür. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Tabii, finans yönetimi nedir; bunu bilmek lazım. Hani "borç yiğidin kamçısıdır" derler ya; kamçı yiğidin elinde olursa, o borcun anlamı var; ama yiğidin elinde olmazsa, onun hiçbir anlamı yok, daha önce olduğu gibi. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, yüksek ve sürdürülebilir büyüme hızı, artık, yakalanmıştır. 2002 yılında, Türkiye, 7,4'lük büyüme oranıyla tüm dikkatleri üzerine çekmiştir; 2003 yılında hedef yüzde 5 olarak belirlenmişken, bu hedefin de aşılabileceği belli olmuştur; 2004 yılı hedefimiz de, yine, yüzde 5 olarak belirlenmiştir. Yılın ilk yarısında gayri safi yurt içi hâsıla yüzde 5,8 artmış ve ilk dokuz ayda, sanayide yüzde 6,8, hizmetler sektöründe yüzde 4,9 büyüme yaşanmıştır. Az çok ekonomik verilerle haşır neşir olan herkes bilir ki, enflasyonla mücadele edilirken, aynı zamanda büyümeyi de gerçekleştirmek çok zordur; çünkü enflasyonla mücadele, piyasalara durgunluk getirir; talebi kısar, işsizliği körükler ve büyümeyi de durdurur. *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir saniye efendim; bir arıza var...

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Vatandaş kesti sesini...

AHMET IŞIK (Konya) — 28 Martta görüşeceğiz...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, mikrofon açıldı; buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ediyorum.

Oysa bizim dönemimizde, hem enflasyonla mücadelede büyük başarı elde edilmiş hem yüzde 5 seviyesinde ciddi bir büyüme sağlanmış, piyasalar canlanmış, işsizlik artmadığı gibi, az da olsa -ideal değil- azalmıştır.

Yıllık büyüme hedefimizde bir sapma olmayacağı ortaya açıkça çıkmıştır. 17 Aralık tarihi itibarıyla, TİM rakamlarına göre, toplam ihracatımız 45,4 milyar dolara ulaşmış bulunuyor. Sadece ekim ayındaki ihracatımız 4,7 milyar dolardır ki, bu rakam, 1981 yılının toplam ihracatının üzerindeki bir rakamdır. 2003 yılı ocak-eylül döneminde ithalatımız yüzde 34,5 artışla 49 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalat ve ihracattaki bu gelişmelerin ardından, dış ticaret hacmimizin, yılsonu itibarıyla 115 milyar doları aşması beklenmektedir. Buna karşılık, ilk dokuz ay itibarıyla, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 68,5 civarındadır. Bu rakam, bir önceki yılın oranlarıyla aynı seviyededir. İthalatın arttığı doğrudur; fakat ithalatın içerisindeki tüketim mallarının oranı yüzde 11'ler civarındadır. Diğer ithalat kalemleri, aramalı ve hammadde ihtiyacını karşılamaya dönüktür; ihraç mallarının üretiminde kullanılmaktadır.

Bu göstergeler, Türkiye'nin dış ticaret konusunda dengeli ve güvenilir bir çizgi izlediğinin açık ispatıdır. Ekonominin çarklarının sağlıklı işlemeye devam etmesiyle birlikte, dış ticaret açığı yavaş yavaş kapanacak, ihracat rakamlarımızla ithalat rakamlarımız arasında bir denge muhakkak kurulacaktır.

Bunu sağlamak üzere, şu geçen 13 aylık sürede tam 60 ülkeye işadamlarımızla birlikte geziler düzenledik. İkili temaslarımızla, ihracatçılarımızın önüne yeni ufuklar açacak gelişmeler kaydettik. İhracattaki artış, arkadan gelecek asıl büyük dışsatım patlamasının habercisi, göstergesidir. Bu konuda, özel sektör temsilcilerimizle birlikte cumhuriyet tarihinin en dinamik performansını, en verimli işbirliğini ortaya koyduğumuz ortadadır ve bu, devam edecektir.

Bütün bu göstergeler ortada; ama akla bir soru geliyor: Bizim bütün bu ekonomik göstergelerimiz arasında hiç mi olumsuz gösterge yok; var, 2003 yılı bütçesi için öngörülen bütçe açığı, yılsonunda öngörülenden daha düşük gerçekleşmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* İşte, tutturamadığımız hesap sadece budur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu hesabı tutturamamaktan mutlu olduğumuzu söylememe bile herhalde, gerek yok sanırım.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Çiftçilere ne yaptınız Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geliyorum, biraz sonra onu da dinleyeceksin...

Ekonomide kısa sürede elde ettiğimiz başarı, yabancı yatırımcıların ilgisini Türkiye'ye yöneltmiştir. Yabancı sermayeyi ülkemize çekebilmek için yoğun bir çalışma programı ortaya konulmuştur. Bu konuda önemli mesafeler katedilmiştir. Türkiye'nin yabancı yatırım cenneti olabilmesi için, önündeki engeller, tek tek temizlenmektedir.

Sayın Derviş'in ifade ettiği doğrudur. Şu anda beklediğimiz hedefler bu yıl içerisinde gerçekleşmemiştir; ama bu yıl, bizim için, âdeta, bir tohumlama mevsimi olmuştur. Bütün yasal düzenlemeler yapılmıştır ve bu düzenlemelerle birlikte, inanıyorum ki, istikrarı gören yabancı sermaye Türkiye'ye yönelecektir.

IMF ve Dünya Bankasıyla ilişkilerde tam bir değişim yaşanmıştır. Türkiye, ilişkilerde edilgen değil, etkin bir rol oynamaya başlamıştır.

Tabii, burada, bir şeyi, ben, ana muhalefet partisinde görüyorum. Az önce konuşmacıları dinlerken, bakıyorum, değerli konuşmacılardan bir milletvekili arkadaşımız IMF prensiplerini savunurken, bir diğeri de IMF'e teslim olmaktan bahsediyor! Bu çelişkiyi de anlamak mümkün değil. Tabii, bunu anlamak mümkün değil, önce bunu gidermek lazım. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu noktada, muhalefetin, kendi içinde yeknesak bir düşünceyi yakalaması lazım. Bunu yakalamaması talihsizliktir diye düşünüyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

İlişkiler, karşılıklı anlayış ve Türkiye gerçekleri ışığında yürütülmektedir. İmzaladığımız niyet mektupları, geçmiştekilerden çok farklı bir tarzda ele alınmaktadır.

Yeri gelmişken, kimi çevrelerin "AK Parti zaten iyi işleyen bir ekonomik program devralmıştır" şeklindeki eleştirilerine, kısa da olsa bir değinmek istiyorum. Her şeyden önce, Mayıs 2001'de IMF'e verilen niyet mektubuyla başlayan güçlü ekonomiye geçiş programı yeni bir program değildir. Zaten, Mayıs 2001 tarihli niyet mektubunun başlangıcında da "bu program eski programın devamı niteliğindedir" der. Getirdiği yenilik nedir; sadece kur politikası değiştirilmiştir. Kaldı ki, bu program yürütülememiş ve IMF ile Şubat 2002'de, yeni, üç yıllık bir program imzalanmıştır. Peki, biz ne yaptık; gelir gelmez, IMF ile bu programı yeniden masaya yatırdık. Bize göre, programda, mutlaka revize edilmesi gereken bölümler ve mutlaka eklenmesi gereken hususlar vardı; çünkü o programda halk yoktu, halkın geçim derdi ve problemleri görmezden gelinişti. Biz bunları sağladık ve bunların gerçekleştiğini de 2003 uygulamalarında gösterdik.

Türkiye, uzun süredir IMF programlarını uygulamaktadır; ancak, bugüne kadar her yapılan program, herhangi bir kriz veya kırılma noktasına gelindiğinde askıya alınmış, yeni programlar yapılmıştır. Biz ise, pazarlığımızı, mücadelemizi en başta yaparız ve bir kerede altına imzamızı attıktan sonra, mutlaka, o imzamıza sahip çıkarız! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlar, bizim programımızın başarısı buradadır. Yani başımızda cereyan eden Irak olayı gibi büyük krizleri dahi ustalıkla yöneterek, programa zarar vermemesini sağladık. Yani, biz, siyaseti iyi yönettiğimiz için, finansmanı iyi yönettiğimiz için bu noktaya geldik. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Ve ekonomide alınan iyi neticelerin gerekçesi, sebebi de budur; yoksa hiçbir şey kendiliğinden olmuş değildir. Geçmiş zamanlarda da hükümetler vardı; ama onlar, en ufak bir çalkantıya, en küçük bir krize teslim oldular. Yani başında öksürdükleri zaman, öbür taraftan zatürree sesleri geldi; bunları hep yaşadık. Biz, onların gittiği yoldan gitmiyoruz.

Bakınız, bu yıl içinde, IMF'den 1,7 milyar dolar borç alınacak; buna karşılık 2,7 milyar dolar ödeme yapılacaktır. Türkiye, artık, aldığı borçtan fazlasını ödeyecek bir ekonomik seviye kazanmış durumdadır. Nitekim 2005 yılından itibaren, Türkiye, IMF'le kredi

boyutlu ilişkisini sona erdirmeyi hedeflemektedir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Amaç, ekonomide günü kurtarmak değil, Türkiye'yi, hak ettiği saygın konuma ulaştırmaktır.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, insan unuttukandır; bazı şeyleri biz bile unuttuk.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Dün söylediklerinizi bugün unuttunuz Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, bu bütçe konuşması vesilesiyle, sizlere bunlardan kimini hatırlatmak istiyorum. Hatırlayın, hani, gün geçmiyordu ki kamu çalışanları sokaklara dökülüp eylem yapmasın; amaçları, “zorunlu tasarruf” adı altında ücretlerinden kendilerine sorulmadan kesilen paraları ve o paraların nemalarını alabilmektir.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Çerçi parası yaptınız!

BAYRAM ALİ MERAL (Ankara) — Ne kadarı kaldı Sayın Başbakan?

CANAN ARITMAN (İzmir) — Doktorlar eylemde Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu, devletin kronikleşmiş sorunlarından biri haline gelmişti. Biz, bu meseleyi, taraflarla anlaşarak, kökünden söküp attık. Bu, “taraflarla anlaşma” kavramı, başta muhalefet partimiz olmak üzere, bazılarına, bazı şeyler ifade etmeyebilir; oysa bizim siyaset anlayışımızın ana eksenlerinden biridir bu. Evet, taraflarla anlaşarak, tam 5.000.000 çalışanımızı ilgilendiren bu meseleyi çözdük ve ülkenin gündeminden biz kaldırdık. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

BAYRAM ALİ MERAL (Ankara) — 10 katrilyon, Sayın Başbakan... 10 katrilyon, daha, bekliyor... İşçinin, memurun 10 katrilyon alacağı var...

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, hatibe müdahale etmeyin efendim.

BAYRAM ALİ MERAL (Ankara) — 10 katrilyon alacakları var.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Meral, bu nemalar kesilirken, sen de, belli yeri temsil ediyordun; unutma! *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Senin neyi sahiplendiğini, neyi savunduğunu da çok iyi biliriz; onun için, bu konuda, hele senin hiç konuşmaya hakkın yok.

BAYRAM ALİ MERAL (Ankara) — Benim çok hakkım var Sayın Başbakan; bunu bana söyleyemezsin! Bana bunu söylersen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çalışanların...

BAYRAM ALİ MERAL (Ankara) — Ben, senin gibi söyleyen çok başbakanı dize getirdim; tarihin karanlıklarına gömdüm; benimle böyle konuşamazsınız! *(AK Parti sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çalışanların bu fondaki anapara artı nemayla birlikte 11,4...

BAYRAM ALİ MERAL (Ankara) — Yakışmıyor bir Başbakana! Yakışmıyor! Ayıp! Ayıp!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ... 11,4 katrilyona ulaşan alacağının 1,4 katrilyonluk anaparasını hemen ödedik.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Sayın Başbakan, çerçi parası verdiniz, çerçi parası!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bunu anlaşılarak ödedik.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, Genel Kurula hitap edin efendim.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Çerçi parası...

BAŞKAN — Sayın Bayındır... Sayın Bayındır, lütfen, hatibe müdahale etmeyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, dinlemesini bilmeleri lazım; bunlar dinlemesini de bilmiyor.

Nemaları ise...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Siz de söylemesini bilmiyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nemaları ise, TÜFE artı gelir getirecek şekilde taksitlendirilerek, 2006 yılının sonunda bitecek şekilde planladık.

Bu bağlamda gerçekleştirilen ikinci bir husus ise, tarımsal desteklemeye yaptığımız katkıdır.

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Doğrudan destekleme ne oldu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, 2002 yılında bütçede tarımsal desteklemeye ayrılan pay 1,8 katrilyon iken, bu rakam 2003 yılında 2,8 katrilyona, 2004 yılı bütçesinde ise 3,7 katrilyona çıkarılmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Çiftçilere ucuz mazot temini de bu fasıldan yerine getirilmiş olup, bir seçim vaadi de böylece gerçekleştirilmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Şimdi, yapılan bir başka iyileştirmeye geliyorum; o da Ziraat Bankası borçlarının yeniden yapılandırılmasıdır. Bu kapsamda tam 809.000 aileyi ilgilendiren 2,9 katrilyonluk çiftçi borçları yeniden yapılandırılarak 1,6 katrilyona indirilmiştir. 724.000 aile müracaat ederek 1,6 katrilyonun 1,4 katrilyonunu ödeme planına bağlamış olup, bu çiftçi aileleri, her fırsatta, gittiğimiz her ilde, bizlere, hamdolsun, teşekkür etmektedir. Bu uygulama da, Ziraat Odaları Birliğiyle anlaşarak yapılmış bir uygulamadır.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Çiftçi, gübresiz tohum ekti! Gübre alamadı çiftçi...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli milletvekili arkadaşlarım. Şimdi, 2004 yılı bütçesinin çalışmalarını yaptığımız bir sırada, size bir müjde daha vermek istiyorum. Bütçe çerçevesi içinde kalınarak, 2004 yılında hem Ziraat Bankası hem Halk Bankası çiftçi ve esnaf kredilerine yüzde 25 faiz uygulayacaktır. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Bunun ne anlama geldiğinin daha iyi anlaşılabilmesi için sizlere 2002 rakamlarını hatırlatmak istiyorum. Ekim 2002'de Halk Bankasının bu tür kredilere uyguladığı faiz yüzde 52, Ziraat Bankasının uyguladığı faiz ise yüzde 65'ti.

EMİN KOÇ (Yozgat) — Enflasyon kaç?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu arada, 2002 yılbaşında Halk Bankasının esnafa kullandırdığı kredi miktarı 153 trilyon iken, bu rakam, şu anda

659 trilyona ulaşmıştır. (AK Parti sıralarından alkışlar) 2004 yılında ise 1,4 katrilyona ulaşması planlanmıştır.

Yetmedi! Halkıma bir müjdem daha var; önümüzdeki sezona ait doğrudan gelir desteğinin yüzde 50'si, aralık ayı dahil önümüzdeki dört ayda ödenmiş olacaktır. (AK Parti sıralarından alkışlar)

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Sayın Başbakan, 2003'ün parasını ödüyorsunuz, 2004'ten bir şey ödemiyorsunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sadece aralık ayında 540 trilyon ödeme yapılacak, dört ayda ödenecek miktar 1,3 katrilyona ulaşacaktır.

Değerli Milletvekilleri, bu amaçla, yapısal reformlara hız verilmiştir. Türkiye, bugüne kadar yürümesini engelleyen prangalarından, artık kurtulmuştur. 2004 yılı, Türkiye'nin, daha hızlı koşacağı, daha çok engeli aşacağı bir yıl olacaktır.

Görüldüğü gibi, elde ettiğimiz başarının sosyal boyutu olmadığını iddia edenler, insafli davranmamaktadırlar. 2003 yılında da sosyal politikalara ağırlık verilmiş, özellikle dar gelirli ve yoksul kesimlerin rahat bir nefes alabilmesi hedeflenmiştir.

Bu çerçevede yapılanlar, sadece busaydıklarımızdan da ibaret değildir. Emeklilerimize yüzde 150'ye varan oranlarda iyileştirme yapılmıştır. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna, bu yıl, ilk defa, bütçeden 327 trilyon Türk Lirası ayrılmıştır. 2004 yılında da, Fona 380 trilyon ödenek ayrılması öngörülmektedir. Fonun toplam harcaması, 2003'te 1,1 katrilyon olmuştur; 2004'te bu miktar 1,4 katrilyon civarında olacaktır. 1.500.000 aileye 800.000 ton kömür yardımı uygulaması devam etmektedir.

Asgarî ücretin azamî sefalet ücreti olmaktan çıkıp, insanca bir yaşam ücretine dönüştürülebilmesi için çalışmalarımız sürmektedir. Gerçi, bu rakam da insanca yaşamayı getirecek bir rakam değil, bunun farkındayız; ama biz, şimdi, ciddi bir düzenlemeyle, inşallah bunun ilk adımını atacağız, atıyoruz.

İşsizlik oranları düşme eğilimine girmiştir. Tabii, burada bir şeyi söyleyeceğim; Sayın Derviş'in tespitini az önce söyledim, yine katılıyorum; ancak, bakın, biz "devlet kapısını artık istihdam kapısı olmaktan çıkardık" dedik. Artık, istihdam kapısı, özel sektör olacak. Biz, özel sektörün önündeki engelleri kaldırıyoruz, özel sektörü teşvik ediyoruz ve ülkemizde işveren adedini artırmanın gayreti içerisindeyiz. Onun için de, kapatılan o kepenkler yeniden açılmaya başlandı ve artık, üretimde atıl kapasiteler doluyor, aktif kapasite haline geliyor ve bunun ardından da, inşallah, yatırım dönemi başlayacaktır. İşte, kişi başına millî geliri 1.500 doların altında olan 36 ilimizle ilgili çıkarılacak yasa da bunu hedeflemektedir. Özel sektördeki canlanmanın da etkisiyle, inşallah, bu oranların 2004 yılında önemli oranda düşeceğini tahmin ediyoruz.

Diğer bütün sektörlerde büyüme yaşanırken, tarım sektöründe ufak bir gerilemenin olduğu doğrudur; ancak, çok uzun yıllardır ihmale uğramış olan Türk tarımının yapısı gereği, 13 ay gibi kısa bir zaman içerisinde sorunlarından tamamen arındırılması mümkün değildir.

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — İhmal devam ediyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nüfusumuzun çok önemli bir kısmının ekmeğini kazandığı bu sektörümüz, asla ihmal edilmiş değildir. Çok büyük bir

güvenle söylüyorum ki, kısa zamanda bu sektörde de önemli ilerlemeler sağladığımızı hep birlikte göreceğiz. Kimsenin gözünü boyamaya çalışmıyoruz. Siyaset biliminin çağdaş normları içerisinde Türkiye'nin sorunlarına gerçekçi çözümler getirme uğraşısı içerisindeyiz. Türkiye nüfusunun yüzde 40'ının karnını doyurduğu tarım sektörünü ihmal ederek ihmal ederek, ekonomiyi tamamen sağlığına kavuşturamayacağımızın da bilinci içerisindeyiz.

Az önce söylediğim gibi, çiftçilerimize yönelik mazot ve doğrudan gelir desteği ödemeleri, 2003 yılında başarıyla yürütülmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — 2002'yi ödediniz Sayın Başbakan, 2003'ten 1 lira ödemediniz.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen, konuşmanızı tamamlayınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çiftçi borçlarımız yeniden yapılandırılarak, tarım kesiminin haciz kısılcından kurtarılması sağlanmıştır.

Biz, her gün milletimizle bir aradayız; köylümüzle, çiftçimizle, tarım üreticimizle birlikteyiz. Onların nabzının nerede attığını da yakından biliyoruz. Onlar, Türkiye'nin geleceğinden fazlasıyla umutlular ve bize güvenlerini yeniden ortaya koymaya da hazırlar.

Göreve geldiğimiz günden beri, ekonomik durumumuzun gerektirdiği hassasiyeti gözeterek ve malî disiplinden taviz vermeden, sıkı bütçe uygulamalarına devam ediyoruz. Bütçe harcamalarında hedefin aşılmasına neden olan ödenek üstü harcamalara son verilmiştir. Yatırım programının rasyonelleştirilmesiyle, kamu yatırım harcamalarında israfın önüne geçilmeye çalışılmıştır.

İş dünyamızın talepleri de göz önüne alınarak malî milat uygulaması kaldırılmıştır.

Vergi sisteminin reforme edilmesi çalışmalarına başlanmıştır. Hayata geçirilen Vergi Barışı Projesi, doğru düzenleme ve uygulamaya mükelleflerin ne kadar doğru tepkiler verdiği gerçeğini ortaya koymuştur.

Vergi oranlarını düşürme ve vergiyi tabana yayma hedefleri doğrultusunda kurumlar üzerindeki vergi yükü yüzde 65'ten yüzde 45'e indirilmiş; vergi tabanının genişletilmesi için gerekli çalışmalar ve mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır.

Vatandaşlarımızın eğitim ve sağlık harcamalarının bir kısmını vergi matrahından indirebilmesine imkân sağlanmıştır.

Bunları niye anlatıyorum “vergi konusunda hükümet bir şey yapmamıştır” deniliyor da, bunu da bu konuşmamın içerisinde zikrederek, bir yerde cevabını da bulsun istiyorum.

Dar gelirli vatandaşlarımızın tüketim kalıpları içerisinde önemli paya sahip olan temel gıda ve ilaçta KDV indirimine gidilmiştir.

1 Ocak 2004 tarihinden itibaren, çok önemli bir yenilik olarak, enflasyon muhasebesine geçiş sağlanacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ayrıca, bankacılık alanında yaşanan olumsuzlukların önüne geçmek ve dünya ölçeğinde rekabet edilebilir sağlıklı bir bankacılık sisteminin oluşturulması amacıyla başlattığımız yapısal düzenlemeler de, bu yıl içerisinde tamamlanacaktır.

Değerli Milletvekilleri, Türkiye'nin yaşadığı kriz dönemleri boyunca kaderlerine terk edilen sanayi ve ticaret sektörlerinin birikmiş problemlerini çözebilmek için, kısa bir zaman içerisinde birçok çalışma yürüttük.

Bu çerçevede, yılın ilk on aylık döneminde, 12.438 hektar büyüklüğünde 68 adet organize sanayi bölgesi projesi ile 14.355 işyerinden müteşekkil 102 adet küçük sanayi sitesinin yapımına destek verilmiştir.

Sanayimizin teknoloji açığını kapatabilmek amacıyla ar-ge yatırımlarına hız verilmiş, bu alanda önemli bir altyapı hizmeti sağlayan teknoloji geliştirme bölgesi sayısının 12'ye çıkarılması sağlanmıştır.

KOBİ'lerin desteklenmesi, hükümet olarak üzerinde hassasiyetle durduğumuz konulardan biridir. Bu hassasiyetin bir gereği olarak, KOSGEB destek mekanizması gözden geçirilmiş ve yeni bir KOSGEB Destekleri Yönetmeliği çıkarılmıştır. Bu yönetmelikle, daha önce 8 olan destek türü, 22 ana başlık altında 38 destek türüne çıkarılmış ve bugüne kadar, KOBİ'lere, bu çerçevede, 56 trilyon liralık destek sağlanmıştır.

Yaptığımız yeni yasal düzenleme de, yine, yabancı sermayenin, aynen yerli yatırımcı gibi Türkiye'de yatırım yapabilmesinin önünü açan önemli bir adımdır. Bu adım, eskiden 19 ayrı işlemden geçmek gerekirken, şimdi, bir şirketi kurmak için toplam 3 işlem gerçekleştirmek suretiyle, bir günde bir şirketi kurabiliyorsunuz; yabancı sermaye de yerli sermaye de aynen, bu haktan istifade ediyor.

Tüketicilerimizi, dünyanın en gelişmiş tüketim standartlarına kavuşturan teknik ve yasal düzenlemeler de, yine bu dönemde gerçekleştirilmiştir; 80.000 ailemizin, kredi kartı mağduriyetlerine son verilmiştir.

Göreve geldiğimizde, büyük bir icra-haciz baskısı altında olan ve bir kısmı da, maalesef, işyerlerini kapatmak zorunda kalan esnaf ve sanatkârlarımızın kredi borçları, makul ölçülerde yeniden yapılandırılarak, nefes almaları sağlanmıştır.

Değerli arkadaşlarım, altı ay önce yürürlüğe giren yeni İş Yasamız, bir yandan çalışanların haklarını koruyan, diğer yandan yeni istihdam üretmeye imkân hazırlayan normlar içermektedir.

İşsizlik, ekonomimizin önündeki en önemli sorunlardan biridir. Hükümet olarak, önümüzdeki yılı, işsizlikle mücadele yılı olarak ilan ediyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Piyasaların canlanması, yabancı sermaye girişinin hızlanması, içeride ve dışarıda oluşacak talep artışıyla birlikte oluşan yeni istihdam, katlanarak artacak ve işsizlerimiz birer birer iş sahibi olmaya başlayacaklardır. İstihdam konusunda, kamu imkânları oldukça sınırlıdır. Bu bakımdan, özel sektörümüzün istihdamı artıracak yeni atılımlar içerisinde olmasını da, büyük bir memnuniyetle, gittiğim yerlerde gördüm ve izliyorum.

Biz, kalkınmayı, bütün yurt sathına ve toplumun bütün kesimlerine hakça yaymak ve halkımızı, büyük şehirlere, yoğun bir şekilde göç etmekten kurtarmak istiyoruz. Bu çerçevede, başta, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri olmak üzere, ekonomik açıdan geri kalmış yörelerde yatırımların teşvik edilmesi hususu, hükümetimizin, üzerinde durduğu ve desteklediği öncelikli konular arasında yer alacaktır.

Değerli arkadaşlar, bizden önceki hükümetler döneminde kördüğüm haline gelen enerji meselelerini de, birer birer çözüme kavuşturuyoruz. Bugün size iki konunun

müjdesini veriyorum: Bunlardan bir tanesi, Türkiye ile Rusya arasında yürütülen uzun ve çetin doğalgaz müzakereleri, Türkiye'nin istediği gibi sonuçlanmıştır. Bu tarihî anlaşmayla, özellikle sanayimizin geleceğini tehdit eden bir tehlike bertaraf edilmiştir. Rusya'dan alınan doğalgazın fiyatı, rekabet edilebilir bir düzeye çekilmiştir.

Petrol ve doğalgaza bağlı elektrik üretimi oranlarını düşürüyor, buna karşılık, yerli kömür ve hidrolikten elektrik üretimini de artırıyoruz. Bu sayede, yıllık 10 milyar kilovat/saatlik ithal kaynak, yerli kaynakla ikame edilmektedir.

İktidara geldiğimiz günden bu yana, elektriğe zam yapmadık. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Zam yapmak bir yana, indirim yaptık; fatura başına kesilen güç bedeli uygulamasına son verdik. Meskenlerde 150 kilovat/saati aşan her kilovat/saat için 50 zamlı tarife uygulamasına son verdik. 1 Kasım 2003 tarihinden itibaren, sanayi elektriğine yüzde 5 oranında indirim yaptık.

Türkiye'de ilk kez, doğalgazda indirim sağlanmış, meskenlerde yüzde 15,31, işyerlerinde yüzde 13,84 oranında indirim yapılmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Doğalgaz tüketimi yüzde 25 oranında artarken, organize sanayi bölgelerinde, ayrıca, yüzde 4 oranında indirim sağlanmıştır.

Ayrıca, tarımsal sulama hizmeti verecek 9 baraj bu yıl içinde bitirilmiş, enerji sektöründe 4 barajda enerji üretimine geçilmiş, 3 baraj da aralık ayı içinde enerji üretimine geçecektir.

Değerli arkadaşlar, hükümetimiz, önemli bir rekora da bayındırlık alanında imza atmıştır. Seksen yılda yapılan yolun yarısını, cumhuriyet döneminin en düşük ödeneğiyle, sekiz ayda tamamlayarak ve bu yılsonu itibarıyla söylüyorum, 1.600 kilometre bölünmüş yol -yani, bilmeyenler öğreysin, söylüyorum, duble yol- ve 364 kilometre de tek istikametli yol bitirilmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Siz bilmiyorsunuz Sayın Başbakan, rakamları yanlış kullanıyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu yollar sayesinde, geçen yılın, aynı döneminde -bittiği andan hizmete geçtiği andaki rakamı veriyorum; tespitlerini yaptırdım- iki ayda olan trafik kazalarında 29 vatandaşımızı kaybettik. Bu yıl aynı yollarda 7 vatandaşımızı kaybettik. Bakınız, nereden nereye... İnşallah, hedef gerçekleştiğinde nereye varacağımızı herhalde takdir edersiniz.

2004 yılı içinde, bölünmüş yol yapımları yurt sathında aynı hızla devam edecektir ve bu arada, hedef, inşallah, 2004'te, bölünmüş yolu 3.000 kilometre olarak devam ettirmektir.

Yine, bayındırlık alanında en önem verdiğimiz konulardan biri de konut üretimi. Tabii, söylüyor bazı şeyler. Bakın, lütfen, takip etmeden değerlendirme yapmayın. Biz bu konuya çok önem veriyoruz ve şu anda, 2003 yılı içerisinde ihalesi tamamlanmış olan konut -toplu konut olarak, TOKİ'nin- 20.000'dir; 11.000'inin temeli atılmıştır. "Toplu konut yapılmadı, edilmedi" lütfen demeyin. Gelin, bizden de öğrenin bazı şeyleri, sorun bize: "Hakikaten, toplu konut diyordunuz, ne oldu, yapıyor musunuz?" Sadece bir şey söyleyeyim size...

SEDAT PEKEL (Balıkesir) — Depremzedeler konutlarını bekliyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Depremzedelerinkini çok merak ediyorsan, lütfen, Bingöl'ü şöyle bir teşrif et, Bingöl'de konutların ne noktada olduğunu gör. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bak, şimdi buradan söylüyorum: Şubat sonu itibariyle de konutların tamamını sahiplerine teslim edecek bir hükümet işbaşındadır; bunu da böyle bilin. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Ama siz, hayatınızda Bingöl'e gitmiş değilsiniz ki! Bizzat dört kez kendim gittim Bingöl'e, bu işler nasıl yürüyor diye. Sorsam, belki, Bingöl nerededir, haritada bunu gösteremeyeceksiniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunu, bir defa, yakından takip edelim.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Yakışıyor mu başbakana böyle konuşmak? Ne biçim başbakansın sen?

ŞEVKET ARZ (Trabzon) — Medreseden gelmedik, cumhuriyet okullarından geldik buraya! Bize hakaret edemezsin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Okullar yapılıyor. 142 derslik vardı Bingöl'de. Şu anda, önümüzdeki yıla 350 derslikle giriyor Bingöl. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Bunu böyle biliniz. Daha değişimini söylüyorum, o da şudur: Bakın, Sakarya'da 800 konutluk temeli attık. Enteresan olan ne biliyor musunuz; 800 konutun tamamı da, şu anda, satılmış durumda. Bu, bir güveni gösteriyor; bu, bir istikrarı gösteriyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* İnşallah, hedef, 2004 yılı sonunda bu konutların sayısını 100.000'e çıkarmaktır. Bu konutların bedellerinin yüzde 10, yüzde 25'lik peşinatı vardır; geriye kalanı, on yıl gibi, uzun vadeye yayılarak, vatandaşlarımız bu sayede ucuz konut edinme imkânını yakalamıştır.

Geçtiğimiz yıl itibariyle, ulaştırma ve telekomünikasyon alanlarında da önemli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Her iki faaliyet alanında da Türkiye'nin çağdaş bir çizgi yakalaması için büyük bir gayret sarf edilmektedir. Doğu ve Güneydoğu bu noktada bir cazibe merkezi haline gelecektir. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Sektörün büyük ihtiyaç duyduğu Karayolu Taşıma Kanunu Meclisimiz tarafından kabul edilmiş; bu kanunun yürürlüğe girmesiyle bu alanda büyük bir boşluk doldurulmuştur. İnşallah, boğaz tüp geçit projemizin de 2004'ün en geç nisan sonuna kadar temelini atacağız; çalışmalar bu istikamette yürümektedir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Raylı sistemde İstanbul-Ankara arasında yolculuk süresini, ilk etapta 5 saate, ikinci etapta 3 saat 10 dakikaya indirecek olan demiryolu rehabilitasyon çalışmaları başlamış vaziyettedir ve hedef, bunu çok daha modern hale getirmek suretiyle bu süreyi daha da aza indirmektir. Ayrıca, yılda 24.000.000 dolarlık bir kaynağın yurt içinde kalmasını sağlayacak bir projeye, Kardemir'in yerli ray üretimine başlamasını da, bu dönemde gerçekleştirmiş olduk.

Havayolu taşımacılığında, herhalde, neler olduğunu biliyorsunuz ve havayolu taşımacılığında vergide indirimin yapılmasıyla birlikte, artık, İstanbul-Ankara arası fiyatlar ucuzladığı gibi, özel sektörü de bu işe teşvik etmek suretiyle, İstanbul-Trabzon arasında da ucuz havayolu taşımacılığı başlamıştır. Bu rehabilitasyon çalışmaları devam ederken, daha modern anlamda hava taşımacılığı ve şehirlerarasında da hava noktasındaki ulaşımı farklı bir şekilde yerine getirme gayretleri devam etmektedir.

Denizyolu taşımacılığını da özendirmek ve geliştirmek için, limanlarımızdaki fiyat tarifeleri düşürülmüş; özel denizcilik çalışmalarının önünün açılması amacıyla özelleştirme çalışmalarına öncelik verilmiştir.

Telekomünikasyon alanında, gerek telefon gerek internet hatlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla, ülkemizi dünyanın diğer gelişmiş ülkelerinden geriye bırakmayacak adımlar atıyoruz. Türk Telekom'un yürüttüğü hizmetlerin, ülkemiz için, giderek daha hayati bir fonksiyon kazandığını vurgulamak istiyorum. ADSL projesiyle birlikte, internet kullanıcılarımız, mevcut sisteme göre yaklaşık 40 kat daha hızlı internet imkânına, zaman sınırı olmaksızın kavuşmuş oluyorlar. Türk Telekom ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında yapılan bir protokolle, tam 40.000 okulumuza hızlı internet imkânı sağlamış oluyoruz.

Değerli arkadaşlar, geçen yıl içerisinde, geleceğimizin teminatı olarak gördüğümüz çocuklarımızın eğitimi alanında önemli projeler ve yapısal düzenlemeler yaptık. Ben, artık, sizlere, ücretsiz kitap dağıtımını söyleyecek değilim. Eğitime Yüzde Yüz Destek Kampanyası çerçevesinde özel sektörün eğitime destek kampanyasıyla ilgili gayretleri sebebiyle, kendilerine, bu Yüce Çatı altından tekrar teşekkür ediyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Millî Eğitim Bakanlığı ile UNICEF işbirliğinde, kız çocuklarının eğitim fırsatlarının artırılması amacıyla çalışmalar yoğunluk kazanmıştır. Eğitim kalitesinin artırılması, okul dışı eğitim imkânlarının geliştirilmesi ve çocuklarımızı geleceğe hazırlayacak donanımın sağlanması amacıyla önemli hazırlıklar içerisindeyiz. Bunlar da kısa zaman içerisinde açıklanacaktır.

Değerli arkadaşlarım, insana hizmeti her şeyin üzerinde tutan bir hükümet olarak, sağlıkla ilgili ihtiyaçların ne kadar vazgeçilmez ihtiyaçlar olduğunun farkındayız. Bu ihtiyaçları hakkıyla karşılayabilmek için, sağlık sistemimizi ve ülkemizin genel sağlık göstergelerini çağdaş seviyeye çıkarmak üzere, Sağlıkta Dönüşüm Programını hazırladık. Bu programla, inşallah, insanlarımızın ücret ödeme güçlükleri yüzünden hastanelerde rehin tutulması ayıbına son verdik, veriyoruz. Yine, bu programla, SSK, BAĞ-KUR ve Emekli Sandığına tabi hastalarımız, bütün sağlık ocağı, dispanser ve hastanelerimizden faydalanıyorlar, faydalanacaklardır.

Bu yılsonu itibariyle, artık, tüm illerimizde hizmet alımı, Emekli Sandığı, BAĞ-KUR, SSK, hepsi için geçerli hale gelecektir. Memur, emekli, dul ve yetimlerimize özel sağlık kuruluşlarından yararlanma yolu da açılmış, vatandaşlarımızın hak ettikleri sağlık hizmetini istedikleri sağlık kuruluşundan almalarına imkân sağlanmıştır.

Çeşitli sıkıntılara neden olduğunu tespit ettiğimiz mecburî hizmet uygulamasına son verilmiş, sözleşmeli sağlık personeli uygulamasına geçilerek, eleman temininde güçlük çekilen bölgelere gönüllü personel gönderilmeye başlanmıştır.

Sağlıkta Dönüşüm Programının getirdiği bir başka yenilik de, çok önem verdiğimiz aile doktorluğu müessesesidir. Vatandaşımıza kendi doktorunu seçme hakkını tanıyan bu uygulamanın 2004 yılında başlatılması için hazırlıklar tamamlanmak üzeredir.

İnsanımızın sağlığını olduğu gibi çevre ve kent sağlığını koruma altına almak için de büyük bir dikkat içinde çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Dünyanın en güzel coğrafi bölgelerinden biri üzerinde bulunan ülkemizin doğal varlıklarını korumayı,

hükümetimiz, temel görevlerinden biri olarak kabul etmektedir. Bu amaçla, işlerliğini yitirmiş gibi görünen devlet ormancılığı anlayışından millet ormancılığı anlayışına geçiş çalışmaları başlatılmıştır.

Her ilde bir kent ormanı kurma çalışmalarının ilki, Ankara Kent Ormanı ile hayata geçirilmektedir. Bu örneklerin sayısı hızla artırılabilecektir.

Çevre ve Orman Bakanlığımızın üstünde yük olan eğitim ve sosyal amaçlı tesislerin tamamı özel sektöre kiralanmış, bu 23 tesisten 4,5 trilyonu aşan bir ek gelir temin edilmiştir. Bu rakam, yılsonu itibarıyla 9,5 trilyonu bulacaktır.

Çevreye duyarlılığımızın bir başka göstergesi de, özel ağaçlandırma çalışmalarına verdiğimiz önemdir.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — SİT alanlarını imara açarak...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu çerçevede yürütülen çalışmalarla, önceki yıllara göre özel ağaçlandırma miktarı 2003 yılında 6 kat artırılmıştır.

Değerli arkadaşlarım, büyük bir medeniyetin mirasçıları olarak, tüm dünyadaki kültür değerlerimizi ve Anadolu'da iz bırakmış kültür değerlerini sahiplenmek ve yaşatmak, büyük devlet anlayışımızın bir gereği olmuştur. Cumhuriyetimizin sekseninci yılı kutlamaları çerçevesinde, Kültür ve Turizm Bakanlığımız, bu anlayışla, çeşitli kültür ve sanat etkinlikleri düzenlemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir saniye efendim...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kültür varlıklarımızın korunması ve kullanılması, turizm sektörünün teşvik edilmesi, kültür ve sanat eser sahiplerinin telif haklarının korunması ve korsan yayıncılıkla mücadeleye yönelik yasal düzenlemeler tamamlanmış olup, bunlardan bir bölümü uygulamaya konulmuştur.

Kültürel ve tarihî miras yönünden zengin bir potansiyele sahip olan değişik bölgelerimizde, özelliklerine göre iç ve dış turizm geliştirilmektedir. Turizm Teşvik Kanununda gerekli düzenlemeler yapılmış ve sağlıklı, sürdürülebilir, çevreyle uyumlu bir turizm yatırımları seferberliği başlatılmasına yönelik yasal altyapı hazır hale getirilmiştir.

İzlenen doğru politikaların sonuçları, tüm dış olumsuzluklara, Avrupa'da yaşanan ekonomik daralmaya, yanı başımızdaki Irak Savaşına ve bunların sonucunda rakip ülkelerde yüzde 30'lara varan gerilemelere rağmen, Türk turizmi büyümesini sürdürmektedir.

Değerli Başkan, Değerli Milletvekilleri; bütün bu söylediklerimden çıkan nihai sonuç şudur: Türkiye kendine gelmiştir, Türkiye kendi gücünün farkına varmıştır, Türkiye bir kere daha imkânsız görüneni başarmıştır ve biz hepimiz, hep birlikte bu muhteşem gemideyiz. Milletçe el ele verirse, birbirimizin önünü kesmeye çalışmazsak, gereksiz kıskançlıklara ve kuruntulara kapılmazsak, özgüvenimizi kaybetmezsek önümüz açıktır.

Hepinizi, saygıyla selamlıyorum.

Şahsınızda, Yüce Milletime 2004 yılının sağlık, esenlik, mutluluk getirmesi temennisiyle şimdiden yeni yılınızı da kutluyorum; sevgi ve saygıyla. *(AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan teşekkür ederim.⁶³

⁶³ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 36, Birleşim 36, Sayfa 338-355

24 Aralık 2003 Çarşamba 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması

BAŞKAN — Kabul edilen bütçe sebebiyle Sayın Başbakan bir teşekkür konuşması yapmak üzere söz istemişlerdir.

Sayın Başbakan, buyurun efendim. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2004 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Kesin Hesap Kanunu Tasarısıyla ilgili gerçekten yorucu günler geceler geçti ve siz değerli arkadaşlarım, iktidarıyla muhalefetiyle, burada yoğun bir performans ortaya koydunuz. Belki uykusuz geceler oldu, bunları, gerçekten ben de zaman zaman televizyonlarda da takip ettim, izledim ve gösterdiğiniz bu performans neticesinde, bu kanun tasarısı, sizlerin reyleriyle kabul edilmiş oldu.

İnanıyorum ki, 2004 yılı, sizlerin bu alın teriyle, sizlerin bu samimî gayretleriyle, çok daha anlamlı, çok daha farklı, çok daha dolu dolu bir yıl olacak.

Bizler, hükümet olarak, elimizden gelen gayreti, yine, 2003'deki gibi, göstereceğiz, içeride, dışarıda, gece gündüz demeden koşturacağız ve 2004 yılının, ülkemiz, milletimiz için hayırlara vesile olmasını Allah'tan temenni ederken, Türkiye'nin, dünyadaki o onurlu yerini süratle almasına vesile olmasını temenni ediyor, sizleri, tekrar saygı ve sevgiyle selamlıyorum. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar; CHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, çok teşekkür ederim.⁶⁴

⁶⁴ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 36, Birleşim 36, Sayfa 367*

23 Nisan 2004 Cuma

TBMM'nin 84. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, saygıdeğer konuklar; hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Yüce Meclisimiz, bugün, yine, tarihî günlerinden birini yaşıyor. Bu hafta, millet egemenliğinin sembolü olan Meclisimizin açılışının 84'üncü yılını idrak ediyoruz. Meclisimizin coşkuyla kutladığımız 84'üncü yılının hayırlı olmasını temenni ediyor, bu coşkunun dünya durdukça artarak devam etmesini diliyorum. Bu vesileyle, milletimizin hür ve bağımsız şekilde yaşamasını sağlayan, bu soylu çatı altında kendi iradesini en rahat şekilde, en serbest şekilde ortaya koymasına zemin hazırlayan, başta Büyük Atatürk olmak üzere, ilk Meclisin tüm üyelerini saygıyla, rahmetle anıyorum.

Değerli arkadaşlar, seksen dört yıl önce, tıpkı bugün olduğu gibi, bir cuma günü Türkiye Büyük Millet Meclisini dualarla açan kahramanlar, dünyaya insanlık ve demokrasi dersi verdiler. O kahramanlar ki, esaret nedir bilmeyen bu millete zincir vurmaya çalışmanın nasıl boş bir çaba olduğunu bir kez daha dünyaya gösterdiler. Onlar için “kahramanlar” sıfatını özellikle kullanıyorum; zira bu sıfatı ilk Meclisin üyeleri kadar hak eden bir topluluk tarihte pek az bulunur.

23 Nisan 1920'de, şimdiki Ulus Semtinde, küçük bir binada, son derece güç şartlar, yokluklar ve yoksunluklar içerisinde çalışmaya başlayan bu kahramanlar, gelecek nesle, kıymet biçilemeyecek bir hediye vermekle kalmadılar, demokrasinin erdemini de, herkese, en açık şekilde gösterdiler. Savaşın bizzat içerisinde bulundular, gerektiğinde cepheye koştular, gerektiğinde, değil maaş almak, ceplerindeki son birkaç kuruşu milletin kurtuluş mücadelesine bağışladılar.

Yaklaşan düşman toplarının sesini duyduklarında ürpermediler, verilen mukaddes savaşın milletimizin zaferiyle sonuçlanacağına olan inançlarını asla kaybetmediler. “Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal” şiarı temel düsturları oldu. Onların bu inanç ve kararlılığı, milletimize bağımsızlık ve özgürlüğü getirdi; milletimizin siyasî geleceğini kendi tercihleri doğrultusunda belirlemesini sağladı.

Aynı Meclis, daha, 1920'nin başında tesis ettiği demokratik düzeni, yaklaşık üç buçuk yıl sonra, 29 Ekim 1923'te cumhuriyetle taçlandırdı. Cumhuriyetimiz ve demokrasimiz o tarihten bu yana ayrılmaz bir bütün oluşturuyor.

Değerli arkadaşlar, Birinci Meclisin üyeleri, kurtuluş mücadelesinden zaferle ayrılmış olmaları nedeniyle, yalnızca millî kahraman değildiler; onlar, aynı zamanda demokrasi kahramanıydılar. Demokrasinin anlamını en iyi onlar idrak etmiş, demokrasinin işlevlerini ve faydalarını bizzat yaşayarak ve yaşatarak göstermişlerdi. Mecliste, savaşın en zor günlerinde dahi demokratik müzakerelerden vazgeçilmemiştir. Savaş ve ülkenin geleceğini ilgilendiren her karar, milletin temsilcileri tarafından uzun uzun tartışılarak alınmıştır. Yaşanan olağanüstü şartlar nedeniyle demokratik usullerin rafa kaldırılması fikri kimsenin aklına gelmemiştir; kimse, temsilcilerinin şahsında vücut bulan millet iradesine aykırı hareket etmeyi düşünmemiştir.

Birinci Meclis, demokrasinin hiçbir zaman, hiçbir durum karşısında ve hiçbir yerde lüks olmadığının en açık ispatıdır. Demokratik müzakerenin meydana getireceği sinerji,

en zor durumlarda bile doğru kararların doğru zamanlarda alınmasını sağlar. Evrensel bir yönetim sistemi olarak demokrasinin vazgeçilmezliği, bugün artık kanıtlanmış bulunmaktadır. Demokrasi, zira bir güven rejimidir, millete ve milletin tercihlerine güven duyulmasını gerektirir; millete güvenmeyen, asla kendisine güvenmeyendir. Kendisi için en doğru olanı, yine, milletin kendisi belirlemelidir. Milletin sağduyusuna itimat etmek, demokratik bir idare için zorunludur. Halka tepeden bakmak, halkın görüşlerini, taleplerini, beklentilerini dikkate almadan politika üretmek, günümüz demokrasi anlayışı açısından imkânsız hale gelmiştir. Bizler, seksen dört yıl önce tesis edilen bu millî çatı altında, ilk Meclisten aldığımız irade ve ruhla, demokrasinin çağdaş ve evrensel değerlerini savunmaya devam edeceğiz; bu mukaddes emaneti layıkıyla koruyarak gelecek kuşaklara taşıyacağız; dünya durdukça o ilk istiklal Meclisinin ruhunu içimizde yaşatacağız.

Değerli arkadaşlar, 23 Nisan tarihinin bizim için anlamı, sadece millî egemenlik bilincimizi tazelemekten ibaret de değildir; bugün, aynı zamanda, o bilinci emanet edeceğimiz çocuklarımızın bayramını da kutluyoruz. O aydınlık yüzlerine bakarak heyecanlandığımız güzel çocuklarımız, biliyoruz ki, yarınların güçlü ve müreffeh Türkiye'sini tesis edecek olan en zengin cevherimizdir. Onlara, karabulutlarını tamamen dağıtmış, gelişme hedefleri için yola koyulmuş, umudun yeniden yeşerdiği bir Türkiye borçluyuz. Ne iş yapıyor olursak olalım, hangi makamda bulunursak bulunalım, çocuklarımıza olan bu borcumuzu aklımızdan asla çıkarmayalım, bu sorumluluğu her zaman hissedelim; çünkü çocuklarımız, ülkemizin ve medeniyetimizin yarınlarıdır. Onlardan Türkiye'yi çok daha ileri noktalara götürmelerini beklemek için, bu ülkenin sıkıntılarını bir an önce gidermeli, imkânlarımızı geliştirmeliyiz.

Dünyanın baş döndürücü bir hızla gelişip değiştiği böyle bir zamanda bizim göstereceğimiz zaaf ve ihmallerin faturası, Türkiye'nin geleceğine, milletimizin gelecek kuşaklarına çıkacaktır. Bu gerçeğin ışığında hareket etmek, gelecek on yılların yıldızı olacak güçlü ve müreffeh Türkiye'nin zeminini şimdiden, hep birlikte hazırlamak durumundayız. Eğer, çocuklarımızın önüne parlak hedefler koyamazsak, biliniz ki, yarının sıkıntıları bugünkileri de aratacaktır. Ben, bu ülkenin çocuklarına da, geleceğine de çok ama çok güveniyorum.

Allah'ın izniyle, bütün zorluklarımızı tek tek aşarak, ülkemizi, en kısa zamanda, seksen dört yıl önce şekillenen millî iradeye yakışan bir gelişme çizgisine yeniden taşıyacağız; çağdaş uygarlık seviyesini yakalamakla yetinmeyecek, bu seviyeyi yakalamak isteyenlerin örnek alacağı bir ülke haline geleceğiz. Ben, bu güzel ideale bütün samimiyetimle inanıyorum. Bu güzel bayram gününde, bütün çocuklarımızdan da, Türkiye'ye ve Türkiye'nin geleceğine inançlarını hiç kaybetmemelerini istiyorum. O inanç ve güven, nesiller boyunca bu ülkenin istiklalinin nasıl en büyük teminatı olmuşsa, hiç şüphe yok ki, bundan sonra da olacaktır.

Bu vesileyle, bütün çocuklarımızın bayramını kutluyor, hepsinin gözlerinden öpüyor, hepinizi, tekrar, saygı ve sevgiyle selamlıyor, Meclisimizin açılışının seksen dördüncü yılı ile Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramının tüm milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Saygılarımla. (AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar, CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, teşekkür ederim.⁶⁵

⁶⁵ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 47, Birleşim 78, Sayfa 402-403*

7 Ekim 2004 Perşembe

Avrupa Birliği Komisyonunun Türkiye'yle Müzakerelere Başlanılmasına Dair Tavsiye Raporuna İlişkin Gündem Dışı Açıklaması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli mensupları; Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin sonbahar oturumuna katılmak üzere, bildiğiniz gibi, Strasburg'a gitmiş ve Parlamenter Meclisinde, sonbahar oturumunda bir konuşma imkânını bulmuştum ve ardından da 40-45 dakikalık bir soru-cevap faslı oluşmuştur.

Strasburg'daki bu toplantılarımız gerçekten dolu dolu, gerçekten verimli ve ülkemizi temsilen Strasburg'da bulunan tüm milletvekillerimizin, gerek iktidar gerekse muhalefet milletvekillerimizin oradaki saygınlığını da, diğer grupların gerek başkanlarından gerekse temsilcilerinden dinleme fırsatını buldum.

Strasburg'da bulunduğum sırada, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinde, Hükümetimizce, son dönemde insan hakları ve demokratikleşme alanında atılan adımlar, ülkemizin Avrupa Birliği perspektifi ve dış politika önceliklerimiz konularında bir konuşma yaptım. Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi üyelerinin sorularını tek tek yanıtladım.

Avrupa Konseyi Üst Yönetimi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Başkanıyla görüşme imkânını buldum.

Görüşmeler sırasında, muhataplarıma, Türkiye'nin, Avrupa Konseyinin Avrupa mimarisi içinde üstleneceği rol ve görevlerde başarıya ulaşması için mümkün olan her türlü katkıyı yapmaya hazır olduğunu belirttim. Ülkemizin Avrupa Konseyiyle mevcut işbirliğinden memnuniyet duyduğumuzu da ifade ettim.

Muhataplarımız, Avrupa Konseyinin etkin bir üyesi olan ülkemiz ile Avrupa Konseyi arasındaki işbirliğinden ve Hükümetimiz döneminde insan hakları, demokratikleşme konusunda atılan adımlardan duydukları memnuniyetleri ifade ettiler ve bundan, tabii ki, bizler de memnun olduk.

Bu ziyaret vesilesiyle, ülkemizin dış politika önceliklerinin, Avrupa Birliği üyeliğiyle ilgili perspektife yönelik de çok farklı görüş alışverişinde bulunduğumuz Avrupa Birliği üyesi ülkelerin temsilcileriyle de görüşme fırsatımız oldu.

Özellikle, dünkü Hükümet açıklamamızda da belirttiğimiz üzere, Avrupa Birliği Komisyonu Raporunda, ülkemizin Avrupa Birliğine uyum yönünde attığı adımlar kapsamlı bir biçimde değerlendirildikten sonra, üye ülkelere, Türkiye ile müzakerelerin başlatılması yönünde net bir tavsiyede bulunulmuştur; bunu, açıkça görüyoruz. Bu, şüphesiz, Türkiye'nin, Avrupa Birliği yolunda önemli bir eşiği daha aştığının ifadesidir. Bu, bir sonuç değildir; bu, aslında bir başlangıçtır ve bundan sonra, önümüzde, şüphesiz ki zor günler var. Bunları da, yine, hep birlikte, nasıl ki şu ana kadar iktidar ve muhalefiyle Parlamento içinde el ele verdiysek, Parlamento dışında sivil toplum örgütleriyle bir dayanışma içerisinde bu süreç aşıldıysa, inanıyorum ki, bundan sonraki süreci de, yine aynı dayanışma içerisinde başararak aşacağız ve tabii, bu,

sadece Parlamento içinde bizlerin başarısı değil, aslında, bu, milletimizin de bu sürece katkısıdır ve milletimizin zaferidir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bu alınan kararı olumlu bulmakla birlikte, dengeli, net bulmakla birlikte, Komisyonun müzakerelerin yöntemine ilişkin bazı değerlendirme ve önerilerini, 17 Aralıkta Avrupa Birliği Zirvesine kadar, müzakerelerin başlatılmasıyla ilgili siyasî kararı verecek olan Avrupalı dostlarımızla birlikte gözden geçirme fırsatını bulacağımızı sanıyorum. Bu süreci de başlatmış bulunuyoruz. Zira bu değerlendirme ve önerilerin, daha önceki uygulamalardan farklı olarak, Türkiye için ayırimcılık anlamına gelecek özel koşullar oluşturacak şekilde yorumlanmaması için böyle bir mesainin çok yararlı olacağını düşünüyorum; onun için de, bu görüşme sürecini başlatmış bulunuyoruz. Şimdiye kadar yaptığım temaslarda, 17 Aralıkta siyasî kararı alacak olan devlet ve hükümet başkanları, Komisyon raporunu beklediklerini, buna göre hareket edeceklerini, bundan önceki görüşmelerde, şahsıma da, arkadaşlarıma da bildirmişlerdi; hatta hatta 2002 Kopenhag Zirvesinde, bildiğiniz gibi, sonuç bildirgesinde yer alan şu ifade çok önemliydi; o da -özellikle altını çizmek istiyorum- "Kopenhag Siyasî Kriterlerini Türkiye'nin yerine getirmesi halinde, gecikmeksizin müzakerelere başlamasına..." Bu ifade, tabii, çok önemli; inanıyorum ki, ahde vefa göstermek suretiyle, hiçbir tereddüte mahal bırakmayacak bu kelimeye, zannediyorum uyulacaktır.

Gerek Türk basını olarak gerekse şu ana kadar bu sürece destek verenlerin aynı desteği bundan sonra da sürdürmeleri, bizim işimizi kolaylaştıracağı gibi, süreci de hızlandıracaktır. Zira Türkiye artık, gerek ülkemiz gerekse milletimizle, gerekse tüm Avrupa ve Avrupa'daki dostlarımızla birlikte, bir dönemeci, şu anda, evet, aşmaktadır.

Burada, yine bir gerçeği özellikle vurgulamak istiyorum -az önce de ifade ettim- uzun ince bir yoldayız ve bu yolculuğumuz esnasında, dayanışmamız hiçbir zaman eksik olmamalı ve üzerimize düşeni en iyi şekilde yerine getirmek suretiyle, Avrupa Birliği mükteşebatinin içerisinde ne varsa, bunların gereğini ve uyumdaki eksikliklerimizi de, şüphesiz ki müzakereler esnasında, yine, bazı şeyler ortaya çıkacaktır, bunları da süratle yerine getirmeye muktedir bir Parlamentomuz var, bununla iftihar edebiliriz ve bunun yanında, tabii, uygulamaya yönelik atılacak adımlar vardır ki, zaten, biliyorsunuz sıkıntı buradadır. Neden; bu bir zihniyet değişimidir, bir zihinsel değişimdir, bu bir süreçtir; bu zihniyet değişimini, hep birlikte, en batıdan en doğuya, en kuzeyden en güneye, 70.000.000 vatan evladına kabul ettirecek şekilde bunun çalışmasını yapmak durumundayız. Bunu ne kadar büyük ölçüde gerçekleştireceksek, inanıyorum ki bu süreç o kadar hızlanacaktır.

Tabii, zamanla ilgili olarak çok değişik ifadeler kullanılıyor; efendim, askıya alınmak; efendim, işte, tarih verilmedi, şudur budur gibi. Bence bunlara pek iltifat etmenin anlamı yok. Müzakereye başlayan bir ülke tam üye olma sürecine girmiş bir ülkedir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Müzakere bunun için başlatılır. Yani, tam üyeliğe kabul edilmeyecek bir ülke için müzakere kavramının ne anlamı olur! Kaldı ki, bunlar zaten çoktan aşıldı; bu, Helsinki'de aşıldı; bu, gümrük birliğinde aşıldı. Ben, bu vesileyle, gerek gümrük birliğinde gerekse Helsinki Zirvesinde, Lizbon'da katkısı olan bütün siyasîlere, geçmiş siyasîlere de huzurunuzda ayrıca teşekkür ediyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Tabii ki bugünlere durup dururken gelmedik ve bu süreç, şu andaki, bana göre, bir finalin adımlarıydı, bu finalin adımlarını da hep birlikte attık. İnşallah, bu finali hep birlikte yaşamak ve bunu sonuçlandırmak da yine bizim görevimizdir. Temennimiz odur ki, bizden, bu atılacak adımlarla, daha sonra Parlamentoda görev yapan veya yapmaya devam eden her vatan evladı bu süreci yaşamış olsun diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. *(AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar; CHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ediyoruz Sayın Başbakan.⁶⁶

⁶⁶ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 61, Birleşim 3, Sayfa 119-120

20 Aralık 2004 Pazartesi**2005 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması**

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, değerli basın mensupları; Yüce Meclisimizin şahsında, aziz milletimin her ferdini sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

2005 yılı bütçesi, Plan ve Bütçe Komisyonundan Genel Kurula inmiş bulunmaktadır; ülkemize hayırlı olsun.

Sözlerime başlarken, Maliye Bakanımız başta olmak üzere, diğer bakanlarımızla birlikte, uzun bir maratondan sonra, bütçeyi görüşerek Genel Kurula sunan Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri ile bürokratlarımıza da teşekkür ediyorum.

Bu arada, Irak Büyükelçiliğindeki görevlerine giderken, 17 Aralık günü saat 11.30'da Musul'da şehit edilen beş polisimize Allah'tan rahmet diliyorum, geride kalan ailesine sabırlar diliyorum, milletimizin başı sağ olsun diyorum ve yaralı kardeşimize de yine Rabbimden şifalar temenni ediyorum.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Yüce Meclisin bugünkü gündemi, aslında, bütçe görüşmeleri; fakat görüldüğü gibi, burada, bütçe görüşmelerinin dışında, 17 Aralık gerekçe alınarak, tamamen Avrupa Birliği müzakerelerine dönüştü. Bu, zaten beklentimdi de; zira Brüksel'den dönerken, Cumhuriyet Halk Partili milletvekili arkadaşlarıma, orada bir nükteyle de söyledim, herhalde, pazartesi gününün gündemi de belli olmuştur; Sayın Baykal da, bütçeyi değil de Avrupa Birliğini o gün daha çok ortaya koyacaktır" dedim. Nitekim de görünen o oldu ve şu anda, bütçeden çok Avrupa Birliğini müzakere etme noktasına geldik.

Fakat tabii, üzüldüğüm nokta şudur: Eğer, Dışişleri Bakanlığımızın sitesine girip de o günün akşamında, şöyle, orayı bir yoklayıverselerdi, oradan, kesin, son zirve neticesini alma fırsatları olurdu. O fırsatı, ne yazık ki, bulamadılar ve yanlış bilgilendirmeye de, bugün, zirve sonuçlarını, çok farklı bir şekilde, burada, değerlendirmeye, yorumlamaya kalktılar. Bunun da ötesinde, eğer, orada da yok diye bir iddianız varsa, o zaman, Sayın Baykal, Avrupa Birliğinin sitesine girip, oradan da bunları bulma imkânınız vardı; çünkü orada da yayımlanmıştı. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ülkemizin çağdaşlaşma ve muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkma iradesinin açık hedefi olan Avrupa Birliği üyeliği yolunda en önemli dönemeçlerden birini, biz, başarıyla aştığımıza inanıyoruz. Aziz milletimiz, kendi değerlerine sonuna kadar olan bağlılığını koruyan ve önemseyen bir millettir. Bu millet, aynı zamanda, evrensel değerleri benimsemiş, çağdaşlaşma iradesine sahip bir millettir. Milletimizin bu iradesi sayesinde, yüz yılı aşan modernleşme çabaları ve kırk bir yıllık Avrupa Birliği mücadelesi, artık yepyeni bir zemine geçmiştir. 17 Aralık kararıyla beraber, Atatürk'ün hedef olarak gösterdiği muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkma yolunda ciddî bir kazanım elde edilmiştir. Kuşkusuz, bu başarı, özünde milletin başarısıdır. Milletin bu iradesine vesile olan herkesin de, bu başarıdan dolayı, bu başarıya olan katkılarından dolayı -bugüne kadar hep belirttiğim gibi, şimdi de belirtiyorum- kendilerine, tekrar, teşekkür ediyorum ve tebrik edilme hakkı vardır. Bu nedenle, bugüne kadar bu sürece emeği geçen tüm devlet ve siyaset adamlarımıza, hükümetlerin mensuplarına, değerli bürokratlara, bilim

adamlarına, gazetecilere ve sivil toplum örgütlerine de huzurlarınızda bir kez daha teşekkür ediyorum.

Artık Türkiye -şimdi altını çiziyorum- net bir müzakere tarihi almıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu tarih, 3 Ekim 2005'tir.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Hangi koşulla?

CANAN ARITMAN (İzmir) — Hangi şartla?

GÜROL ERGİN (Muğla) — Brütü nasıl olacak?

AHMET YENİ (Samsun) — Sabırlı olun biraz, sabırlı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İsterseniz toptan alalım sizi buraya, siz konuşuverin. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Artık Türkiye net bir müzakere tarihi almıştır. Bu tarih, 3 Ekim 2005'tir ve bu tarihle ilgili olarak bir de hedef konulmuştur; bu hedef tam üyelik hedefidir. Tam üyelik hedefi de bu kayıtlarda mevcuttur ve dağıtıldığı gibi, anlatıldığı gibi değil bu işler ve buna, 25 ülkenin tamamı onayını vermiştir ve bu onay veren ülkeler içerisinde Güney Kıbrıs da mevcuttur. Bunu bir kenara koyamazsınız.

Eğer, Güney Kıbrıs, burada, veto hakkını kullanmış olsaydı, bu onayı da oradan alamazdınız. Orada, bu onayı vermeye sevk eden bir strateji uygulanmıştır ve bu stratejiyi de bu hükümetin temsilcileri orada başarmıştır ve bu neticeyi bu şekilde almıştır. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Millî çıkarlarımız ile Avrupa Birliği ilkeleri arasındaki uyum gözetilerek yürütülen müzakereler sonucunda, millî çıkarlarımız ve millî davamız en iyi şekilde korunarak, Avrupa Birliği değerleri zeminine güçlü bir adım atılmıştır aslında.

Gözlemciler tarafından "sessiz devrim" olarak nitelenen bu reform sürecini kesintisiz devam ettirmek ve bunu uygulamaya tam olarak yansıtmakta kararlıyız. Dolayısıyla, ortada herhangi bir ciddi sorun yoktur.

En çok tartışılan gündemler, Kıbrıs'la ilgili tartışmalar çerçevesinde ortaya çıkmaktadır. Kararların 19 uncu paragrafında, Ankara Antlaşmasının Avrupa Birliğinin mevcut kompozisyonuna uyarlanmasını sağlayacak uyum protokolünü, katılım müzakereleri başlamadan önce gerekli uyarlamalar üzerinde anlaşmaya varıp, bunlar sonuçlandırıldıktan sonra imzalamaya hazır olduğumuz beyan edilmektedir. Buradaki hassasiyet budur; lütfen, burayı iyi anlayın.

Sözü edilen protokolün imzalanması, Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizin genel çerçevesinin bir gereğidir. Bunu da bilmek durumundayız.

Bu metinde belirtilmediği üzere, bu, ancak, karşılıklı mutabakatla neticelendirilecektir. Eğer, bu karşılıklı mutabakat sağlanmadığı takdirde, bu, asla yürürlüğe girmez. Anılan protokolün imzalanması, tanıma anlamı da taşımamaktadır. Lütfen, bunu uluslararası devlet hukukundan anlayanlarla şöyle bir tartışır, müzakere ederseniz, onun da neticesini oradan alırsınız; biz de bu neticeleri almış durumdayız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Unutmayalım ki, Türkiye, 25 üyeli bir ortaklığa girmektedir. Bu nedenle, bu 25 üyeyle müzakere yürütülecektir. Dolayısıyla, Türkiye'nin, bu 25 ülkeden birini şu aşamada

tanımaksızın müzakere pozisyonu elde etmesi, esasında millî çıkarlarımızı koruma konusundaki hassasiyetimizi de göstermektedir. Böylece, Hükümetimiz, millî davayı en iyi şekilde koruyarak ve Avrupa Birliği perspektifini de elde tutarak en iyi pozisyonu elde etmiştir.

Esasen, tanıma konusunda açıklığa kavuşturulması gereken husus şudur: Tanıma kararı alan ülke, bu konudaki iradesini siyasî bir beyanla ortaya koymalıdır. Bu beyanın tanıma etkisini göstermesi de, söz konusu tanımanın içeriği ve çerçevesinin karşı ülke tarafından kabul edilmesiyle mümkündür. Uluslararası hukukta “dolaylı tanıma”, “fiilî tanıma”, “doğrudan tanıma” gibi kavramlar vardır. Ancak, ilgili ülke, alınan kararın, tanıma sonucunu doğurmayacağını belirttiği takdirde, bundan tanıma sonucunu çıkarmak da mümkün değildir. Dolayısıyla, biz, Avrupa Birliği Konseyine söz konusu protokolün imzalanmasının tanıma anlamına gelmediğini, Kıbrıs Rumlarının, Kıbrıs Türklerini temsil edemeyeceklerini, Türkiye’nin, Kıbrıs sorununa ilişkin mevcut hukukî ve siyasî tutumunu sürdürdüğünü de açıkça zirvedeki sonuç bildirgesinin okunması sırasında ortaya koyduk.

Özetle, bizim söylediğimiz şudur: Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliği kırk bir yıllık bir ulusal hedeftir, Kıbrıs ise, daha uzun yıllara dayanan bir ulusal davadır. Akılcı politikalar yürütüldüğü takdirde bu ikisinin çelişen hedefler olmadığını düşünüyor ve politikamızı da buna göre sürdürüyoruz.

Uyum Protokolüyle ilgili meseleye, ülkemizin Kıbrıs’a ilişkin hak, hukuk ve çıkarlarını gözетerek nasıl bugüne kadar yaklaştıysak, bundan sonra da aynı şekilde yaklaşacağız. Aziz Milletimiz bu konuda müsterih olmalıdır.

Esasen, anılan protokolün imzalanmasının tanıma anlamı taşımayacağı, Avrupa Birliği zirvesi sırasında, Avrupa Birliği Dönem Başkanı Sayın Balkenende tarafından gerek zirvede gerek zirveden sonra açıklanmıştır; aynı şekilde, Sayın Schröder tarafından açıklanmıştır; aynı şekilde, Sayın Blair tarafından açıklanmıştır; aynı şekilde, Avrupa Birliği Komisyon Başkanı Sayın Barosso tarafından açıklanmıştır. Bütün bunlar açıkça ifade edilmiştir ve bunların hepsi, artık, uluslararası basında da kayda girmiştir. Ayrıca, Avrupa Birliği Dönem Başkanı da, yaptığı açıklamalarda, bunun tanıma olamayacağını, tekrar tekrar, teyiden, daha sonraki bazı toplantılarda da ifade etmiştir.

Son tahlilde, önemli olan Türkiye’nin ne dediğidir. Burası çok önemli. Bizim tanımadığımız bir ülkenin bize “hayır, tanıyorsun” şeklinde bir dayatmayla tanıtılması imkânı mevcut değildir.

Kararda, Avrupa Parlamentosu kararı not edilmiştir. Bunu da saptırmanın anlamı yok. Allah aşkına düşünün yahu... Şu Avrupa Parlamentosunda, bugünlere kadar Türkiye’nin lehinde acaba 10 tane “evet” oyu çıkar mıydı be? Şimdi, Türkiye’nin lehine, oradan, 400’ü aşkın “evet” oyu çıkıyor. (AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) ve bu kararın, müzakerelerin olumlu başlatılmasına ilişkin neticeleri var. Bunlar durup dururken olmuyor. Türkiye’deki mevcut hükümetin dış politikadaki etkinliğinin neticesidir bu; münasebetlerin neticesidir bu. Bunlar olmamış olsa bu neticeleri almak mümkün mü? Bunları, şüphesiz ki, Parlamentomuz bugüne kadar gösterdiği dayanışmasıyla, milletimizin verdiği destekle, bütün sivil toplum örgütlerinin bu noktadaki tavrıyla oluşturan bir süreç yaşadık ve bu süreç, inanıyorum ki, bundan sonra da, aynı etkinliğini sürdürerek devam edecektir.

Bilindiği üzere, Avrupa Parlamentosu kararlarının -bunun da altını çiziyorum- bağlayıcı bir niteliği de yoktur. Bununla birlikte, Avrupa Parlamentosunun, Türkiye'ye "evet" dediği kararlarla ilgili oylamanın tüm dünya basınına yansıyan görüntüsü, aslında, Türkiye için çok büyük bir tanıtım olmuştur. Burayı iyi görmemiz lazım ve değerli arkadaşlarım, kararın 22'inci paragrafı, Türkiye'nin Kopenhag Siyasî Kriterlerini yerine getirdiğini belirtmekte ve kamuoyunun malumu olan 6 yasanın yürürlüğe girmesi kaydıyla, müzakerelerin 3 Ekim 2005 tarihinde başlayacağını ifade etmektedir. Zirve kararlarının, Türkiye bakımından en çarpıcı boyutu, hiç kuşkusuz, bu hükmüdür. Bu hükümle, Türkiye, kırk bir yıllık mücadelesinin, evet, önemli bir dönemecini kazanmıştır ve bunu başarmıştır.

Delegasyonlar ve daimî koruyucu tedbirler... Burada da yanlış izahatlar var; yanlış bilgilendirmeler var ve ben, Sayın Genel Başkana şunu söylemek istiyorum: Elinizdeki tercüme edilmiş olan bildirge, üzerinde son değerlendirmelerin yapılarak, oradaki değişikliklerin yapıldığı bir metin değildir; yanlış metin üzerinden tercümeler yapılmıştır. Bu konuda, özellikle bilgilernenizi istiyorum.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Tercüme kullanmıyoruz; orijinal metne bakıyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İşin doğrusu yanımdadır; buradadır...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Orijinal metin var Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve o konuda, maalesef, iyi araştırm; bunu araştırdığınız zaman, yanlışlıkların nerede olduğunu da göreceksiniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Sayın Başbakan, elimizde orijinal metin var!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başbakan, söyleyin de, öğrenelim...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) -Anlatayım... Anlatayım...

CANAN ARITMAN (İzmir) — 22'inci maddeyi baştan sona bir okur musunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, hedef, tam üyeliktir... Hedef, tam üyeliktir.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Okuyalım Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, çok iyi okudum onu.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Sayın Başbakan, bu, orijinal metin...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Algan Bey, çok iyi okudum.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Okuyun; biz de bilelim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bütün bürokratlarımla, bütün siyasetçi arkadaşlarımla, hep beraber, onu gayet iyi okudum. Bunu, bir de, muhataplarımızla da gayet iyi müzakere ettik enine boyuna.

Bakınız "ucu açık" ifadesini, bir defa, iyi kavramalısınız. Bu müzakereler, yani, chapter'lar denilen, fasıllar denilen... Her faslın başlangıç ve bitiş tarihi diye bir tarih yoktur. Bugüne kadar, hiçbir ülke, böyle bir müzakere yapmamıştır. Başlar, müzakere devam eder, bittiği anda biter; bunlarla ilgilidir.

Haa, burada bir şey vardır; nedir o: “Tam üyelikle ilgili bir garanti yoktur” ifadesine eğer takılıyorsanız... Bizden öncekiler için tam üyelik verilmiştir; ama ondan sonra, örneğin, bir İngiltere, on bir buçuk yılda müzakereleri bitirebilmiştir ve -Fransa Cumhurbaşkanı De Gaulle döneminde- iki kez veto edilmiştir İngiltere. Aynı şey Portekiz’in başına da gelmiş, aynı şey İspanya’nın başına da gelmiştir.

Tabii, sizler, hep bardağın boş tarafına bakmaya alıştığınız için, olaya, yine, böyle bakıyorsunuz. (AK Parti sıralarından alkışlar) Eğer, dolu tarafına bakıp da “biz, iki yıl içerisinde, şu Parlamento el ele verdik; ya bu işi nasıl başardıysak bundan sonraki süreçte de biz, bu işi, evvel Allah başarırız, bu millet bunu başarır” deseniz, inanıyorum ki, o zaman bu bayramı siz de yapacaktınız. (AK Parti sıralarından alkışlar)

CANAN ARITMAN (İzmir) — Bayram yokken bayram yapılıyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Doğru diyorsun... Biz, ona da “eyvallah” deriz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kendimizi kandırmasak işbirliği yaparız da!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şunu çok iyi bilmemiz gerekiyor ki, derogasyonlar olayında bir şeyi daha ortaya koyayım; o da şudur: Bakınız, zikrettiğiniz, gerek emeğin serbest dolaşımı gerek tarım vesaire, bu konularla alakalı olarak da şunu iyi bilmemiz gerekiyor: Bu, tek taraflı bir olay değildir, karşılıklı bir olaydır; taraflar oturur ve belgeler. Neyi belgeler; “bende işsizlik had safhaya varmıştır; artık, ben, emek transferine, emeğin ülkeme girmesine müsaade edemiyorum” der ve bunu tevsik edebilirse, bunu belgeleyebilirse, karşılıklı mutabakatla, o zaman buraya emeğin girişine müsaade edilmez, buna bir süre verilir. Haa, bu süre beş sene olur, on sene olur; o, ayrı mesele. Bu, sadece onlar için değil bizim için de geçerli olan bir süreçtir. Bu, zaten anormal bir olay değil; ama burada, daimîlik bir hak olarak vardır. Daimî olarak bu derogasyonların devamı, hak niteliğindedir; yani, bunu taraflar hak olarak kullanabilirler. Ne yaparak; tevsik ederek kullanabilirler. Aksi takdirde, bunu da kullanma yetkileri yoktur.

Bir başka husus, tüm Kopenhag Kriterleri dikkate alınmakla birlikte, eğer aday ülkenin, üyeliğin tüm yükümlülüklerini yerine getirecek durumda olmaması halinde, aday ülkenin Avrupa yapılarına mümkün olan en güçlü bağla tam olarak bağlanmasının sağlanacağı keyfiyetidir. Burada önemli olan, ortak amacın en başta katılım olmasının vurgulanmasıdır. Ondan sonraki süreç, bizim tasarrufumuzda olan bir süreçtir. Sonucu kimsenin garanti edemeyeceği de gerçeğin ta kendisidir. Aday ülkenin üyeliğin tüm yükümlülüklerini yerine getirememesi durumunda ne olacağına karar verecek olan ise, aday ülkenin kendisidir; yani, Türkiye, kendi kaderini kendisi tayin etmeye gücü yeten bir ülkedir. Türkiye, kendi ayakları üzerinde durma iradesine her zaman sahiptir; bundan sonra da sahip olacaktır; lakin Avrupa Birliği, böyle bir durumda dahi, güçlü bağları korumak yolunda bir arzu izhar etmiştir. Bu, Avrupa Birliğinin, en kötü ihtimale ilişkin niyetidir. Bizim amacımız ise, katılım süreci içinde, tüm yükümlülüklerimizi, karşılıklı dayanışma, işbirliği, uyum ve hakkaniyet içinde yerine getirerek, Avrupa Birliğinin üyesi olmaktır. Bugünden, en kötü senaryo üzerinde odaklanmanın bir anlamı yoktur. Çalışmalı ve kendimize güvenmeliyiz.

Müzakerelerin başlatılması kararı, Türkiye için önemli bir başarıdır. Türkiye, bu başarıyla, bütün dünyanın gündemindedir. Önümüzde daha güç bir dönem vardır; ama

en önemlisi, reform sürecinin, her alanda, yaygınlaştırılarak sürdürülmesidir. Biz, bu yönde, her türlü çabayı göstermeye hazırız. Bu süreçte, Avrupa Birliğinin de bizimle işbirliği yapmasına ve desteğine önem vermekteyiz; bunu, açıkça, Avrupa Birliğinden beklemekteyiz.

Bizim Türkiye için istediklerimizin sınırı yoktur. O nedenle, hiçbir müzakerenin sonucu bizi tam olarak tatmin etmez. Kuşkusuz, kararlar daha iyi yazılabilse, müzakereler daha erken bir tarihte başlayabilseydi elbette daha mutlu olurduk; ama şunu kabul etmeliyiz ve etmelisiniz ki, Türkiye, rasgele, sıradan bir ülke değil. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu kadar kolay olsaydı, herhalde bu süreç de kırk bir yıl sürmezdi. Bu kırk bir yıllık süreci gayet iyi yaşayanlar var. Neden buraya kadar sürdü bu süreç, bunu çok iyi bilenler var; bunların hepsi kayıtlarda mevcut. Bunu bildiğimize, bildiğinize göre, burada, şu iki yıl içerisinde atılan adımların ne kadar önemli olduğunu bilmemiz ve onu bir kenara itmemiz pek insafla bağdaşmaz ve 17 Aralık kararlarının içeriğini tartışmak ile 17 Aralıkta Türkiye'ye müzakere kapısının neden kapandığını tartışmak arasında bir tercih söz konusu olursa, herhalde, Ana muhalefet Partimiz de "neden bu kapı kapandı" sorusunu o zaman soracaktı. Biz, şimdi, neden bu kapı kapandı değil, işte bu kapı nasıl açıldı; bunu anlatıyoruz sizlere; başarı burada. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Nihayet, Avrupa Birliğiyle gerçek anlamda ilk kez gerçekleştirilen böyle bir müzakerenin ayırt edici özelliklerine de değinmekte yarar vardır. 16-17 Aralık zirvesi sırasında Avrupa Birliğiyle klasik anlamda ikili bir masabaşı müzakere yürütülmemiştir. Avrupa Birliği karşımıza tek bir devlet olarak değil, 25 üyeli bir blok olarak çıkmıştır. İlaveten, Komisyon da, müzakerenin ayrı bir tarafı olarak burada yer almıştır. Asıl önemlisi, sonuç, ciddi bir zaman baskısı altında alınmaya çalışılmıştır. 25 üyenin ortak çıkarlarını gözetmeye çalışan Avrupa Birliği, haliyle, kimi zaman son derece talepkâr olabilmıştır. Bütün bu olumsuz koşullara ve hepimizin malumu, bir Avrupa Birliği üyesinin özellikle Uyum Protokolü konusundaki dayatmacı tutumuna rağmen, görüşlerimiz Avrupa Birliği tarafında yankı bulmuş ve makul bir orta yolda buluşulabilmiştir.

Aziz Milletimiz bu noktada müsterih olsun. Bu kararlar çocuklarımızın daha iyi bir Türkiye'de yaşamasına imkân verecektir. Bu konuda şimdiye kadar verdiği destek için, ben, tekrar, Ana muhalefet Partisine teşekkür ediyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Diğer muhalefet milletvekillerine teşekkür ediyorum, sivil toplum örgütlerimize, tekrar, teşekkür ediyorum. Burada bazı gerçekleri de, tabii, ifade etmem lazım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Türkiye'ye döndük; halkımızın bir heyecanı var. Bunu bir bayram ilan etmemiz konusunda nedense rahatsızlık var. Niye rahatsızlık duyuluyor ki; tarihî bir kayda giriyoruz ve bu, anılacak, artısıyla eksisiyle anılacak. Ama bu bir başlangıç; nerede; dönemeç noktasında ve bundan sonraki süreç, bizi farklı bir yere doğru taşıyor. Bakınız, ülkenin sadece siyasî yapısını değil, sadece kültürel yapısını değil, bu, aynı zamanda, askerî yapısını da, ekonomik yapısını da etkileyen yeni bir süreç olarak başlıyor ve bu süreçte, âdeta, çağdaş, modern bir Türkiye'nin kuruluşu gündeme oturuyor ve bunu, bu bayramı hep beraber yaşamamız lazım. Bundan kaçınmaya, çekinmeye hiç gerek yok ve biz, o karma pozisyonu gördüğümüz zaman ayrıca mutlu olduk ve bu mutluluğu hep birlikte de yaşıyoruz.

Bakın, bize Brüksel'de de bunu sordular. Sordukları zaman, biz bağırdık, dedik; yüzde yüz asla değil, dedik ve bu karar bizi asla şımartmayacak, dedik ve biz bunun bilinci içerisindeyiz. Burada her şey tam, her şey dört dörtlük... Geldiğimiz andan bu

yana böyle bir iddianın içerisinde bulunmadık; Brüksel’de de bulunmadık, burada da bulunmadık ve şimdi, bu eksiklikler nelerdir; bu süreç içerisinde de bunları giderecek ve inşallah, müzakerelere de böyle oturacağız.

Tabii, ben burada bir şeyi daha açıkça ifade etmek istiyorum; o da şudur: Sayın Baykal, sürekli, ısrarla bir şeyin üzerinde duruyor, o da şu: İkinci sınıf, üçüncü sınıf... Eğer siz kendinizi ikinci sınıf kabul ediyorsanız, ben buna bir şey diyemeyeceğim; ama biz kendimizi böyle kabul etmiyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Çok ayıp! Çok ayıp! Ne alakası var..

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu millet, birinci sınıftır ve bunun gereğini orada ortaya koymuş ve bu mücadelenin sonucunda da bunu koparmıştır ve bunu almıştır.

ALİ TOPUZ (İstanbul) — “İkinci sınıf” sözünü size söylemedi ki.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bana derken, şahsımı kastetmiyorum zaten, Türkiye’ye bu söylendiği için ağırıma gidiyor.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ama siz bize söylüyorsunuz Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Türkiye’ye burada ikinci sınıf bir üyelik biçiliyor” deniliyor. Burada, Türkiye’ye ikinci sınıf bir üyelik biçilme gibi bir şey söz konusu değil. Böyle bir yere kendi kendimizi oturtmanın gayreti içerisinde girmek çok yanlış.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Türkiye’yi o duruma düşürdüğünüzü söylüyor.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Onu siz kabul ettiniz, biz değil.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Böyle bir şey yok. Böyle bir şey kabul edilmemiştir. Böyle bir şeyle itham...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — İmza altına aldınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, onu da bilmiyorsunuz, burada imzalanan bir şey de yok.

GÖKHAN DURGUN (Hatay) — Söyleyin canım öyleyse.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir milletvekili olarak bunu da öğrenin; burada imzalanan bir şey yoktur. Burada, Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı, sadece, aldığı kararı açıklar. Burada herhangi bir şeye imza atılmaz. Bakın, o kadar bilmiyorsunuz ki “Başbakan niye imzalamadı” diyorsunuz. Başbakan, muhatabı başbakan olursa imzalar, devlet bakanıyla imzalamaz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

O da 19 uncu paragrafla alakalıdır. Bize bu teklif edildiği zaman, biz kendilerine şunu söyledik: Eğer bu metne, gelir de Sayın Bakanende imzayı koyarsa, imzayı koyarız. Üçüncü imza da Barosso olur, imzayı koyarız.” Dediler ki: “Dışişleri Bakanı atsın.” Biz, eğer Dışişleri Bakanımızın muhatabı dışişleri bakanı olursa imzalarız; ama Dışişleri Bakanımızın muhatabı dışişleri bakanı olmazsa, o da imzalamaz dedik. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunun üzerine, dediler ki: “Devlet Bakanı Nikolai imzalayacak.” Eğer Devlet Bakanı Nikolai imzalayacaksa, o zaman bizim Devlet Bakanımız Beşir Bey burada, Beşir Bey bunu imzalar dedik. Bu nedir biliyor musunuz; bu, bu milletin bu noktadaki hassasiyetinin ifadesidir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Demek ki, imza var.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İmzalanan tüm metin değil, sadece 19 uncu maddeyle ilgili değişikliktir, diğerleri değil. Onu da öğren.

Ayrıca, burada, bir başka konu var; bunun içerisine de girmek istiyorum; o da, medyada çeşitli yorumların çıkması, vesaire. Çıkabilir, yani, medya her türlü yorumu yapabilir, yapmıştır da. Orada Hükümetin, yetkililerin koyduğu tavırlar niçin Ana muhalefeti rencide ediyor ki! Koyulması gereken bir tavır varsa, yeri geldiği zaman koyulur. Yapılmış olan da budur; çünkü bu, orada bir sinir harbidir, bir strateji mücadelesidir. Yapılmış olan budur. Ama ben, gücümü, kuvvetimi sizden aldım, siz burada güzel açıklamalar yaptınız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu açıklamalardan aldığım güçle bunu yaptım. Eğer, o açıklamalarınız olmasaydı, ben bunu yapamayacaktım.

Değerli arkadaşlarım, ben de biraz olsun bütçeyle ilgili şöyle bir değerlendirme yapayım. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlar, tabii, Avrupa Birliği yolunda aldığımız bu mesafe, 17 Aralık zirvesinden sonra, kısaca bir özetlemeyle birlikte, gördüğünüz gibi, piyasaya olumlu etkilerini vermeye başladı. İnşallah, bu etkiler artarak gelişecek; bundan hiç endişeniz olmasın.

Tabii, burada, özellikle şunu ifade etmek istiyorum: Bakınız, şu anda doğrudan yabancı sermayenin Türkiye'ye girişi başladı ve hemen ilk gelenler, ilk kabileler gelmeye başladı. Özellikle 5084 sayılı Yasayla ilgili talepler artmaya başladı. Bunlar geliyor ve bunlarla ilgili olarak Türkiye'de işsizlik konusunda yeni bir dönem başlıyor. Bu dönemde de, inanıyorum ki, doğrudan yabancı sermayenin ülkemizde attığı adımlarla birlikte, göreceksiniz, istihdamda da farklı, olumlu gelişmeler olmaya başlayacak.

Gelir gider kalemleri arasındaki uçurum, harcama kalemlerindeki sınır tanımazlık, bizim iktidarımızda ilk kez sona ermiştir. Kamu harcamalarında, ilk kez, ayağımızı yorganımıza göre uzatıyoruz, yerli ve yabancı yatırımcıların güvenini zedeleyecek yanlış adımlardan kaçınıyoruz; ekonominin bütün aktörlerinin önlerini bu vesileyle görmesini sağlıyoruz.

Değerli Milletvekilleri, bu dikkat ve titizliğin eseri olarak, öngördüğümüz hedeflerin tamamını tutturuyoruz ve bu hedefler sizin de malumunuzdur. İşte enflasyon, işte büyüme, işte faizlerdeki durum.

Bakınız, şunu nasıl görmezlikten geliriz: Göreve geldiğimizde, Türkiye'de nominal faiz yüzde 69'du; bakın, şu anda yüzde 21'e düştü. Nereden nereye... Aradaki fark yüzde 48. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bu, kimin cebinden çıkıyordu; milletin cebinden çıkıyordu. İç borçlanmada bu kadar yüksek faizle borçlanırken, şimdi yüzde 21'le borçlanıyoruz. Devamlı, gündeme, borç stoku, borç stoku... Tamam, borç stoku da, nasıl bir Türkiye aldık, ortada. Yani, bunlar hazır mıydı, var mıydı da biz borç stokunu arttırmaya başladık? Zaten borçla borcu döndüren, onu bir yerde halletmeye, çözmeye çalışan bir ülke durumundaydık; ama şimdi, biz, parayı ucuza satın alıyoruz; geçmişle aramızdaki fark bu. Yüzde 69'la alınırken, şimdi yüzde 21'le alınıyor, buralardan buraya geldik; yani, bir iki puanın nelere mal olduğunu düşünün. Sadece, bizim, geçen yılın bütçesinde ödememiz gereken faizlerde neyi kazandığımız çok açık, net ortada. Neyle oldu bu; işte ucuz borçlanmayla

oldu. Eğer bu ucuz borçlanma olmasaydı, o zaman, bütçedeki o hane 7 katrilyon lira daha fazla olacaktı. Bu noktadayız. İnaniyorum ki, bu yıl daha da iyi olacak.

Açık söylüyorum, şaşıracak hiçbir şey yok; iyi niyetle gelir-gider dengesi kurduğunuz zaman; yani, kazancınıza göre harcama yaptığınız zaman işleriniz de rast gidiyor.

1995 yılında bütçe harcamaları 1,33 katrilyon lira olarak hedeflenmiş, yılsonunda 1,72 katrilyon lira olarak gerçekleşmiş. 1997'de hazırlanan bütçe, 6,25 katrilyon lira olarak planlanmış, yılsonunda 8,05 katrilyon lira olarak neticelenmiş. 1998'de, bütçe, 14,78 katrilyon lira olarak planlanmış, 15,61 katrilyon lira olarak gerçekleşmiş. 2002'de, bütçe, 98,1 katrilyon lira olarak planlanmış, 115,6 katrilyon lira olarak gerçekleşmiş; yani, 17 katrilyon lira fazla harcama yapılmış.

Gelelim, bizim, Türkiye'nin emanetini devraldığımız döneme. Bizim dönemimizde, 2003 yılında ise, toplam bütçe harcamaları 145,9 katrilyon lira olarak planlanmıştır. Bakınız, bir önceki yıl, 17 katrilyon lira bütçe gelirlerinden fazla harcama yapılırken, bizim iktidarımızın ilk yılında -harcamalar 5,5 katrilyon lira azalarak- planlananın altında, 140,5 katrilyon lira olarak neticelenmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* 2004'te, bütçe, 149,9 katrilyon lira olarak planlanmış, 139,1 katrilyon lira olarak gerçekleşmektedir; yani, burada da, 10,8 katrilyon lira tasarruf edilmiştir. İşte bu fark, AK Parti iktidarının farkıdır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli milletvekili arkadaşlarım, kamu kaynaklarının yönetiminde, ülke kaynaklarının ülkeye kazandırılmasında, bizim farkımızı, iş tutma biçimimizi ortaya koyan çok örnekler var; fakat bunları, inşallah, bir hafta sonraki bütçenin kapanış görüşmelerinde gündeme getirmeyi daha uygun buluyorum.

2001 krizinde, Türkiye'nin durma noktasına geldiğini biliyorsunuz, büyüme bir yana, Türkiye küçülüyordu; ama şimdi, OECD ülkeleri arasında Türkiye 1 numara.

Bunların hepsini yok farz ediyoruz! Bakın, enflasyonu da yok farz ediyoruz; şu anda, enflasyon, yüzde 33-34'lerden tek haneli rakama iniyor, diyoruz ki "bunlar teknik rakamlardır, bunlar kitapların arasındadır" filan! O zaman, bunları niye icat etmişler acaba? Niye bunlar var? Niye bunlar var? *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

2003'te büyümeyi yüzde 5 olarak öngördük, yılsonunda 5,9 oldu. 2004'te yüzde 5 olarak öngördük; ama gördüğünüz gibi, bu yıl, ilk altı ayda yüzde 13,5'lerdeydi; görünen o ki, yüzde 10'un altında, 10'a yakın, o civarda yine bitecek.

Değerli arkadaşlarım, biz, bu noktada işimizi sıkı tutuyoruz ve gayretle, geleceğe, ülkemizi çok daha farklı bir şekilde götürmenin gayretindeyiz. Burada bir şeyi ifade edeyim: Özellikle, 2001 yılında bütçenin gayri safi millî hâsılaya oranı yüzde 45 iken, 2002 yılında yüzde 42'dir. Bakın, bu çok önemlidir. Bizim hesabını tuttuğumuz 2003 yılında ise yüzde 39'dur. Keza, 2004 yılında yüzde 32,8 olmuş, 2005 yılı ise yüzde 32,36 olarak planlanmıştır. AK Parti iktidarının iş görme tarzını en açık olarak gösteren hususlardan biri, bütçelerin de küçülmesidir. Bu gelişme, hayatî derecede önemlidir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bütçeyle ilgili önemli bir husus da bütçe açıkları. Bütçe açığının gayri safi millî hâsılaya oranı yıllar itibarıyla azaldığı gibi, 2005 bütçesinde ciddi bir azalma göstermektedir. Bizden önce bütçe açığının gayri safi millî hâsılaya oranı, 2001'de yüzde 16,45; 2002'de 14,58 iken, bizim yaptığımız

bütçelerde, 2003'te 12,7 hedeflenmişken, gerçekleşme 11,27 olmuştur. 2004'te 10,92 hedeflenmişken, 7,27 olarak gerçekleşmiştir. 2005'te hedefimiz 6,06'dır.

Bizim hazırladığımız bütçelerin en önemli özelliklerinden biri de, sosyal politikaların, ekonomi politikalarıyla birlikte ele alınmasıdır. Bu konuda, tabii, bazı şeyler söyleniyor; söylenecek, normaldir. Bakınız, biz, geçen yıl, Türkiye genelinde, halkımıza 700.000 ton kömür dağıttık. Bütün Türkiye'nin dört bir yanına bu gitti. Bu yıl 1.200.000 ton, yine, kömür dağıtılması planlandı; bunun yaklaşık 1.000.000 tonu halkımıza ulaşmış durumda. Aynı şekilde, geçen yıl ve bu yıl, okullarımızda, ilköğretimde çocuklarımıza kitaplarını bedava verdik. Daha da önemlisi, yükseköğretimde, göreve geldiğimizde, kredi olarak öğrencilerimize verilen kredi 45.000.000'du; ama bakın, şu anda 110.000.000'a çıktı. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Çok fazla(!) Azaltalım(!)

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu yıl geldiğimiz nokta; artık, kredi, burs verilmeyen öğrenci hemen hemen kalmıyor, bu noktaya geldik ve bunlar, yapılmış olan sosyal politikalarımızın gerekleridir ve bu devam edecektir. Bunlardan, tabii, hiç rahatsız olmaya gerek yok; ama bunlara da, lütfen, bir kılıf giydirmeye, gömlek giydirmeye çalışmayalım.

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Sığ sosyal politikalar bunlar.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Bu rakamlar çok düşük; onu belirtmeye çalışıyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İnşallah daha iyisi olsun, biz de onu isteriz tabii ki; ama şu anda gücümüz buna yetiyor. Gücümüzün yettiği kadarını şu anda yapıyoruz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Bugün 110.000.000 lira, para mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Fakat iki yılda 45.000.000'dan 110.000.000'a geliş, şöyle, mevcut enflasyon oranlarını değerlendirdiğiniz zaman, herhalde, bunun üstünde bir rakam olması sebebiyle ciddi bir rakam.

SALİH KAPUSUZ (Ankara) — Üstelik isteyen herkese Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Temennimiz o ki, bunu daha iyi bir konuma taşımaktır, getirmektir.

Vakit, tabii, dar; ancak, bazı şeyler söylenildi, şöyle birkaç kalem de ben söyleyeyim. Bakınız, Ocak-Kasım 2004 -kümülatif olarak söylüyorum- gıda yüzde 4,6; şimdi ise Kasım 2004 -on iki aylık veriyorum- yüzde 6,1; giyimde yüzde 1,7 artış, ocak-kasım; şimdi ise binde 8... Elektrik ve gazda, bildiğiniz gibi, 7,3-8,2. Ki gaz, malum, dışa bağımlı bir olay. Elektrikli ev eşyalarına geliyorum; onda, yüzde 18,9 gibi yıl boyu fiyatlarda bir düşüş söz konusu. Sağlıkta yüzde 8,2; şimdi ise yüzde 8,6; ulaşım hizmetlerinde yüzde 8,5; şimdi ise yüzde 8,1; gazete, kitap, kırtasiyede yüzde 3,9; şimdi ise yüzde 4, ortalaması yüzde 9,8; yani, şu anda, enflasyonla hemen hemen aynı.

Görüyorsunuz, iyi bir gidış burada var ve bunu gölgelemek, lekelemek... Bu gayretin içerisinde girmeye de gerek yok. Şunu da, yine, ayrıca söyleyeyim: Sayın Baykal'ın söylediği emeklilerle ilgili TÜFE farkı konusu 2000 yılına ait bir konu biliyorsunuz. Bununla ilgili şu ana kadar 24 trilyon lira ödenmiş vaziyette; ancak, hâlâ yargıda bu

konu. Yargı bu işi neticelendirdiği anda, o kesin karara göre, şüphesiz ki, biz, bu parayı, hemen, anında veririz.

Biliyorsunuz, yıllar yılı sürmüş olan nemalar meselesini de Hükümetimiz taksitlendirdi; anaparadan başlamak üzere onların da nemalarını ödemeye başladı, hiç aksamaksızın bunlar da ödenmektedir.

Tabii, buradaki bir diğer konu da şudur: Türkiye’de ulaşımda çok ciddi fiyat düşüşleri söz konusu. Aynı şekilde, telekomünikasyonda fiyat düşüşleri söz konusu. Bakın, hava taşımacılığında bilet fiyatları yüzde 50 ile yüzde 90 arasında ucuzladı. Aynı şekilde, karayolu otobüs yolcu taşımacılığında bilet fiyatları yüzde 25 ucuzladı. Deniz taşımacılığında, tüm kabotaj hattı içerisinde yüzde 65... ÖTV’de yaptığımız indirim sebebiyle oralarda fiyatlar ciddi manada düştü. Bütün bunlarla, posta taşıma ücretlerinde yüzde 25 gibi bir indirim bu arada yapıldı. Telefon ücretlerinde indirim yapıldı ve bu indirim, mesafelere göre de, yüzde 30 ile yüzde 200 arasında değişiyor ve bütün bunlarla birlikte, tabii, geliyorum son bir noktaya, o da şu: Tarım noktasına... (AK Parti sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, 2002 yılında Türkiye’de 6.500 tane traktör elde vardı; 2003’te 16.500, 2004’te ise, şu anda dokuzuncu ayın sonu itibariyle 22.500 civarındaydı. Yılsonu itibariyle tahminimiz, 30.000 traktör olacağı istikametindedir. Bu neyi gösteriyor; herhalde cebinde bir şeyi olmayanlar bu traktörlerin sahibi olamaz; bir şeyler var ki bu traktörler alınıyor. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Bir de, gayrimenkul olayına atıfta bulunuldu. Evet, “gayrimenkullerden kaynaklanıyor” denildi. Gayrimenkuller de yine eğer satılıyorsa -bir ara durmuştu satışlar biliyorsunuz; ne daire, ne arsa satılıyordu; hiçbir şey satılmıyordu- demek ki satışlar başladı; piyasa hareketlendi. Bundan hiç rahatsız olmayacağız. Piyasa ne kadar hareketlenirse o kadar iyi olur.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Lojmanları da çok iyi sattınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Merak etme, onları da gayet iyi satacağız; müşteriyi buldukça. Müşterisi bulunmazsa yerinde durur; müşteriyi bulduğumuz zaman satarız. Fiyatını bulduğumuzda satarız; çünkü bizim öyle rastgele, ucuza vereceğimiz malımız da yok. Fiyatını bulduğumuzda satarız.

HALİL TİRYAKİ (Kırıkkale) — Milletvekillerinin günahı neydi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Milletvekillerimiz bu noktada millet için...

HALİL TİRYAKİ (Kırıkkale) — Bizim günahımız neydi? Ne günahımız vardı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ee, millet için buradayız ya! Millet için burada olduğumuza göre, o fedakârlığı yapacağız.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Hiç o konuda şikâyetimiz yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çok teşekkür ediyorum; bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. (AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ederim.⁶⁷

⁶⁷ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 69, Birleşim 35, Sayfa 56-66

28 Aralık 2004 Salı

2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Üzerindeki Son Görüşmeler

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Değerli Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisimizi saygıyla selamlıyorum; siz saygıdeğer milletvekillerimizi ve sizlerin şahsında, temsil ettiğiniz milletimizin bütün fertlerini sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyetinin 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve 2003 Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerindeki görüşmelerde, Hükümetimin ve AK Partinin görüşlerini ifade etmek üzere huzurlarınızda bulunuyorum.

Sözlerime başlarken, Güney Asya'da meydana gelen elim deprem faciasında hayatlarını kaybeden tüm dost ve kardeş ülkelere başsağlığı diliyorum. Bu acıyı iyi bilen bir milletin fertleri olarak diliyoruz ki, Allah, hiçbir ülkeye, bu tür acılar yaşatmasın.

2005 yılı bütçesini uzun mütalaalardan, yorucu çalışmalardan sonra tamamladınız ve bu aşamaya getirdiniz. Yüce Meclisimizin iradesini en iyi şekilde temsil etmek, ülkemizin önünü açmak için her biriniz önemli katkılarda bulundunuz; sağ olunuz, var olunuz. 2005 yılı bütçesi, şimdiden ülkemize hayırlı olsun. Allah mahcup etmesin ve kolaylıklar versin diyorum.

Bu arada, eleştirileriyle, uyarılarıyla bize yol gösteren bütün arkadaşlarıma, muhalefet partilerimizin saygıdeğer sözcülerine özellikle teşekkür ediyorum.

Yol ve ufuk gösterici eleştirilere, itiraz ve uyarılara özellikle teşekkür borcumuz var, çünkü iktidarıyla muhalefetiyle bizler bu milletin hizmetindeyiz.

Bu büyük ülkeye teşekkür borcumuzu, minnet borcumuzu ödemek için öncelikle medenî bir uzlaşma diline ve geleneğine ihtiyacımız var.

Diyalog, uzlaşma, mutabakat, müzakere kültürünü siyasetimizin temel üslubu haline getirmek, bunu kalıcı kılmak zorundayız.

Zira bu eksiklik, Türkiye'mize çok uzun yıllar kaybettirdi, telafisi mümkün olmayan yıllar kaybettirdi ve bu kayıpları ülkemize yaşatanların, işte, şu anda, ne durumda olduklarını hep birlikte biliyoruz.

Uzlaşma, tartışma, eleştiri, uyarı, mutabakat arayışı, müzakere alışkanlığı herkesin aynı şeyi düşünmesi değil, aynı doğruyu araması, aynı hedefe yönelmesi ile mümkündür.

3 Kasım 2002 seçimlerinden sonra ülkemizin demokratik kültürüne kazandırdığımız bu seviyeli diyalog zemini, bu uzlaşma kültürü, bugünden gelecek nesillere iftiharla bırakacağımız en önemli kazanım olacaktır.

İnanıyorum ki, hepimiz, demokrasi kültürünü özenle koruyacağız. Bu özeni, bu dikkati Türk siyasetinin geleneği haline getireceğiz. Zira uzlaşma, diyalog, birlikte düşünme milletimizi öteden beri millet kılan en temel değerlerimizden biridir.

Son iki yıla büyük başarılar sığdırdık; ancak, en büyük başarılarımızdan biri, bu dönemde kavganın yerini aklın, çatışmanın yerini diyalogun almasıdır.

Millet iradesinin temsil edildiği Yüce Mecliste aklın ve sağduyunun hâkimiyetini sağlayan sizlere özellikle teşekkür ediyorum. Bundan sonra da bu büyük başarıyı kalıcı hale getirmek en büyük arzumuz olacaktır.

Değerli Başkan, Değerli Milletvekilleri; bu konuşmam, bütçe esaslı olmakla birlikte, hem büyük Türkiye fotoğrafının tamamını görebilmek -bu vesileyle, fotoğrafın bütününe birlikte paylaşılabilmek için- hem de bize yöneltilen sorulara cevap mahiyetinde olmak üzere uzunca bir özet olacaktır. Dolayısıyla, hem Türkiye tasavvurumuzu hem dünya tasavvurumuzu hem siyaset üretme şeklimizi hem de AK Parti iktidarı olarak iş görme biçimimizi özetlemem gerektiğini düşünüyorum.

Sözlerime, demokrasi kültürü, hoşgörü, uzlaşma ve diyalog zemininin temsilcisi ve sembolü olan Türkiye Büyük Millet Meclisine teşekkürle başladım. Zira bunun esas olduğunu, “başardık” dediğimiz başarılarımızın sırrının burada olduğunu düşünüyorum. Millet öncelikli siyasetimizle, biz, yani bu Yüce Meclis, iki yılda sadece anlamsız kavgalara son vermekle kalmadık, Türkiye’nin büyüme iradesini, Türkiye’nin aklını, kolektif aklını harekete geçirdik.

Türkiye, yıllardır söylenen, ama sadece söylemekle kalınan sorun alanlarında devrim niteliğinde reformlar yaptı. Bir hukuk ve adalet ülkesi olmak için attığımız bütün adımlar, sadece burada değil, bütün dünyada yankılar uyandırdı, karşılığını da buldu. Bizim siyasetimizle birlikte, sadece eski siyaset, eski siyasî aktörler devre dışı kalmadı, eski üsluplar da devre dışı kaldı. Artık, halkın vicdanında yara açan talihsiz beyanlar, halkı kamlara bölen yanlış işler, küçük menfaatler için yapılan büyük tahrikler siyasî birer metot olmaktan çıktı. İşte, biz, bunun için siyaset üretiyoruz, slogan üretmiyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bunun için “ben yaptım oldu” demiyoruz, her işimizde kılı kırk yarıyoruz.

Bunun için “siyaset ya da yönetim millete yaslanmalı, milletin rızasını almalı, milletin rızasının hilafına adım atmamalı” diyoruz.

İşte, bu yüzden, demekle, söylemekle yetinmiyoruz, sözlerimizin arkasında duruyoruz.

Değerli Başkan, Değerli Milletvekilleri; biz, bütün başarılarımızı bu aziz milletin hanesine kaydediyoruz. Bize düşen şerefiye payı, bize düşen onur ise bu ülkeye hizmet etmek, bu ülke çocuklarının yüzünü güldürmektir. Bu şeref, bu onur bizlere yeter.

Bize düşen, her tür ayrımcılığı kaldırmaktır, adaleti halktan esirgememektir, ülkeyi baştanbaşa kalkındırmaktır, Türkiye’yi muasır medeniyet hedefine ulaştırmaktır. Bu hedef bizim milletimize olan ahdimizdir.

Altını çizerek ifade ediyorum, halkın yüreğindeki ukdeler tam olarak çözülünceye kadar çaba harcayacağız.

Demokrasi, hukuk, adalet ve kalkınma hedeflerimizden asla şaşmayacağız.

Yasama olarak, yürütme olarak demokrasi yolunda devasa adımlar attık, sessiz devrimler gerçekleştirdik, Türkiye’nin dünyayla köprülerini hep birlikte kurduk; ama bunlarla yetinmiyoruz ve diyoruz ki, daha yapacak çok işimiz var.

Cumhuriyetimizin ve demokrasimizin beşiği olan bu Mecliste, sizler, bu ülkeye, bu topluma yeniden büyük itibar kazandırdınız. Yetmez; daha yapılacak çok iş var. Halkımızın henüz çözülmemiş sorunları var. Bunları da bu çatı altında çözeceğiz. Bu çatı, bu kurum, kurumlardan bir kurum, herhangi bir kurum değildir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin gücü ve itibarı, milletimizin gücü ve itibarıdır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Meclisin saygınlığı, siyasetin, hukukun, demokrasinin, milletin saygınlığıdır. Zira bu Meclis, her şey bir yana, istiklalimizin, bağımsızlığımızın, egemenliğimizin en büyük sembolüdür.

3 Kasım 2002'ye kadar çözüm üretemeyen siyasetçilerin elinde, itibarı, güvenilirliği yara alan bu büyük çatıya itibarını iade ettiğiniz için, ülkem adına, halkım adına siz saygıdeğer milletvekillerine ne kadar teşekkür etsem azdır.

Bu Meclis ki, yürütme ve yargının da yol güzergâhını belirleyen millet iradesinin temsilcisi olarak toplumun bütün fertlerinin hak ve hukukunu korumak için, Anayasa dahil bütün metinleri hazırlayan, devlet- toplum bütünleşmesini sağlayan, milletin kalbinin attığı en üst iradeyi temsil eden bir Meclistir.

İşte, bu Meclis, bu en üst irade, çıkardığı yasalarla, gerçekleştirdiği ak devrimlerle hem siyasete hem ülkemize kaybetmek üzere olduğu itibarı yeniden kazandırdı; bunu sizler yaptınız.

Bu Meclis, demokrasi ve hukuk yolunda kararlı iradesini ortaya koymasaydı, 17 Aralık ya da önümüzdeki 3 Ekim 2005 olmayacaktı.

Yeri gelmişken belirtiyim ki, 3 Kasım 2002, takvim yapraklarında günlerden bir gün olmadığı gibi, 3 Ekim 2005 tarihi de günlerden bir gün olmayacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Hatırlarsanız, 2003 yılı bütçesini, ilk bütçemizi hazırladığımızda bize en çok sorulan sorulardan biri şuydu: Kaynak nerede? O zaman demiştik ki, kaynak, AK Partidir; kaynak, Türkiye'dir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* İşte kaynak, işte Türkiye.

İşte, sorun çözme melekelerini yitirmiş bir Türkiye'den, AK Parti İktidarının, beyaz reformlarına, ak, sessiz devrimlerine.

İşte, refahın ön şartı demokrasidir, ak siyasettir iddiamızın bu ülkeye kazandırdıkları ortadadır.

Hatırlarsanız, 2004 yılı bütçemizi hazırlarken demiştik ki; adalet, millî bir meseledir. Hukuk devleti, millî bir meseledir. Sosyal barışın korunması, millî bir meseledir. Millet ile devletimizin aynı yöne bakması, en büyük millî bir meseledir. İşte, millî meselelerimize ne kadar sahip çıktığımızın, işte, sözlerimizin arkasında ne kadar durduğumuzun ispatı budur.

Şimdi, yeni bir başlangıç yapıyoruz, yeniden kolları sıvıyoruz. Önümüzde bütün meselelerimizi hal yoluna koymanın yanı sıra, Avrupa Birliği sürecini itinayla yönetmek gibi bir sorumluluğumuz var. İnaniyorum ki, siz saygıdeğer milletvekilleri, bugüne kadar olduğu gibi, hiçbir özveriden kaçınmayacaksınız.

Artık, tek hedefe kilitlenmiş, tek yürek olmuş, birlik ve beraberliğini âleme ilan etmiş, özgüven sorunu yaşamayan bir Türkiye istiyoruz.

Falanca meselesi, filanca meselesi olan, meselelerini konuşmayan, her zeminde mahcup edilmek istenen, zaafı istismar edilen, zaaf alanları üzerinde siyaset yapılan, millet bilinci yara alan, halkının aidiyet duygusu zedelenen bir ülke değil, bütün meselelerini sağlam bir iradeyle çözmeyi tek meselesi haline getiren, tek yürek haline gelmiş bir Türkiye; işte, bunu hedefliyoruz.

Allah'ın izniyle ve yardımıyla, bu birliğin, bu büyük gücün doğurduğu kuvveti daha çok harekete geçireceğiz.

Eğer, biz, kardeşlik hukukumuzu zedelemesek, şıarmazsak, kibirlenmesek, istikametimizi şaşırmasak, önceliklerimizi, var oluş gayemizi unutmasak; eğer, biz, yoksulu gözetirsek, alın teri dökersek, sosyal yaraları kapatırsak, gayret edersek başarmış olacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Hiç ama hiç unutmayalım ki, esas başarımız da var oluş gayemize, zeminimize, Türkiye ve dünya tasavvurumuza bağlı kalmak, bu bağı güçlendirmek olacaktır. Bizim siyaset felsefemiz, siyaset zeminimiz, mefkûremiz budur; sonuna kadar, son nefese kadar sorumluluk. Bunun için küçük menfaatlerin esiri olmayacağız, büyük ideallerimizi küçük hesaplara feda etmeyeceğiz. Ülkenin gelecek perspektifini asla kaybetmeyeceğiz.

Devlet millet kaynaştırmasını pekiştirmek en büyük önceliğimiz olacaktır. Devlet millet birlikteliğinin ne kadar büyük bir servet ve sermaye olduğunu, ne kadar büyük bir hazine olduğunu AK Parti İktidarının iki yılı herkese gösterdi.

Halka güvendidik ve halkımız da bize güvendi. Bu kadar yalın, açık ve basit bir formülle siyaset üretiyoruz. Halka rağmen siyaset izlemiyoruz. Attığımız her adımda toplumsal mutabakatı esas alıyoruz. Ülke fotoğrafının tamamına bakıyoruz. Dünyadaki bütün adımları, hareketleri dikkatle izliyoruz.

Bu bakışın, buna göre ülkeyi yönetmenin sonucunu, sadece iki yıllık sonucunu sizlere açıklıyorum: Evet, artık, Türkiye küresel bir güç olma yolundadır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Çünkü artık, Türkiye, dünyayla eşit şartlarda konuşuyor. Ekonomiye bakın, dış politikaya bakın, toplumsal dokunun sağlamlaşmasına bakın, toplumun değişen gündemine bakın, umutların yeşermesine bakın; göreceksiniz ki, bütün alanlarda bu siyaset, artık, yansıma alanını buluyor. Ekonomik hayattaki her adım, her hareket, siyasî istikrara ve güven ortamına bağlıdır; bunu unutmayalım.

Devalüasyonlu günleri hatırlayın, dalgalanan dövizleri hatırlayın, moratoryum endişelerini hatırlayın, Türkiye'nin iç ve dış borçlarının bir günde katlandığı günleri hatırlayın! "Hatırlayın" dedim ama isterseniz hatırlamayın, biz o günleri unutalım, geride bırakalım. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Zira az kaldı...

O günlerde ne oluyordu; siyaset ne kadar yamalıydı, kurumlar ne kadar yaralıydı, yolsuzluk ne kadar sıradan hale gelmişti! Her gün yeni bir skandal patlak veriyordu, siyaset her gün itibar kaybediyordu. Her gün umutlar azalıyor, eriyordu.

İşte, Türkiye'ye defalarca kalp sektesi yaşatan o ekonomik krizler, siyasî krizlerin sonucu; bugünkü ekonomik başarı da, bugünkü siyasî güven ortamının eseridir.

Kaldı ki, bu siyasî istikrar ortamına göre bu ekonomik başarımızı da yeterli görmüyoruz; bugünleri de geride bırakacağız.

Evet, AK Parti İktidarında Türkiye'nin kalbi saat gibi işliyor; ne dolar ne döviz dalgalanıyor ne de siyaset çalkalanıyor; çünkü AK Parti İktidarında ritim bozuklukları, siyasî kan uyuşmazlıkları yok. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Halktan gelen taleplere en duyarlı parti, en duyarlı kadrolar işbaşındadır.

3 Kasımdan bu yana ekonomide aldığımız mesafe, demokraside, hukuk devleti yolunda aldığımız mesafeye paraleldir. Daha çok mesafe almak, daha çok menzile yaklaşmak zorundayız.

Değerli Başkan, değerli arkadaşlarım; artık, güven ortamındayız; artık, toplumun hiçbir kesimi diğerlerini samimiyet testinden geçirmiyor. Bunun altını çiziyorum. Toplumun bütün kesimlerinde muazzam bir sinerji doğuyor. Millet olarak nelere muktedir olduğumuz, hangi hedeflere yöneldiğimiz konuşuluyor. Unutmayalım ki, biz, millet olma sürecimizi bin yıl önce tamamladık; binlerce yıllık devlet geleneğimiz var.

Biz, şu senin millî hassasiyetin, şu da benim millî hassasiyetim diye bir şeyi asla kabul etmiyoruz. Bu ülke, bu millet, bu vatan, bu toprak, bu bayrak, bu özgürlük, bu istiklal bizim, hepimizin. Bu, böyle bilinmelidir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Hepimiz yürekten hissediyoruz bu aidiyeti; daha çok hissedecek, daha çok seveceğiz ülkemizi. Vatandaşlık bilincine halel getiren bütün mayınlı alanları temizleyeceğiz. Bu, böyle biline. Bu süreçte Türkiye'nin iddialarını gerçekleştirmek durumundayız.

Özellikle önümüzdeki dönemde kamu yönetimi anlayışımızı yeniden yapılandırmaya mecburuz; verimli olmaya, üretime mecburuz.

Medeniyet iddiamız boş bir iddia olamaz. Bu aziz milletin tarihinde yeni bir dönem başlıyor. Buradan, aydınlarımıza, bilim adamlarımıza, bu ülkenin ufkunu açmaya katkı sağlayacak herkese sesleniyorum: Önümüzdeki süreci, lütfen, derinlemesine analiz edelim.

Dikkat buyurun, Avrupa Birliği müktesebatı, bin yıllık medeniyetimizin, müktesebatımızın unsurlarından biri olacaktır. Bu yeni döneme tam bir hazırlık içerisinde olmalıyız; siyasetçimizle, sivil toplum örgütlerimizle, üniversitelerimizle, sanayimizle, işçimizle, işverenimizle, üreticimizle, ihracatçımızla, sanatçımızla, medyamızla, diplomatımızla, güvenlik görevlimizle her alanda hazırlıklı olmalıyız. Bu süreci beraber yöneteceğiz.

Özgürlükler, insan hakları, hukukun üstünlüğü, demokrasinin en geniş manada kavranması, hepimizin elimizi taşın altına koymamıza bağlıdır. Bunlar lütuf değildir, bunlar haktır. Bunu lütfen böyle bilelim.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye, farklı kültürlerin asırlardır bir arada yaşadığı zengin bir geçmişe, tarihî tecrübeye ve büyük bir birikime sahiptir. Bu topraklar üzerinde tarihe damgasını vuran nice medeniyetler yükselmiştir; o medeniyetlerden geriye bugünlerimize ışık tutan nice iz kalmıştır. Bu zengin geçmişi ve üç kıtayı birbirine bağlayan stratejik konumuyla ülkemiz, bugün dünyanın en önemli merkezlerinden biri olarak görülmekte, gösterilmektedir. Bugün dünya genelinde yaşanmakta olan gelişmeler, Türkiye'nin bölgesel ağırlığının giderek artmakta olduğuna işaret etmektedir.

Hükümet olarak, tarihin bu döneminde, bölgemize ve insanlığa karşı sorumluluklarımızın artmakta olduğunun bilinci içerisindeyiz. Bu bilinçle hareket ederek, ülkemizin millî menfaatlerine, tarihî sorumluluklarına ve sahip olduğu engin birikime uygun yeni bir diplomatik perspektif geliştirmek konusunda hassasiyet gösterdik. Türkiye'nin büyüklüğüne, milletimizin sahip olduğu büyük birikime yakışan ve tarihî sorumluluklarımıza sahip çıkan bir aktif barış stratejisi geliştirdik; adımlarımızı bu doğrultuda attık. Çatışma kültürünün kana ve acıya boğduğu bir dünyada, barışı ve esenliği savunmak adına, Türkiye'nin tarihten bugüne kadar taşıdığı engin birikimiyle oynayacağı önemli roller olduğuna inandık.

Bugün yaptığımız her dış seyahatte, katıldığımız her uluslararası toplantıda, her diplomatik zeminde sevinerek müşahade ediyoruz ki, Türkiye'nin yıldızı parlamaktadır.

Tezlerimizi iyi anlattığımızda, dersimize iyi çalıştığımızda, samimî ve kararlı bir duruş gösterdiğimizde, birçok meselede mesafeler alabildiğimizi de görme imkânına kavuştuk.

Türkiye'nin yeni bir anlayışla, yeni bir enerjiyle hayata geçirdiği bu yeni barış diplomasisi, kısa zamanda dünya kamuoyunun da dikkatini çekti ve takdir gördü.

İki yıl içerisinde yaptığım dış temaslar sırasında, Türkiye'nin dış itibarının günden güne nasıl yükselmekte olduğunu, etki gücümüzün nasıl artış gösterdiğini bizzat müşahade ettim.

Bugün, Türkiye, bulunduğu hemen her uluslararası zeminde, kendi menfaatlerini en gür şekilde savunan, problemlerinin üstüne cesaretle gidebilen ve inisiyatif alabilen bir diplomatik duruşa sahiptir. Bu duruşu göremeyenler, dünya medyasını daha yakından izlemelidirler.

Değerli Milletvekilleri, 17 Aralıkta Brüksel'de alınan kararla, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği konusunda yeni bir dönemin kapıları açılmış oldu. Türkiye, kırk bir yıllık Avrupa Birliği hedefine ulaşma konusunda bir altın fırsat yakalamış durumdadır.

Bu karar, sadece Türkiye için değil, farklı kültür ve değer yapılarını bir araya getirme idealine zemin hazırlaması bakımından Avrupa Birliği için de çok değerli bir fırsattır.

17 Aralık zirvesinden çıkan bu kararla, günümüzde dünyayı toza dumana bulayan çatışma kültürünün geriletilmesi ve dünyaya yeni bir barış umudu aşılması yolunda önemli bir adım atılmıştır.

Hükümet olarak, farklı kimlikler, kültürler ve inançlar arasındaki gerilimin tırmanmakta olduğu bir dünyada, Avrupa Birliği zemininde gerçekleşen bu buluşmayı son derece önemli görüyoruz. Farklı kültür ve inançlardan gelen insanların evrensel değerler çerçevesinde bir arada yaşama birbirini tanıma ve birbiriyle zenginleşme yolunda edineceği bu büyük tecrübeye değer veriyor, dünyanın geleceği adına umut bağlıyoruz; çünkü biz, öz değerlerimizi, insanlık adına benzer tecrübeleri bizzat yaşayarak zenginleşmiş, olgunlaşmış, aydınlanmış bir geçmişten bu gücü alıyoruz.

Üç kadim dinin mensuplarının asırlar boyunca dostça, kardeşçe paylaştığı bir tarihten ilham alıyoruz.

Doğu ile Batı'yı birbirine bağlayan, üç kıta arasında köprü olan, farklı inanç ve kültürleri bir bütünün ayrılmaz parçaları haline getiren bu medeniyet mirası, inanıyorum ki, savaşa kavrulan bir dünyaya da serinlikler taşıyacaktır.

İnsanlığın geleceği adına kurduğumuz bu barış ve dostluk hayalinin Avrupa Birliği zemininde mâkes bulacağına, bu zengin medeniyet perspektifinin insanlığa yeni açılımlar kazandıracağına inanıyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 17 Aralıkta Brüksel'de gerçekleştirilen Avrupa Birliği Hükümet ve Devlet Başkanları Zirvesinden çıkan sonuç, Türkiye'nin kırk bir yıllık üyelik hedefine ulaşması yolunda görünür bir vizyon ortaya koymuştur.

Bu zirveden sağladığımız en önemli kazanım, üyelik müzakerelerine başlanması için net bir tarih alınması, ikinci bir karara ihtiyaç duyulmaması ve hedefin tam üyelik olarak açıkça tespit edilmiş olmasıdır.

Aranızda bizzat şahit olan arkadaşlarım var; Brüksel'de oldukça çetin geçen yoğun görüşmelerimiz oldu. Bu görüşmeler sonrasında karşılıklı gayretlerle bir uzlaşma zeminine ulaştık.

Avrupa Birliğinin yeni katılımlarla genişleyen yapısı, gerek Birliğin iç dengelerini, gerekse karar alma mekanizmalarını oldukça karmaşık bir hale getirmiş bulunuyor.

Öte yandan, adaylık yolundaki bir ülke olarak Türkiye, gerek nüfusu, gerek ekonomik ve coğrafi büyüklüğü, gerekse kültürel değerleri bakımından Avrupa Birliğine sonradan üye olacak ülkeler arasında en fazla dikkat gerektirenidir.

Bütün bu sebeplerle, Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki görüşmelerde uzlaşma noktasının bulunması benzer süreçlere göre daha fazla zaman gerektirebiliyor.

Ancak, Brüksel Zirvesinde de görüldüğü üzere, makul ve gerçekçi yaklaşımlarla, samimî çabalarla tarafları memnun edecek çözümlere ulaşılabilir. Mesele, siyasetin bir netice alma sanatı olduğunu unutmamaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ulaştığımız nokta böyle bir noktadır ve bu gerçeği görmemekte ısrar edenlerin iddiaları asılsız ve mesnetsizdir. Bu kararlarla Türkiye'nin menfaatlerine gölge düşürüldüğü iddiası kesinlikle gerçeikle bağdaşmamaktadır.

Burada şu önemli konuyu dikkatlerinize sunmak istiyorum: Bu önemli zirveden bizim beklentilerimizin aksine bir sonuç çıksaydı ve biz Brüksel'den tarih almadan döneydik ne olurdu sorusunu herkesin kendine sorması ve hakkaniyeti elden bırakmadan muhasebesini yapması gerekir.

Böylesine önemli bir konuda siyaset bütünlüğünü arızaya uğratma gayretlerinin nasıl bir gerekçesi olabilir; bunu da kamuoyunun takdirlerine bırakıyorum.

Bu tarihî kararlar en şeffaf haliyle ortadayken, bazı gözlerin gerçekleri görmekte bu kadar zorlanması sadece görme zafiyetiyle açıklanabilir ki, maalesef Türk siyaseti geçmişi itibarıyla bu manzaraya çok alışkıdır.

Dileriz, Türkiye'nin bir uçtan bir uca yenilenmeye hazırlandığı bu dönemde, Türkiye'nin hızına yetişemeyenler de zihniyetlerini yenileme imkânını bulurlar.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 17 Aralık kararlarına ilişkin olarak uğradığımız en haksız eleştiri Kıbrıs'la ilgilidir. Hükümet olarak Kıbrıs'ı bir millî mesele olarak gördüğümüzü ve Türk tarafının menfaatlerine gölge düşürecek herhangi bir girişime göz yummayacağımızı defalarca ifade ettik.

17 Aralık sonrasında gerek bizim açıklamalarımızda gerekse resmî bildiride, gümrük birliğini 10 yeni üye ülkeye teşmil etme kararının hiçbir şekilde Güney Kıbrıs Rum yönetimini tanıdığımız anlamına gelmediği ifadesi açık olarak yer almıştır.

Ancak, bu ülkede, maalesef, sağır sultanın duyduğunu dahi duyamayan, anlayamayanlar var hâlâ. Herkesin bir an önce kavraması gereken bir gerçek var; çözümsüzlük politikalarında ısrar ederek, pasif kalarak, savunma psikolojisiyle hareket ederek, Ada'daki Türk menfaatlerini daha fazla koruyamayız.

Türkiye bu konuda inisiyatif kullanarak, cesaretli adımlar atmak ve hep bir adım önde olmak durumundadır. 2004 yılı içerisinde Kıbrıs konusunda ardı ardına attığımız adımlar ve bu adımların diplomatik kazanımları ortadadır.

Bakınız, burada, çok açık, net olarak bir gerçeği, ben, tekrar huzurlarınıza getirmek istiyorum; o da, ağırlıklı olarak, 24 Nisan referandumundan sonra Sayın Annan'ın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine yapmış olduğu açıklamadır.

Bu raporunda Sayın Annan, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri olarak, şimdiye kadar hiç görülmemiş şekilde, Kıbrıs Türklerinin durumunu tüm dünyaya duyurmaktadır; Kıbrıs Türklerine baskı uygulamak veya onları dünyadan tecrit etmek için hiçbir gerekçe kalmadığını kayda geçirmektedir. Kıbrıs Türk tarafının kalkınmasını engelleyen ve onları dünyadan tecrit eden uygulamalara son verilmesini istemekte ve bu çerçevede, uluslararası camiaya ve Güvenlik Konseyine kuvvetli bir çağrıda bulunmaktadır. Kıbrıs'ta kalıcı bir çözümün, siyasî eşitlik ve ortaklık temeline dayalı olması gerektiğini vurgulamakta, çözüm planının başarısızlığa uğramasının sorumluluğunu, Kıbrıs Rum tarafına yüklemektedir.

Rumların, sadece Annan Planını değil, esasen, çözümü reddettiklerini de kayda geçirmekte, Rum tarafının tutumunu sorgulamakta ve bunun, ciddi bir değerlendirme gerektirdiğini vurgulamaktadır. Bununla da kalmayan Genel Sekreter, Rum tarafının müzakerelerdeki ve sonrasındaki tutumunu kuvvetli şekilde eleştirmekte, Rum liderliğinin müzakere öncesindeki vaatleriyle çelişen davranışlarda bulunduğu dikkat çekmektedir.

Son olarak, Türkiye'nin ve Kıbrıs Türk tarafının ise, müzakereler öncesinde, sırasında ve sonrasındaki yapıcı tutumunu açık ifadelerle kayda geçirerek, bu tutumu takdirle karşıladığını beyan etmektedir. İşte, bu, diplomatik bir değerlendirmenin, raporun, bugüne kadar olmadığı şekliyle, tam tersiyle, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kayıtlarına girmesidir.

Değerli arkadaşlar, eğer, olay, Lahey'de buradan düşünüldüğü gibi devam etseydi, belki, bugün bu noktalara da gelmeyebilirdik.

Bir diğer nokta da şu: Burada şahsımla alakalı olarak Sayın Baykal bir ifadede bulundular. Öyle zannediyorum ki, ya gazete haberi kendilerini yanıltmış oldu veya da burada yanlış bir kaynaktan bu haberi aldılar. Bir defa, benim kullandığım ifade o değil; ifadenin aslını ben kendilerine burada açıklayayım: "Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği, Kıbrıs'taki güney ve kuzey gerilimine feda edilemez." Benim ifadem budur. (CHP sıralarından "Haber doğru" sesleri)

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Ee, doğru!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İkincisi, Türkiye'nin...

Çatışma başka bir olaydır, gerilim başka bir olaydır. Lütfen, bunları aynı yere oturtmayın; bu bir. İkincisi... (CHP sıralarından "Oo" sesleri)

Değerli arkadaşlar, ben, size, söylediğimi açıklıyorum, sözün sahibi benim, kayıtları, her şeyi bende mevcut.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Biz de doğru anlamışız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben sözün sahibi olarak anlatıyorum, kabul edersiniz veya etmezsiniz. Bu Yüce Parlamentoda bu kibarlık, bu güzellik, öyle zannediyorum ki, bizleri neticeye götürmede çok daha faydalı olacaktır.

"Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği ve Kuzey Kıbrıs Türklerinin var oluş davası, statükoya feda edilemez" dedim ve değerli arkadaşlar, böylece hem Türkiye'nin Avrupa Birliği perspektifini koruduk hem de çözüm politikasıyla Kıbrıs Türklerinin, bütün bu olaylarda her zaman bir adım önde olması tezini her yerde dile getirdik.

Tabii, burada, bir gerçeği vurgulamakta yine hassasiyet göstermem gerekiyor: Kıbrıs'la ilgili duyarlılık konusunda, eğer biz, 24 Nisan öncesi muhalefetin takındığı tavrı takınmış olsaydık, bugün dünyada herkes bizim aleyhimizde bir tavrın içerisinde olacaktı; ama şimdi kimse, kalkıp da Kıbrıs'taki bu tavır nedeniyle bize "siz gene işi yokuşa sürdünüz" diyemiyor. Tam aksine "burada işi Güney Rum tarafı yokuşa sürdü" diyorlar. Olayın büyüklüğü o kadar ki, bakınız, yıllar yılı devlet olamayan, yıllar yılı sadece Türkiye tarafından devlet olarak tanınan bir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti var ve yine iftiharla söylüyorum ki, hamd olsun, bizim dönemimizde İslam Konferansı Örgütüne, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, bir Müslüman cemaat olarak değil, Kuzey Kıbrıs Türk Devleti olarak katılmıştır... Kuzey Kıbrıs Türk Devleti olarak katılmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

CANAN ARITMAN (İzmir) — Önemli değil...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Diplomasiyi biraz öğrenirseniz bunun ne derece önemli olduğunu anlarsınız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Türkiye, bugün, bütün dünya tarafından bu meselede çözüme yakın olan taraf olarak görülmekte ve sempatisini sürdürmektedir.

Bu yeni dönemde de dayatmalara asla rıza göstermeden, millî menfaatlerimizden asla taviz vermeden, Ada'ya kalıcı barışı getirecek çözüm arayışımızı aktif biçimde sürdüreceğiz.

Hükümet olarak Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin iyi niyet misyonu doğrultusunda gösterdiği çabaları destekliyoruz.

Önümüzdeki dönemde, yine Birleşmiş Milletler çatısı altında Ada'daki iki tarafın eşit statüde olacağı ortaklık temelini esas alan çözüm arayışlarına etkin olarak katılacağız. Bu konuda Avrupa Birliği'nin de çözüm sürecine, hakkaniyeti gözeterek katkıda bulunmasını bekliyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bildiğiniz üzere Amerika Birleşik Devletleriyle tarihsel derinliğe sahip ve ortaklık temeline dayanan çok boyutlu ilişkilerimiz sürmektedir. 2004 yılının ilk yarısı Irak krizi dolayısıyla ortaya çıkan bazı gerginliklerin aşıldığı ve ikili ilişkilerde dinamizmin yeniden yakalandığı bir dönem olmuştur. Bu dönemde iki ülke siyasî ve askerî temsilcileri arasında çeşitli temaslar gerçekleştirilmiş, problem yaşanan konular karşılıklı olarak masaya yatırılmış ve açıklığa kavuşturulmuştur. Buna ilave olarak ocak ayında Amerika Birleşik Devletlerine yaptığım resmî ziyaret, ardından Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Sayın Bush'un NATO İstanbul Zirvesi öncesi Ankara'yı ikili çerçevede ziyaretleriyle iki ülke ilişkileri açısından önemli ilerlemeler sağlanmıştır.

Biz, Amerika Birleşik Devletleriyle ilişkilerimizin arzu edilen seviyeyi kazanması ve ileriye dönük işbirliğinin karşılıklı anlayış ve saygı temelinde devam etmesi yolundaki irademizi her vesileyle ifade ediyoruz. Müttefik iki ülke arasında sürdürülen ilişkiler, tabiatı gereği karşılıklı hassasiyetleri dikkate alan bir çizgide ilerlemektedir.

Amerika Birleşik Devletleri önderliğindeki koalisyon güçlerince gerçekleştirilen harekâtı izleyen dönem içinde Irak'ta zaman zaman bazı menfur hadiseler cereyan etmiştir. Müttefikimiz olan bir ülkeden, milletimizi derinden etkileyen böyle hadiselerde azamî hassasiyet içinde olmasını beklemek en tabii hakkımızdır. Bu hassasiyetlerimizi

çeşitli zeminlerde Amerika Birleşik Devletleri yönetimine de ilettik, iletiyoruz. İnaniyorum ki, bu hassasiyetlerimiz dikkate alınacak ve Türkiye'nin, bölgede barışın sağlanması noktasındaki önemi ve değeri daha iyi anlaşılacaktır.

Irak'ta durumun bir an önce normale döndürülmesi, Irak'ın, siyasî, ekonomik ve sosyal alanlarda süratle yeniden yapılandırılması ve insanlığın vicdanını yaralayan görüntülerin artık son bulması en büyük temennimizdir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; geçtiğimiz iki yılda attığımız adımlarla, Türkiye, uluslararası siyaseti tribünden izleyen değil, sahada yerini alarak oyuna katılan bir kimliğe ve etkinliğe kavuşmuştur.

Ülke olarak, dünyadaki bu itibarlı konumumuzu açıkça ortaya koyan çok önemli diplomatik zeminlerde ağırlıklı rol oynadık. İşte, geçen yılın önemli dış gelişmelerinden biri, G-8 Zirvesine "demokratik ortak" sıfatıyla katılmamız olmuştur.

Yine, bununla kalmadık; 2004 yılı içinde, İstanbul'da, iki önemli uluslararası toplantıya ev sahipliği yaptık; birisi, 57 ülkenin dışişleri bakanlarının katılımıyla gerçekleştirilen İslam Konferansı Örgütü'nün 31'inci Dönem Dışişleri Bakanları Toplantısıydı. Ortadoğu ve çevresindeki gelişmelerin hız kazandığı, Filistin, Irak gibi bölgesel sorunların alevlendiği bir dönemde yapılan bu zirve, dünya kamuoyu tarafından büyük bir ilgi ve dikkatle takip edildi.

Bu arada, yine bildiğiniz gibi, ülkemiz açısından gurur verici gelişmelerden ilki, İslam Konferansı Örgütü Genel Sekreterliği görevine, Türkiye'nin adayının, bu dönemde seçilmiş olmasıdır. Bunlar durup dururken olmadı. Bunlar, çok ciddi bir lobi faaliyetiyle gerçekleşmiş, alınmış olan neticelerdir.

İslam Konferansı Örgütü Genel Sekreterliği makamı, Türkiye'nin önerisiyle, ilk kez demokratik şekilde yapılan bir seçimin ardından, üye ülkelerin oylarıyla sahibini buldu. Bu görev, uluslararası kuruluşlar nezdinde, Türkiye'nin en üst seviyede temsilini sağlayan bir görevdir.

Daha önceki İslam Konferansı Örgütü toplantılarında, az önce söylediğim gibi, Kıbrıs'ın konumu farklıydı, bugün farklı, inaniyorum ki, yarın çok daha farklı olacak.

Haziran ayı sonunda İstanbul'da gerçekleştirilen NATO Zirvesi de, 2004 yılına damgasını vuran bir başka önemli olaydı. Dünya ölçeğindeki ve bölgesel düzeydeki gelişmelerin değerlendirildiği bu toplantı, dünyada barışın sağlanmasına yönelik fikirlerin öne çıktığı tarihî bir zirve olmuştur.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; izlediğimiz bu çok yönlü aktif diplomasinin bir gereği olarak, başta çevre ülkeler olmak üzere, dünyanın dört bir yanına ziyaretler yaptık. Şahsım olarak 40 ülke; toplam 74 ziyaret gerçekleştirdim. Medya bunun hesabını çıkarmış, 320.000 kilometreyi buluyor.

Bu da, herhalde, ülkemize hizmet yolunda aldığımız mesafenin ne kadar önemli olduğunun bir ispatıdır. Yani, bununla ilgili olarak, gerek dünyanın tüm siyasî liderleriyle ülkemizin tanıtımı noktasında, müşterek adımlar atabilme noktasında çok ciddi mesafelerin alınması noktasında önemli bir adımdı.

Türkiye'yi dünyaya açmak, Türkiye'nin siyasî ve ekonomik hedeflerini geliştirmek, milletimiz adına, dünya ülkelerine barış ve dostluk mesajları taşımak için çok önemliydi.

Hükümet olarak, bütün dünya ülkeleriyle, dostluk ve barış esasına dayanan iyi ilişkiler geliştirmenin azamî gayreti içerisindeyiz.

Dış politika anlayışımız, düşman edinmeye değil, dost kazanmaya yöneliktir ve bütün yakın çevremizde de, daha dış halkalar içerisinde bu anlayışa dayalı olarak çalışmalarımızı sürdürdük.

Komşuluk, dostluk ve kardeşlik bağlarıyla bağlı olduğumuz bölge ülkeleriyle ilişkilerimiz ayrı bir önem ve ağırlık kazandı bu dönemde ve hızla da bu çalışmalarımızı devam ettiriyoruz.

Her zeminde dile getirdiğimiz gibi, Ortadoğu'da kanayan yaraların kapanması, acıların dindirilmesi için barış fikrini en gür şekilde seslendirmeyi görevimiz sayıyoruz. Hemen, ocağın ilk haftasında, Başbakan Vekilimiz, Dışişleri Bakanımız, Filistin ve İsrail'e ilk ziyaretini bu noktada yapıyor ve atacağımız adımlar, inşallah, barışın buradaki ilk tohumları olur. Aynı coğrafyayı paylaşan ülkelerin dostça ve kardeşçe yaşayacakları bir ortak geleceğe doğru adım atmalarını samimiyetle diliyoruz; çünkü çatışma kültürünün yerini iyi niyet çerçevesinde geliştirilen sosyal, ekonomik ve kültürel ilişkilerin alması, barış yolunda en önemli kazanımları beraberinde getirecektir diyoruz.

Son olarak güney komşumuz Suriye'ye yaptığım geziyle birlikte, gerçekten çok çok anlamlı bir seyahati, çok çok anlamlı bir görüşmeler manzumesini orada yaşadık ve Sayın Cumhurbaşkanıyla, Sayın Başbakanla, diğer bakanlarla yaptığımız ikili görüşmelerle attığımız adımlar, inanıyorum ki, geleceğin Türkiye-Suriye ilişkilerinde hayırla yâd edilecek bir adım olacaktır.

Benzer bir yaklaşım, yine aralık ayı başında, Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Sayın Putin'in ülkemizi ziyaretidir. Rusya-Türkiye ilişkileri de, ortak bir kararlılıkla yeni bir vizyona kavuşmaktadır; önümüzdeki ay yapacağımız iadei ziyaretle de, inşallah, bu, çok daha farklı bir hale dönüşecek ve aramızdaki münasebetleri, ekonomik noktada, siyasî noktada, inanıyorum ki, çok daha önemle ele alacak ve atılmış, atılmakta olan adımları gözden geçirme fırsatımız olacaktır.

Bu konulardaki yoğun çabamız, güven zemininde artarak devam edecek ve inanıyorum ki, Türkiye, kısa zamanda dünya platformunda büyüklüğüne yakışır bir role kavuşacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükümetimiz, insan haklarının korunması ve demokrasimizin çağdaş standartlara kavuşturulması konusunda büyük bir hassasiyet göstermiştir. Bu hassasiyetin gereği olarak, Türkiye'yi bir demokrasi ve özgürlükler ülkesi haline getirme hedefimizi hayata geçirmek adına da önemli adımlar attık. Gerçekleştirilen bu reformlarla, başta düşünce ve ifade özgürlüğü, dernek kurma ve örgütlenme hakkı, dinî özgürlükler, işkence ve kötü muameleyle mücadele, ölüm cezasının kaldırılması gibi konularda çok önemli adımlar atılmıştır.

Yine, bu dönemde, yargının işleyişi, sivil otoritenin güçlendirilmesi, ekonomik, sosyal ve kültürel hakların geliştirilmesi, yolsuzlukla mücadele alanlarında önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

Mayıs 2004'te yapılan kapsamlı anayasa değişikliğinin ardından eylül ayında yeni Türk Ceza Kanununun kabulüyle demokrasi tarihimizde yeni bir sayfa açılmıştır.

Bütün bu adımlar, hem ülkemizi çağdaş bir yapıya kavuşturmamız hem de Avrupa Birliğine tam üye olmak için atmamız gereken adımlardı. Bu adımlara desteğini esirgemeyen Ana muhalefet Partisini, tekrar, huzurlarınızda şükranla anıyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Demokrasi ve özgürlükler konusunda Türkiye'yi dünyanın örnek ülkelerinden biri haline getirmek, insanımızın hayat kalitesini yükseltmek, Hükümet olarak, şüphesiz ki en öncelikli hedeflerimizdendir.

Bu hassasiyetimizin bir sonucu olarak, Türkiye, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisinin 1966 yılından beri sürdürdüğü işkence denetimi listesinden, bu yıl, nihayet çıkarılmıştır. Uluslararası zeminlerde ülkemizin sık sık karşısına çıkarılan bu ayıbın temizlenmiş olmasından özellikle mutluluk duyuyoruz. Bu yasal düzenlemelerden sonra, yeni bir düşünce suçu mahkûmiyeti de gerçekleşmemiştir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; şimdi de, AK Partinin ekonomi siyasetini, iş görme pratiğini özetlemek istiyorum. Burada, çok önemli bir gerçeğin altını çizmek istiyorum. Bazıları, hâlâ, güçlü bir ekonomi olmadan, güçlü bir demokrasi olmayacağını iddia ediyorlar; yani, önce millî gelirini artır, sonra demokrasiyi geliştir diyorlar. Bu iddia, külliye yalandır, yanlıştır. Biz demokrasiyi, hukuku, kalkınmanın olmazsa olmaz dayanağı, şartı olarak görüyoruz. Bu yüzden demokrasiyi önemsiyor, Avrupa Birliği sürecindeki reformlarımızı önemsiyoruz. Başarımız da buradadır. Ekonomik kalkınma demokrasinin eseridir. Demokrasi geliştikçe ekonomi gelişecektir.

Türkiye ekonomisi AK Parti döneminde büyük bir atılım gerçekleştirmiş, yalnızca 2000 ve 2001 krizlerinin etkilerini silmekle kalmamış, on yılların kronik sorunlarına da neşter vurmuştur. AK Parti, ekonomik sorunlara özgün, yerli, akılcı, sürdürülebilir ve kalıcı çözümler getirmiştir.

İki yıl gibi kısa bir süre zarfında parti programımızda, hükümet programımızda ve Acil Eylem Planımızda belirlenen hedeflere çok büyük oranda ulaştık; tamamladık diyemiyorum, hatta hedefleri de kısmen aştık.

Hükümetimizin ekonomi politikaları, geçmiş hükümet dönemlerinde olduğu gibi, asla günü kurtarmaya yönelik olmamıştır. Türkiye'nin kaynaklarını Türkiye'ye kazandırıyoruz. Ekonomide temel anlayışımız, işsizliğin, yoksulluğun, gelir dağılımındaki adaletsizliğin çözümüne odaklanmıştır. Yalnızca grafiklerden, göstergelerden, tablolardan ibaret bir ekonomik gelişmenin eksik olacağı anlayışıyla hareket edilmiş, ekonomideki iyileşmenin toplumun tüm kesimlerine eşit şekilde ulaşabilmesi asıl amaç olarak benimsenmiştir.

Burada, makroekonomik göstergelerdeki iyileşmenin sokağa yansması için azamî çaba gösterilmiştir; bu konuda da çok önemli mesafeler kat edilmiştir.

İddiaların aksine bizim dönemimizde yoksullaşma, kesimler arasındaki gelir adaletsizliği artmamış, aksine yeterli olmasa da nispi iyileşmeler yaşanmıştır.

Bakınız, toplumun en alt gelir düzeyini oluşturan yüzde 20'lik kesim 2002 yılında gayri safi millî hâsılanın yüzde 5,3'ünü alırken, 2003'te bu oran yüzde 6'ya çıkmıştır. Şimdi, bunların altını çiziyorum. Buna karşılık, en üst gelir düzeyindeki yüzde 20'lik kesimin payı 2002 yılında 50,1 iken, 2003 yılında bu rakam 48,3'e gerilemiştir. Görüldüğü gibi, gelir dağılımındaki eşitsizlik makası da artık daralma yoluna girmiştir.

Türkiye ekonomisinin kronik sorunu olan yüksek ve belirsiz enflasyon, otuz dört yıl boyunca, Türkiye’de, âdeta birkaç neslin kâbusu olmuşken, bu sorun, kalıcı olarak çözüme kavuşturulmuştur.

Tabii, burada, 1999’daki IMF uygulamalarının bir neticesi olarak bu gösterilirken, öbür taraftan da, IMF’yle ilgili anlaşmaların yanlış olduğu anlayışına ulaşmak, inanıyorum ki, konuşma içerisinde de bir çelişkiyi ortaya çıkarıyor.

Türkiye’de bir ar yüzde 130 oranlarına kadar ulaşan enflasyon, iktidarı devraldığımız andan itibaren istikrarlı ve kalıcı bir düşüş trendine girmiştir. Enflasyon oranlarında, aylık bazlarda negatif oranlar ve yıllık bazda tek haneli seviyeler Hükümetimiz döneminde gerçekleşmiştir. 2004 yılı içinde yüzde 12 gibi iddialı bir hedef belirlemiştik ve şu anda görünen o ki -artık bundan sonra fevkalade bir hal zaten olamaz- inşallah, yüzde 10’la falan bitireceğiz.

Geçmişte yıllık yüzde 30, yüzde 50, hatta bazı dönemlerde yüzde 100’ün üzerinde artış gösteren ürünler, bugün çok küçük oranlarda artmaktadır.

Burada, iki yıldır ısrarla üzerinde durduğumuz bir konuyu yeniden belirtmekte fayda görüyorum. Enflasyonun düşmesi fiyatların düşmesi değil, fiyat artış hızının düşmesidir. “Enflasyon düştü; ama dana eti şu kadar arttı, peynirin fiyatı bu kadar arttı, şeker fiyatı şu kadar arttı, şuradan şuraya geldi, benzin şu idi, şu oldu” diyenler, lütfen, ellerini, şöyle, vicdanlarına bir koyuversinler. Ellerini vicdanlarına bir koyuversinler. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Yanlış mı canım?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Doğru, doğru!

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Çarşıya pazara çıkmıyorsunuz galiba.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Doğru, doğru!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, müdahale etmeyin efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2002 Ekiminde 578.000.000 Türk Lirası civarında olan ortalama memur maaşı, Ekim 2004 itibarıyla 748.000.000 Türk Lirasına ulaşmıştır.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Bozdur bozdur harca!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yüzde 33’lerden tek haneli rakamlara kadar gerileyen bir enflasyona rağmen, memur maaşları, ortalama olarak yüzde 30’a yakın bir oranda artış göstermiştir.

Değerli arkadaşlar, bakın, bir taraftan enflasyon düşüyor, öbür taraftan memurumuzun maaşı artıyor.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Memurlar size rahmet okuyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın arkadaşlar, her zaman söylüyorum; ama anlamakta zorlananlar var, belki anlamaları için ifade etmem gerekir: Hayatında iki koyun gütmeyen, maalesef bu sıkıntıyı yaşıyor işte. Tabii, bu iş masada oturularak olmaz, hayatı yaşamakla olur. Hayatı yaşarsanız, o zaman bunun ne derece önemli olduğunu anlarsınız. Biz, Türkiye Cumhuriyeti Devletini yönetiyoruz. Böyle bol keseden bunu dağıttığınız anda, ondan sonra memurun, işçinin maaşını ödeyemez hale

gelirsiniz, o hale gelirsiniz. (AK Parti sıralarından alkışlar) Ve bu ülkede, unutmayın, gecelik faizlerin yüzde 7.500'lere çıkmasının sebebinin altında da bu mantık yatıyordu işte; bunu özellikle vurgulamak istiyorum; bu anlayış yatıyordu. (AK Parti sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Hortum yatıyor, hortum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama şimdi, istikrar var; şimdi, güven var. Bunu böyle yönetmek durumundayız.

Üç şeye çok dikkat edeceğiz, başarı için bunu yapmak zorundayız. Onun için, biz gelirken meydanlarda bunu söyledik, “gelir gelmez cepleriniz şişecek” demedik. Ya; üç yıl dedik. Üç yıl; ama değer kazanmaya başladı, daha ikinci yılın sonundayız. Biz de diğerleri gibi atıp tutabilirdik, atmadık. Niye; tabloyu iyi görüyorduk ve hamdolsun, şu anda bunun neticelerini alıyoruz. Türkiye şu anda güven ve istikrar ülkesi olmuştur. Faiziyle, büyüme oranlarıyla, enflasyonu, her şeyiyle, şu anda güven veriyor, istikrar vaat ediyor. Daha ayrıntılı bilgiler için, aslında, dağıttığımız şu kitapçığa bakarsanız, orada, çok açık detayları göreceksiniz; fakat ben, bazı önemli olanlarını, sizlere, şurada, örnek olarak vermek durumundayım. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

Buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ediyorum.

Yıllar yılı ihmal edilen BAĞ-KUR'lularımızın gelirleri, geçen yıl içerisinde, nihayet nefes alınabilir bir noktaya gelmiştir.

Bakınız lütfen, Ekim 2002'den bu yana, altıncı basamaktaki BAĞ-KUR'lu esnafımızın aylıklarında gerçekleşen artış oranı yüzde 91'dir.

Ekim 2002'de, ortalama olarak 189.000.000 Türk Lirası aylığa sahip olan bir BAĞ-KUR'lu esnafımız, bugün, ayda ortalama 361.000.000 Türk Lirası gelire sahip olmaktadır.

Yine, altıncı basamaktaki BAĞ-KUR'lu çiftçimizin, Ekim 2002'de ortalama olarak 110.000.000 Türk Lirası olan maaşı, Ekim 2004'te, yüzde 131'lik bir artışla, 254.000.000 Türk Lirası seviyesine ulaşmıştır.

Aynı dönem içinde ortalama SSK aylığı da, 282.000.000 Türk Lirasından, yüzde 59'luk artışla 448.000.000 Türk Lirasına çıkmıştır.

Bu artış ve ödemeler, kriz şartlarını aşabilmek adına sıkı malî politikalar uygulama yükümlülüğünde olduğumuz bir dönemde, ekonomik imkânlarımızı sonuna kadar zorlayarak gerçekleştirdiğimiz düzenlemelerdir.

Sayın Milletvekilleri, enflasyonun dizginlenemediği bir ekonomik yapı içinde, ücret artışlarının çoğu, zaman zaman, biliyoruz ki alım gücünü artıramaz.

Şunu rahatlıkla ifade edebilirim ki, bu durumun aksine, Hükümetimizin son iki yılda izlediği gerçekçi ekonomik politikalarla, insanlarımızın alım gücünde de kayda değer artışlar olmaya başlamıştır.

Bakınız, şimdi, ben de size bazı örnekler veriyorum: Asgarî ücretli bir vatandaşımız, eline geçen aylık tutarla, Ekim 2002'de 190 kilogram ekmek alabilirken, bugün, asgarî ücretle, 258 kilogram ekmek alabilmektedir.

Ekim 2002’de, bir asgarî ücretli, 181 kilogram makarna alabilirken, bugün, 297 kilogram makarna alabilmektedir.

O gün, 151 litre süt alınabiliyordu, bugün, 203 litre süt alınabiliyor.

Bir başka örnek: Ekim 2002’de, bir asgarî ücretli, 80 kilogram kuru fasulye alabilirken, bugün, 122 kilogram kuru fasulye alabilmektedir.

Bu konuda da ayrıntılara girmiyorum; elinizdeki kitapçıkta bunlar da var.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kaç tüp alabiliyor Sayın Başbakan? Ne kadar likit gaz alabiliyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ona da geleceğim... Kitapçıkta da var zaten.

Ekim 2002 ile Ekim 2004 arasında buzdolabı fiyatlarına lütfen bir bakalım; ortalama yüzde 29, çamaşır makinesi fiyatları yüzde 35 azalmıştır; bundan haberinizi var mı? *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Buzdolabı, fırın, çamaşır ve bulaşık makinesinin içinde bulunduğu toplam beyaz eşyada, 2002’de, 1.950.000 adetlik bir satış gerçekleşirken, 2004’te bu rakam, yüzde 91 oranında artarak, 3.725.000 adede yükselmiştir. 2002-2004 seneleri arasında gerçekleşen satış, toplam 7.500.000 adettir yaklaşık olarak. Türkiye, 16.000.000 haneden oluşan bir toplum olduğuna göre, son iki yıl içerisinde, Türkiye’deki ailelerin en az yarısının beyaz eşya satın aldığını veya beyaz eşyasını yenileyebildiğini söyleyebiliriz. Bu ilginç tablo, toplumumuzda hayat standardının da, yaşanan iyileşmelere paralel olarak yükselme eğilimine girdiğini çok açık, net olarak ortaya koymaktadır.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Sayın Başbakan, bu anlattığınız Türkiye mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben Türkiye’de yaşıyorum; siz başka yerde yaşıyorsunuz herhalde! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Biz uzayda yaşıyoruz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bakınız, tüp gazdaki durumu da soruyorlar. 12 kilogramlık tüp 21.500.000 liraydı; şimdi ise, 23.500.000 lira ve dikkat edin, bu, dışa bağımlı bir olay; artış, yüzde 61 değil, yaklaşık olarak yüzde 10.

Değerli arkadaşlar, mazotun litre fiyatı 1.340.000 liraydı; şimdi ise, 1.784.000 lira; artış, yüzde 65 değil, yüzde 32,25.

Elektriğe gelince; burada da yanlış bilgilendirmeler var. Maalesef, sufle edenler yanlış sufle etmişler. Bir defa, elektriğe, tam yirmi beş aydır hiç zam yapılmamış; tam aksine, indirim yapılmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bakınız, şu anda, Kasım 2002’den bu ana kadar, elektrikte kilovat/saati konutta 160.760 liraydı, 158.344’e; sanayide 152.610 liraydı, 142.778 liraya inmiştir.

SEDAT PEKEL (Balıkesir) — Dünyanın en pahalı elektriği Sayın Başbakan.

GÜROL ERGİN (Muğla) — Sulamadaki elektrik ne oldu; lütfen, onu da söyleyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kitapçığı biraz okursanız, orada onları bulacaksınız.

GÜROL ERGİN (Muğla) — Kitapçıkta yok; çünkü söyleyemiyorsunuz; çünkü yüzde 34 artırdınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türk Lirasındaki sıfırlardan kurtulmak ve paramıza hak ettiği itibarı yeniden kazandırmak, bugüne kadar her hükümetin bir hayali olmuş; ama bu hayal bir türlü gerçekleşememişti.

“Enflasyonla mücadele edeceğiz” diye gelenler, enflasyonun altında kalıp ezildikleri için, paramıza hep yeni sıfırlar eklemek suretiyle günü kurtarmışlardır.

Dünyada en çok sıfıra sahip olan banknot, maalesef, bizim banknotumuz.

Hükümetimiz döneminde paramızdan sıfırları atma hedefi de nihayet gerçekleşmiştir. 1 Ocak 2005 Cumartesi günü, Cuma gecesi saat 24.00’ü hemen geçer geçmez YTL (Yeni Türk Lirası) tamamen piyasaya arz ediliyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Türkiye, hak ettiği, özlediği, beklediği parasına kavuşacak; parasına da itibarını iade edecektir. Türkiye’nin nerelerden nerelere geldiğini görmek için, herhalde bundan daha iyi bir örnek olamaz. Güçlü bir ekonominin, güçlü bir ülkenin, kararlılığın, güvenin ve istikrarın en somut göstergesi, birkaç gün sonra tedavüle sokacağımız Yeni Türk Lirası olacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ancak, bazı başarılarımızda olduğu gibi, buna da kulp takma gayreti içerisinde olanlar var; milletin sevincine ortak olamayanlar var; cumartesi günü ülke genelinde yaşanacak bayram havasına “ben ortak olmam” diyenler çıkabilir; var.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hep beraber zengin olacağız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Zamanı değildi”, “enflasyonu azdıracak”, “milletle uyum sağlayamayacak” veya “millet uyum sağlayamayacak” diyerek bu sevinci gölgelemeye çalışanlar var. Oysa Türkiye, zincirlerini kırmıştır, atılma geçmiştir ve onu durdurmak hiç kimsenin harcı değildir. *(AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, büyümede Türkiye, OECD ülkeleri arasında 1 numaradır. Artık, bunu, OECD kendisi ilan etti ve Türkiye’yle ilgili raporu da bütün detaylarına kadar verdi.

İşte, 2003’te hedefimiz yüzde 5’ti, yüzde 5,9’la kapadık. 2004’te yüzde 5’ti, görünen o ki, yüzde 10’un hemen yakınında, alt veya üstünde yine büyüme hızını noktalayacağız. Buralara geldik.

Ve bir başka konuya burada hemen dokunuyorum; 2004 yılının ilk dokuz ayında özel kesim tarafından gerçekleştirilen sabit sermaye yatırım tutarı 45 katrilyon Türk Lirasıdır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunu da özellikle bilmenizi istiyorum. Bu yatırımın 30 katrilyon lira tutarındaki kısmı makine ve teçhizat yatırımdır. Bu rakamlar, önümüzdeki dönemde, Türkiye’nin üretim, ihracat ve büyüme potansiyelinin de artacağına işaret etmektedir.

İşsizlikle ilgili konuya gelince; şüphesiz, işsizlikte ideale, arzu edilene ulaşmış değiliz; ama 10,3 oranında olan işsizlik, bizim dönemimizde 9,7’ye düşmüştür ve Türkiye’de istihdama giren insanların sayısı her yıl 500.000 civarındadır. Bu 500.000’i düşündüğünüz zaman, bunu da ne yapıyor; şu anda Türkiye’deki yatırım absorbe

ediyor; bunu unutmayalım, bunu da bir kenara atmayalım. Yani, işsizlik oranı artmıyor, çok az da olsa, oran azalıyor; ama Türkiye’de işgücüne katılım, aynen, bunun içinde o da absorbe ediliyor. Bunu bir kenara koyamazsınız; bu da bunun ayrı bir gerçeğidir.

Değerli arkadaşlarım, bir diğer vakıa da şudur: Özel sektör yatırımlarındaki artış ve tarım kesimine uygulanacak yeni teşviklerin devreye girmesiyle, işsizlikte, inanıyorum ki, çok daha önemli bir gelişim olumlu istikamette olacaktır.

İhracatta cumhuriyet tarihimizin rekorları kırılmaktadır. Tabii, burada, az önce Sayın Baykal bazı rakamlar verdi. Bakın, bu rakamları verirken, bunları oransal olarak ele almakta fayda var.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Mutlak rakamın da bir anlamı var Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Oransal olarak ele aldığımız zaman, 2001 yılından 2004’e kadar bu oranların hemen hemen aynı olduğunu göreceksiniz, çok büyük bir farklılığın olmadığını göreceksiniz ve buradan, eğer bazı rakamların verilmesini isterseniz, o rakamları da sizlere verebilirim.

Bakınız, 1999 yılında Türkiye’nin ihracatı 26.500.000.000 dolardır; ama şu anda, bu yılsonu itibarıyla beklenen rakam 60 milyar dolardır. Nereden nereye geldik.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — İthalat?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve olayın ithalatına bakıyorum. Aynı dönemde, ithalat, 1999’da, 40.600.000.000 dolardır, şimdi ise 90 milyar dolardır; yani, buna baktığımız zaman, oranın çok da öyle farklı olmadığını çok açık, net, burada, görüyoruz. Hesabı yaparsanız, bu, zaten, açık, net ortaya çıkıyor.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Açığın büyük olduğu çok belli Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ne kadar cari açık dediyse de, cari açığın kımızı ışıkları yanmış olsaydı, ülke batmıştı zaten, maaşları ödeyemez duruma geldik. Böyle bir sıkıntı, hamdolsun, yok. Bu noktada gayet rahatız. İşler de gayet iyi gidiyor.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yanmasın diye uyarıyoruz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, burada, sizlere, başka bir iki örnek daha vereceğim.

Bazı ülkelerin kamu toplam borç stokundan bahsediyoruz. Bakınız, “borç yiğidin kamçısıdır” derler.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — O zaman daha çok borç alalım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, Amerika Birleşik Devletlerinde, şu anda, borcun, bakınız, borcun gayri safi millî hâsılaya oranı yüzde 60, Japonya’da yüzde 169, İtalya’da yüzde 106, Kanada’da yüzde 185. Bunu daha açık olarak, ben, sizlere söyleyeyim. Şu anda, kamu borç tutarı olarak söylüyorum bunu, Amerika Birleşik Devletlerinin yaklaşık 6,5 trilyon dolar, İtalya’nın ise 1,2 trilyon dolar, bunların borcu.

Şimdi, bizde ise, eğer kitapçığa bakarsanız -kitapçığın içinde o da var- göreceksiniz ki, Türkiye’nin borç stoku, millî gelire oranda ciddi manada azalmaya başlamıştır. Nereleden nerelere geldik, kitapçığın içinde var. Burada da, şöyle, kısaca, ona da bir değinmek istiyorum.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Kitapçık ne yazarsanız onu söyler.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, görevi devraldığımızda bu oran yüzde 91'di, şimdi ise yüzde 70,5; bu yılsonu itibarıyla de bunun yüzde 69 küsura filan ineceği görülüyor; hesaplar bu istikamette.

Değerli arkadaşlarım, desteklemeyle alakalı atılacak bazı adımlarla, bundan sonraki dönemde hedefimiz, ürün ve üretim istikametinde bir destekleme primi politikasına geçeceğiz, atacağımız adımlar bu istikamette olacak ve bu konularda da kararlıyız; çünkü çiftçimizin, özellikle tarımda ve hayvancılıkla uğraşan vatandaşlarımızın hayvancılıkta yüksek bir performansa ulaşması, hedeflerimizin arasında en önemli yere oturmaktadır.

Değerli arkadaşlarım “tarıma can suyu” adı altında, düşük faizli kredi kullanma imkânı getirilmiştir. Bakınız, bizim, şu anda bile tarımla ilgili uyguladığımız, faiz noktasındaki desteğimiz şudur.. Yanlış bilgilendirmeler yapılıyor. Sayın Genel Başkan, az önce, yüzde 130 gibi bir temerrüt faizinden bahsetti; çok yanlış bir bilgilendirme; rakam bu değil. Nereden aldıysanız, size yanlış bilgiler veriliyor. Bakın, ben, size doğrusunu veriyorum: 2004'te, yıllık faiz, banka faizinin artı yüzde 8'idir. Bununla ilgili olarak, ekonomiden sorumlu Devlet Bakanım, sizlere bütün belgeleriyle bunu verebilir; yanlış bilgilendiriliyorsunuz. Ben, bir Genel Başkan olarak, meslektaşımın yanlış bilgilendirilmesine üzülmüyorum; onun için bunu söylemek zorundayım. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Ziraat Bankasının resmî yazısı burada Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2005 yılında ise...

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — İşte burada!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2005 yılında ise, bakınız...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ziraat Bankası, yüzde 11 aylık faiz üzerinden...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, ben...

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, Sayın hatibin konuşmasına, lütfen, müdahale etmeyiniz.

Sayın Başbakan, Genel Kurula hitap edin efendim.

Buyurun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çiftçi kredilerindeki...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ünal Akar, Ertuğrul Köyü-Lüleburgaz... İşte, belge elimde!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen, buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, çiftçi kredilerindeki temerrüt faizinden bahsediyorum ve bunların hepsi, benim, Genel Müdürümden ve ilgililerden alarak sizlere açıkladığım rakamlardır.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Sizi yanıltıyorlar demek!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hayır, böyle bir şey olmaz. Ben, resmî belgelerle konuşuyorum, resmî ifadelerle konuşuyorum.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Biz de, vatandaşa gelen resmî belgelerle konuşuyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunları, her ortamda tartışırız. Daha dün akşam bile yeni düşüşlerle ilgili olarak, çiftçilerimize yönelik bu faizlerin düşürülmesini, yine arkadaşlarımla konuştum. Yine, bu yıl içerisinde, bu daha da düşürülecek ve yüzde 20'lerin altına, yüzde 19,5'lere filan inecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, konuşma sürenizi 20 dakika aştınız. Özetleyerek toparlarsanız, sevinirim.

Buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ediyorum.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Daha 2004 yılı doğrudan gelir desteğini ödemediniz köylüye Sayın Başbakan! 1 lira ödemediniz! Tamamı hacizli!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Devlet Su İşleriyle alakalı olarak, şunu da yine burada hatırlatmak istiyorum: Gerçi Sayın Baykal da değindi; ama 2003 ve 2004 yılı içerisinde... Sayın Baykal, açtığımız barajlar, göletler, regülatörler... Bu yıl içerisinde, sadece şurada... Geçenlerde Edirne'de açılışını yaptığım tesisler... Ondan kısa bir süre önce, Karacabey'de açılışını yaptığım tesislerle...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Beydağ Barajı! Önerge verdik, reddedildi Plan ve Bütçe Komisyonunda...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tribünlere oynamayalım! Ülkenin plan, program içerisindeki gerçeklerine bakalım.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Programda!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz plan, program içerisinde yürüyoruz *(AK Parti sıralarından alkışlar)* ve bir plan, program içerisinde, bitme oranı itibarıyla yüzde 100'e yaklaşmış olan barajların hepsini bitireceğiz ve yavaş yavaş diğerlerine doğru geleceğiz.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ne zaman?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu noktada, biz, yatırımların planlamasını buna göre yapıyoruz. Bundan önceki anlayışlarla devam edecek olursak, bu yatırımların hepsi natamam olarak kalır. Biz, bitire bitire geleceğiz. Merak etme, evvel Allah, Beydağ Barajı da bitecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Hepsine sıra geldikçe, onlar da bitecektir.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Ne zaman; balık kavağa çıkınca mı?

BAŞKAN — Sayın Bodur, lütfen, konuşmanıza dikkat edin. Müdahalenin de bir adabı var, üslubu var. Lütfen efendim...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Sayın Başkan, Bayındırlık Bakanlığının verdiği cevabı görünce...

BAŞKAN — Lütfen... Hatibin her cümlesine müdahale etme hakkınız yok! Konuşmasının tamamını beğenmek zorunda değilsiniz.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Sayın Başkan, lütfen...

BAŞKAN — Lütfen, müdahale etmeyin. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ediyorum.

Yine, bu dönemde, KOBİ'lere, önceki yıllara oranla çok daha farklı destek çalışmamızı sürdüreceğiz ve böylece, KOSGEB-KOBİ'ler arasındaki bu süreç olumlu bir şekilde artmaya devam edecektir.

Esnaf ve sanatkârlarımızın Halk Bankası kaynaklarından kullandıkları kredi faiz oranları ilk aşamada yüzde 47'ye, daha sonra yüzde 44'e ve sonra da yüzde 30'a düşürülmüştür. Şimdi ise, yeni çalışmayla, yaklaşık 5 puan daha, bu önümüzdeki yıl düşürülüyor.

Değerli Başkan, Değerli Milletvekillerimiz; sağlık hizmetleriyle ilgili olarak, Türkiye genelinde, en doğudan en batıya, en kuzeyden en güneye attığımız adımlar, bütün gayretlerimizi sarf ederek devam ediyor ve orada da, yine, bütün, natamam olan hastanelerimizi bitirmenin gayreti içerisindeyiz. Buralarda, önem sırasına göre bunları bitirmenin gayretiyle, süratle, imkânlarımızı sonuna kadar harcamak ve hastanelerimizi bitirmek durumundayız ve bunları da, bizzat, adım adım takip ediyoruz ve aile hekimliğine de geçmek suretiyle, bu yıl içerisinde, 2005'te genel sağlık sigortasını çıkarmak suretiyle de, halkımızın sağlıktaki o büyük derdini inşallah gidermiş olacağız.

Değerli arkadaşlarım, bir diğer konu, sosyal içerikli konular ki, burada da yine, her zaman söylüyorum, söylemek durumundayım; bizim bu yıl hedefimiz 1.200.000 ton kömürdü ve şu ana kadar 1.000.000 ton kömürü halkımıza ulaştırdık ve okullarımızda, ilköğretimde, çocuklarımıza ücretsiz kitap dağıtımını yaptık ve göreve geldiğimizde, üniversite öğrencilerimize verilen kredi ve burs miktarı 45.000.000 liraydı, şimdi ise, 2005 Ocak ayı itibarıyla, bunu 110.000.000 liraya çıkardık. Kredi ve burs almayan üniversite öğrencimiz, bu noktada, kalmıyor ve bu da, yine, büyük bir hızla devam ediyor.

9.127 okulumuza ADSL bağlantısı yapılmıştır. Bu sayı 2005 sonunda 20.000'e ulaşacaktır.

Bütün bunların yanında "haydi kızlar okula" kampanyası ve yine, bununla birlikte, bütün halkımızla el ele vermek suretiyle attığımız adımlarda, Kredi ve Yurtlar Kurumu eliyle rekor seviyede bir burs imkânını yine temin etme çalışmaları devam ediyor.

Eğitim, sağlık, spor, kültür ve ar-ge alanında yapılacak çalışmalarla da, Türkiye yeni bir dönemi yaşıyor. İlk defa, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, TÜBİTAK vasıtasıyla ar-ge çalışmalarına 450 trilyon ayırmıştır, ilk defa! (AK Parti sıralarından alkışlar)

Bunun yanında, özel sektör ar-ge çalışması yaparsa, yaptığı çalışmalar yüzde 100 gidere sayılacaktır; aynı şekilde, kültürde yüzde 100 gidere sayılacaktır; aynı şekilde, sağlık hizmetlerine yapılan yatırım yüzde 100 gidere sayılacaktır; aynı şekilde, eğitime yönelik yapılan yatırımlar yüzde 100 gidere sayılacaktır. Bunların hepsi sosyal içerikli yatırımlardır.

Burada, bir şeyi daha söylemek durumundayım; az önce, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanımıza, Sayın Genel Başkan çıktılar, dokundular, dokundurdular veyahut.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kimseye dokunmadık, kararı söylüyoruz Sayın Başbakan; Belediye Meclisi karar almış.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, bakınız, 31 aydır Ankara Büyükşehir Belediyesi otobüs biletlerine zam yapmamıştır. 31 aydan sonra, şimdi yüzde 33 oranında, dünya petrol fiyatlarının yansımalarıyla, artık bir zam yapmak durumunda kalmıştır.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Seçim geçti çünkü!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız...

Şimdi, Mustafa Bey, yani, bu konuda lütfen adil olalım. 31 ay otobüs biletine zam yapmayan bir belediye var. Belli ki... Belediye başkanlığı yapmadınız siz, serbest malî müşavirlik yapıyorsunuz; buradan kaynaklanıyor zaten.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Belediye meclis üyeliği yaptım Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ne gelirse elinize bunları yazıp çiziyorsunuz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Yönetmediniz, sadece kayda düştünüz; olay bu! Olay bu!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Belediye meclis üyeliği yaptım, biliyorum!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eğer, yönetici olmuş olsanız bu işin hassasiyetini kavrarınız. Bunu yapmanız lazım.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sayın Başbakan, biz sokaktan gelmiyoruz, biz de biliyoruz bunları yani.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, halka dağıtılanlardan bahsediyorsunuz; öbür taraftan, yoksulluktan bahsediyorsunuz. Eğer, belediyelerin görevlerini açar, bakarsanız, okursanız, fakir fukaranın, garip gurebanın ihtiyaçlarını gidermek de belediyenin görevidir, bunu da bilirsiniz! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Top dağıtmak da mı görevi, top?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kızılay meselesine gelince; değerli arkadaşlar, Kızılay'la ilgili attığımız adımları, inanarak attık, bilerek attık; ama kimse, kalkıp da, Kızılay'ın yönetimine, AK Parti yönetimiyle aynı siyasî görüşü paylaşan veya onların siyasî birimlerinde görev alanlardır diyemez. Kızılay'da yanlışlar vardı. Bu yanlışlar üzerine bu karar alınmış ve bu adım atılmıştır.

Bir diğer mesele olan TÜBİTAK meselesi de aynıdır. Atılan adım doğrudur. İnanarak attık ve arkasındayız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Anadolu Ajansı ile alakalı konuya geliyorum. Bakınız, Sayın Baykal'ın sözünü ettiği yönetmelik, Özel Yurtlar Yönetmeliğidir. Getirilen hüküm şudur: "Cumhuriyetin temel niteliklerine, Atatürk ilke ve inkılaplarına, Türkiye'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğu ilkesine aykırı bütün tutum ve davranışlar suçtur." Bu hüküm her şeyi kapsamaktadır. Bununla ilgili haberi yapan Anadolu Ajansı muhabiri "tarikat yurtlarına vize" başlığıyla bir haber yapmıştır, böyle bir şey olmadığı halde. Görevden alınmasının, bu haberle de bizimle de ve Millî Eğitim Bakanımızla da hiçbir alakası yoktur. Haber üç sefer üst üste tekdüz edildiği için geri hizmete alınmıştır bu bey. Bunu da özellikle bilmenizi istiyorum.

Bir diğer konu da şudur: Özelleştirmeye ilgili konuda, daha önce, dediğimize katılıyorum; maalesef, özrümlülerle ilgili böyle bir yanlışlık yapıldı. Bunu, Maliye

Bakanımıza ben de duyurdum ve dün de bu mesele giderildi; kendisinden teyidini aldım. Onu da buradan söylüyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Bizim önergemizle Sayın Başbakan! Bu konuda önerge verdik...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tamam; teşekkür ediyorum. Mesele, dün giderildi.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Plan ve Bütçe Komisyonunda da önerge verdik, burada da önerge verdik.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Bir diğer konu da, bürokrasiyle ilgili, bürokratik oligarşiyle ilgili. Bakınız, bürokratik oligarşi nedir dersiniz; şimdi, bakın, bürokratik oligarşi dediğiniz zaman, orada, bence, bu işin tarihine girdiğimizde, bunun tarihinde çok farklı bir yaklaşım görürsünüz. Bürokratik oligarşinin nereden geldiğini araştırdığımızda karşımıza ne çıkıyor biliyor musunuz; 1950 öncesinde, Cumhuriyet Halk Partisi il başkanları aynı zamanda il valiliği yaparlardı; işin kökeninde, ruhunda o vardır aslında ve biz, bir defa, bu ruhu geride bıraktık, bu zihniyeti paylaşmıyoruz zaten. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Şu anda, hamdolsun, artık, böyle bir şeyden kurtulduk, daha demokratik bir anlayışla yürüyoruz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Ne zaman kurtulduk Sayın Başbakan? Kaç yıl olmuş?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kaldı ki, biz, makamında işinin hakkını veren hiçbir bürokrata, asla, kalkıp da yerini terk ettirmeyiz; ama bu bürokrat arkadaşlarımız -yerini değiştirdiklerimizi kastediyorum- zaten başarılı olsaydı, önceki Koalisyon Hükümeti çok başarılı olurdu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Başarılı olamadıkları için bunları yerlerinden almak durumundayız. Kaldı ki, biz, yerlerine yeni birilerini getirmiyoruz; Türk bürokrasisinin içerisinde olan bir başka bürokrati getiriyoruz; olay budur; bundan farklı bir şey yok.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen, konuşmanızı tamamlayınız.

BAŞBAKAN TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, vakit bir hayli ilerledi, huzurunuzu daha fazla meşgul etmek istemiyorum.

Yalnız, BDDK ve TMSF gibi kurumlardaki maaşlar da, herhalde, çok abartılı geliyor. Bunlar, bizden önce belirlenmiş olan maaşlardır. Oradaki maaşlar da 1.300.000.000 ile 3.700.000.000 arasında değişmektedir; bunu da, ayrıca, duyurmakta fayda mülhaza ediyorum.

Sizleri, en kalbî saygı ve sevgiyle selamlarken, 2005 malî yılı bütçemizin, ülkemiz için, milletimiz için hayırlara vesile olmasını Allah'tan temenni ediyorum. *(AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, çok teşekkür ederim.⁶⁸

⁶⁸ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 71, Birleşim 43, Sayfa 209-228*

28 Aralık 2004 Salı

2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması.

BAŞKAN — Teşekkür konuşması yapmak üzere, Sayın Başbakan söz istemişlerdir.

Buyurun Sayın Başbakan. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; özellikle, yorucu, yoğun bütçe çalışmaları, görüşmelerinden sonra, bugün, Hükümetimize bütçe sebebiyle vermiş olduğunuz bu güven, bizim, geleceğe yönelik olan azmimizi, geleceğe yönelik olan gayretimizi, şüphesiz ki, daha da artıracaktır.

Şahsım, Hükümetim adına, sizlere, en kalbî duygularla, saygılarımızı, sevgilerimizi sunuyoruz. El ele, omuz omuza, inanıyorum ki, Türkiye'mizi çok daha aydınlık günlere taşıyacağız.

Saygılar. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar; CHP sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Başbakan.⁶⁹

⁶⁹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 71, Birleşim 43, Sayfa 235

23 Nisan 2005 Cumartesi

TBMM'nin 85. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, saygıdeğer konuklar; hepinizi en derin sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Millet egemenliğinin sembolü Türkiye Büyük Millet Meclisinin 85'inci kuruluş yıldönümünü kutlamak üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz. Bundan seksen beş yıl önce milletimizin istiklalini kazanması için bir araya gelerek bu Meclisi tesis eden ve bu çatı altında oluşan millet iradesiyle bu ülkeye özgür geleceğini kazandıran başta Büyük Atatürk olmak üzere ilk Meclisin tüm üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Seksen beş yıl önce bu çatı altında toplanan kahramanlar, bu milletin şartlar ne olursa olsun asla boyunduruk altına alınamayacağını, asla tutsak edilemeyeceğini ilan ettiler.

1920 yılının 23 Nisan günü yazılan bu sayfa, sadece bizim tarihimizin değil, insanlık tarihinin de en şanlı istiklal sayfalarından biridir. O sayfayı yazarlar, vatan toprağının dört bir tarafından gelerek, dünyaya, bu milletin, istiklalinden canı pahasına vazgeçmeyeceğini haykıran o kahraman insanların şahsında bütün bir millettir. O günden beri, bu çatı altında ortaya konan her irade, millet sesini, millet hissiyatını, millet kararını temsil ediyor. 85 yıl boyunca, bu çatı altında bulunmuş, bu havayı teneffüs etmiş her vekil gibi ben de, bu büyük millet görevinin onurunu bütün benliğimde yaşıyor, hissediyorum. Biliyorum ki, bu çatı altında yankılanan her ses, tarihe medeniyetler armağan etmiş aziz milletimin sesidir.

Değerli arkadaşlarım, bundan seksen beş yıl önce, büyük meşakkat ve yokluklar içinde, bağımsızlık inancını ve demokrasi kararlılığını bu kubbeye çınlayan tek ses olarak yükseltmiş bulunan Meclis üyelerimiz, 100'üncü doğum yılına yaklaşmakta olduğumuz cumhuriyetimizin de meşalesini yakmış oldular. O meşale bugün de milletimizin yolunu aydınlatmaya devam ediyor. O gün "hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir" sözünde ifadesini bulan irade, bugün de milletimizin vazgeçmediği ve vazgeçemediği, vazgeçmeyeceği en değerli şiarıdır. Hepimiz, bu vatanın bağımsızlığını ve bütünlüğünü korumak borcundayız. Yine, hepimiz, milletimizin geleceğini kendi tercihleri doğrultusunda belirleme hakkına sonuna kadar saygı duymak ve demokrasiye bütün kurumlarıyla sadakat göstermek mecburiyetindeyiz. Türkiye Cumhuriyeti, bu vatan toprağını kardeşçe paylaşan bütün vatandaşlarımızın ortak varlığıdır; onu, hep birlikte koruyacak, hep birlikte geleceğe taşıyacağız. Bu ülkenin istiklalini nasıl tartışma konusu haline getirmiyorsak, milletimizin demokratik haklarını, vatandaşlarımızın hak ve hürriyetlerini de aynı hassasiyetle tartışma dışı tutacağız. Hukukun üstünlüğüne nasıl inanıyorsak, yasalar karşısında her insanımızın eşit haklara sahip olduğuna da aynı şekilde inanacağız. Bu ülkeye istiklalini kazandıran ve cumhuriyeti kuran irade nasıl bir ve beraber olmuş bir milletin iradesiyse, Türkiye'yi aydınlık geleceğine taşıyacak olan da öylesine parçalanmaz bir bütünlük iradesi olacaktır. Birbirimizi, bu ülkeyi sevdiğimiz gibi, sevdıyla, aşkla, heyecanla seveceğiz; birbirimize, bu topraklara olduğu gibi, sadakatle bağlı olacağız; hiçbir kötü niyet, hiçbir dalalet ve hıyanet bizi birbirimizden

ayıramayacak, gözümüzü bu ülkenin geleceğinden gayri yönle çeviremeyecektir. Türkiye Cumhuriyeti, dünya yerinde durdukça, kayıtsız şartsız milletimizin olacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; biz, tarihinden çok şey öğrenmiş, bu birikimiyle, insanlığa çok zengin değerler kazandırmış bir milletiz. Dün olduğu gibi, bugün de, barışa, demokrasiye ve adalete inancımızı ve bağlılığımızı sürdürüyoruz. Türkiye Cumhuriyetinin temsil edildiği her zeminde, tarihimizden aldığımız bu hassasiyetlerimizi, en gür şekilde dile getiriyoruz. Tarihimiz boyunca yaşadığımız nice zorluklara, atlattığımız nice badirelere rağmen, milletimizin bu medeniyet değerlerine bağlılığında en ufak bir zayıflık çıkmamış, bir sarsılma da yaşanmamıştır. Bugün savaş acılarıyla sarsılmakta olan bir dünyada ülke olarak yerimizi kaybetmemiş olmamızın, milletimizin her ferdiyle, yine barışın, yine demokrasinin, yine adaletin safında bulunuşumuzun altında da yine bu millet dirayeti vardır. İstiklalini ve bağımsızlığını, büyük zorluklar içinde, yediden yetmişe mücadele ederek, can vererek, kan vererek kazanmış bir milletten başka türlü davranması da beklenemezdi, beklenmemeli.

İşte, 23 Nisan 1920’de kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi, tarihi boyunca, bu millet ruhunun temsilcisi ve savunucusu olmuştur. Bugün de milletin vekâletini aynı dirayetle taşıdığına inandığım siz değerli arkadaşlarımla onurla ve gururla takip ettiğiniz yol, bu yoldur.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Türkiye, bugün, cumhuriyetinin 100’üncü yaşını medeniyet hedeflerinin tamamına ulaşmış olarak kutlamak üzere, topyekûn harekete geçmiş bulunuyor. Ekonomisiyle istikrarlı şekilde büyüyen, demokrasisiyle çağdaş standartları yakalayan, kamusal düzeniyle günümüzün ihtiyaçlarına uygun değişimi gerçekleştiren bir ülke olarak Türkiye’nin önü, bugün, her zaman olduğundan daha açıktır. Bugün, yediden yetmişe her bir insanımız, tıpkı bundan seksen beş yıl önce vatani düşmandan kurtarmaya ahdeden o kahramanlar gibi, Türkiye’nin geleceğini bugünün sıkıntılarından arındırmaya ahdetmiştir.

Hükümet olarak, milletimizin bu büyük atılım iradesinden aldığımız güçle, her günü bir öncekinden ileride tamamlamanın gayretini gösteriyor, mücadelesini veriyoruz. Allah’a şükürler olsun ki, bugün, Türkiye, mevcut problemlerini hal yoluna koymuş, ekonomik istikrarını kazanmış, siyaseti yeniden umut haline getirmiş, geleceğine bakan, dinamik bir ülke haline gelmiştir.

Şuna hepimiz inanmalıyız ki, bugünün konjonktürel şartları içerisinde, bugün, güven ve istikrar ortamını korumak, bu ülkeyi ve çocuklarımızın geleceğini savunmakla eşdeğerdedir.

Sizlerden ve bize kulak veren bütün vatandaşlarımdan ricam, sahip olduğumuz bu kazanımları kaybetmemek konusunda uyanık ve duyarlı olmaktır.

Bu ülkenin geçmişiyse gururlandığımız gibi, geleceğine baktığımızda da umutlanmalı, heyecanlanmalıyız.

Türkiye Cumhuriyetinin medeniyet yolculuğunda ulaşacağı daha çok hedef, kazanacağı daha çok merhale vardır. Bu sorumluluğu hepimiz vicdanlarımızda hissediyoruz.

Hedefimiz, Cumhuriyetimizin banisi Mustafa Kemal Atatürk’ün ifade ettiği gibi, muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkmak, bu ülkeyi, mutlu, kalkınmış ve güçlü bir ülke haline getirmektir.

Biliyoruz ki, bu yolda ilerlemek için önce demokrasiye, önce hukuka, önce zihinsel ilerlemeye ihtiyacımız vardır.

Millet olarak bütün dikkatimizle koyduğumuz bu medeniyet hedeflerine konsantre olmalı, dikkatimizi dağıtacak, zamanımızı çalacak, enerjimizi tüketecek engellere takılmamalıyız.

Gözümüzü geleceğe çevirmek ve daima ileriye bakma zorunluluğumuz vardır. Bu ülkeyi, dünyanın en mutlu ve müreffeh ülkesi yapmadan duramayız, dinlenemeyiz.

Görevimiz budur, rotamız budur, stratejimiz budur. Bu medeniyet güzergâhında ilerlerken, önümüze, elbette zorluklar çıkacaktır, sıkıntılarımız da olacaktır; ancak, tarih şahidimizdir ki, biz, zorluklarla, sıkıntılarla yolundan çevrilebilecek bir millet olmadık, olmayacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Şuna bütün kalbimle inanıyorum ki, yarınlar Türkiye'nin, gelecek milletimizin olacaktır.

Bugün, o güzel geleceği emanet ettiğimiz çocuklarımızın da bayram günüdür. Bütün çocuklarımızın bayramını gönülden kutluyorum, hepsini gözlerinden öpüyorum. İnanıyorum ki, her biri ülkelerini yüksellere taşımak için sevgiyle, heyecanla çalışacaktır.

Çok daha güzel bir dünya temennisiyle sözlerime son veriyor, hepinize sevgi ve saygılarımı sunarken, önce, bize bu günleri hazırlayan başta Cumhuriyetimizin banisi Mustafa Kemal Atatürk'e ve onun tüm mesai arkadaşlarına Allah'tan rahmet diliyor, gazilerimizi de saygıyla anıyorum. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar; CHP ve Bağımsızlar sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başkan, teşekkür ederim.⁷⁰

⁷⁰ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 82, Birleşim 88, Sayfa 139-141

14 Aralık 2005 Çarşamba 2006 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı üzerinde, 59 uncu Cumhuriyet Hükümetimizin görüşlerini açıklamak için huzurlarınızdayım; Türkiye Büyük Millet Meclisinin siz değerli üyelerini ve sizlerin şahsında, milletimin bütün fertlerini sevgi ve saygıyla selamlıyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Sözlerimin başında, bu bütçe görüşmelerinin, ülkemiz için, yol gösterici, ufuk açıcı ve bereketli sonuçlar doğurmasını Allah'tan temenni ediyorum.

Aslında, ben, bugün, sizlere, burada, klasik, sıradan bir bütçe konuşması yapma niyetinde değilim; fakat bazı beklentilerim vardı; doğrusu, bu beklentileri de bulamamanın hüznü içerisindeyim. İsterdim ki, benden önce konuşan siyasiler, bütçeyi tahlil etsinler, bütçe üzerinde eleştirilerini yaparken, ülkenin geleceğine de, ufuk katma bakımından, yardımcı olsunlar; fakat gördüm ki, olay, pek böyle gelişmedi; çok daha farklı bir şekilde yaklaşımla, beklentilerin dışında bir zemine çekildi, kaydırıldı.

Ben şunu peşinen ifade etmek isterim: Özellikle bizden önceki hükümetin programını uygulama iddiasıyla ortaya çıkan anlayış, önce, şunu bir defa kendisi tahlil etmesi lazım. Eğer, bunu söylüyorsanız, bu doğruysa, daha sonra, artık, bu programda sorunlar vardır deme noktasına gelemezsiniz; bu bir yanlışınızdır, bu bir çelişkidir. Kaldı ki, biz, eğer o program zaten başarılı bir programsa, başarılı olan yanlarını alırız, ondan da gocunmayız, bu konuda da rahatız; ama yanlışları varsa, o yanlışları da bir kenara koyarız, doğru olanını biz uygulamaya sunarız. Şu ana kadar da yaptığımız bizim zaten budur ve biz Türkiye'yi dört önemli ayak üzerinde inşa ediyoruz. Hani, ne yapıldı, ne yapıldı diye soruluyor da; demek ki, yapılanları ne yazık ki takip etmiyorsunuz. Bakınız, bu dört ayağın birincisi eğitimidir, bir diğeri sağlıktır, bir diğeri adalettir, bir diğeri emniyettir ve bunun dışında, gerek ulaşım da gerek bu ülkede tarımda, hayvancılıkta gerek toplu konutta Türkiye âdeta bir değişim yaşıyor, bir gelişim yaşıyor. Eğer bunları göremiyorsanız, gözünüz var, demek görmekte sıkıntınız var. Bunun ispatları ortada.

Eğitimde son aldığım rakamlar şudur: Bakınız, geldiğimizden bu yana üç yılı daha yeni doldurduk, 70.000 dersliği gerek hükümet olarak gerek sivil toplum kuruluşları veya hayırseverlerin katkılarıyla gerçekleştirmiş durumdayız; bunu öncelikle görmeniz lazım. Cumhuriyet tarihinde bu rakam yok; üç yılda 70.000 derslik! Bu, eğitimidir, eğitim alanında atılan adımdır *(AK Parti sıralarından alkışlar)* ve bu yükselen okulları Anadolu'nun dört bir yanında acaba göremiyor musunuz? Bunu nasıl görmezlikten gelebilirsiniz? Bu okullar ne adına yapılıyor Allah aşkına; insanımızın, yarınlılarımızın teminatı adına yapılmıyor mu? Bunu görmezlikten gelmek, hakikaten, insaf dışı bir harekettir ve bakınız, biz, bu yılın sonuna kadar internet ağına girmeyen okul bırakmıyoruz; bunu da bilmenizi isterim. İşte bu da modernlik adınadır, çağdaşlık adınadır. Peki, soruyorum, sizin mensubu olduğunuz zihniyetler, bugüne kadar, acaba, Anadolu'nun Yüksekova'sına, Şemdinli'sine internet ağını götürebildi mi? Biz götürdük... *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Biz götürdük... Biz götürdük...

HALUK KOÇ (Samsun) — İnternet kaç yıllık?

ENİS TÛTÛNCÛ (Tekirdağ) — İnternet ne zaman çıktı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, Şemdinli'ye gittiğimde, orada bilişim teknolojisi sınıfını dolaştım ve Şemdinli'de yavrularımızın orada bilgisayarların önünde zevkle, heyecanla onu kullandıklarını gördüğüm zaman, biz de heyecanlandık.

ERDAL KARADEMİR (İzmir) — Mecliste bile iyi çalışmıyor internet!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çalıştıramıyoursundur belki be...

...ve Yüksekova'ya geçtim, öyle. Bakın, o Şemdinli'de, Yüksekova'da da okullarımız yükseldi, orada da okullarımız var. Yine, bunlar bu dönemin orada attığı önemli adımlar ve bırakılmış değil. Gel Edirne'nin Süloğlu'nda onu görürsün. Çık Sinop'a, Türkeli'nde onu görürsün. İn Hatay'a, onu görürsün. Türkiye'nin dört bir yanında ve ülkedeki dengesizlikler, şimdi, yeniden düzene sokuluyor ve bu okulların hepsi yapıyor.

Bakınız, şu anda sadece bilişim teknolojisi sınıfları için, önümüzdeki yılın herhalde ilk çeyreğinde bitireceğiz, şu ana kadar 300.000'i bulduk, 320.000 bilgisayar, bu bilişim teknolojisi sınıflarına yerleştirilecek ve burada devlet-millet el ele bunu gerçekleştiriyoruz.

Yoktu bunlar; ama bak, şimdi var...

ALİ ARSLAN (Muğla) — Dünyada da yoktu!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dünyada vardı, vardı. Dünyada vardı da, maalesef, ülke bunları göremiyor ve bugüne kadar gelen yönetimler bu adımı atamıyordu. Çünkü dert başkaydı; ama bizim dert daha başka. Şimdi, söyleniyor, ne yapılıyor sosyal güvenlik noktasında veyahut da fakir, garip gureba, yoksullar noktasında; efendim, işte, çadırlardaki o fakir fukaralarla yemek noktasında... Biz, oralardan geldik; oralara inemeyenler bunu bilmez! *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Biz, oralardan geldik. Biz, oraların derdiyle dertlenerek geldik. Hayatında oraların derdini bilemeyenlerin bunu konuşmaya hakkı yok. Biz onun edebiyatını yapmadık, bizzat onu yaşayarak geldik. Onu da iyi bilmeniz lazım ve bakın burada da "haydi kızlar okula" kampanyasıyla bir adım attık ve bu adımda ilköğretimde -özellikle bunu da bilmenizi istiyorum- erkek öğrencilere 18.000.000, kız öğrencilere 22.000.000 Türk Lirası; ortaöğretimde erkek öğrencilere 28.000.000, kız öğrencilere 37.000.000 Türk Lirası destek veriyoruz. Niye? Ve bunu da çocuklara değil, annelerine veriyoruz. Sebep; teşvik edilsin ve burada hakikaten pozitif bir ayırmıcılık da yapıyoruz ki, çocuklar okula gönderilsin. 700.000'di bu sayı; ama şu anda 170.000'ini okullara başlatabildik bu kampanya neticesinde ve biz bunun dertlisiyiz ve bunu hâlâ takip ediyoruz. Taa Şanlıurfa'sından tut Adıyaman'ına, Hakkâri'sine, Erzurum'una, buralara varıncaya kadar bunlar takip ediliyor. Bunlar Ankara'ya mahkûm olmuş bir hükümetin yaptığı iş değil. Ankara'ya mahkûm olarak bunu yapamazsınız, ancak dolaşırsanız yaparsınız. Ve biz, şunu dahi söyleyeyim; halkımızın vücut dilini iyi biliriz, kahvelerin dilini iyi biliriz, merak etmeyin. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Ve bizim siyasette işe başlama tarihimiz, taa gençlik kollarında başlar ve oradan başlar. Biz oradan başladık geldik. Onun için oraların dilini gayet iyi biliriz. O dili bilemeyenlerin herhalde biraz bu konuda ders almaları gerekir; ama artık yaş da çok geçti, bundan sonra bu işi başaramazlar. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve tabii burada bir gerçeği daha vurgulamam lazım, o da şu: Eğitimdeki bu performans, hakikaten imrendiriyor ve artık bakıyorsunuz rekabet başladı; ama buna bile kulp takma gayreti içerisinde olanlar var. Örneğin, burada yine söylendi, zaman zaman böyle, olmaz yakıştırmalar filan yapılıyor; bakınız, şu anda biz ilköğretimde bütün kitapları ücretsiz veriyoruz. Niye bunu yaptık? Daha önce böyle bir şey yoktu. (CHP sıralarından "vardı vardı" sesleri)

ALİ ARSLAN (Muğla) — Vakıfları kaldırarak mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Daha önce yoktu. İlköğretimde kitapları verme işi bizimle başladı. Olmayan şeyi var demeyin, ömrünüz böyle geçti zaten, yoktu (AK Parti sıralarından alkışlar) bizimle başladı ve bundan dolayı bile bunu bile hazmedemediniz, bunu bile eleştirmeye kalktınız. Dediniz ki: "Zengin, fakir var." Öğrencinin zengini, fakiri olmaz, hepsine gidersin kitabı dağıtırsın. Olay budur. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Aynı şekilde, önümüzdeki yıl bu defa ortaöğretimde de vereceğiz; çünkü kitabı alan var, alamayan var; orada da başlatacağız. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Çünkü biz öyle bir dönemden geliyoruz ki, öyle zannediyorum sizler de bunu hep yaşadınız, bir zamanlar, biz, biliyorsunuz üst sınıflarda olanların teksir notlarını alarak okulumuzu, eh, devam ettirmeye çalışırdık, bazen onu bile bulamazdık. Teksir notları, fotokopi filan değil. Buralardan geliyoruz. Bu acıyı tattığımız için bu adımları atıyoruz. Diyoruz ki, yeni nesiller bunu tatmasın, onlara bunu tattırmayalım, biz bunu yaşadık; ama onlar yaşamasın ve eğitimdeki bu adım aynen Türkiye'nin dört bir yanına bu şekilde yayılarak devam edecektir, durma yok ve şimdi yeni yeni bu konuda alanlar meydana getirmeye çalışıyoruz, inşallah bunu da başaracağız; fakat ben burada özellikle bir gerçeği daha ifade edeceğim.

Bakın, ilk defa, Türkiye Cumhuriyetinde, bütçede birinci sıraya Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi giriyor. Bu çok önemli bir şey. (AK Parti sıralarından alkışlar) Bu, neye önem verdiğimizi gösteriyor ve bizler, kadro dağıtımında da, en büyük kadroyu Millî Eğitim Bakanlığına tahsis ediyoruz; ama bunda da bir şeyler arıyorsunuz; hemen yakıştırmalar başlıyor. Ya, bunların hepsi, işte, bizden önceki yönetimlerin belirlediği sınavla geliyor ve bu sınavla gelen öğretmenler, biliyorsunuz, artık, tamamen bilgisayar sistemiyle dağıtımları yapılıyor, bu şekilde gidiyor. Hemen buna bir kulp takılmaya, bu kadrolaşma... Kusura bakmayın, ne dersenez deyin. Biz, bu öğretmenlerimizi, Anadolu'nun her yerine gönderiyoruz, göndermeye devam edeceğiz. (AK Parti sıralarından alkışlar) Ve bunu da, millî bir görev olarak telakki ediyoruz.

HALUK KOÇ (Samsun) — Millî görev var yani.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet. Biraz sonra onu da anlatacağım merak etme; hiç heyecanlanma, sakın ol.

HALUK KOÇ (Samsun) — Heyecanlanmayız, sakiniz... Gençlik kollarından beri sizi takip ediyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hiç heyecanlanma; çok heyecanlısınız çünkü orayı size anlatacağım ve inanıyorum ki, anlattığım zaman, o zaman, hepten çok da olacaksınız zaten; biraz sabırlı olun, biraz sabırlı olun.

Eğitimdeki bu adımların yanında, sağlıkta önemli bir adım attık. Sağlıkta attığımız adımla, Türkiye’de, Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı olan hastanelerimizde doluluk oranları yüzde 130, yüzde 140 civarındaydı biz göreve geldiğimizde; ama Sağlık Bakanlığına bağlı olan hastanelerde doluluk oranı yüzde 60, yüzde 65; bu aralardaydı. Biz ne yaptık; biz dedik ki, bu, böyle olamaz, bu bir adaletsizliktir; çünkü yatırılması gereken bir hasta, gidiyor, müracaatını yapıyor; altı ay sonraya gün. Olmaz. Ee, ne olacak; ilk etapta, bir defa, bu hastaneleri birleştireceğiz; bu, bizim sözümüzü; verdik bu sözü ve bu adımı da attık. Engellemeye çalıştılar; ama kararlıydık ve oldu. Şu anda ne oldu; şu anda, iş, kısmen de olsa balanse edildi. Yeterli mi; değil. Ne yaptık; dedik ki, biz, şimdi, özel hastaneleri de devreye sokalım ve şimdi, özel hastanelerden de hastalarımız, emekli olsun, SSK’lı olsun, hepsi istifade eder hale geldi ve güçlendikçe bunu daha da yaygınlaştırmamızın gayreti içerisinde olacağız.

Geçen Ankara’da bir hastanenin açılışına gittik ve Tokat’tan oraya gelmiş olan bir hasta; kalp ameliyatı olmuş, By-Pass. Tabii, adamcağız bize orada başladı dualar etmeye. “Ben bunu Tokat’ta olamazdım; ama geldim, kurusuz, devletimin verdiği imkânla bu ameliyatı gerçekleştirdim” dedi. Nerede? Bir özel hastanede.

Değerli arkadaşlar, bugüne kadar buralardan kim istifade ediyordu? Şimdi konuşuluyor, çiftçi şöyle, köylü şöyle... İşte, o gelen çiftçiydi, o ameliyatı olan çiftçiydi. (AK Parti sıralarından alkışlar) Bu imkânlarla oldu.

Nasıl bunları göremezsiniz ya? Böyle, havada tavada bu iş olmaz, afra tafrayla bu iş olmaz, bu yaşanır, yaşarsanız bu olur ve biz bunun için varız. Bugüne kadar bu imkânlar farklı yerlere gidiyordu. Artık, bu imkânlar farklı yerlere gitmiyor. Bu imkânlar benim çiftçimin, benim köylümün, benim işçimin, benim memurumun cebine, hizmetine gidiyor; farkımız bu. (AK Parti sıralarından alkışlar) Ve onun da, şimdi rakamlarını ayrıca vereceğim sizlere, ayrıca onun da rakamlarını vereceğim.

Ve biz, şu anda, sağlık hizmetlerinde öyle bir dönemi başlattık ki, proje bazında da modern bir hastanecilik anlayışını nasıl getiririz, bunun üzerinde çalıştık ve şimdi, yeni yapılmakta olan hastanelerimizde artık koğuş sistemi yok. Orada bile artık bir yatak, çift yatak, buna giriyoruz ve hepsinin banyosu, tuvaleti kendi odasının içinde.

MEHMET BEŞİR HAMİDİ (Mardin) — Halkımız duacıdır Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İnsanın anlamak budur. “İnsanın yücelt ki devlet yücelsin” mantığının esası budur. Biz onun için buradayız. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Ve sağlıktaki bu süreç aynen devam ediyor. Yurt dışına dahi buradan vatandaşlarımızı göndermemiz mümkün. Bu konuda da herhangi bir sıkıntı yok. SSK’lısı bugüne kadar gidemiyordu; ama bak, şimdi gidiyor, bunlar başladı.

ATİLA EMEK (Antalya) — Rehin çoğaldı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hastanelerde rehin alma dönemi bitti. İspat edemezsiniz, yok böyle bir şey; iftira etmeyin, gösteremezsiniz! İspat edin, gösterin, biz, gelir gerekli saygıyı size duyarız ve ama oradaki çözümün de hemen gereğini yaparız. Artık yok öyle şey; varsa öyle bir şey hemen anında müdahalesini yaparız.

ATİLA EMEK (Antalya) — Sayın Başbakanım, şu anda Antalya'da Anadolu Hastanesinde SSK'lı hasta rehin vaziyette; biraz önce telefonla bildirdiler. *(AK Parti sıralarından gürültüler)* Rehin, rehin... İsim veriyorum Anadolu Hastanesinde...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Recep Bey, hemen anında bir görüşüver bakalım; beyefendinin anlattığı doğru mu, yoksa değil mi?

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — İzmir'de cenazeyi nasıl aldığımızı Recep Bey bilir!

ATİLA EMEK (Antalya) — Şu anda telefonla bildirdiler Sayın Başbakan; Antalya Anadolu Hastanesinde.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, müdahale etmeyin.

Sayın Başbakan, lütfen, Genel Kurula...

HALUK KOÇ (Samsun) — Bu konuda çok iddialı olmayın!

ATİLA EMEK (Antalya) — 1 milyarını SSK veriyor, 3 milyar için rehin!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve sağlık noktasındaki bu adımların yanında, eczanelerin durumu... Paralarını alamıyordu eczaneler; altı ay bekliyorlardı. Lütfen, dürüst olun, dürüst olun; bizzat takip ediyorum; dürüst olun! Daha geçen gün, Eczacılar Odası Genel Başkanı Bakanım ile görüştüler. Hepsini, her Bakanlar Kurulu toplantısında bunları soruyoruz. Yani, bazı spesifik örnekleri bizim karşımıza çıkarmayın; şu anda adım adım bunlar takip ediliyor, yok böyle bir şey! O hastanelerdeki kuyruklar artık yok; bunlar tarihe karışıyor. Bazı, bize, tek tük örnekleri göstermek suretiyle ülkenin genelinde bu varmış gibi yutturamazsınız; millet bunları yutmuyor! Bu dönem bitti. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Şu anda, eczanelerde bu işler çözülüyor.

Haa, burada sıkıntılarımız yok mu; var. Nedir o sıkıntı; burada bu sistemi oturtacağız, bu biraz zaman alacak. Nedir bu zaman alma olayı; buralarda, maalesef, hâlâ, bazı suiistimaller var; onun da üzerindeyiz, onu da çözeceğiz.

Yeşilkart... Yeşilkartlı, biliyorsunuz, ilaç alamıyordu; ama dönemimizde, biz, yeşilkartlıya da ilaç vermeye başladık. Sosyal devlet olmanın gereği budur; bunu böyle öğreniniz, böyle biliniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ne yazık ki, orada da bazı sıkıntılar yaşadık. Ne oldu; baktık ki, bu katılım payı noktasında, emeklisi, SSK'lısı, onu vermemek için yeşilkart kullanmaya başladı, bu türler oldu. Müdahale ettik ve yeşilkartlıya da, sen de katılım payı vereceksin dedik; bunu getirdik, tedbir olarak bu adımı attık...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sefalette eşitlik!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...sen de yardımcı ol biraz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Onu da kaldırırverseydiniz...

BAŞKAN — Sayın Özyürek, lütfen, müdahale etmeyin efendim.

ALİ ARSLAN (Muğla) — Eczacılar arıyor Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve üçüncü bir adım; adalet... Adalette, göreve geldiğimizden bu yana, Türkiye genelinde, yargı sistemindeki uygulamalarda, fizikî şartların ne kadar kötü olduğu hepimizin malumudur ve

geldiğimizden bu yana, şu ana kadar, 35 tane adalet sarayının açılışını gerçekleştirdik ve bunlar hızla devam ediyor ve arzumuz, yargı sisteminin içerisinde, gerçekten, yakışır hizmet verilmesinde, hizmet sunumunda, adalet saraylarını en ideal şekle dönüştürmek için bu adımı atmaktı ve bunu gerçekleştirdik ve yoğun bir şekilde devam ediyor ve bizim şu yaptıklarımızı on beş yılda yapamadılar. On beş yılda yapılamayanı, biz, üç yılda gerçekleştirdik; aramızdaki fark bu.

Aynı şekilde, geliyorum ulaşma. Biliyorsunuz, bölünmüş yollar noktasında “nasıl yapacaksınız” deniliyordu. Şu anda, 6.000 kilometreye yakın bölünmüş yol hizmette. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MEHMET NURİ SAYGUN (Tekirdağ) — Başbakanım, Tekirdağ da dahil mi buna? Dahilse...

BAŞKAN — Sayın Saygun, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bu hizmet aşkımız devam ediyor. Şimdi, daha farklı alternatif kaynaklar üretmenin gayreti içerisindeyiz. Bu alternatif kaynaklarla beraber, inşallah, bu yol yapma süreci daha da hızlanacak. İnaniyorum ki, buradaki başarı, trafik kazalarında çok ciddi bir düşüşü ortaya koyacaktır ve onun için de, özellikle 2006 programı içerisinde yol yapımı ciddi bir noktaya kavuşturulmuştur ve burada bir şey daha söyleyeceğim: Şimdi, biz, köye hizmet götürme birlikleri vasıtasıyla köy yollarına girdik. Geçen yıl toplam 500 trilyon gibi bir yatırımımız oldu; ama bu yıl, asgarî yatırımımız, inşallah 2 katrilyon. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Hedefimiz, birinci derecede yolları yapacağız, yapıyoruz, ikinci derecede de köylerdeki su sorunlarını halledeceğiz. Hızla bunun üzerine gidiyoruz; çünkü köylerimizin de, artık şehirleşmesine, bu vesileyle imkân hazırlayalım.

Bakınız, bir diğer adım burada... Özellikle karayollarında attığımız adımlar, Türkiye genelinde... Az önce Sayın Baykal “Antalya’ya bir kuruş yatırım yapmadınız altyapı olarak” dedi, doğrusu üzüldüm. Sizden bunu beklemezdim, dürüstlüğünüze bunu yakıştırmazdım. Çok yanlış oldu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ben, şimdi, sizlere, burada, kalkıp tek tek örnekleriyle vereceğim. Bakın, Antalya-Alanya yolu kaç yıldır süren bir yoldu?

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ben, size, 200 trilyondan Antalya turizmi konusunda vaat edilen arıtma sistemlerinin altyapısına bir kuruş harcamadınız dedim. 200 trilyondan harcamadınız...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, Sayın Baykal, ben, söylediklerinizi buraya harfiyen yazdım, harfiyen yazdım...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — 200 trilyon topladınız...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Bir kuruşluk yatırım yapmadınız” dediniz.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Evet, 200 trilyondan bir kuruş...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O 200 trilyonluk katılım payından, şu ana kadar yaklaşık 45 trilyonluk yatırım yapılmıştır Turizm Bakanlığı tarafından.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Nereye?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Antalya'ya.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Antalya'nın neresine? Şu anda anlattığınız...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değişik yerlerine...

Bakın, ben size, şimdi, Antalya'ya neler yapıldı, onları bir anlatayım. Antalya'ya neler yapıldı bizim dönemimizde, onları anlatayım. Alanya-Antalya yolunu biz bitirdik mi; bitirdik. Kaç yıldır süren bir yoldu bu; on dokuz yıldır süren bir yoldu. Bunu, biz bitirdik.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ben size, otellerin, Alman televizyonunda, arıtma sistemi yapılamadığı için, Antalya turizmine darbe vurmaya yönelik yayınları söylüyorum size.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ona da geleceğim, ona da geleceğim.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen, Genel Kurula hitap edin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, altyapı nedir, onu da bilmiyorsunuz. Müsaade et de, o konu bizim konumuz, belediyeçiyiz biz, oradan geldik, altyapı nedir bunu gayet iyi biliriz, bilmiyorsun... *(AK Parti sıralarından alkışlar)* 37 500 metreküplük Antalya'daki arıtma tesisini, bizim belediyemiz 2 katına artırmak suretiyle açılışını bizzat gittim ben yaptım. Orada bu da yapıldı.

Bakınız, 5 tane köprülül kavşak, belediyemiz yaptı, 1 tanesini de biz İller Bankası kavşağı olarak Karayolları; biz yaptık.

Antalya-Kundu yolunu bizzat takip ettim, 20 trilyonluk yatırımdır, genel bütçeden bizzat takip ettim, yaptırdım. Burada bir arkadaş da o zaman yanımdaydı, bizzat geldim, otelde bir araya getirdik oradaki turizmcileri, onlarla beraber yaptık.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Onlar parasını verdi, öyle yaptın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hayır hayır, para filan vermediler, hâlâ borçları var, vermediler.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Verdiler verdiler.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Vermediler. 8 trilyon genel bütçeden, öbürünü de ödemediler hâlâ.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hepsini verdiler.

Sayın Başbakan, size ne söyleniyorsa ona inanıyorsunuz. Antalya'daki bütün oteller gerçeği biliyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kasa hesabını siz tutmuyorsunuz, biz tutuyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Şu anda Antalya'da, tam aksine, bütün otellerde doluluk oranı yüzde 80, yüzde 90 civarında. Kime anlatıyorsun bunu, bunları çok iyi biliyoruz.

ATİLA EMEK (Antalya) — Denizde kolibasili 2.000'in üzerinde, Sayın Bakan da biliyor.

ERDOĞAN KAPLAN (Tekirdağ) — Malatya'da 10.000 kişi hastanede, 10.000 kişi tehdit altında; hangi belediyeçilikten bahsediyorsun!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, müdahale etmeyin efendim.

Sayın Başbakan, lütfen, devam edin efendim.

Buyurun.

FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) — Antalya'ya helikopterden bakmayın, sokaklarda gezin Antalya'da.

BAŞKAN — Sayın Baloğlu, lütfen, efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve ilginç olan bir şey de şu: Yine Antalya'da aynı şekilde 3 katlı, Falez, katlı köprü kavşağı; o da şu anda bitiriliyor. İnşallah, üç ay sonra da onun açılışını yapacağız.

Bakin, Antalya'nın tarihinde köprülü kavşak nedir, katlı köprülü kavşak nedir; böyle bir şey yok, oranın literatürüne girmemiş, ilk defa bizimle giriyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) — Üçkapılar'ı da mı siz yaptınız, Yivli Minare'yi de mi siz yaptınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve sadece bir yılda yapılan kanalizasyon şebekesi 300 kilometre; yani, belediyemiz göreve başladı, bugüne kadar yaptığı kanalizasyon şebekesi bu. Ve yağmur suyu kanalı, tarihinde düzenli 6 kilometre yapılmış, bir buçuk senede 60 kilometre düzenli yağmur suyu kanalı yapılmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunlar altyapı ve bunları, şu anda, belediyemizle birlikte yapıyoruz, hâlâ devam ediyor.

ERDOĞAN KAPLAN (Tekirdağ) — Malatya'ya gel, Malatya'ya!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geleyim, ona da geleyim, dur... Ona da geleyim, dur...

BAŞKAN — Sayın Kaplan...

FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) — Sayın Başbakan, Antalya'ya gelin, halkın önünde tartışalım. Altyapı şebekesine Cumhuriyet Halk Partisi belediyesi başladı, siz sadece sonuçlandırdınız.

BAŞKAN — Sayın Baloğlu, lütfen, efendim... Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bir diğer adım...

HALUK KOÇ (Samsun) — Düzeltmeler geliyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Düzeltmeler değil, unuttuklarım geliyor, daha var, dur bakalım.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Her gelene itibar etmeyin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz göreve geldik, Antalya'da, biliyorsunuz, havaalanı; bir terminal bir pist vardı. Biz geldik, ikinci pisti yaptık ve ikinci terminal binasını yaptık. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu, turizm için değil mi?

Ve on bir ayda yapıldı, açılışı da yine bize nasip oldu, onun da açılışını yaptık.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) — İhaleyi kaybeden şirkete ihaleyi verdiniz daha sonra.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sen onları araştırmaya devam et.

Ben, burada, size bir temel ilke vereyim; temel ilke de şudur: O tür sorularınıza cevap vermeyeceğim, âdeme mahkûm ediyorum sizi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) — Veremiyorsunuz ki zaten.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tek şey var. Müddei iddiasını ispatla mükelleftir. Böyle bir iddian varsa, gerekli yerlere gider, müracaatını yaparsın, orada gereği yapılır. Gereği orada yapılır.

Bir diğer adım, o da şudur...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Soru önermelerini cevaplamak anayasal göreviniz sizin.

BAŞKAN — Sayın Bodur, lütfen, efendim...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onların hepsinin cevabı veriliyor zaten.

Bakınız, dikkat ediyorum, sadece akaryakıt üzerinden hareket ediyorsunuz. İnsaf, akaryakıtı zammı biz mi yapıyoruz?

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — ÖTV ne olacak?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Göreve geldiğimiz zaman varili, 20-21 dolar olan akaryakıt, 70 dolara kadar tırmandı. Yani, bunu, biz mi sinemize çekecektik? El insaf! Yani, hangi devlet yönetimi böyle bir şeyi sinesine çekebilir; dünyanın neresinde böyle bir devlet var? Bizim öyle petrol kuyularımız filan yok, kusura bakmayın. Tabii ki, onu, millet olarak, hep beraber paylaşacağız?

ALİ ARSLAN (Muğla) — Yeşilmazot ne oldu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Millet olarak, bunu, hep beraber karşılayacağız ki, az önce söylediğiniz fakir fukaraya, garip gurebaya buradan bedel çıkmasını.

Bak, şimdi söylüyorsunuz...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Dünyanın neresinde bu fiyata akaryakıt satılıyor Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda, bizim şartlarımız içerisinde, fiyatlarımız gayet iyidir.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hayır... Avrupa'da en yüksek bizde.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şartlarımız içerisinde, fiyatımız gayet iyidir. Sizin o dediğiniz... Petrol ülkelerinden bahsediyorsunuz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hayır, hayır... Avrupa'dan bahsediyorum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir de, gelir kaynakları itibarıyla olanlardan bahsediyorsunuz. Hepsi, şu anda, bir defa, biliyorsunuz serbest piyasadır, borsadır; fiyatı hükümet olarak biz belirlemiyoruz, şu anda akaryakıt fiyatlarını, kendi borsası belirliyor. Milleti aldatmayın. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yüzde 70 vergi alıyorsunuz...

BAŞKAN — Sayın Özyürek, lütfen, efendim...

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — Akaryakıt fiyatlarındaki ÖTV ne olacak Sayın Başbakan, ÖTV’den bahsedin.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlar, lütfen, müdahale etmeyelim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir diğer konu: Bakınız “mazot fiyatı artıyor, ilaç fiyatı artıyor, gübre fiyatı artıyor; vatandaşın cebine giren azalıyor...” Şu söylediklerinizin hepsi de, tamamen bizim dışımızda, dış bağlantılı olan ürünler. Niye yerliyi söylemiyorsunuz; niye Allah aşkına beyaz eşyayı söylemiyorsunuz, niye televizyonları söylemiyorsunuz?

ALİ ARSLAN (Muğla) — Gübre fabrikalarını satarsanız öyle olur tabii.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Çiftçiden bahsediyorsunuz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunlarda fiyatlar hep düştü. Niye; az önce söyledi arkadaşlarım; ekmekten, peynirden, sütten, kuru fasulyeden, bunlardan bahsetmiyorsunuz, etten bahsetmiyorsunuz, tavuk etinden bahsetmiyorsunuz? Bunları konuşun. Ne kadara alıyordu, şimdi ne kadara alıyor... (CHP sıralarından “elektrik, elektrik” sesleri)

Evdeki elektrik fiyatından bahsediyorsunuz. Demek ki, takip etmiyorsunuz ya! Fiyatı, tam aksine, düşürdük.

Bakın, daha da ilginç bir şey söyleyeyim size: Şu anda, uçak fiyatlarındaki düşüşün neler getirdiğini biliyor musunuz?

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Ne düşüşü, ne düşüşü?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu kadar düşüş nasıl oldu acaba?

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Biz gidiyoruz efendim, her hafta gidiyoruz, yapmayın...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İnsaf et... İnsaf et... İnsaf et...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Biletler cebimizde Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İnsaf et... İnsaf et... Göreve geldiğimizden bu yana, Türk Hava Yollarındaki ücretlerin nasıl düştüğünü, özel sektörün devreye girişiyle ne olduğunu, bunları görmemezlikten gelemezsin.

ERDAL KARADEMİR (İzmir) — İzmir’e öyle bir sefer yok Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunları görmemezlikten gelemezsin ve bu, bir şey daha getirmiştir; tam aksine, bu, karayolu taşımacılığında da, dikkat ederseniz, fiyatları hem balanse etti hem de kaliteyi artırdı; bunlar çok önemli şeyler.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Siz uçağa para vermediğiniz için bilmiyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bütün bunlar, işte, piyasa yönetimidir. Bütün bunlar, Türkiye’de, özellikle suiistimallerin, yolsuzlukların nasıl engellendiğinin ifadesidir. Eskiden, burada, özellikle Türk Hava Yollarında, evet, hava basılıyor, parası alınıyordu; ama şimdi o yok. O olmadığı için, Türk Hava Yolları şu anda

Avrupa'nın en sayılı kuruluşu haline geldi. Bunları görmemezlikten gelemeyiz, bunlar için gerçekleri; ulaşımında bu patlama var.

Bakınız, toplu konutta... Eğer bugün Türkiye'de ciddî bir patlama olduysa, toplu konuta bakın. İnşaat sektöründeki gelişmeler... Büyümede en önemli şu anda tetiklemeyi o yapıyor ve bu, yaklaşık 350 kalemi etkiliyor ve cumhuriyet tarihinde böyle bir şey yok. Biz göreve geldiğimiz sürede yapılan konut sayısı bizimkinin mukayese edilir yanı yok ve şu anda, inşallah, bu yılsonuna kadar, inşaatı başlanmış olan konut adedi Türkiye'nin 74 vilayetinde 150.000'e ulaşıyor, 150.000... *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ve yılsonuna kadar anahtarını teslim ettiğimiz konut sayısı 56.000'i buluyor.

SÜLEYMAN SARIBAŞ (Malatya) — Özal 1,5 milyon yaptı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ne yaptı, ne?

BAŞKAN — Sayın Sarıbaş, lütfen, müdahale etmeyin efendim.

SÜLEYMAN SARIBAŞ (Malatya) — Özal 1,5 milyon yaptı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Senin hiçbir şeyden haberin yok. Önce git, araştır onu.

SÜLEYMAN SARIBAŞ (Malatya) — Vahit Erdem burada, şahit...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Git, araştır onu. Hiçbir şeyden haberin yok!

SÜLEYMAN SARIBAŞ (Malatya) — Vahit Erdem şahit.

BAŞKAN — Sayın Sarıbaş... Sayın Sarıbaş...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hiçbir şeyden haberin yok; sükül! *(AK Parti sıralarından "otur yerine" sesleri, gürültüler)*

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elazığ) — Otur yerine!

BAŞKAN — Sayın Sarıbaş, lütfen müdahale etmeyin efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İktisadın matematik olmadığını anlayan zihniyetin ürünüdür bunlar.

ERKAN MUMCU (Isparta) — Sen bunu anlayacak zihniyette olsaydın, durum böyle olmazdı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İktisat matematik değildir diyen zihniyetin ürünüdür bunlar. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

SÜLEYMAN SARIBAŞ (Malatya) — Vahit Erdem...

BAŞKAN — Sayın Sarıbaş, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aynı zihniyettir; anlamazlar bu işi. Nerede ne yapıldığından haberleri yok ve şu anda, öyle bir zemin içerisinde yürüyoruz ki, bu zemin sağlam bir zemin, güvenli bir zemin ve bu zeminle birlikte, evet, Türkiye geleceği kuşatıyor ve biz, Anadolu'da halkımızla kucaklaşıyoruz şunu görüyoruz ya; o da şu: Vatandaş diyor ki: "Ben daire sahibi olamazdım, hayal bile edemezdim; şimdi, yüzde 10, yüzde 25 peşinatla ben kalkacağım, 10 yıl vadeyle, 15 yıl vadeyle, 20 yıl vadeyle beni siz daire sahibi yapıyorsunuz." Kim diyor bunu; benim, işte o dar gelirli

vatandaşım diyor. Ayda 200 YTL taksit ödüyor; yani, 12 ayda dairesini alıyor, ondan sonra kira öder gibi taksitini ödüyor.

FATİH ARIKAN (Kahramanmaraş) — 30 yıla çıktı Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ee, nerede oldu bu ya?

Bak, şu anda Mortgage sistemi, bankalar...

ÖMER ABUŞOĞLU (Gaziantep) — Yakında kıyamet kopar o konuda da...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Olur, takip edersin onu da; arzuna nail olursun; o zaman da zil takip oynarsın! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ÖMER ABUŞOĞLU (Gaziantep) — Arzumuz değildir bu; sizin getirdiğiniz sistem böyle.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve olay şudur: Ben bunu yaşayarak gelmiş bir başkanım. Benim belediye başkanlığım döneminde 48 ay vadeyle konut yapıp sattım vatandaşına. Hepsini de şu anda o konutlarda, ödüyor, firesi yok ve İstanbul depreminde bütün konutlar çökerken bu konutlarda en ufak bir fire olmadı ve 1'e 3 fiyatlarla bu daireleri sattılar. Neden; işte, bütün zemin etütleri vesairesi en ideal şekliyle yapıldığı için. Şu anda da bu hassasiyet içerisinde bu süreci çalıştırıyoruz. En ideal şekliyle bunu başarmak ve örneğini bunun gayet iyi bir şekilde veriyoruz, vereceğiz. Sadece dar gelirliye değil, orta tabaka, üst tabaka, hepsine ve bu hizmeti verirken de belli teknikleri uyguluyoruz, uygulamaya devam edeceğiz.

Değerli Başkan, değerli Meclis üyeleri; şunu, tabii, yine görmemiz gerekiyor. Özellikle, iktidarımızın her attığı adıma bir fatura veya bir yakıştırma. Bunlar çok çirkin.

Bakınız, bizim iktidarımızın özellikle hassas olduğu o “üç Y” aynı hassasiyetini korumaktadır. Evet, biz, yolsuzluk konusunda da hassasız, yoksulluk konusunda da hassasız, yasaklar konusunda da hassasız.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Allah Allah!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aferin, aynen böyle devam et! Aynen böyle devam et! Seni de mehter takımının içine kaydettik! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve bu konuda en önemli adım şu: Bakınız, yolsuzluklar noktasında ayyuka çıkmış olan isimler, firmalar, bunların hepsi belliydi ve bunların hepsinin de...

ERKAN MUMCU (Isparta) — Şimdi hepsi yanınızda, hepsi yanınızda yörenizde.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, biz, damarından girdik... *(Gülüşmeler)*

ERKAN MUMCU (Isparta) — O damarda da kayboldunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Damarından girdik ve birilerinin de damarından giriyoruz zaten, hiç endişe etmesinler. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ERKAN MUMCU (Isparta) — O damarda da kayboldunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Giriyoruz, giriyoruz.

Sandık geldiği zaman, zaten, onlar da gayet iyi görecekler, anlayacaklar ve o zaman da tarihe kavuşacaklar onlar da diğerleri gibi *(AK Parti sıralarından alkışlar)* ve bizim öyle acelemiz yok. Bize millet bu ülkede beş yıllığına görev verdi, üç yıllığına değil. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Üç yıllığına değil... Biz milletin iktidarıyız, üç beş kişinin iktidarı değiliz, milletin iktidarı olarak buradayız *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* ve milletin bize vermiş olduğu bu yetkiyi de en ideal şekliyle kullanıyoruz, kullanacağız. Bunu böyle biliniz.

YILMAZ KAYA (İzmir) — Arkadaşları sevindirdiniz.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Çocukları sevindirdiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Öyle hiçbir telaşın içerisine girmeyin, öyle bir telaşın içerisine girmeyin. İşin gereği bu. İşin onuru bu, işin onuru bu. Bugüne kadar gelenlerin gücü yetmedi, takatı yetmedi. Onları bize örnek göstermeyin. Bu iktidarın gücü var, takatı var ve sonuna kadar da bunu yetirecek. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Kan ağlıyor millet!

ERKAN MUMCU (Isparta) — Oferli gözlüklerle bakıyorsunuz. Alıştınız Oferli gözlüklerle bakmaya.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bazı şeyler konuşulup duruyor. İşte, yapılmış olan özelleştirmelerle ilgili konular durmadan konuşuluyor. Düşünüyorum, pek de anlamıyorlar bu işten. Yani, Galataport ihalesi olayı, öbürü, Haydarpaşa Limanıyla ilgili şeyler.

MEHMET VEDAT YÜCESAN (Eskişehir) — Evet, yolsuzlukları anlamıyoruz, doğru!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Onlar sizin uzmanlık alanınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Anlamazsınız, anlayacaksınız. Eserler ortaya çıktıktan sonra daha iyi anlayacaksınız; ama sizin bu ülkede çakılı çiviniz yok ki anlayasınız ya, yok! Yok! *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP ve Anavatan Partisi sıralarından gürültüler)* Sıkıntı burada... Sıkıntı burada...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Sattıklarınız babanızın malı mı?

ERKAN MUMCU (Isparta) — Pazarladığınız o malı kim yapmış acaba?

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri... Sayın Milletvekilleri...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, bizler... *(CHP ve Anavatan Partisi sıralarından gürültüler)*

FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) — Gidin, onlara bir bakın!

BAŞKAN — Sayın Baloğlu... Sayın Baloğlu...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...değişik kaynaklar üretmenin gayreti içerisindeyiz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hiçbir şey yapmıyorsunuz, yapılanları satıyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Baloğlu... Hayır, her şeye müdahale edemezsiniz efendim. Her cümleye müdahale olur mu? *(CHP sıralarından gürültüler)* Hayır efendim... Sayın Başbakan sizin muhatabınız değil.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir başbakan ülkesinde yatırım yapacak her insanla görüşür.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Ama önce “görüşmedim” dediniz.

ERKAN MUMCU (Isparta) — Ama inkâr etmez, ama yalan söylemez.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) - Hayır, hayır... Siz, bir defa, Ofer Ailesinin kaç kişiden teşekkür ettiğini veya ülkeye gelip gidenlerinin kimler olduğundan haberiniz yok *(CHP ve Anavatan Partisi sıralarından gürültüler)* haberiniz yok ve enteresan olan bir şey daha var. Bakın, bir şey söyleyeyim size.

ÖMER ABUŞOĞLU (Gaziantep) — Ofer’i moferi bilmeyiz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar, bir şey söyleyeyim; burası çok önemli. Bakınız, öyle bir ortam düşünün ki, bu ortamın kendine ait hususiyetleri vardır, adabı vardır, kuralları vardır ve orada sır denilen bir olay vardır. *(CHP sıralarından “haa!” sesleri)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) - Onun için herkes...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, geliyorum, geliyorum; dur, dur, acele etme. *(CHP ve Anavatan Partisi sıralarından gürültüler)* Nedir orası; orası, Bakanlar Kuruludur. *(CHP sıralarından “Allah Allah” sesleri)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — O sırta sonuna kadar sadık kalırsınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakanlar Kuruludur. Bakanlar Kurulunda iki buçuk sene bulunacaksın, üç sene bulunacaksın, bütün alınan kararların altına imzanı koyacaksın, ondan sonra ben buna muhalefet ettim diyeceksin. Eğer muhalefet ediyorsan niye daha önce çıkıp gitmedin, niye durdun orada? *(AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* Niye durdun; üç sene neyi bekledin?

ERKAN MUMCU (Isparta) — İnşallah Başkan söz verir de cevap veririm.

Sayın Başkan, inşallah bu sataşmayı not ettiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Üç sene niye bekledin? Beklemeyeceksin. Niye; sen bu partinin tüzüğünü de okudun, programını da okudun ve geldin ve yola da böyle girdin.

ERKAN MUMCU (Isparta) — Sen yolunda dursaydın mesele yoktu Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, az önce, Ulaştırma Bakanımın gelip burada yapmış olduğu açıklama ortada, gayet güzel açıklamayı yaptı; ama açıklamada burada bulunmayınca, ne konuşulduğu belli olmuyor tabii. Ondan sonra, tekrar, hemen eline tutulan pusulayla gelip burada konuşursan, tabii, alakasız şeyler söylersin. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Onun için, ilgili bakan arkadaşımın, bu konuda, bu işin gerçeği nedir, önce bunu öğrenmek lazım.

Bizim bu ülkede yapacak çok işimiz var; onları yapıyoruz şu anda. Bu ülke hızlı tramvay diye bir şey görmemiş; bunu görsün istiyoruz. Bakın, şimdi hedefimiz, inşallah,

Ankara-Konya. Bunu da yapacağız, bunun da adımlarını atıyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Şu anda proje çalışmaları bitti, bunun da adımını atacağız ve bakınız, daha ilginç, bu ülkede özelleştirme konusunda biz göğsümüzü gere gere adımlarımızı atıyoruz ve şu anda yaptırdığımız bütün bu özelleştirmelerde ülkemiz daha fazla kazanacak. İnsan istihdamında daha ileri gideceğiz. Teknolojide çok daha farklı bir teknoloji transferini gerçekleştireceğiz.

Değerli arkadaşlar, bakınız, şu anda sabit yatırımlar olarak, gerek teknoloji gerek inşaat olarak baktığımız zaman, göreve geldiğimizden bu yana Türkiye ciddi bir sıçramayı yaşıyor; ama biz bunu söylüyoruz söylüyoruz, maalesef, anlamak istemiyorlar ve bunlar şu anda yaşanıyor ve bu şaşırtıcı bir şekilde geliyor. Tabii, bu neyi getiriyor; bu, emek/ yoğun değil, teknoloji/yoğun bir gelişim olduğu için de verimi artırıyor; ama maalesef, istihdam noktasında beklediğimiz o patlamayı yapamıyor. Onun için de yüzde 10 civarından yüzde 9 civarına ancak inebildik; ama hedefimiz, inşallah, bunu daha iyi noktaya getireceğiz, bunun da çalışmaları içerisindeyiz, takipçisiyiz.

Bir diğer konu... Israrla, burada, tabii, onun üzerinde de çok duruldu.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Malatya'ya gelecektiniz, gelmediniz Sayın Başbakan.

ÖNER ERGENÇ (Siirt) — Sabırlı ol!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli kardeşlerim, özellikle bu Avrupa Birliği noktasında bizler, hakikaten, 17 Aralık sürecine kadar, başta Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bir dayanışma içerisinde süreci yürüttük ve iyi bir noktaya da geldik ve beklenen neticeyi orada aldık ve 3 Ekim bize tarih olarak verildi, onun takipçisi olduk; fakat bu süreçte, tabii, ne olduysa, farklı şeyler gelişmeye başladı ve bu farklı gelişmeler içerisinde de, özellikle, her atılan adıma bir muhalefet oluşturulmaya başlandı.

Şunu, bir defa, kesinlikle bilmenizi istiyorum: Yani, biz, ülkemizin millî çıkarlarını hiçbir zaman, kimseye, Avrupa Birliği noktasında peşkeş çekemeyiz. Öyle bir şey söz konusu değil. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bir defa, bugüne kadar gelen hiçbir iktidar da böyle bir şeye fırsat vermez ve burada da böyle bir şey olamaz ve biz şu anda müzakere süreci içerisinde 7 tane taramayı bu yılsonuna kadar, inşallah, bitireceğiz. Önümüzdeki yıldan itibaren de, büyük ihtimalle martta, en geç, müzakerelere başlıyoruz ve dersimizi iyi çalışıyoruz. Arkadaşlarımız da bu işi gayet iyi takip ediyorlar. Bütün ilgili arkadaşlarımız, bu işi en ideal şekliyle takibini yapıyorlar; sunumları alıyorlar, ondan sonra kendileri gidip kendi sunumlarını yapıyorlar ve Avrupa Birliğindeki bütün devlet başkanları, başbakanlar, hepsi de bu konudaki süreci, bir defa, takdirle izliyorlar, görüşmelerimizde bunları her zaman için de bizlere teyit ediyorlar ve onlar, özellikle bu yapılanların birer sessiz devrim olduğunu, kendileri söylüyorlar ve bu sessiz devrimde, şüphesiz ki, gerek Parlamantonun bütünüyle gerek Parlamento dışı ciddi desteklerle, sivil toplum kuruluşlarıyla bu süreci beraber işletiyoruz.

Tabii, bu Kıbrıs meselesiyle ilgili Sayın Baykal'ın az önce ifade ettiği konuda da, bakınız, bu mal mülk konusunda, Kuzey Kıbrıs'ta, önce Sayın Cumhurbaşkanını Talat'ın attığı adımlar, Parlamantonun attığı adımlar... Bunları bir kenara koymak yanlış olur. Bakınız, şu mal mülk kanunu burada âdeta eleştiriliyor. Burada, Avrupa Birliği ile Kuzey Kıbrıs arasında...

ORHAN SÜR (Balıkesir) — Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Müsaade edin, anlatayım arkadaşlar ya; bilmedikleriniz var, bildikleriniz var; ben de bildiklerimi anlatayım size.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Bildiğimiz bu işte, daha ne! Kıbrıs gidiyor, daha ne olsun!

BAŞKAN — Sayın Ercenk, lütfen, müdahale etmeyin efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda çıkacak olan bir kanunla, Rumlar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden, ancak, gelip, oradaki mahkemelerden alacakları neticeyle hareket edebilecekler. Peki, bu olunca ne oldu; bu defa, bu, Güney Kıbrıs'ı, iyice, âdetâ, böyle bir yerde, kahretti. Ne yaptılar bu sefer; Rum Hükümeti hemen bir kanun çıkararak, bu kanundan faydalanmak isteyen Rumlara hapis cezası getirdi. Şu anda Rumların yaptığı bu ve bakın, bu süreç, şu anda, orada bu şekilde işliyor. Haa, demek ki... Yani, burada, bu işler sıkı bir şekilde takip ediliyor. Yani, limanlar konusunda, havaalanları konusunda, arkadaşlar, biz, kanaatlerimizi, düşüncelerimizi her yerde açıkladık, açıklıyoruz.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Adaları versek, Yunanistan da köşeye sıkışmış olacak yani!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bunu da, yine, aynı şekilde, takipçisi olarak devam ettireceğiz.

Şimdi, ben, geliyorum tarım meselesine. Bunun üzerinde de, tabii, çok duruldu. İsrarla, benim de bu konunun üzerinde durmam gerekiyor. *(CHP sıralarından "Malatya, Malatya" sesleri)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Kıbrıs meselesini çok iyi anladık!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, Türkiye'de, bakınız, biz göreve geldiğimiz ana kadar, çiftçinin Ziraat Bankasından aldığı kredide faiz uygulaması yüzde 59'du.

YILMAZ KAYA (İzmir) — Şimdi, yüzde 100!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ayıptır ya! Ayıptır ya! Yani, bilerek konuşun, bilmeden konuşmayın. Şu anda, yüzde 8 ile yüzde 15 arasındadır.

ALİ ARSLAN (Muğla) — Alamıyorlar ki!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Faiz burada ve rakam, yani, verilen kredi miktarı 2 katrilyonu aşmış vaziyette. Bu derecede kredi veriyoruz.

Aynı şekilde, esnaf kredileri ise, biz göreve geldiğimizde yüzde 52 idi, şu anda ise yüzde 15. Faiz uygulaması bu ve bu noktada, şu anda, esnaf ne yapıyor, ne ediyor, hepsi ortada ve biz dolaşıyoruz, geziyoruz. *(Anavatan Partisi sıralarından "siftah etmiyorlar" sesleri)* Piyasalardaki hareket ortada. Az önce, tabii, bazı şeylerden bahsedildi.

Değerli arkadaşlar, bakınız...

ORHAN SÜR (Balıkesir) — Avustralya esnafı çok iyi!

BAŞKAN — Sayın Sür...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Avustralya'ya senin milletvekillerinle beraber gittim.

ORHAN SÜR (Balıkesir) — Avustralya esnafı çok iyi Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Senin milletvekillerinle beraber gittim.

BAŞKAN — Sayın milletvekili...

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Ne ilgisi var şimdi onunla?

BAŞKAN — Lütfen, müdahale etmeyin efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çok ayıp!

Ben, bir resmî ziyarete gidiyorum ve Avustralya'ya 37 senedir bir tane başbakan bu ülkeden gitmemiş. Hani milliyetçiydiniz? (AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Hani millîydiniz? Nereniz millî sizin? Nereniz millî? (CHP sıralarından gürültüler) Orada 150.000'e yakın Türk var, bugüne kadar dertlendiniz mi, gidip onların dertlerini dinlediniz mi; hayır.

MEHMET VEDAT YÜCESAN (Eskişehir) — Ne yaptın orada? Türkiye kan ağlıyor, sen dolaş!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hadi geç canım!

Ve oradaki insanlar, bunun, şu ana kadar açlığını duyuyor, "bir başbakan gelip bizi burada ziyaret etmedi bugüne kadar" diyorlar. Üç tane arkadaşınıza sorun, beraber dinlediler. Ayıptır!

FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) — Kuzey kutbuna da gidin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz, devlet yönetiyoruz. Biz, büyük bir devletiz. Hep konuşmuşuz "bir zamanlar biz de millet, hem nasıl milletmişiz; gelmişiz, dünyaya, millet, milliyet nedir öğretmişiz" demişiz (AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) bunu böyle konuşmuşuz. Biz, bu terbiyeden geliyoruz; farkımız bu, bizi sizden ayıran bu.

Biz, bu gidişimizde, oradaki tüm vatandaşlarımızın, bir defa, bir motivasyonunu gördük.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — İlle başbakanın mı gitmesi gerekiyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ne zannediyorsun; tabîî Başbakanın gitmesi lazım, tabîî Başbakanın gitmesi lazım. Her ülkenin başbakanı gidiyor da, sen niye gitmiyorsun?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — 10 gün mü gitmesi lazım?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tabîî gideceksin.

BAŞKAN — Sayın Özyürek...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz görevimizi çok iyi biliyoruz. Nerede Türk varsa, oraya gideceğiz ve gittik şu ana kadar. (AK Parti sıralarından alkışlar)

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Türkiye'de bol miktarda var!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda, ülkemde gitmediğim vilayet yoktur; her vilayete en az iki kere, üç kere, dört kere, beş kere gitmiş bir

başbakanım ben, hepsini dolaşıyorum. İsterseniz, bu hafta da İzmir'e gelin, hadi. Orada, 26 tane baraj, regülatör, sulama tesisleri; onların açılışlarını yapacağız. Bahsediyordunuz ya sulama yok, baraj yok diye; gelin onların açılışına. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ve bunların her biri de, 10 trilyon bedelin üstünde olan yatırımlar, onların açılışını yapıyoruz. 26 tanesinin de, Halkapınar'daki kapalı spor salonundan, uydu sistemiyle açılışını yapacağız; ama sizin bunları takibe ihtiyacınız yok.

FAHRİ KESKİN (Eskişehir) — Gidemezler!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu bir aşk meselesi, bu bir heyecan meselesi, bu farklı bir şey ve değerli arkadaşlarım, işte, tarımda, bu kurduğumuz sulama tesisleri, barajlar, regülatörler şimdi devreye giriyor. İşte, İzmir'in o kurak denilen yerleri bunlarla sulanacak.

Bakın, Beydağı Barajı, âdeta durmuş vaziyetteydi; ama şu anda hız kazandı ve bitme noktasına geldi. Arkadaşlar niye bunlar olmuyordu? Daha önce niye yapılamadı bunlar? Yıllarca niye yapılmadı?

FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) — Hangisi yapılmadı, Keban mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, iş bilenin, kılıç kuşananındır; ne dersiniz deyin. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, affedersiniz, bütün hatiplere bir uyarıda bulunmuştum süreleriyle ilgili; son 5 dakika içindesiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, teşekkür ederim. *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, çok affedersiniz, sayın hatibin her cümlesine anlamlı anlamsız müdahale etmenin hiçbir faydası yok, çok da sık olmuyor. Yani, bu Meclisimizde bir üslubu yerleştirmeye çalışıyoruz. Lütfen... Sayın Başbakan, Hükümet adına kendi hakkını kullanıyor. Bunu anlayışla karşılamamız gerekir. Her cümleye itiraz olmaz, her cümleye müdahale olmaz.

Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hemen bu arada not geldi. Sayın Antalya Milletvekili arkadaşımın bahsettiği hasta, yeni doğan bir bebek. İsmi, Ahmet Atay. Öyle mi?

ATİLA EMEK (Antalya) — Evet, 3,5 milyarlık senetle bırakılıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 4 gün Antalya Anadolu Özel Hastanesinde yatmış, bugün devlet hastanemize nakledilmiş, tedavisine burada devam ediliyor; tedavisi devam ettiği için, hastanede yatan bir hastanın rehin tutulduğundan elbette bahsedilemez. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ATİLA EMEK (Antalya) — Sayın Başbakan, şimdi ben de aldım, 3,5 milyarlık senet alınıyor hastanın ailesinden... 3,5 milyarlık senet! Sayın Bakan onun da cevabını versin. Şimdi görüştüm, 3,5 milyarlık senetle bırakıyorlar.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Toplantıdan sonra Bakanım la onu görüşün, onu da takip ederler.

ATİLA EMEK (Antalya) — Evet, evet, şimdi ben de görüştüm, 3,5 milyarlık senet alınmış!

BAŞKAN — Sayın Emek, lütfen, efendim.

Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet.

Buğday üretimiyle ilgili, ilgili ilgisiz bazı ifadeler kullanıldı. Nereden rakamlar veriliyor, nasıl rakamlar veriliyor, anlayamıyorum. Bakınız, Türkiye’de buğday üretimi, değerli arkadaşlar, 2002 sonu itibariyle 19.500.000 ton ve 9.300.000 hektarlık bir alan. 2005’te yine aynı alan; fakat üretim 21.000.000 ton. Artış... Biz şu anda, değerli arkadaşlarım, buğday ithal etmiyoruz. Daha önce, ayrıca, yılda 1.000.000 ton kaliteli buğday ithal ediyorduk; ama şimdi bu kaliteli buğdayı ithal etmiyoruz. Bu noktaya geldik.

MEHMET NEZİR NASIROĞLU (Batman) — AK Parti bereketi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eyvallah...

Aynı şekilde, mısır üretimine gelince; 2002 yılında 2.100.000 ton mısır üretimi vardı; yetmiyor ve ithal de vardı; ama 2005 itibariyle bu rakam şu anda 3,5 milyon ton. 4’e kadar çıkma durumu var.

MEHMET KÜÇÜKAŞIK (Bursa) — Fiyatlar nasıl?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Gayet iyi... Gayet iyi... Vatandaşımız halinden memnun, çiftçimiz de halinden memnun.

Türkiye’de bizden önce her yıl 1.500.000 ton mısır ithal ediyorduk; ama artık etmiyoruz.

MEHMET BOZTAŞ (Aydın) — Pamuk, pamuk...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve eğer bu iş öldü deniliyorsa, bu artış nasıl oluyor. Buğdayda da mısırdaki da rakamlar ortada.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Türkiye’ye Allah verdi; ama Başbakan vermedi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi geliyorum bir başka konuya, çok merak ettiğiniz bir konuya geliyorum. Bakınız, üç yılda mazot desteği olarak ödenen 1 katrilyon 50 trilyon Türk Lirasıdır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Mazot desteği olarak ödenen parayı söylüyorum.

ALİ ARSLAN (Muğla) — Köylü desteğinden kısarak verdiniz o parayı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve Kasım 2002-Aralık 2005...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, süreniz bitti, eksüre veriyorum. Lütfen...

Buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bu dediğim süreler içerisindeki fiyat farkı ne oldu dünyadaki gelişmeler sebebiyle? Fiyat farkına baktığımız zaman, fiyat farkı da yine 1 katrilyon 74 trilyon olmuş. Bu ne demek? Yani, biz, bu fiyat farkını, vermiş olduğumuz bu destekle sübvansettik. Olay budur.

MEHMET KÜÇÜKAŞIK (Bursa) — Doğrudan gelir desteğini ne zaman ödeyeceksiniz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Doğrudan gelir desteğini de aynen ödemeye devam ediyoruz ve ayın 16'sında 150 trilyonluk bir ödemeyi yapıyoruz. Devam ediyor.

MEHMET KÜÇÜKAŞIK (Bursa) — Nisan'da ödemeye söz verdiniz.

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — 2004 yılı...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, 14 katrilyonluk ödenmeyen nemaları biz ödüyörüz biz. (AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Neyi konuşuyorsun; biz ödüyörüz biz.

Kotalardan bahsediliyor, şeker kotasından. Bakınız, şekerde 2003'te 14 290.000 ton biz pancar almışız, 2004'te 14.730.000 ton pancar almışız, 2005'te 15.176.000 ton biz pancar almışız. Neresi düşüyor bunun ya? Artış devam ediyor. Kaldı ki...

MEHMET KÜÇÜKAŞIK (Bursa) — Tatlandırıcıları ne yapıyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, şunu bilin, öğrenin; bazı şeyleri bilmiyorsunuz. Biz, şeker pancarının bu noktada karşısına, alternatif ürünler olmak üzere mısır gibi, kanola gibi, soya fasulyesi gibi, bunların da teşvikini getirdik, bu adımları da attık. Bunları niye atıyoruz; çiftçimiz mağdur olmasın diye ve bunu daha iyi değerlendirelim hem ülke bu noktada kaybetmesin hem de bu noktada, istiyoruz ki, ülkemizin her yerinde bu alanları en ideal şekilde değerlendirelim ve bu adımlar da bu şekilde atılmıştır.

HÜSEYİN EKMEKCİOĞLU (Antalya) — Çiftçi perişan ettiniz.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Domates kaç para Sayın Başbakan?

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — 2004 yılı mazot desteği ödenmedi Sayın Başbakan, 2006'ya giriyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi geliyorum bir başka konuya.

Değerli arkadaşlar, benim yurtdışı ziyaretimden sonra -yurtdışı ve yurt içinde- geldiğimde, bazı tespitlerim, kullandığım ifadeler sebebiyle Sayın Baykal çok rahatsız olmuş ve bundan dolayı da, nedense, dün de Grup toplantısında, bayağı, maşallah, bu işi gündemde tuttu; ama bunun dışında da zaten gündemde tutuyor. Demek ki, iyi bir çelik çomak verdik elinize; oynamaya devam edin.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yakışmıyor Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Fakat yani, burada bir şey var. Burada bir şey var...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Bir Başbakana böyle konuşmak yakışmıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tabii, tabii... Ülkenin Başbakanına "adam" dersiniz, ülkenin Başbakanına akla hayale gelmez ifadelerle saldıırırsınız, bunlar yakışır; ama ülkenin Başbakanı bir şey söylediği zaman, yakışmaz...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yakışmıyor, yakışmıyor...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dünkü Grup toplantısında neler konuştuğunuzu dinledik televizyonda, gördük; kusura bakmayın.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Meclisin kürsüsünden yakışmıyor.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Çok doğru söylemiş Baykal.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, benim Türklüğümle oynamaya ve bunu başka taraflara çekmeye hiçbirinizin hakkı yok; ağzınıza alamazsınız, ağzınıza alamazsınız, ağzınıza alamazsınız! *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar)* Önce gidin, aynaya bakın, aynaya! Aynaya bakın, kendinizi görün; bu bir.

Siz, Şemdinli'de başka konuşuyorsunuz, Ankara'da başka konuşuyorsunuz ya; siz busunuz! *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar)* Busunuz, siz busunuz.

FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) — Sen yapıyorsun sen!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve siz, daha önce konuştuklarınızı bugün inkâr ediyorsunuz. Buyurun, 1999; demokratikleşme ve insan hakları. Hazırladığınız rapor ve bu raporda, bakınız "Kürt sorunu" diyor, ifadeye giriyorsunuz ve kalkıp, burada, bu ifadeleri kullanırken, arkasından da kimliğe geliyorsunuz.

BERHAN ŞİMŞEK (İstanbul) — Hukukî boyutu ne oldu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kimlikte, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının taşımaları gereken tek ortak kimlik, resmî siyasal kimlikleridir; yani, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmalarıdır. Dikkat edin, benim söylediğimi söylüyorsunuz. Bu, raporunuz, raporunuz. Kürtlük ya da başka kültürel kimlikler, bu üst kimlikle çatışmamalıdır. Nereden çıktı bu üst kimlik? Kullandın değil mi; kullandın. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Hiçbir kültürel kimlik, kendi varlık alanını aşarak, kendisine kurtarılmış bir siyasal alan talebinde bulunmamalıdır. *(CHP sıralarından "Doğru" sesleri)* Bunu siz söylüyorsunuz.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Doğru; doğru söylemişiz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geçiyorum... Aynen katılıyorum zaten, doğru söylemişsiniz, aynen katılıyorum; sıkıntımız yok; ama şimdi, sizde niye bu sıkıntılar başladı onu merak ediyorum. *(CHP sıralarından "Yok" sesleri)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Yok...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Haa, geliyorum şimdi bir başka ifadenize yine burada.

Bakınız "kimliklerini özgürce geliştirebilmelerinin önündeki yasal veya fiilî eksikliklerle, bu alanda yürürlükte olan engelleyici ve caydırıcı siyasî ve idarî tavırla mekanizmalardan kaynaklanan sorunları sembolleştiren Kürt sorununun aşılması, Kürt kimliğinin tanınması..."

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Evet, doğru...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hani, kimlik tanıyorsunuz işte; buyur...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Bilmiyorsunuz, konuşuyorsunuz. Anlatıyoruz ya... Siz kavramamışsınız, kavramamışsınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve devam ediyorum: “...üst siyasî kimlikte kucaklaşmamızın engeli olarak değil, farklı alt kimliklerin kaynaşmasını güçlendirici bir süreç olarak algılanmalıdır” diyorsunuz. *(CHP sıralarından gürültüler)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Tamam, evet...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Tamam, evet...” Ben de aynı şeyi söylüyorum, katılıyorum zaten.

Peki, size sormalı: Ne oldu da bu kadar rahatsız oldunuz ya? *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Niye rahatsız olalım ya!

ATİLA EMEK (Antalya) — Millet rahatsız oluyor, millet!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bitmedi...

Aynısı, doğu ve güneydoğu komisyonu...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başbakan, milletin adını söyle, ne milleti? Millet alt kimlik mi değil mi, onu söyle yeter.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, bak, ben bir şey söyleyeyim sana, ben bir şey söyleyeyim size.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Onu söyleyemiyorsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, eğer, benim Grup konuşmalarını zerre kadar takip etmiş olsaydın...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen bırak onu, burada söyle.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nasıl bırak ya... Grup bırakılır mı? Grup bırakılır mı? *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ATİLA EMEK (Antalya) — Burası Millet Meclisi, burada söyle.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunlarla varız burada, millet adına varız, Türk Milleti adına varız burada, nasıl bırakırsın? *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

Bakın, burada, buyurun: Halkımız -Grup toplantısı konuşmamdır- bu dört ayağı sağlam gördüğü zaman -dikkat edin- güvenilir gördüğü zaman, Türk Milletini, Türkiye’yi tutana aşkolsun, diyorum ben. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Türk Milleti alt kimlik mi üst kimlik mi, onu söyle...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tarih 2 Kasım 2004.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Söylemiyorsun...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ismarlama değil bu Sayın Baykal, ne zaman söylendiğini öğren.

Bir diğeri 22 Kasım 2004: Halkımız bu dört ayağı sağlam gördüğü zaman, güvenilir gördüğü zaman, Türk Milletini, yine, Türkiye’yi tutana aşk olsun.

Bir başkası: Eğer, aile yapımızı sağlam temeller üzerinde koruyor, örfüyle, âdetiyle, kültürüyle, değerleriyle bunu sürekli olarak besliyorsak, bilesiniz ki, gelecek Türkiye’nindir, Türk Milletindir! *(AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Bakın, sizin bu iki raporunuzun içinde de, değerli arkadaşlar, bu iki raporunuzun içinde de 1 yerde “Türk Milleti” ifadesi geçmiyor! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Böyle bir ihtiyaç içinde değiliz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geçmiyor; onun için tereciye tere satmayın! Biz, bu işleri iyi biliriz.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Bizim böyle bir ispatlamaya ihtiyacımız yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, geliyorum son cümleme.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Demokratik cumhuriyetten bahset!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Son cümleme geliyorum: Türkiye, demokratik, laik, hukuk devletidir, sosyal bir cumhuriyettir; bunu böyle biliniz.

ATİLA EMEK (Antalya) — Karıştırdın[!]

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, “Efendiler, meselenin bir daha tekrerrür etmemesi ricasıyla bir iki noktayı arz etmek isterim. Burada maksud olan ve Meclis-i âlinizi teşkil eden zevat yalnız Türk değildir, yalnız Çerkez değildir, yalnız Kürt değildir, yalnız Laz değildir. Fakat hepsinden mürekkep anasır-ı İslâmiyedir -yani İslâmî unsurlardır- samimî bir mecmuadır. (topluluktur) Binaenaleyh bu heyet-i âliyenin temsil ettiği; hukukunu, hayatını, şeref ve şanını kurtarmak için azmettiğimiz emeller, yalnız bir unsur-ı İslâma münhasır değildir.” Bir İslam unsuruna münhasır değildir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, sürenizi uzatıyorum; lütfen tamamlayın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bitiriyorum.

“Anasır-ı İslâmiye’den mürekkep bir kitleye aittir. Bunun böyle olduğunu hepimiz biliriz.”

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Mürekkep...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Söz kime ait? *(CHP sıralarından “Atatürk” sesleri)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Mustafa Kemal Atatürk!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sene 1920, Mustafa Kemal Atatürk. *(AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* Kaynak bu, kaynak bu!

Ben, şimdi, burada, şunu, tabîi, özellikle...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ayı değil; mürekkep, birleştirici!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Mürekkep dedim zaten.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ayı değil, birleştirici!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tabîi, aynı şeyi söylüyorum; onu söylüyorum.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Millet işte o; Türk Milleti! Türk Milleti!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onu söylüyorum, onu söylüyorum.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Türk Milleti; millet o!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı nedir Allah aşkına; Türk milleti değil mi?

ATİLA EMEK (Antalya) — Bir bağıdır Sayın Başbakan, hukukî bir bağıdır!

ERDAL KARADEMİR (İzmir) — Hangi milletin Başbakanısınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz, dün, vatandaşlığın içi boş, vatandaşlığın içinin boş olduğunu söylüyorsunuz. Bunu nasıl söylersiniz ya? “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlık bilincinin...” Nasıl böyle söylersiniz? Bu, bizim üst kimliğimiz olarak, işte, hepimizi bir araya getiriyor ve kalkıp, öyle çirkin yaklaşımlar yapıyorsunuz ki, ben, dinin birleştirici unsurlardan bir tanesi olduğunu söylüyorum, bundan bile rahatsız oluyorsunuz ya. Niye rahatsız oluyorsunuz? Niye rahatsız oluyorsunuz? (AK Parti sıralarından alkışlar) Ve yaptığınız çağrışimler çok yanlış. Bunları yapmayın. El ele verelim... El ele verelim; ülkede yapmamız gereken çok şeyler var. Millet bizden bunları bekliyor. (AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Ben, 2006 bütçemizin, ülkemiz için, milletimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, tüm emeği geçenlere tekrar teşekkür ediyorum; sağ olunuz, var olunuz. (AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri; ayakta alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ederim.⁷¹

⁷¹ TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 103, Birleşim 31, Sayfa 83-102

27 Aralık 2005 Salı

2006 Mali Yılı Bütçe Tasarısının Tümü Üzerinde Yaptığı Konuşma

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Yüce Meclisi ve sizlerin şahsında aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

2006 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi Kanunu Tasarısı ile 2004 Malî Yılı Konsolide Bütçe Kanununa ilişkin görüşmeler bugün tamamlanacak ve Yüce Meclisimizin onayına sunulacaktır.

İki haftalık yoğun çalışma döneminde, zaman zaman, ben de Meclis çalışmalarını, özellikle televizyondan izleme imkânı buldum ve burada, milletvekillerimiz, kendi görüş ve kanaatlerini ortaya koydular ve Bakanımız, bunları cevaplama gayreti içerisinde oldu.

Burada bir gerçeğin altını özellikle tespit etmek istiyorum; o da şudur: Tabii ki, milletvekilleri, düşüncelerini inandıkları gibi söylemek durumundadır, söyleyecekler; bu konuda herhangi bir ihtilaf söz konusu değil ve demokrasilerde böyle bir şeyin olması da zaten mümkün değil. Fakat bir gerçeği özellikle vurgulamak istiyorum ki, o da şudur; Malum, Sayın Baykal, konuşmasının sonunda bir ifade kullandı Mevlânâ'yı anma töreniyle ilgili. Tabii, bu konuşmasındaki, âdeta nokta cümleler diyeceğimiz kısımda, kendi cemaziyelevvel'lerini bir kenara koyup, eline kim ne kadar gazete tutuşturmuşsa, fotokopi tutuşturmuşsa onlarla beraber gelip burada konuştu. Eğer, bu fotokopileri ben çıkarmaya başlarsam, cemaziyelevvel'iniz çok kötü, çok kötü! *(AK Parti sıralarından alkışlar; CHP sıralarından "çıkır, çıkar" sesleri)*

Ve bu ülkede, doğru, hakikaten şu Parlamentoda uzun süreler kalmış birisi durumundasınız, âdeta duayen durumundasınız; zaman zaman iktidar da oldunuz, koalisyon iktidarlarında bulundunuz ve bakanlık yaptığınız dönemlerde, bu ülkede enerjide neler çektiğimizi biz çok iyi biliyoruz!

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Hırsızlıklar olmadı ama!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Enerji kuyruklarını nasıl oluşturduğunuzu biliyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu Parlamentoda milletvekillerinin nasıl üşüdüğünü biliyoruz, Başbakanlıkta aynı şekilde nelerin olduğunu çok iyi biliyoruz, bidonlarla kuyruklarda nasıl beklendiğini çok iyi biliyoruz.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Tek kuruş hırsızlık yok!

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Bildiklerinizi söyleyin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O dönemleri bilenler var; fakat ben, bunların üzerinde fazla durmak istemiyorum. Ben, "düne ait ne varsa dünde kaldı cancağzım, bugün, artık, yeni şeyler söylemek lazım" diyen Mevlana terbiyesiyle konuşmak istiyorum. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Bakınız, Şeb-i Aruz törenlerinde, Sayın Baykal'ın konuşma talebi geldiğinde, Sayın Vali beni aradı. Dedim: "Teamülde böyle bir şey var mı?" "Yok" dediler; fakat ben, Sayın Baykal'ın bu talebine "Ana muhalefet lideridir, o da konuşsun" dedim. *(CHP sıralarından gürültüler)*

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Bravo!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O da konuşsun dedim ve bu bir hükümet programıdır, bir devlet programıdır, gerekirse, orada, bu eski teamül de uygulanabilirdi.

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Sayemizde Başbakansın!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu, bizim demokratik yaklaşımımızın, ne noktada olduğumun da bir ifadesidir. *(AK Parti sıralarından alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)* Kaldı ki “ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol” ifadesi benim ifadem değil; bu ifade Mevlana’ya ait bir ifadedir ve yarası olan gocunur, niye gocunuyorsun. Niye gocunuyorsun... *(AK Parti sıralarından alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)* Ben orada, kaldı ki, sadece “ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol” derken, ben sizin zatınızı kastetmedim ki... Ben, 7 maddesini okudum Mevlana’nın. Neydi onlar; “sevgede güneş gibi ol” dedim.

OSMAN ÖZCAN (Antalya) — Saptırma, saptırma!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Dostluk ve kardeşlikte akarsu gibi ol” dedim. “Hataları örtmede gece gibi ol” dedim. “Tevazuda toprak gibi ol” dedim. “Öfkede ölü gibi ol” dedim. “Her ne olursan ol ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol” dedim. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ama gördüm ki, ertesi gün, Sayın Baykal, bunu, kendi üzerine çekmiş ve gazetelerde, bu konuyla ilgili açıklamalar var.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Size sizi hatırlattı...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, burada, bizim sıkıntımız yok. Biz, bunlarla doğduk, bunlarla büyüdü ve biz başörtü dağıttığımız zaman, biz yazma dağıttığımız zaman söz olur; ama Sayın Baykal dağıttığı zaman söz olmaz!

CANAN ARITMAN (İzmir) — Evet...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bosna’ya gittiği zaman da, biliyorsunuz, başörtü dağıtmakla meşhur olmuştu, yazma dağıtmakla meşhur olmuştu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Böyle ünleri vardır... Böyle ünleri vardır.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Yazma değil, yaşamak...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi de, o seyahati anlatarak, oradan prim yapmaya çalışıyor. *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, sükûnetle dinleyelim.

Değerli arkadaşlar, Sayın Baykal burada konuşurken, bütün Parlamento büyük bir dikkatle dinledi. Sayın Başbakan konuşurken, asgarî ölçülerde bu saygıyı göstermenizi rica ediyorum.

Buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hükümet olarak bizim beklentimiz, tabii ki, bu eleştiriler içerisinde, özellikle bir durum tespitini yapmak, teşhisi yapmak; ondan sonra da, muhalefete düşen, öneriler sunmaktır. Sayın Baykal, yaptığın konuşmada bir tane önerin yok ya. Bir tane önerin yok...

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Var “İstifa et” dedi...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ne diyorsun arkadaşım, oradan size seslendiği zaman: “Gel de anlatayım” diyorsun. Burada anlatacaksın, millet

dinlesin seni. (AK Parti sıralarından alkışlar; CHP sıralarından "Anlattı, anlattı" sesleri) Burada anlatacağın, millet dinlesin, biz de dinleyelim ve şurada, bu müzakereler esnasında, dinlediğim günler, çok enteresandır, yattınız kalktınız, sadece, Bakanım belden aşağı vurmaktan başka bir iş yapmadınız... (CHP sıralarından gürültüler)

M. CEVDET SELVİ (Eskişehir) — Hayır, yok öyle bir şey.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve aynı şeyleri konuştunuz, aynı ifadeleri kullandınız. Oğlundan başladınız, eşinden çıktınız. Bir edep var, adap var ya! Nasıl bunu yaparsınız ya? Nasıl yaparsınız? (AK Parti sıralarından alkışlar) Bu, bir defa, siyasetin ahlakına sığmıyor.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Ona belden aşağı vurmak demezler Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir siyasî ahlak var. Siyasetin ahlakı içerisinde Bakanımı eleştirirsin, yanlışlarını söylersin; ama önerini de getirirsin. Siz bunu yapmıyorsunuz...

TUNCAY ERCENK (Antalya) — "İstifa et" dedi...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ... Sadece duyumlarla hareket ediyorsunuz. Bakın, bu işin esası bellidir; müddei, iddiasını ispatla mükelleftir. İddiasını ispatlayamayan... Oraya, işte, ben, üç tane nokta koyuyorum... Üç tane nokta koyuyorum... (AK Parti sıralarından alkışlar)

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Yüce Divanda yargılananlar da öyle söylüyordu.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve birçok açıdan özel önem taşıyan bütçe müzakere süreçlerinin kalitesini artırmak işte burada yatmaktadır. Önce bu kaliteyi artırmamız gerekiyor.

Elbette, bütçeler bir rakamlar manzumesi değildir; ben buna katılıyorum; ama rakamlar manzumesi olmayan bu bütçenin, hiç olmazsa eleştirisinde, yaklaşımında eleştirel yaklaşıma evet; ama siyasî etik noktasından çirkin yaklaşımlara hayır diyorum. Bu, AK Partinin anlayışıdır.

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Sizin üslubunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Burada şunu unutmayalım ki, siyaset kurumu bu yaklaşımlarınızla, geçmişte olduğu gibi, itibarını, gücünü kaybetmeye devam eder. Bu yaklaşımları ortadan kaldırın, bunlar hoş şeyler değil. Eleştirilerinizi, ancak bu etik içerisinde yaptığınız sürece, o zaman siyaset kurumu değer kazanır, gücüne güç katar.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Bilmem ne yarışı diyen sizin bakanınız Sayın Başbakan; sözünü geri alan da sizin bakanınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Öyle olsa, 3 Kasım 2002'de o büyük tasfiye gerçekleşir miydi? İşte, o büyük tasfiye bundan dolayı oldu...

ABDURREZZAK ERTEN (İzmir) — Bir daha rüyanızda görürsünüz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve şu anda o tasfiyeden burada sanal olarak gerçekleşmiş olan bir yapı da var. Bunları iyi değerlendirmek gerekiyor; çünkü ne devrıldı bu hükümet ve nereden, neyi devrıldı, bunu bileceğiz ve devrıldığı Türkiye'yi şu anda nereye getirdik; bir şeyler söylüyorsunuz da, ben de şimdi sizlere rakamları çok açık, net söyleyeceğim.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Mazot parasından belli!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Örtüşenler var, örtüşmeyenler var; bunları da göreceksiniz. Bir defa, sizlerin iyi niyetli uyarılarınızı kabul etmemem mümkün değil, kabul ederim, başım gözüm üstüne ve gereğini de yaparım; ama iyi niyetten yoksun olduğu zaman, kusura bakmayın, bunu kabul etmemiz de mümkün değil. Onu getirmiyorsunuz, getirdiğiniz şeyler farklı. O farklı olana da tabii ki, bizim yaklaşmamız mümkün değil.

Her şeyden önce, bir defa şunu iyi bilelim ki, bu yaklaşım, sahiplerine kredibilite sağlamaktadır. Geçmişte de bu olduğu için, on altı ay sonunda AK Parti Türkiye’de iktidar olmuştur. Siz, bu ülkenin en eski partisi olarak hava atıyorsunuz ve Atatürk’ün üzerinden siyaset yapmaya kalkıyorsunuz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Bize yakışıyor, size yakışmıyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Boy boy gazetelere ilanlar verdiniz, bu millet sizi yine iktidar yapmadı. Yapmayacak zaten, böyle bir beklenti içine de girmeyin!

ABDURREZZAK ERTEN (İzmir) — Hodri meydan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Alamazsınız! Yok, böyle bir şey! Gelemezsiniz! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Risk ve strateji haritalarını sadece işinize geldiği gibi okumak ve değerlendirmek, tabloya salt kaygılarla, kısır hesaplarla yaklaşmak, bu ülkeye ve millete hiçbir şey vermemiştir, bundan sonra da vermeyecektir.

Şimdi, ben, gerek Sayın Başkan gerek tüm milletvekili arkadaşlarıma burada bir gerçeği hatırlatmak isterim. Türkiye bir 1999 krizi yaşamıştır, Türkiye bir 2001 krizi yaşamıştır. 1999 krizinde, bu ülkenin iktidarında hangi partiler vardı? 2001 krizinde, bu ülkenin iktidarında hangi partiler vardı? Ve şu anda, o iktidarın temsilcilerinden burada olan var mı?

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Var, Bakanlar Kurulunda oturuyor. Bakanlar Kurulunda var.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Var! Var, var! Var!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Arkana dön, arkana!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bilirsiniz ki, millet nasıl ademe mahkûm ettiyse, bundan sonra da edecektir; ama şunu bilmemiz lazım; şu anda, Türkiye’de, artık, kriz dönemi yok, o bitti.

Şu anda, Türkiye, bir güven ve istikrar dönemini yaşamaktadır. Zaten, bu güven ve istikrar, bizim ülkemizi aydınlık yarınlara doğru taşıyor. Eğer bu güven olmasa, bu istikrar olmamış olsa, şu anda Türkiye bir fırsatlar ülkesi olarak değerlendirilemez. Bu olduğu içindir ki fırsatlar ülkesi deniliyor.

VEZİR AKDEMİR (İzmir) — Borç ne kadar söyler misin?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Anlatacağım, sabırlı ol, bunların hepsini anlatacağım. Sayın Genel Başkanının anlattıkları ne derece doğru,

bizim anlatacağımız ne derece doğru; bunların hepsini mukayeseli olarak anlatacağım, merak etmeyin. Dersime iyi çalıştım ve bu işin de içindeyim; merak etmeyin, bunların hepsini anlatacağım. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Zaten, şu on beş gün içerisinde yaptıklarınızı gördüm; hep bu. Çünkü bu işleri yaparken, bir şey getirmiyorsunuz; hep farklı yaklaşımlar içerisinde... Şu anda da ülkenin Başbakanı konuşuyor, Genel Başkan konuşuyor, oradan... İşte görüyoruz, yani ölçüyü görüyoruz. Ama millet de bizi, şu anda, ekranları başında izliyor ve buradan da notunu veriyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Eğer bizim iktidarımız, bu kısa süre içerisinde, gerek Türkiye’de gerek dünyada bir marka olmuşsa, bunun sebepleri var. Bunun bir numaralı sebebi, hiçbir açıklamamız yanlış bilgi ve yönlendirme asla içermemiştir. Kolektif akıl, bilgi ve tecrübe, en önemli kaynağımız olmuştur. Yetkinlik, saygınlık ve güvenilir olmak, temel prensibimiz haline gelmiştir. İç tutarlılık, zaman takvimine riayet... Biz, öyle, söz verip, on dokuz sene sonra, yirmi sene sonra gidip açılış yapmıyoruz. Tarih veriyoruz, gidiyoruz, tarihinde açılış yapıyoruz. Bizim iktidarımızın adı bu, adı bu! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

İşte, bu özellikleri sebebiyledir ki, AK Parti, siyaset araştırmalarında bir başarılı kurum olarak, yine ön sıradadır.

Şimdi, tabii, sizler de kamuoyu araştırmaları yapıyorsunuz, bunları gayet iyi biliyorsunuz, biliyorum; halinizi de çok iyi görüyorsunuz, bunları da çok iyi biliyorum ve sizlerin yaptırdığı kamuoyu araştırmaları da bana geliyor, onları da görüyorum ve durumunuz felaket, felaket! *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ve her geçen gün, daha da kötüye doğru gidiyorsunuz.

Bakınız, Hükümetimizin ekonomik performansını nasıl ölçebiliriz; lütfen hatırlayınız, 1998 yılından bu yana, bizim iktidarımıza kadar, ekonomide, âdeta, bir yıl normal bir yıl kriz gibi bir iniş çıkış süreci yaşanmıştır. Bu zehirli kısır döngü, AK Parti İktidarı tarafından ortadan kaldırılmıştır ve Türkiye, siyasette de, ekonomide de istikrarı, büyüme ve iyileşmeyi, uzun bir aradan sonra, iktidarımız zamanında görmüştür ve görmeye de devam edecektir; çünkü yere ayağımızı sağlam basıyoruz, hayalî değil. Alın kalemi kâğıdı elinize, hesap edin; ister iktidarı devraldığımızdaki verileri ister daha önceki dönemin ortalamalarını, bizim dönemin verileriyle karşılaştırın; birçok alanlarda, cumhuriyet döneminin en iyi seviyelerine ulaşıldığını göreceksiniz. AK Parti döneminde, küresel ve bölgesel istikrarı tehdit eden çok önemli gelişmeler yaşanmış olmasına rağmen bu neticeyi elde ettik. Neydi bu; bir tarafta Irak, bu kriz yaşandı.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — CHP’ye dua edin siz orada.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu kriz yaşandığı zaman, herkes şunu söylüyordu: Eyvah, battık, bittik! Yanı başımızda bu var, ne olacak; acaba, döviz nereye fırlayacak... Hep bunlar söyleniyordu, bunlar yazılıyor, bunlar çiziliyordu.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Tutmasak siz de gidiyordunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama biz diyorduk ki, herhangi bir tehlide, herhangi bir krize, bir defa, hiç gerek yok.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Tezkereniz kabul edilseydi, görürdünüz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yere sağlam basıyoruz ve emin adımlarla da yolumuza devam ediyoruz ve yolumuza aynı şekilde devam ettik. İşte, alınan neticelerde, AK Parti farkı buradadır.

Bakın ne oldu; aynı dönemde, Irak krizinin yanında, petrol krizi... Bu petrol krizini de yaşadık, bunun da çok olumsuz etkiler yapacağı; bu söylendi; Amerika'daki faizlerin sürekli olarak yükseltilmesi; bu söylendi. Bunlar, Türkiye'yi tehdit edebilir dendi. Birçok ülkeler de bundan olumsuz etkilendi; ama hamdolsun, ülkemiz, böyle bir olumsuz etkilenme sürecine o dönemlerde girmedir. Bunu, bütün gerçekler ortada, söylüyor.

Bakınız, burada, hemen ben gerçeklere şöyle bir göz atayım istiyorum. Biz göreve geldiğimizde, 2002, TÜFE 29,7; 2005 sonu itibariyle tahminimiz 8'di; ama 7,5 olarak neticelenecek; bu, böyle görünüyor. Devlet iç borçlanma senetlerinde faiz oranı, 2002 sonu itibariyle, 49,8; şimdi ise son veriler 14,1. Gayri safi millî hâsıla, 2002 sonu itibariyle, 275 katrilyon -Sayın Baykal, burayı iyi dinle; bu, çünkü çok önemli- şimdi ise 485 katrilyon. (AK Parti sıralarından alkışlar) Bu ne demek; yani, 210 katrilyon, bu ülkenin gayri safi millî hâsılası artmış. Bu artışı yapan, o rahat borçlanmayı da yapar; hiçbir sıkıntımız yok. Eğer, ekonomi biliyorsanız, bu işin gerçeği budur.

Geliyorum işin bir diğer yanına. Büyüme oranı itibariyle nedir; işte, oraya da bakıyoruz; 2002 sonu itibariyle büyüme oranı 7,9 ve dönemimize bakıyoruz ki, OECD ülkeleri arasında ilk sıraya fırlamışız ve aynı şekilde, kişi başına gayri safi millî hâsılaya baktığımızda, göreve geldiğimizde bu rakam 2.598'di, şimdi 5.000. Bunları nasıl yok farz edersiniz yahu!

ERDAL KARADEMİR (İzmir) — Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu işin parametreleri budur; bununla ölçülür, biçilir ve geliyorum, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının verilerine.

Bakınız, 2002 sonu itibariyle endeks 10.370; fakat dün akşamki rakamı veriyorum, 39.139...

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Borsa yabancıların elinde.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunlar, bir ülkenin ekonomik noktada nereye doğru geldiğinin en açık ifadeleridir.

HAKKI ÜLKÜ (İzmir) — İşsizlik?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, bunların karşısına çıkıyorsunuz; yarın, böyle bir göreve gelseniz, siz, bu verileri alıp bunlarla konuşacaksınız, başka şeylerle değil...

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Hayır; başkaları da var...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...çünkü geçmişi de bu şekilde zaten reddediyorsunuz, inkâr ediyorsunuz; buna ait şeyler de var, onları da göstereceğim.

Bakınız, bir başkası, faiz harcamaları... 2002 sonu itibariyle 51,9 katrilyon -yani, 52 katrilyon- şu anda 46,4 katrilyon. Ne kadar düşmüş; 10,4 katrilyon, bizim dönemimizdeki faiz ödemeleri düşmüş ve bu da düşmeye devam ediyor, devam edecek.

Bir diğer konu; o da şu: İhracat, ithalatı konuşuyorsunuz. Doğru, dış ticarete dış ticaret açığımız var. Biz, bundan kaçmıyoruz; ama bu, bizim kontrolümüz altında devam ediyor ve burada herhangi bir endişemiz de yok ve bu kontrolümüz altında devam eden süreci de, şu ana kadar, biz, başarıyla yönetmiş durumdayız. Benden önce Grubum adına konuşan arkadaşlarım da bu konuya zaten değindiler. Ayrıca, turizmle ilgili gelirler konusu var ki, ona da biraz sonra değineceğim.

Bakınız, buradan bir diğer konuya geçiyorum; o da şudur: 1980'li yılların, 1990'lı yılların Türkiye ekonomisi, benzer sorunlarla, aslında, karşılaştığı yıllardır. 2000'li yıllarda uygulanan programlar ise, 1990'lı yıllarda farklı formatlarda uygulamaya konulan programlar sebebiyledir; ama aynı özellikleri taşımaktadır. Bu dönemlerde iktidarımızın makroekonomik performansı, mukayesesi, şu anda ulaşılan tablonun ne kadar başarılı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Biz, bir defa, Türkiye'nin hasret kaldığı başarılarla bu dönemde imzamızı koyduk. Bunu siz bilemeyebilirsiniz, anlamayabilirsiniz; ama bunu benim milletim çok iyi anlıyor, çok iyi de biliyor.

Bakınız, Türkiye, bizimle birlikte 15 çeyrek boyunca üst üste büyüme göstermiştir ki, bu dönemin en önemli başarısı budur. Yılsonu büyüme tahmini de yüzde 5 olarak dikkate alındığında, görülmektedir ki, Türkiye, uzun bir aradan sonra, tekrar, yüksek oranlı ve orta vadeli bir büyüme sürecine girmiştir. Yılsonunda, az önce söylediğim, kişi başına millî gelirin ortalama 5.000 dolar olacağı tahmin edilmekte. Peki, satın alma gücü ne olacak; onu da söyleyeyim, satın alma gücü de yaklaşık 8 500 dolara ulaşacaktır. Bu dönemin başarısı bunlar. Enflasyon, az önce söyledim ve işte, biz, bu tür tarihî rekorlarla geleceğe yürüyoruz.

Ve bir başka konu; o da şu: Özellikle konsolide bütçe faiz giderlerinin millî gelire ve vergi gelirlerine oranı. Değerli arkadaşlar, bunu bir kenara koyamazsınız. Bakın, şurada millî gelire oranına baktığımızda 2002'de bu 18,9'du, 2005 9,6. Ne kadar kazandırdık; 9,3. Faiz gideri, vergi gelirlerine şöyle bir oranladığımız zaman, 2002'de eğer 100 topluyorsak 87'sini faize ödüyorduk, şimdi 100 topluyorsak 38,8'ini faize ödüyoruz. Bunu nasıl görmezsiniz ya? İnsaf! İşte bunlardır bizim kazanımımız. Bunlardan arta kalanla biz o dediğimiz yatırımları şu anda gerçekleştiriyor, bu adımları atıyoruz.

Ve bir başka olay; kamu borçlarının artış hızı diyorsunuz. İktidarımız döneminde önemli ölçüde ben azaldığını iddia ediyorum; ama siz arttığını iddia ediyorsunuz. Bak, şimdi, burada hesap farklı. Burada, borç dinamiklerinin etkin yönetimi, faizlerdeki önemli düşüşler, bütçe açığının azaltılması, kamuda tasarruf sağlanması ve malî disiplin etkili olmuştur. Burada, özellikle toplam kamu kesimi net borç stokuna baktığımız zaman, 2002'de bu 216 katrilyondu, şu anda 267 katrilyon Türk Lirasıdır toplam. Artış ne kadar; 51 katrilyon Türk Lirası. Peki, burada ne anlatıldı demin; aman ya Rabbi, ne rakamlar... Bizi acınacak hale düşürdüler ve biz... Gidin şöyle 1998-2002 arasına, o geçmiş yıllara; orada 1'e 5 arttığını göreceksiniz. Bizim bu dönemimizde hamdolsun böyle bir sıkıntı yok ve geliyorum, toplam kamu kesimi net borç stokuna; orada da, 132 milyar dolar toplam net; 2005 sonu itibarıyla 199 milyar dolar; dolar cinsinden de bu ve toplam kamu kesimi net borç stokunun millî gelire oranını da ayrıca vereyim size: 2002 sonu itibarıyla bu 78,6 idi, şimdi ise 56,9; hesap buna göre yapılır buna!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Yanlış...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Buna bakacaksın hesabı yaparken. Öyle, borcum şu kadar arttı diyerek milleti aldatmayın. Milleti aldatmayın; işin gerçeği budur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Gerçeği budur.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Borç yiğidin kamçısıdır!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İşte, borç yiğidin kamçısı derken, buna göre derler. Bugün dünyanın en borçlu ülkesi Amerika'dır; bir derdi var mı; yok. Niye yok; gayri safi millî hâsılaya oranına bak. Japonya en borçlu ülkesidir ve trilyonlarca dolar borçları vardır; 5 trilyon, 4,5 trilyon dolar; böyle; ama dertleri yok, niye; çünkü gayri safi millî hâsılaya oranı vurduğın zaman işin gerçeği ortaya çıkıyor.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Orada da fazla.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz borçtan korkmuyoruz, borç konusunda filan çok rahatız. Niye; çünkü artık, üreten bir Türkiye var; bunu böyle bileceksiniz. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Üreten bir Türkiye var.

Ve tabii, enteresan bir şey. Kusura bakmayın, dürüst davranmıyorsunuz, doğru konuşmuyorsunuz. Milleti bu kürsüden aldatmaya kalkmayın!

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Siz aldatıyorsunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Öyle şeyler söylüyorsunuz ki...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Onu siz yapıyorsunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, Halep ordaysa arşın burada.

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Söyle, somut konuş, somut!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben size devletin resmî rakamlarını veriyorum, gazete kupürlerini okumuyorum, devletin resmî rakamları bunlar. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Gazete kupürleriyle konuşmuyorum.

Bakınız, şu anda, Türkiye, toplam malî tasarrufların 2002 sonunda sadece yüzde 52 küsuru Türk Lirası cinsinden iken, bu oran 9 Aralık itibarıyla yüzde 74,4'e çıkmıştır; bu gelişme, Yeni Türk Lirasına geçişle beraber millî paramıza olan güvenin iyice pekiştiğini ve Yeni Türk Lirasının tasarruf ve değer, biriktirme fonksiyonunu yeniden kazandığını açıkça ortaya koyacaktır.

Burada, şimdi bir gerçeği hatırlatmak zorundayım, o da şudur: Bakınız, 2005 yılında ilk defa 5 yıl vadeli, sabit ve değişken kuponlu YTL cinsi tahvil ihraç edilebilir duruma gelinmiştir. Nerede, geçmişte var mıydı böyle bir şey? Düşünebiliyor musunuz?

İNCİ ÖZDEMİR (İstanbul) — Hayal bile edilemiyordu...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak nereden, nereye geldik; ama sizin hayalinizin ulaşmadığı yere bizim fiilimiz ulaşır; bunu böyle biliniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunu, böyle biliniz! *(CHP sıralarından gürültüler)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Doğru konuş!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Rahat ol, rahat... El kol hareketi yapma... Geçmişten beri bunlarla yürüdünüz.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Bu sizin aczinizi gösterir!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — El kol hareketleriyle bir yere varamazsınız. Bu millet el kol hareketleri yapanları hep sandığa gömdü, sizi yine gömecek. Bunu da böyle bilin! *(AK Parti sıralarından alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)*

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Başbakan gibi konuş...

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Külhanbeyi gibi konuşuyorsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Saygınız olsun... Saygınız olsun... Bir Genel Başkan el kol hareketiyle konuşmaz, diliyle konuşur. Bunu bil. *(CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Başbakan gibi konuşmuyorsun!

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — Bir başbakana yakışıyor mu?

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, sükûneti koruyalım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yeni Türk Lirasına geçişle beraber... *(CHP sıralarından gürültüler)*

Yeni Türk Lirasına geçişle beraber, içlerinde Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası ve Avusturya Hazinesinin de yer aldığı çok sayıda uluslararası kuruluş, Yeni Türk Lirası cinsinden tahvil ihraç etmeye, Yeni Türk Lirası cinsinden kredi kullandırmaya ve bu enstrümanları borç yönetimlerinde etkin biçimde kullanmaya başlamıştır. İşte biz buyuz. Biz, buyuz...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Yurt dışında geçmiyor Türk Lirası; o kadar da gidiyorsunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak ben hep bütçeyi konuşuyorum... Hep ben bütçeyi konuşuyorum dikkat edin, bütçenin dışında konuşmuyorum; ama biraz sonra o dille de konuşabiliriz! *(CHP sıralarından ayağa kalkmalar, gürültüler; AK Parti sıralarından "otur yerine", "otur" sesleri)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Ama saygısız konuşuyorsunuz, saygısız...

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; gelin bir de bu olaylara tersinden bakalım.

ENVER ÖKTEM (İzmir) — Hep tersinden bakıyorsunuz zaten!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz, ihtiyaç duyulan reformları gerçekleştirmeseydik, ekonomide ve siyasette istikrarı sağlamasaydık, meselelerin üstüne kararlılıkla gitmeseydik, siyasete itibar, ekonomiye güven kazandırmasaydık, Türkiye bugün nerede olurdu; hep birlikte bunu düşünelim. Geriye doğru gidip, kendi kendimize bir soralım; 2002 yılı sonunda, 2003, 2004 ve 2005 yıllarına ilişkin nasıl bir tahminde bulunabilirdik. Ben, sizlere, sadece bazı temel makro göstergeler hangi seviyelerde olabilecekti, bunu gösteriyorum. Hafızai beşer nisyan ile maluldür derler. Belki, o zaman, Türkiye'yi nereden nereye getirdiğimizi, hangi badireleri atlattığımızı, hangi uçurumlardan döndürdüğümüzü daha iyi anlarsınız.

Kamu net borç stokunun gayri safi millî hâsılaya oranı, son dönemin en kritik göstergelerinden biridir. İlk olarak, bu göstergeye şöyle bir bakalım; 1998-2002

döneminin ekonomik trendleri devam etseydi, bugün ulaşacağımız sonuçlar nereye varırdı. Yalnız, bu, aynı zamanda, o dönemlerin yönetiminin de ne olduğunu anlatması bakımından çok önemli. Bugün itibariyle, toplam borç stokumuz 276 milyar YTL; bunun gayri safi millî hâsılaya oranı yüzde 57.

1998-2002 döneminin trendleri devam etseydi, bugün, bu rakamlar, değerli arkadaşlar, nereye ulaşacaktı biliyor musunuz; borç stokumuz 1 katrilyon 162 milyar YTL'ye ulaşacaktı.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Dolar olarak söyleyin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — YTL... YTL... YTL varken burada şimdi, doları konuşmamıza gerek yok. Dolarla da konuşuruz; o kadar artık matematik biliyorsunuz canım, dolarla da hesabını yaparsınız.

Şimdi, varın, siz bunun kıyasını yapın; yüzde 56 nerede, yüzde 102 nerede; 276 milyar nerede, 1 katrilyon 162 milyar Yeni Türk Lirası nerede? Hesap bu... *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu mukayese, iktidarımızla birlikte Türkiye'nin hangi uçurumların kenarından döndüğünün de çok açık bir belgesidir.

Şimdi de...

ENİS TÜTÜNCÜ (Tekirdağ) — Böyle bir mantık olabilir mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Olabileceğini de göreceksin. Terside, düzü de, hepsi olacak.

Şimdi, sağlanan malî disiplin sonucunda, faiz giderleri düşürülemeseydi, bütçe büyüklüklerimizle ilgili muhtemel sonuçlar nasıl olurdu, bir de bunu ortaya koymam lazım; ona bakalım. 2002 yılında, konsolide bütçe faiz ödemelerinin gayri safi millî hâsılaya oranının yüzde 19 -yaklaşık rakamlar veriyorum- olduğu dikkate alındığında, 2005 yılında 46 milyar YTL yerine 91,2 milyar YTL faiz ödemesi yapılacaktı. Bu durumda, bütçe açığı da 14 milyar YTL yerine 59 milyar YTL olacaktı. Hesap ortada... Halep oradaysa, arşın burada...

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Ne hesabı bu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bakın, bir şey söyleyeyim.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Bırakın bu rakamları, vatandaş aç...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bizim, bütün bu başarılarımızın arkasında şu var...

CANAN ARITMAN (İzmir) — O rakamları bırak Sayın Başbakan... Vatandaş aç...

İNCİ ÖZDEMİR (İstanbul) — Bir sus Allah aşkına!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Artık, Türkiye, bir yere doğru gidiyor. Bizim başarımızın arkasında şu var: Her şeyden önce, bakınız, bir tabloyla, onu da önlerinize şöyle sereyim, onu da görmenizde fayda var; özellikle, kamu özel sabit sermaye yatırımları son dört yılda nereye geldi? Öyle bir tablo ortaya koydular ki, sanki Türkiye, artık yatırımlar yapmıyor. Sayın Baykal diyor ki: "Sanayi çöktü, özel sektör çöktü." Bunu neye dayanarak söylüyorsunuz? Neye dayanarak söylüyorsunuz? *(CHP sıralarından "işsizliğe, işsizliğe" sesleri, gürültüler)* İşsizlikle onun ters orantılı bağlantısı var, doğru orantılı yok. Onu da öğreneceksin, bilmiyorsun...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Bunlar benim sözlerim değil. Sen tercüme ediyorsun. Sana tercüme hakkını ben vermedim. Sözlerim tutanakta...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen uyduruyorsun... Sen söylüyorsun...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız...(CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, 2002, yıllık toplam yatırım 46 katrilyon...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) — Gayri safi millî hâsılaya oranını verin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2005, toplam yatırım 66 katrilyon.

Akif Bey, git vergi topla sen!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Reel olarak verin.

ENİS TÜTÜNCÜ (Tekirdağ) — Gayri safi millî hâsılaya oranlayın, az önce borçları öyle verdiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Makine teçhizat, 2002 yılında 21 katrilyon...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) — Borçların millî gelire oranını söyleyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Konut, bina inşaatı 25 katrilyon.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Millî gelire oranını söyleyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2005'e geliyoruz...

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Rakam cambazlığı yapmayın!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...makine teçhizat 36 katrilyon, konut, bina 30 katrilyon; toplam 66 katrilyon burada da yatırım söz konusu.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) — Millî gelire oran nedir?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Millî gelire oranında da her şey olumlu, sizin düşündüğünüz gibi değil. (AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) — Lütfen, söyler misiniz şu oranları?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Rakamları söyleyin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Rakamları söyleyeyim size.

2002 sonu itibariyle, eksi 1,1'deydi, 2005'te 18,1'e geldi bu artış oranı. (AK Parti sıralarından alkışlar) Bunların hepsi ortada, bunları biz rakamlarla çalışıyoruz.

Makine teçhizatı oran 5,7'ydi, şimdi ise 15,6...

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Sayın Başbakan, reel rakamlarla yapın tahlilleri.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Konut inşaatında, maalesef eksideydik, şimdi 23,4.

İşsizlik diyor, söyleyeyim; bakınız değerli arkadaşlar, bütün bu yatırımlar niçin yapılıyor biliyor musunuz; artık, teknolojiye, dünyadaki gelişime paralel olarak, benim sanayicim kendi teknolojisini yeniliyor, onu yeniliyor...

ABDURREZZAK ERTEN (İzmir) — Sanayici mi bıraktınız?

HARUN AKIN (Zonguldak) — Hangi sanayici?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ... Veyahut da yeni yatırım yapıyor ve bunlarla birlikte, tabii ki, emek/yoğun değil, daha çok, teknoloji/yoğun bir dönemi yaşıyoruz, olay bu; işimize gelen değil, gerçeği bu.

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — İşsizliğin sebebi bu mu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve biz Türkiye'yi devraldığımızda 10,3'tü işsizlik oranı, şimdi ise, az önce açıkladığınız oranla da, miktarla da söylüyorum, buna rağmen 9,7.

ABDURREZZAK ERTEN (İzmir) — Yılsonuna bak!

ATILLA KART (Konya) — Yanlış söylüyorsun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu andaki son rakamları söylüyorum, 9,7 ve bu, değerli arkadaşlar, mevsimseldir; kış mevsiminde bu oran düşer; ama baharla, yazla beraber bu artmaya başlar, istihdam alanı genişler. Bunları da öğreneceksiniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)* Öğreneceksiniz!

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — İşsizler eyvah diyecek, bir başka bahara kaldık diyecek!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bakınız, burada, tarım sektörüne yönelik bazı eleştiriler yapıldı, onunla ilgili de bazı gerçekleri söylemem lazım. İktidarımız döneminde tarım sektörüne yönelik krediler önemli ölçüde artırılmıştır ve bu açıklayacağım rakamlara da hassasiyetle dikkat edilirse memnun olurum. Toplam destekleme 2002'de 2,4 katrilyonu, 2005'te 3,8 katrilyon olmuştur tarıma verdiğimiz destek. Bunların içinde prim desteği 225 trilyonu 2002 sonu itibarıyla, şimdi ise 1 katrilyonu aşmış vaziyette.

Hayvancılık desteği biz göreve geldiğimizde -2002 yılı sonu itibarıyla söylüyorum- 83 trilyonu, şimdi ise 270 trilyon.

Mazot desteği bizden önce yoktu. Bizim dönemimizde ise, 2003'te 310 trilyon verdik, 2004'te 360 trilyon verdik, bu yıl 410 trilyon mazot desteği verdik.

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — Doğrudan gelir desteğinden kestiniz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Merak etmeyin, onu da söyleyeceğim, biraz sabırlı ol... Biraz sabırlı ol... Canım, gülüm benim, biraz sabırlı ol, onu da söyleyeceğim. Merak etme, bunlar var burada. *(CHP sıralarından gürültüler)*

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — 2004 mazot desteği hâlâ ödenmedi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Var... Var... Var...

Mazot desteği değil o, doğrudan gelir o. Karıştırdın onu da, onu da söyleyeyim.

Gübre desteği bizden önce yok... Yok... Yok... İlk defa gübre desteğini biz bu yıl verdik. Ne kadar; 274 trilyon gübre desteği verdik. Bizden önce böyle bir şey yok, bizim dönemimizde oldu.

Haa, şimdi gelelim doğrudan gelir desteğine. Neydi o; bizden önce 1,9 katrilyon Türk Lirası doğrudan gelir desteği verilmiş ve biz, bir karar aldık. Neydi o karar; dedik ki, artık, doğrudan gelir desteğini yavaş yavaş azaltacağız. Yükü nereye vereceğiz; yükü, prim desteğine kaydıracağız ve bunun için de, 2003'te 2 katrilyon destek verdik, doğrudan gelir desteği. 2004'te 2,1 katrilyon destek verdik. Bu yıl ise 1,7 katrilyon destek verdik.

Burada, doğrudan gelir desteğiyle ilgili 2005'te vermemiz gereken 16.000.000 Türk Liralık desteğin, maalesef, 6.000.000'u verilemedi. Onu da inşallah bayram öncesi...

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — 2004'ten gelen Sayın Başbakan, 2005'in değil.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...vatandaşlarımıza vereceğiz.
(AK Parti sıralarından alkışlar)

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — 2004'ten kalma Sayın Başbakan!

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — 2004 mazot desteği ödenmedi Sayın Başbakan; önce onu söyleyin. 2004'ün mazot desteği duruyor. 2006'ya giriyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Düşük faizli kredi desteği... Bizden önce böyle bir şey yok. Fakat 2004'te 10 trilyon, 2005'te 67 trilyon düşük faizli kredi desteği verdik.

Şimdi geliyorum bir başkasına; o da şu: Değerli arkadaşlar, elinizi vicdanınıza koyun!

ALİM TUNÇ (Uşak) — Var mı ki?

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Sen de koy!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu geçen konuşmamda da söyledim, bakınız, çiftçinin Ziraat Bankasına bizden önce ödediği faiz yüzde 59 idi. Yüzde 59... Olur ya, bilmeyenler vardır, öğrensinler.

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — Enflasyon neydi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve şu anda yüzde 8 ile yüzde 15 arasına indirilmiştir. Ortada... (AK Parti sıralarından alkışlar)

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Enflasyonu faize oranla bakalım!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bitmedi; kayıtlarınıza iyi alın, toplam tarımsal kredi tutarı 2002 sonu itibarıyla 228 trilyonu; şimdi ise -değerli arkadaşlarım, 2005 sonu itibarıyla veriyorum, dikkat edin, buçuklama filan olmasın- 2,1 katrilyon Türk Lirasıdır. (AK Parti sıralarından alkışlar) Buraya çıkmıştır.

Peki, kaç kişiye verdik? 2002 sonu itibarıyla 77.000 çiftçi bu krediden istifade etmiştir, 2005 sonu itibarıyla 197.000 çiftçi bu krediden istifade etmiştir. (AK Parti sıralarından alkışlar) Tabii, bunları görmezsiniz, görmezsiniz!

Aynı şekilde, bakınız, çiftçi battı, çıktı, şudur, budur, filan, falan deyip duruyorsunuz. Bakınız, ben, size bir şey söyleyeceğim; dikkat edin...

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — Çiftçi sayımız kaç, çiftçi sayımızı söyler misiniz?

NECATİ UZDİL (Osmaniye) — Çukurova'ya git Sayın Başbakan, Çukurova'ya!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Merak etmeyin; ben, oraların hepsini geziyorum, hepsini dolaşıyorum.

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — 4-4,5 milyon çiftçi var...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hepsini geziyorum, dolaşıyorum. Hepsine kapı açık.

Burada bir şey söyleyeyim size: Bakınız, 2002 sonu itibariyle Türkiye'de satılan traktör sayısı 6.300.

NECATİ UZDİL (Osmaniye) — Dalak alma diyor köylü, dalak alma!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2003'te, bu rakam 18.000, 2004'te 30.000, 2005'te 32.000 traktör satışı yapılmıştır bu ülkede. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Haczedilen traktör ne kadar?

NECATİ UZDİL (Osmaniye) — Köylü, buna, dalak alma diyor!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, rica ediyorum, müdahale etmeyin.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Kaç çiftçi traktörünü sattı?

BAŞKAN — Sayın Arıtman, âdeta, bunu, bu toplantıda gelenek haline getirdiniz.

AHMET IŞIK (Konya) — İktüzüğü işlet Sayın Başkan, İktüzüğü işlet.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve 2002 yılında, mazotla ilgili olarak... Az önce, Sayın Baykal, tabii, Amerika ile Türkiye'yi mukayese ediyor...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yok, yok; Avrupa'yla mukayese ediyor...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Avrupa'yla mukayese ediyor...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Avrupa'yı...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Avrupa'yla mukayese ediyor, Amerika'yla mukayese ediyor. Önce...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yok, yok; Almanya'yla mukayese ediyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, Mustafa Bey, Sayın Özyürek, çok ileri gittin; sana burada şimdi bir şey söyleyeceğim, şimdi bir şey göstereceğim sana... *(CHP sıralarından gürültüler)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — El kol hareketi yapma!

AHMET IŞIK (Konya) — Dinle, dinle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Özyürek...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — El kol hareketi yapma!

AHMET IŞIK (Konya) — Saygılı ol, lütfen!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — El kol hareketi yapma!

BAŞKAN — Sayın Bodur... Sayın Bodur...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Özyürek, Plan ve Bütçe Komisyonunda...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — El kol hareketi yapma!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan...

BAŞKAN — Sayın Bodur, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, bunlara içtüzük neyi gerektiriyorsa yapın; biz burada bütçe konuşması yapıyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunlara gereğini yapın.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Talimat veremezsin!

BAŞKAN — Sayın Anadol, lütfen, yerinize oturun efendim.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Oradan talimat veremezsiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Plan ve Bütçe Komisyonunda...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Karşında AKP'li milletvekilleri yok.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Başkana talimat veremezsin!

BAŞKAN — Ben gereğini yaparım, siz yerinize oturun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Plan Bütçe Komisyonunda...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Sayın Başkan, talimat veremez.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sizin yaptığınız eziyeti anlatmak için söyledim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Özyürek, bu ayağa kalkma, bu tür hareketler, bunlar çirkin. Ben sana şurada bir şey söyleyeyim, bak: 7.11.2005 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonunda konuşma yapıyorsun...

OSMAN ÖZCAN (Antalya) — Tahrik ediyorsun.

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Konya Valisi mi zannettin?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve bu konuşmada şu ifadeyi kullanıyorsun: “Zaten bu millet mazoşisttir. Ne kadar eziyet yaparsanız, o kadar” diyorsun. Bu ne be?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sizin yaptığınız eziyeti anlatmak için söyledim; sen yanlış okumuşsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunun manasını, bunun anlamını da burada açıklayayım mı?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Okuduğunu anlamıyorsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunun manasını, bunu da burada açıklayayım mı?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Okuduğunuzu anlamamışsınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Baykal, size ithaf olunur; yanınızda bu tür adamlar çalıştırıyorsunuz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Türk Dil Kurumunun ansiklopedisini, sözlüğünü açar, bakarsanız, bunun ne anlama geldiğini orada daha iyi görürsünüz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sizin yaptığınız eziyetleri anlatmak için söyledim.

V. HAŞİM ORAL (Denizli) — Sen kendi bakanına söyle!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Okuduğunu anlamıyorsun.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, siz Genel Kurula hitap edin. Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu millete mazoşist diyecek kadar seviye kaybına uğramıştır; bu kadar açık. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ben, nasıl gülüyorsunuz, hayret ediyorum; ağlanacak halinize gülüyorsunuz! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Okuduğunuzu anlamamışsınız, okuduğunuzu...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2002’de mazotun litresi 1.098.357 TL, 2003’te 1.398.000, 2004’te 1.548.000, 2005’te 1.900.000. Değerli arkadaşlar, bunların, şöyle, hep birlikte bir toplamını aldığınız zaman, 2003 yılı için 408 trilyon, 2004’te 204 trilyon, 2005 yılı için fiyat farkı 478 trilyon olmak üzere, mazot faturasındaki artış 1 katrilyon 90 trilyon Türk Lirası olmuştur.

NECATİ UZDİL (Osmaniye) — Çiftçi teşekkür ediyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Buna göre, çiftçinin fiyat artışlarından doğan mazot faturası, fark olarak söylüyorum, üç yıl için, âdeta, bizim tarafımızdan sübvansé edilmiştir, burada bir kaybı söz konusu değildir. Dikkatinizi çekerim. Yani, bu dönemde bizim ödediğimiz ise 1 katrilyon 50 trilyon; yani, 40 trilyon gibi bir fark burada söz konusu. Bunu da, sağa sola kaydırmak suretiyle hesap saptırmayalım. Bu, sonuç olarak, çiftçimizin mazot fiyatlarından doğan ek külfetinin, bir defa, yüzde 96, yüzde 97 oranında karşılandığını göstermektedir.

NECATİ UZDİL (Osmaniye) — Doğru, doğru! Çiftçi teşekkür ediyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, dönemimizde... Esnaf ve sanatkârlara geçiyorum. *(CHP sıralarından gürültüler)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Hep teşekkür telefonları alıyoruz!

HARUN AKIN (Zonguldak) — Emekli teşekkür ediyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, yani, şüphesiz ki size de telefonlar gelecek, bize de geliyor. *(CHP sıralarından gürültüler)*

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — Emekliler arıyor...

NECATİ UZDİL (Osmaniye) — Çiftçi teşekkür ediyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geliyor, gelecek bunlar...

Dönemimizde esnaf ve sanatkârların kredi borçları yeniden yapılandırılmıştır; son üç yılda 3,5 katrilyon kredi desteği sağlanmıştır. Hedefimiz, bunu, 4,5 katrilyona çıkarmaktır.

Bakın, ben, size bütçeyi konuşuyorum, siz ise sabote ediyorsunuz; beni kendi minderinize çekmek istiyorsunuz...

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Bu tavır hoş değil, Başbakanın tavrı hoş değil!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ama ben, sizin minderinize gelmeyeceğim; ben, Türkiye Büyük Millet Meclisinin vatan minderinde bu mücadelemi sürdürüyorum; farkımız bu. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Halk Bankası tarafından esnafa kullandırılan kredi nedir: 2002 yılı sonu itibariyle, bu, 47 trilyondur. Yüzde olarak vereyim... Pardon... Yüzde 47'dir. 2005 itibariyle, bu, fiilen ödediği faiz oranıdır, yüzde 15'tir; yani, yüzde 47 faiz öderken, bizim dönemimizde, bu, yüzde 15 faize inmiştir; fark bu.

Peki, kredi tutarı nedir, ne kadar kredi dağıtmıştır, buna baktığımızda, 154 trilyon Türk Lirası 2002 sonu itibariyle dağıtılmıştır. Peki, bizim dönemde ne olmuş; 1,5 katrilyon Türk Lirası esnafa kredi dağıtılmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Peki, ne kadar esnaf kredi almış Halk Bankasından, onun da rakamlarını vereyim size: 2002 yılı sonu itibariyle, 100.806 esnaf kredi aldı. 2005 itibariyle, 227 431 esnaf kredi almıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

NECATİ UZDİL (Osmaniye) — Ne yapsın gariban!

CANAN ARITMAN (İzmir) — 45.000 bakkal dükkânı kapandı, 45.000 bakkal...

AHMET YENİ (Samsun) — Rakamlar konuşuyor, rakamlar...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biraz sonra, onda da, ne kadarı kapandı, ne kadarı açıldı, onu da söylerim; biraz sabırlı olun, biraz sabırlı olun.

Ve bütün bu adımlarımızda, özellikle esnafımızı da, çiftçimizi de, köylümüzü de, acaba bu kurumlarla, bankalarımızla nasıl destekleriz, bunun yanında, kendilerinin önünü nasıl açarız; bugüne kadar hep onların adını attık ve bundan sonra da, bu süreci, aynı şekilde devam ettireceğiz, devam ettiriyoruz.

Şimdi de, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonunun özellikle ne gibi destekler verdiğini burada söylemek istiyorum. Bütçeden, ayrıca, Fona bu dönemde kaynak aktarılmıştır; fakat bu kaynak daha önce 600 trilyonken, bizim dönemimizde yaklaşık 1,4 katrilyona çıkarılmıştır. Bu Fonu güçlendiriyoruz.

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Çünkü millet daha fakir ve fukaralaştı.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Millet ölüyor tabii, ne yapsın!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, bakın, çok çirkin, çok ayıp; bunu, biz, örgütümüz vasıtasıyla dağıtmıyoruz, bunu, biz, valilerimiz, kaymakamlarımız vasıtasıyla dağıtıyoruz. Sizi edebe davet ediyorum... Edebe davet ediyorum... *(CHP sıralarından "Konya Valisi" sesleri)*

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Sayın Başbakan, Meclise hitap edin, Meclise...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Son kuruşuna kadar, amacına uygun olarak, garip gureba, fakir fukara, evet, bu tabloda istifade ediyor.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Tabii! Biz biliyoruz bunu...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Fon kapsamındaki bir diğer önemli faaliyet de, özellikle bireysel veya grup halinde iş yapmak isteyenlere verilen destektir.

Şimdi, ben, özellikle bu tablodan da, bu dönem içerisinde, nereye, ne gönderdik... Bakınız, il ve ilçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonuna gönderilen periyodik yardımları, 2002'ye baktığımız zaman, 97 trilyon görüyoruz; fakat 2005'te bu 163 trilyona çıkmış.

Sağlık destek programları: 2002'de 159 trilyon, şimdi ise, 179 trilyon.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Sayın Başbakan, cari fiyatları kullanıyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eğitim destek programları; 2002'de 207 trilyon, şimdi ise, 477 trilyon Türk Lirası.

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Yoksulluktaki artış ne kadar?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Proje destekleri, 12 trilyon, şimdi ise, değerli arkadaşlarım, 170 trilyon.

Çeşitli sosyal yardımlar; 2002'de 136 trilyon, şimdi ise, 157 trilyon.

Toplamda, biz gelmeden önce, 610 trilyonken, şu anda, 1,2 katrilyon rakamına ulaşmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Tabii, bu arada, ekonomik sebeplerle çocuğunu okula gönderemeyecek ailelerin çocuklarına da aktardığımız, özellikle, şartlı nakit transferi eğitim yardımları da -2003'te bizimle başladı bu süreç- 1,6 trilyondu ve 2004'te 67 trilyona, 2005'te ise 137 trilyona çıkarılmıştır ve bunu da sürekli olarak artıracamız ki, imkânsızlıkları sebebiyle okula gönderilmeyen çocuklarımız da okula gönderilme imkânını, fırsatını yakalasın.

M. CEVDET SELVİ (Eskişehir) — Bu açıklama yetmez Sayın Başbakan. Daha çok kayıp olacak.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve şimdi, bu uygulamada, kız çocuklarına daha yüksek bir uygulama yaptığımızı, geçen konuşmada da söylemiştim; fakat bunu tekrar ifade edeceğim.

Bakınız, ilköğretimde erkek çocuklara 17.000.000, kız çocuklara 22.000.000, ortaöğretimde erkek çocuk için 28.000.000, kız çocuk için 39.000.000 olmak üzere ailelere destek verilmektedir. Kaç çocuk olursa olsun aynı ailenin içerisinde, hepsi de bu yardımı alma hakkına sahiptir ve bu uygulama kız öğrencilerde okullaşma oranını artırmıştır ve annenin banka hesabına bu para geçmektedir. Altını çizerek söylüyorum, bu uygulamadan şu ana kadar yaklaşık 1,2 milyon öğrenci yararlanmaktadır.

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Yoksulluğu artırdığınız kesin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, bakınız, bu yoksulluk bizim dönemimizde oluşmadı.

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Artırdınız, artırdınız...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Artırdınız...

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Yoksulluğu artırdınız...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz, bu yoksulluk tablosunu devraldık ve bu tabloyu şimdi biz tedavi etmeye ve bunu da, psikolojik olarak bu

desteği de vermek suretiyle onları motive etmenin gayreti içerisindeyiz. Bizden önceki yönetimler bunu yapmadı; bunu biz yapıyoruz.

Haa, bu paralar nereye gidiyordu; sizin ısrarla hep söylediğiniz var ya, o yolsuzluk şebekelerine gidiyordu.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Şimdi nereye gidiyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi o hortumlar kesildi, şimdi benim vatandaşına gidiyor. Fark bu! Fark bu! *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Helal olsun!

NECATİ UZDİL (Osmaniye) — Ama başaramadınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu arada, yakacak yardımlarımız devam ediyor. Anadolu'nun dört bir yanında, bütün fakir fukaraya, garip gurebaya bunu gönderiyoruz ve burada, 2003'te attığımız bu adımla birlikte yaklaşık 683.000 ton, 2004'te 1.000.000 ton ve 2005'te 1.250.000 ton kömürü, yerli kömürümüzü, biz, Anadolu'nun değişik yerlerinde, çevre şartlarını da araştırmak suretiyle, fakir fukaraya, garip gurebaya ulaştırıyoruz.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Öldürdünüz milleti!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Peki, ne kadar aileye ulaştırdık: 2002, 2003'te ulaştığımız aile sayısı 1.020.000 ailedir, 2004'te 1,5 milyondur, 2005'te 1.710.000'dir.

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Yoksulluk artıyor gördüğünüz gibi Sayın Başbakan.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Yakında bütün Türkiye'yi muhtaç edeceksiniz.

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Yoksulluk artıyor; rakamlardan belli.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İfademi iyi dinlersen, inceliğini anlarsın. Anlamakta zorlanıyorsun; çünkü Hükümetin, devletin bu tür faaliyetlerini bilmeyen, duymayan, kenarda köşede kalmış olan vatandaşlarımıza ulaşma metodudur bu. Sizin böyle bir derdiniz yok! Sizin böyle bir derdiniz yok! *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)* Bugüne kadar da böyle bir şeyi dert edinmemişsiniz. Biz dertliyiz, siz dertli değilsiniz. Biz kapı kapı dolaşırız, siz Ankara'yı beklersiniz. Aradaki fark bu.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — İş verin; gereğini yapar.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Kömür verme, iş ver!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, burada, özellikle Sağlıkta Dönüşüm Projesiyle attığımız adımlar ortada. Ve bu konuyla ilgili olarak...

M. CEVDET SELVİ (Eskişehir) — Temizlik işçilerine ameliyat yaptırdınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşım, bunların hepsi ülkede her zaman olağan şeyler. Haa, onun üzerine benim Hükümetim gitti mi gitmedi mi? Hemen böyle, mal bulmuş gibi dayanıyorsun, yükleniyorsun ona. Bunların hepsi olacak. Ama bu Hükümet onun üzerine gitti mi gitmedi mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN- Sayın Başbakan, ek süre vereceğim. Yalnız, bir dakikanızı rica ediyorum.

M. CEVDET SELVİ (Eskişehir) — Nereye gitti?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Neyin üzerine gitti? Neye gitti?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sadece Yeni Zelanda'ya gitti, sadece seyahate gitti.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, bu laf atmalara Divan Üyelerimizin de katılmış olması beni üzüyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu Parlamentoda bu kürsüden, milletin kürsüsünden konuşmak kadar, Sayın Milletvekillerimizin hatibi dinlemesi de hem hakkı hem de sorumluluğu. Hele hele bir ülkenin başbakanı konuşurken konuşmasına engel olacak bir tavır içerisinde olmak son derece hoş olmayan, milletimizin de hoş görmediği bir olay.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Başbakan da eliyle öyle yapmasın! *(AK Parti sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN- Sayın Milletvekilleri, sizden rica ediyorum; bu tip hareketler bu Parlamenteoya itibar değil sıkıntı getiriyor. Dinlemenizi rica ediyorum. Haa, bu arada kendinizi göstermek için, öne çıkmak için bazı hareketlerde bulunmanız size de bir şey kazandırmaz, bu Parlamenteoya da bir şey kazandırmaz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Sana yakışıyor mu Sayın Başkan; ne kadar ayıp!

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Başbakanın gözüne girmeye çalışanlara söyle.

BAŞKAN- Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sağlıkta Dönüşüm Programımızda, üç yılda, çok önemli, reform niteliğinde başarıları imza attık. Kamu hastanelerini ortak kullanıma açtık. Artık, Emekli Sandığı mensubu, SSK'lı, BAĞ-KUR'lu, yeşil kartlı diye bir ayırım kalmadı. Bu yetmez mi, bu yetmez mi? Eskiden bu ayırım vardı, bu kalktı. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Sadece devletin hastanelerinden değil, şimdi, özel sektör hastanelerinden de, benim vatandaşım, yeşil kartlısıyla, Emekli Sandığıyla, işçisiyle, memuruyla, hepsi bundan istifade ediyor; yeter. *(CHP sıralarından gürültüler)* Ne olacak; bundan daha büyük değişim mi olur!

Eczanelerdeki -gelin, dikkatinizi çekiyorum- SSK Hastanesinin eczanelerindeki kuyrukları unutmayın. Biz, bütün serbest eczaneleri devreye sokarak o kuyruklara son verdik. *(CHP sıralarından gürültüler)*

Artık -arkadaşım da bugün gayet güzel söyledi- şimdi, konut kuyrukları başladı, konut kuyrukları başladı. Bu size bir şey anlatmıyor mu? Türkiye nereden nereye geliyor! *(AK Parti sıralarından alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)*

Ve yeşil kartlı eskiden ilacını alamıyordu; ama şimdi gidip ilacını da alır hale geldi; bunu da sağladı ve memuru da, SSK'lısı da, hepsi alıyor, bu duruma geldi.

NECATİ UZDİL (Osmaniye) — Grip olana reçete yazmıyorsunuz ama.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve sağlık personeline performanslarına göre eködeme başlattık. Bu uygulamayla da, sağlık çalışanlarının üretkenliğini, bu ülkede, hamdolsun, artırmış vaziyettediriz.

Bakınız, buradan, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesiyle ilgili konuya geliyorum. Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi bir numara, birinci sırada.

MUSTAFA GAZALCI (Denizli) — Oran olarak, oran?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve Sayın Baykal bilmiyorum bir hesap yanlış mı yapıyor; biz cumhuriyet tarihinin rekorunu kırdık diyoruz. Derslik, sınıf demek.

GÖKHAN DURGUN (Hatay) — Bilmiyorduk, öğrendik!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, 70.000 sınıf yapıldı. Şimdi, bunu yıllara böldüğümüz zaman ne yapar; şu hesabını yaparsanız, 23,3 bin, her yıl, biz sınıf yapmışız, derslik yapmışız.

Şöyle, cumhuriyet tarihinde her yıla bu düşüyor mu, buna bir bak bakalım.

ENGİN ALTAY (Sinop) — 1999’da 29.000 derslik yapıldı Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Buna baktığın zaman bunu göremezsin, yok böyle bir şey

ENGİN ALTAY (Sinop) — Belgesi burada! (AK Parti sıralarından “otur yerine” sesleri)

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yok böyle bir şey, göremezsiniz. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (Sinop) — Belgesi elimde...

BAŞKAN — Sayın Milletvekili, oturur musunuz yerinize.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) -Bu başarı nereden yakalandı; çıkardığımız kanunla yakalandı. Bakınız, biz, devlet bütçesinden 55.000’e yakın derslik yaparken, bunun dışındaki dersliği hayırseverlerimiz yaptı ve bu hayırseverlerimiz nereden istifade ettiler bu arada; eğitime yüzde 100 destek kampanyasından istifadeyle, yine bir yerde, devlete ödeyeceği bir vergiyi de bu noktada değerlendirmiş oldular. Ama bizim derdimiz bağcı değildi; bizim derdimiz, üzümü milletçe, beraber yemekti, buydu... (AK Parti sıralarından alkışlar)

Bu eğitime yüzde 100 destek kampanyası çerçevesinde, yaklaşık 2 katrilyonluk destek aldık ve bundan dolayı biz, şahsım, milletim adına, her gittiğimiz açılıшта, zaten hayırseverlerimize de, bununla ilgili şükranlarımızı bildiriyoruz. Bu, ayrıca onların da, adını yazmak istiyorsa kendi adını, babasının, annesinin, kardeşinin veya kimi istiyorsa, onunla da taçlandırıyoruz. Bu adımları da atıyoruz.

Tüm zamanlarda okullarımıza gönderilen bilgisayar noktasında da ciddi bir artış olduğunu söyledim. Bugün yine söylüyorum; hedef, inşallah, 2006’nın ilk çeyreğinin sonunda, bilişim teknolojisi sınıflarındaki 320.000 bilgisayarı halletmek. Bunu da, ama hayırseverlerimizle ama gerekirse ikinci bir ihaleyle bitirecek ve böylece, inşallah, bilişim teknolojisi sınıflarında bilgisayar olmayan okulumuz kalmayacak.

Bakınız, burada bir gerçeği daha vurgulamakta büyük fayda var; öğretmenlere ucuz bilgisayar kampanyası başlattık. Bununla, yılsonu itibariyle, 100.000 öğretmenimize, inşallah, ucuz dizüstü bilgisayar sahibi olma imkânı sağlanmış olacaktır ve bu adım da, dönemimizde gerçekleştirildi.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Öğretmenlere yeterli maaş verin, ikinci bir iş yapmak zorunda kalmasınlar.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Son üç yılda, kamuya tahsis edilen kadroların yüzde 50'sini biz Millî Eğitim Bakanlığımıza tahsis ediyoruz. Bu, bizim, eğitime verdiğimiz önemin ne denli ileri olduğunun açık işaretidir.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Öğretmenler taksi şoförlüğü yapıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Müfredat, otuz yedi yıldır değişmemiştir. Bu demode müfredat değiştirildi. Geçen yıl, her bölgede, 120 okulda pilot olarak uygulanan ilköğretim müfredatı, bu sene bütün okullara teşmil edilmiştir ve ücretsiz kitap dağıtımı devam edecektir. İnşallah, önümüzdeki yıl, ortaöğretimde de ücretsiz kitap dağıtımını yapacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Onu da yapacağız; çünkü bu yıl şunu gördük ki, ortaöğretimde birçok ders kitapları bulunamıyor ve bundan dolayı da ciddi şikâyetler aldık ve bunu da üstlenmek suretiyle, inşallah, bu sıkıntıyı da böylece gidermiş olacağız.

Üniversitelerimizde, kredi ve burs alamayan hiçbir öğrenci yoktur; talep ettiği halde alamayan hiçbir öğrenci yoktur ve göreve geldiğimizde, bu, 45.000.000'dü; 2006'da, şimdi bu rakam 130 trilyona çıkarıldı... 130.000.000... *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Desteksiz gitti.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ortaöğretim bursları 13.000.000'dü, şimdi ise 40.000.000 Türk Lirasına çıkarıldı. Okulöncesi eğitimde yüzde 11 okullaşma oranı varken, şimdi, bu, yüzde 20'ye ulaşmış bulunuyor. Bunlar, hep, bu dönemin atakları ve okullarımızda demokrasi eğitimi ve okul meclisleri projesiyle, demokrasi kültürünün küçük yaşlardan itibaren kavranması ve özümsemesi için yoğun bir gayret sarf edilmektedir ve yıllardan beri konuşulup gerçekleştirilemeyen sosyal bilimler lisesi, beş yıllık liseler olarak açılmıştır. Bunun yanında, inşallah, şimdi, spor liselerini de açmaya başladık ve spor liseleriyle de, spora yönelmek isteyen yavrularımız, buralarda bu fırsatları yakalayacaklardır.

Bugünkü konuşmamda, toplu konut üzerinde durmayacağım; ancak, sosyal donatılar kapsamında, Toplu Konut İdaremizin 141 lise ve ilköğretim okulu ki, bu, 2.728 dersliğe tekabül etmektedir; Toplu Konut İdaresi bunları yapmıştır ve yapmaktadır. 17 tane anaokulu yapmıştır, yapmaktadır. 7 kütüphane, 22 spor salonu, 110 ticaret merkezi, 97 ibadethane, 7 hastane, 24 sağlık ocağı; bunların ihaleleri gerçekleştirilmiş ve inşaatları devam etmektedir.

Tarım köy kapsamında 5.000 konut projelendirilmiş, 11 köyde 1.677 konut başlatılmıştır ve yol noktasına gelince -burada da söylüyorum- şu anda, Türkiye genelinde bölünmüş yolda, hamdolsun, 6.000 kilometre aşıyor.

Değerli arkadaşlarım, tabii, bütün bu başarı nereden geliyor dediğimiz zaman; biri, kaliteli bir farklılaşmayı ortaya koyduk; diğeri de, ulusal ve küresel gelişmeler ışığında iç ve dış beklentilerin etkin bir şekilde yönetilmesini başardık ve burada insan yönetimi var, burada bilgi yönetimi var, burada para yönetimi var. Bunlar başarılı ve bunun neticesini de, hamdolsun, görüyoruz, topluyoruz ve biz, şimdi, bu döneme, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, bir ekonomik güvenlik ve ekonomik savunma anlayışını da yerleştirmiş vaziyetteyiz ve gelişmiş ülkelerde var olan bu anlayışı, mutlaka, ülkemizde de uygulayacağız.

Değerli arkadaşlarım, tabii ki, Türkiye, özellikle, hedef olarak, yatırım, istihdam, üretim ve verimlilik dörtlüsünü şu anda kendisine hedef ihdas etmiştir.

MEHMET ALİ ARIKAN (Eskişehir) — Nerede var?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu da şu anda görüyoruz ve başarılı bir şekilde, şu anda Teşvik Yasasını uyguladığımız yerlerde çok açık, net uygulamaları var ve bunun başarıyla uygulandığı illeri görebiliriz; ama bu başarıyı yakalayamayan iller de şu anda mevcut. Temennimiz, onlarda da farklı çözüm üretmek suretiyle, onlarda da bu başarıyı göreceğiz.

Bir diğer adım; özellikle onu da vurgulamakta fayda görüyorum... Tabii, hep konuşuldu; Sayın Baykal da onu çok merak ediyor; bu simit hesabı noktasında; o hesabı devamlı yapıyorum ve gelirken de, bu konuda, hatta dedim ki arkadaşlarıma, Devlet İstatistik Enstitüsünün rakamlarını değil de, bana özellikle çarşının, piyasanın rakamlarını getirin. Bu rakamları göreyim istedim ve baktım ki... Tabii, Sayın Baykal simitin fiyatının 500 olduğunu söylüyor.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Simitle ilgili tek fiyat söylemedim! Ne konuştuğunuzu bilmiyorsunuz. Hep yanlış naklediyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kaç söylediniz?

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ben, çayı konuştum, simiti konuşmadım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çay 500, simit? Hesabı beraber yapacağız ya...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen söyle. Ben bir şey söylemedim... Ben bir şey söylemedim... Sen yap.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, simitin fiyatını soruyorum; bilmiyor. Benimki çay, simit; ikisi beraber bu hesap yapılır. *(AK Parti sıralarından gülüşmeler)*

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Ciddî ol, ciddî ol Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu hesap beraber yapılır, ikisi beraber yapılır.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ciddî ol gerçekten! Çok hafiflediniz Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, sizi, lütfen, ciddiyete davet ediyorum.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Biz sizi davet ediyoruz!

BAŞKAN — Efendim, siz, Genel Kurula hitap edin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sizi ciddiyete davet ediyorum. Sataşmanızı yaptınız, cevabınızı alacaksınız.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ne biliyorsan orada konuş, cevabını alırsın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Cevabını alıyorsun zaten.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Çoğunun gerçek olmadığını bundan önceki konuşmalarından biliyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda, Keçiören’de ve çevresinde çay 300, simit 300’dür, 350’dir, bazı yerlerde 400’dür.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — İstanbul’da kaç lira?

CANAN ARITMAN (İzmir) — İzmir’de çay da 500, simit de 500...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, hepsini de söylüyorum. Tabii, bu seyyar satıcı. Pastaneden simiti yersen, bu fiyatı bulamazsın; fark bu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Pastaneden konuşmuyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, peki, benim hesabım neydi; benim hesabım 5 kişilik aile üzerindendi.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — 6 kişi! 6 kişi!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 5 kişilik aile üzerinden bu hesabı yaptığınız zaman...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — 6 kişi! 6 kişi!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...bu neye tekabül ediyor...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hesabın 6’ydı...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...270.000.000 Türk Lirasına tekabül ediyor.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hesap 6’ydı...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 5, 5...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hesap 6’ydı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Benim o zamanlar konuştuğum, hep 3 çocuk, anne-baba; 5. Açarsınız, dinlersiniz televizyonları, görürsünüz. Ben ne söylediğimi çok iyi biliyorum.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — 6’ydı.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Akif Beki düzeltiyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bununla da kalmadık. Ne peki şu anda -yeni asgarî ücreti de söylemiyorum, geçtiğimiz asgarî ücreti söylüyorum- 350 idi. Fark ne; 80.000.000 Türk Lirası. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Yani benim vatandaşımın cebinde 80.000.000 kalıyor şimdi; ama ben onu söylediğim zaman, asgarî ücret 180.000.000’du...

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Simit mi yiyecek adam otuz gün?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O zaman çayla simidi almaya yetmiyordu. *(AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)* Fark bu! Fark bu!

ENVER ÖKTEM (İzmir) — Sayın Başbakan, halkımızı simide çaya mahkûm ettiniz! *(AK Parti sıralarından gürültüler)*

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) Hâlâ insanlar simit yiyor; yazıklar olsun!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen... Lütfen efendim, sükûneti muhafaza edelim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, ülkelerin bu noktada -hani, dar gelirliyi konuşuyoruz ya- hesap verileri vardır, mantıkları vardır. Biz, şu anda 2002'de...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Tüp gazdan bahsetseniz Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...Türkiye'de asgarî ücretle kaç kilo ekmek alınıyordu, biliyor musunuz arkadaşlar...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kaç tüp gaz alınıyor; onları da bir söyleseniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 187 kilo ekmek alınıyordu.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kaç tüp gaz alınıyor?

ABDURREZZAK ERTEN (İzmir) — Benzin üzerinden yapın lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2005 yılı itibariyle alınan ekmek 294 kilo. Nereden nereye geldik.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Tüp gaz nasıl, tüp gaz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kiraları da bir söyleyin, kiraları...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Beyaz et, 2002'de 69 kiloydu, şimdi ise 132 kilo. Nereden nereye...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Tüp gaz nasıl?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yumurta, 2002'de 1.445 adet yumurta alınırken...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Kuş gribi...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...2005'te 3.183 yumurta alınıyor.

Çay -kilo olarak vereyim- 2002'de 29 kilo çay alınırken, şimdi 43 kilo çay alınıyor.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Tüp gaz! Tüp gaz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tozşeker, 2002'de 126 kilo tozşeker alınırken, şimdi 170 kilo tozşeker alınıyor.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Şu tüp gaza bir gelseniz.

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — Tüp gaz! Tüp gaz!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kaç tüp gaz alınıyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Makarna, 2002'de 172 kilo alınırken, şimdi 310 kilo alınıyor. (AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bununla kalmadık...

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Tüp gaz almıyor demek ki vatandaş!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, şurada bir gerçeği daha vurgulamamda fayda var; o da şudur: Özellikle, bütçenin gündem dışına kaymak

suretiyle, mesela -bilmiyorum, yani, hesaplar yanlış mı yapılıyor veya bilgiler mi yanlış geliyor- mücevherat, pırlanta filan, Sayın Baykal bunları söyledi; dedi ki: “Bunun KDV’si sıfıra indirildi.”

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Evet, doğru.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Doğru, doğru... Peki, ÖTV’si ne oldu?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Diğer malları artırırken onu da artırdınız. KDV’sini sıfırladınız.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — KDV’yi niye kaldırdınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ÖTV’si ne oldu; yüzde 6’dan yüzde 20’ye çıkarıldı. (AK Parti sıralarından alkışlar) Yüzde 6’dan yüzde 20’ye çıkarıldı.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — KDV’yi sıfırladınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bunlar, bunlar, ekonomiyi, Allah aşkına, söyler misiniz, Türkiye’de ne denli acaba etkileyen kalemdir? Yani, yeri geliyor, bence, bakıyorum farklı oynuyorsunuz, yeri geldiği zaman farklı oynuyorsunuz. Ben size burada da bu rakamı vermiş olayım. Bir diğer konu...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — O indirimi kimler için yaptırdığınızı biliyoruz Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kredi kartının borcunu ödeyemeyenlerin sayısı artıyor diyorsunuz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kimin için yaptırdığınızı biliyoruz o indirimi!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, biz iktidara gelmeden önce, bu ülkede...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — O indirimleri kimin için yapıyorsunuz; onu söyleyin!

BAŞKAN — Sayın Özyürek... Sayın Özyürek, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...kredi kartı kullananların sayısı neydi, bizim dönemimizde ne oldu? Şimdi, burada bir gerçeğe bakmak lazım; kredi kartı almaya vatandaş mecbur mu? Peki, kredi kartını alan niçin limiti içerisinde kullanmıyor? Limiti içerisinde kullansın.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Yetmiyor!

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Kullanıyor; ödeyemiyor!

CANAN ARITMAN (İzmir) — Vatandaş aç.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Limiti içerisinde kullansın. Yani, kalkıp da, nasıl olsa kredi kartı elimde, ben bunu istediğim gibi kullanırım... Yok, öyle bir şey ya! Var mı öyle bir şey? Bunu... Hiçbir gelişmiş ülkede böyle bir anlayış göremezsiniz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hırsızlık mı yapsın?

CANAN ARITMAN (İzmir) — Günü kurtarmaya çalışıyor vatandaş!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir diğer konu: Bakanız “kadrolaşma” diyor Sayın Baykal. Çok çirkin, çok çirkin... Siyasî iktidarlar işbaşına geldikleri zaman, kendi aktörlerini belirleme hakkına sahiptir. Bu onlara demokrasinin verdiği en tabîî, en doğâl haktır.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Odacılar dahil!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Odacılar dahil mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — En doğâl, en tabîî haktır ve bakınız, bütün bu üst düzey yöneticilerin, bir defa, dağıtımı, dağılımı, bunların hepsi zaten bu ülkenin kendi evlatları, kendi personeli.

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Bunlar kamu görevlisi, aktör değil; kamu adına görev yapıyorlar.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bunlar oradan alınır, bir başka yere kaydırılır. Bunları sanki CHP iktidarlarında görmedik mi ya?

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Yalan söylüyorsun...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Görmediniz, yok öyle bir şey!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz, sizin iktidarınızda bazı kurumları nasıl dejenere ettiğinizi çok iyi biliriz; beni konuşturmayın! *(AK Parti sıralarından alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hangi CHP İktidarı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çok iyi biliriz... Çok iyi biliriz... *(AK Parti sıralarından alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hangi CHP İktidarı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çok iyi biliriz... Çok iyi biliriz... *(CHP sıralarından gürültüler)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen CHP İktidarının ne olduğunu bilmiyorsun! Hangi CHP iktidarı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Demin söyledin ya, özel gel, ben de sana özel anlatayım onu. Özel anlatayım...*(CHP sıralarından gürültüler)*

Ve çok daha enteresan...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — CHP yirmi beş yıldan beri iktidara gelmedi, sadece bir kısa süreli koalisyonu var!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Taa geçmişten bu yana alıyorum ben.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — CHP hakkında konuşamazsın! CHP hakkında söz söylemezsin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bakınız, Talim Terbiye Kurulu değiştirildi diyorsunuz. Tabîî değiştirilecek ya!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — O bahsettiğin CHP değil!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değiştirilecek tabî, değiştirilecek...

Şu anda, eğer bundan önceki dönemler başarılı olmuş olsaydı, biz aynen devam ederdik; ama başarılı olmayınca tabî değiştireceğiz.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen de düşeceksin, sen de düşeceksin!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Mahkeme kararları ne olacak?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bunları aynen sürdüreceğiz.

Geliyorum bir başkasına; Sağlık Bakanlığında 141 şef atamasıyla ilgili konuşuyorsunuz.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Evet...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, tabî ki yapacağız.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Neden?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İhtiyacımız var, yapacağız.

Yaptık, yapacağız ve yapmaya da devam ediyoruz. Yine yapacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Anayasa Mahkemesi iptal etti!

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Çiftliğiniz mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu bize yine yasaların verdiği bir yetkidir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ama bir başka şeye geliyorum. Bir başka yanlış var...

ALİ ARSLAN (Muğla) — Anayasa Mahkemesi kararları var!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hiçbir şef görevinden alınmamıştır; çünkü onlara da ihtiyacımız var. Görevinden alınan şef yok, orada da bilgilendirmeniz yanlış.

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Bir hakkı kötüye kullanamazsınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir diğer konu, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunu konuşuyorsunuz. Ayıp ya! Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunda, Hükümetin bir temsilcisi, bakanı var, bir de bürokrati var ve diğer 5 üyeyi Cumhurbaşkanımız atıyor; 7 kişiden bu şekilde oluşuyor; yani, bunu, siz gelseydiniz, farklı mı yapacaktınız? *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Tabî, Anayasayı değiştirecektik.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Evet, değiştirecektik...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sizin öyle, çokook değiştireceğiz dediğiniz şeyler var; bugün, tam tersini yapıyorsunuz.

Bak, ayrıca, burada, ballandıra ballandıra, Kapıkule yolsuzluğunu anlatıyorsunuz.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yok mu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tamam da, iktidar kim; kim verdi bu talimatı?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Kim?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kapıkule yolsuzluğunun üzerine kim gitti ya! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Yoksa siz mi verdiniz, benim bilmediğim bir şey mi var; bu talimatı yoksa siz mi verdiniz?

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Size rağmen oldu!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz veriyoruz ve burada, maşallah, bu kabiliyetinizi de burada öğrendim, hakikaten, telefon diplomasisini de gayet iyi yürütüyorsunuz ve burada da...

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — O operasyon size rağmen!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...bunları dinlerken tamam da, bu size nereden geldi...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Mahkeme dosyasında...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve bunların hepsi dinleniyorsa, hangi kurum tarafından dinleniyor; devletin kurumları tarafından.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Mahkeme dosyasında var Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Gerekli olan şeyler nerede şu anda; bu, araştırma komisyonuna da gönderilen, ama bu arada da size de pas edilen bir konu.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Basında çıktı, gazetelerde çıktı Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet... Evet...

...ve hâlâ, maalesef, ideolojik yaklaşımlarla bir yere varmak istiyorsunuz; varamazsınız, bunu bir defa geçin.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hiç alakası yok!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Rüşvetin ideolojisi mi olur canım! Rüşvetten bahsediyoruz, ne ideolojisi!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve dönemimizde, arkadaşlar, nerede bizim bir kadro ihtiyacımız varsa, bunu, Sayın Ecevit'in döneminde başlatılmış olan imtihan sistemiyle alıyoruz ve bu sistemle, imtihanı kazanan, bilgisayar ortamında bunların dağıtımları yapıyor...

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Mülakat mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve biz...*(CHP sıralarından gürültüler)*

Mülakat sistemi bizim dönemimizde icat olmadı. Mülakat sistemi bizden önceki dönemlerde de vardı. Bilmiyorsan, git sor ağabeylerine, onlardan öğrenirsin; ilk defa yapılmıyor bu *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)* ve şu anda da bu süreci, bu sorumluluğun, mesuliyetin altında yine sürdüreceğiz, yine devam ettireceğiz.

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Sıfır puanlarla aldınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çünkü ülkemizde, emekli olan, şu veya bu nedenlerle ayrılan insanlar var. Biz, oraları boş mu bırakacağız, tabii ki dolduracağız. Bunlar, bizim en doğal yetkimiz, bu bize kanunla verilmiş yetki. Bunu niye yadırgıyorsunuz? Tabii ki, olacak... Şu anda, doğuya, güneydoğuya doktor göndermekte sıkıntımız var. Bunun yollarını açacağız, bulacağız, açacağız... *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

CANAN ARITMAN (İzmir) — Van'daki doktoru alıyorsunuz!

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Bu kadro değişikliğiyle...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve bunun için de, oralara da, ben, uzman doktor göndermek durumundayım. Hangi şartlar bu konuda bize yardımcı oluyorsa, bunu da başaracağız. Ha sizin bildiğiniz bir şey varsa, siz bize yardımcı olun, biz onu da uygulayalım, onu da yaparız, onu da yaparız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve geliyorum bir başka konuya. Sayın Baykal, şu ifadenize çok üzöldüm, ikide bir, sakız gibi çiğniyorsunuz: "Hikmetyar'ın önünde diz çökmek" filan... *(CHP sıralarından "Yalan mı?" sesleri, gürültüler)*

Hikmetyar, o zaman, Türkiye'ye...

MEHMET ZİYA YERGÖK (Adana) — Fotomontaj mı?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Fotomontaj mı Sayın Başbakan?

İNCİ ÖZDEMİR (İstanbul) — Ne ilgisi var? Ne saygısızlık?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, ben öyle bir şey söylemedim. Benden öyle bir açıklama duydunuz mu? Benden öyle bir açıklama duydunuz mu? Ben öyle bir şey söylemedim. Ben, sadece şunu söylüyorum size: Bakınız, bu olay 1986'nın olayıdır. Ben, o zaman, bir partinin il başkanıyım.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Evet...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve o zaman, buraya, Hikmetyar, İslam Ülkeleri Ekonomik İşbirliği toplantısına ve bir Başbakan sıfatıyla gelmiştir, resmî davetli olarak gelmiştir. *(CHP sıralarından gürültüler)* Buyurun; ben, size bütün resmî kayıtlardan okuyorum şu anda. Resmî...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Diz mi çökmek lazım?

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — Nerenin Başbakanı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Afganistan'ın... Afganistan'ın, unutmayın! O zaman, onların verdiği mücadeleyi herkes alkışlıyordu Türkiye'de. Kusura bakmayın... Haa, şimdi, farklı bir safa geçmiş durumda. Ben, şu andaki farklı safta da desteklemiyorum.

ABDURREZZAK ERTEN (İzmir) — Efendim, değiştiniz mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geliştim, geliştim... Değişerek geliştirdim... Otuz yıl öncesinde kalmadım; çünkü çağdışı değilim... Değilim... *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar)*

Sağ olun.

Ve “maaşım yetmiyor!” Değerli arkadaşlar, dürüst olun, doğru konuşun... Benim, bir defa... *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Benim, bir defa, maaşım yetmiyor diye bir ifadem olmamıştır. Sadece...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Alman Bakana söyledin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sadece, Sayın Schröder’le beraber olduğumuz bir ortamda, onların Başbakanlarının aldığı maaş ile bizdeki Başbakanın aldığı maaşı, beraberimde olan bir gazeteciyle, mukayesesini yaptık.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Asgarî ücreti de karşılaştırdın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Yetmiyor” diye bir ifade kullanmadım, hamdolsun, bu noktada herhangi bir sıkıntım yok.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hayır; eksikse, yardımcı olalım Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Böyle bir derdim de yok; ama bunu, siz, bu hale dönüştürmek suretiyle, bunun üzerinden nemalanmak istiyorsunuz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — İhtiyacınız varsa, yardımcı olalım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nemalanamazsınız; boşuna uğraşmayın.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sizin paranızdan nasıl nemalanabiliriz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir diğer konu, Yeni Zelanda’da, dövizli askerlik konusu.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Bir başbakan bunu söyler mi?

FARUK ANBARCIOĞLU (Bursa) — Sen de grup başkanvekilliği yapmışsın...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, ben, Alman Başbakanı ile Türkiye Başbakanının... *(Gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sizin paranızdan biz nasıl nemalanabiliriz?

AHMET İŞİK (Konya) — Dinle! Dinle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Zaten, Türk Milletine “mazoşist” diyen bir kişiyi, ben, ademe mahkûm ediyorum, kabul etmiyorum. Kabul etmiyorum seni. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Özür dileyeceksin bu millettten, özür! Terbiyesiz!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Onu anlatacağım size.

Paranızdan nasıl nemalanabiliriz, ne demek bu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yeni Zelanda’da, dövizli askerlikle ilgili, ben halkımı mı aldatacaktım; halkımın talebini aldım, verilmiş bir sözümüz yoktur diye de döndükten sonra basına açıklama yaptım.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Orada başka, Ankara’da başka!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Niye söylüyorsunuz o zaman?

FARUK ANBARCIOĞLU (Bursa) — Sana ne!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben söylemiyorum, benden, oradaki vatandaşımın...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — İnsanları neden umutlandırıyorsunuz?

FARUK ANBARCIOĞLU (Bursa) — Sana mı soracaktı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yeni Zelanda'da değil, Avustralya'da, onu da öğren!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Niye umutlandırıyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Avustralya'daki vatandaşlarımın talebi bu; diyorlar ki: "Biz, böyle böyle, askerliğimizi yapmak istiyoruz, bunu dövizli olarak yapamaz mıyız, bu konuda bize yardımcı olun." Bundan daha tabii ne olur ya!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir dakikanızı rica edebilir miyim?

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Sayın Başkan, zaten iki saat oldu, konuşma devam ediyor.

BAŞKAN — Sayın Özyürek, siz bu Parlamentoda, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunu temsil ettiniz, Sayın Genel Başkanın oturduğu yerde oturdunuz. Bugün gösterdiğiniz tavır ve takındığınız hal, doğrusu, Başkanlık Divanını çok üzüyor.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Ama Sayın Başbakan da herkese hakaret ediyor.

BAŞKAN — Size, İchtüzük gereğince, gerekli ikazı yapıyorum. Lütfen yerinizde oturun ve yerinizden konuşmayın. *(CHP sıralarından gürültüler)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hakaret ediyor!

BAŞKAN — Buyurun Sayın Başbakan.

Sayın Başbakan, konuşmanızı da toparlamanızı rica ediyorum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, Antalya'yla ilgili olarak... *(CHP ve AK Parti sıralarından ayağa kalkmalar ve gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, yerinize oturun lütfen!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Antalya'yla ilgili olarak... Sayın Baykal, Antalya, benim Başbakanlığım döneminde görmüş olduğu ilgiyi hiçbir dönemde görmedi ve bu dönem içerisinde, sizin gündeme getirdiğiniz ve yine gazete kupürlerinden vesaire okuduğunuz o haberin yine hakikatle ilgisi yok. Parayı veren, orada yatırımı yapan biziz ve Kundu Yolunu bizzat kendim takip ettim. Bizzat kendim takip ettim ve açılışını da yaptım.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — İnşaatını siz yapmadınız, sadece açtınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hayır... Hayır...

BAŞKAN — Sayın Ercenk, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben geldiğimde... Bak, komisyon görüşmelerinde de, sen bu tür böyle yanlış şeyler içerisine hep girdin. İzledim

seni, hiç bu çatının altına yakışmayan fiiller yapıyorsun burada; bir defa, kendine gel! Kendine gel! *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Hayır... Hayır...

BAŞKAN — Sayın Ercenk, lütfen...

Sayın Başbakan, siz Genel Kurula hitap edin.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Sen mi karar vereceksin?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bizzat bu yolun yapımıyla ilgili olarak kendim ilgilendim.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Bir milletvekilini böyle azarlayamazsınız.

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Sayın Başkan, milletvekilini azarlayan bir başbakan olur mu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İlgilendim... Bizzat kendim...

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Hayır... Hayır...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben yaptığımı konuşuyorum. *(CHP sıralarından gürültüler)* Ben yaptığımı konuşuyorum... Ve bu yolun bizzat yapılışını takip ettiğim gibi... *(CHP ve AK Parti sıralarından ayağa kalkmalar, gürültüler)*

Zülfükar Bey... *(Gürültüler)*

BAŞKAN — İdare Amirleri görevini yapsın...

Oturun yerinize Sayın Milletvekilleri. *(Gürültüler)*

FARUKANBARCIOĞLU (Bursa) — Bir türlü değişmediniz. Biz sizin genel başkanınızı ne kadar sakın dinledik.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, yerinize oturun. *(CHP ve AK Parti sıralarından gürültüler)*

Yerinize oturun lütfen! Sayın Milletvekilleri, lütfen, yerinize oturun; aksi takdirde birleşime ara vereceğim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Daha ne kadar konuşacak?

BAŞKAN — Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu yolun...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Sayın Başkan, saate bakın!

BAŞKAN — Efendim, onun takdiri bana ait. Oturun yerinize! Heyecanlanmayın!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu yolun maliyeti 20 trilyondur. Bana o akşam verilen söz 12,5 trilyon. Şu ana kadar hâlâ ödemesini yapmayanların toplam yapması gereken ödeme miktarı 3,565 trilyondur. Bu, bizzat, Kültür ve Turizm Bakanlığından dün akşam aldığım son neticedir. Bu ödeme yapılmamıştır, maliyeti 20 trilyondur, takibini yaptım açılışını da bizzat bitirdim.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, toparlamanızı rica ediyorum.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yarım saat oldu.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bir diğer konu...

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Bir buçuk saat oldu...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, turizmcilerin özellikle dönemimiz içerisinde geldiği noktayı da, şöyle kısa da olsa, burada ifade etmekte fayda görüyorum.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Öyle takdir hakkı var mı Sayın Başkan?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Sayın Başkan, yarım saat oldu, yarım saat!

AHMET IŞIK (Konya) — Sakin ol! Sakin ol!

FARUK ANBARCIOĞLU (Bursa) — Başbakan konuşuyor, lütfen...

İNCİ ÖZDEMİR (İstanbul) — Soru sordunuz cevap veriyor. Ayıp be! Yetmiş milyon, Başbakanı dinliyor.

ALİ CUMHUR YAKA (Muğla) — Arkadaşlar, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi!

BAŞKAN — Sayın Anadol, arkadaşlarımızın bu kadar uzun müdahaleleri olmasaydı konuşma şimdiye kadar çoktan bitecekti. Ben, onu da nazara alıyorum elbette ki.

FARUK ANBARCIOĞLU (Bursa) — Koskoca Başbakan konuşuyor...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, benim grup başkanvekillerimin toplam konuşma miktarı bir saat beş dakika. Grup adına diğer konuşanlar yaklaşık birbuçuk saate yakın konuştular.

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Bir saat on beş dakika...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, şu anda, Hükümet adına Başbakan olarak cevaplandırma yapıyorum.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ne kadar o süre?

FARUK ANBARCIOĞLU (Bursa) — Sabaha kadar!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve burada da Grubumun kullanmadığını da kullanıyorum.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sayın Başkan, böyle bir usul var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yıllara göre Türkiye'ye gelen turist sayısı 2002 yılında 13.256, 2003 yılında 14.029...

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Sayın Başkanım, Sayın Başbakan AKP Grubunun hakkını kullanamaz!

BAŞKAN — Efendim, oturun yerinize lütfen.

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — AKP'nin Başbakanı değil, Türkiye'nin Başbakanı!

BAŞKAN — Lütfen oturun yerinize.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...2004 yılında 17.516, 2005 yılında -rekor- 21.350.000. (AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Şimdi, geliyorum Antalya'ya...

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Sayın Başkan, böyle bir usul var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2002 yılında 4.747.000, 2003 yılında 4.682.000, 2004 yılında 6.047.000, 2005 yılında 7.200.000 turist Antalya'ya gelmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

İstanbul İline gelince; 2002'de 2.700.000, 2003'te 3.150.000, 2004'te 3.470.000, 2005'te 4.700.000 turist de İstanbul'a gelmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Biz, bu yıl, hamdolsun, 20.000.000 turisti toplamda aşmış vaziyeteyiz.

Ben, burada, Antalya'da yapılanlara tekrar değinecek değilim; çünkü dönemimde, Antalya'da yapılanlar, sadece toplam rakam olarak veriyorum, 1 katrilyon 56 trilyondur Antalya'nın geneline yapmış olduğumuz yatırımlar. Bunun içerisinde, bölünmüş yollardan tutunuz, kavşak ve bunun yanında, belediyelere açılan krediler... Bunun yanında, Antalya-Kemer-Tekirova yolu tek şerit, tek şerit, öyle çalışıyorlardı; şimdi, bölünmüş yol yaptık, 56 kilometre çift gidiş, çift geliş.

FERİDUN FİKRET BALOĞLU (Antalya) — Git de bir bak!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bundan öncekiler neredeydi? Bunlar bu dönemde yapıldı.

Aynı şekilde, Finike-Demre yolu, yine, bu dönemde... Kalkan-Fethiye-Dalaman yolu ve şu anda 7 kilometre kaldı, devam ediyor, toplamı 113 kilometre. Bunlar yapılıyor bu dönemde.

CEVDET SELVİ (Eskişehir) — İşçiler para alamıyor...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Göcek Tüneli; şu ana kadar 460 metrenin 400 metresi tamamlanmış vaziyette ve bunun yanında, adalet sarayı ve bunun yanında Kumluca Devlet Hastanesi... Bunlar da devam ediyor.

Bütün bunlarla beraber, bakınız, Manavgat'ta arıtma tesisi çalışmamız devam ediyor. Bunun yanında, yine, Lara Bölgesindeki arıtmanın da gecikmesinin tek sebebi, ne yazık ki, Muratpaşa Belediyesinin, Büyükşehir Belediyesine yer vermeme sebebidir. Bunu da özellikle söylüyorum.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Pes vallahi!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eğer, Sayın Genel Başkan bu konuda yardımcı olursa, Büyükşehir Belediyemiz onu da süratle bitirecektir. Bir yer vermesi, o kadar...

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Öyle değil Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunun yanında, Turizm ve Kültür Bakanlığı Alanya İncekum arıtmasının kapasite büyütmesi için de 1,5 trilyon lirayı ayrıca verdi, bunlar yapıldı.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Antalya'yı konuşurken dikkatli konuşacaksınız; Antalya hakkında yanlış bilgiler söylüyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tabii, benim bütün bu konuşmalarımdan sonra, aslında, en önemli üzüntüm şu...

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Hangisine arıtma yaptınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ne yazık ki, muhalefet, bazı şeylere hiç tahammül edemiyor.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Dükkânını kapatan 45.000 bakkal ne oldu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, istiyoruz ki, bunlara, artık, tahammül gösterelim. Geçen konuşmamda da söyledim; bir dayanışma içerisinde bunları yürütelim ve şahsımla ilgili okumuş olduğunuz kitap, hemen hemen tamamına yakını, hilafı hakikattir. Bunun kaynağını, her şeyini ispat edersiniz. Bunu konuşuruz ve bana delil gösterirsiniz, delil. Öyle, herkesin yazdığı bana delil değil.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Bunları tüm basın yazdı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sizin hakkınızda da yazılmış çok kitaplar var; ama ben, sizin hakkınızda yazılan kitaplardan değil, sizin bu tür yayınlarınızdan cevap veriyorum. Bak, bunlar sizin, buradan cevap veriyorum. Siz de, bana, benim yayınlarımdan cevabı verin, kabulümdür; ama bana gazete kupürleriyle gelmeyin, onlar benim kabulüm değildir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bütçemizin, milletimize, ülkemize hayırlı olmasını Yüce Allah'tan temenni ediyor, emeği geçen, görüş ve önerileriyle katkıda bulunan bütün milletvekillerimize teşekkür ediyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ediyoruz Sayın Başbakan.⁷²

⁷² *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 106, Birleşim 44, Sayfa 594-625*

27 Aralık 2005 Salı

**2006 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı
Teşekkür Konuşması**

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; 2006 yılı bütçesinin gerek hazırlık gerekse görüşülme aşamalarında yoğun çalışmalarından dolayı Maliye Bakanımıza, tüm bakanlarımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerimize, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun üyelerine, bürokratlarımıza, ekonomik birimlerimize, sağladıkları katkılar için çok teşekkür ediyorum.

AK Parti İktidarı boyunca hazırlanan ve uygulamaya konulan tüm bütçelerde olduğu gibi, bu bütçede de Türkiye'nin ihtiyacı olan kısa, orta ve uzun vadeli yaklaşımlara ağırlık verilmesinden büyük memnuniyet duyduğumu, yine, özellikle burada ifade etmek istiyorum.

Sizleri, şahsınızda tüm milletimi sevgi ve saygıyla selamlıyor, 2006 yılı Merkezî Yönetim Bütçesinin ülkemiz, milletimiz için hayırlı olmasını Allah'tan temenni ediyorum. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Başbakan.⁷³

⁷³ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 106, Birleşim 44, Sayfa 649

15 Aralık 2006 Cuma

2007 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; sizleri en kalbî duygularla selamlıyorum, sizlerin şahsında milletimizin değerli fertlerini en kalbî duygularımla selamlayarak konuşmama başlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 2007 Mali Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ve 2005 Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerindeki görüşmelerde Hükümetimin görüşlerini açıklamak üzere huzurlarınızda bulunuyorum.

2007 bütçesi Komisyondaki aşamalarını tamamlayarak Genel Kurulumuza geldi. Bütçenin bütünü üzerinde Maliye Bakanımız sunuşlarını yaptılar; parti temsilcilerimiz değerlendirmelerini sundular. Yapıcı eleştiri ve uyarılarıyla bütçenin hazırlanmasında emeği geçen herkese şahsım ve milletim adına teşekkür ediyorum.

Maliye Bakanlığımıza, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyelerine ve bürokratlarımıza özellikle teşekkür ediyorum. 2007 yılı bütçesi ülkemize ve milletimize şimdiden hayırlı olsun.

Ben ayrıntılara girmeden, bütçemizin ve ekonomik politikamızın ana ilkeleri çerçevesinde değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükümet olarak bugüne kadar biz kendimize bir ilkeyi yola çıkarken belirledik. Bu ilke, millet öncelikli siyaset ilkesiydi. Bugüne kadar böyle geldik, bundan sonra da aynı şekilde bu yola devam edeceğiz. Halkın, genciyle, kadınıyla yönetime katılmasının bütün kanallarını açtık, açmaya da devam edeceğiz.

Bugüne kadar, Türkiye'nin büyüme, adaletle kalkınma hedeflerini gerçekleştirmesini bütün siyasi mülahazaların üzerinde tuttuk. Bir hukuk ve adalet ülkesi olmak için bu adımı attık. Devletin toplumla kucaklaşması için bu adımları attık.

Güven zemininin güçlenmesi için, ülkemize kazandırdığımız değerleri daha ileri noktalara taşıma azminde ve kararlılığındayız.

Hükümetimiz, gününbirlik popülist politikalara, kısa vadeli kazanımlara tenezzül etmeden, Türkiye'nin gelecek perspektifini planlamaya devam etmektedir.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına şimdiden kendimizi odaklamış bulunuyoruz. Bize göre, en temel değerlerimiz olarak cumhuriyetimiz ve demokrasimiz, halkımızın mutluluğu, huzuru ve refahıyla birlikte güçlenecektir. Hiçbir zaman halkı zayıf, halkı güçsüz; ama yönetimi güçlü bir devlet tasavvurumuz olmayacaktır, aynı şeyleri söylüyorum. Aksine, bizim yönetim felsefemiz, devletin toplumla birlikte güçlenmesidir, aynı şeyleri söylüyorum; dün de bunu söyledim, bugün de söylüyorum, buna inanıyorum, yarın da bunu söyleyeceğim. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu yolda birlikte düşünmeye, birlikte karar almaya, halkımızı olabildiğince yönetime katmaya azami özen gösteriyoruz. Bunun için milletvekili seçilme yaşını yirmi beşe indirme cesaretini bu Parlamento göstermiştir, biz gösterdik, burası önemli. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunun için demokratik özgürlük alanlarını genişletmekten korkmadık. Zira biz, kendimize güveniyoruz, milletimize güveniyoruz ve birlik, beraberlik ruhunu güçlendirmek için de, istiyoruz ki, daha genç yaşlarda Parlamento içerisinde gencimiz, kadınıımız yerini alsın.

Türkiye'nin tam bir hukuk devleti olabilmesi, insan hak ve hürriyetlerinin eksiksiz uygulanması için büyük hukuk reformları gerçekleştirdik. Bütün başarılarımızı milletimizin kazanç hanesine hep birlikte kaydettik. Zira yolun başında söz verdiğimiz üzere, milletimize, ülkemize, insanımıza hizmetten daha büyük bir şeref, daha büyük bir rütbe tanımıyoruz. Bu şerefi, bütün mevkilerin, bütün makamların üzerinde görüyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Milletın rızasını, takdirini bütün sıfatların üzerinde tutuyoruz.

Şartlar ne olursa olsun, dışarıda ve içeride hangi gündemler dayatılırsa dayatılsın, Türkiye'yi küçük düşürmek isteyenler ne derlerse desinler, biz, Hükûmet olarak, AK Parti İktidarı olarak demokrasi, hukuk, adalet ve kalkınma hedeflerimizden asla şaşmayacağız. Yasama olarak, yürütme olarak demokrasi, hukuk, refah ve kalkınma yolunda devasa adımlar attık.

Bu süreçte bütün dünyanın gözleri Türkiye'nin üzerinde oldu. Dünya, bugüne kadar hiç konuşmadığı kadar Türkiye'yi konuşmaya başladı. Başarmak için gösterdiğimiz azim ve irade, bütün dünyada büyük yankılar uyandırdı. Türkiye'nin siyasi iradesinin sağlamlaştığını, yıllardır tartışılan, ama çözümlenemeyen yapısal sorunlarımızın süratle bertaraf edildiğini gören dünya medyası, yakın tarihte hiç konuşmadığı veya yakın tarihe kadar hiç gündemine almadığı Türkiye'yi, artık, gündemine vazgeçilmezler arasına koyarak, tartışmaya başladı. Hiç kuşkusuz, bu güçlü iradeyi kuvveden fiile çıkaran hükûmet, bizim Hükûmetimiz oldu.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarı milletimizin itibarıdır dedik, yola böyle çıktık. İstiklalimizin sembolü, cumhuriyetimizin ve demokrasimizin beşiği olan Türkiye Büyük Millet Meclisi cumhuriyetimizin kuruluş yıllarındaki itibarına yaraşır bir özveriyle çalışmalarını sürdürdü. İktidara gelirken vadettiğimiz gibi, zayıflayan, itibar kaybeden özellikle temel kurumlarımıza yeniden itibar, yeniden güç kazandırdık. Bunu sizler yaptınız, sizler başardınız.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; milletim adına sizlere teşekkür ediyorum. Bu reformlar sayesinde -her ne kadar birileri nereden nereye geldiğimizi hazmedemiyorsa da, hazmetmeye alışacaklar- bu süreç aynen böyle devam ediyor. Çünkü dünya takip ediyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

İlk bütçemizi hazırlarken bize şu soruluyordu: "Kaynak nerede?" Biz diyorduk ki: "Kaynağımız Türkiye." İkinci bütçemizi hazırlarken "Refahın, kalkınmanın, büyümenin ön şartı demokrasidir, toplumun güçlenmesidir." demiştik. Üçüncü yıl bütçemizi hazırlarken, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunarken demiştik ki: "Adalet millî bir meseledir, hukuk devleti millî bir meseledir, sosyal barışın korunması millî bir meseledir, milletle devletimizin aynı yöne bakması en büyük millî bir meseledir." demiştik. Dördüncü bütçemizi Meclise sunarken "Türkiye kabuğunu kırdı ve küresel bir aktör oldu." demiştik.

Evet, şimdi, beşinci yıllık iktidarımızın son bütçesini sizlere sosyal istikrar ve sosyal koruma bütçesi olarak takdim ediyoruz. Tabii, bu, bugüne kadar yaşanmamış olan, ilk defa, evet, beşinci bütçesini hazırlayabilen bir bütçe. Bundan dolayı sizleri tekrar tebrik ediyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bütçemiz, Türkiye'nin kaynakları ve imkânları ölçüsünde toplumun ihtiyaçlarını ve taleplerini önceleyen bir bütçedir. Zira biz dört yıllık iktidarımızda, bütün göstergelerde,

evet, rekorları kırdık. Ne yaptık? Bir iddiayla yola çıktık. Dedik ki: Türkiye'yi dört temel taş üzerinde yükselteceğiz.

Şimdi merak ediyorlar “Ne yaptınız, ne yapıldı?” diyorlar. Yine söylemek zorundayım: Türkiye'yi iyi takip etmek, gezmek, izlemek, ne yapıldığını görmeye yeter. Türkiye şu anda bir şantiye, şu anda devlet olarak yaptıklarımız, kamu olarak yaptıklarımız, bir de özel sektör olarak yaptıklarımız... Biz şu anda -dikkat edin- bir şeyi çok önemsiyoruz: Birilerinin ağlayıp, birilerinin sevindiği değil. Ya? Herkesin sevinebileceği bir Türkiye'yi inşa etmeye çalışıyoruz ve biz istiyoruz ki, bu ülkede faaliyet dışı gelirlerin yüzde 85-yüzde 90'lara çıktığı bir Türkiye değil. Ya? Yatırımlarla bezendiği bir Türkiye. Bunu istiyoruz, şu anda bu yapılıyor Türkiye'de. Bunu iyi takip edin. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Araştıralım, bakalım, acaba şu anda Türkiye'de biz iktidara gelmeden önce faaliyet dışı gelirler ne durumdaydı, şimdi ne durumda? Açın da bunu bir araştırın, inceleyin. Yüzde 85-yüzde 90'da faaliyet dışı gelirlerle, yattığı yerde para kazananlar dönemi bitti. Şimdi alın teriyle, çalışarak, yatırım yaparak para kazanma dönemi başladı. Şimdi bu var. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Ve “dört temel taşın birincisi eğitim” dedik ve değerli arkadaşlar, biraz insaf, biraz ızan olursa, o zaman, Türkiye'nin dört bir yanında nasıl okullarımızın yükseldiğini hep beraber görmek imkânı olur ve şu anda 100.280 dersliğe ulaştı eğitim yatırımlarımız. (AK Parti sıralarından alkışlar) Bu bir rekordur, bunu görün. Bu görmemezlikten gelmek bir şey kazandırmaz. Bu heyecanı hep beraber yaşayalım.

Geçen, Türkiye'yi çok dolaşan bir dostum bana şunu söyledi, dedi ki: “Doğu'nun bir köyündeydim. Orada bir okulu dolaştım, ziyaret ettim ve bu okulu ziyaret ettiğimde okuldaki öğretmen bana şunu söyledi: ‘Ağabey, ya, yani, bizim okula ADSL geldi. Bu Hükümet daha ne yapsın? Ta bu köye, bu köydeki okula ADSL sistemi bağlanacak. Ne yapsın bu Hükümet?’ Bana bunu söyledi” dedi.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Hangi köy efendim?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben Şemdinli'de kendim bizzat gördüm. Eğer Şemdinli'ye kadar uzanırsanız siz de görürsünüz. Şemdinli'de gördüm. (AK Parti sıralarından alkışlar) Şemdinli'de kendim gördüm. Yüksekova'da gördüm. Eğer giderseniz siz de görürsünüz. Ama sizin Güneydoğu, Doğu gibi, böyle bir planınız, bir dolaşmanız yok ki. Ancak gidenler bilir.

Ve hani “ben bütün köyleri dolaşıyorum, bütün ilçeleri dolaşıyorum, illeri dolaşıyorum” diyenler, kusura bakmasınlar, en az gittiğim yere, ben, Başbakanlığım dönemi de dâhil olmak üzere, iki kere gittim.

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Yurt dışına da gittiniz, doğru.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Doğru, yurt dışına da gidiyorum. Yurt dışına da gidiyorum. Gideceğim tabii.

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Yurt dışını dolaşıyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye dünyada marka olduysa bununla oldu. Olacak tabii... Olacak... Olacak... (AK Parti sıralarından alkışlar)

Gitmediğiniz yer sizin değil, gittiğiniz yer sizindir. Bunu böyle bileceksin. (AK Parti sıralarından alkışlar) Eğer gittiysen bu olacak, gitmeden bu olmaz. Zaten, ne çektiyse

bugüne kadar, gidilemediği için çıktık. Eğer bugün ihracatımızda 36 milyar dolardan şu anda 85 milyar dolara dayandıysak, bunun sebebi bu dolaşmalardır. Şahsım, bakan arkadaşlarım, hep birlikte söz verdik, fellik fellik bütün dünyayı dolaşacağız diye. Dolaşıyoruz ve bütün cumhuriyet tarihinde 36 milyar dolar ve buyurun, şu dört senede 49 milyar dolar onun üzerine koymuşuz, dört senede. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Artık bunu görelim, bunu görelim.

MUHAMMED KILIÇ (Malatya) — İthalat ne kadar?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onu da söyleyeyim size: İthalatta neyi ithal ettiğimizi bir araştıracaksınız. Acaba geçmişte olduğu gibi lüks tüketim malları mı, yoksa sadece 29 milyar dolar enerji, bunun yanında...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yüzde 15...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, ben sükûnetle hepinizi dinledim. Sizler de dinlemesini bir öğrenin lütfen.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Siz, bizi dinlemediniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve 29 milyar dolar sadece enerji girişi. Bunun yanında, değerli arkadaşlar, makine alımına baktığınız zaman, makine ve teçhizat da neredeyse bir o kadar, 19 milyar dolar da oradan giriş var.

Bakın, bunlarla, Türkiye'deki ithalatın kazandırdığı, ülkemize, farklı bir alan var ve bu farklı alanla sanayide, teknolojide bir gelişime doğru ülkemiz gidiyor. Ve şu anda, ekim ayı sonu itibarıyla 15,8 milyar dolar doğrudan yatırım Türkiye'ye girdiyse, kusura bakmayın, bu rakamlar nereden geldi acaba?

SÜLEYMAN SARIBAŞ (Malatya) — Bankalardan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu yatırımlar nedir acaba? Bakın, ben sıcak parayı konuşmuyorum. Ya? Ülkede direkt yatırıma giren parayı konuşuyorum sizinle. Bizden önce, dört seneden önce, bu ülkede 1 milyar doları aşmıyordu; ama iktidara geldiğimizden bu yana sürekli tırmanıyor ve şimdi geldiğimiz nokta ortada. Ve Sayın Baykal, kusura bakmasın, burada bizim çok çok verimli olan kuruluşlarımızın satılışından bahsetti. Doğru, onlardan da sattık; ama özel sektörün satışlarını niye konuşmuyorsunuz? Bunun büyük bir çoğunluğunu özel sektörün satışları... Nitekim ifade ettiniz, yani bu bankalar, özel sektör bankasını satıyorsa, bundan dolayı biz niye rahatsız oluyoruz? Paramıza, yine, küresel sermaye geliyor, çok daha farklı bir şekilde girerek, bu ülkede bir katma değer sağlayacak ve dünya pazarıyla irtibatı çok daha farklı olan bir yapıyı oluşturuyor ve bundan dolayı, bu para başka yere gitmiyor. Burada, özel sektörde herhangi bir vatandaşımız sattığı zaman, o dolarlar bu ülkeye giriyor, başka yere girmiyor...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kârlar nereye gidiyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve burada yatırıma dönüşüyor. Bunu göreceğiz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kârlar nereye gidiyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve şunu da bilmemiz lazım: Eğer, bizler, küresel bir dünyada özellikle bir mücadele sürdürecekseniz ve bu mücadele

esnasında, biz, dünyada yerimizi dört dörtlük alacaksak, burada rahat olacağız, onurlu olacağız ve bu onurlu bir şekilde bu süreci devam ettireceğiz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Evet, taşeron olacağız! Taşeron olacağız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve eğitimde bu atılan adımlarla, değerli arkadaşlar, biz yolu kesmedik. Ya? Bakın, göreve geldik, bir üniversite öğrencisinin aldığı burs 45 milyondur. Ama şimdi, bu bütçeyle birlikte bir üniversite öğrencisinin alacağı burs 150 milyona çıkıyor, 150 YTL, 150 YTL! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

FUAT ÇAY (Hatay) — Kaç kişiye burs veriyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, cumhuriyet tarihinde 45 YTL'ye çıkmış ve dört senede 105 YTL bunun üzerine ilave etmiş buradan...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Simit parası...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve bu konuda, değerli arkadaşlarım, gelinen nokta çok açık, net, rakamlarla ortada.

Ayrıca, bakınız, “Haydi Kızlar Okula Kampanyası”yla, bizler, özellikle ilköğretimde erkek öğrencilere 18 YTL'yi verdik, veriyoruz, kızlara 22. Lisede, erkek öğrencilere 28, kızlara 39; vermeye devam ediyoruz. Annelerin hesabına bu para giriyor ve bununla, 200 bini aşkın yavrumuz eğitime kazandırıldı ve bu adım, bu çalışma, aynı hızla devam ediyor. Bunu, şu anda televizyonları başında izleyenler, zaten, çok çok iyi biliyorlar ve bizzat bunu yaşıyorlar. Ama bunu duymak istemeyen veyahut da derdi bu olmayanlar zaten bunu ne konuşacaklar ne de dillendireceklerdir. Eğitimde biz bununla kalmadık. Aynı şekilde yurtlar ülkemize dağılıyor. Aynı şekilde ülkemiz genelinde, yine, özellikle ADSL sistemiyle birlikte, hamdolsun, 600 bin öğretmenimiz bu noktada eğitime alındı ve bu eğitimle birlikte onlar da ülkemizde yavrularımızın yetişmesine katkıyı sağlayacaklar ve bununla da uluslararası bilişim teknolojisindeki kuruluşlarla irtibatımız hâlen devam ediyor ve birlikte de bu süreci güçlendirerek devam ettireceğiz ve ikinci önemli adım, özellikle, sağlıkta.

Sağlıkta radikal çözümler ürettik. Bunların en önemlisi, malum, SSK hastaneleriyle devlet hastanelerinin birleştirilmesiydi. Buna “olmaz” denildi. Ama oldu, şu anda çalışıyor. Biz göreve gelmeden önce SSK hastanelerinde doluluk oranı yüzde 130'dur, altı ay, yedi ay sonraya gün veriliyordu; devlet hastanelerinde yüzde 60-yüzde 65'ti. Ama şimdi neredeyse bir dengeye doğru geldi. Yeterli mi? Değil, daha yapılması gereken yatırımlar var. Bununla da kalmadık, özel sektör hastaneleri, vakıf hastaneleri, bunlar da devreye girmek suretiyle buralara da, malum, artık, hizmet alımı yoluyla buralardan da hizmet alınabiliyor.

Bir diğer adım: Malum, SSK hastanelerindeki ilaç olayı ve ilaçta ciddi sıkıntılar yaşanıyordu. İsteddiği ilacı veyahut da doktorun verdiği ilacı alamayan hastalarımız vardı. Dedik ki, biz, aynen diğerleri nasıl serbest eczanelerden ilacını alıyorsa SSK'lı da alacak.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Alabiliyor mu şimdi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Burada kıyamet koptu “Olmaz” dendi. Oldu, şimdi alıyor.

Siz herhâlde eczaneye gitmiyorsunuz, eczaneye derdiniz yok. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Şu anda SSK'lı, sosyal güvencesi olan da, aynen, eczanelerden gidip ilacını alabiliyor, her türlü. Kaldı ki, biz, biliyorsunuz yeşil kartta da bu adımı attık. Yeşil kartlı ilacını alamıyordu. Şimdi, yeşil kartlı da alıyor. O da ilacını almaya başladı. Bunların hepsi sağlandı ve bunlar bu dönemde başarılı ve daha iyi olacak, çünkü bu alanda da kararlıyız.

İlaçta KDV düştü mü? Sayın Baykal, düştü. İlaçta KDV'yi düşürdük.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Aksi bir şey...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ben öyle bir şey söylemedim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Öyle bir soru sorulmadı Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, konuşurken böyle notlarımı da düştüm de onun için diyorum.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Karıştırıyorsunuz... Tutanakları getirtiriz. Karıştırıyorsunuz...

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Yanlış not vermişler Sayın Başbakan.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yanlış not vermişler size Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hayır, ben buradaydım, başka yerde değildim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Etrafınızdakilere dikkat edin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bizzat dinledim, notlarımın arasında.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Etrafınızdakilere dikkat edin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bunun dışında, yine hastanelerimizde, ülkemiz genelinde bu yaygınlaştırma çalışmalarını, Doğu, Güneydoğu, bölgesel ayrımlara tabi tutmadan her yerde yaymaya devam ediyoruz ve koğuş sistemini kaldırarak, tek yataklı, çift yataklı, evet, hastaneler yaygınlaşıyor ve bu hastanelerle birlikte de, hamdolsun, insanımıza daha farklı bir hizmet verme dönemini başlattık.

Tabii, bunun dışında, üzüntüm olan bir şey var. Bu ülkede ne yapılıyor? Bakın, hep söyledik, yine söyleyeceğim: Bir, bizler, adalet noktasında, şu ana kadar adalet saraylarıyla, ülkemizin, hamdolsun, 60'a yakın noktasında adalet saraylarını inşa ettik.

ENGİN ALTAY (Sinop) — Asma kilitli adliye de var bu ülkede Sayın Başbakan.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyin efendim.

Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve son olarak, bu hafta, Afyonkarahisar'da 2 tanesinin daha açılışını yaptım: Emirdağ Adalet Sarayı ve Sandıklı Adalet Sarayı. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Biz bu açılışlara yetişemiyoruz ve onun için de toplu açılış törenleri yapıyoruz. Bir hafta öncesinde Kastamonu'da aynı şekilde açılış yaptık. Kastamonu'daki açılışta da, yine merkezden, yine orada bir dev barajın -hamdolsun- bir defa, su toplamayla ilgili bütün şu andaki çalışmalarını bitmiş ve su

toplamaya başlamış durumda, ama başlangıcına bakıyorsunuz, on dört sene önce. Ve bizim dönemimizde, yoğun bir şekilde yüklenerek, yüzde 60-yüzde 70'lik kısmı bitirildi ve şu anda su toplamaya başladı ve süratle, inşallah, bundan sonra sulama kanalları bitirilecek ve bütün bölge, yaklaşık 600 hektar civarındaki bir alan bununla sulanacak. Bakın, bunlar atılan adımlar ve bu devam ediyor.

CANAN ARITMAN (İzmir) — GAP ne oldu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Orada, yine, okullar olsun, diğer sağlık tesisleri olsun, hepsinin açılışları o gün yapıldı ve Afyonkarahisar'daki bu hastanelerle birlikte, 32 tesisin aynı gün açılışını yaptık, bir tanesinin de temelini attık. Bunların içerisinde, birçok alanda attığımız adımlar var. Yani, ulaştırmadan tutunuz karayollarına varıncaya kadar, bunun yanında eğitime varıncaya kadar, toplu konuta varıncaya kadar bütün bu adımlar atılıyor.

Örneğin, 206 tanesinin orada teslim törenini yaptık, 500 küsur konutun da temelini attık ve şu anda -gerçi, Maliye Bakanım da söyledi ama ben de söylemek durumundayım- 200 bini aşkın, şu anda inşa hâlindeki konut var. 100 bininin anahtarı bu yılsonuna kadar teslim edilmiş oluyor *(AK Parti sıralarından alkışlar)* 100 bininin ve hedef, önümüzdeki yılsonuna kadar, 2007 sonuna kadar 250 bin konuta ulaşmak. Arkadaşlar, bu bir dünya rekorudur. Ben, HABİTAT'la tanışan, bilişen birisiyim, onlarla da çok görüştüm bu konuları ve bu rakamları kendisine söylediğimde bana söyledikleri şu olmuştur: "Bu bir rekordur." Bugüne kadar bunlar yapılmadı.

Az önce burada yoksulluktan bahsediliyor, fakirlikten bahsediliyor.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yok mu? Yoksul yok mu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Arkadaşlar, "yoksul yok" demedim ki, var tabii. Var tabii, bu bizim derdimiz. Ama bütün bu konutlar, hepsi, işte bir orta tabaka güçlendirelim istiyoruz. Aşağıdan şöyle yukarıya doğru vatandaşımızı güçlendirelim istiyoruz. Onları gecekonduyardan buralara doğru taşıyalım istiyoruz. Kentsel değişim, dönüşüm, bunları yapalım istiyoruz, derdimiz bu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ama gerçekleri de inkâr etmeyelim, bu gerçekleri lütfen görün! Şu anda, Türkiye'nin 81 vilayetinde bu konutlar yapılıyor. Nereye giderseniz gidin bunları göreceksiniz; Hakkâri'de de göreceksiniz, Tunceli'de de göreceksiniz, Batman'da da göreceksiniz, Siirt'te de göreceksiniz, nereye giderseniz gidin bunları göreceksiniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ama bunları yok kabul etmeyin, bunlar her yerde var.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — 1 milyon aç da var, 20 milyon yoksul da var! *(AK Parti sıralarından "Sus" sesleri, gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Özyürek...

AYHAN ZEYNEP TEKİN BÖRÜ (Adana) — Sayın Baykal konuşurken biz dinledik ama dikkatle dinledik. Siz bizim ağabeyimizsiniz, siz de dinleyin!

BAŞKAN — Sayın Özyürek, lütfen müdahale etmeyin efendim. Sayın Milletvekilleri...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yoksul memlekette zengin edebiyatını dinlemek zorunda değiliz!

AYHAN ZEYNEP TEKİN BÖRÜ (Adana) — O ne anlattı, Sayın Baykal ne anlattı? Biz dinledik saygıyla.

BAŞKAN — Sayın Özyürek, lütfen efendim, her cümlenin sonunda müdahale ediyorsunuz, lütfen...

Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli Başkan, Değerli Milletvekilleri; lütfen hatırlayalım: Türkiye'nin gelecek vizyonunu kaybettiği günlerden biz bugünlere geldik. Havası kirlenmiş, siyaseti kirlenmiş, suları bitmiş, çöp dağlarıyla âdeta yaşanmaz hâle gelmiş günlerden bugünlere geldik. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bugünlere, gazetelerin promosyon olarak gaz maskesi dağıttığı günlerden geldik. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bir bir bankaları batan, batırılan Türkiye'den bugünlere geldik.

Değerli arkadaşlar, bizden önceki dönemde 22 banka Fona devredilmedi mi? O Fona devredilen dönemin parlamentosundan az da olsa burada bazı arkadaşlarımız var, yaşadılar o dönemi.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sizin partinizde de var!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hatta iktidarının içerisinde olanlar da var, yaşadılar bu dönemi!

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Sizin bakanlarınız arasında olanlar da var Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama şu anda Fona devredilen bir banka var mı?

YÜKSEL ÇORBACIOĞLU (Artvin) — Şimdi de yabancılara devrediyoruz, Yunanlılara...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Yunanlılara devredilen var.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — İmar Bankası!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İmar Bankası, hâliyle nasıl bulduysak, aynı şekilde işlemine tabi olmuştur, bizim dönemimizin Fona devredilen bankası değildir.

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Sınırsız mevduat güvencesi getirdiniz Sayın Başbakan!

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Banka kalmadı zaten batacak!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bu dönemde tam aksine finans sektörü güç bulmaya başlamıştır. Ama tabii ki sizlerdeki sermaye düşmanlığı, dün de nasıl varsa, bugün de var, onu görüyorum ben sizde. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Onu görüyorum... Ve o mantığınız, aynen, demek ki devam ediyor. Zaten, Sayın Genel Başkan, bundan öncekinde de söylemişti "Ben, otuz sene önce neysem bugün de oyum." demişti, demek ki hâlen devam ediyor; bu, görünüyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

FUAT ÇAY (Hatay) — Ali Dibolara gel, Ali Dibolara!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve döviz bürolarının önünde bekleyen halkımızın, devalüasyonu, ekonomik krizi, kahredici bir kaygıyla izlediği günlerden biz bugünlere geldik.

ALİ ARSLAN (Muğla) — YİMPAŞ... YİMPAŞ...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir günde Türkiye'nin bütün varlığının yarısını kaybettiği günlerden bugünlere geldik. Türk parasının pul olduğu günlerden bugünlere geldik. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Her Türk vatandaşının cebinde taşımaktan mahcubiyet duyduğu bol sıfırlı bir paramız vardı -o sıfırları atan iktidarların içerisinde olanlar da var burada- o günlerden bugüne geldik ve enflasyon, yüksek faiz ateşinin bütün hesapları yakıp kül ettiği, bütün muhasebe kayıtlarını anlamsız kıldığı zamanlardan bugünlere geldik.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Namuslu başbakanlardan bugünlere geldik!

BAŞKAN — Sayın Çakır...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Genel Başkan, kadronuz, maşallah, çok çok adaplı hareket ediyor! Ondan dolayı iftihar edebilirsiniz! *(AK Parti sıralarından alkışlar)* İftihar edebilirsiniz! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Dokunulmazlığa sığınmayan başbakanlardan bugünlere geldik!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Zira az önce konuşmanızda ifade ettiniz. Konuşmamın bu bölümünde, ister istemez buna cevap vereceğim. Sayın Cumhurbaşkanının açıklamasıyla ilgili konuyu, burada, gündeme taşıdınız. Bakınız, Sayın Cumhurbaşkanının kendi açıklaması, kendinden sâdır olmamıştır, ziyaret eden bir parti kanalıyla medyaya sızdırılmıştır. Bana bu sorulduğu zaman, ben, partimin kapısı önünde, girişinde, medyaya, Sayın Cumhurbaşkanımızdan duymadığım sürece buna inanmam ve cevaplandırmam, dedim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Devamında ne dediniz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Müsaade edin... Mustafa Bey, lütfen, müsaade edin... Şu adabı artık öğrenin. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Gayet adaplı konuşuyorum!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve içeride parti teşkilatıyla yapmış olduğum toplantıda, erken seçim değerlendirmesi yaptım. Orada Cumhurbaşkanlığıyla ilgili değerlendirmelerimi yaptım. Çünkü örgütüme anlatıyordum ve muhatabım kimdi? Tabii ki, Türkiye'deki muhalefetti. Yani, erken seçimi konuşan, Cumhurbaşkanlığını konuşan...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hayır, buna da kimse inanmaz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İster inan, ister inanma, zaten o yerini bulur! *(AK Parti sıralarından alkışlar)* İster inan, ister inanma, yerini bulur!

Bu ülkede Sayın Cumhurbaşkanımızın şu anda gelip de, Sayın Baykal'ın istediği gibi, partisinde politika yapma niyeti zaten yok, böyle bir şeyi düşünmesi de mümkün değil. Nereden çıkardıysa onu çıkardı, bilemiyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Böyle bir şeye zaten ihtimal vermek mümkün değil, kargalar bile buna güler. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ve tabii Sayın Baykal güldürüyor orada! Nitekim böyle bir şeyin olmayacağı belli. Fakat biz bir şey ortaya koyduk. Nedir o? Bir şeyi öğreneceksiniz: Anayasa'nın amir hükmü, bu ülkede beş yılda bir seçim yapılır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Amir hüküm değil o.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Beş yılda bir seçim yapılır. Eğer beş yılı getiremiyorlarsa, bu bir aczin ifadesidir, başarısızlığın ifadesidir. *(AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* Bunu bir defa öğreneceksiniz. Şu anda bu kararı verecek olan siyasi iradedir, bu Parlamentodur.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hukuk okumadığınız nereden de belli!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu Parlamentonun vereceği karara, bir defa saygı duymaya mecbursunuz. Hele hele “ben milletvekiliyim” diyen herkes buna saygı duymaya mecbur. Demokrasi budur, bunu öğreneceksiniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bir diğer konu, Sayın Cumhurbaşkanlığıyla ilgili spekülasyonlar. Bu spekülasyonlar yakışmıyor.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sizin hakaretleriniz hiç yakışmıyor! *(AK Parti sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yakışmıyor! Yakışmıyor!

Bakınız değerli arkadaşlar, tabii, ben, doğrusu bu noktaya gelirken, bir şeyi hatırlatmak istiyorum: Cumhurbaşkanlığını, özellikle seçimi nasıl yapılır? Bu, Anayasa’mızın 101’inci ve 102’inci maddelerinde çok açık, net var. Ben, bunu tavsiye ederim, okuyun. Burada ne yazıyorsa ona göre yapacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ona göre yapacağız. Ama lütfedip, bir okumakta fayda var. Okuyun. Burada, aynen, 101’inci maddede, Cumhurbaşkanının nitelikleri ve tarafsızlığı, 102’inci maddede de seçimini anlatıyor, nasıl yapılacağını söylüyor.

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Tarafsızlığı derken sizi tarif ediyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Orada buna bakarsanız, haa, bunu görürsünüz.

CANAN ARITMAN (İzmir) — 102’inci maddenin ikinci paragrafını okuyun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, burada, değerli arkadaşlarım, Çankaya’ya kim gider, kim gitmez, hepsinin tanımı var, hepsi burada anlatılmış. Dolayısıyla, oraya gitme vasfına haiz olanlar gidecek. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Kim haizse, o gidecek. Onun seçimi nasıl yapılırsa, o yapılır. Bu kişi, Ahmet olur, Mehmet olur. Ahmet olur, Mehmet olur.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Millet iradesini gasbetmeden, kapkaç yapmadan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Lütfen, kendinize dikkat edin. Lütfen...

BAŞKAN — Sayın Arıtman, lütfen müdahale etmeyin efendim.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Milletin hakkını koruduğum için konuşuyorum.

BAŞKAN — Lütfen, müdahale etmeyin efendim.

İNCİ ÖZDEMİR (İstanbul) — Sayın Baykal konuşurken biz saygıyla dinledik, büyük bir saygıyla dinledik.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Amma saygıyla dinlediniz!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bu tanımda ne varsa, bu kutsal çatinın altından o karar çıkacaktır ve bu kararı burası verecektir.

Germek, germemek... Sayın Baykal, ben, ayna karşısında çocukken konuşuyordum, öğretmenim öyle tavsiye etmişti “Oğlum, iyi hatip olmak için ayna karşısında konuşmakta fayda var.” demişti. Ama görüyorum ki, sizler de Türkiye Cumhuriyeti Başbakanına “adam ol, adam” derken ayna karşısındaydınız herhâlde! *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Türkiye Cumhuriyeti’nin Başbakanına “küstah” derken ayna karşısındaydınız herhâlde! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Cumhurbaşkanına hakaret ederken neredeydin Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aksiseda yapan alanlarda konuşmayı ben pek sevmem, ama siz seversiniz, öyle görünüyor.

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Sayın Başbakan...

BAŞKAN — Sayın Kumkumoğlu...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — “Üç koyun güdemezler” benzetmesini kim yapıyor?

BAŞKAN — Müdahale etmeyin efendim... Lütfen müdahale etmeyin...

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Koyun güttüğün kesin ama!

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyin, Hatip konuşuyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bakın, benim kullandığım ifadeler, bütün bu ifadelerden sonraki süreçte ve deyim olarak, atasözü olarak bizim lügatlerimize geçmiş olan ifadelerdir, oraya geçmiş ifadelerdir...

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Nedir? Hangisi?

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Ne alakası var?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aç Türk deyimlerini, orada onu da görürsün. Onu da görürsün!

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — “Ananı al git” var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bugüne kadar gelen süreçte...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — “Yan gelip yatma” var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O da var, o da! O da var!

CANAN ARITMAN (İzmir) — “Askerlik yan gelip yatma yeri değildir.” dediniz.

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — “Yağmalama” var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bugüne kadar gelen süreçte bunların hepsini gördük, yaşadık ve büyümeye, kalkınmaya, demokrasiye, hatta seçimlerin zamanında yapılmasına bile alışmakta güçlük çekiyorsunuz. Türkiye güç kaybına uğrasın ki kendileri güç kazansın diye bakıyorlar ve böyle bir şey olduğu zaman da, inanın zil takıp oynarlar. İşi buraya getirdiler. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Seçim ne zaman güç kaybı oluyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye’ye büyük enerji kaybettiren zamanlarda olduğu gibi, yeni kan uyuşmazlıkları, yeni hayalî koalisyonlar hayal ediyorlar. Bazı kutsal koalisyonlar oluşturmaya başladılar. Hayırlı olsun. Ne kadar tutar bilemem. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

FUAT ÇAY (Hatay) — Kaç milyon işsiz var? Kaç milyon yoksul var? Bütçe üzerinde konuşuyoruz, bunlardan da bahseder misin?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tabii, siyaset şans oyunu değildir. Türkiye, tercihini istikrardan yana yapmıştır, bunu bilersiniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Dört yıl üst üste büyüyen, üst üste güçlenen bir Türkiye var. Bunu inkâr edemezsiniz. Kimse de, bunları, artık, kusura bakmayın, yutmuyor ve bizim dönemin başarılarını, rekorlarını mukayese etmekle yetinmiyorlar ve tabii, gölgelemek için de birçok şeyler söylüyorlar. “Ali Dibolar” diyorlar.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Evet...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben hemen söyleyeyim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yalan mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben hemen söyleyeyim. Ben, İstanbul Büyükşehir Belediyesini Ali Dibolardan devraldım. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Bırak İstanbul’u!

FUAT ÇAY (Hatay) — Dokunulmazlığı kaldırın Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, buyurun. Bak, şimdi, en büyük Ali Dibo burada.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Niye dokunulmazlığı kaldırmıyorsun?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — En büyük Ali Dibo burada.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Niye kaldırmıyorsun dokunulmazlığı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dikkat et, en büyük Ali Dibo burada.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Niye kaldırmıyorsun dokunulmazlığı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve şu anda göreve geldiğinden bu yana...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Kaldır dokunulmazlığı!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Göreve geldiğinden bu yana... Göreve geldiğinden bu yana...

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Kaldır dokunulmazlığı!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Rahatsız olma...

Göreve geldiğinden bu yana...

FUAT ÇAY (Hatay) — Kaldır dokunulmazlığı Sayın Başbakan. İstanbul Belediyesindeki Ali Diboları görelim bakalım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Göreve geldiğinden bu yana, bakınız, bugüne kadar söylenen şeydu: “Yuvacık Barajı İstanbul’a su verecek. Bize

bunun sözünü verdiler.” demişti. “Çık bir yazılı açıklama yap” dediğimiz zaman, böyle bir açıklama yapamadılar.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Sen yap o zaman.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kaldı ki, şu anda Yuvacık Barajı’nda su yok, su. Su yok. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

FUAT ÇAY (Hatay) — En büyük baraj dokunulmazlık barajı!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve su olsa da su olmasa da, sürekli olarak, ne yazık ki, Hazine, oraya sürekli olarak parayı ödüyor. Elli tane baraj yapıldı bu parayla. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hesabını sormazsan namertsin! Hesabını sormazsan namertsin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tamam mı?

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Eğer söylediklerine inanıyorsan hesabını sor.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir saniye efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir saniye efendim.

Sayın Milletvekilleri, Sayın Hatip konuşuyorlar.

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Nasıl konuşuyor Sayın Başkan? *(AK Parti sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Kumkumoğlu...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir saniye efendim. Sayın Başbakan, bir saniye...

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Hatip konuşurken herkese hakaret ediyor.

BAŞKAN — Bir dakika susar mısınız?

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Biz size bakıyoruz, bir şey yaptığınız yok ki!

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Böyle bir şey yok.

BAŞKAN — Bir saniye efendim. Bir saniye efendim. Ben size sabırla bakıyorum, acaba ne yapacaksınız diye.

Sayın Hatip kürsüde hürdür, konuşmasını yapar.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Başbakan gibi konuşursa dinleriz. Hakaret etme hakkı yoktur.

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Hakaret edemez.

BAŞKAN — Bir dakika efendim. Ben Başkan olarak konuşuyorum.

Sayın Ahmet Küçük, Başkanlık Divanı üyesisiniz, bulunduğunuz yerden her kelimeye müdahale ediyorsunuz. Sayın Özyürek, Grup Başkan Vekilliği yaptınız, her kelimenin arkasından müdahale ediyorsunuz. Sayın Kumkumoğlu, Sayın Çay ve diğer arkadaşlarım, hatip kürsüde hürdür, istediğini söyler.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hakaret etmemek kaydıyla.

BAŞKAN — Söyledikleri sözün arkasında, Partinizi, Grubunuzu, şahsınızı ilgilendiren...

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Daha ne olacak Sayın Başkan?

BAŞKAN — Lütfen efendim! Lütfen... Burası Plan Bütçe Komisyonu değil. Oradaki alışkanlığınızı burada sürdürmeyin. Beni dinleyin... (AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Sayın Genel Başkanınız oturuyor, dinliyor ve nezaket içinde dinliyor.

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Ne yapsın yani Sayın Genel Başkan, kürsüye mi insin?

BAŞKAN — Susar mısınız lütfen!

Yanlış bir şey olursa, Grup Başkan Vekilimiz Sayın Topuz karşımızda, söz ister, Sayın Genel Başkan söz ister, ilgili bir arkadaşımız varsa burada söz ister, hatibin konuşmasına karşılık verebilir. Biz bunun için buradayız, ama her söze, her konuşmaya -lütfen-müdahale ederseniz, bunun sonunu bulamayız, bu yakışık almaz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Ama hatibin hakaretlerine de müsaade etmemeniz lazım.

BAŞKAN — Sayın Özyürek, bu sizde bir rahatsızlık. Lütfen, bu rahatsızlığınızdan vazgeçin. (AK Parti sıralarından alkışlar) Lütfen... Lütfen... Lütfen efendim. Yani, mazoşistlik başka bir şey, ama bu da başka bir şey. Her şeye müdahale ediyorsunuz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Bana hakaret edemezsiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Lütfen efendim...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Saygılı olun lütfen.

BAŞKAN — Her kelimeye müdahale ediyorsunuz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hakaret edemezsiniz!

BAŞKAN — Grup Başkan Vekilliği yaptınız. Sizi İç Tüzük'e uygun hareket etmeye davet ediyorum.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Olmuyor, olmuyor!

BAŞKAN — Lütfen...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Başbakana yaranmak için kuralları çiğnemeyin.

BAŞKAN — Ben bir şey gördüğüm zaman müdahale edeceğim, İç Tüzük bana bunu veriyor. Ben dikkatle takip ediyorum. Grup Başkan Vekilimiz orada, Genel Başkanımız orada efendim, size ne oluyor? Lütfen efendim.

Sayın Başbakan, devam edin efendim, buyurun.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hakaret etmemek kaydıyla...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve tabii, Sayın Genel Başkan "Hesap sormazsanız..."

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Namertsiniz, evet...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — "...namertsiniz" diyor.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Evet.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hesap sorma makamı biz değiliz. *(CHP sıralarından gürültüler)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Dokunulmazlığı kaldırın o zaman.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hesap sorma makamı... Hesap sorma makamı...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Kaldırın dokunulmazlığı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hesap sorma makamı yargıdır.

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Dokunulmazlığı kaldırılmadan yargıya nasıl gidecek Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Konuyla ilgili...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Yargıya gidemiyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben sizlere rakamları getiriyorum; diyorum ki, böyle bir baraj 4,5 milyar dolara biter mi?

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Şikâyet ediyorsun, ama gereğini yapmıyorsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Az önce... Az önce...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Şikâyet ediyorsunuz, ama gereğini yapmıyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Az önce, sizler burada bir ifade kullandınız, kendi ifadenizle çelişkiye düşüyorsunuz. Kaldı ki, ben sizlere sadece, bu baraj 4,5 milyar dolara nasıl mal olmuş, bunu soruyorum.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Burada şikâyet etme, mahkemeye ver. Kaldır dokunulmazlığı, ne duruyorsun?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakan, bunu soruyorum. Siz siyasetçisiniz...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Onu engelleyen sizsiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Partinizin bir elemanı, soruyorum sizlere... *(CHP sıralarından gürültüler)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Engelliyorsunuz! Biz dokunulmazlığı kaldıralım diyoruz, siz kaldırmıyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, ben, sizlere bununla ilgili konuşmada bir şey söyledim. Dedim ki: Burada sadece siyasetçileri hedef almayın, sadece siyasete yönelik dokunulmazlıkların kaldırılmasını kabul etmiyorum.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Dosya bazında kaldırın. O dosyada kaldırın.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Onunkini kaldırın, mahkeme yürüsün.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, benim partimin programında... *(CHP sıralarından gürültüler)* ...kuruluşunda, partimin programının içerisinde dokunulmazlıkların kaldırılmasına yönelik olarak madde vardır ve bu maddede, dokunulmazlıkların...

FUAT ÇAY (Hatay) — Kaldırın, sayınız mı yetmiyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Muhalefet anlayışınız bu. Dinlemesini bilmiyorsunuz. İşte, ülkeyi kim geriyor belli. Bak, ben Genel Başkanınızı gayet sessiz dinledim ve sonunda da alkışladım, ama siz dinlemesini bilmiyorsunuz, saygınız yok. *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

MUHARREM KILIÇ (Malatya) — Hakaret etmedi ama.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli Başkan, Değerli Milletvekilleri; iç ve dış siyasetimiz aynı dayanışma içerisinde devam ediyor. Türkiye, içeride gücüne güç kattıkça uluslararası ilişkilerimizde de elimiz güçleniyor.

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Televizyonda verdiniz namus sözünü Sayın Başbakan, kaldırın dokunulmazlığı yargılsın.

BAŞKAN — Sayın Seviğen, lütfen müdahale etmeyin efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Unutmayalım ki, bu aktif dış politikamızın semerelerini ekonomi, üretim, yatırım başta olmak üzere her alanda aldık, alıyoruz. Ne yaptıysak, ülkemiz, milletimiz, devletimiz için yaptık. Ülkemiz, hür ve müreffeh vatandaşlarımızın emniyet ve huzur içinde yaşadığı bir ülke olma yolunda metanetle, vakarla yürümeye devam ediyor.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Kapkaçlar ne oluyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hiçbir çaba, Türkiye Cumhuriyeti'nin, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olma yolundaki evrensel yürüyüşünü durdurmaya muktedir olamayacaktır.

Yine burada Sayın Baykal, yine dinlediğimi veyahut da benim söylediklerimi anlamamış veya kendilerine yanlış iletiliyor. Nisan 2006 tarihli Grup konuşmamda ilgili bölümü aynen tekrarlıyorum: “Ben burada icraatlardan değil, Türkiye’yi geleceğin zirvelerine taşıyacağına bütün kalbimle inandığım bir kavramdan, değişimden söz ediyorum. Nedir o değişim? Anayasa’mızda devletin görev ve amacı olarak ifade edildiği şekliyle, kişinin temel hak ve hürriyetlerini sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanımızın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır; cumhuriyeti ve demokrasiyi birlikte korumaktır; hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeninin dışına çıkmamaktır; laik, demokratik ve sosyal bir hukuk devleti olarak tanımlanan cumhuriyetimize bütün nitelikleriyle birlikte, birinin lehine diğerinden fedakârlık yapılabileceğini aklımızdan geçirmeden sahip çıkmaktır.” Söylediğim budur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Kaldı ki, şunu özellikle vurgulamak istiyorum: Anayasa’mızın değişmez maddeleri noktasında AK Partimizin herhangi bir endişesi olduğunu, haberini sizlere kim taşıdıysa, kim getirdiyse, kusura bakmayın, asıl densizliği onlar yapmış. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Demeçler var.

ALİ ARSLAN (Muğla) — Ömer Dinçer... Ömer Dinçer...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir defa, “Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.” Burada kimsenin hiçbir endişesi yoktur.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Niteliği nedir?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “2- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.”

“III. Devletin bütünlüğü, resmî dili, bayrağı, millî marşı ve başkenti

Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir.” Bugüne kadar hep bunların mücadelesini veriyoruz.

“Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır.” (AK Parti sıralarından alkışlar)

“Millî Marşı ‘İstiklal Marşı’dır.

Başkenti Ankara’dır.”

Siz, nereden acaba bunların karşısı bir şeyi duydunuz da kalkıp burada...

ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU (İstanbul) — Başbakanlık Müsteşarından.

ALİ ARSLAN (Muğla) — Ömer Dinçer... Ömer Dinçer...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...böyle bir yanlışla, böyle bir zehaba kapılarak maalesef...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Başbakanlık Müsteşarınızın söylediklerine bakın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...yani yakıştıramayacağım bir ifadeyi kullanarak bizim huzurumuza geliyorsunuz.

FUAT ÇAY (Hatay) — Demokrasi tren mi değil mi Sayın Başbakan?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Başbakanlık Müsteşarınızın söylediklerine bak sen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çok çirkin, üzüldüm. Yani sizden bunu duymak istemezdim. Bizim, bir defa bu üç madde üzerinde herhangi bir, bugüne kadar arkadaşlarımızın arasında en ufak bir ihtilafımız olmamıştır. Biz bu yola çıkarken “Bayrakları bayrak yapan, üstündeki kandır. Toprak, eğer uğrunda ölen varsa vatandır.” diyerek çıktık, böyle çıktık. (AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Ve demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti noktasında da, kusura bakmayın, biz onun anlamını gayet iyi biliyoruz ve laiklikte de bizim tanımımız aynen 1982 Anayasası’nın gerekçesinde neyse o şekliyle bizim programımızın içerisine girmiş, orada yerini almıştır...

FAHRETTİN ÜSTÜN (Muğla) — Niye tartışmaya açıyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve uygulaması da budur, uygulaması budur. Biz, bunun uygulamasını bütün alanlarda herkesten bekliyoruz.

FAHRETTİN ÜSTÜN (Muğla) — Tartışmaya niye açıyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın ne diyoruz dikkat edin: Biz oradakini tartışmaya açmıyoruz, başka yere taşımak isteyenlere “buraya gelin” diyoruz, “buraya gelin” diyoruz. (AK Parti sıralarından alkışlar) Ve biz şunu diyoruz:

Hiçbir değeri bir başka değer adına feda etmeyeceğiz. Yani, burada dört tane özellik var: Demokratik, laik, sosyal ve hukuk. Dört tane özelliğiyle biz Türkiye Cumhuriyeti devletini tanımlıyoruz. Bunlardan birini bir diğeri uğruna feda edemeyiz, o zaman eksik olur bu iş. Bizim söylediğimiz bu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bizim söylediğimiz bu; ama çıkıp, çeşitli televizyon kanallarında, şuralarda, buralarda kafaları bulandırmaya çalışmayın. Bulandıramayacaksınız; çünkü biz halkımızla iç içeyiz, el eleyiz, hücrelerimiz bunu konuşuyor, hücrelerimiz bunu yaşıyor, siz yaşamasanız da. Bunu da böyle söylüyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlar, tabii, burada az önce bir şey daha söylendi: Ben, değerlendirmek istemezdim, Sayın Denktaş'la ilgili. Ben, Sayın Denktaş'ın Türkiye'ye gelip gitmesiyle ilgili herhangi bir rahatsızlık içinde değilim. Ben, Sayın Denktaş'ın Türkiye'de siyaset yapmasından rahatsızım.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Konuşmasından...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siyaset yapacağı yer Kuzey Kıbrıs'tır, varsın orada siyasetini yapsın dedim. Benim, Afyonkarahisar'da söylediğim budur ve kendilerine, iş başında bulundukları süre içerisinde, Kuzey Kıbrıs'ın tarihinde görülmemiş desteği Hükûmetimiz vermiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bizim dönemimizde sıçrama yapmaya başlamıştır. Gerek altyapı gerek üstyapı yatırımlarında bu dönemde sıçrama yapmaya başlamıştır ve bununla ilgili olarak da millî gelirinde 4 bin dolardan 11 bin dolara yükselmiştir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşının şu andaki durumu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Fakat bazı gerçekleri hâlâ görmemekte direniyorsunuz; o, tabii bizi ayrıca üzüyor. O da şudur... Yani, orada da ben söyledim, burada da söylemek durumundayım, o da şudur: Yani, bugün, biz göreve geldiğimiz ana kadar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin başında gerek cumhurbaşkanı gerek başbakan gerek hükûmette olanları acaba dünya ülkeleri nasıl tanıyordu veya tanıyor muydu?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Şimdi tanıyorlar mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, şu anda, Pakistan Devlet Başkanı bir resmî ziyaretle kabul etti. Birçok ülke, Amerika dâhil, hepsi dışişleri bakanları düzeyinde kabul ettiler, kendileriyle görüştüler.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Başka tanıyan ülke var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama daha önce böyle bir şey olmadı.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Şimdi tanıyacaklar mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben şunu söyleyeceğim: Bakınız, değerli arkadaşlar, birbirimizi aldatmayalım. Şu var...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Tanıyan bir ülke çıkarsa, şapkamı çıkarırım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz çıkamazsınız. Siz o zaman çığına döneceksiniz. Nasıl bu iş oldu diyeceksiniz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Çok memnun oluruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ya, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti nasıl tanındı diyeceksiniz o zaman da.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Çok memnun oluruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ona da bir kılıf uydurmaya çalışacaksınız. Çünkü rahatsızsınız bu işlerden. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* AK Parti İktidarı döneminde bunlar nasıl oluyor diye rahatsızsınız.

İslam Konferansı Örgütüne Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti diye değil, Kıbrıs Türk Devleti olarak, gözlemci üye olarak kabul edildi bu dönemde. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ve şu anda birçok İslam Konferansı Örgütü üyesi ülkelerde artık temsilcilikler, aynı şekilde bunun dışında birçok ülkede temsilcilikler açmaya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti başladı. Bunlar bu dönemde alınan mesafeler. Bunları lütfen görelim.

Ve benim Sayın Denktaş'a olan saygım, kişisel saygım, orada verdiği mücadelelerle ilgili saygım, bunların hepsi mahfuzdur. Ama Kuzey Kıbrıs'ı rahatsız edecek, ülkemizi rahatsız edecek yaklaşımları bir sorumluluk mevkiinde olan insan olarak, şüphesiz ki açıklamakla zorunlu olduğum bir olaydır. Buna iten bir sebep de var ki, bu açıklamayı da yapmak durumunda kaldık. Onu da vakti zamanı geldiğinde açıklarız ayrıca. Ama biz, bazı şeylerde hassasiyet taşıyoruz. Onu da özellikle vurgulamam lazım.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekillerimiz; 2007 bütçesinin özellikle sosyal yönü ağırlıklı dedim ve bunun üzerinde ısrarla duracağız. Özürü vatandaşlarımızın eğitimi ve bakımı için ayırdığımız tutar bu dönemde daha da artıyor. Kimsesiz çocuklarımızın yuvalar ve yurtlardaki bakımı için ayırdığımız ödeneği artırıyoruz. Çocuklarına bakamayan ailelere ayni, nakdî yardım olarak 48,3 trilyon Türk lirası, yani 48,3 milyon YTL, yaşlıların Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda bakımı için 79 trilyon ödenek koymuş bulunuyoruz.

Ve ücretsiz kömür dağıtımımız devam ediyor.

Aynı şekilde, kitap dağıtımımız devam ediyor ve burada, bundan sonra aynen yine devam edeceğiz.

Esnafımıza verilecek düşük faizli kredilerin finansmanı için Halk Bankasına aktarılan ödeneği, evet, 172 trilyon liraya yükseltiyoruz, yani 172 milyon YTL.

Sosyal güvenliği olmayanların sağlık giderleri için ayırdığımız ödeneği, yine, artırıyoruz.

Lütfen... Dikkatlerinize sunacağım bir başka konu da şu: Özellikle Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi, tüm bakanlıklar içerisinde en fazla payı alan bakanlık olmuştur ve bu aynen devam ediyor, devam edecek; çünkü eğitimdeki açığı kapayacağız.

Bunun yanında, KÖYDES projemiz sizleri rahatsız etmesin. KÖYDES projemiz çok önemli ve şu anda, Anadolu'nun köyleri, o yolu olmayan, suyu olmayan köyleri, şimdi, yola, suya kavuşmaya başladı. İnşallah, 2007 KÖYDES ve BELDES projesiyle, evvel Allah, artık, yolu olmayan, suyu olmayan köy kalmasın diye hedefimizi bu denli büyük tuttuk. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve ben burada teknik bazı bilgilerin içerisine girmeyeceğim; çünkü KÖYDES'ten sonra, BELDES'te de, belde belediyeleri "bizler bazı sorunlarımızı aşamıyoruz, bizi de buna katın" dediler ve onları da bunun içerisine kattık.

Tabii, burada bir konunun üzerine gitmem lazım, o da şu: Değerli arkadaşlarım, millî gelirden... Bakınız, 180 milyar dolar idi; ama şu anda, millî gelirden ulaştığımız rakam

ortada. Ve şu anda ulaştığımız rakamla mukayesesini yaptığımız zaman, bakıyoruz ki, cumhuriyet tarihinde gelinen nokta 180 milyar dolar; ama şimdi ulaştığımız rakama bakınca, üzerine 210 milyar dolar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, süreniz bitti, lütfen konuşmanızı tamamlayın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yirmi dakikayı da tamamladım mı? *(AK Parti sıralarından gülüşmeler)*

BAŞKAN — Bir saatlik süreniz bitti, yirmi dakika...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yirmi dakika da ben istirham ediyorum.

BAŞKAN — Hayhay. Yirmi dakika konuşma hakkınız var.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve 210 milyar dolar, biz, 180 milyar doların üzerine koyduk bu dönemde, millî gelirde. Nereden nereye... Burada duracak mıyız? Hayır, aynen ilerlemeye devam. Koşturacağız...

Tabii, burada bir başka konu daha var. O da, şu anda, Türkiye, bütçe açığının gayrisafi millî hasılaya oranı bakımından, 2002 yılında, 25 Avrupa Birliği ülkesine göre sıralamanın en üstünde yer alıyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Hani bazı rakamlar veriliyor ya, “verin” diyorlar, şimdi ben de veriyorum: 2005 sonunda ise, 25 Avrupa Birliği ülkesi arasında en düşük dördüncü sıraya yükselmiştir. Fark bu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Nereden nereye...

OECD ülkeleri arasında Türkiye, ihracatı en çok artan ülke olmuş ve 22’inci en büyük ihracatçı ülke konumuna yükselmiştir.

Bu verilere de şüpheyle yaklaşanlara kaynağı da söyleyeyim: Bu veriler, Dünya Bankasının, Birleşmiş Milletlerin, OECD’nin, Eurostat’ta kaynak olarak var, oradan bunları almaları mümkün. Sadece bu veriler bile Türkiye’nin nasıl bir ekonomik dönüşümden geçtiğini çok açık, net ifade etmektedir.

Tabii, bir başka örnek de burada, Türkiye’nin son 17 çeyrek üst üste büyümesi. İnkâr edebilir misiniz? Hayır diyebilir misiniz? Son 17 çeyrek, üst üste büyümeyi göstermiş.

Bütün bunlar, çevremizde Irak Savaşı olurken, petrol krizi yaşanırken olan olaylar. “Yandık, bittik, battık” diyenler, şu anda, ne yandık ne bittik ne battık; yolumuza emin adımlarla devam eden bir Türkiye var. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve kişi başına millî geliri zaten arkadaşlarım hep söylediler, ben tekrar onun üzerinde durmayacağım; ama şunu söyleyeyim: 2002 yılında özel sektör yatırımları 31 milyar yeni Türk lirası seviyesindeyken, 2005 yılında tam 75 milyar yeni Türk lirası seviyesine yükselmiştir. Buna rağmen bütçeden altyapı yatırımlarına ayrılan payı da artırdık.

Bunun dışında... Bakınız, biz bütün bu adımları atarken kamu olarak değil, daha çok özel sektöre bu işi göndermek suretiyle bu adımları atıyoruz. Ancak, ben burada bazı gerçekleri, “Ne yapıldı?” diye soruluyor da, birkaç tane örnek vereyim: Yine bu dönemde biz kaynakları çok rasyonel kullandık, verimli kullandık. Kaynağı ayrılmamış yatırımlara kesinlikle başlamadık, yüzde yüz bitme oranına en uzak olanları durdurduk, ama yakın olanları devam ettirdik.

Bakınız, 1977’de başlatılmış olan -Sayın Genel Başkanın bildiği- Antalya’daki Aşağı Aksu İkinci Merhale Projesi’ni 2003’te biz bitirdik. Taa 1977’de başlamış, bu döneme kadar maalesef sürmüş. Bolu Dağı Tüneli’ni inşallah şimdi açıyoruz, son hazırlıklar yapılıyor. Öyle zannediyorum ki yılbaşından sonra, o meşhur, bitmeyen, tükenmeyen Bolu Dağı Tüneli artık hizmete açılacak. Sadece bir gidişatında eksik kalan kısım var. O kısmı da bu süreç içerisinde bitirip ilkbaharda da onu tamamlamış olacağız.

HALUK KOÇ (Samsun) — Deve kesecek miyiz deve? (AK Parti sıralarından “Seni keseceğiz” sesleri)

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı’nı biz hizmete açtık, yine bu dönem içerisinde.

Bunlar yıllar önce başlamış projelerdi, sürüncemedeki projelerdi, temeli atılıp bırakılmış projelerdi. Bunları tamamladık. Çine Barajı’nda, proje değişikliğiyle, 350 milyon dolar tasarruf sağladık.

Bunlar, az parayla, daha çok, daha verimli, daha kaliteli iş yaptığımıza dair sadece birkaç örnek.

Tabii, bu arada, biz, yeni kaynaklar ürettik. Yap-işlet-devret modeliyle attığımız adımlar var. Örneğin, Esenboğa Havaalanı’nı bu modelle yaptık, şu anda hizmette. Herhâlde bununla iftihar ediyorsunuzdur. Antalya Havaalanı on bir ayda, başladı, bitirildi. İkinci terminal ve ikinci pisti şu anda hizmette ve Antalya, bu yıl, geçtiğimiz yıl turist noktasında o çektiği sıkıntıları çekmedi. Dalaman, aynı şekilde, bu dönemde, yine yap-işlet-devretle bitirilmiş bir havaalanına sahip oldu. İzmir-Adnan Menderes Havaalanı’nı yine aynı modelle bu dönem içerisinde bitirdik.

Limanlarda; Turgut Reis Limanı’nı aynı şekilde bitirdik, Muğla’da Güllük’ü aynı şekilde bitirdik, Bodrum’da aynı şekilde... Bütün bu adımlar atıldı ve bu limanlar yap-işlet-devret modeliyle bitirilip hizmete giriyor.

Bunlar da, özellikle hiç kaynak aktarmadan ekonomiye kazandırdığımız hizmetler. İş bilen, kılıç kuşananın. Ne demek istediğimi herhâlde anlamışsınızdır. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Tabii, ekonomide bir başka değer de, özellikle bu ülke yüzde 125 enflasyonları görmüş bir ülke ve hamdolsun -uzun yıllar boyunca enflasyon iki haneli oranlarda seyretmiş- bizim görevi devralmamızın hemen öncesinde, Ekim 2002’de, enflasyon yüzde 33,45’ti, ama şimdi, artık, tek haneli rakamda.

Doğru, bir önceki yıla göre, bu mayıs-haziran krizi sebebiyle bir sıkıntı yaşadık ve enflasyonda böyle bir sıkıntımız oldu ve bundan dolayı bir geri gidiş söz konusu oldu, ama yine tek haneli rakamı yakaladık ve şu anda, inşallah, bu ay alacağımız neticelerle de tek haneli rakamda enflasyonu noktalamış olacağız.

Ve çalışma hayatının tarafları, sendikalar, iş dünyası, siyasetçiler, ekonomistler enflasyonu bu ülkede çok konuştular. Ama artık o sıkıntıları geride bıraktık.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; hemen bu noktada bir konuya özellikle açıklık getirmek istiyorum. Tabii, bazı olumsuz kampanyalarla, sanki ekonomide bu iyileşmeler, bu gelişmeler sokağa yansımıyormuş gibi bir hava oluşturulmaya çalışılıyor. Öncelikle, biz, halkımızla, çiftçimizle, köylümüzle, sanayicimizle, esnafımızla, sürekli

onlarla Anadolu'nun dört bir yanında beraberiz ve bu süreç içerisinde neler aldıkları, hepsi orada. Biz, çiftimizin, gayet doğal olarak, gelişmiş ülkelerdeki çiftçilerin ulaştığı noktalara ulaşmasının takipçisiyiz, onu kovalıyoruz, bunun olmasını istiyoruz. Aynı şey, esnafımızın aynı standartlara yükselmesini istiyoruz. Bunlar hedefimiz. Sanayicimizin aynı şekilde, memurumuzun, işçimizin aynı şekilde buralara ulaşması tabii ki en büyük hedefimiz. Ama nasıl bir Türkiye aldık ve şu anda nereye geldik? Bunun hesabını eğer hassasiyetle yaparsak, o zaman, bunu, öyle zannediyorum ki, görmek mümkün.

Lütfen şuraya dikkat edelim: 2002 yılsonundan 2006 Aralık ayına kadar, bu dönemde enflasyon toplam yüzde 52,5 oranında artmıştır. Bakın, bu enflasyona karşın ücretler ne kadar artmış: Ortalama memur maaşında artış yüzde 72, en düşük memur maaşındaki artış yüzde 95. Küsurlarını söylemiyorum. 2002 yılında ortalama kamu işçi maaşı 1.012 YTL, 2006 Temmuzunda ise 1.669 YTL. Artış yüzde 65. Net asgari ücretteki artış yüzde 107. 2002 yılında özürlü aylığı sadece 51 yeni Türk lirası, 2006 yılında 203 yeni Türk lirası. Artış oranı yüzde 298. Altmış beş yaş aylığındaki artış yüzde 183. Öğrenim kredisindeki artış yüzde 189. Emekli maaşlarına özellikle bakın, yine, enflasyonun çok çok üzerinde bir artış burada da söz konusu. Tek bir örnek veriyorum: En düşük BAĞ-KUR tarım emeklisinin maaşı 2002 yılında 69 yeni Türk lirası idi. 2006 Temmuz ayına kadar bunu kademe kademe artırdık ve 232 yeni Türk lirasına kadar yükselttik. Artış oranı tam yüzde 236.

Bakınız, bununla da kalmıyor, ücretler enflasyonun üzerinde artarken, bir yandan da alım gücü ülkemizde artıyor. Ve 2002 yılında aylık ortalama asgari ücret 174 yeni Türk lirası. Bu asgari ücretle 161 litre süt alınıyordu. Bugün, asgari ücret 381 yeni Türk lirası. Bugün asgari ücretle 293 litre süt alınabiliyor. Alım gücü yüzde 82 oranında artmış. En düşük memur maaşıyla 2002 yılında 421 kilogram ekmek alınabiliyordu. Bugün en düşük memur maaşı 765 yeni Türk lirasına yükselmiş durumda. Bu maaşın alabildiği ekmek miktarı 671 kilogram. Alım gücündeki artış yüzde 60.

Bir başka örnek: 2002 yılında en düşük SSK emekli aylığı 257 yeni Türk lirası. Bu ücretle 2.136 adet yumurta alınabiliyor. 2006 yılına geliyoruz, en düşük SSK emekli aylığı 477 yeni Türk lirası. Bu ücretle 3.975 adet yumurta alınabiliyor. Artış yüzde 86. Geçmişte maaş artıyor, ama enflasyon karşısında değerini yitiriyordu. Şimdi, hem enflasyonun üzerinde artış hem de değerinin artışı... Bunları, artık, çoğaltmamız, artırmamız mümkün; ama bunlara vaktim elvermiyor. Onun için, süratle bir başka yere geçeceğim.

O da şudur: Bakınız, 2002 yılı boyunca Türkiye'de toplam 1 milyon 88 bin adet buzdolabı satılmış. 2005 yılında bu sayı rekor bir düzeye, 2 milyon 108 bin adet seviyesine ulaşmıştır. Üstelik buzdolabı fiyatı da 1.106 YTL'den, bugün 1.092 yeni Türk lirasına gerilemiş durumda.

2002 yılında 824 bin adet çamaşır makinesi satılmış. 2005 yılında sayı 1 milyon 830 bine yükselmiştir. 2002'de 940 yeni Türk lirası olan çamaşır makinesi fiyatı, 2006 yılında 695 yeni Türk lirasına düşmüştür.

2002 yılında satılan traktör sayısı 8.100. 2005 yılında satılan traktör sayısı 39.570.
(AK Parti sıralarından alkışlar)

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Dışarıdan satın alıyorlar.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Çiftçi kan ağlıyor” diyenlere verilecek, herhâlde, en net cevap budur. Artık, hamdolsun, çiftçim, eliyle, kazmayla, sabanla, filan falan, bunlarla çalışmıyor. Ya? Artık, traktörüyle, bu işi modern, çağdaş bir şekilde sürdürüyor. Buna doğru gidiyoruz, daha da hızla devam edeceğiz.

Ve KOBİ'lere verilen destek noktası: 1990-2002 yılları arasında tam on iki yıl boyunca KOBİ'lere verilen destek tutarı 20,5 milyon dolar. Bizim dönemimizde, sadece dört yıl içinde verilen destek 234 milyon dolardır. (AK Parti sıralarından alkışlar) KOBİ'lere destek... KOBİ'lere destek... Halkımızı lütfen aldatmayın, doğru konuşalım.

Yine, 1962-2002 yılları arasında kırk yılda, sadece 65 adet organize sanayi bölgesi açılmışken, 2003-2005 döneminde üç yılda 22 organize sanayi bölgesi açtık ülkemizde ve kırk yılda 65 adet, dört yılda 36 adet. Fark bu!

Şimdi, Anadolu yaklaşımını gündeme getiriyoruz. Ama bundan da rahatsız oldular. Niye Anadolu yaklaşımından rahatsız oldunuz?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kim rahatsız oluyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hani esnafın yanındaydınız?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kim rahatsız oluyor Sayın Başbakan? Hayali düşman icat ediyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda 40 bin esnafın sıkıntısı var ve 1,2 milyar dolar, bunun yapılandırması yapıldı ve şimdi bunun adımını atıyoruz. Bundan önce, maalesef, dikkat edilirse, sadece İstanbul yaklaşımıyla ilgili atılan adım ortadaydı ve 6 milyar doları yaklaşık 330 kişi için yapılandırmışlardı. Nereden nereye ve “dar gelirliye, esnafa bakmıyor” denilen Hükûmet bu adımı atıyor.

FUAT ÇAY (Hatay) — Esnaf kepenk kapatıyor Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu da herhâlde alması gerekenlere ithaf olunur.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekillerimiz; tabii, burada bir konunun daha üzerinde durmam gerekiyor, o da şu: Özellikle, şu anda Anadolu'da fındık olayıyla alakalı yaklaşımınızı doğru bulmuyorum.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Narenciye...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, 2 katrilyon Fiskobirlik borcunu bu Hükûmet çizmiştir. (AK Parti sıralarından alkışlar) 2 katrilyon! Ve karşılıklı protokolle artık Fiskobirlik kendi başına bu işi sürdüreceğini ifade etmiştir. Artık, devletle herhangi bir bağı kalmamıştır, bunu protokolle kayıt altına almıştır. Ama buna rağmen, Fiskobirlik, maalesef, yönetim yanlışlarıyla, para yönetimindeki, finans yönetimindeki yanlışlarıyla, yatırım yanlışlarıyla, kendisine emanet edilen bu birliği başarısız bir şekilde yönetince çıkmaza girmiştir.

İ. SAMİ TANDOĞDU (Ordu) — Yanlış konuşuyorsunuz, yanlış.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bakınız, daha önce 7 milyon olarak açıklanan rakamla, maalesef, borçlanmış, ama o fındığın bedelini ödeyememiştir ve bizler bu sıkıntılı döneme girince, biliyorsunuz, bir değişiklik yaptık ve Toprak

Mahsulleri Ofisinin fındık almasına yol açtık ve şu anda Toprak Mahsulleri Ofisi, şu ana kadar yaklaşık 3,70'ten alıyor.

İ. SAMİ TANDOĞDU (Ordu) — Yanlış...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kaç liradan aldı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 3,70'ten alıyor. Borsa fiyatı 3,30.

İ. SAMİ TANDOĞDU (Ordu) — Yanlış, yanlış... Yok, öyle bir şey.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eğer Toprak Mahsulleri Ofisi girmemiş olsaydı, herhâlde 1-1,5'a düşerdi. Ama Toprak Mahsulleri Ofisinin girişiyle bu noktada olmuştur ve şu anda, ayrıca, geçen yıldan alacaklı olan vatandaşların borcunun ödenmesi için de yine, Toprak Mahsulleri Ofisi devreye girmek suretiyle, rehin ederek, kalkmış, kendilerine bu paranın ödenmesi için de Fiskobirlik'e gerekli desteği sağlamıştır. Bunu da özellikle burada ifade edeyim. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

İ. SAMİ TANDOĞDU (Ordu) — Köylü fındık vermedi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eğer birkaç çuval daha fındık varsa, gel Başbakanlığın önüne dök; hadi!

İ. SAMİ TANDOĞDU (Ordu) — Dökeceğim, dökeceğim...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama artık o fındığı bulamazsın.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; tabii, bir önemli konu da şu; özellikle enerji noktasında: Bakınız, biz, Ilısu Barajı'nın temelini attık. Bu arada, Çan'ın açılışını yaptık; İskenderun'un açılışını yaptık; Afşin-Elbistan B Termik Santrali'nin açılışını bizzat gittim, yaptım ve şu anda hidroelektrik santrallerde ufak santraller var ki, 2 Atatürk Barajı'nın ürettiği enerjiyi üretiyor, şu anda, bunların, süratle çalışmaları devam ediyor. Ve bunların yanında, Türkiye, enerji üretim ve tüketiminde, daha önce enerji ithal eden bir ülkeyken, şu anda enerji ithal eden değil enerji ihraç eden ülke durumuna gelmiştir ve üstelik de enerji tüketimi katbekat fazlasıyla arttığı hâlde. Bu noktaya geldik.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Ne kadar doğal gaz ithal ediyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Doğal gaz noktasında, değerli arkadaşlarım, bizler şu anda doğal gaz noktasında herhangi bir sıkıntının içinde değiliz ve 29 milyar metreküp doğal gaz tüketiyor şu anda Türkiye. Geldiğimizde 9 ile doğal gaz verilirken, şimdi 41 ile doğal gaz veriliyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Nereden nereye geldik... Ve bizim sadece enerjiye ödediğimiz para 29 milyar dolar arkadaşlar ve artık, iller, ilçeler doğal gazla ısınmaya başladı, sanayi ve teknolojide doğal gaz kullanılır hâle geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, son süreniz de bitti.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Konuşsun Sayın Başkan, konuşsun.

BAŞKAN — Lütfen konuşmanızı tamamlayınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, aslında, konuşacak, tabii çok şeyler var. Fakat bunları inşallah gelecekte de konuşacağımız mekânlar, zeminler çok olur.

Fakat ben, tabii, şunu özellikle söylüyorum: Türkiye'nin bir dayanışmaya şüphesiz ki ihtiyacı var, bir beraberliğe ihtiyacı var ve kimin, nasıl, neyi konuştuğu, bunların takdirini halkımız en iyi şekilde yapacaktır, hiç rahatsız olmaya gerek yok. Hepimiz halkımızın karşısına gideceğiz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hep beraber gidelim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Halkımızın karşısına gittiğimiz zaman en iyi kantar orası ve o kantar zaten ölçecek, biçecek, hiç merak etmeyin, heyecanlanmaya gerek yok.

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Martta gidelim, martta...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O heyecanınızı oraya saklayın. Ama burada, bu heyecanı farklı bir dile dönüştürürseniz, bu olmaz. Bilesiniz ki, AK Parti, bu noktada sizin söylediklerinize aynen cevap vermeyecek, o seviyeye düşmeyeceğiz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunu böyle biliniz, düşmeyeceğiz ve ben, arkadaşlarıma da sürekli bunu söylüyorum; sabırla, kararlılıkla biz yolumuza devam edeceğiz ve nisan ayı, mayıs ayı, şu çatı, şu kutsal çatı, tabii ki Cumhurbaşkanlığı için oturacak, değerlendirmelerini yapacak, kararını da verecektir, bundan önce verdiği gibi. Ve kim, ne kadar oy almış, efendim, bunun üzerinde bütün halk konsensüs sağlamış mı, sağlamamış mı... Değerli arkadaşlar, birbirimizi aldatmayalım. Şu anda Anayasa'nın amir hükmü gereği neyse bunlar yapılacak.

Efendim, millet seçsin... Yeri gelir, millet de seçer. Bundan da hiç kimsenin endişe etmesine gerek yok. Onun da, demek ki, henüz vakti gelmedi. Vakti geldiğinde o da olur. Fakat ben merak ediyorum: Acaba bugüne kadar iktidara geldiğinizde ki, Sayın Baykal birçok iktidar gördü bu ülkede, diğer arkadaşlar da birçok iktidar gördüler bu ülkede, kendileri iktidarlardı döneminde acaba Cumhurbaşkanı seçimini niçin halka götürmediler de şimdi bunu konuşuyorlar? *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Burası, tabii, bir soru işareti. Bu çok önemli.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Sayın Başbakan, bizim öyle bir önerimiz yok!

CANAN ARITMAN (İzmir) — Biz erken seçim istiyoruz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onun için, Anayasa'nın amir hükmüyle, bu Parlamento, AK Parti İktidarı, zamanında seçimi yapma kararlılığındadır ve nisan dan önce de, AK Parti, Grup olarak asla adayını açıklamayacaktır.

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Aday belli, aday belli!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Ayıp mı yani? Açıklayın...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çünkü üzerinde, işte bu görüldüğü tonda yapılan spekülasyonlara, bu çirkinliklere, biz, fırsat vermeyiz, vermeyeceğiz. Bunu da böyle bilesiniz! Ve atacağımız adımı da ona göre atıyoruz.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Aday korkuyor mu acaba?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz, siyasetin içerisinde nelerin nasıl yapıldığını en az sizin kadar biliriz.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Aday korkuyor mu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Daha öğreneceğin çok şeyler var!

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Korkuyor mu yoksa aday?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onları öğreneceksin!

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Neden korkuyor aday?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hiç onlardan bizim endişemiz yok, çok rahatız. Şu gördüğünüz grubun herhangi bir şeyden korkmasına gerek yok, onu siz düşünün! *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Aday korkuyor, aday!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onu siz düşünün, onu siz düşünün!

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Korkmuyorsanız nisan'da seçime gidelim!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve kararlılıkla yolumuza gidiyoruz, inşallah, vakti zamanı geldiğinde de seçimi yapacağız, hiç endişeniz olmasın, telaşa gerek yok.

Bugün de İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında günü 40.225'le kapatmışız, onu da ayrıca haber vereyim. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Parası olanlara hayırlı olsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geldiğimizde biliyorsunuz, 10 binlerdeydi; 10 binlerden bakınız 40 binlere geldik; 48 bini de gördük bir ara biliyorsunuz. 10 binlere geldi...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Parası olanlara hayırlı olsun Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunlardan rahatsız olmayın, bunlarla iftihar edin, gurur duyun, çünkü bunların hepsi insanımıza iş imkânı sağlayan mekânlardır. Bırakın bu sermaye düşmanlığını, yapılınsın yatırımlar bu ülkede, rahatsız olmayın! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ben, 2007 bütçemizin ülkemize, milletimize, tekrar, hayırlı olmasını temenni ediyorum, tüm emeği geçenleri ve Parlamentomuzu sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, çok teşekkür ederim.⁷⁴

⁷⁴ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 140, Birleşim 33, Sayfa 67-86

25 Aralık 2006 Pazartesi 2007 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Tümü Üzerinde Yaptığı Konuşma

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyelerini en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, Başkan Vekilimiz Sayın Ali Dinçer'e, geçirdiği kritik ameliyat dolayısıyla Allah'tan acil şifalar diliyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

2007 bütçesi milletimize, ülkemize hayırlı olsun.

Bütçe üzerinde yapılan tartışmalarda, eleştirileriyle, uyarılarıyla katkıda bulunan herkese Hükümetim adına teşekkür ediyorum.

Öncelikle, bütçenin tamamı üzerindeki görüşmelerde üzerinde yeterince durulmayan bir hususa dikkatlerinizi çekmek istiyorum: 2006 bütçemiz gibi 2007 bütçemizi de üç yıllık bir gelecek perspektifiyle hazırladık. Bu bütçe, Türkiye'de ekonomik ve siyasi istikrarın tescilidir.

Bütçemizin bir temel özelliği de tarihimizde ilk kez beşinci yıl için hazırlanmış bir bütçe olmasıdır. Cumhuriyet tarihimizde, Hükümetimiz, ilk kez beşinci yıl için bütçe sunma başarısını gösterdi. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu vesileyle, konuşmamın ağırlık noktasını, dört yıllık icraatlarımızı değerlendirmenin yanında, Türkiye'nin gelecek hedeflerine, Türkiye'nin gelecek vizyonuna ayırmak istiyorum. Zira geleceğe doğru bakmak, geleceği doğru planlamak, insan hayatında olduğu gibi, toplum hayatında da büyük önem taşıyor. Eğer siyasetimiz gelecek için yol göstermiyorsa, bugün yaptıklarımız yarınki nesillerin güven duygularını beslemiyorsa, biz görevimizi hakkıyla yapmış olmayız.

Hükümetlerin esas görevi günü kurtarmak değil, geleceği planlamaktır. Biz, AK Parti İktidarı olarak, üç aylık, beş aylık hedeflerle değil, üç yıllık bir bütçeyle, yedi yıllık bir kalkınma planıyla, cumhuriyetimizin 100'üncü yıl dönümü olan 2023 yılı hedeflerimizi hesaba katarak Türkiye'yi yönetiyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Siyasetin kör noktalarına saplanıp kalmadan, kısa vadeli kazanımlar için ülkemizin gelecek hedeflerinden asla vazgeçmeyeceğiz. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını bugünden düşünebilen, planlayabilen bu kadro, popülizmin tuzaklarına düşmeyecek, ülkemizin gelecek hedeflerinden şaşmayacaktır.

Türkiye, istikrarsızlıktan yeterince çekti. Bu ülkenin, bu milletin, bırakın yeniden yıllarını, aylarını, tek bir gününü bile kaybetmeye, artık, tahammülü yoktur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bakınız, eğer -şöyle bir hesap yapaalım- tek parti dönemini bir yana bırakırsak, son altmış yılda, değerli arkadaşlarım, tam kırk beş hükümet kurmuşuz. Türkiye'nin normal bir demokratik istikrar çizgisi olsaydı, altmış yılda kırk beş değil on beş hükümetimizin olması gerekirdi. Ekranları başında şu anda bizi izleyen milletimiz bunun muhasebesini, inanıyorum ki, gayet iyi yapıyor.

Dikkat ediniz, altmış yılda kırk beş hükümet. Hükümet başına düşen süre ne? On altı ay, on altı ay. Bunun maliyetini, Türkiye, Türk milleti, ne yazık ki ağır bedellerle

ödemıştır. Ne yatırımcı ne üretici ne çiftçi ne memur ne işçi ne esnaf, hiç kimse yıllarca önünü görememiştir. Bu tabloyla Türkiye'ye dışarıdan bakan hiç kimse istikrarla güven arasında bir ilişki asla kuramamıştır. Oysa dünyanın güçlü ülkelerinin en önemli özelliği, ekonomik ve siyasi istikrardır.

İlk kez bir beşinci yıl bütçesi görüşmelerini bu yüce Meclisin çatısı altında yapıyoruz. Acı reçeteler uygulamadan ülkemizi bugünlere getirmek bizim için büyük bir bahtiyarlıktır. Bu bahtiyarlığı milletimizle paylaşmaktan büyük bir mutluluk duyuyorum. Bu başarı, hiç kuşkusuz aziz milletimizin başarısıdır. Halkımızla birlikte Türkiye'yi karanlık bir tünelden çıkarıp, hamdolsun, bugünlere getirdik. Dört yılda, ekmeğimiz, aşımız büyüdü, güven ve itibarımız arttı.

Türkiye'nin geldiği bu noktada sormak gerekir: Şimdi hangi yapay tartışma bu başarıyı gölgeleyebilir? Türkiye'nin normalleşmesinden, demokratik süreçlerin normal işleyişinden, Anayasal takvimlere bağlı kalınmasından kim, niçin rahatsız oluyor? *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Cumhuriyetimizin karakteristik dört asli özelliğini tanımlayan, demokrasinin, laikliğin, sosyal devlet olma anlayışının, hukuk devleti olma anlayışı, bu özelliklerle güçlenmiş olmasından kim rahatsız olabilir?

CANAN ARITMAN (İzmir) — Siz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Toplumun demokratik hukuk devletiyle birlikte güçlenmesinden kim rahatsız olabilir?

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye, AK Parti İktidarıyla güçlü ve itibarlı bir yönetimin semeresini her alanda almıştır. Dış politikadan ekonomiye, sosyal politikalardan çalışma barışına, kentleşmeden ulaşıma, enerjiden eğitime, sağlıktan güvenliğe kadar bütün alanlarda, Türkiye, artık o eski Türkiye değildir. "Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak." dedik. Evet, bugün, hiçbir şey eskisi gibi değil. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* "Başarı, başımızı döndürmeyecek." dedik. Allah'a şükürler olsun ki, başardık, ama başımız dönmedi. "Türkiye'nin imkân ve kaynaklarını Türkiye'ye kazandıracağız." dedik ve sözümüzün gereğini yaptık. Allah'a hamdolsun ki, aldanan olmadık, aldatan da olmadık. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Geçmişte siyasetçileri en çok yaralayan şey, kendilerini bağlayan sözleri oldu. Nice siyasetçi kendi sözlerinin esiri oldu. Şimdi, kendi sözlerimizi, kendi vaatlerimizi başkası bize hatırlatmadan, biz eserlerimizle konuşuyoruz. Zira biliyoruz ki, sözünün takipçisi olamayan, sözünün esiri olur.

Bakınız, büyümede Türkiye'nin yüzde 9 küçüldüğü yılları söylemiyorum, son on yılın ortalamasını söylüyorum: Bizden önceki on yılda büyüme ortalaması yüzde 2,6 oldu. Göreve geldiğimiz ilk üç yılda ortalama yüzde 7,8 büyüyen, bugün de büyümesini sürdüren bir Türkiye var. Millî gelirimiz yetmiş dokuz yılda -burada tabii anlaşıyoruz, o ayrı mesele ama ben de inandığımı söylüyorum- millî gelirimiz yetmiş dokuz yılda ancak 81 milyar dolara ulaştı. Fakat...

EYÜP FATSA (Ordu) — 181...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 181 milyar dolara çıkmıştı. Biz ise dört yılda 209 milyar dolar artırarak 390 milyar dolara yükselttik. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Şimdi de, gelecek hedeflerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum.

2013'te millî gelirimizi 800 milyar dolara çıkarmayı planlıyoruz, hedefimiz bu. (AK Parti sıralarından alkışlar) Yeni Türk lirası cinsinden söylersek, 2013'te millî gelirimiz 1 trilyon hedefini aşacaktır. Kişi başına düşen millî gelirimiz bizden önce 2.598 dolardı, dört yılda 2 misline çıkarttık. Şimdi kişi başına düşen millî gelir, Sayın Milletvekilleri, 5.318 dolar. Yeni hedefimiz, 2013'te 10 bin dolara ulaşmaktır. Bu güven ve istikrar ortamı sürdürüldükçe, Türkiye'nin borç sorununu 2011 yılında çözmüş olacağız. Yaptığımız rasyonel projeksiyonlar ortaya koymuştur ki, kamu net borç stokunun gayrisafi millî hasılaya oranı 2011'de yüzde 30 seviyesine kadar gerileyecektir.

Tabii, burada, bir gerçeği özellikle vurgulamak istiyorum, o da şudur: Bizler vatanseverliğin bu olduğuna inanıyoruz. Milletini sevmek, milletini ve milliyetini yüceltmek budur, buna inanıyoruz.

Ve burada kamu net borç stokuyla brüt stoku karıştıranlar var. Bunu özellikle vurgulamam lazım; o da şu: Kamu net borç stokunda nakit değerler düşülerek açılan, söylenen rakamlar var, bir de hep birlikte söylenen rakamlar var. Bakınız, şu anda, nakit değerleri düştükten sonra iç borç 160 milyar dolar, dış borç 31 milyar dolar, toplam 191 milyar dolar. Bu, nakit değerler düştükten sonra ortaya çıkan tablodur. Ama bunu brüt borç stoku olarak değerlendirdiğimiz zaman -ki, söylenen budur- iç borç 183 milyar dolar, dış borç 69 milyar dolar, 252 milyar dolar. Tabii, buna özel sektörün borcu da ilave edildiği zaman, rakam o malum yere doğru tırmanır. Nedir özel sektörün dış borcu? O da, 111 milyar dolar.

Küçük hedeflere kilitlenenlerin, özellikle toplumu kamplara bölerek siyaset yapanların başaracağı bir iş değildir bu aslında. (AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Ancak, Türkiye fotoğrafının tamamına, biz, bir bütün olarak bakan siyasi kadroyuz. İşte, o kadro, bu kadrodur. (AK Parti sıralarından alkışlar) Hep söyledim, yine söyleyeceğim: Bu siyasi kadro milletimize hizmet için yola çıkmıştır, sonuna kadar da bu yolda ilk günkü anlayışımızda yürümekte kararlıyız.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; yola çıkarken, milletimizi özlemlerine, taleplerine kavuşturma anlayışıyla yola çıktık. Sadece nereden nereye geldiğimize bakanlar, nereden nereye varacağımızı da aslında samimi olsalar kolaylıkla görebilirler. Zira biz, sadece geçmişin fotoğrafı üzerinden siyaset yapmıyoruz; biz, başkaları gibi ürettiğimiz lafları değil, yaptığımız işleri milletimize referans olarak gösteriyoruz. İhracatımızı dört yılda 36 milyar dolardan 85 milyar dolara çıkarıyoruz, önümüze devamlı getirilen ithalat! Peki... Enerjide yaptığımız ödeme 29 milyar dolar; makine teçhizat, yaptığımız ödeme 23 milyar dolar; toplam 22 milyar dolar. Buyurun size dış ticaret açığının bedeli. (AK Parti sıralarından "52 milyar dolar" sesleri)

...23, toplam 52 milyar dolar; geldiği bu.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Toplama-çıkarma özürlü!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, bu gerçekleri görmemezlikten gelmek suretiyle ekran başında bizi izleyenleri aldatmanın anlamı yok; bu gerçeği göreceksiniz. Enerjiye 29 milyar dolar ödeyen Türkiye, bunu hangi kalemden ödüyor aslında; bunu göreceksiniz? 23 milyar dolar eğer makine-teçhizata ödenmişse, bunlar, bu ülkede ne işe yarıyor? Bunlar lüks tüketim malzemesi midir? Yoksa istihdam alanı doğurmak için yatırımlar sebebiyle gelen araç-gereçler midir? Bunu, lütfen

görelim. Bunların ithaline karşı çıkmak anlayışını ben tanımlayamıyorum, ama halkım tanımlıyor ve tanımlayacak. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve tabii burada da yine, şunu, çok açık, net ortaya koymak zorundayım: OECD ülkeleri arasında, Türkiye ihracat şampiyonudur. Bunu biz değil, Dünya Bankası, OECD gibi, bütün kuruluşlar söylüyor. Ayrıca, dünyada dış ticaret hacmi en hızlı gelişen ülkeler arasında da Türkiye dünya dördüncüsüdür. Birinci sırada Çin vardır, ikinci sırada Filipinler vardır, üçüncü sırada Polonya vardır, dördüncü sırada da Türkiye vardır.

Değerli Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; tabii hedefimiz, 2023 yılında, inşallah 1 trilyon dolarlık dış ticaret hacmine ulaşmaktır. Nasıl mı yapacağız? Hangi imkânlarla, hangi kaynaklarla mı yapacağız? Dört yılda nasıl yaptıysak, öyle yapacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Önce, millet siyasetiyle yapacağız.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Hangi millet?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yatırımla, istihdamla, üretimle, ihracatla yapacağız. Türkiye'yi dünyaya açarak, dünyayı da Türkiye'ye nasıl getiriyorsak, getirmek suretiyle yapacağız. Yoğun bakımdan devraldığımız Türkiye'yi nasıl ayağa kaldırdıysak, dört yılda 1 milyon 925 bin kişiye nasıl istihdam kapısı açtıysak, öyle yapacağız.

HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir) — Kesinlikle doğru değil...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türk parasından altı sıfırı bir kalemden nasıl sildiysek, öyle yapacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Enflasyon ve faizi nasıl indirdiysek, öyle yapacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bizim iktidarımıza kadar dokuz şehirde doğal gaz varken, şimdi ise kırk üç vilayette doğal gaz var. Bunu nasıl başardıysak, öyle başaracağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* İnşallah, gelecek beş yılda da, seksen bir ilimizin tamamına doğal gazı taşımayı hedefliyoruz.

Tam otuz beş yıl boyunca, emeği, üretimi, yatırımı eriten enflasyonu nasıl tek haneli rakamlara indirdiysek, tekrar ediyorum, evet, öyle yapacağız.

Başbakanlık Toplu Konut İdaresiyle bugüne kadar, dört yılda 218 bin konutu nasıl inşa ettiysek, Türkiye'yi de yeniden öyle inşa edeceğiz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Herhâlde, bu iller dolaşılırken, Toplu Konut İdaresinin yaptığı bu konutları görme fırsatı oluyordur, öyle zannediyorum. Yani, bunlar kuyu değil ki görmeyesiniz, bunlar görünüyor yani, eser. Milletimiz bunu çok iyi görüyor ve yeri geldiği zaman da değerlendirmesini çok iyi yapacaktır. O dar gelirli insanlar, orta gelir grupları bu konutlara nasıl yerleşiyor, onu ben yaşıyorum ve bundan haz duyuyorum milletim adına, haz duyuyorum *(AK Parti sıralarından alkışlar)* ve gelecek beş yılda da, inşallah bu rakam 500 bin konuta ulaşacaktır; hedefimiz bu. Öyle zannediyorum ki, içinizden de oralarda oturanlar vardır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Vardır, vardır...

Belediyelerimizle birlikte başlattığımız kentsel dönüşüm projeleriyle, vatandaşlarımızın gönüllü katılımını temin ederek, şehirlerimizin çehresini değiştiriyoruz, değiştireceğiz. Bunda CHP'li belediyeler de var, onlarla da bunu birlikte yapıyoruz, ayırım yok, böyle sürdürüyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Biz, ülkemize neler kazandırdığımızı, yaşayarak çok iyi biliyoruz. Cumhuriyetimize, demokrasimize ne kadar güç verdiğimizi gayet iyi biliyoruz. Hiçbir karartma çabası, bu başarıyı gölgelemeye yetmez.

Bakınız, Türkiye, bizden önce tam yirmi iki yıl özelleştirmeyi konuştu. İş dünyası, bilim adamları, siyasetçiler gece gündüz özelleştirmeyi konuştu. Muhalefet de konuştu. Bizden önceki tam on üç hükûmetin değişmez gündem maddesi oldu. Sonuç neydi? Sadece 8 milyar dolarlık özelleştirme yapılabildi ve bu, Özelleştirme İdaresinin harcamalarına bile yetmiyordu. Biz, dört yılda 18 milyar dolarlık özelleştirme gerçekleştirdik.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Maşallah(!)

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, biz, öncelikle adaleti ve kalkınmayı hedef aldık. Hangi alana bakarsanız, orada toplumcu bir siyaset görürsünüz. Biz bunu ortaya koyduk. Çalışma hayatının taraflarını dinledik. Kararlarımızda görüşlerini hep dikkate aldık. Sivil toplum örgütlerimizle birlikte olmaya, onların seslerine kulak vermeye özen gösterdik.

Bakınız, zorunlu tasarruf meselesini bu ülke yıllarca konuştu, tartıştı. Cumhuriyet Halk Partisi de konuştu, tartıştı. Sendikalarımız, işçilerimiz, memurlarımız konuştu, tartıştı. Acaba, bugüne kadar gelen iktidarlar, benim işçimin, benim memurumun, bu zorunlu tasarruf adı altında âdeta üzerine yatılan bu parasını niye ödemedi? Neden? Bunu biz ödedik. 13,3 katrilyon Türk lirasını biz ödedik. Bu bize nasip oldu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Aynı şekilde, sadece İmar Bankasından dolayı 8 milyar YTL, eski rakamla 8 katrilyon; bunu da biz ödedik. Bir de bu borçları ödemek zorunda kalmasaydık, artık siz düşünün. 21 katrilyon elimizde olacaktı ve bu 21 katrilyonu da biz yatırımda kullanma fırsatını bulacaktık. Nasıl bir Türkiye'yi devraldığımızı ifade etme bakımından bunu söylüyorum.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bu arada, çok konuşulan IMF meselesine açıklık getireyim: Ben şaşıyorum, yani, Türkiye, IMF'e AK Parti İktidarıyla mı girdi? IMF'in tarihçesi, acaba, Türkiye'de 2002 sonunda mı başladı? 2002'de mi başladı?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — 2008'e kadar siz uzattınız Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, ben sakın dinledim. Siz de sakın dinleyin de bunları anlatayım.

IMF'in tarihçesine baktığımız zaman sene 1945. Girişimize baktığımız zaman 47. Taa oralardan geliyor ve oradan bugüne sürekli bu ülkede iktidarlar Stand-By anlaşmaları yaptılar. 18 Stand-By anlaşması yapıldı, 19'uncusunu da biz yaptık. Belki, bu 18'in içerisinde sizin iktidar dönemleriniz de var.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hayır, yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben söylüyorum, ortak olduğunuz dönemler olabilir, Parlamentoda olduğunuz dönemler olabilir.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Yok, yok! İncele de söyle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Veyahut da iktidarında olup imzalamamışsınızdır, ama şakır şakır borçlanmaya devam etmişsinizdir; bunlar olmuştur.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hayır... İncele de söyle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İnceledim, inceledim. Bütün iktidarların, hepsinin bunda payı var ve 23,5 milyar dolar, bize kadar, IMF'e borçlanıldı. Hayır diyebilir misiniz?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Biz borçlanmadık.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz de borçlandınız, diğerleri de borçlandı, hepiniz borçlandınız. 23,5 milyar dolar! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Bilmeden konuşuyorsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Anavatani da borçlandı, Doğru Yolu da borçlandı, MHP'si de borçlandı, CHP'si de borçlandı, DSP'si de borçlandı, hepiniz borçlandınız, hepiniz! *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — CHP yok, CHP yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hepiniz! Hepsi var, hepsi var.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Bilmeden konuşuyorsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hepsi var

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Saadet de borçlandı.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) — Fazilet yok mu Fazilet?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve 23,5 milyar dolar şimdi nerede biliyor musunuz? Şimdi, dönemimizde geldiği nokta ortada. Değerli arkadaşlarım, 10,9 milyar dolar. 23,5 milyar dolardan devraldık, şu anda yaklaşık 11 milyar dolara düşürdük; farkımız bu, farkımız bu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve bunun yanında, Merkez Bankası... Göreve geldik, devraldığımız Merkez Bankasının döviz rezervi 26,8 milyar dolardı. Şimdi nerede rakam biliyor musunuz? 62 milyar dolarda. Bakınız, 27 milyar dolarla Merkez Bankası devralındı, şimdi ise 62 milyar dolar. Nereden nereye... *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Faiz oranlarını da söyleyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama bazılarının gözü vardır göremez, kulağı vardır duyamaz, dili vardır gerçeği, hakkı konuşamaz; siz, onlardansınız! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve gelecekte, bu gelişmelerle birlikte, bu gelecek hedeflerini bu şekilde planlamaya devam ediyoruz, edeceğiz ve altyapı sorunları tamamen çözülmüş, modern şehirlere kavuşmuş bir Türkiye'ye doğru gidiyoruz. Vatandaş ile devlet ilişkilerini daha ileri, daha katılımcı, demokratik bir zemine oturtmuş olacağız. Türkiye bu yolda ilerlemektedir. Ana muhalefet partisi CHP sözcüleri, 2007 bütçesinde, yerel yönetimlerden, yatırımlardan en fazla payı almasından rahatsız olduklarını dile getirirler de, biz bu yolumuzdan vazgeçmeyeceğiz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Biz öyle bir rahatsızlık dile getirmedi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz bu yoldan aynen devam edeceğiz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Biz, Ali Dibolardan şikâyet ediyoruz.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Kuşların yanlış bilgi vermiş.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli Başkan, Değerli Milletvekilleri; biz, ülkemizi bir bütün olarak göz önünde tutuyoruz. Bu bakış açısı,

siyasetimizin, yönetim anlayışımızın temel eksenini oluşturuyor. Bunun sonucudur ki, seksen bir vilayetimizin geleceğini planlıyoruz. İstanbul'un trafik sorunundan Antalya'nın ulaşım master planına kadar, Diyarbakır'ın yol ve su sorunlarından Karadeniz Sahil Yolu'na, Bolu Tüneli'nden Konya'daki Tuz Gölü'nün kurtarılmasına kadar bütün sorun alanlarını bir bütünlük içerisinde ele alıyor, çözüyoruz.

Türkiye'nin özeti dediğimiz İstanbul'un su meselesi 2040 yılına kadar, evet, master planıyla halledilmiştir. İSKİ yatırımları için 2 milyar yeni Türk lirası harcama yaptık. Önümüzdeki dönemde 3 milyar yeni Türk lirası daha yatırım planlıyoruz. Fakat bugün bir gazetede -arkadaşlar bana haberini ulaştırdılar -Sayın Sözen "İstranca Dağları'ndaki barajları ben yaptım" diyor. *(CHP sıralarından gürültüler)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Baraj değil bir kere, regülatör...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, Sayın Sözen... Sayın Sözen...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Gölet, gölet!

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Temelini de, ihalesini de ben yaptım, ben attım, sen sahip çıktın! Her şeye sahip çıktığın gibi!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Sözen... Sözen Sözen...

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Temelini ben attım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Sözen... Sayın Sözen...

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Ben yaptım, sen sahip çıktın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Sözen... Sayın Sözen, bak... *(CHP sıralarından gürültüler)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Temelini de ben attım, ihalesini de ben yaptım.

BAŞKAN — Sayın Sözen, lütfen müdahale etmeyelim efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Sözen, dürüst hareket et, doğru konuş!

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Sen dürüst ol!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hangi barajın temelini attın, nasıl bıraktın? *(CHP sıralarından gürültüler)*

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Baraj değil, regülatör.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir dakika ya... Bir dakika... *(CHP sıralarından gürültüler)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Erdal İnönü ile birlikte temelini ben attım!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) Erdal İnönü ile attın... Beton mu kaldı orada sadece?

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Yüzde 40'nı da tamamlamıştık.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yalan söyleme! Yok öyle bir şey! *(CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — İhalesini ben yaptım, sen yalan söylüyorsun! Tarihi değiştiriyorsun, tarihi!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Bu üslup Başbakana yakışmıyor Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yok öyle bir şey... Yok... *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Yalan söylüyorsun!

BAŞKAN — Sayın Sözen, lütfen oturun yerinize.

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — İstanbul'da bir tek projeniz yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, burada her türlü vesaikle konuşmaya hazırım. Aynı şeyi metroda da yaptın.

GÖKHAN DURGUN (Hatay) — Sen mi yaptın metroyu?

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Onu da ben yaptım!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Metroda... *(CHP sıralarından gürültüler)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Onu da ben yaptım. İstanbul'da bir tek projen yok! Temelini kim attı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bildiğini konuş, bilmediğini konuşma ya! *(CHP sıralarından gürültüler)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — İstanbul'da bir tek projen yok. Bir tek proje söyle!

BAŞKAN — Sayın Sözen, lütfen oturur musunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Metroda... *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, siz Genel Kurula hitap edin efendim... Siz Genel Kurula hitap edin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ya, metronun neyini yaptın? *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

Döneminde... Döneminde... *(CHP sıralarından gürültüler)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Temelini kim attı?

BAŞKAN — Sayın Sözen, lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Döneminde hak ediş olarak ödediğin para 50 milyon dolar. 80 milyon dolarlık hak ediş vardı, 30 milyon doları ödemediğin için müteahhitler işi bıraktı. Biz geldik, 600 milyon dolara mal olan bu metroyu biz tamamladık, biz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ayıptır ya! Ayıptır!

Ve bakın, uluslararası baraj tanımını veriyorum; öğren!

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Kim ihalesini yaptı? Bir proje söyle, bir proje! İstanbul'da sana ait bir proje söyle! Her projelere sahip çık!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bütün Istranca halkı senin orada ne yaptığını çok iyi biliyor.

Bakın, uluslararası tanımı veriyorum. Tanım nedir?

MUHAMMED İNCE (Yalova) — Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi! Belediye başkanı mısın Başbakan mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Temelden yüksekliği 15 metre veya su depolama hacmi 3 milyon metre küpü bulan su depolama tesisleri baraj olarak kabul edilir. Baraj bu.

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Regülatör... Baraj değil.

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Belediye başkanı mısınız Başbakan mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz ülkenin meselelerini konuşuyoruz, hepsini burada konuşacağız.

Bakınız, Düzdere Barajı, Kuzuludere Barajı, Büyükdere Barajı, Sultanbahçedere Barajı, Kazandere Barajı, Papuçdere Barajı; bunların tamamı, temeli de tarafımdan atılmıştır, açılışı da tarafımdan yapılmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Yalan söyleme!

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Yalan söylüyor!

BAŞKAN — Sayın Sözen, lütfen oturun yerinize. *(CHP sıralarından gürültüler)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Burası belediye mi?

BAŞKAN — Sayın Başbakan, siz Genel Kurula hitap edin efendim.

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — Sayın Başkan, büyükşehir belediyesinin bütçesini görüşmüyoruz burada. 2007 yılı bütçesini görüşüyoruz! *(AK Parti sıralarından "Otur yerine, otur" sesleri)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hazmedeceksiniz, hazmedeceksiniz; hazmetmeden olmaz. *(CHP sıralarından gürültüler)*

Siz yerelle genel yönetimi birbirinden ayrı düşünemezsiniz; hepsi bunların iç içedir, el eledir. Eğer böyle düşünürseniz, yanılığa düşersiniz. Bu, bir ayrımcılıktır. O zaman, kusura bakmayın, yerel yönetimlerle genel yönetimin tamamen bağlarını koparalım, öyle mi? Mantiğiniz bu mu?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Burası belediye meclisi değil, Millet Meclisi, Millet Meclisi!

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Burası belediye meclisi değil!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sabırlı ol! Bu Meclisin içerisinde eğer bu konulara giriliyorsa bu söylenir ve geliyorum bir başka konuya... *(CHP sıralarından gürültüler)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Sen hâlâ orada kalmışsın Sayın Başbakan!

MUHAMMED İNCE (Yalova) — Cezan var mı, yok mu?

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Hapis cezası aldınız mı, almadınız mı?

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Sözen'in yaptıklarını hazmedin Sayın Başbakan. Güzel şeyler yaptı Sözen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İstanbul bir kongre merkezi hâline gelmiştir.

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Kim yaptı kongre salonunu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu kongre merkezi hâline gelişte de, evet, atılan adımlar, yapılanlar, bunların hepsi bellidir.

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Kim yaptı kongre salonunu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hepsi bellidir.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Lütfi Kırdar'ı kim yaptı?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Lütfi Kırdar'ı kim yaptı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, Lütfi Kırdar, benim dönemimde Kültür Bakanlığına devredilmek suretiyle Kültür Bakanlığı tarafından yaptırılmıştır. Dürüst ol, doğru konuş! Dürüst ol!

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Sen açmadın, ben açtım!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kim yaptı? Kim yaptı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben açtım, ben! Benim döneminde... HABİTAT II toplantısıyla açtım... HABİTAT II toplantısıyla açtım. *(CHP sıralarından gürültüler)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Yalan söylüyorsun, yalan!

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Atıyorsunuz Sayın Başbakan, atıyorsunuz!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, siz Genel Kurula hitap edin.

Değerli arkadaşlar, lütfen, müdahale etmeyelim, dinleyelim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Lütfi Kırdar Kongre Sarayı, HABİTAT II toplantısıyla bizim tarafımızdan ve Sayın Demirel'in Cumhurbaşkanlığı olduğu dönemde birlikte açmışızdır. Beyefendi'nin bununla ilgisi, alakası yoktur. *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Yalan söylüyorsun, yalan! İstanbullular izliyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bazı şeyleri öğreneceksin. Zaten, Genel Başkanını da ve heyeti de öyle aldattın galiba. Niye o zaman Sivas'a kaçtın da İstanbul'da kalmadın! Kalsaydın İstanbul'da! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

NURETTİN SÖZEN (Sivas) — Kaçmadım! Kaçmadım!

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Sivas'a kaçmadı, Sivas'ta görev yapıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve 67 tanesi şu anda kültür noktasında, İstanbul'daki bütün gelenlerin geldikleri zaman İstanbul'u farklı bir şehir olarak görmesi noktasında 103 yol, katlı-köprülü kavşak düzenlemesi yapılmış ve hizmete sunulmuştur.

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Sizin belediyenizden kaçıp Parlamente'ye gelen 30 kişi var!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İstanbul'da şu anda raylı sistem 53 kilometredir ve bu raylı sistem yapımı da yine aynen devam etmektedir. Hedef 2012 yılında 300 kilometreye raylı sistemi ulaştırmaktır.

Bunun yanında, yüzde 3 olan deniz ulaşımının payı 2012'de inşallah 10'a çıkacaktır.

Cumhuriyetimizin başkenti Ankara'daki gelişmeleri herkes biliyor. Buyurun, şu anda yapılmış olan havaalanı, havaalanından şehre girerken Turgut Özal Bulvarı, işte bu dönemde yapıldı. Herhâlde bunu da birileri sahiplenmez ve bunun yanında, yine, Türk turizminin âdeta başkenti olan Antalya. Antalya'da, biz göreve geldiğimizde, bir tane köprülülük kavşak yoktu. Antalya, Antalya'yı anlatıyoruz. Ama şu anda on tane katlı köprülülük kavşak var Antalya'da. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Sen gelmeden önce Türkiye Cumhuriyeti de yoktu!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Antalya'yı doğal gaz ve raylı sistemle tanıştırtıyoruz, şu anda onun adımları atıldı. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

HARUN AKIN (Zonguldak) — Gözünüz hâlâ İstanbul Belediye Başkanlığında mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — On dokuz yıldır bitirilemeyen Antalya-Alanya yolunu biz bitirdik. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Yıllardır bitirilemeyen Kunda yolunu biz bitirdik. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

CANAN ARITMAN (İzmir) — Dört yıldır İzmir'in çevre yolu yapılmadı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 200 kilometrelik kanalizasyonu iki yılda 400 kilometreye biz çıkardık. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Şu anda 30 bin kişilik bir stadyum, 10 bin kişilik bir kongre merkezi Antalya'ya yapılıyor.

Bu hizmetleri görebilmek için Antalya'lı vatandaşlarımız bizi beklediler ve şu anda vuslat gerçekleşti, daha da artarak devam edecek; ben buna inanıyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Karadeniz Bölgemizde, yine dev projeleri uygulamaya koyduk. Karadeniz sahil yolunda, şu anda 8 kilometre dışında, 31 Aralık 2006 itibarıyla Karadeniz sahil yolunun tamamı hizmete açılmış olacak. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

HÜSEYİN GÜLER (Mersin) — Fındık, fındık, Sayın Başbakan...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Finduğa kaç para verdin?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ordu ili, meşhur Perşembe-Bolaman bölgesindeki tüneller tamamıyla bitirildi ve şimdi gayriresmî açılışı yapılacak, kısa bir süre sonra da biz gideceğiz ve resmî açılışını yapacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* İnşallah, Cuma günü Perşembe-Bolaman tünelleri hizmete açılıyor; iftiharla geçebilirsiniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Trabzon sahil geçişini tamamladık. Tanjant yolunu daha önce zaten bitirmiştik. Trabzon'un elli yıllık rüyası olan Zağnos Kentsel Dönüşüm Projesi hızla devam ediyor. TOKİ tarafından 2.284 konut ve 400 yataklı bir eğitim hastanesini Trabzon'a kazandırıyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Samsun'da TOKİ'nin yaptığı 2.158 konutun inşaatı devam ediyor. Bunlardan 900'ü tamamlanarak sahiplerine teslim edildi. Şehir içi doğal gaz dağıtım şebekesi tamamlanarak hizmete girdi. Çarşamba-Terme arası 30 kilometrelik duble yol bitirildi. 57 kilometrelik Samsun-Bafra duble yolunun da 40 kilometresi tamamlandı. Samsun'un toplu taşıma sorununu çözecek raylı sistemi de ihale aşamasına getirdik. İl çevresinde 11 kilometrelik çevre yolunu bitirdik.

Erzurum'da katı atık projesini bitirmek üzereyiz. Sivil havaalanını tamamlayarak hizmete açtık. Bizden önce sadece iki tane köprülü kavşak vardı, bizim dönemimizde dört tane daha buna ilave edildi, şimdi beşincisi de bitiyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bugüne kadar suyunu kuyulardan sağlayan Erzurum'a Çat Barajı'ndan içme suyu getirmek için başlatılan projenin yarısı tamamlandı, içme suyu projesi inşallah 2007 sonunda bitirilmiş olacak. TOKİ, Erzurum genelinde, deprem mağdurlarını da kapsayan toplam 2.814 konut inşaatını sürdürüyor. Bunlardan 1.860'ı tamamlanmış durumda.

Konya'ya bakıyoruz. Konya büyük bir dinamizm içinde. Bakınız, 1992 yılında başlanan Mevlânâ Kültür Merkezi, biz devraldığımızda hâlâ temel aşamasındaydı. Hükûmet-Belediye işbirliğiyle kısa sürede tamamlayarak hizmete açtık. Tuz Gölü'nün kurtarılması kapsamında atık su arıtma tesisi projesini başlattık. Göksu Nehri'ni 17 kilometrelik tünelle Konya Ovası'na akıtacak olan Mavi Tünel Projesi'nin de ihalesini yapmış bulunuyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Konya Belediyesi şehir içi raylı sistemini uzatmak için uzatma çalışmaları sürüyor.

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Ahmet, bir pasta da Sayın Başbakana kesersin artık.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tabii, hepsinden önemlisi, Ankara-Konya hızlı tren çalışması başlamış durumda. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Şu anda birinci etabın inşaat çalışmaları devam ediyor. İkinci etapla ilgili ihale hazırlıkları da devam ediyor.

İ. SAMİ TANDOĞDU (Ordu) — Yarın biter!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İnşallah, kısa sürede, Ankara-Konya hızlı tren bittiği anda, Konya'dan İstanbul'a ulaşım yaklaşık üç buçuk saate inecek raylı sistemle. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Üç buçuk saate inecek. Çünkü bir saat on beş dakika Ankara-Konya ve iki saat, iki buçuk saat arası da İstanbul-Ankara. Hızlı tren olarak bu şekilde bu yapılıyor.

Şu anda Ankara-Eskişehir açılma aşamasına gelmiş vaziyette. İnşallah, nisanda açılışını yapacağız ve Eskişehir-İstanbul arasının da ihalesi yapıldı, şu anda hazırlıklar devam ediyor.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Atma Recep, din kardeşiyiz.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Sayın Başbakan, o hızlı trene siz de AKP milletvekilleriyle birlikte biner misiniz?

GÜLSEREN TOPUZ (İstanbul) — Bineriz, ne olmuş?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İzmir'e bakıyoruz, orada da, çok büyük projeler gerçekleşti.

ERDAL KARADEMİR (İzmir) — Çevre yolu duruyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Birçok projemiz de devam ediyor. Büyükşehir Belediyesi-TOKİ işbirliğiyle -bakın, ayırım yok- yürütülen Kentsel Dönüşüm Programı çerçevesinde 10 bin konut inşa ediyoruz İzmir’de. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Nerede o konutlar Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yol yapım çalışmalarıyla birlikte, şu anda, Beydağ Projesi devam ediyor, Beydağ Projesi de devam ediyor. Tamamıyla ihmal edilmiş, ama şimdi devam ediyor hızla.

CANAN ARITMAN (İzmir) — İl özel idaresinin bütçesinden.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu, Ödemiş halkı, bölge halkı çok iyi biliyor. Sizin derdiniz başka, oraları falan dolaştığınız yok.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Biz de takip ediyoruz. Kaç tane önerge verdik.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Biz de takip ediyoruz, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Adnan Menderes Havaalanı’nı gördünüz mü?

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Görmez miyiz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nasıl girip çıkıyorsun oradan?

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Körüz, körüz çünkü!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İzmir’in trafik sorununu kökten çözecek olan raylı sistem projesi, Belediye ile Ulaştırma Bakanlığı tarafından müşterek olarak devam ediyor. Aliağa’dan Cumaovası’na 80 kilometrelik çift hatlı bir banliyö sistemi, yine, aynı şekilde yapılıyor. Ayırım yok.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Piriştina başlattı, Piriştina. *(AK Parti sıralarından gülüşmeler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dünya...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Piriştina başlattı. Ona da sahip çıkma ya!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Başlatmak güzel bir şeydir...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Evet.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) -...rahmetle anarız da, ortada bırakmak da var.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ortada niye bıraktı? Yapmayın!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama biz tamamlıyoruz.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yok canım!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tamamlıyoruz.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Sayın Başbakan, okul yolu yapar mısınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, Dünya Üniversitelerarası Spor Oyunlarının İzmir’de başarıyla gerçekleştirilmesi için altyapı çalışmalarını biz

tamamladık. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bizzat merkezî bütçeden bunun paralarını biz ödedik.

TÜRKÂN MİÇOOĞULLARI (İzmir) — Göreviniz! Göreviniz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye'nin yerel yönetimleri arasında hiçbir ayırım yapmıyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükûmetimizin KÖYDES projesiyle ne yaptığını anlatmak için bir örnek veriyorum, lütfen dikkat buyurun.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Okul yolu, Başbakan... Derede boğulacak çocuklar. Bak, Ceylanpınar'da...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Burası Türkiye!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Özellikle dinlemenizde fayda var. Fayda var özellikle dinlemenizde, istifade edersiniz.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Okul yolu ne oldu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Diyarbakır'da 2003 öncesi sadece 65 köy, 90 mezrada şebekeli içme suyu vardı. Toplamı 155 eder. Hükûmetimizin ilk dört yılında bu sayıyı 155'ten tam 1.070'e çıkardık. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Şimdi, Diyarbakır'da 480 köyün, 590 mezranın şebekeli içme suyu var. 2007 ilkbaharında da, inşallah, Diyarbakır'ımızda susuz köy kalmayacak. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Diyarbakır'da 3.500 kilometrelik yolun stabilizesi tamamlandı. Bugün Diyarbakır'da yolu olmayan köy kalmamıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Şu gazeteye bir bakar mısınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 57 sağlık ocağı, 6 hastane, 13 acil servis yaptık. Dikkat ediniz. 4.700 derslik vardı, buna 1.500 daha ilave ettik Diyarbakır'da, 2007 sonuna kadar bin derslik daha ilave edeceğiz.

Kralkızı Sulama Projesi'nin yapımına hızla devam ediyoruz. Bu projenin Diyarbakır için önemini çok iyi biliyoruz.

Evet, gönlüm bütün şehirlerimizi tabii saymak istiyor. Zira biz bütün şehirlerimize aynı mesafedeyiz. Malatya'yı, Giresun'u, Bursa'yı, Tokat'ı, Siirt'i, Hakkâri'yi, Tunceli'yi, Elâzığ'ı, Şanlıurfa'yı, Van'ı, Edirne'yi, Muğla'yı, Çorum'u, Denizli'yi, Manisa'yı, Rize'yi, hepsini saymak istiyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

HÜSEYİN EKMEKÇİOĞLU (Antalya) — Abartmanıza gerek yok Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu yükseliş, bu kalkınma seferberliği sizin de göğsünüzü kabartmıyor mu?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Mersin'den bahsetmiyorsunuz hiç, Mersin'i saymadınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O meydanlarda konuşurken, o bulvarlarda yürürken siz de eminim bu mutluluğa ortak oluyorsunuz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Mersin'den de bahsedin.

HÜSEYİN GÜLER (Mersin) — Yolsuzluklardan bahsedin, yolsuzluklardan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye'nin fotoğrafına bir bütün olarak bakıyoruz derken bunu kastediyoruz.

Sayın Başbakan, Değerli Milletvekilleri, hiçbir zaman halkımıza fildişi kulelerden bakmadık. Halkımızla iç içeyiz, beraberiz.

MUHARREM DOĞAN (Mardin) — GAP ne olacak Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Merkez-taşra ayırımı yapan, vatandaşları arasında parti ayırımı yapan bir hükûmet olmadık, olmayacağız. Halkımız ne hissettiyse aynı şeyleri hissediyoruz.

Eğitim alanındaki yeniliklerimiz Türkiye'nin geleceğine yaptığımız en önemli yatırımlardır.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Gazeteye bakın, okula tezekle gidiyor çocuklar.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hep söyledim, yine söylüyorum, 100.280 derslik, dile kolay, bunlar şu anda Türkiye'mizde yapıldı, dile kolay. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ve son dört yıl içerisinde 537.451 bilgisayar öğretmeni ve öğrencilerimizin hizmetine sunduk. 3 bin kapalı köy okulunu yeniden hizmete soktuk. "Haydi kızlar okula" kampanyasıyla 200 bini aşkın yavrumuzu yeniden eğitim sistemine kazandırdık.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Boğulacaklar çocuklar yolda.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve üniversitelerin araştırma fonları 2002'de 70 milyon yeni Türk lirası iken, biz bu fonları 2007'de 300 milyon yeni Türk lirasına çıkardık. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ve üniversite önündeki yığılmaları önlemek için on beş yeni üniversiteyi işte bu Parlamentodan biz çıkardık. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Üniversite öğrencilerinin kredi ve bursları biz geldiğimizde 45 milyondur, şimdi 130 milyon ve yılbaşından sonra 150 milyon, üniversite öğrencilerimize, burs ve kredi vereceğiz. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

Hükûmet olarak üzerinde hassasiyetle durduğumuz konulardan biri de, korumaya muhtaç çocuklarımıza devletin hakkıyla sahip çıkmasıdır.

M. CEVDET SELVİ (Eskişehir) — Ya, mahvoldu çocuklar, mahvoldu!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu, çocuklarımızı devlet kurumlarına alarak değil, onları imkânlarımız elverdiğince, ailelerinden ayırmadan başarmayı hedefliyoruz. Çünkü bize göre, bir çocuğun ait olduğu kurum, devlet kurumu değil, ailedir. Bakın, ne yapıyoruz? Bakıma muhtaç kimsesiz çocuklarımızı ya kendi ailelerine ya da koruyucu ailelere teslim ediyoruz. Bu evlatlarımızın bakımı karşılığı ailelere 700 yeni Türk lirası destek sağlıyoruz. Bu sorunu Türkiye'nin gündeminden, inşallah, çıkarmakta kararlıyız. Devlet-toplum işbirliğiyle gerçekleştirmeye başladığımız "Sevgi Evleri" bütün yurdumuzu saracaktır.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Işık evleri var ya!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Özürlülerimizin durumlarını dikkate alarak yeni okullar inşa ettik.

SHÇEK bünyesinde 184 yeni kuruluş, 24 ek bina hizmete açtık. Yine özürllü insanlarımızın devlet imkânlarıyla okullarına taşınmasını temin ettik. Taşınamayanlara evlerinde eğitim imkânı sağladık ve ailelerine de ayda 388 yeni Türk lirası yardım yapmaya başladık.

Yine, sağlık alanında, radikal reformlar gerçekleştirdik. Hastaneleri gerek personel gerekse araç gereç bakımından iyileştirdik. Sağlıkta tek taban, tek çatı dönemini başlattık. Dört yılda 160'ı hastane ve ek binası olmak üzere, 416 sağlık yatırımını hizmete açtık. Sosyal güvenlik sistemi kapsamında genel sağlık sistemini kuruyoruz. Aile hekimliğini tüm Türkiye'ye yaygınlaştıracğız.

İ. SAMİ TANDOĞDU (Ordu) — İflas etti aile hekimliği, iflas!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ankara, İzmir, Antalya, İstanbul gibi şehirlerde büyük sağlık kampüsleri oluşturmayı planladık.

Bu başarılarla sevinmemek mümkün mü? Bakın, aynı zamanda geleceğı sizlerle paylaşıyorum. Bunun için, dört yılda -özellikle- attığımız adımlar atacağımız adımların ispatıdır diyoruz. İşte, eğitimde 100 bini aşkın derslik, sağlık tesislerinde bu attığımız adımlar...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Milletin sağlığını bozdunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...adalette, emniyette, ulaştırmada, toplu konutta attığımız adımlar, hepsi bunun birer referansıdır.

CANAN ARITMAN (İzmir) — AKP sağlığa zararlı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve 6 bin kilometreyi aşan duble yollar yaptık.

Hava taşımacılığında yolcu sayısını 32 milyondan 60 milyona çıkarmışız. Düşünebiliyor musunuz, Uluslararası Hava Yolu Taşımacılar Birliğinin 2015 yılı için Türkiye'ye öngördüğü yolcu sayısı 55 milyonken, biz, bu hedefi, 2005 yılında 10 bin aşarak gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Olay bu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve şimdi, Ankara-İstanbul, Ankara-Konya, İstanbul-Ankara-Sivas ve Ankara-Afyon-İzmir illerini, yeni demir yolu hatlarıyla, inşallah, birbirine bağlayacağız. 2013 yılına kadar hedef, 1.500 kilometre demir yolu inşa etmeyi hedefliyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

"Bizim fiillerimizin ulaştığı yere sizin hayalleriniz bile ulaşamaz" dedi atalarımız. Biz onu gerçekleştiriyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve bakınız, 2009'da Marmaray'ı hizmete açacağız. Hızla, şu anda yatırım devam ediyor.

Yılların meselesi Bolu Tüneli'nin İstanbul-Ankara istikametini, bir ay sonra, 23 Ocak 2007 tarihinde İtalya Başbakanı Sayın Romano Prodi'yle birlikte açacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Lütfederseniz, memnun oluruz. Bu tünelin yüzde 45'i on yılda yapılabilmşti, biz dört yılda üzerine yüzde 55'i tamamlıyoruz ve bitiriyoruz. Tıpkı, Samsun'da Mavi Akım'ı Sayın Berlusconi, Sayın Putin'le açtığımız gibi.

Evet, Türkiye, 21'inci yüzyıla yaraşır bir büyüme gösteriyor.

MUHARREM DOĞAN (Mardin) — GAP ne oldu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, sadece altyapı sorunlarını ele almıyoruz. Bilim ve teknolojiye büyük atılımlar içindeyiz. Uydu ve iletişim sistemlerinde çağı yakalayan, dünya ile rekabet edebilen bir Türkiye için çabalıyoruz. Türksat 5/A uydusunu 2014'te uzaya gönderiyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bu uyduyu tamamen Türk mühendisleri ve kendi kaynaklarımızla yapacak ve uzaya fırlatacağız.

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Mars'a uzay aracı ne zaman gönderiyoruz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; biz, 73 milyon insanımızın huzur ve refahını düşünürken, bütün ilim adamlarımızı ve onlarla yaptığımız istişareler neticesinde adımlarımızı da milletimiz için atarken, bu kararlılığımızdan asla taviz vermiyoruz ve vermeyeceğiz.

Hiçbir zaman sosyal hukuk devleti olma niteliğini Türkiye Cumhuriyeti devleti kaybetmeyecektir. Demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Çöktü sosyal devlet, çöktü.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, şu anda, bazı adaletsizliklerin olduğu dönemlere dönmek isteyenler olabilir, imtiyaz aramak isteyenler olabilir. Bunlar bizim dönemimizde yok.

Türkiye Cumhuriyeti'ni sosyal bir hukuk devleti olarak tanımlayan Anayasa'nın bu temel ilkesi, sadece kâğıt üzerinde mi kalmalıydı. Eşitlik adı altında imtiyaz isteyenlerden başka, kim bizim uygulamalarımızdan rahatsız olmuştur?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Kim imtiyaz istiyor Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yeşil kartlıya ayrı bir vatandaşlık hukuku, SSK'lıya ayrı bir vatandaşlık hukuku, BAĞ-KUR'luya ayrı bir vatandaşlık hukuku, memura ayrı bir vatandaşlık hukuku uygulamak bu millete reva midir, soruyorum sizlere? *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Hukuka sadık olmak lazım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz ne yaptık? Köklü bir reformla SSK ve devlet hastanelerini birleştirdik, ayrımcılığa, imtiyaza son verdik. Şimdi, 30 milyonu aşkın SSK'lı, yeşil kartlı vatandaşlarımız devlet hastanelerinden hizmet alabiliyor, serbest eczanelerden gidip ilacını alabiliyor. Biz bunu başlattık.

Sorarım, bütün vatandaşlarımızı sosyal güvenlik şemsiyesi altına almaktan kim rahatsız olabilir?

2002'de 1 milyar YTL olan sosyal yardımları 6 milyar yeni Türk lirasına çıkarmış, sosyal riski azaltmışız.

Altmış beş yaşını dolduran vatandaşlarımızın, malul ve özürllülerimizin aylıklarını 3 katına çıkartmışız.

Dört yılda 6 milyon 311 aileye, 4 milyon 326 bin ton ücretsiz kömür dağıtmışız bu dönemde. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

İlk ve ortaöğretim çağındaki yavrularımızın kitaplarını bedelsiz olarak vermişiz ve yine şimdi merak ediyorum ve soruyorum: Dört yılda elektriğe zam yapmamış olmamız mı yanlış? Şehirlerimizin doğal gazı kavuşması mı yanlış? Hastanelerin birleşmesi mi

yanlış? Bütün vatandaşlarımızın, ilaçlarını, serbest eczanelerden alabilmiş olması mı yanlış? İlaçların ucuzlaması mı yanlış? Kitapların, yakacak kömürün, fakir fukaraya, garip gurebaya ücretsiz dağıtılması mı yanlış? Ne diyorsunuz? *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Tabii, söyleyecek sözü olmayanlar, ister istemez kriz pazarlamaya başlayacaklardır, çünkü onlar kriz tüccarıdır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Evet, Türkiye olarak, Medeniyetler İttifakı Sonuç Bildirgesi'ni, gerek İstanbul'umuzda gerekse son olarak Birleşmiş Milletler çatısı altında dünyaya deklare ettik.

Avrupa Birliğine tam üyelik hedefiyle, evet, yürümeye devam ediyoruz.

Kıbrıs sorununa Birleşmiş Milletler platformunda çözüm arayışımızı kararlılıkla sürdüreceğiz ve bunlardan asla taviz vermemiz mümkün değil.

Tabii ki, burada bir gerçeği yine vurgulamam gerekiyor. O da şudur: Özellikle, Kıbrıs konusunda hedef sapırmaya gayreti içerisine girmek! Maalesef, bir de doğru konuşulmuyor, dürüst konuşulmuyor. Ben merak ediyorum, Sayın Baykal, bu görüşmeleri yaparken sen benim yanımda mıydın ya? *(CHP sıralarından gürültüler)* Benim onlarla ne konuştuğumu, benim onlarla ne konuştuğumu nereden biliyorsun, nereden biliyorsun?

TUNCAY ERCENK (Antalya) — “Ya” ne demek?

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — “Ya” demek ne demek? Ayıp, ayıp! Başbakana yakışmıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bizim orada yaptığımız görüşmeler esnasında, hele hele 17 Aralık gecesi sabaha kadar devam eden görüşmelerimizin nasıl neticelendiğinin istihbaratı size çok yanlış gelmiş galiba, çok yanlış gelmiş galiba.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Netice ortada.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Neyin altına imza attığını biliyor musun?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Hangi belgeye imza attın?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eğer doğru gelmiş olsaydı bu ifadeleri kullanmazdınız.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — İmza attığınız belgeyi açıklayın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben sadece şunu söylüyorum: Kıbrıs'ta şu ana kadar ne verilmiştir bunu söyleyin?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Hangi belgeye imza attınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ne verilmiştir bunu söyleyin. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Papadopoulos almıyor, sen veriyorsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kıbrıs'ta şu ana kadar verdiğimiz herhangi bir şey yoktur. Size gelen bilgiler, haberler ve iletişim kaynaklarınız sakat, sakat. Buradan geliyor iş. İletişim kaynaklarınız sakat.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ek Protokol'ü imzalama taahhüdünde bulundunuz. Ek protokol'ü imzalama taahhüdünü yaptınız. Ek Protokol'ü imzalama taahhüdünü imzaladınız. Onun için, bakın, Avrupa Birliği sizi askıya alıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, ben size buna yönelik olarak da okuyayım, okuyayım da dinleyin.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — “İmzanın gereğini yerine getir” diyorlar.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız: “İşbu protokolde atıfta bulunulan Kıbrıs cumhuriyeti 1960’da kurulan asıl ortaklık devleti değildir. Türkiye bu nedenle Kıbrıs Rum makamlarının hâlihazırda olduğu gibi Kıbrıs’ta sadece ara bölgenin güneyinde otorite, denetim ve yetki icra ettiği ve Kıbrıs Türk halkını temsil etmediği şeklindeki tutumunu sürdürecektir ve anılan makamların tasarruflarını buna göre muameleye tabi tutacaktır. Türkiye, bu protokolün imzalanması, onaylanması ve uygulanmasının protokolde atıfta bulunulan Kıbrıs cumhuriyetinin herhangi bir biçimde tanınması anlamına gelmediğini ve Türkiye’nin, 1960 garanti, ittifak ve kuruluş anlaşmalarından kaynaklanan hak ve mükellefiyetlerini haleldar etmediğini beyan eder. Türkiye, işte, bu protokole taraf olmasının Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’yle mevcut ilişkilerini değiştirmeyeceğini teyit eder.” Olay bu. Geç onları. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Tek taraflı deklarasyon. Rezerve koyacaktın, rezerve... Rezerv koyamadın. Kendin konuştun kendin dinledin ve kimse ciddiye almadı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve şu ana kadar soruyorum, ne kaybetmiştir, diyorum...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — İmza attın, imza.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen müdahale etmeyelim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Ne kaybetmiştir?” diyorum; bana, çıkartıp bir şey söyleyemiyorsunuz.

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Ek Protokol nerede?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Ne kaybetmiştir?” diyorum. Ek Protokol, şu Parlamento çatısı altından geçmedikçe bizi bağlamaz.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — İmzaladınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Olay bitmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hayır, Hayır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — İmzaladın, imzaladın.

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — İmzaladın ve kıvraniyorsun.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir dakika efendim, bir dakika.

Buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve şu anda Türkiye Cumhuriyeti Başbakanının, altında imzası olan bir tane belge yoktur.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Beşir Atalay’ın var.

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Beşir Atalay’ın var.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Orada da takiyecisiniz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye Cumhuriyeti Dışışleri Bakanının altında imzası olan bir tane belge yoktur.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Bakanlarınız imzaladı.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Yardımcınız mı imzaladı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, bakınız... Bilerek konuşun, iletişim kanallarınızı doğrultun, yanlış konuşuyorsunuz.

ERDOĞAN KAPLAN (Tekirdağ) — Sayın Başbakan çiftçiye konuş! Çiftçiye konuş! *(AK Parti sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın milletvekili oturur musunuz yerinize lütfen.

ERDOĞAN KAPLAN (Tekirdağ) — Çiftçiye konuş!

BAŞKAN — Sayın Kaplan, oturun lütfen yerinize.

ERDOĞAN KAPLAN (Tekirdağ) — Öldürdünüz çiftçiye!

BAŞKAN — Buyurun efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve dış politikayla ilgili olarak, özellikle Orta Doğu’da şu anda devam eden süreç içerisinde, Türkiye’nin Orta Doğu’daki konumu her zamankinden daha farklı bir şekilde hassasiyetini korumaktadır. Gerek İran, gerek Suriye, gerek Ürdün, gerek telefon diplomasisiyle sürdürdüğümüz süreç içerisinde attığımız adımlar bellidir. Tabii, ben, şunu merak ediyorum: Sayın Baykal, bu ara Sosyalist Enternasyonelin Lübnan’daki toplantısına gitti.

HARUN AKIN (Zonguldak) — Egemen Bağış mı söyledi size?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve kendisine çok teşekkür ediyorum, o seyahatte “UNIFIL” görevini sürdüren askerlerimizi de ziyaret etmiş, kendisini alkışlıyorum, tebrik ediyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Güzel bir yaklaşımdı, bundan dolayı kendilerini tebrik ediyorum.

Bir diğer adım, şu anda, özellikle Orta Doğu süreciyle ilgili olarak, Türkiye, üstlendiği misyonu aynı hassasiyetle devam ettirmektedir, devam ettirecektir. Çünkü biz, 780 bin kilometre kare içerisinde sıkıştırılmış bir Türkiye değiliz, biz bir dünya ülkesi Türkiye’yiz, farkımız bu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve şu anda, Türk cumhuriyetlerinden tutunuz, Kafkaslar’daki tüm cumhuriyetlere kadar hepsiyle diyalogumuz aynı hassasiyetle devam ediyor. Rusya’yla öyle, Gürcistan’la öyle...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Kazakistan’da Türk işçileri dayak yiyor...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nasıl?

CANAN ARITMAN (İzmir) — Kazakistan’da Türk işçileri dayak yiyor, darp ediliyorlar...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yazılı olarak ver de cevaplayalım onu da.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Soru önergem var.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakü-Tiflis- Ceyhan Projesi ortada, Şahdeniz Projesi ortada. Doğudan batıya, Yunanistan, İtalya ortada. Nabuko Projesi ortada. Bunlar aynı hassasiyetle devam ediyor.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türk ordusu, bugün dünyanın en büyük, en güçlü, en caydırıcı orduları arasında yer alıyor ve her yıl millî kaynaklarımızdan 3-4 milyar dolar ordumuzun modernizasyonu için bugüne kadar hep yurt dışına akmıştır. Şimdi, şuraya dikkatlerinizi çekiyorum: 2003 yılına kadar ordumuzun ihtiyaçlarının yalnızca yüzde 25'i kendi imkânlarımızla karşılanmaktaydı. Bugün ordumuz ihtiyaçlarının -altını çizerek söylüyorum- yüzde 40'ı yerli kaynaklarımızdan karşılanıyor. Bu oranı en kısa zamanda yüzde 50'ye çıkarmakta kararlıyız ve inşallah, Türkiye, tamamen millî tasarım ve üretimle, ilk savaş gemisini de 2007 yılında kızağa koyuyor ve 2010 yılında da inşallah denize indiriyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Tabii, burada, birçok bahsedeceğim konular var, fakat vaktimin darlığı sebebiyle onlara giremiyorum.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Tezkereden de bahset Sayın Başbakan, tezkereden de bahset!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2007 yılında GENESİS Projemizin denemelerine başlıyoruz. Roketsan, orta ve uzun menzil modern tanksavar füzelerinin imalatına 2011 yılında başlıyor. ASELSAN, TAI ve TÜBİTAK ortak çalışarak, tamamen kendi ürünümüz olan savunma araçlarımızın bilgisayar yazılımını 2007 yılından itibaren denemeye alıyorlar.

Ve enerji kaynaklarına gelince, enerji kaynaklarında da attığımız adımlar ortada. Şu ana kadar, ciddi manada yaptığımız barajlar ve göletler 100'ü bulmuş durumda. Şu anda temelini atmaya hazırlandığımız dev projeler var. Bir tanesi Yusufeli'dir, bir tanesi açılışını yapacağımız Borçka Barajı'dır. Şu anda bunların takvimini hazırlıyoruz, inşallah, bunları da gerçekleştireceğiz.

Değerli Milletvekillerim, biz, çiftçimizin, köylümüzün gelişmesi için bütün imkânlarımızı seferber ettik. 2002 yılında yalnız 8.100 traktör satılırken, hamdolsun, 2006 yılında traktör satışları 40 bine dayanmış vaziyette; buradayız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ERDOĞAN KAPLAN (Tekirdağ) — Öldürdün, öldürdün!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve çiftçilerimize kesilmiş olan mazot desteğini yeniden biz vermeye başladık ve veriyoruz.

ERDOĞAN KAPLAN (Tekirdağ) — Hepsi boş vaat, hepsi boş!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, mazot, gübre ve prim hepsi beraber çiftçimize ödeniyor, ödenecek.

ERDOĞAN KAPLAN (Tekirdağ) — Öldürdün çiftçiye, öldürdün!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve inşallah 2007'nin de Nisan başında ödemeyi yapacağız, diğerinin de Haziran başında ödemesini yapacağız; duy! *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ERDOĞAN KAPLAN (Tekirdağ) — Hepsi borçlu, borçlu!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tarımda 4 milyar dolar olan ihracatı 10 milyar dolara çıkardık; hedefimiz, 2013 yılında bu rakamı 20 milyar dolara çıkarmaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; konuşmamın sonuna gelirken, cumhuriyetimizin yüzüncü yılına nasıl bir Türkiye'yle gireceğiz? Demokratik reformlarını, ekonomik kalkınmasıyla birlikte başarmış bir Türkiye mi, yoksa geçmişini tartışmaktan geleceğini planlamaya zaman ayıramamış, yıllarını boş çekişmelerle heba etmiş bir Türkiye mi? Yolsuzluk, yoksulluk ve yasaklarla mücadelesini başarmış bir Türkiye mi? Yoksa kronik meselelerini halledememiş, yerinde sayan bir Türkiye mi? Bütün mesele, bu sorulara doğru cevaplar üretmektedir. Siyasetin bütün meselesi budur, bana göre bu olmalıdır.

Biz Hükûmet olarak, temel tercihimizi, en başından itibaren yapmış bulunuyoruz. Bu, aynı zamanda, bizi iktidara taşıyan Türkiye'nin de tercihidir. Onun için, kendimize şu soruyu sorarak yola çıktık: Bizim dönemimizde, toplumsal huzur ve refahımız ne kadar arttı, artacak? İnsanın hayat standartları, her alanda ne kadar yükselecek? Türkiye'nin medenî milletler arasındaki konumu ne kadar güçlenecek? Yüzüncü yılında, cumhuriyetimizin gelecek ideallerini, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün işaret ettiği çağdaşlaşma hedeflerini ne kadar yakalamış olacağız? Türkiye'yi, Türk siyasetini bugünkü düzeye getiren Hükûmetimizin yegâne hedefi, toplumsal mutluluğu, toplumsal huzuru artırmaktır. Artık, biz, kendi rekorlarımızla yarışıyoruz, yarışmaya da devam edeceğiz.

Değerli Milletvekillerimiz, burada, bir gerçeğin altını özellikle çizmek istiyorum: 2002 yılında kişi başına toplam borç, kişi başına düşen gelirin yüzde 130'u iken, 2006'da bu oran yüzde 95'e gerilemiştir. Yine, kişi başına toplam kamu borcunda bu oran yüzde 94'ten yüzde 65'e gerilemiştir. Nihayet, kamu ve özel yatırımların kişi başına düşen gelire oranı yüzde 17,3 iken, bu oran şimdi yüzde 21,5'a yükselmiştir. Yani, kişi başına düşen gelir artarken borç oranı düşmüş, aynı dönemde yatırım miktarı da yükselmiştir. Bu rakamlar, ne kadar sağlıklı bir yapıya kavuştuğumuzu açıkça ortaya koymaktadır.

Ben, TÜİK'in açıkladığı rakamlar üzerinde fazla durmayacağım; zira bunlarla ilgili olarak, Canikli arkadaşım gerekli açıklamaları yaptı. Ancak, bir sosyal restorasyon sürecinden geçmek suretiyle halkımızın huzurunu, mutluluğunu artırmaya devam ediyoruz, devam edeceğiz. Biz, ülkemizi güçsüz bırakan tartışmaların tarafı değiliz. Özgür ve müreffeh Türkiye'den yanayız.

Özellikle, ben, burada, tabii muhalefet temsilcilerinin, liderlerinin konuşma diliyle konuşmayacağım. (AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu dili asla kabul etmiyorum; çünkü o dili, asla, yakışır bulmuyorum...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — "Ya" diyorsun, ondan sonra bu dili yakışsız buluyorsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve biraz önce, bu kutlu çatının altında, bu şerefli çatının altında, cumhuriyet tarihinin en seviyesiz provokatif olayına şahit olduk... (AK Parti sıralarından alkışlar)

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Sizin dilinizin endazesi yok Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve âdeta, bir hayal dünyasında dolaşmak suretiyle, bir cumhurbaşkanı profili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YILMAZ KAYA (İzmir) — Sizin tarzınız bu, sizin tarzınız...

BAŞKAN — Sayın Başbakan, mikrofonu açıyorum, konuşmanızı tamamlayın lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...kendilerine göre bir cumhurbaşkanı profili çizmek suretiyle bir şeyler konuşuyorlar.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — O sözler sizin mi değil mi?

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — O sözleri sen söylemedin mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi...

BAŞKAN — Lütfen müdahale etmeyelim değerli arkadaşlar, lütfen...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — O sözleri kim söylemiş?

BERHAN ŞİMŞEK (İstanbul) — O sözleri, siz, söylediniz mi, söylemediniz mi? (AK Parti sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Müdahale etmeyelim. Sayın Şimşek, lütfen...

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bakınız, ben böyle bir sözlerin söylendiğini filan kabul etmiyorum, o ayrı mesele. (CHP sıralarından "Aaa" sesleri) Kaldı ki...

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Yazık! Adam sözünün arkasında durur!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Müsaade edin...

Kaldı ki, ben o zaman dokunulmaz değildim.

GÖKHAN DURGUN (Hatay) — Sen söyledin mi, söylemedin mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dokunulmaz değildim. Dokunulmaz değildim. Bu dedikleriniz, bu ülkenin bağımsız yargısı tarafından değerlendirilebilirdi.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Suç olmayabilir...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Belediye Başkanlığım döneminde, ben, dokunulmaz değildim.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Suç değil onlar...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama partimizi kurduğum andan itibaren, hakkımda elli tane dava açıldı.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Suç değil onlar, onlar suç değil.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve bunların da, kahir ekseriyeti itibarıyla, bunlar beraatla sonuçlandı. (Gürültüler)

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Suç değil, anlayış o!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Beraatla sonuçlandı. Lütfen... Lütfen...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Suç değil o...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Anayasayı değiştirdiğinizi ne çabuk unuttunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bakınız...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Mahkûm olmuştunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız... Şimdi, burada...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Anayasayı değiştirip yolunuzu açtık mı, açmadık mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, bakın, öyle yaklaşımlar yapıyorsunuz ki, kendinizde değilsiniz siz!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Yo, biz kendimizdeyiz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu ülkeye Hikmetyar geldiği zaman, buraya bir Başbakan olarak geldi ve devlet davetiyle geldi. *(CHP sıralarından gürültüler)*

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — Değildi! Özel davetle geldi!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Başbakan değildi!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bilerek konuş bilerek! Bilmeden konuşma! Bilmeden konuşma! Başbakan olarak geldi. *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen... Lütfen müdahale etmeyelim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve o zaman ve o zaman, bildiğiniz gibi, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne karşı verilen o mücadele için takdir ediliyordu. Sürekli olarak kutlamalar, davetler buna göre yapılmıştı.

Geliyorum bir başka şeye. Ben Kaide'ye destek vermişim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Önünde diz çökmek şart mıydı?

GÖKHAN DURGUN (Hatay) — Niye diz çöktün niye? *(AK Parti sıralarından "otur yerine" sesleri)* Sen otur yerine! Sen otur!

BAŞKAN — Lütfen sayın milletvekili...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, Sayın Baykal...

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — El Kadı'ya kefil oldunuz!

ALİ KEMAL DEVECİLER (Balıkesir) — El Kadı, Kaide değil!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O zaman "El Kadı" deseydi ya, niye "El Kaide" diyor?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yasin El Kadı!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, Yasin El Kadı'yı tanıyorum, kendisine inanıyorum, güveniyorum, param kadar da kefilim, kefil olurum! *[CHP sıralarından alkışlar (!)]* Bak, param kadar kefilim, kefil olurum! Tamam mı? Bu kadar!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Teröriste kefil oluyorsunuz, teröriste kefil olunmaz! Birleşmiş Milletler kararına göre teröristtir o!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, terbiye dâhilinde konuşun! Tanımadığınız, bilmediğiniz bir insan için “terörist” ifadesini kullanamazsın! Kullanamazsın, o kadar! (CHP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Birleşmiş Milletlerin kararı var!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kullanamazsın, o kadar!

BAŞKAN — Sayın Özyürek, lütfen... Lütfen müdahale etmeyin.

Buyurun efendim siz.

ERDAL KARADEMİR (İzmir) — Birleşmiş Milletler karar vermedi mi buna?

CANAN ARITMAN (İzmir) — Sayın Başkan, süre...

BAŞKAN — Sayın Arıtman... Baştan beri çok müdahale ediyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, tanıdığım, bildiğim, Türkiye ve Türk sevdalı olan bir insan için bunu söylerim, çünkü tanıyorum, biliyorum, kendisine inanıyorum.

ZEKERİYA AKINCI (Ankara) — İyi tanımamışsın!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Birleşmiş Milletler kararına ne diyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Peki, Birleşmiş Milletlerin her gönderdiği o tür listede olan isimler terörist mi? Çok ayıp ya! Çok ayıp!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sizin Bakanlar Kurulu kararınız var!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — İmzanız var, imzanız!

FAHRETTİN ÜSTÜN (Muğla) — Kitaba bak Sayın Başbakan! Terörist mi, değil mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir diğer konu: Sayın Baykal, Sayın Baykal, az önce burada kullandığınız ifade, Türkiye’de, İstanbul’un imar düzenine, Türkiye’nin belediyeleri, mimarları değil, Oferler, Arap şeyhleri karar veriyor” diyorsunuz. (CHP sıralarından “Doğru, doğru” sesleri) Siz, bir imar planı nasıl hazırlanır bunu bilmeyecek kadar da cahilsiniz! (AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Cahilsiniz!

MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin) — Salıpazarı Planını kim yaptı?

GÖKHAN DURGUN (Hatay) — Sen cahilsin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Plan başka bir şeydir, plan başka bir şeydir, proje başka bir şeydir. (AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler)

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Sözü nü geri alsın.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

Sayın Başbakan, konuşmanızı tamamlar mısınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bir ikinci ifade... (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Başbakan gibi konuşsun. Ayıp, ayıp!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen.

TUNCAY ERCENK (Antalya) — Ayıp ya!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir ikinci ifade: “Başörtüsü, sadece saçları örten bir örtüdür. Başörtüsü eşlerin ayıplarını örtmeye yetmez” ifadesini kullandınız. (CHP sıralarından “Doğru” sesleri, gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, müdahale etmeyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben merak ediyorum, acaba, şu son zamanlarda Grubunuza davet ettiğiniz başörtülü benim sevgili vatandaşlarımı, x-ray cihazından geçirmek suretiyle mi içeriye alıyorsunuz? (AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

İZZET ÇETİN (Kocaeli) — Çarpıtma! Ne alakası var!

ATILLA EMEK (Antalya) — Saptırma...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hangisinin ayıbı var, hangisinin ayıbı yok? Bunları bu şekilde mi içeri alıyorsunuz? (AK Parti sıralarından alkışlar)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ne alakası var!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teessüf ederim size, teessüf ederim! (CHP sıralarından gürültüler)

Bakın, bu ülkede, başı açığıyla, başı örtülüsüyle bütün halkım benim vatandaşımdır, hepsine saygım var, ama sizde bu yok. (AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, ayakta alkışlar) Sizde bu yok. Sizde bu yok.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Sayın Başkan, süreye bakın, on dakika geçti.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, konuşmanızı lütfen tamamlayın efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir diğer konu: Bakın, ben size, daha önce, daha önce... (AK Parti ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar) ...daha önce, ben, bir şey söyledim.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Ayıp, ayıp! Bu mu demokrasi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sene 1920, 1 Mayıs. “Efendiler, meselenin bir daha tekrerrür etmemesi ricasıyla bir iki noktayı arz etmek isterim...”

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Şimdi de Mustafa Kemal zannetti kendini.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “...Burada maksut olan ve Meclisi âlinizi teşkil eden zevat, yalnız Türk değildir, yalnız Çerkez değildir, yalnız Kürt değildir, yalnız Laz değildir, fakat hepsinden mürekkep anasırı İslamiye’dir, samimi bir mecmuadır...” (CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Başkan, süreye bak! Ayıp ya! Ayıp ya!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, ona ben karar veririm. Milletın masası onlar, vuramazsınız. Oturun yerinize! Oturun! (CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “...Binaenaleyh bu heyeti âliyenin temsil ettiği hukukunu, hayatını, şeref ve şanını kurtarmak için azmettiğimiz emeller...”

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Başkan, saate bak! Ayıp ya!

BAŞKAN — Sayın Başkan, oturun yerinize lütfen.

Sayın Başbakan, konuşmanızı tamamlayın lütfen. *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “...yalnız bir unsuru İslam’a münhasır değildir. Anasırı İslamiye’den mürekkep bir kütleye aittir.” *(AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)* “Bunun böyle olduğunu hepimiz biliriz. Muhafaza ve müdafaasıyla iştigal ettiğiniz millet, bittabi bu unsurdan ibaret değildir. Muhtelif anasırı İslamiye’den mürekkeptir. Bu mecmuayı teşkil eden her bir unsuru İslam, bizim kardeşimiz ve menafii tamamıyla müşterek olan vatandaşımızdır. Tahlisine azmettiğimiz vahdet, yalnız Türk, yalnız Çerkez değil, hepsinden memzuç bir unsuru İslamdır.”

ALİ TOPUZ (İstanbul) — Ne güzel, ne güzel!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Bunun böyle telakkisini ve sui tefehhümata meydan verilmemesini rica ediyorum.” diyor Gazi Mustafa Kemal Atatürk. *(AK Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Hadi, sen de alkışla! Niye alkışlayamıyorsun? Alkışla! Neden? *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet... Ben, şu anda, 2007 bütçesinin, ülkemize, milletimize hayırlı olmasını Allah’tan temenni ederken... *(CHP sıralarından gürültüler)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Sayın Başkan! Sayın Başkan! Sayın Başkan!

BAŞKAN — Son cümlelerini söylüyor.

ALİ RIZA BODUR (İzmir) — Yazıklar olsun sana!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...emeği geçen tüm arkadaşlarımı, huzurlarınızda kutluyorum, tebrik ediyorum; Kurban Bayramı’nız mübarek olsun, 2007 yılı hayırlı olsun diyorum. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Teşekkür ediyoruz Sayın Başbakan.⁷⁵

⁷⁵ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 142, Birleşim 43, Sayfa 770-792*

25 Aralık 2006 Pazartesi

2007 Mali Yılı Bütçesinin Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2007 bütçesiyle ilgili yapılan oylamalar da sona erdi. Öncelikle, bütçenin hazırlanmasında eleştirileriyle bütçemize katkı verenlere, huzurlarınızda Grubum adına, şahsım adına en kalbî duygularla teşekkürlerimi sunuyorum.

Kurban Bayramı'nın tüm İslam dünyası için, milletimiz için, 2007 yılının, yine milletimiz için, insanlık için hayırlara vesile olmasını Allah'tan temenni ediyor, sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Başbakan.⁷⁶

⁷⁶ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 22, Cilt 142, Birleşim 43, Sayfa 803

23 Nisan 2007 Pazartesi**TBMM'nin 87. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma**

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Siirt) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, saygıdeğer konuklar; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 87'inci kuruluş yıl dönümüne ulaşmış olmanın gururu, mutluluğu ve coşkusunu paylaşmak üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz. Yokluklar, imkânsızlıklar içinde verdiğimiz o şanlı istiklal mücadelesinin karargâhı olan yüce Meclisimiz, daha sonra modern, çağdaş cumhuriyetimizin üzerinde yükseldiği temel olmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kurtuluş Savaşı'nı yürüten iradedir; cumhuriyetimizi kuran iradedir, demokrasimizi yaşatan iradedir. Çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk milletinin yüce iradesidir.

Cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümüne adım adım yaklaşırken, ülkemizi, her alanda en ileri seviyelere taşımak yolundaki çağdaşlaşma mücadelemizi azim ve kararlılıkla sürdürüyoruz.

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün işaret ettiği muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkma hedefine doğru ilerlerken, bugün, her zamankinden daha inançlı, daha azimli ve daha güçlüyüz. Biliyoruz ki, huzur ve istikrarımızı sürdürdüğümüz, bu ülkenin istikametini gelişme ve kalkınma doğrultusunda tuttuğumuz her gün, bizi hedeflerimize daha da yakınlaştırmaktadır. Bu yolda en büyük güvencemiz milletimizdir; millet iradesinin tecelligâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisidir.

Millî egemenlik kavramı, cumhuriyetimizin demokratik meşruiyet temelinde kurulduğunun en açık ifadesidir. 23 Nisanla birlikte, millet, siyasi rejimin temel aktörü hâline gelmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi de, millî iradenin tecelligâhı olarak ortaya çıkmıştır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, millî mücadelenin en zor şartlarında bile Türkiye Büyük Millet Meclisinin demokratik bir zemin olarak işletilmesine büyük özen göstermiştir. Onun için, Atatürk demiştir ki: "Millet ve memleket nam ve hesabına yegâne müracaatgâh burasıdır, yani Meclis-i Âlinizdir. Bu hakk-ı meşruu, bu hakk-ı millîyi, bu hakk-ı tabîîyi hiçbir sebep ve bahane ile ve hiçbir mütalaa ile hiçbir şahsa ve hiçbir heyete terk edemeyiz."

Savaşın en zor günlerinde en kritik kararlar, istiklal mücadelemizin de karargâhı olan yüce Meclisimizde müzakere edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti, Anayasa'mızdaki tanımıyla demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir.

Cumhuriyetimiz, birbirini tamamlayan bu temel nitelikleriyle artık kurumsallaşmış, kökleşmiş ve milletimize mal olmuştur.

Değerli arkadaşlar, milletin vekilleri olarak bu çatı altında yerine getirmemiz gereken, şüphesiz ki, pek çok görev vardır, ama bilmeliyiz ki, bu görevlerin ilki ve en önemlisi "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir" şiarını yaşatmaktır. (AK Parti sıralarından alkışlar) Çünkü bu şiar, cumhuriyetimizin, demokrasinin, adaletin, hak ve özgürlüklerin yegâne

teminatıdır. Dünyanın şartları değişebilir, zaman zaman ülkemizin önüne atlatılması güç badireler de çıkabilir, ama biliyoruz ki, milletin sesi bu çatının altında çınlamaya devam ettiği sürece bu ülkenin var olma iradesi asla kaybolmayacaktır.

Gücünü milletinden alan cumhuriyetimiz, demokrasi ve hukuk devletinin işleyen mekanizmalarıyla, her zamankinden bugün daha güçlüdür. Bu bakımdan, her 23 Nisan'ı bir öncekinden daha coşkulu, daha gururlu bir şekilde kutluyoruz ve her 23 Nisan'da milletimize yakışan, tarihimize yakışan, istiklal mücadelemize yakışan geleceği tesis etmek konusundaki azim ve kararlılığımız artıyor.

Çocuklarımıza aidiyetiyle, vatandaşlığıyla, sahipliğiyle gurur duyacakları bir ülke bırakmak, Türkiye'yi medeniyet ideallerinin ötesine taşımak için çıktığımız bu yolculukta en büyük gücümüz, millet olma bilincimizdir. Bu bilinci güçlendirmek için, bütün samimiyetimizle, bütün gücümüzle, ülkemize, milletimize hizmet etmeyi, her zaman, en büyük şeref kabul edeceğiz.

Cumhuriyet ilkelerine bağlı kalarak, milletimizin öz değerlerini, kimliğini koruyarak, Türkiye'nin onuruna, haysiyetine sadakatle sahip çıkarak, demokrasiyle, adaletle, barış ve kardeşlikle geleceğe ilerlemeye devam edeceğiz. Biliyoruz ki, millet olarak aynı duyguda birleşirsek, aynı hedefe odaklanırsak, ulaşamayacağımız hiçbir başarı yoktur, olmayacaktır.

Bu bilinçle, gözümüzü geleceğe diktik. Her 23 Nisan'ı bir öncekinden daha ileride kutlayan bir Türkiye için, milletçe, gecemizi gündüzümüze katarak çalışıyoruz ve bir günün bir güne eşit olmasını istemiyoruz.

Ne mutlu ki, cumhuriyetimizin kuruluş ideallerine, çağdaşlaşma hedeflerine, bugün, her zamankinden daha yakın bir noktada bulunuyoruz. Bu başarı, her şeyden önce, aziz milletimizindir ve onların vekâletiyle, sizdedir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Onun değişim iradesini hayata geçiren büyük reformlara, vizyon ve cesaret isteyen kararlara, sizler, gerçekten, düşüncenizle, gayretinizle imza atmaya devam ettikçe, bu yüce Meclis, daha birçok başarılarla, inanıyorum ki, alınının teriyle, düşüncesiyle imzasını koymaya devam edecektir.

Seksen yedi yıllık süreçte millet olarak kaydettiğimiz bütün ilerlemeler ortadadır. Türkiye, artık, seksen yedi yıl önceki Türkiye değildir. Cumhuriyetimizin kazanımları kalıcı hâle gelmiştir. Bundan geriye dönüş de olmayacaktır, olamaz. Bugün, medeni milletler camiasında saygın bir yere sahip, bölgesinde ve dünyada istikrar unsuru olan bir cumhuriyetiz. İstiklal mücadelesinin zor şartları, yokluk ve imkânsızlıklarıyla asla kıyaslanamayacak kadar güçlü ve kendine güvenen büyük bir devletiz. Artık, geleceğe, daha umutla, güvenle bakmak için her türlü sebebe sahibiz.

Büyük bir mutlulukla söylemek isterim ki, bugün, cumhuriyetimiz, korkuların değil, umutların ülkesi hâline gelmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bu hissiyatımızı bir kere daha ifade ediyor, bu anlamlı günde, bütün istiklal şehitlerimizi, bir kere daha, rahmetle, şükranla anıyorum.

Bugün, cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün çocuklarımıza armağan ettiği çok özel bir gündür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Buyurun efendim.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 23 Nisan Millî Egemenlik Bayramı, aynı zamanda, dünyada, ilk ve tek çocuk bayramı olarak, bütün insanlık için, aydınlık ve barış dolu bir gelecek çağrısıdır. Bayramlarını kutluyor, yavrularımıza huzur ve barış dolu bir dünya temenni ediyorum.

Bu arada, bu dönemde, aramızda şu anda olmayan, kaybettiğimiz bütün milletvekili arkadaşlarıma da Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine, Meclisimize ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Milletimizin 23 Nisan Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlu olsun diyorum.

Saygılarımla. *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Erdoğan.⁷⁷

⁷⁷ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 22, Cilt 154, Birleşim 92, Sayfa 236-237*

II. ERDOĞAN HÜKÜMETİ DÖNEMİ
60. Cumhuriyet Hükümeti
(29.08.2007-06.07.2011)

31 Ağustos 2007 Cuma

60. Cumhuriyet Hükümetinin (II. Erdoğan Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; cumhuriyetimizin 60'ıncı, Adalet ve Kalkınma Partisinin 3'üncü Hükûmeti adına aziz milletimizi ve siz Değerli Milletvekillerini saygıyla selamlıyor, Meclisimizin 23'üncü Döneminin milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını Allah'tan temenni ediyorum.

Bu anlamlı günde, başta cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, bugüne kadar ülkemize, milletimize hizmeti geçen bütün devlet ve siyaset adamlarına teşekkürü bir borç biliyor, kendilerini rahmetle, minnetle anıyorum.

Konuşmamın başında, ülkemizde seçimlerin yüzde 84 düzeyinde bir katılım oranıyla huzur ve güven içinde geçmesinden, sonuçların doğru ve hızlı biçimde açıklanmış olmasından duyduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum. Bunun için Hükûmet olarak büyük çaba sarf ettik. Tüm ilgili kurumlarımız büyük bir başarı örneği sergilediler, kendilerine teşekkür ediyorum.

22 Temmuz 2007 milletvekili genel seçimlerinin, yaz ortasında ve tatil mevsiminde yapılmış olmasına rağmen, yüksek bir katılımıla gerçekleşmesi ve millî iradenin güçlü bir biçimde Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilmesi, demokrasimizin katılımcılık ve temsil niteliklerinin daha da güçlendiğinin açık bir göstergesidir.

Bu seçim sonuçları, aynı zamanda, milletimizin siyaset kurumuna duyduğu güvenin en yüksek düzeye çıktığının da somut bir ifadesidir.

22 Temmuzda aziz milletimizden Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil yetkisi alan bütün siyasi partileri ve siz Değerli Milletvekillerini yürekten tebrik ediyor, Türkiye'ye yapacağınız hizmetlerde şimdiden başarılar diliyorum.

Değerli Milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partisi olarak, ülke gerçekleriyle tutarlı, inandırıcı ve güven verici politikalarla milletimizin huzuruna çıkmayı en önemli ilke olarak benimsedik.

Milletimizin siyaset kurumuna güveninin ancak böyle sağlanacağına inandık ve inanıyoruz.

Kuşkusuz, siyasetimizin öznesi milletimizdir.

Büyük reformlarla Türkiye'yi zenginleştiren, ülkemizin itibarına itibar kazandıran siyasetimiz, yeni dönemde, daha güçlü bir Türkiye için, millettten aldığı gücü yine milletimizin hizmetine sunacaktır.

Ülkemize kazandırdığımız başarılarla dolu beş yıllık iktidarımızın tecrübesiyle, yeni Hükûmetimiz, önümüzdeki dönemi de Türkiye'ye kazandırma kararlılığındadır.

Devamlılığı esas alan yeni Hükûmet Programı'mız, kuşkusuz, bu dönem için Türkiye'nin önüne koyduğumuz yeni hedefleri de içermektedir.

58'inci ve 59 uncu Hükûmet Programları, ülkemizin yıllardır bekleyen sorunlarına gerçekçi çözümler içermekteydi.

Bu çözümlerin büyük bir bölümünü hayata geçirmiş durumdayız.

Birçok önemli reform, Hükûmetimizin ve Meclisimizin yoğun çalışmaları sonucu başarıyla gerçekleşmiş; ekonomiden sosyal politikalara, sağlıktan eğitime, temel hak ve özgürlüklerden yargı sistemine, yerel yönetimlerden çevreye, toplu konuttan ulaşım, sosyal güvenlik sisteminden yoksulluğun azaltılması ve gelir dağılımının iyileştirilmesine kadar çok geniş bir alanda önemli mesafeler alınmıştır.

Herkesin geleceğe güvenle baktığı, demokrasimizin güçlendiği, cumhuriyetimizin tüm kazanımlarının kökleştiği ve ülkemizin itibarının arttığı bir dönem yaşanmıştır.

AK Parti İktidarı, ülkemizde refahın artmasına ve istikrarın güçlenmesine önemli katkısı olan Avrupa Birliğine katılım sürecini başlatarak Türkiye'yi uzun vadede çok daha öngörülebilir bir ülke hâline getirmiştir.

Avrupa Birliği hedefi, ülkemizin demokrasi, temel hak ve özgürlükler, hukukun üstünlüğü gibi konularda evrensel standartlara yaklaşmasına yardımcı olmaktadır.

Ayrıca, kurumsal yapılanmalar ve sektörel politikalar gibi pek çok konuda Türkiye'nin önümüzdeki dönemde neler yapacağını da şekillendirecektir.

22 Temmuz seçimleri öncesinde, iktidar olma sorumluluğu içinde, dürüst, popülizmden uzak, gerçekçi vaatler içeren geniş kapsamlı bir seçim beyannamesi hazırladık ve kamuoyuna sunduk.

Şu anda sizlere sunmakta olduğum Hükûmet Programımız, seçim beyannamemizde yer alan geniş kapsamlı taahhütlerimizi esas almaktadır.

Geride bıraktığımız icraat dönemi, ekonomide istikrarlı büyüme, kalkınma ve yapısal dönüşüm dönemi olmuştur.

Türkiye'ye insanımızın hayat kalitesini etkileyen her alanda önemli mesafeler aldık, ekonomik kalkınma sürecinde kritik bir eşiğe getirdik.

Türkiye artık kalkışa hazır hâle gelmiştir.

Bu programda öngördüğümüz özellikle dönem sonu hedefleriyle Türkiye'yi bu kritik eşikten geçirmeyi başaracağımıza inanıyorum.

Açıklayacağım program, istikrar zemininde ilerleyen ekonomik ve sosyal gelişme sürecimizde bir sıçrama dönemi programıdır.

Bu bakımdan temel hedefimiz, Türkiye'yi "take-off"a, "kalkış"a geçirerek daha güvenli bir hıza ve yüksekliğe taşımaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir.

Anayasa'mızın değişmez hükümleriyle belirlenmiş olan bu nitelikler bir bütündür ve cumhuriyetimizin temel değerleridir.

Adalet ve Kalkınma Partisi, Anayasa'da tarifini bulan ve birbirini tamamlayan bu temel değerlerin bütünlüğünün savunucusu ve bu bütünlük üzerinde yükselen Türkiye'nin güvencesidir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına yaklaşırken, ülkemiz sivil bir uzlaşma anayasasını hak etmektedir.

Yeni anayasa, cumhuriyetimizin değiştirilemez temel nitelikleri olan demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti ilkelerini tam olarak hayata geçirmeli, bireylerin haklarını en etkili şekilde korumalı, temel hak ve özgürlükleri İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin getirdiği ilke ve standartlarda güvence altına almalıdır.

Yeni anayasa, olabilecek en geniş toplumsal uzlaşmayla hazırlanmalıdır.

Değerli Milletvekilleri, demokrasinin ve hukuk devletinin nihai amacı, bütün temel hak ve özgürlükleri güvence altına almak, insanların korku ve endişeden uzak olarak güven içinde yaşamalarını sağlamaktır.

Temel hak ve özgürlükler konusunda ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde belirtilen esaslar uygulanacak, özellikle Kopenhag siyasi kriterlerine tam uyum sağlanacaktır.

"Sıfır tolerans" anlayışıyla işkence, kayıp, gözaltında ölüm, faili meçhul cinayet gibi demokratik hukuk devletinde kabul edilemez insan hakları ihlallerinin üzerine, şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da büyük bir kararlılıkla gidilecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Hükûmetimiz, demokrasinin daha da kökleşmesi için sivil toplumun güçlenmesini ve etkili bir kamuoyu denetimini gerekli görmektedir.

Hükûmetimiz, çoğulcu ve katılımcı demokratik siyasal sürecin sivil toplum örgütlerine daha fazla açılmasına ve siyasal karar alma süreçlerinde ilgili toplum kesimlerinin görüş ve önerilerini almaya devam edecektir.

Hükûmetimiz, medyanın bağımsızlığına önem vermektedir.

Bireylerin doğru habere ulaşma hakkı, güçlü bir demokratik kültürün oluşması için birinci şarttır. Şeffaf bir yönetim, ancak bağımsız, tarafsız ve sorumlu bir medya ile mümkün olabilir.

Bunun için, medyanın çoğulcu, şeffaf ve rekabetçi bir yapıda gelişmesi için gerekli adımlar atılacaktır.

Bağımsız ve tarafsız yargı, adaleti sağlamanın ön şartıdır.

Yıllarca sorunlarla, yetersizliklerle ve cezaevi isyanlarıyla kamuoyunun gündemine gelen yargı teşkilatı, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında Avrupa Birliğine uyumu sağlanan temel kanunlarla, bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanımıyla, teknik donanımlarıyla birlikte yükselen modern adliye binalarıyla, evrensel standartlara uygun hâle getirilen ceza ve infaz kurumlarıyla önemli mesafeler katetmiştir.

Önümüzdeki dönemde de adalet ve yargı reformu ile ilgili çalışmalarımızı kararlılıkla sürdüreceğiz.

İhtilafları çıkmadan önlemek amacıyla "koruyucu hukuk" uygulamaları daha da geliştirilecektir.

Uyuşmazlıkların hızlı, basit, az giderle ve etkin bir şekilde çözülmesini sağlamak ve böylece yargı organlarının iş yükünü azaltmak amacıyla, özellikle hukuki uyuşmazlıklarda alternatif çözüm yollarını öngören yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Mahkemelerin elektronik arşiv imkânlarından daha verimli bir şekilde yararlanması sağlanarak gerekli bilgi ve belgeler ile emsal kararlara zamanında erişim daha etkili hale getirilecek, yargı organları arasında kurulan bilgi ağı geliştirilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; kamu yönetiminin temel amacı, halkın hayatını kolaylaştırmak, huzur, güvenlik ve refah içinde yaşam kalitesini geliştirmektir. Kamu yönetiminin kuruluş ve işleyişinde idarenin bütünlüğü esastır. Merkezî ve yerel yönetimler birbirini tamamlayarak güçlendirir.

Kamu hizmetlerinde “beyana güven, basitleştirme ve mükerrer bilgi istememe” esastır.

AK Parti İktidarında “şeffaf” yönetime doğru çok önemli açılımlar yapılmış, Bilgi Edinme Kanunu çıkarılmıştır. Kanun sayesinde devlete ait birçok bilgiye vatandaşlar kolayca ulaşabilmekte ve kamuoyu, denetimi yapabilmektedir.

Geçtiğimiz dönemde yönetimde dağınıklığı gidermek, aşırı merkezleşmeyi önlemek ve vatandaşlarımıza daha iyi hizmet sunabilmek için önemli düzenlemeler ve uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Belediye ve il özel idarelerini, Anayasa’mızda belirtilen “yerinden yönetim” ilkesine uygun olarak yeniden ele aldık ve çok temel sorunları çözüme kavuşturduk.

Geçen dönem hazırlıklarını tamamlamış olduğumuz İl Özel İdareleri ve Belediye Gelirleri Kanunu Tasarısı bu dönemde çıkarılarak yerel yönetimlerimiz mali yönden de güçlendirilecek, Köy Kanunu da yenilenecektir.

Değerli Milletvekilleri, yolsuzluk, vatandaş ile devlet arasındaki güven ilişkisini yaralayan, kamu kaynaklarının haksızca gasp edilmesiyle ülkemize yıllarca ağır maliyetler ödeten temel bir sorundur.

Hükümetimiz döneminde, yolsuzlukların önlenmesi ve hesabının sorulması yönünde çok ciddi tedbirler alınmıştır.

Yolsuzluklar karşısında Hükümetimiz tavizsiz tutumunu sürdürecektir.

Vatandaşlık hizmetlerinin en hızlı şekilde görülebilmesinde büyük zaman ve enerji kaybına yol açan bürokratik işlemlerin en aza indirilmesinde teknolojik gelişmeler büyük imkânlar sunmaktadır.

Önümüzdeki dönem bütün kurumların hizmetlerini elektronik ortama taşıması sağlanacaktır.

Diğer taraftan, kısa bir süre içerisinde “Tek Kart” projesi milletimizin hizmetine sunulacaktır.

Böylece, vatandaşlarımız her kurum için ayrı ayrı kartlar taşımak yerine üzerinde bulunduracağı tek bir kartla, hem vergi ve nüfus-vatandaşlık işlemlerini yapabilecek hem sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerinden yararlanabilecek hem de ehliyet, ruhsat, pasaport ve benzeri işlemlerini yürütebilecektir.

Milletimizin demokrasi ve güvenlik taleplerini eş zamanlı olarak ve birbirini tamamlar bir şekilde karşılamak ana hedefimizdir. Gerçek anlamda huzur ve güvenlik, özgürlüğün ve adaletin tam anlamıyla yaşandığı bir toplumda mümkündür.

Geçen beş yıllık dönemde güvenliğin gerek yasal altyapısı gerekse güvenlik güçlerinin etkinleştirilmesi konusunda önemli adımlar atılmıştır.

Mobil iletişim teknolojisi kullanılarak kentlerimizin cadde, sokak ve meydanları görüntülü güvenlik denetimine alınmıştır. Proje, 58 il ve 36 ilçeye yaygınlaştırılmıştır.

Önümüzdeki dönemde, artan bir kararlılıkla ve etkinleştirilecek politika ve programlarla, halkımızın huzur ve güvenliğini sağlamaya dönük çabalarımız yoğunlaştırılacaktır.

Genel kolluğun önleyici kolluk yetkileri, yapılacak yasal düzenlemelerle yeniden tanımlanacak, polis ve jandarma, gerek insan kaynakları gerekse teknoloji, teçhizat ve malzeme bakımından daha da güçlendirilecektir.

Değerli Milletvekilleri, Hükümetimiz, milletimizin birlik ve beraberliğini, ülkemizin bölünmez bütünlüğünü ve üniter yapımızı güçlendirecek politikaları esas almaktadır.

Ulusal güvenliğimize kastedecek her türlü oluşuma karşı tavizsiz tutumumuz kararlılıkla sürdürülecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Hiçbir şiddet ve terör odağının nüfuz edemeyeceği en büyük gücün milletimizin birlik ve beraberlik ruhu olduğunu iyi biliyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti, güvenliğine, hudutlarına ve büyük bir mücadeleyle kazanmış olduğu istiklaline ilelebet sahip çıkma kararlılığındadır.

Ülkemiz son otuz yıldır bölücü terör belasıyla karşı karşıyadır.

Bu süreçte, sosyal ve ekonomik sorunlar ile kültürel hassasiyetler sürekli istismar edilmiş ve ülkemiz ağır bedeller ödemiştir.

AK Parti İktidarı, Türkiye'nin millî güvenliğini geniş bir açıdan ele almış, güvenliğin askerî, diplomatik, ekonomik, kültürel ve toplumsal boyutlarını bir bütün içinde değerlendirerek iç ve dış güvenliğimizin sağlanmasında büyük bir kararlılık göstermiştir.

Bütün vatandaşlarımızın ortak aidiyet duygusunu güçlendirmek ve terörün kaynaklarını kurutmak amacıyla etkin ve kapsamlı politikalar uygulamıştır.

Türkiye'nin her bir köşesinde sosyal ve ekonomik kalkınmayı hızlandırmak, hiçbir bölgemizin geride kalmamasını sağlamak amacıyla çalışmalarımız yoğunlaşarak devam edecektir.

İktidarımız dönemde terörizmle mücadele konusunda Türkiye'nin haklı konumunu uluslararası platformlarda etkin bir şekilde savunduk ve savunmaya da devam edeceğiz.

Millî güvenliğimizi güçlendirmek, ulusal birliğimizi muhafaza etmek için verdiğimiz bu mücadeleyi, 60'ıncı Hükümet döneminde de her türlü meşru aracı kullanarak devam ettireceğiz.

Değerli Milletvekilleri, Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh." ilkesine uygun olarak ve ülkemizin tarihî ve stratejik konumu gereği Türkiye'nin güçlü bir millî savunma sistemine sahip olması temel politikamız olmuştur.

Bu anlayışla, hem millî savunma sanayimizi güçlendirme çalışmalarına ağırlık verilmiş hem de Türk Silahlı Kuvvetlerinin her türlü ihtiyacının zamanında karşılanmasına öncelik verilmiştir.

İktidarımız döneminde yapılan çalışmalarla, 2002 yılında yüzde 25 olan Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçlarının yurt içinden karşılanma payı bugün yüzde 50'ye yaklaşmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Savunma sanayimizin uluslararası etkinliği de artırılmış, askerî hücum bot ve gemiler, silah, diğer savunma araç gereçleri ile komuta kontrol ve elektronik harp sistemleri ihracatımız 350 milyon dolara çıkarılmıştır.

Türkiye, bu dönemde, güçlü ordusu ve savunma sanayisiyle, başta NATO, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler organizasyonları içinde birçok ülkede barışın korunması ve güvenliğin sağlanması misyonu çerçevesinde önemli roller üstlenmiştir.

Türkiye'nin gücünü her türlü şart ve coğrafyada hissettirecek, hem konvansiyonel hem de asimetrik muharebeleri icra edebilecek, caydırıcılığı, beka kabiliyeti ve muharebe gücü yüksek bir savunma sistemi ve gücünün oluşturulması ana hedefimiz olmuştur, olmaya devam edecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; verimsiz koalisyon yapılarıyla geçen 1990'lı yıllar, ülkemizin "kayıp yılları" olmuştur.

1994, 1999 ve nihayet 2001 kriziyle anılan bu yıllar; büyümenin durduğu, enflasyonun, faizlerin ve borç yükünün hızla yükseldiği, işsizliğin arttığı, yolsuzlukların makro dengeleri sarsacak boyutlara yükseldiği, halkımızın geleceğe dair umutlarını kaybettiği, uluslararası alanda itibarımızın yitirildiği yıllardır.

AK Parti İktidarı göreve başladıktan hemen sonra siyasi istikrar hızla güçlenmiş, seçimlerden önce partimizin tüm ayrıntılarıyla ilan etmiş olduğu çok kapsamlı bir ekonomik program uygulanmaya başlanmıştır.

2003-2007 dönemi cumhuriyet tarihimizin en parlak dönemlerinden biri olarak kayıtlara geçmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bu dönemde Türkiye, gelişen ülkeler arasında "yükselen yıldız" olarak adlandırılmış, bir "başarı örneği" olarak tüm dünyada övgüyle anılır olmuştur.

Hükûmetimizin tüm politikalarının ve yönetim anlayışının ekseninde "güven" kavramı vardır.

Ekonomi alanında elde ettiğimiz tarihi başarıların en önemli sebebi de ülkemizde oluşturduğumuz güven ortamıdır.

Hükûmetimiz, ekonomi politikalarında "şeffaflık", "süreklilik", "tutarlılık" ve "öngörülebilirlik" ilkelerini esas almaya devam edecektir.

İktidarımız, yapacaklarını ve ortaya çıkan sonuçları, ilgili tüm taraflarla son derece şeffaf bir biçimde paylaşmakta ve bunun yararlarını yaşayarak görmektedir.

Politikaların tüm unsurlarının birbiriyle tutarlı olmasına özen göstermekte, bütün uygulamaların ortak hedeflere ulaşma yönünde gerçekleşmesini sağlamaktadır.

Akşamdan sabaha politika değiştirmemekte, uygulamalarda süreklilik sağlayarak halkımız ve ekonomik karar alıcılar için güvenilir bir ortam oluşturmaktadır.

Ulusal ve uluslararası yatırımcıların Türkiye'yi bir yatırım yeri olarak tercih etmesinde, yatırımların, ekonomik büyümenin ve böylece istihdamın artmasında önemli bir rol oynayan Avrupa Birliği hedefi ekonomimizin geleceğini güçlü bir çerçeveye oturtmaktadır.

Değerli Milletvekilleri, sağlıklı ve işleyen bir piyasa ekonomisi, güçlü ve yerleşik bir demokratik temel üzerinde inşa edilebilir. Temel hakların korunuyor olması, temel

özgürlüklere saygı duyulması, hukuk devletinin bütün kuralları ve kurumlarıyla varlığı, sürdürülebilir bir ekonomik kalkınmanın ana dinamiğini oluşturur.

Bu gerçeği başından itibaren gören Hükümetimiz, başarıyla uyguladığı ekonomik programını demokratikleşme çabalarıyla bütünleştirmeye ve bu iki süreci birbirini tamamlayan unsurlar olarak görmeye devam edecektir.

Çağdaş normlara dayalı olarak işleyen bir hukuk düzeni ekonomik kalkınmanın ön şartları arasında yer alır.

Can ve mal güvenliğini sağlayan, keyfiliğe kapalı, güdübirlik tartışmaların ve siyasi etkilerin üstünde bir hukuk sistemi, ekonomik faaliyetlerin güven ve öngörülebilirlik içinde yürütülmesini sağlar.

Sosyal refahtaki artışın kalıcı bir şekilde devamı ise, mal ve hizmet sektörlerindeki rekabet ortamını iyileştirmek ve böylece verimliliğin artmasını sağlamakla mümkündür.

Rekabet ortamının iyileştirilmesindeki en önemli konulardan birisi devletin ekonomik faaliyetlerden çekilmesi, düzenleme ve denetleme fonksiyonlarına ağırlık vermesidir.

Bu çerçevede Hükümetimiz, özelleştirme uygulamalarını sadece kamu için bir gelir kaynağı olarak görmemekte, üretimdeki verimliliğin ve istihdamın artmasını sağlayacak önemli bir politika aracı olarak değerlendirmektedir.

Ekonomimiz dışa açılıp uluslararası piyasayla çok daha iyi bir şekilde entegre oldukça halkımızın refahı da artacaktır. Uluslararası bilgi birikimi ve teknoloji getiren, rekabet gücünü artıran, dış denge açısından önemli bir finansman kaynağı oluşturan, yeni pazarlara açılımı sağlayan ve en önemlisi, istihdamı artıran uluslararası doğrudan yatırımların Türkiye'ye artan oranlarda gelmesini sağlamak temel hedeflerimizdendir. Küresel sermayenin özellikle mal ve hizmet üretimine yönelik yeni yatırımlara yönelmesi için gerekli ortam oluşturulacaktır.

Ekonomik programımızın temel unsurlarından biri mali disiplindir. AK Parti İktidarı, her yıl arka arkaya ilan ettiği bütçe hedeflerini şu ana kadar tutturmuştur. Programımızın bir diğer unsuru ise Merkez Bankamızın bağımsızlık ilkesi çerçevesinde uyguladığı para politikalarıdır.

Para politikalarının temel önceliği fiyat istikrarıdır. AK Parti İktidarı döneminde enflasyonla mücadelede büyük başarılar elde edilmiştir.

Türkiye'ye sermaye girişinin ve çıkışının serbest olması, ekonomik programımızın bir diğer temel unsurudur.

Açık bir ekonomik yapı başarımızın temel faktörlerindendir.

Programımızın bir diğer unsuru ise serbest kur rejimidir. Kurun piyasa şartlarında oluşması, ekonomimizin iç veya dış şoklardan daha az etkilenmesini sağlamaktadır.

AK Parti İktidarı, gerçekleştirdiği yapısal reformlarla ekonomide elde ettiği başarıları kalıcı bir zemin hazırlamıştır.

Türkiye ekonomisini iç ya da dış etkilere karşı çok daha korunaklı bir yapıya kavuşturmuştur.

Ekonomik programda öngördüğü, kamu sektörü, finans sektörü ve sosyal güvenlik gibi alanlarda pek çok reformu tamamlamıştır.

Hükûmetimiz, önümüzdeki dönemde de yapısal reformlara kararlılıkla devam edecektir.

Değerli Milletvekilleri, ekonomimiz, 2002 yılından bu yana kesintisiz olarak ilk defa 21 çeyrek boyunca büyüme kaydetmiştir.

2003-2006 yılları arasında ortalama büyüme oranı yüzde 7,3 olmuştur.

2002 yılında 181 milyar dolar seviyesinde olan millî gelirimiz 2,2 kat artarak 2006 yılında 400 milyar dolara yükselmiş ve ülkemiz dünyanın 17'inci büyük ekonomisi hâline gelmiştir.*(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Kişi başına millî gelir 2002'de 2.598 dolar iken 2006 sonu itibarıyla 5.477 dolara yükselmiştir.

2013 yılı için hedefimiz 800 milyara yaklaşan bir millî gelire ulaşmak, kişi başına geliri ise 10 bin dolara çıkarmaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ekonomide hızlı bir büyüme sağlanırken, eş zamanlı olarak enflasyon düşürülmüştür.

Vatandaşımızın cebindeki parayı durduğu yerde eriten enflasyon, Temmuz 2007 sonunda, son otuz sekiz yılın en düşük oranına inmiş, yüzde 6,9 olmuştur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Hükûmetimiz, enflasyonu kalıcı, hızlı ve adaletli bir kalkınma sürecinin önündeki en önemli engel olarak görür.

Enflasyonu tek haneli seviyelere getirmekle yetinmeyiz. Yeni dönemdeki hedefimiz fiyat istikrarını sağlayıp kalıcı hâle getirmektir.

Ekonominin genelindeki fiyat artışları, iktisadi kararlar alınırken, ihmal edilebilir seviyelere kalıcı olarak ininceye kadar bu mücadeleye devam edeceğiz.

Bunu gerçekleştirirken, operasyonel bağımsızlığını koruyacağımız Merkez Bankasına, uygulayacağımız maliye politikamızla destek vereceğiz.

Ayrıca, gerek makro düzeydeki yapısal reformlar gerekse mal ve özellikle hizmetler sektöründe rekabeti artırıcı mikro reformlar yoluyla enflasyonun düşük, tek haneli seviyelere inmesi için çalışacağız.

Bu amaçla, enflasyon hedeflemesi rejimini geliştirmeye devam edeceğiz.

AK Parti İktidarı Türk parasına itibarını yeniden kazandırmış, başarılı bir operasyonla liradan altı sıfır atılmıştır. 2009 yılında ise “yeni” ibaresi kaldırılacak ve paramız yeniden “Türk lirası” adını alacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Dünyaya açılan ve öz güveni yükselen ülkemizin dış ticaret hacmi de çarpıcı bir büyüme göstermiştir.

2002-2006 döneminde dış ticaret hacmimiz 87 milyar dolardan 223 milyar dolara yükselmiştir.

İhracatımız 2002 yılında 36 milyar dolar seviyesinde iken, 2007 yılı Temmuz ayı itibarıyla on iki aylık ihracat rakamı 97 milyar dolara ulaşmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

2013 yılında ihracatımızın 200 milyar doları aşmasını bekliyoruz.

Cari açığın finansmanında doğrudan küresel yatırımların payı önemli ölçüde artış göstermiştir.

Yıllarca ortalama 1 milyar dolar civarında seyreden doğrudan küresel sermaye yatırımları tam anlamıyla bir sıçrama göstermiş ve 2006 yılında bildiğiniz gibi, 20,1 milyar dolar seviyesine yükselmiştir.

2007 yılının ilk altı ayında ise doğrudan sermaye girişi 12 milyar dolara yaklaşmıştır.

Merkez Bankası döviz rezervleri 2002 yılı sonunda 26,8 milyar dolarken, 2007 yılı Ağustos ayında en yüksek tarihî seviyesine ulaşarak 70 milyar dolara ulaşmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Böylece, ekonomimizin dış şoklara dayanıklılığı artmıştır.

Bütçe disiplini sağlanmış, kamu borçlarının çevrilme endişesi tarihe karışmıştır.

2002 yılında kamu açıklarının millî gelire oranı yüzde 12,6 iken, 2006 sonunda bu açık fazlaya dönüşmüş ve millî gelirin yüzde 3'ü civarında fazla verilmiştir.

Program tanımlı faiz dışı fazlanın gayrisafi millî hasılaya oranı 1993-2002 ortalaması olan yüzde 0,4 seviyesinden 2003-2006 döneminde yüzde 6,5 seviyesine yükselmiştir.

1985-2002 arasında on sekiz yılda yapılan özelleştirme tutarı buraya dikkatinizi çekmek istiyorum sadece 8 milyar dolar iken 2003 yılından bugüne kadar yapılan özelleştirme toplamı 33 milyar dolara ulaşmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Böylece, kamunun ekonomideki ağırlığı azaltılırken özel sektörün rolü artırılmıştır.

Önümüzdeki dönemde özelleştirme programımızı kararlılıkla devam ettireceğiz.

Değerli Milletvekilleri, sadece gelecek beş yılı değil, 2013 yılını ve Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı olan 2023 yılını hedefliyoruz. 17 Nisan 2007'de açıkladığımız ve Türkiye'nin AB müktesebatına uyumu için 2013 yılına kadar uygulayacağımız program çerçevesinde, ekonomik değişim ve dönüşümü de kapsayan 200 kadar yasal düzenleme ve 600 kadar ikincil düzenlemeyi tamamlayacağız.

2023 yılında satın alma paritesine göre millî hasıla büyüklüğü bakımından ülkemizin dünyanın ilk on ekonomisi içinde yer alması ana hedefimizdir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; kamu borç yükünün düşmeye devam etmesi, cari açığın kontrol altında tutulması ve enflasyonun daha da düşük oranlara çekilmesi ancak mali disiplinle mümkündür.

Toplam kamu net borç stokunun gayrisafi millî hasılaya oranı ise 2002 yılı sonundaki yüzde 78 seviyesinden 2006 yılı sonunda yüzde 45 düzeyine gerilemiştir.

Söz konusu dönemde borç stoku içerisindeki döviz ve dövize endeksli borçların payı yüzde 58'den yüzde 19'a buranın altını çiziyorum düşerken, yeni Türk lirası cinsinden borçların payı yüzde 42'den yüzde 82'ye çıkmıştır.

Borç stoku, kur ve faiz riskine karşı daha korunaklı bir yapıya kavuşturulmuştur.

Önümüzdeki dönemde kamu borcunun millî gelire oranı daha da aşağı düşürülecektir.

Mali disiplinin doğrudan ve en çarpıcı yansıması borçlanma maliyetlerinde görülmüştür.

Türk lirası cinsinden iskontolu Devlet İç Borçlanma Senetlerinin faiz oranı 2002 yılı Ekim ayında yüzde 64 iken, 2006 yılı Nisan ayında yüzde 14'e gerilemiştir.

Son dönemlerde global piyasalardaki olumsuz gelişmelere rağmen, söz konusu faiz oranları 2007 Ağustos ayı itibarıyla yüzde 17 ila 19 aralığında seyretmektedir.

Hükûmetimizin hedefi önümüzdeki dönemde nominal faizleri tek haneye indirmektir.

Uygulayacağımız vergi politikalarının temel amacı, ekonomide kayıt dışılığın azaltılması, rekabet gücümüzün artırılması, daha basit, adil ve geniş tabanlı bir vergi sistemi oluşturmaktır.

İktidarımız döneminde kurumlar vergisini yüzde 33'ten yüzde 20'ye, gelir vergisinin üst dilimini yüzde 45'ten yüzde 35'e düşürdük.

Eğitim, sağlık, gıda, giyim gibi alanlarda KDV oranını yüzde 18'den yüzde 8'e düşürdük.

Önümüzdeki dönemde, öncelikle istihdam üzerindeki yükler olmak üzere, vergi oranlarını indirmeye devam edeceğiz.

Damga vergisi başta olmak üzere, işlemler üzerindeki vergileri kademeli olarak kaldıracğız.

Vergi politikalarında öngörülebilirliği artıracak, vergi mevzuatını sadeleştireceğiz.

Hükûmetimiz, kayıt dışılığı, işletmelerin verimliliğini azaltan, büyümesini engelleyen ve rekabet edebilirliğini azaltan bir sorun olarak görmektedir.

Önümüzdeki dönemde de kayıt dışılıkla mücadele öncelikli alanlarımızdan biri olacaktır.

Değerli Milletvekilleri, uygulamaya koyduğumuz ve bankacılık sektörünü yeniden yapılandırmayı amaçlayan programla sektörün kırılğanlığının giderilmesine yönelik önemli gelişmeler sağladık.

Sağlıklı bir bankacılık sisteminin reel kesim ve ekonomik büyüme için ne kadar önemli olduğunu bilen Hükûmetimiz, önümüzdeki dönemde, bir yandan sektördeki rekabet ortamının gelişmesi, diğer yandan reel kesimin bankacılık sisteminden daha fazla faydalanabilmesi için gerekli her türlü önlemi zamanında ve kararlılıkla almaya devam edecektir.

Sanayi politikamızın temel hedefi, rekabet gücümüzü verimlilik ve teknolojik yenilik ekseninde artırmak, özel sektör öncülüğünde dışa dönük bir yapı içinde sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaktır.

Bu hedefe, piyasa koşullarında ve taraf olduğumuz uluslararası anlaşmaları gözeterek ulaşacağız.

Ülkemize döviz kazandıran, çok sayıda insanımıza aş ve iş imkânı sunan turizm sektörü, AK Parti İktidarı döneminde hızla büyümüş ve dünyayla rekabet edebilir en önemli üstünlük alanlarımızdan birisi haline gelmiştir.

Türkiye'nin dünya çapında bir marka olması hedefi doğrultusunda yaptığımız çalışmalar neticesinde, ülkemize gelen turist sayısı ve gelirlerimizde önemli artışlar olmuştur.

2006 yılında ülkemize gelen turist sayısı 19 milyona yükselirken, turizm gelirlerimiz yaklaşık 17 milyar dolar olmuştur. 2013 yılında turizm gelirlerimizin 40 milyar dolara yaklaşmasını hedefliyoruz.

Değerli Milletvekilleri, enerji politikamızın temel amacı, rekabetin olduğu şeffaf bir piyasa ekonomisi ile artan nüfusumuzun ve hızla gelişen ekonomimizin enerji ihtiyacının sürekli, kaliteli, güvenli ve uygun maliyetlerle temin edilmesidir.

Enerji politikamızda ana unsur, enerji arz güvenliğidir. Elektrik üretim ve dağıtımında özel sektör katılımının sağlanması, rekabetin olduğu işleyen bir piyasanın oluşturulması, tedarikçi ülkelerin çeşitlendirilmesi ve enerji üretiminde azami oranda iç kaynak kullanarak ithalata bağımlılığın azaltılması temel önceliklerimizdir.

Bütün dünyada enerji özellikle elektrik fiyatları hızla artarken, yukarıda sayılan tedbirler sayesinde, iktidarımız döneminde, konutlarda tüketilen elektriğe hiç zam yapılmamıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ayrıca, sanayide tüketilen elektriğin fiyatında yüzde 5 indirim sağlanmıştır.

Doğal gazdan faydalanan il sayısı 9'dan 47'ye çıkarılmıştır.

Yeni dönemde doğal gazı tüm şehirlerimize yaygınlaştırmayı planlıyoruz.

Önümüzdeki dönemde enerji sektöründe, yatırımcıya, tüketiciye ve ilgili kesimlere güven veren, belirsizlik içermeyen bir ortam oluşturulacaktır.

Düzenlenmiş işleyen piyasa yapısını oluşturmak için başlatılmış olan çalışmalar hızla tamamlanacak, öngörülebilirlik sağlanacak ve özel sektörün yatırım yapmasının önündeki engeller kaldırılacaktır.

İktidarımız döneminde tamamladığımız Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı örneğinde görüldüğü gibi, bölgemizde bulunan petrol, doğal gaz ve elektrik gibi enerji kaynaklarının uluslararası pazarlara ulaştırılmasında daha fazla rol üstlenerek, ülkemizin jeostratejik konumu güçlendirilecektir.

Hazar Bölgesi ve Orta Doğu gaz rezervlerini Avrupa pazarlarına ulaştırmayı öngören Türkiye-Bulgaristan-Romanya-Macaristan-Avusturya, yani kısa adıyla NABUCCO Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nin gerçekleşmesi için çabamız sürdürülecektir.

Avrupa elektrik sistemine ülkemiz elektrik sisteminin entegrasyonuna yönelik çalışmalar en kısa sürede tamamlanacaktır.

Ayrıca, Türkiye, Yunanistan ve İtalya, yani Güney Avrupa hattı arasında, yılda 12 milyar metreküp kapasiteli doğal gaz boru hattı ile elektrik iletim hattı devreye yakında alınacaktır.

Bu çalışmaların tamamlanmasıyla ülkemiz, enerji geçişi konusunda önemli bir altyapıya kavuşacağı gibi, kendi arz güvenliği açısından da avantajlar elde edecektir.

Boyabat, Deriner, Ermenek ve Ilısu Barajları bu dönemde tamamlanacak, Yusufeli Barajının yapılmasına da başlanacaktır.

Kamu yatırım programında yer alan hidroelektrik ve termik santral projelerinin hızla tamamlanması öncelik taşıyacaktır.

Alternatif enerji kaynaklarının geliştirilmesi için çalışılacaktır. Yenilenebilir enerji kaynaklarından azami şekilde istifade etmek ve uygulamaları yaygınlaştırmak için yapılan çalışmalara devam edilecektir.

Enerji kaynaklarımıza nükleer enerjinin de eklenmesi için gerekli hukuki çalışmalar hızla sonuçlandırılacak, özel sektörün bu alandaki yatırımları desteklenecektir.

Değerli Milletvekilleri, önümüzdeki dönemde ülkemizin altyapı ihtiyacının, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandıracak şekilde karşılanması esas olacaktır.

Bu nedenle, AK Parti İktidarı, göreve geldiğinde ilk iş olarak ulaşım sistemlerinin dengeli bir şekilde gelişimini sağlayacak bir ulaştırma ana plan stratejisi hazırlamıştır.

Bu planda hedef, gelecek on yıl için; kara, deniz, demir yolu ve hava taşımacılığının birbirine paralel gelişimini sağlamak, gerçekleştirilecek projelerle deniz ve hava taşımacılığı ile demir yolu öncelikli olmak üzere tüm ulaşım türleri arasındaki dengeyi sağlamaktır.

İktidarımız döneminde cumhuriyet tarihimizin en uzun bölünmüş yol ağı yapılmıştır.

2002 yılı sonu itibarıyla bölünmüş yol ağı toplam 4.326 kilometre iken, sadece dört buçuk yıllık dönemde 6.700 kilometre yeni bölünmüş yol ağı tamamlanmış, böylece otoyollar dahil bölünmüş yol uzunluğumuz 12.700 kilometreye ulaşmıştır.

Şu anda yapımı devam etmekte olan bölünmüş yolların toplamı 1.800 kilometredir.

Hedefimiz, bölünmüş yol ağının toplam uzunluğunu 15 bin kilometreye çıkartmaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Demir yollarımıza dönemimizde yapılan yatırım miktarı, son kırk yılda yapılanın üzerine çıkmıştır.

Demir yollarında hızlı tren çağını başlatmak, mevcut sistemi yenilemek, yeniden yapılanmayı sağlamak, özel sektörün dinamizmini demir yollarına aktarmak, işletmelerin tedarik sürecine değer katan bir anlayışa geçmek ana hedef olarak belirlenmiştir.

Ankara-İstanbul, Ankara-Konya, İstanbul-Ankara-Sivas, Ankara-Afyonkarahisar-İzmir koridorlarından oluşan ağ üzerinde hızlı tren çalışmaları süratle devam etmektedir.

Ankara-İstanbul arasında seyahat süresini üç saate indirecek hızlı tren projesine büyük önem veriyoruz. Ankara-Eskişehir etabı bitti, test çalışmaları devam ediyor. Eskişehir-Köseköy etabının da ihalesi yapıldı.

Sadece ülkemizin değil dünyanın da önemli projelerinden biri olan Marmaray Projesi'ni hayata geçiriyoruz.

Önümüzdeki dönemde demiryolu ağını daha da geliştirmeyi planlıyoruz.

Günümüzün en hızlı ulaşım sektörü olan havacılık, iktidarımız döneminde çağ atlamıştır.

İç hatlarda tekel kaldırılmış, uyguladığımız teşvikler sayesinde özel şirketlerin yurdun her tarafına tarifeli sefer yapması sağlanmıştır.

Bunun sonucu olarak, 2002'de 8,5 milyon olan iç hat yolcu sayısı 29 milyona ulaşmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

2002’de iç artı dış hat yolcu sayısı 33,5 milyondan 2006 sonunda 62 milyona yükselmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Başkentimiz başta olmak üzere, birçok ilimiz modern terminal binalarına kavuşturulmuştur.

Yeni dönemde, havacılıkta başlattığımız serbestleşme politikası, dış hatları da kapsayacak şekilde yaygınlaştırılacaktır.

Denizcilik sektörü de iktidarımız döneminde altın çağını yaşamış, birçok proje hayata geçirilmiştir.

Özellikle gemi inşa sanayisinde büyük atılımlar yapılmış, Türkiye sayılı gemi üreticisi ülkeler arasına girmiştir.

Bu sektörlerdeki atılımlar artarak devam edecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; iktidarımız döneminde, nüfusumuzun önemli bir kesiminin yaşadığı kırsal alanda tarım ve tarım dışı sektörleri bir bütün olarak ele alınmış, köklü ve süreklilik arz eden bir kırsal kalkınma programı uygulanmaya başlanmıştır.

İlk kez bir “Kırsal Kalkınma Stratejisi” hazırlanmıştır.

Bu strateji doğrultusunda kırsal kesimde iş imkânlarını çeşitlendirmek ve gelir düzeyini yükseltmek için kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi projeleri uygulamaya konulmuş, ayrıca AB fonlarından yararlanmak için Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu kurulmuştur.

Başta yol ve içme suyu olmak üzere, ülkemizin her köşesinde köylerimizin ve beldelerimizin altyapısını tamamlamak için KÖYDES ve BELDES Projelerine iki yılda toplam 4 milyar yeni Türk lirası, yani 4,5 katrilyonun üzerinde bir kaynak tahsis edilmiştir.

2005 ve 2006 yıllarında toplam 11.706 içme suyu projesi, 24.280 kilometre asfalt yol, 32.023 kilometre stabilize ve ham yol yapılmıştır.

2007 yılı sonu itibarıyla, 21.000 içme suyu projesi, 50.000 kilometre asfalt yol, 45.000 kilometre stabilize ve ham yol tamamlanmış olacaktır.

Bu dönemde, KÖYDES Projesi kapsamında, köylerimizin elektrik altyapı sorunları da çözülecektir. Özellikle önümüzdeki yıldan itibaren, KÖYDES, artık, yol ve su hedefinin yanında, öncelikli hedef olarak elektrik enerjisini öne çıkaracaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekillerimiz, ülkemizde 6,1 milyon kişinin istihdam edildiği ve çalışan nüfusun yüzde 27’sinin geçimini sağladığı tarım sektörü, insanımızın temel ihtiyaçlarının karşılanmasındaki vazgeçilmezliği nedeniyle hayati öneme sahiptir.

Tarım sektörümüzün rekabet gücünü artırmak, sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmak ve orta vadede uygulayacağımız politikaları net olarak ortaya koymak için, iktidarımız, Tarım Stratejisi Belgesi’ni hazırlamış ve Tarım Çerçeve Kanunu başta olmak üzere, tohumculuk, depoculuk, toprak ve arazi kullanımı, tarım sigortası, organik tarım, üretici birlikleri ve kırsal kalkınmayı destekleme alanlarında gerekli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Önümüzdeki dönemde, bu düzenlemelerin hayata geçirilmesine büyük önem verilecektir.

Petrol fiyatlarında meydana gelen artışın üreticiye yansıtılmaması için çiftçilerimize ilk defa mazot desteği verilmeye başlanmıştır. Bu destek önümüzdeki dönemde de devam edecektir.

2002 yılında yüzde 59 olan tarımsal kredi faiz oranları düşürülerek, kredi türüne göre yüzde 7 ila 13 aralığına çekilmiştir. Önümüzdeki dönemde faizler daha da aşağı çekilecektir.

2002 yılında Ziraat Bankası aracılığıyla verilmiş olan tarımsal kredi miktarı 228 milyon yeni Türk lirası iken, Ağustos 2007 itibarıyla bu miktar 4,4 milyar yeni Türk lirasına yükseltilerek 19 kat artış sağlanmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Tarımsal krediler yaygınlaştırılarak devam edilecektir.

Tarım Bakanlığı, hazine ve Ziraat Bankasının müşterek olarak başlattığı “yağmurlama ve damlama” ile sulama projeleri de yaygınlaştırılacaktır.

Tarım alanlarındaki en yeni bilgi birikimini çiftçimizin ayağına götürmek amacıyla 2.500 ziraat mühendisi, veteriner hekimin 20 bin köye hizmet verecek şekilde merkez köylerde istihdamı ve ikameti sağlanmıştır. Önümüzdeki dönemde bu tarım danışmanlarının sayısı 10 bine çıkarılacak ve bütün köylerimize hizmet vermeleri sağlanacaktır.

İthalatımızda önemli bir yer tutan yağlı tohumlar başta olmak üzere, ülkemizde arz açığı olan ürünlere yönlendirme teşviklerini uygulayacağız.

Pilot uygulaması başlatılan havza bazlı teşviklerini ülke geneline yaygınlaştıracacağız.

Pazar garantili sözleşmeli üretimi yaygınlaştıracak tedbirler alacağız.

Hayvancılık sektöründe büyük bir potansiyele sahip olan ülkemizin rekabet gücünü artırmak için başlattığımız zihniyet devrimini kararlılıkla sürdüreceğiz.

Değerli Milletvekilleri, küçük ve orta ölçekli işletmelerle, esnaf ve sanatkârimız ekonomik ve sosyal yapımızın omurgasını teşkil etmektedir. Bu kesimin güçlenmesini hayati derecede önemsiyoruz.

İktidarımız döneminde, devletin borçlanma gereğindeki azalmaya paralel olarak özel bankacılık ve finans sistemi küçük girişimcilere daha geniş imkânlar sunmaya başlamıştır.

Halk Bankası esnaf ve sanatkâr kredileri 2002 yılında 154 milyon yeni Türk lirası iken, yaklaşık 17 kat artarak Ağustos 2007 itibarıyla 2,6 milyar yeni Türk lirasına yükselmiştir.

KOBİ kredileri ise 2002 yılında 347 milyon yeni Türk lirası iken, Ağustos 2007’de 5,7 milyar yeni Türk lirasına yükselmiştir. 2002 yılında sadece 63 bin işletme bu imkânlardan yararlanmışken 2007 yılında yaklaşık 600 bin işletme bundan yararlanır hâle gelmiştir.

Ziraat Bankası KOBİ kredileri 2002 yılında 22 milyon yeni Türk lirasıyken, rekor seviyede bir artışla 80 kat artarak Ağustos 2007 itibarıyla 1,8 milyar yeni Türk lirası seviyesine ulaşmıştır.

Esnaf ve sanatkârlara kullandırılan kredilerin faiz oranları da yüzde 47’den yüzde 13’e indirilmiştir.

Önümüzdeki dönemde, modern teknolojiyi takip edememeleri nedeniyle rekabet güçleri azalan KOBİ'lerin müşterek yatırımları kümelenme yaklaşımı çerçevesinde desteklenecek, organize sanayi bölgesi yönetimlerinin kümelenmede önemli rol üstlenmeleri sağlanacaktır.

Girişim sermayesi, kredi garantisi gibi uygulamaların gelişmesi desteklenecek, KOBİ'lerin finansman imkânlarının çeşitlendirilmesi sağlanacaktır.

Teknoloji geliştirme bölgelerine yatırım kredisi faiz desteği sağlanarak ar-ge çalışması yapan KOBİ'lerin sayısı artırılacaktır.

Geleneksel sektörlerde faaliyette bulunan firmalarımızın markalaşma çalışmalarıyla eş zamanlı olarak, teknik altyapısından insan kaynaklarına, yönetim sistemlerinden marka yönetimi ve pazarlamaya kadar tüm yeteneklerini uluslararası standartlara ulaştırarak rekabet güçlerini de artıracaktır.

Bu amaçla, kümeleme politikaları oluşturarak, hâlihazırda ülkemizde doğal olarak oluşmuş KOBİ kümelerinin sektörel kümeler halinde örgütlenmesini özendireceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; hükümetimiz, odağında insan ve insana ait değerler olan bir siyaset anlayışına sahiptir.

Politikalarımızda, insanımızın adalet ve kalkınma taleplerine cevap vermek, milletin tercihlerini siyasete taşımak temel ilkemizdir.

Anayasamızda ifadesini bulan ve devletimizin temel vasıflarından olan “sosyal devlet” ilkesini en kapsamlı ve etkili şekilde hayata geçirmek, vatandaşlarımızın her konuda hizmetinde olma anlayışımızın gereğidir.

Bu inanç ve kararlılıkla iktidarımız döneminde sosyal politikalara özel bir önem ve ağırlık verilmiştir.

Ekonomik güçlenmemize paralel olarak yeni dönemde insanımızın hayat standardını yükseltecek sosyal harcamalara daha fazla kaynak ayırabileceğiz.

Yeni dönemimiz sosyal yapımızı her boyutuyla güçlendirme politikalarını artırdığımız bir dönem olacaktır.

İktidarımız döneminde iyileşme trendine giren gelir dağılımı daha dengeli hâle gelecek, sosyal güvenlik-sosyal yardım-sosyal hizmet şemsiyesi merkezî bir organizasyonla bütün vatandaşlarımızı kapsayacak, eğitim ve sağlık gibi temel insan hakkı olduğuna inandığımız hizmetler daha çağdaş bir kimlik kazanacaktır.

Göreve geldiğimiz günden başlayarak, eğitimin en temel sorunları olarak gördüğümüz altyapı, erişim ve kalite sorunlarının üzerine ısrarla gittik.

Bu çerçevede, insan kaynağı niteliğinin yükseltilmesi ve beşerî sermayemizin çağdaş standartlara ulaştırılması amacıyla iktidarımız döneminde, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi yüzde 186 oranında artırılmıştır.

Önümüzdeki dönemde de kamu harcamalarında en büyük pay, yine eğitime ayrılacaktır.

Yedi yaşını eğitime başlamak için geç bir yaş olarak görmekteyiz.

Bu nedenle, iktidara geldiğimizde yüzde 11 olan okul öncesi eğitimdeki okullaşma oranını, büyük bir çaba harcayarak yüzde 25'e çıkardık, yeni dönemde bu oranı yüzde 50'ye çıkaracağız.

Eğitim altyapımızı iyileştirmek için tüm imkân ve kaynaklar seferber edilerek 110 bin yeni derslik yapılmıştır.

Okullara 550 bin bilgisayar dağıtılmış, özel bilişim ve teknoloji sınıfları oluşturulmuş, bunlar için ADSL, İnternet bağlantıları kurulmuştur.

Okula gidemeyen veya gönderilmeyen kız çocuklarımıza yönelik “Haydi Kızlar Okula” kampanyası ile yaklaşık 250 bin kızımız okula kazandırılmıştır.

Ailesi düşük gelirli olan yaklaşık 1,6 milyon evladımızın -okula devamı şartıyla- ailelerine eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere düzenli yardım yapılmaktadır.

Hükûmetimiz, özellikle ilköğretim ve ortaöğretimi, bilgi yüklemekten ziyade öğrencilere temel beceriler edinme, analiz ve sentez yapabilme, düşünebilme, sorgulama sağlam bir karakter kazandırma dönemi olarak görmektedir.

Bu dönemi, aynı zamanda öğrencinin kendisi ve çevresiyle uyumlu, sosyal ve kültürel değerlerle toplumsal aidiyet duygusunu kazanacağı bir kimlik oluşturma aşaması olarak kabul etmektedir.

İktidarımız, ilköğretim ve ortaöğretim kademesindeki müfredatları bu yaklaşımdan hareketle değiştirmiş ve tüm okullarımızda uygulamaya başlamıştır.

Cumhuriyet tarihimizde ilk defa iktidarımız döneminde, ilköğretim ve ortaöğretimde her çocuğumuza ücretsiz ders kitabı verilmesi uygulaması başlatılmıştır.

Yeni dönemimizde, insan kaynağımızın niteliğini dünya ile rekabet edebilecek standartlara yükseltmek amacıyla başlattığımız yeniliklere devam edecek ve beşerî sermayemize yatırımları sürdüreceğiz.

Bu çerçevede, derslik, altyapı, öğretmen ve donanım gibi zaten büyük oranda çözdüğümüz erişim sorunlarını sıfıra indirmek, eğitim kalitesini artırmak için en öncelikli hedefimizi inşallah gerçekleştireceğiz.

Önümüzdeki dönemde hedefimiz ilköğretimde yüzde 100, mesleki ve teknik eğitim dâhil olmak üzere ortaöğretimde yüzde 90 okullaşmayı gerçekleştirmektir.

İlk ve ortaöğretimde tekli öğretime geçmek kaydıyla, hedefimiz sınıflarda azami 30 öğrencinin eğitim görmesini sağlamaktır.

Bu dönem başlattığımız bilgi ve iletişim teknolojilerini eğitimde yaygın olarak kullanma çalışmalarına, önümüzdeki dönem aynı hız ve kararlılıkla devam edeceğiz.

İnternetin bağlanmadığı okul, bilişim okuryazarı olmayan öğrenci inşallah bırakmayacağız.

İktidara geldiğimizde ortaöğretime devam eden öğrencilerimizin yüzde 28’i meslek okullarına kayıtlı iken, yaptığımız çalışmalar ve aldığımız tedbirler sonucu bu oran yüzde 35’e çıkarılmıştır.

Önümüzdeki dönemde bu oran yüzde 50’ye çıkarılacaktır.

Değerli Milletvekilleri, üniversiteler yenilikçi ve eleştirel bir bakış açısı ile bilgi üreten, bu bilgiyi yayan ve kaliteli insan gücü yetiştiren kurumlardır.

Ülkemizdeki üniversite sistemi, bilgi ekonomisinin gerektirdiği kaliteli insan gücünün yetiştirilmesi, sosyal yapının güçlendirilmesi, eleştirel düşünce ve evrensel demokratik

değerlerin yaygınlaştırılması gibi alanlarda toplumsal beklentileri karşılayabilmek için bir dizi yeniliğe ihtiyaç duymaktadır.

Üniversitelerimizdeki nitelik ve kaynak sorununun çözümü, ancak katılımcı, hesap verebilir, özerk, sorumlu ve şeffaf bir yönetim anlayışıyla mümkündür.

Üniversiteler, bilimsel olarak özgür, idari olarak özerk ve finansal olarak mali kaynak üretebilen yapılara sahip olmalıdır.

Yeni dönemde, üniversitelerimizin karşılaştığı sorunların ilgili paydaşların katılımıyla çözümüne öncelik verilecektir.

Üniversitelerimizin, yönetim ve öğretimdeki farklılaşmaları ile temayüz etmeleri desteklenecektir.

Farklı insani, fiziki ve mali kaynaklara sahip olan üniversitelerimizin tek tip ve tek merkezli yönetim anlayışı yerine, küresel rekabete katılabilen, dünyaya açık ve Türk toplumunun beklentilerini karşılayan dinamik kurumlar hâline getirilmesi sağlanacaktır.

Üniversitelerdeki öğrencilerimizin eğitimlerini daha rahat şartlarda sürdürmeleri için yurt kapasiteleri artırılmış, yurt şartları iyileştirilmiş ve öğrenci bursları 45 yeni Türk lirasından 150 yeni Türk lirasına çıkarılmıştır.

Bu dönemde yurtların kalitesi daha da iyileştirilecek, burs miktarları da artırılabilecektir.

Değerli Milletvekilleri, hükümetimiz döneminde daha kaliteli, daha adil ve daha kolay ulaşılabilir sağlık hizmeti sunma yolunda hayal edilemeyen başarılar sağlanmıştır.

Vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerine ulaşmasını zorlaştıran birçok engel cesaretle ve kararlılıkla kaldırılmış, sağlıktaki çarpık, hakkaniyetten uzak sistemi iyileştirmek üzere, kapsamlı bir “Sağlıkta Dönüşüm Programı” başarıyla yürütülmüştür.

Başta Sosyal Sigortalar Kurumu hastaneleri olmak üzere, diğer kamu kurumlarının hastaneleri Sağlık Bakanlığına devredilmiştir.

Artık her vatandaşımız, üniversite hastaneleri ve özel hastaneler dahil, istediği her hastaneye gidebilmekte, tercih ettiği doktora muayene olabilmekte, ilaçlarını anlaşmalı serbest eczanelerden alabilmektedir.

Böylece, sağlık hizmetlerinden faydalanmada vatandaşlarımızın Emekli Sandığı mensubu, SSK’lı, BAĞ-KUR’lu gibi ayrımlara tabi tutulması sona erdirilmiştir.

Sağlık kurum ve kuruluşlarında sunulan sağlık hizmetlerinden alınan KDV oranını yüzde 18’den yüzde 8’e düşürdük.

Çağdaş sağlık anlayışının temel unsurları arasında yer alan “Aile Hekimliği” uygulamasını başlattık.

Geleceğe dönük olarak büyük bir adım niteliğinde olan ve hâlen 11 pilot ilimizde başarıyla sürdürülen bu uygulamadan 9 milyon vatandaşımız şu anda yararlanmaktadır.

Önümüzdeki dönemde, “Sağlıkta Dönüşüm Programını” kararlılıkla sürdüreceğiz.

Aile hekimliği uygulaması bu dönemimizde ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.

Bildiğiniz gibi, Genel Sağlık Sigortası sistemi geçen dönemde yasal ve kurumsal altyapısını tamamlamış, ancak bazı nedenlerle hayata geçirilememiştir.

Zengin-fakir ayrımı gözetmeden, halkımızın tümünün sağlık hizmetlerinden aynı standartta faydalanacağı, yoksulların primlerinin devletimizce karşılanacağı, on sekiz yaşın altındaki çocuklarımızın tamamının sağlık güvencesi altında olacağı “Genel Sağlık Sigortası” sistemi, 2008 yılında uygulamaya konulacaktır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, gelecek kaygısı olmadan huzur içinde yaşamaları için tüm insanlarımızın kapsamlı ve etkin bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmaları Hükûmetimizin en önemli önceliğidir.

İktidarımız, sosyal güvenlik gibi temel bir alanda hayati önemde reformlar yaparak, dağınık yapıdaki üç sosyal sigorta kuruluşunun tek çatı altında toplanmasını gerçekleştirmiştir.

Geçtiğimiz dönemde, net asgari ücret 2002-2007 yılları arasında yüzde 128 oranında artmıştır.

2002 yılı sonunda net ele geçen asgari ücret 184 yeni Türk lirası iken, 2007 yılı ikinci yarısı için 419 yeni Türk lirası olarak belirlenmiştir.

2002 yılı sonunda SSK ortalama emekli aylığı 276 yeni Türk lirası iken, yüzde 95 artışla 2007 Ocak ayında 538 yeni Türk lirasına yükseltilmiştir.

BAĞ-KUR’lu esnafın 2002 yılı sonunda ortalama emekli aylığı 261 yeni Türk lirasından, yüzde 117 artışla 2007 Ocak ayında 566 yeni Türk lirasına çıkarılmıştır.

BAĞ-KUR’lu çiftçilerin 2002 yılı sonunda ortalama emekli aylığı 110 yeni Türk lirasından, yüzde 205 artışla 2007 Ocak ayında 335 yeni Türk lirasına çıkarılmıştır.

Ülkemizin imkânları ve kaynakları ölçüsünde büyümeye ve kalkınmaya paralel olarak iyileşmeler bütün toplumsal kesimlere yansıtılacaktır.

Değerli Milletvekilleri, biz, “Kimsesizlerin kimsesi olacağız.” diye yola çıktık. Çaresiz ve umutsuz tek bir insanımızın kalmaması için var gücüyle çalışmak ve insanımıza onurlu bir hayat imkânı sunmak hükûmetimizin en temel amaçlarından biridir.

2002 yılında iktidar olduğumuzda, yılların ihmali ve yaşanan krizlerin sonucu artan yoksullaşmayı yenmek, açılan sosyal yaraları sarmak öncelikli hedefimiz olmuştur.

Yıpranan toplumsal yapımızı güçlendirmek, âdeta çaresizlik içerisinde kalan vatandaşlarımızın yardımına ulaşmak ve tekrar insanımıza özgüven kazandırmak için ülkemizin bütün imkânlarını seferber ettik.

Değişik bakanlıklarımızca vatandaşlarımıza ulaştırılan sosyal yardımların miktarı 2002 yılında 1,4 milyar yeni Türk lirası iken, dönemimizde bu miktar hızla artırılmış ve 2006 yılında 5,7 milyar yeni Türk lirasına ulaşmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Hükûmetimiz önümüzdeki dönemde sosyal yardım ve destek politikalarını yeni bir yapılanma içinde daha güçlü ve etkin bir şekilde sürdürecektir. Özellikle en düşük gelir grubundaki ailelerin çocuklarının periyodik sağlık hizmeti alması ve eğitimlerine devamlarını sağlamak için annelere yapılan her çocuk için aylık ödemeler sürdürülecektir.

Aile toplumun temel taşıdır. Bütün toplumsal değerler bu temelin sağlamlığı ölçüsünde yükselir.

Toplumsal dokumuzun güçlenmesi ve gelecek nesillerimizin emniyeti için toplumsal sorumluluk taşıyan bütün kurumlarımızla beraber, birlikte, her zamankinden daha çok aile kurumuna ve aile değerlerinin korunmasına önem vermek zorundayız.

Aile içi şiddet, töre ve namus cinayetleri ile mücadelede sıfır tolerans yaklaşımıyla hareket edilmektedir.

Bu soruna karşı kalıcı ve gerçekçi bir çözüme ulaşılması için bir seferberlik başlatılmıştır.

Kız çocuklarımızın ve kadınlarımızın eğitimin her kademesine daha fazla katılması ve toplumsal hayatın her alanında daha fazla rol alması için sürdürdüğümüz çalışmalarımız yeni politikalarla güçlendirilecektir.

Kadın huzurevleri yaygınlaştırılacaktır.

Çocuk, genç, yaşlı ve özürllülerimize verilen hizmetler katlanarak artmıştır.

Hükümetimiz döneminde bu hizmetlerden yararlanan kişi sayısında 2,5 kat, sağlanan aynı nakdî yardımlarda 9 kat artış sağlanmıştır.

Yenilikçi bir uygulama olarak “Sevgi Evleri Projesi” hayata geçirilmiş, çocuklarımız aile ortamına yakın şartlarda oluşturulan sevgi ve çocuk evlerine taşınmaya başlamıştır.

2007 sonuna kadar çocuklarımızın yüzde 40’ı bu sıcak ortamlara kavuşacaktır.

Önümüzdeki dönemde de aile statüsünü geliştirmeye, aile kurumunu güçlendirmeye ve aile üyelerinin bir bütün olarak yaşam standartlarını yükseltmeye yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

Nitelikli, girişimci, öz güveni yüksek, millî ve manevî değerlerine sahip çıkan bir gençlik, ülkemizi hak ettiği yere taşıyacak temel varlığımızdır.

Bu çerçevede, gençliğimizin her anlamda donanımlı, temel değerlerimize sahip çıkan bireyler olarak yetişmelerini temin etmek, onları zararlı alışkanlıklardan korumak ve istikbale güvenle bakmalarını sağlamak Hükümetimizin bütün politikalarında gözetileceği bir önceliğimizdir.

Değerli Milletvekilleri, AK Parti İktidarı döneminde, tam anlamıyla bir reform niteliğinde olan Özürllüler Kanunu çıkarılarak dünyadaki birçok ülkeye örnek olacak şekilde, toplumda özürllü bireylere hak ettikleri değer verilmiştir.

Önümüzdeki dönemde, özürllüler konusunda yapılan reform niteliğindeki düzenlemelerin en iyi şekilde hayata geçirilmesi sağlanacaktır.

Ayrıca, özürllülerimizin toplumla bütünleşmeleri, refah seviyelerinin, huzur ve mutluluklarının artırılması için önümüzdeki dönemde de yeni düzenlemeler yapmaya devam edilecektir.

Özürllü vatandaşlarımızın istihdamını artırmak amacıyla, özel sektörde çalışan özürllülerin sosyal sigorta primleri hazine tarafından ödenecektir.

Değerli Milletvekilleri, hükümetimiz, ahlaki ve manevî değerlerimizin yaşatılması, millî dayanışma ve bütünleşmemizin sağlanması için din hizmetlerini önemli bir alan olarak görmektedir. İktidarımız döneminde, din hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için Diyanet İşleri Başkanlığına her türlü destek verilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, her türlü siyasi görüş ve düşünce karşısında özerkliğini koruyarak dinin birleştirici ve bütünleştirici özelliğini, din kurumunun saygınlığını öne çıkarmış ve toplumun bütün kesimlerinin ortak kabul ve teveccühünü kazanmıştır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; halkımızın ihtiyaçları doğrultusunda, artan nüfusumuza ve işsizlerimize istihdam imkânı oluşturmak temel önceliğimizdir.

Sağladığımız güven ve istikrarla, hızlı, yüksek ve sürdürülebilir bir büyüme gerçekleştirilmiş, geçmiş krizlerin açtığı yaralar sarılmıştır.

İstihdamı ve üretimi destekleyen bir anlayış içinde, kapsamlı bir Teşvik Yasası uygulamaya konmuş, istihdam oluşturma dinamiği olan yatırımlar canlandırılmış, üretime dönük kapasite kullanım oranları artırılmıştır.

İktidarımızın başladığı 2002 yılının sonundan günümüze, nüfusumuzda meydana gelen 4 milyon kişilik artışa rağmen, yeni işsiz oluşturulmadığı gibi, devralınan işsiz kişi sayısı azaltılmıştır.

2002 yılında yüzde 10,3 olan işsizlik oranı, 2006'da yüzde 9,9'a gerilemiştir.

Önümüzdeki dönem, hükümetimiz için uzun vadeli ekonomik gelişme ve kalkınma için sosyal politikaların merkeze alındığı bir dönem olacaktır.

İstihdamın artırılması, daha fazla ve daha kaliteli iş imkânlarının oluşturulması için çabalarımız artarak devam edecektir.

2003 yılında yapılan 3 puanlık indirim sonucu, işsizlik sigortası prim oranı yüzde 7'den yüzde 4'e çekilmiştir. Sosyal sigorta primine esas kazancın alt sınırı asgari ücrete eşitlenmiş, bir başka ifadeyle sanal asgari ücret uygulaması sona ermiştir.

Önümüzdeki dönemde SSK işveren prim oranı, 2008 yılında 5 puan ile başlamak üzere kademeli olarak indirilecektir.

İşverenlerin zorunlu özürlü istihdamında SSK işveren prim tutarı hazine tarafından karşılanacaktır.

Şirket kurma ve kapatma ile ilgili maliyetler düşürülecektir.

Esnek istihdam biçimleri artırılacak, esneklik-güvence ilişkisi korunacaktır.

Önümüzdeki dönemde, sadece mali yükler değil, istihdam üzerindeki idari ve yasal yükler de azaltılacaktır.

Çalışma hayatına ilişkin bürokratik formaliteler daha da basitleştirilecektir.

Zorunlu istihdam uygulamalarında, işverenlerin işçi çalıştırmasını özendirecek düzenlemelere gidilecektir.

İstihdam üzerindeki yüklerin hafifletilmesi için, İş Kanunu'na göre açılması zorunlu birimler konusunda kolaylaştırıcı düzenlemeler getirilecektir.

Değerli Milletvekilleri, ülkemizde eğitim sistemiyle iş gücü piyasası arasında yapısal bir uyumsuzluk bulunmaktadır.

Bir yandan iş arayan çok sayıda insan, diğer taraftan aradığı nitelikte eleman bulamamaktan şikâyet eden çok sayıda firma olması bu yapısal sorunun çarpıcı bir göstergesidir.

Özellikle ara insan gücü alanında ortaya çıkan bu tabloyu sadece makro politikalarla değil, eş zamanlı olarak uygulamaya koyacağımız mikro politikalar ve reformlarla aşma kararlılığındayız.

Mesleki eğitimde okul türü yerine program türünü esas alan ve programlar arasında kolaylıkla geçişlerin yapılabildiği esnek bir sistemin altyapısı kurulmuş olup, önümüzdeki dönem bu sisteme geçilecektir.

Ayrıca, çıraklık eğitim merkezlerinin ve programlarının modernleştirilmesi, meslek liseleri ve meslek yüksekokullarının iş gücü piyasasıyla iş birliği içinde eğitim yapmaları da sağlanacaktır.

AK Parti İktidarı döneminde modern bir kamu istihdam kurumu olarak yeniden yapılandırılan Türkiye İş Kurumu, aktif iş gücü programlarını etkin ve yaygın bir şekilde uygulayabilecek kapasiteye ulaştırılacaktır.

“Meslek Edin-İşin Hazır”, “Gençler İş Adamı Oluyor”, “Kadın Girişimcilik” gibi aktif iş gücü programları uygulanmaya başlanacaktır.

Özel istihdam bürolarının açılması özendirilecektir.

İşsizlik Sigortası Fonu önümüzdeki dönem daha etkili kullanılacak, kullanım koşulları kolaylaştırılacaktır.

Fon kaynakları, işsizlere verilecek desteklerin yanı sıra, istihdamı artırmak amacıyla geliştirilecek projelerde de kullanılacaktır.

Ekonomik ve sosyal olarak hızla gelişen ve kentleşen ülkemizde insanımızın yaşam kalitesini artırmak ve tüm ülkeye yaygınlaştırmak Hükümetimizin yeni dönemde öncelikli hedefi olacaktır.

Anayasa’mızda ifadesini bulan “sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı”, çevre politikalarımızın temelini oluşturmaktadır.

Türkiye’yi, biyolojik çeşitliliğin korunduğu, doğal kaynakların sürdürülebilir kalkınma yaklaşımıyla yönetildiği, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını gözeten bir ülke yapmayı hedefliyoruz.

Su kaynaklarımızın çok daha verimli bir şekilde kullanılmasına yönelik çalışmalarımız artarak devam edecektir.

Bu çerçevede, atık su, katı atık, tehlikeli atık gibi çevre korumaya yönelik tesislerin yaygınlaşmasını sağlayacağız.

Geri dönüşüm çalışmalarına ağırlık vereceğiz.

Ağaçlandırma, erozyonla mücadele ve iyileştirme çalışmalarımızı hızlandıracak, kentlerimizin etrafındaki “yeşil kuşak ormancılığı”nı geliştirerek, daha yaşanabilir kentler oluşturulmasına katkıda bulunacağız.

Küresel ısınmayla ilgili olarak daha önce başlatılan enerji, ulaştırma, tarım ve sanayi gibi sektörel alandaki çalışmalara ve ağaçlandırmalara kararlılıkla devam edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri, hükümetimiz, 2003 yılında başlattığı planlı kentleşme ve konut atağıyla ve yerel yönetimlerle iş birliği içerisinde, cumhuriyet tarihimizde bugüne kadar görülmemiş hızda ve kapsamda bir çalışma başlatmıştır.

Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı vasıtasıyla yürütülmekte olan bu projelerle, hem kentsel dönüşüme öncülük edilmiş hem de tüm yurttaki modern şehirlerin oluşumuna katkı sağlanmıştır.

Vatandaşlarımıza, on, on beş, yirmi yıl gibi vadelerle, kira öder gibi ev sahibi olma imkânı sağladık.

Bugüne kadar, toplam 280 bin konutun yapımı devam ediyor.

Bunların yaklaşık 140 bini, sosyal donatıları ve çevre düzenlemeleriyle tamamlanmış ve sahiplerine teslim edilmiştir.

Önümüzdeki dönemde hedefimiz, tamamlanmış olan konut sayısını, 280 bine ilave 220 bin konutla 500 bine çıkarmaktır.

Ülkemiz, coğrafi, jeolojik ve iklim özellikleriyle bağlantılı olarak sıklıkla deprem ve sel gibi doğal afetlere maruz kalmaktadır.

Bunun farkında olan hükûmetimiz, konu üzerinde ciddiyetle durmuş, gerekli müdahaleleri ve yardımları zamanında yapmıştır.

Hükûmetimiz verdiği maddi ve manevi desteklerle her zaman doğal afetlere maruz kalan vatandaşlarımızın yanında olmuştur.

Evleri yıkılan afetzedelere, TOKİ vasıtasıyla güvenli konutlar hızla yaptırılarak teslim edilmiştir.

Ayrıca, İstanbul depremi hazırlıkları çerçevesinde, valilik bünyesinde koordinasyon merkezi ve Dünya Bankası iş birliği ile proje uygulama birimi oluşturularak, çalışmalarda önemli mesafeler kaydedilmiştir.

Doğal afetlere hazırlıkta güvenli yaşam mekânları oluşturmak temel önceliğimiz olacaktır.

Bu amaçla, ülke genelinde doğal afet riski taşıyan yerleşim yerlerimiz risk düzeyine göre öncelikli hâle getirilecek, bunlardan yeniden yerleşim gerekenlere TOKİ tarafından uygun koşullarda konut ve iş yeri yapılacaktır.

Güçlendirme ve rehabilitasyon ihtiyacı olanlara da yeni finansman modelleri geliştirilecektir.

Ayrıca, İstanbul'da yürütülen depreme hazırlık çalışmaları daha da hızlandırılacak ve denetimler artırılacaktır.

Değerli Milletvekilleri, Türk kültür ve sanatının millî kimliğini muhafaza ederek evrensel platformlara taşınması öncelikli hedefimiz arasındadır.

Medeniyetlerin beşiği olan Türkiye'nin yerel ve ulusal kültür değerlerini evrensel kültür mirasının vazgeçilmez bir parçası olarak gören Hükûmetimiz, Türk kültür, sanat ve medeniyet eserlerinin yaşatılması, korunması ve tanıtılması alanında büyük adımlar atmıştır.

Hükûmetimiz devletin kültür alanındaki rolünü, zengin ve rekabetçi bir kültür hayatının oluşması için ortam hazırlamak ve kültür mirasını korumak ve geliştirmek olarak görür.

AK Parti İktidarı döneminde ülkemizin farklı uygarlıklara ait kültür varlıklarına yönelik çağdaş mevzuat çalışmaları gerçekleştirilmiş, bu alana yeni kaynaklar aktararak büyük bir seferberlik başlatılmıştır.

Bu çerçevede, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğünün restorasyon, proje ve uygulamasını tamamladığı eser sayısı 3 binin üzerindedir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; ekonomik büyümeye, sosyal gelişmeye, milletimizin yaşam düzeyinin yükselmesine ve sürdürülmesine olan stratejik etkisi nedeniyle bilim, teknoloji ve yeniliğin desteklenmesi en temel önceliklerimizdendir.

AK Parti İktidarı döneminde bütçeden ar-ge'ye ayrılan payda önemli bir artış sağlanmıştır.

Sadece TÜBİTAK'a ayrılan kaynak geçmiş dönemlerle mukayese edilmeyecek tutardadır.

Önümüzdeki dönemde hedefimiz, ar-ge harcamalarının millî gelir içindeki payının, 2013 yılına kadar yüzde 2'ye yükseltilmesidir.

Bu payın en az yarısının özel kesim tarafından karşılanabilmesi için her türlü önlem alınacak, gerekli idari ve hukuki ortam hazırlanacaktır.

Geçen beş yıllık dönemde, bilgi toplumuna dönüşüm yolunda çok hızlı bir değişim yaşanmıştır.

Geniş bant İnternet hizmeti başlatılmış ve abone sayısı hızla artırılarak 4,4 milyona ulaşmıştır.

İnternet kullanıcı sayısı 2002 yılında 4 milyon iken, 5 kat artarak 2006 yılında 20 milyona yükselmiştir.

Aynı dönemde bilgisayar sayısı ise 4 milyondan 8 milyona yükselmiştir.

Bilgisayar kullanımının yaygınlaşmasında bu dönemde Türkiye dünya birincisi olmuştur.

2002 yılı sonunda 23 milyon olan cep telefonu kullanıcı sayısı, 2006 yılı sonunda 54 milyona ulaşmıştır.

Telekomünikasyonda tekel kaldırılmıştır.

Gelişen bilişim teknolojilerinin ihtiyacını karşılayan birçok yasal düzenleme gerçekleştirilmiş, elektronik imza, evrensel hizmet, numara taşınabilirliği, üçüncü nesil lisanslar ve İnternet suçlarıyla ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Önümüzdeki dönemde; telekomünikasyon pazarındaki serbestleşme hızlandırılacaktır.

Elektronik haberleşme hizmetlerindeki yüksek vergi yükü, bütçe imkânları dahilinde tedricen makul seviyelere çekilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye dış politika gündemi ve sorumluluk alanları açısından çok yönlü ve çok boyutlu bir ülkedir. Tarihi birikimimiz, coğrafi ve kültürel bağlarımız, stratejik konumumuz iyi belirlenmiş ve bütüncül bir çerçeveye oturtulmuş çok boyutlu bir dış politika gerektirmektedir.

Türkiye'yi, krizlere tepki veren, savunmacı bir ülke konumundan çıkararak bölgesel ve küresel vizyonu ile gelişmeleri yönlendirebilen belirleyici bir aktör hâline getirmek temel amacımız olmuştur.

Bu hedefe ulaşmanın öncelikli şartı, komşu ülkelerle ekonomik, kültürel ve siyasi bağları güçlendirerek ülkemizin çevresinde bir güvenlik ve refah halkası oluşturulmasıdır.

Bunun için hükümetimiz, Balkanlar, Kafkaslar, Orta Doğu ve Orta Asya bölgeleri ile Akdeniz, Karadeniz, Hazar ve Basra havzalarıyla ilişkilerin kurumsallaşmasını öncelikli hedef olarak görmüş ve bu yönde köklü adımlar atmıştır.

Değerli Milletvekilleri, Kıbrıs Türk halkının güvenlik ve refahının sağlanması için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin her alanda uluslararası etkinliğinin artırılması ve Doğu Akdeniz'deki denge ve istikrarın korunması, Türkiye'nin Kıbrıs politikasının iki ana stratejik hedefini oluşturmaktadır.

Geçen dönemde takip ettiğimiz dinamik Kıbrıs politikası ile Türkiye bir taraftan büyük bir psikolojik üstünlük kazanırken, diğer taraftan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası meşruiyetini ve etkinliğini de artırmıştır.

2002 yılı itibarıyla Kıbrıs konusunda uluslararası baskı altında bunalan Türkiye, yürüttüğümüz aktif politika sonucunda, ulusal çıkarlarımızdan en küçük bir taviz vermeden uluslararası alanda büyük bir manevra kabiliyeti kazanmıştır.

Bu noktaya gelinirken Kıbrıs'ta tek bir asker çekilmemiş, 1 metrekare toprak verilmemiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bu süre içinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin uluslararası temaslarında ciddi bir artış gözlenmiştir.

Her yıl artan sayıda uluslararası yetkili Kıbrıs'ı ziyaret etmekte ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı ve hükümet üyeleri, gittikleri ülkelerde daha üst düzeyde ilgi ve kabul görmektedirler.

Kıbrıs Türk halkının ekonomik kalkınma düzeyi büyük bir gelişme göstermiş, 2002'de kişi başına millî gelir 4.500 dolar iken, 2006 yılı sonu itibarıyla bu 11.270 dolara çıkmıştır.

Uluslararası konumunun daha ileriye götürülmesi, başta ticaret, kültür, turizm ve eğitim olmak üzere ana hizmet sektörlerinin geliştirilmesi, temel altyapı sorunlarının aşılması için hükümetimiz, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne gerekli desteği verecektir.

Değerli Milletvekilleri, Türkiye'nin tarihsel sorumluluğunu yerine getirmek, Türk ve akraba devlet ve topluluklara sahip çıkmak, dış politikamızın öncelikli konuları arasındadır. İktidarımız döneminde bu coğrafyaya yardım götürülürken, hamasetten uzak, profesyonel ve sürdürülebilir ilişkiler geliştirilmiştir.

İktidarımız döneminde Kırım Tatarlarına, Gagavuz Türklerine, Afganistan Özbek ve Türkmenlerine, Gürcistan Azeri ve Karakalpak Türklerine, Moğolistan Kazaklarına, Kosova Türklerine, Makedonya Türklerine, Batı Trakya ve Bulgaristan Türklerine, Kuzey Irak Türkmenlerine ve Ahıska Türklerine kalkınma desteği verilmiş, tarihi ve kültürel değerlerine sahip çıkmaları sağlanmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ayrıca, Kırım Türkleri için söz verilen bin konut alınıp teslim edilmiş ve Türk tarihinin en eski yazılı kaynağı kabul edilen Orhun Abidelerine ulaşımı sağlayan Karakurum-Abideler arası 50 kilometrelik kara yolunun yapımı tamamlanmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, Orta Doğu, büyük gerilimlerin ve önemli dönüşümlerin yaşandığı tarihi bir kavşak noktasındadır.

Geçtiğimiz dönemde Filistin sorununa hakkaniyetli bir çözüm bulunması ve Lübnan'ın istikrara kavuşması için göstermiş olduğumuz yoğun çabayı önümüzdeki dönemde kararlılıkla devam ettireceğiz.

Irak'taki gelişmeler dünya enerji politikalarını ve küresel ekonominin dengelerini önemli ölçüde etkileyecektir.

Türkiye için Irak'ın güvenlik ve istikrarı sadece komşu bir ülke olarak değil, Türkiye'nin güvenliği açısından da büyük önem taşımaktadır.

Bu nedenledir ki, Türkiye son dört yıl içinde Irak'ın istikrar ve güvenliği için en fazla çaba sarf eden ülkelerin başında gelmiştir.

Irak politikamız, barış, güvenlik, demokrasi ve istikrar ilkelerine dayanır.

Kerkük meselesinin bütün etnik ve mezhebî unsurların katılımıyla hakkaniyet ilkelerine dayalı bir çözüme kavuşturulması öncelikli gündem maddelerimizden birini oluşturmaya devam edecektir.

Irak'ta istikrarsızlıktan beslenen terör tehdidine karşı da her türlü tedbiri en etkin bir şekilde aldık, alıyoruz ve alacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Hiçbir komşu ülke toprağının ülkemize yönelik terörist eylemler için bir üs olarak kullanılmasına izin vermeyeceğiz.

Değerli Milletvekilleri, hükümetimiz, Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerini sadece ikili ilişkiler çerçevesinde değil, küresel ve bölgesel barış vizyonumuz içinde değerlendirmektedir.

Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri, küresel barışı tehdit eden gerilimlerin yumuşatılmasında, uluslararası terör, kültürel çatışma, enerji güvenliği gibi risk alanlarında uluslararası iş birliğinin yaygınlaştırılmasında büyük önem taşımaktadır.

17 Aralık 2004 Avrupa Birliği zirvesinde alınan karar, Türkiye'nin yarım asırdır sürdüregeldiği Avrupa Birliği ile bütünleşme çabalarına ivme katmış, bölgesel ve küresel bir aktör olma iradesine kurumsal bir boyut kazandırmıştır.

Avrupa Birliği müktesebatını tarama çalışmaları, ülkemizde pek çok alanda gerçekleştireceğimiz yapısal dönüşümün altyapısını hazırlamıştır.

2007 başında aldığımız kararla fasılların müzakerelere resmen açılıp açılmamasına bakmaksızın pek çok alanda reformlar hızla devam edecektir.

Hükümetimiz, Avrupa Birliği katılım sürecini, hem bir entegrasyon hem de Türkiye'nin siyasal, ekonomik, sosyal ve yasal standartlarını yükselten bir yeniden yapılanma süreci olarak değerlendirmektedir.

Değerli Milletvekilleri, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği transatlantik ilişkileri de geliştiren bir etkiye sahiptir.

Türkiye, Avrupa üzerinden Avrasya'ya uzanan alanda yaşanan gerilimlerin aşılmasında belirleyici bir konum ve role sahiptir.

Türkiye bu konum ile NATO'nun ve transatlantik ittifak sisteminin en önemli aktörlerinden biridir.

Bu ilişkilerin daha geniş kapsamlı bir şekilde ekonomik, teknolojik, sosyal ve kültürel alanda zenginleştirilmesi gerekmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri ile olan ittifakımızı, transatlantik ilişkilerin omurgasını oluşturan NATO içindeki etkin rolümüzü ve Avrupa Birliği üyelik sürecimizi, ortak bir hedefin ana unsurları olarak görüyoruz.

Rusya, Çin, Hindistan ve Japonya gibi Avrasya'nın önemli aktörleriyle geliştirilen ilişkiler, Türkiye'nin Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri ile sahip olduğu bu kurumsallaşmış ilişkiler sisteminin hiçbir zaman bir alternatifi değildir.

İktidarımız döneminde aktif dış politikamıza paralel olarak dış teknik yardımlara, kalkınma projesi desteklerine ve insani yardımlara yeni bir yaklaşım getirilmiştir.

Başta Türk cumhuriyetleri ve Türk topluluklarının bulunduğu ülkeler olmak üzere Orta Asya, Kafkasya, Balkanlar, Orta Doğu ve Afrika'da daha planlı ve etkili bir yardım politikası izlenmiştir.

Hükûmet olarak yeni dönemimizde de dinamik dış politikamıza paralel olarak dış teknik yardım ve insani yardım politikamızı aynı kararlılıkla sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye'nin imkânları ve kaynakları zengindir. Türkiye'nin çözülemeyecek aslında hiçbir meselesi de yoktur.

Daha önceki hükûmet programlarımızdaki bütün hedeflerimizi gerçekleştirdiğimiz gibi, buradaki hedeflerimizi de inşallah gerçekleştirerek, milletimizi daha çok refaha, daha çok adalete, daha güçlü bir Türkiye'ye kavuşturacağız.

Seçim Beyannamemizde ayrıntılı biçimde yer alan taahhütlere dayalı olarak hazırladığımız, sürekliliği ve tutarlılığı esas alan 60'ıncı Hükûmet Programı çerçevesinde, halkımızın gerçek gündeminden kopmadan, toplumumuzun tüm kesimlerini kucaklayan bir anlayış içinde çalışmalarını yürütecek olan hükûmetimiz, yüce Meclisten ve aziz milletimizden güven ve destek beklemektedir.

Çalışmalarımızı başta muhalefet partilerimiz olmak üzere, sivil toplum kuruluşları ve ilgili tüm taraflarla diyalog ve iş birliği içinde, şeffaf biçimde yürüteceğiz.

Bütün bu çalışmalar sonucu elde edilecek olan başarılar, sadece bize ait olmayacak, tüm tarafların katkısıyla milletimizin başarısı hâline gelecektir.

Bu yeni dönemin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını Allah'tan diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.⁷⁸ *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar)*

⁷⁸ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 23, Cilt 1, Birleşim 8, Sayfa 105-126*

3 Eylül 2007 Pazartesi

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan Tarafından Kurulan Bakanlar Kurulu Programı'nın Görüşülmesi

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; sözlerimin başında yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 22 Temmuz seçimlerinde millî iradenin bir tezahürü olarak oluşan bu Meclis tablomuzu o yaz sıcağında gerçekleştiren milletimize, bu kutsal çatı altından, partim, grubum adına en kalbî duygularla sevgi ve saygılarımı sunuyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Benden önce söz alarak Hükümet Programı'mız üzerinde görüş ve eleştirilerini ortaya koyan değerli konuşmacılara özellikle teşekkür ediyorum.

Maalesef, Parlamentomuzda bir alışkanlık var: Hükümet programları okunur. Fakat hükümet programı okunurken, bu hükümet programında yanlışlar varsa burada eleştiri ve ikazların yapılmasını ve bir de bu Parlamento Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosu olduğuna göre, bu hükümet programının daha başarılı olması için ne gibi katkıda bulunabiliriz veya şu şöyle yapılırsa daha isabetli olur, şu konuda şu eksik var, eğer bu hükümet bunu da yaparsa çok daha isabetli olur, yapmadığı takdirde biz de bunun hesabını sorarız yaklaşımını hiç göremedim.

Aslında, bu alışkanlıklardan kurtulmamız gerekiyor, çünkü bu Parlamentonun bana göre asgari müşteregi yok, bu Parlamentonun bana göre azami müşteregi var, çünkü bizim ortak paydamız Türkiye, bizim ortak paydamız Türkiye'nin muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkmak. Burada olan insanların asgari müşteregi olmaz, burada olanların azami müşteregi olur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ben, tabii, muhalefetten gelen bütün yapıcı eleştirileri saygıyla karşılıyorum ve bunlardan nasibimi de alıyorum, almak durumundayım, vatanım adına, milletim adına almak durumundayım. Bunun için de özellikle bu yaklaşımı çok aradım, ama bu yaklaşımı, maalesef, aradığım oranda bulamadım.

Tabii, hepimiz millete hizmet için varız ve siyasi partiler demokratik rekabet içerisinde farklı siyasetler izleyecektir. Değerli milletvekili arkadaşlarım, unutmayalım, biz bir 3 Kasım geçirdik, arkasından bir 22 Temmuz geçirdik, bütün bunlar aslında o millî iradenin, o kutlu iradenin bir tecellisidir. Bunu yok farz etmediğimize göre, bunu saygın gördüğümüze göre, buna saygı duymak mecburiyetinde olduğumuza göre, o zaman, demek ki millet, bu ülkede AK Parti İktidarının Hükümet Programı'nı başarılı bulduğu için bu oylarını artırarak devam ettirdi. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ve tabii, ilginç olan şu: Sene 1954, rahmetli Menderes'in iktidarda oyunu artırarak süreci devam ettirmesi ve sene, buyurun, 2007, şimdi de AK Parti İktidardayken oyunu artırarak devam ediyor. Burası çok önemli. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunu görmezlikten gelemeyiz, bunu bir kenara koyamayız.

Tabii, farklılıklardan bahsediliyor; şüphesiz ki, farklılıklarımız yıkıcı olmayacak. Tabii ki, farklılıklarımız zenginliğimiz olacak, ancak bu ifadeyi kullananlar -şunun da altını çizerek söylüyorum- bu ülkede bölücü teröre destek veren terör örgütünü de terör örgütü olarak ilan ediyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunu, Avrupa Birliği üyesi ülkeler

yapıyor, Amerika'sı yapıyor, şurası yapıyor, burası yapıyor da, benim ülkemde bu kutlu çatı altında olanlar niye yapmıyor? Onlar da yapması lazım. (AK Parti sıralarından alkışlar) Onlar da yapması lazım. Bundan çekinmeyecek. Niye? Çünkü bu çatı altında biz ortak değerler için bir mücadele vereceğiz, farklılığımız o zaman zenginliğimiz olur, ama bunu görmezden gelemeyiz, kusura bakmayın.

Ve tabii ki, biz, şunu özellikle vurgulamak durumundayız, o da şudur: Bu yaklaşım tarzlarımız birbirinin de tamamlayıcısı olacak ve Hükûmet Programı'ndaki, ben, bu eleştirileri bu noktadan da ele almak durumundayım. Örneğin, burada, ana muhalefet partisi sözcüsünün sergilediği yaklaşım, bir hükûmet programının eleştirisi değildi aslında. Sadece gazete kupürlerine dayalı olarak yalan yanlış ne varsa onların ortaya konulduğu bir ifade tarzı, bir yaklaşım, bir üsluptu. Örneğin, gemi inşa sektörüyle alakalı bir ifade kullanıyor: "Gemi inşa sektörü yükseliş içerisinde." Evet, aksini iddia edebilir misin? Efendim, işte, neymiş, buradaki, "İşte, Başbakanın, şunun, bunun filan çocuklarının, kardeşlerinin gemileriyle tabii ki..." diyor... Vallahi iyi aktör olursun! (CHP sıralarından "Yalan mı?" sesleri)

RASİM ÇAKIR (Edirne) — İnkâr edebilir misiniz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Gemi inşa sektörü Türkiye'de 2015'e kadar şu anda bağlanmış durumdadır. 2015'e kadar gemi inşa sektörünün bağlanması bu dönemdeki bir sıçramadır ve bu sıçrama şu anda yeni, bu sektördeki, adımların atılmasını sağlamıştır ve ilk defa Türkiye 150 bin dead weight ton gemi kızağa çekecek noktaya gelmiştir. Bu önemli bir olaydır. (AK Parti sıralarından alkışlar) Bunu görmezlikten gelemezsiniz. Önce bunu takip edin, bunu iyi öğrenin.

ATILLA KART (Konya) — Sorunun cevabı değil bu!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu iyi öğrenin. Ve Hükûmet Programı'nda söylenen şey gemi inşa sektörü. Kusura bakmayın, gemi inşa sektörünün yükselmesine cevap mıydı sizin yaklaşımınız? Değildi. Uçuyorsunuz. Gerçekleri konuşun. Ben gemi inşa sektörünün Türkiye'de parlamasını konuşuyorum, Hükûmet Programı'nın içerisinde bu var, ama siz kalkıyorsunuz, olayı bireyselleştiriyorsunuz. İşte bu küçülmedir. Ve bir diğer konu...

OĞUZ OYAN (İzmir) — Niye yalanlamıyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunlarla ilgili cevapları verdim, gerek yok.

Ve tabii ki burada özellikle bir gerçeği ortaya koymamız lazım, o da Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı konusu.

Değerli arkadaşlar, bu konuda ben inanıyorum ki bu çatının altında burada bir endişenin olması söz konusu olamaz. Anayasamızda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı tanımlanmıştır, iş bitmiştir. Bunun üzerinde spekülasyona gitmenin anlamı yok. Ben "üst kimlik" diye bir tanım yaptım. Sayın Baykal farklı yaklaşım ortaya koydu. Ben aynı iddialarımın arkasındayım. Sayın Baykal da aynı iddialarının arkasında olabilir. Ben ona da saygı duyarım. Kendisi saygı duyar, duymaz, beni ilgilendirmiyor. Ama ben bunu bir düşüncenin ürünü olarak ortaya koyuyorum, bilimselliğini ortaya koyarak iddia ediyorum ve Atatürk'ün Söylevi'ni ortaya koyarak, oradan sayfalar açarak getirdim burada okudum ve burada da söyledim ve aksini iddia etmesi mümkün değildi. Bu bir

vakia. Ve biz üç kırmızı hattımızı söyledik. Bunlardan bir tanesi, etnik milliyetçiliğe biz karşıyız. Bölgesel milliyetçiliğe karşıyız. Dinsel milliyetçiliğe de karşıyız. Bunları hep söyledik. Çünkü biz, bir defa, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı ortak paydasında biriz, beraberiz, bütünü. 780 bin kilometre kare bu Türkiye Cumhuriyeti topraklarında hepimiz aynı muameleye tabiyiz. Eğer ihmaller varsa, dikkat edin, bu dönemde bu ihmaller ortadan kalkmıştır.

Ülkemizde neler yapıldığının farkında değil bazı arkadaşlar. Bakınız, güneydoğu ve doğuya bu dönem içerisinde yapılan devlet yatırımlarının tutarı 5,5 katrilyondur. Eğitimde, sağlıkta, ulaşımda, enerjide, bütün o KÖYDES projelerinde bu adımlar atıldı.

Şunu söyleyeyim: Partim için “emanet oylar” ifadesini kullananlar, eğer kendilerine güveniyorlarsa, parti olarak seçime girseydiler, niye giremediler? (AK Parti sıralarından alkışlar) Ve nerelerden nasıl oylar alındığını da gayet iyi biliyoruz. Bunları da çok iyi biliyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Barajı düşürseydiniz o zaman.

BAŞKAN — Lütfen laf atmayın arkadaşlar, çok rica ediyorum, lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bütün bunlara rağmen, AK Parti, hamdolsun, güneydoğuda, doğuda ortaya çok farklı bir performans koyarak, o verdiği hizmetlerin neticesini almıştır. Ta Hakkâri’sinden tutunuz, Van’ına, Muş’una, Bingöl’üne, her yere...

Mesela, yine, bakıyorum, ana muhalefet partisi temsilcisinin haberi yok, Bitlis’e, Teşvik Yasası’yla ilgili olarak, bir şeyin gitmediğinden bahsediyor; takip etmiyorsunuz, onun için. Bitlis’te yapılan yatırımlar var. Fakat yatırımları biz yapmayacağız, oraya artık özel sektör yapacak. Biz şu anda Bölgesel Teşvik Yasası’nı uyguluyoruz. Ama şimdi yeni dönemde sadece Bölgesel Teşvik Yasası değil, bir adım daha atacağız, Sektörel Teşvik Yasası’nı da incelemeye alıyoruz, onu da değerlendireceğiz. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Tabii, burada, üniter yapımız konusunda aslında farklı bir yaklaşım içerisinde değiliz, aynı şeyi düşünüyoruz, ama buna, ben üst kimlik diyorum, bir başkası başka bir yaklaşım koyuyor, fakat temelde aynı şeyleri düşünüyoruz. Fakat burada bir şeyi özellikle vurgulamak istiyorum. Zaten burada da ifade edildi, ondan dolayı da ayrıca memnunum. Biz de bunu meydanlarda çok vurguladık. Değerli arkadaşlar, bütün bunların hepsi, bizi, dört tane kavramda aslında topluyor. Az önce arkadaşım da söyledi. O da: Tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet. Bu da bizi bağlıyor. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Ve cumhuriyetimizin temel değerleri üzerinden siyaset yapma dönemini bir kenara koymamız lazım. Bunun üzerinden siyaset yapmayalım ve bu fayda getirmiyor. Türkiye Cumhuriyeti demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir. Bu tartışılmaz ve bu konu üzerinde de, zaten, şu ana kadar yapılan iftiralar tutmadı, tutmayacak. Niye? Milletimiz gerçeği görüyor da onun için. Ve demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletinde biz hep şunu söyledik: Bakın, bunların herhangi bir tanesini reddedemezsiniz dedik. Hepsini bir arada olduğu anda ideal devlet olur. İşte, biz, bunun savunucusuyuz. Demokrasiyi bir kenara koyamazsın. Laikliği bir kenara koyamazsın. Sosyal devleti bir kenara koyamazsın. Hukuk devletini bir kenara koyamazsın. Hem demokratik olacak hem laik olacak hem sosyal olacak hem de hukuk devleti olacak, mesele bu. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Millî hassasiyetler hepimizin ortak değeri, kimsenin tekeline değil ve millî değerlerimiz noktasını da, manevî değerlerimiz noktasını da hep beraber sahiplenmemiz lazım. Sahiplenmediğimiz takdirde zaafa düşeriz ve bu bize kaybettirir, kazandırmaz. Ve bunun için de, bana göre, AK Parti kurulduğu günden bu yana çatışmacı kimlik siyaseti yerine, kucaklayıcı bir Türkiye siyaseti gütmektedir. Biz bunu yapıyoruz ve bundan sonra da bunu yapmaya devam edeceğiz ve AK Parti, hareketinin merkezine hiçbir zaman tek bir etnik, mezhebî, dinî, sınıfsal anlayışı yerleştirerek “biz ve diğerleri” ayrımı yapan kutuplaştırıcı siyaset tarzları yerine, her türlü farklılığı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı ortak paydasında buluşturan kucaklayıcı bir siyaset tarzına sahiptir ve bundan sonra da bunu bu şekilde geliştireceğiz. Çünkü biz Türkiye partisiyiz ve tüm Türkiye’nin hükûmetiyiz, 70 milyonun hükûmetiyiz, bir ayrım olamaz.

Sayın Milletvekilleri, tabii ki, bu seçimler esnasında birçok şeyleri hep birlikte yaşadık, ama bir gerçeği özellikle vurgulamak istiyorum, o da şudur: İşin başından itibaren, göreve geldiğimiz andan itibaren, nasıl bir Türkiye teslim aldık? Beş senede nereye geldik? Şimdi hedefimiz ne? Bunu hep söylüyorum, ama bu, nedense bazı çevreleri rahatsız ediyor. Ben işin muhasebesini yapıyorum, yapmak durumundayım. Çünkü muhasebe sadece para kayıtlarında olmuyor, siyasetin de bir muhasebesi var. Bu muhasebeyi yapmak durumundayız. Nasıl bir Türkiye devraldık? Şu anda nereye geldik? Bundan sonra nereye gideceğiz? Bu Program’ı da bunun için burada takdim ettik, bunun için bugün buradayız ve bundan dolayı kimsenin rahatsız olmaması lazım. Ve verdiğim rakamlar benim rakamlarım değil, Devlet Planlama Teşkilatının, TÜİK’in, Hazinesinin veya Merkez Bankasının rakamlarıdır ve bu rakamlarla konuşuyorum. Bu rakamların dışında bir rakam yok. Öyle zannediyorum ki, gazete rakamları zaman zaman bazı siyasileri de yanıltıyor olabilir. Yani, bu yanılgının içerisine düşmemek gerekiyor. İşte burada, şimdi birçok, bu tür yanılgılar var. Gönlüm arzu ederdi ki bu tür yanılgıların içerisine düşmeyelim. Bunların içerisinde, örneğin “Vurgun, soygun, yolsuzluk; bunlar yaygınlaştı” deniliyor. Allah aşkına, düşünebiliyor musunuz, biz göreve geldiğimizde 22 banka Fona devredilmişti. Hangi iktidar döneminde 22 banka Fona devredildi? Bunun Türkiye’ye maliyeti neydi? 40 milyar dolar ve şu anda, soruyorum, madem vurgun, madem yolsuzluk var, acaba bu dönem içerisinde yolsuzluğa karışan, iflase giden veya Fona devredilen bir tane banka var mı? Bakın, 50 banka... *(CHP sıralarından “İmar Bankası” sesleri)*

İmar Bankası, geçmiş dönemin Fona hazır olan bankasıydı, Fona hazır olan bankasıydı.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) — Alakası yok.

BAŞKAN — Çok rica ediyorum arkadaşlar. Bakın, bütün parti sözcülerini Genel Kurul dikkatle dinledi.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Efendim, soru soruyor, sorusuna da cevap veriyorlar.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ama bu, yolsuzluk ilerleme raporunda var Sayın Başbakan.

BAŞKAN — Sayın Anadolu, rica ediyorum...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İlerleme raporunda da ben sizlere gerekli olan cevabı burada vereceğim, çünkü doğru konuşan temsilcileriniz

olduğu için ben de sizlere onun cevabını burada gayet güzel bir şekilde vereceğim, merak etmeyin.

Ve bu dönemde 4 tane finans kuruluşu, 46 banka olmak üzere hepsi kârdadır, hiçbirisi devlete yük değildir, tam aksine devlete vergisini öder duruma gelmiştir. Biz bu hâle getirdik.

Değerli arkadaşlar, bakınız “Yolsuzlukta Türkiye gerilere doğru...” veyahut da “Çok daha yolsuzluk hacmi artıyor” gibi bir çirkin yaklaşım. Buyurun, Uluslararası Saydamlık Örgütünün raporunu ben size açıklıyorum: Örgütün 2004 yılındaki raporunda yolsuzluk sıralamasında 77’inci sırada olan Türkiye 2005’te 65’inci sıraya çıkmıştı, Türkiye bu yılki raporda 60’ıncı sıraya yükseldi ve Türkiye araştırmada 3,8 puan aldı. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Buyurun.

Şimdi, işimize geleni burada okuyup işimize gelmeyi göz ardı etmenin anlamı yok. Burada birbirimizi aldatmayalım, tereciye de tere satmayalım, kusura bakmayın.

Bakın, görev zararları stokundan bahsettiniz. Buyurun, görev zararlarını okuyorum şimdi de. Hadi inkâr edin bakalım. 1999: Ziraat Bankasının görev zararı 6,2 katrilyon, Halk Bankasının görev zararı 4,2 katrilyon. 2000’de 8,2 katrilyon Ziraat Bankasının görev zararı, Halk Bankasının 6,9 katrilyon; 2001’in 12,1 katrilyon, Halk Bankasının 10,8 katrilyon, toplam 22,9 katrilyon ve buna ben, ayrıca batık kredi var, yani Türkiye Emlak Bankasının faaliyetlerinin durdurulduğu 6/7/2001 tarihi itibarıyla Ziraat ve Halk Bankalarına 2,3 milyar yeni Türk liralık zarar devredilmiş, onu katmıyorum, o ayrı ve bu rakamlar, biliyorsunuz, IMF ile yapılan anlaşma gereği ondan sonra, artık, görev zararları olayı kaldırıldı, bizim dönemimizde, dikkat edin, görev zararı diye bir olay yok, bu iş bitti. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Acaba, görev zararı var diyebilecek misiniz?

Şu anda Ziraat Bankası Avrupa’nın sayılı bankaları arasında yer alıyor, Halk Bankası hakeza öyle, Vakıfbank hakeza öyle ve şimdi bunlar ortaklarına da kâr dağıtır hâle geldiler. Bakın nereden nereye. Bu rakamları lütfen görelim ve Türkiye’nin şu anda en yüksek faiz uygulamasını yaptığından bahsediyorsunuz. Ayıptır, gerçekleri yansıtmayalım, aldatmayalım halkımızı.

Değerli arkadaşlar, biz göreve geldiğimizde Türkiye’de nominal faiz, eğer biraz ekonomi biliyorsanız, yüzde 64’tü, ama şimdi, buyurun, 17-19 aralığında.

BİHLUN TAMAYLIĞIL (İstanbul) — Reel faiz...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Reel faize geleyim, onu da söyleyeyim: Sayın Baykal’ın bu ülkede Maliye Bakanı olduğu zamanlarda, reel faiz yüzde 40’tı, yüzde 40...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hiç alakası yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi ise yüzde 8...*(AK Parti sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hiç alakası yok. Atıyorsunuz, atıyorsunuz...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yüzde 8... Fark burada.

Döneminizin bütün resmî rakamlarını, Sayın Baykal, hepsini indirdim, hepsine baktım, hepsi de gayet ortada, güzel.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Sayın Başbakan, dünyada bizden daha fazla yabancı paraya faiz veren ülke var mı?

BAŞKAN — Arkadaşlar, lütfen dinleyelim, laf atmayalım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, bakınız, neyi söylerseniz söyleyin...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Hayır, hayır, var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın...

BAŞKAN — Çok rica ediyorum...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ne isterseniz onu söylüyorsunuz zaten.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, ben sizi gayet sakin bir şekilde dinledim.

BAŞKAN — Sayın Anadol, Sayın Kılıçdaroğlu, sizin örnek olmanız lazım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Lütfen siz de dinleyin. Lütfen siz de dinleyin.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Hayır, dinliyoruz ama sizin sorularınıza yanıt veriyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Böyle laf atmayla bu işler olmaz.

BAŞKAN — Rica ediyorum arkadaşlar!

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Ama rakamları çarpıtmayalım. *(AK Parti sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bakınız, değerli arkadaşlar...

BAŞKAN — Sayın Canikli, Sayın Ataş, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...yüzde 64 nominal faizle bu ülkede siz kredi verdiğiniz zaman, yabancıya o zaman da çok çok daha yüksek parayla bunu veriyordunuz. Şimdi ise yüzde 17-19 aralığında bu uygulamayı yapıyorsunuz. Haa, biz bunu savunuyor muyuz? Savunmuyoruz. Ama 64'ten 17'ye gelmeyi de lütfen takdir edin. Beş senede üç haneli rakamlardan 64... Oradan teslim aldık ve 64'ten de bunu 17-19 aralığına indirdik ve bunu görmemezlikten gelemesiniz.

Öbür tarafta, buyurun, işte enflasyon ortada. Şu anda bu ayınkini de sizlere söyleyeyim -7,39 yılsonu itibarıyla olacak- ve şimdi sizlere hemen vereyim: Yüzde 10, azami reel faiz şu anda yüzde 10. Bu kadar! *(AK parti sıralarından alkışlar)* Yani, halkımızı aldatmanın anlamı yok, halk aldanmıyor, işte 22 Temmuzda da aldanmadı, ortaya koydu gerçekleri. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Ve bir başka gerçek daha burada var: Enflasyon. Niye enflasyonu görmüyorsunuz?

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) — Kredi kartı faizi yüzde 106.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz göreve geldiğimizde enflasyon neydi? Yüzde 30...

ABDULLAH ÖZER (Bursa) — Enflasyonun 2 katı faiz var.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ... Şimdi 7,39; burada.

Arkadaşlar, ülkemde, Ziraat Bankası, çiftçime yüzde kaç faizle veriyordu krediyi? Yüzde 59. Şimdi, 7 ile 13 aralığında. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bak nereden nereye geldik, niye bunu görmüyorsunuz? Öbür tarafta esnaf... Halk Bankası yüzde kaçla veriyordu? Yüzde 47 faizle veriyordu. Yani bunları ben söylerken, 2002 öncesini ortaya koyma bakımından söylüyorum.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) — Sayın Başbakan, kredi kartı faizi yüzde 106

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Daha gerilere gidersek, daha gerilerde bu çok daha yüksekti.

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar...

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) — Kredi kartı faizinden bahset!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bakınız, esnafa verdiğimiz kredi ise yüzde 47'den 13'e düştü bizim dönemde, düşürdük.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) — Yüzde 47, enflasyonun altında o zaman Sayın Başbakan, şimdi üzerinde.

BAŞKAN — Arkadaşlar, Parlamentoda böyle bir müzakere usulü var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Akif Bey, sen de ekonomiyi biraz öğren. Bu, defterdarda vergi memurluğuna benzemez. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ona benzemez.

Ve tabii bir karanlık tablodur gidiyor, nasıl bir karanlık tabloya onu anlamakta da zorlanıyorum. Fakat ben ortaya resmî rakamları koyuyorum ve resmî rakamlarla konuşuyorum ve resmî rakamlar da bu gerçeği ortaya koyuyor ve gerçekler burada.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Vergi memuru olmak ayıp bir şey mi Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, şurada bir başka şey daha var. Nedir o? Mesela vergi. Vergide, deniyor ki: "Döneminizde vergi tahsilatında düşüş var." Neye göre söylüyorsunuz? Bilerek mi söylüyorsunuz? Kim bunu size söyledi? Değerli arkadaşlar, bakınız, vergide, vergi tahsilatında, 2002'de bizim vergi tahsilatımız, değerli arkadaşlar, 2002 sonu itibarıyla rakamı veriyorum...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Kim dedi efendim bu vergi tahsilatında düşüşü?

BAŞKAN — Sayın Anadol, çok rica ediyorum... Sayın Anadol...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Kim söyledi efendim?

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, Sayın Anadol...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Kim söyledi merak ediyorum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, kim söylediyse cevabımı ona veriyorum.

BAŞKAN — ...çok rica ediyorum...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Kim o?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Biz böyle bir konu gündeme getirmedi ki siz cevap veriyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Anadol, Sayın Başbakana oradan ikide bir niye laf atıyorsunuz?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Nasıl?

BAŞKAN — Hayır, niye laf atıyorsunuz? Yani sizin hoşunuza giden şekilde konuşmaya mecbur mu Sayın Başbakan?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Hayır, öyle bir mecburiyeti yok da, gerçeği konuşmak mecburiyetinde.

BAŞKAN — Nasıl ki sizin sözcünüzü bütün Genel Kurul dikkatle, sessizce dinledi, siz de dinlemek zorundasınız, rica ediyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Çok rica ediyorum arkadaşlar.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ben laf atmıyorum, soru sordum.

BAŞKAN — Hayır, oradan soru sormak gibi bir usul var mı yani? Böyle bir şey olabilir mi? Çok rica ediyorum arkadaşlar.

Buyurun Sayın Başbakanım.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Ama yapılan eleştiriye cevap veriliyor, olmayan eleştiriye cevap verilmez ki Sayın Başkan.

BAŞKAN — Aman efendim, size mi soracak nasıl konuşacağını? Nasıl isterse öyle konuşur, Sayın Kılıçdaroğlu nasıl konuştuysa. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Usullere uyacağız, sürede de uyacağız biraz sonra.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) — Daha on üç dakika var, dur bakalım.

BAŞKAN — Süreye uyacağız.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, merak etmeyin, süreyi falan ihlal etmem, hiç ihlal etmedim bugüne kadar, dikkat ederim. Ne kadar müsaade edilirse o kadar konuşurum.

Ve vergi noktasındaki rahatsızlığa fazla değinmeyeyim. Fakat mesela turizmle ilgili burada bir eleştiri yapıldı. Değerli arkadaşlar, vergide olan bu sıçrama turizmde de kendisini gösterdi. Bakın, turizmde, biz göreve geldiğimizde 8,9 milyar dolarlık bir gelirimiz vardı. Ama 2006 sonu itibarıyla bu, 17 milyar dolara çıktı. İnşallah, bu yıl bu rakam çok daha fazlasıyla bir artış ortaya koyacak. 2005 yılı rekordu; 2007, 2005'i aşacak, bunu ortaya koyuyor. Tabii, burada şu söylendi, dendi ki: Türkiye'de turizm denince, işte maalesef, sadece hava, deniz, kum anlaşıyor. Bizim iktidarımız bu anlayışı yıktı. Buna yayla turizmini, buna dağ turizmini, buna kültür turizmini, buna sağlık turizmini, buna kongre turizmini, hepsini ilave etmek suretiyle, örneğin, şu anda herhâlde İstanbul'un turizmi, hava, deniz, kum değildir değil mi? İstanbul'un turizmi tamamen kongre turizmi ağırlıklıdır ve İstanbul'un otelleri full çalışmakta. Daha önce böyle bir şey söz konusu değildi.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Memnun oluyoruz bunlara.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çok teşekkür ediyorum.

Ve bu hızla gidiş Antalya'ya da yansıdı. Antalya'da da, biliyorsunuz, artık, yüzde 100, doluluk oranı full ve ekim sonu itibarıyla da, şu anda otellerimiz Antalya'da dolu. Temenni ediyoruz ki, yılsonuna kadar bunu yayalım ve Antalya, o da artık, şu andaki bütün mevcut destinasyon merkezlerini daha da artırarak, sadece bir hava, deniz, kum değil, kongre turizminin de inşallah yaygınlaştığı bir alan hâline geliyor.

Bakın, dünyanın bütün meşhur iş adamları golf için Antalya'ya geliyorlar. Antalya'ya bu geliş, Türkiye'nin dışarıda tanıtımı için de çok çok olumlu bir -bizim için- hareketlenmedir. Bu da devam ediyor.

Bir diğer konu, suyla ilgili konu.

MEHMET ŞEVKİ KULKULOĞLU (Kayseri) — Su yok ki memlekette?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu konuda, tabii ki, şu anda birçok yatırım var. Mesela HES projelerimiz var özel sektöre ihale edilmiş olan. Bir diğer taraftan, şu anda Yusufeli Barajı'nın inşallah temelini atıyoruz. Bir diğer taraftan, şu anda Ilısu Barajı'yla ilgili temelimizi attık, çalışmalarımız hızlanıyor. Bir diğer taraftan, Afşin-Elbistan'ın (C) ve (D) termik santrallerinin inşallah temelini atıyoruz, ihalesi yapılacak, o süratle gelişecek. Diğer birçok ildeki barajlarımızda şu anda hızlanma sürecine giriyoruz.

Tabii, burada bir konuyu özellikle vurgulamam lazım. Ilısu Barajı'na ideolojik yaklaşımı lütfen bırakın. Bakın, bu bir ideolojik yaklaşımdır. *(DTP sıralarından gürültüler)*

GÜLTAN KIŞANAK (Diyarbakır) — Kültürel yaklaşım...

SEVAHİR BAYINDIR (Şırnak) — On iki bin yıllık tarih...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hasankeyf konusunda iktidarımızın gösterdiği hassasiyeti kimse gösteremez. Onunla ilgili atılması gereken adımların biz hepsini attık. Orada tarihi sular altında bırakma anlayışı diye bir şey yoktur. Bütün oradaki... *(DTP sıralarından gürültüler)*

SELAHATTİN DEMİRTAŞ (Diyarbakır) — Birkaç taşı taşıyacaksınız!

AHMET TÜRK (Mardin) — Nasıl taşınacak?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Artık teknoloji gelişti, sizin bunlardan haberiniz yok.

SIRRI SAKIK (Muş) — Bütün her şeyden senin haberin var, başka kimsenin yok!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Oradaki bütün o yapıların hepsi, bütün numaratajlarıyla birlikte bunlar yapılmıştır ve ondan sonra, en uygun olan mahale onlar oradan taşınacak ve yeni bir Hasankeyf orada tesis edilecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

SEVAHİR BAYINDIR (Şırnak) — Nereye taşıyacaksınız?

Şimdi, bir taraftan su diyoruz. Hasankeyf olmazsa olmaz diyemeyiz, ama Ilısu olmazsa olabilir... Yok öyle bir şey.

AHMET TÜRK (Mardin) — Taşdıktan sonra ne anlamı kalır Sayın Başbakan?

BAŞKAN — Sayın Türk, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu yapmak durumundayız, yapacağız ve yapıyoruz, bunda kararlıyız.

Bütün çalışmalar bitti, ama ülkemizden de birilerinin, Avrupa’da, Ilısu Barajı’yla ilgili kredi verilmemesi konusundaki çalışmalarını da çok iyi biliyoruz. Lütfen burada herkes kendine çekidüzen versin.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Birilerini açıklayın Sayın Başbakan.

AHMET TÜRK (Mardin) — Açıklayın Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar doğru değil. Bakın ne dedim, burada hep beraber el ele vereceğiz, el ele vereceğiz ki, ülkemizde su noktasında sıkıntı yaşamayalım. Yarın kalkıp da bir Ilısu’nun Güneydoğu için ehemmiyetini bir kenara koyabilir misiniz? Koyamazsınız. Bunlar yapılacak.

SELAHATTİN DEMİRTAŞ (Diyarbakır) — Sayın Başbakan, bir baraj yerine iki baraj yaparsanız Hasankeyf kurtulur.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bu adımlar atılıyor ve bunların bütün teknik çalışmaları en ince teferruatına varıncaya kadar ekiplerimiz tarafından yapılmıştır ve adımlar da buna göre atılmıştır.

Aynı şekilde, diğer tüm illerde... Mesela Yusufeli’ni yapıyoruz. Biz, Yusufeli’nde şu anda bir ilçeyi kaldırıyoruz Yusufeli Barajı’nı yaparken...

AHMET TÜRK (Mardin) — Biz barajlara karşı değiliz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama ilçeyi bir başka bölgeye taşımak suretiyle, orada farklı bir ilçe meydana getiriyoruz. Bütün bu adımlar buna göre atılıyor.

Yani, bir şeyi söylerken, biz, ülkemizin ve insanımızın menfaatini öne çıkararak öncelikle bunu konuşalım.

Turizmde bizim özellikle kültürel değerlerimize, eserlerimize bu dönemde verilen değer hiçbir dönemde verilmemiştir. Şu anda, gerek Vakıflar Genel Müdürlüğümüz olarak gerekse Kültür ve Turizm Bakanlığımız olarak son beş yıl içerisinde yapılan renovasyon ve restorasyon çalışmaları yaklaşık dört bine ulaşmıştır.

Değerli arkadaşlar, hiçbir dönemde bunlar yapılmadı. Ve Vakıflar Genel Müdürlüğü... Onu da burada hatırlatmamda fayda var, yani millî bütçeden değil, daha çok Vakıfbank’ın dağıttığı temettüden payını almak suretiyle bu yatırımları gerçekleştirmiştir. Yolsuzlukların içerisinde olan bir hükûmet olmuş olsa, bu yatırımları siz neyle yapacaksınız? (AK Parti sıralarından alkışlar) Bunlar böyle yapıldı. Ama tabii, Türkiye’de haber kanalları farklı çalışıyor. Haber kanallarının farklı çalışması sebebiyle de, tabii, gerçekler devamlı saptırılıyor.

Ve Güneydoğu ile ilgili ekolojik yatırımlar noktasında, arkadaşlar, çok ciddi yatırımlar burada yapıldı. Mesela sadece Güneydoğu ve Doğu ile ilgili söylüyorum: 849 proje uygulandı. Türkiye genelinde 1.874 proje uygulandı.

“Doğu ve güneydoğuda hayvancılığa önem verilmiyor!” İnsaf! Şu anda doğu ve güneydoğu başta olmak üzere en büyük yatırım bu noktada -tarım ve hayvancılıkta-

doğu ve güneydoğuya yapılmıştır. Bakınız, biz, özelleştirmeden doğu ve güneydoğudaki Et ve Balık Kurumunun bütün fabrikalarını çıkardık. Niye? Şu anda oradaki besiciliği destekleyelim diye bunu yaptık. Çünkü orada vatandaşlarımız hayvanlarını kestiremiyorlardı ve güçleri elvermediği için batıya da bunları satamıyorlardı ve hayvan kilo kaybından dolayı da benim oradaki köylüm zarara uğruyordu. Biz o zarardan onu kurtaralım diye onlara orada “Et ve Balık Kurumu olarak burada artık faaliyetlerimiz devam edecek ve sizleri mağdur etmeyeceğiz” dedik. Ve Et ve Balık Kurumunun bir iki tane yeni fabrikasının açılışını da bizzat kendim gittim yaptım. Bunlardan bir tanesi Ağrı’da. Gittim yaptım. Niye? Derdimiz başka bizim. Türkiye’nin seksen bir vilayetinin burada hesabını veririm. Çünkü seksen bir vilayetinin nerede olduğunu çok iyi biliyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Dört dakikanız kaldı Sayın Başbakan.

SIRRI SAKIK (Muş) — Sayın Başbakan, Hakkâri ve Şemdinli’nin hesabını verin. Şemdinli’de ne oldu?

BAŞKAN — Sayın Sakık, rica ediyorum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve değerli arkadaşlar, bakınız burada yine özellikle bir şeyi vurgulamak istiyorum. O da, bizim bu dönem içerisinde sıfır tolerans, işkence noktasında... Evet, iddialı olarak söylüyorum, işkencede sıfır tolerans. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* İspatınız varsa çıkar konuşursunuz. Öyle lafla, belli mahfilleri yanlarına, arkasına alarak bunu söyleyemezsiniz. İspat gerektirir bu. Varsa ispatınız söylersiniz, biz de gereğini yaparız. Bizim Hükümet olarak sorumluluğumuz, bu tür bir ispat olduğu zaman gereğini yapmaktır. Ama iddia da, müddei de, iddiasını ispatla mükelleftir. Ve ülkemde benim şu anda işkence diye bir olay yoktur ve bunu bildikleri hâlde, birilerinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitmesini de Avrupa Birliğine giderek yalan yanlış haberler taşımamasını da anlamak mümkün değildir, bunu da burada söylemek zorundayım ve biz, bunların da gidip belli yerlerde kavgasını veriyoruz, onu da anlatmak durumundayım. Biz burada hep beraber el ele vereceğiz...

SELAHATTİN DEMİRTAŞ (Diyarbakır) — İşkenceyi örteceğiz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ülkemizin menfaati neyi gerektiriyor, bunun peşinde koşacağız. Eğer biz bunu başarırırsak, Türkiye o zaman işte o arzu edilen sıçramasını yapacaktır. Ekonomi -konuşmamda ne dedim Hükümet Programı’nı okurken- demokrasiyle atbaşı gidecek dedim. Birisi ileride, birisi geride olmaz, atbaşı giderse, o zaman başarı olur ve biz bunu başaracağız. Bunun bedellerini ödeyerek buralara geldik, zembille sarkıtılmadık, damdan düştük, dolayısıyla da bunun ne getirdiğini ne götürdüğünü iyi biliyoruz. Ama kalkıp da kişi başına millî gelirin ne demek olduğunu bilmezse bir insan ben ne diyeyim? Yani ekonomide, bir ülkenin kalkınmasında ölçü şudur: Kişi başına millî gelir nedir veya toplam millî gelir nedir? Bakınız, şu anda bizim nüfusumuz 73 milyon diye gösteriliyor ve 73 milyon diye biliyoruz, ama şimdi biliyorsunuz ciddi bir sayım yapılıyor, bu sayımın neticesinde bu rakam daha da kesinleşecek, net olarak ortaya çıkacak ve inşallah, geldiğimiz bu 400 milyar dolar millî gelir seviyesini Türkiye artık aşacak, daha yukarılara çıkacağız. Bundan memnun olalım, bundan mutlu olalım. Niye rahatsız oluyoruz? Ve ben isterim ki, bu konuda katkınız ne olabilir? Ve biz bu işin hizmetkârlığını yapalım, hamallığını yapalım, sizin de bu noktada katkılarınız olsun ve bu katkılarınızı biz değerlendirelim.

Değerlendirmedığımız zaman da istiyoruz ki burada her türlü eleştiriyi tabii ki yapacaksınız, buna bizim saygımız var, aksini iddia edemeyiz. Ama el ele vereceğiz, omuz omuza vereceğiz ve Türkiye'mizi o arzulanan hedefe hep beraber taşıyacağız.

Değerli arkadaşlarım, IMF'yle ilgili konu: Tabii, IMF, Avrupa Birliği, bu konudaki hassasiyetler de enteresan. Şunu söylemem gerekiyor: Yani göreve geldik, IMF'e Türkiye'nin borcu 23,5 milyar dolardı. Ama bakın, şu anda IMF'e Türkiye'nin borcu 7 milyar 777 milyon dolara düştü. Oradan buraya. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Aynı şekilde, Merkez Bankasının rezervi 26,8 milyar dolardı. Şimdi ise 69,2 milyar dolara çıktı. Şimdi, burada deniyor ki -o da çok enteresan- "Efendim, bu, Türkiye'ye gelen sıcak paranın karşılanması içindir."

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Garantisi için.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, hakikaten bunu anlamak mümkün değil.

ABDULLAH ÖZER (Bursa) — Sıcak para ne kadar?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — "Bunun karşılanması içindir" vesaire... Bunları anlamak mümkün değil.

ABDULLAH ÖZER (Bursa) — Vergi ödemeden nasıl duruyor sıcak para Türkiye'de?

BAŞKAN — Lütfen!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, sıcak para nasıl gelir, nasıl gider? Doğrudan yabancı sermaye Türkiye'ye nasıl geliyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakanım, bir dakika lütfen.

İki dakika süreniz. Lütfen, bitiriniz efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Özellikle, ben şunu söyleyeyim: Değerli arkadaşlar, sıcak paranın gelişi gidişi, menkul kıymetler içerisinde bir sirkülasyon olayıdır, ama doğrudan yabancı sermaye olayı farklıdır. Burada doğrudan yabancı sermaye ile sıcak paranın karıştırıldığını da gördüm. Bir defa, doğrudan yabancı sermaye Türkiye'ye girdiği zaman ileri teknolojiyi getirdiği gibi bir de dünya pazarını getiriyor. Yani, bizim dünyada bir pazar bulma sıkıntımız olmuyor, çünkü onların dünyada zaten pazarı var ve nedir buraya gelirken onların tek hedefi? Bir: Emeği burada daha ucuz buluyor, doğru ve bunun dünyaya pazarlanması noktasındaki gücünü ortaya koyuyor. Ama unutmayalım, bakın, geçen yıl 20,1 milyar dolar, bu yıl da şu andaki gidişi, inşallah, fevkalade bir aksilik olmazsa 25 milyar dolara ulaşacağız. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Ve ülkemizin bu şekilde her tarafı inşallah imar olacak.

Ben, sözlerimi burada toparlıyorum ve tüm bu Programımıza katkısı olan arkadaşlarıma ve bunun yanında tüm eleştirilerini olumlu-olumsuz yapan Parlamento çatısı altındaki grup ve milletvekili arkadaşlarıma, huzurunuzda Partim ve Grubum adına çok çok teşekkür ediyorum ve sonucunun ülkemiz, milletimiz için hayırlara vesile olmasını Allah'tan temenni ediyorum, saygılar sunuyorum.⁷⁹ *(AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

⁷⁹ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 23, Cilt 1, Birleşim 9, Sayfa 168-178*

5 Eylül 2007 Çarşamba

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, Bakanlar Kurulunun Güvenoyu Alması Dolayısıyla Yaptığı Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Meclisimizden güvenoyu alan 60'inci Cumhuriyet Hükümetimizin, ülkemiz için, milletimiz için hayırlı olmasını Allah'tan temenni ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin güvenoyuna mazhar olan Hükümetimiz, şu andan itibaren ülkemizin hizmetine kaldığı yerden devam edecektir.

Hükümetimizin Programı üzerine yapılan görüşmelerde eleştirilerini ve uyarılarını dile getiren muhalefet partilerimizin grup sözcülerine, bir kez daha partim, grubum adına teşekkür ediyorum. Kuşkusuz, bu eleştiri ve uyarılar, izleyeceğimiz siyasete önemli katkılar sağlayacaktır. İnanıyorum ki, Türkiye, 60'ıncı Hükümet döneminde çok daha ileri kazanımlar elde edecektir.

Demokrasimizin güçlenmesi, hukuk devletimizin sağlam temeller üzerine yükselmesi, toplumsal refah ve huzurun artması ve yaygınlaşması, hükümetimizin temel hedefi olacaktır. 70 milyon vatandaşımızın mutluluğu ile gelecek nesillerimizin emniyet duygusu içerisinde Türkiye'yi sahiplenmesi için, bu iktidar sürecini en verimli şekilde değerlendireceğiz. Biliyoruz ki, Türkiye bu istikrar tablosuna büyük emek ve gayretlerle ulaştı, istikrarı millet eliyle tahkim etti.

Büyük milletimizin bu vefakâr asaletine uygun bir siyaset üretmek hepimize adaletli olma sorumluluğu yüklüyor. Adaletin mülkün temeli olduğunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmadan, devletimizin itibarını, mutlaka milletimizin itibarıyla birlikte yükseltmek izleyeceğimiz siyasetin temel rotası olacaktır.

Herkesin ve her kesimin emniyet ve güven içinde olmasını istiyoruz. Tarafsızlık, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları arasında ayrımcılık yapmamak, adaleti bütün bölgelerimize ve bütün insanlarımıza ulaşacak şekilde yaygınlaştırmak şiarımızdır. Özellikle devletle milletin arasındaki hukuku, adalet ve kalkınma temelinde derinleştirmek için hepimize düşen sorumluluklar olduğu malumunuzdur.

Millî menfaatlerimiz konusunda hepimiz biriz ve tek yüreğiz. İstiklalini, şerefli bayrağını sonsuza kadar sahiplenecek olan bu aziz milletin biz siyasetçilerden beklediği en önemli şey, ülkemizi bir bütün olarak kucaklamaktır. Hiçbir vatandaşımızın mahzun olmaması, bütün vatandaşlarımızın aidiyet duygularının güçlenmesi, sosyal dokumuzun sağlamlaşması, merhametin, şefkatin, adaletin yaygınlaşmasına bağlıdır.

Bu yüksek idealler için Türkiye'ye yapacağınız hizmetlerden dolayı her bir milletvekili arkadaşımı, bütün parti liderlerini ve gruplarını yürekten selamlıyorum. Güvenoyu alan 60'inci Hükümetimize Allah'tan hayırlı başarılar diliyor, hepinize teşekkür ederken Allah yâr ve yardımcımız olsun diyor, saygılar sunuyorum.⁸⁰ (AK Parti ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar; CHP ve MHP sıralarından alkışlar)

⁸⁰ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 1, Birleşim 11, Sayfa 233-234

4 Aralık 2007 Salı**2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/426)**

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2008 Mali Yılı Bütçe Kanunu görüşmeleri vesilesiyle değerli heyetinizi saygıyla selamlıyorum. 2008 yılı bütçesinin, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Türkiye'nin büyük sancılar yaşadığı yıllarda bütçe görüşmeleri ve bütçe konuşmaları, genellikle gerilimin tırmandığı, âdeta karamsarlık bulutlarının üzerimize çöktüğü görüşmeler ve konuşmalar olurdu. Türkiye zaafları konuşmaktan yorulur, halkın yönetime itimadı ve özgüveni, hemen her bütçe döneminde azalırdı. Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsü, âdeta bir arenaya dönüşürdü. Allah'a şükür ki, Hükûmetimizle birlikte sisler dağıldı, karamsar günler geride kaldı, Türkiye gerçek gücüne kavuştu. Türkiye'nin kaynaklarını ve imkânlarını, sağlam bir siyasi iradeyle, ülkemize, insanımıza kazandırdık. Türkiye şimdi, zaaflarıyla değil, ekonomisiyle, sosyal kalkınma programlarıyla, dış politikadaki dinamizmiyle, zenginleşen imkânları ve kaynaklarıyla konuşuyor. Dolayısıyla bütçe görüşmeleri de eski siyasetin kavgaya ve anlayışından ciddi manada uzaklaştı.

Türkiye artık, başta Türkiye Büyük Millet Meclisi olmak üzere, Hükûmetiyle, kamu yönetimiyle ve bütün kurumlarıyla birlikte, bir gelecek vizyonuna kavuştu. Siyaset de kamu yönetimi de milletimiz de artık önünü görüyor, geleceğe tam bir güvenle bakıyor. Yıllarca hasretini duyduğumuz demokratik güven ve istikrar, AK Parti İktidarında, sağlam temeller üzerinde köklemiştir, çünkü biz gücümüzü demokrasiden, yani millet iradesinden alıyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Çünkü biz milletimizden aldığımız gücü yine milletimiz için kullanıyoruz. Demokrasimiz güçlendikçe ekonomimiz güçleniyor, toplumumuz güçlendikçe devletimiz güçleniyor. Milletimizle devletimiz birlikte güçlendikçe dünyadaki itibarımız da saygınlığımız da artıyor. İnanıyorum ki, 2008 yılı bütçesi de Türkiye'nin gücüne güç katacak, ülkemizin gelecek vizyonuna uygun bir bütçe olacaktır. İnanıyorum ki, aşkla, heyecanla cumhuriyetimizin 100'üncü yılına hazırladığımız Türkiye, 2008 yılını da önceki beş yıl gibi kazanç hanesine kaydedecektir. Yeter ki yüreklerimiz bir ve beraber olsun, yeter ki kardeşliğimiz, dayanışma ruhumuz baki olsun.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; henüz sözlerimin başında iken bir hususu belirtmekte yarar görüyorum. Bütçe müzakereleri Türkiye'nin baştanbaşa bütün şehirleriyle, bütün meseleleriyle konuşulduğu bir zemindir. Bu zemini Türkiye'nin yararına en iyi şekilde değerlendirmek için yapılacak bütün makul eleştiri ve uyarıları dikkate alacağımızdan bütün milletvekili arkadaşlarımızın emin olmalarını istiyorum. Tabii, durum tespitlerini yapıp da çözüm önerileri getirilmedikçe bizim de yapacak bir şeyimiz yok. Görüyorum ki, burada, sadece "vurun abalya" mantığıyla konuşmalar var. Çözüm? Çözüm yok. Ama hepimiz bu milletin iyiliği için, bu ülkenin geleceği için bir şeyler düşünüyorsak o zaman şunu söylemek durumundayız: "Şu, şu, şu yanlıştır. Şunu yaparsanız doğrudur ve bundan Türkiye kazanır, millet kazanır." *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunu yaptığınız zaman biz de alkışlıyoruz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Sayın Başbakan, yüzlerce öneri getirdik, yüzlerce.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ülkemiz, ciddi mali sıkıntılarla karşı karşıya olduğu bir dönemden bugünlere geldi. 58 ve 59 uncu Hükümet dönemlerinde uygulamaya koyduğumuz mali disiplini esas alan politikalar sayesinde bütçenin iki yakası bir araya gelmiştir. Ekonomi yönetimini dış politikadan, hukuk devletini güçlendirmeyi sosyal kalkınmadan, demokrasiyi adaletten bağımsız ele almadık. Türkiye'nin bütün dinamiklerini birlikte ele aldık, imkân ve kaynaklarımızı Türkiye'ye kazandırdık. Elde ettiğimiz başarıda, para, maliye ve sosyal politikalarımızın uyumlu bir şekilde yürütülmesinin büyük payı olduğu malumunuzdur. Bu başarı, kuşkusuz, siyaset ve yönetim anlayışımızla, iş görme biçimimizle uyumlu bir şekilde yürütülmüştür ve burada, öncelikler çok dikkatli bir şekilde ele alınmıştır. Bütün ekonomik ve sosyal kalkınma göstergelerini mukayeseli olarak okumaz ve yorumlamazsak nereden nereye geldiğimizi göremeyiz. Nereden nereye geldiğimizi çok iyi bilmek durumundayız. Evet, nereden nereye geldiğimizi unutmamalıyız ki bulunduğumuz noktada gerçekçi hedefler belirleyelim, gelecek vizyonumuzu da açıkça toplumun önüne koyalım.

Türkiye, daha dün, ağır krizlerle boğuşan bir umutsuzluklar ülkesiydi. Diyorlar ki: "Niye böyle diyorsunuz? Hep kriz edebiyatı yapıyorsunuz." Ee, kriz vardı ülkede. Biz demiyoruz; bu ülkede, milletimiz bir krizin içinde olduğunu ifade ediyordu, bütün gazetelerde manşetler, sürmanşetler o kriz dönemini haykırarak yaşadılar, söylediler ve bunları hep birlikte yaşadık. Bunu inkâr mı edelim? Bunlar bir vakıa idi. Ben de o dönemin rakamlarını veriyorum, o dönemin rakamlarını verdiğim zaman bakıyorum ki bazı çevreler rahatsız oluyor. Ee, niye rahatsız oluyoruz? Vermeyelim mi bu rakamları? İşte ortada gerçek: Buyurun, Türkiye'nin millî geliri 180-181 milyar dolardı, e şimdi 489 milyar dolara doğru gidiyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Şimdi, bu rakamı söylediğimiz zaman hemen bahaneler uydurulmaya başlanıyor. Ne deniyor? "Efendim, kur" diyor. E, neden? "Efendim, işte, TL değerlendi." Buna benzer, böyle, hiç ekonomide yeri olmayan garip garip şeyler... E tam aksi olsaydı o zaman ne diyecektiniz? Battınız diyecektiniz, bittiniz diyecektiniz.

Göreve geldik, Merkez Bankası döviz rezervi 27 milyar dolardı. E şimdi 70 milyar doları aştı. E ne diyeceğiz? Söylemeyelim mi bunu? *(AK Parti sıralarından alkışlar)* "Efendim, işte, kurdan kaynaklanıyor..." E kardeşim, yani, o oldu öyle, bu oldu böyle, havada karga var, başka bir şey yok... *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Yani, burada, lütfen, biraz gerçekçi olun. Bu gerçekleri inkâr etmeyelim. Hele hele Türk lirasının değerlenmesinden rahatsızlık duyanlara baktığım zaman, ben taaccüp ediyorum. Biz, Türk lirasını değerlendirme kanununu on yıllarca önce çıkarmadık mı? Bu millet onu çıkarmadı mı, bu Parlamento çıkarmadı mı? Çıkardı. Ee, paramız değer kaybına uğradığı zaman "Türk lirası delik deşik oldu." demiyor muyduk? E şimdi, o zaman o milliyetçiliği konuşan kardeşlerim, şimdi, acaba, Türk lirası değer kazanıyor diye niye rahatsız oluyorlar? Ben bunu da anlamakta zorlanıyorum. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Göreve geldik, Türkiye'de herkes maaşını alıyor -anlattığım uzun zaman değil, 2002-doğru döviz bürosuna gidiyor, oradan dövize çeviriyor. Dövize çevirdikten sonra, ay boyu dolarla yaşam vardı.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Hemen borç ödemeye gidiyor vatandaş, döviz möviz alamıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Böyleydi.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Bakkala bile borç ödüyor.

BAŞKAN — Sayın Arıtman...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama şimdi, hamdolsun, kimsenin böyle, döviz bürosu arama ihtiyacı yok. Çünkü döviz büroları kapanmaya başladı. Artık cebinde yeni Türk lirası var. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Önümüzdeki yılbaşından itibaren de artık YTL olmayacak, TL olacak. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Buraya geçiyoruz. Ve diyorum ki, lütfen geçmişten ders alınız. Eğer geçmişten ders alamazsak, o zaman geleceği kazanamayız.

Türkiye, bir felaketin eşiğindeydi. Bunu görmemezlikten gelemeyiz. Siyaset umut olmaktan çıkmıştı. Alınan mesafe gayet önemli, çok çok büyüktür ve Türkiye on yıllar içinde yapamadığını, hamdolsun, beş yıl içinde yapmıştır. Bunu, zaten 22 Temmuzda ortaya koymuştur. 22 Temmuzda millet, -kusura bakmayın- öyle evirip çevirip milletin karşısına geleceksin, millet, ondan sonra sana yüzde 47 oy verecek, yok böyle bir şey; eğer verdiyse, bundan dolayı verdi. Gerçeği yaşıyor çünkü hayatı yaşayan o ve bundan dolayı da bu neticeler alınmıştır. İlk göreve geldiğimizde, Türkiye'yi eğitim, sağlık, adalet ve emniyet olmak üzere dört temel taş üzerinde yükselteceğiz dedik. Çünkü bu dört temel taş yeterince sağlam olmazsa, millî gelirinizi dünyanın en üst seviyesine bile taşısanız mutlu bir toplum yapısı inşa edemezsiniz.

Bakınız, Değerli Milletvekilleri, 1971 yılından itibaren, ilk kez, 2004 yılında tek haneye indirilmiş bir enflasyon var ve kalıcı bir fiyat istikrarının sağlanması yönünde çok önemli mesafeler kaydedildi. 2007 yılı Kasım ayı itibarıyla, evet, TÜFE yıllık artış hızı yüzde 8,4 olarak gerçekleşmiştir. Hedefimizi aşmıştır, doğrudur ve burada bir başarısızlığımız var, bunu aynen kabul ediyorum. Enflasyonun düşüşüyle büyümenin eş zamanlı olarak gerçekleşmesi dünyada eşine az rastlanır bir başarı aslında. Son beş yılda makroekonomik göstergelerde sağladığımız hızlı iyileşme, sürdürülebilir büyüme ortamını da beraberinde getirmiştir. 2003-2006 döneminde gayrisafi millî hasıla, yıllık ortalama olarak 7,3 oranında artış kaydetmiştir. Böylece ekonomimiz, ciddi manada büyümesini kesintisiz olarak sürdürmüştür. Şu anda yine 5,2'de, ki büyük ihtimalle büyümeyi 5'le kapayacağız. Hedefimiz zaten neydi? Bu idi. Yine, büyüme oranını bu yıl itibarıyla tutturacağız.

Burada bir gerçeği özellikle vurgulamak istiyorum, o da şu: Değerli arkadaşlarım, tabii, sürekli IMF'ye vuruluyor, vurulabilir. Herkes istediğini konuşmakta, söylemekte haklıdır. Hatta bugün, burada bizden IMF'den çekilme ifadelerini bekleyenler de olabilir.

Değerli arkadaşlar, bizim böyle bir niyetimiz yok. Çünkü biz, IMF'ye borçlanırken yüzde kaçla borçlanıyoruz, buna bakarız. Çünkü başarıda insan yönetimi ne kadar önemliyse, para yönetimi de o denli, bilgi yönetimi de o denli önemlidir ve burada IMF'den bu kadar ucuz imkânlarla para alınıyorsa bundan ayrılmanın da gereği yok. Peki durum nedir? Biz göreve geldiğimizde, bizden önceki Hükûmetten devraldığımız, IMF'ye olan borç 23,5 milyar dolardı, şimdi 7,2 milyar dolardır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, bunu söylemeyeyim mi? *(CHP sıralarından gürültüler)*

Buyurun, yani, biz hem birlikte çalışıyoruz ama öbür tarafta da... Bakın devraldığımız borçları orada da yine eritiyoruz. Merkez Bankamız öbür tarafta rezervini daha güçlü

hâle getiriyor. Eğer Merkez Bankasının rezervi o noktaya gelmemiş olsaydı, hazine bu denli güçlü olmamış olsaydı, geçen yıl mayıs-haziran krizi Türkiye'yi de daha korkunç bir şekilde vurabilirdi. Eğer vuramadıysa, bu, güçlü bir zemine sahip olduğumuzdan kaynaklanmaktadır. Bunu lütfen görelim.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) — Faizler 4,5 puan arttı, vurdu.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, değerli arkadaşlar, biz faizi bizden önceki yönetimden 63,4'te aldık. 63,4'te aldığımız faizi biz ta 13'lere kadar düşürdük. Dediğiniz o krizde 4-5 puan arttı, 6 puan arttı, şimdi 16 puan oldu, düşüyor.

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) — Reel faize bakacaksınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Reel faiz şu anda kaç? Liderinizin Başbakan Yardımcısı olduğu dönemde bu ülkede reel faizin kaç olduğunu bir de liderinize sorun. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

NURETTİN CANİKLİ (Giresun) — Yüzde 35...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 95-96 yıllarında Başbakan Yardımcılığı yaptı, süresi gerçi azdır, bir altı aylık süreydi, ama lütfen o dönemi bir sorun bakalım. O zaman reel faiz kaçtı? Bir sorun da onu da bir görün. *(CHP sıralarından gürültüler)*

NURETTİN CANİKLİ (Giresun) — 35.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — O zaman eksiydi.

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen arkadaşlar...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, 8,4 şu anda enflasyon, ki ben basit bir hesaplama yapıyorum, faiz nominal olarak 16, bu demektir ki 10'un altına reel faiz düşmüştür.

ABDULLAH ÖZER (Bursa) — Enflasyonun kaç katı? O zaman kaç katıydı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tamam, ben, size gayet basit bir hesap yapıyorum böyle hemen, anında bir hesap, bu hesaba bakın, reel faiz nereye düşmüş, bunu da lütfen hocalarınıza sorun da öğretsinler size. *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

Tarımdaki yüksek oranlı bu büyüme döneminde istihdamda da yapısal bir dönüşüm sürecine girilmiştir. Tarımdaki bu yapısal dönüşüm, ülkemizin bugünü ve yarını açısından hayati derecede önem arz ediyor. Tarım sektörünün toplam istihdamdaki payı 2002 yılında yüzde 34,9 iken, 2006 yılında yüzde 27,3'e gerilemiştir. Tarım dışı istihdam aynı dönemde 2 milyon 346 bin kişi artmıştır. 2003-2006 yılları arasında tarım dışı sektörlerde Avrupa Birliğinin 25 ülkesi içinde İspanya'dan sonra en fazla istihdam oluşturan ülke Türkiye olmuştur.

Dış ticaret hacmimiz 2002 yılında 87,6 milyar dolar iken, 2006 yılı sonunda 225 milyar dolara yükselmiştir. Son bir aya girdiğimiz 2007 yılının bitiminde ise dış ticaret hacminin 270 milyar doları aşması beklenmektedir. Böylece, Türkiye, dünyada en fazla ticaret yapan ilk 20 ülke arasına girmeyi başarmıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — İthalat yaparak...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yine, bu yılın sonunda ihracatımızın hedeflerimizin üzerinde bir başarıyla yaklaşık 106 milyar dolara ulaşmasını öngörüyoruz. 2002 yılı sonunda Türkiye'nin toplam ihracatı sadece 36 milyar dolarken, bugün 106 milyar dolar seviyesine geliyor. Yani, yetmiş dokuz senede 36 milyar dolar ve şurada, beş senede biz bunun üzerine 70 milyar dolar koymuşuz. Nereden nereye? *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

İthalatın 166 milyar dolara ulaşmasını tahmin ediyoruz. Bununla birlikte, aynı süreçte cari açıkta artış eğilimi gözlenmektedir. İthalatta hızlı yükselmenin önemli bir nedeni, şüphesiz ki, başta ham petrol olmak üzere, enerji fiyatlarındaki artıştır, bunu da lütfen görün. Göreve geldiğimizde petrolün varili 23,4 dolardı ama şimdi 95 doları aştı ve bu, şüphesiz ki, bizim bu noktadaki borçlanmamızı da ciddi manada artıran etken, çünkü biz, ham petrol olsun, doğal gaz olsun, bu noktada buraya bağlıyız ve cari açığın temel nedenleri olarak, ekonomide sağlanan güven ve istikrar sonucu yeni Türk lirasının değerlenmesinin yanı sıra, hızlı büyümeyle birlikte artan ithalat, uluslararası ham madde, enerji ve metal fiyatlarında kaydedilen yüksek oranlı artışlar sayılabilir.

Bakınız, 2002 yılında ham petrolün varil fiyatı sadece -az önce söylediğim rakamlar- bu iken, örneğin, 2006 yılı sonunda 32,9 milyar dolara yükselen cari açıktan enerji fiyatlarının etkisi çıkarıldığında, söz konusu açık 19,2 milyar dolara gerilemekte, bunun millî gelire oranıysa yüzde 4,8'e inmektedir.

Cari açık, geçmiş yıllarda görüldüğü gibi, devletin borçlanmasıyla değil, büyük bir kısmı özel sektör kaynaklı sermaye hareketleriyle finanse edilmektedir. Cari açığın finansmanı, artan ölçüde doğrudan yabancı sermaye yatırımları ve uzun vadeli borçlanma kalemleriyle gerçekleştirilmiştir. Böylece cari açığın finansmanında sağlam ve kalıcı kaynakların payı hızla artmıştır. 2003 yılından itibaren ekonomide sağlanan istikrar ve güven ortamı sayesinde doğrudan küresel sermaye yatırımlarında önemli miktarda artış kaydedilmiştir. 1953 yılından AK Parti Hükûmetine kadar fiilî doğrudan küresel sermayenin ülkemize girişi yılda 1 milyar dolar seviyelerini hiç aşmamıştır. Oysa bizim iktidarımızda doğrudan küresel yatırım miktarı 2003-2006 döneminde 34,6 milyar dolara ulaşmıştır ve bu yıl da beklentimiz, 20 milyar doların üzerinde olacağıdır.

Ülkelerin yatırım ortamlarının iş yapma kolaylığına göre kıyaslandığı Dünya Bankasının son raporuna göre, Türkiye geçen seneye göre -az önce burada bazı şeyler söylendi de onu düzeltelim diyorum- 34 basamak birden yükselmiştir, Türkiye 91'inci sıradan 57'inci sıraya gelmiştir ki bu da yatırım ortamını ne derece iyileştirdiğimizi ortaya koymaktadır. Türkiye artık bir fırsatlar ülkesidir. Türkiye'de istikrar vardır, Türkiye'de güven vardır.

Değerli Milletvekilleri, son yıllarda ekonomimizde mali disipline titizlikle uyulduğu için kamu kesimi açıkları sorunu önemli ölçüde kalkmıştır. Bildiğiniz gibi, 2002 yılında iktidara geldiğimizde, bütçe açığı 40 milyar yeni Türk lirası ve bu açığın gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 14,6 idi. 2003 yılından itibaren uygulamaya koyduğumuz yapısal reformlar ve taviz vermeden uyguladığımız maliye politikaları neticesinde istikrarı sağladık. 2006 yılında bütçe açığında rekor bir düşüşle 4,6 milyar yeni Türk lirası seviyesine kadar indik. Dikkatinizi çekmek isterim, bu açık tutarının gayrisafi millî hasılaya oranı sadece binde 8'dir. Aradaki fark son derece çarpıcıdır. Bu iyileşme performansı ile Türkiye, bütçe açıklarının azaltılması bakımından örnek gösterilen bir

ülke hâline gelmiştir. Bu tabloyu, ülkemiz adına, ekonomimiz adına çok önemli, çok değerli bir kazanç olarak görüyorum.

Bildiğiniz gibi, Avrupa Birliği, ekonomik istikrarın ve mali performansın bir göstergesi olarak Maastricht kriterlerini ortaya koymuştur. Bu kriterlerden birisi de ülkelerin ekonomilerinde bütçe açıklarının gayrisafi millî hasılaya oranının yüzde 3'ün altında olmasıdır. Türkiye, 2005 ve 2006 yıllarında bütçe açığı bakımından bu kriteri karşılamıştır. Görünen o ki, Türkiye, 2007 yılında ve 2008-2010 bütçe döneminde de bu kriteri karşılamaya devam edecektir. Yani Türkiye, 2005 yılından 2010 yılına kadar Maastricht Kriterini sürekli bir şekilde karşılayan, karşılayabilecek olan bir konuma gelmiştir.

Değerli arkadaşlar, bunun adı "istikrar"dır bunun adı "mali disiplin"dir. Bunun anlamı, Türkiye'nin, sırtındaki ağırlıklardan her geçen gün biraz daha fazla kurtuluyor olmasıdır. Bunun için bizim bu süreçte bir şeye ısrarla ihtiyacımız var: Demokratik istikrar. Eğer istikrarımızı korur, mali disiplinden ödün vermeden çalışmaya devam edersek, tabiatı icabı ekonomimiz daha da güçlenecektir. Biz Hükûmet olarak bu gerçeğin farkındayız. Ciddiyetle, kararlılıkla, cesaretle ve ilk günkü heyecanımızla yola devam ediyoruz. Bu yolun, bu istikametin Türkiye'yi aydınlığa götürecektir yol ve istikamet olduğuna da samimiyetle inanıyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bütçe performansında elde ettiğimiz bu başarının, geçen zaman zarfında, ekonomimizde çok yönlü başka iyileşmelere zemin hazırladığını da memnuniyetle müşahade ediyoruz.

Bakınız, burada, kamu kesimi borçlanma gereğinin hesaplanmaya başlandığı 1975 yılından 2004 yılına kadar geçen otuz yıllık dönemde kamu kesimi sürekli borçlanma ihtiyacı içerisinde olmuştur. Lütfen bunu görelim. Hep bu dönemi yaşamış olan siyasetçiler var burada. 2003 yılından itibaren bütçe açıklarının azalmasına bağlı olarak kamu kesimi borçlanma ihtiyacının ortadan kalkması sonucu kamu kesimi borç yükü azalma eğilimine girmiştir. Konuyu rakamlarla ifade edersek değişim ve nereden nereye geldiğimiz çok daha çarpıcı biçimde ortaya çıkacaktır. 2002 yılında kamu kesimi borçlanma gereğinin –bunun hesabı da böyle yapılır, onu da açık söyleyeyim- gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 12,73 olarak gerçekleşmiş, başka bir deyişle, 2002'de kamu kesiminin borçlanma ihtiyacı 35 milyar yeni Türk lirası. Arkadaşlar, bunu iyi tespit edin. 2006 yılına geldiğimizde kamu kesimi borçlanma gereğinin gayrisafi millî hasılaya oranının yüzde -2,7 seviyesine indiğini görüyoruz. Yani, 2006'da kamu kesiminin borçlanma ihtiyacı oluşmadığı gibi, 14 milyar 950 milyon yeni Türk lirası da fazla verdiği anlaşılıyor. Bunu ortaya koymamız lazım. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Hükûmetimizin maliye politikasında elde ettiği başarının en açık göstergesi işte bu tablodur. Bu olumlu gidişat 2007 yılında da devam etmiş, önümüzdeki dönemde de evvel Allah devam edecektir. Bu da elde edilen başarının sürekliliğini, kazanımlarımızın kalıcılığını ispat ediyor.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; kamu kesimi borçlanma gereğinin azalması ve hatta ortadan kalkması, kamu kesiminin net borç yükünde de kayda değer bir azalma yaşanmasına vesile olmuştur. Nitekim 2002 yılında kamu net borç stokunun gayrisafi millî hasılaya oranı –bu da çok önemli- yüzde 78,4 iken, 2006 yılında bu oran yüzde 45'e inmiştir. 2007 yılı sonunda ise –şimdi size yeni bir müjde veriyorum, bu rekordur- yüzde

40'ın altına ineceğini tahmin ediyoruz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Şimdi, samimiyetle bir şey söylüyorum: Yani, ekonomiden zerre kadar, hakikaten, nasibimizi almışsak, borç miktarlarına göre mi bunun hesabı yapılır yoksa gayrisafi millî hasılaya oranıyla mı bu iş tespit edilir? Eğer, olayı gerçekten objektif bakan kişilerle görüşün, bilim adamlarıyla görüşün size söyleyecekleri şey şudur: Gayrisafi millî hasılaya borç hangi orandaysa, bunda artış mı var, eksilme mi var, buna göre ölçülür. Ve işte, biz, yüzde 78,4'ten aldık ve şimdi 40'ın altına iniyoruz. Hesap budur. Bu hesabı şaşırtmayalım. Güçlü devlet olursunuz, borcunuz çok olur, ama hiç önemi yok. Buyurun, işte, bugün Amerika'nın borç miktarına bakın, Japonya'nın borç miktarına bakın, Almanya'nın, İtalya'nın borç miktarlarına bakın. Eğer buradaki, şu kürsüdeki yaklaşım anlayışıyla, mantığıyla değerlendirecek o ülkelerin batması lazım. Türkiye güçleniyor, Türkiye güçleniyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Onun için, o borç miktarları bizi o kadar fazla alakadar etmiyor. Niye? Öbür tarafta benim millî gelirim 180'den 489'a çıkmış. E bunu göreceksin. Yani, yetmiş dokuz senede bu ülkenin millî geliri 181 milyar dolar olacak, beş senede biz bunun üzerine, geleceğiz, 308 milyar dolar koyacağız.

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) — Orman köylüsü 400 dolar aldı!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu bir kenara koymayalım, atmayalım bunu başka kenara. Bunları görelim. Bunları gördüğümüz nispette hep birlikte, ülkemizi, inanıyorum, çok daha farklı yere taşıyız.

Değerli arkadaşlar, bu anlattıklarım aynı zamanda Avrupa Birliği kriterleridir, Avrupa standartlarıdır. Türkiye'nin ekonomik standartlarının nereden nereye geldiğini anlamak açısından önemli, çarpıcı sonuçlardır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; AK Parti hükûmetleri döneminde faiz giderlerinin gayrisafi millî hasılaya oranına baktığımızda aynı pozitif tabloyu orada da görüyoruz.

Bakınız, 2002 yılında yüzde 18,8 olan bu oran, o günden bu yana sürekli olarak bir azalma eğilimi göstermiştir. İnşallah, 2007 yılı sonunda yüzde 7,6 seviyesine kadar ineceğini tahmin ediyoruz. Bu neticeler Türkiye'yi rahatlatan, daha da rahatlatacak olan kazanımlardır.

Bakınız, şu noktaya özellikle dikkatinizi çekiyorum: 2002 yılında Türk ekonomisi vergi gelirlerinin yüzde 84'ünü sadece faiz giderlerini ödemek için kullanıyordu. Yüzde 84, yanlış anlamadınız. Bir ülkenin vergi gelirlerinin yüzde 84'ünün faiz giderlerini ödemesi nasıl bir felakettir, düşünebiliyor musunuz? Daha kısa zamanda bunu yaşadık. Bırakın yatırım yapmayı, bırakın ihtiyaçları karşılamayı, 2002 yılında olduğu gibi çalışanınızın, memurunuzun maaşını bile ödemekte zorlanır hâle düşersiniz. Bu acı tablonun, bu hakkaniyetsiz yönetim anlayışının, ne kadar işsizlik, ne kadar yoksulluk, ne kadar adaletsizlik ürettiğini acaba hangi ekonomist hesap edebilir ve açıkça önümüze koyabilir? Türkiye bu ağır faturaları yıllarca ödedi, bu ülkenin fedakâr insanlarına bu sıkıntılar yıllarca, maalesef, reva görüldü. Çok açık söylüyorum: Artık, bu millet, o iş bilmez, o beceriksiz yönetimlerin faturasını ödemeyecek. Bu dönem bitmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* İstikrar ve güveni gördüğünde, millete hizmet edenleri gördüğünde de vefakâr milletimiz bu siyasi iradeye zaten dört elle sarılmıştır, ben inanıyorum ki benim milletim bundan sonra da sarılmaya devam edecektir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bizim için aslanan milletimizin refahıdır, mutluluğudur ve vergi gelirleri bu noktada çok önemli. 2002 yılının sonunda toplanan vergilerin yüzde 84'ü faize giderken, biz, 2006 yılında bu oranı yüzde 33 seviyelerine kadar indirmeyi başardık. Aradaki fark bu kadar önemli.

Değerli kardeşlerim, bize sıkça sorulan bir soru var: Kaynağınız nedir? Bir kez daha tekrarlıyorum: Kaynak Türkiye'dir. (AK Parti sıralarından alkışlar) İlk bütçemizi hazırlarken bu iddiayı ortaya koyduk, bugün alnımızın akıyla bu iddiamızı ispatlamış bulunuyoruz. Yeter ki bu kaynaklar çarçur edilmesin, boşa harcanmasın. Yeter ki hak ve adalet kriterleri, hakkaniyet ölçüsü çiğnenmesin.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye'nin özelemlerine kavuşması için bu ülkenin imkânlarını ve kaynaklarını birlikte düşünmek ve bu noktada gerekli adımları atmak zorundayız. Keza, Türkiye'de devlet ile toplumu mutlaka ama mutlaka beraberce düşünmek zorundayız. Bunu yapmazsak, Türkiye'nin iki yakasını bir araya getirmeyen o eski popülist politikalara geri dönmüş oluruz.

Son günlerde çeşitli tartışmalara konu olan kamu personelinin ücret ve maaşları ortada. Buna da şöyle kısaca bir değinmek istiyorum. Biz, değer üreten, emek veren, alın teri döken herkesin hak ettiğini almasını istiyoruz ve geldiğimizden beri bir şey söyledik, o da şuydu: "Biz, enflasyona memurumuzu, işçimizi, BAĞ-KUR'lumuzu, emeklimizi ezdirmeyeceğiz" ve ezdirtmedik. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Kimse kalkıp da bunu ispat edemez. Biz, geldiğimiz ilk döneminde ciddi bir ayarlama yaptık ve o ayarlamayı yaptıktan sonra da artık enflasyonun üstünde bir oranda zam yapmak suretiyle de süreci çalıştırıyoruz.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Refah payı ne oldu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu çerçevede, 2002 yılı Aralık ayında -lütfen şimdi vereceğim oranlara dikkat edin, neler yaptığımızı görürsünüz- en düşük devlet memuru maaşı 392 yeni Türk lirasıydı, 2007 yılı Aralık ayında bu rakam 843 yeni Türk lirası olmuştur. Başka bir deyişle, en düşük devlet memuru maaşı bu dönem zarfında yüzde 115 oranında artış göstermiştir.

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Millî gelirdeki payı ne?

GÖKHAN DURGUN (Hatay) — Açlık sınırı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Maaşlar enflasyonla orantılı olarak artıyordu bugün en düşük memur maaşının 631 yeni Türk lirası olması gerekirdi. Aynı dönemde gerçekleşen enflasyon oranı dikkate alındığında memurlarımıza yapmış olduğumuz maaş artışlarının enflasyonun çok üzerinde olduğu ortadadır.

2008 yılında kamu personelimize verilecek zam oranı yine aynı mantıkla, düşük maaş ve ücret alana daha yüksek artış yapılacak şekilde belirlenmiştir. Bu çerçevede, 2008 yılı Ocak ayında en düşük devlet memur maaşı 887 yeni Türk lirasına, Temmuz ayında ise 925 yeni Türk lirasına yükselecektir. Buna göre, 2008 yılında en düşük memur maaşı yüzde 10,5, ortalama memur maaşı ise yüzde 7,6 ve en yüksek memur maaşı ise yüzde 4,1 oranında artmış olacaktır.

Görüldüğü gibi, AK Parti hükümetlerinin iktidarda olduğu 2002 yılından bu yana kamu personelinin alım gücünün enflasyona karşı ezdirilmemesi sağlanmıştır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bizim tüm icraatlarımızda en önemli referans noktamız, bu icraatların milletimize, milletimizin sofrasına, milletimizin günlük hayatına nasıl yansıdığıdır. Eğer çiftçimizin bugünü dünden daha iyi değilse, eğer çalışanlarımızın şartları düne göre iyileşmemişse, eğer ihracat, enflasyon, büyüme, sokağa, çarşıya, pazara yansımamışsa biz kendimizi asla başarılı saymayız.

Bakın, eline mikrofonu alan, konuşacak bir kürsü bulan “işçi eziliyor, memur eziliyor” edebiyatı yapıyor. Ben somut rakamlarla konuştum, somut rakamlarla da konuşmaya devam ediyorum. İşte, basit bir örnek: 2003 yılı ile 2007 Eylül dönemi arasında toplam enflasyon yüzde 59,3 olarak gerçekleşmiştir. Yüzde 59,3 oranındaki toplam enflasyona karşın ücretler aynı dönemde ne kadar artmıştır? Ortalama memur maaşı 578 yeni Türk lirasından 1.090 yeni Türk lirasına yükselmiş, yüzde 88,7 oranında artmıştır, yani reel olarak yüzde 18,5 artış olmuştur.

En düşük memur maaşı 392 yeni Türk lirasından 843 yeni Türk lirasına çıkmış, yüzde 115 oranında artmış, reel olarak yüzde 35,1.

Net asgari ücret 184 lira iken bugün 419. Şimdi görüşmeler yapılıyor, daha da artacak. Nominal artış oranı yüzde 127,5, reel artış oranı yüzde 42,8’dir. Geldiğimiz noktalar ortada, rakamlar konuşuyor. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

En düşük SSK emekli aylığı yüzde 113 oranında artmıştır, reel olarak yüzde 33,8.

Tarım BAĞ-KUR emekli aylığı yüzde 334,2 oranında artmıştır, reel olarak yüzde 172,6’dır. Biz tarım BAĞ-KUR’lusunu da unutmuş değiliz, o da burada.

Memur emekli aylığı ise yine aynı dönemde nominal olarak yüzde 90,3, reel olarak yüzde 19,5 oranında artmıştır.

Altmış beş yaş aylığı ise bu dönemde yüzde 228,6 oranında artmıştır, reel olarak bu yüzde 106,3’e tekabül etmektedir.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kaç liraya çıktı Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hesabını sen yap, ben oranını verdim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kaç liraya çıktı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Elbette, sözünü ettiğimiz bütün bu rakamlar gönlümüzden geçen rakamlar değildir, daha iyisini istiyoruz, daha idealini istiyoruz. Ama bütün bunlar ülkemizin büyümesiyle orantılı olarak halkımıza da yansacaktır, bundan da kimsenin endişesi olmasın.

Bu bir güven meselesidir. Halkımızın zaten bu güveni olmamış olsa... 22 Temmuzda kime fatura keseceğini gayet iyi bildi. Yani, bunlardan hiç rahatsız olmayalım. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Çünkü bizi vatandaşlarımız iyi biliyor, biz de vatandaşımızı iyi biliyoruz; bizi iyi anlıyor, biz de onları iyi anlıyoruz. Onlar, attığımız her adımın muhasebesini hem masada hem vicdanlarımızda yaptığımızın çok iyi farkındalar. Türkiye sıkıntılarını önemli ölçüde üstünden atıyor. Önümüz, evvel Allah, çok daha aydınlık, çok daha parlaktır. Bunun da müjdesini buradan özellikle veriyorum.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2008 yılı merkezî yönetim bütçesi, AK Parti Hükûmetlerinin hazırladığı diğer bütçeler gibi sosyal yönü güçlü bir bütçedir. Sizlere bu konuda da birkaç örnek vermek istiyorum.

Özrüllülerin eğitim ve bakımı için, 2008 yılı bütçesine aynı amaçlar için 696 milyon yeni Türk lirası ödenek öngörülmüştür. Kimsesiz çocukların yuvalar ve yurtlarda bakımı için öngörülen ödenek tutarı 294 milyon yeni Türk lirasına yükseltilmiştir. 2008 yılı bütçesinde çocuklarına bakamayan ailelere ayni, nakdî yardım olarak 51 milyon yeni Türk lirası, yaşlıların SHÇEK’de bakımı için ise 95 milyon yeni Türk lirası ödenek konulmuştur. 2008 yılında 232 milyon yeni Türk lirası tutarında ücretsiz kömür yardımı yapılacaktır. *(CHP sıralarından gürültüler)*

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Aman ne kadar güzel!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Beraber yaparız beraber. Siz de adamlarınızı görevlendirin, beraber yaparız.

HÜSEYİN ÜNSAL (Amasya) — Borcunuzu ödeyin, borcunuzu!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2008 yılında, vali beylere, kaymakam beylere şöyle müracaat ederseniz, nereye dağıtılacağını, hangi adrese gideceğini size takdim ederler, hiç merak etmeyin.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Biliyoruz, gördük!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2008 yılında ilkokul ve liselerde...

CANAN ARITMAN (İzmir) — Okullara gönderin okullara.

BAŞKAN — Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ücretsiz kitap yardımı için toplam 290 milyon yeni Türk lirası, taşımali ilköğretim yemek bedeli olarak ise 167 milyon ödenek öngörülmüştür.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Okullara kömür gönderin, okullarda sobalar yanmıyor kömürsüzlükten.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, dürüst olalım, samimi olalım.

BAŞKAN — Sayın Arıtman... Sayın Arıtman...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, eğer buralarda valilerimiz, kaymakamlarımız, sizin bu peşin hükümlü, ön yargılı yaklaşımlarınızda olmuş olsaydı, evet, bu millet bizi bu noktada görmezdi, bu noktada görmezdi. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Zira bu Hükümet sosyal kurumlarını hayata geçirmiştir, onlara işlerlik kazandırmıştır ve valilerimiz, kaymakamlarımız, bütün sosyal yardımlaşma kurumlarımız el ele vermek suretiyle kenarda köşede ne var arayıp bulmuşlardır ve bu süreç böyle çalışmıştır.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Onu ilçe başkanlarınıza niye söylemiyorsunuz, il başkanlarınıza?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Rahatsızlığınız olabilir, önemli değil. Biz yolumuza devam ediyoruz, durmak yok yola devam; bizim işimiz bu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Üniversite öğrenci burs ve kredi tutarı 2002 yılında 45 yeni Türk lirasıydı.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Şimdi kaç?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2007’de bu rakam 150 yeni Türk lirasına çıktı, bu dönemde daha da artacak.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Bozdur bozdur harca!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evvel Allah, bizim paramız bereketlidir merak etme, rahat ol. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Tarımsal desteklemeler için 2008 bütçesinde 5 milyar 400 milyon yeni Türk lirası ödenek öngörülmüştür. Esnafa verilecek düşük faizli kredinin finansmanı için Halk Bankasına aktarılacak ödenek 2008 yılında 211 milyon yeni Türk lirasına yükseltilmiştir. 2002 yılında, değerli arkadaşlar, Ziraat Bankasının çiftçimize verdiği kredinin faizi yüzde 59’du, ama şimdi yüzde 7 ile 13 arasında değişiyor.

NURETTİN CANIKLI (Giresun) — Soyuyorlardı, soyuyorlardı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Halk Bankasının esnafa verdiği kredinin faizi yüzde 46’ydı, ama şimdi yüzde 13.

Nereden nereye geldik. Lütfen, bunları herhâlde görmemezlikten gelemeyiz. Bunlar yaşanan şeyler, bunları halkımız hep yaşadı.

MAHMUT DURDU (Gaziantep) — Sayın Başbakanım, fazla yüklenmeyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bütün bu rakamları Türkiye’yi devraldığımız 2002 yılı ile mukayese ederek iyileşmeyi daha net ortaya koymak isterdim, ancak az önce işaret ettiğim uygulamaların birçoğu bizim dönemimizde başlamıştır, dolayısıyla kıyas imkânı dahi yoktur.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Tabii... Tabii...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, AK Parti Hükûmetlerinin sosyal politikaları, memnuniyetle belirtmek isterim ki artık elle tutulur neticeler vermeye başlamıştır ve bizim iktidar olduğumuz dönemde -sizlere ben de TÜİK rakamı veriyorum- 4 milyonu aşkın insanımız yoksulluk sınırının altında yaşamaktan kurtulmuştur ve yoksulluk sınırının üstündedir.

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — 10 milyon insan var.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 14; 10 değil, yanlış biliyorsun. 14’ten 4’ünü kurtardık, haberin olsun, diğerleri de kurtulacak. Onu biz devraldık, bizden olmadı bunlar. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Toplam gelirden en az pay alan yüzde 20’lik kesimin payı 2002 yılında yüzde 5,3 iken 2005 yılında yüzde 6,1’e yükselmiştir. Toplam gelirden en fazla pay alan yüzde 20’lik kesimin payı ise 2002 yılında yüzde 50,1’den 2005 yılında yüzde 44,4’e gerilemiştir. Dar ve orta gelirli ile üst gelir gruplarındaki makas bu dönemde daralmaya başlamıştır. Her gün bir yenisi patlayan yolsuzlukların, batık banka skandallarının, çetelerin, ihale mafyalarının sonu da bu dönemde gelmiştir.

Az önce burada bir ifade kullanıldı, “Bizim dönemimizde değil” dendi. Ben, şu anda BDDK’dan sizlere raporu verebilirim. BDDK’dan 57’inci Hükûmet döneminde, evet, TMSF’ye devredilen bankaların sayısı 18.

MUHARREM VARLI (Adana) — İyi de bu hortumlama mı Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Burada... Burada... BDDK'nın verdiği bu ve bunların içinde 54'üncü Hükümet döneminde var, 55'inci dönemde de 2 tane var, 55'inci Hükümet döneminde, 1 tane de kucağımızda bulduğumuz İmar Bankası var, yine bir önceki dönemde.

Ben belge gösteriyorum, hayalî konuşmuyorum, hamaset yapmıyorum. Gelin, burada belgeyle konuşalım. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Aynı şekilde görev zararından bahsedildi, "kamu bankaları kâr etti" denildi. Buyurun, şurada, bakınız, 1999'da Ziraat Bankasının görev zararı 6,1 katrilyondur, açıklanan kâr 44, burada aldanma var. Yani, görev zararıyla bu kârı iyi birbirine, şöyle karşılıklı bir tabloya yatırmamız lazım.

OKTAY VURAL (İzmir) — Görev zararları ne zaman sıfırlandı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2000'de görev zararı 8,2 katrilyon, gösterilen kâr 65 trilyon. Bakın, birisinde 44 trilyon, öbüründe 65 trilyon. Herhâlde, trilyon, katrilyondan büyük değil.

Geliyoruz 2001 Nisanına. 2001 Nisanında açıklananı söylüyorum: 12,1 katrilyon görev zararı, 526 trilyon kâr. Tablo burada. Ama bir de şimdi bakın bu bankalara.

OKTAY VURAL (İzmir) — Görev zararları ne zaman sıfırlandı, onu söylesenize.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi bu bankalar, Ziraat Bankası da Halk Bankası da Vakıfbank da, hepsi, şu anda, artık, Balkanlarda, Avrupa'da yarış ediyorlar. Bu noktaya geldik. Görev zararı diye bir şey bizim kitabımızda yazmıyor, inşallah da olmayacak. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, benim demokrasinin direği olarak gördüğüm orta tabaka âdeta eriyip kaybolmuştu. Şimdi, böyle bir hayat standardının tekrar yaygınlaşmaya başladığını görüyoruz. Orta tabaka oluşuyor. Toplumsal yapımız daha sağlıklı bir zemine oturuyor. Sosyal istikrar dediğimiz noktaya doğru ilerliyoruz. Şehirlerimizin görünümü değişiyor ve az önce burada, yine, maalesef, enteresan bir haber aldık. Tabii, bu haberi bir belediyeçi olarak benim de anında incelemem gerekiyordu. O da neydi? İstanbul Belediyesindeki plan tadilleri meselesi. Şimdi, her zaman söylüyorum: Kargayı kılavuz yapmayacaksın, çok sıkıntıları olur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bakınız, 5216 sayılı Kanun'a göre İstanbul'un sınırları, değerli arkadaşlar, 3,5 kat büyümüştür. Yani, benim belediye başkanlığı yaptığım dönemin İstanbul'u yok.

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Oraları imara açtınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi mülki sınırlar İstanbul'un sınırları hâline gelmiştir.

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Oralar imara açıldı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aynı şekilde Kocaeli'nde mülki sınırlar o noktaya gelmiştir ve bir belediyeçi olarak konuşuyorum, ben yaşadım, damdan düştüm. Şu anda büyükşehirlerin tamamında da mülki sınırların aslında belediye sınırı olarak ilan edilmesinin çok büyük faydası var, diğerlerinde bu fayda yok. Belde belediyeleriyle, alt kademe belediyeleriyle aslında şehirlerin kentsel dönüşümünde aynı şekilde bir medeni yapılanmayı, bir çevrecilik anlayışını göremiyorsunuz. Bir tarafta bakıyorsunuz ki farklı bir belediye, öbür tarafta bakıyorsunuz bambaşka bir belediye.

Şimdi, burada 3,5 kat büyümüş. 5.000'lik plan kapsamında 5 binin üzerinde dosya gelmiş şu anda İstanbul Büyükşehir belediyesine. Bu taleplerin 1.342 tanesi karara bağlanmış. Ulaşım ile ilgili dosya sayısı bunların içinde 640 ve bunlar şu anda fiilî duruma da işlenmiş. Diğer dosyalar -bunların içinde konutlar var, özel hastaneler var, okullar var, çeşitli sosyal donatı ve iş alanları var- 1.342 dosyanın 343 tanesi Cumhuriyet Halk Partili belediyelere ait. Sadece Kadıköy Belediyesinden bu 5 bin içinde 400 tane plan değişikliği teklifi var. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Yani, Kadıköy İstanbul'un onda 1'ini teşkil ediyor mu veya on ikide 1'ini teşkil ediyor mu? Nasıl oluyor da bu oluyor?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Büyükşehir niye onaylıyor?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Büyükşehir niye onaylıyor? Yanlışsa niye onayladınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, dikkat edin, biz gelen taleplerde doğru olanı yaparız ve bu belediyeler çalışan belediyelerdir, yatan belediyeler değil. Daha önceki dönemlerde zaten plan yapmaya gerek yoktu. Arazi bol, gelen istediği yere binayı konduruyordu ve plansız binalarla biz uğraştık. Bu anlayış farklıdır işte. *(AK Parti sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Bu, plan değil, plan tadilatı.

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen Sayın Milletvekilleri...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hiç endişe etmeyin, hiç endişe etmeyin...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Boş alan kalmadı İstanbul'da zaten.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — On dört ay sonra belediye seçimi var; halkımız bu işten rahatsızsa İstanbul'da AK Parti belediyesini defeder, ilçe belediyelerini defeder, Cumhuriyet Halk Partisine verir. Niye rahatsız oluyorsunuz? Niye rahatsız oluyorsunuz? Niye rahatsız oluyorsunuz? *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Nefes alacak yer bırakmadınız İstanbul'da.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bakın...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kaçak inşaatı kimlerin yaptığını biliyoruz. Kaçak inşaat...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Sayın Başbakanın kaçak inşaattan mahkûm olduğunu herkes biliyor.

BAŞKAN — Lütfen... Sayın Özyürek, lütfen... Lütfen...

Sayın Başbakan, yedi dakikanız kaldı efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bir şeyi öğreneceğiz. Bakın, eğer bu noktaya varırsanız ben burada bir şey söylerim. 14 Ocak 1987. Zeytinköy'de imar görmemiş bir alan, 701 ada, 13 parselde 39.873 metrekareselik bir alan 65 milyon Türk lirasına alınıyor. Bu arazinin tamamının 14.950 metrekaresi, evet, bir siyasetçiye ait. Bu, otuz ikide 12 hisse.

ALGAN HACALOĞLU (İstanbul) — Onlar unutuldu.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 16.4.2001 tarihinde bu alanın imar uygulaması yapılıyor. O zaman burasının belediye başkanı DSP'li.

MEHMET SEVİGEN (İstanbul) — Yeni bir şey yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Parselleri ifrazlı hâle getirdiler ve daha sonra Cumhuriyet Halk Partisi teşkilatının karşı çıkmasına rağmen bu başkan Cumhuriyet Halk Partisine geçti. Ve Sayın Baykal'ın yaklaşık 10 bin metrekaRELİK imarlı arsası var orada, işte orası. Şu anda ise bedeli herhâlde 5 trilyondan aşağıya değil. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Demek ki imar planı yapılabiliyormuş! Herkese göre, talep edene göre yapılabiliyormuş!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Şaban Dişli'ye de yapılıyor değil mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yapılabiliyormuş ve yapılmış.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Şaban Dişli de var, onu da söyleyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Rahatsız olma!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hiç rahatsız değilim Sayın Başbakan.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Tuzla, Tuzla...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hâlinize acıyorum! Hâlinize acıyorum! Bunları söyleme noktasına düşüğünüzü görüyorum. Ne kadar yazık! Ne kadar yazık!

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tabii, sizler her şeyi söyleme hakkını kendinizde buluyorsunuz da...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hayır, söyle, söyle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...sizlerle ilgili bir şeyler söylendiği zaman...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hiçbir itirazım yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...taa aileme varıncaya kadar her şeyi kurcalayan, karıştıran siz olacaksınız...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Söyle, söyle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...orada her şey meşru. Ama sizin şöyle karanlık defterleriniz açıldığı zaman hoplayacaksınız. Hoplama rahat ol, yerinde otur. *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Söyle... Söyle... İtirazım yok. Bunlar çürümüş... Çürümüş...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve az önce burada kalkıp başka şeyler konuşuyorsunuz. Nedir o? Efendim, işte Tokat'ta Tekelin... Ee? İşte Sayın Unakıtan'ın oğlu oradan şunu götürmüş, bunu götürmüş... *(CHP sıralarından "Doğru" sesleri)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Para gelmiş mi, gelmemiş mi?

K. KEMAL ANADOL (İzmir)- Para gelmiş, para.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ortaya beraat belgesini getirdi koydu. Sayın Unakıtan'ın oğlunun dokunulmazlığı yok. Suç duyurusunu yapın, gereği yapılsın. Niye takip etmiyorsunuz? İddia sahibi sizsiniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Rapor var rapor.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Rapor sizin elinizde, raporu işleme koyun o zaman.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, o kadar tutarsız şeyler söylüyorsunuz ki...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Raporu işleme koyun.

BAŞKAN — Sayın Özyürek...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Rapor size verildi, rapor sizin elinizde.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, siz iddia sahibisiniz...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Biz iddia sahibi değiliz. Hazine kontrolörlüğü, hazine denetmeni, hazine müfettişi iddia sahibi. Üzerine yatıyorsunuz, kapatıyorsunuz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Rapor sizin elinizde, raporu tutuyorsunuz, işleme koymuyorsunuz. Raporun üstüne yatıyorsunuz. Raporu işleme koyun, tamam.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, iddia sahibi, iddiasını ispatla mükelleftir. Suç duyurusunda bulunursunuz, gereği yapılır. Olay bu kadar basittir.

Değerli arkadaşlar...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kapatan sizsiniz, raporun üstüne yatıyorsunuz. Raporu işleme koyun, tamam.

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Vallahi biz... Az önce bir şey söylediniz "Türkiye'nin derdi BOP değil GAP" dediniz. Ben de diyorum ki, Türkiye'nin derdi GAP değil, CHP, çünkü hayatınızda hiçbir zaman bir hayrınız olmadı ki! *(AK Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)*

AKİF EKİCİ (Gaziantep) — Çok ayıp! Bir Başbakana yakışmıyor.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Atatürk'ün partisi Cumhuriyet Halk Partisine böyle diyemezsiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İşte burada, bakınız burada GAP'a yapılan yatırımlar var.

Değerli arkadaşlar, GAP'a tarihinde yapılan yatırımların ortalaması yıllık yüzde 7'dir. 1990'da 8,1; 1991'de 8,5; 1992'de 7,3; 1993'te 7,6; 1994'te 7,5; 1995'te 7,2; 1996'da 6,9; 1997'de 7,7. Geliyoruz 2000'de 7,2; 2001'de 4,9; 2002'de 5,9; 2003'de 5,8; 2004'te 6,8; 2005'te 7; 2006'da 7,2; 2007'de 7,1; yani dönemimiz ortalamanın üstündedir, altında değil.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Ne kadar arazi suladınız Sayın Başbakan, onu anlatın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve şimdi GAP’la ilgili olarak çalışmalarımızı çok daha farklı bir şekilde ele almış bulunuyoruz ve Başbakan Yardımcım Nazım Ekren Bey’in başkanlığında bir heyet sürekli olarak bölgede çalışmalarını sürdürüyor.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Beş yıl uyuduğunuzu gösteriyor işte! Beş yıl uyudunuz, şimdi harekete geçtiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Lütfen, susar mısınız? Lütfen!

AVNİ DOĞAN (Kahramanmaraş) — Ayıp yahu!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Lütfen! Yani, sizin bu tahriklerinize gelecek değilim. Çok konuşuyorsun, lütfen!

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Geriliyorsunuz değil mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve değerli arkadaşlar, burada bir gerçeğin daha altını çizmek zorundayım, o da şudur: Konuşmamın başından itibaren zikrettiğim veriler, son beş yıldır Türkiye ekonomisinde yaşanan gelişmeleri ve iyileşmeleri bütün açıklığıyla ortaya koymakta ve ekonomide son beş yılda sağlanan gelişmeler, siyasette son beş yıldır tesis edilen istikrardan soyutlanamaz. Bu millet, demokratik istikrarı bozmanın ekonomik istikrarsızlıkla eş anlamlı olduğunu çok iyi kavramıştır. İnşallah, 2008 yılı bu noktada çok daha farklı bir dönem olacaktır.

Burada bir gerçeğin altını daha çizmem lazım: “Enerji Bakanlığı, yolsuzluklar bakanlığı hâline gelmiştir” deniyor. Değerli arkadaşlar, burada çıkan yolsuzluklara yönelik olarak, gerek şahsım gerek Bakan arkadaşım, bizzat bizler suç duyurusunda bulunmak suretiyle buralarda yargı sürecini başlattık.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Sizin atadıklarınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bu konuda olay tamamıyla yargının tasarrufu altındadır, şu anda da yine aynı şekilde yargının tasarrufu altındadır. Suç duyurusunda bulunan biziz. *(CHP sıralarından gürültüler)*

HÜSEYİN ÜNSAL (Amasya) — Sizin müsteşarınız...

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bunun içerisinde müteahhidi de olabilir, siyasisi de olabilir, bürokrati de olabilir, kim varsa sonuna kadar gidilmesi talebiyle, bizzat ben Enerji Bakanlığına talimatı vermişimdir ve Enerji Bakanlığı da Ankara Savcılığına suç duyurusunda bulunmuştur.

Dikkat ediyorum, Ali Dibo olayı... Sayın Baykal, hâlâ yorulmadınız yani. Hataylı size gereken dersi verdi. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Siz yorulmuyorsunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geçen dönemde “Ali Dibo” dediniz yattınız, “Ali Dibo” kalktınız, ama Hataylı sizin bu dediklerinizin hiçbirine itimat etmedi ve geldi Hatay’da açık ara AK Parti birinci parti oldu. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Yani, yolsuzluklar ibra mı edildi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yine hâlâ bunun üzerinde duruyorsunuz. Yani, siz, bakın, bu ifadelerle şecaat arz ederken... *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Çünkü yolsuzluklar ibra ister!

AKİF EKİCİ (Gaziantep) — Yakışmıyor size bu.

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Başbakan.

Sayın Başbakan, iki dakika ek süre veriyorum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, bu ifadeleri kullanırken ben bir şeye üzülüyorum. Halkımıza hakaret ediyorum biliyor musunuz? Niye?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yok canım, ne alakası var?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Halkımıza hakaret ediyoruz. Niye, biliyor musunuz?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Yolsuzluğu yapanlara hakaret ediyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, halkımız yolsuzluğu yapamı abat ediyor, öyle mi; ona paye veriyor, öyle mi; ona “Yine devam et” diyor, öyle mi?

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Siz veriyorsunuz, siz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz “Ali Dibo” dediniz, “Ali Dibo” dedikleriniz şu anda yine seçildi, yine Parlamenteoya geldiler, üstelik de oy sayısı artarak geldiler. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bunları görün... Bunları görün...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Mahkemeye filan lüzum yok o zaman! Sandıkta...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve siz de, aynı ilde, öyle zannediyorum ki, oylarınızı kaybettiniz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Sayın Başbakan, mahkemeleri kapatın!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Kapat mahkemeleri!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Yani, siz kendinizi Ali Dibo’yla haklı mı çıkartıyorsunuz?

BAŞKAN — Sayın Anadol, Sayın Kılıçdaroğlu, lütfen...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Yolsuzlukları referanduma sunalım!

BAŞKAN — Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bir diğer konu. Değerli arkadaşlar, az önce Etik Kurulla alakalı bir ifade kullandınız, çok çirkin.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Yolsuzlukları referanduma sunalım arkadaşlar!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, bir memur, gelir bir partiden aday olur veya aday adayıdır, aday olmaz, seçime giremez ama tekrar devlette göreve döner, tekrar göreve döner.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — KİT’lere dönenler de öyle mi Sayın Başbakan?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Arpalık diye bunlara söyleniyor işte!

OKTAY VURAL (İzmir) — MHP’lileri niye göreve döndürmediniz?

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, şu anda bu ülkenin geçmişine baktığımız zaman, burada bulunan tüm siyasi partilerin, aynı şekilde, aday olup kazanamadığı takdirde çeşitli devlet kurumlarında görev alan elemanları olmuştur.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — AKP’li olmayanların hiç şansı yok zaten!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi bunu birbirine karıştırmayalım. Ve çok çirkin oluyor. Bakınız, Etik Kurulu dediğiniz yerde aylık huzur hakkı 450-500 milyon civarındadır. Yani, bunu kalkıp da böyle abartmanın hiçbir anlamı yok.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Para meselesi değil, tarafsız birini getirmediniz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve burada bizim oraya gönderdiğimiz arkadaşların hepsi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, ek bir dakika daha efendim.

Buyurunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bizim oraya gönderdiğimiz arkadaşları biz yasalar çerçevesinde gönderdik. Yasalar neyi amirse, hukuk devletinde biz bunu yaparız.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Eskiden de yasalar çerçevesinde oluyordu.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sizden müsaade alacak değiliz, kusura bakmayın. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bir diğer konu, hâkimler savcılar meselesi. Hâkimler savcılar meselesinde niye bu kadar rahatsız oluyorsunuz? Hâkimler savcılar meselesinde şu anda takip edilen yöntem, yol, sene 1934, o günden bugüne hangi yöntemle yargıya eleman alınmışsa mülakat noktasında, aynı yöntem kullanılıyor. Aynı yöntemle alınması sizi niye rahatsız ediyor?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Geçen dönem geri geldi, geri çektiniz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Niye yasa çıkarıyorsunuz aynı yöntemle alınıyorsa?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yok öyle bir şey.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Aynı yöntemle alınıyorsa niye yasa çıkarıyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak burada ne yazıyor?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Niye yasa çıkarıyorsunuz aynı yöntemle oluyorsa?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “5 bin kişilik kadro çıkardım, bu kadroları örgütüme vermeyip de MHP’ye mi verseydim?” Cumhuriyet Halk Partinin bakanı. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

M. CEVDET SELVİ (Kocaeli) — Ne alakası var onunla ya?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ne alakası var? Ne alakası var?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Alıp...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OKTAY VURAL (İzmir) — Siz de MHP'lileri dışlıyorsunuz. Ne farkınız var Moğultay'dan sizin?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...bizim oraya koyduğumuz şey şudur.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bitirin lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O da, bak, az önce Sayın Baykal burada birkaç tane rakam verdi ilk 100'ün içerisinde, birkaç rakam.

OKTAY VURAL (İzmir) — Moğultay'dan ne farkınız var?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İlk 100'ün içerisinde birkaç tane rakam veriyorsun, diğerleri ne oldu?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Allah Allah!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Diğerlerinin hepsi girmiş. Ee? Yani ilk 100'ün tamamı da elenmiş mi? Çok ayıp!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yazılıda kazanamayanlar kazanmış. Mülakatı onlar kazanmış, yazılıda kazanamayanlar.

BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) — Yazılıyı kazanamayanlar mülakata nasıl giriyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve değerli arkadaşlar, yandaş medya, o konuda siz çok kabiliyetlisiniz, biz size yetişemeyiz. Çok çok kabiliyetlisiniz. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Bizim size yetişmemiz o noktada, mümkün değil. Ve şu anda TMSF'nin yapmış olduğu ihaleyi de biz izliyoruz. Bu ihalede de katılmak isteyenler katılmıştır, ön yeterliliği olanlar girmiştir, neticesi yarın belli olacaktır ve bu konuda TMSF özerk bir kuruluş olarak da gereğini yapacaktır.

Bir diğer konu da değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanı bu kadar ağırlığını kaybetmemiştir. Neymiş? Hemen döner dönmez onaylamış

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Sayın Başkan, iki defa uzattınız.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Üç defa.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Üç defa uzattınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, kusura bakmayın, biz, on beşinci günün son dakikasına kadar bu ülkede bekletildik; bu, ülkenin hizmetine bir ağırlaştırmaydı. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Sayın Başkan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, şimdi de, bu işin ne kadar süratlenirse ülkemize o kadar hayırlı olacağına inanıyoruz ve bundan dolayı da Cumhurbaşkanımıza özellikle teşekkür ediyorum. Sağ olsunlar, var olsunlar. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Teşekkürler, saygılar sunuyorum.⁸¹ *(AK Parti sıralarından ayakta alkışlar)*

⁸¹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 7, Birleşim 29, Sayfa 73-90

23 Nisan 2008 Çarşamba

TBMM'nin 88. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bu anlamlı günde yüce Meclisimizi ve siz değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Bu Meclis millet iradesinin tecelligâhıdır. Bu Meclis Kurtuluş Savaşı'mızın karargâhıdır. Bu Meclis Atatürk'ün riyasetinde cumhuriyetimizin kurucusudur. Nihayet, bu Meclis demokrasimizin kalbidir. Cumhuriyet ve demokrasi başta olmak üzere, milletimizin çağdaşlaşma adına elde ettiği bütün kazanımların arkasında bu yüce Meclis vardır. Bugün, hep birlikte, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 88'inci kuruluş yıl dönümüne ulaşmanın haklı gururunu, mutluluğunu ve heyecanını yaşıyoruz.

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk 22 Nisan 1920'de "Bir dakika bile tehir edilmeyecek" notu ile dönemin bütün valiliklerine, sancaklarına ve komutanlıklarına şu telgrafi çekmişti:

"Bimennihil Kerim Nisanın 23'üncü Cuma günü Büyük Millet Meclisi küşat edilerek ifayı vazifeye mübaşeret eyleyeceğinden, yevm-i mezkûrdan itibaren bilumum makamâtı mülkiye ve askeriyenin ve umum milletin mercii meclis-i mezkûr olacağı tamimen arz olunur."

"Allah'ın yardımıyla Nisanın 23'üncü Cuma günü Büyük Millet Meclisi açılarak çalışmaya başlayacağından, o günden itibaren askeri ve sivil bütün makamlarla, bütün milletin tek merciiin Büyük Millet Meclisi olacağı bilgilerinize sunulur."

Bu kısa fakat meselenin esasını ortaya koyan telgrafın hemen ertesinde, 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi coşkulu törenlerle açılmış ve o günden itibaren de milletin mercii olmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kurtuluş Savaşı'mızı sevk ve idare eden, cumhuriyetimizi kuran iradedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye'yi bugünlere taşıyan, Türkiye'yi dimdik ayakta tutan, demokrasimizi yaşatan iradedir çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk milletinin, Türk halkının yüce iradesidir. Bu itibarla 23 Nisan 1920, sadece Türkiye Büyük Millet Meclisimizin açılış tarihi değil aynı zamanda millet egemenliğine dayanan demokrasimizin ve cumhuriyetimizin temellerinin atıldığı gündür.

Millî egemenlik kavramı Türkiye Cumhuriyeti devletinin demokratik meşruiyet temelinde kurulduğunun en açık ifadesidir. 23 Nisanla birlikte milletimiz siyasi rejimin asli ve tayin edici aktörü hâline gelmiş, millî egemenliğimiz Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyetinde vücut bulmuştur. Cumhuriyetimizin kurucusu ve yüce Meclisimizin ilk Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk, millî mücadelenin en zor şartlarında bile her meselenin müzakere ile karara bağlandığı Meclis iradesine, onun verdiği demokratik meşruiyete yaslanmıştır. Atatürk millettten başka kimseden yetki almamıştır. Egemenliğin de siyasi temsil yetkisinin de meşruiyetin de kaynağı millet olmuştur. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Bugün cumhuriyetimizin çağdaşlaşma hedeflerine daha yakınsak bu başarıda en büyük pay, kurulduğu günden bugüne kadar milletimizin değişim iradesini hayata

geçiren, tarihî reformlara, cesur kararlara imza atan yüce Meclisimizdir. Seksen sekiz yıl boyunca çok zor dönemlerden geçtik, büyük badireler atlattık. Bölgemizde ve dünyada yaşanan büyük kriz ve çatışmalara rağmen, Türkiye Cumhuriyeti bağımsızlığından asla taviz vermemiş, bölgesinde saygın, güçlü, istikrarlı, geleceğe güvenle bakabilen bir ülke konumuna yükselmiştir. Bugün, cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümünü çok daha güçlü ve müreffeh bir Türkiye olarak karşılamaya hazırlanıyoruz. Bu tarihî sorumluluğun bir gereği olarak cumhuriyetimizin kazanımlarını korumaya, demokrasi standartlarımızı yükseltmeye, temel hak ve özgürlüklerimizi geliştirmeye devam ediyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; millet olarak cumhuriyetimizin çağdaşlaşma ideallerini temsil eden Avrupa Birliğine tam üyelik yolunda kararlılıkla ilerliyoruz. Atatürk'ün işaret ettiği bu idealleri gerçekleştirmeye hiçbir zaman bu kadar yakın olmamıştık. Zor bir coğrafyada bulunmanın getirdiği risk ve tehditlerle baş edebilmenin, öncelikle iç bütünlüğümüzü korumaktan, toplumsal birliğimizi güçlü tutmaktan, güven ve istikrar ortamını sürdürmekten geçtiğini çok iyi biliyoruz. Terör başta olmak üzere, birlik ve bütünlüğümüze, huzur ve istikrarımıza yönelik tüm bu tehditleri, millet iradesine sıkı sıkıya sarılarak, yüce Meclisimizin temsil ve sorun çözme kabiliyetini koruyarak, demokrasimizin standartlarını yükselterek bertaraf etmek durumundayız. İnanıyorum ki Türkiye Büyük Millet Meclisi "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" düsturunu muhafaza etmek, bu ülkenin gereklerini yerine getirmek noktasında, vazifesinin de sorumluluğunun da bilincindedir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)* Çünkü bu düstur, bu ilke, cumhuriyetimizin, demokrasimizin, laikliğin, sosyal devletin ve hukukun üstünlüğünün yegâne teminatıdır. Aziz milletimiz, tamamen hür iradesiyle, eşit oy hakkı temelinde seçimler yoluyla iradesini temsil yetkisini Türkiye Büyük Millet Meclisine emanet etmektedir. Özellikle içinden geçtiğimiz bu günlerde tekrar tekrar hatırlatmakta yarar görüyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisi, cumhuriyetimizin temelini oluşturan Atatürk devrimlerini hayata geçiren kurumdur. Atatürk, cumhuriyetin bekasını, ancak millete mal edilmesi hâlinde mümkün görmüştür. Arkadaşlarıyla birlikte kurduğu yeni rejimin bütün esaslarını, işte bu inançla Meclisin onayına müracaat ederek hayata geçirmiştir. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Söz ve icraatları ortaya koymaktadır ki, Atatürk, devrimleri ve yeni düzeni millete emanet etmeden yaşatmanın mümkün olmadığına güçlü bir şekilde inanmıştır. Bu sebeple yeni siyasi, hukuki ve toplumsal düzeni millete dayatmayı değil, millete benimsetmeyi amaçlamıştır. *(AK Parti sıralarından alkışlar)*

Cumhuriyetimizin bütün nitelikleri, belirli aşamalar izlenerek Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülüp oylandıktan sonra Anayasa'mızın esasları arasına girmiştir. Onun için diyoruz ki, Atatürk ilke ve inkılaplarının koruyucusu, onları hayata geçiren Türkiye Büyük Millet Meclisidir, bir bütün olarak Türk milletidir.

Türkiye Cumhuriyeti bütün nitelikleriyle milletimize mal olmuştur. Çağdaşlaşma süreci, milletle buluşmak anlamında amacına ulaşmıştır. Cumhuriyetimizin niteliklerinin halkımızca yeterince sahiplenilmediği yönündeki iddialar, milletimizin devletine ve cumhuriyetine olan sadakatini tartışmalı hâle getirmek anlamını taşır. Bu, cumhuriyetimizin bütün kazanımlarını, bütün başarılarını inkâr etmek anlamındadır. Elbette böyle bir haksızlığı kabul etmek mümkün değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Buyurun efendim. (*CHP sıralarından “Anlamı nedir Sayın Başkan?” sesleri*)

RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bugün hâlâ seksen yıl önceki ezber üzerinden siyaset yapanlar, ne yazık ki, milletimizin yaşadığı büyük değişim ve gelişmenin hem dışında hem de çok gerisinde kalmıştır. (*AK Parti sıralarından alkışlar*) Umuyorum, onlar da yakında Türkiye’nin artık o eski Türkiye olmadığını anlayacaklardır. (*AK Parti sıralarından alkışlar*)

Demokrasi, laiklik, hukuk devleti ve sosyal devlet anlayışları birbirinin tamamlayıcısı mahiyetindedir; mütemmim cüzü durumundadır. Bunlar arasında ayırım yapmak, bu bütünlüğü sulandırmaya çalışmak doğru değildir. İşleyen bir demokrasinin, temel hak ve özgürlüklerin, hukuk devleti anlayışının hâkim olması çağdaşlığın en önemli tezahürüdür. Çağdaş dünyada demokrasinin yerine konulabilecek bir yönetim tarzı da yoktur. Demokratik siyaseti gözden düşürmeye yönelik her türlü girişim, çağ dışı bir anlayışın ürünü, beyhude bir çaba olarak kalacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 23 Nisan Millî Egemenlik Bayramı aynı zamanda dünyada ilk ve tek Çocuk Bayramı olarak bütün insanlık için barış dolu, aydınlık bir gelecek çağrısıdır. Bu çağrıda bu bayramı çocuklara armağan eden Türkiye Büyük Millet Meclisimizin ilk Başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün güçlü sesi vardır. İnaniyorum ki, bütün çocuklarımız bu çağrıdaki ruh ve şuurla geleceğin müreffeh Türkiye’sini inşa edecek, barış içinde bir dünyanın kurulmasında önemli roller üstleneceklerdir. Bu umutla, 23 Nisan Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı kutluyor, dünyanın bütün çocuklarına barış ve mutluluk getirmesini diliyor, bu bayram vesilesiyle dünyanın dört bir yanından ülkemize gelen bütün çocukları sevgiyle selamlıyorum.

Sözlerime son verirken, Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere bütün istiklal kahramanlarımızı rahmet ve şükranla anıyorum. Huzurlarınızdan ayrılırken, yüksek heyetinizi ve sizlerin şahsında aziz milletimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.⁸² (*AK Parti sıralarından ayakta alkışlar*)

⁸² *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 19, Birleşim 94, Sayfa 147-149

16 Aralık 2008 Salı

2009 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2009 mali yılı bütçe kanununu görüşmek vesilesiyle değerli heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

2009 yılı bütçesinin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini diliyor, konuşmamın başında, şu ana kadar komisyonlarda verilen gayret ve bu bütçenin hazırlanmasında emeği geçen, katkı veren herkese huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

60'ıncı Hükûmet olarak ikinci bütçemizi, 58, 59 ve 60'ınci hükûmetler olarak da yedinci bütçemizi bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşmeye başlıyoruz. Şunu memnuniyetle ifade etmek istiyorum: Tıpkı önceki altı bütçe gibi yedinci bütçemiz de Türkiye'nin potansiyelini açığa çıkaran, Türkiye'nin zenginliğini, dinamizmini, imkânlarını, kaynaklarını, fırsatlarını yine Türkiye'ye kazandıracak bir bütçe olmuştur. 2009 yılı bütçesi küresel finans krizini Türkiye için fırsata dönüştürme bütçesidir.

Bu bütçeyle insanımızın en temel eğitim ve sağlık ihtiyacını -özellikle bunu- takip etmeye ve karşılamaya devam ediyoruz. Yoksullukla mücadelemizi hız kesmeden sürdürüyoruz. Devletimizin imkânları ölçüsünde, çiftçinin ekip biçtiği mahsulün hakkını veren, köylümüzü yol, su ve diğer altyapı hizmetlerine kavuşturan, işçinin, memurun alın terini karşılıksız bırakmayan, emeklinin geçimini ön planda tutan, öğrencinin eğitim, barınma, yiyecek ihtiyaçlarını karşılayan, özürlü ve bakıma muhtaç vatandaşlarımıza destek olan anlayışımızı, perspektifimizi muhafaza ediyoruz.

Ülkemizin dört bir tarafına ihtiyaç duyduğu yatırımları götürüyor, reel kesimi destekliyor, bilime, araştırmaya-geliştirmeye yine önemli pay ayırıyor, mahallî idarelerimize destek oluyoruz ama bunu göremeyenler yok mu? Var. Gözü var ama göremiyor. Burada tabii ki bizim bir şey söyleyecek hâlimiz de yok. Türkiye'nin seksen bir vilayetinde altyapı yatırımlarından tutunuz, üstyapı yatırımlarına varıncaya kadar bu yatırımları çok açık, net görmek isteyen aslında görüyor ama burada, gelip de bunu söyleyemiyor; kapalı kapılar arkasında bunu söylüyor ama burada söyleyemiyor. Milletim bunu çok iyi biliyor ve zaten 29 Mart bunun aynı zamanda bileşkesi olacaktır. Bunu da çok açık, net orada göreceğiz.

Önceki bütçelerimizde olduğu gibi, 2009 bütçemizde de ekonomik kalkınmaya odaklanmış, bireysel ve toplumsal refahı gözetken, sosyal yönü güçlü bir bütçeyi Türkiye'ye kazandırıyoruz. Esasen, gerek önceki altı bütçemizde gerek altı yıllık İktidarımız boyunca yaptığımız budur.

Değerli arkadaşlar, biz, Türkiye'ye inandık, Türkiye'nin potansiyeline inandık, Türkiye'nin zenginliklerine, dinamik iş gücüne, girişimci ruhuna inandık, "Kaynak Türkiye'dir" dedik ve Türkiye'nin kaynaklarını yine Türkiye için aktif hâle getirdik. Geçmiş dönemin geri kalmışlığını, krizlerini vurgulayarak değil, daha iyiye, daha güzele ulaşmayı vurgulayarak yolumuza devam ettik. Elde ettiğimiz her başarıyı kriz sonrası toparlanma olarak değerlendirenler, ülkemizin, Hükûmetimizin başarılarını şansa, tesadüfe havale edenler oldu. Bugün de bunu burada, az önce dinledik. Milletın sevincini, milletın başarısını, milletın umudunu karartmaya çalışanlar, başarılarımıza

kulp takanlar oldu ancak altı yıllık performansımız ortaya koydu ki hiçbir başarı tesadüfi değildir. Altı yılda ulaştığımız tarihi başarıların, kırılan rekorların, “sesiz devrim” olarak nitelenen dönüşümün arkasında büyük bir hazırlık vardır, ciddi bir çalışma vardır, vizyon vardır, azim ve kararlılık vardır, aşk vardır, cesaret vardır. “Türkiye’yi muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkaracağız” dedik, “Türkiye’nin makûs talihini kıracağız” dedik, “On yıllar boyunca üst üste birikmiş kronik meseleleri tek tek çözeceğiz” dedik, “Cumhuriyetimizin 100’üncü kuruluş yıl dönümünde, 2023’te Türkiye’yi dünyanın en büyük ilk on ekonomisi arasında görmek istiyoruz, göreceğiz” dedik ve tüm hedeflerimizi gerçekleştirmek için azimle, kararlılıkla, cesaretle, samimiyetle çalıştık ve çalışmaya devam ediyoruz.

Şu son altı yılda Türkiye’nin en büyük kazancı -buranın özellikle altını çiziyorum- başarabileceğine inanması olmuştur. Türkiye’nin, milletimizin öz güveni yeniden tesis edildiği için bu heyecanı, bu girişimci ruhu yakalamıştır. Bugün, çok şükür milletimiz artık sorunlarının çözümsüz olmadığına, hiçbir hedefinin hayal olmadığına, Türkiye’nin güçlü bir devlet olduğuna inanmıştır ve bizi ileriye taşıyacak olan da işte bu inançtır, bu umuttur.

Bakınız, sadece, Türkiye ekonomisini daha iyi ve ileri noktalara taşımakla kalmadık, siyasete, siyasetçiye güven kat sayısı yerlerde sürünüyordu, bu güveni yeniden tesis ettik. Bu ülkede siyasetçi evladı olmak çileydi, bunu ortadan kaldırdık. Artık, siyasetçilerin evladı da huzurlu bir şekilde okuluna gidiyor, çarşı pazar dolaşabiliyor. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve MHP sıralarından gürültüler)*

Değerli arkadaşlar, Türkiye dışarıda itibarını kaybetmişti, Türkiye’nin saygınlığını, itibarını iade ettik, uluslararası gücünü ileri noktalara taşıdık.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sarkozy gösterdi onu!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Demokrasiyi, insan haklarını, istikrarı, güveni güçlendirdik. Son derece dirençli, son derece sağlam, sağlıklı, geleceğe güvenle bakan, umutla bakan, gelecek güzel günlere inanan bir Türkiye’yi inşa etmenin mücadelesini verdik, veriyoruz.

780 bin kilometrekare vatan toprağının hiçbir karışını diğerinden ayırt etmedik. 70 milyon vatandaşımıza aynı gözle baktık, hiçbirini dışlamadık, hiçbirinin dışlanmasına müsaade etmedik. Ülkemizin her köşesine hizmet götürmenin gayreti içinde olduk, belediyeleri birbirinden ayırmadık, şu partili, bu partili belediye demedik, belediyelerimiz arasında asla ayrımcılık yapmadık. Her şeyden önemlisi, milletimize, ülkemize bir ufuk çizdik ve ülkemizin her bir ferdinin ortak hedefler, ortak idealler doğrultusunda tam bir sinerjiyle kalkınma mücadelesinin içinde yer almasına çaba gösterdik.

Adımlarımızı atarken öncelikle “Milletimiz buna ne der?” hassasiyeti içinde olduk. Milletimizin desteğini, milletimizin tercihini her şeyin üzerinde tuttuk. Asla belli kesimlerin iktidarı olmadık, asla imtiyaz ve ayrıcalık üretmenin peşinde olmadık. İşçinin de işverenin de hükûmeti olduk, köylünün de şehirlinin de hükûmeti olduk, çiftçinin de memurun da hükûmeti olduk. Bir kesimi abat edip diğer bir kesimi unutan, öteleyen, ihmal eden bir hükûmet veya bir politikanın uygulayıcıları olmadık. Bu nedenledir ki seçim dönemleri dâhil popülizme prim vermedik. Onun için, 16 milyon 500 bin seçmenin oyunu aldık, yüzde 47’yle iktidara “Durmak yok, yola devam” diyerek devam ettik. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Attığımız her adımda, evet, engellerle karşılaştık, haksız ve insafsız eleştiriler yapıldı, haksız ithamlara maruz kaldık. Her türlü yöntemi kullanarak önümüzü kesmek isteyenler oldu. Biz Türkiye ekonomisini, Türkiye'yi âdeta şaha kaldırdırken bizim bu mücadelemize destek vermesi gerekenler tam tersine yolumuza engeller çıkarmanın mücadelesi içerisinde oldular. Türkiye'nin büyümesinden, güçlenmesinden, Hükûmetimizin başarılı olmasından âdeta rahatsızlık duyanlar oldu. AK PARTİ'nin kaybetmesi için Türkiye'nin kaybetmesini isteyenler oldu. Ama biz her zaman dedik ki: "Türkiye kazanacaksa biz kaybetmeye hazırız." (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz "Bu ülkede taş üstüne taş koyanın başımız gözümüz üstünde yeri vardır" derken, taş üstüne taş koyanları taşlamaktan, yıldarmaktan, bezdirmekten başka bir misyon yüklenmeyenler çıktı ortaya. Biz "Birlik siyasetiyle tüm Türkiye'yi kucaklayalım, sevgi diliyle konuşalım, uzlaşmayla yol alalım" derken, halkımız arasına nifak tohumları ekenler, milletimizin bir bölümünü diğerine karşı kıskırtanlar, toplumumuzu kutuplaştırmayı âdeta görev telakki edenler çıktı. Biz güven ve istikrara vurgu yaparken, kriz tellallığı yapanlar oldu. Bunlar bizi yıldırma, yılgınlığa sevk etmedi.

"Millete hizmette yorgunluk yoktur, bıkkınlık yoktur, rahavet yoktur" dedik ve yolumuza devam ettik; sabırla devam ettik, cesaretle devam ettik, azimle devam ettik. Hiçbir zaman mazeretlere sığınmadık, sığınmıyoruz, sığınmayacağız. Türkiye için yaptıklarımız apaçık ortadadır, yapacaklarımız apaçık ortadadır; milletimiz de yaptıklarımızı, yapacaklarımızı apaçık görmektedir.

Biz yola çıkarken "Söz de, karar da milletindir" dedik, bu asli düsturdan hiçbir zaman şaşmadık. Dün olduğu gibi bugün de, yarın da söz ve karar aziz milletimizindir. Biz milletimizin takdirine sonuna kadar inanıyor, sonuna kadar güveniyoruz. Gücümüzü milletimizden alıyor ve yolumuza da öylece devam ediyoruz.

Altı yıl boyunca gerek yurt içinde gerek yurt dışında milletimizin, ülkemizin menfaatlerini yükseltmek ve yüceltmek için bütün ekibimle birlikte yoğun bir gayretin içerisindeyiz. Türkiye genelinde ayak basmadık vatan toprağı bırakmadık. En az gittiğim ile bir Başbakan olarak 3 kez gittim ve gitmeye de devam ediyorum ve devam edeceğim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Fakat bu ülkenin Başbakanını kalkıp da vatanımızın herhangi bir karış toprağında veya ilinde görmek istemeyenler de çıktı bu kutsal çatının altından, çıktı!

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Siz de Mecliste görmek istemediniz Sayın Başbakan! Mecliste görmek istemediniz siz de!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve o kadar ilginç ki, o kadar ilginç ki orada demokratik bir hakkımızı kullanırken, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı olarak orada açılışlar yaparken bunu hazmedemeyenler, arabaları yaktılar, lastikler yaktılar, partimin teşkilatını cam çerçeve indirdiler. Bu mu demokrasi? Bu mu özgürlük? Bu mu insan hakları? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Öldürülenlere ne diyorsunuz Sayın Başbakan? Bu mu demokrasi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Özgürlük bu yolla alınmaz, demokrasi bu yolla elde edilmez. Demokrasinin yolu sandıktır, sandık! Oradan çıkacaksın, oradan! Oradan çıkacaksın! (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DTP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Arkadaşlar... Arkadaşlar...

SIRRI SAKIK (Muş) — Siz sandığa saygı duydunuz mu, DTP'ye saygı duydunuz mu?

BAŞKAN — Sayın Sakık...

M. NURİ YAMAN (Muş) — Sandıktan çıktık geldik, elimizi sıkmadınız!

SIRRI SAKIK (Muş) — Sayın Türk'ün elini sıkmayıp katillerin elini sıkıyorsunuz!

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Katillerin elini sıkarsınız!

BAŞKAN — Sayın Sakık, Sayın Kaplan... Arkadaşlar, siz niye üzerinize alınıyorsunuz? Rica ederim yani! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

SIRRI SAKIK (Muş) — Bize söylüyor Sayın Başkan.

BAŞKAN — Size bir şey söylemiyor canım. Rica ederim!

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; devam etmekte olan...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Biz nereden geldik peki? Şırnak'ta yüzde 70 oy aldık, siz yüzde 70 oy alamadınız orada.

BAŞKAN — Sayın Kaplan... Sayın Kaplan... Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...küresel kriz ve Türkiye'nin ekonomik manzarasına değinmeden önce bir hususu sizlerle paylaşmak istiyorum. Türkiye 58'inci Hükümet olarak iktidara geldiğimiz 2002 sonundan itibaren her alanda olduğu gibi ekonomide de tarihî başarılar elde etti.

Ülkemizin ve milletimizin bu başarılarına ve sevincine ortak olamayanların, sürekli olarak bir karamsarlık atmosferini Türkiye'ye pompalamaya çalıştıklarına üzülerək şahit olduk. Açıklanan her olumlu gösterge sonrasında, bazı kesimlerin ısrarla ve inatla bu olumlu tabloyu karartmaya çalıştıklarını gördük, görüyoruz.

Defaatle izah ettim, bugün bu fırsatla bir kez daha ifade etmek istiyorum: Bugün, dünyanın hemen her ülkesinde ekonomik kalkınma ve büyümede beklentilerin olumlu seyretmesi, morallerin yüksek olması çok önemli rol oynuyor. Yatırım bu sayede artıyor, istihdam bu sayede yükseliyor, üretim, ihracat bu sayede yoluna devam ediyor. Fakat az önce burada bir şeyler dinledim, çok enteresan, o da şu: Bakınız, 2003'ten itibaren Türkiye'de biz iktidardayız ve büyüme oranına bakıyoruz, bizim hedefimiz yüzde 5'ti ama 5,3'le sonuçlandı. 2004'e bakıyoruz, hedefimiz 5'ti 9,4'le neticelendi. Hedefimiz 2005'te 5'ti 8,4'le sonuçlandı. *(CHP sıralarından gürültüler)* Az önce grafikleri gördük ya, ben de göstereyim mi grafik? Var... 2006'da hedef 5'ti 6,9'la sonuçlandı. 2007'de hedef 5'ti 4,6'yla sonuçlandı. 2008'in ilk dokuz ayı, şu anda 3.

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Baş aşağı gidiyorsunuz yani!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, bakınız, şimdi, az önce burada Baykal -belki sürçülisan olmuştur diye düşünüyorum ama- şöyle bir şey söyledi *(CHP sıralarından "Sayın, sayın" sesleri)* dedi ki: "Bu yükselen dönemlerde, bu artan dönemlerde -orada doğruyu söyledi- dünyadaki likidite olayı olumlu istikamette seyreliyordu ve bundan dolayı da Türkiye böyle, büyümede bir, yüzde itibarıyla hedefin

üstünde bir netice yakaladı.” Şimdi ise dünyada likidite sıkıntısı var, bunu demiyor. Ya ne diyor? “Şimdi ulusal anlamda Türkiye’de bir kriz var” diyor.

Şimdi, arkadaşlar, dürüst olacağız, samimi olacağız. Yani büyüme, bir hedeftir. Büyüme, iki kere iki dördttür diye bir hedef değildir. Büyümeyi hedef olarak koyarsınız ama bunun üstünü de yakalayabilirsiniz, altında da kalabilirsiniz. Bu, dünyadaki değişen ekonomik şartlarla, finans sektöründe, reel sektördeki şartlarla bağlantılı olan konulardır. Nitekim bizler, o dönemde attığımız birçok adımla hakikaten hedefimizin üstünde oranlar yakaladık. Fakat şu anda, biz, kalkıp da taa 2008’de değil, 2007’de başlayan şu küresel finans krizini nasıl görmemezlikten geliriz? Bu kriz 2008’de başlamadı, 2007’nin ortalarında başladı ve bu bir ekonomik kriz değildir, bir finans krizidir. Orada başlamıştır ve bu, ülkemize de az veya çok zararını verecektir, bunu söyledik.

YAŞAR AĞYÜZ (Gaziantep) — Siz “Yok” diyordunuz, biz “Var” diyorduk.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ha “Teğet geçer” dedim. Bunu size ezberlettiğim için de çok mutluyum, bunu öğrendiniz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bu önemli bir şey, bu önemli bir şey. Yalnız burada bir geometrik ders almanız lazım. Teğet geçmek de bir dokundurmadır yani bir zarar orada verecek zaten. Bunu da bilmeniz lazım. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlar, şimdi, tabii burada birçok şeyi çok açık, net görüyoruz ama görünen bir gerçek daha var -biraz sonra o rakamlara falan da gireceğim- o da şu: Türkiye, acaba, reel sektör olarak, finans sektörü olarak bundan ne kadar rahatsız olmuştur?

Bakınız, süreç başlayalı ne kadar oldu ve bu sürecin içerisinde bizler bu krizi nasıl yönettik? Hedefimiz bizim şu: Konuşmamın başında söyledim, biz bu krizi fırsata dönüştüreceğiz. Neresi için? Ülkemiz için. Eğer sizlerin dediği olmuş olsaydı, o zaman biz ne yapacaktık biliyor musunuz, Merkez Bankasının içini boşaltıp, Merkez Bankasına diyecektik ki: Ya, gel, bir kıyak yap, şu finans sektörüne bu paraları dağıt. Ama dikkat edin, Merkez Bankası bu yanlışla düşmedi, ya ne yaptı? Merkez Bankası, burada gayet akıllı bir şekilde finansı yönetti ve biz şu anda bir sıkıntının içinde -hamdolsun- değiliz ve biz göreve geldiğimizde -biraz sonra onu konuşacağız arkadaşlar- 26,5 milyar dolar döviz rezervi olan bir Merkez Bankası vardı, şimdi kriz döneminde olmamıza rağmen 71 milyar dolar döviz rezervi olan bir Merkez Bankası var. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ve bugün dünyanın hemen her ülkesinde bu ekonomik süreç, finans krizi süreci bu şekilde devam ederken morallerin bozuk, güvenin ve istikrarın kaybolduğu, geleceğin belirsizleştiği bir ortamda hiç kimse yatırıma, üretime, tüketime yönelmiyor ve ekonomi bir durgunluk yaşıyor, bunu göreceğiz.

Her an kriz bekleyenler oldu. Âdeta ruh çağırır gibi kriz çağırانlar oldu, kriz tarihi verenler bile çıktı. Çok şükür, Türkiye sağlam, sağlıklı, dirençli, korunaklı ekonomik yapısıyla artık bu tür spekülasyonlara pabuç bırakmıyor. Son altı yılda yanı başımızdaki savaşa, terör saldırılarına, küresel ölçekte ve ulusal ölçekte dalgalanmalara rağmen ekonomimiz her türlü badireyi başarıyla atlattı ve yoluna devam etti.

Şimdi bütün dünya yeni ve tarihî ölçekte büyük bir küresel krizin içinden geçiyor ve dalga dalga gelişmekte olan ülkeleri de bu, âdeta, kendi türbülansı içerisine almanın

hedefi içerisinde. Bütün ülkelerde büyüme oranlarında gözle görülür bir yavaşlama yaşanıyor. Ülkeler büyüme tahminlerini aşağı doğru revize etmeye başladılar. Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, Almanya gibi dünyanın en gelişmiş ekonomileri son iki çeyrektir -lütfen dikkat- negatif büyüyor yani küçülüyor.

Şimdi küresel ölçekte bu büyüklükte bir krizin Türkiye üzerinde de etkilerinin olması son derece doğaldır, normaldir. Türkiye ekonomisi, özellikle son altı yılda yaptığımız reformlarla dünya ekonomisine entegre olmuş, dışa açık bir ekonomi hâline gelmiştir. Bu tür küresel bir krizin elbette ülkemiz üzerinde de tesirleri olacaktır.

İlk günden itibaren “öldük, bittik, tükendik, mahvolduk” havasına girenler oldu. Yapılan açıklamalar, analizler, yorumlar, sağduyudan uzak, sorumluluktan uzak, serinkanlılıktan uzak bir şekilde ve pervasızca ortaya konuldu. Alistıkları şekilde, hemen Hükümetimizi sorumlu tutmaya kalkıştılar; akla, insafa, vicdana sığmayan isnatlarda bulunmaya başladılar.

Şunun altını bir kez daha çizerek söylemek istiyorum: Bu kriz Türkiye’nin krizi değildir, küresel ölçekli bir krizdir. Hükümeti bu krizin sorumlusu olarak göstermeye çalışanlar, küresel krizi kendileri için siyasi ya da başka türlü ranta çevirmeye çalışanlar çok büyük bir yanlışın içindedir ve millet de bu numaraları artık yutmuyor.

Diğer bir husus, Hükümetin tedbir almakta geciktiği yönündeki yine insafsız yorumlar var. Hükümet olarak, krizin sinyallerinin alınmaya başlandığı andan itibaren son derece dikkatli ve son derece ihtiyatlı bir yaklaşım içinde olduk ve dünyayı izleyen, küresel gelişmeleri izleyen, ekonomiyi izleyen herkes, krizin aynı zamanda fırsata dönüştürülebileceğini de gayet iyi bilir.

Bakın, son dönemde lehimize gelişen ve fırsat oluşturan önemli bir faktör uluslararası enerji ve emtia fiyatlarında meydana gelen düşüştür. Dünya fiyatlarında kaydedilen bu düşüşler 2009 yılında hem enflasyon hedefinin gerçekleştirilmesine önemli katkılarda bulunacak hem de cari açığın miktarını ve finansman gereğini de azaltacaktır. Buna benzer birçok gelişmeyi Türkiye için bir fırsata dönüştürmenin mücadelesini veriyoruz. Açıkçası, bu mücadelede destekten vazgeçtik, ancak bari engel çıkarılmasını istiyoruz.

Şunu da özellikle belirtmek durumundayım: Hükümetimiz yaşanan küresel krizin derinliği ve yansımaları karşısında gerekli tedbirleri almakta son derece kararlı bir tutum sergilemiştir. Bu çerçevede, başta Ekonomi Koordinasyon Kurulu olmak üzere oluşturduğumuz izleme mekanizmalarıyla düzenli olarak krizin seyrini takip ettik. Ülkemize muhtemel etkileri ile bu etkiler karşısında alınması gerekli tedbirleri değerlendirdik, değerlendiriyoruz.

Merkez Bankası bu süreçte piyasadaki döviz ve yeni Türk lirası likiditesini takip etti. Bankacılık sisteminin gerek YTL gerek döviz likiditesi sorunuyla karşılaşmaması için gerekli önlemleri aldı.

Bakın neler yapıldı:

1) Merkez Bankası kendi nezdindeki döviz depo piyasasında aracılık faaliyetlerine yeniden başladı. Ayrıca bankaların bilanço büyüklükleri dikkate alınarak döviz ve efektif piyasaları işlem yapma limitleri 14 Ekim 2008 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde güncellendi.

2) Bankalarımızın likidite durumlarını daha da güçlendirmek amacıyla döviz alım ihalelerine ara verildi.

3) Bankaların döviz ve efektif piyasaları işlem yapma limitleri her bir kurum için 2 katına çıkarıldı ve toplamda 10,8 milyar dolara yükseltildi.

4) Uygulamakta olduğumuz dalgalı döviz kuru rejimiyle çalışmayacak şekilde döviz kurlarının piyasada belirlenmesi ilkesi çerçevesinde piyasaya döviz satım ihaleleri yoluyla döviz likiditesi sağlanmasına karar verildi. Döviz piyasasındaki derinliğe ilişkin kaygıların azalmasıyla birlikte döviz satım ihalelerine de bu arada ara verildi.

5) Bankaların dolar ve avro cinsinden Merkez Bankasından alabilecekleri döviz depolarının vadesi bir haftadan bir aya yükseltildi.

6) Merkez Bankası döviz depo piyasasında yüzde 10 olarak belirlenmiş borç verme faiz oranlarının dolar için yüzde 7'ye, avro için yüzde 9'a düşürülmesine karar verildi.

7) Yüzde 11 olan yabancı para zorunlu karşılık oranı 2 puan azaltılarak yüzde 9 düzeyine indirildi. Bu indirimle bankacılık sistemimize yaklaşık 2,5 milyar dolar ek döviz likiditesi sağlandı.

8) Ters dolarizasyon sürecini desteklemek ve bu doğrultuda yeni Türk lirası mevduatı ve kredileri teşvik etmek amacıyla yabancı para zorunlu karşılıklara faiz ödenmesi uygulamasına son verildi. Türk parası zorunlu karşılıkların faiz oranı artırıldı.

9) Türk parası zorunlu karşılıklara ödenen faiz oranı Merkez Bankası gecelik borçlanma faiz oranının yüzde 75'i seviyesinden yüzde 80'i seviyesine çıkarıldı.

10) Hazine Müsteşarlığı yurt içinde piyasa talebine uygun araçlarla borçlanmaya devam ederek likidite yönetimine yardımcı olmaya devam ediyor.

11) Mevduat sigortasının kapsamını genişletme ve sınırını artırma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki aldık.

Bütün bu adımlar, bu önlemler kurumlarımızın tam bir uyum ve koordinasyonuyla gerektiği zamanda gerektiği yerde uygulamaya konuldu.

Tabii ki bunlarla kalmadık, ihracat ve reel sektöre desteği artıracak ve finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesini sağlayacak adımları da attık, atıyoruz.

Eximbank kaynaklarının artırılmasına ve KOBİ'lerin desteklenmesine öncelik verdik. Bu çerçevede;

1) Merkez Bankası ihracat reeskont kredisi limitini 500 milyon dolardan 1 milyar dolara çıkardık. Yani ihracatımıza yıllık 3 milyar dolarlık ek destek sağlamış olduk.

2) Hazinesin 2009 yılında sağlayabileceği toplam garanti ve ikraz limitini 1 milyar dolar artırarak 4 milyar dolara çıkardık. Bu imkânın önemli bir bölümü ihracatın ve KOBİ'lerin finansmanına yönelik olarak kullanılacak.

3) Eximbank'ın ödenmiş sermayesini, bütçe imkânlarını da göz önüne alarak ihracatı daha fazla desteklemesini sağlayacak şekilde artırıyoruz.

4) İhracatçı, imalatçı KOBİ'ler ve esnaf, sanatkârlara yönelik olarak dağıtılan da güncelleşmiş değil -onu burada özellikle söylemek istiyorum, 350 milyon YTL olarak gözüküyor- bunu güncelliyorum bu konuşmamla: 700 milyon YTL olarak sıfır faizli kredi desteği paketi KOSGEB tarafından şu anda uygulamaya konuldu.

5) Vergi borçlarının on sekiz ay süreyle yıllık yüzde 3 faizle taksitlendirilmesi imkânını getirdik.

6) Mayıs ayında kanunlaştırılan istihdam paketi ekim ayı başında yürürlüğe girdi; bu paket kapsamında işveren primini 5 puan düşürdük, genç ve kadınların istihdamına yönelik işveren primlerine beş yıl boyunca devlet desteği getirdik, bu sayede işveren üzerinden 5 milyar yeni Türk lirası yükü aldık.

7) Başta GAP olmak üzere, bölgesel gelişme ve sosyal kalkınma projeleri için 2008-2012 döneminde 14,5 milyar yeni Türk lirası tutarında ek finansman ayırdık.

8) Girdi maliyetlerini azaltmak üzere elektrik enerjisi satış fiyatları içerisinde yer alan TRT payını da yeniden belirleyeceğiz.

Bu kadar da değil. Ekonomimizin ihtiyaç duyacağı finansman kaynaklarını artırmak ve çeşitlendirmek amacıyla yürütülen çalışmalara hız kazandırdık. Bu kapsamda;

9) Yurt dışındaki varlıkları yurt içine getirmeyi ve yastık altındaki birikimleri ekonomiye kazandırmayı sağlamak amacıyla Varlık Barışı Yasası çıkarıldı. Bildiğiniz gibi, yurt dışındaki tasarruflardan yüzde 2, yurt içindekilerden de yüzde 5 vergi almak suretiyle bu kaynakları ülkemize kazandırıyoruz.

10) Hisse senedi kazançlarında yerli yatırımcılara uygulanan stopajı sıfıra düşürdük.

11) Hazineimiz önümüzdeki dönemde iç piyasada yatırımcı tabanını genişletmek amacıyla hasılat payına ve temettü gelirlerine endeksli tahviller gibi yeni finansman araçlarını kullanmayı plan dâhiline aldı.

12) Likiditesi yüksek olan bölge ve ülkelerdeki yatırımcıların ağırlıklı olarak talep ettiği senet, sertifika ve benzeri finansman araçlarının ihracına imkân sağlayacak yasa tasarısını kısa süre içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk ediyoruz.

13) Uluslararası sermaye piyasalarındaki olumsuz koşullara rağmen, 2008 yılı başından bugüne kadar tahvil ihraçları yoluyla 4 milyar dolar tutarında bir kaynak temin ettik.

14) Dünya Bankası 2008-2011 yılları arasında yarısı proje kredileri, diğer yarısı program kredileri olmak üzere 6,2 milyar dolar tutarında finansmanı ülkemize sağlayacak, bunun da çalışmalarına başladık.

15) IMF ile ilişkilerimiz iç ve dış kamuoyunda yakından izlenen diğer bir önemli konu. IMF ile görüşmeleri ülkemizin menfaatlerini en üst seviyede dikkate alan bir çerçevede sürdürüyoruz.

Tabii, burada IMF’le ilgili konuda benim doğrusu rahatsız olduğum bir husus var, o da şu, yani burada ona ister istemez değinmek durumundayım: Şimdi, IMF konusu, âdeta sadece Tayyip Erdoğan’ın konusuymuş gibi gündeme geliyor.

Değerli arkadaşlar, biz, IMF’le bildiğiniz gibi bir kez Stand-By anlaşması yaptık. Sayın Baykal, geçenlerde bir televizyon kanalında şunu söylüyordu... IMF ile anlaşma yapılması gerekip gerekmediği yönündeki bir soruya, Baykal “IMF ile anlaşmayı bunlar çok geciktirdiler. Ekonomiye bu noktaya getirdikten sonra yapacak bir şeyleri yok. Şimdi de bunlar bu arayışa girdiler, ama ne yazık ki geç kaldılar. Geç kaldıkları için IMF’in maliyeti daha da arttı. Bu geldiğimiz noktada artık uluslararası dayanışma şarttır”

karşılığını verdi. Uluslararası sistemin güvenini kazanmak gerektiğini vurgulayan Baykal “Çok ciddi bir sorunla karşı karşıyayız. Bir an önce Türkiye’nin bir atılım yapması lazım” dedi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada, Sayın Baykal sağ olsun IMF’le bizim bir anlaşma yapmamız gerektiğini ve geç kaldığımızı da tespit ediyor ve böyle de bir tavsiyede bulunuyor, teşekkür ederim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Efendim, mahkûm ettiniz Türkiye’yi de onun için.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ederim.

Bakınız, biz konuyla ilgili olarak... Ta mayıs ayında IMF’le anlaşmanın yapılması gerekiyordu, ta mayıstan bu yana biz niye acaba anlaşmayı yapmadık? Görüşmeler devam ediyor ve bu görüşmeler ülkemizin... Bunu kaç kez söyledim; bu, karşılıklı çıkara dayalı bir olaydır, ülkemizin menfaatini biz kimseye yedirtmeyiz, böyle bir derdimiz bizim asla olmamıştır, olamaz ama şu gerçeği de göreceğiz: Biz IMF’in ortaklarından bir tanesiyiz, herhâlde bunu biliyorsunuz.

TANSEL BARIŞ (Kırklareli) — Herkes ortak.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ortaklarından bir tanesi olmanın yanında -bilmeyenler bilsin- şunu çok iyi bilmemiz gerekiyor: IMF, sadece kendisinden para almak için kapısı çalınan bir uluslararası kuruluş değildir. IMF, bir akreditasyon kuruluşudur. Onunla birlikte dünyadaki yeriniz, konumunuz, duruşunuz çok daha farklı olur ve bizden önceki Hükûmet IMF’den çok ciddi para yardımı aldı, çok ciddi borçlanma yaptılar ve bunu görmemezlikten gelemeyiz. Biz göreve geldiğimizde 26,5 milyar dolar borçla devraldık, IMF’e olan borcumuz buydu. Ama şu anda bizim IMF’e olan borcumuz 8,5 milyar dolar. Bu parayı biz ödedik. Nereden nereye geldiğimizi görmeniz bakımından bunu da sizlere söylüyorum. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ama bizden önceki ANAP-MHP-DSP Hükûmeti bu borçlanmayı yaptı. Bu denli bir yüklü borçlanma var ve biz bunları ödemeye devam ediyoruz.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Helal olsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve şimdi burada IMF’in uluslararası camiadaki bu akreditasyon gücünü Türkiye kullanabilir, kullanmalıdır, ama bunu kullanırken biz asla -o gün de söyledim, ondan dolayı da mutluyum, ümüğü sıkımayı da öğrendiler, bu da güzel bir şey- Türkiye’nin ümüğünü sıkırtmayız. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Neyse gereği bunu yaparız. Ama bizden önce sıkırtanlar oldu, bunları hep sizler yaptınız.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kendiniz sıkıyorsunuz, IMF’e ihtiyaç yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 17-18 kez Stand-By anlaşması yapıldı. Bunların bedelleri bellidir, faturası bellidir. Bunları tarih çok iyi kaydetti. Biz de kaydettik, kayıtlarımızda bizim de var.

Değerli arkadaşlar “Hükûmet adım atmıyor. Hükûmet önlem almıyor. Hükûmet paket açıklamıyor.” Lütfen, biraz insaf. Bakın, otuza yakın ben sizlere attığımız adımla ilgili bir paketi açıkladım.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Bir işe yaramıyor ki!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani bunun siz herhâlde ambalajını görmek istiyordunuz ama o ambalajı da biz gereksiz bulduk yani “Ambalajsız olarak bunu hemen hayata sokalım” dedik. Hükûmet en başından beri önlemleri alıyor. Bunu 2009’da çok daha iyi göreceğiz ve 2009’un içinde bunu gayet iyi göreceğiz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Onun için de ekonomi çöküyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu siz öyle görüyorsunuz ama uygulama öyle değil. Kamunun tüm kurumları, tüm bürokrat arkadaşlarımız tam bir uyum hâlinde gecelerini gündüzlerine katarak krizin etkilerini asgari seviyede tutmanın çabası içindeler. İlgili tüm kesimlerle konuşuyoruz, kararlar alıyor ve uyguluyoruz. Ve lütfen...

Bakınız, kasım ayında Amerika Birleşik Devletleri’nde G-20 Zirvesi’ne katıldım. Orada G-20’deki tüm ülkelerle bu krizi değerlendirdik ve şu anda, oluşturulan bu krizi yönetme heyetinin içerisinde bizim arkadaşlarımız da var ve nisana kadar yoğun bir çalışmayla açıklanan deklarasyon üzerinde yine çalışmalar devam edecek ve Londra Zirvesi’nde de tekrar bu süreci yeniden ele alacağız.

Tabii burada bir şey söyleniyor. Birçok ülke krizin etkilerini azaltmak, paralarının değer kaybını önlemek, borsalarını korumak için milyarlarca dolar harcarken biz milletimize, hazinemize, devletimize yük bindirmedik; budur önemli olan. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bakınız, şu anda, AK PARTİ iktidarı kamuya bir yük getirdi mi? Diyemezsiniz.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Diyemiyoruz zaten.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, şu anda, AK PARTİ iktidarı karşılıksız para bastı mı? Diyemezsiniz.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Diyemiyoruz, çok zor çok!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama geçmiş dönemde şakır şakır karşılıksız paralar basılıyordu ve kamuya devamlı olarak enflasyonla yükler getiriliyordu. Benim vatandaşımın cebindeki paralar enflasyonla modern bir şekilde çalınıp alınıyordu. Üç haneli enflasyonu gördü mü bu ülke? Gördü. Çift haneliyi gördü mü? Gördü. Ama tek haneliye bizimle ulaştı. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ortada gerçekler var, ne söylerseniz söyleyin. Türkiye’de AK PARTİ iktidarı işbaşına geldiği zaman faiz oranları neydi, şu anda ne? En zor dönemde bile... Bakınız, 63,4 bileşik faiz vardı, şimdi faiz nerede? 18’de. Arkadaşlar, bakın 18’de. Enflasyon ne? Şu anda 10,76. Reel faiz ne? Alın getirin, reel faiz de şu anda -bugün itibarıyla söylüyorum- 8, reel faiz 8. Bütün gerçek ortada. Bu gerçekleri nasıl oluyor da görmemezlikten geliyorsunuz? *(CHP ve MHP sıralarından gürültüler)* Biz göreve geldik, yüzde 20 küsur reel faiz vardı; şimdi 8. İşte bugün bile en zor şartlarda bile Türkiye, gene, evet, güçlü, yere sağlam basan bir dinamik yapıya sahip. *(CHP ve MHP sıralarından gürültüler)*

Değerli arkadaşlar, bütün bu dalgalanmalarda, bu krizde de biz milletimize yük yüklemiyoruz. Krizi öngördük, tedbirlerimizi aldık, süreci başarıyla yönettik, yönetiyoruz; hiç kimsenin endişesi olmasın. Hiç kimse, topluma endişe, korku, panik havası pompalamaya çalışmasın, yazık olur.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — İşsizlerin endişesi var Sayın Başbakan, işsizlerin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye...

Bakın, ya hesap bilmiyorsun...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — İşsizleri...

BAŞKAN — Sayın Özyürek...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, göreve geldim, 10,3 işsiz vardı; şu anda Türkiye’de yine 10,3 işsiz var.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Son kapanan iş yerleri yok orada.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Size miktar itibarıyla da ayrıca, miktar itibarıyla da ayrıca bunları veririm. *(CHP sıralarından gürültüler)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kapanan iş yerleri yok orada.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onun da veririm, onun da veririm rakamlarını, merak etme.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kapanan iş yerleri...

BAŞKAN — Arkadaşlar lütfen... Sayın Özyürek lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, burada bazı rakamları sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu rakamları kriz tellallığı yapanlara ithaf ediyorum. Az önce devletin, TÜİK’in rakamlarını “yalan yanlış raporlar” olarak burada takdim edenler var; ayıptır, ayıptır.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) — Ayıp, ayıp!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Devletin bir kurumunun yalan yanlış rakamlar açıklayacağını, kimsenin, bu ülkenin bir evladı olarak söylemeye hak ve salahiyeti yoktur. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve DTP sıralarından gürültüler)*

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) — 1,5’u 3,5 yapıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ekonominin nereden nereye geldiğini, milletimin alım gücünün ne yönde değiştiğini bu rakamlar çok açık, net ortaya koyuyor. Bakınız, 2002 yılında bir asgari ücret...

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) — 1,5’u 3,5 yapıyorsunuz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hoca dinle, dinle, dinle!

BAŞKAN — Sayın Korkmaz...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şunları bir dinle!

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) — 1,5 3,5 olmaz Sayın Başbakan.

BAŞKAN — Sayın Korkmaz...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir dinle hoca! Sen çarşı pazarı bilmezsin, sadece kitabın arasından konuşursun. Şunları bir dinle! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Şunları bir dinle!

ESFENDER KORKMAZ (İstanbul) — 1,5 3,5 olmaz Sayın Başbakan; 1,9’u da 2,3 yaptınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2002 yılında bir asgari ücret 71 kilo tavuk eti alabiliyordu, bugün 121 kilo tavuk eti alabiliyor; artış oranı yüzde 70. *(MHP sıralarından gürültüler)*

AKİF AKKUŞ (Mersin) — Vatandaş tavuk eti bile yiyemiyor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2002 yılında asgari ücretle 1.533 adet yumurta alınabiliyordu, bugün 2.187 adet yumurta alınabiliyor; artış oranı yüzde 42. O gün 161 litre süt alınabiliyordu, bugün 268 litre; artış oranı yüzde 66. *(CHP sıralarından gürültüler)*

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Hayvancılığı bitirdiniz!

BAŞKAN — Sayın Küçük... Sayın Küçük...

Sayın Başbakanım, bir dakika.

Değerli arkadaşlarım, burada... Müsaade eder misiniz...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...83 kilogram kuru fasulye alınabiliyordu, bugün 107 kilogram; artış oranı yüzde 29. 2002'de asgari ücret 135 kilogram toz şeker alabiliyordu, bugün 204 kilogram alabiliyor; artış oranı yüzde 51. Daha ne söyleyeyim.

Ücretleri enflasyona ezdirmedik. Vatandaşın cebindeki parasını enflasyona eritmedik, sofradaki ekmeği de küçültmedik. Rakamları söyledim. Halep oradaysa arşın Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; eğitim, sağlık, adalet üzerinde yükselen bir Türkiye diyorum. Eğitimde, biliyorsunuz millî bütçede birinci sırada eğitim.

ABDULLAH ÖZER (Bursa) — Tabii, Fethullahçı eğitim!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2002 yılında...

Çok ayıp, sık değil bunlar. Çok ayıp, sık değil bunlar. Ayıp oluyor... Ayıp oluyor. *(CHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ayıp oluyor. Lütfen, şu kubbenin çatısına yakışan şeyleri konuşun, böyle çirkin laflar atmak suretiyle bir yere varamazsınız.

SIRRI SAKIK (Muş) — Peki, bizler için söylediğiniz o çirkin laflar ne?

BAŞKAN — Sayın Sakık...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2002 yılında 7,5 milyar yeni Türk lirası olan Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi, 2009 yılında 27,88 milyar yeni Türk lirasına yükseldi. Böylece 2002 yılına göre yüzde 274'lük artış sağladı.

Yükseköğretim bütçesi 2002 yılında 2,5 milyar yeni Türk lirası iken, 2009 yılında 8,8 milyar yeni Türk lirasına yükseltildi. Bu şekilde 2002'ye göre yüzde 252'lik bir artış sağlandı.

Değerli arkadaşlar, göreve geldiğimizde, yetmiş dokuz senede Türkiye'deki derslik sayısı 362 bin idi, altı yılda biz buna 130 bin derslik ekledik. Sadece kırk ilimizde

toplam 76 üniversite vardı, söz verdik ve 54 yeni üniversiteyi açmak suretiyle, şu anda üniversitesi olmayan ilimiz kalmadı. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

AKİF AKKUŞ (Mersin) — Binası olmayan üniversiteler var Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda Edirne’de de üniversite var, Hakkâri’de de üniversite var...

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Kâğıt üzerinde, kâğıt!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...Tunceli’de de üniversite var, Şırnak’ta da üniversite var.

Kâğıt üstünde olanı...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Şırnak’ta temel bile atılmadı ki!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Gelelim fiziki imkânlar... Onlar da olacak, onlar da olacak.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Yüz yıl daha beklemek lazım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Rahatsızlığınız zaten buradan geliyor. Siz bunları yapacak durumda değilsiniz, yapamazsınız da! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — 70 öğrenci bir sınıfta okuyor Sayın Başbakan! Çift tedrisat var.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sadece ve sadece bu ülkede kimlik siyaseti yapmak suretiyle bu ülkenin hiçbir yerine ne okul kazandırabilirsiniz ne hastane kazandırabilirsiniz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Sayın Başbakan, Şırnak ÖSS’de neden sonuncu?

BAŞKAN — Sayın Kaplan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Düşünebiliyor musunuz, ben Hakkâri’ye okullar, hastaneler açmaya geliyorum -modern, yüz ellişer yataklı iki tane hastane açmaya geliyorum- bir de bakıyorum ki o gün maalesef şehirde bir sessizlik var. Nedir o? Bütün vatandaş tehdit edilmiş “dışarıya çıkmayacaksınız” diye. Çıkanlar çıktı. Demokrasi bu mu, özgürlük bu mu, vatani sevmek bu mu? Soruyorum sizlere! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — O halkın özgür iradesine saygılı olsaydınız sizi de güllerle karşılardı! Bizler o halkın oylarıyla geldik.

BAŞKAN — Sayın Kaplan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben burada bir gerçeği daha söylemek zorundayım, o da şu: Sayın Bahçeli’nin az önce söylediği şeyleri ben de paylaşıyorum, farklı düşünmüyorum. Nedir o? Değerli arkadaşlar, biz millet kavramını bir yerlere yediremeyiz, biz vatan kavramını bir yerlere yediremeyiz ve bu vatani da kusura bakmayın böldürtmeyiz. *(AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; DTP sıralarından gürültüler)*

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Asıl bölücü sensin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunun yanında, yaptığınız toplantılarda bayrağımızı değil de farklı bayrakları getirmek suretiyle bu ülkeye ayrımcılık tohumlarını ekenlerin kendilerini çek etmesi lazım.

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Siz de çek edin kendinizi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir diğer nokta da: Devletimizi de bu noktada böldürtmeyiz. Kendimizi bu noktada da...

Bakin, ben size bir şey söyleyeyim: Tehditlerle mehditlerle bir yere varamazsınız. *(DTP sıralarından gürültüler)*

SIRRI SAKIK (Muş) — Tehdit eden sensin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yaptığınız iş sadece budur.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Tehdit eden sensin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tehdit etmek suretiyle oy topluyorsunuz ve vatandaşa bunu yapıyorsunuz. Yaptığınız iş budur. *(DTP sıralarından gürültüler)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — “Pompalı” demediniz mi? Daha ne olsun.

SELAHATTİN DEMİRTAŞ (Diyarbakır) — Sayın Başbakan...

BAŞKAN — Bir dakika... Sayın Demirtaş...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Demokrasinin yolu oradan geçmiyor.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — “Ya sev ya terk et” deyip tehdit ediyorsunuz.

BAŞKAN — Sayın Kaplan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Özgürlüklerin yolu oradan geçmiyor.

BAŞKAN — Sayın Sakık...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hak aramanın yolu oradan geçmiyor. Hak aramanın yolu tatlı dille konuşmaktan geçiyor, anlatmaktan geçiyor. Bunu yapın da sizi göreyim. Bunu yapın, sizi göreyim. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar, DTP sıralarından gürültüler)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — “Ya sev ya terk et” diyen ben miyim? Siz değil misiniz?

BAŞKAN — Sayın Kaplan, Sayın Sakık, Sayın Demirtaş, rica ediyorum, lütfen...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Sayın Başbakan da üslubuna dikkat etsin. *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Ama siz de her şeyi söylediniz, Sayın Başbakan da onlara cevap veriyor.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Pompalıyı savunuyor.

BAŞKAN — Siz üzerinize almayın.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Bu Meclis pompalıyı savunanları alkışlayamaz.

BAŞKAN — Üzerinize almayın siz, size söylemiyor.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — “Ya sev ya terk et” diyenleri alkışlayan Başbakan bunu söyleyemez!

BAŞKAN — Siz üzerinize alınmayın.

Sayın Kaplan, siz eleştirilerinizi söylediniz, şimdi de cevap veriyor Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, benim burada bir gerçeği söylemem lazım. Bu çatının altında her şeyin konuşulması lazım. *(AK PARTİ ve DTP sıralarından gürültüler)*

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Konuşma!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hakkâri’de ben bir konuşma yaptım.

Otur, otur...

BAŞKAN — Lütfen oturun yerinize.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Otur, otur, otur otur, otur...

Hakkâri’de ben bir konuşma yaptım.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — 29 Martta konuşacağız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hakkâri’deki konuşmamda benim “Ya sev ya terk et” diye bir ifadem yok.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — “Ya seveceksin ya terk edeceksin” lafının Fransızcasını Le Pen kullanıyordu.

BAŞKAN — Sayın Kaplan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İfademin aynısını söylüyorum.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Le Pen kullanıyordu.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aynısını söylüyorum:

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Le Pen... Le Pen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Le Pen sizsiniz!

HASİP KAPLAN (Şırnak) — “Ya seveceksin ya terk edeceksin.” Le Pen’in sözü.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz bu ülkede Nazizmi hortlattınız, Nazizmi! Sizsiniz Le Pen! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar, DTP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Kaplan... Sayın Kaplan, lütfen yerinize oturun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bakınız, konuşmam şu...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Sayın Başbakan durmadan hakaret ediyor.

BAŞKAN — Sayın Kaplan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — AK PARTİ’nin üç kırmızı çizgisi bulunuyor.

BAŞKAN — Sayın Kaplan, izah ediyor Sayın Başbakan, dinlesenize.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Özür dileyeceksiniz! *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Kaplan... Sayın Kaplan...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Kürt halkından özür dileyecek. “Ya sev ya terk et” sözü için özür dileyeceksiniz! *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hadi oradan, hadi! Hadi!

AK PARTİ’nin üç kırmızı çizgisi bulunuyor:

AGÂH KAFKAS (Çorum) — Dinle, dinle, bak, dinle.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Etnik, bölgesel ve dinsel ayrımcılığa karşıyız. Hiçbir vatandaşımız bir diğerdan ayrı tutulamaz.

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Tutuyorsunuz ama.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O Kürt ise “Kürt’üm” diyebilir, Zaza ise “Zaza’yım” diyebilir.

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Ama konuşamaz, değil mi? Dilini konuşamaz.

BAŞKAN — Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama bizi birbirine bağlayan bir başka üst bağ var. Nedir o? Hepimiz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarıyız.

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Dilini konuşamaz.

AGÂH KAFKAS (Çorum) — Başbakanı susturmaya çalışıyorsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Lafımı dinle, lafımı. Bakalım bunlara karşı mısın değil misin? Şimdi bu çatı altında bunu görelim.

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Buna uyuyor musunuz uymuyor musunuz, onu söyleyin.

BAŞKAN — Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu hazmedemeyen terör örgütü var. İfademe dikkat. Bunu hazmedemeyen terör örgütü var, onlar bunu hazmedemiyorlar. Biz ne dedik? Tek millet dedik. Ne dedik? Tek bayrak dedik. Ne dedik? Tek vatan dedik. Ne dedik? Tek devlet dedik. Buna kim karşı çıkabilir ya?

SEVAHİR BAYINDIR (Şırnak) — Etnisite siyaseti budur işte.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Buna karşı çıkabilenin bu ülkede yeri yok. Ben bunu söyledim. Kim bu? Terör örgütü. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ama sen de onlar gibi düşünüyorsan ben sana ne söyleyeyim? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ve her yerde söylediğim şey şu: Türk’ü, Kürt’ü, Laz’ı, Çerkez’i, Gürcü’sü, Abaza’sıyla biz biriz, beraberiz. Niçin? Çünkü biz öyle bir medeniyetten geliyoruz. İfademe dikkat. Biz yaratılanı Yaradandan ötürü seven bir anlayışın mensuplarıyız, bizim durumumuz bu. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, sekiz dakikanız kaldı efendim.

AHMET TÜRK (Mardin) — Ama Başbakan doğru söylemiyor.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Doğru söylemiyor Sayın Başbakan.

AHMET TÜRK (Mardin) — Kimlikleri inkâr ederek olmaz Sayın Başbakan.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — 75 tane Kürt milletvekili bu kürsüde...

BAŞKAN — Sayın Türk, Sayın Kaplan, lütfen...

Sayın Başbakanım, sekiz dakika kaldı efendim. Rica ediyorum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hepsine cevap vereceğim.

BAŞKAN — Şimdi, değerli arkadaşlarım, lütfen...

SİRRI SAKIK (Muş) — Senden büyük Allah var, Allah. Kendi grubuna güvenerek bir halka hakaret edemezsin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ondan hiç şüphe yok. Eyvallah, eyvallah... Bunu sizden duymak beni ayrıca mutlu etti.

BAŞKAN — Sayın Sakık, Sayın Türk, Sayın Kaplan, rica ediyorum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu sizden duymak ayrıca beni mutlu etti.

SİRRI SAKIK (Muş) — Sayısal çoğunlukla bir halka hakaret ediyorsun.

BAŞKAN — Sayın Sakık, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Asla, asla...

SİRRI SAKIK (Muş) — Evet, evet.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Halka hakaret eden bir parti olmuş olsaydık güneydoğunun birinci partisi biz olmazdık, doğunun birinci partisi biz olmazdık. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Göreceğiz 29 Martta.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Göreceğiz, göreceğiz. Eğer gücünüz yetiyorsa parti olarak seçimlere girin. Parti olarak seçimlere girin.

SİRRI SAKIK (Muş) — Değiştirin yasaları, Anayasa'yı değiştirin, hodri meydan!

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Anayasa rafta! Siyasî Partiler Yasası değişmiyor. 6 milyon fazla seçmen var. Bu değil demokrasi!

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Yüzde 10 barajını biz mi koyduk?

BAŞKAN — Sayın Sakık, Sayın Kaplan, Sayın Demirtaş, lütfen... Lütfen... Rica ediyorum arkadaşlar... Görüşmeleri sabote etmeyelim. Lütfen, rica ediyorum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 5.385 kütüphaneyi Türkiye'ye kazandırdık.

Bu arada değerli arkadaşlarım, 230 tane yeni fakülte açtık.

Bütün bunların yanında altı yılda 88 yeni yurt yaptık ve üniversite öğrencilerimizin kullanımına sunduk. Şu anda 54 tane daha yapıyoruz. Bunları da en kısa zamanda eğitimin hizmetine sunacağız.

Ortaöğretimde yaptığımız yurtlar var. Bunları da yine aynı şekilde yavrularımızın hizmetine sunuyoruz.

Bakınız, burs... Biz göreve geldik, 45 yeni Türk lirası burs alıyordu üniversiteli gençlik, şimdi 160 alıyor, yeni yılda 180 yeni Türk lirası burs alacaklar ve çok daha

önemli olan bir şeyi söyleyeceğim, o da şu: 2002 yılında burs alan öğrenci sayısı ne idi şimdi ne oldu? 2002’de 451 bin öğrenci yükseköğrenim bursu alıyordu, şimdi 763 bin öğrenci yükseköğrenim bursu alıyor.

Bunun yanında bir başka adım daha: Şartlı nakit transferi yoluyla ilköğretime devam eden yavrularımıza erkek öğrenciye 20 yeni Türk lirası, kız öğrenciye 25 veriyoruz. Ortaöğretime devam eden erkek öğrencilere 35 veriyoruz, kız öğrencilere 45 yeni Türk lirası şartlı nakit desteği veriyoruz. 2008 yılının ilk on ayında bu, hızla devam ediyor, yine devam edecek.

Değerli arkadaşlar, sağlıkta 389’u hastane ve ek binası olmak üzere 1.200 tesisi hizmete açtık ve sağlıkta atılan adımlar halkımızın malumu, fazla detayına girmeyeceğim. Zira hastanede ilaç kuyruklarında bekleyen vatandaşım artık hastane kapılarında, ilaç kuyruğunda beklemiyor, istediği serbest eczaneden gidip ilacını alabiliyor, bu duruma geldi.

Bir diğer adım, o da şu: Artık hastanelerdeki bu sıkıntıyı iyice aşmanın yanında hastamıza ulaşmanın da yollarını açtık. O da nedir? Artık, bakıyorsunuz, ambulans helikopterlerle, jet ambulans helikopterlerle halkımızın hizmetine giriyoruz ve şu anda bütün bölgelere yapılan ihale bitti, dört tanesi teslim alındı, diğerleri de alınacak. Böylece, en ücra köşede bir hastamızın olması hâlinde onu gidip helikopterle alma imkânını yakalıyoruz.

Bir diğer adım, aynı şekilde, değerli arkadaşlarım, o da şu: Diyelim ki hamile vatandaşım, kardeşim, hanım kardeşim on gün önceden şehre Sağlık Bakanlığı vasıtasıyla alınabiliyor ve Sağlık Bakanlığımız misafir ediyor, doğumu müteakiben kaç gün kalacaksa kalıyor ve daha sonra da evine teslim ediliyor. Geçmişte bu noktada çekilen çileler hepimizin malumuydu. Bu da kadına yaklaşımımızı, kadın hakları noktasında İktidarımızın yaklaşım anlayışını göstermesi bakımından çok çok önemli.

SIRRI SAKIK (Muş) — Belli, Bakanlar Kurulunda tek bir tane kadın Bakan var!

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Sivas’ın sekiz ilçesinde uzman doktor yok, reçete yazacak uzman doktor yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tabii, burada bir ifade daha kullanıldı az önce, “OECD’nin resmî raporlarına göre Türkiye sağlıkta sonuncu” dendi. Arkadaşlar, lütfen, iyi inceleyelim ve ona göre konuşalım. OECD’nin resmî raporlarına göre, Meksika’da anne ölüm oranı en son bildirim tarihi olan 2005’te yüz binde 63,4 iken, Türkiye’de 2007’de binde 21’dir. 2006 verilerinde boğmaca hastalığının yılda görülme oranı OECD ortalamasında milyonda 130 iken, Türkiye’de milyonda 1’dir. 2006 verilerinde kızamık hastalığının yılda görülme oranı İngiltere’de milyonda 66, Yunanistan’da 47 iken, Türkiye’de 2006’da milyonda 1 idi, 2008’de ise şu ana kadar kızamıklı çocuk sayısı sıfırdır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Türkiye’yi sağlık göstergeleri açısından Dünya Sağlık Örgütünün tarifine göre orta, yüksek gelirli ülkeler içinde değerlendirmek uygundur, böyle değerlendirilirse, ha o zaman yanlışın içerisine düşülmez. Az önce burada sayın konuşmacı böyle bir yanlış da yaptı, bunu düzeltmemiz gerekiyor.

Bir diğer adım adalette...2003 yılından itibaren büyük bir gayretle 111 adalet sarayını bitirdik ve 59 adalet sarayıyla ilgili çalışmalarımız da devam ediyor. Göreve

geldiğimiz tarihten bu yana yargının modernizasyonu, yargıya erişim, özlük hakları, her türlü araç-gereç ihtiyaçlarının karşılanması dâhil yapılan hizmetler hiçbir dönemle kıyaslanmayacak kadar gelişme kaydetmiştir.

Burada, özellikle emniyet, güvenlik alanında dönemimizde büyük bir ilerleme kaydedildi. Adi suçlarla, organize suçlarla, çete ve mafyayla mücadele ettik, etmeye de devam ediyoruz. Son altı yılda Emniyet teşkilatında toplam 51.358 kişi polis memuru olarak göreve başladı. Emniyet teşkilatında 2003 yılında yüzde 21 olan yükseköğretim ve üniversite mezunu polis oranını bugün yüzde 75 seviyelerine yükselttik. Değerli arkadaşlar, bunların detaylarıyla alakalı ise gerek Adalet Bakanlığı bütçesinde gerekse İçişleri Bakanlığı bütçesinde bunların detayları zaten görülecek, dolayısıyla ben daha fazla bunun üzerinde durmuyorum.

Toplu konutta 336 bin rakamına ulaştık. 230 bin konutu sahiplerine teslim ettik. Şimdi yeni bir adım daha atıyoruz, o da, 10 bin konut. Hedef dar gelirli, tamamen yoksul vatandaşlarımızın olduğu bölgelerde 45 metrekairelik daireler yapacağız ve buralarda peşinatsız 100 yeni Türk lirası taksitle veya kira sistemiyle başlayıp, kendisine iş imkânı sağladığımız ana kadar böyle devam edecek ve bunu Sosyal Dayanışma Yardımlaşma Fonundan çezeceğiz, ama iş bulduğumuz andan itibaren kendi taksitini ödemeye başlamak suretiyle yirmi yıl vadeyle bu konutların sahibi olmuş olacaklar.

Bir diğer adım ulaşım. 2003'e kadar 6.101 kilometre bölünmüş yol, 2003-2008 yılları arasında 338 kilometresi otoyol olmak üzere 9.227 kilometre bölünmüş yol yaptık. Ankara ve İstanbul'u hızlı trenle birbirine bağlıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, süreniz bitti, lütfen toparlayınız efendim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Süre bitti, daha sorulara cevap vermedi Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda Ankara-Eskişehir arası test çalışmaları yapılıyor. Kısa bir süre içerisinde Ankara-Eskişehir arasında, evet, hızlı trenimize kavuşuyoruz. Bu arada Eskişehir-İstanbul arası ihale yapıldı. Müteahhit firma artık belli oldu, onlar da çalışmalarına başladılar. Ve bununla kalmadık, Ankara-Konya arasında da hızlı trenle ilgili çalışmalarımız hızla devam ediyor. İnşallah o da bittiği anda Ankara'dan Konya'ya bir saat on dakika bir zamanla ulaşacağız.

Tabii bir diğer önemli proje bizim için gerçekten bir dünya projesi: Marmaray. Yani İstanbul Boğazi'nin altından, evet, Sirkeci'den Üsküdar'a denizin altından artık tüp geçit bitti. Şu anda iç çalışmaları yapılıyor. Geçenlerde Ulaştırma Bakanım ile beraber biz de denizin altına indik ve Sarayburnu'ndan ta Üsküdar'a kadar bu tüp geçitten burayı geçme imkânımız oldu. 11 tüp birbirine bağlandı, süratle devam ediyor. İnşallah 2013 yılında bu raylı sistem (Marmaray) bitmiş olacak. Böylece Londra'yı Pekin'e bununla bağlamış olacağız. Asya-Avrupa bununla birbirine bağlanmış olacak ve bu da tabii ki Türkiye'nin özellikle dünya genelindeki durumunu farklı bir konuma ulaştıracaktır.

Türkiye, Gürcistan ve Azerbaycan arasında doğrudan demiryolu hattı tesisi amacıyla planlanan Bakü-Tiflis-Kars demiryolu inşaatı da hızla devam ediyor.

Burada bir şeyi söylemek zorundayım tarımla ilgili olarak. Sayın Baykal "Çiftçi 3,5 milyon ton mazot kullanıyor. Bunun için 5 milyar yeni Türk lirası vergi ödüyor" dediler.

Herhâlde, bilginin kaynağında bir yanlışlık var. Doğrusu şu: Çiftçi 1,5 milyon ton mazot kullanıyor, 1 milyar 950 milyon yeni Türk lirası vergi ödüyor. Resmî rakam budur.

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Kaçak kullanıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Traktör satışlarına gelince: 2002 yılında 8.100 traktör satılmıştır bu ülkede, biz iktidara geldiğimizde. 2003'te 18.600, 2004'te 34.525, 2005'te 39.571, 2006'da 42.033, 2007'de 34.926, 2008'de 23.631. Yani 2002'de 8.100, şu anda 23.631. *(CHP sıralarından güdültüler)*

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Hacizden dolayı satılanlar dâhil mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın arkadaşlar, ben sizlere şu anda satışları söylüyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Haciz dâhil mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onu sen söylüyorsun. Bu rakamlar Otomotiv Sanayicileri Derneği, New Holland Traktör, bunun rakamıdır. Kaynağını size aynen veriyorum.

Bir diğer konu değerli arkadaşlarım, o da şudur...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Peki, ÖTV'yi kaldıracak mısınız? Mazottan ÖTV'yi kaldıracak mısınız?

BAŞKAN — Sayın Özyürek...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aynen devam edeceğiz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Çok az bir rakam...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aynen devam edeceğiz. Sizin bu konudaki ricanızı popülizm olarak görüyorum. Ben ülkenin bu noktadaki menfaatini düşünüyorum. Kusura bakmayın. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlar, şunu unutmayalım: Ülkemiz, eğer dışa bağımlı olduğu konularda, ürünlerde hiçbir zaman dıştan gelen zamma karşı kalkıp da burada böyle, keyif bağlamak suretiyle fiyatları düşüremez. Bunu yapamayız.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — “Vergiye indir” diyorum Sayın Başbakan, vergiyi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz bunu dışarıdan alıyor muyuz? Alıyoruz. Eğer burada üzerime daha fazla gelersen o zaman ben sana şunu söylerim...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Söyle.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, şimdi burada enteresan şeyler var...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Şimdi, Sayın Başkan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Akaryakıt darlığı halkı perişan etti.” Görüyoruz değil mi?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Evet.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Halkı perişan etti.” Görüyoruz...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kaç liraya satıyorduk o zaman, söyler misiniz? Kaç dolara satıyorduk?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kaça satarsan sat, o mal yoksa ben ne yapayım? Bu bir.

Bakınız...

YAŞAR AĞYÜZ (Gaziantep) — Deniz Fenerine gel, Deniz Fenerine...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ona da geliriz.

Bakın, “Aylardır tüp gaz alamayanlar geceleri de kuyruklarda geçirmeye başladılar.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Burada, burada... Bitmedi, bak, daha gerisi var. Bakınız, Baykal “Enerji darlığı sürecektir” diyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ben demiyorum, Sayın Baykal diyor, buyurun. Param var, gaz yok. Ne yapayım ben bunu? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Buyurun: “Devalüasyon piyasaya karabulut gibi çöktü. Fiyat artışları önlenemiyor.”

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Hikmetyar’ın resmini koy.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Dün de sabun, zeytinyağı, deri ve kösele fiyatlarına zam geldi.” Bitmedi...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Bizde de bir resim var Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Akaryakıt zammı yürürlüğe girdi, şeker satışları dün durduruldu.” Var mı böyle bir şey? Bitmedi...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Hikmetyar’ın resmini göster.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “5 litre benzin 500 lira. Akaryakıt darlığı yüzünden cinayet işlenmeye başlandı. Kırıkhan’da da benzin kuyruğunda 1 kişi öldü, 6 kişi yaralandı.”

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Şimdi bir litre benzin kaç, şimdi bir litre benzin kaç, onu da göster.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, değerli arkadaşlar, bir de Sayın Baykal bir ifade kullandı, o da çok enteresandı. Temiz havaya ne kadar hasret olduğunu biliyorum, biliyorum. Ama ben İstanbul’da doğdum, büyüdüm. Bakınız, sene 1992 “Kaldırın şu pisliği.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu CHP belediyesi kaldıramadı, bu pisliği. Kim kaldırdı? Bu fakir orada iş başına geldi, biz kaldırdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz kaldırdık. Bu çöpler, dağ gibi İstanbul’u istila etmişti ve hava kirliliğinden dolayı da o zaman Sabah gazetesi maske dağıtıyordu, maske ve vatandaş İstanbul’da maskeyle dolaşıyordu. Biz geldik maskeler kalktı ve temiz hava İstanbul’a hâkim oldu.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Ankara da şimdi öyle oldu, Ankara da şimdi öyle.

YAŞAR AĞYÜZ (Gaziantep) — Git bak şehirlere, hava kirliliğinden geçilmiyor.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Hikmetyar’ın resmi var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Buyurun bir haber daha: “Rüşvet SHP’ye böyle aktı.”

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Yazıklar olsun sana!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teferruatı burada.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Hâlâ otuz yıl önceki lafları söylüyorsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — E, şimdi, Genel Başkanın burada demin kartları gösterirken gayet memnundun da ben gösterirken niye rahatsız oluyorsun? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Niye rahatsız oluyorsun? Rahatsız olma.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Hayır, olmuyorum da... Başkan bize de o kadar süre tanısin.

HAKKI SUHA OKAY (Ankara) — Sayın Başkan, on dakikadır konuşuyor, müsaade ediyorsunuz. Bir saatlik süre sonunda konuşmasını toparlaması lazımdı. Sayın Başkan, sekiz dakika da ilave süre verdiniz.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen toparlayınız.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — O zaman ek süre verilsin bize de, biz de konuşalım.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, otomobil satışlarına bakalım. “Her taraf perişan” deniliyor ya, buyurun, 2007 Ocak-Ekim 256 bin otomobil satılmış, yerli. 2008 Ocak-Ekim 263 bin...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kasımda kaç satılmış, Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kardeşim, size ben geçen yılın rakamlarını veriyorum. İşte bu yılla da mukayese ediyorum.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kriz öncesini alıyorsunuz. Krizde durum ne onu bir anlatın bakalım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kasımda az da satılsa geçen yıla göre daha iyi olacak, merak etme. Bu durum da burada.

HAKKI SUHA OKAY (Ankara) — Bir saat içerisinde meramını anlatamıyor Başbakan. Artık yeter!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Enteresan olan, az önce, kapanan şirket sayıları soruldu.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Sayın Başkan, muhalefete de ek süre verecek misiniz? (AK PARTİ sıralarından “Dinleyin” sesleri)

Hayır, ek süre verecekse memnuniyetle dinlerim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O da şu: Bakınız, 2002’de açılan şirket sayısı 30.842. Geliyoruz 2007’ye, 55.351. Kapanan şirket sayısı 9.954. 2008 Ocak-Ekim’ini vereyim size. Açılan şirket 43.239, kapanan 7.748. Muhasebecisiniz, mali müşavirliğiniz var, bilirsiniz bunları. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Bir önceki yıla göre ne kadar kapanmış ona bakın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Özellikle bir konum daha var, onu da söyleyeyim. Geri kalanlarını inşallah final konuşmamızda yaparız. O da şu: Kişi başına düşen gayrisafi yurt içi hasıla, arkadaşlar, Avrupa Birliği tanımı, 2002’de 3.517, 2007’de 9.305...

AKİF EKİCİ (Gaziantep) — Sayın Başbakan, otuz yıl önceki gibi konuşuyorsun. Başbakan gibi konuş! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu yılsonu itibarıyla 10 bin doları geçiyor, bunun da müjdesini veriyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Borç stokuna gelince... Borç stoku 2003'te 67,4 gayrisafi yurt içi hasılaya oranla.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) — Halk aç...

BAŞKAN — Lütfen arkadaşlar...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2007'de 38,8. Borç stoku da bakın nereden nereye düşmüş.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) — 1979 yılının konuşmalarını yapıyorsunuz. Otuz yıl önceki konuşmaları yapıyorsunuz.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Bir de oğlunuz öğrenciyken nasıl gemi aldı onu anlatsanıza Sayın Başbakan. Nasıl armatör olunuyor bir de bunu anlatın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onu özel gelirsin, anlatırım sana.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Öğrenciler nasıl kazanıyor gemileri?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onu özel gelirsin anlatırım sana.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen tamamlar mısınız?

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Kaç liraya aldı?

BAŞKAN — Sayın Kaplan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, son bir şey, o da şu: Telekom'la alakalı Sayın Baykal'ın bir yaklaşımı oldu, az önce söylediler.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Benim de öğrenci çocuğum var, gemi alamıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, bakın bir gerçeği gözden kaçırmayalım, o da şu: Bir, bir defa Telekom satışı bir rekordur. Bakın, o günkü gazetelerin başlıkları: "Bu bir rekor." O günkü gazetelerin başlığı. "En büyük satış."

AKİF EKİCİ (Gaziantep) — Sayın Başbakan, ülke yanıyor, yanıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Arkadaşlar, bakınız, biz yeni bir anlayışı ülkede egemen kıldık.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kurumlar vergisini niye sonradan indirdiniz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nedir? Devlet ekonominin, ticaretin içinden çekilecek, özel sektör orada rol alacak ve özel sektörün rol alması sebebiyledir ki bugün hamdolsun bizim zarar eden veya iflasa giden devletin şirketlerinin sayısı yok denecek noktaya geliyor. Burayı yakaladık.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Telekom zarar etmiyor ki kâr ediyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir diğer konu, o da şu: Değerli arkadaşlar, özellikle Adıyaman'la alakalı orada da şirketlerin kapatıldığı söyleniyor. Yanlış bilgi. Adıyaman organizeden aldığım bilgi, Vali Bey'in açıklamasıdır şu...

ŞEVKET KÖSE (Adıyaman) — Sayın Başbakan, burada!

BAŞKAN — Sayın Köse, bir dakika lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben Vali Bey'in açıklamasını söylüyorum. Benim Valim bu noktada çok daha hassastır ve yirmi iki işletme değil iki işletme kapandı. *(Gürültüler)* Bilgileri kaynağından alırsanız Sayın Baykal, sizi yanınızdakiler yanıltmamış olur. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kaç işçi çıkarılmış?

ŞEVKET KÖSE (Adıyaman) — Yarım saat önce bana faks geldi. Lütfen doğruyu söyleyin Sayın Başbakan. Siz Adıyaman'da fabrikalar kapattınız, tütünü yok ettiniz, insanları açlığa mahkûm ettiniz.

BAŞKAN — Sayın Köse, lütfen...

ŞEVKET KÖSE (Adıyaman) — Burada, Zafer Çağlayan... Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı bir saat önce bana faks çekti, 35 fabrika kapatıldı. Lütfen... Burada!

BAŞKAN — Sayın Köse...

ŞEVKET KÖSE (Adıyaman) — Lütfen doğruları söyleyelim. *(Gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen bitirin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2009 mali yılı bütçesinin ülkemiz için, milletimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, tüm milletvekili arkadaşlarımı saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.⁸³ *(AK PARTİ sıralarından ayakta alkışlar)*

⁸³ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 23, Cilt 34, Birleşim 28, Sayfa 86-108*

27 Aralık 2008 Cumartesi

2009 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Nedeniyle Yaptığı Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; öncelikle 2009 yılı merkezî bütçenin gerçekten gerek komisyonlarda gerekse Genel Kuruldaki geceli gündüzlü yoğun çalışmalarından sonra, yorucu çalışmalardan sonra bugün başarıyla tamamlanarak noktalanmış olması ve gösterdiğiniz bu kabul sebebiyle şahsım, Hükûmetim adına sizlere özellikle teşekkür ediyorum.

Şüphesiz ki önümüzde uzun, zorluklu bir yol var ve bu bütçeler, bizim aynı zamanda heyecanımızı artıran ve geleceğe yönelik atacağımız adımlarda da bize yol gösterici olacak. Şu anda mevcut bütçemizle 2009 noktasında gerek yatırımlarda gerekse diğer atacağımız adımlarda yatırıma, üretime, istihdama yönelik kararlılığımız devam edecektir. Türkiye, her geçen gün bir önceki güne göre daha ileri olacaktır, bundan kimsenin şüphesi olmasın, bugüne kadar olduğu gibi. Görevi devraldığımız günden bugüne nasıl daha ileri olduysa bundan sonra da daha ileri olacaktır. Yeter ki dayanışmamız artsın, yeter ki dayanışma içerisinde hep birlikte bu yükü kucaklayalım, kaldıralım.

Ben bu vesileyle, tekrar, gösterdiğiniz bu nezakete, bu anlayışa şahsım, Hükûmetim, milletim adına çok çok teşekkür ediyorum ve 2009 yılına girerken yeni yılın, ülkemiz için, milletimiz için, insanlık için barışa, sevgiye, kardeşliğe vesile olmasını da ayrıca temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum. *(AK PARTİ sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Başbakan.⁸⁴

⁸⁴ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 37, Birleşim 39, Sayfa 282

23 Nisan 2009 Perşembe

TBMM'nin Kuruluşunun 89. Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bu anlamlı günde yüce Meclisimizi ve siz değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 89 uncu yıl dönümünü milletçe büyük bir coşkuyla kutluyoruz. Seksen dokuz yıl önce Ankara'da Ulus'taki ilk binasında dualarla açılan Meclis, Kurtuluş Savaşı'mızı sevk ve idare etmiş, İstiklal Savaşı'mızı zaferle sonuçlandırmış, ardından da Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna zemin hazırlamıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu ülkenin ve bu milletin gururudur. Meclis haklı gururumuz olmasının yanında milletimizin uzun ve şanlı tarihi boyunca elde ettiği en önemli kazanımlarından biridir.

Misakımillî sınırları içinde Türkiye halkını oluşturan her kesim, dil, din, etnik köken ve mezhep ayrımı yapılmaksızın Büyük Millet Meclisinde temsil edilmiş ve bu Meclis millet iradesinin kalbi olmuştur.

23 Nisan 1920'ye yani Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulmasına uzanan yol son derece meşakkatli bir yol olmuştur. Bu meşakkatli yolculuğun tüm safhalarını ülkemizin tüm fertlerinin, özellikle de yeni nesillerin çok iyi kavraması, anlaması ve her an hatırlarında bulundurması son derece önemlidir.

Balkanlarda, Hicaz'da, Kanal'da, Çanakkale'de, Sarıkamış'ta ve benzeri birçok cephede verdiğimiz şehitleri anlamadan, çatısı altında bulunduğumuz bu yüce Meclisin değerini yeterince anlamak elbette mümkün değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışına giden yol, vatanın dört bir köşesinde hemen her aileden en az bir şehidin, bir gazinin mübarek kanları üzerine inşa edilmiştir.

Bu aziz Meclisin sevk ve idaresinde yürütülen İstiklal Savaşı'mız ise bu milletin en zor zamanlarında bile nasıl kenetlendiğinin, nasıl bir ve bütün olduğunun en müşahhas göstergesidir.

71,5 milyon vatandaşımızı aynı çatı altında toplayan, her birinin hedef, arzu ve iradesini bünyesinde barındıran, bizi bir millet olarak birbirimize sımsıkı bağlayan bu yüce Meclistir.

Bizim Çanakkale Muharebemizi anlayamayan nasıl bir millet olduğumuzu anlayamaz. Bizim Sakarya Muharebemizi kavrayamayan nasıl bir halk olduğumuzu kavrayamaz. 23 Nisanı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin nasıl ve ne şartlarda kurulduğunu bilmeyen bu milletin büyüklüğünü anlayamaz. Onun içindir ki milletimizi çıkmaz mecralara ve tehlikeli maceralara sürüklemek isteyenlerin çabaları beyhudedir. Aramıza nifak sokmaya, bizi birbirimize küstürmeye, bizi birbirimizden uzaklaştırmaya çalışanların gayretleri boştur. İstikrar ve güven zeminini zedeleyip bizi zayıflatmaya çalışanlar her zaman kaybetmiştir, bundan sonra da kaybetmeye mahkûmdur.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, değerli konuklar; millî egemenlik kavramı Türkiye Cumhuriyeti devletinin demokratik meşruiyet temelinde kurulduğunun en açık ifadesidir. Cumhuriyetimizin kurucusu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk başkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk Millî Mücadele'nin en zor şartlarında bile her meselede Meclisin iradesine başvurmuştur. Kurtuluş Savaşı sürecinde kimi kişi ve kurumların Meclis iradesinin üzerinde tutma çabalarını bizzat Gazi Mustafa Kemal Atatürk engellemiştir. Egemenliğin de, siyasi temsil yetkisinin de, meşruiyetin de kaynağı millet olmuştur.

Aradan geçen seksen dokuz yılda çok büyük tecrübeler kazandık. Bugün millî egemenlik kavramıyla birlikte demokrasimiz daha ileri noktalara ulaşmış, daha gelişmiş durumdadır. Çok partili demokratik hayatın başladığı andan itibaren millî iradeyi ve demokrasiyi tartışma konusu yapanlar, millî iradenin tecelli ettiği demokratik seçimlerde aziz milletimizden en anlamlı cevabı almışlardır. Unutmamak gerekir ki demokrasiyi ve millî iradeyi zayıflatmak Türk milletini ve Türkiye Cumhuriyeti'ni zayıflatmakla eş anlamlıdır. Hiç şüphesiz ki daha çağdaş, daha modern, daha müreffeh bir Türkiye, demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olan cumhuriyetimizin Avrupa Birliği sürecinde reformcu bir çizgide ilerlemesiyle, küresel rekabet gücünü daha da artırmasıyla mümkün olacaktır.

Şunu burada bir kez daha hatırlatmakta fayda görüyorum: Bugün dünyanın 17'inci büyük ekonomisi hâline gelmiş bir Türkiye var. Bugün 742 milyar dolar gayrisafi yurt içi hâsıla büyüklüğüne ulaşmış bir Türkiye var. Bugün 132 milyar dolar ihracat hacmine, 334 milyar dolar dış ticaret hacmine ulaşmış bir Türkiye var. Bugün komşularıyla meselelerini çözüm yoluna koymuş, bölgesinde ve dünyada barışa katkı sağlayan, küresel meselelerde ağırlığı olan, saygınlığını yeniden kazanmış bir Türkiye var ve bugün Avrupa Birliğine tam üyelik yolunda kararlılıkla ilerleyen, gecikmiş reformlarını cesaretle yapan, demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti yapısıyla bölgesine örnek teşkil eden bir Türkiye var. Bu Türkiye, işte bu yüce Meclisin eseridir. Bu Türkiye, millî iradeye ve demokrasiye samimiyetle sahip çıkan bu milletin eseridir. Millî irade ve demokrasiye yönelik her türlü girişim, aynı zamanda Türkiye'nin büyümesine, ilerlemesine, kalkınmasına, güçlü ve saygın bir ülke olmasına yönelik engelleyici bir girişim olarak algılanacaktır. Bu aziz millet ve bu yüce Meclis elbette ki bu tür olumsuz girişimler karşısında, tarihi boyunca olduğu gibi bugün ve bundan sonra da kararlı ve tutarlı bir duruş sergileyecektir, çünkü Türk milletinin karakteri bağımsızlıktır, hür iradesine ve onuruna sonuna kadar sahip çıkmaktır. Her türlü baskı ve haksızlığa karşı amansız bir duruş sergilemektir. Her türlü hukuk dışı teşebbüs, her türlü karanlık girişim, Türkiye Büyük Millet Meclisini ve demokrasiyi hedef alan her türlü yeraltı örgütlenmesi, demokrasi ve hukuk çerçevesinde mutlaka bertaraf edilecektir, çünkü çocuklarımıza aydınlık bir gelecek emanet etmek, onlara güçlü bir Türkiye teslim etmek gibi bir sorumluluğumuz, bir yükümlülüğümüz var. Bugün aydınlık bir Türkiye için ter dökmeyenler, fedakârlıkta bulunmayanlar, cesaret sergilemeyenler çocuklarımıza bugünkünden daha iyi bir Türkiye emanet edemezler. Bugün karanlıkları aydınlığa kavuşturmak için samimi bir tavır ortaya koyamayanlar, yarın çocuklarımızın yüzüne bakmakta zorlanırlar. Dünyanın ilk ve tek çocuk bayramı olan 23 Nisan'da çocuklarımıza bugünkünden daha iyi bir Türkiye teslim edeceğimize dair kararlılığımızın altını bir kez daha çiziyorum.

Sözlerime son verirken, Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere bütün istiklal kahramanlarımızı, şehit ve gazilerimizi, bu Mecliste görev yapmış bütün siyasetçilerimizi şükranla anıyorum.

Huzurlarınızdan ayrılırken, yüksek heyetinizi ve sizlerin şahsında aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. *(AK PARTİ sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Başbakan.⁸⁵

⁸⁵ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 44, Birleşim 81, Sayfa 239-241

13 Kasım 2009 Cuma

Demokratik Açılım Konusunda Genel Görüşme Açılmasına İlişkin Önerenin (8/11) Görüşmeleri Münasebetiyle Yaptığı Konuşma

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyor, millî birlik ve kardeşlik sürecimizi ele almak üzere yaptığımız genel görüşmenin ülkemiz, milletimiz ve demokrasimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Üç gün önce vefatının 71'inci yıl dönümünde minnetle andığımız Gazi Mustafa Kemal, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılış öncesinde yayınladığı tebliğde, o günden yani 23 Nisan 1920'den itibaren askerî ve sivil bütün makamlarla, bütün milletin tek merciinin Büyük Millet Meclisi olacağını ifade etmişti.

Türkiye Büyük Millet Meclisi o günden itibaren bu aziz milletin tek mercii olmuştur. Bu Meclis gazi bir meclistir. Bu Meclis Kurtuluş Savaşı'mızı sevk ve idare eden meclistir. Bu Meclis millet iradesinin tezahür ettiği, tecessüm ettiği meclistir.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Ne iradesi ya!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu Meclis, açıldığı 23 Nisan 1920'de bu ülkenin bütün renklerini, bütün çiçeklerini, bütün kokularını, bu ülkenin topyekûn sesini, nefesini bünyesinde toplamış, bu ülkeyi teşkil eden, cumhuriyeti kuran bütün unsurları çatısı altında birleştirmiş bir Meclistir.

1920'de ilk Mecliste Ankara Mebusu Mustafa Kemal var, Afyonkarahisar'dan Ömer Lütfi Argeşo var, Ardahan'dan Filibeli Hilmi var, Balıkesir'den Abdülgafur Efendi var, Bilecik'ten Mostarlı Boşnak Ahmet Lakşe var, Bitlis'ten Derviş Sepunç var, Burdur'dan Mehmet Âkif Ersoy var, Çankırı'dan Müştak Torbo var, Diyarbakır'dan Abdülhamid Hamdi var, Manisa'dan Çerkez Reşit var, Dersim'den Diyap Ağa var.

Kurtuluş Savaşı'na başkumandanlık yapan, Türkiye Cumhuriyeti'ni inşa eden ruh ve irade, Türkiye'nin tüm unsurlarını işte bu Mecliste cem etmiştir.

Atatürk'ün en büyük başarılarından biri, her türlü farklılığı önce Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, ardından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı paydasında birleştirmek, millet olma bilincini güçlendirmek olmuştur. İlk Meclisin açılışında Gazi'nin dile getirdiği şu ifadeler her an hatırdta bulundurulmalıdır. Daha önce de ifade ettim yine bu kürsüde, ama biliyorsunuz tekrarda fayda vardır: “Efendiler, burada maksut olan ve Meclisi âlinizi teşkil eden zevat, yalnız Türk değildir, yalnız Çerkez değildir, yalnız Kürt değildir, yalnız Laz değildir. Fakat hepsinden mürekkep anasırı İslamiye'dir, samimi bir mecmuadır.”

Bu Meclis, aziz milletimizin hamurunu “çokluk içinde birlik” anlayışıyla yoğurmuş, milletimizin birlik ve bütünlük ruhunu tesis etmiştir.

Büyük Millet Meclisinin Kayseri'ye taşınması teklifi karşısında söz alan ve “Biz buraya Ankara'dan kaçmak için gelmedik, savaşmaya, dövüşerek ölmeye geldik” diyen Dersim Mebusu Diyap Ağa, bu cumhuriyetin hangi ruh ve ideal üzerine inşa edildiğinin en somut abidelerinden yalnızca bir tanesidir. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Seksen dokuz yıl boyunca da bu Meclis hep milletin Meclisi olarak kalmıştır ve evvel Allah, bundan sonra da hep öyle kalacaktır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Türkiye'nin her

mesalesinin çözüm yeri burasıdır. Türkiye’de her meselenin cesaretle, samimiyetle açık seçik konuşulacağı zemin işte bu Meclistir. Bu Meclis seksen dokuz yıl öncesinin gerisine düşemez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu Meclis, seksen dokuz yıl önce, renklilik üzerine, özgürlük üzerine, en önemlisi de demokrasi üzerine inşa ettiği temellerinden ve ilkelerinden taviz veremez. Varlık yokluk mücadelesi veren, istiklal mücadelesi veren bir milleti küllerinden ayağa kaldıran bu şanlı Meclis, elbette, her türlü sorunu ele alabilecek, her türlü sorunu çözüm yoluna koyabilecek bir tarihî geçmişe, derin bir tecrübe ve sağduyuya sahiptir. Türkiye’nin en önemli sorun alanlarıyla ilgili meseleleri de elbette Mecliste konuşmak, tartışmak durumundayız, bu amaçla genel görüşme yapılmasını istedik. Bundan daha doğal, daha tabii ne olabilir. Her meselenin özgürce konuşulduğu, cesaretle konuşulduğu, millet adına konuşulduğu, nezaketle, edeple, adapla, karşılıklı saygıyla, hoşgörüyle ele alındığı ilk Meclis, bugünkü Meclis için bir model olmak, bir ilham kaynağı olmak zorundadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, iktidar kadar muhalefet de demokrasinin olmazsa olmaz unsurudur. Muhalefetin iktidarla her konuda bire bir aynı düşünmesi asla teklif edilemez, düşünülemez de, her konuda ittifak etmesini asla bekleyemeyiz. Bu, demokrasinin de doğasına aykırıdır ancak her konuya, sırf iktidarın önerisidir, fikridir, girişimidir diyerek karşı çıkmak, yapıcı bir öneri, yapıcı bir eleştiri getirmek yerine, temelden her meselenin karşısında durmak millet istifadesine değildir, ülkemizin istifadesine değildir. Demokrasinin en temel şartı diyalogdur, müzakeredir, uzlaşma aramaktır. Her konuda uzlaşmak, her konuda aynı düşünmek demokrasinin bir gereği değildir ama her türlü farklılığa rağmen konuşmak, tartışmak, sorunlara çözüm aramak demokrasinin bir gereğidir. Konunun özüne dönük görüş beyan etmek, eleştiri getirmek yerine “Hükûmet kendisini anlatmasın” diye çaba göstermek, farklı polemiklerle konuyu saptırmaya çalışmak bir muhalefet tarzı olamaz.

Bizler bu Mecliste yeni değiliz. Uzun yıllardır bu Mecliste olan milletvekilleri var. Bu Meclisin kurulduğu günden beri tutanakları var. Bugün Türkiye’nin her tarafında bizi izleyen -ekranları başında- aziz vatandaşlarımız siyasette tutarlılık istiyor. İzleyici tribünlerine eli tutularak getirilenler olursa, bunlar bu Meclisin asaletiyle bağdaşmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Milletin Meclisindeki üslup, elbette çocuklara, elbette gençlere, elbette tüm bir millete örnek teşkil edecek bir üslup olmalı, sağduyuyu ve akliseli yansıtan bir üslup olmalıdır.

Değerli Milletvekilleri, seksen altı yıl önce birlik, beraberlik ve dayanışma üzerine inşa ettiğimiz cumhuriyet, seksen altı yıl boyunca gelişerek, güçlenerek, bölgesinde ve dünyada tarihine, kültürüne, medeniyete yaraşır bir ağırlık kazanarak bugünlere ulaşmıştır. Cumhuriyet, seksen altı yıl boyunca dünyadaki değişime ayak uydurduğu ölçüde, demokrasisini ilerlettiği ölçüde, kendisini yenilediği, reformları hayata geçirdiği ölçüde ilerlemiş ve kalkınmıştır.

Şu hususa da özellikle dikkatlerinizi çekmek istiyorum: Trablusgarp Savaşı’nda Tobruk ve Derne’de savaşı, Balkan Savaşı’nda Gelibolu, Bolayır, Dimetoka ve Edirne’yi savunan, Çanakkale Savaşı’nda Anafartalar Grup Komutanı olarak zafere imza atan ve Kurtuluş Savaşı’mızın Başkumandanı olarak bu ülkeyi istiklaline kavuşturan Gazi Mustafa Kemal, cumhuriyetin ilanının hemen ardından, savaştığı tüm ülkelerle diplomatik ilişkileri geliştirmenin gayreti içinde olmuştur. Atatürk kin gütmemiş,

intikam hissi içinde olmamış, küsmemiş, husumet beslememiş, tam tersine, işgalci ülkelere Kurtuluş Savaşı'nda gereken cevabın verildiği düşüncesiyle yeni bir dönem başlatmıştır.

Gazi Mustafa Kemal, ülkenin etrafına duvarlar örmemiş, ülkenin ufkunu daraltmamış, tam tersine, "yurtta sulh, cihanda sulh" diyerek, Türkiye'yi büyütmenin mücadelesine, istikbal mücadelesine yoğunlaşmıştır.

Soruyorum: Yurtta sulhu tesis edemeyenler, cihanda sulhu tesis edebilir mi? Bunun başarılması lazım. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bugünün ulusal ve uluslararası meselelerini dar kalıplar üzerinde inşa edenler, meselelere hissi yaklaşanlar, ulusal ve uluslararası problemleri kin, nefret ve intikam duygusuyla mülhaza edenler cumhuriyetin kuruluş ruhuna ve kurucusuna haksızlık ederler.

Biz, "Türkiye'nin üç tarafı denizlerle, dört tarafı düşmanlarla çevrili" diyen bir anlayışla değil, "yurtta sulh, cihanda sulh" anlayışıyla hareket ediyoruz. Biz, düşman üretmek değil, dost kazanmak anlayışıyla bir yaklaşım üretiyoruz. Bizim barışçı, aktif dış politikamızı eleştiren anlayış eğer o gün var olsaydı, ne Kurtuluş Savaşı son bulurdu ne Lozan olurdu ne cumhuriyet ayakları üzerinde doğrulurdu. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Emin olun ki bu anlayış, Atatürk'ün diplomatik temaslarına da, dünyada sulh anlayışına da karşı gelir, ayak diretirdi.

Türkiye Cumhuriyeti 29 Ekim 1923'te ne kadar büyük düşündüyse bugün de o kadar büyük düşünmek durumundadır. Bu devlete ve bu millete büyük düşünmek yaraşır. Bizler, küçük meselelere takılıp kalamayız. Hükûmet olarak ülkemiz için, millet olarak, devlet olarak tarih boyunca her zaman büyük düşündük, büyük adımlar attık, büyük hedefler belirledik ve büyük ideallerin peşinde olduk. Bugün de aynı ruh ve aynı heyecanla büyük düşünmek ve büyük hedeflere doğru kararlı adımlarla ilerlemek bizim ve tabii ki bu yüce Meclisin asli vazifesidir. Bu yüce Meclis, memleketin meselelerine çözüm üretecek güce sahip bir Meclistir. Hiçbir ülke, hiçbir topluluk, hiçbir grup ya da zümre milletin bu aziz Meclisine hiçbir şey dayatamaz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, bu Meclis yıllar yılı hayalî tehditlerle meşgul edilmiştir, şimdi olduğu gibi; içini bildikleri için değil, gerçekleri bildikleri için değil, dış güçlerin talimatlarıyla, oralardan verilen emirlerle, "Büyük Orta Doğu Projesi" gibi ifadelerle.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Eş Başkanı değil miydin, yalan mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — "Nedir?" diye sorsanız, "İçerisinde ne var?" diye sorsanız bilmezler, söyledikleri bir şey de zaten yok. Hiçbir zaman bir belgeye, bir delile bağlı olarak da konuşamazlar çünkü o kapasiteleri de yok. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Böyle bir durumları var.

Bu ülkenin enerjisi, var olmayan tehditler nedeniyle ne yazık ki israf edildi.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) — Obama'yı ayakta siz alkışladınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dünya değişirken, dönüşürken, gelişirken bu ülke sonu gelmeyen tartışmalarla, çözüm üretilmeyen meselelerle oyalandı, duraklatıldı, geri bırakıldı.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) — Sayenizde!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bugün, o eski anlayışla, o eski siyaset tavrıyla, artık tedavülden kalkmış siyasi üslupla Türkiye'yi, yeni tehditler, yeni korkular, var olmayan ve var olmayacak yeni düşmanlar üretmek suretiyle kimsenin sanal tehditler üretmeye hakkı yoktur. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Terör de mi sanal, PKK da mı sanal?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hükûmet olarak yedi yıldır bu ülkenin kronik meselelerini çöze çöze bugünlere geldik.

Enflasyondan faizlere, dış ticaretten uluslararası yatırımlara, turizm gelirlerinden ücretlere, bölünmüş yollardan dersliklere...

ALİ KOÇAL (Zonguldak) — Millet aç, millet aç!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...modern teknolojiyle donatılmış okullardan üniversitelere, yüksek standartlı demokrasiden dış politikaya kadar her alanda ezberleri bozduk, statükoyu değiştirdik ve ülkemize yeni bir ufuk çizdik. *(MHP sıralarından "Telekulak başladı" sesi)*

Herkes görevini yapıyor, merak etme.

Yedi yıl boyunca ekonomiyi, toplumsal yaşamı, dış politikayı, sağlam bir zeminde yüceltmek ve büyütmek için demokratik hak ve özgürlükleri olabildiğince genişlettik ve bu iktidar döneminde, temel hak ve özgürlüklerin almış olduğu irtifa hiçbir dönemde olmamıştır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bugün, çağdaşlığın da modernliğin de evrensel değerlerle buluşmanın da yolu demokrasiden, daha ileri, daha gelişmiş bir demokratik standarda ulaşmaktan geçiyor. Ülkemizdeki tüm sorun alanlarına el atmak, sıkıntıları hafifletmek, demokrasiyi her alanda hâkim kılmak için demokratik açılım sürecini başlattık. Yani, bu olayı, sadece terör sorunu olarak algılamak veya anlatmak ayrı bir yanıştır, sadece Kürt sorunu olarak algılamak veya anlatmak ayrı bir yanıştır.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, hedef, millî birlik ve kardeşlik projesidir. Süreç, demokratik açılım sürecidir.

Değerli arkadaşlarım ve burada tabii ki öncelikli sorun, terörle, terör sorunuyla mücadeledir, etnik unsurların sorunlarıyla mücadeledir. Bunun içinde Kürt sorunu da vardır, Arnavut sorunu da vardır, benim Türk vatandaşımın sorunu da vardır, Laz, Abaza, Arnavut, Roman, hepsinin sorunları vardır kendilerine göre. Bunları çözmek durumundayız.

Bunun yanında azınlıkların da sorunları var...

AKİF AKKUŞ (Mersin) — Öyle bir sorun yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...inanç gruplarının sorunları var.

Sana gelmiyor, bana geliyor bunlar. Bu sorunlar bana geliyor.

AKİF AKKUŞ (Mersin) — AKP sorunu var.

BAŞKAN — Lütfen Sayın Milletvekilleri...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Size gelmiyor çünkü kimse sizi zaten muhatap olarak kabul etmez. Sizin irapta yeriniz yok. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Ve özellikle bir şeyi ifade etmek istiyorum. Bu sorunlar, şöyle tarihe baktığımız zaman... Bakıyorsunuz, taa Ziya Gökalp döneminde, cumhuriyetin ilk yıllarında buna yönelik projeler üretilmiş. Sayın Baykal az önce “Bakın, yirmi yıl önce biz bunu yaptık” diyor. Neyi? Kürt sorunuyla ilgili bir proje ifade etmiş. Ama bakıyorsunuz ki şimdiki konuşmalarla onun arasında değişik farklılıklar var.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yok, yok. Hiçbir fark yok. Anlamamışsın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu da çok enteresan.

Notlar elimde var. Tutanaklar da var, notlar da var.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Anlamamışsın, hiç anlamamışsın. Farkında bile değilsin. Zaten sorun da o.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İstiyoruz ki her sorun alanı, demokratik standartların yükselmesiyle...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen farkında değilsin o işin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...temel hak ve özgürlüklerin gelişmesiyle...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Anlama kapasiten yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...adalet ve hakkaniyetin her alanda, her vatandaşı kuşatmasıyla, ezilen, horlanan, dışlanan herkesin kucaklanmasıyla aza insin.

Değerli arkadaşlarım, yedi yıl boyunca bu anlayıştan, bu yaklaşımdan, bu kucaklayıcı tavırdan taviz vermedik. 72 milyon vatandaşımızın her birinin sofrasındaki ekmeğin özellikle büyütülmesi gayreti içerisinde olduk. Her bir vatandaşımızın derdini dinledik. Çare üretmenin, derman bulmanın mücadelesi içinde olduk. *(CHP ve MHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Lütfen Sayın Milletvekilleri...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Tabii, tabii, sadaka kültürü.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, şahsım ve grubum, diğer liderler konuşurken en ufak bir müdahalede bulunmadılar. Bakın, şu anda, maalesef, şurada, bakıyorum, özellikle iki muhalif grup sürekli laf atıyor.

ALİ KOÇAL (Zonguldak) — Konuşma üslubunuzu ona göre ayarlayın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, ben hem Hükûmet adına hem de grubumun Başkanı sıfatıyla konuşuyorum. Lütfen, anlayın ki anlatabilesiniz. Dinlemesini öğrenin. Dinlemediğiniz sürece de hiçbir şeyi anlatamazsınız bu ülkede. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, siz Genel Kurula hitap edin.

Değerli arkadaşlarım, lütfen Hatibi dinleyelim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çözüm üretmeyen bir siyaset, sorunları ele almayan, hafifletmeyen bir demokrasi, halkın taleplerine duyarsız kalan bir devlet anlayışı olamaz. İşte bu noktadan hareketle bizler dedik ki: “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın, insanı yücelt ki devlet yücelsin.”

Demokrasiden hiç kimsenin korkusu, çekincesi, tereddüdü olmasın. Demokrasi bu ülkeyi bozmaz, merak etmeyin. Tam tersine, birleştirir, bütünleştirir, kardeşliğimizi daha da pekiştirir. Demokrasi korkuların -özellikle söylüyorum- pazarı değil, panzehiridir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Demokrasi en temel meşruiyet zeminidir. Meşru siyasetin görevi, iktidarıyla, muhalefetiyle, bütün sivil mekanizmalarıyla meşruiyet alanını genişletmektir. Vatandaşların...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Bir araçtır.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, aynen öyledir! Aynen öyledir!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Tramvaydır.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aynen öyledir! Bütün sistemler, dinler, hepsi insanın mutluluğu için birer araçtır. Amaç insanın mutluluğudur, bunu öğren! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bizim demokratik açılmadan, millî birlik ve kardeşlik projesinden kastımız budur, yani sorunların minimize olduğu bir Türkiye, her yönüyle. Bunun için de bizim muhatabımız, ele aldığımız bu devlet projesiyle, millettir -destek veren olur, olmayan olur, millettir- ve biz bugün milletimizin vekillerinin huzurunda bunu konuşuyoruz ve yarından itibaren milletimize gidiyoruz ve seksen bir vilayette milletimize anlatacağız.

RAHMİ GÜNER (Ordu) — İçinde ne var acaba?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) —Yani, Sivas'ın ötesine gitmemek gibi bir durumumuz, kaygımız yok, seksen birin seksen birine de gideceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Aksini iddia edenler, bize eski yöntemleri önerenler, “Yangını niye söndürmek istiyorsunuz? Bırakın devam etsin, bırakın bu yara açıkta kalsın, kanama devam etsin” demiş olmuyorlar mı? Hayır, doğru yol bu değil, aklın ve vicdanın yolu bu değil, demokrasinin yolu bu değil. Biz diyoruz ki: “Peki, nedir? Onu söyleyin.” Biz diyoruz ki: “Türkiye’ye güvenin, demokrasiye güvenin.” Bakın, birçok başlıkları -az önce- İçişleri Bakanım hepsini başlıklar hâlinde burada ifade etti ama siz anlamakta zorlanıyorsanız benim söyleyecek bir şeyim yok.

Bakınız, değerli arkadaşlarım, farklılık zenginliktir, farklılık renktir. Gökkuşağı ne kadar güzelse, ne kadar muhteşemse, ne kadar etkileyici ise farklılık da o kadar güzeldir, o kadar muhteşemdir, o kadar etkileyicidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu ülkenin dağlarını, Ağrı'yı, Munzur'u, Kaçkar'ı, Erciyes'i, Uludağ'ı, bütün o döşeyen binlerce, 10 binlerce çiçek, farklılıklarıyla, farklı renkleri, farklı kokuları, farklı güzellikleriyle bizi mest eder. Hepsinin kökü bu topraktır. Burada herhangi bir sıkıntısı benim grubumun yok ama bunu benim grubuma sormaya da kimsenin hakkı yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Her biri suyunu, Kızılırmak'tan alır, Dicle'den alır, Fırat'tan alır, Yeşilırmak'tan, bu ülkenin tüm nehirlerinden alır. Hepsi bu toprakların çiçeğidir, hepsi bizim çiçeğimizdir. Hep beraber... Derdimiz bu zaten.

Biz, yanı başımızdaki komşumuzun derdini biliriz, hastalığını biliriz, ihtiyaçlarını biliriz ama etnik kökenini bilmeyiz, bilsek de inkâr etmeyiz, hor görmeyiz, sadece saygı duyarız. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Biz millet olarak öyle bir medeniyetten geliyoruz. “Komşusu açken tok yatan bizden değildir” anlayışıyla bir tas çorbayı komşumuzla paylaşabilme anlayışını gösterebilen bir halkız. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bunu küçümsemeye de kimsenin hakkı yok. Bu farklı bir alicenaplıktır, farklı bir kadirşinaslıktır.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Komşunun sandalı yoksa benim gemim olsun mu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kimse de bunu bir sadaka kültürü olarak vasıflandıramaz. Burada da bir dalalet var, bir gaflet var. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Çok önemli bir şey bu.

Biz, insanı insan olduğu için, açık konuşuyorum, ne Türk olduğu için ne Kürt olduğu için ne Laz olduğu için ne Gürcü, Abaza, Pomak, vesaire –neyse- olduğu için sevmiyoruz. Biz, yaratılanı Yaradan’dan ötürü seviyoruz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Doğrusu, zaman zaman benim alındığım, gücendiğim bazı durumlar olur bazı topluluklarda. Örneğin...

YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) — Meclis Başkanı mesela...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla)- ...Kürt kökenli vatandaşına birisi kalkar şu Kürt, şu Laz, şu Türk... Arkadaşlar, yani bu tür ifadeleri yakıştırmak bile yanlış. Sanki o ifadeyle orada bir küçümseme mantığı yatıyor. Bunlardan bir defa kurtulmak lazım. *(MHP sıralarından gürültüler)* Sen söyleme ya, ben duyduklarımı, bildiklerimi, gördüklerimi söylüyorum, bu gerçekleri söylüyorum. Zaten sıkıntının altında bu var.

YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) — “75 Kürt milletvekili var” dediniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geçenlerde benim İçişleri Bakanım bir şey söyledi, burada kıyamet kopardınız. Ben söylüyorum: Bakınız son seçimlere, ondan önceki 22 Temmuz seçimlerine sizler seçim neticesi olarak dikkat edin, Güneydoğu ve Doğu’da aldığınız oylar ortadadır ve sizlerin oralarda bir bölge partisi olduğunuz ortadadır. Benim milletim size niçin oralarda oy vermiyor, ortadadır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Biz oraların birinci partisiyiz. Güneydoğu Anadolu’da da birinci partiyiz, Doğu Anadolu’da da birinci partiyiz, toplamında da birinci partiyiz, yedi siyasi bölgenin yedisinde de birinci partiyiz, yedisinde de. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Seksen bir vilayetin sekseninde milletvekili çıkartan tek parti biziz; niçin? Çünkü halkımızın tümünü kucaklıyoruz. Dışlamak bizim anlayışımızda yok, ayrımcılık bizim anlayışımızda yok. Dedim ya, yaratılanı Yaradan’dan ötürü seviyoruz, bizim anlayışımız bunun üzerine inşa edilmiş. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Halepçe’de katledilen masum yavruların, masum insanların acısını ta yüreğinde hisseden yegâne millet, evet, Türk milletidir. Onlara olduğu gibi, 1991’de yerinden yurdundan, köyünden, toprağından edilen 1 milyon Iraklı Kürt kardeşimize kucak açan yegâne millet biz olduk. Ben o dönemde, İstanbul’da bir partinin Başkanıydım ve tırlarla ilaç götürdüm, yiyecek götürdüm, gıda götürdüm. Niye?

ŞAHİN MENGÜ (Manisa) — Hangi parti?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sana ne ya! Bir partinin o zamanlar işte ben İl Başkanıydım. Ne yapacaksın? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer sen, yakın siyasi tarihi bilmiyorsan ben ne yapayım. Aç biraz, araştı, bak. Siyasetçisin, politikacısın, nerede siyaset yaptığımı bilirsin, araştı, bak. (CHP sıralarından gürültüler)

Bizim tarihimiz bir, kültürümüz bir, medeniyetimiz bir, türkülerimiz bir, acılarımız, sevinçlerimiz de bir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli kardeşlerim, “Sarı Gelin” türküsü çalındığında, sözleri hangi dilde olursa olsun ezgisiyle, evet, yürekleri titreyen biziz.

Hazreti Hüseyin Kerbela’da sahraya düşenden beri gözyaşı döken hep birlikte biziz.

Sema ile elini göğe ve yere açan da biziz. Semah ile kâinat gibi dönen de biziz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Yalansın, yalan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Genel Başkanınla beraberdik ya! Semaları beraber izledik ya! Ne densizsin ya! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen Hatibe müdahale etmeyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siperlerde yan yana düşerek bu toprakların kardeşliğini parçalanamaz şekilde birleştiren şehitlerimiz var. Malazgirt’te nasıl bir ve berabersek, bütün haçlı seferlerine karşı da bir ve beraber olduk, aynı sancak altında toplandık.

Biz artık bu ülkenin kronik meselelerine, ekonomik sorunlarına, işsizliğe, teröre, hiçbir demokratik hak ve özgürlük talebine karşı kulaklarımızı tıkayamayız.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) — Açılıma gel, açılıma!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yaklaşık yirmi beş yıldır devam eden terör meselesine tutucu, statükocu, ezberini değiştirmeyen, tek boyutlu bir anlayışla çözüm üretemeyiz. Statükoyu devam ettirmenin ülkemize, milletimize menfaati varsa devam ettirelim ama görüyoruz ki yok. Türkiye’yi daha büyük tehlikelere, daha büyük risklere sokacak olan bir statükoyu benimsemek ne aklen ne mantıken ne vicdanen mümkündür.

Statükoyu sürdürebilmek mümkünse, buyurun, sürdürelim ama geçmişin yanlış politikalarının, bildik ezberlerin artık sürdürülebilir bir tarafı kalmamıştır. Sürdürülemez bir yaklaşımda ısrar etmek büyük devletlere yakışmaz. Yakın tarihimiz bize şunu çok net olarak göstermiştir: Sorunları yok saymak sorunları ortadan kaldırmıyor, tam tersine, değerli arkadaşlarım, daha da karmaşık hâle getiriyor.

Yaklaşık yirmi beş yıldır salt bir güvenlik meselesi olarak, terörle mücadele görülmüştür. Yirmi beş yıl boyunca acaba güvenlik sorunu olarak ele aldığımız terörle mücadelede, dağlar bombalandı mı? Bombalandı. Sınır ötesi operasyonlar yapıldı mı? Yapıldı. Peki, terör sıfırlandı mı? Hayır, devam ediyor.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Sizden önce sıfırlandı.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Demek ki terörle mücadele, salt olarak, güven sorunu olarak sadece güvenlik güçleriyle çözülebilecek bir sorun değil. Bunun psikolojik boyutu var, bunun sosyolojik boyutu var, bunun diplomatik boyutu var, bunun ekonomik boyutu var. Bütün bunların üzerinde yoğunlaşmamız gerekiyor. İşte

bizler, 2005 yılında Diyarbakır konuşmamdan itibaren yoğun bir çalışmayı bu alanlar üzerinde geliştirmeye başladık. Ve sadece bizim Güneydoğu ve Doğu’da yaptığımız yatırımlar –ekonomik olarak söylüyorum- eğitimde, sağlıkta, adalette, emniyette, enerjide, tarımda, bütün toplu konut yatırımlarında yaklaşık 15 katrilyonu bulmuştur. Bunlar cumhuriyet tarihinde bu bölgede görülmemiş yatırımlardır.

Ben, tabii, burada yine ifade edeyim, Sayın Baykal lütfederlerse Güneydoğu’ya filan gittiklerinde, özellikle Hakkâri’yi şöyle bir ziyaret ederlerse...

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Sizden çok gidiyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...Hakkâri’de, bir tane Yüksekova’da, bir tane de Hakkâri merkezde gayet modern iki tane hastanenin olduğunu göreceksiniz. Oradaki okullarımızı da bizzat kendim gidip açtım. Oradaki okullarımızda bilişim teknolojisi sınıflarını göreceksiniz. Bakın, bütün bunlarla beraber, oralarda atılan bu adımlar ve şu anda da yapılan yol çalışmalarıyla birlikte, Van-Hakkâri arasında bu yolların yapılmasıyla biz ihmal edilmiş olan böyle bir ilimizi ele aldık.

Bakınız, çok daha enteresan bir şey söyleyeyim sizlere. Yine, aynı şekilde, Şemdinli’nin suyu yoktu, kendim bizzat gittim ve Şemdinli’nin susuzluğunu giderdik. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ve bütün bunları anlatırken, değerli arkadaşlar, Ankara’dan izlemiyorum veya bana gelen bilgilerle hareket etmiyorum; ama ben, muhalefetin de, lütfetsinler de şöyle bir oraları dolaşsınlar diyorum. Gidin bir gezin oraları da, ne var, ne yok diye bir görün. Görmeden olmuyor bu işler. Okullarda neler var, neler yok... Size anlatılanlarla konuşmayın, bizzat yerinde inceleyin, ne var ne yok, neler yapılmış buralarda.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Çok şey yapılmış, çok!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben sana anlatmak durumunda değilim zaten, çünkü diyorum ya: Kulağın var, duymuyorsun, gözün var, görmüyorsun, dilin var, doğruyu söyleyemiyorsun. Ne yapayım ben? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, ben, bugün Türkiye Cumhuriyeti’nin Başbakanı olarak yüce heyetinize, milletimin temsilcilerine, milletimin vekillerine konuşurken, sizin kutsal emanetini taşıdığınız aziz milletime de ekranlar başında hitap ediyorum. Ben, bugün sizlerin vekâletiyle seksen bir, ülkemizin 780 bin kilometrekaresine, 72 milyon vatandaşıma konuşuyorum. Ben, bugün gözü yaşlı, yüreği yaralı annelere konuşuyorum. Canından can kopmuş, canparelerini yitirmiş, yürekleri dağlanmış analara sesleniyorum.

HÜSEYİN ÜNSAL (Amasya) — Biraz önce yukarıdaydılar!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nişanlısından mektup beklerken şehadet haberini alan, ölüm haberini alan bacılara, hanım kardeşlerime sesleniyorum.

Değerli arkadaşlar, bakınız, bu Meclis, Şırnak’taki asker oğlunu bekleyen Ayşe Hanım’a da, yıllardır haber alamadığı dağlarda oğlunu yitiren Fatma Hanım’a da bugün bir şeyler söylemek zorundadır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Artık, bebekler, çocuklar, gençler, kaybettikleri yakınlarının acısını büyüterek, intikam hissini kabartarak, kinine kin katarak büyümemelidir. Birileri, kabaran bu hissiyatı biraz daha kabartmak, bilenen hissiyatı biraz daha bilemek, kızgınlığa kızgınlık

katmak isteyebilir. Yangına körükle gitmeyi siyasetine uygun görenler de olabilir, ama böyle bir siyaset milletimizin birlik ve bütünlüğüne güç katmaz. Böyle bir siyaset, sevgi ve barış dolu bir geleceğe hizmet etmez.

Ne Hükümet olarak ne AK PARTİ olarak, gündelik ve popülist siyaset kaygılarıyla hareket etmiyoruz. Türkiye'nin derdi bizim derdimizdir. Türkiye'nin meselesi bizim meselemizdir. Bu ülkenin her neresinde olursa olsun sorunu olan, derdi olan, acısı olan her bir vatandaşının vebali bizim üzerimizdedir. İşte onun için, biz görmezden gelemeyiz, duymazdan gelemeyiz, bilmezden gelemeyiz. Başımızı kuma gömüp kendimizi karanlığa mahkûm edip, ışığa, aydınlığa gözümüzü kapatamayız. Gün, bağırıp çağırma günü değildir; gün, sesi en yüksek çıkanın rantı toplayacağı gün de değildir. (*AK PARTİ sıralarından alkışlar*) Gün, oy kaygısıyla, koltuk sevdasıyla ülkenin sancıya, ateşe, ağrıya, sızıya terk edileceği gün hiç değildir. Gün, değerli arkadaşlarım, büyük düşünme günüdür, kucaklayıcı ve kuşatıcı düşünme günüdür. Nezih bir üslupla, yapıcı bir üslupla, birleştirici bir söylemle, ortaya millet adına, memleket adına bir vizyon koyma günüdür. Ne güzel ifade etmiş şair Orhan Veli: "Neler yapmadık şu vatan için! Kimimiz öldük; Kimimiz nutuk söyledik." İşte gün, hamaset dolu, heyecan dolu, tahrik dolu nutuklar atma değil ölümlere çare bulma günüdür. Herkes elini vicdanına koysun ve lütfen, sadece ve sadece vicdanıyla konuşsun.

Bir çocuk, bir bebek anne ve babasının ırkından olduğu için, mezhebinden olduğu için, annesinin dilini konuştuğu için dışlanabilir mi, eleştirilebilir mi; mağdur bırakılır, ötelenebilir mi, itilip kakılabilir mi?

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) — Nerede olmuş bunlar?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İnsanlar etnik aidiyetlerinden, dillerinden, dinlerinden, mezheplerinden dolayı ikinci sınıf, üçüncü sınıf vatandaş muamelesi görebilir mi? Böyle bir tavır hakkaniyete sığar mı?

AKİF AKKUŞ (Mersin) — Böyle bir şey mi var Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli milletvekili arkadaşlarım, bizim güvenlik güçlerimiz yirmi beş yıldır terörle mücadele ediyor, başarıyla mücadele ediyor. Sonuna kadar da mücadele edecekler. Ancak, terörle mücadelenin ötesinde sinsi bir öfkenin, sinsi bir intikam duygusunun, sinsi bir kin ve nefretin gizliden gizliye bu toplumun kardeşliğini, birlik ve bütünlüğünü kemirmeye çalıştığını daha ne kadar görmezden gelebiliriz?

Terör belası yüzünden komşuların, akrabaların, kardeşlerin birbirine kuşku duymaya başladığını daha ne kadar inkâr edebiliriz?

Siyasetçilere, aydınlara, medyaya sirayet etmiş olan farklı dil ve üslubun, tahrik edici tavırların toplumun değişik tabakalarında dalga dalga ayrışmayı körüklediğini daha ne kadar kayıtsızlıkla izleyebiliriz?

Ülkenin sorunlarını bölen, gündemini bölen, hassasiyetlerini bölen, hissiyatını bölen bir anlayış nasıl bölücülükten yakınabilir?

Değerli arkadaşlarım, yirmi beş yıl bu sorun görmezden gelindi. Güneydoğu'nun, Doğu'nun, Karadeniz'in belli bölgelerinde aynı sıkıntıları hep gördük, Orta Anadolu'nun belli bölgelerinde hep gördük. Onun için de yola çıkarken bir şey söyledik, o da şu:

Dedik ki: “Biz, etnik milliyetçiliğe karşıyız. Biz, bölgesel milliyetçiliğe karşıyız. Biz, dinsel milliyetçiliğe karşıyız.”

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) — Neye karşısınız? Milliyetçiliğe...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hah neyi kapsıyor biliyor musun? Neyi kapsıyor biliyor musun? İşte bunu kapsıyor.

Bu ülkede -az önce de söyledim- biz, bütün etnik unsurları -kaç adet olursa olsun fark etmez.- Türkü'yle Kürt'üyle, Laz'ıyla Çerkez'iyile, Gürcü'süyle Abaza'sıyla Roman'ıyla ile hepsiyle... Hepsine saygı duyarız, sevgi duyarız. Dedim ya Yaradan'dan ötürü severiz. Hepsini de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığında topladık, topluyoruz, toplarız ve bundan dolayı da bu üst kimlikle hareket ederiz. Olay budur. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

İkincisi; biz, bölgesel milliyetçiliğe de karşıyız. O da nedir? Güneydoğu, Doğu, Doğu Karadeniz; acaba buralara bugüne kadar, ne kadar yatırım yapıldı hiç incelediniz mi? Hiç üzerinde durdunuz mu? Bunları tabii, en iyi yaşayan, o bölgede yaşayan vatandaşlarım. Bütün o çileleri onlar çektiler ama şu anda 11 bin kilometre bölünmüş yolla biz Güneydoğu'nun, Doğu'nun, Doğu Karadeniz'in bu karanlık talihini evvel Allah ortadan kaldırdık ve oralara şimdi bölünmüş yollarla ulaşabiliyoruz. Oralarda havaalanları... Adı vardı kendisi yoktu, şimdi artık havadan ulaşım da orada var. Ağrı'ya git, bakıyorsun, çalışıyor; Kars, bakıyorsun, çalışıyor; Van çalışıyor.

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Siirt çalışmıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siirt'te pisti uzatıyoruz, uzattıktan sonra daha rahat ineceksin; o da devam ediyor. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* İnşallah, şimdi, Hakkâri'dekin de adımları atıldı, orada da havaalanını göreceğiz.

Bütün bunlarla birlikte, Türkiye modern bir dünyanın yakaladığı imkânlar neyse bu imkânları bizim dönemimizde yakaladı ve yakalamaya devam ediyor. İnanın şu anlattıklarımın muhalefetin haberi yok biliyor musunuz? Böyle bir şey var mı yok mu haberleri yok ve olamaz da. Yani bu ülkede bir hızlı tren var mı yok mu bunların haberi yoktur! Şöyle bir, Ankara'dan Eskişehir'e bir bin git, bir tadını gör. *(AK PARTİ sıralarından gülüşmeler)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Var, var, raydan çıktı! Kaç kişi öldü?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sen öyle zannediyorsun, raydan filan çıkmadı, aynen yoluna devam ediyor.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Raydan çıktı raydan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aynen yoluna devam ediyor; raydan çıkan sensin, sen; raydan çıkan sensin! *(AK PARTİ sıralarından gülüşmeler, alkışlar)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Raydan çıktı, raydan! Öldü, adam öldü! Kaç kişi öldü!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kimse ölmedi.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yalan söylüyorsunuz o zaman. Tren raydan çıktı, adam öldü.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dünyanın her yerinde kazalar mukadderdir, olur.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Mukadderdir, tamam!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Amerika'sında da olur, her yerinde, Avrupa'sında da, her yerinde... Kazanın olmadığı, bu tür şeylerin olmadığı yer var mı? Her yerde var.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Takdiriilahî tamam!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dolayısıyla kalkıp da sataşmak için kendine malzeme arama ve bu ülkenin hangi coğrafi bölgesinde, hangi ilinde olursa olsun biz bölgesel ayrımcılıkları ortadan kaldırdık. Dinsel milliyetçiliğe de karşıyız. Ülkemizin Yüzde 99'u Müslüman. Yüzde 1 farklı inançlarda insanlar var. Yüzde 99 Müslüman'ın içinde farklı mezhep, meşreplerde olanlar var. Bakın, şu anda biz Alevi çalıştaylarını başlattık; 5'incisi bitti.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Dinî milliyetçilik nasıl oluyor Sayın Başbakan, bir anlatın!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Rahatsız olma!

MUHARREM İNCE (Yalova) — Dinî milliyetçilik nasıl oluyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz yapamadınız biz yaptık, devam ediyor. Bundan sonra da kararını vereceğiz, rahatsız olma! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Rahatsız olma!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Geçen hafta reddettiniz...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yapamadıklarınızı biz yapıyoruz...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — “Cemevleri ibadethane olsun” dedik, reddettiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...onun için rahatsız oluyorsunuz.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — “Cemevleri ibadethane olsun” dedik, reddettiniz geçen hafta.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Zaten sıkıntının altında yatan temel esas bu. AK PARTİ sizin yapamadıklarınızı yaptığı için rahatsız oluyorsunuz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Daha on gün önce cemevlerinin ibadethane olmasını reddettiniz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — “Madımak müze olsun” dedik, niye yapmadınız Sayın Başbakan?

BAŞKAN — Lütfen Sayın Milletvekilleri...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, soruyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — “Madımak müze olsun” dedik yapmadınız. Niye yapmadınız?

BAŞKAN — Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bugün, hangi coğrafi bölgede, hangi ilde olursa, hangi etnik kökene, hangi mezhebe, hangi siyasi görüşe sahip olursa olsun, her bir vatandaşım kendisini ötekinin yerine koysun ve düşünsün. *(CHP sıralarından gürültüler)*

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Düşünmekle... *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Özdemir, lütfen... Sayın Özdemir..

MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) — Genel Başkanınıza saygınız yok mu? Deniz Baykal’a saygınız yok mu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Baykal, lütfen grubunuza hâkim olun! Bakın, edep, adaptan uzak hareket ediyorlar. Ben grubuma siz konuşurken böyle bir saygısızlık yaptırttım mı? Lütfen grubunuza hâkim olun! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Lütfen...

Değerli arkadaşlarım, sizlerin hiç köyleri boşaltıldı mı? Sizin ekip biçtiğiniz tarlalarınız, hayvanlarınızın otladığı yaylalarınız yasak bölge ilan edildi mi? Gece yarısı köyünüzü teröristler sarıp camide namaz kılanların üzerine kurşun yağdırdı mı? Oğlunuzu, kızını, malınızı mülkünüzü aldı mı? Sizden haraç topladı mı?

ŞEVKET KÖSE (Adıyaman) — Tabii ki...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Köylerinizin yollarına mayın döşendi mi? “Analar tabii ki ağlayacak” diyenler, sesleniyorum şimdi: Sizin hiç oğlunuz, yavrunuz öldü mü? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Öldü... Öldü...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biliyorum ben nelerin öldüğünü. *(Gürültüler)*

BAŞKAN — Lütfen, Sayın Milletvekilleri...

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Utanın! Utanın! Bu soruyu sorarken utanmalısınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dersim’de olanları savunanları ben insanlık noktasında nasibini almamış olarak değerlendiriyorum, öyle değerlendiriyorum. *(AK PARTİ ve DTP sıralarından alkışlar)*

Benim aziz milletimin her bir ferdi bu soruları kendisine sorsun. Kendisini ötekinin yerine koysun, samimi bir şekilde vicdan muhasebesi yapsın. Terör örgütüne yönelik öfke, tüm bir etnik gruba veya toplumun bir bölümüne yöneliyorsa bu son derece hatalı bir bakış açısidir. Terör örgütüyle -lütfen burayı iyi dinleyelim- benim Kürt kökenli vatandaşlarımı, kardeşlerimi bir araya getiremezsiniz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Sen getiriyorsun!

RAHMİ GÜNER (Ordu) — Kim getiriyor, kim?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kürt kökenli vatandaşlarımın, kardeşlerimin sorunu farklıdır, terör örgütü farklıdır

BEYTULLAH ASİL (Eskişehir) — Bu millete iftira ediyorsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve ne yazık ki burada, bu kürsüde Sayın Bahçeli’nin AK PARTİ’yi terör örgütüyle el ele, kol kola âdeta, benzetmesini

yapmasını çok sakil buluyorum ve bunu tabii kendi grup toplantılarında da çok yaptılar. Ama bunların hepsini hukuka havale ettim ve hukukta bunlar görüşülüyor, zaten orada devam edecek. Çünkü buna içinden kendisi de inanmıyor, bunu biliyorum. İçinden buna inanmıyor ama buradan nemalanıyor, nemalanıyor; mesele bu. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Her milletin kutsal değerleri vardır. Bizim toprağımız, vatanımız, Bayrağımız, İstiklal Marşı'mız, cumhuriyetimiz tartışmaya açamayacağımız kutsallardır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Biz bunu bir kere söylemedik ki, yüzlerce, binlerce kez söyledik ve bunun için de zaten siz bizi test edemezsiniz. Bizim mazimiz, tarihimiz bunun en açık ifadesidir. Benim hangi kültürle, hangi değerlerle yetiştigimi benim mazim ortaya koyar. Onu siz test edemezsiniz, onu edecek kalitede ve vasıfta da değilsiniz! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ve tabii, bu konuda bize bu şekilde saldıranlar, benim milletimden gerekli olan dersi, cevabı, vakti geldiğinde alacaklardır.

Bölünmekten bahsetmek, ihanetten bahsetmek, bu milletin en hassas olduğu konuları tamamen bir hayal ürünü olarak sürekli gündeme getirmek vatanseverlik de olamaz, milliyetçilik de olamaz.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) — Hem vatansever hem milliyetçiyiz ama siz nasibinizi almamışsınız!

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Sayın Başbakan, Cengiz Çandar yanlış mı söylüyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bakınız, bu sürece karşı çıkanları da kabaca ben üçe ayırıyorum.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Cengiz Çandar yanlış mı söylüyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onu sen kendine sakla kendine, sana lazım olur.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Yanlış mı söylüyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Birincisi, bu açılım sürecine, içeriğini bilmediği için karşı çıkanlar var. Onları bilgilendirmek boynumuzun borcudur.

Benimle beraber seyahat ediyorsun. Taa Orhun Abidelerinden Karakurum'a olan, orada yapılanları gören sen değil miydin, sen değil miydin?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Göreviniz, yapacaksınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz üç buçuk yıl iktidar oldunuz. Üç buçuk yıllık iktidarda, soruyorum sizlere, Türk cumhuriyetlerinin hangisine hangi yardımı götürdünüz? *(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri alkışlar)* Hangisine hangi yardımı götürdünüz?

Bıkmadan, usanmadan; Edirne'den Ardahan'a kadar karış karış, mahalle mahalle, sokak sokak, ev ev dolaşıp bunları anlatacağız.

İkincisi, bu açılımın sonunda rant kapıları kapanacak. Değerli arkadaşlar, şimdi, bu açılımın sonunda rant kapıları kapanacak olan istismarcılar var. Şiddet üzerinden, şehit cenazeleri üzerinden siyaset yaptığını zannedenler var. Bunlar, tabii ki bu sürece karşı çıkıyorlar. Hatta "Şehitler gelsin de biraz daha fazla bağıralım" diye bekleyenler var. Bunlar var. *(CHP ve MHP sıralarından gürültüler)*

ZEKİ ERTUGAY (Erzurum) — Yazıklar olsun, ayıp!

ERKAN AKÇAY (Manisa) — İçimiz kan ağlıyor, yazıklar olsun size!

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

ERKAN AKÇAY (Manisa) — Yazıklar olsun size be!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz yapmıyorsanız niye alınıyorsunuz? Yapmıyorsanız niye alınıyorsunuz? Alınmayın, rahat olun. *(CHP ve MHP sıralarından gürültüler)*

ERKAN AKÇAY (Manisa) — Yazıklar olsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yaa, niye rahatsız oluyorsun; niye rahatsız oluyorsun? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* *(CHP milletvekilleri Genel Kurul salonunu terk etti)* Niye rahatsız oluyorsun?

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) — Ayıp be ayıp! Başbakansın, ayıp!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna “güle güle” diyorum. Siz olmadan daha rahat konuşuruz, güle güle. Ben burada grubumla, kalanlarla beraber yola devam ederim. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bunların tahammülü yok. Bunların düşünceye tahammülü yok. Bunların meseleleri konuşmaya tahammülü yok. Bunlar izleyici tribününü provoke edenleri buraya getirenlerdir, anlayış bu. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bunlar budur. Bakınız, parti programımızda partimiz bu sorunun... *(Gürültüler)*

BAŞKAN — Lütfen Sayın Milletvekilleri...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...toplum hayatımızda neden olduğu olumsuzlukların bilinciyle bölge halkının mutluluğunu, refahını, hak ve özgürlüklerini gözetken, Türkiye'nin bütünlüğü ve üniter devlet yapısıyla birlikte bölgeyi tehdit eden terörün önlenmesinde zaaf yaratmayacak bir şekilde kalıcı, tüm toplumun duyarlılıklarına saygılı, etkili ve sorunları kökünden çözmeye yönelik bir politika izleyecektir...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) — Sizin kalbiniz mühürlü.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ne zaman? Partiyi kurduğumuz zaman programımıza bunu koyduk. Yeni başlamadı bu.

Değerli kardeşlerim, dönemimizde bölgede yaptığımız kamu yatırımlarını inşallah, GAP'ta, DAP'ta, KOP'ta çok daha farklı bir noktaya -hedefimiz 2013 inşallah- götürüyoruz, götüreceğiz. Tabii, hepsinden güzeli, köy, kimse ulaşamadı ama biz ulaştık...

KAMER GENÇ (Tunceli) — Açılımı anlat da bir de ben anlayayım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve KÖYDES'le biz köylere gittik. Yolu olmayan köylere gittik, suyu olmayan köylere gittik, buralarda yatırımlarımızla kendimizi gösterdik.

Değerli kardeşlerim, Beşir Bey, aslında bütün başlıkları söyledi, ben onların üzerinde fazla duracak değilim, onları hemen süratle geçeyim istiyorum, çünkü sizlerle dertleşeceğim başka konular da var. Fakat Doğu ve Güneydoğu'daki tüm illerimiz kazanırken hiç şüphesiz diğer tüm seksen bir vilayetimiz de bu atılan adımlardan olumlu etkilendi.

Bakınız, biz gelmeden önce Doğu ve Güneydoğu'nun ihracatı 800 küsur milyon, şimdi 5 milyar. Nereden nereye geldik! Bu, bir hareketlenmeyi gösteriyor. Yeterli mi? Değil. Daha da hareketlenecek.

Sayın Baykal diyor ki: "Terör bu işin engeli değil." Nasıl engeli değil canım! Bir defa ekonomide bir kaide var. Nedir o? Yatırımcı güven arar, istikrar arar. Güvenin olmadığı yere, istikrarın olmadığı yere yatırımcı gelmez. Fakat bütün bunlara rağmen, bizim girişimcimiz orada bu yatırımları, sağ olsun, yaptılar ve şu anda bu noktaya geldik.

Bakınız şimdi televizyonlarla ilgili yeni bir düzenleme, hamdolsun, ortaya koyuyoruz. Eylemlerde istismar edilen çocukların hukuki durumunu yeniden gözden geçirdik ve üniversitelerimizin attığı adımlar, hakikaten bizleri de bu atılan adımlar doğrusu imrendiriyor.

Bütün bunların yanında şimdi yeni hedeflerimiz var, daha büyük hedeflerimiz var ve bu bir süreç ve bu süreç içerisinde gelişmelerle bizler o sorun alanlarını minimize edeceğiz. Bunlar bir anda hemen çözülecek veya bir anda neticeye kavuşturulacak sorunlar değil. Dünya değişiyor, dönüşüyor; bu değişim, dönüşüm içerisinde tabii ki karşınıza farklı anlarda farklı sorunlar çıkabiliyor ve bu sorunları da çıktıkça çözüme kavuşturacak olan biziz.

Ve söyleyeyim, bakınız bu meseleler ilk defa bu dönemde ortaya çıkmadı. Ta Gazi Mustafa Kemal'e kadar uzanan bir geçmişi var ve şimdi de bizimle devam ediyor ancak biz diyoruz ki bunları minimize edelim, gelecek nesillere sorunun çok daha azalmış olarak kaldığı bir Türkiye bırakalım. Derdimiz bu.

Ve sevgili kardeşlerim, bakınız, burada liderlerin geçmişte söyledikleri bazı sözler var. Tabii, gıyabında konuşmak işime gelmez ama maalesef kaçıp gittiği için söylemek zorundayım. 1989'da SHP Genel Sekreteri Sayın Deniz Baykal tarafından hazırlanmış SHP raporundan aynen alınmış ifadeyi söylüyorum: "Kürt kökenli yurttaşlarımız da dil, kültür, folklor ve kimliklerini koruma, geliştirme ve açıklayabilme, kendi ana dillerinde yazılı basın, radyo ve televizyon dâhil her türlü medya aracılığıyla yayın yapabilme, özel okullarda -burası çok önemli- kendi ana dilleriyle eğitim yapabilme, Kürt dil ve kültürü üzerinde araştırma yapacak enstitüler ve benzeri kurumların kurulabileceği haklarına kavuşmalıdır" diyor ama bugün başka söylüyor. Bakınız, nereden nereye! Sıkıntı burada. Tutanaklar yanımda, onlar da var.

Az önce yine grubum adına konuşan Ömer Bey birçok şeyi söyledi, onun üzerinde de fazla duracak değilim, onları da geçiyorum.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, tabii ki özellikle Sayın Bahçeli'nin Başbakan Yardımcısı olarak görev yaptığı Koalisyon Hükümeti tarafından atılmış adımlar var ama Sayın Bahçeli, bütün bunlar olurken, meseleyi, yine kendi dilinden "Üniversite sınavında bir soruya takılıp kalmazsınız, onu atlar, diğer sorulara geçersiniz dil konusunda" diyerek izah etmiş ama o atladığı soruya geri dönmeyi asla düşünmemiştir. Burada böyle bir sıkıntı var.

Yine, bu, o dönemde yabancı dil eğitimi ve öğretimi kanunu değişiklikleriyle Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçeleri öğrenmelerinin önündeki hukuki engeller kaldırılması konusu.

Değerli Milletvekilleri, Türkiye siyaseti popülizmden kendisini kurtarmalıdır. Bunu beraber çözeceğiz. Yani, burada sizin bir öneriniz yok mu? Bu öneriyi ortaya sürmek suretiyle bunları çözemez miyiz? *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Yine aynı şeyi konuşuyoruz.

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, altmış dakikalık süreniz doldu, size ilave süre vereceğim. Lütfen toparlayınız efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ediyorum.

Biliyoruz ki, açık yaraları kanatmak isteyenlerin işi kolaydır ama bu yarayı sarmak isteyenlerin işi zordur. Söyleyeceğimiz her sözün, atacağımız her adımın, alacağımız her kararın bu ülkenin hangi köşesinde nasıl yankılanacağını hesap etmek durumundayız. Biz, Türkiye ölçeğinde, dünya ölçeğinde büyük düşünmeye devam edeceğiz. Dört aydır siyasi bir terbiyeyle, nezaketle, tevazu ile bu süreci muhalefete anlatmak, bu tarihî süreçten onların da mutabakatını almak için gayret gösterdik ama masaya gelmediler veyahut da kendi merkezlerine kabul buyurmadılar, lütfetmediler.

Şehitleri istismar eden bir tavır var ortada, gazileri istismar eden bir tavır var ortada, şehit ve gazi derneklerini tahrik eden bir tavır var ortada, Atatürk'ü istismar eden bir tavır var ortada, hıyaneti, ihaneti, bölünmeyi, Sevr'i dilinden düşürmeyen, vehim ve korku üreten, toplumu geren ve provoke eden bir tavır. Bu tavrın, ne aziz milletimize ne memleketimize ne devletimize bir faydası var.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye için hayati bir süreç başlattık. Türkiye'nin büyümesine, gelişmesine, ilerlemesine engel teşkil eden kronik meseleleri çözmek için cesur bir adım attık. Son derece samimiyiz. 72 milyon vatandaşımızın her biri bu süreçte kazanacak. Türkiye için çok daha geniş ufuklar açılacak. İnaniyorum ki cumhuriyetimizin 100'üncü Kuruluş Yıldönümünü, 2023'ü Türkiye bambaşka, çok farklı bir Türkiye olarak karşılayacak. Umudumuz var, heyecanımız var, coşkumuz var, aşkla, sevdâ ile barış ve kardeşlik içinde hep birlikte yarınların Türkiye'sini inşa edeceğiz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Kimseyi kırmak istemiyoruz. Duyguları örselemek istemiyoruz. Elimizde tarihî bir imkân var. Milletimiz bizimle, milletimizin hayır duaları bizimle. Bizim yolumuz, bizim üslubumuz ise milletin yoludur, milletin üslubudur. Bu ülke Türkiye, 72 milyon vatandaşımızın vatani. Bu bayrak 72 milyon vatandaşımızın bayrağı. Bu istiklal Marşı hepimizin ama hepimizin İstiklalinin, bağımsızlığının sembolüdür. Demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye, cumhuriyetimizin, evet, güvencesidir. Devlet ile millet arasındaki kaynaşma duygusunu yediden yetmişe bütün vatandaşlarımızın yürekten hissetmesi en büyük rüyamızdır. Herkes emin olsun ki Türkiye bu yolda emniyet içinde mesafe alıyor.

Evet, bugün yeni bir gün ve yeni bir şeyler söylemeliyiz. Ben bugünün Türkiye için bir milat, bir yeni başlangıç kabul edilmesi gerektiğine inanıyorum. Bugün sıfır kilometre değil, bu işin geçmişi var...

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) — Zillet, zillet!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çok çirkin oluyor Değerli Arkadaşım. Yani sen zillet içindeysen onu bilemem ama bu toplum, bu milletvekilleri asla zillet içinde değildirler. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Yarın Türkiye geleceğe daha umutla bakan bir Türkiye olarak uyanacaktır. Buna gönülden inanıyorum. Şuna bütün kalbimle inanıyorum: Biz, birlikte Türkiye'yiz.

Allah yâr ve yardımcımız olsun diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, teşekkür ederim.⁸⁶

⁸⁶ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 53, Birleşim 18, Sayfa 70-85

14 Aralık 2009 Pazartesi

2010 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyor, 2010 mali yılı bütçe kanunu görüşmelerinin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

60'ıncı Hükûmet olarak 3'üncü bütçemizi, 58, 59 ve 60'inci Hükûmetler olarak da 8'inci bütçemizi bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşmeye başlıyoruz.

Konuşmama başlarken Bursa Kemalpaşa'da hayatını yitiren 19 madenci kardeşimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Yine, Tokat Reşadiye'de terörist saldırı sonucu şehit olan 7 Mehmetçığimizi de rahmetle anıyor, Allah'tan rahmet dilerken tüm yakınlarına ve milletimize başsağlığı temennisinde bulunuyorum.

İstanbul'da terör örgütünün istismar ettiği çocukların gerçekleştirdiği terör eyleminde molotoflu saldırıya maruz kalarak yaşamını yitiren Serap kızıma da bir kez daha Allah'tan rahmet, ailesine sabırlar, başsağlığı diliyorum.

Özellikle konuşmamın hemen başında bir gerçeği vurgulayarak bazı tespitleri yapmak istiyorum. Tabii burada bu değerlendirmeleri yaparken de herhâlde hiç rahatsız olmamak gerekir. Zira bu bir bütçe müzakeresi. Gönümüz arzu eder ki tamamen bütçeyi konuşalım ama bütçenin dışında da çok açık, net, burada çok farklı konulara da girilebiliyor.

Sayın Baykal, Reşadiye saldırısını PKK'nın gerçekleştirdiğini söyleyemediğimizi, spekülasyon ürettiğimizi ifade etti.

Devlet yönetimi bir ciddiyet gerektirir.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Çok ciddisiniz, çok!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Devlet ve hükûmet aklına estiğini konuşmaz, tespitlerini yapmadan, delillerini bulmadan konuşmaz. Zira ülkede bir tane terör örgütü yok, terör örgütünün farklı isimlerdeki terör örgütleriyle de iş birliği hâlinde uygulamış olduğu, dayanışma hâlinde uygulamış olduğu terör de var.

RASİM ÇAKIR (Edirne) — Mesela?

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunları tespit ederek açıklamaktır asıl olan.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Olmaz böyle bir şey ya.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın arkadaşlar, bizler sizleri hep dinledik, ne söylediyse dinledik. Lütfen dinlemesini bir öğrenin.

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Sen dinlemedin.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Ama insanın kanına dokunuyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Saldırıyı terör örgütü üstlenmiştir. Ve burada spekülasyonlara fırsat vermeden, terör örgütünün üstlendiği gibi, bizler de aynı şekilde terör örgütünün reklamını, propagandasını yapar gibi sürekli ismini zikretmeyi de doğrusu hiçbir zaman kendi devlet ciddiyetimizle uyumlu bulmuyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Üç maymunu oynayacağız, görmeyeceğiz, duymayacağız, konuşmayacağız!

CANAN ARITMAN (İzmir) — Sayenizde...

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen, yerinizden söz atmayın. Böyle bir usulümüz yok, böyle bir usulümüz yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Daha önce söylediğim gibi, Reşadiye saldırısı bir provokasyondur. Evet, açılıma yönelik bir PKK provokasyonudur, millî birlik ve kardeşlik sürecine yönelik terör örgütünün bir sabotajıdır. Bunu bile saptıran bir anlayış, yanlış muhalefet tarzının somut bir örneğidir.

Değerli Milletvekilleri, daha önceki yedi bütçemizde olduğu gibi, 2010 yılı bütçesi de Türkiye'nin imkânlarını, fırsatlarını, potansiyellerini azami derecede milletimizin istifadesine sunan, sosyal yönü güçlü, ülke ve dünya gerçekleriyle örtüşen bir bütçe olarak hazırlanmıştır.

Hiçbir zaman, ben, muhalefetin “iktidar başarılı olmuştur” demesini zaten beklemiyorum. Böyle bir şeyi kim bekler? Böyle bir şey olduğu zaman, zaten bu koltukların boş kalması lazım. Ona ihtiyacımız yok. Biz, bu noktada, iktidarın ne denli doğru yapıp yapmadığını sandıkta, milletimizin huzurunda görüyoruz. Onun için de dört seçimde, milletimiz zaten iktidara, doğru mu yaptı, yanlış mı yaptı, gereken değerlendirmesini yaptı. Evvel Allah, bundan sonra da yapacak. Bundan hiç endişemiz yok. Biz bu konularda rahatız. Bütçe görüşmeleri sadece bütçe rakamlarının analiz edildiği, değerlendirildiği değil, aynı zamanda ülke gündeminin ele alındığı, partilerin vizyon ve ufuklarının ortaya konulduğu, yapılanların, yapılacakların teklif edildiği ve önerilerin değerlendirildiği görüşmelerdir. Aziz milletimizin, yapılan her değerlendirmeyi, söylenen her sözü, ortaya konan üslup ve tarzı, düzeyi en iyi şekilde değerlendireceğine, adalet terazisinde herkesin notunu vereceğine doğrusu ben ve grubum inanıyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; öncelikle, şu hususu bir kez daha altını çizerek ifade etmekte fayda görüyorum: Türkiye'nin meseleleri iç içe geçmiş meselelerdir. On yıllar boyunca çözümsüz bırakılan, çözümsüzlüğe terkedilen ve üst üste biriken meseleler zaman içinde birbirini besler hâle gelmiş ve girift bir yapı arz etmeye başlamıştır. 3 Kasım 2002 seçimleri sonrasında iktidarı devraldığımızda ülkenin tüm meselelerine biz böyle bir bütünlük içinde baktık. Ekonomik kalkınmanın, refahın, demokratikleşmeden ayrı olmadığını düşündük. Dış politikayı ekonomik kalkınmadan, demokratikleşmeyi hiçbir zaman ekonomik kalkınmadan ayrı düşünmedik. Demokratikleşme alanında yaptığımız reformlar bir yandan ekonomiyi güçlendirirken bir yandan da dış politikada elimizi güçlendirdi. Özetle, bütün meselelere eşit yoğunlukta, eşit ağırlıkta eğildik ve Türkiye'yi her alanda sağlıklı ve istikrarlı şekilde büyütmenin mücadelesini verdik. Eğer, demokratikleşmeyi erteleyip bütün mesaimizi ekonomiye sarf etseydik bugün

elde ettiğimiz başarılarla ulaşmamız mümkün olamazdı ya da dış politikaya odaklanıp ekonomiyi, demokratikleşmeyi ihmal etseydik, erteleyeseydik Türkiye'ye bugün sahip olduğu uluslararası ağırlığı ve itibarı kazandıramazdık. Biz, Türkiye'yi topyekûn ayağı kaldırmanın, her alanda bir bütünlük içinde geliştirme ve kalkındırmanın gayreti içinde olduk.

İlk günden itibaren üzerinde durduğumuz iki kavram var: İstikrar ve güven. İşte bu iktidar istikrarı sağlamıştır, güveni sağlamıştır. Bunu sağladığı içindir ki küresel sermaye Türkiye'ye hiçbir dönemde görülmediği kadarıyla gelmiştir. Bu, yatırımlarla ortadadır, rakamlarla ortadadır. Eğer, Türkiye'yi dolaşıyorsanız, geziyorsanız zaten bunları görürsünüz ama burada söyleyemezsiniz çünkü işinize gelmez.

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Sayın Başbakan, siz gezmiyorsunuz, ülkenin hâlini görmüyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Benim bütün hayatım oralarda geçiyor.

Güven ve istikrar sağlanmadan, hiçbir gelişmenin, kalkınmanın, ilerlemenin olmayacağını çok iyi biliyorduk. Bu yüzden, güven ve istikrarı tesis etmeyi öncelikli mesele olarak gördük. Memnuniyetle ifade etmeliyim ki güven ve istikrarı sağladığımız oranda Türkiye gelişti, büyüdü, kalkındı, çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkma yolunda emin adımlarla ilerledi, ilerliyor.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Yoksulluk rakamlarını söyle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Demokratik ve ekonomik istikrarı sağladığımız oranda, ekonomik ve siyasi reformları hayata geçirdiğimiz oranda, Türkiye'nin çıtasını daha yükseklerle yükselttik. Türkiye'nin nereden nereye geldiğini halkımızla birlikte bütün dünya da çok iyi görüyor. Tabii, şimdi burada, Türkiye'nin nereden nereye geldiği konusunu söylemeyi yanlış telakki edenler de var. Ee, bunu yapacağız ki ortaya çıksın, bir muhasebe yapacağız. Yani, millet sizi muhasebeye çekmeden siz kendinizi muhasebeye çekeceksiniz: Neredeydik, nereye geldik?

CANAN ARITMAN (İzmir) — Terörden başlayalım!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, sene 99, Türkiye'nin büyüme oranı eksi 4,7; sene 2000, büyüme oranı 6,8; 2001, eksi 5,7; 2002, 6,2; 99-2002 ortalaması binde 5. İktidarda kim var? MHP, DSP, ANAP var. Ortalama bu. Biraz sonra bizim ortalamayı tekrar göreceğiz.

Değerli arkadaşlar, 94'te, SHP koalisyon ortağı, büyüme öngörüsü artı 4,5. Peki, gerçekleşen ne? Eksi 6,1.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Ama sizin de aynı, eksilerde.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, ben size rakamlar veriyorum, hayalî konuşmuyorum.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Biz de rakamlar veriyoruz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye'nin ülkelerden bir ülke olmadığı, içine kapanan, kendi sorunlarıyla bile baş edemeyen bir konumdan kurtularak yıldızı parlayan bir bölgesel güç olduğu daha iyi görülüyor. Türkiye, her

alandaki tarihinde görülmemiş gelişmelere imza atıyor, rekorlar kırıyor, küresel ve bölgesel roller üstleniyor, takdirle adından bahsedilen bir ülke konumuna geliyor.

Değerli arkadaşlar, biz burada bütün değerlendirmeleri yaparken ebediyete intikal etmiş büyüklerimizin gerçekleştirdiği rakamlardan öte, onları hedef olarak alalım ama biz kendimiz yaşıyoruz, bu hayatı yaşayanlar olarak bu hesabı biz vereceğiz, biz! Biz ne yaptık?

Siz ne yaptınız Sayın Baykal? Siz ne yaptınız Sayın Bahçeli? Bunu söyleyin, bunu söyleyin! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Şu noktaya özellikle dikkatlerinizi çekmek istiyorum: Türkiye, biz geldiğimizde, 2002 yılının sonunda, TL cinsi iskontolu borçlanma senedi için -lütfen dikkat ediniz, yaklaşık veriyorum rakamı- tam 62,7'dir, yaklaşık olarak 63 oranında faiz ödüyordu. Reel olarak Türkiye'nin ödediği faiz, 2002 yılında yüzde 28 düzeyindeydi.

Bu ülkenin varlıkları, bu ülkenin gelirlerinin, kaynaklarının, enerjisinin, kazançlarının yüzde 62,7'si, evet, ürettiğimiz her 100 liralık değer 62,7 lirası faiz olarak dağıtılıyordu. İktidarda kim var? MHP, DSP, ANAP var. İşverenlerin, sanayicilerin, esnafın, çiftçi kardeşimin, işçi, memur kardeşimin kazancı, alın teri, emeği, ekmeği, sofrasındaki yemeği, faiz olarak borç verenlere aktarılıyordu.

Yedi yılda bu oranı kademe kademe düşürdük. En alt noktada geldiğimiz yüzde 7 gibi rekor bir orandı, yüzde 7. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* En son cuma gününün rakamını vereyim sizlere: 9,1. En son cuma gününün rakamı, taze rakam.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Enflasyon kaç?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Enflasyonu da veririm, ne merak ediyorsunuz? Yüzde 30'la devraldık, şu anda enflasyon 5,5. Aradaki fark ortada, fark ortada... *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Uzaydan birileri bunu kulağıma söylemiyor, işte resmî rakam: Yüzde 30'la aldık, şu anda 5,5.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Hedefiniz nedir Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama -bir başka duruma daha geleyim- sizlerin de içinde bulunduğu koalisyon dönemlerine bakın, üç haneli rakamı bile bu ülke enflasyonda gördü, üç haneli...

Değerli arkadaşlarım, reel faiz ne oldu? Yüzde 2,5'a kadar geriledi. Bakınız, geldiğimiz nokta bu.

Şimdi bu aradaki fark kimin cebinde duruyor?

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — AKP'nin cebinde duruyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Benim milletimin cebinde duruyor; benim köylümün, işçimin, memurumun cebinde duruyor.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Hepsi ağlıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi bu para, kurda kuşa değil, benim milletimin sofrasına gidiyor.

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Hangi sofraya?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu aradaki fark benim ülkemizin kalkınmasına, ilerlemesine, büyümesine harcanıyor. Yaklaşık 54 puanlık fark, Türkiye için, aziz milletimiz için okula dönüşüyor, hastaneye dönüşüyor, yola dönüşüyor, baraja dönüşüyor, adalet saraylarına dönüşüyor; emniyete, ücret artışlarına dönüşüyor, işe, aşa dönüşüyor. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

CANAN ARITMAN (İzmir) — İş nerede? Olmayan iş.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, acaba niçin bu kadar faiz oranları yüksekti? Değerli arkadaşlarım, Türkiye, enerjisini, kaynaklarını, milletimizin alın terini neden bu yüksek faiz oranlarına harcamak zorunda kaldı? Bu faizi bu kadar yüksek kılan nedir?

Değerli Milletvekilleri, her ülkenin bir risk primi vardır, her ülkenin riskine göre piyasada bir faiz oranı oluşur. İşte, bu prim yüksek olduğu için faiz oranı da neydi? Yüksekti. Olay bu kadar basittir. Ülkeyi bu duruma götüren o günün yönetimliydi.

Değerli arkadaşlarım, çatışmalarla, terörle, gerilimle, umutsuzlukla gündemde kalan, meselelerine cesaretle el atamayan, sorunlarının çözümü için samimiyetle, kararlılıkla risk almayan, alamayan bir ülke, her alanda olduğu gibi, ekonomide de geri kalmaya, yerinde saymaya, ülkelerden bir ülke olmaya mahkûm olur.

2002 yılında milletimizin ödemiş olduğu yüzde 63 oranındaki faizin, onun öncesinde ödenen yüzde 5 bin, yüzde 7 bin faiz oranlarının anlamı budur. Bu yüksek oranların anlattığı işte budur. Kim vardı iktidarda? MHP, DSP, ANAP vardı.

2002 yılında Türkiye'nin risk primi 7 iken bugün risk primimiz yüzde 2'ye indi. Tek başına şu faiz oranındaki risk primindeki düşüş bile Türkiye'nin sadece ekonomide değil, diplomaside, demokratikleşmede ulaştığı noktanın elde ettiği saygınlığın, itibarın, ağırlığın en somut, en bariz göstergesidir. Ne yazık ki bu ülke, yıllar boyu ağır bedeller ödemeye mahkûm bırakıldı. Bu ülke, faiz yoluyla ağır bedeller ödedi. Bu ülke, enflasyonla ağır bedeller ödedi. Bu ülke, çözümden çok sorun üreten siyasetçi eliyle ağır bedeller ödedi.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Aynen sizin gibi!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu bedeli bu millet ödedi, 72 milyon vatandaş ödedi; işçi ödedi, memur ödedi; çiftçi ödedi, köylü, esnaf ödedi; ev hanımları ödedi, emekli ödedi.

Bakın şu acı hatırlatmayı burada bir kez daha yapmak durumundayım. Arkadaşlar bu çok önemli. Tarih 20 Şubat 2001, iktidarda MHP, DSP, ANAP var. Burada isimlerini veremeyeceğim bazı bankalar ulusal ya da uluslararası bankalar -altını çiziyorum- mesai saati dışında Merkez Bankasından çok yüklü miktarlarda döviz alımı yaptılar. O günün şöyle gazetelerini bir hatırlayın. Bir banka 1 milyar 63 milyon dolar, bir başkası 764 milyon dolar, bir başkası 426 milyon dolar -liste uzayıp gidiyor- mesai saatleri dışında Merkez Bankasından bu alım yapılıyor. Dolar kuru ne biliyor musunuz? 685 bin lira. Bu alımların hemen ardından kriz patlıyor.

Değerli arkadaşlarım, dolar hızla yükseliyor. Ne oluyor? 1 milyon 80 bin liraya çıkıyor. Bu bankaların birkaç saat sonraki kârları ne oluyor biliyor musunuz? O birinci var ya 296 trilyon kazanıyor -birkaç saat sonra, aylar değil- bir diğeri 211 trilyon, bir diğeri

116 trilyon. Bu bankaların bir gün sonraki kârı ne oluyor biliyor musunuz? İlkinki 419 trilyon, ikincisinin 300 trilyon, sonrakının 166 trilyon. O da bu şekilde uzayıp gidiyor.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Sonuç ne oldu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O gece en fazla alım yapan dokuz bankanın satın aldığı döviz miktarı 4 milyar 163 milyon dolar.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Sonuç ne oldu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu dokuz bankanın bir saat sonraki kârı 1 katrilyon 153 trilyon, bir gün sonraki kârları 1 katrilyon 635 trilyon. Bunu benim milletime yaşattılar. Kim yaşattı? MHP, DSP, ANAP yaşattı. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlar...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Sonuç ne oldu Sayın Başbakan, sonuç?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, sonuç, bir, o zamanın banka...

NURETTİN CANIKLI (Giresun) — Başındaki Rahşan affına girdi...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Başındaki, Rahşan affına girdi. Teftiş kurulları da yine aynı dönemde bununla ilgili ne yazık ki “Uygulamalar yasalara uygundur” dendi, o şekilde bir raporla geçirildi.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kazanca el koyabilirdiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, ben bir şey söylüyorum size, ben o günün sizlere neticesini veriyorum.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kazanca el koyabilirdiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kazanca el konulabilirdi ifadesini... Buyurun, her şey ortada, belgeleriyle vesaire ortada. Türkiye’ye bu reva mıydı? Bu aziz millete bu reva mıydı? Bizi, ülkeyi satmakla, ihanetle, hıyanetle suçlayanlara buradan sesleniyorum: İhanet, hıyanet diyorsunuz, peki bu nedir? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Milliyetçiyim diyerek ortalıkta dolaşanlara sesleniyorum: Milliyetçiydiniz de bu ülkenin böyle göz göre göre soyulmasına neden seyirci kaldınız? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Neden sesinizi çıkarmadınız? Akşam karanlığında Merkez Bankası soyulurken, millî bankamız soyulurken, milletimin bütün imkânları soyulurken milliyetçiliğinizi o gün neden hatırlamadınız? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Milliyetçiyim diye diye bu millete bu ağır bedeli ne hakla, hangi vicdanla, hangi insafla ödettiniz? 2001 krizi işte Türkiye’nin böyle kötü yönetilmesinin bir sonucuydu. 2009’da yaşadığımız mali kriz ise dünyanın kötü yönetilmesinin bir sonucudur *(MHP sıralarından gülüşmeler)* ve 2001 krizindeki yönetim ithal projelerle ülkeyi kurtarmaya çalıştı, biz ise kendimiz yönetiyoruz ve yine söylüyorum: Teğet geçiyor, teğet... Bunu böyle bilin. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* 2001’de IMF’in politikalarıyla Türkiye’yi krizden çıkarmaya çalıştınız, kendi millî politikanızı uygulayamadınız çünkü yoktu.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Ama siz uyguladınız IMF’yle...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Milletimizin hassasiyetlerini koruyamadınız. İki yıldır biz IMF’le bu noktada “Evet” demedik.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — İki yıla kadar beş yıl uyguladınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Evet” demedik.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Beş yıl... Beş yıl...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 23,5 milyar dolar borçla devraldık IMF’den; ödedik, ödedik, şu anda 8 milyar dolar borcumuz var. Biz masaya adam gibi otururuz, adam! Böyle konuşuruz... Böyle konuşuruz... *(AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

Muhalefet borçlandı biz ödedik. Yirmi bir banka o dönemin iktidarında maalesef fona devredildi ve batırıldı.

Şu kriz döneminde, iki yılda, sadece Amerika Birleşik Devletleri’nde, değerli arkadaşlarım, 158 banka battı. Türkiye’de bir tek banka bile sıkıntı yaşamadı.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Bravo, bravo! Helal olsun sana helal!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bilerek mi konuşuyorsunuz, bağırıyorsunuz bilmeden mi?

Kılavuzlarınızı iyi seçin. Kılavuzlarınızı iyi seçmediğiniz sürece batarsınız. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bakınız, biz, bugün, Türkiye Cumhuriyeti’nin kendine özgün millî politikasını uyguluyoruz ve millî menfaatlerimizi her konunun üzerinde tutuyoruz. Uluslararası rasyo dünyada yüzde 8’dir. Biz bunu yüzde 12 olarak tuttuk.

GÜROL ERGİN (Muğla) — Türkiye’yi birbirine düşürdünüz.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Dubai Anlaşması’nı bir anlatır mısınız Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sen kendine sakla bilgilerini!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Dubai’de, Dubai’de...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda Türkiye yüzde 20’de, o döneme geldik. Bu, güçlü bir bankacılığı oluşturmadır. Bunu, bu iktidar oluşturdu.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Şu Dubai Anlaşması’nı bir anlatır mısınız Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli Milletvekilleri, bakın, biraz önce de ifade ettim, cuma günü faiz oranı yüzde 9,1 olarak gerçekleşti. Reel faiz ne? Yüzde 2,5. Evet, bu oran Türkiye Cumhuriyeti tarihinde görülen en düşük orandır ancak açık açık ifade ediyorum, hâlâ yeterli değildir.

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Tarihin en büyük travması...

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

Sayın Soysal, sürekli laf atıyorsunuz.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Siz de Oferler nasıl zengin edildi bir de ondan bahsedin Başbakan. Oferler nasıl zengin edildi azıcık da onu anlatın.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

Sayın Başbakan, siz Genel Kurula hitap edin lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Millî birlik ve kardeşlik sürecinin birçok hedefi var ama en önemli hedeflerinden biri işte budur.

GÜROL ERGİN (Muğla) — Kardeşi kardeşe düşürdünüz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aziz milletimin şunu çok iyi bilmesini istiyorum: Dün ödenen yüksek faizlerin içinde terör belası önemli bir risk olarak yer alıyordu. Bugün de aynı şekilde terör, Türkiye'nin riskleri hanesinde yazılıyor. Türkiye, terör belasından kurtulduğu anda, Güneydoğu, Doğu Anadolu, bu bölgelerde de çok ciddi bir sıçramanın olacağı açık ve net ortadadır.

Muhalefetin millî birlik ve kardeşlik sürecini desteklememesi hatta karşısında durması, işte bu açıdan son derece önemlidir.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ne istediğini söylemiyorsun ki!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Düşünün, millî birlik ve kardeşlik süreci.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — İçi ne, içi? Ne önerdin, ne?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İnsan bu kavrama bile saygı duyar, saygı!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Proje ne? Önerdiğin ne?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, bu kavramı duyduğunuzda bile hopluyorsunuz. Kitabınızda kardeşlik yok, ne yapayım? Birlik yok, beraberlik yok, ne yapayım? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Söyleyemiyorsun, içeriğini söyle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2000 ve 2001 krizlerinde bu millete çok ağır bedeller ödetenler, milletin kaynaklarını çarçur edenler elbette bu boyutu düşünemezler, elbette bu kavramlarla bütünleşemezler.

O gün Merkez Bankasının içini boşaltanlar, bugün elbette Türkiye'nin risk birimini, Türkiye'nin kardeşliğini, huzurunu dert edinemezler.

O gün Türkiye'nin işçisini, memurunu hatta esnafını mağdur edenler...

ÇETİN SOYSAL (İstanbul) — Memur aç, emekli aç, işçi aç!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...bugün elbette Türkiye'nin geleceğine ilişkin plan, proje ve umut taşımazlar.

O gün IMF kapısında borç almak için sıra bekleyip Türkiye'nin borcunu daha da artıranlar, bugün geldiğimiz noktayı anlayamazlar ama biz bunları dert ediniyoruz. Biz Türkiye'nin geleceğini düşünüyoruz. Biz Türkiye'ye ilişkin, geleceğe ilişkin büyük umutlar taşıyoruz. İşte, onun için inadına kardeşlik diyoruz, inadına demokrasi diyoruz, inadına millî birlik ve beraberlik diyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Stalin'e atfedilen bir sözü burada söylemekte fayda var: "Bir kişinin ölümü trajik, 1 milyon kişinin ölümü istatistiktir" diyor Stalin.

Şaşırdın değil mi? Hakikaten ben de şaşırdım. Evet, “40 bin kişi hayatını kaybetti” denildiği zaman belki yeterince vurucu olmuyor. Ama ben haftalardır, aylardır, yıllardır, ta partimizi kurduğumuz andan beri diyorum ki: Sizin hiç oğlunuz, yavrunuz öldü mü? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sizin hiç babanız, kardeşiniz, öldü mü? Siz kendinizi... (CHP sıralarından gürültüler)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Evvela askere gidecek oğlun.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen hatibi dinler misiniz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...hiçbir şehit annesinin, bir şehit babasının, evladını yitirmiş bir ananın yerine koydunuz mu?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Önce askere gidecek oğlun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dersim’i bir istatistik gösterge olarak görenler, kronolojide bir cümle olarak görenler, gündelik ifadelerle aşağılayanlar kendinizi hiç Dersimli bir ananın, babanın evladının yerine koydunuz mu? (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Önce oğlunu askere gönder.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Her ölüm erken ölümdür. Hele gençlerin ölümü tahammül edilemeyecek, kendi hâline bırakılamayacak, görmezden gelinemeyecek kadar acıdır, trajiktir. Bunun bu şekilde böyle sürüp gitmesine bizim tahammülümüz yok. Biz, ne ekonomiye salt bir istatistik olarak bakıyoruz ne güvenlik meselesini sadece bir istatistik olarak görüyoruz.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Habur olarak görüyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz, sofranın diliyle konuşuyoruz. Biz, anaların diliyle konuşuyoruz.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Yakında analar cevap verecek.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz, hesabi değil, biz hasbiyiz, samimiyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte onun için “Demokratik açılım süreci” dedik. İşte onun için “Millî birlik ve kardeşlik süreci” dedik. Böyle büyük bir projede, böyle anlamlı bir süreçte istedik ki muhalefet de bizimle olsun.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Proje ne?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yanımızda olsun, yanımızda olmasa bile desteğini versin, katkısını versin, yapıcı eleştiride bulunsun ama bakıyoruz...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Projeyi gördük Habur’da.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Anadol, biz senin geçmişini biliriz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ne var geçmişimde?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Senin oradakilerden pek farkın yok, iyi biliriz seni, iyi. İyi biliriz seni, iyi. (CHP sıralarından gürültüler)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Bir şey bilip de söylemiyorsan müfterisin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen siz Genel Kurula hitap edin.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Söyle! Söyle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Heyecanlanma! Sakin ol!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ben senin geçmişini biliyorum. Ben senin gibi Hikmetyar'ın önünde resim çektirmedim, Hikmetyar'ın önünde diz çökmedim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Süreci sabote etmek, provoke etmek, tahrik etmek kime ne sağlar? Diyorlar ki "Ülkeyi geriyorsunuz. Ülkeyi bölüyorsunuz."

Peki, üç aydır attığımız bu adımlar neticesinde hangi adım, açılım sürecinin hangi başlığı ülkeyi geriıyor, ülkeyi bölüyor?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Habur'daki adım!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu ifadeleri söyleyin. Attığımız hangi adıma alternatif ürettiniz?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Habur'daki adım!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Gerilim üreten sizin hayali senaryolarınız, kara kampanyalarınız, iftira ve tahriklerinizdir. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Millet gözleriyle gördü Sayın Başbakan, gözleriyle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geldiğimiz noktada, Sayın Baykal ve grubundan rica ediyorum, kameraysa işte burada kamera, mikrofonsa işte mikrofon. Geldiniz, konuştunuz. Milletin izlemesini istiyorsanız, millet zaten izliyor ve lütfen sonuna kadar dinleme tahammülünü gösterin. Umarım, yine buradan bırakıp gitmezsiniz. *(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Burası çok önemli.

1990, değerli arkadaşlarım, SHP raporu, 96 CHP Tunceli Raporu, 99 CHP Güneydoğu ve Doğu Raporu. Bunları hazırladınız, hatta 2008'de de bir tane hazırlattınız. Fakat enteresan, tabii, gelişmeler oluyor. Öyle ki baskılar... "Mesela, son hazırlatılan bir rapor var. Bu hazırlatılan raporda raporu hazırlayan arkadaşlardan 1 tane milletvekiliniz, 1 tane de parti meclisi üyeniz ve o raporu daha sonradan "Kabul etmedik" diye açıklamalar yaptınız ve bütün bunları yaparken kimin eli kimin cebinde belli değil ve bunu yapan partinizin yetkili kurullarında olanlar.

GÜROL ERGİN (Muğla) — Konuşmana dikkat et!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz konuşurken burada herhangi bir arkadaşımızın herhangi bir yerde yaptığı ve daha sonra farklı bir açıklama yapmak suretiyle "Ben böyle söyledim, böyle anlatıldı" dediği bir konuyu bile sizler farklı şekle hep tahmil ettiniz.

Değerli arkadaşlar, bakın, Sayın Baykal'ın tereddüt etmeden bizi gafletle, dalaletle, hıyanetle suçlayacağını biliyoruz.

GÜROL ERGİN (Muğla) — Doğru, siz osunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama kim söylüyor bunu? Sosyal Demokrat Halkçı Partinin Doğu ve Güneydoğu Raporu, yıl 1990.

Bir başka ifade: “İster güvenlik güçlerimiz ve askerlerimiz olsun ister ona silah doğrultan kandırılmış gençler olsun hepsi bizim çocuklarımızdır, akmakta olan kan kardeş kanıdır.”

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Ne var bunda?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sizin değil mi?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ne var bunda yahu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — E, hani askerle genç karşı karşıya geliyor, asker şehit ediliyor, hâlâ diyorsun ki...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — İşine bak sen yahu, aklının ermediği konulara girme!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben işime bakıyorum zaten, işimi de gayet iyi biliyorum, sana da görevini hatırlatıyorum, görevini! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — İşine bak sen, işine! İçinden geçirdiklerini söyle. Zavallı! Zavallı! Zavallı hadi! Sen Avrupa’nın verdiği konuları çalış.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Görevini hatırlatıyorum! *(CHP sıralarından gürültüler)*

Ayağa kalkma; rahat ol, rahat!

CANAN ARITMAN (İzmir) — Saygılı olun, saygılı!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Terörle Mücadele Yasası’nın 8’inci maddesi ve Türk Ceza Yasası’nın 312’inci maddeleri kapsamında olup doğrudan teröre karışmamış tüm tutuklu ve hükümlüler için kısmi genel af çıkartılarak ülkede hoşgörü ve iç barış ortamına geçişin zemini yaratılmalıdır.”

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Evet.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Bu anlayışla Kürt kökenli yurttaşlarımız da dil, kültür, folklor ve kimliklerini koruma, geliştirme ve açıklayabilme; kendi ana dillerinde yazılı basın, radyo ve televizyon dâhil her türlü medya aracılığıyla yayın yapabilme; özel okullarda kendi ana dilleri ile eğitim yapabilme...”

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Bizimkinde o yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — E, nerede yok? Burada, burada, belge burada yanımda. *(CHP sıralarından gürültüler)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — O senin fikrin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yanımda, yanımda. Sonradan çıkartarak tekrar bunu yenilediniz. Beyler, burada.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hiç alakası yok!

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — O senin fikrin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Kürt dil ve kültürü üzerinde araştırma yapacak enstitüler ve benzeri kurumların kurulabilmesi haklarına kavuşmalıdırlar.” Aç Tunceli Raporu’nu orada da gör.

MUSTAFA ÖZYÜRK (İstanbul) — “Enstitü” tamam.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunları biz dile getirmiyoruz, bu ifadelerin tamamı -açıyorum- 1996 yılında hazırlanan CHP Tunceli Raporu'nda var.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — CHP'nin böyle bir raporu yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tunceli Raporu'nda var. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Rapor partinin resmî kararıyla olur!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunları bana siz gönderdiniz.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Öyle bir şey yok!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu da CHP'nin Tunceli Raporu, CHP'nin Tunceli Raporu. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Rapor, partinin yetkili organlarının kararıyla oluşur.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, bu da aynı şekilde...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Bu, hangi parti organının kararıyla oluşmuş?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Herhangi bir arkadaşın yapmış olduğu açıklamayı...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Önüne gelen rapor yazar. Her yazılan, partinin raporu olmaz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...o zaman niçin partinin bir yetkili kurumunun yapmış olduğu açıklamaymış gibi geliyorsun da burada konuşuyorsun? Hangi hakla?

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Partinin yetkili organının yaptığı araştırmaya göre...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, ben sana kitapçığı gösteriyorum, bunları sen gönderdin bana, sen!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — O resmî... O resmî...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Öbürleri de aynı şekilde...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hayır... Hayır, hiç alakası yok! Hiç alakası yok!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O zaman o kadar herhâlde teknolojiniz gelişmemiştir!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen, yanlış fikirlerini kamuoyuna sunmak için CHP'nin düşüncesinden imdat istiyorsun ama başka kapıya!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — "1999 CHP Doğu-Güneydoğu Raporu..."

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Cumhuriyet Halk Partisinin, senin yanlış projelerine destek verecek hiçbir dayanağı yok.

AHMET YENİ (Samsun) — Dinleyin! Dinleyin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — "Etnik duyarlılıklara demokratik çözüm, çok kültürlü toplumların, çoğulcu demokrasinin vazgeçilemez koşuludur. Ulus devlet yapısı, çoğulcu demokrasi ekseninde geliştirilmelidir." Devam

ediyor, CHP demokratikleşme raporu: “Devletin ırkı olmaz. Devlet, tüm alt kimliklere, farklı etnik kesimlere eşit mesafede durmalıdır.”

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Evet, doğru...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Kürt kökenli yurttaşlarımız da dâhil, her etnik kökenden, her alt kimlik ve kültürlerden yurttaşımıza, isterlerse, ortak resmî cumhuriyet dilimiz olan Türkçenin ekinde, kendi ana dil, kültür ve folklorunu daha iyi öğrenme, koruma ve geliştirme olanakları. Kendi alt kimlik, kültür, dil ve folklorunu koruma, geliştirebilme ve açıklayabilmede özgür olmaları. İsteyenlerin, kendi ana dillerinde, Millî Eğitim Bakanlığı kuralları içinde özel eğitim görebilmeleri...”

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Yok, yok...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Üniversitelerde...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Öyle bir şey yok! Bizde yok!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İşine geldiğinde “evet”, işine gelmediğinde “Biz de bu yok.”

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen mi bileceksin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz busunuz! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen mi bileceksin? Partinin kararları, organları ortada, yetkili organlarının aldığı kararlar ortada. Bizim böyle bir kararımız yok. O senin kafanda!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Sayın Baykal’ı artık iyi tanıdım; akşam başka, sabah başka! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hadi canım sen de!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İyi tanıdım!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sabahleyin “Ofer’i tanımıyorum” diyorsun, öğlen “iki defa buluştum” diye sen itiraf ediyorsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, ben, DTP’nin uç eleştirilerini, benzerini de aynı şekilde...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ofer’le karşılaşıp karşılaşmadığını, bir gün de 3 defa çelişkiye düşerek söylüyorsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aynı şekilde bu süreç içerisinde maalesef bakıyorum MHP de yapıyor.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ofer’i tanıdın mı? Ne zaman tanıdın?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — DTP, PKK’nın muhatap alınmamasını, PKK’yla müzakere yapılmamasını eleştiriyor. MHP, PKK’nın muhatap alındığını, PKK’yla müzakere edildiğini söylüyor. *(MHP sıralarından “Evet, doğru” sesleri)* DTP, PKK’nın tasfiye edilmeye çalışıldığını; MHP, PKK’nın meşrulaştırılmaya çalışıldığını söylüyor. O başka, bu başka.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — E, aynı mı onlar?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hangisi doğru? Bizim yaptığımız doğru. Olay bu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü biz ne onu yapıyoruz, ne onu yapıyoruz; biz doğru olanı yapıyoruz. DTP, PKK ve DTP'nin taleplerine sırt dönlüğünü, ciddiye alınmadığını, devre dışı bırakıldığını; MHP, PKK ve DTP'ye taviz verildiğini söylüyor. (MHP sıralarından "Evet, doğru" sesleri) Hangisi doğru?

DENİZ BAYKAL (Antalya) — İkincisi, ikincisi doğru!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İki tarafın söylemleri bile Hükümetin gerçekten ne yaptığını ve ne yapmadığını ortaya koyduğu gibi, Hükümetin ne kadar isabetli bir kararla doğru yolda olduğunu gösteriyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET BUKAN (Çankırı) — Yazıklar olsun! Yazıklar olsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çok ilginçtir, DTP de dağa çıkmaktan bahsediyor, MHP de dağa çıkmaktan bahsediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz ise her zaman olduğu gibi sağduyunun sesiyiz, birliğin sesiyiz, beraberliğin sesiyiz, kardeşliğin sesiyiz; hepinizi buraya, Parlamente'ye siyaset yapmaya çağırıyoruz, farkımız bu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Her türlü sorunun konuşulma, tartışılma, çözülme yeri Meclistir, demokrasidir, siyasettir.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Öcalan'ı da çağırıyor musunuz?

ABDULLAH ÖZER (Bursa) — Öcalan da gelecek mi buraya siyaset yapmaya!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, Sayın Bahçeli dün Ankara'da partilileri topladı ve dört aydır yaptığı gibi dün de bir kez daha bana, şahsıma, partime, Hükümetime en ağır ifadelerle, en ağır kavramlarla, kelimelerle hakaretler yağdırdı.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) — Hak ediyorsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunların hiçbirini üzerime almadığımı, ciddiye de almadığımı, burada bir kez daha ifade etmek istiyorum.

AHMET DENİZ BÖLÜKBAŞI (Ankara) — Belli almadığın, belli!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ancak, ezkaza televizyonlarda bu konuşmaları gören, dinleyen çocuklarımızın ruh sağlığı noktasında endişe taşıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Aziz milletimizden, anne ve babalardan, çocuklarını, Sayın Bahçeli konuşurken televizyondan uzak tutmalarını hassasiyetle rica ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CANAN ARITMAN (İzmir) — Anneler sizi dinletmiyor Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biraz önce söyledim, 20 Şubat 2001'de dokuz banka, mesai saatleri dışında Merkez Bankasından 4 milyar doları hortumladılar ve sadece bir günde 1 katrilyon 635 milyar lira para kazandılar. Âdeta, Merkez Bankasına bir enjektör dayandı ve bu milletin kaynakları, kazançları, alın teri, o enjektörle, maalesef, çekildi.

HÜSEYİN YILDIZ (Antalya) — Stand-up'çılığı bırak, Başbakanlığa gel!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Evet, o zaman, tabii, Sayın Bahçeli Başbakan Yardımcısıydı...

HÜSEYİN YILDIZ (Antalya) — Stand-Up'çılık yapacaksan git sahnede yap!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve Hükûmeti oluşturan koalisyonun ortağıydı. Hesap sordunuz mu, gereğini yaptınız mı? Allah aşkına, birilerini bölücülükle, ihanetle suçlamak sizlerin haddine mi? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* “Bizim dönemimizde terör durdu” diyorsunuz. Amerika terörist başını sizlere teslim etti ve teslim etmenin...

ERTUĞRUL KUMCUOĞLU (Aydın) — Obama mı söyledi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Gayet iyi biliyoruz, teslim etti. Peki, o zaman hangi yasa uygulamadaydı? Peki, İmralı'ya kim yerleştirdi?

METİN ÇOBANOĞLU (Kırşehir) — İdamı kim kaldırdı?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Çıkarın, yedi yıldır iktidardasınız, çıkarın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli kardeşlerim, bütün gerçekler milletin gözü önünde devam ediyor ve “Terörle mücadele edilmiyor” diyerek, bu ülkenin askerine...

OKTAY VURAL (İzmir) — Bilmiyorsan konuşma!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Muhalefetin tamamına sesleniyorum: “Terörle mücadele edilmiyor” diyerek, bu ülkenin askerine, polisine, jandarmasına, korucularına haksızlık, insafsızlık ediyorsunuz, terörle mücadelede onların şevkini siz kırıyorsunuz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Siz engel oluyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Defalarca, ben, her zaman askerime de, emniyet teşkilatıma da, “Ne ihtiyacınız var?”

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — “Yan gelip yattı” diyen kim Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “...Ne ihtiyacınız var? Ne ihtiyacınız varsa bunu bize söyleyin. Ne gereği varsa, ihtiyacınız da, A'dan Z'ye bunları yapmaya hazırız” demişizdir. Her zaman bize söylenen şudur: “Ne istediyseniz aldık.” Bu olmuştur... *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* ...ve şu anda da eğer bugün Kandil'e operasyon yapılabilirse, bu, iktidarımızın siyasi başarısıdır...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Ne zaman yaptınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...diplomatik başarısıdır, 5 Kasım 2007'nin başarısıdır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Peki, hemen niye döndünüz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Acaba, bizden önceki yönetimler içerisinde özellikle bir önceki yönetimimiz Ankara'nın dışına çıkabildi mi? Ankara'nın dışında acaba kaç ülkeyle oturup da bu tür konuları görüşebildiler? Ve defalarca sınır ötesi harekât yapıldı, hâlâ yapılıyor, hâlâ devam ediyor ve bu konuda kararlılığımız devam edecektir. Ülkemiz de aynı şekilde.

GÜROL ERGİN (Muğla) — Ölene kadar devam edin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani, terör cephesi silahını bırakmadığı sürece askerimiz de, polisimiz de operasyonlarına son vermeyecektir, vermez. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Sayın Başbakan, Dubai ne oldu, Dubai anlaşması?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz 81 vilayetin tamamında varız, siyasetçi olarak da varız.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Dubai anlaşmasını niye imzaladınız?

AHMET YENİ (Samsun) — Dinle! Dinle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siyasetçi olarak da varız, ama siz 81 vilayetin kaçında varsınız?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Dubai anlaşmasını niye imzaladınız Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir hesap yapın hesap, Sivas'tan öteye gidebiliyor musunuz ya!

CANAN ARITMAN (İzmir) — Siz önce Diyarbakır'a gidin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sivas'tan öteye gidebiliyor musunuz?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Gideriz, her tarafa gideriz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sizin gittiğiniz yerler belli.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Bir gidin bakalım Diyarbakır'a da görelim!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sizin gittiğiniz yerler belli, biz 81 vilayetin 81'inde varız. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Askerimiz nerede, polisimiz nerede, AK PARTİ de orada. Biz varız ama siz yoksunuz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Siz yoksunuz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Askerin, polisin himayesinde gidebiliyorsunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bakınız, siz, "Kürt kardeşimiz" bile diyemiyorsunuz, "Kürtçe konuşan kardeşimiz" diyemiyorsunuz.

GÜROL ERGİN (Muğla) — Sen "Türk'üm" diyemiyorsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Allah'ın Kürt olarak yarattığı bir insana Kürt olduğunu söylemek bir lütuf mudur, bir bölücülük müdür? İnsanlar etnik yapı olarak doğuştan öyle doğarlar, sonradan etnik ismi kazanmazlar. Eğer bunu bilerseniz, ha o zaman Türkiye'deki farklı etnik yapıları saygının da ne olduğunu öğrenirsiniz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Herkes kimliğiyle iftihar eder diyoruz biz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aferin, öğreniyorsun bir şeyleri.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Dubai'yi bir anlat Sayın Başbakan. Dubai, Dubai... Sayın Ali Babacan arkada oturuyor...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — "Türkiyeli olmak..." Bu kavramı bölücülük olarak nitelendiriyorsunuz...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Siz Dubai’yi anlatın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) -...ihamet olarak niteliyorsunuz. “Türkiyeliyim” demek, Türkiyeli olduğunu söylemek niçin ihamet olsun?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — “Türk milletinin parçasıyım” diyecek...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Dubai Anlaşması’nı imzalayanlar ihamet ediyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Türkiye halkı” ifadesini kullanan Atatürk de mi bölücüydü?

GÜROL ERGİN (Muğla)- Bir kere “Türk’üm” de!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Türk milleti” demek, Türkiye halkı demektir. “Türk milleti” demek, Türkiyeli olmak demektir; daha önce de ifade ettim...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Niye çıkarıyorsun o zaman? Niye çıkarıyorsun?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Gazi Mustafa Kemal bu konuyu en güzel şekilde ortaya koymuş.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Niye çıkarıyorsun Anayasa’dan, niye?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Öğreneceksin, öğreneceksin.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Niye çıkarıyorsun o zaman?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak burada, bu kürsüde bir zamanlar siz “alt kimlik-üst kimlik” beyanlarımı yaptığınızda çıldırdınız, “alt kimlik-üst kimlik olmaz” dediniz. Daha sonra bu ifadeleri kullanmaya başladınız.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hiç öyle bir şey yok, hiç öyle bir şey yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunları da öğreneceksin!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hiç öyle bir şey yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tutanaklarda bunların hepsi var.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Hayır, sen farkında değilsin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Efendiler...” Bakınız...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen ne olduğunu bildiğin yok, konuşuyorsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Efendiler, burada maksut olan ve Meclisi alinizi teşkil eden...” (CHP sıralarından gürültüler)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Boş konuşuyorsun, boş!

İSA GÖK (Mersin) — Ayıptır ya, ayıptır!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sayın Başkan, siz mi susturacaksınız, ben mi susturayım? (CHP sıralarından gürültüler)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Gel sustur bakalım!

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, siz Genel Kurula hitap etmeye devam edin. Lütfen Genel Kurula hitap edin.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Gel sustur!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Gel sen sustur! Hadi gel!

BAŞKAN — Lütfen oturur musunuz... Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Efendiler, burada maksut olan ve Meclisi alinizi teşkil eden zevat...” (CHP sıralarından gürültüler)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Beni nasıl susturacaksın? Nasıl susturacaksın?

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen oturur musunuz... Sayın Anadolu, lütfen oturun. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Otur yerine, otur! Otur yerine! Sayın Başkan, grubuna hâkim ol! Hâkim olamıyorsan biz hâkim olalım.

BAŞKAN — Sayın Erdoğan... Sayın Erdoğan...

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen kimi susturacaksın! Neyle susturacaksın! Sen kimsin de susturacaksın! Kimi susturacaksın sen!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Grubuna hâkim ol! Grubuna hâkim ol! Acziyet içerisinde olma.

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, siz konuşmanıza devam edin, Genel Kurula hitap edin lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım... “Burada maksut olan...”

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Senin haddine mi beni susturmak!

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Haddini bil, haddini!

BAŞKAN — Değerli Milletvekilleri...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “...ve Meclisi alinizi teşkil eden zevat yalnız Türk değildir...”

İSA GÖK (Mersin) — Haddini bil, haddini!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “...yalnız Çerkez değildir, yalnız Kürt değildir...”

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ülkeyi böldüğünüz yetmedi...

İSA GÖK (Mersin) — Sayın Başkan, müdahale etsenize!

BAŞKAN — Sayın Gök, susar mısınız lütfen, susar mısınız lütfen. Burayı ben yönetiyorum. Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “...yalnız Türk değildir.”

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ali kıran baş kesen misin sen?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Fakat hepsinden mürekkep anasırı İslamîyedir, samimi bir mecmuadır.”

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Demokrasi anlayışına bak: “Sen mi susturacaksın, ben mi susturacağım.” Kimsin sen beni susturacaksın!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bakınız, ben bunu daha önce de burada sizlere takdim etmiştim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Daha sonra bir ulus devlet kuruldu, onun farkında değilsin.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Meclisi mi susturacaksın? Demokrasi anlayışınız bu mu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu takdim etmiştim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — O 1920’den sonra bir ulus devlet kuruldu, onun farkında değilsin sen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ne oldu? Ret mi ediyorsunuz? Yoksa kabul etmiyor musunuz?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Ulus devlet kuruldu, onun farkında değilsin sen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Devlet kurulabilir ama bakın bu ifadelerin sahibi kim? Bu konuşma nerede yapıldı? Mecliste yapıldı. Mecliste yapıldı.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ne zaman yaptı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O devleti bu Meclis kurdu.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Ne zaman? Ne zaman?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 1920. Evet.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sonra ne oldu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nasıl ne oldu? Bunlar iptal mi? Bunlar iptal mi oldu? Bu ifadeler iptal mi oldu?

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen kafanda 1920’yi takmışsın hedef diye, anasını İslamiye peşinde koşuyorsun. Sen Türk milletinin ortaya çıktığının farkında değilsin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani sizin geçmişinizi sorgulamayalım mı?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Sen kendi geçmişine bak, kendi geçmişine.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geçmişini sorgulamayalım mı? *(CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar ve gürültüler)*

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — İhaleye fesat karıştırmak, senin geçmişinde var.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, ifade burada.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen tarih öncesine gitmeye kalkışıyorsun.

BAŞKAN — Sayın Baykal... Sayın Baykal, sataşma nedeniyle söz istersiniz, kürsüde cevap verirsiniz, lütfen sükûnetle dinleyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri.”

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen gerçek anlayışını itiraf ediyorsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri” buyur. *(CHP sıralarından gürültüler)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Sonra ulus devlet kuruldu, farkında değilsin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz var ya... Sizin bu mantığınız neye benziyor biliyor musunuz? Atatürk ölene kadar Türk paralarının üzerinde Atatürk'ün resmi, öldükten sonra İnönü'nün resmi. Siz busunuz! Siz busunuz! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen oralardasın, oralarda! Senin Atatürkçülüğün bu!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz busunuz!

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — İhaleye fesat karıştırmak senin geçmişinde var.

DENİZ BAYKAL (Antalya) — Sen Atatürk'ü bırak, Hikmetyar'ı konuş, Hikmetyar'ı!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesi DTP ile ilgili bir karar verdi. Bu kapatma kararı üzerinde birkaç kelam etmem lazım. AK PARTİ'nin duruşu nettir. Bizim temel iki hassasiyetimiz var. Birincisi, biz, parti kapatmaya karşıyız. Biz, parti kapatmaya karşıyız.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Sen, Hikmetyar'ın dibine düştün! Atatürk'ün adını ağzına alma!

BAŞKAN — Sayın Arıtman, lütfen...

AHMET YENİ (Samsun) — Dinle be! Dinle ya!

ALİ KOÇAL (Zonguldak) — Neye lütfen Sayın Başkan, neye lütfen?

BAŞKAN — Susar mısınız?

ALİ KOÇAL (Zonguldak) — Hatibe müdahale etsene!

BAŞKAN — Lütfen, böyle bir usul yok.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Cezanın tüzel kişiliklere değil, kişilere verilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

İkincisi...

RAHİM GÜNER (Ordu) — Böyle Başbakan mı olur!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Edebini takın! Edebini takın! (CHP sıralarından gürültüler) Edebini takın! Sandıkta gerekli cevabı zaten millet size devamlı veriyor, bundan sonra da verecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, lütfen Genel Kurula hitap eder misiniz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz bu ülkede, bu millettten hiçbir zaman vekâlet alamayacaksınız, iktidar vekâleti alamayacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Bırak da ona millet karar versin Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çünkü bu ülkede milletin Başbakanına, farklılara, kalkıp da, her zaman “Göbek kaşıyanlar” diyenler sizsiniz, siz! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Ona millet karar versin, siz işinize bakın. Millet ne yapacağını bilir, siz işinize bakın.

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, lütfen Genel Kurula hitap eder misiniz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İkincisi, halkın getirdiğini ancak halkın götürebileceğini vurguluyoruz. Ancak, şunu da görmemiz gerekiyor: Dünyanın en gelişmiş ülkesinde bile şiddete, teröre destek veren, övgüde bulunan, organik ilişkide bulunan siyasal yapılara izin verilmez. Çünkü terör demokrasinin düşmanıdır. Terörün yedeğinde siyaset yapmak demokratik bir mücadele değildir, olamaz. AK PARTİ olarak, her türlü aykırı fikrin, her türlü farklılığın siyaset ve demokrasi içinde tutulması gerektiğine, kendisini özgürce dile getirmesi gerektiğine inanıyoruz. Ancak, şiddet ve terörü açıkça reddedemeyen, hukuk düzenine uyum sağlayamayan, siyasetin ve demokrasinin hassasiyetlerini gözetemeyen siyasetçilerin sorumsuzlukları sebebiyle bir ülkenin zarar görmesini, bir ülkenin imajının zedelenmesini de doğru bulmayız.

Biz, siyasi hayatımız boyunca sadece milletimizden direktif aldık, sadece milletimizin çizdiği rotada yürümeye, sadece halkımızın talep ve beklentilerini yerine getirmeye çalıştık. Tüm siyasi partilere de önerimiz, yüzlerini millete çevirmeleri, milletin sesine kulak vermeleri, milletin hassasiyetlerine dikkat etmeleridir.

Değerli Milletvekilleri, asla umutsuz değiliz, asla ve asla karamsar değiliz.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Şehit anasının bayrağını alma.

BAŞKAN — Sayın Arıtmán, lütfen...

ALİ KOÇAL (Zonguldak) — Sayın Başkan, bunları kürsüye de söyleyin!

BAŞKAN — Kürsüye de söylüyorum, size de söylüyorum. İç Tüzük'e uygun hareket edeceğiz, hepimizin uyması gereken İç Tüzük kurallarıdır.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz bu yola çıkarken nelerle karşılaşacağımızı, nasıl engeller çıkacağını, nasıl provokasyonlar, nasıl tahrikler yapılacağını göze alarak çıktık. Terör piyasasından nemalananların bu süreci akamete uğratmak için ellerinden geleni yapacağını bilerek ama bunlara boyun eğmemek üzere yola çıktık.

YAŞAR AĞYÜZ (Gaziantep) — Tabii, tabii!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Burada bir kez daha tekrar ediyorum: Statüko devam edemez. Gençler göz göre göre ölüme gönderilemez; daha fazla ocağın sönmesine, daha fazla bedelin ödenmesine tahammülümüz olamaz. Biz bu meydana teröre, terör yandaşlarına, terörün akıttığı kandan beslenenlere, vampirlere teslim etmeyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte, onun için "İnadına demokrasi" diyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte, onun için "Açılım" diyoruz, "Birlik" diyoruz, "Kardeşlik" diyoruz ve gür bir sada ile bunu haykırıyoruz.

Değerli kardeşlerim, gençlerin kanı üzerinden, şehitlerimizin kanı üzerinden maddi ya da manevi rant devşirenler de var. Biz, bu mücadeleye başlarken tüm bu rantçıları, tüm bu çıkar çevrelerini karşıma alarak yola çıktık. Elbette kolay olmayacak, hortumları kesilenler elbette duvar gibi bu sürecin karşısında duracaklar. Rantlarını yitirenler elbette her türlü tahrike, her türlü provokasyona başvuracaklar...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Hayalî ihracatçılar partinizde Sayın Başkan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ama biz bunları kararlılıkla yok edip yolumuza devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, Türk ekonomisini 26'ncı sırada devraldık, şu anda 17'inci sıradayız ve değerli arkadaşlarım, biz, milletimize hizmet yolunda kararlı bir şekilde devam ettik. Rakamlar üzerinde durmayacağım, ağırlıklı rakamları zaten Maliye Bakanım burada açıkladı ve kitapçıklar sizlere dağıtıldı. Fakat "Türkiye, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin üyesi olacak" denildiğinde kimse buna inanmazken, Türkiye şu anda Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin üyesi.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Ne yaptın!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — "Türkiye 'Medeniyetler İttifakı' adında bir proje başlatacak" denseydi buna kimse inanmazdı. Ama şimdi 100 ülkeyi aşkın üyenin olduğu, İspanya'yla birlikte şu anda Medeniyetler İttifakı'na eş başkanlık yapıyoruz, bu noktadayız.

"Avrupa Birliğiyle müzakerelere başlanacak" denilse idi... Az önce Sayın Baykal "Ucu uçuk" veya "Ucu açık" gibi ifadeler kullandı. Önce Sayın Baykal, Avrupa Birliğinin şu andaki üye sayısı 28 değil 27, onu da iyi takip edin. Onu da iyi takip edin, 27.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Çok biliyorsun, çok!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir diğeri, biliyorsunuz, 63'te rahmetli İnönü'yle resmî süreç başlamıştır, 59'da Menderes'le. O günden bugüne yine MHP-DSP-ANAP İktidarında 99 Helsinki'de, biliyorsunuz, biz üyelikle ilgili kabul edildik. Ardından bizler de, biliyorsunuz, kendi dönemimizde müzakerelere başlamayla ilgili süreci aldık. Ve şu anda 11 fasıl açılmıştır, 1 fasıl hem açılmış hem kapanmıştır ve bu süreç devam ediyor.

CANAN ARITMAN (İzmir) — Tek bir tane!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sürecin ucu açık-kapalı, bunlar önemli değil, bizim Avrupa Birliğiyle bu süreçteki çalışmamız önemli. Bakın şu anda Hırvatistan için de aynı durum söz konusudur, aynı durumdayız. Fakat biz Türkiye olarak burada Avrupa Birliği üyesi ülkelerle münasebetlerimizin ne noktada olduğunu pekiştirmek istiyoruz. Avrupa Birliği bu noktada bizi oyalar veya farklı bir karar verebilir, biz ne durumdayız, bu önemli. Türkiye olarak -her zaman söylüyorum- Kopenhag Siyasi Kriterleri noktasında bizim Ankara siyasi kriterlerimiz var, Maastricht Kriterleri noktasında bizim İstanbul ekonomik kriterlerimiz var ve bunlarla biz yapılanmalarımızı hep yaptık, yolumuza devam ediyoruz. Devamlı anlatacağız, devamlı bunları vurgulayacağız, çünkü anlattığımız hâlde anlamamakta direnenler var.

Bakınız "Suriye'yle, Ürdün'le, Libya'yla vize kalkacak, Kıbrıs'ta somut adımlar atılıyor, atılacak" dediğimizde buna kimse inanmazdı. Buyurun, Suriye'yle, Ürdün'le, Libya'yla karşılıklı olarak vizeleri kaldırdık ve şu anda aramızdaki ekonomik dış ticaret hacmi süratle yükseliyor.

Değerli arkadaşlarım, aynı şekilde Türkiye bölgesel meselelerde çok önemli bir yere geldi. Kıbrıs da... Biliyorsunuz, İslam Konferansı Örgütü'nde iki kez genel sekreterliği aldık ve Türkiye, İslam Konferansı Örgütü'nün daha önce bir topluluk olarak orada üye iken şimdi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, süreniz doldu, size de ilave süre vereceğim. 5 dakika ilave süre veriyorum efendim daha önceki uygulamalarım gibi.

Buyurun.

YAŞAR AĞYÜZ (Gaziantep) — Yarım saat verin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İsabetli olur. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

...gözlemci üye sıfatıyla şu anda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti artık İslam Konferansı Örgütü'nün üyesi olmuş vaziyette.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — İzolasyonlar kaldırılmadı ama...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız “Orhun Anıtları’nı yaptık” diyoruz, kızıyor, sinirleniyorlar “Tabii ki yapacaksın” diyorlar. E peki Sayın Bahçeli, sizin göreviniz değil miydi? Üç buçuk yıl iktidarda kaldınız, Başbakan Yardımcısıydınız, niye yapmadınız? Bakın, kırk altı kilometre, Karakurum’dan ta oraya kadar âdeta çöldü, asfalt yolunu yaptık. Niçin? Tarihimizi hatırlayalım. Buralardan oralara gidenler, gittiklerinde “Hah, bizim büyüklerimiz de bir şeyler yapmış” desinler, bu adımları bunun için attık. Ve üç buçuk senelik iktidar döneminde vakıf eserlerine sahip çıkamadınız.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Yapma ya...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ne Osmanlı’nın ne Selçuklu’nun ne cumhuriyetin eserlerine sahip çıkmadınız, çıkamadınız. Sizin göreviniz değil miydi? Aynı şekilde onlar da şu anda bu ülkenin bir değeri durumundadır. Şu anda benim de... Taa, bakıyorsunuz, Avrupa’nın Balkanlarında, Avrupa’nın diğer bölgelerinde birçok camilerimiz var, mescitlerimiz var. Onları oraların ülkeleriyle, yönetimleriyle; zaman geliyor onlar yaptırıyorlar, zaman geliyor biz yapıyoruz. Sizin devlet anlayışınız yok, uluslararası mantığınız yok, siyasetiniz yok. Farkımız burada. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Kazakistan’da, Türkmenistan’da, Moğolistan’da, Bosna-Hersek, Arnavutluk, Kosova, Yunanistan, Filistin, Lübnan, bütün buralarda eserlerimizi ele aldık, bunları yaptık.

Değerli arkadaşlarım, cesaretle, kararlılıkla, sağduyuyla sorunların üzerine gitmeye devam edeceğiz. Vazgeçtiğimiz anda kaybeden Türkiye olur. Vazgeçmeyeceğiz. Türkiye’nin kaybetmesine asla müsaade etmeyeceğiz. Son derece kararlıyız, başladığımız andaki kadar heyecan dolu, coşku doluyuz.

Değerli arkadaşlarım, bugün tüm dünya, tarihinin en büyük ekonomik krizlerinden birini, İkinci Dünya Savaşı’nın ardından da en büyük küresel ekonomik krizini yaşıyor, yaşıyor. İşte, bütün bunlara rağmen Türkiye... İşte görüyorsunuz, dünya ticaret hacminin bu yıl yüzde 11,9 oranında küçüleceği tahmin ediliyor ki bu oran son altmış yılın en büyük daralması anlamına geliyor. Krizle birlikte 2009 yılında büyümeyi, küresel ekonominin yüzde 1,1 oranında daralmasıyla dünyada görüyoruz.

Krizle birlikte Türkiye değil bütün dünyada işsizlikte bir artış var ama lütfen, Amerika’yı da görün, Japonya’yı da görün, İspanya’yı da görün, İtalya’sını, Almanya’sını, hepsini görün. Doğru, bizde de bir artış var. Biz geldiğimizde 10,7’ydi işsizlik.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Şimdi kaç?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şu anda da maalesef 13,7;13,8; buradayız.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Amerika'da kaç?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onların anlattığı gibi çok büyük bir konumda değil.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Amerika'da kaç?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Açarsanız kitapçığı, orada çok teferruatlı olarak o rakamlar var. Büyüme oranına baktığınız zaman işsizlikteki artışa, Amerika'da bu oranın çok daha fazla olarak arttığını göreceksiniz, katladığını göreceksiniz. Bir İspanya'da...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Tam tersi... Tam tersi Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hayır, aç bak; hemen önünde kitapçık, aç bak! Bizim dağıttığımıza bak, senin dağıttıkların filan veya okudukların pek de doğru değil. Onlara bak.

Ve OECD ülkelerinde işsizlik oranlarındaki artış ortalama yüzde 39, bizdeki artış yüzde 36. Ahh Kemal Bey ah, bunlara bir bak. Ve şu anda dünyada 1,2 milyar kişinin günlük harcaması 1,25 doların altında seyrediyor. Bu rakam, dikkat ediniz, dünya nüfusunun yüzde 21,3'ü. Türkiye'de ise, yoksullukla mücadelede de başarılı bir grafik izliyoruz. 2002 yılında günlük harcaması 2,15 doların altında olanların oranı yüzde 3 iken 2008 yılında bu oran binde 5'e kadar düşmüştür.

Bütün bunlarla beraber, değerli arkadaşlarım, küresel krizin başladığı andan itibaren, biz, hassasiyetle işin üzerine gittik ve bundan sonraki süreçte de aynı şekilde bu küresel krize direnen en önemli ülkelere bir tanesiyiz ve güçlü ekonomisiyle bölgesinin ve dünyasının ilgisini üzerinde toplayan bir Türkiye var ve bizler buradan asla taviz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, eksüreniz de doldu. Size, konuşmanızı tamamlayabilmeniz için daha önceki hatiplere verdiğim süre kadar süre veriyorum.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Yarım saat istemişti Sayın Başbakan, yarım saat verelim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Lütuf buyurdunuz.

BAŞKAN — Son kez açtım mikrofonu, buyurun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben de toparlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, faizleri söyledim, diğer konuları söyledim ve bütün gerekli teknik bilgiler zaten mevcut.

Ancak bir şeyi ifade etmekte fayda görüyorum, o da şudur: Bakınız, bir ülkenin borçluluğu, gayrisafi yurt içi hasılası içindeki oranla belirlenir. Bu orana baktığınız zaman...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Peki, miktarın hiç önemi yok yani.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Mustafa Bey, sen bunları bilirsin aslında.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Miktarın hiç önemi yok mu Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biliyorsun da bunları söylemiyorsun. Bunlara şöyle bir bak, biz göreve geldiğimiz zaman gayrisafi yurt içi hasılaya borç oranı neydi, şimdi ne? Buna bir bakarsak, o zaman gerçeği görürüz ve şu anda da gayet iyi bir konumdayız. Tabii ki, bu krizde biraz yükselme oldu, ama devraldığımız noktaya göre makas gayet açık ve lehimizde ve bundan dolayıdır ki eğitimde başarı devam ediyor, ulaşımda devam ediyor, sağlıkta başarı devam ediyor; eğitimde bu başarıyı artırarak üniversitelere yansıttık, devam ediyor; bütün bunların yanında enerjide Türkiye artık bir üs hâline geldi. Bakın, göreve geldiğimizde 9 ilimiz doğal gazla sahipti, şu anda 65 ilimiz doğal gazla sahip hâle geldi. Modernleşme budur. Bunlar başarıyor. Tarımla ilgili konularda da yine gerekli bilgiler var.

Sürem doldu ve bundan dolayı -aslında anlatacağım çok şey var ama- bunları herhâlde yine meydanlarda anlatmaya devam edeceğiz.

GÜROL ERGİN (Muğla) — Anlatmak yürek ister, yürek!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben, 2010 yılı bütçe görüşmelerinin Parlamentomuz için, ülkemiz için, milletimiz için hayırlı olmasını özellikle temenni ediyor; emeği geçen arkadaşlarımı, başta ekonomiden sorumlu Bakanım olmak üzere Maliye Bakanım ve tüm teknokrat, bürokrat arkadaşlarımı huzurlarınızda tebrik ediyor, onlara da teşekkür ediyor, sizlere de en kalbî sevgi ve saygılarımı sunuyorum. *(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Erdoğan.⁸⁷

⁸⁷ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 55, Birleşim 31, Sayfa 71-94

25 Aralık 2009 Cuma

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, Bütçenin Kabulü Nedeniyle Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2010 bütçesiyle ilgili olarak, gerek Komisyon gerek Genel Kurulda haftalardır yoğun bir çalışmanın içerisinde olduğunuzu biliyorum ve bugün nihai kapanış müzakerelerini yaptık ve bu müzakerelerle birlikte özellikle 2010 ve daha sonrasına yönelik, Hükûmet olarak yapacağımız çalışmalara katkısı olacak bütün bu düşünceler için, gerek şahsım gerek Hükûmetim adına çok çok teşekkür ediyorum. Ülkemiz için, milletimiz için bu bütçenin hayırlara vesile olmasını Allah'tan temenni ediyorum.

Saygılar sunuyorum.⁸⁸ (AK PARTİ sıralarından ayakta alkışlar)

⁸⁸ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 58, Birleşim 42, Sayfa 79-80

2 Şubat 2010 Salı

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, Kırıkkale Milletvekili Osman Durmuş'un, Şahsına Sataşması Nedeniyle Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; aslında, sizin huzurunuzda bu tür bir iftiraya yönelik cevap için bulunmak istemezdim.

Her şeyden önce, arkadaşımız, peygamberlik zincirinin bittiğini bilmiyor. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Sizin arkadaşınız bilmiyor, il başkanınız bilmiyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Son peygamberin Peygamberimizle beraber son bulduğunu bilmiyor...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — İl başkanınız bilmiyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve şecaat arz ederken sirkatin söylüyor.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Asıl ihlal eden sizsiniz, haddinizi bilin.

SAĞLIK BAKANI RECEP AKDAĞ (Erzurum) — Susun be!

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Peygamberlik hakaret değildir.

SAĞLIK BAKANI RECEP AKDAĞ (Erzurum) — Susun be!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Önce izan sahibi olacaksınız. Önce izan sahibi olacaksınız.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Sizi izana davet ediyorum Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir defa, İnternet sitelerinde nelerin dolaştığını, ne tür belden aşağı vurmaların olduğunu çok iyi biliyoruz.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Konuşma bandı var, CD'si var.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Benim partimde...

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Niçin işlem yapmadınız Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Benim partimde bu şekilde bir yakıştırmayı yapan barınamaz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Şu an il genel meclisi üyesi.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — İl genel meclisi üyeniz. *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın... Lütfen, lütfen otur yerine! Otur yerine!

Barınamaz, bu bir.

İki...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Şu anda il genel meclisi üyesi.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen dinleyelim. Daha sonra...

OKTAY VURAL (İzmir) — El hareketi yapmayın. Biz, Meclis Başkanı değiliz. Öyle el hareketi yok! *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Susmayı öğren. Önce susmayı öğren. Dinlemeyi öğren.

Kaldı ki benimle ilgili bu tür yakıştırmayı yapan siz...

OKTAY VURAL (İzmir) — El hareketi yapmayın.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Mızrağınız çuvala sığmıyor Sayın Başbakan!

SAĞLIK BAKANI RECEP AKDAĞ (Erzurum) — Sesini kes, terbiyesiz herif!

OKTAY VURAL (İzmir) — Türkiye Büyük Millet Meclisi burası, Başbakan Yardımcınızın Meclis Başkanına yaptığı muameleyi kınayın önce.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen... Dinleyiniz, ondan sonra...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu tür yakıştırmayı yapan siz ayrıca, eşime laf atamazsın!

OKTAY VURAL (İzmir) — Burada CD'si...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu edepsizliktir, izansızlıktır!

OKTAY VURAL (İzmir) — Burada tutanağı. *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Vural...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ahlaksızlıktır!

OKTAY VURAL (İzmir) — CD'si de burada, tutanakları da burada.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Sayın Başbakan, size iftira atan şerefsizdir.

BAŞKAN — Sayın Vural, Sayın Durmuş, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sen başörtülüler üzerinden oy toplamak isteyeceksin, eşimi başörtüsü sebebiyle...

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Sayın Başbakan, önümü ilikliyorum; size iftira atan şerefsizdir!

BAŞKAN — Lütfen, sakın olunuz ve yerinize oturunuz Sayın Milletvekilleri. Sayın Erdoğan konuşmasını bitirsin, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eşimi başörtüsü sebebiyle GATA'ya sokmayanları müdafaa edecek kadar da izansızsın! *(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* İzansızsın!

OKTAY VURAL (İzmir) — İl genel meclisi üyesi yaptınız, yazıktır.

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Senin il genel meclisi üyen.

SAĞLIK BAKANI RECEP AKDAĞ (Erzurum) — Meclisin yüz karasısın sen. Otur yerine! Terbiyesiz! Yalancı! Otur yerine!

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Terbiyesiz senin babandır.

AYŞE NUR BAHÇEKAPILI (İstanbul) — Arkadaşlar, lütfen...

SAĞLIK BAKANI RECEP AKDAĞ (Erzurum) — Gel ulan, gel bakayım!

OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) — Sen gel!

(Sağlık Bakanı Recep Akdağ ile Kırıkkale Milletvekili Osman Durmuş'un birbirlerinin üzerine yürümeleri)

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ondan sonra da, başörtülülere yanına çekmek için müdafaada bulunacaksın. Hadi oradan!⁸⁹

(AK PARTİ milletvekillerinin MHP sıralarına doğru yürümeleri)

⁸⁹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 59, Birleşim 55, Sayfa 1127-1129

23 Nisan 2010 Cuma

TBMM'nin 90. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Cumhurbaşkanım, Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, değerli konuklar; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 90'ıncı kuruluş yıl dönümünde yüce heyetinizi en kalbî duygularıyla selamlıyor, sizlerin şahsında aziz milletimizin, özellikle de sevgili yavrularımızın 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutluyorum. Doksan yıllık mazisiyle dünya üzerindeki en tecrübeli ve en birikimli parlamentolardan birine sahip olmanın milletçe gururunu taşıdığımızı ifade etmek istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, gazi bir meclistir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî mücadeleyi başarıyla idare ederek kahramanlık destanı yazan bir meclistir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, millet iradesinin en parlak şekilde tecelli ettiği, bağımsızlığın ve özgürlüğün timsali olan bir meclistir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kurtuluş Savaşı'mızı sevk ve idare ederek ülkemizi istiklaline ve bağımsızlığına kavuştururken, çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'nin de temellerini atmış, doksan yıl boyunca da kalkınma ve demokratikleşme mücadelemizin lokomotif olmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisinin ortaya koyduğu irade, "tükendi" denilen bir milletin küllerinden doğarak tarih sahnesinde güneş gibi parlamasını ifade etmiştir.

Doksan yıl öncesinde, savaşıardan yorgun düşmüş, kaynaklarını ve enerjisini cephelerde yitirmiş, büyük devletlerin baskılarıyla istikbaline kastedilmiş bir ülke varken, işte bu yüce Meclisin gayretleri neticesinde, bugün 287 milyar Türk lirası bütçesi olan, 618 milyar dolarlık millî gelire ulaşmış, 102 milyar dolar ihracat yapabilen, dünyanın en büyük 17'inci ekonomisi konumuna yükselmiş, büyük ve güçlü bir Türkiye var. Bugün artık demir yollarıyla, hızlı tren hatlarıyla, modern havalimanlarıyla, bölünmüş kara yolları, yaygın eğitim kurumları, çağdaş üniversiteleri, ülke sathına yayılmış yatırımlarıyla hızla gelişmekte olan bir Türkiye var. Her şeyden önemlisi, bugün, uluslararası itibarı artmış, bölgesel bir güç konumuna yükselmiş, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde, İslam Konferansı Örgütünde, Avrupa Konseyinde, G-20 Zirvesi'nde, Medeniyetler İttifakı Girişimi'nde önemli roller üstlenmiş, Avrupa Birliği ile katılım müzakerelerine başlamış, barışın, istikrarın, huzur ve refahın savunucusu bir Türkiye var. Bugün, cesur bir şekilde, korkmadan, çekinmeden, tereddüt etmeden dünyanın her ülkesi, her bölgesi için, dünyanın tüm çocukları için, insanlık için barışı, hakkı, hukuku, adaleti savunan, mazlumların, mağdurların gür ve güçlü sesi olan bir Türkiye var.

Bizler, 90 yıl önce açılan Türkiye Büyük Millet Meclisini, 87 yıl önce kurulan cumhuriyetimizi, şehitlerimizin ve gazilerimizin kutsal bir emaneti olarak bizden önceki nesillerden devraldık. Aziz milletimizin bu kutsal emanetini daha da yücelterek, daha da büyüterek, standartlarını daha da yükselterek bizden sonraki nesillere devretmenin gayreti, sorumluluğu içindeyiz.

"Demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olan cumhuriyetimizin kuruluşunun 100'üncü yıl dönümünde 1 trilyon doları aşmış millî gelir" diyoruz. İşte onun için,

“2023’te toplamda 1 trilyon dolar dış ticaret” diyoruz. İşte onun için, gözümüzü çok daha yükseklerle diyor, çıtayı çok daha yükseklerle koyuyor, “Dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisi arasında yerini almış bir Türkiye” diyoruz. 90 yıl önceki yokluk, yoksulluk ve imkânsızlıktan nasıl bugünlere ulaştıysak, bugünden çok daha ileri seviyeleri de yakalayabileceğimize inanıyor, bunun azmini ve kararlılığını taşıyoruz. İnanıyorum ki Türkiye’nin ve Türk milletinin, birlik ve beraberlik içinde olduğu takdirde aşamayacağı hiçbir engel, ulaşamayacağı hiçbir hedef yoktur.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 23 Nisan 1920’de Ankara, Büyük Millet Meclisi, altını çizerek ifade ediyorum, özgürlük ve bağımsızlığımızı hâkimiyetimilliyeye esası üzerine bina etmişti. Gazi Mustafa Kemal, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışı öncesinde yayınladığı tebliğde, o günden yani 23 Nisan 1920’den itibaren askerî ve sivil bütün makamlarla bütün milletin tek merciinin Büyük Millet Meclisi olacağını ifade etmişti. Aziz Türk milletinin karakteri özgürlüktür, bağımsızlıktır, kimseye boyun eğmemektir, iradesini namusu olarak görerek her türlü müdahaleye karşı korumaktır. Bu iradenin tecelli yeri ise içinde bulunduğumuz bu yüce Meclistir.

Doksan yıl boyunca millî egemenlik kavramının ve millî iradenin zaman zaman tartışma konusu yapıldığına, hatta kimi zamanlar müdahaleler yoluyla kesintiye uğratıldığına, vesayet altına alınmak istendiğine şahit oldum. Millet iradesi ne zaman zayıflatıldıysa, milletin Meclisi ne zaman vesayet altında bırakıldıysa, demokrasi ne zaman zayıflatıldıysa Türkiye Cumhuriyeti de geriye gitti, zayıfladı, güç kaybetti.

Şunu bir kez daha hatırlatmakta fayda görüyorum: Millî egemenlik, millet iradesi ve demokrasi, her türlü tartışmanın üzerindedir. Bu kavramlar üzerinde soru işaretleri oluşturmak, Meclisin fonksiyonlarını etkisiz kılmaya çalışmak, 23 Nisan 1920 ruhuna uygun düşmediği gibi, çağdaş dünyanın temel kabulleriyle de çelişir. Demokrasi ne kadar gelişirse, hukuk sistemi ne kadar ileri standartlara ulaşırsa, milletin iradesi ne derece kurum ve organlara sirayet edebilirse ülkenin gelişmesi, kalkınması, ilerlemesi, özgür, adil ve müreffeh imkânlarla kavuşması o kadar mümkündür. Evet, söz milletindir, karar milletindir. Her türlü karar mercii tartışmasız Türkiye Büyük Millet Meclisidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Millî iradenin tecellisinde hiçbir sınıfa, hiçbir zümreye, hiçbir kuruma ya da kişiye imtiyaz verilemez. Millet egemenliği üzerinde hiçbir vesayet, hiçbir gölge kabul edilemez. Modern Türkiye Cumhuriyeti’ne zümreler, imtiyazlar, sınıflar, ikbal ve makam hırsı içindeki şahıslar, en önemlisi de çeteler, hukuk dışı örgütlenmeler, mafyalar rota çizemez, istikamet veremez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kimi kurumların ya da zümrelerin kendilerini milletin üzerinde görmesi, millet adına karar vermesi, kendilerine özel misyonlar biçmesi demokrasi ruhuyla, cumhuriyet ruhuyla, en önemlisi de 23 Nisan 1920’nin ruhuyla bağdaşmaz. Evet, millet iradesinin gerçekleşmesinde yoksul ile zenginin, işçi ile işverenin, memurla amirin, köylüyle şehirlinin, dağdaki çoban ile profesörün oyu ve seçimi arasında asla ve asla fark yoktur, olamaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şu noktanın da altını çizme lüzumu görüyorum: Millî iradeye, hâkimiyetimilliyeye en fazla sahip çıkması gereken kurum Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Milletin oylarıyla yetkilendirdiği, yasa ve Anayasa yapmak için vazifelendirdiği vekiller Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu asli, asil ve kutsal yetkisini görmezden gelmemeli, yetkilerini

devretmek, hür vicdanları üzerine konulan ipoteklere boyun eğmek yanılışı içine girmemelidir. Milletin meclisini anayasa ve yasa yapmak konusunda âciz, yetersiz ve yetkisiz görenler, Türkiye Büyük Millet Meclisiyle birlikte milleti ve millet iradesini inkâr ettiklerini görmek ve anlamak zorundadırlar.

Demokrasi bir tahammül rejimidir, birbirine ve farklılıklara saygı duyma, her türlü sorunu diyalog ve uzlaşıyla çözme rejimidir. Kendi sesinden başkasına sağır kesilenler, kendi sözünden başkasını doğru görmeyenler, başkasının iradesini ve varlığını mahzurlu görenler demokratik bir siyaset ortaya koyamazlar.

Doksan yıllık bir sürecin sonunda artık şu hususun anlaşılması gerektiğine yürekten inanıyorum: Devlet meşruiyetini kendisinden değil millettten alır. Yedi yüz yıl önce Şeyh Edebali'nin ifade ettiği gibi, millet olarak bizim idare anlayışımız "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın" ilkesi üzerine kuruludur. Devlet, millet için vardır. Devletin tüm kurumları sadece ve sadece millet için vardır. Yasama yürütme ve yargı yine sadece ve sadece millet için vardır. Hiç kuşkusuz, Türkiye, bu temel ilkeleri, millet egemenliğini, demokrasiyi, insan haklarını ve hürriyetlerini geliştirdiği ve yücelttiği dönemlerde istikrar, güven, huzur ve refah yolunda tarihî adımlar atmıştır. Geleceğin güçlü ve büyük Türkiye'si de yine bu ilkelerin eksiksiz şekilde hayat bulması ve uygulanması sayesinde inşa olunacaktır.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisini hep birlikte kurduk. Türkiye Büyük Millet Meclisinin sevk ve idaresiyle Kurtuluş Savaşı'nda hep birlikte zafer kazandık. Doksan yıl boyunca Türkiye'yi yokluktan alıp bugünlere hep birlikte ulaştırdık. Milletimizi oluşturan her türlü farklılık, her türlü zenginlik, aziz milletimizin her bir ferdi bir ve bütün olarak Kurtuluş Savaşı verdi, bir ve beraber olarak Türkiye Büyük Millet Meclisini açtı, yine birlik ve kardeşlik içinde Türkiye Cumhuriyeti'ni kurdu. Geleceği de yine hep birlikte inşa edecek, Türkiye'yi birlik ve beraberlik içinde, kardeşlik içinde, dayanışma ve paylaşma içinde yücelteceğiz. Cumhuriyetimizin temel niteliklerini asla polemik konusu yapmayacak, millî mücadele ruhunu ve cumhuriyetimizin kuruluş felsefesini asla aklımızdan çıkarmayacağız. Çözumsuz gibi görünen, değişmez kaderimiz gibi görünen sorunları, aşılmaz gibi görünen sorunları hep birlikte aşacağız.

Ülkemizin tüm sorunlarının konuşulma, tartışılma, çözüme kavuşturulma yeri siyasettir, Meclistir, demokrasidir. Korkmadan, çekinmeden, samimiyetle, özgüvenle, her meselemizi akliselimle, demokratik bir duyarlılıkla müzakere edip çözüm yoluna koyabiliriz. Bu yüce Meclis her türlü sorunu ele alma, çözme olgunluğuna, potansiyeline ulaşmıştır. Milletimiz de bizden bunu beklemektedir. İhmale uğrayan, mağdur edilen, hakları çiğnenen, kendisini ötelenmiş, dışlanmış hisseden kesimleri gözetecek, 73 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının kardeşlik hukuku içinde kucaklaşması için ne gerekiyorsa onu yapmalıyız, onu yapacağız.

Meclis Televizyonundan bizleri izleyen vatandaşlarımız, çocuklarımız, gençlerimiz artık demokrasinin erdemini, siyasetini, anlamını görmek, seviyeli bir Meclis çalışmasına tanıklık etmek durumundadır. Bu konuda her birimize sorumluluk düşüyor, duyarlılık düşüyor. Dünyanın ilk ve tek Çocuk Bayramı olan 23 Nisanda çocuklarımıza çok daha parlak bir gelecek -özellikle bu hassasiyet içerisinde davranarak- emanet etmenin kararlılığı içinde olduğumuzu vurgulayarak sözlerimi bitirmek istiyorum.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere bütün istiklal kahramanlarımızı, şehit ve gazilerimizi, bu Mecliste görev yapmış bütün siyasetçilerimizi rahmet ve şükranla anıyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. *(AK PARTİ sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, teşekkür ediyorum.⁹⁰

⁹⁰ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 67, Birleşim 92, Sayfa 625-628

13 Aralık 2010 Pazartesi

2011 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyor, 2011 mali yılı bütçe kanunu görüşmelerinin ülkemize, milletimize, demokrasimize ve en önemlisi de ekonomimize hayırlı olmasını diliyorum.

2011 yılı bütçesiyle, 60'ıncı Hükûmet olarak dördüncü bütçemizi, 58,59 ve 60'ıncı hükûmetler olarak da dokuzuncu bütçemizi bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşmeye başlıyoruz. Görüşmelerin yapıcı bir ortamda geçmesini, katkı verici bir anlayışla sürdürülmesini, karşılıklı anlayış ve nezaketin asla elden bırakılmamasını özellikle temenni ediyorum.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2011 bütçesinin temel özelliklerini Maliye Bakanımız sunuş konuşmasında bütün ayrıntılarıyla aktardı. Ben, burada ayrıntılara girmeyeceğim ancak şu kadarını belirtmekte fayda görüyorum: AK PARTİ İktidarı tarafından bundan önce hazırlanmış olan sekiz bütçe gibi dokuzuncu bütçe de güçlü Türkiye vizyonu ile uyumlu bir bütçedir.

2011 bütçesi, toplumsal duyarlılığı olan, sosyal yönü kuvvetli, dezavantajlı grupları gözetken, üretimi, yatırımı, ticareti, ihracatı destekleyen bir bütçedir. 2011 bütçesi, işçi, esnaf, memur, çiftçi, emekli, öğrenci, yatırımcı ve sanayiciler gibi tüm kesimlerin ihtiyaçlarını, sorunlarını dikkate alan, özellikle ücretli kesimin alım gücünü artıran bir bütçedir. Bu bütçemizde de bölgesel kalkınmaya, sosyal katılımcılığa önem verilmiştir. 2011 bütçesi, vatandaşın aldığı vatandaşa veren bir bütçe olduğu kadar, birlikte kalkınmayı, hakça paylaşmayı hedefleyen, yarınları düşünen, geleceği tasarlayan bir bütçedir. En önemlisi de, 2011 Haziran ayında genel seçimler yapılacak olmasına rağmen bugün görüşmeye başladığımız bütçe seçimden etkilenmeyen, seçim nedeniyle popülizme başvurmayan, "Seçim var" diyerek hedeflerinden vazgeçmeyen bir bütçedir. Türkiye'de AK PARTİ iktidarlarıyla birlikte "seçim ekonomisi" kavramı tedavülden kalkmıştır zira seçim ekonomisi ve popülizm açık açık milletin kaynaklarını çarçur etmek, milletin emanetine haksızlık etmektir. Türkiye bunu defalarca yaşadı ve çok ağır bedeller ödedi değerli arkadaşlarım. Siyaseti kendileri ve yakın çevreleri için bir geçim kaynağı, bir ikbal vesilesi olarak görenler, kendi hırsları uğruna defalarca Türkiye ekonomisinin dengeleriyle oynadılar. Merkez Bankasına talimat verildi, karşılıksız para basıldı, çeşitli toplum kesimlerine bedeli, sonuçları, faturası hiç hesaba katılmadan bol keseden dağıtıldı, tedbirler ertelendi, mali disiplin delik deşik edildi, para politikaları rafa kaldırıldı, popülist vaatler havada uçtu, seçim öncesinde geçici bir rahatlık yaşayan milletimiz seçimin hemen ardından bu savurganlığın faturasını çok ağır şekilde ödedi.

Enflasyon bu ülkede üç haneli rakamlara kadar yükseldi, bütçe açığında rekorlar kırıldı, faizler astronomik seviyelere tırmandı, arka arkaya gelen zamlar, isabetsiz tedbirler neticesinde milletin beli büküldü, âdeta kaşıkla verilen kepçeyle geri alındı.

Sekiz yıllık İktidarımız boyunca enflasyon yoluyla, faiz yoluyla, karşılıksız para basmak yoluyla milletimizin emeğine ve ekmeğine göz diken politikalarla özellikle sakındık. Yüzde 30 seviyesinde aldığımız enflasyon -bunun altını çiziyorum- 2009 yılı

sonunda yüzde 6,5 seviyesine gerilerken 2010 yılı Kasım ayında yüzde 7,3 oldu. Tek haneli düşük enflasyon bu yıl da muhafaza edildi. Yüzde 63 seviyesinden devraldığımız devletin borçlanma faiz oranı yüzde 7 seviyesine kadar geriledi.

Şimdi, az önce burada konuşuluyor ve faizin yükseltildiğinden bahsediliyor. İnsaf edin. Devletin borçlanma faizinin yüzde 63 olduğu bir orandan yüzde 7'ye iniyorsunuz, siz hâlâ faizin yükseltildiğini konuşuyorsunuz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bunun bir defa insafla yakından uzaktan alakası yoktur. Yani milletimizin emeği korundu, ekmeği korundu.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Faizin düşüğü de yükseği de haramdır, hepsi haramdır!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Maşallah! Bundan ayrıca gururlandım, aferin, gelişme var. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

BAŞKAN — Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ülkenin kaynakları, vatandaşın alın teri muhafaza edildi. 2002 yılından sonra iki yerel seçim, bir genel seçim, iki halk oylaması ve bir cumhurbaşkanlığı seçimini yaşadık. Dikkatinizi çekiyorum, hiçbir seçim döneminde mali disiplin bozulmamış, piyasaların güveni sarsılmamıştır. Bugün de aynı şekilde, genel seçime yedi ay kalmasına rağmen, Türkiye'ye, Türkiye ekonomisine güven had safhada devam etmektedir. Sadece bir gösterge, özellikle, değerli arkadaşlarım, bizim iktidara geldiğimiz dönemde, 2002 yılında kamuoyu yoklamalarında en az güvenilen kurum olarak siyaset kurumu çıkıyordu. İleri yaş grubunda olduğu kadar genç nesil nezdinde de siyaset, kirli bir iş olarak görünüyordu. Siyasete, siyasetçiye, siyaset kurumuna güvenilmiyordu. Siyasetçi sokağa çıkmaya korkuyor, "Ben siyasetçiyim" demeye çekiniyordu. Siyaset, yalanla, siyaset yolsuzlukla, siyaset sözünden dönmekle, çark etmekle, U dönüşü yapmakla, sabah söylediğini akşam yalanlamakla... Hatta şimdi, biliyorsunuz, yeni yeni, tornistan, çakma filan, bu tür şeyler çıkmaya başladı. Bunlar bir yerden çıkıyor. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bazı gerekçeleri var bunların. İktidara gelmek için pervasızca atıp tutanlar, Kafdağı'nın ardındakini vadedenler, her yolu mubah görenler, ilkeleri rafa kaldıranlar, aynada kendilerine baktıklarında yüzleri kızarmasa da milletin aynasında mahcup olurlar ve her zaman mahcup olmuşlardır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Birilerinin şuuraltı böyle şekillenmiş olabilir. Değerli arkadaşlarım, birileri bugün hâlâ siyaseti bir yolsuzluk, bir usulsüzlük, kayırma, imtiyaz vesilesi olarak görüyor, şuuraltındaki bu anlayışı siyasete egemen kılmaya çalışıyor. Ben, şunu büyük bir gururla, büyük bir samimiyetle ifade etmek istiyorum; milletimizin teveccühüne, takdirine, itimadına dayanarak şunu açık açık söylüyorum: AK PARTİ, siyaseti temize çeken bir partidir, *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* siyaseti farklı olan bir partidir, siyaset ile yolsuzluğu, siyaset ile popülisti birbirinden ayırmış, birbirinden uzaklaştırmış bir partidir. AK PARTİ, siyasete güveni yeniden tesis etmiş, siyasete itibarını iade etmiş olan bir partidir.

Bizim siyasetimiz, bizim siyaset anlayışımız bu ülkeye sekiz yıl önce hâkim olan siyaset tarzından tamamen farklı bir yerde durmaktadır. Biz en başından itibaren büyük düşünüyor, büyük hedefler belirliyor ve bu büyük hedeflere ulaşmak için de

büyük adımlar atıyoruz. Biz Türkiye'nin potansiyeline, dinamizmine inanıyor ve sekiz yıldır bunun gereğini yapıyoruz. Tarihimizle, kültürümüzle, medeniyetimizle çok büyük olduğumuzun bilincindeyiz. Bu bölgede, bu coğrafyada çok uzun süreler tarihe yön verdiğimizizin, tarih yazdığımızın bilincindeyiz. Biz, ufku olan, idealleri olan, büyük gayeleri, büyük vizyonu olan bir millet olduğumuzun idrakindeyiz. Bu ülkeye, bu millete biçilen elbisenin dar olduğunu, artık dar geldiğini biliyor, engelleri aşarak, zincirleri kırarak, prangalardan kurtularak geleceğe yürüyoruz.

Hamaset edebiyatı yapmıyorum. Eğer inanmayanlar varsa, onlara, Balkanlarda bugünkü Türkiye'nin imajını iyi okumalarını tavsiye ediyorum. Eğer inanmayanlar varsa, onlara, Kafkasya'da, Orta Doğu'da, Afrika'da, Avrupa'daki Türkiye imajını doğru okumalarını tavsiye ediyorum. Ben Mardin'de gördüğüm, Aydın'da, Siirt'te, Sivas'ta, Konya'da gördüğüm coşkuyu, heyecanı, aynı şekilde Kosova'da Prizren'de, aynı şekilde Lübnan Aydamun'da gördüm. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Trabzon'da, Antalya'da, Van'da, Bingöl'de gördüğüm heyecanı, umudu, sevinci Saraybosna'da, Dakka'da, Karaçi'de, Paris'te, Brüksel'de, Berlin'de gördüm. *(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Şu geçtiğimiz sekiz yıldır benim gurbetçi kardeşim, benim soydaşım, benim vatandaşım gittiği her yerde göğsünü gere gere Türk'üm diyor, *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* göğsünü gere gere Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduğunu ifade ediyor. Benim her bir kardeşim cebindeki pasaportunu, cebindeki Türk lirasını artık gururla taşıyor. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, paramızı delik deşik edenler, sıfırlarla parayı zenginleştirdiğini zannedenler bizim paramızın onuruyla oynamadılar mı? 1'in yanına 6 sıfırı koyanlar kimlerdi? Hani onlar paramızın değerini veya Türk lirasının değerini koruma anlayışına sahiptiler, bu nasıl anlayıştır? Bu 6 sıfırı attığımız zaman "Enflasyon patlar" diyenler onlar değil miydi, "Enflasyon artar" diyenler onlar değil miydi?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Kimse öyle bir şey söylemedi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu biz yaptık ve bunu biz başardık ve şu anda paramız da bundan dolayı değeriyle dünyada itibarını görüyor.

Değerli arkadaşlarım, bakın, ben sizlere Avrupa Birliğiyle katılım müzakerelerini kararlılıkla yürütürken, Avrupa kurumlarıyla bu arada biz de kurumsallaşma sürecimizi devam ettirirken Orta Doğu'yla, Afrika'yla, Balkanlarla bu arada hasret giderirken vizeleri kaldırarak bu bölgelerle kucaklaşıyor ve iş birliğini artırıyoruz. Size sadece birkaç veri sunuyorum: 2002 yılında Suriye'ye ihracatımız 267 milyon dolardı, 2009 sonunda 1,4 milyar dolar oldu. 2003 yılında Irak'a ihracatımız 829 milyon dolardı, 2009 sonunda 5 milyar dolara yükseldi. Rusya'ya ihracatımız 2002 sonunda 1 milyar 172 milyon dolarken 2009 sonunda 3 milyar dolara ulaştı.

KAMER GENÇ (Tunceli) — İthalatı da söyle, ithalatı da.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yunanistan'a 2002 yılında 590 milyon dolar ihracat yapıyorduk, 2009 sonunda 1,6 milyar dolar ihracat yapar hâle geldik. İşte, dostluğun neticesi budur, dayanışmanın neticesi budur, "sıfır sorun" anlayışının neticesi budur. Biz kazanıyoruz, komşularımız kazanıyor, bölgemiz kazanıyor, halklarımız kazanıyor. Bu bölgede Türkiye'nin çabalarıyla barış kazanıyor, dayanışma kazanıyor, huzur ve istikrar kazanıyor.

Dün başkenti Ankara'nın köylerine yol götüremeyen bir Türkiye vardı. Bugün Ankara'nın da ülkemizin dört bir yanının da köylerine KÖYDES projesiyle yol, su götüren bir iktidar var.

Dün alan bir Türkiye vardı. Bugün dünyanın her yerinde yardım elini uzatan, Kızılayıyla, TİKA'sıyla, sivil toplum örgütleriyle yaraları saran yani veren, yani elini uzatan bir Türkiye var. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — Türk Hava Kurumu yok mu? Türk Hava Kurumuna niye teşekkür etmiyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sadece şu son dört yılda diğer ülkelere yaptığımız resmî kalkınma yardımlarımız yıllık ortalama 700 milyon doları aştı. Sivil toplum kuruluşları ve özel sektörün yardımlarıyla birlikte, Türkiye son dört yılda dünya genelinde ihtiyaç sahiplerine yıllık ortalama 1,5 milyar dolar yardım sağladı.

Yerelde de güçlüyüz, küreselde de güçlüyüz. Köylerimizi, ilçelerimizi, illerimizi hizmetle, eserlerle buluştururken yerele sıkışmıyor, kendimizi dünyadan soyutlamıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, sloganlarla, içi boş vaatlerle, içi boşaltılmış kavramlarla hareket etmiyoruz. Hayalleri gerçeğe dönüştürüyor, kavramlara anlam kazandırıyor, demokrasiye, milliyetçiliğe, halkçılığa en ideal anlamda somut karşılıklar bulmanın mücadelesini veriyoruz.

Milliyetçilik ülkeyi büyündürmektir, ülkenin itibarını büyündürmektir, millete hizmet üretmektir. Milliyetçilik proje üretmektir, plan üretmektir, ekonomiyi geliştirmektir, iç ve dış politikaya vizyon kazandırmak, millî değerleri yüceltmek, millî kültürü yaşatmak, bizi biz eden değerleri muhafaza etmektir. Milliyetçilik yol yapmaktır, okul açmaktır, hastane inşa etmektir, konut inşa etmektir, şehirleri, evleri doğal gazla buluşturmak, hızlı tren hatlarını döşemek, Türkiye'ye ufuk açmak, aydınlık bir kapı aralamaktır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bugün arkadaşlarım da söyledi, yetmiş dokuz yılda ülkemizde inşa edilen bölünmüş yol miktarı 6.101 kilometre. Değerli arkadaşlar, bizim sekiz yılda inşa ettiğimiz bölünmüş yol uzunluğu 13.375 kilometre. Bunların üzerinden sizler de şimdi seyahat ediyorsunuz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Etmeyelim mi? Yasak mı?

AKİF AKKUŞ (Mersin) — Yasaklayın!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Belki görürsünüz de, marifet iltifata tabidir, bir teşekkür edersiniz ama böyle bir şeyiniz de yok tabii. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bu nezaket meselesidir.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Bizim vergilerimizle yapıyorsunuz Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu bölünmüş yollar yüz elli üç milyon saat tasarruf sağlıyor ve 4,8 milyar Türk lirası ülkenin kasasında kalıyor. Bu yollar 649 milyon litre yakıt tasarrufu sağlıyor ve 2,1 milyar Türk lirası benim vatandaşımın cebinde kalıyor. Bu hesapları biz yapıyoruz ama ah bir de muhalefet yapsa! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bütün bunların yanında trafik kazalarında bir düşüşün olduğu çok açık, net, o da ortada. İstanbul'u, Bursa'yı, Sivas'ı hızlı trene kavuşturmak için yoğun şekilde çalışıyoruz. Ankara-Eskişehir hızlı tren hattını tamamladık. Bu hafta Ankara-Konya hızlı tren deneme seferlerini başlatıyoruz (AK PARTİ sıralarından alkışlar) ve Ankara-Konya bir saat on beş dakika, buraya iniyor. Türkiye'nin denizlerini keşfetmesini sağladık. Hava yolunu halkın yolu hâline getirdik.

Değerli arkadaşlarım, eğitimde sekiz yılda 160 bin derslik açtık, 750 bin bilgisayarı okullara gönderdik, 80 yeni üniversite kurduk. Şimdi, FATİH Projesi'yle artık kara tahtadan akıllı tahtaya geçiyoruz, bütün okullarda artık akıllı tahta olacak. Aynı zamanda her sınıfta artık laptoplar, bunun yanında İnternet ağı her sınıfta olacak, buna geçiyoruz. Türkiye işte, bilişim teknolojisini bütün çocuklarıyla buluşturmanın da bu projeyle adımını atıyor.

Değerli arkadaşlarım, ülkesini ve milletini sevmek işte budur, sağlık hizmetini ülkenin dört bir yanına yaymaktır. Milliyetçilik vatandaşın ayağına eğitim hizmetini, sağlık hizmetini, adaleti, emniyeti ulaştırmaktır. Biz bunu yaptık, bunu yapıyoruz. Sadece Türkiye içinde değil Moğolistan Karakorum'undan tutunuz, Saraybosna'ya, Kırım'dan Kudüs'e kadar nerede ata yadigârı varsa, nerede bize ait kültürel miras varsa sahip çıkıyor ve bunu onarıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi bir şeyi daha burada ifade edeceğim, o da bugün çok gündeme geldi. Çünkü memleket yönetmek farklı bir şey, herkesin kârı değil yani 5 tane, 10 tane koyunu güdemeyenler ülke nasıl yönetilir bunu bilemez. Bakınız, sekiz yılda 20 milyar dolar tutarında modernizasyon projesi yürüttük. Bu projelerin yüzde 90'ını -lütfe dikkat ediniz- Türkiye'den, kendi sanayimizden, kendi imkânlarımızdan temin ettik.

Millî piyade tüfeğimizin atış denemeleri başladı. 2011 yılından itibaren Türkiye artık kendi piyade tüfeğini seri olarak üretmeye başlıyor, aynı zamanda ihracatını yapıyor.

"Altay" adı altında bütün alt sistemleriyle ilk defa Türkiye modern bir tankın üretimine başlıyor, şu anda prototip üretimine başladık.

"Anka" adı altında insansız hava aracının prototip tasarımına ve imalatına başladık. Türkiye, ABD ve İsrail'den sonra insansız hava aracı üreten dünyadaki 3'üncü ülke oluyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Türkiye'nin ilk savaş gemisini, Milgem'i tamamıyla kendi öz kaynaklarımızla inşa ettik.

Yine, İtalyanlarla birlikte burada ürettiğimiz ATAK helikopterleri 2011'de test uçuşlarına başlıyor ve 2013'ten itibaren de seri üretimle hem kendimize hem de dünyaya ihracına başlıyoruz, şu anda talepler gelmeye başladı.

Kendi imalatımız olan Göktürk uydusunu 2012'de uzaya gönderiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Başta F-16 olmak üzere, F-4, C-130 ve T-38 uçaklarımız, Skorsky helikopterlerimiz veya Leopard tanklarımız bizzat kendi sanayimiz tarafından, yerli sanayi tarafından ülkemizde modernize ediliyor.

Dünyadaki 100 büyük savunma sanayisi kuruluşu arasında artık Türkiye de var. Malezya'nın zırhlı tekerlekli araçlarını, Birleşik Arap Emirlikleri'nin sahil güvenlik

botlarını, Suudi Arabistan'ın zırhlı araç modernizasyonunu, Hollanda'nın alçak irtifa hava savunma sistemini, Pakistan'ın F-16 modernizasyonunu, Güney Kore'nin pilot eğitim simülatörünü biz üretiyoruz, Türkiye üretiyor, Türk firmaları üretiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye işte bu seviyelere geldi. Küresel kriz sürecinde Uluslararası Para Fonuyla yeni bir Stand-By anlaşması, bildiğiniz gibi, yapmadık. Birçok gelişmiş Avrupa ülkesi, birçok gelişmiş ekonomi IMF'yle yeni yeni anlaşmalar yaparken, Türkiye olarak biz böyle bir anlaşmaya yanaşmadık ve kendi imkânlarımızla yola devam ettik, devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Küresel bir krizi, hem de ağır bir krizi kendi öz kaynaklarımızla, kendi becerimizle, kendi imkânlarımızla aştık.

Yolsuzluk... Sürekli olarak bunu tekrar edenler oldu. Elinde aslı astarı olmayan belgeleri sallayanlara... Şimdi yine burada da sallandı. Çünkü bunları çok gördük.

AHMET ERSİN (İzmir) — Araştır bakalım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, yerel seçimlerde İstanbul adayı olan Sayın Kılıçdaroğlu, benim İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımı ilgili de birçok şey konuştu. Benim Belediye Başkanımın dokunulmazlığı yoktu. Hadi, yargıya götürseydin ve yargılansaydı.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Yargıda, yargılanıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Aldığın neticeye bak. Ne aldın?

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yargılanıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve bir şey bulamayacaksın çünkü bugüne kadar açtığın bütün dosyaların içi hep boş çıktı, boş. Boş! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Şu anda yargılanıyor.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Yargıda, yargılanıyor.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Ne karar verileceğini de zaten biliyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, ben burada bir şeyi daha özellikle ifade etmekte fayda görüyorum; o da şudur: Yine İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı adayırken fakirlere ayda 600 lira maaş bağlayacağınızı ifade etmişsiniz. Öyle mi?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Evet.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Peki, şimdi CHP'nin Genel Başkanı oldun. Haydi, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı bütün fakirlere 600 lira versin. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Hadi yap! Hadi yap!

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Yapacağım, yapacağım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yap!

Bekâra karı boşamak kolay! İş yap, işi! (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Senin belediye başkanın. Yap!

Gerçekçi olacağız. Biz ülke yönetiyoruz, ülke; devlet yönetiyoruz. Öyle kuru kuruya "Şuraya şu kadar vereceğim, buraya bu kadar vereceğim" demekle ülke yönetilmez

AKİF EKİCİ (Gaziantep) — Bir başbakan böyle konuşmaz. Yakışmıyor bir Başbakana!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN – İşte, senin partinin belediyesi bu. Hadi ver 600 lira. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) — Ne alakası var Sayın Başbakan? Biz devlet miyiz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN – Ve yine bir dosyadan daha bahsettin az önce. Hemen irtibatı kurduk ve benim belediye başkanı, değerli arkadaşlar, o kişiyle ilgili hemen anında davayı açmış. Şikâyeti hemen ortaya koymuş ve 27.6.2007 tarihinde cumhuriyet başsavcılığına gönderdiği yazılı şikâyet ile belediye çalışanı Hacı Ali Hamurcu'yu yolsuzluktan dolayı ihbar etmiş.

Vurgulanması gereken şudur: Bu şikâyeti AK PARTİ'li belediye başkanı yapmıştır. Yirmi gün sonra kişi yakalanmış ve savcılık tarafından adı geçenin üç kere ifadesi alınmıştır. Birinci ifade 16 sahife, ikinci ifade 13 sahife, üçüncü ifade 3 sahifeden ibarettir. Bütün bu ifadeler dosyasında mevcuttur. Kaybolan herhangi bir ifade yoktur. Yargılama iki yıl sürmüş, adı geçen şahıs altı yıl on dört gün cezaya mahkûm olmuş ve cezası Yargıtay tarafından onaylanmıştır ve şu anda bu zat cezaevinde, hapiste.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Nerede?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN – Hapiste, hapiste şu anda, hapiste... *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Al, hepsi burada... Gene çıktın! Gene çıktın! Devamlı, devamlı yaptığınız iş bu, devamlı. *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bir Başbakanın üslubu bu mu olmalı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN – Ve değerli arkadaşlarım, yolsuzluğun olduğu yerde -soruyorum şimdi yolsuzluğun olduğu yerde- 13.375 kilometre bölünmüş yol olur muydu? Yolsuzluğun olduğu yerde hızlı tren hatları olur muydu? *(AK PARTİ sıralarından "Olmaz" sesleri)* Yolsuzluğun olduğu yerde 160 bin derslik olur muydu? *(AK PARTİ sıralarından "Olmaz" sesleri)* 80 üniversite olur muydu? *(AK PARTİ sıralarından "Olmaz" sesleri)* Yolsuzluğun olduğu yerde 1.807 sağlık tesisi, 263 hastane, 224 ek bina olabilir miydi? *(AK PARTİ sıralarından "Olmaz" sesleri)* Yolsuzluğun olduğu yerde, sadece, değerli arkadaşlarım, adalet sarayları noktasında, cumhuriyet tarihinde 596 bin metrekare adalet sarayı inşa edilmiş; şurada, sekiz yılda bizim inşa ettiğimiz yaklaşık 2 milyon metrekare. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

SİRRI SAKIK (Muş) — Ama içinde adalet yok!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İnşası devam edenler bittiği zaman 3 milyon metrekare oluyor. Sadece, tüm Türkiye'deki adalet saraylarının kapalı alan olarak tamamına, İstanbul Çağlayan ve Kartal'da yapılan iki adalet sarayı daha fazla.

SİRRI SAKIK (Muş) — Sayın Başbakan, içinde adalet yok, adalet sarayı var. Arkadaşlarımız iki yıldır yargılanıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Temenni ederiz ki o beklenen adalet de gerçekleşsin. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

SİRRI SAKIK (Muş) — İnşallah...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz geldiğimizde Türkiye’de sadece 9 şehirde doğal gaz vardı, şimdi 66 şehirde var. Yolsuzluk olsa bu şebekeler olur muydu? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — Olur! 33 milyar dolar özelleştirme yaptınız. Babanızın parasıyla mı yaptınız onu? Özelleştirme parasıyla yaptınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 460 bin konut inşa edildi, konut.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Nereden buldunuz parayı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Burada benim vatandaşım var.

MUHARREM İNCE (Yalova) — 33 milyar dolar özelleştirme yaptınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu kaynaklar... Bak, diyorum ya, 3 tane, 5 tane koyun güdemeyen bu ülkeyi yönetemez, anlamaz bu işlerden, anlamaz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — Biz nerede güttük Allah aşkına?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben şuradan size bir şey söyleyeyim: Göreve geldiğimizde Türkiye’nin sadece IMF’e olan borcu 26,5 milyar dolardı.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Güdülecek koyun bırakmadınız memlekette!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “33 aldın” diyorsun, değil mi? Ha, bu 26,5 milyar doların şu anda kalanı 6 milyar dolar. Bitmedi...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Başka nereden borç aldınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Merkez Bankasının, değerli kardeşlerim, döviz rezervi neydi biliyor musunuz? 27,5 milyar dolar. Şimdi ne oldu biliyor musunuz? 79 milyar dolar. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Hesap ortada... Hesap ortada... Ama anlamak kolay değil.

Değerli arkadaşlarım, biz geldiğimizde, doğrudan sosyal yardımlar noktasında çok ciddi adımlar attık çünkü demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletinin gereği olan bu adımları atmamız gerekiyordu, bu adımları attık.

Tarımda çiftçilere verdiğimiz destek 36 milyar Türk lirası. Yolsuzluğun olduğu yerde çiftçi alın terinin karşılığını bu kadar alamazdı. Yolsuzluğun olduğu yerde, az önce ifade ettiğim gibi...

MUHARREM İNCE (Yalova) — Füzze kalkanı...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bakınız, benim çiftçim Ziraat Bankasından yüzde 59 faizle kredi alıyordu. Kim vardı iktidarda? Merhum Ecevit başta değil miydi? Yüzde 59 faiz vardı.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Haciz dosyaları ne kadar Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, şu anda, aynı Ziraat Bankası düşürdü, düşürdü, düşürdü, sıfırla 12 arasında değişiyor.

AHMET KÜÇÜK (Çanakkale) — Çiftçiye yerin dibine düşürdünüz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Buraya getirdi, bak burada.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — İcra dosyaları, icra...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, onların rakamlarını vereceğim sizlere.

Bağırarakla çağırarakla benim sesimi kesemezsiniz. Bu sesi kesmeniz mümkün değil, benim sesimi sadece bu ülkede millet keser, milletin dışında kimse kesemez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, Avrupa Birliği ülkelerinden, ARGE harcamaları noktasında millî gelire oranı Türkiye’de 2003 yılında 4,8 seviyesindeydi, şu anda, değerli arkadaşlarım, binde 8,5. Avrupa Birliği ülkelerinden Bulgaristan’da bu oran -bindelik dilimlerle ifade ediyorum- 4,9; Letonya’da 6,1; Romanya’da 5,8; Slovakya’da, değerli arkadaşlarım, çok daha düşük. Avrupa’da ARGE’ye ayrılan pay düşüyor, bizde hızla artıyor, işte fark bu. Türkiye genelinde ARGE harcamaları 2002 yılında 2,9 milyar lira iken 2009 yılında 8,5 milyar liraya çıktı yani 3 kat arttı. Türkiye 2003-2008 arasında OECD ülkeleri arasında ARGE harcamalarını en hızlı artıran 1’inci ülke oldu.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; dünya, son yüzyılın en büyük küresel kriziyle baş etmek için, krizden kurtulmak, krizin etkilerini telafi etmek için yoğun bir mücadele içinde. Türkiye’nin, küresel finans krizi karşısında nasıl bir performans sergilediğini ve bugün hangi konumda olduğunu arkadaşlarım ayrıntılarıyla ifade etti. Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Bölgesel ve küresel siyasi meselelerde söyleyecek sözümüz olduğu gibi, küresel ekonomi noktasında da dünyaya söyleyecek sözlerimiz, önerilerimiz, tavsiyelerimiz, eleştirilerimiz var. Türkiye, şu anda dünyanın en büyük 17’inci ekonomisi, göreve geldiğimizde 26’inci büyük ekonomiydi. Dünyanın en büyük 17’inci ekonomisi olarak, G-20 zirvelerinde, IMF ve Dünya Bankası toplantılarında, tüm uluslararası platformlarda biz uyarılarımızı yaptık. Fakat burada da Sayın Başkan yine bir şeyi kaçırdı, “1980” filan dedi G-20’nin kuruluşunu.

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Hayır, kuruluşu değil; kuruluşu 1999.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ha, o zaman mutabıkız.

Ve o günden bu yana Türkiye burada var. Biz zaten aksini söylemiyoruz. Biz de geldiğimiz andan itibaren bütün G-20 toplantılarına katılarak, Türkiye’nin düşüncelerini en geniş anlamda kendilerine ifade ettik. Sınırsızca, sorumsuzca, hırsla kazanma arzusunun dünyayı felakete sürükleyeceğini, gelir dağılımındaki uçurumun açılmasıyla daha büyük küresel sorunların ortaya çıkacağını dile getirdik. Şu anda da küresel krizin etkilerinin yavaşladığı bir süreçte, Avrupa Birliğine ve diğer gelişmiş ekonomilere, yeni ve daha büyük krizlerin yaşanmaması için mesajların iyi okunması gerektiğini, yeni tedbirlerin alınması gerektiğini ifade ediyoruz.

2009 yılında, bir önceki yıla göre küresel ticarette yüzde 11 oranında daralma yaşandı. Bu yıl küresel ticarette yüzde 11,4 gibi bir büyüme bekleniyor ki bu da ancak zararları telafi edecek bir büyüme oranı. Yüksek oranlı büyümenin devam edebilmesi için küresel ölçekli ticaretin artırılması, korumacılıkla daha etkin şekilde mücadele edilmesi gerekli hâle gelmiştir. Özellikle bazı Avrupa ülkelerinde mali disipline ilişkin endişeler giderek artıyor, bütçe açığı ve borç stoku bir risk olarak ortaya çıkıyor. Kamu maliyesi sorunlu olan ülkelerin orta vadeli bir mali program ortaya koymalarını bekliyoruz.

Değerli Milletvekilleri, Türkiye ekonomisine ilişkin sekiz yıl boyunca en sık işittiğimiz eleştiri şu olmuştur: Küresel ekonomide her şey iyi gidiyor, sıcak para bolluğu var, küresel ticaret artıyor, dolayısıyla, Türkiye bu iyi gidişten etkileniyor. Türkiye'nin ekonomide kendi imkânlarıyla, kendi kaynaklarıyla hızlı şekilde büyüyeceğine inanmak istemeyenler ekonomideki iyileşmeyi haricî etkenlerde aramayı ısrarla sürdürdüler. Şu anda küresel kriz karşısında Türkiye'nin gösterdiği direnç, Türkiye'nin ne kadar sağlam, sağlıklı, dirençli bir ekonomiye sahip olduğunu da tartışmaya mahal bırakmaksızın ispat etmiştir. Şimdi de bizi son derece insafsız bir biçimde küresel krizi iyi yönetememekle itham edenler var. Bugün hâlâ küresel krizin teğet geçmediğini iddia edecek... Ama az önce, Sayın Kılıçdaroğlu'na teşekkür ediyorum, "Şu anda artık, Türkiye'de küresel kriz yok" dediler, ondan dolayı ayrıca teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ve bazı karşılaştırmaları da burada yapmakta fayda görüyorum. O da şudur: 2010 yılının ilk üç çeyreğine baktığımızda dünyanın en hızlı büyüyen ekonomileri arasında bulunan Türkiye, Avrupa'da ve OECD ülkeleri arasında da en hızlı büyüyen ekonomi olma başarısını gösterdi. IMF 2010 yılı için Türkiye'nin yüzde 7,8 oranında büyüyeceğini tahmin ederken OECD ise yüzde 8,2 oranında büyüyeceğini öngörüyor. Aynı şekilde Avrupa Komisyonu da Türkiye'nin 2010 yılında yüzde 7,5 oranında büyüyeceğini tahmin ediyor. Biz ise çok daha mütevazı davrandık ve 2010 yılı için kendimize yüzde 6,8 oranında bir büyümeyi esas aldık. 2010 yılının ilk üç çeyreğinde yüzde 8,9 oranında büyüme kaydetmiş durumdayız.

2010 yılı için bütçe açığımızın millî gelirimize oranını biz yüzde 4 olarak hedefledik. IMF, 2010 yılında bütçe açıklarının millî gelire oranlarının Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 11,1; Japonya'da yüzde 9,6; yirmi yedi Avrupa Birliği ülkesinde -ortalama oranı veriyorum- yüzde 6,9; Polonya'da yüzde 7,4; İrlanda'da yüzde 17,6 ve Yunanistan'da yüzde 7,9 olacağını tahmin ediyor. Tekrar ediyorum, Türkiye için hedefimiz yüzde 4.

Küresel krizin en ağır etki yaptığı alanlardan bir tanesi de istihdam. En son ağustos dönemine ait istihdam ve işsizlik verileri, değerli arkadaşlarım, açıklandı. Buna göre, işsizlik oranı 2 puan düşerek yüzde 13,4'ten yüzde 11,4 seviyesine indi. Bu dönemde istihdam edilenlerin sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyon 87 bin kişi arttı. Avrupa'da 2 puanlık düşüş ile işsizliği en hızlı azaltan ülke konumundayız. Bütün resmî belgeler bunu teyit ediyor. Birçok Avrupa ülkesinde işsizlik artmaya devam ederken, Türkiye rekor sayılabilecek seviyelerde işsizliğini düşürüyor. Şu anda elimde benim, OECD'nin resmî rakamları var. Bakın, bu resmî rakamlar içerisinde -ki, Amerika da bunun içindedir- bütün ülkeler eksi, sadece burada Türkiye az da olsa artı olarak görünen ülke durumunda, ama burada öyle şeyler söyleniyor ki, yani cidden gerek buradaki, IMF'in açıklaması, Dünya Ekonomik Forumu'nun açıklaması -bunları görerek- ve burada bu tür açıklamalar da yapılırken insan hakikaten üzülüyor. Çünkü nereden, nasıl bunlar, bulgular, bilmekte zorlanıyorum.

Tabii bir başka nokta, o da şu: Avrupa'da 2 puanlık düşüş ile biz bu noktada iken, birçok Avrupa ülkesinde işsizlik artmaya devam ederken Türkiye rekor sayılabilecek seviyelerde işsizliğini düşürüyor.

Ve ben burada tabii bir konuya daha girmek istiyorum. Bu, Sayın Kılıçdaroğlu'nun kendisini ziyaretimde bana yaptığı bir teklifti işsizlikle ilgili olarak, GAP, DAP, bununla ilgili attığımız adımlarla ilgili olarak, "Doğu ve Güneydoğu'ya niçin fabrika

yapmıyorsunuz?” diye bir teklifi olmuştı. Biz de kendilerine şunu söylemiştik: Bakın biz devletçi bir zihniyetten çıkıyor ve özel sektörün buralara yatırım yapmasını teşvik ediyoruz, farkımız bu ve biz buralarda neyi yapıyoruz? Altyapıyı yapıyoruz. Buralarda neyi yapıyoruz? Okulları yapıyoruz. Neyi yapıyoruz? Hastaneleri yapıyoruz. Buralarda bugüne kadar bunlar yapılmadı. Altyapı yoktu ama şimdi bak, buraların hepsinde duble yollar var. Ben işte dün ve evvelsi gün Mardin, Siirt, oralardaydım ve oralardeki duble yolların hâlini gördüm. Ama bugüne kadar bunlar yapılmamıştı. İşte şimdi var. Okulları gördüm, hastaneleri gördüm, bunları gezdim. Bunlar yoktu. Üniversite... Yoktu. Ve buraların evlatlarını, buraların gençlerini Siirt’ten çıkıp artık Batı’ya değil, Siirt’te eğitimini görmesini sağlayacağız, yükseköğrenimini orada görecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Mardin’de Artuklu Üniversitesinde görecektir, orada bu eğitimi alacak. Bugüne kadar bunlar yapılmadı ama biz bunları yaptık ve şu anda bu şehirlerimizi, ayrıca, değiştiriyoruz. Bu adımları atıyoruz. Hizmet sektöründe adımlar atılıyor.

Haa, burada kalkıp da cezaevi konusunu gündeme alıp, bunu sizler eğer kendinize bir şey kazandıracak diye düşünüyorsanız onda da aldanıyorsunuz. Bunun bir ihtiyaç olduğunu bildiğiniz hâlde niçin kalkıp da bunu bir mugalata sebebi yapıyorsunuz? Bunların hepsi ihtiyaç. Temenni odur ki... (BDP sıralarından gürültüler)

AYLA AKAT ATA (Batman) — Bunu ihtiyaç olmaktan çıkaracak politikalarınız var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sizin mantığınıza göre zaten olmaması lazım. Niye? Çünkü esip geçiyorsunuz. Zaten bu bölgede biz bu terör belasıyla mücadelede inşallah başarılı olduğumuzda, ben inanıyorum ki özel sektör koşu koşu oralara gidecek ve fabrikalarını oralarda yapacaktır. Şu anda en büyük engel budur, en büyük engel budur. Ama buna rağmen, mesela, dün ben orada bir baraj inşasını gittim gördüm. Ha bu tür, gerçekten, gidip adımını atanlar da var ve orada 267 megavat bir barajı özel sektörden bir vatandaşımız yapmış ve mart sonunda da inşallah açılışını yapacağız. Hem enerji hem su... Yenilenebilir enerjiyle ilgili atılan bir adım. Bak, bunlar da devam ediyor ve otuz altı ayda bu yapıldı. Bu dönemde adımlar atıldı ve bu dönemde bitti. Demek ki oluyor. Ama sizin bunlardan haberiniz yoktur çünkü bunları takip etmek diye bir derterleri de yoktur.

MUHAMMED İNCE (Yalova) — Biz ayda mı yaşıyoruz? Niye haberimiz olmasın?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu ülke nasıl değişiyor, neler oluyor, neler bitiyor, haberleri yoktur ve hayatları bardağın boş tarafını göstermekle geçmiştir. “Ya şunu da ben yaptım” diyemezler. Yok...

MUHAMMED İNCE (Yalova) — Sizin işiniz de bardağı doldurmakla geçti.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bizim görevimiz o zaten, biz ona müdrikiz ve bunu da yapıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bütün bunların yanında, sürekli olarak şu “borç, borç, borç” söyleniyor. Bakın, ben size onunla ilgili de şurada gerçek rakamları söyleyeyim. Bakınız, rakamları açıklarken lütfen rakamları dürüst verelim. Türkiye’nin, değerli arkadaşlarım, borç noktasındaki durumu, 2002 yılında AB tanımlı borç-kamu borç olarak söylüyorum-stoku 258 milyar Türk lirasıydı, gayrisafi yurt içi hasıla olarak 350 milyar Türk lirası. O zaman oran neydi biliyor musunuz? Yüzde 73,4. 2010’da -tahminî veriyorum çünkü

yılsonu itibarıyla henüz daha gelmiş değil ama- tahminî olarak AB tanımlı 465 milyar. Gayrisafi yurt içi hasıla olarak söylüyorum: 1 trilyon 100 milyar Türk lirası. Oran olarak ne? Yüzde 42,3. Nereden nereye düşmüşüz? Yüzde 73,4'ten yüzde 42,3'e. Yani bizim borcumuz artmıyor, geriliyor. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Tabii, burada gayrisafi yurt içi hasılayı gizlersen rakamı böyle verirsın ama bunların tespiti gayrisafi yurt içi hasılaya oranla yapılır. Bunu, tabii, yapmak işlerine gelmiyor.

Değerli arkadaşlarım, bir diğer, tabii, burada önemli adım, o da şudur: Bu yılsonu itibarıyla kamu borç stokunun millî gelire oranı, Amerika'ya bakıyoruz yüzde 93, Japonya'da yüzde 226, İtalya'da yüzde 118, Yunanistan'da yüzde 130. Belçika'da yüzde 100 seviyesinde gerçekleşmesinin beklendiğini kendileri ifade ediyorlar.

Küresel kriz ortamında birçok ülke hazinesi IMF kaynaklarına başvururken ve merkez bankalarından destek alırken -az önce de ifade ettim- biz Stand-By anlaşması yapmadık ve biz şu anda sadece küresel krizle baş etmiyoruz, Türkiye'ye ağır fatura ödeten 2001 krizinin de etkilerini telafi ediyoruz.

Bakınız, 2001 krizi sonrasında Merkez Bankasına ihraç edilmiş olan 18,8 milyar Türk lirası tutarındaki nakit dışı devlet iç borçlanma senedini 2010 yılında yapılan 8 milyar Türk liralık itfayla tamamen ödemiş durumdayız. Bunu biz yaptık.

Yine, 2001 krizi sonrasında Ziraat Bankası ve Halk Bankasına ihraç edilen nakit dışı senetlere ilişkin olarak 2010 yılı içerisinde toplam 5,6 milyar Türk lirası anapara ödemesi yaptık. Bunları biz yaptık.

Ve değerli kardeşlerim, IMF, Merkez Bankası, bunları da sizlere söyledim. İşte emanete sahip çıkmak budur, işte vatandaşın hakkına hukukuna sahip çıkmak budur. Sadece küresel krizi aşmakla kalmıyoruz, DSP-MHP-ANAP Koalisyon Hükûmetinin bu ülkeye yüklediği ağır faturaları da ödedik ve ödüyoruz.

"Türkiye'nin borcu arttı, borç yükü arttı" diyenlere sesleniyorum. Hayır, Türkiye'nin borcu, borç yükü artmıyor. "Banka olayını Sayın Ecevit çözdü" diyorlar. Allah aşkına, yirmi bir banka Fon'a devredildi ya, nasıl çözülüyor bu iş! Bunun benim milletime, benim hazineme olan bedelini, faturasını nasıl görmezden gelirsiniz bir Genel Başkan olarak ya, bir ana muhalefet olarak! Yani bunu artık biraz mürekkep yalayan herkes bilir ya! Yirmi bir bankayı Fon'a devrettiniz ya! Ama şu anda bu küresel krizde Amerika fonlarken biz Türkiye'de bir tane bankayı fonlamadık, Fon'a devretmedik *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* ve hiçbir bankaya da kuruş destek vermedik.

Ve değerli arkadaşlarım, küresel ekonomi karşısında gösterdiğimiz başarılı performansı teyit eden bir başka önemli gelişme de kredi notları. 2009 yılında birçok ülkenin kredi notlarının düşürüldüğü bir ortamda ülkemizin kredi notu iki kademe birden artırıldı. Küresel ekonomide yaşanan belirsizliklere rağmen 2010 yılında da ülkemizin kredi notunda ve kredi notu görünümünde artırıma gidildi. Son olarak 24 Kasım 2010 tarihinde bir kredi derecelendirme kuruluşu da ülkemizin kredi notu görünümünü durağandan pozitifte yükseltti. Uyguladığımız politikalar sonucunda ekonomimizin son dönemde göstermiş olduğu güçlü performans ve yeni açıkladığımız Orta Vadeli Program ile önümüzdeki dönemde de kredi notumuzun daha iyi noktalara gelmesini bekliyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bununla ilgili olarak da neden orta vadeli program dört ay on gün gecikmeli açıklandı? Uluslararası konjonktür pek çok ülkenin Orta Vadeli Program

yapmasını zorlaştırmaktadır. Son G-20 zirvesinde gelişmiş ülkelere orta vadeli program çağrısı yapılmıştır. Pek çoğu bunu gerçekleştiremedi. Türkiye, hem 2009'da hem 2010 Orta Vadeli Programları yapmış, açıklamıştır. Açıklamada gecikme olsa da uygulamamız tavizsiz devam etmektedir. Olay budur.

Değerli arkadaşlarım, bütün bunların yanında gururla ifade ediyorum, biz seçim ekonomisine, popülizme asla tevessül etmiyoruz. Gururla ifade ediyorum, dünyada parmakla gösteriliyor, örnek gösteriliyor, dünyanın ekonomide de yükselen yıldızı olmaya Türkiye olarak devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şu tabloya da dikkatlerinizi çekmek isterim. Avrupa Birliği üyesi olan Portekiz 2013 yılına kadar memur maaşlarını sadece enflasyon oranında artırma kararı aldı.

AKİF AKKUŞ (Mersin) — Biz ne yapıyoruz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kamu çalışanı sayısını azaltıyorlar, sosyal yardımları kısıyorlar, teşvikleri kaldırıyorlar ve birçok yatırımı askıya aldılar.

İngiltere çok ciddi vergi artışları getirdi. İspanya emeklilik yaşını altmış beşten altmış yediye çıkarıyor, 2010 yılında kamu çalışanlarının maaşında kısıntıya gidiyor, 2011'de ücretlere zam yapmıyor.

Almanya personel sayısını 40 bin kişi azaltmayı tartışıyor, yeni vergiler getiriyor ve sosyal yardımları kesiyor.

Yunanistan 1,8 milyar avro sosyal güvenlik kısıntısını, emekli maaşlarını dondurmayı, memur maaşlarını indirmeyi, 2014 yılına kadar kamuda ücret artışı yapmamayı tartışıyor.

İtalya üç yıl süreyle ücretleri donduruyor, emeklilik yaşını yükseltiyor.

Bütün Avrupa ülkeleri, bütün gelişmiş ekonomiler, ücretleri geri çekiyor -dikkat edin, biz geliştirmekte olan ülkeyiz, onlar gelişmiş ülke- ücret artışını gündeminden çıkarıyor, sosyal güvenlik harcamalarını kısıyor, personel sayısını azaltıyor ve emeklilik yaşını yükseltiyor. Avrupa'da üniversitelerin harç ücretlerine ciddi zamlar yapıyor. Dünyada böyle bir tablo varken, böyle bir fotoğraf varken biz emeklilerimizi de, memurlarımızı da enflasyon karşısında koruduk, 2011 yılında enflasyonun üzerinde maaş artışı öngördük.

Yeniden yapılandırma yoluyla esnafımızın rahat nefes almasını sağlıyoruz. Sosyal harcamaları kısıtlamıyor, tam tersine artırıyoruz. Asgari ücretten öğrenci kredilerine, özürlü maaşlarından kamu işçisi, memur, emekli maaşlarına kadar her alanda enflasyonun üzerinde artışlar gerçekleştiriyoruz. Yatırımlarımızı kısmıyor, okul, hastane, adalet sarayı, yol, konut yapmaya hızla devam ediyoruz.

2002 yılında aile yardım ödeneği dâhil en düşük devlet memuru maaşı -2002- 392 lira iken bugün 1.300 liraya ulaşmıştır, artış oranı yüzde 207. Net asgari ücret 2002'de 184 lira iken bugün 599 lira, artış oranı yüzde 194. En düşük SSK emekli aylığı 2002'de 257 liraydı, bugün 720 lira, artış oranı yüzde 180. BAĞ-KUR esnaf aylığı 2002'de 149 lira iken bugün 578 lira, artış oranı yüzde 289. En düşük BAĞ-KUR çiftçi emekli aylığı 2002'de 66 liraydı, bugün 410 lira, artış oranı yüzde 523.

AKİF EKİCİ (Gaziantep) — Ekmek fiyatı ne oldu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu dönemde kümülatif enflasyon ise sadece 107,3. 2011 yılında da aynı şekilde devam ediyoruz, ücretleri enflasyona ezdirmiyor, sosyal harcamaları daha da artırıyor, eğitime, sağlığa, tarıma yine en büyük destekleri sağlıyoruz.

Eğitim 2011 yılında da bütçeden en yüksek payı almaya devam ediyor, üstelik ödenekleri yüzde 21 oranında artırıyor ve 34 milyar liraya çıkarıyoruz. Öğrencilerin burs, kredi tutarları için ayırdığımız ödenekleri 2011’de yine önemli oranlarda artırıyoruz.

Burada da tabii önemli bir şey var, öğrencilerle ilgili konu. Biz polisimizi hiçbir zaman, hiçbir yerde kimseye ezdirmedik, ezdirmeyiz ama şunu bilmenizi istiyorum... *(CHP, MHP, DTP sıralarından gürültüler)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Öğrencileri korumanız lazım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Lütfen...

Biz “illegal örgüt mensupları” derken, kusura bakmayın, kuru kuruya atmıyoruz, hepsinin belgeleri var, hepsinin vesikası var.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Nerede? Belgeleri çıkar, göster.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Nerede olduğunu sen çok iyi bilirsin onların, çok iyi bilirsin. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Göster, göster.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Araştırırsan onları da öğreneceksin zaten.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Belgesi varsa niye çocuklar sokakta geziyor?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Çocukların üstüne polis sürüyorsunuz.

MUHARREM İNCE (Yalova) — İftira atıyorsunuz o çocuklara.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kusura bakmayın, biz entelektüel ortamda her türlü tartışmaya varız.

MUHARREM İNCE (Yalova) — O çocuklara iftira atamazsınız. Onların da Başbakanısınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Önce Hükûmete “faşist” derken daha sonra kendileri konuşturulmayınca öğrenciye “faşist” diyen sizin insanınız, sizin görevliniz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ama ne oldu? Ertesi günü gene çark ettiniz, gene U dönüşü yaptınız. Mesleğiniz o, mesleğiniz o.

YAŞAR AĞYÜZ (Gaziantep) — Yakışmıyor Başbakan, yakışmıyor!

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Bu tavırla polisi öğrencilerin üstüne saldınız.

MUHARREM İNCE (Yalova) — O çocukların da Başbakanısınız siz. Nereden onları illegal örgüt üyesi yaptınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sadece o çocuklar yok bu ülkede. Bu ülkede evelallah milyonlarca bizim yavrumuz var, milyonlarca öğrencimiz var. Biz öğrencilerimizin hepsini başımız gözümüz üstünde taşıdık, taşıyoruz, elinde taş, molotofkokteyli, yumurta ile geleni değil. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — O çocuklara iftira atıyorsunuz.

BAŞKAN — Lütfen Sayın Milletvekilleri, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz 156 tane üniversiteyi yaparken öğrencilerimiz için yaptık.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Babanın parasıyla mı yaptın onu? *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 45 lira burs veriliyordu, 200 liraya çıkardık ve şimdi yine artacak. Lisansüstü öğrencilere 400 lira veriyorduk, o da artacak. Doktora öğrencilerine 600 lira veriyorduk, o da artacak. Bütün yurtlar, 60 bin yatak kapasitesi artırdık. Kim için? O öğrencilerimiz için. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Biz konuşmaya değil, bu tür şiddete karşıyız. Burada eğer sizler de şiddete karşı olmadığınız müddetçe şiddet göreceksiniz, bunu bilin.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Kimden göreceğiz şiddeti?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onlardan göreceksiniz, aynı zihniyetten göreceksiniz.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Molotofkokteyli var mıydı ellerinde?

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Hangi öğrencinin elinde molotofkokteyli vardı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Size de kâr etmedi zaten, size de kâr etmedi.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Sayın Başbakan, o çocuklar yürüyüş yapıyordu.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tarımsal destekleri...

MUHARREM İNCE (Yalova) — Sizden şiddet görebiliriz belki ama onlardan görmeyiz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Az önce burada ben çok ilginç bir şey daha gördüm.

MUHARREM İNCE (Yalova) — O çocukların da Başbakanısınız siz!

BAŞKAN — Sayın İnce, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dolmabahçe Sarayı'nda, Atatürk'ün mekânında... Toplantının nerede yapıldığından bile haberi yok.

Arkadaşlar, biz Dolmabahçe toplantılarımızı, gayet ilkel bir yeri aldık, renovasyonunu, her şeyini yaptık ve orada gayet güzel, modern bir eser meydana getirdik aslına uygun olarak ve burada biz her tür toplantıyı yapıyoruz ve yakında da gençlerimizle toplanacağız.

AYLA AKAT ATA (Batman) — Hangi gençler?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Gençlerimizle toplanacağız.

Uluslararası toplantılar yapıyoruz, ulusal toplantılar yapıyoruz. Biz hangi toplantıyı nerede yapacağımızı çok iyi biliriz, sizden öğrenecek değiliz, çok iyi biliriz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bu konudaki tecrübemiz bize yetiyor zaten ve gelenler de orada gayet

mutlu bir şekilde, orada görüşlerini ortaya koyuyorlar, müzakerelerimizi yapıyoruz ve ondan sonra ayrılıyoruz.

Şunu bilin: Davetli olan yere gidilir, davetsiz yere gidilmez.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Öğrenci her türlü...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hiçbir yere... Hayır.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Şiddet olmadan...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Öğrenci de olsa davetli olan yere gidecek. Davetsiz yere gidilmez.

Ve şunu da söyleyeyim: İşte, kimliğin oluşumu orada başlıyor, kimliğin oluşumu orada başlıyor. Ve kalkıp taş atmakla, molotofkokteyli atmakla, yumurta atmakla... *(CHP sıralarından gürültüler)*

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHARREM İNCE (Yalova) — Sayın Başbakan, molotof kokteyli yoktu o çocuklarda!

BAŞKAN — Sayın Başbakan, size de ek süre veriyorum efendim. Diğer gruplarımıza verdiğim kadar size de ek süre veriyorum, dört dakika.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Yazıktır ya! Bu ne biçim demokrasi anlayışıdır?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Reel kesimi, esnafı, sanayiciyi, çiftçiyi, yatırımcıyı, mahalli idareleri, bölgesel projeleri, ARGE yatırımlarını 2011 yılında da destekliyor, imkânları zorlayarak en yüksek artışları sağlıyoruz.

YAŞAR AĞYÜZ (Gaziantep) — Dedikodu yapmadan yetiştiremedin ki.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Deniliyor ki: “Ekonomideki iyileşme sokağa yansımıyor, ekonomideki iyileşme çarşıya, pazara, atöyelere, hanelere, mutfaklara yansımıyor.”

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Evet.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Eğer oraları dolaşırsanız yansıdığını görürsünüz ama oralara gitmeyenler bunu göremez tabii ama giderseniz onları da görürsünüz.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Birleşmiş Milletler raporları açıklandı, onlara cevap verin!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çarşı pazar dolaşmayanın bundan bihaber olduğunu görüyorum.

YAŞAR AĞYÜZ (Gaziantep) — Tüp gaz ve ekmek fiyatlarını söyle!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Benim milletim neyin ne olduğunu gayet iyi biliyor. Eğer o konularda da bilgi isterseniz, o konularda da dağarcığınız bir şeyler istiyorsa, o konularda da sizleri ayrıca bilgi sahibi yapabiliriz.

YAŞAR AĞYÜZ (Gaziantep) — Sen kendine sakla.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, onların hepsinin hesabını yaptım, gayet mutluyum, halkım da bundan dolayı gayet mutlu ve

bu da zaten kendisini bütün yaptığımız seçimlerde gösteriyor; genel seçimlerde de gösteriyor, yerel seçimlerde de gösteriyor, halk oylamasında da gösteriyor, hazıranda da gösterecek, hiç merak etmeyin. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bakınız, ben burada birkaç önemli göstergeyi sizlerle paylaşmak istiyorum. 2002 yılında her 100 kişiden 33 kişide cep telefonu vardı, bugün her 100 kişiden 86'sı cep telefonu taşıyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) — Herkesi dinliyorsunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2002'de 100 kişiden 6'sı İnternet kullanıyordu, bugün 100 kişiden 38'i İnternet kullanıyor.

FEHMİ MURAT SÖNMEZ (Eskişehir) — Cep telefonu firmaları kime ait?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2004'te 100 evden 10'unda bilgisayar vardı, bugün 100 evden 31'inde bilgisayar var. 2002'de Türkiye'de 33 milyon ton çimento üretiliyordu, 2009'da 54 milyon ton çimento üretildi. 16 milyon ton ham çelik üretiliyordu, 2009'da 25 milyon ton üretildi. 2002'de 6 milyon 659 bin adet beyaz eşya üretildi, 2009'da 16 milyon adet üretildi. 2002'de 358 bin adet otomobil üretildi, 2009'da 870 bin adet üretildi, bu yıl inşallah rekora gidiyoruz. (CHP sıralarından "Sen mi ürettin onları?" sesi)

Bunlar başarılı ekonomide olur. Anlamazsın bu işlerden, öğreneceksin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ve otomobil ihracatımız 262 bin adetten 629 bin adede yükseldi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tarım ürünlerimiz aynı şekilde... 210 bin ton kiraz ürettiyorduk, 450 bin tona yaklaştık. 2 milyon ton mısır ürettiyorduk, 4,5 milyon tona yaklaştık. 8,4 milyon ton süt üretimi vardı, 12,5 milyon tona yaklaştık.

Madene bakıyoruz. Mermer, 1,5 milyon metreküpten 4,5 milyon metreküpe çıktı. Kömür, 51 milyon tondan 90 milyon tona çıkmış. Bor, 2,4 milyon tondan 4 milyon tona çıkmış.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) — Et ne oldu, et, Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli kardeşlerim, 2002'de iç hat yolcusu 8 milyon 729 bin kişiye 2009 sonunda 41 milyon kişiye ulaştı. Uçak, uçuşları söylüyorum. Dış hatlarda uçan sayısı 25 milyondan 44 milyona ulaştı. Bu neyi gösteriyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, Sayın Erdoğan, ek süreniz de doldu. Lütfen, konuşmanızı tamamlayın. Bir kez daha, tamamlayabilmeniz için mikrofonu açıyorum. Lütfen efendim, lütfen...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Sayın Başbakan için süre söz konusu olur mu?

MUHARREM İNCE (Yalova) — Siz mi süre vereceksiniz, Başbakan mı süre alsın?

BAŞKAN — Diğer gruplara ne kadar vermişsem size de o kadar verdim. Lütfen...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) — Sayın Başbakan alır zaten.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ediyorum.

MUHARREM İNCE (Yalova) — İster siz verin, ister o alsın...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yurt dışı müteahhitlik hizmetlerimiz...

Hepinize cevap verdiğim için biraz olsun.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bence cam olsaydı daha kolay olurdu.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...1,9 milyar dolardan 20 milyar dolara ulaşmış. Turist sayısı 13 milyon kişiden 2010 yılında 28,5 milyon kişiye, turizm gelirimiz 8,5 milyar dolardan 23 milyar dolara ulaştı. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* “Para nereden geliyor?” diyorlar ya, işte buralardan geliyor.

Değerli arkadaşlarım, Halk Bankası esnafa 2002’de 153 milyon lira kredi kullandırmıştı, bugün bu kredi büyüklüğü 3,3 milyar liraya ulaştı.

AKİF AKKUŞ (Mersin) — O zaman esnaf zengindi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Halk Bankasından kredi kullanan esnaf sayısı 2002 yılında 63.500 iken bugün, eylül ayı itibarıyla söylüyorum, 234.615’e ulaştı.

SÜLEYMAN LATİF YUNUSOĞLU (Trabzon) — Bu rakamlar esnafın fakirliğinin göstergesi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli kardeşlerim, bütün bunların yanında, biliyorsunuz, Halk Bankasının da faizleri yüzde 46’dan ta 7’lere, 8’lere kadar düştü. Faizi düşüren biziz ve esnafımızı bu noktada koruyan biziz. Burada, tabii, çok daha ilginç bir şeyi ifade edecektim, vakit itibarıyla iyice vaktimiz daraldı ancak ben şöyle kısa, özet olarak bir şeyi daha Sayın Başkanın da iznine sığınarak ifade ediyorum.

BAŞKAN — Lütfen, lütfen Sayın Erdoğan, tamamlayınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O da şudur: İnanın, GAP’taki çiftçi değil, Menderes Ovası’ndaki çiftçi de artık bu gelişmelerden kazançlı çıkıyor, sadece Siirt’in fıstık üreticisi değil, Karadeniz’in çay, fındık üreticisi, Trakya’nın ayçiçeği üreticisi de bu süreçten kârlı çıkıyor.

Değerli arkadaşlarım, bütün bunların yanında Türkiye nezaketine, özellikle dilin, siyaset dilinin hâkim olması lazım ancak cuma günü Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundan, işte bu kürsüden bu milletin topyekûn saygı duyduğu, rahmetle, minnetle andığı, tartışmasız bir demokrasi şehidi olan merhum Adnan Menderes’e son derece saygısız bir üslupla dil uzatıldı. Milletin tercihiyle iş başına gelmiş merhum Adnan Menderes’i antidemokratik yollarla iktidardan indiren, bununla da kalmayıp düzmece bir mahkemeye onu idam sehpasına taşıyan zihniyetin bugün hâlâ sürdüğünü görmek, hele hele bu kürsüden onun şahsi ruhanisine pervasızca dil uzatıldığına şahit olmak demokrasimiz adına gerçekten bir talihsizliktir. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Ben bundan rahatsız olan ana muhalefet mensuplarını da biliyorum. Onlara da ayrıca teşekkür ediyorum. 12 Eylül Anayasa referandumu sürecinde Adnan Menderes’ten övgüyle bahseden CHP Genel Başkanının partisi içindeki bu milletvekiline karşı nasıl bir tavır takınacağını doğrusu merakla bekliyor ve bu saygısızlığın telafisinin de takipçisi olacağımızı burada ayrıca ifade etmek istiyorum. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Ve büyük bir ülkede yaşıyoruz, her geçen gün daha da büyüyen, güçlenen bir ülkede yaşıyoruz. Bütçemiz de şüphesiz ki çok daha büyüyor, çok daha büyüyecek ve dünyanın en büyük on ekonomisi arasında yer alan bir Türkiye'ye doğru yürüyoruz.

Ben, bütün bunları ülkem adına fazlasıyla hak ettiğimize inanıyorum. Sekiz yıl boyunca en güzeli yakalamak için çalıştık, daha güzeli yakalamaya da inşallah gayret edeceğiz. Ülkemize hizmet etmeye, yeni eserler kazandırmaya devam edeceğiz. Milletimize efendi olmaya değil, hizmetkâr olmaya devam edeceğiz ve ben 2011 bütçesinin ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Kalın sağlıcakla. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ediyorum.⁹¹

⁹¹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 85, Birleşim 31, Sayfa 94-111

26 Aralık 2010 Pazar

2011 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Tümü Üzerindeki Son Görüşmeler Sırasında Yaptığı Konuşma

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyor, 2011 mali yılı bütçesinin ülkemiz, milletimiz, demokrasimiz için hayırlara vesile olmasını Allah'tan temenni ediyorum.

Öncelikle AK PARTİ İktidarının en büyük başarılarından birisi, milletimizin kendisine ve ülkesine olan güvenini yeniden tesis etmesidir; devletimiz ile milletimiz arasına örülen duvarları yıkması, büyük bir sosyal restorasyon dönemini başlatmış olmasıdır.

Biz sekiz yıl önce bu toprağa tohumlar attık. Zaman içinde bu tohumlar filizlendi ve fidana dönüştü. İstikrar ve güven zemininde ilerlediğimiz müddetçe; o fidanları koruduğumuz, gözettiğimiz, üzerlerine titremeye devam ettiğimiz müddetçe o fidanlar boy atacak, kökleri toprağı çok daha güçlü kavrayacak, toprağa çok daha güçlü bir biçimde tutunacaktır.

Şunu açık açık söylemek durumundayım: Biz hep birlikte destansı bir kahramanlık örneğı sergileyerek, onurlu bir mücadele ortaya koyarak büyük bir cihan devletin in tecrübesi üzerine 1923 yılında bu topraklara cumhuriyet tohumunu ektik. Cumhuriyeti kuran aziz milletimizin iradesi büyük badireler atlattı. Hep birlikte o tohumun bir filize, bir fidana dönüşmesini sağladık. O fidan ne zaman boy atmak istediye boyunu vurulmak istendi; o fidan ne zaman kök salmak istediye kökü kurutulmak istendi; o fidan ne zaman dal budak salmak istediye dalları, kolları, kanatları kırıldı. Ne zaman ekonomi atılma geçtiye krizler ülkenin önünü kesti. Ne zaman demokrasi güçlenme iradesine kavuştuyrsa müdahalelerle engellendi. İstikrar ve güven, sağlam bir zemin, sağlam bir mecra bulduğunda her seferinde bozuldu, bozguna uğratıldı.

Şuraya da dikkatlerinizi çekiyorum: Cumhuriyet çınarı sadece dışarıdan değil, içindeki kurtçuklar tarafından da kemirilmek, çürütölmek, zayıflatılmak istendi. İşte sekiz yıl boyunca, Hükümet olarak o çınarı büyötmek, o çınarı güçlendirmek, her türlü saldırıya, her türlü tehdide, tehlikeye karşı o çınarı korumak, kollamak için var gücümüzle çalıştık. Dışarıdan Türkiye'nin itibarını yükseltirken, içeride de kurtçuklara karşı, çetelere, mafyaya karşı amansız bir mücadele verdik. İstikrar ve güveni sarsacak, demokrasiyi zayıflatacak her türlü girişimi kararlılıkla ve soğukkanlılıkla bertaraf ettik. Türkiye'yi karanlığa çekecek her türlü senaryoyu, her türlü tuzağı cesaretle boşa çıkardık. Türkiye'nin büyümesini, güçlenmesini, kalkınmasını engelleyecek her provokasyonu, her hukuksuzluğu etkisiz kıldık. AK PARTİ Hükümeti sekiz yıl boyunca bu toprağa sevgi tohumları ekti, kardeşlik tohumları ekti. Demokrasiyi güçlendirerek, hukuku yücelterek, hak ve özgürlükleri geliştirerek, ekonomiyi büyöterek, aziz milletimizin selameti için, Türkiye'nin bekası için ter döktü, gecesini gündüzüne kattı, büyük bir mücadele verdi.

Şimdi, bakınız Değerli Milletvekilleri, siz Değerli Milletvekillerimizle birlikte bugün bizi televizyon ekranlarından izleyen aziz milletimizin de dikkatlerini buraya çekmek istiyorum. 11 Aralıkta Mardin'e gittim. Mardin'de coşku lu bir topluluk eşliğinde, kar, bora, fırtına, âdeta böyle bir hava ve Mardin'e kazandırdığımız tam 78 ayrı eserin resmî açılışını yaptık. Eğitimden sağlığa, emniyetten ulaştırmaya, belediye hizmetlerinden KÖYDES projelerine kadar tam 78 farklı eser. Mardin merkezde, Dargeçit'te, Derik'te,

Kızıltepe’de, Mazıdağ’nda, Midyat’ta, Nusaybin’de, Ömerli’de, Savur’da ve Yeşilli’de anaokulundan ilköğretim okuluna, genel liseden öğrenci yurduna, öğretmen lojmanından sağlık merkezlerine, bölünmüş yollardan parklara kadar 78 yatırımı Mardin’le buluşturduk.

Ertesi gün Siirt’e gittik. Siirt’te 32 farklı eser ve hizmetin toplu açılışını yaptık. Bu açılışlardan önemli bir kısmı özel sektör yatırımları. Yüzlerce Siirtliyi istihdam edecek, Siirt’in tarım ürünlerini, gıda ürünlerini dünyaya ihraç edecek özel sektör yatırımlarının, o gün büyük bir gururla, büyük bir umutla açılışlarını gerçekleştirdik.

Önceki hafta cuma günü Konya’daydık. Konya Büyükşehir Belediyesinin yatırımlarını, TOKİ’nin yaptırdığı okulları, Selçuk Üniversitesinin Tıp Fakültesi Hastanesini ki temeli 1992 yılında atılmış ve bizden önce 60 trilyonluk bir harcama yapılmış, biz ise 120 trilyon harcama yapmak suretiyle burayı bitirdik. Konya’ya özel sektörün yaptırdığı bir oteli de, bu arada, açtık. Ancak aynı gün, Ankara-Konya hızlı tren hattında başlayan test sürüşlerini inceledik. Şu anda, on saat otuz dakikada ulaşılan Ankara-Konya etabını, inşallah, bundan sonra, bu yıl ortasında -2011’i kastediyorum- bir saat on beş dakikada ulaşacağız. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Yol boyunca 135 menfez, 83 alt geçit, 25 üst geçit ve 7 tane köprü inşa edildi. İnşallah, 2011 içinde bu devreye girdiğinde, âdeta Ankara-Konya arasında Ankara’nın sanki bir ilçesine gider gibi Konya’ya gider hâle geleceğiz.

Konya’dan Muş’a geçtik ve Muşlu kardeşlerimin coşkulu katılımıyla tam 106 farklı eserin resmî açılışını gerçekleştirdik.

Muş’tan Bitlis’e geçtik. Bitlis’te 71 farklı eserin, 71 farklı hizmetin toplu açılışını yaptık. Okulları, derslikleri, sağlık merkezlerini, yolları, konutları, belediye hizmetlerini, Bitlisli kardeşlerimin hizmetine sunduk. Bitlis-Muş arasında inşa ettiğimiz -hani, dağları delerek yolumuza devam ediyoruz ya- 1.900 metrelik bir tünelin de o gün açılışını yaptık. Buralarda bu tür şeyler yok, hasretti bunlar. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Zira bu işleri yapmak için, tabii, dertli olmak gerekiyor; âşık olmak gerekiyor, milletine sevdalı olmak gerekiyor. Bizim için fark etmiyor, ha batı, ha doğu, ha kuzey, ha güney. AK PARTİ İktidarı batıda nasıl varsa doğuda da aynı şekilde var, kuzeyde nasıl varsa güneyde de aynı şekilde var. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Kültür ve turizm merkezlerinin, onardığımız vakıf eserlerinin, tarımsal yatırımların, emniyet, çevre yatırımlarının resmî açılışlarını yaptık. İşte, Bitlis’ten aynı gün Ahlat’a geçtik. Ahlat’ta Kültür Merkezi’mizin açılışını yaptık. Aynı şekilde, Adilcevaz’da 400 konutu bitirdik, onların hak sahiplerine dağıtımını yaptık ve sadece iki hafta içinde 5 farklı ilimizde 300’e yakın eser ve hizmetin toplu açılışını böylece gerçekleştirmiş olduk.

Değerli arkadaşlarım, Aydın’da, İstanbul’da, Elâzığ’da, Ankara’da, Sivas’ta, Balıkesir’de, Şanlıurfa’da ondan önce yine açılışlar gerçekleştirdik. 81 vilayetle de kalmadık, ortak bir kültürü, ortak bir tarihi paylaştığımız Priştine’de açılış yaptık, Prizren’de açılış yaptık, Mamuşa’da açılış yaptık, Lübnan’ın Aydamun köyünde, Sayda şehrinde açılışlar yaptık.

İşte, en son İstanbul’da iki uluslararası zirveye ev sahipliği yaptık. EKO Zirvesinde 7’si devlet ve hükümet başkanı olmak üzere 12 ülke temsilcisini İstanbul’da ağırladık. EKO Dönem Başkanlığını devraldık. Türkiye-Pakistan-Afganistan üçlü zirvesini

gerçekleştirdik. Hafta içinde Suriye Başbakanı ve 14 Suriyeli bakanı Ankara'da ağırladık. Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinin 2'inci toplantısını yaptık.

Sekiz yılda Suriye, Irak, Yunanistan ve Rusya Federasyonu ile ikili, Türkiye-Suriye-Lübnan ve Ürdün'le dördü stratejik iş birliği mekanizmalarını kurduk. Kazakistan'la stratejik ortaklık, İtalya, İspanya, İsveç'le hükûmetler arası zirve, Pakistan, ABD, Hollanda ile benzeri mekanizmaları tesis ettik. Uzak demeden yakın demeden dünyanın tüm ülkeleriyle, bölge ülkeleriyle, komşularımızla, Türk dünyasıyla ilişkilerimizi geliştirdik ve geliştiriyoruz.

Geniş Türk coğrafyasıyla her alanda ticaretimiz büyüdü, ihracatımız kat kat arttı. 1992 ile 2002 yılları arasındaki on yılda Kafkasya ve Türk cumhuriyetlerine TİKA'nın yapmış olduğu yardımların miktarı sadece 52 milyon dolar. İktidarda olduğumuz 2003-2009 yılları arasındaki altı yılda ise TİKA'nın yapmış olduğu yardımlar 128 milyon dolar. Fark bu. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

TİKA'yı 37 ülkede faaliyet gösterebilecek bir konuma yükselttik. Türk cumhuriyetlerinde, akraba ve soydaş toplulukların yaşadığı ülkelerde TİKA aracılığıyla yaptığımız proje sayısı 6.714 sayısına ulaştı. Bu projeler kapsamında 112 okul inşa edildi, 105 okul onarıldı, 400'e yakın su kuyusu açıldı ve binlerce insan sağlık taramasından geçirildi ve bunlara yönelik olan sağlık ocakları da kuruldu, kuruluyor.

Kardeş ülkelerimizde bağlarımızı sadece ekonomik ve ticari bir çerçevede düşünmüyoruz. Kurduğumuz TRT Avaz kanalı ile de kültürel iş birliği ve ortak kültürel mirasımıza sahip çıktık. Aynı şekilde, Türk Dili Konuşan Ülkeler Konseyi Toplantısının 10'uncusunu ülkemizde yaptık. Sarf ettiğimiz çabalar neticesinde İstanbul'da bir sekreteryaya kuruldu. Kısa adı CICA olan Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı Teşkilatının dönem başkanlığını yapıyoruz.

Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi çerçevesinde birçok önemli faaliyete devam ediyoruz. Geçtiğimiz aylarda Başbakanlık bünyesinde kurmuş olduğumuz Dış Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ile birçok alanda iş birliğini geliştirecek yeni kanalları oluşturmak için çaba gösteriyoruz. Ta yaylalara, mezarlara kadar okul, yol, su götürürken beş kıtada iş birliği arayışını, beş kıtada barış ve adalet mücadelesini sürdürdük.

Değerli arkadaşlarım, tabii bütün bunlarla beraber bir şey de bizi gerçekten üzüyor ve bakıyorsunuz, arkadaşımız çıkıyor, diyor ki: "Önce mizan olacak, izan olacak." Şimdi, bunu diyen arkadaşıma ben de diyorum ki: Ama biraz da insaf olacak. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bitmedi. Biliyorsunuz, bizde insaf dinin yarısıdır, bu kadar bu iş önemli. Yani bir şeyi eleştirirken, yargılarken insaf edin. Şu sekiz yıl içerisinde bu ülkede bu kadar şeyler yapıldığı içindir ki milletimiz demokratik tasarrufunu kullanırken, yapılan bütün seçimlerde, gerek genel gerekse yerel seçimlerde AK PARTİ'sini sürekli olarak iktidarda tutmuştur. O zaman, siz milletimizin ferasetine güvenmiyor musunuz? Kendinizi milletimizden çok daha akıllı mı zannediyorsunuz? Bu gerçeği göreceksiniz. *(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — O zaman barajı indirin, millete güveniyorsanız barajı indirin. Yüzde 10 barajını indirin görelim. *(AK PARTİ sıralarından "Dinle" sesleri, gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Kaplan, lütfen... Lütfen...

Değerli arkadaşlar, yerimizden laf atmayalım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tabii, ben burada sizlere çok çarpıcı...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Millete güvenmek o kadar kolay tabii! Yüzde 10 barajını kaldırın önümüzdeki dönemde. O kadar kolaydı! Yüzde 10'u indirin de gidelim, görelim bakalım. *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Kaplan, lütfen... Değerli arkadaşlar, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz bu ülkede yüzde 10 barajını koymadık, yüzde 10 barajıyla biz iktidara geldik on altı ayda, on altı ayda. Gücünüz varsa siz de gelin. Bu barajı biz koymadık, koyanlara sorun. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Kenan Evren'in yasasına sığınmayın, yeter artık!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Seksen bir vilayetin seksen birinde, sekiz yıl boyunca, defalarca toplu açılışlar gerçekleştirdik.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Tunceli'de yapmadınız. Seksen bir vilayete Tunceli'yi katmayın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Seksen bir vilayetin seksen birine, 780 bin kilometrekarenin tamamına ulaştık, tamamına hizmet götürdük.

Burada size çok çarpıcı bir belge göstermek istiyorum, tarih 5 Eylül 1792, yani 218 yıl öncesine ait bir belge. Dönemin padişahı, Bağdat Valisi Kadir Süleyman Paşa'ya bir talimat gönderiyor ve Mardin Kalesi'nin tamir edilmesini emrediyor. Bunu iyi görmeniz lazım. Tam 218 yıldır onarılmayan, tamir edilmeyen o kaleyi işte şu anda biz tamir etmeye başladık. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Biz buyuz, halkımız bu.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — O kadarını takdir ederiz sekiz senede!

M. NURİ YAMAN (Muş) — Göreviniz ne?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şunu artık çok net görüyoruz değerli arkadaşlarım: Seksen bir vilayet değişiyor.

Aslında, buradan şimdi laf atıyor ya, oralardan geçerken de diyorlar ha: "Yahu, neler başarmışlar be!" Orada da bunu diyorlar, onu da söyleyeyim. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Yollar altından da olsa özgürlük olmadı mı altından kafesleri kabul etmeyiz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geçerken öyle diyorsunuz, onu biliyorum; orada takdir ediyorsunuz, onu biliyorum ama burada farklısınız.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Özgürlük olmadı mı altından kafesi reddederiz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O işte özgürlüklerin neticesidir, özgürlüklerin neticesidir o. Özgürlük mücadelesini biz verdik, veriyoruz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

M. NURİ YAMAN (Muş) — Suyu olmayan sanayiye açtınız.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli kardeşlerim, seksen bir vilayet değişiyor, köylerden ilçelere, mezralardan şehir merkezlerine kadar bütün Türkiye değişiyor.

Yeni kurduğumuz, 80 tane ile artık 156 rakamına ulaşan üniversiteler şehirlerimizi değiştiriyor. Sordular: “Tunceli’ye de üniversite yapacak mısınız?” Yapacağız dedik, inanmadılar.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Tunceli’nin ne özelliği var ki...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ee, şimdi Tunceli’de üniversite var ama haberi yok, görmez, bilmez, anlamaz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Mesele göz meselesi, kulak meselesi, dil meselesi.

Yaptığımız okullar, Türkiye’ye kazandırdığımız toplam 160 bin derslik şehirleri değiştiriyor.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bakın, taşınmalı eğitim, taşınmalı eğitim!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Restore ettiğimiz 3.500 vakıf eseri, onardığımız tarihî eserler şehirleri değiştiriyor. Sekiz yılda inşa ettiğimiz 13.555 kilometre uzunluğundaki bölünmüş yollar, havaalanları, inen-kalkan uçaklar şehirleri değiştiriyor.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Sayın Başbakan, taşınmalı eğitim!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O bile bizim attığımız bir adımdır, siz onları da atamadınız, siz onları da atamadınız.

MUHARREM İNCE (Yalova) — At arabasıyla taşınmalı eğitim! Çağdaş eğitim!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Özel sektör yatırımları, açılan fabrikalar, canlanan ekonomi şehirleri değiştiriyor.

Türkiye’nin her şehriden umut fışkırıyor, heyecan fışkırıyor. 73 milyon hayata sınırsız sarılıyor, değişimde yerini alıyor, geleceğe bugün her zamankinden daha bir umutla bakıyor. Türkiye’nin yıllarca hizmet almamış, yıllarca yatırım almamış, bir çivi dahi çakılmamış illeri, ilçeleri bugün yeniden hayat buluyor, kalkınma yarışında yeniden yerini alıyor.

Algı ile gerçek arasında çok büyük fark var değerli arkadaşlarım. Doğu ve güneydoğunun diğer bölgelerdeki imajıyla gerçek durumları arasında çok ciddi bir uçurum var. Oralarda kaos varmış gibi, oralarda huzursuzluk varmış gibi, oralarda sokağa çıkılamıyormuş gibi bir görüntü oluşturulmak isteniyor. Oysa tam tersi, Edirne, Kırklareli, Muğla, Çankırı, Giresun, Antalya nasıl geliyorsa oralar da aynı şekilde geliyor; batıda umut ne kadar çoğalıyorsa doğuda da o kadar çoğalıyor; kuzey ve güney nasıl kalkınıyorsa doğu ve güneydoğu da aynı şekilde kalkınıyor. Türkiye topyekûn kalkınıyor, Türkiye topyekûn aydınlık geleceğe koşuyor.

Bizim lügatimizde ayrımcılık yok, imtiyaz dağıtmak yok, bölgeleri ayırmak yok, toplumu sınıflara, etnik gruplara, mezheplere, kimliklere bölmek yok. Biz “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” anlayışıyla hareket ediyoruz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

KAMER GENÇ (Tunceli) — Bakanlar Kurulunda bir tane Alevi vatandaş var mı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, insanlarımızı dinine, mezhebine göre ayırt etmedik, etmiyoruz. Dün de değerli arkadaşlarım, etnik milliyetçiliği... Yola çıkarken, partimizi kurduğumuzda, Afyonkarahisar'da -oradan yola çıktık- "Bizim üç tane kırmızı çizgimiz var. Biz etnik milliyetçilik yapmayacağız, biz bölgesel milliyetçilik yapmayacağız, biz dinsel milliyetçilik yapmayacağız" dedik. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

FEVZİ TOPUZ (Muğla) — Hepsini yaptınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve biz şu ana kadar bunu yapmadığımız içindir ki sekiz yıldır bizim milletimiz, halkımız bizi iktidarda tutuyor ve sürekli olarak oylarını artırarak bizi iktidarda tutuyor.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, biz Afyonkarahisar'da bir şey daha söyledik. Ne dedik? Onu da burada çok açık, net söylüyorum, orada da söyledim, 2005'te Diyarbakır'da değil, ta orada. Dediğimiz neydi: "Tek bayrak, tek millet, tek vatan, tek devlet" dedik. *(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) — Dil var mı, dil?

NURETTİN CANİKLİ (Giresun) — Resmî dil var, resmî dil, bekle.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sabırlı ol, sabırlı, dur; dokuz ay on gün, biliyorsun, sabırlı ol. Onlar erken doğum, sağlıksızdır.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, şunu çok dikkatle takip edelim: Etnik kökeni, inancı, dili, kültürü ne olursa olsun 73 milyon insanımız Türkiye Cumhuriyeti üst kimliği altında birdir, tek millettir. Evet, ben yine aynı şeyi söylüyorum: Alt kimlik, üst kimlik. Üst kimlik, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığıdır. Bunun altında birçok etnik unsur vardır, hepsi bizim kardeşimizdir ve hepsini Yaradan'dan ötürü severiz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bir şeyi daha söylüyorum: Bu ülkede ben bir Başbakan olarak Kürt sorununu savunuyorum ve savunmaya da devam edeceğim ama Kürtçülüğün karşısındayım, aynen Türkçülüğün de karşısındayım. *(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)* Bunu da söyleyeyim. Bunu da söyleyeyim. Çünkü bizim medeniyetimizde, bizim değerlerimizde ırkçılık yok ama kavimlere saygı var. Biz buradan geldik, böyle de devam ediyoruz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Şunu da söyleyeceğim, o da şudur: Değerli arkadaşlarım, benim milletimin dili tektir. *(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

KÜRŞAT ATILGAN (Adana) — Hangi millet?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu, Türk milleti. *(AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)* Dili tektir, o resmî dil Türkçedir, bunu bugüne kadar öğrenmediysen, bundan sonra da öğrenemezsin zaten. Değerli kardeşlerim, fakat bu ülkede devletin kademeleriyle belediyeleri birbirinden ayırt eden anlayış, devlet kurumlarını anlayamamış anlayıştır. Belediyeler de devletin resmî kurumlarıdır; diğerleri de resmî kurumlarıdır. Orada da Türkçe kullanılır, orada da Türkçe kullanılır. Birisinde farklı, birisinde farklı olmaz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bir diğer konu, onu da anlatayım, o da şu: Bakın, ademi merkezîyet dediğiniz anlayışı anlatayım. Ben belediyeçilikten geldim. Ademi merkezîyetçiliği savunan birisiyim ama

ademi merkezîyetçiliğin üç tanımı vardır: Bir, siyasi tanımıdır; iki, idari tanımıdır; üç, hizmet tanımıdır. Biz, siyasi tanımına karşıyız, idari tanıma da karşıyız.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Neden?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz, hizmet içerikli olanın yanındayız. Bizim anlayışımız budur, hizmet içerikli olan. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

BENGİ YILDIZ (Batman) — O, âdemi merkezîyetçilik değil. Sizin demokrasinin ayrı. Âdemi merkezîyetçilik dünyada ayrı. Böyle bir âdemi merkezîyetçilik yoktur dünyada, o sizin...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bakınız, köy boşaltmaların, faili meçhullerin, işkencelerin, suikastların, darbe girişimlerinin, karanlık senaryoların sorgulandığı, karanlık noktaların aydınlığa kavuştuğu bir Türkiye var artık. Olağanüstü hâlin kalktığı, Çekiç Güç'ün gönderildiği, anaların hapisteki çocuklarıyla kendi ana dillerinde konuştuğu, farklı dil ve lehçelerin öğretildiği, öğrenildiği, devlet televizyonlarından farklı dil ve lehçelerde yayınların yapıldığı, kontrol noktalarının asgariye indiği bir Türkiye var artık. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

BENGİ YILDIZ (Batman) — Yetmiş yıl sonra Kürtçe televizyon açtınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunları görelim. Türkiye'yi bu seviyelere biz getirdik.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — 3 bin tane de Kürt siyasetçi var içeride.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kardeşliğimizi yüceltmek, toplumsal barışı pekiştirmek adına bu demokratikleşme adımlarını biz attık. İşte bu, 2005'ten itibaren devam eden süreçtir, bunun öncesi var, sonrası var. Herkes, ana dilini istediği gibi, dilediği gibi konuşuyor. Farklı dil ve lehçelerde yayın da yapılıyor, kurs da açılıyor, üniversitelerde enstitü kuruluyor. Ancak şunu da herkes çok iyi bilecek: Türkiye'nin, değerli arkadaşlarım, resmî dili -tekrar ediyorum- Türkçedir. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Ortak vatanda Kürtlerin Türkler kadar eşit olma hakkı vardır.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ortak dil Türkçedir. Bu gerçeği değiştirmeye yönelik hiçbir girişim kabul edilemez. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Ortak vatanda her Türk her Kürt kadar eşittir!

BAŞKAN — Sayın Kaplan... Sayın Kaplan, böyle bir usulümüz yok.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Vardır, nasıl yok!

BAŞKAN — Lütfen... Lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Zira bu mesele sosyal barış ve sosyal bütünlük meselesidir. Bu meseleyi tartışmaya dahi açmak, bu meseleyi getirip Türkiye'nin gündemine taşımak ne demokrasiye ne özgürlüklere ne toplumsal barışa ne de kardeşliğe asla hizmet etmez. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bu tartışmaları gündeme taşımak da, bu tartışmaları gündemde tutmak, sabah akşam bununla ilgili yayınlar yapmak da millî birliğimize ve kardeşliğimize destek olmaz, tam tersine köstek olur.

Millî Birlik ve Kardeşlik Projesi, adı üstünde, bir birlik projesidir, bir kardeşlik projesidir. Millî Birlik ve Kardeşlik Projesi, bu ülkeyi dayanışma, paylaşma zemininde büyütme, yüceltme projesidir. Bu proje, istismarcıların elinden oyuncaklarını alıp istismarcıları hayal kırıklığına uğratma projesidir. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bu proje, milletin her bir ferдинin kendisini birinci sınıf vatandaş hissetmesini sağlayacak, millet-devlet kaynaşmasını sağlayacak bir projedir. Biz demokratik bir ülkenin onurlu bir vatandaşının sahip olması gereken hak ve özgürlükleri geliştirmenin mücadelesini verirken, birileri de gerilim üreterek, afaki taleplerle toplumu gererek, milletimizin sinir uçlarına dokunarak gelişme sürecini baltalamaya çalışıyorlar.

OSMAN ÖZÇELİK (Siirt) — Sinir uçlarınızı açıkta bırakmayın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ucu açık olanlar sizinkiler, dikkat edin, biz sağlamdayız. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

NURETTİN CANIKLI (Giresun) — Dağlara kadar uzanıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz iyi niyetle meselelerin üzerine giderken, sorunların çözümü için çaba gösterirken, toplumsal mutabakatı sağlamak üzere samimiyetle çalışırken birileri de bayat senaryoları devreye alıyor, çözüm süreçlerini sabote edecek yaklaşımlar sergiliyor. Milletin defalarca izlediği, art arda izlediği, temcit pilavı gibi sürekli sofraya sürülen o tezgâh yeniden ne yazık ki kuruluyor. Türkiye seçime giderken, Türkiye istikrar ve güven zemininde kararlı şekilde ilerlerken karanlık odaklar tarafından aynı oyun yeniden kuruluyor, yeniden kurgulanıyor. Biraz önce ifade ettim ya, o fidan kök salmaya, o fidan dal budak salmaya başlamışken yeniden kurutulmak, yeniden dalları, kolları kırılmak isteniyor. Bu senaryo çok çirkin bir senaryo. Bu tezgâh çok kirli bir tezgâh. Bu tuzak çok bildik bir tuzak. Benim milletim bu oyunları defalarca gördü, bu senaryonun aktörlerini çok iyi tanıdı ve kim ne yaparsa yapsın, benim milletim bu tezgâha gelmeyecek, bu tuzağa asla ve asla düşmeyecek, ben buna inanıyorum. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Şunu da burada açık açık söylüyorum: Bu tezgâhın içinde terör örgütü var, bu tezgâhın içinde terör örgütünün vesayeti altında hareket edenler var, bu tezgâhın içinde can çekişen çeteler var, mafya var. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Senaryo çok ama çok açık: Seçim öncesinde su bulandırılacak, seçim öncesinde milletin zihni karıştırılacak, seçim öncesinde kaos oluşturulacak, seçim öncesinde farklı gündemler oluşturulacak, milletin tercihleri böylece etki altına alınacak.

Soruyorum size: Toplumu gerecek, milletin hissiyatını galeyana getirecek, siyaset kurumunu etkisizleştirecek, güven ortamını sarsacak bu yaklaşım tarzı hangi amaca hizmet ediyor? Yapılan işlerin çözüme bir faydası var mı? Sorumsuz ve afaki taleplerle hassasiyetlerin kaşınması sorunları çözüm yoluna mı koyuyor? Yoksa daha mı derinleştiriyor? Ateşe benzin döken bu siyaset tarzının kime, ne faydası var? Biz, sorunların konuşulmasından, tartışılmasından, özgürce ifade edilmesinden yanayız. Hayata geçirdiğimiz reformlarla, yıktığımız tabularla, bozduğumuz ezberlerle ülkemizi ileri demokrasiye taşıyoruz. Hiç kimseden demokrasi dersi almaya ihtiyacımız yok. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

BENGİ YILDIZ (Batman) — Var, var, demokrasiyi bilmiyorsunuz, ihtiyacınız var Sayın Başbakan

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bize demokrasi dersi vermek isteyenler 12 Eylülde benim vatandaşımın oy verme hakkını nasıl tehditle gasbettiler, önce bununla yüzleşsinler. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Önce bununla yüzleşsinler.

BENGİ YILDIZ (Batman) — İhtiyacınız var Sayın Başbakan, sizin demokrasiye çok ihtiyacınız var.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Kenan Evren de sandığa gitmişti.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Demokrasiden bahsedenler Doğu ve Güneydoğu’da sivil toplum örgütlerine, yazarlara yapılan baskılarla, tehditlerle yüzleşsinler. Gelişen özgürlükleri çözüm için kullanmak yerine ajitasyon için, provokasyon için kullanmak bu millete reva mıdır? Milletin zihnini bulandırmanın, korkularını kaşımanın, huzurunu kaçırmanın hangi sorunun çözümüne faydası var, soruyorum.

Bu ülke sahipsiz değildir, bu millet çaresiz değildir. Milletim müsterih olsun, biz kimseye bu ülke üzerinde, bu topraklar üzerinde ameliyat yaptırmayız. *(AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Ameliyatı siz yapıyorsunuz zaten.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Kimseyi bu milletin hissiyatıyla oynamayız.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Ameliyatı da siz kangren hâline getirdiniz, çözemediniz Kürt sorununu.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çözüm için nasıl bir mücadele verdiğimiz çözüm süreçlerini sabote edenlerle de aynı şekilde mücadele ederiz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Terör örgütünün ve onun uzantılarının her seçim öncesinde olduğu gibi yeniden taşeronluk üstlenerek iç politikayı dizayn etme girişimlerini karşılıksız bırakmayız. Ne milletin duygularını sömürerek rant hesabı yapanlara eyvallah ederiz ne milletin korkularını kaşıyarak o hesabı yapanlara eyvallah ederiz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

BENGİ YILDIZ (Batman) — Onu en çok siz yapıyorsunuz Sayın Başbakan.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Özgür ve açık seçimlere gelin, özgür seçimlere!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, buradan, hem doğudaki...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Öyle tehdit ederek, tehditle bir yere varamazsınız, demokrasi açıklıktır. *(AK PARTİ sıralarından “Dinle be!” sesleri)*

Siz susun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...hem batıdaki hem kuzeydeki hem güneydeki bütün vatandaşlarıma...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Siz, konuşmaları dinleyeceksiniz, muhalefeti öğreneceksiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...73 milyona, bütün kardeşlerime sesleniyorum: Dağdaki teröristle, geçmişte devletin koridorlarına kadar

sirayet etmiş çetelerin nasıl bir iş birliği içinde olduklarına lütfen dikkat edin. Az önce arkadaşım zaten anlattı bunları. Her seçim öncesinde, terör örgütünün nasıl devreye girdiğini, milletin hissiyatını etki altına almak için ne tür tezgâhlar yapıldığını çok iyi anlayın. Artık, bu oyunu yutmazlar. Ne biz yutarız ne de milletim bu hileyi yutar.

Şimdi, Diyarbakır'da bir toplantı yapılıyor, bir bildiri taslağı tartışılıyor. Dikkate dahi alınmayacak, ciddiye dahi alınmayacak bu bildiri taslağı, günlerdir, çarşaf çarşaf sayfalara, boy boy ekranlara taşınıyor. Bu bildiri taslağı, son derece yapay bir şekilde, son derece kasıtlı bir şekilde gündeme taşınıyor ve geliyor, gündemin tam ortasına yerleşiyor. Her akşam saatlerce bu konuşuluyor, köşe yazarları her gün bunu yorumluyor. Sağ olsunlar, işleri güçleri yok onların da.

HAMİT GEYLANİ (Hakkâri) — Niye tartışmadan korkuyorsunuz Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sanırsınız ki Mecliste bir Anayasa değişikliği oldu, yarın Türkiye farklı bir idari yapıya kavuşacak, farklı bir yönetim şekline kavuşacak.

Açık söylüyorum: Değerli arkadaşlarım, tehlikeli bir oyun bu. Burada ortaya konan veya örtülü olarak ifade edilen hususları, çok yanlış, son derece kabul edilemez buluyorum. Özerklik tartışması demokratikleşmeyi, Türkiye'nin ileri demokratik standartlara kavuşmasını hazmedemeyenlerin çirkin bir tezgâhıdır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Dinleyeceksiniz, tartışılacak. Demokrasi tartışmak demektir, demokrasi konuşmak demektir, demokrasi Meclise gelip konuşabilmek demektir. Sustura sustura susan bir Türkiye yaratınız, suskun bir Türkiye yaratınız. Susmayacak Türkiye, susmayacak; konuşacak! *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Kaplan, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu millet, bu tür tezgâhlara evet der mi? *(AK PARTİ sıralarından "Demez" sesleri)* Bu tür taslakları alır bağrına basar mı? *(AK PARTİ sıralarından "Basmaz" sesleri)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Cesaretiniz varsa projenizi getirin, konuşalım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu projelere onay verir mi? *(AK PARTİ sıralarından "Vermez" sesleri)* Millete rağmen, milletin kurumlarına rağmen, anayasal düzene rağmen, kim, hangi projeyi hayata geçirebilir?

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Sizin projeniz ne? Projenizi çıkarın koyun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Demokratik sistemlerde siyasi partiler aykırı projeler, teklifler getirme hakkına sahip olabilir ama bu hakkın kötüye kullanılması demokratik siyaseti zayıflatır, ülkenin gündemini gerer.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Projenizi koyun, sekiz senedir Hükûmetsiniz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sonuçta millet destek vermez, bu partiler de marjinal kalmaya mahkûm olurlar ama zarar gören siyaset kurumu olur, ülke olur. *(BDP sıralarından gürültüler)*

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Niye endişeleniyorsunuz? Kaldırın barajları da boy ölçüselim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, partimizi kurduk, on altı ay sonra -yüzde 10 barajıyla geldik- yüzde 34 aldık, aynısını sen de yap. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar, BDP sıralarından gürültüler)*

HAMİT GEYLANİ (Hakkâri) — Peki, yetimin hakkı...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Demokrat değil misiniz, kaldırın barajları!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama gelip de bir etnik unsurun partisi olma, oradan çık!

Terör örgütünün gündeme taşıdığı konuları siyasete taşımak, bunları medya sayfalarında abartmak hangi amaca hizmet eder?

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Sizin barajınız vız gelir bize! Biz gelmeyi öğrendik zaten!

BAŞKAN — Sayın Kaplan, lütfen... Müdahale etmeye devam ederseniz İç Tüzük'ü uygulamak zorunda kalırım, lütfen...

Sayın Başbakan, buyurun, devam edin siz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Soruyorum arkadaşlar: Bu, terör örgütünün propagandasını yapmak değil midir? Bu, terörün ekmeğine yağ sürmek değil midir?

BENGİ YILDIZ (Batman) — Kürt sorununu terör sorunu olarak tanımlıyorsunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hiçbir ciddiyeti ve derinliği olmayan bu projeleri benim Kürt kökenli kardeşlerimin talebiymiş gibi takdim etmek çok büyük bir haksızlıktır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

BENGİ YILDIZ (Batman) — Kürtlere sor o zaman.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu bildirileri yayınlayanlar, bunun siyasetini yapanlar benim Kürt kökenli vatandaşımın ne kadarını temsil ediyorlar?

BENGİ YILDIZ (Batman) — Git sor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunlar Doğu ve Güneydoğu'nun ne kadarını temsil ediyorlar?

BENGİ YILDIZ (Batman) — Diyarbakır'a, Batman'a sor!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben her fırsatta, defalarca söyledim, bugün de söylüyorum: Ne terör örgütü ne de onun uzantıları, hiçbir zaman benim Kürt kökenli kardeşlerimin temsilcisi, sözcüsü olmamıştır... *(AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)*

BENGİ YILDIZ (Batman) — Git sor, Kürtlere sor!

HAMİT GEYLANİ (Hakkâri) — Temsil anlayışınız, parti kapatmak, yüzde 10'luk baraj!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...bundan sonra da asla olmayacaktır.

BENGİ YILDIZ (Batman) — Gidin, sorun! Gidin, sorun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Demokratik hak ve özgürlüklerden bahsedenler, benim bölgedeki vatandaşımın haklarını kullanmasını engelliyor; tehditle, baskıyla engelliyor, sandığa göndermiyor.

BENGİ YILDIZ (Batman) — Kim yapıyor bunu Sayın Başbakan, kim yapıyor?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 12 Eylül referandumunda, bütün tehditlere, baskılara rağmen, sindirmelere rağmen, Doğu Anadolu Bölgesi'nde katılım oranı yüzde 66, "Evet" oy oranı yüzde 81. (*AK PARTİ sıralarından alkışlar*) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bütün baskılara, bütün tehditlere, engellemelere rağmen katılım oranı yüzde 57, "Evet" oy oranı yüzde 84. (*AK PARTİ sıralarından alkışlar*)

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Hakkâri, Diyarbakır, Batman, Van?

BENGİ YILDIZ (Batman) — "Baskı var" diyorsunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bak, o baskıları kıranların verdiği oy bu.

Benim Kürt kökenli vatandaşlarımı terörle, terör örgütüyle özdeşleştirmeye hiç kimsenin hakkı yoktur ve olamaz. Türkiye'nin birlik ve bütünlüğünü zaafa uğratmaya, milletimizin kardeşliğini zedelemeye çalışmak kimsenin haddi değildir, olamaz. Herkes sağduyuyla, ferasetle, iyi niyetle hareket etmelidir. Özellikle siyasetçiler daha büyük bir sorumluluğun sahibidirler. Gererek, kırarak, dökerek, kaşıyarak, tahrik ederek hiçbir şey yapılamaz, hiçbir hedefe ulaşılamaz. Siyasi partiler, medya, sivil toplum örgütleri, kanaat önderleri, herkes ama herkes bu süreçte sağduyuyla hareket etmeli, ideolojiler üstü, çıkarlar üstü bir tutum sergilemelidir.

Biri çıkıp provokasyon yapacak, bir başkası çıkıp bundan rant toplayacak. Biri dağdan cenazeler gelsin diye elini ovuşturacak, bir diğeri çıkıp şehit cenazelerini istismar için fırsat kollayacak. Bu, gaddarlık değil mi? Bu, istismar değil mi? Bu, vicdana sığar mı? Bırakın vatan sevgisini, millet sevgisini, kendisine saygısı olan, şu kadarcık vicdanı olan biri buna göz yumabilir mi?

AKIN BİRDAL (Diyarbakır) — Eylemsizlik kararı...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye kaybetmiş, milletimiz kaybetmiş, kardeşlik zedelenmiş, huzur, istikrar yara almış, bunların hiç ama hiç derdi değil.

Değerli arkadaşlarım, biz bu oyunu bozacağız. Biz, bu kirli senaryoyu bertaraf edeceğiz. Bu kirli ittifakın, bu çirkin iş birliğinin gerçek yüzünü gösterecek, bütün o maskeleri tek tek indireceğiz.

BENGİ YILDIZ (Batman) — Cenazelerden kim medet umuyorsa alçaktır!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Anayasa ve yasalar çerçevesinde başkasının özgürlük alanına müdahale etmeden isteyen istediğini söyler ve konuşur. Her mesele, hukuk çerçevesinde, demokrasi kuralları altında bu Parlamentoda çözüme bağlanır. Hiç kimsenin kendisini, yasaların, Anayasa'nın, Parlamantonun üzerinde görme hakkı yok, yetkilerini aşarak demokratik sürece müdahale etme hakkı yok.

Değerli kardeşlerim, biz, ne tahriklere geleceğiz ne de bu kirli tezgâhlara göz yumacağız. Bir kaşık suda fırtına koparmanın, durumdan vazife çıkarmanın, Hükümeti topa tutmanın hiçbir siyasetçiye de faydası yoktur, olmayacaktır.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Tehdit mi ediyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Değerli Milletvekilleri; bütçe görüşmeleri bir yıllık muhasebenin yapıldığı...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Açık açık tehdit ediyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O size ait bir şey. Siz o işi iyi bilirsiniz. Siz o işi iyi bilirsiniz.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Biz emir eri değiliz, siyasetçileriz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bizim dünyamızda böyle bir şey yok.

Bütçe görüşmeleri bir yıllık muhasebenin yapıldığı...

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Bütün konuşmalar bizim projelerimiz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...gelecek vizyonunun ele alındığı, ekonomi ile birlikte diğer bütün hususların enine boyuna tartışıldığı bir zemindir.

HASİP KAPLAN (Şırnak) — Tehdit ediyor açık açık.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Elbette demokratikleşme, dış politika, iç politika ve ekonomi birbiriyle doğrudan ilişkili, doğrudan bağlantılı konulardır. Ekonomideki bir aksama doğrudan doğruya dış politikayı da etkiler. Demokratikleşmedeki bir sorun, doğrudan doğruya elbette ekonomide aynı şekilde olumsuz tesirler meydana getirir.

Değerli arkadaşlarım, sekiz yıl boyunca bütçe disiplinini koruduk. Asla, bizler, mali disiplinden taviz vermedik, para politikalarından taviz vermedik, enflasyonla kararlı şekilde mücadele ettik ve tek haneli oranlara kadar düşürdük. Faizler, biliyorsunuz, devletin borçlanma faizi yüzde 63 iken, yüzde 7'ye kadar düştü. Ekonomide büyümeyi enflasyonun çok çok üzerinde, ücretlere yansıttık. Eğitime, sosyal politikalara ayırdığımız bütçeyi her yıl katlayarak artırdık.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ana muhalefet Genel Başkanı nereye gitse, kiminle görüşse, kime hitap etse nabza göre şerbet veriyor, Kafdağı'nın arkasındakileri de vadediyor.

Bakınız, CHP Genel Başkanının sadece kurultayda dile getirdiği bazı vaatleri en mütevazı hesaba -az önce Grup Başkan Vekili arkadaşım zaten rakamları açıkladı, tekrar ben bunların üzerinde duracak değilim ama- 10 katrilyonlarca lirayı buluyor.

NURETTİN CANİKLİ (Giresun) — 100 katrilyon...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, ben, daha bunların üzerinde durmayacağım. Bu, şunu benim aklıma getirdi: Değerli arkadaşlarım, umut simsarlığı kârlıdır.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — En iyi siz yapıyorsunuz!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama hayal kırıklığının faturası da o derece ağırdır. Umut tefeciliği yapanlar, sadece kendileri kaybetmezler, millete de kaybettirirler. Milletimiz bugüne kadar ne çektiyse hesabını kitabını bilmeyen, ne konuştuğunu bilmeyen, umut simsarlığı yapanlardan çekti.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Korkma, korkma...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Böyle bol keseden dağıtanlar, kaşıkla verenler, çok kısa süre zarfında kepçeyle bütün kazanımları geri alırlar. Tıpkı 1990'lı yıllarda olduğu gibi, tıpkı 2001 krizinde olduğu gibi, enflasyon anında fırlar, yeniden yüzde 60'lar, 70'ler seviyesine çıkar; faizler anında yükselir, yüzde 7.500'lere çıkar; Türkiye yeniden borç-faiz sarmalına girer; yatırım, üretim, ihracat geriler; vergiler faiz giderlerini dahi karşılayamaz hâle gelir. Türkiye bunu geçmişte maalesef çok yaşadı. Türkiye bunu CHP'nin koalisyon ortağı olduğu dönemlerde defalarca ve en ağır şekilde ödedi.

Şimdi, CHP çok uzun süredir iktidara gelemediği, iktidar ortağı dahi olamadığı için, CHP'li hükümetlerin ne anlama geldiğini benim vatandaşlarım, tabii, unutmuş vaziyette. Hele hele, özellikle kırk yaş altı vatandaşlarım CHP'li hükümetler dönemini bilmiyor. Bilmiyor olmaları da gayet tabiidir. Türkiye'nin hazinesi ne zaman belini doğrulttuysa, hemen ardından CHP'nin koalisyon ortağı olduğu iktidarlarca boşaltılmıştır.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Yahu insaf! Ters, ters, tam tersi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Merhum Adnan Menderes'in büyüttüğü ekonomi, ardından gelen CHP tarafından küçültülmüş, kasalar boşaltılmıştır.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Menderes'i çok iyi okuyorsun...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Merhum Özal tarafından ekonomide denge tesis edilmiş...

MUHARREM İNCE (Yalova) — ...ama oğluna vasiyetini söylemiyorsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Senin seviyene inmem ben, dur.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Çıkamazsın ki!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ardından CHP'nin koalisyon olduğu dönemlerde o dengelerin tamamı bozulmuştur. CHP'nin hükümet ortağı olduğu her dönem, yüksek enflasyonla, yüksek faizle, ekonomik krizle vatandaşın en büyük bedelleri ödediği dönemdir.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Hangi seneler?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — CHP'nin hükümet ortağı olduğu her dönem, kuyrukların, karnelerin, kısıtlamaların, zamların rekora koştuğu dönemdir.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Sekiz yıldan beri siz ne yapıyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geleceğim, sabırlı ol.

Hesapsız kitapsız, popülizmle, bol keseden vad ederek iktidar ortağı olan CHP, her seferinde ülkeyi uçurumun kenarına getirmiş, telafisi zor faturaları bu millete ödetmiştir.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Yoksulluktan bahset, yoksulluktan.

MUHARREM İNCE (Yalova) — CHP olmasaydı onları bile konuşamayacaktın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, şimdi size ben Anadolu Ajansı'nın başlıklarıyla CHP dönemlerinden burada sadece birkaç haberi tekrar

yayınliyorum, Anadolu Ajansının. 24 Şubat 1974: “İstanbul’un da bulunduğu bazı illerde elektrik kısıtlaması başladı.”

26 Şubat 1974: “Şekere yüzde 25...”

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ortağı kimdi CHP’nin, ortağı?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “...akaryakıtta yüzde 65-79, çimentoya yüzde 52, Sümerbank ürünlerine yüzde 20-70...”

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ortak kimdi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “...gazete kâğıdına yüzde 36,5 zam yapıldı.”

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Ortak kimdi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Türkiye’de yerli motorlu taşıt almak izne bağlandı.”

MUHARREM İNCE (Yalova) — Hocan ortağıydı, Hocan.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Hocan ortaktı, sen de ortaktin o Hükûmete.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “İstekliler bir dilekçe ve istenen belgelerle birlikte kaymakamlıklara başvuracak.”

MUHARREM İNCE (Yalova) — O zaman Gençlik Kolu Başkanıydın, Erbakan Hoca da bakandı.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Sen de ortaktin o Hükûmete.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — CHP’nin koalisyon ortağı olduğu bir başka hükûmet, 42’inci Hükûmet, işte size o günlerden birkaç haber veriyorum.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Beraber Kıbrıs’ı almadık mı o zaman? Öyle demiyor muydun?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 5 Ocak 1978: “Hükûmet kuruldu.”

MUHARREM İNCE (Yalova) — Gençlik Kolu Başkanı değil miydin Beyoğlu’nda?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değildim.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Hoca’nın talebesi değil miydin? Hoca Hükûmet ortağı değil miydi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 6 Ocak 1978: “Akaryakıt sıkıntısı tüm Türkiye’de doruk noktasına ulaştı.”

MUHARREM İNCE (Yalova) — Hoca’yı niye inkâr ediyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Rafinerilerde iki günlük stok kaldı. Yakıt olmadığı için hastane, otel ve iş yerleri kaloriferlerini kapatmak zorunda kaldı.”

MUHARREM İNCE (Yalova) — Hoca üzülecek buna!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 1 Mart 1978: “Türk parasının değeri yüzde 31’le yüzde 38 oranında düşürüldü.”

3 Mart 78: “PETKİM ürünlerine yüzde 60 zam yapıldı.”

11 Haziran 78: “ATAŞ Rafinerisinde üretim tamamen durdu. Nedeni, işleyecek ham petrol kalmadığı için.”

20 Eylül 1978: “Türk parası tekrar devalüe edildi.”

7 Aralık 1978: “Türkiye’nin çeşitli yerlerinde mazot sıkıntısı başladı. Fuel oil darlığı da kaloriferlerin yakılmasını önlüyor.”

MUHARREM İNCE (Yalova) — Otuz beş sene öncesinden medet umuyorsun!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Bu yüzden birçok iş yerlerinde paltoyla çalışılıyor.” *(CHP sıralarından gürültüler)*

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Bugüne gel, bugüne! Ayıp!

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bugüne gel, bugüne!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 26 Aralık 1978: “Bakanlar Kurulu sabaha kadar çalıştı, saat üç buçuk ve bu toplantı sonunda 13 ilde olağanüstü hâl kararı alındı.”

MUHARREM İNCE (Yalova) — Otuz beş sene olmuş.

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Yoksulluktan bahset, yoksulluktan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — CHP ülkeyi olağan şekilde yönetemediği için olağanüstü yollara başvuruyor ve sıkıyönetim ilan ediyor.

16 Şubat 1979: “Stokta mazot kalmadı.” *(CHP sıralarından gürültüler)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — O zamanlar “Faiz haram” diyordun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Rusya’yla yapılan görüşmelerde petrol ithali konusunda anlaşmaya varılamadı.”

MUHARREM İNCE (Yalova) — “Milli görüş” diyordun, “adil düzen” diyordun, “faiz haram” diyordun. Unuttun mu o günleri?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Irak, borcumuzu ödemediğimiz gerekçesiyle mazot vermiyor. Döviz yokluğundan spot alım da yapamıyoruz. PETKİM dünden itibaren ürünlerine yüzde 65 oranında zam yaptı.”

MUHARREM İNCE (Yalova) — “100 bin tank” diyordunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 12 Nisan 1979: “İstanbul’da tüp gaz sıkıntısı giderek büyüyor, kuyruklar uzuyor. Bağlantısı yapılan tüp gazın döviz yokluğu nedeniyle yurda getirilemediği, sıkıntının bundan kaynaklandığı bildirildi. Petrol yokluğu nedeniyle İzmir Rafinerisinin ham petrol üretim ünitesinin faaliyeti durduruldu.”

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — AKBİL’in hesabını ver, AKBİL’in.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Şimdi, bir başkasına geliyorum, 29 Nisan 1979: “İstanbul’da 1 Mayıs nedeniyle sokağa çıkma yasağı ilan edildi.” *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Sayın Başbakan, bugüne gel, bugüne.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sizin geçmişiniz sokağa çıkma yasağı ilan ediyor, biz de 1 Mayıs bayram ilan ediyoruz, farkımız bu. *(AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — İleri demokrasi anıtı! İstanbul’da öğrenciler gidemedi, yolda önünü kestiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 6 Kasım...

MUHARREM İNCE (Yalova) — İleri demokrasi anıtı!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O karikatürler bende de çok.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bak, ileri demokrasi anıtı Sayın Başbakan!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 6 Kasım 1979: “İstanbul’da elektrik kesintisi üç saatten dört buçuk saate çıkarıldı.”

ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir) — Millî görüşten bahset, millî görüşten.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Türkiye, işte, CHP dönemlerinde 70 sente muhtaç hâle getirildi. Bütün CHP hükûmetlerinin klasiği budur ha, klasiği budur.

MUHARREM İNCE (Yalova) — O zaman çocuk değil miydiniz siz, nereden biliyorsunuz Sayın Başbakan?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — CHP’nin iktidar olduğu bir başka dönem 94: “Dolar 19 bin liradan 38 bin liraya çıktı. Uluslararası rezervlerimiz, 3 milyar dolara düştü.” Şimdi ne kadar biliyor musun? 80 milyar dolar, altın hariç. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — Olacak, yani otuz beş sene geçti, olacak.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Az önce bir ifade kullanıldı burada, çok sevindim, çok sevindim.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Fransa ne kadar büyüdü otuz senede?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dendi ki: “21’inci yüzyıl Türkiye’nin yüzyılı olacak.” Evet, biz onun temellerini atıyoruz işte, biz onun temellerini atıyoruz. *(AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — Otuz sene öncenin Türkiye’siyle şimdiki Türkiye kıyaslanmaz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Çok enteresan. Aynı dönemde yüzde 400 faizli borçlanma kâğıtları piyasaya sürüldü. Vade ne kadar biliyor musunuz? Doksan gün. Kredibilitesi kalmadı, bu hâldeler. Doksan gün. Nereden nereye? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Enflasyon üç haneli oranlarla tanıştı.

NURETTİN CANİKLİ (Giresun) — Bugün on yıl vadeli borçlandırıyoruz, on yıl vadeli.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, bunların hepsi CHP klasiği. Bugün bol keseden savrulan vaatlerin Türkiye’yi nereye taşıyacağını görmek için falcı olmaya gerek yok. Ben bunları anlatıyorum. Tabii, hep soruyorlar

“Kaynak nedir?” diye. (AK PARTİ sıralarından “Kaynak Kemal” sesleri) Şimdi ortaya yeni bir şey çıktı “Kaynak Kemal” diye. (AK PARTİ sıralarından gülüşmeler)

Değerli arkadaşlarım, acaba Sayın Genel Başkanın adı o zaman farklı mıydı veya da Sayın Genel Başkanın adı o zaman Hıdır mıydı? Benim adım Hıdır, elimden gelen budur. Böyle mi diyeceğiz?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Siz öyle deyin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunları artık ciddi olarak ele alalım.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Seviyeyi koruyalım yalnız, seviyeyi koruyalım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani bir siyasi lidere, siyasi parti genel başkanına her şeyden önce ciddiyet yakışır, laubalilik değil. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MUHARREM İNCE (Yalova) — Başbakanın seviyesinde kalsın! Önce, Başbakan seviyesinin altına inmeyelim!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Genel af” diyeceksin, çark edeceksin; “başörtüsü” diyeceksin, U dönüşü yapacaksın; “havuzlu villa” diyeceksin, kendi havuzlu villası ortaya çıkacak...

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Yok canım.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Çarşaf liste” diyeceksin, blok liste... “Ben genel başkan adayı değilim” diyeceksin, ertesi gün genel başkan adayı olacaksın.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) — Sana ne kardeşim!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yani bunlar çok enteresan şeyler, doğru. Sizin adınız Kemal mi, Hıdır mı bilemem.

Değerli arkadaşlarım, biz bu yola çıkarken “Kaynak Türkiye’dir” dedik, “Kaynak Tayyip Erdoğan’dır” demedik. Biz kerameti kendinden menkul olanlardan değiliz. Türkiye’ye inananlardan, Türkiye’nin gücüne, potansiyeline güvenenlerden olduk.

K. KEMAL ANADOL (İzmir) — Kaynağın toplandığı yer.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bizim farkımız bu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye güvenle, öz güvenle, istikrarla sağlam bir zeminde yoluna devam ediyor. Türkiye için çok daha büyük hayallerimiz var: 2023 yılında, Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100’üncü yıl dönümünde bugünkünden çok farklı, çok daha kalkınmış, çok daha farklı bir Türkiye. İnşallah ona hep birlikte ulaşacağız.

YAŞAR AĞYÜZ (Gaziantep) — Sen yokken.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — 2023 yılında uluslararası alanda daha etkili, daha güçlü bir Türkiye’yi, Avrupa Birliği üyesi olmuş, komşu ve çevre ülkelerle maksimum düzeyde ilişkilerini geliştirmiş, G-20’de olmak üzere üyesi olduğu uluslararası oluşumlarda ve dünyada etkinliğini artırmış, 2023 yılında

dünyanın en büyük on ekonomisi arasına girmiş bir Türkiye. Makroekonomi alanında daha istikrarlı ve daha müreffeh bir Türkiye'yi, yeniden büyük Türkiye'yi inşa ediyoruz.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin dışa açık bir ekonomi olma özelliğini koruyacak, daha fazla uluslararası yatırım çekecek, gelen sermayenin daha uzun süre kalmasını sağlayacağız.

Mali disiplinle, ihtiyatlı para politikalarıyla, yapısal reformlarla, serbest kur rejimi ve makro ihtiyatı tedbirlerle küresel krizin bütün etkilerini geride bırakacak, Türkiye'yi istikrarlı bir büyüme sürecine kavuşturacağız.

Ve 2023. 82 milyonu aşan bir nüfusla, kişi başına gelir 2023 yılında inşallah 25 bin dolara yaklaşacak. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

İhracat 500 milyar dolara, dış ticaret hacmi ise 1 trilyon dolara ulaşmış olacak.

Bakın, ben size dört yıllık program açıklamıyorum, cumhuriyetimizin yüzüncü yılının programını, hedeflerini açıklıyorum, 2023'ü. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

İstihdam oranını 10 puan artırarak çalışan nüfusumuzun 30 milyona çıkmasını sağlayacağız.

Türkiye genelinde işsizlik oranını inşallah yüzde 5'lere kadar çekeceğiz.

Tarım dışı kayıt dışılığı yüzde 15'e kadar düşüreceğiz ve her yıl 400 bin kişiyi iş gücü yetiştirme kurslarında eğitecek, bunların işe yerleştirme oranını uluslararası oranlara, yüzde 40'a çıkaracağız.

Hayat boyu öğrenme oranlarını yüzde 2'den yüzde 8'e çıkaracağız.

Sağlık sigortası sistemi dışında hiçbir vatandaşımız kalmayacak.

Engellilerin, kadınların ve gençlerin daha çok çalışma hayatına katıldığı bir Türkiye inşa edeceğiz.

İlköğretimde yakalamış olduğumuz yüzde 100'e yakın okullaşma oranına, 2023 yılında okul öncesi eğitim ve ortaöğretim kademesinde de ulaşılmış olacak. Derslik başına öğrenci sayısı ilköğretim ve ortaöğretimde 30 öğrenciye...

Kaliteli sağlık hizmetine herkesin eriştiği bir Türkiye olacak. Son yıllarda hızla düşen bebek ölüm oranlarını ve anne ölüm oranlarını 2023 yılında düşük, tek haneli rakamlara indiriyoruz. 10 bin vatandaşa düşen hekim sayısı en az 21 seviyesine ulaşacak.

11 bin kilometrelik demir yolu ağı 2 katına çıkacak. Edirne'den Kars'a, İzmir'den Diyarbakır'a, Trabzon'dan Adana'ya, Bursa'dan Antalya'ya yüksek hızlı tren hatları inşa edeceğiz. Bu hatlarda yerli iş gücünün, yerli mühendislerin yaptığı trenlerin... *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, süreniz doldu, size ek süre vereceğim.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Herhâlde bir dakika vereceksiniz, herkese verdiğiniz gibi.

BAŞKAN — Gruplarımız ortalama 2 kişiyle hitap ettiler, birer dakika verdim. Dolayısıyla, size de iki dakika ek süre veriyorum.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bize biraz fazla olması gerekmez mi? Cevap veriyorum, hepsine cevap veriyorum.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Yok öyle bir şey!

BAŞKAN — Adil olmak durumundayız Sayın Başbakan.

İki dakikada tamamlayın lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Asrın projesi Marmaray'ı, İstanbul-İzmir otoyolunu, Körfez geçişini tamamlamış olacağız.

Sekiz yılda 13.555 kilometre bölünmüş yol inşa ettik. 2023'e kadar 15 bin kilometre daha bölünmüş yolu buna ilave edeceğiz.

Dünyanın en büyük 10 limanından 1'i Türkiye'de olacak. Bunun da çalışmalarını yapıyoruz.

Kendi uçacağımızı, kendi uydumuzu yerli tasarımla, yerli teknolojiyle kendimiz üretiyoruz ve üretmeye devam edeceğiz.

Kendi savaş gemimizi, kendi tanklarımızı, kendi insansız hava uçaklarımızı üretmeye başladık, çok daha büyük projelerin altına imza atacağız.

Kendi savunma uydumuzu Türk mühendislerince tasarlıyor, imal ediyor, Göktürk uydumuzu uzaya gönderiyoruz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, en az üç nükleer enerji santralini bu arada tamamlamış olacağız. 2009 yılındaki 2.565 kilovatsaat olan kişi başına elektrik tüketimi 2023 yılında 4 bin kilovatsaat seviyesini aşacak.

GAP, DAP ve KOP gibi bölgesel projeleri tamamlamış, dünyanın tahıl ambarına, tarım merkezine dönüşmüş bir Türkiye inşa edeceğiz.

Demokratikleşme adımlarını kararlılıkla sürdüreceğiz, Türkiye'yi bölgenin en ileri demokratik standartlarına sahip ülke hâline getireceğiz.

Özgürlükleri daha da ileri standartlara kavuşturacağız. Yeni bir anayasayla, katılımcı, özgürlükçü bir anayasayla, büyük Türkiye vizyonuna denk düşen güçlü bir anayasayla geleceği kucaklıyoruz, kucaklayacağız. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Kardeşlikle, birlik ve beraberlikle, istikrar ve güvenle, barış ve huzurla bütün hayallerimizi, tüm hedeflerimizi gerçeğe dönüştüreceğiz. *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, selamlayabilmeniz için Genel Kurulu mikrofonu bir kez daha açıyorum. Lütfen, Genel Kurulu selamlayın efendim.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dikkatinizi çekiyorum, dört yıl sonrasını değil, kısa vadeli değil, uzun vadeli bir Türkiye vizyonu çizdim.

Evet, kaynak Türkiye'dir. Türkiye, bütün hayallerini gerçeğe dönüştürecek güce, potansiyele, dinamizme sahiptir.

2011 bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum. Emeği geçenlere, siyasi parti gruplarına, komisyonlara özellikle teşekkür ediyorum. *(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ederim.⁹²

⁹² *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 23, Cilt 87, Birleşim 42, Sayfa 1079-1099*

26 Aralık 2010 Pazar

2010 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve 2009 Yılı Kesin Hesap Kanunun Kabulü Nedeniyle Teşekkür Konuşması

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, böylece 2009 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı kabul edilmiştir.

Bütçe ve Kesin Hesap Kanunu tasarıları böylece kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır. Milletimiz ve memleketimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başbakanın bir teşekkür konuşması talebi olmuştur. Kendilerini mikrofona davet ediyorum.

Buyurun efendim. *(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, şu anda ekranları başında bizleri izleyen sevgili milletim; öncelikle bütçemizin şu ana kadar getirilmesinde emeği geçen tüm bakan arkadaşlarımı, milletvekillerimizi, teknokrat, bürokrat bütün arkadaşlarımı kutluyorum, tebrik ediyorum.

Yoğun bir çalışma yapıldı, komisyonlarda yoğun çalışmalar oldu ve şu ana kadar geldik ve bugün de bütçe, oylarınızla kabul edildi. Ben de hayırlı olsun diyorum ve sizleri en kalbî duygularla selamlıyorum.

2011 yılının ülkemiz için yeni bir sıçramaya vesile olacağına inanıyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Yeni yılınız şimdiden kutlu olsun, hayırlı olsun diyorum. *(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Başbakan, teşekkür ederim.⁹³

⁹³ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 23, Cilt 87, Birleşim 42, Sayfa 1104

23 Nisan 2011 Cumartesi

TBMM'nin 91. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Cumhurbaşkanım, Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, değerli konuklar; sizleri en kalbî duygularla selamlıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 91'inci kuruluş yıl dönümünün, Türkiye'nin ve dünyanın tüm çocuklarının Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın en içten duygularla barışa vesile olmasını temenni ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk Başkanı olan Gazi Mustafa Kemal'i, Kurtuluş Savaşı'mızı sevk ve idare eden ilk Meclisteki tüm milletvekillerini bu vesileyle bir kez daha minnetle yâd ediyorum. 23 Nisan 1920'den bugüne Türkiye'nin istiklali, istikbali ve hürriyeti için emek sarf etmiş, ter dökmüş, bu çatı altında millet için hizmet üretmiş tüm parlamenterlere ülkem, milletim adına şükranlarımı sunuyorum.

Gazi Mustafa Kemal'in o günlerde de ifade ettiği gibi, bu Meclis milleti ilgilendiren her konuda yegâne karar merciidir. Meclisin iradesi üzerinde hiçbir güç ve irade yoktur. Yani öz olarak, egemenlik milletin temsilcilerinden teşekkül eden bu Meclis yoluyla bizzat milletindir. Millet iradesine güvensizlik, bizatihi millete ve 23 Nisan ruhuna güvensizliktir.

Bugün çok net olarak görülmektedir ki yakın tarihimizde millî iradeye dönük müdahaleler millete ve cumhuriyetimize hiçbir fayda sağlamamış, tam tersine ülkeye çok ağır bedeller ödetmiştir. Millî iradeye yönelik müdahaleler kadar millî egemenliği vesayet altına almak, vesayet altında tutmak, millî iradeyi hukuk dışı örgütlenmelere havale etmek de, aynı şekilde, 23 Nisan ruhuna ve cumhuriyet ideallerine aykırıdır. Bu millet, engin bir feraset sahibidir. Bu millet, iyiyi kötünden ayırabilecek, lehine ve aleyhine olan arasında tercih yapabilecek kabiliyete sahiptir.

Bölgemizde yaşanan son hadiseler, Türkiye'nin ve aziz milletimizin tecrübesiyle, tarihiyle, medeniyet birikimiyle ne kadar farklı olduğunu, ne kadar ayrı bir yerde olduğunu tüm dünyaya göstermiştir. Geçmişte Türkiye bazı ülkelerle kıyas edilirken, bazı ülkelere benzemekle itham edilirken, bugün bölgesine örnek teşkil eden, bölgesindeki ülkeler tarafından model alınan bir ülke konumuna yükselmiştir. Türkiye, bölgesindeki her denklemde çözümünü kolaylaştıran bir faktör olarak kendisine sağlam bir yer edinmiştir. Hızla gelişen demokrasisi, rekor düzeyde büyüyen ekonomisi, itibarlı dış politikasıyla Türkiye, dünyanın saygın, sözü dinlenen, görüşlerine değer verilen bir ülkesi konumundadır.

Böyle bir Türkiye'de tek tek fertlerin olduğu kadar, takdir edersiniz ki Meclisin de sorumluluğu büyüktür. Dikkatinizi çekiyorum, bu Meclisin aldığı kararlar, bu Mecliste yapılan müzakereler bugün sadece seksen bir vilayet tarafından değil, dünyanın tüm başkentleri tarafından ilgiyle ve dikkatle izleniyor. Bölgesinde bir ağırlık merkezi, bir çekim merkezi olan Türkiye, bu sorumlulukla, bu şuurla geleceğe doğru emin adımlarla ilerliyor.

Şunu memnuniyetle ifade etmeliyim ki 23 Nisan 1920'de, ardından 29 Ekim 1923'te yokluk, yoksulluk, mahrumiyet üzerine bina edilen bu ülke bugün artık geleceğe güvenle

bakıyor, bugün artık 2023 yılını hedefliyor. Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100'üncü yıl dönümüne millet olarak çok büyük bir heyecanla, coşkuyla, en önemlisi de büyük bir öz güvenle hazırlanıyoruz. Önümüze koyduğumuz hedeflerin gerçekleşebileceğine milletçe yürekten inanıyoruz. Bu hedefleri, hayallerimizi gerçeğe dönüştürmek için yoğun gayret sarf ediyoruz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; hiç kuşkusuz “Büyük Türkiye” güçlü ekonomi, ileri demokrasi, aktif dış politika kadar sarsılmaz bir kardeşlik üzerine inşa edilmek zorundadır. İçeride birliğini sağlayamamış, kardeşliğini perçinleyememiş bir Türkiye, 2023 hedeflerine ulaşamayacağı gibi, bugünkünden geriye gitmeye de mahkûmdur.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin açıldığı 23 Nisan 1920’de millet “aynı vatan üzerinde, aynı bayrak altında yaşayan, kader birliği, ideal birliği yapmış topluluk” olarak tanımlanmıştır. Tıpkı 23 Nisan 1920’de olduğu gibi bugün de milleti “etnik kökenlerine, derilerinin rengine, inançlarına, dillerine bakmadan, ortak bir tarihi paylaşan, ortak bir geleceğe bakan topluluk” olarak tanımlıyoruz.

Burada, istiklal şairimiz Mehmed Âkif’in cumhuriyete giden yola döşediği ruh ve anlayışı dikkatlerinize sunmak istiyorum. Kurtuluş Savaşı öncesinde memleketi karış karış gezen ve halka moral aşılayan Âkif, Kastamonu’da Nasrullah Camisi’nde cemaatin gözyaşlarıyla dinlediği şu konuşmayı yapıyor: “Milletler, topla, tüfekte, zırhlıyla, ordularla, tayyarelerle yıkılmaz. Milletler ancak aralarındaki rabitalar çözülerek kendi başının derdine, kendi havasına, kendi menfaatine, kendi menfaatini temin etme kaygısına düştüğünde yıkılır. Düşmanlarımızın bugün bizden istedikleri ne filan vilayet ne filan sancaktır; doğrudan doğruya başımızdır, devletimizdir. Ey cemaat, gözünüzü açınız, ibret alınız, bizim senelerden beri kanımızı, iliğimizi kurutan dâhilî meseleler yok mu? Havran meselesi, Şam meselesi, Yemen meselesi, Kürdistan meselesi, Arnavutluk meselesi, bunların hepsi düşman parmağı ile çıkarılmış meselelerdir. Artık kime hizmet ettiğinizi, kimin hesabına birbirinizin gırtlığına sarıldığınızı anlamak zamanı zannediyorum ki gelmiştir. Allah rızası için olsun aklımızı başımıza toplayalım.” Evet, Âkif bu sözleri söylüyor ve cemaat hıçkırıklara boğuluyor.

Doğu cephesindeki El Cezire Kumandanı Nihat Bey, Mehmed Âkif’e bir telgraf çekiyor ve özetle şunları söylüyor: “Nasrullah Cami-i Şerifi’nde yaptığınız konuşma aynen Diyarbakır Cami-i Kebir’inde müminlere okunmuştur. Biz bunu yeterli görmedik, konuşmayı basarak cephe illeri olan Elaziz, Diyarbakır, Bitlis ve Van halkına, buradaki tüm Mehmetçliğimize dağıttık.”

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; istiklal şairimiz Mehmet Âkif’in dikkatleri çektiği bu husus, bugün de güncelliğini koruyan bir husustur. Nasrullah Camisi’nde yapılan hitap, Diyarbakır’dan çekilen telgraf bugün de aynı şekilde milletimizden ma’kes bulmaktadır. Bu ülkenin, 74 milyonun kardeşliğini popülizme, şahsi çıkarlara, şahsi ikbal hırsına alet etmek bizzat millete ve ülkemize haksızlıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Ek süre veriyorum Sayın Başbakan.

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Öyle meseleler vardır ki iktidar hırsıyla, seçimde oy almak hırsıyla, çıkar sağlamak hırsıyla, gayesiyle tahrik edilemez,

kışkırtılamaz. Terör meselesi bu ülkenin topyekûn meselesidir. Zira ölen gençler bizim gençlerimizdir, şehit olan güvenlik güçleri bizzat bu milletin evlatlarıdır. Terörün, hiçbir sonuç getiremeyeceği bilindiği hâlde, sırf silah tüccarlarını zengin etmek, sırf istismarcıları memnun etmek gayesiyle sürdürülmesi, kandan ve gözyaşından beslenen insanlık dışı bir anlayışın ürünüdür. Aynı şekilde, belli bölgelerin hissiyatını istismar yoluyla buradan siyasi çıkar sağlama ihtirası da en az kan dökmek kadar insanlık dışıdır, vicdan dışıdır. Tahriklerle, kışkırtmayla, hakaretlerle, öfkenin, nefretin, ayrımcılığın dilini kullanarak seçmen iradesini istedikleri şekilde yönlendireceklerini zannedenler büyük bir yanılgının içindedirler. Küçük siyasi hesaplar peşinde Türkiye'nin kardeşliğini bozma gayretine girenler, biliniz ki, er ya da geç kaybetmeye mahkûmdurlar. 23 Nisan 1920'de Ankara'da, Ulus'taki ilk Meclis binasında ortaya çıkan tablo bir Türkiye tablosudur. O tabloda Türkiye'nin tüm renkleri temsil edilmiştir. Tıpkı o gün olduğu gibi bugün de 74 milyonun tamamı devlet önünde eşittir, birdir, birinci sınıftır. 21'inci yüzyılın bu ilk yıllarında ayrımcılık, dışlama öteleme asla kabul edilemez. 23 Nisan 1920 Meclisi her türlü iç çekişmeyi bir kenara bırakarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, ek süreniz de doldu.

Bir kez açıyorum efendim, son kez.

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bitiriyorum.

...Millî Mücadele'nin zaferine odaklanmıştır. Bugünkü Meclis de o ruhla, o heyecanla hareket etmeli, birlik ve bütünlük içinde, sevgi ve hoşgörü temelli, geleceği inşa etmenin mücadelesi içinde olmalıdır.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere bütün istiklal kahramanlarımızı, şehit ve gazilerimizi, bu Mecliste görev almış bütün siyasetçilerimizi şükranla anıyorum.

Tüm çocuklarımızın, tüm dünya çocuklarının Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı kutluyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. *(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Sayın Erdoğan teşekkür ediyorum.⁹⁴

⁹⁴ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 23, Cilt 100, Birleşim 89, Sayfa 31-33*

III. ERDOĞAN HÜKÜMETİ DÖNEMİ
61. Cumhuriyet Hükümeti
(06.07.2007-29.08.2014)

8 Temmuz 2011 Cuma

61. Cumhuriyet Hükümetinin (III. Erdoğan Hükümeti) Programını Sunuş Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; cumhuriyetimizin 61'inci, Adalet ve Kalkınma Partisinin 4'üncü Hükümeti adına aziz milletimizi ve siz değerli vekillerini saygıyla selamlıyorum. Meclisimizin 24'üncü Döneminin milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını Cenabı Allah'tan temenni ediyorum.

Bu vesileyle, başta cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere muasır medeniyet yolunda bu büyük millete hizmeti geçen, eser bırakan, taş üstüne taş koyan bütün devlet ve siyaset adamlarına şükranlarımı sunuyorum.

12 Haziran 2011 seçimleriyle Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil yetkisi alan bütün siyasi partileri ve siz Değerli Milletvekillerini yürekten tebrik ediyor, hep birlikte milletimize yapacağımız hizmetlerde başarılar diliyorum.

Huzur ve güven ortamı içerisinde gerçekleşen, hızlı bir şekilde sonuçlandırılan adil ve özgür bir seçim süreci yaşadık. Bu vesileyle, bir kez de yüce heyetiniz önünde, seçim sürecine katkıda bulunan tüm kişi ve kurumlara bir kez daha teşekkür ediyorum.

12 Haziran seçimleriyle oluşan bu Meclis, yurt içinde yüzde 87 gibi çokyüksek düzeyde bir katılım oranı ile şekillendi. Meclisimize girmeye hak kazanan milletvekillerinin temsil ettiği seçmen oranı ise yüzde 95 gibi yine uzun zamandır rastlanmamış bir düzeye çıktı. Bu sonuçlar, demokrasimizin katılımcılık ve temsil niteliklerinin daha da güçlendiğini gösteriyor. Yine bu sonuçlar, milletimizin, Meclisi tüm sorunlarının çözüm adresi olarak gördüğünün ve bu Meclisten çok şeyler beklediğinin açık bir işareti.

Parlamentomuzun seçmenin kendisine yüklediği emaneti hakkıyla yerine getireceğinden, milletimizin beklentileri doğrultusunda dört yıl boyunca büyük bir özveriyle çalışacağımızdan şüphe duymuyorum. Millet, Meclisten sorunları için çözüm bekliyor ve bu Meclis de inşallah bu beklentiyi azami ölçüde karşılayacaktır.

12 Haziran seçimlerinde, milletimiz yüksek katılım ve temsilin yanı sıra yönetimde istikrarı da güçlü bir şekilde sürdürme yönünde tartışmasız bir irade ortaya koymuştur. Demokrasi tarihimizde görülmemiş, dünyada da eşine az rastlanır bir şekilde, birbiri ardına üç dönem partimizin oylarının artması milletimizin iktidarımıza olan güvenini her dönem tazelediğini gösterdi. Siyaset tarihimize silinmez harflerle yazılacak olan bu başarı, aynı zamanda sorumluluğumuzu ve hassasiyetimizi de artırdı.

12 Haziran 2011 seçimlerinin asıl galibi hiç ama hiç şüphesiz Türkiye'dir, bu aziz millettir. Sahip olduğumuz tecrübeyle hiç eksilmeyen heyecanımızı birleştirerek bu millete efendi değil, hizmetkâr olmaya devam edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partisi olarak, köklü tarihimizden ve medeniyetimizden aldığımız öz güvenle ilk günden itibaren "kaynak Türkiye'dir" dedik; ülkemizin sahip olduğu muazzam potansiyeli harekete geçirmek üzere, güven verici politikalarla milletimizin huzuruna çıkmayı en önemli ilke olarak benimsedik; milletimizi siyasetimizin öznesi olarak gördük; attığımız her adımda insanımızın

değerlerini, talep ve beklentilerini esas aldık, siyaset kurumuna güvenin ancak böyle sağlanacağına inandık.

Türkiye’yi zenginleştiren, demokrasisini derinleştiren, ülkemizin itibarına itibar kazandıran siyasetimiz, yeni dönemde, daha güçlü bir Türkiye için, millettten aldığı yetkiyi yine milletin hizmetine sunacaktır. Ülkeler arasında kıyasıya bir rekabetin yaşandığı dünyamızda kaybedecek bir tek günümüzün dahi olmadığına inanıyoruz.

Programımızın hemen başında iki önemli hususu ifade etmek istiyorum.

Ben, burada, sizlere oldukça kapsamlı ve detaylı şekilde hazırladığımız Hükûmet Programı’nın sadece bir özetini aktaracağım.

Hükûmet programı sizlere dağıtıldı. *(CHP sıralarından “Dağıtılmadı” sesleri)*

Herhâlde dağıtacaktır arkadaşlarımız çünkü dağıtılmasını kendilerinden ben de rica etmiştim.

İkinci olarak, programımızı devamlılık esasıyla 18 Kasım 2002’den bugüne ulaşan bir silsile etrafında kaleme aldık. 4’üncü AK PARTİ Hükûmeti önceki üç dönemde başlattığı çalışmaları bir devamlılık esasıyla geleceğe taşıyacak. 2015 yılına kadar olan dört yıllık dönemde bir yandan başlattığımız çalışmaları tamamlayacak, bir yandan da yeni projelerimizi hayata geçireceğiz. Bir başka deyişle, bu Hükûmet programında “yaptık”, “yapıyoruz”, “yapacağız” diyor, yaptıklarımızı yapacaklarımızın teminatı olarak sizlere ve kamuoyuna bir kez daha hatırlatıyoruz.

Değerli Milletvekilleri, önceki hükûmet programlarımız ülkemizin yıllardır bekleyen sorunlarına gerçekçi çözümler içeriyordu. Dünyanın ve bölgemizin yaşadığı çalkantılı dönemlere rağmen, bu çözümlerin büyük bir bölümünü hayata geçirmiş bulunuyoruz. Diklenmeden dik durduk, omuzlarımıza yüklenen emanete sahip çıktık, milletimizin ekmeğinden de özgürlüğünden de taviz vermedik, demokratik siyaset kurumunu bir bütün olarak zayıflatmaya yönelik her türlü tahrik ve tertibi büyük bir sağduyuyla aştık. Bundan sonra da millî irade önüne çıkarılan her engeli kararlı ve cesur bir duruşla, milletimizin desteğiyle aşma noktasında hiçbir tereddüt taşımıyoruz.

Değişimden yana bir Hükûmet olarak demokrasi ve hukukta, ekonomide, sosyal alanda ve dış politikada ezberleri bozduk. Dokuz yılın ardından şunu büyük bir memnuniyetle, ülkem ve milletim adına çok büyük bir gururla ifade etmek istiyorum: Bugün artık Türkiye’de siyasetin alanı daha geniş, ekonomi daha büyük, sosyal bünye daha güçlüdür. Ülkemizin itibarı, bölgesinde ve dünyada çok daha yüksek bir konuma ulaşmıştır. Sorunlardan kaçmadık, yapay gündemlere takılıp kalmadık. Sorunlardan değil, sorunların çözümünden beslenen ve büyüyen bir iktidar olduk. Tüm bu reform ve dönüşüm sürecinde, milletimiz ve millî iradenin tecelligâhı olan Meclisimiz en büyük desteğimiz oldu. Önümüzdeki dönemde Meclisimiz içinde diyaloga, uzlaşma arayışına ve iş birliğine önem vermeye devam edeceğiz. Meclisimizin daha verimli çalışması için, Hükûmet ve AK PARTİ Grubu olarak elimizden gelen tüm katkıyı vereceğiz.

Bir kez daha hatırlatmak isterim ki nasıl ki bu Meclis Türkiye’nin, 74 milyonun Meclisi ise, 4’üncü AK PARTİ Hükûmeti de hiç kuşkusuz 74 milyonun hükûmetidir. 81 vilayetin 78’inden milletvekili çıkarmış, 7 coğrafi bölgede 1’inci olmuş bir parti olarak milletimizi topyekûn kucaklayacak, ayrımcılıktan büyük bir hassasiyetle kaçınacağız. Tek bir kişi dahi olsa her vatandaşımızın diline, inancına, kültürüne, değerlerine, yaşam

tarzına, tüm farklılıklarına saygı göstermeye devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

12 Haziran seçimlerinde hesap verdiğimiz halkımız, yapılanları takdir ettiğini gösterdiği gibi gelecekte yürümemiz gereken yol haritasını da hür iradesiyle tayin etti. Halkımız istikrar içinde yenilenmeye verdiği desteği açıkça ortaya koydu. Hepimize düşen görev, işte bu çatı altında milletimizin kutlu çağrısına cevap vermektir. Biz de Hükümet olarak programımızı milletimizin sandıkta verdiği mesajı en iyi şekilde okuyarak hazırladık. İnanıyorum ki sizlerin onayıyla bu program yeni Türkiye'nin inşasına giden kapıyı sonuna kadar açacaktır. Bu program, 21'inci yüzyılın yükselen ülkesi olarak bölgemizde ve dünyada hak ettiğimiz konumu daha da pekiştirecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; ülkemizin cumhuriyetin kuruluşundan sonraki en büyük modernleşme hamlesi olan Avrupa Birliği'ne katılım sürecini kararlılıkla yürüttük, yürütüyoruz. Bazı Avrupa Birliği ülkelerinin objektif kriterlerden uzak, özellikle bunu söylüyorum, objektif kriterlerden uzak yaklaşımları süreci olumsuz yönde etkilese de biz Avrupa Birliği standartlarına uyum konusundaki çalışmalarımıza samimi olarak devam ediyoruz. Önümüzdeki dönemde de sürdüreceğimiz reformlar, ekonomik gelişme ve aktif dış politikanın Avrupa Birliği ile Türkiye ilişkilerini olması gereken noktaya taşıyacağına inanıyoruz. Zaman ülkemizin lehine işleyecektir.

Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecine verdiğimiz önemin bir gereği olarak Avrupa Birliği Bakanlığını kurmuş bulunuyoruz. Bu yeni kurumsal yapı içerisinde, Meclisimizin de hayati katkıları ile reformlarımızı sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; AK PARTİ hükümetleri olarak politikalarımızı bir bütünlük içerisinde şekillendirdik. Ekonomik istikrarı demokratik gelişmelerden ayrı düşünmedik. Gerçekçi sosyal politikaları ekonomik ve demokratik gelişmelerle bağlantılı gördük. Bu alanlarda aldığımız mesafelerin ülkemizin dış politikası ve dünyadaki konumu ile etkileşimini büyük bir hassasiyetle çözdük.

Demokrasi açığının geçmişte insanımıza ve ülkemize ödettiği ağır bedellerin farkında olarak, siyaset kurumunun itibar kazanması ve demokrasimizin ayıplarından arındırılması temel önceliğimiz oldu.

Sonuncusu 12 Eylül 2010 Anayasa halk oylamasıyla olmak üzere pek çok reformu cesaretle hayata geçirdik. Ülkemizi yasaklardan, olağanüstü hâllerden uzaklaştırdık; vesayetçi anlayışların sultasına karşı millî iradeyi güçlendirdik.

Demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla yerleştirilmesi, eksik demokrasiden ileri demokrasiye geçişin tam olarak sağlanması üçüncü dönemde de temel hedefimiz.

Bu dönemde milletimizin Türkiye Büyük Millet Meclisinden en önemli beklentisi yeni bir anayasa yapılmasıdır. Hükümet ve AK PARTİ Grubu olarak bu konuda tam bir kararlılık içerisindeyiz.

AK PARTİ olarak yeni anayasanın mümkün olan en geniş katılımı ile hazırlanmasını, tüm toplumsal kesimlerin taleplerini yansıtan tam bir toplum sözleşmesi olmasını arzuluyoruz. Milletimiz ve Meclisimiz bunu yapacak olgunluğa ve birikime sahiptir.

Türkiye'nin her alanda katettiği mesafe ve artan toplumsal beklentiler yeni anayasayı ertelenemez hâle getirmiştir. Toplumun yaklaşık otuz yıl önce bir müdahale ürünü olarak kendisine dayatılan bu Anayasa'yı hak etmediği açıktır.

Seçim kampanyası sürecinde hemen tüm partiler yeni anayasa taahhüdüyle milletimizin karşısına çıktılar. Bu taahhüdün gereğini yapma noktasında toplumun, Meclis çalışmalarını ve tüm siyasi aktörlerin gayretlerini yakından izlediğini biliyoruz. Bu nedenle önümüzdeki dönem yeni anayasa dönemi olacaktır. Cumhuriyetimizi kuran, en zor şartlarda millî mücadelemize önderlik yapan Türkiye Büyük Millet Meclisi yeni anayasayı yapacak tam yetkiye, güce ve iradeye sahiptir.

24'üncü Dönem Meclis yapımız yeni anayasanın en geniş temsil ve uzlaşmayla yapılması için büyük bir fırsat sunuyor. AK PARTİ Grubu olarak, Meclisimizin yapacağı bu hayati çalışmalara en üst düzeyde destek olacağımızdan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Elbette yeni anayasanın nasıl olacağına milletimiz karar verecek. Biz bu anayasanın dışlayıcı değil kapsayıcı, ötekileştirici değil kucaklayıcı, ayrıştırıcı değil bütünleştirici, baskıcı değil özgürleştirici bir anayasa olması gerektiğine inanıyoruz. Yeni anayasanın bireyi ve onun haklarını esas alan, millî birliğimizi ve ortak değerlerimizi koruyan, toplumsal çeşitliliği bir zenginlik olarak kabul eden, tek sesliliği değil çoğulculuğu öne çıkaran ve demokratik hukuk devletin tüm unsurlarını içeren bir metin olmasını savunuyoruz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Yeni anayasanın “Temel Haklar” kısmı düzenlenirken Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi taraf olduğumuz uluslararası insan hakları belgeleri de esas alınmalı.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bu dönemdeki demokratikleşme hedefimizi “İleri demokrasi” olarak belirledik. Cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümüne doğru ilerlerken hedefimiz, demokratikleşme alanında örnek ülkelerden birisi hâline gelmiş ve müzmin toplumsal sorunlarını asgariye indirmiş bir Türkiye'yi tesis etmektir.

AK PARTİ olarak, kurulduğumuz günden itibaren toplumsal sorunların daha fazla demokrasi ve daha fazla özgürlük ile çözüleceğine inandık. Kronikleşmiş toplumsal sorunları örtünün altına iten, görmezden gelen politikaları asla benimsemedik ve benimsemeyeceğiz.

Türkiye'nin, çözümü sürekli ertelenen ve ertelendikçe daha da karmaşık hâle gelen köklü sorunları ile cesaretle yüzleştik. Daha önceleri hayal dahi edilemeyen adımlar attık.

Yıllardan beri demokrasi eksikliği ile büyüyen, dil, din, mezhep, etnik köken gibi konularda ortaya çıkan çok boyutlu ve kalıcı çözüm arayışlarımız önümüzdeki dönemde de sürecek.

Türkiye, küresel sistemin geleceğinde etkili olacak karar mekanizmalarında yer alırken ve 2023 yılında ilk on ekonomiden biri olmayı hedeflerken iç bünyesini de sağlamlaştırmak zorunda.

AK PARTİ olarak bizim kararımız nettir. Hepimize kaybettiren ve büyük Türkiye'nin önündeki en ciddi engel olarak duran sorunların çözümü konusunda attığımız büyük adımları ilave adımlarla tahkim ederek sonuca ulaşmaya kararlıyız. Bu konuda bugüne kadar çok şeyler yaptık, denizi geçtik derede boğulmayacağız.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi daha köklü bir şekilde yerleştirmek ve kardeşliğimizi yüceltmek için Millî Birlik ve Kardeşlik Projemizin takipçisi olmaya devam edeceğiz.

Bizler ortak bir tarihi ve medeniyeti paylaşan, ortak geleceğimizi birlikte inşa eden tek bir milletiz. Geçmişte tüm insanlığa örnek olacak birlikte yaşama tecrübesi göstermiş bir ecdadın mirasçlarıyız. Ortak değerlerimizi hiçbir şekilde göz ardı etmeden, farklılıklarımızı zenginlik olarak görmek ve çatışma konusu olmaktan çıkarmak hepimizin müşterek sorumluluğu.

Her kimliğin kendisini rahatça ifade edebildiği ve geliştirdiği bir ortamda ayrıştırıcı kimlik siyaseti yapmadan kimliklere saygı duyan birlikteliği esas alıyoruz. İktidarlarımız döneminde ret ve inkâr politikalarını sona erdirdik, asimilasyon politikalarını tamamen bitirme yönünde adımlar attık, bunları devam ettirmeye kararlıyız. Hiçbir insanımızın kendisini dışlanmış veya ikinci sınıf hissetmediği kapsayıcı ve evrensel değerlere dayalı bir vatandaşlık anlayışı içerisinde birliğimizi ve bütünlüğümüzü pekiştiriyoruz.

Toplumsal kesimlerin tümünün katılımıyla yürüyen tartışmalar, akademik incelemeler, siyasi partilerimizin ve sivil toplum kuruluşlarının önerileri yaşanan sorunlara çok daha derinlemesine yaklaşma imkânı sağladı. Yeni anayasa başta olmak üzere Meclisimizin millî iradeyi esas alan çalışmalarıyla bu birikimin somut gelişmelere dönüşerek meyvelerini vereceğinden şüphemiz yok.

Bütün etnik gruplara Müslim veya gayrimüslim, Sünni veya Alevi, başörtülü veya başı açık, yoksul veya zengin, kadın veya erkek, engelli veya engelsiz her görüşten vatandaşlarımıza aynı nazarla bakıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Hedefimiz, her bireyin temel hak ve özgürlüğünü en ileri düzeyde hayata geçireceği bir ortamı oluşturmaktır. Uzun yıllardır yüreklerimizi yakan sorunların tam anlamıyla çözüme kavuşacağı yegâne yer bu yüce Meclis çatısıdır. Hükümet ve AK PARTİ Grubu olarak tüm bu meselelere yönelik Meclisimizde oluşacak diyalog ve uzlaşma sürecine en güçlü şekilde destek olacağımızdan hiç kimsenin şüphesi, kuşkusu olmamalı.

Ülkemizin geleceğini her türlü kısa vadeli menfaatin önünde tutarak, gerekenleri hep birlikte hayata geçirmek durumundayız. Millî birliğimizi ve gücümüzü pekiştirecek olan bu çabalar insanımızın huzur ve refahına katkıda bulunacağı gibi, ülkemizin uluslararası arenada çok daha etkili bir güç hâline dönüşmesini de hızlandıracaktır.

Uсталık dönemi olarak gördüğümüz üçüncü iktidar dönemimizde, bu temel sorunları millî birlik ve kardeşlik ruhunu egemen kılarak çözmekte kararlıyız.

Kürt meselesinin çözümü için önceki dönemlerimizde çok önemli adımlar attık. Olağanüstü hâlin kaldırılmasından Kürtçenin serbestçe kullanımına ve öğrenimine, ekonomik kalkınmadan sosyal ve kültürel alandaki reformlara kadar çok geniş bir alanda tarihî reformlar gerçekleştirdik. Kardeşliğimizi daha da pekiştirecek bu reformlara kararlı bir şekilde devam edeceğiz.

Biz aynı tarihi, acıyı, sevinci paylaşan bir milletin çocuklarıyız. Bu nedenle bu topraklarda ayrılıkçılığın tarihsel, sosyolojik ve kültürel hiçbir temeli ve zemini yoktur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bizim çözüm politikamızın odağında insan var. Bu nedenle cesaretle attığımız demokratikleşme adımları ülkenin bir bölgesine ya da toplumun bir kesimine değil, tamamına yöneliktir. Şiarımız, herkes için daha fazla demokrasi, daha fazla hak ve daha fazla özgürlüktür. Bu yüzden diyoruz ki: "Biz hep birlikte Türkiye'yiz." (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; geçtiğimiz dokuz yılda adalet hizmetleri alanında önemli atılımlar gerçekleştirdik. Öncelikle hukuk sistemimizde, başta Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Ticaret Kanunu, Borçlar Kanunu olmak üzere temel kanunları Meclisimizin iradesiyle yeniledik.

Uzun yargılama sürelerinin kısaltılması amacıyla yüksek mahkemelerin kapasitelerini artırdık.

Bilişim teknolojisini yargının hizmetine sunduk. Ulusal Yargı Ağı Projesi'yle (UYAP) adliye, nüfus, tapu, polis ve seçim kurulları gibi birçok kurumu elektronik ağlarla birbirine bağladık.

Modern adalet sarayları inşa ederek adliyeleri bodrum katlarından kurtardık. İktidarlarımız döneminde, cumhuriyet tarihinde yapılanın 5 katı kadar adalet hizmet binası inşa ettik.

Önümüzdeki dönemde güven veren bir adalet sistemine ulaşmak temel hedefimizdir. Bu süreçte, hazırlamış olduğumuz yargı reformu stratejisini bütün boyutlarıyla hayata geçireceğiz.

“Gecikmiş adalet, adalet değildir” anlayışıyla yargı süreçlerini daha da hızlandıracacağız.

Bilindiği gibi, hükûmetlerimiz döneminde istinaf mahkemeleri kurulmuş ancak faaliyete geçirilememişti. Bu mahkemelerin sayısı 9'dan 15'e çıkartıldı ve başsavcılar atandı. İstinaf mahkemelerinin en kısa sürede faaliyete geçirilmesine yönelik çalışmalar devam ediyor.

Adli Tıp Kurumunun kapasitesini daha da artırarak Kurumun hizmetlerini hızlandıracak ve ülke geneline yaygınlaştıracacağız.

Hâkim, savcı ve diğer personelin sayısında önemli artış gerçekleştirdik. Hâlen ülkemizde, her 100 bin kişiye düşen hâkim sayısı 10'dur. Bu rakamı önümüzdeki dönemlerde Avrupa Birliği ortalaması olan 20 seviyelerine yaklaştırmayı hedefliyoruz.

Maddi durumu zayıf olan vatandaşlarımızın hukuk davalarında adli yardım almalarını kolaylaştıracak, koruyucu hukuk uygulamalarını geliştirecek avukatlık hizmetlerini etkinleştireceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; AK PARTİ İktidarı olarak ortaya koyduğumuz güvenlik politikalarıyla yerleşik güvenlik anlayışında köklü bir paradigma değişikliği gerçekleştirdik, “özgürlük için güvenlik” yaklaşımını temel politika olarak benimseyerek uygulamaya koyduk. Güvenlik uygulamalarında ve güvenlik personelinin eğitiminde hukuk devletini ve insan haklarını esas alan önemli gelişmeler kaydettik.

“Toplum Destekli Polislik” uygulamasıyla polisimizin vatandaşlarımızla daha yakın ilişki içinde olması polise duyulan güveni artırdı, polis-halk yardımlaşması suç oranlarının düşmesine ciddi katkı sağladı.

2007 yılında başlatılan Güvenli Okul-Güvenli Eğitim Projesi başarılı bir şekilde uygulanıyor.

Geliştirilen ileri teknoloji ve uzmanlık sayesinde, işlenen suçları ve olayları aydınlatmada en başarılı ülkelerden biri hâline geldik. Geçmişte “faili meçhul” konusunda suçlanan ülkelerden biri olan Türkiye, iktidarımız döneminde, eleştirilen değil övülen bir sicile kavuştu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ iktidarı, güvenlik alanında, organize suç örgütleriyle, çetelerle, illegal yapılarla etkin bir mücadele yürüttü. Ülkemizde geçmişte görülen mafya ve çete örgütlenmeleri önemli ölçüde çöktü. Suç oranlarının düşmesinde organize suç örgütlerinin çöktürülmesinin de büyük payı var.

Hükümetimizin esas aldığı “işkenceye sıfır tolerans” ilkesi kararlılıkla uygulanıyor. Artık, Türkiye işkenceyle anılan bir ülke olmaktan çıktı. Uyguladığımız başarılı güvenlik politikaları sonucu gelinen nokta, vatandaşlarımız tarafından da takdirle karşılanıyor.

Bundan önce olduğu gibi, bundan sonra da bireylerin, kurumların ve mülkiyetin güvenliğini, özgürlük ve güvenlik arasındaki hassas dengeyi dikkate alarak, insan haklarını ve evrensel değerleri esas alan bir asayiş ve güvenlik ortamının sağlanması temel amacımızdır.

Özellikle mafya, çeteler ve organize suç örgütleriyle mücadelemizden hiçbir taviz vermeyeceğiz. Vatandaşlarımız için baskı ve tehdit oluşturabilecek bütün yapıların üzerine kararlı bir şekilde gitmeye devam edeceğiz.

Bugüne kadar idarede, merkeziyetçi, içe kapanık, kırtasiyeciliğe dayalı, katı hiyerarşik yapıların aşılması için çeşitli reformlar yaptık.

İlk defa kamu yöneticileri için etik kurallar getirdik, denetim mekanizmaları kurduk. Kırtasiyeciliği azaltan mevzuat sadeleştirmeleri yaptık, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygın bir şekilde kullanımına önem verdik.

Yenilediğimiz Kamu Mali Yönetimi Kanunu’yla şeffaflığı artırdık. Bilgi edinme hakkını getirerek yönetimin tasarrufları üzerinde vatandaşımızın denetimini artırdık. 2003 yılından bugüne kadar Türkiye İstatistik Kurumuna düzenli bir şekilde “yaşam memnuniyeti” araştırması yaptırarak.

Vatandaş ve sonuç odaklı yönetim anlayışımız önümüzdeki dönemde de hız kesmeden devam edecek.

Bakanlıkların yeniden düzenlenmesi başta olmak üzere önümüzdeki dönemde merkezî idare reformlarına ağırlık vereceğiz. “İdarenin bütünlüğü ilkesinden” hareketle, yerel yönetimleri hizmet odaklı bir anlayışla daha da güçlendireceğiz. Bununla birlikte merkezî idarenin strateji geliştirme, standart koyma, izleme ve denetleme fonksiyonlarını da geliştireceğiz.

61’inci Hükümet döneminde yeni ve daha icracı bir yapıyla etkin bir şekilde hizmet sunacağız. Bu çerçevede, Başbakanlığa bağlı kuruluşların sayısını azalttık, Başbakanlığın asli görevi olan koordinasyon işlevini güçlendirdik. Devlet bakanlıklarını kaldırarak bazı bakanlıkları yeniden yapılandırdık.

Oluşturduğumuz bu yeni yapıyla, devlet vatandaşa daha iyi hizmet sunacak kurumlara kavuştu. Bu çerçevede Kalkınma Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını kurduk.

Yerel yönetimlerin başta öz gelirleri olmak üzere finansman ve hizmet imkânlarını kuvvetlendireceğiz. Yerel yönetimlerin bazı altyapı projelerini merkezî idare bütçesinden aktarılabilecek kaynaklar yoluyla da destekleyeceğiz.

Büyükşehir belediyeleri konusunda köklü değişiklikler yapıyoruz. Nüfusu 750 binden fazla olan illerde büyükşehir belediyesi kurarak, il bazında üst ölçekli plan ve hizmet bütünlüğü sağlamayı hedefliyoruz.

Taslağının hazırlıklarını büyük oranda tamamladığımız Köy Kanunu da bu dönemde yenilenecek.

Türkiye, Uluslararası Saydamlık Örgütü tarafından yayınlanan Yolsuzluk Algılama Endeksi'nde 2003 yılında 3,1 puanla 133 ülke arasında 77'inci sırada yer alırken, 2010 yılında 4,4 puanla 178 ülke arasında 56'inci sıraya yükseldi. Bu yöndeki çabalarımız 61'inci Hükümet döneminde de kapsamlı bir strateji çerçevesinde kararlılıkla ve kesintisiz bir şekilde devam edecek.

Kamu hizmetlerinin sunumu sırasında, vatandaşlarımızdan diğer kamu kurumlarında bulunan bilgi ve belgeler artık istenmeyecek. Bugün vatandaşlarımız devletle olan işlerinin büyük bir kısmını İnternet üzerinden kolaylıkla yapabiliyor. Okul kaydından vergi ödemelerine, araç satışından tapu muamelelerine, ihracat ithalattan trafik işlemlerine kadar birçok hizmeti elektronik ortamda verilebilir hâle getirdik. Kamudaki işlemlerin resmî olarak elektronik ortamda gerçekleşmesine imkân sağlayan elektronik imza uygulamasını hayata geçirdik.

Tüm vatandaşlarımıza elektronik vatandaşlık kartı dağıtımını gerçekleştireceğiz. Elektronik vatandaşlık kartı, kamu hizmetlerinin sunumunda kimlik doğrulama işlemleri için kullanılacak; böylece, vatandaşlarımız kamu hizmetlerine yedi gün yirmi dört saat evlerinden veya iş yerlerinden ulaşabilecektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; artık uluslararası bir başarı örneği hâline gelmiş bulunan ekonomi politikalarımızı etkili bir şekilde uygulamaya devam edeceğiz.

Güçlü bir ekonominin temelinde güven ve istikrar kavramları vardır. Oluşturduğumuz güven ortamı ve inşa ettiğimiz istikrarla, dokuz yıllık iktidarımız döneminde enflasyon ve kamu açıkları gibi temel sorunları çözdük. Aynı şekilde bu dönemde yüksek büyüme oranları yakaladık, dünyada yükselen bir ekonomi olarak ön plana çıktık. Gerçekleştirdiğimiz yapısal reformlar ve güçlü düzenlemelerle bir yandan ekonominin kırılganlığını azaltırken diğer yandan da piyasaların rekabetçi bir ortamda serbestçe işleyişini sağladık.

Tüm dünyayı etkisi altına alan ve birçok ülkenin hâlâ etkilerinden sıyrılmadığı küresel ekonomik krizden hızlı ve güçlü bir şekilde çıkan ve örnek olarak gösterilen bir ülke konumuna gelmiş durumdayız. Bu sonuca ulaşmamızda ekonomi politikalarımızda esas aldığımız şeffaflık, süreklilik, tutarlılık ve öngörülebilirlik ilkelerimiz önemli rol oynadı, 61'inci Hükümet döneminde de bu ilkeleri esas almaya devam edeceğiz. Uzun vadeli bakış açısıyla sorunlarımıza çözüm üreterek büyüme potansiyelimizi artıracak bir çizgi izleyeceğiz.

Sürdürülebilir bir ekonomik kalkınmanın güçlü bir demokrasiye ve evrensel normlara dayalı olarak işleyen adil bir hukuk düzeniyle mümkün olacağının farkındayız. Yargı reformu başta olmak üzere bu konularda sağlanacak ilerleme, önemli bir aşamaya gelmiş olan ekonomik dönüşüm sürecini sağlamlaştırmak açısından da kritik bir rol oynayacak.

Ekonomi politikalarımızın temel hedefi insanımızın mutluluğunu ve refahını artırmaktır. Günümüzün rekabetçi dünyasında insana, insanın niteliklerine, sağlıklı bir

sosyal ortama yapılan yatırımların aynı zamanda ekonomik potansiyelimize yapılan bir yatırım olduğunu biliyoruz. Bu anlayışla ekonomi politikalarımızı güçlü sosyal politikalar ile bütünleştirdik ve bir sosyal restorasyon dönemi başlattık.

Değerli Milletvekilleri, dünya, istikrar arayışı içinde çalkantılı bir dönemden geçiyor. Küresel ekonomide toparlanma süreci devam etmekle birlikte, dünya ekonomisinde var olan kırılganlık ve belirsizlik ortamı sürüyor.

AK PARTİ İktidarının ekonomide gerçekleştirdiği yapısal dönüşüm ve bu kapsamda uygulamaya koyduğu reformlar ekonomimizin dayanıklılığını artırdı. Nitekim küresel kriz bu açıdan bir test süreci oldu, ekonomimiz bu sınavdan başarıyla çıktı.

G-20 çerçevesinde alınan tüm kararlarda da şu anda Türkiye etkin bir rol oynuyor. Kararlılıkla uyguladığı tutarlı politikalarla Türkiye, dünya ekonomi ve finans çevrelerinde takdir ediliyor ve örnek gösteriliyor.

Yerinde ve makul düzeyde aldığımız tedbirlerin etkisiyle, küresel krizin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerini kısa sürede ortadan kaldırdık. 2010 yılında ekonomimiz hızla toparlanarak millî gelirimiz yüzde 8,9 oranında arttı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Böylece OECD ülkeleri içerisinde en yüksek büyüme hızına ulaşarak kişi başına gelirimizi 10 bin doların üzerine çıkardık. Satın alma gücü paritesine göre ise millî gelir sıralamasında yaklaşık 1 trilyon dolarlık gayrisafi yurt içi hasılası ile ülkemiz dünyada 16'ncı sırada yer alıyor.

Satın alma gücü paritesine göre 2002 yılında Türkiye'de kişi başına düşen gelir Avrupa Birliği ortalamasının yüzde 36'sı iken, 2010 yılında Avrupa Birliği ortalamasının yüzde 48'ine yükseldi. Bir başka ifadeyle, bu dokuz yıllık dönemde Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki refah farkı azaldı.

İktidarımız döneminde mali disiplinin, güçlü büyüme performansının ve enflasyondaki düşüşün eş zamanlı olarak gerçekleştirilebileceğini ortaya koyduk. Böylece geçmişte ülkemizde hâkim olan büyüme için enflasyonun gerekli olduğu kanaati kırılmış oldu. Artık işletmelerimiz belirsizliklerin azaldığı bir ortamda geleceği çok daha sağlıklı bir şekilde öngörebiliyor ve planlayabiliyorlar. Diğer yandan, yıllarca enflasyon ortamında gelir kaybına uğrayan sabit ve dar gelirli vatandaşlarımız da gerçekçi gelir artışına kavuştular.

Türkiye, orta vadeli programla maliye politikası açısından çıkış stratejisini erken aşamada ilan eden az sayıda ülke arasında yer aldı. Bu durum, Türkiye'nin birçok ülkeden olumlu bir şekilde ayrışmasını sağladı.

Küresel krizi, IMF gibi uluslararası kuruluşlardan kaynak kullanmadan kendi politikalarımız ve imkânlarımızla başarıyla yönettik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2002 yılında 23,5 milyar dolar olarak devraldığımız IMF borcunu şu an itibarıyla 4,7 milyar dolara indirmiş durumdayız. Küresel kriz sürecinde tek bir bankamız batmadı, borç faiz sarmalına girmedik, finansal piyasalarda çalkantılar yaşamadık.

Önümüzdeki dönemde de temel amacımız, istikrarlı ve sürdürülebilir büyümeyi sağlamak, istihdamı artırmak, fiyat istikrarını sürdürmek, mali dengeleri sağlamlaştırmak ve finansal istikrarı korumaktır.

Dokuz yıllık kazanımlarımızdan hareketle, 2023 yılında dünyanın en büyük on ekonomisi arasına girmeyi hedefliyoruz.

2023 hedeflerine ulaşma doğrultusunda önümüzdeki dört yıllık Hükûmet dönemimizde mali disiplin, enflasyonla mücadele ve istihdam esaslı yüksek ve sürdürülebilir büyüme konusundaki kararlılığımızı sürdüreceğiz. Sermaye hareketlerinin ve ticaretin serbest olmasını savunmaya devam edeceğiz. Dalgalı kur rejimini sürdüreceğiz. Yoksulluk ve fakirlikle mücadelede uyguladığımız güçlü sosyal politikalarla başlattığımız sosyal restorasyon sürecine devam edeceğiz. Hükûmet olarak, makro-parasal dengeleri göz önünde bulundururken, vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını da dikkate alan uygulamaları sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; makroekonomide sağladığımız önemli başarıların da katkısıyla eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve sosyal yardım harcamalarının toplamından oluşan sosyal harcamalarda ciddi artışlar gerçekleştirdik.

2002 yılı sonrasında kamu yatırımlarına önemli kaynaklar ayırarak daha önceki dönemlerde başlanılıp bitirilmeyen yatırımları süratle tamamladık. Bu çerçevede, 2002 yılında ortalama dokuz yılda bitirilen kamu yatırımlarını 2011 yılında 4,2 yılda bitirir hâle geldik. Böylece yatırımların ekonominin ve vatandaşımızın hizmetine daha hızlı ve daha az maliyetle sunulmasını sağladık.

Önümüzdeki dönemde, kamu harcamalarında kalkınma potansiyelimizi destekleyici mahiyette olan altyapı yatırımlarına ve sosyal amaçlı alanlara öncelik vereceğiz.

Değerli Milletvekilleri, fiyat istikrarını sağlamak ve sürdürmek para politikamızın temel amacıdır. Bununla birlikte para politikamız, finansal istikrarı gözeterek ve fiyat istikrarını sağlama amacıyla çalışmamak kaydıyla büyüme ve istihdam politikalarını destekleyecektir.

Tek haneli rakamlara inmiş olan enflasyon ve faiz oranlarını kalıcı hâle getireceğiz.

Enflasyon hedeflemesi temel para politikası rejimi olmaya devam edecek.

Hükûmetimiz ve Merkez Bankası tarafından enflasyon hedefleri üç yıllık vadede belirlenecek ve kamuoyuna duyurulacaktır.

Bir kez daha tekrar etmek istiyorum: Dalgalı döviz kuru rejimi uygulamasını sürdüreceğiz.

Merkez Bankası, fiyat istikrarını sağlamak için uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını bağımsız bir şekilde belirlemeye devam edecek.

İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Projesi'ni hayata geçiriyoruz. Burada vizyonumuzu, İstanbul'un öncelikle bölgesel, nihai olarak da küresel bir finans merkezi olması şeklinde belirledik. Bu amaca yönelik olarak ilan ettiğimiz strateji ve eylem planını titizlikle uyguluyoruz. Bu faaliyetlerimizle, İstanbul'un 2023 yılında dünyadaki en önemli on finans merkezi içinde yer almasını hedefliyoruz.

Değerli Milletvekilleri, ekonomik ve siyasi alanda oluşturulan güven ve istikrar ortamı sonucunda, ekonominin dış kaynak ihtiyacından fazla sermaye girişi yaşandı. Bu sayede Merkez Bankası brüt döviz rezervi -buraya çok önem veriyorum- 2002 yılı Kasım ayında 27 milyar dolar seviyesinden 30 Haziran 2011 itibarıyla -altın dâhil- 99,5 milyar dolar seviyesine yükseldi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Nereden nereye...

2002 yılı sonunda 36 milyar dolar olan ihracat hacmi, küresel krizin ve son bölgesel gelişmelerin olumsuz etkilerine rağmen 2011 yılında yeniden 130 milyar doları aşacak.

İhracattaki bu olumlu performansın yanında cari açık konusunu da dikkatle takip ediyoruz.

Türkiye'nin hızlı büyüme dönemlerinde yaşadığı yüksek cari açığın altında bazı yapısal nedenler bulunuyor. Enerjide dışa bağımlılığın yüzde 74'ler seviyesinde olduğu ülkemizde, petrol ve doğal gazın neredeyse tümü, kömürün ise beşte 1'i ithal ediliyor. Bu nedenle uluslararası enerji fiyat hareketleri Türkiye'nin cari açığını doğrudan etkiliyor. Cari açığın gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2008 yılında yüzde 5,7 iken 2010 yılında yüzde 6,5 olarak gerçekleşti. Enerji fiyat etkisinden arındırıldığında ise bu oranlar sırasıyla yüzde 1,8'e ve yüzde 4'e geriliyor.

Cari açığı daha düşük seviyelere indirmek ve enerjide dışa bağımlılığı azaltmak amacıyla yenilenebilir enerji kaynaklarının enerji arzı içindeki payını artıracğıız. Yine bu amaçla nükleer santrallere yönelik çalışmalara kararlılıkla devam edeceğiz.

Önümüzdeki dönemde, başta makine ve otomotiv olmak üzere demir çelik, tekstil, hazır giyim ve konfeksiyon, elektrik ve elektronik ile kimyevi maddeler ihracat stratejimizin lokomotif sektörleri olmaya devam edecek. Bununla birlikte, yeni rafineri inşası, elektrikli otomobil imalatı, ileri teknoloji içeren hava taşıtı motorları ve parçalarının imalatı konularında teşvik sistemini güçlendirerek yurt içi üretim kapasitesini artıracğıız.

Sektörlerin uluslararası rekabet gücünün ve ülkemizin dünya ölçeğinde pazar payının artırılması, dış ticaret dengesi ve cari dengenin makul seviyelerde tutulması için etkin dış ticaret politikaları uygulayacağız. Bu hedeflerin gerçekleşmesi için eş güdümü sağlamak amacıyla Ekonomi Bakanlığını kurduk.

Üretim ve ihracatın ithalata olan bağımlılığını azaltmak amacıyla ara malı ve yatırım mallarında yurt içi üretim kapasitesini artırıcı politikaları sürdüreceğıız. Bildiğiniz gibi 2023 yılı ihracat hedefimiz 500 milyar dolar. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bu Hükümet döneminde yani 2015 yılı itibarıyla ihracatımızı 200 milyar dolara ulaştırmış olacağız.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 2012-2014 dönemini kapsayacak orta vadeli programımızı önümüzdeki aylarda açıklayacağız. Orta vadeli programı mevcut küresel ekonomik gelişmeler ışığında, krizin etkilerinin özellikle gelişmiş ekonomilerde bir süre daha devam edeceğini dikkate alan ihtiyatlı bir yaklaşımla hazırlayacağız.

Güven ortamının korunması ve büyümenin istikrarlı bir şekilde devam etmesi için en küçük bir taviz dahi vermeyeceğıız. Şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da gereken tedbirleri kararlılıkla hayata geçireceğıız. Ayrıca, bütçe dengelerinin kalıcı bir şekilde tesisi ve diğer tedbirlerle cari işlemler açığını sürdürülebilir seviyelere çekerek bankalarımızın ve özel sektörümüzün güçlü bir sermaye yapısıyla çalışmasını sağlayacağız. Özel sektörümüzün ve hane halkımızın borçlanmalarında ise daha makul miktarları, daha uzun vadeleri ve para birimi olarak Türk lirasını tercih etmelerini teşvik edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri, 2002 yılında Türkiye'ye gelen turist sayısı 13 milyon kişi, turizm gelirleri ise 12 milyar dolar iken 2010 yılında turist sayısı 29 milyon kişiye ve turizm gelirleri de 21 milyar dolara yükseldi. Bu ivmeyi kararlılıkla sürdüreceğıız. Türkiye'nin Avrupa'da ve Orta Doğu'da termal turizm ve sağlık turizmi konusunda önemli bir merkez olması yolunda çalışacağız. Termal turizm, hidroterapi merkezleri, kış sporları ve yayla turizmi merkezlerinin altyapılarını ve yollarını hızla tamamlayacağız.

Gümrük hizmetlerinin daha süratli, etkin, kaliteli ve standartlara uygun biçimde yürütülmesi için Gümrük ve Ticaret Bakanlığını kurduk. Bu Bakanlığa, iç piyasaların takibiyle ilgili ilave görevler de verdik.

Önümüzdeki dönemde gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve hızlandırılması ile kaçakçılığın önlenmesi konusunda altyapı başta olmak üzere gerekli çalışmalara devam edeceğiz.

Bu çerçevede, bütün gümrük idarelerimizde gümrük işlemlerini kâğıtsız ve insansız bir ortamda uygulanır hâle getirecek, gümrük işlemlerinde “tek pencere” uygulamasına geçeceğiz.

Hükûmet olarak, çalışabilir durumdaki bütün vatandaşlarımıza iş sağlamak daima en önemli önceliklerimizden biridir. Büyümenin daha fazla istihdam sağlaması için iş gücü piyasasında gerekli reformları yapmaya devam ediyoruz.

İstihdamda sağlanan artış bakımından da krizden en çabuk çıkan ülkelerden birisi durumundayız.

2008 yılında ortaya çıkan küresel ekonomik kriz, başta gelişmiş ülkeler olmak üzere tüm dünyada iş gücü talebinde büyük bir düşüşe ve işsizliğe yol açtı. 2007-2010 döneminde işsizlik oranları İspanya’da yüzde 8,3’ten 19,9’a; Amerika Birleşik Devletleri’nde yüzde 4,6’dan yüzde 9,7’ye; İngiltere’de yüzde 5,4’ten yüzde 7,9’a; İrlanda’da yüzde 4,6’dan yüzde 13,5’a; Yunanistan’da ise yüzde 8,3’ten yüzde 11,8’e çıktı.

Ülkemizde ise zamanında alınan önlemlerle işsizlikteki artış sınırlı kaldı. Türkiye’de daha 2009 yılı bitmeden güçlü büyüme dönemi yeniden başladı.

İşsizlik 2008 yılında yüzde 11, 2009 yılında yüzde 14 olarak gerçekleşmesine rağmen 2009 yılının ikinci yarısından itibaren düşme eğilimine girdi. 2011 yılı Mart ayı itibarıyla işsizlik bir önceki yıla göre tam 2,9 puan azalarak yüzde 10,8’e indi. Mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranımız ise yüzde 9,9 olarak gerçekleşti, böylece işsizlik kriz öncesi seviyesine gerilemiş oldu. Kriz döneminde işsizlik oranında artış olmasına rağmen toplam istihdam hiçbir zaman azalmadı.

Değerli Milletvekilleri, 2013 yılından itibaren her yıl 400 bin işsizimizi özellikle hazırladığımız aktif iş gücü programlarından yararlandıracamız. Ülkemizde işsizlik sorununun aynı zamanda bir mesleksizlik sorunu olduğundan hareketle, işsizlerimize beceri kazandırmak amacıyla Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri Projesi’ni başlattık. Beş yıl devam edecek olan bu projeyle, her yıl 200 bin kişi olmak üzere toplam 1 milyon işsizimizi eğitimden geçirecek ve işe yerleştireceğiz. İşsizliği kalıcı bir şekilde çözmeyi amaçlayan 22 adet somut hedef ile 102 politika ve tedbirden oluşan Ulusal İstihdam Stratejisi’ni kararlılıkla uygulayacağız. İş gücü piyasamızın ihtiyaç duyduğu ulusal meslek standartlarının tamamını 2012 yılı sonuna kadar hazırlayacağız.

Önümüzdeki dönemde, İŞKUR’a kayıtlı her işsiz bir iş ve meslek danışmanı olacak. İşsizlerimize bire bir hizmet verilecek. İş arayıp da mesleği olmayan herkese mesleğe yönlendirme ve iş bulma hizmeti sunulacak. Bu amaçla, İŞKUR 2011 yılında 2 bin, 2012 yılında da 2 bin olmak üzere toplam 4 bin sözleşmeli iş ve meslek danışmanı istihdam edecek.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Hükûmet olarak amacımız sosyal adaletin sağlanması suretiyle çalışma hayatında barış ve huzurun temin edilmesidir. Bu amaç

doğrultusunda, çalışanlarımızın haklarının ve işletmelerimizin rekabet gücünün korunduğu Avrupa Birliği standartları ve ILO normlarına uygun bir çalışma hayatının geliştirilmesi için çalışıyoruz.

2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle çalışanlarımızın sendikal hak ve özgürlüklerinde önemli iyileştirmeler yaptık. Memur sendikalarına getirilen toplu sözleşme hakkı bunların en önemlilerinden biri. Ayrıca, Ekonomik ve Sosyal Konseye anayasal güvence sağlayarak sosyal diyalog yolunda güçlü bir adım attık.

Hükûmet olarak önümüzdeki dönemde evrensel standartlara uygun kaliteli ve güvenceli bir çalışma hayatı tesis etmek için gerekli düzenlemeleri yapacağız.

Aralık 2002 döneminde brüt 251 lira olan asgari ücret, bugün itibarıyla 797 liraya yükseldi, artış oranı % 218.

Önümüzdeki dönemde kadınların çalışma hayatına katılımını artırmak amacıyla çocuk bakımevleri ve kreş hizmetleri için teşvik uygulamalarını hayata geçireceğiz.

Gençlerimizin, kadınlarımızın ve mesleki eğitim alan işsizlerimizin istihdamı hâlinde, elli dört aya kadar işveren sigorta primi payının devletçe karşılanması uygulamasını sürdüreceğiz.

Özürli vatandaşlarımızın çalışma hayatında daha fazla yer alması için yaptığımız çalışmalar sonuç verdi. 2002-2010 döneminde kamu kurumlarında istihdam edilen engelli memur sayısını 6.103'ten 19 bine, kamu ve özel sektörde istihdam edilen engelli işçi sayısını ise 10.883'ten 32.257'ye yükselterek 3 kat artırdık.

Kamu ve özel sektördeki özürli kontenjanlarının kullanılmasına yönelik tedbirleri almaya devam edeceğiz.

Yeşil kart sahibi olan vatandaşlarımızın hizmet akdiyle ya da vergi kaydı olmadan esnaf olarak çalışmaları veya tarımsal faaliyette bulunmaları durumunda yeşil kartları iptal ediliyordu. Yapılan düzenleme ile yeşil kart sahibi vatandaşlarımızın çalışması hâlinde yeşil kartı iptal edilmeyerek askıya alınacak. Söz konusu vatandaşımızın çalışması sona erdiğinde ise diğer bürokratik iş ve işlemlere gerek kalmaksızın yeşil kartı aktif hâle getirilecek. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, önümüzdeki dönemde, yeni oluşturulan Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile reel sektöre yönelik politika ve uygulamaların daha etkin şekilde yürütülmesini sağlayacağız.

Bu yıl, 2011-2014 yıllarını kapsayan Sanayi Stratejisi'ni uygulamaya başladık. Sanayide uzun dönemli vizyonumuz, orta ve yüksek teknoloji ürünlerde Avrasya'nın üretim üssü olmaktır.

Orta ve yüksek teknoloji sektörlerin katma değerini, üretim ve ihracat içindeki payını artıracacağız. Düşük teknoloji sektörlerde katma değeri yüksek ürünlere geçişi sağlayacağız.

Bu hedeflere ulaşabilmek için yatırım ve iş ortamını iyileştirmeye devam edecek, rekabet gücümüzü artıracak şekilde altyapıyı güçlendirmeyi sürdüreceğiz.

2009 yılında uygulamaya başladığımız yeni yatırım teşvik sistemini geliştirerek uygulamaya devam edeceğiz.

Önümüzdeki dönemde, dünya piyasalarında yer bulabilen Türk malı otomobilin üretilmesi için gereken destek ve teşvik mekanizmasını harekete geçireceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ülkemizin çeşitli alanlardaki ihtiyacını karşılamak üzere çok amaçlı hava araçlarının üretilmesini de destekleyeceğiz.

Ekonomideki dinamizmin kaynağı olan esnaf, sanatkâr ve KOBİ'lerimize önem vermeyi sürdüreceğiz.

Özel önem verdiğimiz bir diğer alan olan savunma sanayisinde bugüne kadar çok ciddi bir aşama kaydettik. Sektörün ihracatını 1 milyar dolara, cirosunu 2,3 milyar dolara ulaştırdık. Türk Silahlı Kuvvetlerinin silah ve teçhizat ihtiyaçlarının yurt içinden karşılanma oranını yüzde 50'ye çıkardık.

Savunma sanayisinde yürüttüğümüz projelerle 2023'te kendi millî tüfeğini, topunu, tankını, helikopterini, uçağını, insansız hava araçlarını, uydularını tasarlayan, üreten ve ihraç eden bir Türkiye hedefliyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ARGE'ye ayrılan kaynakların etkin ve verimli kullanılması ve daha çok faydaya dönüşmesini sağlamak üzere Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını kurduk. Kurulan Bakanlığımız ARGE ve yenilik alanında özel sektörle yakın çalışmayı sağlayarak bilgi ve teknolojinin ürüne dönüşmesinde önemli rol oynayacak.

Değerli Milletvekilleri, ülkemizde 5,8 milyon kişinin geçimini sağlayan ve insanımızın gıda ihtiyacını karşılayan tarımda geçtiğimiz dokuz yılda yapısal dönüşüme özellikle ağırlık verdik.

2002 yılında 24 milyar dolar olan tarımsal üretimimiz 2010 yılında 62 milyar dolara, tarım ürünleri ihracatımız da aynı dönemde 4 milyar dolardan 13 milyar dolara yükseldi.

2002-2010 döneminde tarımsal desteklemelerde yüzde 255 oranında artış sağladık. Tarım kesiminde kredi faizleri yüzde 59'dan yüzde 5'e inerken, kredilerin tutarı da 30 kat arttı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Özel önem verdiğimiz hayvancılık ve damlama-yağmurlama sulama yatırımlarında ise kredi faizlerini sıfırladık.

Tarladan sofraya gıda güvenliğini sağlamak amacıyla Bakanlığımızı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı olarak yeniden yapılandırdık.

Tarımda kendi nüfusunu yeterli, kaliteli ve güvenilir gıda ile besleyebilen, rekabet gücünü artırmış, üretimimizle dünyada ve bölgemizde söz sahibi olacağımız bir ülke konumuna erişmeyi hedefliyoruz.

Bu çerçevede su kaynaklarının da etkin kullanımı ve korunması için bütüncül su kaynakları yönetimi modelini gerçekleştireceğiz. Bu çalışmaları yeni oluşturduğumuz Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile daha etkin şekilde yürüteceğiz.

Arazilerin miras yoluyla bölünmesinin önüne geçmek amacıyla başlattığımız yasal ve yapısal değişiklikleri sonuçlandıracağız.

Önümüzdeki dönemde tarımsal desteklemeleri, tarım havzaları modeli kapsamında belirlenen bölgeler ve ürünler itibarıyla uygulayacağız.

Meraların ıslahı ve kullanımında yaşanan sorunları çözecek ve hayvancılık yatırımlarına imkân tanıyacak düzenlemeler gerçekleştirerek meralarımızın verimli ve sürdürülebilir kullanımını sağlayacağız.

Besi ve süt hayvancılığının dengeli bir şekilde gelişmesi için başlatılan destekleme programlarına devam ediyoruz, devam edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri, son yıllarda yeterli seviyede elektrik enerjisi üretim kapasitesinin oluşturulmasına, enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesine ve üretim ve dağıtım tesislerinin özelleştirilmesine önem verdik.

Bu doğrultuda 2002 yılında yaklaşık 31 bin megavat olan elektrik kurulu gücünü dokuz yıllık iktidarımızda yaklaşık 50 bin megavata yükselttik.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına önem verdik. Enerji verimliliği konusunda gerekli strateji hazırlıklarını tamamladık.

Bu çerçevede önümüzdeki dönemde yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarını en üst düzeyde değerlendireceğiz.

Özellikle hidroelektrik santraller kapsamında 2015 yılı sonuna kadar kamu ve özel sektör eliyle yürütülen toplam 5.500 megavatlık ilave gücü devreye alacağız.

Termik kaynaklar ile başta rüzgâr enerjisi olmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarından da yararlanarak bu iki alanda toplam 4.800 megavat kurulu güce sahip yeni santralleri devreye alacağız.

Nükleer santral kurulmasına ilişkin çalışmalarımızı hızlandıracaktır.

Bütün bu yeni kapasitelerin eklenmesiyle şu an itibarıyla yaklaşık toplam 50 bin megavat olan elektrik kurulu gücümüzü 2015 yılı sonunda 62 bin megavata çıkaracağız.

2003 yılı öncesinde yalnızca 9 ilimizin doğal gaz erişimi mevcutken, bunu Haziran 2011 itibarıyla 70 ile çıkardık. Kalan 11 ili de konumları itibarıyla teknik güçlükler ve yüksek yapım maliyetleri içermesine karşın, dört yıllık iktidar dönemimizde doğal gaz ile buluşturacağız. Artık, ülkemizde doğal gazı olmayan il kalmayacak. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Önümüzdeki dönemde maden aramalarını artırmaya ve jeotermal potansiyelimizi geliştirmeye de devam edeceğiz. Ayrıca, denizlerimizde kendi gemilerimizle araştırma yapmaya başlayacağız.

Değerli Milletvekilleri, ulaştırmada vizyonumuz, güvenli, ekonomik, konforlu, hızlı ve çevreye duyarlı hizmetlerin sunulduğu sürdürülebilir bir sistemi kurmaktır.

Ankara-İstanbul hızlı tren hattının Ankara-Eskişehir arasını daha önce hizmete açtık. Önümüzdeki dönemde de Eskişehir-İstanbul arasını ve İstanbul Boğaz demir yolu tüp geçişini tamamlayacağız.

Yapımını tamamladığımız Ankara-Konya hattına ilave olarak Ankara-Sivas hızlı tren hattının yapımına devam ediyoruz.

Hızlı tren ağıımızı 2015 yılı itibarıyla 3.500 kilometreye ulaştırmayı hedefliyoruz.

Kara yollarında, dokuz yıllık iktidarımız süresince, yetmiş dokuz yılda yapılmış bölünmüş yolun 2 katından fazlasını tamamladık. Otoyollar dâhil 6.101 kilometre olarak devraldığımız bölünmüş yol uzunluğuna, biz, dokuz yılda 13.800 kilometre ekledik.

Toplam bölünmüş yol uzunluğumuz 20 bin kilometreye şu anda ulaşmış vaziyette.

Hedefimiz, bölünmüş yol uzunluğunu 2015 yılında 26 bin kilometreye ulaştırmaktır. Ayrıca, önümüzdeki dört yıllık dönemde, 18 bin kilometre sıcak asfalt yaparak devlet yollarımızın büyük bölümünde sıcak asfalt kaplama çalışmalarını bitirmeyi hedefliyoruz.

Otoyollarda yap-işlet-devret modelini kullanarak muazzam bir otoyol hamlesi başlattık. Başlattığımız projelerle, hâlen 2.225 kilometre olan otoyol ağı uzunluğumuza 750 kilometre daha ilave ediyoruz.

Dönemimizde, iç hatlardaki yolcu sayısı 6 kat artışla 51 milyona, hava yolunu kullanan toplam yolcu sayısı ise 3 kattan fazla artarak 34 milyon kişiden 103 milyon kişiye ulaşmıştır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bu atılımlarla hava yolunu halkımızın yolu hâline getirdik. Hedefimiz, 2023 yılında 750 uçaklık dev bir filo ile yılda 350 milyon yolcu taşımak. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Denizcilik sektöründe de geçtiğimiz dönemde birçok projeyi hayata geçirdik. Özellikle gemi inşa sanayisinde büyük atılımlar yaptık. Verdiğimiz desteklerle tersane sayısı 37'den 70'e çıktı. Böylece, daha önce gemi inşa sanayisinde dünya sıralamasında 23'üncü olan ülkemiz bugün dünya 6'ncılığına yükseldi. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, hükûmetlerimiz döneminde, öncelikle eğitim sistemimizin fiziki mekân, personel ve erişim boyutunu ele alarak donanımlı insan yetiştirmenin temel altyapısını oluşturduk.

2002-2011 yılları arasında 163 bin yeni derslik inşa ettik.

Eğitim hizmetlerini kapsamlı bir yaklaşımla ele alıp çocuklarımızın barınma, spor ve kültürel faaliyetlerine yönelik altyapı hizmetlerini de güçlendirdik. 747 adet yeni pansiyon, 920 adet yeni spor salonu ve 6.146 adet yeni okul kütüphanesini hizmete açtık.

Çocuklarımızı bilgi toplumuna hazırlama hedefimiz çerçevesinde, 2002'de okullarımızda çok az sayıda ve çoğunluğu demode bilgisayar varken, biz 1 milyona yakın yeni bilgisayarı okullarımıza tahsis ettik. Okullarımızın yüzde 97'sine hızlı İnternet erişimi sağladık.

Cumhuriyet tarihimizde ilk defa İktidarımız döneminde ilköğretim ve ortaöğretimde her çocuğumuza ücretsiz ders kitabı verilmesi uygulamasını başlattık.

Engellilerin eğitimine ve rehabilitasyonuna harcanan kaynağı 2002 yılı seviyesine göre 16 kat artırarak 2011 bütçesinde 3,2 milyar liraya çıkardık. Eğitim gören engelli sayısını ise tam 10 kat artırdık. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Öğretmenlerimizin eğitimdeki kritik rolleri dikkate alınarak maaşlarında 2002-2011 yılları arasında yüzde 300'den fazla iyileşme sağladık.

2002'de toplam 76 üniversitemiz varken 89 yeni üniversite daha kurarak yükseköğretimi bütün yurt sathına yaygınlaştırdık. Böylece, seksen bir vilayetimizin tamamında üniversite var.

Bütün bu olumlu gelişmeler neticesinde eğitime erişimi kolaylaştırmış bir Hükûmet olarak önümüzdeki dönemi kaliteye daha fazla önem vereceğimiz bir süreç olarak görüyoruz.

Bu çerçevede, derslik, altyapı, donanım ve öğretmen gibi zaten büyük oranda gelişme kaydettiğimiz alanlara ilaveten eğitime erişim sorunlarını sıfıra indirmek, nitelikli bir eğitim sistemini yurt sathında yerleştirmek en öncelikli hedefimiz.

Okul öncesinden üniversiteye uzanan eğitim basamaklarında millî değerlerimizi ve uluslararası standartları esas alarak eğitim sistemimizi tamamen gözden geçirecek ve kaliteyi merkeze alan bir dönüşüm programı uygulayacağız.

Kaliteyi yükselten, okulu öne alıp sınava hazırlık süreçlerini azaltan, şekle ve törenselliğe değil içerik ve işlevselliğe önem veren, öğrenciyi ve aileleri rahatlatan bir anlayışla eğitim sistemini yeniden yapılandıracağız. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Tüm okullar, öğretmenler ve öğrenciler arasında kesintisiz bir elektronik iletişim ortamı sağlayacağız.

Fatih Projesi ile eğitim ve öğretim teknolojilerinde çağın gerektirdiği teknolojik gelişmelere uygun ve dünyaya örnek olacak yeni bir uygulamaya geçeceğiz. Her öğrencimize, eğitim müfredatını da içeren birer elektronik kitabı ücretsiz dağıtacağız.

Yükseköğretim sistemimizi bu dönemde tüm yönleriyle reforme edeceğiz. Üniversitelerimizin daha özerk olacağı ve kendi özgün gelişme alanları içerisinde yarışacağı rekabetçi bir ortam oluşturacağız.

Özel sektörün üniversite kurmasının önünü açacağız.

Yeni kurulan üniversitelerimizin öğretim üyesi açığını hızla kapatmak için öğretim üyesi yetiştirme programlarını yaygınlaştıracız.

Değerli Milletvekilleri, İktidarımız süresince kültürü, devletin yanı sıra bütün milletimizin bir ortak faaliyet alanı olarak gördük ve özel kültürel oluşum ve faaliyetlere büyük destekler verdik.

İktidarımız döneminde, tarihî vakıflarımızı ve vakıf eserlerimizi yaşatmak yolunda dev hizmetler yaptık. Onarılan eser sayısını dokuz yıl içinde 70 kat artırdık.

Önümüzdeki dönemde, arkeolojik, doğal, kentsel ve tarihî sit niteliği taşıyan alanlar ile kültür ve tabiat varlığı niteliği taşıyan yapı ve anıtların tespit ve tescil çalışmalarına devam edeceğiz. Envanterleri dijital ortama aktararak kamuoyu ile paylaşacağız.

Türk kültür, sanat ve edebiyatının ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtılması çalışmalarına devam edeceğiz. Elektronik kitap çalışmaları kapsamında, Türk edebiyatının klasik kaynaklarını elektronik ortamda yayınlayacağız.

Tarihî eserlerimizin restorasyonuna devam edecek, kültürel mirasımızın korunması için gerekli teknik elemanların yetiştirilmesini sağlayacağız.

Özel sanat kurumlarına, sanat ve kültür ile ilgilenen sivil toplum kuruluşlarına verilen destekler artarak devam edecek.

Tarihimizin önemli şahsiyetleri, olayları, masal kahramanları ve kültürel zenginlik unsurlarımız belgesel, dizi ve çizgi filmlere dönüştürülerek kültür dünyamıza kazandırılacak.

Vakıf mirasımızın korunması, yaşatılması, vakıf anlayışının geliştirilmesi ve yarınımızın teminatı olan gençlere bu anlayışın kazandırılması için büyük bir gayret ve özveri içerisinde çalışmaya devam edeceğiz.

Değerli Milletvekilleri, sağlık hizmetlerini temel bir insan hakkı olarak kabul eden Hükümetimiz hayata geçirdiği “Sağlıkta Dönüşüm Programı” ile sağlık alanında pek çok

yapısal düzenlemeler gerçekleştirdi. Daha kaliteli, daha adil ve daha kolay ulaşılabilir sağlık hizmeti sunma yolunda geçmişte hayal dahi edilemeyen başarılar kazandık.

Sağlıktaki dönüşüm programımızın başarıya ulaşmasında büyük katkı ve fedakârlıkları olan hekimlerimiz ve tüm sağlık çalışanlarımıza buradan bir kez daha şükranlarımı iletiyorum. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Göreve geldikten sonra sağlık çalışanlarımızın çalışma ve iş yeri güvenliği şartlarını iyileştirdik, gelirlerini artırdık. Önümüzdeki dönemde de iyileştirmelerimiz devam edecek.

İlaçtaki KDV oranını düşürdük ve ilaç fiyatlarında önemli oranda indirme sağladık. Bu indirim tabii ki bir rahatlama getirdi.

Modern sağlık anlayışının temel unsurları arasında yer alan aile hekimliği uygulamasına geçtik.

Hastaneleri tek çatı altında topladık, vatandaşlarımızın sağlık sigortalarıyla bütün sağlık kuruluşlarından hizmet almasını sağladık.

Sağlık personeli sayısında önemli artışlar sağladık.

2002 yılında 161 bin olan hasta yatağı sayısını 2010 yılında 201 bine yükselttik. Hastanelerdeki nitelikli yatak oranı yüzde 6'dan yüzde 30'a çıktı. Hedefimiz 2015 yılı sonuna kadar tüm yataklarımızı nitelikli hâle getirmek.

Koruyucu sağlık hizmetlerinin bütçesinde yaklaşık 7 kat artış sağladık.

2010 yılında başlattığımız evde sağlık bakımı hizmetleriyle yatağa bağımlı hastalarımızın evlerinde kaliteli, etkin, ulaşılabilir ve güvenli sağlık hizmeti almasını sağlıyoruz. Bu uygulama ile bugüne kadar 60 bin kişiye ulaştık. 2012 yılında evde bakıma ihtiyacı olanların tamamına bu hizmeti ulaştırmayı hedefliyoruz.

2002 yılı sonunda 618 adet olan tam donanımlı "112 ambulansı" sayısını 2.547 adede çıkardık. Ulaşımında güçlük çekilen bölgelerde 194 adet kar paletli ambulansı halkımızın hizmetine sunduk. Bu gelişmelerle "112 acil hizmeti" sadece şehirlerde değil köylerde de yaygın olarak verilen bir hizmet niteliği kazandı. Hava ambulans sistemini 2008 yılında faaliyete geçirdik. Temmuz 2011 itibarıyla ülke geneline hizmet verecek şekilde 19 ambulans helikopterimiz ve 2 ambulans uçağımız bulunuyor. Hava ambulans sistemiyle bugüne kadar 10 bine yakın hasta ve yaralı taşıdık. 2011 yılı içinde 3 uçağı daha filomuza dâhil ediyoruz.

Bu gelişmeler neticesinde sağlık hizmetlerinde vatandaşlarımızın memnuniyet oranı yüzde 39'dan yüzde 73'e yükseldi.

Önümüzdeki dönemde ülkemizi sadece kendi halkımız için değil bölge ülkeleri için de cazip bir sağlık üssü hâline getireceğiz.

Vatandaşlarımızı hastalıktan ve yüksek tedavi maliyetlerinden korumak için kapsamlı bir koruyucu sağlık stratejisini hayata geçireceğiz.

Hizmet kalitesini artırmak ve maliyet-etkin sağlık hizmeti dengesini kurabilmek amacıyla inşasına başladığımız şehir hastanelerini ülkenin dört bir tarafına yaygınlaştıracacağız.

Toplum temelli sağlık hizmetlerini geliştirmeye devam edeceğiz. Yurt sathında oluşturulacak 29 sağlık bölgesinde “istisnalar hariç” hastaların diğer bölgelere gitmesini gerektirmeyecek seviyede gelişmiş bir hizmet altyapısını kurmuş olacağız.

Bugün 120 bin olan doktor sayısını 2015’te 130 bine, 163 bin olan ebe hemşire sayısını 238 bine çıkaracağız.

2015 yılında hastanelerimizdeki nitelikli yatak oranını yüzde 45’e yükselteceğiz.

Aile hekimi başına ortalama 2015’te 3.200 nüfusun düştüğü bir yapıyı gerçekleştireceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; geçmiş dönemlerde yaptığımız reformlarla nüfusumuzun yüzde 83’ü sosyal güvenlik kapsamına alındı. Yeşil kartlı vatandaşlarımızı dâhil ettiğimizde, sağlık hizmetlerinden yararlanan nüfusumuzun oranı yüzde 96’ya ulaşıyor.

Tüm imkânlarımızı zorlayarak emeklilerimizin maaşlarında ciddi artışlar sağladık.

2002-2011 yılı Ocak döneminde en düşük emekli maaşlarını çiftçi emeklimiz için yüzde 619 oranında artırarak 65 liradan 473 liraya, esnaf emeklimiz için yüzde 326 oranında artırarak 149 liradan 634 liraya, işçi emeklimiz için yüzde 204 oranında artırarak 257 liradan 782 liraya, memur emeklimiz için yüzde 149 oranında artırarak 377 liradan 936 liraya çıkarttık.

Çalışanlarımızın ve emeklilerimizin zenginleşen Türkiye’nin yeni imkânlarından, millî gelirden daha fazla pay almalarını sağlamaya devam edeceğiz. Emeklilerimiz için adil bir intibak sistemini kademeli olarak hayata geçireceğiz.

Yeni dönemde tüm vatandaşlarımızın sosyal güvenlik ve genel sağlık sigortası kapsamına alınması temel hedefimiz.

Çalışanların emekli olduklarında oluşabilecek gelir kayıplarını en aza indirmek amacıyla tamamlayıcı emeklilik sistemlerini çeşitlendirerek geliştireceğiz.

Değerli Milletvekilleri, vatandaşlarımıza daha hızlı, etkin ve verimli hizmet sunmak amacıyla sosyal yardım ve hizmet alanındaki bütün kurum ve kuruluşlarımızı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı altında birleştirerek tek çatı altında topladık. Böylece, ülkemizde tüm sosyal yardım ve hizmetlerin tek elden ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlayacağız.

Bizim diğer toplumlardan en büyük fark ve üstünlüklerimizden birisi sağlam bir aile yapısına sahip olmamızdır. Önümüzdeki dönemde ailenin korunması ve güçlendirilmesi sosyal politikalarımızın merkezinde olacak.

2010 yılında yaklaşık 10 milyon vatandaşımıza ulaştık. İktidarımız döneminde toplam 60,5 milyar liralık sosyal yardım harcaması yaptık.

Yoksul vatandaşlarımızı bir yandan sosyal yardımlarla desteklerken, onların iş bulmalarına ve üretken bireyler olmalarına da büyük önem veriyoruz.

GAP illerinde başlayan ve sonra DAP bölgesine de yaygınlaştırılan SODES ile yoksulluk, göç ve kentleşmeden kaynaklanan sosyal sorunları, değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçları giderme yolunda büyük adımlar attık.

Sosyal Yardım Sisteminin İstihdam ile Bağlantısının Kurulması ve Etkinleştirilmesi Eylem Planı'nı 2010 yılında uygulamaya koyduk. Bu Eylem Planı çerçevesinde sosyal yardım başvurusunda bulunan veya sosyal yardım alan çalışabilir durumdaki vatandaşların İŞKUR'a kayıtlarını yapıyoruz.

İŞKUR, yoksul vatandaşlarımızla özel olarak ilgilenmeye, onlara yönelik özel mesleki eğitim programları geliştirmeye, iş bulmalarını kolaylaştırmak için rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini vermeye başladı.

İktidarlarımız döneminde uyguladığımız sosyal politikalar sonucunda ülkemizdeki yoksulluğun azaltılması ve gelir dağılımının düzeltilmesi konusunda çok önemli mesafeler katettik.

2002 yılında kişi başına aylık 30 doların altında bir gelire sahip 136 bin kişi varken 2009 yılında 30 doların altında bir gelire sahip nüfus kalmadı. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Aylık 65 doların altında bir gelirle yaşayan nüfus 2002 yılında 2 milyon kişi iken, 2009 yılında bu rakam 159 bin kişiye düştü.

129 doların altında bir gelirle yaşamak zorunda kalan vatandaşlarımızın toplam nüfus içindeki sayısı 2002'de 20 milyon iken 2009 yılında bunu 3 milyona indirdik.

2015 yılına kadar aylık 65 doların altında bir gelirle yaşamak zorunda olan vatandaşımız kalmayacak. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

2023 için temel hedefimiz mutlak yoksulluğu ortadan kaldırmak. Hükûmet olarak yoksullukla mücadelede önemli bir başarı ve tecrübe birikimi oluşturduk. Bu alanda tecrübelerimizi dikkate alarak yeni bir dönemi başlatıyoruz.

Önümüzdeki dönemde sosyal yardımlar sosyal hizmetlerle eş zamanlı bir biçimde uygulanacak. Örneğin, engellisi olan bir aileye sosyal yardım verilirken, ailenin başvurusuna gerek kalmadan, o ailedeki engelliye de gerekli rehabilitasyon hizmetleri sağlanacaktır.

Sosyal yardımlarda ailenin durumu esas olacak. Her aileye aynı tür ve aynı miktar yardımı yapmak yerine, o ailedeki kişi sayısı, kişilerin yaşları, sağlık ve özürllülük durumları dikkate alınarak yardım miktarı belirlenecek. Ailede çalışabilecek durumda ama çalışmayan kişiler varsa iş gücü piyasasına yönlendirilecek.

Kayıtlı çalışan kişiler de yoksul durumuna düşerse sosyal yardımlarla onları destekleyeceğiz.

Sosyal Konut Projesi'yle yoksul hanelere teslim edilmek üzere ilk aşamada elli bin, ikinci aşamada da elli bin olmak üzere toplam yüz bin konut yapacağız. Bu konutları ayda 100 lira taksitle vatandaşımıza vereceğiz.

Yeni evlenecek yoksul çiftlerimizin yirmi yıl geri ödemeli, çeyizi içinde, konut edinmelerini sağlayacağız. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

AK PARTİ iktidarlari olarak engellilerimize, yaşlılarımıza, korunmaya muhtaç çocuklarımıza, şehit ailelerimize, gazi ve malullerimize, muhtaçlarımıza sıcak bir gönül ve yaygın imkânlar sunduk.

Önümüzdeki dönemde Türkiye'yi sosyal hizmet alanında evrensel yaklaşımlarla model ülke hâline getireceğiz.

Dört ilde pilot uygulama olarak başlayan Engelsiz Kent Projesi'ni genişleteceğiz. Uygun büyüklükteki yerel yönetimlerin özel durumdaki engellilerin taşınması için donanımlı araç bulundurmalarını sağlayacağız. Kamu hizmet binalarıyla kültürel ve sosyal tesislerin engelli kullanımına uygun projelendirilmesini sağlayacağız.

Kadınlarımızın hakları, refahı, sosyal hayatta karşılaştığı engellerin ortadan kaldırılması, güçlü toplum hedefimiz için vazgeçilmezdir.

Kadınlarımızın istihdam imkânlarında ve sosyal güvenlik haklarında, girişimcilik desteklerinde, doğum izinlerinde önemli ilerlemeler sağladık. Sosyal destek ve proje desteklerinin yüzde 70'ini kadınlarımıza verdik. "Ana-Kız Okuldayız" kampanyası ile 567 bin kız çocuğu ve kadınıma okuma yazma öğrettik.

Önümüzdeki dönemde de hanımlara yönelik bu tutumumuzu devam ettireceğiz. Kadınların karar alma mekanizmalarındaki etkinliğini artıracğız. Kadın konukevlerinde kalan mağdur kadınlarımız için daha geniş istihdam imkânları oluşturacağız.

Çocukları ile birlikte yalnız yaşayan annelere barınma öncelikli "Stüdyo evler" ile birlikte her türlü sosyal desteği temin edeceğiz.

Giderek yaşlanan nüfusumuza yönelik yapılan bütün bu çalışmaları tek çatı altında daha etkin şekilde yürüteceğiz.

Korunmaya muhtaç çocuklarımıza yönelik yaptığımız hizmetlerimizi daha da artıracak ve kalitesini yükselteceğiz.

Kurumsal bakım hizmeti alan çocuklarımızın, ev ve aile ortamının güvenliğini ve sıcaklığını hissetmeleri için çocuk evleri ve sevgi evlerini yaygınlaştıracğız.

Aileye Dönüş ve Aile Yanında Destek Uygulaması'yla bugüne dek 30 bin çocuğu ailesinin yanında destekledik ve bu uygulamayı güçlendirerek devam ettireceğiz.

Değerli Milletvekilleri, insanı odak alan Hükümetimiz gençlerimizin hem aile içinde ve yaşadıkları çevrede hem de okullarda ve sosyal mekânlarda iyi yetişmeleri için önemli adımlar attı.

Seçilme yaşını yirmi beşe düşürerek gençlerin siyasete daha fazla katılımının önünü açtık.

Üniversiteye giriş sınavlarında uygulanan kat sayı adaletsizliğine son verdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2003'ten bu yana müracaat eden her üniversite öğrencisine burs veya öğrenim kredisi verdik.

Yurtların hem kapasitesini hem de fiziki durumlarını iyileştirerek tüm yurtlarda tek kişilik veya 3 kişilik odalara geçtik, koğuş sistemini kaldırdık, kaldırıyoruz.

Yurt dışı eğitim ve değişim programlarından yararlanan öğrenci sayısını artırdık.

Ülke gençliğine özgü ve daha yoğun bir hizmet sunacak Gençlik ve Spor Bakanlığını kurduk.

Gençliğin sivil toplum örgütlerine üyeliğini teşvik edeceğiz. Gençlerin kendi projelerini hayata geçirebilecekleri gençlik merkezlerini yaygınlaştıracğız.

Sporu sadece boş zamanları değerlendirme aracı olarak değil, aynı zamanda sosyalleşmenin ve sağlıklı bir toplum olmanın da önemli bir aracı olarak görüyoruz.

Toplumumuzun bütün katmanlarının spor ile tanışması, spor faaliyetlerine aktif olarak katılması yönünde büyük yatırımlar yaptık.

2002'den bu yana tesis sayısını yüzde 500, sporun tesisleşmesi için ayrılan kaynağı yüzde 600, lisanslı sporcu sayısını yüzde 1000 oranında artırdık. 4.366 amatör millî sporcumuza verilen aylık burs miktarını 3 kat artırarak karşılıksız burs miktarını 2011'de 720 liraya çıkardık.

Geçtiğimiz dönemde uluslararası şampiyonalara ve üniversite oyunlarına başarılı bir şekilde ev sahipliği yaptık. Bundan sonra da bu tür organizasyonlara ülkemizin ev sahipliği yapması için her türlü girişimi yapacağız.

Değerli Milletvekilleri, Avrupa Birliğinde ortalama olarak halkın yüzde 85'i kentlerde yaşıyor. Türkiye'de ise bu oran İktidarımız döneminde 9 puan artarak yüzde 73'e yükseldi.

Önümüzdeki dönemde yapacağımız çalışmalara daha kapsamlı bir bakış açısı ve uygulama birliği kazandıracak olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığını bu vesileyle kurduk. Bakanlığımız fiziksel planlama ve yapılaşma konusundaki düzenlemeleri ve standartları geliştirecek, kalkınma politikalarına uygun ulusal ve bölgesel nitelikli mekânsal gelişme stratejilerini hazırlayacaktır. Çevreye ilişkin düzenlemeler, işlemler ve denetimler de bu Bakanlığımız tarafından planlara uyumlu şekilde yürütülecek.

TOKİ ve yerel yönetimlerle müştereken, toplam 60 ilde 188 bin konutluk 248 gecekondü dönüşüm ve kentsel yenileme uygulaması başlattık.

Buna ilaveten, TOKİ eliyle 505 bin konutun yapımına başladık, 360 binini tamamlayıp hak sahiplerine teslim ettik. Sosyal adalet anlayışımızı burada da göstererek, hiç geliri olmayan yoksul ailelere peşinatsız 100 ila 350 lira taksitle, 10 ila 20 yıl vade sosyal konutlar inşa ettik.

Kent içi ulaşımında yerel yönetimlerimizin kısıtlı kaynaklarıyla üstesinden gelemediği raylı sistem inşaatlarının merkezî yönetim tarafından üstlenilmesini sağladık.

Kent içi trafiği şehirlerarası trafikten ayırmak için 58 il merkezinde, 474 adet ilçe ve 209 adet belde yerleşiminde 3.786 kilometre uzunluğunda kent geçişi yaptık.

Vatandaşlarımızın sağlıklı içme suyuna erişmelerine imkân veren ve çevre açısından önem arz eden atık su ve yağmur suyu sistemlerini kökten çözüyoruz. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum. Bu amaçla Su ve Kanalizasyon Altyapı Projesi'ni başlattık, kısa adıyla SUKAP denilen projeyi başlattık. Şu anda paramız hazır, hangi belediye olursa olsun müracaatını yapmak suretiyle bu projeden istifade edebilir. Önümüzdeki dönem bu projeye sağlayacağımız kaynaklarla nüfusu 25 binin altında olan belediyelerimize proje maliyetinin yüzde 50'sine kadar hibe desteği sağlayacağız.

Önümüzdeki dönemde şehirlerimizi âdeta yeniden tasarlayıp kendi finansman dinamikleriyle yeniden inşa etme, kentsel estetiği, kaliteyi, kültürel değerleri ve çevresel hassasiyeti ihya etme anlayışımızı sürdüreceğiz.

Bu hedefe uygun olarak imar mevzuatını "yaşanabilir mekânlar" ve "marka şehirler" hedefine hizmet edecek şekilde yenileyecek, kentsel tasarıma ve estetiğe imkân tanıyacağız.

Orman vasfını kaybetmiş, ihmalle yıllardır fiilî kullanıma açılmış ve kazanılması mümkün olmayan alanları, kamu yararı ve kişisel fayda dengesi içerisinde tekrar düzenleyeceğiz.

Kentsel dönüşüm projelerini süratle hayata geçirebilmek için ilave düzenlemeler yapacağız.

Depreme karşı hazırlıklı olabilmek için başta İstanbul olmak üzere riskli şehirlerde dönüşüm çalışmalarına devam edeceğiz.

Şebekeli içme ve kullanma suyundan yararlanan belediye nüfusu oranını yüzde 100'e çıkaracağız. Susuz belde bırakmayacak ve ihtiyaç duyulan yerlerde içme suyu arıtma tesisleri yapacağız.

Şehirlerde toplu taşıma altyapısını geliştirmeye devam edeceğiz. Yoğun hatlarda raylı sistemleri hızla tamamlayacak ve şehir içi-şehirlerarası bütünleşmeyi sağlayacağız.

Değerli Milletvekilleri, 12 Haziran seçimleri öncesinde bazı şehirlerimize yönelik olarak büyük projelerimizi kamuoyuna açıklamıştık.

İstanbul, Ankara, İzmir ve Diyarbakır başta olmak üzere şehirlerimize ilişkin hazırladığımız bu projeler, bu şehirlerimizin marka değerini güçlendireceği kadar, merkezinde bulundukları bölgelere de çok önemli kazanımlar sunacak.

Bu projeler, gerek inşa aşamasında gerekse inşa sonrasında, istihdam başta olmak üzere ulaşım, ticaret, çevre, şehirleşme gibi alanlarda farklı bir süreci de başlatacak.

Bütün bu projelerin inşa aşamasında yüz binlerce kişinin istihdam edilmesini hedefliyoruz.

Oluşacak yeni yaşam alanlarında depreme dayanıklı sağlıklı yaşam alanları inşa edeceğiz.

Bu projelerle çevrenin korunmasına da katkı sağlıyoruz.

Seçim öncesinde milletimize taahhüt ettiğimiz hiçbir vaadi unutmuş değiliz, üzerini örtmüş değiliz.

Şehirlerimize yönelik açıkladığımız o projeleri, Hükümet programımıza da alarak, taahhüdümüze böylece resmiyet de kazandırmış oluyoruz.

Ben, burada sadece bir özet vermek istiyorum, ayrıntılı bir listeyi elinizdeki kitaplarda bulacaksınız.

KANALİSTANBUL Projesi'yle İstanbul'un batısında, Karadeniz ile Marmara Denizi arasında bir kanal inşa edeceğiz. Bu kanalın inşasıyla, İstanbul Boğazı'ndaki gemi trafiğini kanala kaydıracak, İstanbul'un ve Boğaz'ın güvenliğini tesis etmiş olacağız.

İstanbul'a biri Avrupa diğeri Anadolu yakasında olmak üzere iki yeni şehir inşa edeceğiz. Bu yeni şehirler de İstanbul içindeki kentsel dönüşümü destekler nitelikte olacak.

İstanbul'a üçüncü bir havaalanı ve üçüncü bir köprü kazandıracacağız.

Taksim'deki Topçu Kışlası'nı aslına uygun olarak yeniden inşa edecek, Taksim trafiğini yer altına alacağız.

Yassıada ve Sivriada'yı farklı bir konseptle yeniden ele alacak, Yassıada'yı bir Demokrasi Müzesi'ne dönüştüreceğiz. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)

İzmir’de Körfez Geçişi Projesi, diğer adıyla İzkaray’ı inşa edecek, İzmir Körfezi’nin iki ucunu birbirine bağlayacağız.

Ankara-Afyonkarahisar-Uşak-Manisa-İzmir güzergâhında 583 kilometre uzunluğunda çift hatlı yüksek hızlı tren hattını iki etap hâlinde inşa edeceğiz.

İzmir-Manisa arası ulaşımın uzun yıllardır riskli bir bölgesi olan Sabuncubeli geçişinde bir tünel inşa edeceğiz.

İzmir-Ankara ve İzmir-İstanbul otoyolları ile Türkiye’nin üç büyük ilini, birbirine kesintisiz, konforlu, güvenli şekilde bağlıyoruz.

İzmir şehir merkezini, şehir içindeki diğer semtlere ve çevre ilçelere, inşa edeceğimiz dört metro hattıyla bağlayacağız.

Bütün bu projelerle, İzmir’i çok farklı bir kent konumuna yükseltiyoruz.

Aynı şekilde Diyarbakır projelerimizi de bu Hükûmet döneminde başlatacağız.

Diyarbakır’da, Suriçi’ndeki beş yüz civarında sivil mimari örneği yapıyı aslına uygun şekilde yeniden inşa edeceğiz.

Diyarbakır’da askerî ve sivil havaalanlarını birbirinden ayırıyoruz.

Dicle Nehri’ne rağmen yeşil alan miktarının oldukça düşük olduğu Diyarbakır’a, yeşil ile mimarinin uyum içinde yükseldiği yeni bir yaşam alanı kazandırıyoruz.

Diyarbakır’ı yüksek standartlı bir otoyolla, hem Habur’a hem de Şanlıurfa, Gaziantep, Adana, Mersin, Niğde, Ankara, Bolu, Düzce, İstanbul ve Edirne’ye kesintisiz bağlıyoruz.
(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Silvan Projesi ile 2 milyon 450 bin dekar tarım arazisinin sulanabilmesini sağlayacağız. Bu projeyle hayata geçecek sulama sistemi sayesinde çiftçilerimize yılda 735 milyon lira ilave gelir elde etme imkânı getiriyoruz.

Projenin enerji alanındaki faydası ise yılda 102 milyon lira olacaktır.

Silvan Projesi’yle 318 bin kişiye iş imkânı oluştururken, ülke ekonomisine de toplamda yılda 837 milyon lira katkı sağlayacağız.

Ankara için projelerimizi de burada hatırlatmak isterim:

Ankara, savunma sanayimizin başkenti. İnşallah, yeni projelerle Ankara’nın bu vasfını daha da güçlendiriyor, dünyanın en önemli savunma sanayi merkezlerinden biri hâline getiriyoruz.

Ankara’ya yeni bir adalet sarayı kazandıracağız.

Ankara’ya UEFA kriterlerine uygun bir stadyum inşa edeceğiz.

Akyurt ilçemize 1 milyon 800 bin metrekaare alan üzerine kurulu uluslararası standartlarda bir fuar merkezi inşa ediyoruz.

Ankara-Yozgat-Sivas-Erzincan yüksek hızlı tren hattının çalışmaları devam ediyor.

Ankara-Afyonkarahisar, Uşak ve İzmir hattının da çalışmalarına başlayacak, Ankara’yı hızlı trenin merkezi, kesişme noktası, ortak istasyonu konumuna yükselteceğiz.

Ankara merkez olmak üzere üç otoyol projesini tamamlayacağız.

Kuzey Ankara Protokol Yolu Kentsel Dönüşüm Projesi, Mamak Kentsel Dönüşüm Projesi, 50'inci yıl kentsel dönüşüm çalışmaları devam edecek.

Güneykent adını verdiğimiz bir projeyle, Ankara'ya 500 bin kişilik yeni bir şehir kazandıracağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sadece Ankara, Diyarbakır, İzmir ve İstanbul değil, seksen bir vilayetimiz için hazırladığımız projeleri yeni Hükümet dönemimizde başta büyük şehirler olmak üzere başlatacak, en kısa zamanda tamamlayacağız.

Değerli Milletvekilleri, İktidarımız döneminde bölgesel kalkınma projelerimizi çok yönlü ve kararlı şekilde hayata geçirdik. Güneydoğu Anadolu Projesi, Doğu Anadolu Projesi, Konya Ovası Projesi gibi bölgesel kalkınma projelerini hızla uygulamaya koyduk. Son olarak, çıkardığımız kanun hükmünde kararname ile Konya'da KOP ve Erzurum'da DAP bölge kalkınma idarelerinin kuruluşlarını da gerçekleştirdik.

Ülkemizde ilk defa cazibe merkezi niteliğindeki şehirlerimizin bulundukları bölgelere ekonomik güç, dinamizm ve kalkınma ivmesi kazandırmasına yönelik programları uygulamaya koyduk.

Geçmiş uygulamalar temelinde, yurdun her yerinde bölgesel gelişmenin hızlandırılmasına yönelik program ve projelerimizi güçlendireceğiz ve yaygınlaştıracacağız.

Kalkınma ajanslarının kaynaklarını ve imkânlarını artıracaktır.

Bölgesel ve sektörel teşvik sistemini güçlendireceğiz.

Gelişme düzeyi zayıf kalan bölgelerimizin cazibe merkezi şehirler etrafında kentleşmesini ve daha hızlı kalkınmasını teşvik edeceğiz.

KÖYDES ve BELDES programlarıyla köylerimizde ve beldelerimizde içme suyu, yol ve benzeri temel ihtiyaçların karşılanması için hummalı bir çalışma yaptık.

Önümüzdeki dönemde de kentler ve kırsal alanlar arasındaki gelir ve refah farkını dengelemek için özel gayret sarf edeceğiz.

KÖYDES Program'ını, kaynaklarını artırarak, kapsamlı bir kırsal kalkınma programına dönüştüreceğiz.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, göreve geldiğimiz günden bu yana, dış politikada temel hedefimiz Türkiye'yi bölgesel bir güç ve küresel bir aktör yapmak, uluslararası sistemin belirleyici ülkelerinden birisi hâline getirmek oldu. Bu nedenle, dış politikada sorun odaklı yaklaşım yerine vizyoner bir yaklaşım benimsedik.

İktidara geldiğimizden bugüne kadar, demokrasimizin güçlenmesi, ülkemizin bölgesel ve küresel sorunlarda daha etkin ve belirleyici bir aktör hâline gelmesi için Avrupa Birliğine tam üyeliği stratejik bir hedef olarak gördük. Bu süreçte, bazı ülkelerin haksız muhalefetine, yolumuza çıkartılan suni engellere rağmen tam üyelik hedefimiz yolunda gerekli adımları kararlılıkla atmaya devam edeceğiz.

Kıbrıs'ta Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkının ve Türkiye'nin stratejik çıkarlarını gözeterek, iki toplumlu ve iki kesimli, tarafların siyasi eşitliğine dayanan kapsamlı bir çözüme ulaşılması yönündeki çabaları sürdüreceğiz.

Derin tarihî ve kültürel bağlarımızın bulunduğu Orta Doğu ile ilişkiler ülkemizin dış politikasına güç katan önemli bir stratejik unsurdur.

Türkiye ile Orta Doğu coğrafyası arasındaki mevcut ekonomik ilişkileri derinleştirmeye yönelik çabalarımız bu dönemde daha da güçlenerek sürecektir.

Orta Doğu'da son dönemde cereyan eden değişim hareketlerinin, bölgenin daha demokratik, şeffaf ve etkin yönetimlere kavuşması bakımından önemli fırsatlar barındırdığını düşünüyoruz. Bu sürecin, kardeş halklarımızın meşru özlem ve taleplerini karşılayacak şekilde neticelenmesi ve bölgenin bu süreçten daha demokratik, daha istikrarlı ve daha müreffeh olarak çıkması için her türlü gayreti göstereceğiz. Nihai istikrarın ancak yönetimlerin meşruiyetlerini halktan aldıkları sistemlerle sağlanabileceği anlayışıyla, kardeş bölge halklarının meşru taleplerinin karşılanacağı reformların gerçekleştirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Özellikle, Suriye, Libya, Mısır, Tunus ve Yemen'de, bir an evvel iç barış, huzur ve istikrarın tesis edilmesi için aktif bir politika izliyoruz, izleyeceğiz.

Bu ülkelerdeki siyasi istikrarsızlık ortamının yol açtığı insani sorunların halli için her türlü yardımı yapıyoruz, yapmaya da devam edeceğiz. Hükûmetimiz, Libya'daki kriz baş gösterdiğinde, tarihin en büyük tahliye operasyonlarından birini yaparak 25 binin üzerinde sivilin ülke dışına transferini sağladı. Hâlen Suriye'deki güvenlik sorunları sebebiyle sınırı geçerek ülkemize sığınan 10 bin civarındaki Suriyeli kardeşimize her türlü insani yardım ve destek hizmetini sunuyoruz.

Türkiye, Irak'ın güvenlik, barış ve demokrasiye kavuşması için en fazla çaba sarf eden ülkelerin başında oldu.

Bölgede istikrarın sağlanmasının en önemli koşullarından biri, Filistin sorununun insani ve barışçıl bir yolla çözülmesidir. Barışın anahtarı, Birleşmiş Milletler kararları kapsamında, birbiriyle barış içinde yaşayan iki devletli çözümden geçiyor. Bu doğrultuda, Türkiye, gerek Filistin uzlaşmasının sağlanması gerekse de barış sürecinin yeniden canlandırılması için aktif çaba göstermeye devam edecek.

Sivil toplum kuruluşları tarafından Gazze'ye insani yardım amacıyla gönderilen sivil konvoyla yapılan saldırının ilgili uluslararası platformlarda takipçisi olacağız.

İsrail, uluslararası hukuka ve her türlü insani değerlere aykırı bu yasa dışı eyleminden dolayı resmen özür dilemedikçe, bu menfur olayda... *(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)* ...hayatlarını kaybeden vatandaşlarımızın yakınlarına tazminat ödemedikçe, Gazze'ye yönelik ambargoyu kaldırmadıkça iki ülke arasında ilişkilerin normalleşmesi düşünülemez. *(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)*

Balkan ülkeleriyle ilişkilerimizi güçlendirmeye, barış, huzur ve istikrarın sürekli hâle gelmesine katkı sunmaya devam edeceğiz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Kafkaslarda barış ve istikrarın temin edilmesi ve korunması ülkemiz açısından stratejik bir önceliktir. Türkiye, Güney Kafkasya'da barış, istikrar ve refahın tesis edilmesi, Azerbaycan toprakları ile Yukarı Karabağ'daki işgalin sona erdirilmesi ve böylelikle Kafkaslardaki bütün akraba toplulukları arasındaki ilişkilerin düzeltilmesi için çaba göstermeye devam edecektir. Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleşmesi dâhil olmak üzere Kafkaslarda en geniş barış, istikrar ve refah ortamının doğması gerektiğine inanıyoruz.

İktidarlarımız süresince yürüttüğümüz aktif ve ön alıcı dış politika neticesinde bugün Türkiye bölgesel ve küresel aktör konumuna yükseldi. Uzun yıllar boyunca

sadece kriz ve afetlerle anılan Türkiye imajının yerini, uluslararası barış ve güvenliğin tesisi için görüşlerine ihtiyaç duyulan ve özgün vizyonuyla çözüm üreten Türkiye algısı aldı. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; dünyanın son derece stratejik bir coğrafyasında köklü bir tarih ve medeniyete yaslanan büyük bir milletin vekilleri olarak ne kadar gurur duysak azdır.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında 2023 hedeflerine doğru ilerleyen ülkemiz, bölgesinde ve küresel düzeyde imrenilerek bakılan başarılarına koşar adımlarla devam edecektir.

Daha önceki hükümet programlarımızdaki hedeflerimizi gerçekleştirdiğimiz gibi buradaki hedeflerimizi de inşallah gerçekleştireceğiz. Böylece milletimizi ileri demokrasiye, daha çok refaha, daha çok sosyal adalete, daha güçlü bir Türkiye'ye kavuşturacağız.

Toplumumuzu oluşturan tüm kesimleri kucaklayan bir anlayış içinde çalışmalarını yürütecek olan Hükümetimiz, aziz milletimizden ve yüce Meclisten bir kez daha güven ve destek bekliyor.

Çalışmalarımızı başta muhalefet partilerimiz olmak üzere, sivil toplum kuruluşları ve ilgili tüm taraflarla diyalog ve iş birliği içinde şeffaf biçimde yürüteceğiz.

Bütün bu çalışmalar sonucu elde edilecek olan başarılar sadece bize ait olmayacak, tüm tarafların katkısıyla milletimizin başarısı hâline gelecektir.

Bu yeni dönemin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Allah yâr ve yardımcımız olsun, yolumuz, bahtımız açık olsun diyor, sizleri sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.⁹⁵ (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)

⁹⁵ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 24, Cilt 1, Birleşim 6, Sayfa 79-100*

11 Temmuz 2011 Pazartesi**61. Cumhuriyet Hükümetinin (IV. Erdoğan Hükümeti) Programı'nın Görüşmeleri Sırasında Yaptığı Konuşma**

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, çok Değerli Milletvekilleri; yüce heyetinizi bir kez daha selamlıyorum.

61'inci Hükûmet Programı üzerinde görüş, öneri ve eleştirilerini Genel Kurulla paylaşacaklarını zannettiğim muhalefet maalesef Hükûmet Programı üzerinde herhâlde pek konuşma veyahut da programı okuma fırsatını bulamadılar. Dolayısıyla Hükûmet Programı'yla ilgili de burada en ufak bir şey duymadım, dinlemedim, zaman zaman da kendimi âdeta sanki yargı salonunda hissettim çünkü sadece burada bu konuşuldu. Biz Hükûmet Programı'nı tartışacağımızı zannediyorduk ve ben buna rağmen yine de konuşmacılara şahsım, grubum adına teşekkür ediyorum.

Hükûmet Programı'yla ilgili yapılan eleştirilere veyahut da burada yapılan konuşmalara geçmeden önce, biliyorsunuz, on altı yıl önce bugün, 11 Temmuz 1995'te Bosna-Hersek'in "Srebrenica" adlı kasabasında bir toplu katliam gerçekleştirildi. Savaşın, çatışmalardan, soykırımdan kaçan 10 binlerce Müslüman Boşnak Birleşmiş Milletlerin "güvenli bölge" olarak ilan etmesi nedeniyle Srebrenica kasabasına sığınmıştı. Radovan Karadžić ve Ratko Mladić komutasındaki milisler kasabayı ele geçirdiler ve bugün dahi tam rakamı bilinmeyen, 10 binin üzerinde olduğu tahmin edilen masum sivilleri birkaç gün içinde toplu katliama tabi tuttular. Geç de olsa Karadžić'in ardından "Kasap" lakabıyla tanınan Mladić'in de yakalanması, adalete teslim edilmesi Srebrenica üzerindeki kurşun gibi ağır atmosferi bir nebze olsun dağıtmıştır.

Geçen yıl törenlere ben katılmıştım, bu yıl da Başbakan Yardımcımız Bülent Bey katıldılar. Oradaki bütün şehitlere Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine sabırlar temenni ediyorum. Tabii, hâlen aydınlatılması gereken karanlık noktalar olduğunu, hâlen adalete teslim edilmeyi bekleyen zanlılar olduğunu, nereye gömüldüğü bilinmeyen yüzlerce, belki de binlerce kayıp olduğunu biliyoruz. İşte bu nedenle Srebrenica katliamını unutmayacak, unutturmayacağız.

Avrupa'nın ortasında bir daha benzer katliamlar yaşanmaması için Türkiye olarak bu meseleyi takip etmeye devam edeceğiz. Ben buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundan bir kez daha Boşnak kardeşlerimize yürekten dayanışma mesajlarımızı iletiyorum. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; 12 Haziran seçimleri elbette Türkiye'de her kesime çok önemli mesajlar verdi. Bu mesajları alanlara ne mutlu. Ben burada özellikle bir hususu altını çizerek bir kez daha ifade etmek istiyorum. 1945 yılında Türkiye çok partili döneme adım attı. 1950 yılında ilk kez millet iradesi sağlıklı bir şekilde sandığa yansdı. 1945'ten bugüne kadar demokrasimiz inişli çıkışlı dönemlerden geçti, çok badireler atlattı, müdahaleler yaşadı. Yaşanan tüm sancılara, acılara, tartışmalara rağmen demokrasimiz sürekli olgunlaştı, sürekli ilerleme kaydetti ve standartlarını her geçen gün daha da ileri seviyelere taşıdı. Açıkçası, 12 Haziran seçimleri, Türkiye'de demokrasinin ulaştığı seviyeyi ve artık sahip olduğu ileri standartları göstermesi bakımından özellikle önemlidir.

İster profesör olsun ister çoban, bu milletin her bir ferdi serbestçe oyunu kullanıyor. Kendi hür iradesiyle kendi tercihini yapıyor. Millet seçimler yoluyla her tartışmaya, her soru işaretine, her anlaşmazlığa ve uyuşmazlığa çok net bir şekilde hakemlik yapıyor ve söylenmesi gerekeni en güzel şekilde söylüyor ve Sayın Milletvekilleri, 12 Haziran akşamı sandıkların açılması ve ortaya çıkan tablo “Egemenlik kayıtsız şartsız millettir” ilkesine eğer inanıyorsak o zaman yapılması gereken, muhalefet başını iki elinin arasına alacak “Biz nerede, ne yanlış yaptık da acaba yüzde 50 AK PARTİ’ye gitti?” diye bunu düşünmesi lazım. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bunu düşünmesi lazım. Yani yüzde 26 alacaksın asıp keseceksin, yüzde 13 alacaksın asıp keseceksin. Yok böyle bir şey. Egemenlik kayıtsız şartsız milletinse buna teslim olacaksın. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* 2 kişiden 1 kişi AK PARTİ’ye oy verdi.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Kimseye teslim olmayız biz.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Millet, seçimler yoluyla her tartışmaya, her soru işaretine, her anlaşmazlığa ve uyuşmazlığa çok net bir şekilde hakemlik yapıyor ve bu hakemliğin neticesidir 12 Haziran. Hakemliğe kulak asmayanları hakem sahadan atar. Bağırıp çağırma bu iş olmaz, bunu böyle bilin. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

12 Haziran seçimlerinde gerek katılımın yüzde 87 gibi çok yüksek bir orana ulaşmış olması gerek temsil noktasında yüzde 95’lik bir oranla Meclisin çok kapsayıcı bir şekilde teşekkül etmesi milletimizin bu noktadaki basiretini açık ve net olarak ortaya koymuştur. Aziz milletimizin sahip olduğu bu demokratik olgunluğun aynı derecede Parlamente’ye ve siyasete de yansması en büyük arzumuzdur. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, bugün artık, dünün söylemleriyle, dünün kelimeleriyle, düne ait parametrelerle yolumuza devam edemeyiz. Çatışmaya, çekişmeye, birbirinin paçasından tutarak aşağıya çekmeye, karalamaya, iftiraya dayalı bir siyaset anlayışı Türkiye’nin hak ettiği bir siyaset anlayışı değildir. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Siyasetçiler -bunun altını çiziyorum- millet kadar vizyon ve ufuk sahibi olmak durumundadır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Siyaset kurumu milletle aynı frekansı tutturmalı, aynı yöne bakmalı, Türkiye’nin ulaştığı standartlara paralel bir duruş sergilemek zorundadır.

Bakınız, ben şu hususu her fırsatta ifade ettim: Demokrasilerde muhalefet en az iktidar kadar önemlidir ama muhalefet konumunu bilemiyorsa, marjinalleşiyorsa, o zaman bu ülkede ileri demokrasiden bahsedemeyiz.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) — Sizden mi öğreneceğiz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hele hele ana muhalefet marjinalleşirse bu çok büyük bir tehlikedir. Siz kalkar da “2 arkadaşımız burada yemin etmedikçe biz yemin etmeyeceğiz” dersiniz, bu marjinal bir düşüncedir ve bak, geldiniz, yemin ettiniz. Ne oldu? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ne oldu? Bin düşüneceksin, bir konuşacaksın. Böyle olmazsa, işte böyle olur. Bir taraftan “Millî irade, millî irade, millî irade...” diyeceksin, ondan sonra millî iradeye “Tamam, sen 12 Haziranda konuştun, bundan sonrasına karışma” diyeceksin. Öyle şey olur mu yahu? Millî irade sana “Gel, Parlamente’ye konuş” dedi, “Git, dışarıda, Atina’da Parlamente’yi şikâyet et”

demedi. Burada konuşacaksın, burada! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ne varsa burada konuşacaksın ve burada konuşacak sözü olmayanlar Atina'ya gider ve durum çok daha farklı hâle gelir.

Onun için, ben, İç Tüzük'ün 2'inci maddesini filan şöyle bir okumanızı tavsiye ederim. Bugüne kadar buradaki durumunuz aslında çok farklıydı ama biz onu hiç gündeme getirmediğimiz, nezaketimizin gereği idi ve orada da aslında sizin bu salona girmemeniz gerekirdi, girememeniz gerekirdi ve bu İç Tüzük'te var...

MUHARREM İNCE (Yalova) — Aslan gibi de gireriz! Senden mi izin alacağız? Böyle bir şey olur mu yahu?

BAŞKAN — Sayın İnce... Sayın İnce...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve İç Tüzük'e göre de bir İç Tüzük ihlali yapılmıştır.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bizi buraya millet gönderdi. İstedğimiz zaman gireriz.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) — Sen kim oluyorsun da böyle konuşuyorsun!

MUHARREM İNCE (Yalova) — İstedğimiz zaman gireriz.

UMUT ORAN (İstanbul) — Size mi soracağız girip çıkmayı?

(CHP sıralarından "İstedğimiz zaman girer çıkarız" sesi)

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yemini ettikten sonra istediğin zaman girersin ama yemin etmeden durumun tribündekiler gibidir, farklı değildir.

Bakınız, değerli arkadaşlarım...

UMUT ORAN (İstanbul) — İşine bak, işine bak!

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bir ustaya yakışmıyor.

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İktidar önüne 2023 gibi bir vizyon koymuşken muhalefet hâlâ o tartışmaları yürütüyorsa, hâlâ bunları sürdürüyorsa, hâlâ eskinin gündemine, eskinin meselelerine takılıp kalıyorsa 1940'ları aşip bugünlere gelemiyorsa biz bunu ülke adına sağlıklı bir hizmet ortamı olarak görmeyiz. Muhalefet en az iktidar kadar vizyon sahibi olmalıdır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* 12 Haziran seçimlerinden çıkan en net mesaj budur. Hâlâ bir şey öğrenmeyecek misiniz ya? İşte Kasım 2002, tablo ortada. Geliyoruz 22 Temmuz, tablo ortada. Geliyoruz 12 Hazirana, tablo ortada. Bir kendi hâlinize bakın, bir de AK PARTİ'ye bakın. Her şey ortada. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Ve bu aziz millet, bu sevgili millet AK PARTİ'ye zikzak yaptırmadı, hep tırmandırdı. Ama sizde istikrar yok ve onun için de sizi muhalefete mahkûm etti. Burada düşüneceksiniz, nerede yanlışımız var diye düşüneceksiniz. Biz hep bunu düşündük, hep bunu halkımızla paylaştık. En geniş manada kamuoyu araştırmalarını yaptırarak. Acaba biz yüzde 46'dayken yüzde 54 niye? Yüzde 34'teyken hemen araştırdık, yüzde 56, yüzde 66 niye? Burayı da biz almamız lazım, bunlar üzerinde de bizim bir tasarrufumuzun

olması lazım. Hep bunları çalıştık, devamlı ders çalıştık ve seksen bir vilayette biz varız ama siz seksen bir vilayete daha yeni yeni gitmeye başladınız ve bundan dolayı da biz gururluyuz, seviniyoruz. Niye? Siyaseti seksen bir vilayette yapmamız lazım. Bunun sürekli uyarısını yapa yapa bugüne geldik, şimdi CHP ilk defa bu seçimde bunu yaptı, dilerim ki MHP de yapar, MHP'nin de yapması lazım.

MUHARREM İNCE (Yalova) — 85 korumayla gideceğiz tabii değil mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hep beraber bu illerin tamamında bulunmak gerekir.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Sen kendine ders ver, başkasına verme!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben dersi aldım ve gayet iyi de çalışıyoruz, netice de ortada. Siz ne haldesiniz, ona bak. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Biz şunu samimiyetle arzu ediyoruz: Muhalefet bizi eleştirsün, muhalefet yapıcı eleştiriler getirsin, yapıcı öneriler getirsin. Bu şekilde hep birlikte, şu çatının altında, ülkemiz için, milletimiz için hizmet üretelim. Yapıcı eleştiriden asla yüksünmeyiz; istişareden, müzakereden asla kaçınmayız; milletin istifadesine olan her işte el birliği yapmaktan, bir ve beraber çalışmaktan asla gocunmayız. Bizi buraya millet gönderdi ve en nihayetinde hepimiz millet için varız ve millet için çalışıyoruz.

Şimdi, bakınız Değerli Milletvekilleri, 12 Eylül halk oylamasının ardından, 12 Haziran seçimlerinde millet bize şu iki mesajı gayet açık verdi:

Bir: “Yeni bir anayasa yapın” dedi.

İki: “Millî birlik ve kardeşlik sürecini kararlı şekilde sürdürün.”

12 Eylülde ortaya çıkan yüzde 58 “evet” oyunun da, 12 Haziranda AK PARTİ’ye verilen yüzde 50 desteğin de verdiği en önemli mesaj işte budur.

Ben burada bulunan her bir arkadaşımın yeni bir anayasa konusunda istekli ve arzulu olduğunu zannediyordum ama dinlediğim konuşmalarda gördüm ki peşinen, şimdiden “Biz yeni bir anayasa çalışmasında iktidarla yokuz” havası var. Doğrusu buna üzuldüm. Bakın, yine ön kabuller... Daha önce çünkü aynı durumlardan geçtik. “Kapağını açarız, kapatırız veya bize bir çay içmeye gelirler, o kadar...” Bize bu söylendi. Yine anayasa çalışması içindi. Mecliste o zamanki Meclis Başkanımız Sayın Toptan davet yaptı. O davete o zaman Cumhuriyet Halk Partisi dışında MHP ve BDP “evet” dedi ama CHP o davete “evet” demedi. Anayasa çalışmasıydı. Niye? Hiçbir zaman yok. Yirmi altı maddelik paketle ilgili bir çalışma, “Gelin, bunu yapalım” dedik ve bu çalışmaya yönelik birçok sıkıntılar orada da bu paketin içine konulabilirdi ama baktık ki karşımızda bir üçlü blok: CHP, MHP, BDP. Burada sadece bir nakarat... Geldiler, çıktılar kürsüye, o nakaratı okudular, gittiler, başka bir şey yok ve oylamalara da -ne yapmadılar- katılmadılar. Ee, niye katılmıyorsunuz? Katılın. Demokrasinin gereği bu değil mi? Parlamentoda üye olmanın görevi bu değil mi? İşte bugün bu yaptıklarının tersini orada yaptılar. Farklı bir şekilde yaptılar. Birinde yemin etmemişlerdi, birinde de yemin etmiş olarak aynı şeyi yaptılar. Bunlar demokrasiye yakışmıyor, egemenlik olayına yakışmıyor. Diyorum ki: “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir” anlayışı size verilmiş bir yetki, bunun gereğini yapın. “Evet” dersiniz, “hayır” dersiniz veya bunun üçüncü bir alternatifi vardır, çekimser kalırsınız. Bunlardan birini yaparsınız ama gelin, bunu burada yapın. Yapmadılar. Ee,

ne oldu? Burada bir mücadele, on beş gün ve bize ne dediler? “Aceleniz niye? Anayasa gibi önemli bir şeyi yapıyoruz, aceleniz niye?” Bundan daha acil ne olur? On beş gün gece gündüz çalıştık ve Parlamentodan çıkardık, millete gittik. Ne oldu? Meydanlarda muhalefet “hayır” dedi, biz de meydanlarda “evet” için gayret ettik ve yüzde 58 bizim halkımız bize, bu Anayasa’ya “evet” dedi. Demek ki bak, millet ibreyi düzeltiyor, işin gerçeği bu.

Şimdi de biz yeni bir anayasa için çağrımızı yapıyoruz ama bu çağrıya, bakıyoruz, daha ilk günden “Şu var mı, bu var mı?” Ya, “Şu var mı?”yı, “Bu var mı?”yı bırakalım lütfen. Oturalım masaya, neyin olması gerekiyor, bunu konuşalım, ortak akıl oluşturalım, orada bunları konuşalım. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Daha masaya oturmadan, âdeta yine bir yargı mensubu gibi hesaba çekmenin anlamı yok. Masayı kuralım. Oturalım bu masada, Anayasa’yı konuşalım. Ama sizin, Allah aşkına, gerçekten böyle bir derdiniz Yoksa böyle bir probleminiz Yoksa kusura bakmayın, biz mevcut yasalarla da bu ülkeyi idare ederiz.

Ha, şunu diyorlar: “Ee, şu anda 326 -Meclis Başkanımızın dışında- oya sahipler, istediğimi yaparım havasında gidiyorlar.” Değerli arkadaşlar, bakın, biz bir defa -işin felsefesi olarak söylüyorum- çoğunluğun azınlığa tahakkümüne karşı olan bir anlayışın mensubuyuz. Ama bunu söylerken, kusura bakmayın, azınlığın da çoğunluğa tahakkümüne müsaade etmeyiz, bunu da böyle bilersiniz, *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* bunu da böyle bilersiniz.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Sayın Başbakan, az önce “Teslim olacaksınız” demediniz mi?

BAŞKAN — Sayın İnce...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve şu anda 326 milletvekilinin burada yapması gereken neyse biz bunu yapacağız, bunu yapacağız, bunu yapmaya mecburuz çünkü milletimiz bize “Orada git, çalış” dedi, “Yat” demedi ve çalışacağız ve buradan yasalar çerçevesi içerisinde çıkarılması gereken neyse, bu yasaları da buradan çıkaracağız çünkü biz hizmet edeceğiz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Şimdi, bu aşamadan sonra bize düşen, işte bu iki meselede samimiyetle çalışmak, verilen sözlerin arkasında durmak, Türkiye’yi artık çok farklı bir boyuta, çok farklı standartlara hep birlikte taşımaktır.

Dikkatinizi çekiyorum değerli arkadaşlarım: Terörün bu ülkeye maliyeti 30 bini aşkın insanımızın hayatını kaybetmesinin yanında, bir hesaplamaya göre 300 milyar doların üzerinde bir ekonomik bedel olmuştur. Bu 300 milyar dolar ekonomiye, özellikle de istihdama harcanmış olsaydı bugün Türkiye nerelerde olurdu, bunu ben muhayyilenize bırakıyorum.

Terörün yanında modern, demokratik, katılımcı, özgürlükçü bir Anayasa’mızın olmaması en az terör kadar bu ülkeye bedel ödetmiştir, maliyet yüklemiştir. Enflasyondan faizlere, yatırımlardan borçlanmaya kadar ekonomiyi, günlük hayatı, sokağı, mutfağı ilgilendiren her gösterge geçmişte yaşanan istikrarsızlık ve güvensizlik ortamlarından ziyadesiyle etkilenmiştir.

Son dokuz yılda kaydettiğimiz ilerleme istikrarın, güven ortamının, demokratikleşme alanında attığımız adımların, aktif dış politikanın bir neticesidir. Anayasa ve terör

sorununu da geride bıraktığımızda, inanın Türkiye tüm zincirlerinden kurtulmuş ve bu şekilde de geleceğe yürüyecektir, bunu böyle bilmenizi isterim. Yeter ki safralarımızı atalım, yeter ki yüklerimizden kurtulalım, yeter ki bize ayak bağı olan meseleleri çözelim, bizi engelleyen, bizi yavaşlatan sorunları geride bırakalım.

Değerli arkadaşlarım, yine programla ilgili “Hep bu programda -cek, -cak var” deniyor. Gelecek zaman sigasıdır -cek, -cak. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Biz 2023’ü ve onun önünde dört yılı konuşuyoruz, tabii “-cek, -cak” diyeceğiz, şimdiki zaman sigasıyla konuşulmaz veyahut da geçmiş zamanla konuşulmaz. Ama dokuz yılda yaptıklarımız da var bu programın içerisinde, herhâlde bunu da okumuşsunuzdur. Okuduysanız orada neler yaptığımızı da görüyorsunuz ve bir de ya uçaklarla uçuyorsunuz, sağa sola gidiyorsunuz ya, şu yollardan gidip geliyorsunuz, şu barajlardan sular içiyorsunuz ya, artık bunları görmemezlikten gelmeyin. Marifet iltifata tabidir ya. Bunları da artık görün. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Yani şu hastanelerimizin, şu okullarımızın hâlini görün.

MUHARREM İNCE (Yalova) — İsmet Paşa’nın sayesinde çok partili yaşam oldu.

BAŞKAN — Sayın İnce, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geç o işi canım.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Onun için mi dua ediyorsunuz İsmet Paşa’ya?

BAŞKAN — Sayın İnce...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geç o işi, geç, geç...

MUHARREM İNCE (Yalova) — Onun sayesinde Başbakan oldunuz.

BAŞKAN — Sayın İnce, lütfen sabredin.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geç o işi, geç o işi...

MUHARREM İNCE (Yalova) — Onun için mi dua ediyorsunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Geç o işi. Ne alakası var, ne alakası var?

MUHARREM İNCE (Yalova) — Kim geçti çok partili yaşama?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İsmet Paşa’nın sayesinde bu ülkenin ne bedeller ödediğini de biz biliyoruz, bunları da biliyoruz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Hadi geç, geç o işi. *(CHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — Yazıklar olsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Konya Alâeddin Camisi’yle alakalı İnönü’ye talimat veriyor “Burayı restore ettir” diye çünkü ahır olarak kullanılıyordu...

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bunu nerede okudunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...ve temizletmiyor, restorasyonunu yaptırmıyor. Ebediyete intikal ediyor Atatürk ve orayı restore ettirmek de bize kalıyor. Bundan haberin var mı? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MUHARREM İNCE (Yalova) — Bunu nereden okuduysanız...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hepsi belge, belge.

MUHARREM İNCE (Yalova) — ...cumhuriyet düşmanı bir yazardır.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Benim maâdım belgelerle konuşmaktır, havada tavada değil, bunları öğreneceksiniz.

MUHARREM İNCE (Yalova) — Yazıklar olsun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, faizlerin tek haneliye döndürülmesi hayali dahi güç bir hedefti, yüzde 63'ten aldık faizi, yüzde 63 ve bugün faizler, düşünün yüzde 8'e indi. Bunu tabii, ben, Sayın Bahçeli'ye söylüyorum, sizin iktidarınız dönemi, üç buçuk yıl ve Merkez Bankasının gecelik faizi -burası da çok önemli- biz geldiğimizde bir felaketti ve bu konuda da attığımız adımlar çok çok önemli. Bakınız, şunu çok açık, net ifade etmek durumundayım. Özellikle gecelik faizlerin yüzde 7.500'e ulaştığı günleri yaşadık bu ülkede ve hepsinden daha da fecaati -o da tabii, bizler için çok önemli- borç almada -11 Kasım 2002 itibarıyla söylüyorum- yüzde 57 faiz ödedik, bugün yüzde 1,5. Bakın, nereye geldik? Bankaların gecelik faizinin bugün geldiği nokta 6,5; 7.500'den 6,5'a. Bunu artık belgelerle konuşuyoruz, her şey, bu kayıtlarda olan bir şey. Borçlanma vadesi 9,5 aydı, bugün yıllık ortalama 49,6 ay. Buraya geldik. Burada son derece çarpıcı bir rakamı da sizlerle paylaşmak istiyorum. Bakınız, enflasyon 30'du ama şimdi enflasyon 6'da. Sizden böyle devraldık. Şimdi buradayız ve...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Biz neyle devraldık Sayın Başbakan, bir de onu anlatın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Onu sizden önceki iktidara sorun, biz sizden böyle devraldık. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Ben sizden nasıl devraldığımızı soruyorum. Sizden böyle devraldık, buraya getirdik.

Ve çok daha enteresani, 2002 yılında Türkiye'de 92 bin adet otomobil satılmıştı, 2010 yılında tarihî bir seviye gerçekleşti ve bir yıl içinde tam 510 bin adet otomobil satıldı. 2010 yılının ilk altı ayında 186 bin otomobil satılmıştı, bu yılın ilk altı ayında ise 290 bin adet otomobil satıldı. Nereye geldiğimizi göstermesi bakımından yani böyle giderse otomobil satışı 1 milyona inşallah yaklaşacak.

Değerli arkadaşlarım, otomotiv sanayisinde üretimimiz özellikle karma olduğunda, 1963 yılında otomobil, kamyon, minibüs, traktör yani toplam otomotiv sanayisi üretimimiz 11 bin adetti 63'te, 80 yılında 68 bin adet, 90 yılında 239 bin adet, 2002 yılında 357 bin adet. Şimdi 2010 yılı toplam üretimini söylüyorum, 1 milyon 125 bin adet. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bu yılın ilk altı ayında 645 bin adet. Buradayız.

Bir başka önemli gösterge, 2002'de Türkiye'nin toplam yatırımı, özel artı kamu, 58,6 milyar Türk lirası. 2010 yılında ne kadar biliyor musunuz? 207 milyar Türk lirası.

Krediler: Mevduat bankalarının yurt içinde verdikleri toplam kredi miktarı neydi biliyor musunuz? 2002'de 32 milyar Türk lirası kredi verilmiş, 2010'da 421 milyar Türk lirası, bugün ulaştığımız rakam 499 milyar Türk lirası. *(MHP sıralarından "Borç ne oldu?" sesi)*

Size ben bu kürsüde hesabı kitabı öğretmedim. Öğrenemeyeceksiniz bu işi! Öğrenemeyeceksiniz bu işi! *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bakın, defaatle söyledim, millî gelire oranla biz geldiğimizde yüzde 73'tü, şimdi ise bu yüzde 41'e düştü. Olay bu kadar açık. Öğrenin bunları öğrenin! Daha öğrenemeyeceksiniz!

Şu anda Türkiye eğer büyümede dünyada yüzde 11’le birinci sıraya çıkmışsa hikmeti bu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Herkes dünyada birinci olan Türkiye’yi konuşuyor, siz ise yetişemediğiniz üzüme “Koruk” diyorsunuz.

MUHAMMED İNCE (Yalova) — Cami arazisinin imarını değiştirip rezidans yaptı mı? Kaç tane cami arazisi değişti, ticarî alana çevrildi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yanınızdakine biraz sahip olun, ağzından çıkanları duysun! Cami arazilerini rezidans yapmak size yakışır, bize değil! Onları siz iyi bilirsiniz! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUHAMMED İNCE (Yalova) — Sayın Başbakan, ben milletvekiliyim, ben milletvekiliyim. Benimle konuşacaksınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, 76 üniversiteye 89 üniversite ilave ettik, 89 ve bu devam edip gidecek ve şimdi vakıf, devlet değil, bunun yanında özel sektör de üniversite kurabilecek. Eğer “Buyurun, beraber yapalım” derse yapacağız.

Burada Sayın Genel Başkan bir ifade kullandı, Kılıçdaroğlu; diyor ki: “Gelin, üniversiteler kendi rektörlerini kendileri seçsin.” Bunu şimdi söylüyorsunuz değil mi? Bunu Kemal Gürüz’ün olduğu yerde, Teziç’in olduğu zamanlarda niye söylemediniz? (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) O zaman CHP yok muydu? Niye o zaman söylemediniz? Şimdi mi geldi aklınız başınıza? Ve çıktılar “Biz YÖK’ü kaldıracağız.” Kusura bakmayın, YÖK’ü biz reforme ederiz, varız ama YÖK’ü niye kaldıralım? Bu üniversitelerin bir denetimi, bir düzenlemesi gerekmez mi? Ha rektörlerin ataması, vesairesi falan bunların hepsini konuşuruz. Bunların hepsini üniversiteler kendileri yapsın. İmtihanlar nasıl yapılacak? Bunların hepsini otururuz, konuşuruz; hepsi eyvallah. Ama bir denetleyen, bir düzenleyen kurumun olması bu işin gereğidir ve kaldı ki YÖK’ü kuran biz değiliz ve YÖK’ten en çok nemalanan sizsiniz, siz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sizsiniz!

Bu üçüncü dönemimizde biz yine “güven” diyoruz, istikrar” diyoruz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) — Sayın Başbakan, hani yeni anayasa yapacaktınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Kardeşlik, hukuk ve demokrasi” diyoruz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) — Vesayet kurumlarıyla nasıl anayasa yapacaksınız!

BAŞKAN — Sayın Tanrıkulu, lütfen.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bu üçüncü dönemde çok daha gayretli, çok daha hızlı, çok daha coşkulu, çok daha heyecanlı bir biçimde reformlarımızı gerçekleştirmek, milletimizi hizmetlerle buluşturmak istiyoruz.

Bir kere bu dönemde şunu çok önemsiyoruz: Bu ülkede artık doğu, batı, kuzey, güney kavramlarının sadece birer coğrafi kavram olarak kalmasını istiyoruz. “Doğu” denildiğinde geri kalmış, “kuzey” denildiğinde göç eden, “orta” denildiğinde yoksul, “batı” denildiğinde göç alan bölgeler kavramını artık -bunu- ortadan, gündemden

düşürmek istiyoruz. Bizim için Türkiye haritası her bir zerresiyle kırmızı ve beyaza boyanmıştır, bunun dışında renk kabul etmiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

74 milyonu bugüne kadar nasıl gönülden kucakladıysak bundan sonra da aynı şekilde gönülden, yürekten, samimiyetle, hasbilkile kucaklamaya devam edeceğiz. Kaygıları, endişeleri, tereddütleri gidermek, ön yargıları yıkmak biliyoruz ki bizim birinci vazifemiz. Tahrikleri aşarak, kıskırtmaları geçerek 74 milyonun her bir ferdine ulaşmak bizim sorumluluğumuzdur. Tekrar ediyorum, herkesin yaşam tarzı, inancı, dili, kültürü, fikirleri, özgürlük talebi Hükûmet olarak bizim teminatımız altındadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Bahçeli bir şey söylüyor, dil noktasında. Her zaman söylüyoruz Sayın Bahçeli, bu ülkenin resmî dili Türkçedir ama herkes ana dilini rahatlıkla kullanabilmelidir. Bunu her zaman söylüyoruz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

CEMALETTİN ŞİMŞEK (Samsun) — Bu zamana kadar niye söylemediniz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sen duymadın ben ne yapayım yani? Duyma özürlüysen kusura bakma. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yürütmeyle birlikte yasama ve yargının da aynı vizyonu paylaşması için hukuk ve demokrasi içinde mücadelemizi sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; bu üçüncü dönemde biz AK PARTİ olarak muhalefet partileriyle farklı bir tarzda, farklı bir formatta çalışmak arzusundayız eğer çalışırlarsa; bakın bunu da ben buradan açık söylüyorum. 2023 vizyonuna muhalefet partileriyle el ele, gönül birliği içerisinde hazırlanmak isteriz ve kırıcı, yıpratıcı, tahrik edici bir dil ve üslup yerine yapıcı, yol gösterici, uyarıcı bir eleştiri ve muhalefet kültürünün siyasetimize egemen olmasını istiyoruz.

Perşembe günü de bu kürsüden sizlere özet olarak okuduğum Hükûmet Programı, toplumun tüm kesimlerinde, iş dünyasında, ülkemizde olduğu kadar bölgemizde yeni bir heyecana vesile oldu. Bu programı, toplumun tüm kesimleri ve tüm siyasi partilerle birlikte, sivil toplum örgütleri, iş dünyası, üniversiteler, medya, kanaat önderleriyle birlikte yürüteceğiz. 12 Haziran seçimleriyle Türkiye’de yeni bir sayfanın açıldığına inanıyoruz. Artık hedef, bu yeni sayfanın üzerini gayet ihtimamla doldurmaktır.

Son olarak tabii burada şunu da hatırlatmak isterim: AK PARTİ hükûmetlerinin bu dördüncü programı diğer üçü gibi ulaşılabilir, gerçekleşebilir, ayağı yere basan projelerden oluşmuştur. Yapamayacağımız hiçbir şeyi söylemiyoruz, hayal ticareti, umut simsarlığı hiçbir zaman yapmadık, yapmıyoruz. İmkânların kaynaklarını...

MAHMUT TANAL (İstanbul) — Din ticareti de yapmadınız!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakın, çok ayıp oluyor!

Değerli arkadaşlar, biz dini yaşarız, tüccarlığını siz yaparsınız. Farkımız bu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Türkiye, tarihiyle kültürüyle olduğu kadar milletiyle ve tecrübesiyle büyük bir devlettir. Yeni bir Anayasa’yla biz bu kardeşliği büyütelim istiyoruz.

Ve değerli arkadaşlarım, tabii burada bir iki gerçeği özellikle vurgulamakta fayda görüyorum. Bunlara çok fazla girmeyi de istemezdim, fakat bu İmralı’yla pazarlık meselesi doğrusu beni ciddi manada rahatsız ediyor.

Bakınız, üç buçuk yıllık iktidarınız döneminde İmralı'yla da görüşmeler yapılmıştır Sayın Bahçeli. Bizim dönemimizde de bunun pazarlık olup olmadığını size kim söylüyor? Kim söylüyor size?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Gazeteler yazıyor Sayın Başbakan, gazeteler yazıyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bakınız, avukatı vasıtasıyla... Avukatıyla görüşmesi yasak mıdır?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Bir yalanlayın o zaman efendim. Söyledikleri doğru mu, değil mi?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz bunu her zaman yalanladık, bunun gereğini söyledik. Ama ben şimdi size şunu söyleyeceğim: İdam kalkmamıştı, üç buçuk yıllık iktidarınızda. Niçin bunun idamını ertelediniz?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Geç o hikâyeyi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN — Sayın Erdoğan, lütfen sözlerinizi tamamlayınız.

Buyurun.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — İdam kalkmamıştı, vardı, iktidarınız dönemiymi, niçin idamını ertelediniz?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Bayatladı o hikâye.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Siz ertelediniz.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Bayatladı o hikâye.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bütün imzalarla belgelerini size kaç kez gösterdik.

Bir diğer konu...

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Bayatladı o hikâye Sayın Başbakan, başka hikâye anlat.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Size göre hikâye, bize göre gerçek. Belgeler elimizde. Bunları hep gösterdik.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Sayın Başbakan, yanlış, o bilgileriniz yanlış.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hep gösterdik.

Bakın, ben birkaç kez, Sayın Bahçeli çok ağır ifadeler kullandı ve ben meydanlarda, kendilerine, kusura bakmasınlar, çok ağır cevap verdim, dedim ki: Bunu ispat edin, ispat etmezseniz dedim, söyledim...

OKTAY VURAL (İzmir) — İtiraf ettiniz, itiraf.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — İtiraf ettiniz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hayır, hiçbir yerde öyle bir itiraf yok.

OKTAY VURAL (İzmir) — Kendi sözünüzün esiri oldunuz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O size ait, size! Öyle bir itiraf yok. Biz bugüne kadar hiçbir terör örgütünün yöneticileriyle masaya oturmadık. *(MHP sıralarından gürültüler)*

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — O, size ait olan bir şey. Ertelersiniz, ötelersiniz! Ama bize bu asla... Bugüne kadar bizim kitabımızda bu olmamıştır ve bizler...

OKTAY VURAL (İzmir) — 2 Mayıs 2011’de Ali Kırca’ya itiraf ettiniz Siyaset Meydanı’nda. *(AK PARTİ sıralarından gürültüler)*

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Yalan söylüyorsun!

OKTAY VURAL (İzmir) — 2 Mayıs 2011’de...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dürüst değilsin! Doğru konuşmuyorsun!

OKTAY VURAL (İzmir) — Size CD’sini getireyim.

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Sayın Başbakan...

BAŞKAN — Sayın Şandır... Sayın Şandır...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Güneydoğuda, doğuda, her yerde “tek millet” diyen biziz, “tek bayrak” diyen biziz, “tek devlet” diyen biziz, “tek vatan” diyen biziz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

S. NEVZAT KORKMAZ (Isparta) — “Türkiyeli” diyen kim?

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Bir de “Türk milleti” de!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Türkiyeli” demekten de rahatsız değilim. Onu da söyleyeyim size açıkça. Hiç rahatsız değilim. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Evet, ben bu vatanın, bu milletin evladıyım ve Türkiyeliyim; bundan da rahatsız değilim. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bir diğer konu, onu da söyleyeyim; “Millet” kavramını da lütfen Atatürk’e sorun, onun millet tanımı neyse o tanımı alın, onunla beraber yola devam edelim. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MEHMET ŞANDIR (Mersin) — Atatürk “Türk milleti” demişti Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bir diğer konu daha var, onu da söyleyeyim, o da şudur değerli arkadaşlarım: Bakınız, benim, değerli arkadaşlarım, şahsımla alakalı konuda, şu andaki yargılananlarla beni aynı kefeye koyma yanlışına, bedbahtlığına düşüyorsunuz.

Bakınız, ben neden dolayı on ay yedim? Ziya Gökalp’in şu şiiri ve onun arkasındaki şu ifadelerimden dolayı, bunu burada tekrar okuyorum: “Minareler süngü, kubbeler miğfer, camiler kışlamız, müminler asker.” Bu şiir. “Bir şey beni sindiremez. Gökler, yerler açılrsa, üzerimize tufanlar, yanardağlar saçılrsa, biz oyuz ki imanıyla övündüğümüz ecdadımız titretici şeylere hiçbir gün diz çökmemiş. Zaferlerin kapusu, Anadolu’nun tapusu Malazgirt’ten ta Çanakkale’ye, imanın geçilmez kalesine kadar ecdadımızı zaferden zafere koşturan bu birliktir, bu beraberliktir.” Ben bu ifadelerden dolayı on ay

yedim. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar) Fakat sizin savunduğunuz arkadaşlarınız acaba neden dolayı şu anda sanık durumundalar? Bırakın, burada yargıya da müdahale etmeyin.

Ben son şeylerimi söylüyorum: Sayın Kılıçdaroğlu “Haklarında yargı kararı bulunanlar suçlu muydu yemin ettirilmedi?” dedi ve Anayasa’nın 38’inci maddesini okudu. Bir kere şunu hatırlatmak isterim: Bu kişiler aday gösterildiklerinde haklarında dava açılmış, iddianame hazırlanmış, tutuklu oldukları biliniyor. Buna rağmen, âdeta hukukun arkasını dolanmak, âdeta Silivri’ye genel merkezden bir tünel kazmak amacıyla bu şahıslar aday gösteriliyor.

12 Haziran seçimleri öncesinde bir televizyon programında Sayın Kılıçdaroğlu’na soruluyor “Seçildikleri hâlde yargı bu isimleri bırakmazsa ne yaparsınız?” deniliyor. CHP Genel Başkanı da diyor ki: “Yargı kararlarına saygı duyarız.” Gayet güzel. Peki, şimdi ne oldu, yargı kararına neden saygı duyulmuyor? Seçildikten sonra tahliye talepleri reddedilenler hakkında Hükümet ne yapabilir? Bizden beklenen ne? Yargıya müdahale etmemiz mi bekleniyor? Hâkimleri, mahkemeleri aramamız mı isteniyor?

MUHARREM İNCE (Yalova) — Sayın Başkan, üçer dakika süre verdiniz sayın genel başkanlara. İç Tüzük’te “Fazla verin başbakana” diye bir şey var mı? Oradan kesersiniz onu.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu siz yapabilirsiniz ama biz yapılmasına müsaade etmeyiz.

Sayın Genel Başkan bana Anayasa’nın 38’inci maddesini hatırlatıyor. Ben de Sayın Genel Başkana Anayasa’nın 138’inci maddesini hatırlatıyorum: “Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.”

Üçüncü fıkra: “Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.”

Olay budur ve teknik bir konudur. Bırakalım, yargı ne karar verecekse onu takip edelim.

Vaktimiz yok, bitti. Zaten Sayın İnce de bayağı rahatsız olmaya başladı! Ben de sözlerimi bitiriyorum, teşekkür ediyorum. (Bakanlar Kurulu ve AK PARTİ sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Erdoğan.⁹⁶

⁹⁶ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 24, Cilt 1, Birleşim 7, Sayfa 160-171*

13 Temmuz 2011 Çarşamba **Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, Bakanlar Kurulunun Güvenoyu** **Alması Dolayısıyla Teşekkür Konuşması**

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri;

61'inci Hükûmetimizle ilgili yapılan güven oylaması sonucunda gösterdiğiniz kabule şahsım, Kabinem adına özellikle çok çok teşekkür ediyorum.

Önümüzde çok iddialı, yoğun bir sürecin olduğunu biliyorum. İnaniyorum ki egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu bu kutlu çatı altında büyük bir mücadeleyi, geleceğe yönelik, hep birlikte vereceğiz. Buradaki dayanışmamız, buradaki birliğimiz, buradaki beraberliğimiz ülkemizi, Türkiye'mizi muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkarmada önemli bir imtihan olacaktır. Bu imtihanı beraber başaracağız, beraber vereceğiz.

Bu duygular içerisinde tekrar sizlere sevgi, saygılarımı sunuyor, teşekkür ediyorum.
(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ediyorum Sayın Başbakan.⁹⁷

⁹⁷ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 24, Cilt 1, Birleşim 9, Sayfa 194-195

23 Nisan 2012 Pazartesi

TBMM'nin Kuruluşunun 92. Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Cumhurbaşkanım, Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; heyetinizi saygıyla selamlıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92'inci kuruluş yıl dönümünü, Türkiye'nin ve dünyanın tüm çocuklarının Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı en samimi duygularıyla kutluyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk Başkanı olan Gazi Mustafa Kemal'i, Kurtuluş Savaşı'mızı sevk ve idare eden ilk Meclisteki tüm milletvekillerini bu vesileyle bir kez daha rahmetle ve minnetle yâd ediyorum. 23 Nisan 1920'den bugüne Türkiye'nin istiklali, istikbali ve hürriyeti için emek sarf etmiş, ter dökmüş, bu çatı altında millet için hizmet üretmiş tüm parlamenterlere ülkem, milletim adına şükranlarımı sunuyorum.

Bu anlamlı günde, Ulus'taki tarihî binada, Meclisin ilk celsesinde yapılan ilk konuşmayı da güzel bir hatıra olarak dikkatlerinize bir kelimelik bir kelimelik olması sebebiyle, az önce Değerli Başkan ifade ettiler, ben de ifade edeceğim. Bu Büyük Millet Meclisinin ilk Geçici Başkanı Sinop Mebusu Şerif Bey, 23 Nisan 1920'deki ilk oturumda, ilk konuşmada şunları ifade etmişti: "Tam bağımsızlık ile yaşamak kesin azminde olan, ezelden beri hür ve bağımsız milletimiz esareti şiddetle ve katıyetle reddetmiş ve derhâl vekillerini toplayarak Meclisi âlinizi vücuda getirmiştir. Bu yüce Meclisin, Allah'ın yardımıyla milletimizin içeride ve dışarıda tam bağımsızlığı dâhilinde mukadderatını bizzat deruhte ve idare etmeye başladığını bütün cihana ilan ediyor, Geçici Başkan sıfatıyla Büyük Millet Meclisini açıyorum." Evet, 23 Nisan 1920'de, Türkiye'ye olduğu kadar tüm dünyaya da Ankara'da Büyük Millet Meclisinin açıldığı duyurulmuş, o tarihten itibaren de Türkiye Büyük Millet Meclisi bu ülkenin ve bu milletin tam bağımsızlığının zemini olmuştur.

İlk Meclis, tıpkı bugün olduğu gibi, Türkiye'nin tüm renklerini, tüm dokularını, tüm farklılıklarını tek bir ruh, tek bir ideal, tek bir çatı altında toplamıştır. Bu ülke üzerinde yaşayan, varlığını idame ettiren, bu topraklar üzerinde nefes alıp veren her bir ferdi temsilen ilk Mecliste diline, etnik kökenine, mezhebine bakılmaksızın bir ortak heyecan oluşturulmuştur. Şunu altını çizerek ifade etmek durumundayım: Kurtuluş Savaşı'mızı sevk ve idare eden, Kurtuluş Savaşı'mızı zaferle sonuçlandıran ilk Meclis, hiç kuşkusuz, başarısını herkesi kucaklayan, herkesi aynı heyecan etrafında toplayan yapısından almıştır. İlk Meclis, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş tablosunu ve kuruluş felsefesini, tartışmaya mahal bırakmayacak derecede ortaya koyan bir Meclistir. Cumhuriyetimizi kuran, dünyaya varlığımızı ilan eden, o cumhuriyeti büyüyen güç, işte o ilk Meclisteki ruh ve heyecandır.

Doksan iki yıllık süreçte zaman zaman Meclisin iradesi ortadan kaldırılmış, millî irade kesintiye uğratılmış, zaman zaman hâkimiyetimillîye ve siyasi iktidarlar baskı altına alınmak istenmiştir. Ancak, şunu çok büyük bir memnuniyetle ifade etmeliyim ki tıpkı 23 Nisan 1920'de olduğu gibi, bugün bu yüce Meclis, millet iradesini, demokrasiyi en güçlü şekilde savunan bir yapıya kavuşmuştur. Bu Meclis, darbelerle yüzleşen, darbeleri sorgulayan, darbelerle artık hesaplaşan bir Meclistir. (AK PARTİ sıralarından

alkışlar) Bu Meclis, iradesine, işleyişine, ruhuna yönelik her türlü saldırıya göğüs gerecek, millet iradesini namusu bilerek koruyup kollayacak bir Meclistir. Gücünü millettten alan, milletimiz kadar güçlü olan bu Meclis, yürütme ve yargı erkleriyle birlikte doksan iki yıl önce olduğu gibi bugün de tam istiklalimizin ve aydınlık istikbalimizin teminatıdır.

Burada şu hususu özellikle vurgulamak istiyorum: Ankara'da Ulus'taki tarihî binada, 23 Nisan 1920'de Büyük Millet Meclisi, İstanbul'un, yani dönemin hükûmet ve Meclisinin çalıştığı merkezin işgali üzerine toplanmıştır. Büyük Millet Meclisi ülkenin ve milletin istiklali için teşekkül etmiştir. Meclise yönelik her türlü girişim ve müdahale, hiç kuşkusuz bu ülkenin istiklaline yönelik bir girişim ve müdahale anlamına gelecektir. Türkiye Büyük Millet Meclisini yok saymaya yönelik her girişim, istiklalimizi hedef alan, istikbalimizi karartan bir anlam taşıyacaktır. İstanbul'u ve Türkiye'nin diğer şehirlerini istila edenler Büyük Millet Meclisi ve aziz milletimizden nasıl cevabını aldılarsa, millî iradeye ve demokratik rejime kastedenler de er ya da geç Meclisten, millettten ve yargıdan gereken cevabı alacaktır ve almaktadır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Bizler, içinde bulunduğumuz süre içinde bu Meclise yönelik hiçbir müdahaleye ve müdahale planına göz yummadık, müsamaha göstermedik. İnaniyorum ki bizden sonra gelenler, çocuklarımız ve gençlerimiz de aynen bizim gibi, Meclisin büyüklüğüne halel getirmeyecek, geçmişte talihsizce yaşandığı gibi Meclise müdahale edilmesine göz yummayacaklardır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi, aynı zamanda, millet olarak bir arada yaşama azim ve kararlılığımızın teminatıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bir inanç veya mezhep grubunun, bir etnik kökenin temsilcisi değil, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde yaşayan 75 milyonun temsilcisidir.

İlk Mecliste ortaya konulan manzara ve felsefe son derece açıktır. Bu ülkenin her bir ferdi, her türlü farklılığıyla beraber bu ülkenin tartışmasız şekilde birinci sınıf vatandaşdır. Esasen, bugünümüzü olduğu kadar istikbalimizi de teminat altına alacak anlayış işte budur. Yüzyıllar boyunca aynı topraklarda bir arada yaşayan toplum kesimleri arasında ayrışmayı veya ayrımcılığı körüklemek, bunu tahrik etmek, Meclisin ruhuna olduğu kadar milletin kardeşliğine ve hassasiyetlerine de kastetmek anlamını taşır.

Vatanımıza ve milletimize yönelik her türlü terör faaliyetini, birlik ve kardeşliğimize yönelik her türlü fitne girişimini istiklalimize yönelik saldırı olarak görür, ne pahasına olursa olsun savunuruz. Ancak, milletin fertleri arasında, bölgeler, şehirler arasında farklı muameleyi de aynı şekilde şiddetle reddederiz.

Bu topraklar üzerinde nifak tohumları yeşertmek isteyenler bilsinler ki ektikleri tohum hiçbir zaman filize dönmeyecek, dönemeyecektir. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Bu topraklar üzerinde hesabı olan çevrelere maşalık yapanlar kirli emellerine asla ulaşamayacaklardır. Sorunlarımızı çözerek, ihtiyaçları karşılayarak, kardeşliğimizi daha da yücelterek geleceğe hep birlikte yürümeye devam edeceğiz. Demokratik siyaseti her türlü sorunun çözüm zemini olarak görerek güçlendirmeye, diyalog ve uzlaşî kültürünü geliştirmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi, dünyanın tüm ülkelerine, tüm milletlerine karşı samimi ve dostane bir yaklaşım içindedir. Türkiye

Büyük Millet Meclisi, tıpkı bu aziz millet gibi, dostu için dost, düşmanı için ise bir azamettir. Başta komşularımız olmak üzere bölgemizde ve dünyada, barıştan, huzur ve istikrardan, dayanışma ve paylaşmadan başka hiçbir emelimizin olmadığını dostumuz da, düşmanımız da çok iyi bilmelidir. *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Dış politikamız elbette ki barış temeli üzerine inşa edilmiştir. Kendi halkına zulmeden, kardeşlerimize kasteden, halklara baskı uygulayan, özgürlükleri kısıtlayan hiçbir yönetime karşı sessiz ve tepkisiz kalamayacağımız da açıktır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Türkiye Cumhuriyeti ve Türkiye Büyük Millet Meclisi, kendi ulusal menfaatlerini en yüksek hassasiyetle korumakla birlikte, vicdani, insani ve evrensel değerleri her türlü siyasi hesabın üzerinde tutar. Hiçbir ülkenin toprağında gözümüzün olmadığını, hiçbir ülkenin iç işlerine karışmayacağımızı herkes çok iyi bilmelidir.

Yine barış adına, vicdan ve insani değerler adına, kardeş halklara yapılan saldırılara ve zulümlere de sessiz kalmayacağımız, tepkisiz kalmayacağımız, aynı şekilde, bilinmelidir.

Son dokuz buçuk yılda yaklaşık 3 kat büyüttüğümüz, rekor seviyede büyüme hızını yakaladığımız, her alanda yatırımları yoğunlaştırdığımız ülkemizi el birliğiyle daha da büyötmeye ve yüceltmeye devam edeceğiz. Güçlü ekonomisiyle, aktif ve barışçıl dış politikasıyla, kardeşlik, huzur, istikrar ve güvenlik içindeki aziz milletimizin, Türkiye'nin sembolü olan ay yıldızlı bayrağımız inşallah daha bir onurla, daha bir gururla, şanla ve şerefle dalgalanmaya devam edecektir. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Çocuklarımıza çok daha parlak bir gelecek emanet etmenin kararlılığı içinde olduğumuzu, bu hedefpeşinde umut yüklü olduğumuzu vurgulayarak sözlerimi bitirmek istiyorum. Gazi Mustafa Kemal başta olmak üzere bütün istiklal kahramanlarımızı, şehit ve gazilerimizi, bu Mecliste görev yapmış bütün siyasetçilerimizi rahmetle, şükranla yâd ediyorum. Tüm çocuklarımızın, tüm dünya çocuklarının Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını kutluyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. *(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Erdoğan.⁹⁸

⁹⁸ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 24, Cilt 19, Birleşim 97, Sayfa 791-793*

10 Aralık 2012 Pazartesi

2013 Mali Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/698)

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyor, 2013 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın görüşmelerinin ülkemize, milletimize, demokrasimize ve ekonomimize hayırlı olmasını Allah'tan temenni ediyorum.

Konuşmamın hemen başında, 2013 bütçe tasarısının hazırlanmasında emeği geçen başta Maliye Bakanım olmak üzere tüm bakanlık mensuplarına, Plan ve Bütçe Komisyonumuza, tüm bakan, milletvekili arkadaşlarımıza, bürokrat ve teknokratlarımıza şahsım, milletim adına teşekkür ediyorum.

Tasarının Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul aşamasında yapıcı, yol gösterici, katkı sağlayıcı şekilde, özellikle de karşılıklı saygı ve nezaket dairesinde müzakere edilmesini de gönülden diliyorum.

Şunu özellikle burada ifade etmek istiyorum: Bugün görüşmelerine başladığımız 2013 yılı bütçesi, AK PARTİ hükûmetleri tarafından hazırlanmış 11'inci bütçedir. Şu ana kadar 10 bütçe hazırladık ve tamamını da başarıyla uyguladık. Bugün 2013 yılı bütçesini görüşürken, AK PARTİ hükûmetlerinin 11'inci bütçesini müzakere ederken aslında geride bıraktığımız on yılın da muhasebesini yapıyoruz. Aynı zamanda, önümüzdeki on yılın da planlamasını gerçekleştireceğiz. Sizlere dağıttığımız konuşma kitapçığında geride bıraktığımız on yıla ilişkin oldukça detaylı ama yine de özel niteliğinde bir icraat dökümü bulunuyor. Ben burada ayrıntılara girmeden hem geride kalan on yıla hem de önümüzdeki on yıla ilişkin değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak arzusundayım.

Bir kere en başta şunu ifade etmek durumundayım: Geride bıraktığımız on yıl, her alanda olduğu gibi ekonomi alanında da seksen dokuz yıllık cumhuriyet tarihimizin en parlak dönemlerinden biri oldu. AK PARTİ'nin on yıllık başarılı icraat dönemini cumhuriyet tarihimizin tamamıyla kıyasladığımızda birileri nedense bundan rahatsız oluyor. Şunu herkes bilsin ki biz asla ve asla bir hesaplaşma içinde değiliz; tam tersine, biz, 29 Ekim 1923'te kurulmuş cumhuriyetimiz için neler yaptığımızı, cumhuriyetimize neler kazandırdığımızı, Türkiye Cumhuriyeti'ni hangi seviyeden alıp hangi seviyelere taşıdığımızı ve taşıyacağımızı konuşuyoruz.

Elbette, Gazi Mustafa Kemal'den bugüne kadar cumhuriyet için, ülke için, millet için taş üstüne taş koymuş, çalışmış, üretmiş herkese şükran borçluyuz, minnet borçluyuz. Ancak şunu da görmek durumundayız: Ne yazık ki Gazi Mustafa Kemal'in vefatının ardından bazı istisnai durumlar haricinde Türkiye'nin potansiyeli yeterince kullanılmamıştır. Türkiye'nin enerjisi, heyecanı, zengin kaynakları, dinamik ve genç nüfusu gereksiz tartışmalarla, gereksiz müdahalelerle âdeta heba edilmiştir. Biz, on yıllık AK PARTİ Hükûmet dönemlerini, cumhuriyet tarihimiz içinde bir kıyaslamaya tabii tutarken bir yandan neleri başardığımızı anlatıyor, bir yandan da bu başarıların geçmişte neden elde edilemediğinin sorgulamasını yapıyoruz.

Şair Orhan Veli'nin deyimiyle bu ülke için kimlerin sadece nutuk attığını, kimlerin de taş üstüne taş koyduğunu, hizmet ürettiğini milletimiz görsün istiyoruz. Bizim her

zaman ifade ettiğimiz bir gerçek var. Son on yılda elde ettiğimiz başarılar, AK PARTİ hükümetlerinin başarısından ziyade bizatihi bu aziz milletin başarısıdır yani son on yılda elde edilen başarı, Türkiye'nin başarısıdır, milletin başarısıdır, cumhuriyetin başarısıdır. Biz, eğer, hemen her alanda cumhuriyet döneminin rekorlarını elde ettiğimizi söylüyorsak bunu milletimiz adına, ülkemiz adına, cumhuriyetimiz adına bir kazanım olarak görüyor, bunun heyecanıyla söylüyoruz. Özetle, cumhuriyet döneminin rekor seviyelerine ulaşan yine cumhuriyettir, cumhuriyetin ta kendisidir. Cumhuriyet döneminin rekorlarını elde etmiş olmamızdan hiç kimse rahatsız olmasın, tam tersine, cumhuriyetin fertleri olarak cumhuriyetimizin ulaştığı seviyeyi görerek bundan herkes mutluluk duysun istiyorum.

Bakın, tekrar ediyorum: Biz, AK PARTİ dönemine kadar, 79 yılda yapılanları elbette takdir ediyoruz. Ama biz, şunun da artık cesaretle, herkes tarafından sorgulanmasını istiyoruz: 79 yıllık süreçte Türkiye'nin erişmiş olması gereken seviye 2002'deki o seviye midir? Türkiye çok daha fazlasını hak etmemiş miydi? 1945'te taş üstünde taş kalmayan Almanya ve Japonya, dünyanın en büyük ekonomileri hâline geldiler. 1960'larda Almanya kalkınmak için bizim iş gücümüze ihtiyaç duydu. 1970'lerde uzaya gidiliyordu, 1980'lerde küreselleşme dünyayı etkisi altına alıyordu, 1990'larda kapalı rejimler yıkılıyordu ama bütün bu süreçte Türkiye kendi iç meseleleriyle uğraşıyor, demokrasiye yönelik müdahalelerle sürekli kan kaybediyordu. Daha 1930'larda, Boğaz'a köprü için proje hazırlayanları, uçak sanayisi için, savunma sanayisi için büyük girişimde bulunanları, Gazi Mustafa Kemal'in talimatlarına rağmen dönemin hükümetleri, bakanları dışladı, öteledi. Bu Parlamento içinde bunu çok iyi bilenler var şu anda. Yatırım ortamı iyileştirilmedi, eğitimin altyapısı güçlendirilmedi, Türkiye için büyük, geniş, iddialı bir vizyon gözetilmedi. On yıllar boyunca Türkiye, yapay tartışmalarla, sanal korkularla kendi milletini, kendi evladını iç düşman ilan eden, "Cumhuriyet tehlikede", "Laiklik elden gidiyor", "İrtica geliyor" diyerek paranoya üreten bir zihniyetle enerjisini kaybetti. Siyaset kurumuna yönelik güvensizlik, koalisyon hükümetleri olarak tezahür etti. On yıllar boyunca koalisyon dönemlerinde Türkiye ağır bedeller ödedi. Bütün bunlara ek olarak, Türkiye, demokrasiye geçişin ardından ortalama 10 yılda bir müdahaleye maruz kaldı. Ülkemiz, yine, çok ağır bedeller, çok ağır maliyetler ödedi. Bugün, bizim, ekonomide elde ettiğimiz başarıları cumhuriyetle bir hesaplama gibi lanse edenler önce çıksınlar, müdahalelerdeki rollerini, darbeler karşısındaki destekleyici tavırlarını sorgulasınlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakın, 27 Nisan bildirisi, AK PARTİ Hükümetinin dik duruşu sayesinde sadece beyhude bir girişim olarak kalmış, akamete uğratılmıştır. Buna rağmen, bu e-bildirinin Türkiye'ye sadece faiz yoluyla maliyeti yıllık 2 milyar dolar olmuştur. 28 Şubatın bu ülkeye maliyetinin ne olduğunu varın siz kıyaslayın. 12 Eylülün, 12 Martın, 27 Mayısın bu ülkeye, bu ülkenin insanlarına, vatandaşlarına nasıl bir ekonomik külfet yüklediğini varın siz hesap edin. Türkiye eğer bu kesintileri yaşamasaydı, Türkiye içerideki yapay meselelerle enerjisini harcamasaydı belki de bundan on yıllar önce dünyanın en büyük 10 ülkesinden biri hâline gelirdi. Geç de olsa bunu biz başaracağız. On yıl önce başlattığımız süreci kararlılıkla devam ettirecek, inşallah Türkiye'yi dünyanın en büyük 10 ülkesinden biri konumuna getireceğiz.

Türkiye'de demokratikleşme ile ekonomi arasındaki doğru orantılı yaşadığımız tecrübelerin ışığında, şüpheye mahal bırakmayacak derecede artık her şey netleşmiştir.

Demokratikleşme adımlarının atıldığı, reformların yapıldığı, özgürlüklerin genişlediği süreçlerde Türkiye ekonomisi her zaman büyümüş, ileri gitmiştir. Demokrasinin kesintiye uğradığı, özgürlüklerin daraltıldığı, devlet ile vatandaş arasında güven bunalımının olduğu her dönemde de ekonomi daralmış, telafisi on yıllar alacak maliyetler ortaya çıkmış, bu maliyetler de vatandaşın, dar gelirlinin, yoksulun omuzlarına bindirilmiştir.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin terörle mücadelesinde de bu tablo net olarak ortaya çıkıyor. Terör örgütü, bölgede, bir yandan demokratikleşme adımlarını etkisizleştirmeye çalışırken aynı zamanda, ekonomik yatırımları da engellemek için her yola başvuruyor. Ekonominin demokrasiyi, demokrasinin de ekonomiyi güçlendireceğini bilen terör örgütü, bölge halkının yoksul kalması, yoksun kalması için kalkınma yönünde atılan her türlü adımın karşısında duruyor. Bölgede baraj yapılmasını engellemeye çalışıyorlar, bölgede havaalanı inşaatlarının yapılmasını engellemeye çalışıyorlar, yol, enerji, konut projelerini sabote etmek için uğraşıyorlar. Hatta daha da ileriye gidiyor, hem demokrasinin hem de ekonominin can damarı olan eğitimi kesintiye uğratmak, bölge halkını cahil bırakmak için okulları yakıyor, yıkıyor, öğretmenlere saldırıyorlar.

Terör örgütü çok iyi biliyor ki eğer o çocuklar okurlarsa, okula giderlerse dağa çıkmayacaklar; o çocuklar okula giderlerse o çocukların eline taş verip, molotof verip attıramayacaklar. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Eğer o çocuklar okurlarsa -terör örgütü de biliyor ki- o çocukları dağlarda ölmeye ve öldürmeye gönderemeyecekler. Bunu bildikleri için de hem demokratikleşmenin hem ekonomik kalkınmanın önünde set olmaya çalışıyorlar.

Demokrasiden de, ekonomik kalkınmadan da, terörle mücadeleden de vazgeçmeden, asla geri adım atmadan bu kutlu yolda yürümeye, kardeşlik içinde Türkiye'yi büyütme devam edeceğiz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Az önce, BDP Eş Başkanı, bu kürsüden, doğu, güneydoğudaki çocuklardan bahsetti. Allah aşkına, soruyorum sizlere: O çocukların eline taşı, molotofu veren -özellikle bunu söylüyorum- buna sessiz kalan siz değil misiniz? Bütün bunların yanında, siz değil misiniz o çocukları yokluğa, yoksulluğa mahkûm eden?

Değerli arkadaşlarım, bizim şu anda güneydoğu, doğu, bu bölgedeki yatırımlarımızın on yılda toplam bedeli -eski rakamla- 37 katrilyona ulaşmıştır. Bütün bu yatırımlar bu bölgede yapılıyor. Bunlar, cumhuriyet tarihinde görülmemiş adımlardır. Altyapısıyla, üstyapısıyla eğitimden sağlığa, adaletten emniyette, ulaşım, enerjiye, tarıma, aklınıza ne gelirse, her alanda bu adımları attık ve biz bugüne kadar bu attığımız adımları da kesintiye uğratmadık ve uğratmayacağız, yine buna devam edeceğiz çünkü biz "Bölgesel milliyetçilik yapmayacağız" dedik. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Biz "Etnik milliyetçilik yapmayacağız" dedik... *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* ...ve biz "Dinsel milliyetçilik yapmayacağız" dedik. Bu kürsüye çıkıp da bizi özellikle mezhepçilikle sınananlar önce aynaya baksınlar ve orada kendilerini görsünler... *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* ...ve biz, attığımız adımlarla, yaptığımız yatırımlarla, böyle bir anlayışın içerisinde olmadığımızı her yerde ispatladık.

Bakın Değerli Milletvekilleri, bundan on yıl önce, Türkiye, sanayide düşük yoğunluklu teknolojiye, demokraside de oldukça düşük standartlara sahipti. Bugün artık Türkiye, sanayide ileri teknolojiye sahip olduğu gibi, buna paralel olarak demokraside de ileri standartlara sahip. Şu anda bizim artık 2023 hedeflerimize on yıl var. Bu on yıl içinde

2023 hedeflerine ulaşmak için bizim iki alanda seviyeyi daha da yukarıya çekmemiz gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım, biz, ne yapacağımızı, ne yaptığımızı konuşuyoruz. Dikkat edin, bu kürsüye çıkanlar, ne yapacaklarını konuşmadılar, yalan yanlış akıllarına ne geliyorsa onları anlattılar ki az önce arkadaşlarım da zaten gereken cevabı verdi çünkü ben onlara cevap vermeye kalkarsam asıl konuşmamı yapamayacağım. Onun için, ben asıl konuşmama vakit ayırmak... Zaman zaman da şöyle biraz, belki dokunduracağım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakınız, birincisi yüksek yoğunluklu teknolojiye, ikincisi de demokraside çok daha yüksek standartlara alışmamız gerekiyor, bunu başarmamız gerekiyor. Eğer bunlardan herhangi birinde aksama olursa hedeflerin tutması zorlaşır, hatta imkânsızlaşır. 2023'te bizim 500 milyar dolar ihracat hedefimiz var, 2023'te 2 trilyon dolar millî gelirle, 25 bin dolar kişi başı millî gelirle dünyanın en büyük 10 ülkesinden biri olma hedefimiz var. Şimdi, ya şunu niye kısıkanıyorsunuz? Ya, on yıl önce kişi başı millî gelir 3.600 dolarken bugün 10.700 dolara yaklaştığımıza göre bundan niye rahatsız oluyorsunuz, neden?

İZZET ÇETİN (Ankara) — Para kimde?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ben aynı şekilde diğer muhalefet genel başkanına da soruyorum: Ya, siz, millî geliri aldığınızdaki rakama bakın, bize devrettiğinizdeki rakama bakın? Bize düşerek teslim ettiniz, biz tekrar ayağa kaldırdık. Bu farkları niye görmüyorsunuz? Bunları lütfen görelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakınız, eğitimi daha da yaygınlaştırarak, eğitimin kalitesini daha da yükselterek, özgür, girişimci, cesur ve özgüveni yüksek gençleri yetiştirerek Türkiye'nin geleceğini daha da aydınlatacağız. Biz on yıl boyunca bu ülkenin çocuklarına en başta öz güven aşıladık, bu ülkenin çocuklarının hiçbir sorunun kalıcı, hiçbir sorunun çözümsüz olmadığını görmelerini sağladık. Bizim çocuklarımız kendi öz değerlerinden, kendi tarihlerinden ve kendi medeniyetlerinden aldıkları ilhamla, evrensel değerleri özümseyerek inşallah bu coğrafyada tarihimizi yeniden yazacaklar, ben buna inanıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu ülke geçmişte nasıl tarihe, bilime ve sanata yön veren insanlar çıkardıysa, inşallah bugün ve yarın da bu topraklardan, bu genç nesillerden geleceğe yön verecek isimler yetişecek.

Değerli Milletvekilleri, ekonomiyle demokrasi arasındaki paralellik kadar ekonomiyle aktif dış politika arasında da paralellik bulunuyor. Tabii burada ana muhalefet olsun, diğerleri olsun bunlarla bizim anlaşmamız mümkün değil. Bunların, sıfır toleransın ne olduğunun tanımını bir defa anlamaları için daha çok zaman ister. Bu, kolay iş değil. Hayatında en ufak bir dış ilişki, bir dış politika, böyle bir şeyin içerisinde olmayanın kalkıp da bunu anlaması mümkün değil.

İZZET ÇETİN (Ankara) — Doktora gitmen lazım!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ve anlayacaklar, anlayacaklar da neticelerini gördükten sonra. Ama sabretmeye de tahammülleri yok. Bak, biz dinledik, konuşmadık ama onlar, işte böyle, bu tür, böyle laf atmak suretiyle yerinde boğmanın gayreti içine giriyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Nezaket kurallarını da bilmiyorlar.

Türkiye, son on yılda, aktif barışçı dış politikaları sayesinde, bölgenin ve dünyanın saygın, etkili, sözü dinlenen ve sözünün ağırlığı olan bir ülke konumuna yükselmiştir.

Dış politikamızda, uluslararası ilişkilerde her zaman küresel vicdanı öne çıkardık, adaleti yücelttik, kardeşliğe, dostluğa, dayanışmaya vurgu yaptık. Sorun çıkaran değil sorunların üzerine giden, ateşi söndürmek, acıları dindirmek, akan kanları durdurmak için mücadele eden bir ülke olduk. Biz her ülkeyle ama her ülkeyle iyi ilişkiler tesis etmeye, varsa aradaki sorunları samimi şekilde çözmeye gayret ettik.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin, Azerbaycan'ın, Türk cumhuriyetlerinin, bölgemizdeki dünyadaki tüm dost ve kardeş halkların hukukunu en güçlü şekilde savunduk ve savunmaya devam ediyoruz.

Arap halklarının özgürlük, hak, adalet, insanca yaşam taleplerini en güçlü şekilde destekledik.

Medeniyetler ittifakı projemizle küresel barış mücadelesi vermeye devam ediyoruz.

Bütün olumsuzluklara, bütün engellemelere... Avrupa Birliği umudumuzu muhafaza ediyor, gerekli reformları yapıyoruz.

Uluslararası kuruluşlarda aktif görevler üstleniyoruz. Sadece, 2012 yılında 11 ülkeyle Türkiye arasındaki vizeleri kaldırdık. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının vizesiz gidebildiği ülke sayısı 64'e, sınırda vize alabildiği ülke sayısı 11'e yükseldi.

Küresel finans krizinde gelişmiş ülkeler dış temsilciliklerini kapatırken biz burada da farklı bir performans sergiledik, dış temsilcilik sayılarımızı artırdık. 2002 yılında Türkiye'nin dünya genelinde 93 büyükelçiliği vardı. On yılda 27 büyükelçilik açtık ve toplam sayıyı 120'ye çıkardık. Afrika kıtasında sadece 12 büyükelçiliğimiz vardı, yılsonunda bu sayı 34'e ulaşıyor. 2002'de 163 olan dış temsilcilik sayımız şu anda 204'e ulaştı. Bunu en kısa zamanda 231'e çıkaracak ve dünyanın en yaygın örgütlenmiş 5 ülkesinden biri olacağız.

Sadece 2012 yılında 23 yeni merkezde ticaret müşavirlikleri tesis ettik. Ticaret müşavirlerimizin görev yaptığı merkez sayısı 2002'de -lütfen dikkat- 62 adetken şu anda 160'a ulaştı. 2002'de 84 müşavir görev yaparken şu anda 233 müşavir bu merkezlerde görev yapıyor. 36 milyar dolardan devraldığımız ihracatı da, işte az önce de ifade ettim, on yılın sonunda 150 milyar dolara yükselttik. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

İZZET ÇETİN (Ankara) — İthalat ne oldu?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlar, bakınız, az önce burada bir rakamdan bahsetti ana muhalefetin Genel Başkanı, Hollanda'nın ihracatından bahsetti. Genel Başkanınıza sorun da, o ihracatın ne kadarı ithalattır onun cevabını bir arayıp bul, ondan sonra gel bana bu soruyu sor. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

İZZET ÇETİN (Ankara) — İthalatı sen de söyle canım, ne fark eder.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Her ihracatın içerisinde...

İZZET ÇETİN (Ankara) — İthalat ne oldu, onu da sen söyle biz öğrenelim.

BAŞKAN — Değerli Milletvekilleri...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...“yan ürünler” denilen bu tür ürünler de alınır ve oradan siz ihracatınızı da yaparsınız. Bu konularda bilginiz, tecrübeniz yok, öğreneceksiniz, sabırla, öğreneceksiniz.

36 milyar dolardan devraldığımız ihracat buraya çıkarken, sadece belli ülkelere değil, dünyanın en ücra, en uzak ülkelerine kadar ulaştık.

Müteahhitlik hizmetlerinde Çin'den sonra dünyanın 2'inci ülkesiyiz, buraya çıktık.

Turizm gelirlerimiz aynı dönemde 3 kat arttı. Turist sayısında dünyada 6'ncı, turizm gelirinde dünyada 9 uncu ülke konumuna yükseldik.

Bölgenin istikrarını, bölgenin barış ve huzurunu, Türkiye'nin refahıyla, büyümesiyle bağlantılı gördük, her zaman barışın, her zaman diyalogun, her zaman uzlaşmanın tarafında durduk.

Türkiye olarak güçlünün yanında değil, haklının yanında; zalimin yanında değil, mazlumun, mağdurun yanında yer aldık. Biz, Filistinlilere yaptığı zulme, Gazze'de uyguladığı insanlık dışı saldırılara, uluslararası sularda yardım gemisine yönelik korsan saldırıya rağmen, birileri gibi... Evet, kimi kastettiğimi anlıyorsunuz: CHP. Az önce, bizi, "İsrail'le kapalı kapılar ardında ne konuştunuz, diye suçluyor. Bana İsrail'le kapalı kapılar arkasında ne konuştuğumu, kimlerden bunu aldığınızı ispat edemezseniz müfterisiniz, müfterisiniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

İZZET ÇETİN (Ankara) — İsrail'le o tarihte...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Biz, bugüne kadar hiçbir iktidarın yapamadığını yapmak suretiyle, uluslararası sularda... (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...bizim gemilerimize saldıranlara karşı hangi cevap gerekiyorsa o cevabı verdik. (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Milletvekilleri...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hiçbir zaman, kapalı kapılar arkasında bu tür pazarlıkları yapacak tıynetle bir siyaset biz gütmedik, o size ait bir şeydir, siz onu görüyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) — "Tayyip ile İsrail arasında diyalog var" diyor, Obama söylüyor. Duymuyor musun Obama'nın söylediklerini?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Hiçbir ülkenin iç işlerine karışmadık, hiçbir ülkenin topraklarına göz dikmedik. Suriye halkı bizim kardeşimizdir...

İZZET ÇETİN (Ankara) — ABD öğretti.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — ...canımız ciğerimizdir. Bizim sorunumuz Esed yönetimiyledir ve asla Suriye'nin toprak bütünlüğü noktasında en ufak bir tereddüdümüz yoktur, onun bütünlüğünden yanayız. Aynı düşünce bizim, Irak için de geçerlidir. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Başbakan, bir dakikanızı rica edebilir miyim?

Değerli Milletvekilleri, bakınız, sayın başkanlar konuşurken en ufak bir müdahale olmadı. Bu kürsüde herkes kendi düşüncesini dile getiriyor dolayısıyla bu türlü bir müzakere usulü doğru değil.

Sayın Tanal, bakın, en çok laf atanlardan biri sizsiniz. Bundan sonra daha müzakereler yapacağız. Bugün böyle bir müzakere yaparsak bir başka günkü toplantıda da burada müzakere yapılma imkânı kalmaz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) — Ama hiçbir partinin başkanı tahrik edici konuşmadı Sayın Başkan.

BAŞKAN — Efendim, kendi takdiridir, öyle konuşur. Eğer cevap gerekiyorsa grup başkan vekilleriniz var, sayın genel başkanlar var. Yani yapmayın böyle birşey.

İZZET ÇETİN (Ankara) — Obama öyle söylüyor, Obama!

BAŞKAN — Yapmayın, herkes kendisi nasıl takdir ediyorsa öyle konuşuyor.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “Kapalı kapılar ardında İsrail ile ne konuştunuz?” demek tahrik edici değil mi? *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

MAHMUT TANAL (İstanbul) — İsrail ile sözleşmeleri yapan siz değil misiniz?

BAŞKAN — Sayın Tanal, lütfen... *(AK PARTİ sıralarından “Sus be!”, sesleri)*

MAHMUT TANAL (İstanbul) — İsrail ile sözleşmeleri yapan siz değil misiniz?

BAŞKAN — Arkadaşlar, lütfen...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Arkadaşlar, lütfen sakın olun. Herkes tıynetinin gereğini yapar, sakın olun. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, aktif ve barışçı dış politikamızın bir başka neticesi de dünya üzerinde ihtiyaç sahibi her ülkeye, dost ve kardeşlerimize elimizi uzatmak oldu. Bir yandan dünya geneline yayılmış akrabalarımıza, kardeşlerimize, dostlarımıza ulaşırken, aynı zamanda ata yadigârlarımıza da çok güçlü şekilde sahip çıktık. TİKA’yla dünyanın her köşesine yardım elimizi uzatıyor, ata yadigârı eserleri gün yüzüne çıkarıyoruz. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımızla Türkiye’nin sıcaklığını ve gücünü hissettiriyoruz.

Yunus Emre enstitülerini kurarak dünyaya Türkçe öğretiyoruz.

TRT Avaz’la, TRT Türk’le, TRT Arapça’yla, TRT Şeş’le Türkiye’nin mesajlarını dünyaya duyuruyoruz.

Bakın, 1992 ile 2002 yılları arasında, on yılda, faaliyet gösterdiği ülkelerde TİKA’nın toplam proje sayısı 2.241 idi. 2002 yılından 2011 yılına kadar TİKA aracılığıyla biz, 10.086 proje sayısına ulaştık; farkımız bu. Yani TİKA’nın proje sayısını önceki on yıla göre 4,5 kat artırdık.

Ülkemizin resmî kalkınma yardımları, 2011 yılında rekor bir seviyeye ulaştı; 1 milyar doları aştı ve 1 milyar 273 milyon dolar oldu. 2002 yılında 86 milyon dolar olan yurt dışı kalkınma yardımlarımız, 27 kat artarak, 2011 yılında 2 milyar 363 milyon dolara ulaştı.

Kazakistan’da Kazak-Türk Lisesini, Karadağ’da Şükriye Mecedoviç İlkokulunu, Afganistan’da Kabil’deki Mahmud Tarzi Lisesini, Makedonya’da Üsküp Tefeyyüz İlköğretim Okulunu, Kosova’daki Prizren Üniversitesini ve bunun gibi birçok ülkedeki üniversiteyi, liseyi, ilkokulu biz inşa ettik. Sadece 2007 den günümüze kadar geçen sürede inşa edilen okul sayısı 214’e ulaştı.

Orta Asya'nın ilk kemik iliği nakil merkezini Kırgızistan'da açtık. Filistin'in kuzeyinde Tubas Türk Hastanesinin yapım işini sürdürüyoruz. Hastane tamamlandığında Tubas şehrinin ilk hastanesi olacak.

Son dört yıl içinde Pakistan, Somali, Moldova, Filistin Batı Şeria'ya 58 ambulans hibe ettik.

Lübnan'daki 100 yataklı Sayda Türk Hastanesinin inşaatını iki yıl önce tamamladık. Sadece Nijerya'da 19.410 kişiye sağlık taraması yaptık.

Yıllar içinde yıpranan, Kudüs Harem-i Şerif'te bulunan Kubbet-üs Sahra hilalinin üç parçadan oluşan altın renkli bakır hilalini 5'inci defa biz yeniledik.

Bosna'da tarihî Konjic Köprüsü'nü yeniden inşa ettik. Drina Köprüsü'nün korunması için çalışmalar yürütüyoruz.

Türkmenistan'da Sultan Sancar Türbesi'nin restorasyonunu, Kazakistan'da Ahmet Yesevi Türbesi'nin restorasyonunu biz yapıyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Senin yaptığın belli!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Moğolistan'daki bin üçyüz yıllık Türk anıtlarının gelecek nesillere aktarılması için Bilge Kağan ve Kül Tigin anıtlarının kopyalarını çıkardık ve Göktürk anıtlarının bulunduğu bölgede bir müze inşa ederek bu anıtları sergiye açtık.

Giray Han tarafından 1500 yılında Bahçesaray'da yaptırılan ve Doğu Avrupa'nın en eski eğitim kurumlarından biri olan Zincirli Medresesi ile Giray Han Türbesi ve Külliyesi'nin restorasyon çalışmalarını tamamladık ve hazır hâle getirdik.

Kırım Tatar kardeşlerimize, uygulamaya başladığımız toplu konut projeleri ve inşa ettiğimiz okullarla, Türkiye'nin sıcaklığını, yakınlığını hissettirdik.

Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da tek cami olarak hizmet veren Kadı Seyfullah Efendi Camisi'ni biz restore ediyoruz.

Makedonya'da Kocacık köyünde bulunan Gazi Mustafa Kemal'in babası Ali Rıza Efendi'nin yaşadığı ev tarafımızdan aslına uygun olarak yeniden inşa edildi. Bunlar, dünya üzerinde uyguladığımız projelerden sadece bir kısmı. Elinizdeki kitapçıkta çok daha ayrıntılı bilgi yer alıyor.

Dünya geneline yayılmış ata yadigârı eserlere sahip çıkarken, kardeş ve akraba topluluklara el uzatırken, Türkiye içinde de vakıf eserlerine güçlü şekilde sahip çıkıyor, onları yeniden gün yüzüne çıkarıyoruz. Burada da şimdi sizlere bir kıyas veriyorum, bu da çok önemli. 1996-2002 yılları arasında sadece 46 vakıf eseri onarılmışken, biz, on yıl içinde 3.750 tarihî eserin onarımını gerçekleştirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığımız eliyle de 90 eseri restore ettik, 15 eserin restorasyonu devam ediyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) — Kiliselere ne harcadınız?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Tarihî ve kültürel mirasımızı korumaya, gün yüzüne çıkarmaya yönelik çok büyük, özel projeler sürdürüyoruz; aynı zamanda yurt dışına çıkarılmış hazinelerimizi de tek tek Türkiye'ye kazandırıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, çok önemli bir bölüme geliyorum. Az önce Ana Muhalefet Genel Başkanı yine bir şeyler söyledi, zannediyorum cevabı burada bulacak. Bize bazı konularda konuşurken çok iyi düşünmeniz lazım, ondan sonra konuşmanız lazım.

İZZET ÇETİN (Ankara) — Tekelinde mi o da?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, Türkiye’de son on yıldaki değişimi en iyi ifade eden sektörlerden biri savunma sanayisidir.

Savunma sistemleri ihtiyaçlarının yurt içinden karşılanma oranı, 2 kat artışla, Sayın Kılıçdaroğlu, bizim dönemde yüzde 54 e çıkmıştır. ASELSAN ve TUSAŞ’ın geçmişte esamesi dahi okunmuyordu; şu anda, bu 2 şirketimiz, savunma sanayisindeki yatırımlarıyla, dünyanın en büyük 100 firması arasında yer alıyorlar. Bakınız, nereden nereye geldik!

Millî sermayemizin ürettiği mini insansız hava aracı sistemlerinin seri üretimleri süratle devam ediyor. Bugüne kadar Türk Silahlı Kuvvetlerinin hizmetine 164 adet insansız uçak ve 4 adet insansız helikopter sunuldu.

“Altay” millî tankımızın ön tasarımı tamamlandı. İlk defa ülkemizde modern bir tankın üretimini gerçekleştiriyoruz.

İZZET ÇETİN (Ankara) — 1942 de yapılmıştı ilk tank.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — “ANKA” insansız hava aracımızın tasarım ve prototip imalatını tamamladık.

Uzun menzilli roketler artık ülkemizde üretiliyor. İleri teknolojiyle donatılan 50 kilometre ve daha uzun menzilli obüs ve roket sistemlerinin seri üretimlerine başladık.

Türkiye’nin ilk millî savaş gemisi olan ve tamamen ülkemizde tasarlanarak inşa edilen MİLGEM Savaş Gemisi’ni 2008 yılında denize indirdik.

ATAK Helikopteri de Türkiye’de üretiliyor. Helikopterlerin uçuş testlerine 2011 yılı içerisinde başladık ve 2013 yılı içinde bu helikopterlerin Türk Silahlı Kuvvetlerine teslimatına başlamayı planlamış bulunuyoruz.

Göktürk-2 uydumuzun üretimini tamamladık. Bu uydumuzu 19 Aralıkta, saat 18.52 de uzaya gönderiyoruz. Hayırlı olsun inşallah. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

NURETTİN CANİKLİ (Giresun) — Muhalefeti de bekleriz.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Ama bundan da rahatsız olanlar çıkabilir. Gönlüm arzu eder muhalefet de gelsin, beraber bunu izleyelim, bundan rahatsız olmasınlar. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Artık, tank modernizasyonlarını millî firmalarımız yapıyor. Şimdiden, Orta Doğu’da, Asya’da, Uzak Doğu’da ve hatta Latin Amerika’da birçok ülkeye savunma sanayisi ürünlerimizi ihraç ediyoruz.

Evet, biz, nutuk milliyetçiliği değil, millete ve ülkeye hizmet üreten fiilî milliyetçilik yapıyoruz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli Milletvekilleri, on yıldır başarıyla uyguladığımız ekonomi politikaları, on yıl içinde çok farklı şekillerde test edildi. Ekonomimiz, yurt içinde oluşturulmaya

çalışılan siyasi krizlerde çok sağlam bir duruş sergiledi. Demokrasiye yönelik müdahale girişimlerinin olduğu dönemlerde dahi Türkiye ekonomisi hiçbir sarsıntıya uğramadı.

Aynı şekilde, ekonomimiz, on yıl içinde gerçekleşen iki mahallî seçim, üç genel seçim, iki referandum... Yine dirençli bir yapı sergiledi.

Oluşan güven, istikrar ve disiplin sayesinde, geçmişte her seçim döneminde dalgalanan ve dengeleri bozulan ekonomi, geride bıraktığımız yedi seçimde en küçük bir sapma göstermedi.

Yine, ekonomimiz, küresel dalgalanmalar karşısında, küresel krizler karşısında da dünyaya örnek olacak bir sağlamlık sergiledi. Bütün bunların ötesinde, ekonomimiz, geride bıraktığımız on yıl içinde, yedi farklı seçimde milletimizin huzuruna çıktı ve milletimizden tam not aldı. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Sayın Kılıçdaroğlu, karneyi millet verir, millet, millet verir. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Siz, milletin verdiği karneye bakın, ona bakın.

Elbette ki, biz, insanı ekonomik nesne olarak görmüyoruz, böyle de görmeyiz, bizim için insan ekonomiden ibaret değildir. Bizim için insan, sadece bir üretici, sadece bir tüketici, pazarın ve piyasanın öylesine bir aktörü olmaktan ibaret de değildir. İnsanı eşrefi mahlûkat olarak görüyoruz, maddi ihtiyaçlarından çok daha ötede, insanı, ruhuyla, kimliğiyle, değerleriyle, insanı diğer canlılardan ayıran ulvi özellikleriyle değerlendiriyoruz. Bizim bakış açımız bu.

Demokratikleşme alanında attığımız adımlara paralel olarak, sosyal politikalarımıza paralel olarak ekonomi politikalarımız da on yıl boyunca milletin takdirine sunuldu ve millettten büyük teveccüh aldı.

Burada, refah seviyesine ilişkin sadece birkaç göstergiyi sizlerle ve aziz milletimle paylaşmak istiyorum.

Bakınız, hanelerdeki bilişim teknolojileri bulunma ölçümleri, özellikle 2004 yılından itibaren yapılmaya başlandı böyle bir ölçüm.

2004 yılında Türkiye’de her 100 evden 11 inde bilgisayar vardı, şu anda her 100 evden 59 unda bilgisayar var.

2004 yılında her 100 evden 54 ünde cep telefonu vardı, şu anda her 100 evden 93 ünde cep telefonu var.

Cep telefonu abone sayısı, 2002 yılında 23 milyon kişiydi; şu anda, 65 milyon kişiye ulaştı. Bir cep telefonu abonesi, 2009 yılında ayda ortalama 184 dakika konuşuyordu; şu anda, ortalama konuşma süresi ayda 300 dakikaya ulaştı.

İnternet abone sayısı 2002 yılında 1 milyon 310 bin kişiydi, 2011 sonunda 14 milyon aboneye ulaştı yani İnternet abonesi sayısı 11 kat arttı.

2002 de Türkiye’de kayıtlı 4 milyon 600 bin otomobil vardı, şu anda 8,5 milyon kayıtlı otomobil var. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Herhâlde bunlar refah seviyesini anlatıyor. Bunlar yoksulluğu anlatmıyor, refah seviyesini anlatıyor.

Geliyorum ücretlere: Aile yardımı ödeneği dâhil en düşük memur maaşı 2002 Aralık ayında 392 lira iken 2012 Aralık ayında 1.758 liraya çıktı, artış yüzde 348.

Aile yardımı ödeneği dâhil ortalama memur maaşı 2002 Aralık ayında 578 lira iken 2012 Aralık ayında 2.042 liraya çıktı, artış yüzde 253.

Net asgari ücret 2002 Aralık ayında 184 lira iken 2012 Aralık ayında 740 liraya çıktı, artış yüzde 301.

En düşük memur emekli aylığı 2002 Aralık ayında 377 lira iken 2012 Aralık ayında 1.084 liraya çıktı, artış yüzde 188.

En düşük SSK emekli aylığı 2002 Aralık ayında 257 lira iken 2012 Aralık ayında 886 liraya çıktı, artış yüzde 245.

En düşük BAĞ-KUR esnaf emekli aylığı 2002 Aralık ayında 149 lira iken 2012 Aralık ayında 718 liraya çıktı, artış yüzde 383.

En düşük BAĞ-KUR çiftçi emekli aylığı 2002 Aralık ayında 66 lira iken 2012 Aralık ayında 536 liraya çıktı, artış yüzde 714. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, 65 yaş aylığı -bu da çok önemli- 2002 Aralık ayında 24 lira -hâle bakın- 2012 Aralık ayında 122 liraya çıktı, artış yüzde 397.

Muhtar aylığı neydi biliyor musunuz? 2002 Aralık ayında 97 lira -biz göreve geldiğimizde- 2012 Aralık ayında 427 liraya çıktı, artış yüzde 338.

Emekli maaşları arasındaki farkı gidermek için 2012 yılında çıkardığımız İntibak Yasası, 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla artık yürürlüğe girdi.

Şimdi, burada, Sayın Kılıçdaroğlu, emeklilik gelişme payının kaldırıldığını söylüyor. Herhâlde yanlış anlamadım. Bunu söyleyen SSK'da genel müdürlük yapmış biri, malum.

Emeklilere gelişme hızından yüzde 30 oranında biz pay verdik, hatta 2000 öncesi bu verilmiyordu -o dönemin içinde Sayın Kılıçdaroğlu da var- İntibak Yasası'yla biz şimdi 2000 öncesine yüzde 75 ilaveyle bunu veriyoruz.

Şimdi, kendileri SSK'yı böyle yönettikleri için, şimdi de gelip bunun faturasını bize kesmeye gayret ediyorlar. Biraz sonra çok daha enteresanlarına geleceğiz.

Değerli arkadaşlarım, dikkat ederseniz ücretlerin hiçbirisi enflasyon karşısında erimedi. Onu özellikle koruduk.

Bakın, ben şimdi size bir de alım gücünü vereceğim. Enflasyonla mücadelede sağladığımız başarının bir eseri olarak, ücretlerin alım güçleri ciddi oranda arttı. Buna hiç dokunmuyorlar.

2002 yılında asgari ücretin tamamıyla 143 litre süt alınabiliyordu -ki buna "mal-para" diyoruz biz ekonomide- bugün 316 litre süt alınabiliyor. Bakın parayı konuşmuyorum artık, süt.

2002 yılında asgari ücretle 82 kilo kuru fasulye alınıyordu, şu anda 142 kilo alınıyor.

2002 yılında asgari ücretle 181 kilo ekmek alınabiliyordu, şu anda 289 kilo ekmek alınıyor.

2002 yılında asgari ücret 1.146 kilovatsaat elektriğe tekabül ediyordu, şu anda 2.072 kilovatsaat elektriğe karşılık geliyor.

Asgari ücret 2002'de 492 metreküp doğal gaz alabilirken, bugün 701 metreküp doğal gaz alabiliyor. Aynı şekilde, asgari ücret, 8,7 adet tüp alabilirken bugün 11 adet tüp alabiliyor.

Değerli arkadaşlarım, geliyorum yoksulluğa; sıkça istismar edilen, çarpıtılan, olduğundan farklı şekilde gösterilen yoksulluk konusuna. Dünyaya referans olabilecek yöntemle yoksulluğu hesapladık. 2002 yılında, kişi başı günlük 1 doların altında harcama yapanlar toplam nüfusun binde 2 sini oluşturuyordu -bakın bu çok önemli- 2006 yılından itibaren Türkiye’de günlük harcaması 1 doların altında nüfus kalmadı.

Günlük harcaması 2,15 doların altında nüfus, 2002 de yüzde 3 küsur oranındaydı, geçen hafta açıklanan yeni verilerle, bunun da artık yüzde 0,14 e kadar düştüğünü görüyoruz.

2002 yılında 66 milyon olan nüfusumuz içinde günlük harcaması 2,15 doların altında olan 2 milyon 82 kişi vardı, 2011 sonunda 73,4 milyon nüfus içinde bu sayı sadece 105 bin kişi. Bakınız, nereden nereye!

Günlük harcaması 4,3 doların altındaki nüfus 2002 de yüzde 30 seviyesindeydi, 2001 de bu 2,79 seviyesine düştü.

2002 yılında 66 milyon nüfus içinde günlük harcaması 4,3 doların altında olan 20 milyon 721 bin kişi vardı, 2011 sonunda 73,4 milyon nüfus içinde bu sayı 2 milyon 111 bin kişiye düştü. Yani, hem nüfus artıyor hem de bu noktada bunların ifade ettiği yoksulluk filan, bunların hepsini yavaş yavaş eritiyoruz.

Şimdi, borçlar konusuna geliyorum. Değerli Milletvekilleri, hemen her yıl bütçe görüşmelerinde Türkiye’nin borcu bu kürsüden dile getiriliyor. Borç konusu muhalefet tarafından maalesef doğru olmayan, doğru yansıtılmayan rakamlar marifetiyle bir istismar aracı olarak ortaya konuluyor.

En başta şunu söylemek isterim: 2002 yılından bu yana uygulanan disiplinli, tutarlı ekonomi politikalarımız sayesinde borçlanma maliyetlerimiz tarihin en düşük seviyelerine inmiştir. TL cinsinden iç borçlanmanın ağırlıklı ortalama faizi -bakın, bu çok önemli- 2002 yılında -küsürat söylemiyorum- yüzde 63 iken, yapılan en son ihalede yüzde 6 ile tarihin en düşük seviyesine düştü.

Sayın Kılıçdaroğlu, Sayın Bahçeli, soruyorum: Yüzde 63 mü büyük, yüzde 6 mı büyük? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yüzde 63 faiz ödediğimiz zaman mı millet bunun bedelini daha ağır ödüyor, yoksa yüzde 6 faiz ödediğimiz zaman mı bunun bedelini daha ağır ödüyor? Artık lütfen bunu görelim.

Reel iç borçlanma faizi 2002 yılında yüzde 30 olarak gerçekleşirken, bugün itibarıyla sıfır civarına gerilemiştir. Borçlanma faizleri hızla düşerken borçlanma vadelerimiz de tarihinin en yüksek seviyelerine çıktı. Hükûmeti devraldığımızda hazine iç piyasalardan ancak ortalama 9,5 ay vadeyle borçlanabiliyordu, bugün hazine iç piyasalardan 10 yıl vadeyle yani 120 ay vadeyle borçlanma yapabiliyor. Bu bir kredibilitedir, bu bir güvendir. 2002 yılında dış piyasalarda dolar cinsinden tahvil borçlanmamızın vadesi ortalama 7 yıl iken, bugün ortalama 14,5 yıla çıkmıştır. Bu gerçekleri lütfen görelim.

Buna ek olarak, hazine, 2012 yılında hem iç piyasada hem de uluslararası sermaye piyasalarında ilk defa kira sertifikası ihracı gerçekleştirdi. İç piyasada gerçekleştirilen ihraca 2 katından fazla, uluslararası piyasada gerçekleştirilen ihraca ise 5 kat talep var. Böylece, ülkemiz faizsiz finansman piyasalarına erişim sağlamış ve İstanbul’un finans merkezî olmasına yönelik projemizde önemli bir adım atılmıştır.

Faiz giderlerinin toplam bütçe harcamaları içindeki payı 2002 yılında yüzde 43 -sorunuza cevap- bu oran 2012 yılında yüzde 13’e düşmüştür. Herhâlde “13” 43’ten

küçüktür değil mi? 2002 yılında merkezî yönetim vergi gelirlerinin -bakın, bu da çok önemli- toplam vergi gelirlerinin yüzde 86'sı faiz harcamalarına giderken, bu oranın 2012 yılında yüzde 17,6'ya gerilediğini görüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakın, vergide de, işte buyurun, faiz giderlerinde de nereye düşüyoruz. Hükûmetlerimiz döneminde gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak faiz harcamalarında 11,4 puanlık bir tasarruf ayrıca sağlandı. 2012 yılı gayrisafi yurt içi hasılası baz alındığında yaklaşık olarak 164 milyar liralık bir tutara karşılık geliyor.

Şimdi, geliyorum borç yüküne: Uyguladığımız mali disiplin ve etkin borçlanma stratejileri sonucunda, on yıllık dönemde Türkiye'nin kamu borç yükü yaklaşık 40 puan düşmüştür. 2002 sonunda yüzde 74 düzeyinde olan Avrupa Birliği tanımlı genel yönetim borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı bu yılsonu itibarıyla yüzde 36'ya düşüyor.

Küresel kriz döneminde birçok ülkede borç yükü ciddi oranlarda arttı. Az önce, Kılıçdaroğlu, konuşurken bazı rakamlar verdi, ben de vereyim. Kamu borcunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı Japonya'da yüzde 236 -küsuratını söylemiyorum- Yunanistan'da yüzde 71, İtalya'da yüzde 126, Portekiz'de yüzde 119, İrlanda'da yüzde 118, Amerika Birleşik Devletleri'nde yüzde 107. Eğer daha isterseniz verebilirim. Dünyada, gelişmiş ülkelerde bu yaşanırken biz Türkiye'de son üç yılda borç yükünü 10 puan azalttık. 2002 yılı sonunda yüzde 61,5 düzeyinde gerçekleşen kamu net borcunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 45 puana yakın bir düşüşle 2012 yılında yüzde 18 civarına geriledi.

Bakın, kamunun dış borcu ile döviz cinsi varlıkları netleştirildiğinde yani kamunun dış pozisyonuna bakıldığında 2002 yılında 54 milyar dolar net dış borç varken, 2012 yılının ikinci çeyreği itibarıyla kamunun 1,9 milyar dolar net dış varlığı bulunuyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Tabii, buralara kolay gelmedik. Mücadelemiz “3Y” ile idi: Yolsuzluk, yoksulluk ve yasaklar. Bu mücadeleyi vererek buralara geldik.

Sayın Başkan, çok Değerli Milletvekilleri; tam bu noktada çok çok önemli bir hususa da değinmek durumundayım. Bakın, bugün Kayseri'de Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanımız tarafından son derece anlamlı, son derece önemli bir etkinlik gerçekleştirildi. Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanımız bugün Kayseri'de 3.500 aileye 1'er kilogram sucuğu ücretsiz olarak dağıttı yani yoksul ailelere toplamda 3,5 ton sucuk dağıtılmış oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, “Bu sucuk meselesi de nereden çıktı?” diyeceksiniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) — Siz sucuk fabrikasında çalışıyordunuz, oradan mı getirttiniz sucukları?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Bunu bugün gündeme getirdim. Zira Kayseri'de dağıtılan 3,5 ton sucuk için Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanım adına Cumhuriyet Halk Partisinin Sayın Genel Başkanına şükranlarımı ifade ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) — Siz hangi sucuk fabrikasında çalışıyordunuz?

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Sadece Sayın Genel Başkanına değil, 2011 yılı bütçe açılış görüşmeleri esnasında Sayın Genel Başkanın eline

Kayseri'yle ilgili yalan yanlış bilgileri tutuşturan arkadaşlara da çok teşekkür ediyorum. Gerek CHP Genel Başkanı gerek ona not ileten arkadaşlar sayesinde, hamdolsun, bugün 3.500 aile sucuğa doydular. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bugün dağıtılan 3,5 ton sucuk Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından ya da devlet tarafından değil, -bakın, altını çizerek ifade ediyorum- Sayın Kılıçdaroğlu'nun iftira ve ithamları sayesinde bizzat Sayın Kılıçdaroğlu tarafından finanse edilmiş oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tam iki yıl önce yine bu kürsüde, CHP Genel Başkanı, eline tutuşturulan notlardan yola çıkarak Kayseri Büyükşehir Belediyemize yolsuzluk ithamında bulundu. Hemen ardından kürsüye gelerek on beş dakika sonra bu iddiaların iftira olduğunu kendisine ifade ettik ama anlamadı. Sayın Kılıçdaroğlu, hem bizden hem Kayseri Belediye Başkanımızdan özür dilemek yerine bu iddia ve iftiralarını sonraki günlerde, hatta sonraki haftalarda, aylarda, yıllarda da sürdürdü. Belediye Başkanımız tarafından açılan tazminat davalarından 3 ü sonuçlandı, CHP Genel Başkanı 75 bin lira tazminatı Büyükşehir Belediye Başkanımıza ödedi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hem de kuzu kuzu ödedi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Savcıya sunulan...

UMUT ORAN (İstanbul) — Biraz ciddiyet olsun, biraz ciddiyet!

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Önce sen Genel Başkanını o ciddiyete davet et, ondan sonra gereğini yaparız biz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, bakın, Değerli Milletvekilleri, yolsuzluk, çirkindir; yolsuzluk, kul hakkı yemektir ve haramdır; yolsuzluk, yetimin hakkını yemektir ve aynı zamanda insanlık dışıdır. Ancak, yolsuzluk ne kadar çirkin, haram ve insanlık dışıysa, belgesiz, mesnetsiz, delilsiz şekilde yolsuzluk ithamında bulunmak da o kadar çirkin, o kadar haksız, o kadar insanlık dışıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu Hükümet, on yılda Türkiye'nin millî gelirini 3 kat artırmış, 230 milyar dolardan 774 milyar dolara çıkarmış bir hükümettir. Bu Hükümet, kişi başına millî geliri 3,500 dolardan, 10.700 dolara çıkarmış bir hükümettir ve rahatsız oluyorlar IMF borcunu azalttığımızdan. "Yolsuzluk" diyorlar. Biz görevi devir aldığımızda IMF'e borç 23,5 milyar dolardı, şu anda bu borç 860 milyon dolara indi Sayın Bahçeli, sizden bunu böyle devraldık. Yolsuzluğun olduğu yerde, 22 milyar dolardan fazla IMF borcu ödenebilir miydi? Yolsuzluğun olduğu yerde, Türkiye, IMF'den borç isteyen ülke konumundan, IMF'e borç verebilecek bir ülke konumuna gelebilir miydi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Az önce şaşırdım. Aman ya Rabbim, bu nasıl siyasetçilik! Güya bürokrasiden, teknokrasiden gelmiş. Merkez Bankasındaki altın rezervini bir kenara koyuyor. Bu nasıl bir anlayıştır ya? Önce bunu bir öğren, bunu da kılavuzlarına bir sor. Merkez Bankası döviz rezervini de 27,5 milyar dolardan aldık. Değerli arkadaşlarım, Merkez Bankasının şu anda döviz rezervi -altın dâhil- 118 milyar 366 milyon dolara çıkmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bir tarihî rekordur. Yolsuzluğun olduğu yerde bu döviz rezervi 91 milyar dolar artar mı?

Bankalara bakalım: Biz görevi devraldığımızda bankacılık krizi nedeniyle TMSF'ye, kamu bankalarına ve Merkez Bankasına ihraç edilen devlet iç borçlanma senetlerine ilişkin yükü de biz devraldık. Yani bizden önceki dönemler, on yıllar, oralardan biz devraldık. Hükümetlerimiz döneminde, 2001 krizinin bankacılık maliyeti nedeniyle

-değerli arkadaşlarım dolara çevirerek söylüyorum- 111 milyar lirayı ki bunun kademeli olarak bugüne gelişini hesapladığınızda faiziyle 112,5 milyar dolar, bunu biz ödedik, bunu ödedik. Hazinenin yıllık bileşik faiziyle hesapladığınızda, on yıl içinde, bankacılık krizinin 231 milyar lirasını, ki eski rakamla 231 katrilyon lira ödeyen hükûmete yolsuzluk ithamında bulunulabilinir mi?

Zorunlu tasarruf, değerli arkadaşlarım, 13,5 milyar lira, yani 15,3 milyar dolar eğer ödenmeseydi, bugüne gelseydi faiziyle buna ulaşacaktı. Kim var burada? Memur var. Kim var burada? İşçi kardeşim var. Memurumuzun, işçimizin bu parası ödenmedi, bunu biz ödedik, biz. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* Çünkü devlet işçisine, memuruna nasıl borçlu olabilirdi? Ve bunu ödedik.

Bitmedi. "KEY" diye anılan Konut Edindirme Yardımı gene işçimizden, memurumuzdan; maalesef, borçlanıyorlar, ödeyemiyorlar, onların maaşlarından kestiler ve biz şu anda uyardık ve şu anda bize makbuzlar geldikçe ödüyörüz. Şu ana kadar ödediğimiz değerli kardeşlerim, 3,5 milyar lira, o da 3,1 milyar dolar. Bunu da biz ödedik ve ödemeye devam ediyoruz. Biz hem ödemeleri yaptık hem de borcu düşürdük.

Geçmişte biliyorsunuz ne diyorlardı: Görev zararı. Ziraat Bankasından, 2002 yılından bu yana 16 milyar liranın üzerinde brüt temettü geliri elde ettik. Bakın, şimdi, o görev zararı denilip de konuşulan bankalar, şimdi devlete, hazineye para ödüyor. Geçmişte hep zarar eden bu bankalar, ayrıca 10 milyar lira tutarında kurumlar vergisi ödemesi yaptı.

Değerli arkadaşlarım, takipteki kredilerden bahsediyorlar, hep tüketici kredilerinden bahsediyorlar. *(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)*

BAŞKAN — Efendim, size tekrar ek süre veriyorum Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Herhâlde bizimki biraz torpilli olması lazım yani cevap vereceğim.

BAŞKAN — Ek süre veriyoruz ama lütfen siz de toparlayın.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Çünkü on gün süreyle bütçeyi burada konuşacağız, son gün yine sizler konuşacaksınız. Dolayısıyla, tamamlarsanız...

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Takipteki kredilerin oranı, Ziraat Bankası için yüzde 34,5 seviyesinden yüzde 2,7 seviyesine -bakın, takipteki krediye bakınız, yüzde 34,5 ten yüzde 2,7 seviyesine- Halk Bankası için ise yüzde 45,27 seviyesinden yüzde 2,89 seviyesine düştü. Hisseleri borsada işlem gören Halk Bankasının borsa değeri 5 Aralık itibarıyla 21,6 milyar liraya ulaştı. Bu da bir rekordur. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Değerli arkadaşlarım, bütün bunların yanında, şimdi burada çiftçi, esnaf söyleniyor. Ya biraz dürüst olalım. Bakınız, Ziraat Bankasınca çiftçilerimize kullandırılan tarımsal kredilerin faiz oranı biz geldiğimizde yüzde 59'du, bugün yüzde 0 ile yüzde 7,5 arasında.

SADİR DURMAZ (Yozgat) — Hapishanedeki çiftçiler endişeyle izliyor sizi.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım, aynı şekilde, bakınız, Ziraat Bankasınca çiftçimize kullandırılan toplam kredi miktarı 228 milyon lira iken Ekim 2012 sonu itibarıyla bu, 72 kat artışla 16,5 milyar liraya yükseldi,

72 kat. Türkiye'yi değerli arkadaşlarım, Halk Bankasıyla da farklı bir şekilde tanıştırdık. Yine, yüzde 47 faizle Halk Bankası esnaf ve sanatkârimıza kredi verirken o da şimdi 5 ila 7,8 arasında faizle kredi veriyor. Orada da yine yüzde 43 arttı.

Değerli arkadaşlarım, ulaştırmaya bakıyoruz. Geldiğimizde Türkiye'de toplam bölünmüş yol ağı 6.100 kilometreydi, yetmiş dokuz yılda buraya varıldı, biz on yılda 16.103 kilometre bölünmüş yol yaptık. Şu an Türkiye'nin 22 bin kilometre bölünmüş yol ağı var. Kara yolları için yaklaşık 90 katrilyon, 90 milyar harcama yaptık ve Türkiye'de hava yolu taşımacılığı 26 ilde yapılıyordu. Şimdi 48 hava limanından artık, uçaklarla hava taşımacılığı yapıyoruz. Yolcu trafiğini 34,5 milyondan aldık, 3,5 kat artışla şu anda 118 milyon kişiye ulaştırdık. 1951 den 2003 e kadar elli iki yılda 945 kilometrelik demir yolu ana hat çalışması yapılmıştı, on yılda biz 1.076 kilometre ana hat çalışması yaptık. Elli iki yıl boyunca bizim dönemimizdeki hızla, bizim dönemimizdeki performansla demir yolu eğer inşa edilseydi 5.595 kilometre demir yolu yapıldı ve bu arada Türkiye'yi hızlı trenle tanıştırdık. Biliyorsunuz, Ankara-Eskişehir -şimdi Eskişehir-İstanbul etabı yapılıyor- Ankara-Konya, Ankara-Sivas, buralar yapılıyor ve demir yollarımız için on yılda 24,6 milyar liralık, yaklaşık 25 katrilyon liralık yatırım gerçekleştirdik ve burada da yoğun çalışmalarımız yine devam ediyor.

Toplu konutta 559.840 konut, bunun 440 binini sahiplerine teslim ettik.

Değerli arkadaşlarım, şurada önemli olan bir konuya geliyorum: Eğitim konusu. Eğitim üzerinde, millî bütçede 1'inci sırada yer alan eğitimde on yılda 181.419 yeni derslik açtık, 92 yeni üniversite kurduk, 76 üniversitemiz vardı, şu anda 168 üniversitemiz var, üniversitesi olmayan ilimiz kalmadı ve öğretmen sayısını da... Yine burada şu söyleniyor: "Öğretmenlerimiz bekliyor." Değerli arkadaşlar, bunların hepsi bütçe meselesidir. Biz geldiğimizde sınıfların hâlini biliyorsunuz ne idi ama şimdi ortalamayı aldığımızda 20 öğrenciye 1 öğretmen düşüyor ve şu anda öğretmen sayımız 773.954'tür. Bizim dönemimizde atanan öğretmen miktarı 357.324. Hassasiyetimiz bu kadar önemle devam ediyor.

Sağlıkta 1.078 adet sağlık tesisi yapılmıştı -bizden önce on senede- iktidarımız döneminde 8,5 milyar lira harcayarak 2.114 adet sağlık tesisi inşa ettik. Kamu-özel ortaklığı finans modeliyle şimdi 30 noktada şehir hastaneleri kuruyoruz ve 44.835 nitelikli yatağımızda vatandaşlarımızın sağlık hizmetini en güzel şekilde almasını sağlayacağız.

Burada bir şeyi daha söyleyeyim: Göreve geldiğimizde 178 bin insan gücü varken bu rakam bugün 462 bine çıkmıştır; sağlıkta attığımız bu adım.

Ayrıca, değerli arkadaşlarım, şurası çok önemli: 4'ü uçak, 19'u helikopter olmak üzere 23 hava ambulansı ile sağlık hizmetlerini sürdürüyoruz.

Diğer teferruatlara girmeyeceğim, vakit iyice daraldı. Adalet saraylarına girmeyeceğim, bu konuda da yine ciddi manada daraldık, bunun farkındayım. Sizleri de, daha fazla, huzurlarınızı meşgul etmek istemiyorum. Ancak işsizlik konusuna biraz haksız yaklaşım yapıldı ve göreve geldiğimizden bu yana bu küresel krizlere rağmen 2009 yılının 2'inci çeyreğinden bugüne kadar yaklaşık 4 milyon kişiye biz istihdam sağladık.

BAŞKAN — Sayın Başbakan, lütfen, tamamlarsanız... Sayın misafir geldi. O da hitap edecek.

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Bitiriyorum.

İşsizlik oranı ağustos ayı itibarıyla yüzde 8,8 ile son on yılın en düşük seviyesine geriledi. Bakın, kadınlarda, 2004 yılında kadınların iş gücüne katılımı yüzde 23 iken şu anda yüzde 30'a ulaşmıştır ve son üç yılda sağlanan istihdamın yani 4 milyonun 1,5 milyonunu kadınlar oluşturmaktadır. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)*

Evet, Orta Vadeli Program'la ilgili vesaire bunlar söylendi. Artık diğerlerini inşallah, finale bırakalım, diğer kalanları finalde konuşuruz diye düşünüyorum.

Hepinizi en kalbî duygularla selamlarken bütçemizin ülkemiz, milletimiz için hayırlara vesile olmasını Allah'tan temenni ediyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. *(AK PARTİ sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.⁹⁹

⁹⁹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 24, Cilt 36, Birleşim 36, Sayfa 383-398

20 Aralık 2012 Perşembe 2013 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Kabulü Dolayısıyla Teşekkür Konuşması

BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, çok Değerli Milletvekilleri; 2013 bütçesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen ve bu kabulde ülkemiz, milletimiz için yeni bir dönemin başladığı bütçe oluyor. Bütçemizin ülkemizin yarınları için hayırlara vesile olmasını Allah'tan temenni ediyorum. Maliye Bakanlığımıza, Plan ve Bütçe Komisyonumuza, Komisyonun Değerli Başkan ve üyelerine, bürokrat, teknokrat arkadaşlarımıza şahsım, ülkem ve milletim adına şükranlarımı arz ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna, Sayın Başkan ve milletvekillerine, grup başkanlarımıza ve başkan vekillerine de katkıları için ayrıca şükranlarımı sunuyorum.

Bütçenin açılış görüşmeleri esnasında İstanbul Menkul Kıymetler Borsamız 76.954 puanla tarihinin en yüksek seviyesine ulaşmış, yeni bir rekor kaydetmişti. Bütçe kapanış müzakereleri esnasında da Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankamızın altın dâhil, döviz rezervlerinin 120 milyar 586 milyon dolarla bir başka tarihî rekor kaydettiğini bugün sizlere ayrıca tekrar müjdelemek istiyorum. *(AK PARTİ sıralarından alkışlar)* İnşallah 2012 yılını başka rekorlarla kapatacak, 2013'te de ülkemizi hep birlikte istikrarla, güvenle, kardeşlik ve dayanışmayla büyötmeye devam edeceğiz.

Ben bir kez daha yüce heyetinize teşekkürlerimi sunuyorum. Yeni yılınızı tebrik ediyor, 2013 yılının sizler, milletimiz için, insanlık için barışa vesile olmasını tekrar Allah'tan temenni ediyor ve aydınlık yarınları hep birlikte kucaklayalım temennisiyle saygılar sunuyorum. *(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta ve sürekli alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.¹⁰⁰

¹⁰⁰ *TBMM Tutanak Dergisi Dönem 24, Cilt 39, Birleşim 46, Sayfa 112*

23 Nisan 2013 Salı

TBMM'nin 93. Kuruluş Yıldönümü ile Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının Kutlamaları Nedeniyle Yaptığı Konuşma

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GENEL BAŞKANI VE MECLİS GRUBU BAŞKANI RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, Değerli Cumhurbaşkanımız, Değerli Milletvekilleri; heyetinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 93'üncü kuruluş yıl dönümünü, Türkiye'nin ve dünyanın tüm çocuklarının Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı en samimi duygularıyla kutluyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk Başkanı olan Gazi Mustafa Kemal'i, Kurtuluş Savaşı'mızı sevk ve idare eden ilk Meclisteki tüm milletvekillerini bu vesileyle bir kez daha rahmetle ve minnetle yâd ediyorum.

23 Nisan 1920'den bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında millet için hizmet üretmiş tüm parlamenterlerimize ülkemiz ve milletimiz adına şükranlarımızı sunuyorum. Hayatta olanlara sağlık ve afiyet temenni ediyorum. Ahirete irtihal etmiş olanlara Allah'tan özellikle rahmet niyaz ediyorum.

Sayın Başkan, çok Değerli Milletvekilleri; 23 Nisan 1920 Cuma günü Ankara'da Hacı Bayram Veli Camii'nde kılınan cuma namazının ardından Türkiye Büyük Millet Meclisi Kur'an tilavetleriyle, salavatı şerifelerle, dualarla, Buhari-i Şerif'lerle açıldı. Türkiye'nin her yerinden gelen, bütün renkleriyle, bütün farklılıklarıyla aynı ortak gaye etrafında toplanan mebuslar, derin bir huşu ve büyük bir heyecan içinde Mecliste ilk toplantılarını gerçekleştirdiler.

Değerli Milletvekilleri, sizlere burada bu anlamlı gün dolayısıyla geçtiğimiz günlerde bazıları ilk kez olarak yayınlanan birkaç fotoğrafı göstermek istiyorum.

Bu fotoğrafta Gazi Mustafa Kemal, silah arkadaşları ve Latife Hanım, cumhuriyetimizin kuruluşunun hemen öncesinde çocuklarla sohbet ediyorlar ve bu çocuklarımızın kuruluştaki yerini göstermesi bakımından çok büyük önemi haiz. Onun için bu fotoğrafı getirmeyi ve göstermeyi görev telakki ettim.

Bir başka fotoğraf... O da yine Kurtuluş Savaşı yıllarında bir grup çocuk umutla Gazi Mustafa Kemal'i bekliyorlar fakat bu çocukların giyimi kuşamı, şöyle yalın ayak tablolarına baktığımız zaman nereden nereye geldiğimizi göstermesi bakımından bu tablo da çok büyük bir önemi haiz.

Evet, bu da, işte, Meclisimizin açıldığı gün ve yine o gün, Gazi Mustafa Kemal'i ve gelecek heyeti karşılamak üzere bekleyen çocuklar, sancakla beraber, Türkiye Büyük Millet Meclisinin önünde o kutlu anı yaşamak üzere bekliyorlar.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; şunu çok net olarak ifade etmek mümkündür: Türkiye Büyük Millet Meclisi, çocuklarla birlikte ve en çok da çocuklar için açılmıştır. Kurtuluş Savaşı'mız çocuklar için verilmiştir. Cumhuriyet, 29 Ekim 1923'te en çok da çocuklar için ilan edilmiştir.

Bakınız Değerli Milletvekilleri, Türkiye, 23 Nisan 1920'ye ve 29 Ekim 1923'e gerçekten çok zor şartlar altında ulaştı. Balkan savaşlarından başlayarak Mağrip'te, Çanakkale'de, Hicaz'da, Kanal'da, Kafkas cephesinde yüz binlerce Mehmet şehitlik

mertebesine yücelmişti. Şehit olan askerlerimizin önemli bir bölümü evli ve çocuk sahibiydi.

Şuna hiç şüphe yok ki, tertemiz alnından vurulmuş, uzanmış yatan o Mehmetler, girecekleri gül bahçesini, kendilerine gülümseyen melekleri gördükleri kadar, köylerinde, evlerinde doya doya koklayamadıkları çocuklarının hayalini de görüyor ve tebessüm ediyorlardı. Mehmetçiği bu denli kahramanlaştıran, göğüslerindeki imanlarıyla birlikte geride bıraktıkları çocukları, o çocuklara miras bıraktıkları şan ve şerefti. Onlar, vatanları için seve seve can verdiler, onlar bayrakları için kahramanca savaştılar ama onlar, en çok da geride bıraktıkları çocukları için, Türkiye'nin tüm çocukları için âdetâ düğüne gider gibi savaşa gittiler, âdetâ sevgiliye kavuşur gibi şehadet mertebesine ulaştılar. Bizim tarih boyunca bütün şehitlerimiz, Kurtuluş Savaşı şehitlerimiz, cumhuriyet dönemindeki şehitlerimiz, terörle mücadele şehitlerimiz, vatanın bağımsızlığı için, ay yıldızlı bayrağın şerefi için, bu topraklarda ezani Muhammedî'nin ebediyen okunabilmesi için ama en çok da çocukları için, çocuklarımız için tereddütsüz canlarından vazgeçtiler.

Evet, tıpkı 23 Nisan 1920'de olduğu gibi bugün de Türkiye Büyük Millet Meclisi her şeyden ve herkesten daha çok çocuklar için vardır, çocuklarımız için vardır. Bütün gayemiz, bütün hedefimiz, bütün çabamız, kendimizden önce çocuklarımız için daha yaşanabilir, daha müreffeh, daha huzurlu ve daha güçlü bir Türkiye inşa etmektir.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; maziye değiştirme gücüne sahip değiliz ama istikbali şekillendirme gücüne sahibiz. Yetim kalmış çocuklara babalarını iade edecek bir kudretimiz yok ancak daha fazla çocuğun yetim kalmasını engelleyecek iradeye sahibiz. Bizim yaşadıklarımızı çocuklarımızın da, torunlarımızın da yaşamasını önleyecek birikime, tecrübeye, imkâna ziyadesiyle sahibiz. Şehitlerimiz çocuklar için canlarını hiç tereddüt etmeden ortaya koydular. İşte, bu Meclis, kuruluş yıl dönümü çocuk bayramı olarak kutlanan bu gazi Meclis, milletin tüm fertleriyle birlikte, özellikle Türkiye'nin çocuklarına yani istikbale dair yine ve yeni bir ufuk çizmek zorundadır. Bu Meclisin bugün de Türkiye'nin çocuklarına söyleyecek sözü, onlara gösterecek hedefi, onlara verecek umudu olmalıdır. Bu güzel ülkenin çocukları, inanın, her şeyin en iyisini ziyadesiyle hak ediyorlar. Bu ülkenin çocukları, en kaliteli, en yaygın, en modern eğitimi hak ediyorlar. Bu güzel ülkenin çocukları, cıvı cıvı oynayacakları şehirleri, güvenli sokakları, huzurlu evleri fazlasıyla hak ediyorlar. Türkiye'nin tüm çocukları, refah ve istikrar içinde büyüyecekleri, dayanışma ve kardeşlik içinde büyüyecekleri bir vatani çok ama çok fazlasıyla hak ediyorlar. İnanın, bu ülkenin tüm çocukları, anne ve babalarıyla büyümeyi, her akşam anne, babaları ve kardeşleriyle sofraya oturmayı, her akşam babalarını doyaya kucaklamayı hak ediyorlar. Her biri şehit evladı olan, her biri şehit torunu olan bu ülkenin çocukları, onurla, gururla, şerefle yaşamayı; ülkesiyle, vataniyle, bayrağıyla, milletin büyüklüğüyle gururlanmayı elbette hak ediyorlar.

23 Nisan 1920'de ilk Meclis millî egemenliği tesis ederek çocuklara hediye etti. İlk Meclis tüm renkleriyle, tüm farklılıklarıyla tek bir Türkiye fotoğrafı teşkil ederek çocuklara yeni bir millet kavramını, onunla birlikte güçlenmiş bir kardeşliği hediye etti.

Biz sorunlar içinde büyüdük ama çocuklarımıza sorunlarını çözmüş ya da çözüm yoluna koymuş bir Türkiye emanet etmek boynumuzun borcudur. Biz müdahale anayasalarıyla büyüdük ama çocuklarımıza demokratik, katılımcı, özgürlükçü, herkesi kucaklayan bir anayasa teslim etmek bizim de bu Meclisimizin de boynumuzun

borcudur. Biz acılarla büyüdük, biz terörün kararttığı hayatlara, terörün söndürdüğü ocaklara gözyaşı dökerek büyüdük ama şimdi çocuklarımıza güvenle yaşayacakları, kardeşçe yaşayacakları, birbirlerine silah doğrultarak değil birbirleriyle kucaklaşarak yaşayacakları bir vatan teslim etmek hepimizin boynunun borcudur.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; geçtiğimiz günlerde Denizli’de bir şehit annesi kendisini ziyaret edenlere şunu söylüyor, “Keşke” diyor, “Keşke bu süreç altı ay önce başlasaydı da Vedat’ım da şehit olmasaydı, yanımda olsaydı.” Evet, şehit Vedat’ı geri getiremeyiz ama şunu bilin ki, başka Vedatların, başka fidanların, başka ana kuzularının zamansız toprağa düşmesini engelleyebiliriz.

Değerli kardeşlerim, tek başımıza da kalsak, yalnız da bırakılsak, daha aydınlık bir Türkiye imar etmek için biz bu mücadeleye devam edeceğiz yeni Vedatlar şehit olmasın diye. Şehitlerimizin muazzez ruhunu incitmeden, şehit analarını rencide etmeden, birliğimizi, bütünlüğümüzü, kardeşliğimizi tıpkı şehitlerimiz gibi muhafaza etmeye ve yüceltmeye devam edeceğiz. 23 Nisan 1920 ruhuyla, o anlayışla, o kardeşlikle ilerlemeyi kararlılıkla sürdüreceğiz.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere, bütün istiklal kahramanlarımızı, şehit ve gazilerimizi, bu Mecliste görev yapmış bütün siyasetçilerimizi şükranla yâd ediyorum.

Tüm çocuklarımızın, tüm dünya çocuklarının bayramını kutluyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. *(AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)*

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Başbakan.¹⁰¹

¹⁰¹ *TBMM Tutanak Dergisi* Dönem 24, Cilt 49, Birleşim 95, Sayfa 368-370

DİZİN

A

ABDULKADİR ÖNCEL (Şanlıurfa).....	149, 157, 159, 160, 161, 162, 177
ABDULLAH AKARSU (Manisa).....	145, 148
ABDULLAH GÜL (Kayseri).....	143, 146, 493, 502, 503
ABDULLAH ÖZBEY (Karaman).....	156
ABDULLAH ÖZER (Bursa).....	785, 790, 795, 825, 873
ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas).....	101
A. CENGİZ DAĞYAR (Antalya).....	46
ADİL AYDIN (Antalya).....	41, 42, 46
ADNAN KESKİN (Denizli).....	156, 157
AGÂH KAFKAS (Çorum).....	829
AGÂH OKTAY GÜNER (Ankara).....	158, 453, 454
AHMET BUKAN (Çankırı).....	873
AHMET DEMİRCAN (Samsun).....	79
AHMET DENİZ BÖLÜKBAŞI (Ankara).....	873
AHMET DOĞAN (Adıyaman).....	150, 151
AHMET ERSİN (İzmir).....	547, 898
AHMET GÜRYÜZ KETENCİ (İstanbul).....	145
AHMET KABİL (Rize).....	275, 281, 355, 413, 415, 418, 422, 423
AHMET KÜÇÜK (Çanakkale).....	580, 581, 582, 657, 668, 673, 674, 700, 703, 825, 900
AHMET SİRRI ÖZBEK (İstanbul).....	544, 545
AHMET TAN (İstanbul).....	451, 453, 460
AHMET TÜRK (Mardin).....	787, 788, 829
AHMET YENİ (Samsun).....	541, 596, 672, 871, 875, 879
AKİF AKKUŞ (Mersin).....	825, 826, 845, 851, 896, 905, 910
AKİF EKİCİ (Gaziantep).....	806, 808, 835, 836, 899, 905
AKIN BİRDAL (Diyarbakır).....	923
ALAETTİN KURT (Kocaeli).....	40
ALGAN HACALOĞLU (İstanbul).....	93, 552, 598, 665, 667, 673, 689, 799, 804
ALİ ARSLAN (Muğla).....	543, 633, 634, 636, 640, 641, 647, 650, 683, 700, 708, 709
ALİ ESER (Samsun).....	47

ALİ KEMAL BAŞARAN (Trabzon).....	356
ALİ KOÇAL (Zonguldak).....	845, 846, 879, 880
ALİ OĞUZ (İstanbul).....	104
ALİ ŞAHİN (Kahramanmaraş).....	451
ALİ TOPUZ (İstanbul).....	205, 554, 572, 584, 601, 604, 613, 656, 661, 663, 666, 698, 702, 737, 745
ALİ UZUNIRMAK (Aydın).....	852, 873, 917
A. MESUT YILMAZ (Rize).....	115, 189, 299, 359, 418, 419, 425, 428
ATİLA EMEK (Antalya).....	546, 635, 636, 638, 649, 650, 653, 654, 655
ATİLA SAV (Hatay).....	100
A. TURAN BİLGE (Konya).....	145, 431
AYDIN MENDERES (İstanbul).....	81, 83, 84
AYLA AKAT ATA (Batman).....	903, 907
AYŞE NUR BAHÇEKAPILI (İstanbul).....	887
AYVAZ GÖKDEMİR (Kayseri).....	148, 152, 153, 154, 164
AZMİ ATEŞ (İstanbul).....	151, 153, 154, 159, 160

B

BAKİ DURMAZ (Afyon).....	41, 44
BAŞBAKAN ABDULLAH GÜL.....	473, 493, 502, 503, 507
BAŞBAKAN A. MESUT YILMAZ.....	7, 15, 16, 17, 20, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 51, 72, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 93, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 103, 104, 105, 108, 109, 110, 112, 114, 119, 134, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 192, 197, 200, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214
BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN.....	391, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 431, 432, 433, 435, 439, 444, 446, 447, 448, 450, 451, 452, 453, 454, 460, 462
BAŞBAKAN RECEP TAYYİP ERDOĞAN (İstanbul).....	515, 538, 539, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 554, 556, 557, 560, 563, 568, 570, 571, 572, 574, 576, 577, 579, 580, 581, 582, 584, 585, 587, 589, 590, 592, 595, 596, 598, 599, 601, 602, 604, 605, 606, 613, 614, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708,

709, 710, 711, 712, 713, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 749, 753, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 842, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 858, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 893, 894, 895, 896, 898, 899, 900, 901, 903, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 912, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 939, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 981, 982, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 994, 995, 996, 998, 999, 1000	
BAŞBAKAN TANSU ÇİLLER.....	221, 224, 226, 227, 232, 234, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 323, 324, 325, 329, 348, 349, 352, 353, 354, 355, 356, 359, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 373, 383
BAŞKAN.....	17, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 47, 71, 78, 81, 88, 89, 92, 93, 94, 98, 100, 101, 103, 109, 112, 113, 134, 140, 141, 142, 143, 144, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 169, 170, 175, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 200, 206, 207, 209, 210, 211, 213, 234, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 263, 267, 268, 269, 271, 272, 275, 276, 277, 278, 279, 285, 287, 288, 289, 292, 294, 296, 297, 301, 305, 307, 308, 309, 314, 315, 316, 317, 318, 320, 322, 326, 356, 363, 364, 366, 368, 369, 373, 423, 425, 428, 432, 433, 434, 444, 445, 448, 454, 461, 463, 466, 537, 538, 541, 542, 544, 545, 549, 554, 555, 556, 559, 563, 571, 577, 579, 580, 582, 587, 588, 589, 591, 594, 605, 618, 619, 623, 624, 625, 627, 628, 631, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 644, 645, 647, 648, 649, 650, 654, 655, 657, 659, 664, 666, 669, 670, 671, 675, 676, 678, 680, 681, 686, 687, 688, 689, 691, 692, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 705, 706, 708, 712, 716, 718, 725, 726, 727, 728, 737, 738, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 749, 781, 782, 784, 785, 786, 787, 789, 790, 794, 795, 801, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 813, 817, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 832, 833, 835, 836, 837, 838, 841, 845, 846, 849, 853, 854, 856, 858, 859, 860, 861, 866, 867, 868, 876, 877, 878, 879, 880, 882, 883, 884, 887, 892, 894, 907, 908, 909, 910, 911, 915, 918, 921, 922, 930, 931, 932, 934, 935, 967, 968, 970, 971, 973, 975, 976, 977, 978, 981, 986, 987, 988, 996, 997, 998, 999, 1002
BAYAR ÖKTEN (Şırnak).....	172, 205
BEHİÇ ÇELİK (Mersin).....	824, 844, 849, 851, 855, 856, 858
BEKİR BOZDAĞ (Yozgat).....	810
BENGİ YILDIZ (Batman).....	918, 919, 920, 922, 923
BEYTULLAH AŞİL (Eskişehir).....	854
BEYTULLAH MEHMET GAZİOĞLU (Bursa).....	37, 38
BÜLENT ATASAYAN (Kocaeli).....	282, 305, 308, 355, 362, 363, 364, 366, 438

C

CAFER GÜNEŞ (Kırşehir).....	177, 179, 180
CANAN ARITMAN (İzmir).....	579, 596, 598, 599, 614, 656, 657, 659, 660, 663, 664, 665, 669, 672, 675, 676, 677, 679, 680, 681, 682, 685, 686, 691, 695, 697, 699, 700, 702, 703, 707, 717, 720, 729, 731, 732, 734, 736, 738, 743, 793, 794, 801, 806, 860, 861, 862, 863, 864, 866, 868, 870, 873, 875, 879, 880, 881
CELAL TOPKAN (Adıyaman).....	145
CEMALETTİN ŞİMŞEK (Samsun).....	974
CENGİZ ALTINKAYA (Aydın).....	302, 315, 453, 454
CENGİZ BULUT (İzmir).....	352, 353, 354, 355, 356
ÇETİN SOYSAL (İstanbul).....	799, 801, 802, 803, 804, 845, 860, 861, 862, 863, 866, 867
CEVDET SELVİ (Eskişehir).....	544, 658, 673, 674, 675, 690, 733, 809

D

DENİZ BAYKAL (Antalya).....	83, 100, 156, 204, 206, 207, 208, 210, 211, 353, 541, 598, 623, 637, 638, 652, 653, 654, 655, 662, 663, 666, 678, 679, 682, 683, 684, 689, 698, 704, 705, 707, 723, 724, 736, 737, 741, 743, 744, 783, 805, 806, 846, 870, 871, 872, 873, 876, 877, 878, 879

E

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa).....	275, 278, 279, 282, 284, 308, 309, 313, 314, 315
ENGİN GÜNER (İstanbul).....	301, 308, 317, 349, 362
ENSAR ÖĞÜT (Ardahan).....	541, 542
ERGÜN AYDOĞAN (Balıkesir).....	807, 808, 810, 849, 850, 860, 862, 863, 864, 868, 881, 924, 925, 927, 928
ERKAN AKÇAY (Manisa).....	856
ERKAN MUMCU (Isparta).....	411
EROL AĞAGİL (Ankara).....	41
ERTUĞRUL KUMCUOĞLU (Aydın).....	874
ESFENDER KORKMAZ (İstanbul).....	784, 785, 795, 824
EYÜP AŞIK (Trabzon).....	275, 283, 299, 303, 307, 308, 316, 413

F

FARUK SAYDAM (Manisa).....	287, 297, 298, 299, 300, 306, 308, 311, 312, 313, 314, 315, 316
FEHMİ MURAT SÖNMEZ (Eskişehir).....	909
FERİDUN PEHLİVAN (Bursa).....	368, 369
FERİT BORA (Diyarbakır).....	32, 43
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya).....	724, 899

FETİ GÖRÜR (Bolu).....	84, 166, 171
FEVZİ TOPUZ (Muğla).....	917

G

GÜROL ERGİN (Muğla).....	596, 620, 621, 866, 867, 869, 874, 875, 876, 884

H

HAKKI SUHA OKAY (Ankara).....	835
HALUK KOÇ (Samsun).....	548, 632, 634, 636, 639, 713
HAMİT GEYLANİ (Hakkâri).....	921, 922
HASAN DİKİCİ (Kahramanmaraş).....	78, 166, 177, 179, 180
HASAN HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul).....	410, 415, 453
HASAN HÜSEYİN CEYLAN (Ankara).....	84, 85
HASAN KORKMAZCAN (Denizli).....	270, 272, 276, 277, 278, 281, 282, 285, 286, 287, 297, 298, 299, 301, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318
HASAN NAMAL (Antalya).....	31, 35, 36, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45
HASAN ÖREN (Manisa).....	541
HASAN ZENGİN (Manisa).....	38, 39
HASİP KAPLAN (Şırnak).....	788, 816, 817, 826, 827, 828, 829, 830, 836, 914, 915, 918, 920, 921, 922, 923, 924
HAYRETTİN DİLEKCAN (Karabük).....	148, 149, 152, 153
H. FECRİ ALPASLAN (Ağrı).....	252, 255, 263, 352, 364, 365, 368, 369
HİKMET ULUĞBAY (Ankara).....	452
HÜSEYİN BAYINDIR (Kırşehir).....	544, 570, 571, 574, 576, 577, 579, 580, 619, 620, 623, 624, 722
HÜSEYİN OLGUN AKIN (Ordu).....	82
HÜSEYİN ÜNSAL (Amasya).....	801, 807, 850
HÜSEYİN YILDIZ (Antalya).....	873, 874

I

İBRAHİM GÜRDAL (Isparta).....	15, 16, 20, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46
İBRAHİM HALİL ÇELİK (Şanlıurfa).....	274, 275, 279, 281, 282, 284, 294, 314, 318, 324, 325, 349
İDRİS SAMİ TANDOĞDU (Ordu).....	541
İ. ERTAN YÜLEK (Adana).....	143
İLHAN KAYA (İzmir).....	255, 305, 307, 312
İRFAN GÜRPINAR (Kırklareli).....	352, 353, 354

İRFETTİN AKAR (Muğla).....	172
İSA GÖK (Mersin).....	876, 877
İSMAİL KARAKUYU (Kütahya).....	173, 175, 178
İSMAİL YILMAZ (İzmir).....	144, 146, 152, 154, 157, 158, 160
İSMET ATALAY (Ardahan).....	103, 176, 210, 212
İSMET ATTİLA (Afyon).....	204
İZZET ÇETİN (Ankara).....	985, 986, 987, 988, 990

K

KAHRAMAN EMMİOĞLU (Gaziantep).....	83, 88, 143, 150
KAMER GENÇ (Tunceli).....	36, 37, 781, 782, 815, 842, 856, 895, 915, 916, 925, 969, 987, 989
KEMALETİN GÖKTAŞ (Trabzon).....	108, 141, 151, 158, 160, 162
KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul).....	784, 790, 793, 808, 809, 810, 863, 865, 866, 869, 875, 876, 880, 883, 898, 899, 901, 929, 968
KEREM GÜNEŞ (Kars).....	42
K. KEMAL ANADOL (İzmir).....	598, 601, 624, 627, 659, 660, 669, 670, 675, 679, 682, 683, 684, 685, 686, 688, 689, 724, 727, 728, 731, 733, 735, 736, 737, 739, 741, 742, 743, 744, 745, 782, 784, 785, 786, 801, 804, 805, 806, 808, 809, 810, 846, 847, 852, 853, 854, 866, 867, 868, 869, 870, 876, 877, 898, 900, 901, 907, 926, 929
KORKUT ÖZAL (İstanbul).....	90
KÜRŞAT ATILGAN (Adana).....	917

L

LÜTFİ YALMAN (Konya).....	142, 150, 151, 154, 160, 161

M

MAHMUT IŞIK (Sivas).....	145, 146, 212
MAHMUT ÖZTÜRK (Niğde).....	30
MAHMUT TANAL (İstanbul).....	974, 988, 994
MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas).....	831, 832, 833, 834, 835, 844, 849, 850, 853, 854, 877, 878, 879, 900, 909
MEHMET AYKAÇ (Çorum).....	169
MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep).....	149, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 159, 161, 162
MEHMET BOZTAŞ (Aydın).....	550, 650
MEHMET BÜYÜKYILMAZ (Adana).....	431
MEHMET CAVİT KAVAK (İstanbul).....	299, 305, 306, 308, 311, 314, 316, 417, 418, 421, 424
MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep).....	854

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli).....	147, 170
MEHMET GÜNAL (Antalya).....	909
MEHMET KORKMAZ (Kütahya).....	41
MEHMET SAĞDIÇ (Ankara).....	300, 312, 355
MEHMET ŞANDIR (Mersin).....	807, 855, 858, 886, 972, 975, 976
MEHMET SEVİGEN (İstanbul).....	155, 158, 159, 206, 543, 544, 672, 675, 685, 687, 688, 689, 695, 703, 705, 708, 805
METİN ARİFAĞAOĞLU (Artvin).....	177
METİN EMİROĞLU (Malatya).....	318, 319
M. NURİ YAMAN (Muş).....	817, 915
M. RAUF ERTEKİN (Kütahya).....	226, 227, 232, 301, 311
M. TURAN BAYAZIT (İzmir).....	17, 40
MUHAMMET POLAT (Aydın).....	159, 162
MUHARREM İNCE (Yalova).....	657, 727, 730, 738, 848, 853, 894, 896, 899, 900, 903, 906, 907, 908, 909, 910, 916, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 977
MUHARREM KILIÇ (Malatya).....	542, 546, 549, 668, 682, 689, 696, 707, 708
MUSA GÖKBEL (Muğla).....	48
MUSTAFA BALCILAR (Eskişehir).....	275, 304, 307, 453
MUSTAFA BAŞ (İstanbul).....	78, 80, 276, 296, 304, 307, 317, 318, 356
MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale).....	414, 420, 424, 425, 428
MUSTAFA KEMAL ATEŞ (Kilis).....	165
MUSTAFA KEMAL AYKURT (Denizli).....	148
MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul).....	784, 785, 786, 795, 800, 802, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 822, 823, 824, 833, 834, 835, 836, 837, 865, 869, 870, 872, 874, 875, 876, 878, 879, 883, 884, 895, 896, 898, 900, 906, 907, 908, 909
MUSTAFA ÖZYÜREK (Mersin).....	541, 544, 545, 546, 549, 550, 598, 599, 601, 604, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 636, 639, 640, 641, 644, 645, 648, 651, 652, 664, 666, 669, 670, 671, 673, 674, 675, 679, 680, 681, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 715, 716, 717, 718, 723, 724, 726, 728, 732, 735, 736, 738, 741, 742, 743
MUSTAFA PARLAK (Rize).....	368
MUSTAFA RÜŞTÜ TAŞAR (Gaziantep).....	422, 423, 452, 454
MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul).....	973
MUSTAFA YILMAZ (Gaziantep).....	47
MUSTAFA YÜNLÜOĞLU (Bolu).....	164, 172, 174, 177

N

NABİ POYRAZ (Ordu).....	261, 354, 355, 359, 362, 363, 365, 415
NAFİZ KURT (Samsun).....	204
NECATİ ÖZENSOY (Bursa).....	844
NECCAR TÜRKCAN (İzmir).....	31, 36, 37
NECMETTİN ERBAKAN (Konya).....	90, 101, 110, 112, 464
NEVFEL ŞAHİN (Çanakkale).....	170, 172, 173, 205
NEVŞAT ÖZER (Muğla).....	276, 278, 310
NEVZAT KÖSE (Aksaray).....	412
NEZİR AYDIN (Sakarya).....	79
NİHAT MATKAP (Hatay).....	75, 76, 100, 104, 212, 213, 409, 447
NURETTİN AKTAŞ (Gaziantep).....	142, 152
NURETTİN CANIKLI (Giresun).....	795, 802, 865, 917, 919, 924, 928, 990
NURETTİN SÖZEN (Sivas).....	549, 725, 726, 727, 728
NURHAN TEKİNEL (Kastamonu).....	29, 30, 167, 168, 169, 182

O

OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya).....	79, 83, 90, 103
OĞUZ OYAN (İzmir).....	544, 545, 780
OKTAY VURAL (İzmir).....	803, 808, 810, 874, 887, 975, 976
ÖMER ÇİFTÇİ (Ankara).....	38, 45
ÖMER NAIMİ BARIM (Elazığ).....	147, 159
ÖMER VEHBİ HATİPOĞLU (Diyarbakır).....	88
ÖNER MİSKİ (Hatay).....	44
ORHAN ŞENDAĞ (Adana).....	27, 29, 33, 35, 36, 37, 38, 40, 42, 44, 45, 46
OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale).....	822, 823, 854, 866, 881, 882, 886, 887, 888
OSMAN HAZER (Afyon).....	180
OSMAN ÖZÇELİK (Siirt).....	817, 826, 827, 828, 829, 830, 833, 852, 919
ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara).....	967

R

RAHMİ GÜNER (Ordu).....	847, 854, 879
RECEP AKDAĞ (Erzurum).....	886, 887, 888
REFİK ARAS (İstanbul).....	160, 200
REFİK ARSLAN (Kastamonu).....	276, 314, 362

RIZA ULUCAK (Ankara).....	148
RÜŞTÜ KÂZIM YÜCELEN (İçel).....	271, 272, 273, 275, 276, 279, 283, 284, 285, 286, 362, 363, 365

S

ŞADAN TUZCU (İstanbul).....	178, 354, 355, 414, 415, 416, 417
SADİR DURMAZ (Yozgat).....	996
SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara).....	148, 154
ŞAHİN MENGÜ (Manisa).....	848
SALİH KAPUSUZ (Kayseri).....	97, 142, 146, 149, 150, 153, 154, 155, 156, 160, 161, 182, 183, 296, 302
SALİH SÜMER (Diyarbakır).....	80, 209
SEBAHATTİN YILDIZ (Muş).....	170
SELAHATTİN DEMİRTAŞ (Diyarbakır).....	787, 788, 789, 827
SELAHATTİN KILIÇ (Adana).....	36, 42
ŞEVKET KAZAN (Kocaeli).....	103, 109
ŞEVKET KÖSE (Adıyaman).....	837, 854
ŞEVKİ YILMAZ (Rize).....	87, 90, 108
SIRRI SAKIK (Muş).....	787, 789, 817, 825, 827, 830, 831, 899
SITKI CENGİL (Adana).....	78, 143, 144, 158, 160, 161
SUAT PAMUKÇU (Bayburt).....	180
SUHA TANIK (İzmir).....	353, 356, 428
ŞÜKRÜ YÜRÜR (Ordu).....	105
SÜLEYMAN DEMİREL (Isparta).....	41
SÜLEYMAN HATİNOĞLU (Artvin).....	105, 265, 299, 308, 311, 312, 450, 451, 452
SÜLEYMAN LATİF YUNUSOĞLU (Trabzon).....	910

T

TAHSİN IRMAK (Sivas).....	164, 165, 166, 169, 170
TANSEL BARIŞ (Kırklareli).....	822
TEVHİT KARAKAYA (Erzincan).....	168, 179
TUFAN DOĞU (Muğla).....	38
TUNCAY ERCENK (Antalya).....	543, 544, 545, 549, 550, 554, 618, 643, 644, 647, 648, 651, 657, 658, 678, 687, 688, 690, 708, 714, 731, 732, 733, 736, 744
TURHAN HİRFANOĞLU (Hatay).....	38

U

ÜLKÜ GÜNEY (Bayburt).....	165, 168, 169, 170, 171, 182, 212, 368, 369
UMUT ORAN (İstanbul).....	968, 995

V

VEYSEL CANDAN (Konya).....	165, 166, 167, 169
V. HAŞİM ORAL (Denizli).....	543, 549, 551, 552, 554, 657, 658, 659, 663, 664, 671

Y

YALÇIN GÜRTAN (Samsun).....	452
YAŞAR AÇYÜZ (Gaziantep).....	818, 834, 880, 882, 906, 908, 929
YAŞAR OKUYAN (İstanbul).....	420
YAŞAR OKUYAN (Yalova).....	143, 167, 168, 169, 178, 414, 418, 423, 425
YAŞAR YILMAZ (Ankara).....	39
YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara).....	848
YILMAZ ATEŞ (Ankara).....	157
YÜKSEL YALOVA (Aydın).....	280, 284, 287, 297, 298, 299, 300, 301, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 315, 317

Z

ZEKİ ÇAKAN (Bartın).....	147, 152, 161
ZEKİ ERTUGAY (Erzurum).....	856

ISBN 978-605-4700-70-7 (Tk)

ISBN 978-605-4700-79-0 (9.c)